

Commentarii ad Homeri Iliadem ii

2.1 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΕΨΙΛΟΥ ΡΑΨΩΔΙΑΣ

Ὅτι τῆς ἑ ραψωδίας ἐπιγραφή ἢ μὲν ἕμμετρος αὐτῆ· Εἶ· βάλλει Κυθήρειαν Ἄρηά τε Τυδέος υἱός· ἢ δὲ πεζὴ ἦδε· Διομήδους ἀριστεία· Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἑ στοιχεῖον εἶ ἔλεγον οἱ παλαιοὶ προστιθέντες τὸ ἑ, ἵνα τῆ δια διφθόγγου ἐκτάσει δύνωνται περισπᾶν καὶ αὐτό, καθὰ καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα· τοιοῦτον δὲ ποιούσι καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὠ· καὶ ἐκεῖνο γὰρ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν οὗ λέγουσι· περὶ δὲ τούτων οἱ ἐξηγηταὶ τῆς γραμματικῆς γράφουσιν, ὅσα ἐνδέχεται· Ποιεῖ δὲ Ὅμηρος ἐν τῇ ραψωδίᾳ ταύτῃ τὸν Διομήδην ὑπὲρ πάντας Ἀχαιοὺς ἀριστεύοντα κατ' ἐξάϊρετον· ἀνεπτέρωται γὰρ ἤδη ἐρεθισθεὶς ὁ ἥρωσ τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις καὶ ἄλλως ὀξὺς ὦν καὶ φιλότιμος· ὄλως γάρ, ὡς ἐρρέθη, δραστικός παρ' Ὀμήρῳ πᾶς λόγος, καὶ οὐκ ἂν εὐροῖς τινὰ παρὰ τῷ ποιητῇ ὄνειδισθέντα ἢ κελευσθέντα ἢ ἄλλως λόγοις ἐρεθισθέντα καὶ μὴ οὐκ ἀνύσαντά τι καλὸν καὶ ἑαυτοῦ κρείττω γενόμενον, ὅπουγε καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ Ἀλέξανδρος ἐρεθισθεὶς τοῖς τοῦ Ἐκτορος λόγοις ἀριστεύει καὶ πρὸ αὐτοῦ Ἐκτορος· καὶ δεικνύει οὕτως ὁ λογιώτατος Ὅμηρος, οἷα ὁ λόγος δύναται· Καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ Διομήδης καὶ οὕτως ὀξύνεται φιλοτίμως εἰς πόλεμον· Αἶψα δέ, εἰ καὶ πρωτεύει τῶν Ἑλλήνων ἀνδρία, ὡς δευτερεύων μόνου τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ δυσκίνητός ἐστι τῷ πολλῷ τοῦ μεγέθους καὶ ἀεὶ κατὰ ὀμαλὴν κίνησιν ἄριστος καὶ οὐ κατὰ τὸν Διομήδην ὀξὺς ἐν καιρῷ· Ἄλλως δὲ καὶ φυλάττει Ὅμηρος αὐτὸν μάλιστα ὕστερον ὡς σταδαῖον μαχητὴν εἰς τὸν μέγαν κίνδυνον τὸν περὶ τῶν νηῶν· φρονήσει δὲ τὰ πλείω κατορθοῖ, ὡς εἰκός, ὁ Διομήδης· διὸ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ συναίρεται αὐτῷ δι' ὄλου τοῦ γράμματος τούτου· ἔτι δὲ καὶ ἄλλως, ὄνειδισθεὶς ἐπὶ ἀνανδρία ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὁ Διομήδης καὶ πτώσσειν ἀκούσας καὶ ὀπιπεύειν πολέμοιο γεφύρας, νοεῖ δέον εἶναι δι' ἔργων πιστώσασθαι ψεύδεσθαι 2.2 τὸν βασιλέα· Διὸ οὐ μόνον οὐκ ἐγγὺς ἴσταται τῶν τοῦ πολέμου γεφυρῶν, ὡς φευξόμενος, ἀλλὰ καὶ μέσον γίνεται, ὅπου πλεῖστοι ἐκλονοῦντο· καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ θαρσύνουσα αὐτὸν Ἀθηνᾶ, ἣ γοῦν ἢ τοῦ δέοντος φρόνησις· καὶ ἰδοὺ εἰς ἴσον ἦκει τῷ πατρί, εἶγε κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως καὶ ὁ Τυδεὺς ἐπιτάροθον εἶχε τὴν Ἀθηνᾶν· οἱ δὲ παλαιοὶ φασιν ἐνταῦθα καὶ ὅτι ἀρετῇ καὶ θυμῷ καὶ φιλοδοξίᾳ παρῶξυνται ὁ Διομήδης, ὡς ἐκ τῶν ἐφεξῆς δειχθήσεται· (ἡ. 1–3) Ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ ἔδωκε τῷ Διομήδει μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν Ἀργείοισι γένοιτο, μένος μὲν κατὰ σῶμα, θάρσος δὲ κατὰ ψυχὴν, οὐχ' ὡς πρότερον μὴ ἔχοντι, ἀλλὰ τὰ ἔμφυτα ἐπαυξάνουσα· ὦν ἐκάτερον θατέρου χωρὶς ἀλυσιτελές· δύναμις τε γὰρ θάρσους χωρὶς ἀκίνητίζειν ποιεῖ καὶ θάρσος δίχα δυνάμειος εἰς κενὸν σαλεύει τὸν ἄνθρωπον, ἄμφω δὲ εἰς ἐν ἐλθόντα τὸν ὄντως ἀνδρείον ἀποτελεῖ· Ὅτι δὲ χρεια τῷ ἀνδρείῳ καὶ θάρσους, δηλοῖ καὶ ὁ εἰπὼν, ὅτι κρεῖσσον πάντα θαρσέοντα ἥμισυ τῶν δεινῶν πάσχειν μᾶλλον ἢ πᾶν χρεῖμα προδειμαίνοντα μηδαμοῦ μηδὲν παθεῖν· (ἡ. 2) Ἔστι δὲ θάρσος, ἐπίτασις θαρραλέα ἢ κατὰ Στωϊκοὺς τὸ ἀσφαλῶς πεποιθέναι καὶ εὐελπιν εἶναι, ὅτι οὐδενὶ ἂν περιπέσοι δεινῷ· καὶ οἱ ἐκ τοῦ Περιπάτου δὲ τοῖς Στωϊκοῖς ὁμοίως φασί, προστιθέντες μόνον τὸ «ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ», ἵνα εἴῃ ὁ θαρραλέος εὐελπὶς ἐν τοῖς δεινοῖς ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ· Ἄλλοι δὲ φασὶ θάρσος εἶναι τὸ ἐν δεινῶν ἐπελεύσει εὐσταθεῖν κατὰ λόγον, οἷόν τι καὶ Ὅμηρος λέγει, ὅτε φησί· «καὶ οἱ μυίας θάρσος ἐν στήθεσιν ἔθηκεν»· ἔτι θάρσος μὲν ἐστὶ, φασί, τὸ εὐλογον παράστημα τῆς ψυχῆς ἢ ἡ ὑπὸ θεοῦ ἄριστος ἦτοι θεῖον ἔπαρμα τῆς ψυχῆς· θάρσος δὲ τὸ ἀνάπαλιν· Ἰστέον δὲ ὅτι τε μετ' ὀλίγα ἐκ τοῦ μένος καὶ θάρσος εὐρεθήσεται συγκείμενος ὁ θρασυμένων, καὶ ὅτι εἰς τὸν ποιούντᾳ τι διὰ τιμὴν εἴποι τις ἂν οὕτω· «ἵνα ἔκδηλος μετὰ πᾶσι γένοιτο ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο»· Καὶ ὅρα τὰ καίρια σύντομα ἀρίστα τὸ ἄροιτο καὶ γένοιτο· καὶ ὅτι ἐφετὸν δοξάζει τὴν

2.3 τιμήν, ἐὰν διὰ τοῦτο ἡ Ἀθηναῖ βοήθη τῷ Διομήδει, ἵνα κλέος ἐκεῖνος ἄροιτο. καὶ ὡς τοῦ «ἔκδηλος γένοιτο» διασαφητικόν ἐστὶ τὸ «καὶ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο». (η. 4–7) Ὅτι φωσφόρον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις εἴρηται, ὁ μῦθος λέγει τὴν Ἀθηναῖν, ὡς τῆς φρονήσεως οὐσης τοιαύτης. διὸ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα νύκτωρ λύχνον ἔχουσα προοδεύει τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ τοῦ Τηλεμάχου, καὶ ἐνταῦθα «δαΐε οἶ», τουτέστιν ἀνέκαιε τῷ Διομήδει, «ἐκ κόρυθος τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ», ὃ ἐστὶν ἀκοπίατον, ἀκατάπαυστον, «ἀστέρ' ὀπωρινῶ ἐναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα λαμπρὸν παμφαίνησι λελουμένος Ὠκεανοῖο», ἵνα καὶ οὕτως ἐκδηλος, ὡς εἴρηται, ὁ Διομήδης ἐν ἅπασιν Ἀργείοις γένηται, ἤγουν τῶν Ἀργείων ἐκδηλότατος πάντων. τὰ γὰρ πρὸ τούτου ἐπεσκοτεῖτο οἶον ὑπὸ τῆς Ἀχιλλεύς ἀρετῆς. ἢ καὶ διότι ἐν τῷ φθάσαντι χρόνῳ τὴν Θράκην ἐγεώργει, ὡς τινες ἱστοροῦσι, καὶ οὐκ ἦν ἐμφιλοχωρῶν τῷ πολέμῳ, ὡς ἂν εἴη διάδηλος καὶ λαμπρὸς καὶ ἐκφανέστατος. Τὸν δὲ Ὀμηρομάστιγα Ἐφέσιον Ζωΐλον μεμφόμενον τῷ ποιητῇ τούτου τοῦ πυρός, ὃ κατέφλεξεν ἄν, ὡς αὐτὸς λέγει, τὸν ἦρωα, καταρραπιστέον, εἶγε σπουδάζων τὴν φαντασίαν εἰς ἀλήθειαν ἔλκει καὶ οὐδὲ Ὀμήρου ἀκούει, πῦρ μὲν εἰπόντος, εἶτα ἑαυτὸν ἐφερμηνεύοντος καὶ τρόπον τινὰ λέγοντος, ὅτι οὐ πυρὶ φλέγοντι ἀλλ' ἀστέρι ἐώκει λαμπρὸν παμφαίνοντι. Ἔτι μεμπτέον ἐκεῖνον καὶ ὅτι οὐδὲ τὴν ἐκ τῆς ἀλληγορίας θεραπείαν τῷ νοσοῦντι τοῦ μύθου προσάγειν ἐθέλει. οὐ γὰρ αὐτόχρομα πῦρ ἀνήπτετο ἐκ τῶν τοῦ Διομήδους ὄπλων, ἀλλ' ὡσανεὶ πῦρ διὰ τὴν τῶν ὄπλων λαμπρότητα, ὑπὲρ τὰς ἄλλας, ὡς εἰκός, οὕσαν. διὸ καὶ ὁ Πάνδαρος ἐν τοῖς ἐξῆς ἀσπίδι λέγει γινώσκειν τὸν Διομήδην καὶ τρυφαλεῖν. Ἡ καὶ ἄλλως, οἷόν τι πῦρ νοεῖται ἀνάπτεσθαι ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων ὄπλων καὶ μερῶν τοῦ ἥρωος διὰ τὸ τὸν Διομήδην σήμερον κατὰ τὸν ποιητὴν ἐκδηλον γενέσθαι πᾶσιν Ἀργείοις καὶ ἐκφανθῆναι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους καὶ εἰς μέσον ὡσθέντα, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο, τῶν ἄλλων φανερώς-εἰπεῖν δὲ ταῦτ' ὡς φαίνωσιν καὶ φανερώς-ὑπερφαίνεσθαι καὶ δοκεῖν οἶον πυρόεντα καὶ τῇ ὑπεροχῇ προλάμπειν, πέμποντα φλογίου πυρός φαντασίαν δαιομένου, ἐξ οὗ καὶ τὸ δῆλος καὶ τὸ ἐκδηλος γίνεται. ἀπὸ γὰρ τοῦ δαΐω καὶ ταῦτα παράγεται. οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἀθηναῖ ἐν τοῖς ἐξῆς εἰς ὄχρα φλόγεα βαίνει, ὃ ἐστὶν, εἰς λαμπρὰ καὶ δῆλα καὶ παμφαίνοντα. καὶ οἶ τοῦ Ἀγαμέμνονος 2.4 δέ που ὀφθαλμοὶ πυρὶ λάμποντι ἐώκεσαν, οὐ μὴν αὐτὸ τοῦτο πῦρ ἦσαν. κατὰ τοιοῦτον δὲ τινὰ λόγον καὶ ἐν τῇ ζ' ῥαψωδίᾳ φλόγα παμφανώωσαν ἐκ τοῦ Ἀχιλλεύς ἀνακαίει ἡ Ἀθηναῖ ἐκφοβοῦσα τοὺς Τρῶας, ἔνθα οὐδὲ ἀστέρι ἐκεῖνον εἰκάζει, ἀλλὰ μεγάλοις πυρσοῖς νησιωτικοῖς. καὶ ἔστιν ἐκεῖνο τούτου τοῦ πυρός λαμπρότερον καὶ φοβερώτερον. Πυρὶ μέντοι αὐτόχρομα ὥπλισται ὁ ἐν τοῖς ἐξῆς κατὰ τὸν μῦθον μάχιμος Ἡφαιστος. διὸ καὶ ὁ ποταμὸς Ξάνθος ἐρεῖ· οὐκ ἂν σοι μαχοίμην πυρὶ φλεγέθοντι. χρήσιμος δὲ ἐνταῦθα καὶ ἡ παρὰ τῷ Τραγικῷ ἀστραπὴ τῶν ὄπλων καὶ τὸ «τεύχεα ποικίλα ἔλαμπεν». Ὅτι δὲ ἐνδέχεται καὶ τὸ ὠ-ς παραβολικὸν ἐπίρρημα ἐνταῦθα προσυπακούειν καὶ λέγειν ὅτι ὡς πῦρ ἀκάματον ἐκ τοῦ Διομήδους ἀνήπτετο, δηλοῖ ἐν τοῖς ἐξῆς λεχθησομένοις καὶ τὸ «ἐμάχοντο δέμας πυρός». οὐ γὰρ δήπου πῦρ ἐμάχοντο ἀλλ' ὡς πῦρ. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐξ εἰκότων ὁ περὶ τοῦ πυρός τούτου ἐνταῦθα λόγος πέπλασται τῷ ποιητῇ, ὡς πολλάκις καὶ τοιούτων τινῶν γινομένων, καθὰ καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου συνέπεσε. κινδυνεύων γὰρ ἐκεῖνός που ἐν Ἰνδία ἐτινάξατο τοῖς ὄπλοις κατὰ τὴν ἱστορίαν. οἱ δὲ βάρβαροι σέλας τι καὶ φάσμα πρὸ τοῦ σώματος ἔδοξαν φέρεσθαι. καὶ Ὀμηρος μὲν ὡς μῦθον εἰπὼν συμβιβάζεται ἀλληγορικῶς, ἢ δὲ γε ἱστορία πολλὰ σώματα πυροβολῆσαι διδάσκει. Τιβερίου τε γὰρ ἵππος σπινθῆρας ἠφίει ποτὲ τοῦ στόματος καὶ τὸ τέρας ἀπέβη αἴσιον. ὑπάτευσε γὰρ ἐκεῖνος. καὶ Βαλίμερ δέ, ὁ Θευδερῆος πατήρ, ὁ κατακρατήσας Ἰταλίας, φασίν, ἀπάσης, τοῦ οἰκείου σώματος σπινθῆρας ἀπέπαλλε. καὶ τις δὲ σοφὸς παλαιὸς φησι περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι ἐνδυομένου ποτὲ καὶ ἐκδυομένου αὐτοῦ σπινθῆρες ἀπεπήδων ἐξαίσιοι, ἔστιν ὅτε καὶ κτυποῦντες, ἐνίοτε δὲ καὶ φλόγες

ὄλαι κατέλαμπον, φησί, τὸ ἱμάτιον μὴ καίουσαι. καὶ τὸ τέρας ἐκεῖνος ἀγνοεῖν λέγει εἰς ὃ τελευτήσειεν. Ἐνταῦθα δὲ μνηστέον καὶ ὅτι Κλεομένης καθ' Ἡρόδοτον καλλιευόμενος εἶδεν ἐξ ἀγάλματος τῶν στηθέων φλόγα πυρὸς ἐκλάμψασαν. Προσενθυμητέον δὲ καὶ τόν, ὡς αὐτὸς λέγει, καιόμενον χρυσὸν ἐπὶ πρώτῳ ἀδελφῷ Σκύθῃ καὶ δευτέρῳ, ὃς ἐπὶ τῷ τρίτῳ καὶ νεωτάτῳ κατέσβη, φησίν. ὑποθετέον οὖν καὶ τὸν Διομήδην οὕτω πως πυρεκβολεῖσθαι δι' Ἀθηνᾶς. 2.5 καὶ τοιοῦτον μὲν τοῦτο. [Ἔδοξε δὲ τισι καὶ κατοπτρικὴν τινα ἐπίνοιαν μεμηχανῆσθαι τῷ Διομήδει ἔν τε τῇ αὐτοῦ, ὡς εἰκός, περικεφαλαία καὶ τῇ ἀσπίδι, καὶ οὕτω λίαν καταυγεῖν τὰς ὄψεις τῶν εἰς αὐτὸν βλέπόντων, ὅτε ἀντικρὺ πρὸς λάμποντα ἥλιον ἔστραπτο, καθ' ἣν δὴ ταύτην μέθοδον Ἀρχιμήδης μὲν ὁ σοφώτατος πολεμικὰς ἐνεπύρισε νῆας ὡς οἶα τις κεραυνοβόλος· Ἀνθέμιος δὲ τις ὕστερον γείτονα πονηρὸν καταστράπτων καὶ οὕτως ἐκφοβῶν μακρὰν ἑαυτοῦ ἀπώκισε. Χρήσιμα δὲ εἰς τὸ κατανοῆσαι τὸ τοῦ Διομήδους πῦρ καὶ Σαλουστίου ῥηθὲν περὶ τινος τὸ «πυρὶ ἄρα ἐῴκει ὁ ἄνθρωπος ἐξάπτοντι πάντα τὰ παρακείμενα». ἔτι δὲ καὶ τὸ «Ἀβροβάστης Φράγγος κατὰ ἀλκὴν σώματος καὶ θυμοῦ τραχύτητα φλογοειδὴς ἦν». ναὶ μὴν καὶ τὸ «ἀπαντήσας τοῖς βαρβάροις, πυρὶ προσφερῆς, ἔργα ἐπεδείκνυτο χεῖράς τε καὶ πόδας ἀνθρώπου παρατρέχοντα». Ταῦτα δὴ καὶ ὅσα τοιαῦτα τίς οὐκ ἂν εἴποι ἐκ τῶν τοῦ Ὀμήρου παραπεποιησθαι πυρώσαντος τὸν Διομήδην, ὡς αὐτὸς ἔφρασε; Χρησιμεύει δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ προσενθυμηθῆναι, ὡς καυστειρά ἢ μάχη λέγεται καὶ δηῖς καὶ δηϊότης διὰ τὸ ἔνθερμον καὶ ὡς εἰπεῖν πυρόεν τῆς κατὰ πόλεμον κινήσεως καὶ τὸν στρατιωτικὸν θυμόν. Ὅθεν καὶ θερμός λέγεται ὁ ἀναιδὴς καὶ οὕτω μάχιμος, καὶ θερμουργὸς ἐπαίνου λόγῳ ὁ ἀνδρείος, καὶ θερμὸν ἔργον ἄλλως τὸ θρασύ, ἐπεὶ καὶ τὸ θράσος καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ θάρσος ἐκ τοῦ θέρω θέρσω παρῆκται, ἀφ' οὗ καὶ ὁ θερμός. Ἔτι καλὸν ἐννόημα ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις καὶ ἢ πυρπαλάμη καὶ τὸ πυρπαλαμάσθαι, ὧν ἢ μὲν πανοῦργον ἄνδρα σημαίνει, τὸ δὲ ἀντὶ τοῦ κακοτεχνεῖν εἴληπται καὶ οἶον διὰ πυρὸς ἰέναι τῇ κακοτεχνίᾳ. πάντως γὰρ τροπικῶς τοῖς 2.6 τοιούτοις ἄσασι τὸ πῦρ καὶ τὰ κατ' αὐτὸ ἐμφαίνεται, καθὰ καὶ ἐν τῷ «βριθὺς ὀπλιτοπάλας, δάϊος ἀντιμάχοισι» καὶ ἐν τῷ «πῦρ ὀφθαλμοῖσι δεδορκῶς». καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα.] (η. 7) Ἡ δὲ τῆς ῥηθείσης παραβολῆς ἀπόδοσις εἰποῦσα· «τοῖόν οἱ πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων» διασαφητικὴ ἐστὶ τοῦ «ἐκ κόρυθος τε καὶ ἀσπίδος», ἵνα μὴ μόνον τὰ ὄπλα φαίνεται πυρὶ δαιόμενα ἐξ ἐπιπολῆς, ἀλλὰ πρὸ αὐτῶν ἢ κεφαλὴ καὶ οἱ ὤμοι τοῦ ἥρωος, ἐξ ὧν ἠκοντίζετο καὶ εἰς τὰ ἔξω τὸ πῦρ ὡσεὶ καὶ φῶς διὰ τινων φανῶν. ἅμα δὲ ἢ τοιαύτη ἀπόδοσις δηλοῖ καί, ὡς οὐ πᾶσα ἢ ἀσπίς τῷ Διομήδει ἐλάμπετο πυρὶ, ἀλλὰ μόνον αὐτῆς τὸ πρὸς τοῖς ὤμοις ἐκεῖνου. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἀναλόγως τῷ μεγάλῳ ἥρωϊ ἐπλάτυνε τὴν ἐκ τοῦ ἀστέρος παραβολὴν, ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς ἐπὶ βασιλικῷ βρέφους πάνυ συνέστειλεν, εἰπὼν ἐκεῖνον ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ. ἢ δὲ τραγωδία τοῦτο παραποιήσασά φησί τινα «Ἑλλανίας φανερώτατον ἀστέρ' Ἀθάνας», ἢ γουν ἀστέρα τῆς παρ' Ἑλλησιν Ἀθηνᾶς, ταῦτόν δ' εἰπεῖν διάδηλον ἐν Ἀθήναις, αἱ παρονομάζονται τῇ Ἀθηνᾷ. ὅμοιον γὰρ διάδηλον εἰπεῖν καὶ φανερώτατον, καθότι συγγενῆ ἀλλήλοις καὶ τὸ δαῖεν καὶ τὸ φαίνειν, ὧν ἐκ μὲν τοῦ δαῖεν ὁ δηλός, ἐκ δὲ τοῦ φαίνειν ὁ φανερός, ὁ καὶ καλός διὰ τὴν φαῦσιν, ὡς ταυτίζεσθαι οὕτω τὸ καλὸν ἀστέρα καθ' Ὀμηρον καὶ φανερώτατον ἀστέρα, ὃς πάνυ ὠκείωται τῷ ἐνταῦθα παραβολικῶς δαιομένῳ πυρὶ, ὡς ἀπὸ τοῦ αἶθιν παραγόμενος, ὃ ταῦτόν τῷ δαῖεν ἐστίν. αἰσθῆρ γάρ τις ἀπὸ τοῦ αἶθιν καὶ ἀπελεύσει τοῦ διχρόνου ἀστήρ. καὶ οὕτω μὲν καὶ τάδε. (η. 4) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς τὸ «δαῖε οἱ ἐκ κόρυθος πῦρ», χωρὶς τοῦ ἄν ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις φερόμενον, αἰτίας ἀπαιτεῖ ζήτησιν. μετ' ὀλίγον γὰρ ἐν τῷ «πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός», μετὰ τοῦ ἄν ἐκφέρεται, ταυτοδύναμον ὄν. Εἰ μὲν οὖν δι' εὐρυφωνίαν λειοτέραν καὶ οὐ πάνυ ἀηδῆ καὶ τραχεῖαν ἐνταῦθα χασμάται τὸ μέτρον, εὐρηται ἰδοῦ λύσις αὕτη, εἰ δὲ μή, ζητητέον ἑτέραν αἰτίαν, διὰ τί τὸ δαῖε δίχα τοῦ ἄν

γράφεται πρὸ 2.7 φωνήεντος. Τινὲς μέντοι οὕτω γράφουσι «δαῖτε δέ οἱ ἐκ κόρυθος». Ἐτεροι δὲ ἀποκοπήναί φασιν ἐκ τοῦ δαίετο καὶ διὰ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης γράφεσθαι δίχα τοῦ ῥ. Πῦρ δὲ ἀκάματον λέγεται οὐ τὸ διόλου ἀναπτόμενον, ἀλλὰ τὸ τῆ οἰκεία φύσει τοιοῦτον. εἰ γὰρ καὶ κάμνει τῆ σβέσει, ἀλλ' ὅτι πῦρ ἐστίν, ἀκάματόν ἐστι. Διὰ τί δὲ ἐκτείνεται ἢ ἄρχουσα τοῦ ἀκάματον, ὅτι δηλαδὴ πρὸς ἀναγκαῖον δακτύλου ἀπαρτισμόν, ὃ δὴ γίνεται καὶ ἐν τῷ ἀθάνατος, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. (η. 5) Ἄστρου δὲ καὶ ἀστέρος διαφορά, ὡς καὶ ἐτέρωθι δηλοῦται, καθότι ὁ μὲν ἀστήρ ἐν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ἄστρον ὡς περιεκτικόν. ἄστρον γὰρ ἐστὶ τὸ ἐκ πολλῶν ἀστέρων συγκείμενον ἀστροθέτημα, μιᾷ φαντασίᾳ ὄψεως ὑποπίπτον, μετὰ τινος μυθολογίας ἀποδιδόμενον, ὡς ἐν τοῖς Ἀράτου φαίνεται. καὶ οὕτω μὲν κατὰ τοὺς παλαιούς. οἱ δὲ ὕστερον συνέχεαν τὰς λέξεις, ὡς εἶναι παρ' αὐτοῖς ταῦτόν ἄστρον καὶ ἀστέρα. Τὸ δὲ «ἀστέρ' ὀπωρινῶ» συναληθιμμένως ἔχον διὰ δακτύλου χρεῖαν, γράφεται καὶ ἄλλως ἐντελῶς «ἀστέρι ὀπωρινῶ». καὶ ἔχουσι καὶ τοῦτο οἱ παλαιοὶ παράδειγμα συνιζήσεως, ἐν ἧ δύο βραχεῖαι εἰς μίαν λογιζονται. τὸ ῥι γὰρ καὶ τὸ ο εἰς μίαν συνεκφωνοῦνται βραχεῖαν συλλαβήν. Τοιοῦτον δ' ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὸ «χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθι Ὀδυσσεύς, ἠῤῥατο δ' Ἀθήνη». ἢ γὰρ τελευταία τοῦ ὄρνιθι καὶ ἡ ἄρχουσα τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς ἓνα βραχὺν πόδα συνιζάνουσι καὶ ποιοῦσι μετὰ τῆς ῥυ βραχείας καὶ αὐτῆς συλλαβῆς δάκτυλον. Ὀπώρα δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὥρα μεταξὺ κειμένη θέρους καὶ τοῦ μετ' αὐτὴν μετοπώρου. (η. 6) Τὸ δὲ «λελουμένος Ὠκεανοῖο» ἐλλέλειπται προθέσεως, ἵνα ἧ λελουμένος ἐπὶ Ὠκεανοῦ. τὸ δέ γε κοινὸν καὶ σύνηθες «λελουμένος Ὠκεανῶ». (η. 5) Λέγει δὲ ἀστέρα ὀπωρινὸν τὸν κύνα, 2.8 ὃν ἡ κοινὴ λαλιὰ διὰ τὸ σαφέστερον κύναστρον λέγει, οὗ ἐπιτέλλοντος ἡλίῳ ἦτοι μικρόν τι προανατέλλοντος οἱ πολλοὶ γίνονται καύσωνες. διὸ καὶ οὐλίον αὐτὸν ἐρεῖ ἀλλαχοῦ. Ἀστεῖως δὲ καὶ προσφυῶς παρέβαλεν ὁ ποιητής. ὡς γὰρ ἐπιτέλλει ὁ κύων ἡλίῳ, ὅτε ὀλέθρια γίνεται καύματα, οὕτω καὶ Διομήδης, μικρὸς οὗτος ἀστήρ, τῷ μεγάλῳ Ἀχιλλεῖ ἐπιτέλλει, ἦτοι προανατέλλει αὐτοῦ. ὃς μετὰ μικρὸν ἀναλάμπας καὶ τὸν θυμὸν ἐκκαύσας διώξει τοὺς Τρῶας, ὡς πῦρ ἀκρίδας, καθά φησιν ἀλλαχοῦ Ὅμηρος ἐν παραβολῇ. (η. 6) Ὠκεανὸς δὲ κατὰ μὲν ἀλληγορίαν ἐστὶ κύκλος, διχάζων ἐννοηματικῶς τὴν οὐρανίαν σφαῖραν κατὰ ἰσότητα τοῦ τῆς γῆς ἐπιπέδου καὶ τέμνων διχῆ κατ' ἐπίνοιαν αὐτὴν εἰς τε τὸ ὑπὲρ γῆν καὶ εἰς τὸ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον καὶ διὰ τοῦτο ὀρίζων λεγόμενος. Ἐκ τοῦ τοιοῦτου Ὠκεανοῦ, κύκλῳ περιειληφότος τὴν γῆν, οἱ ἀστέρες ἀνέρχονται καὶ εἰς αὐτὸν αὐθις δύνονται. διὸ καὶ οὕτω καλεῖται ὡς δι' αὐτοῦ τῶν ἀστέρων ὡκὺ ἄνω γινομένων ἢ καὶ ὡκέως ἀνυόντων τὰς ἑαυτῶν κινήσεις. Ἡ δὲ ποίησις Ὠκεανὸν βούλεται εἶναι ποταμὸν περιρρέοντα κύκλῳ τὴν γῆν. Ἡ δὲ ἀληθὴς ἱστορία τὴν ἔξω θάλασσαν Ὠκεανὸν λέγει. διὰ τούτου τοῦ Ὠκεανοῦ οἱ πολλοὶ ἀνατέλλειν τοὺς ἀστέρας δοκοῦσιν, ὡς οἶον ἐγγίζοντας ἢ καὶ ψάλλοντας μυθικῶς τοῦ ὕδατος. Διὸ καὶ Ὅμηρος ποιητικώτερον λελοῦσθαι ἐπὶ Ὠκεανοῦ ἀστέρα λέγει, ὡς εἴπερ εἶχε τὴν λαμπρότητα διὰ τὸ ἐκεῖ λούσασθαι, καθ' 2.9 ὁμοιότητα τῶν λουτρῶ λαμπρνομένων σωμάτων. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν οἷς λέγει ὁ ποιητής πῦρ ἐκ τοῦ Διομήδους καίεσθαι ἀστέρι ἐναλίγκιον, δοξάζειν φαίνεται πυρὰ τινα καὶ τοὺς ἀστέρας εἶναι. Ὅθεν καὶ ἀπὸ τοῦ αἴθειν ὁ ἀστήρ, ὡς ἐρρέθη, παράγεται. [Διὸ καὶ ὁ ζηλωτὴς Ὅμηρου Σοφοκλῆς πυρπνόα τὰ ἄστρα δοξάζει, ἔνθα τὸν Διόνυσον κατὰ τινα μυστικὸν λῆρον πῦρ πνεόντων χορηγὸν ἀστέρων φησίν.] (η. 8) Ὅτι θαρσαλέου καὶ ἀνδρείου ἔργον τὸ ὀρμηῆσαι κατὰ μέσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο. (η. 9) Ὅτι κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ Δάρης κύριον, ἐὰν ὀξύτονον ἦν, ὡς τινες οἴονται, εἰς ὀοῦς ἂν εἶχε τὴν γενικὴν. τὰ γὰρ εἰς ἠης, φασί, δισύλλαβα ὀξύτονα, ἐν ἔχοντα πρὸ τοῦ ἠ σύμφωνον, εἰς ὀοῦς περατοῦται κατὰ τὴν γενικὴν σαφοῦς, πρηνοῦς, πρυλοῦς, φραδοῦς, οἶον «φραδέος νόου ἔργα τέτυκται». τὸ ψιλῆς ψιλῆτος παρ' Αἰσχύλῳ καὶ τὸ «Κουρητες ἐμάχοντο» παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ τὸ κριτῆς ἔχουσιν ἄλλον

λόγον, ὃν ζητητέον παρὰ τοῖς παλαιοῖς. (η. 9–12) Χρήσις δὲ τοῦ Δάρητος αὕτη· «Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειός, ἀμύμων, ἱεὺς Ἡφαιστοῖο. δῶν δὲ οἱ υἱέες ἦσθην Φηγεὺς Ἰδαῖός τε μάχης εὖ εἶδότε πάσης», οἷ, φησὶν, ἀποκρινθέντες ἐναντίοι τῷ Διομήδει ὠρμήθησαν. (η. 12) Λέγει δὲ ἀποκρινθῆναι τὸ χωρισθῆναι τοῦ ὁμίλου. Ἄλλως δὲ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἀπολογεῖσθαι οὐκ οἶδεν ὁ ποιητής, ἀλλ' ὑποκρίνεσθαι λέγει αὐτό, καθὰ φανεῖται ἀλλαχοῦ. Ποιητικώτερον δὲ τὸ ἀποκρινθέντε μετὰ τοῦ ἄν. ἢ μὲν γὰρ κοινῆ φράσις ἀποκριθῆναι λέγει καὶ ἀποκριθέντε, ὡσπερ καὶ κλιθῆναι καὶ κλιθέντε, οἱ δὲ ποιηταὶ φυλάττουσι τὸ ἄν 2.10 τοῦ θέματος ἐν τούτοις τῷ νόμῳ τῶν ἀμεταβόλων. Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ εἰρημένα ἔπη ἐπαινεῖται τῆς διηγηματικῆς ἕνεκεν ἀρετῆς, ἧγουν τῆς σαφηνείας, τῆς συντομίας, τῆς πιθανότητος, αἱ δὲ ἀρεταὶ εἰσι διηγήματος. ἔγκριται γὰρ τὸ ἔθνος οἱ Τρῶες, τὸ κύριον ὄνομα ὁ Δάρης, οἰκεῖον ἱερεῖ ἐκδέροντι τὰ θυόμενα, ἢ τύχη, τὸ ἀφνειός, ἢ ἀρετή, ἀμύμων γὰρ, ἢ τῆς ἀρχῆς λειτουργία, ὅτι ἱερεὺς, τὰ τῶν παίδων ὀνόματα καὶ ἢ περὶ πόλεμον αὐτῶν ἀρετή. Ἔστι δ' ἐν τούτοις ιδέσθαι ὑπεμφαινόμενον καὶ ὡς δειλὸν ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν. Ὁ γὰρ τοῦ ἀφνειοῦ Δάρητος υἱὸς Ἰδαῖος, εἰ καὶ μάχης εὖ οἶδε πάσης, ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ἀφείς ἀβοήθητον κεῖσθαι φευξέεται μετ' ὀλίγα φιλοψυχῶν. (η. 9) Σύνηθες δὲ τῷ ποιητῇ οὕτως ἀφελῶς ἀπὸ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ἄρχεσθαι ἐν πολλαῖς τῶν διηγήσεων, οἷον «ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσιν», «ἔστι πόλις Ἐφύρη», «ἔστι δέ τις αἰπεῖα» πέτρα. (η. 13–26) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἐν τοῖς ἐξῆς μέλλων ὁ ποιητής διὰ τοῦ Διομήδους δύο ἀριστεὰς κατασπάσαι τοῦ ἄρματος, Πάνδαρον καὶ Αἰνεῖαν, φθάνει προγυμνάζων τὸν ἥρωα ἐν ἐτέραις ξυνωρίσιν, ἀδελφικαῖς μέντοι πάσαις. καὶ νῦν μὲν Ἰδαῖον καὶ Φηγέα καταβάλλει τοῦ ἄρματος, εἶτα φονεύει τοὺς τοῦ Εὐρυμέδοντος ὄνειροπόλου γέροντος υἱούς, εἶτα τοὺς τῷ Φαίνοπι τηλυγέτους ὄντας δύο υἱούς, ἐπὶ τούτοις δὲ δύο Πριαμίδας νόθους τοῦ δίφρου κατέρριψε καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν τοῖς ἐτάροις εἰς νῆας ἐλαύνειν ἔδωκεν, ἐφ' οἷς καὶ κατὰ Πανδάρου καὶ Αἰνεῖου τῆς ἡρωϊκῆς συζυγίας ἀνδρίζεται καὶ τὸ ἄρμα νικήσας ἀπάγει. (η. 10) Τὸ δὲ ἱεὺς ψιλοῦται, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος κεῖται καὶ Ἡροδώρου, συναλιφέν ἐκ τοῦ ἱερεὺς, ὡς τὸ πόλιες πόλις. καὶ λέγουσιν οἱ αὐτοὶ καὶ κανόνα αἰτιολογικὸν τῆς ψιλώσεως οὐ πάνυ ἀναγκαῖον. Κάλλιον οὖν λέγειν ἐψιλῶσθαι αὐτὸ ὡς Ἰωνικόν. ψιλωτικοὶ γὰρ καὶ οἱ Ἴωνες. Τὸ δὲ ἦσθην δοκεῖ πλεονασμὸν ἔχειν τοῦ ἄσ, εἴπερ ἀπὸ τοῦ ἦν πρώτου προσώπου ἐνικοῦ γίνεται. εἰ δ' ἄλλως ἐκ τοῦ ἦον γίνεται, ἔχει ἂν σὺν τῷ ῥηθέντι πλεονασμῶ καὶ συγκοπῆν. ἦον γὰρ, ἦες ἦεν, δυϊκὰ ἦετον, ἦήτην, καὶ κατὰ δύο 2.11 πάθη ἦσθην. (η. 11) Ἡ δὲ τοῦ Φηγέως κλησὶς ἔοικε τῇ τοῦ Ἰδαίου ἀκολουθεῖν. εἰ γὰρ ὁ Ἰδαῖος τῇ Ἰδῆ τῷ ὄρει παρωνόμασται, εἴη ἂν ὁ Φηγεὺς παρώνυμος ταῖς Ἰδαίαις φηγοῖς, ὅ ἐστι δρυσίν, αἱ καὶ χρήσιμοι πρὸς θυσίαν ἦσαν τῷ πατρὶ Δάρητι, σχίζαις κατακαίοντι τὰ ἱερευόμενα. (η. 13) Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸν πεζὸν ἐρμηνεύων ὁ ποιητής φησιν ὀρμηθῆναι τοὺς μὲν Δαρητιάδας ἀφ' ἵππων, τὸν δὲ Διομήδην ἀπὸ χθονὸς πεζόν. ἐξ οὗ δῆλον ὅτι πεζὸς ὁ περὶ τὸ πέδον, ἀφ' οὗ καὶ γίνεται. (η. 14) Ὅτι τὸ σχεδὸν αἰεὶ παρ' Ὀμήρῳ ἀντὶ τοῦ ἐγγύς λαμβάνεται. ἀφ' οὗ καὶ σχεδία ἢ δι' ὀλίγου συμπαγεῖσα ναῦς, καὶ σχέδιον τὸ αὐθωρόν, καὶ σχέδην τὸ πλησίον. καὶ παρὰ τοῖς ὕστερον δέ, εἰ καὶ διστακτικῶς ἢ λέξις λαμβάνεται, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς ἐγγύτητα δηλοῖ, οἷον «σχεδὸν ἀφραίνεις», ἧγουν ἐγγύς καὶ παρ' ὀλίγον. Κεῖται δ' ἐνταῦθα τὸ σχεδὸν οὕτως· «οἱ δ' ὅτε σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες», [ἀντὶ τοῦ κατ' ἀλλήλων ἰόντες ἢ ἐπιόντες ἀλλήλοισι. καὶ τοῦτο μὲν καινότερον καὶ χρηστὸν καὶ τοῖς ὕστερον, τὸ δὲ κοινότερον «ἐπ' ἀλλήλους ἰόντες».] (η. 17) Ὅτι ἐν τῷ «οὐδ' ἔβαλεν αὐτόν» φανερώς τὸ βάλλειν ἀντὶ τοῦ ἐπιτυγχάνειν λαμβάνεται. Τὸ δὲ «οὐκ ἔβαλεν» ἀλλαχοῦ οὐκ ἔτυχε λέγεται ἐν τῷ «ἡμβροτες οὐδ' ἔτυχες». (η. 18) Τὸ δὲ μὴ ἐπιτυχὸν βέλος ἄλιον λέγεται τῆς χειρὸς ἐκφυγεῖν, οὗ ἀναπάλιν τὸ «τοῦ δ' οὐχ' ἄλιον βέλος ἔκφυγε χειρός». καὶ σημειῖωσαι τὸ «βέλος ἔκφυγεν». Οὕτω γὰρ καὶ ἔπος

φεύγειν ἔρκος ὀδόντων φησίν, ὅταν ὁ λόγος εἴη μὴ καίριος. (η. 19) Ὅτι ὡσπερ ἐκ τοῦ παρὰ ποταμὸν παραποτάμιος σύνθετον ὄνομα, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ μετὰ μαζὸν στήθος μεταμάζιον τὸ μεταξὺ τῶν μαζῶν, ὡς καὶ μεταίχιμιον τὸ μεταξὺ τῶν αἰχμῶν. (η. 20) Ὅτι πάνυ φίλιππον τὸν Διομήδην 2.12 εἰδῶς ποθεν, οἷα εἰκός, ὁ ῥηθεὶς Ἰδαῖος, ἀφείς τοὺς ἵππους ἀπόρουσεν, ἀντιδούς οἶον αὐτοὺς εἰς λύτρον τῷ Διομήδει. ὁ δὲ περὶ αὐτοὺς πονηθεὶς ἀπέσχετο τοῦ Ἰδαίου, ἵππους ἀγαθοὺς ἀγεννοῦς ἐχθροῦ ἀλλαξάμενος, ὁ τρόπον ἄλλον καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς Αἴθης φανεῖται πεποηκῶς τῆς εὐγενοῦς καὶ δρομάδος ἵππου. Γελοῖος δὲ ὁ ἀφείς μὲν τὸ ἄρμα, δι' οὗ τάχιον ἂν ἔφυγε, φεύγων δὲ πεζός. εἰ μὴ ἄρα ἵππους εἰς σωτηρίαν ἑαυτοῦ, ὡς ἐρρέθη, ἀντέδωκεν, οὓς καὶ ἐξελάσας ὁ Διομήδης ἔδωκεν ἑταίροις κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας. Ὅτι δὲ φίλιππος ὁ Διομήδης, δηλοῖ καὶ τὰ κατὰ τὸν Αἰνεΐαν, οὗ καὶ τοὺς ἵππους ἐξ ἀκριβοῦς πολυπραγμοσύνης γενεαλογεῖ. καὶ ἐν τοῖς κατὰ Δόλωνα δὲ δηλωθήσεται περὶ τοὺς ἵππους ἐνδιακειμένως ἔχειν αὐτόν. Ἴσως δὲ καὶ ταραχθεὶς τὰς φρένας ὁ Ἰδαῖος ὑπὸ φόβου παρεπλάγχθη τοῦ συμφέροντος, ὁ καὶ Πάρις ἔπαθεν, ὀπηνίκα ἐλκόμενος τῆς κόρυθος καὶ ἀγχόμενος οὐκ ἐνόησε χρήσασθαι ξίφει κατὰ τοῦ ἔλκοντος. Ἐνταῦθα δὲ καὶ ὡς ἄφιλον τὸν δειλὸν Ἰδαῖον Ὅμηρος ὑποσκώπτειν ἔοικεν, εἴπερ ἀπόρουσεν λιπῶν περικαλλέα δίφρον, σὺν αὐτοῖς δηλαδὴ ἵπποις, οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο. Ἔστι δὲ καὶ νῦν περιβῆναι τὸ ἐπάνω τοῦ νεκροῦ στάντα ὑπερμαχῆσαι, ὁ καὶ ἀμφιβῆναι λέγεται, ὡς προεγράφη. Κυριολεκτεῖται δὲ μάλιστα ἡ λέξις ἐπὶ κυνῶν καὶ λεόντων καὶ τοιούτων, ἃ τῶν σκύμων ὑπερμάχονται ἀμφιβαίνοντα. (η. 22) Ὅτι τὸ «οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν» καὶ τὸ «οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱός» καὶ ὅσα τοιαῦτα, περιττὴν ἔχουσι τὴν μίαν ἀπόφασιν κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν. ἔστι δὲ τῶν δύο ἀρνήσεων ἢ μὲν μία τοῦ ῥηματικοῦ πράγματος, ἢ ἑτέρα δὲ τοῦ προσώπου, ἵνα λέγη ὅτι οὐδὲ ὑπέξεφυγεν ἂν οὐδὲ αὐτός. καὶ ἐνδείκνυνται τὴν παντελῆ ἀρνησιν τοῦ πράγματος. (η. 23) Ὅτι τὸ θεὸς σάωσε νυκτὶ καλύψας, ἀντὶ τοῦ ἀορασίᾳ κρύψας, ὡσπερ καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου πῦρ ἔφη ἀνήφθαι τῷ Διομήδει τὸ ὄρασθαι καὶ φαίνεσθαι πᾶσιν, ὡς προεγράπται. ταῦτόν δὲ ἔστιν εἰπεῖν νυκτὶ καλύψαι καὶ ἠέρι. ἀμφω γὰρ ἀορασίαν δηλοῖ. [Τοιαύτη δὲ τις νύξ δηλοῦται καὶ ἐν τῷ «ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ».] (η. 24) Ὅτι οἶκτον ἐπὶ γέροντι λυπουμένῳ φράζει τὸ «ὡς δὴ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος 2.13 εἴη», ἤγουν ἵνα μὴ πάντη λυποῖτο. (η. 27 ς.) Ὅτι καινόν τι σχῆμα τὸ «ἐπεὶ ἴδον υἱοὺς Δάρητος, τὸν μὲν ἀλευάμενον», ὃ ἔστι φυγόντα, «τὸν δὲ κτάμενον». τὸ γὰρ σὺνηθεὶς οὕτω· τῶν παίδων τοῦ Δάρητος τὸν μὲν, τὸν δέ. Αἰτία δὲ αὕτη τοῦ τοιούτου σχήματος. εἰπὼν ἐξ ἀρχῆς ὁ ποιητὴς ὡς ἐν σχεδιασμῷ τοὺς υἱοὺς, καὶ μὴ δυνάμενος τῇ τοιαύτῃ πληθυντικῇ καταρχῇ τοῦ λόγου ἐν ῥῆμα συντάξει διὰ τὴν τοῦ πάθους ἀμφοῖν τῶν παίδων ἀνομοιότητα—ὁ μὲν γὰρ πέφευγεν, ὁ δὲ τέθνηκε—διαίρει ἐξ ἀνάγκης τὸ συνημμένον καὶ λύει τὴν πληθυντικὴν αἰτιατικὴν εἰς δύο ἐνικὰς αἰτιακάς. Σχηματίζει δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὁμοίως ὁ ποιητὴς. Οὕτω δὲ πως πρὸ τούτου ἠτιολόγηται καὶ τὸ «ἀμφω δ' ἐζομένω γεραρότερος ἦεν Ὀδυσσεύς». Ὅμοια δὲ τῷ ῥηθέντι κατὰ τοὺς υἱοὺς τοῦ Δάρητος σχήματι καὶ ἕτερα μυρία οὐ μόνον παρ' Ὀμήρω ἀλλὰ καὶ ἑτέροις, ἐν οἷς καὶ Σοφοκλέους τὸ «τῷ κασιγνήτῳ», ἤγουν τοὺς κασιγνήτους, «τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει». Πάρισα δὲ ποιητικὰ καίρια τῷ ποιητῇ ἀγλαΐζοντι τὸν λόγον ἐπὶ τῇ τοῦ ἥρωος ἀριστεία τὸ ἀλευάμενον καὶ τὸ κτάμενον, ὧν τοῦ μὲν ἀλέω τὸ θέμα, οὗ ἐκ παραγωγῆς μὲν τὸ ἀλεεῖνω γίνεται, ἐξ ἐπενθέσεως δὲ τοῦ ῥυ τὸ ἀλεύω. τούτου ἀόριστος ἦλευα, ὅθεν τὸ ἠλευάμην καὶ ὁ ἀλευάμενος. Τοῦ δὲ κτάμενον προϋπάρχει ῥῆμα κτῶ, ἀφ' οὗ δύο παράγωγα· τὸ κτείνω ῥητόν καὶ τὸ κτῆμι ἄρρητον, οὗ μετοχαὶ ὁ κτάς ὡς ἰστάς, καὶ ὁ κτάμενος ὡς ἰστάμενος. Καὶ μετ' ὀλίγα δὲ ὁμοίως παρισσοῖ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν». (η. 29–35) Ἀθηναῖ, ἢ φρόνησις, χειρὸς ἐλοῦσα τὸν τοῖς Τρωσὶ

βοηθοῦντα θοῦρον Ἄρηα, ἦτοι τὸ ἄλογον θράσος, 2.14 ἐξάγει τῆς μάχης, ὡς ἤδη τῆς ἀλογίστου θρασύτητος ἀποσβεννυμένης κατὰ βραχὺ τοῖς Τρωσί. συναποχωρεῖ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Ἄθηνᾶ, διότι οὐκέτι βουλευμάτων χρεῖα τοῖς ἔμφροσιν Ἑλλήσιν οὐδὲ θεωρίας βουλευτικῆς, ἀλλὰ πράξεων ῥωμαλέων καὶ ἀνδρικῶν. Συντομώτερον δὲ ἄλλως εἰπεῖν, διότι οὔτε οἱ Ἑλληνες νῦν βουλεύονται οὔτε οἱ Τρῶες ἀλογίστως μάχονται, καὶ ὅτι οὐδὲ μέγα τι εὐθὺς γίνεται ὡς μετὰ ταῦτα, οὐδὲ θεῶν παρουσίας δεόμενον. ἔτι δὲ καὶ ἵνα σεμνύνη τοὺς Ἀχαιοὺς, ὡς ἐν τῇ κατὰ μόνας καὶ δίχα θεῶν μάχῃ ὑπερτεροῦντας τῶν Τρώων. Ἔτι ποιεῖ Ὀμηρος τοῦτο καί, ἵνα μὴ τὰ λεγόμενα ἐνταῦθα μῦθοι δόξωσι. διὸ ἐξάγει τοὺς μυθικοὺς θεοὺς καὶ ἐκ μέσου τίθησι. (η. 30) Τὸ δὲ «χειρὸς ἔλοῦσα» ἢ πέπλου καὶ τὰ τοιαῦτα Ἀττικά, ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς χειρὸς ἢ τοῦ πέπλου. ἢ καὶ τὸ ἐλεῖν ἀντὶ τοῦ ἄφασθαι καὶ νῦν εἴληπται. (η. 31) Ὅτι ἀναδιπλασιάζων ἐνταῦθα Ὀμηρος τὴν τοῦ Ἄρεος κλητικὴν ἐν τῷ «Ἄρες, Ἄρες, βροτολοιγέ, μαιφόνε, τειχεσιπλήτα», ὅπερ ἀπαραλλάκτως που καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς κεῖται, ἐκτείνει ἐν τῇ πρώτῃ κλήσει τὸ δίχρονον, συστέλλει δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ. Καὶ ὅρα ὅπως ὁμοῦ παρέθετο τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐν ἐκτάσει τε διχρόνου καὶ ἐν συστολῇ, ὡς ἂν ἐνδείξῃται σαφέστατα τὴν διφώρησιν τῶν δισημῶν διχρόνων, ἥτις πολλαχοῦ φαίνεται. [Καὶ μὴν ἐνταῦθα δόξοι ἂν λόγος κανονικὸς ὑπεῖναι τῇ διφορήσει, ἵνα τὸ μὲν δεύτερον Ἄρες συστέλλῃ τὸ δίχρονον, ὡς τοῦ Ἄρης ἐκ βραχυνομένου τοῦ στερητικοῦ ᾠα καὶ ἐκ τοῦ ῥῶ, τὸ λέγω, συγκειμένου κατὰ τινος. Τὸ δὲ πρῶτον Ἄρες ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν ὡς ἐκ τῆς ἀράς καὶ τοῦ ἀράσθαι. Ὡς γὰρ τοῦ ἴσχω θέσει μακρὰν ἔχοντος τὴν παραλήγουσαν διὰ τὰ ἐπαγόμενα δύο σύμφωνα ὁ ἐκεῖθεν γενόμενος ἰχώρ ἐν ἀπελεύσει τοῦ ᾠσ, οὐ 2.15 θέσει ἀλλὰ φύσει, μακρὰν ἔχει τὴν παραλήγουσαν, οὕτως ἐκ τοῦ ἀρνός, ἐν ᾧ θέσει μακρὰ ἢ ἄρχουσα, γενόμενα τὸ ἀράσθαι καὶ ἢ ἀρά τὸν μὲν ἄρνα θέσει μακρὸν ἀφιάσιν ἔχειν τὸ παραλήγον ᾠα, ἐκεῖνα δὲ φύσει ἐκτείνουσι τὸ ἐν αὐτοῖς ἀρκτικὸν ᾠα, ὡς δηλὸν καὶ ἐκ τοῦ «ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος» καὶ ἐκ τοῦ «θεοὶ δ' ἐτέλειον ἐπαράς». Οὐκοῦν καὶ Ἄρης ὁ ἐκ τοῦ ἀράσθαι ἢ τῆς ἀράς γενόμενος φύσει μακρὸν ἔχει τὸ κατάρχον δίχρονον; καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχοιτο ἂν λόγου.] Τινὲς δὲ φασι γενέσθαι τοῦτο οὐ μόνον κατὰ ἀδιαφορίαν διχρόνου, ἀλλὰ καὶ ὅτι φυσικώτερον ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα, ὡς οἶόν τε ἦν, φυσικὴν ἐξαλλαγὴν Ἄρεος, ἦτοι πολέμου, μιμεῖται, ὅς ἐξ ἐπιτάσεως πολλῆς καὶ μεγίστης συντονίας ὕστερον ἄνεσιν δέχεται καὶ οἶόν τινα συστολήν, ὡς κεκμηκότων τῶν μαχομένων, ἀπ' ἐναντίας τῇ καθ' Ὀμηρον ἀλλαχοῦ Ἐριδι. ἐκεῖνη γὰρ πολέμου προάρχουσα ἐκ μικροῦ εἰς μέγα ἄνεισιν. Ἰστέον δέ, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται, ὅτι τοῦ «Ἄρες Ἄρες», τὸ σχῆμα παλιλλογία ἐστὶ, καὶ ὅτι ὁ γραμματικὸς Ἰξίων τὸ δεύτερον Ἄρες ὀξύνει, γράφων ἀρές, ὃ ἐστὶ βλαπτικέ. Οὐδέποτε γάρ, φησί, κυρίου ὀνόματος κλητικὴ παραλλήλως κεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ. πρόδηλον δέ, φησί, καὶ ἐκ τοῦ βροτολοιγέ καὶ τοῦ μαιφόνε, ὅτι καὶ τὸ Ἄρες ἐπιθετικόν ἐστίν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος καὶ ἡ παράδοσις διὰ μείζω ἔμφασιν κύριον καὶ τὸ δεύτερον Ἄρες παραλαμβάνει. Σημειωτέον δὲ ὅτι κοινὴ μὲν καὶ καθωμιλημένη κλίσις τοῦ Ἄρεος κατὰ τὸν Δημοσθένην ἐστὶ καὶ κατὰ τὰ ὅμοια ἐκείνω· κλίνεται δὲ καὶ ἄλλως κατὰ τοὺς παλαιούς. Ἡρωδιανὸς οὖν φησιν, ὅτι πλείοσι κλίσεσιν ὁ Ἄρης κέχρηται. καὶ γὰρ καὶ ὡς ἰαμβικὸν μὴ ἔχον ἐπ' εὐθείας τὸ ᾠτ περιττοσύλλαβον ἔχει τὴν γενικὴν Ἄρης Ἀρητος, ὅθεν Ἀρητιάδης παρ' Ἡσιόδω πατρωνυμικὸν καὶ Ἀρητίων ὑποκοριστικόν. Κλίνεται δὲ καὶ ὡς σπονδειακόν Ἄρης Ἄρου, ὅθεν κατὰ Ἰάδα διάλεκτον 2.16 ἐπεκτείνας Ἀρχίλοχος ἔφη ἐν τοῖς τριμέτροις «παῖδα Ἄρεω μιηφόνου». Ἔστι, φησί, καὶ ἄλλη πλάγιος παρ' Ὀμήρῳ «Ἄρεος ἀνδροφόνοιο», καθ' ὁμοιότητα τῶν ὑπὲρ δύο συλλαβᾶς, ὡς γοῦν Σωκράτης Σωκράτεος ᾧ Σώκρατες, οὕτως Ἄρης Ἄρεος Ἄρες. Ἔστι καὶ Ἄρεως γενικὴ, ἢ οὐ χρὴ γενέσθαι ἀπτοῦ Ἄρης. Ὡς γὰρ οὐκ ἂν Ἀττικοὶ ἐπεκτείναντες ἐροῦσιν ἀπὸ τοῦ Σωκράτεος Σωκράτεως διὰ

τοῦ ὦ μεγάλου, ἀλλ' οὐδὲ Ἴωνες Σωκράτης, οὕτως οὐδὲ ἀπὸ τοῦ Ἄρης Ἄρεος τοιοῦτόν τι γενήσεται. ἀλλὰ μὴν εὐρίσκομεν καὶ Ἄρηοςκαὶ Ἄρηϊ κρατερῶ καὶ Ἄρηα. Λεκτέον οὖν ὅτι Ἀττικοὶ καὶ Ἴωνες ἑτέρακατάληξιν, φησίν, ὑποστησάμενοι, οὕτω πεποίηται ταύτην τὴν κλίσιν. Ἔσται δὴ καὶ Ἄρευσ εὐθεΐα, ἥτις παρ' Ὀμήρῳ μὲν οὐκ ἔστι, παρὰ δὲ Ἀλκαίωεὐρέθη, οὗ καὶ χρῆσιν προαγαγὼν λέγει καί, ὅτι βεβαρυτόνηται μόνον ἐκ πάντων τῶν εἰς ἔϋς ὡς Αἰολικόν. Αἰολέων γὰρ ἴδιον τὸ βαρυτονεῖν. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ἡρωδιανοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ τειχεσιπλήτᾳ τινες διὰ τοῦ β γράφουσιν. ἀμφοτέρων δὲ μία ἔννοια. ἔστι γὰρ τειχεσιπλήτης μὲν, ὡς ἂν τις εἴπη, πολιορκητής, ὁ τοῖς τείχεσι πλησιάζων ἐπὶ πορθήσει, τειχεσιβλήτης δὲ ὁ καταβάλλων τὰ τείχη. [Καὶ ὅτι βροτολοιγός κοινότερον μὲν ὁ ἀνδροφόνος, δύναται δέ ποτε σκωφθῆναι τοιοῦτος καὶ ὁ ἄτεχνος ἰατρός. Ὁ δὲ Κωμικός, φασί, βροτολοιγόν ἰδίως που ἔφη τὸν καὶ αἰσχρολοιχόν λεγόμενον κατὰ ἀναλογίαν τοῦ ματιολοιχοῦ διὰ τὸ τοὺς τοιοῦτους παραιτίους γίνεσθαι τοῦ μὴ κύειν τὰς γυναῖκας καὶ οὕτως ἐπ' ὀλέθρῳ βροτῶν εἶναι. Ἡ δὲ τὰ τοιαῦτα μεθοδεύουσα βλασφημία, ἦν, φασί, κατεδείξατο μὲν Ὀμηρος ἀρχήθεν καὶ οἱ τῷ χρόνῳ ἐγγὺς αὐτοῦ ποιηταί, ἐπηύξησαν δὲ ὕστερον κωμικοὶ τε καὶ ῥήτορες, ἔστι δ' ὅποι καὶ τῶν συγγραφέων τινὲς καὶ ἄλλας λέξεις ὁμοίως ἐκαινοτόμησαν, ὡς ἐξῆς που φανεῖται.] Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ μαιφόνος οὐδ' ἐνταῦθα ἐπὶ ὕβρει κεῖται. τί γὰρ ἔδει μάτην οὕτω καὶ οὐκ ἐν καιρῷ λοῖδορον εἶναι τὴν Ἀθηνᾶν; δηλοῖ δὲ ἀπλῶς οὕτως ὡς ἐν μετρίῳ σκώμματι τὸν αἰμοβαφῆ. Ἔστι γὰρ μαιίνεσθαι μὲν τὸ βάπτεσθαι, ὡς καὶ προγέγραπται, [ἄφ' οὗ καὶ μαιρός που 2.17 νεκρός ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ αἰμοβαφής.] Φόνος δὲ τὸ αἷμα. Ἐνθυμητέον δὲ καὶ ὡς ἐν τῇ προσεχῶς ἐκτεθείσῃ χρήσει τοῦ Ἀρχιλόχου τὸν παρ' Ὀμήρῳ μαιφόνον μαιφόνον ἐκεῖνος ἔφη. (η. 33) Ὅτι ὀρέξαι καὶ ἐνταῦθα τὸ δοῦναι. φησὶ γάρ· «ὄπποτέροισι πατήρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξει», ἤγουν ἐκτείνας τὴν χεῖρα δώσει. Κυρίως γὰρ ὀρέγειν τὸ ἐκτείνειν, ὅθεν καὶ ὀρεκτόν, ὡς προεδηλώθη, δόρυ. καὶ ὄργυια ἢ εἰς πλάτος ἔκτασις ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν. τὸ μέντοι ὀρέξασθαι παθητικῶς οὐ δόσιν ἀλλὰ μόνην ἔκτασιν δηλοῖ. (η. 32–4) [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν ἐνταῦθα Ὀμηρικὸν τόπον ἐπὶ προσώποις εἰρηνικοῖς παρωδήσας ἐρεῖ τις οὕτω· οὐκ ἂν δὴ τούσδε μὲν ἑάσαιμεν καὶ τούσδε μάρνασθ', ὄπποτέροισι θεὸς κῦδος ὀρέξει, νῶϊ δέ, τουτέστιν ἡμεῖς, χαζώμεσθα θεοῦ δ' ἀλεώμεθα μῆνιν, ὃ ἔστιν ἐκκλίνωμεν, ὡς πρὸ βραχέων εἴρηται.] (η. 35) Ὅτι μάχην ἔλλογον δηλοῖ, ὡς καὶ προεδηλώθη, τό· ἢ Ἀθηνᾶ μάχης ἐξήγαγε θεοῦρον Ἄρηα. ἔνθα φανερώς ἕτεροῖον παρὰ τὴν μάχην ὁ Ἄρης ἐστίν. (η. 36) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν Σκάμανδρον ἠϊόνετα λέγει διὰ τὰ περὶ αὐτόν, ὡς εἰκός, ὀχθώδη αἰγιαλοῦ δίκην, ἵνα εἴη συγκοπεῖς ἐκ τοῦ ἠϊονόεις. ἠϊόνες γὰρ οἱ αἰγιαλοί. Δύναται δὲ καὶ ἀπὸ ἄνθους τοῦ ἴου εἶναι πλεονασμῶ τοῦ ἠϊόνεις, οἶονεὶ ὁ ἀνθηρός, διὰ τὸν προρρηθέντα ἐκεῖσε ἀνθεμόεντα λειμῶνα. (η. 37–40) Ὅτι ὅτε Τρῶας ἐκλιναν Δαναοί, ἔλε δ' ἄνδρα ἕκαστος ἡγεμόνων, πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων ἐξέβαλε, τουτέστιν ἐξέριψε, τινὰ τοῦ δίφρου Ὀδίου, ἀρχὸν Ἀλιζώνων «πρῶτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξε». Καὶ σημεῖωσαι ὅτι πρῶτος ὁ βασιλεὺς ἀνδραγαθεῖ ἐνταῦθα καὶ ὅτι τὸν πρῶτον στρεφθέντα εἰς φυγὴν ὡς λειποτάκτην μισῶν Ὀμηρος οὐκ ἔᾶ διεκσωθῆναι. (η. 40) Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ὁ τὰ νῶτα δεῖξας ἀβοήθητός ἐστιν ὡς ἤδη κείμενος. διὸ καὶ ὁ Νέστωρ τῷ Διομήδῃ κειμένῳ πού 2.18 φησιν· «ἔγρεο, μή τις τοι καθεύδοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξη». Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν ἐμπαγῆναι τὸ δόρυ τῷ στήθει καὶ διεκπεσεῖν εἰς ὤμους καὶ μετάφρενα οὐ μωμητόν ἦν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, τὸ δὲ ἀνάπαλιν ἀγεννὲς ἦν. (η. 39) Καὶ ὅτι τὸ Ὀδῖος παροξύνεται ὡς τρίβραχου κύριον κατὰ κανόνα, ὃς ἤδη γνωσθεῖς ὅμως που καὶ μετὰ τοῦτο γραφήσεται. Ἀλιζώνους δὲ οἱ μὲν τοὺς Παφλαγόνους φασί, οἱ δὲ τοὺς περὶ τὴν ἀγκάλην τοῦ Πόντου τὴν μεταξὺ Τραπεζοῦντος καὶ Παφλαγονίας, παρὰ τὸ τῇ ἀλί ζώννυσθαι ἤτοι περιέχεσθαι. Ἄλλοι δὲ θέλουσι περὶ τὴν Καρικήν αὐτοὺς κεῖσθαι θάλασσαν. τολμῶσι δὲ τινες καὶ ἔθνος

αὐτοὺς καλεῖν Θρακικόν. Εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν πλατύτερον ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ. (η. 40) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι φιλεῖ Ὅμηρος στρεφθέντα λέγειν, οὐ μὴν στραφέντα, ὡς καὶ Εὐριπίδης θρεφθῆναι εἶπεν ἀντὶ τοῦ τραφῆναι. Προτιμῶνται γὰρ οἱ σοφοὶ τὴν καίριον τραχυφωνίαν τῆς ἀκαίρου λειότητος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ βρεχθῆναι τὴν γῆν παρὰ Δίῳ ἀντὶ τοῦ βραχῆναι, καὶ τὸ θαφθεῖσι παρ' Ἡροδότῳ ἀντὶ τοῦ ταφεῖσι, καὶ «χλανιδίων ἔσω κρυφθεῖς» παρ' Εὐριπίδῃ, καὶ βλαφθεῖς παρὰ τῷ ποιητῇ ἀντὶ τοῦ βλαβεῖς. (η. 40 ς.) Ὅτι διασαφῶν ὁ ποιητής, ποῖον λέγει μετάφρενον, ἐπάγει γνώρισμα σαφές, ὅτι τὸ μεταξὺ μὲν τῶν ὤμων, ἀντικρὺ δὲ τοῦ στήθους. φησὶ γάρ· «μεταφρένω ἐν δόρυ πῆξεν ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασε», καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα· «μετάφρενον οὕτασε δουρὶ ὤμων μεσσηγύς», καὶ ἐξῆς ὁμοίως. (η. 42) Ὅτι οὐχ' οὕτω τραχὺν ἦχον ὁ δοῦπος ἔχει, ὡς ὁ ἄραβος, καθὰ δηλοῖ 2.19 καὶ ὁ ποιητής εἰπών· «δούπησε δὲ πεσῶν, ἀράβησε δὲ τεύχεα ἐπ' αὐτῶ», τῷ μὲν σώματι δούς τὸν δοῦπον, τοῖς ὅπλοις δὲ τὸν ἄραβον. (η. 43 ς.) Ὅτι Φαιστός μὲν ὀξυτόνως πόλις Κρήτης, Φαῖστος δὲ βαρυτόνως κύριον ὄνομα, ὃν Ἰδομενεὺς ἀναιρεῖ. Ἔνθα καὶ ὄρα ὅπως ἀστεῖως ὁ ποιητής τῷ τῆς Κρήτης βασιλεῖ ἄνδρα ὑποκλίνει ἐκεῖθ' ὅπως τὸ ὄνομα ἔχοντα. ὁ γὰρ Φαῖστος οὗτος ὁ ἐκ Τάρνης, φησὶν, ἐριβώλακος, τῇ Φαιστῷ παραλαλεῖται πόλει Κρητικῇ. Τάρνη δὲ Μηρόνων ἦτοι Λυδῶν πόλις, ἐπίκουρος Τρώων. Ὁ δὲ γράφων τὰ Ἐθνικὰ καὶ πόλιν Ἀχαΐας Τάρνην φησὶ. γέγονε δὲ τις μνήμη Τάρνης καὶ ἐν Βοιωτίᾳ. (η. 46) Ὅτι τὸ κεντῆσαι ἦτοι τρῶσαι νύξαι λέγει. φησὶ γάρ· ἔγχει μακρῷ ἔνυξεν ἵππων ἐπιβησόμενον. (η. 47) Ὅτι φανερώς καὶ ἐνταῦθα κεῖται ὁ σκότος ἀρσενικῶς ἐν τῷ «στυγερός δ' ἄρα μιν σκότος εἶλε», λέγει δὲ τὸν θάνατον. διὸ παρακατιῶν φησὶ· «θάνατος δὲ μιν ἀμφεκάλυψε», καὶ πάλιν· «τὸν δὲ κατ' ὅσσε ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος». Τὸ μέντοι ἐπὶ τοῦ ἀέρος καὶ αὐτὸ τὰ μὲν πολλὰ οἱ παλαιοὶ ἀρσενικῶς προάγουσι, ἔστι δὲ ὅτε καὶ κατὰ γένος οὐδέτερον. (η. 48) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ σκυλεύειν συλεύειν φησὶ, διότι καὶ τὰ σκυλα σῦλα λέγεται. ὅθεν καὶ τὸ συλαγωγεῖν. Προσφυῶς δὲ τὸν ἐν Ἄιδου σκότον στυγερόν ἔφη παρὰ τὴν ἐκεῖσε Στύγα. (η. 49–54) Ὅτι Σκαμάνδριον 2.20 τινὰ λέγει ὑπὸ Μενελάου πεσεῖν θήρης αἷμονα, ἦγουν ἐπιστήμονα, ἐσθλὸν 2.20 θηρητῆρα, ἐκηβολίαις κεκασμένον, ὃν ἐδίδαξεν Ἄρτεμις αὐτὴ βάλλειν ἄγρια πάντα, τὰ τε τρέφει οὖρεσιν ὕλη. ἔπαινοι δὲ ταῦτα κυνηγοῦ. Ὅτι δὲ κυνηγετικὴ ἢ Ἄρτεμις, πολλαχοῦ ὁ μῦθος φησὶν. Ὡσπερ δὲ τὸν ἄριστον χαλκεύειν ὁ Ἥφαιστος λέγεται διδάξαι, καὶ τῷ τοξότη διδάσκαλος ὁ Ἀπόλλων, καὶ ὁ δεξιὸς δὲ κλέπτειν Ἑρμοῦ πλάττεται μαθητής, Ἀθηνᾶς δὲ ὁ τέκτων, ὡς μετ' ὀλίγα ὁ Φέρεκλος, οὕτω καὶ τὸν κυνηγετικὸν Σκαμάνδριον ἢ Ἄρτεμις ὡς θηρατικὴ διδάξαι τὴν θήραν λέγεται, [οὐ διὰ τινος μεθοδεύοντος ἢ ἐνεργούντος τὰ ἐκείνης, ἀλλ' αὐτὴ ἐκείνη, ὃ δὲ κατ' ἐξοχὴν ῥηθὲν τεχνικώτατον ὡς θυμόσοφον ἢ θεόσοφον εἶναι τὸν Σκαμάνδριον ὑποδηλοῖ. Οὕτω καὶ Φέρεκλος μετ' ὀλίγιστα φιλητός φανεῖται τῇ Ἀθηνᾶ ὡς ἀγαθὸς ναυπηγός.] (η. 51) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἐσθλὸν θηρητῆρα» ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ «αἷμονα θήρης», ὡσπερ καὶ τὸ Ἄρτεμις αὐτὸν ἐδίδαξεν. Ἔστι δὲ αἷμων οἶονεὶ δαίμων ἦτοι δαήμων, τουτέστι μεμαθηκώς· οὐ τὸ ἐναντίον ἀδαήμων, οἶον «μάχης ἀδαήμονι φωτί». Ἡ δὲ τραγωδία ἔχει καὶ κύριον ὄνομα Αἷμονα. (η. 52) Τὸ δὲ «ἄ τρέφει οὖρεσιν ὕλη» φιλοσόφως πρόσκειται. ἄγρια μὲν γὰρ φύσει πάντα τὰ ἄλογα, ὧν διαστέλλεται τῷ ἡμέρω ὁ ἄνθρωπος. Κυνηγός δὲ οὐχ' ὁ πᾶν ἀπλῶς ἄγριον βάλλων, ἀλλ' ὁ τὰ ἐν ὄρεσι. τὰ κατοικίδια γὰρ ἄγρια ἢ τὰ περιειργμένα καὶ ὁ τυχῶν ἂν βάλλοι. (η. 54) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὡς τὸ μὲν ἐκηβόλος Ἀπόλλωνος ἐπίθετον εἶναι θέλει ὁ ποιητής, τὸ δὲ θηλυκὸν παράγωγον, τὴν ἐκηβολίαν, οὐκ ὀκνεῖ καὶ ἀνδρὶ θνητῷ ἐπιλέγειν, ὡσπερ ἐνταῦθα τῷ Σκαμανδρίῳ αὐτὴν προσμαρτυρεῖ. Ἐκ τοῦ ἐκάς δὲ βάλλειν ὁ ἐκηβόλος συντεθείς, καθὰ καὶ ἡ ἐκηβολία, ὅμως διὰ τὸ συχὸν τῶν βραχειῶν συλλαβῶν ἔτρεψαν τὸ ἄ τῆς δευτέρας μετὰ τὴν ἄρχουσαν 2.21 συλλαβῆς

εἰς μακρὸν τὸ ἦ δια συντέλειαν δακτυλικήν. Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ τὴν ἔλαφοβολίαν ἔλαφηβολίαν ἔφρασε καὶ τὴν σταχυολόγον σταχυηλόγον καὶ τὸν λαμπαδοφόρον λαμπαδηφόρον. (η. 53) Ὅτι τὸ «ἄλλ' οὐ οἱ τότε χραῖσμεν Ἄρτεμις» ἀπλῶς οὕτω παρέρριψεν ἀφελῶς ὁ ποιητής, οὐ σκώπτων τὴν Ἄρτεμιν, ὡς μὴ ἔχουσαν τῷ μαθητῇ κυνηγῶ Σκαμανδρίῳ βοηθεῖν, ἀλλ' αὐτὸ λέγων ἀπλοϊκῶς δίχα εἰρωνείας τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ οὐδὲν ἔλυσιτέλησε τῷ Σκαμανδρίῳ ἢ τοξικὴ τέχνη. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα παρὰ τῷ ποιητῇ σχήματα, καθὰ καὶ ὅτε ξενοδόχου τινὸς πεσόντος φησίν, ὡς οὐδὲν τι τότε αὐτῷ ἔχραισμεν ἢ φιλοξενία καὶ τὸ πάντας φιλεῖν «ὀδῶ ἔπι οἰκία ἔχοντα». καὶ ἐκεῖ γὰρ οὐ σκώπτει ἀπανθρώπως τὸ τῆς φιλοξενίας φιλάνθρωπον, ἀλλὰ φιλαλήθως ἱστορεῖ οἷος ἐκεῖνος ὦν οἶον ἔπαθεν. (η. 59–64) Ὅτι ἀναιρεῖται ἐνταῦθα ὑπὸ Μηριόνου Φέρεκλος, τέκτονος υἱὸς Ἀρμονίδου, ὃς ὑπὸ Ἀθηνᾶς, φησίν, ἔξοχα φιλούμενος «χερσὶν ἠπίστατο δαίδαλα πάντα τεύχειν». «ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας εἴσας ἀρχεκάκους, αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο, οἱ τ' αὐτῷ». Ἰστέον δὲ ὡς φέρεται λόγος, ὅτι Λακεδαιμονίοις λοιμῶ πιεζομένοις ἔχρησεν Ἀπόλλων ἐξιλάσκεσθαι τοὺς τῶν Τεύκρων, ἦγουν τῶν Ἰλιέων, δαίμονας. Μενέλαος οὖν ἀφικόμενος εἰς Ἴλιον ἐποίει τὸ προσταχθέν. κάκειθεν συμπλεύσαντος αὐτῷ Ἀλεξάνδρου συμπαραγέγονεν εἰς Δελφούς. καὶ αὐτὸς μὲν ἐζήτει χρησμὸν λήψεσθαι περὶ παίδων γενέσεως, Ἀλέξανδρος δὲ περὶ γυναικὸς ἐμαντεύετο. χρᾶ οὖν αὐτοῖς ἢ Πυθία· «Τίπτε δύο βασιλῆες, ὃ μὲν Τρώων, ὃ δ' Ἀχαιῶν, οὐκέθ' ὀμὰ φρονέοντες ἐμὸν δόμον εἰσανέβητε, ἦτοι ὃ μὲν πῶλοιο γόνον διζήμενος εὐρεῖν, αὐτὰρ ὃ πῶλον ἐλεῖν. τί νυ μήση, ὦ μεγάλε Ζεῦ»; τοὺς δὲ μὴ νοήσαντας τὸ λόγιον χωρισθῆναι. (η. 63 ς.) Διὸ καὶ Ὅμηρός φησιν, ὅτι αἱ νῆες κακὸν ἐγένοντο τοῖς Τρωσὶ καὶ τῷ ναυπηγησαμένῳ, «ἐπεὶ οὐ τι θεῶν ἐκ θέσφατα ἤδη», τὸν ῥηθέντα δηλαδὴ χρησμὸν, ἢ ἂ ὠφείλεν εἰδέναι. πυθέσθαι γὰρ ἐχρῆν καὶ μαθεῖν θεόθεν, εἰ ναυπηγητέον. οἱ δὲ φασιν ὅτι θέσφατα λέγει ὧδε ὁ ποιητής τὸν χρησμὸν, ὃς δοθεὶς τοῖς Τρωσὶν ἐκέλευε ναυτιλίας μὲν ἀπέχεσθαι, γεωργία δὲ προσέχειν τὸν νοῦν, μὴ ποτε θαλάσση χρώμενοι σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ἀπολέσωσιν. (η. 59) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «τέκτονος 2.22 υἱόν» οἱ μὲν ἀκριβέστεροι ἐπίθετόν φασιν, οἷα τέκτονος λεγομένου καὶ τοῦ ναυπηγοῦ, ὡς δηλοῖ τὸ «τεκτῆνατο νῆας εἴσας», ὥστε εἶναι ἐνταῦθα δύο πρόσωπα, υἱὸν μὲν τὸν Φέρεκλον, πατέρα δὲ τὸν Ἀρμονίδην. Τινὲς δὲ κύριον ἐνόησαν ὄνομα καὶ τὸν Τέκτονα καὶ τρία φασὶ πρόσωπα, ἵνα ὁ μὲν Φέρεκλος εἴη Τέκτονος υἱός, ὁ δὲ Τέκτων υἱὸς τοῦ Ἀρμονος. Καὶ ὄρα ὅπως οἰκεῖα ναυπηγοῖς τὰ ὀνόματα. ὁ γὰρ νῆα τεκταινόμενος κλᾶ τε φερόμενα τὰ ξύλα καὶ εὖ δὲ συναρμόττει αὐτά. Οὕτω δὲ καὶ πρὸ ὀλίγου Δάρητά τινα ἔλεγεν ἱερέα καὶ υἱὸν αὐτοῦ ἱστορεῖ Φηγέα. ἐκδέρειν γὰρ δεῖ τὰ θυόμενα καὶ φηγοῖς καίειν, ὃ ἐστὶν ξύλοις. (η. 60–2) Τὸ δὲ «ὃς ἠπίστατο δαίδαλα τεύχειν» καὶ «ὃς Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας» τινὲς μὲν περὶ τοῦ Φερέκλου νοοῦσιν. ὃ καὶ κάλλιον. Οὕτω γὰρ ἱστοροῦσι πολλοί, ὦν καὶ ὁ Λυκόφρων ἐστί. Τινὲς δὲ περὶ τοῦ Ἀρμονίδου. καὶ ἔστιν ὁ τρόπος ἀμφιβολία. Ἀθηνᾶ δὲ λέγεται τῷ τέκτονι τούτῳ διδάσκαλος, ἐπεὶ αἱ κατὰ χειρωναξίαν τοιαῦτα τέχνηαι τὴν Ἀθηνᾶν ἐπιστάτιν ἐπιγράφονται, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δηλωθήσεται. (η. 63) Τὸ δὲ «αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο» τρόπος ἐτυμολογίας ἐστίν. ἵνα γὰρ μὴ τις νοήσῃ κοινὸν πάσης νηὸς ἐπίθετον τὸ ἀρχέκακον, διαφωτίζει τὸ ἀσαφὲς ὁ ποιητής, εἰπὼν ὅτι αὐταὶ αἱ νῆες λέγονται νῦν ἀρχέκακοι, ὡς κακῶν κατάρξασαι τοῖς Τρωσὶ πᾶσι. Καὶ ὄρα τὸ πᾶσιν. ἐγένοντο μὲν γὰρ ἀρχὴ κακοῦ καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς, ἀλλὰ μάλιστα τοῖς Τρωσὶν. Ἑλλήνων μὲν γὰρ πολλοὶ δι' αὐτὰς ὠλοντο, οἱ Τρώες δὲ μικροῦ δεῖν πάντες παθόντες πανωλεθρίαν. Σημειῶσαι δὲ ὅτι ταῦτὸν εἰπεῖν συνθέτως ἀρχέκακον καὶ διαλελυμένως ἀρχὴν κακοῦ κατὰ Ἴωνα. 2.23 Φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος Ἀττικὰς τινὰς νῆας, αἱ τοῖς Ἴωσι πεμφθεῖσαι, φησίν, εἰς βοήθειαν ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροις. Τοιοῦτον παρ' αὐτῷ καὶ τὸ «αἰρεθεὶς εἰς ἀρχήν». ἀφ' οὗ ὕστερον τὸ

ἀρχαιρεσιάζειν συντέθειται, καὶ τὸ θέης ἄξιος, ἀντὶ τοῦ ἀξιοθέατος, καὶ ἕτερα. (η. 64) [Τὸ δὲ «οἱ τ' αὐτῶ» ἀρχὴ γέγονε γνωμικοῦ, πρῶτα μὲν Ἡσιόδῳ, εἶτα καὶ Καλλιμάχῳ, τοῦ εἰπόντος, ὡς ὁ τεύχων ἑτέρῳ κακὸν ἐῷ ἤπατι τεύχει. ὁ δὲ καὶ τῷ Φερέκλῳ συνέπεσε.] Τὸ δὲ «θεῶν θέσφατα» ἔστι μὲν οἷον ἐτυμολογικὸς τρόπος, εἴρηται δὲ πρὸς διαστολὴν θεσφάτων, ἅπερ οὐκ αὐτὸς θεὸς λέγει ἀλλὰ τέχνη μαντική. (η. 61) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν εἰπόντος Ὀμήρου «ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη» ὄρα τὸ ἐφίλατο, κλιθὲν φανερώς ὡς τὸ ἴστατο. ἀφ' οὗ κατὰ τινὰς ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ «νῦν με φίλοι, Ἀθήνη», ἀντὶ τοῦ φίλησον, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐφιλάμην καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἐτυψάμην τύψαι. Ἡ δὲ εἴση οὐ μόνον ἐστὶ νηῶν ἐπίθετον, ἀλλὰ καὶ δαιτός, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. Τὸ δὲ οἱ αὐτῶ συνθέτως ἑαυτῶ φασιν οἱ μεθ' Ὀμηρον, ὡς καὶ τὸ αὐτόν μιν ἑαυτόν καὶ τὸ ἔμ' αὐτόν ἑμαυτόν. (η. 66 ς.) Ὅτι γλουτός κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ σφαίρωμα τῆς κοτύλης κατὰ τὸν μηρόν. Ροῦφος δὲ τὰ μετὰ τὴν ὄσφυν σαρκώδη, ἐφ' ὧν καθίζομεν, πυγὰς εἰπὼν ἐπάγει· ἄλλοι δὲ γλουτοὺς καλοῦσι. Διὸ καὶ οἱ Ἐτυμολόγοι παρὰ τὸν γλοιὸν ἐτυμολογοῦσιν αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς τρυφερόν, φασί, καὶ ἀπαλὸν καὶ γλοιῶδες. κατὰ δὲ τινὰς λαγόνια, φασίν, ὁ γλουτός σημαίνει. Ὀμηρος δέ, καθὰ πρὸ βραχέων διεσάφησε τὸ μετάφρενον ἐκ τοῦ ἀντικρὺ τόπου, ὅς ἐστι τὰ στήθη, οὕτω πως καὶ τὸν γλουτόν εἰπὼν «βεβλήκει γλουτόν κατὰ δεξιόν. ἢ δὲ διαπρὸ ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἤλυθ' ἀκωκή». Δοκεῖ γὰρ λέγειν ἀντικρὺ ἑτέρωθεν τοῦ ῥηθέντος γλουτοῦ κεῖσθαι τὴν κύστιν, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ κεύθω γενομένη ἐξῶσε τὸ ἔομοίως τῷ πύθω πύστις, ἢ μάθησις, καὶ ἑτέροις πολλοῖς 2.24 δηλουμένοις ἀλλαχοῦ. [Ἰστέον δὲ ὅτι μετ' ὀλίγα ὁμοίᾳ μεθόδῳ ἐρμηνεύσει καὶ τὸ κατὰ κεφαλὴν ἰνίον ποῦ ἐστὶ τῆς κεφαλῆς.] Ὅτι πολλὰς καὶ ἐν τοῖς παροῦσι Τρωϊκὰς ἱστορίας ὁ ποιητὴς παραπλέκει. ἕκαστον γὰρ τῶν πιπτόντων ὑπὸ τοῖς Ἑλλησι Τρώων γενεαλογεῖ. τὸν τοῦ Δάρητος Φηγέα, ὃν ἀνεῖλεν ὁ Διομήδης, τὸν Ὀδίων, ὃς ἔπεσεν ὑπὸ Ἀγαμέμνονος, τὸν Φαῖστον, οὗ περιέγονεν Ἰδομενεύς, τὸν Σκαμάνδριον, ὃς ὑπὸ Μενελάου πέπτωκε, τὸν ὑπὸ Μηριόνου πεσόντα Φέρεκλον, τὸν ῥηθησόμενον Πήδαιον, ὃν ἔπεφνε Μέγης, τὸν Ὑψήνορα, ὃν μετ' ὀλίγα ὁ Εὐρύπυλος πρόσθεν αὐτοῦ φεύγοντα μεταδρομάδην ἤλασεν ὦμον. Ποιεῖ δὲ ταῦτα καὶ πυκναῖς ἱστορίαις ἀρτύνει τὸν τόπον τοῦτον ἅμα καὶ τοὺς ἀκροατὰς ἐνάγων εἰς πολυμαθειαν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις τόποις, καὶ τοὺς ἀριστέας τῶν Ἀχαιῶν σεμνύνων, ὡς ἀξιολόγων Τρώων περιγινόμενους, καὶ τὴν ποίησιν καταποικίλλων, καὶ τὸ ὑπτιον δὲ τῆς διηγήσεως ἀνιστῶν εἰς γοργότητα τῆ παρεμπλοκῆ τῶν ἱστοριῶν, καὶ ἑαυτὸν δὲ δεικνύων ἐν ἱστορίαις πολυῖδριν. τοῦτο δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ποιήσει ἐν πολλοῖς τόποις διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι πολλαχῶς καὶ ἐνταῦθα σχηματίζει τὰ πράγματα. Τῶν γὰρ πιπτόντων ὁ μὲν ἐκβάλλεται τοῦ δίφρου, βάθος τι δηλαδὴ ἔχοντος, ὡς δηλοῖ μετ' ὀλίγα καὶ τὸ «ἐξ ἵππων βῆσεν», ὁ δὲ νύττεται ἔγχει, ἵππων ἐπιβησόμενος. ὁ δὲ πεζὸς φεύγων οὐτάζεται τὸ μετάφρενον. καὶ ὅλως πολλὴ διὰ πάντων ἢ τῆς πολυσημοσύνης διάθεσις παρὰ τῷ ποιητῇ, ὃς καὶ ἐκάστῳ τῶν πιπτόντων τοιαῦτα ἐπιλέγει «δούπησε δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῶ», καὶ «ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, στυγερός δ' ἄρα μιν σκότος εἶλε», καὶ «ἤριπε δὲ πρηνῆς, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῶ», καὶ «γνύξ δ' ἔριπ' οἰμώξας, θάνατος δὲ μιν ἀμφεκάλυψε», καὶ «ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὀδοῦσιν». – 2.25 Ἐνθα καὶ σημειῶσαι τὴν τοῦ βληθέντος ὀδύνην, δι' ἣν κατέσφιγξε τοῖς ὀδοῦσι τὸν σίδηρον. – καὶ αὐθις «τὸν δὲ κατ' ὄσσε ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή». οὕτω πολυφώνον τι χρῆμα ἢ Ὀμηρικὴ γλῶσσα. Ἐν τούτοις δὲ σημειῶσαι καὶ ὅπως καιρία λέξις ἐστίν, ὡς ἐν ποιήσει, τὸ ἐριπεῖν. διὸ καὶ ἐνέμεινεν αὐτῇ ὁ ποιητὴς ἐπὶ πολὺ. τῷ δὲ πεσεῖν δις μόνον ἐνταῦθα ἐχρήσατο ἐν τῷ «δούπησε δὲ πεσών», καὶ «αἱματόεσσα χεῖρ ἐν πεδίῳ πέσεν». (η. 70 ς.) Ὅτι ἔστιν ἐνταῦθα ἰδεῖν μητρὶαν ἀγαθὴν, Θεανώ, τὴν Ἀντήνορος γυναῖκα, ἣτις νόθον ὄντα τὸν Πήδαιον ἔτρεφεν ἐπιμελῶς ἴσα φίλοις τέκνοις

χαριζομένη τῷ ἀνδρί. Καὶ σημειῶσαι τὴν ἀγαθότητα τῆς μητρικῆς γενομένην οὐ διὰ τὸν πρόγονον, ἀλλὰ διὰ τὸ φίλανδρον. Φράζει δ' ἔνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω «Πήδαιον Ἄντήνορος υἱόν, ὃς ῥα νόθος μὲν ἦν, πύκα δ' ἔτρεφε διὰ Θεανῶ ἴσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσει ᾧ». (η. 72 ς.) Λέγει δὲ καὶ ὅτι τοῦτον Μέγης ἐγγύθεν ἐλθὼν βεβλήκει. Ἐνθα ὄρα τὸ βεβλήκει ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ ἔκρουσεν, ἔτυπεν, ἔτρωσεν. Οὐ γὰρ πόρρωθεν ἀλλ' ἐγγὺς ἐλθὼν ἔβαλε κατὰ τοὺς οὐτάζοντας. (η. 73 ς.) Ὅτι ἰνίον λέγεται τὸ μετὰ κορυφὴν ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς. δόρυ γοῦν ἐκεῖ που ἐμπαγὲν διεξέδου «ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός». Οἱ δὲ ἰνίον φασὶ τὸ κοῖλον τοῦ τένοντος ἢ τὸ πλατὺ καὶ παχὺ νεῦρον τὸ καθῆκον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὸν αὐχένα. Σημειῶσαι δὲ ὡς οὐ μόνον ἔνταυθοῖ, ἀλλὰ καὶ ἐτέρωθι πεφιλοτίμηται ὁ ποιητὴς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, μέρη τινὰ σωματικὰ ὑποδηλῶσαι διὰ τῶν ἀντικρῶν αὐτοῖς ἀντικειμένων ἐτέρωθεν. Καὶ ὅτε γοῦν εἶπεν ὅτι πληγέντος τινὸς τὴν κόρσιν τὸ δόρυ διήλθεν ἐτέρου κροτάφου, τῷ ἀντικρῷ κροτάφῳ ἐδήλωσε καὶ τὴν κόρσιν, ὡς ἐκεῖ ἐρρέθη. ὅμοιον καὶ τὸ «βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν. ἀντικρὺ δὲ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἦλθεν ἀκωκή», ὡς καὶ αὐτὸ πρὸ ὀλίγων ἐδηλώθη. καὶ ὅτε δὲ τὰ μετάφρενα πληγέντος τινὸς τὸ δόρυ διὰ τοῦ στήθους εἶπεν ἐλαθῆναι, τὴν τῶν μετα 2.26 φρένων θέσιν ἐδήλωσεν, ὡς καὶ τοῦτο πρὸ μικροῦ εἴρηται. (η. 77-9) Ὅτι Δολοπίονά τινα ἱστορῶν Ὀμηρὸς ὡς ἀγαθὸν ἱερέα φησὶν «ὃς ῥα Σκαμάνδρου ἀρητῆρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὡς τίετο δῆμῳ». ὁ δὲ τοιοῦτος θεοεἰκελὸς ἂν εἴη καὶ θεοειδής. Ὅτι οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἐν μέσῳ λέξεων ἐπνευμάτιζον καὶ τὰ φωνήεντα καὶ τὸ ῥῶ. εὔρηται οὖν ἐν ὑπομνήμασι παλαιῶν τοιαῦτά τινα. ὅτι τοῦ Εὐαΐμων τὴν ᾠ-ι δίφθογγον, κᾶν ἐκ τοῦ αἶμα γίνεται, ὅμως ψιλοῖ ὁ Ἀσκαλωνίτης, ἵνα κύριον γένηται ὄνομα, ὡσπερ καὶ τὸ Φίλιππος καὶ Μελάνιππος. καὶ ἐν αὐτοῖς γὰρ ἐψίλουν τὸ πρὸ τοῦ ᾠ δίφθογγον διὰ τὸ κύρια εἶναι, κᾶν ἐκ τοῦ ἵππος παράγωνται. Φασὶ δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ ταλαύρινος, ὃ δηλοῖ τὸν εὐτολμον καὶ ἰσχυρόν, Ἀρίσταρχος μὲν ψιλοῖ τὸ ᾠ, λέγων οὐ σύνθετον εἶναι σχηματισμόν, ἀλλὰ ἔννοϊαν ἀπλήν. Τρύφων δὲ ἀρέσκειται σύνθετον εἶναι τὴν λέξιν παρὰ τὸ ταλαόν καὶ τὸ ῥίνος. διὸ καὶ ἐδάσυνε τὸ ᾠ. λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι εἴτε λεκτὸν τὸ ἐπὶ τέλους φωνῆεν εἴτε καὶ παρέλκει, φυλαττέσθω τὸ πνεῦμα. καὶ ὅτι εὔρηται τὸ Πάνόρμος δασυόμενον καὶ τὸ μελιήδης οἶνος. καὶ ὅτι κακῶς δασύνουσί τινες τοῦ Ἐνυῶ τὸ ᾠ. ἄμεινον γάρ, φασὶ, ψιλοῦν, διότι οὐκ ἔστι κύριον, ἀλλὰ τὴν πολεμικὴν δηλοῖ, ἀφ' ἧς καὶ ὁ Ἐνύαλιος. ἢ καὶ διότι ἀπὸ τοῦ ἐναύειν γίνεται κατὰ Ἀπολλόδωρον, ὃ ἐστὶν ἐμφωνεῖν. ἢ, ὡς ὁ Ἡρακλέων φησὶν, ἀπὸ τοῦ ἔνω, τὸ φονεύω, ὅθεν καὶ αὐτοῦντης καὶ αὐθέντης 2.27 ὁ αὐτοφόντης. Εὔρηται δὲ λέγοντες οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι ἡ ἀλός γενικὴ ἐπὶ μὲν κυρίων ὀνομάτων συνθέτων ψιλὸν ἀποφέρεται πνεῦμα, οἷον Εὐρύαλος, Ἀστούαλος, ἐπὶ δὲ ἐπιθετικῶν τὸ ἴδιον τηρεῖ πνεῦμα, οἷον «ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκη», ὑφάλος παράλος, καὶ ὅτι τὸ ἀέκων δασύνει τὸ ᾠ. στέρησις γάρ ἐστι τοῦ ἐκόντος καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ κρᾶσιν τὸ ἄκων. ἀπὸ γοῦν τῶν τοιούτων καὶ ἐτέρων δὲ πλειόνων σημειούμεθα, ὡς οἱ ἀρχαῖοι οὐ μόνον ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν λέξεων τὸ ᾠ στοιχεῖον καὶ τὰ φωνήεντα ἐπνευμάτιζον, ἀλλὰ καὶ ὅπουδῆποτε. Οἱ γοῦν Ἀττικοί, ὡς καὶ Ἀθηναῖός φησι, τοῦ ταῶς τὴν λήγουσαν περιέσπων τε καὶ ἐδάσυνον, ὡσπερ αὖ πάλιν τοῦ λαῶς, κριῶς, ἰῶς καὶ τῶν ὁμοίων τὰ τέλη ἐψίλουν. Ἡρωδιανὸς δὲ περὶ τοῦ, ὡς ἐρρέθη, κατὰ τὸν Φίλιππον πνευματισμοῦ νοήσας ἑτεροῖόν τι, φησὶν, ὅτι Φίλιππον μὲν τὸ κύριον ἀξιοῦσιν οἱ γραμματικοὶ ψιλῶς λέγεσθαι, δασέως δὲ τὸ ἐπίθετον, ἀγνοοῦντες ὅτι καθ' ἐν ἑκάτερα δύνανται εἶναι. καὶ γὰρ λεύκιππος λέγεται παρὰ Στησιχόρῳ ἐπιθετικῶς. ἀλλὰ καὶ Λεύκιππος ὀνομάζεται ὁμοίως ὁ Φοίβης καὶ Ἐλαείρας πατήρ. Ὡστε ψιλοῖ αὐτὸς ἐν ἀμφοῖν τούτοις τοῦ ἵππος τὴν ἄρχουσαν καὶ οὐκ ἐν μόνῳ τῷ κυρίῳ. Χρήσις δὲ τοῦ ἐπιθετικοῦ λευκίππου καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «λεύκιππος Αἰνιᾶν γένος», ὃ καθὰ ἐκ τοῦ εἶμα λευχείμων, οὕτω καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἵππος λεύχιππος ἂν ἦν κοινότερον. (η.

80) Ὅτι τὸ μὲν ἐπιτροχάδην ἐπὶ γλώσσης, ὡς που ἐπὶ Μενελάου, εἴρηται, τὸ δὲ μεταδρομάδην ἐπὶ ποδῶν, ὡς ἐνταῦθα «μεταδρομάδην ἤλασεν ὦμον». Καὶ σημείωσαι ὅπως, εἰ καὶ ὁμοίαν πῶς ἔχουσιν αἱ λέξεις ἄμφω παραγωγὴν, ἀλλὰ τὸ σημαινόμενον αὐταῖς διάφορον. εἰ γὰρ καὶ τρόχος καὶ δρόμος ταυτόν, ἀλλ' ἰδοὺ γλώσσης μὲν τὸ ἐπιτροχάδην, ποδῶν δὲ τὸ ἐπιδρομάδην. Οὕτω καὶ τὸ πανουργός καὶ τὸ παντουργός, εἰ καὶ λέξις ἡ αὐτὴ ἀμφοῖν ἔγκειται, τὸ ἔργον δηλαδὴ, ἀλλ' ἔχουσι διαφορὰν παρὰ τοῖς ὕστερον, εἰ καὶ Σοφοκλῆς ἄνδρα παντουργόν τὸν Ὀδυσσεῖα εἰπὼν εἰς ταυτόν ἄγειν 2.28 δοκεῖ ἐκάτερα. (ἡ. 81 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν, αἱματόεσσα δὲ χεῖρ πεδίῳ πέσε» τὸ ἀπέξεσεν ἀντὶ τοῦ ῥᾶστα ἀπέκοψεν εἴληπται. ῥᾶον γὰρ τὸ ξέειν τοῦ κόπτειν. τοῦτο δὲ καὶ ἀπαράσσειν λέγεται. (ἡ. 83) Ὅτι πορφύρεον Ὅμηρος θάνατον λέγει οὐ μόνον τὸν ἐξ αἵματος ἢ τὸν μέλανα, ὡς καὶ κῦμα πορφύρεον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκ μιᾶς πληγῆς, ὡς καὶ ὁ Αἴλιανός φησιν, ἱστορῶν τοὺς πορφυρέας μιᾶ καταφορᾶ χειρὸς τὴν ζῶσαν πορφύραν συντρίβειν, ἵνα καλὸν οὕτω τὸ βάμμα τῆς πορφύρας γένηται. ὅθεν καὶ θάνατος πορφύρεος, ὁποῖον ἂν πάθοι πορφύρα, μιᾶ καὶ αὐτὴ θανατουμένη πληγῇ. [Γνωστὸν δὲ ἐξ ἱστορίας ἐστίν, ὅτι πορφυρεὺς τις δολιευσάμενος ἐν βαφῇ καὶ ἀπαγόμενος εἰς θάνατον κατ' ἔθος προὔκαλέσατό ποθεν εἰς ἀστεῖον σκῶμμα ἐκ τῶν Ὀμήρου τὸ «τὸν δ' ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταίη.»] (ἡ. 85 ς.) Ὅτι ἐμψύχου λόγου καὶ ἀληθῶς ἐνδιαθέτου καὶ θερμοῦ ἢ τοιαύτη παρ' Ὀμήρῳ πρὸς τὸν ἀκροατὴν ἀποστροφή «Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοιῆς ποτέροισι μετεῖη ἢ μετὰ Τρώεσιν ὀμιλεῖ ἢ μετ' Ἀχαιοῖς». Καὶ δείκνυσι κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ βεβακχευμένον τοῦ Διομήδους ἢ τῆς ἔρμηνείας ταύτης θερμότης. Σημεῖωσαι δὲ καὶ νῦν, ὡς καὶ πρὸ τούτων, ἐν τῷ «οὐδ' ἂν φαίης τόσσον λαόν» καὶ ἐξῆς, ὅτι ταῖς τοιαύταις ἀποστροφαῖς μυθικῶς μὲν ἢ Μοῦσα χρᾶται πρὸς τὸν ποιητὴν, ἀληθῶς δὲ ὁ ποιητὴς πρὸς τὸν ἀκροατὴν, καὶ ὅτι τὸ «οὐκ ἂν γνοιῆς τὸν Διομήδην εἴτε Τρώεσιν ὀμιλεῖ εἴτε Ἑλλησιν», ἐφερμηνευτικόν ἐστὶ τοῦ «ὀποτέροισι μετεῖη», καὶ ὅτι ὁ λόγος οὗτος ἐνθουσιᾶν τὸν στρατηγὸν δηλοῖ καὶ εἰς βάθος ἔρχεσθαι, ποτὲ μὲν τῶν Τρωϊκῶν τάξεων, ὡς δοκεῖν καὶ αὐτὸν Τρωϊκὸν εἶναι, ποτὲ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν, ὀτρύνοντα ταύτας εἰς πόλεμον. (ἡ. 87-94) Ὅτι ἐν παραβολῇ σεμνύνων τὸν τοῦ Διομήδους ἐνθουσιασμόν φησιν· «ἔθυνεν ἀνά πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἔοικῶς χειμάρρῳ, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας. τὸν δ' οὐτ' ἄρ τε γέφυραι ἐεργμέναι ἰσχανόωσιν, οὐτ' ἄρα ἔρκεα ἴσχει ἀλώων ἐριθηλέων ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίσει Διὸς ὄμβρος. πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν. ὡς ὑπὸ Τυδεΐδῃ πυκινὰ κλονέοντο φάλαγγες Τρώων, οὐδ' ἄρα 2.29 μιν μίμνον πολέες περ ἐόντες». (ἡ. 87) Ἰστέον δὲ ὅτι τε διὰ τὴν καιρικὴν ἀνδραγαθίαν οὐκ ἀεννάω τὸν Διομήδην εἴκασε ποταμῷ ἀλλὰ χειμάρρῳ, καὶ ὅτι τὸ «ὅτ' ἐπιβρίσει Διὸς ὄμβρος», ἦτοι ὁ ἐξ ἀέρος ὑετός, ὁ ἐξ ὕλης ὀρισμός ἐστὶ τοῦ χειμάρρου. τί γὰρ ἐστὶ χεῖμαρρος; ἢ πάντως ὄμβρος ἐλθὼν ἐξαπίνης καὶ ῥέων ὅπη τύχη, καθ' οἷον ἂν τις εἴπη καιρόν, εἰ καὶ ἐκ τοῦ πλεονάζειν ἐν χειμῶνι χεῖμαρρος ἐκλήθη, ὡς καὶ προερρέθη. Ἡσίοδος δὲ καὶ τὸν ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ πλοίου πάτταλον χεῖμαρρον καλεῖ, τὸν καὶ ἴβδην λεγόμενον. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἀστεῖως διὰ τὸ ἐκεῖθεν τῆς νηὸς ἀπορρέειν τὸ ὄμβριον ὕδωρ, ὡς διὰ χειμάρρου τινός. (ἡ. 91) Τὸ δὲ «ὅτ' ἐπιβρίσει» πάνυ ἀσφαλῶς εἴρηται. Ὅταν μὲν γὰρ κοῦφοι ὦσιν ὑπὸ θερμότητος οἱ ἄνω ἀτμοί, οὐχ' ὕει. ἐπιλιπούσης δ' αὐτῆς, πιλοῦνται καὶ βρίθοντες κάτω φέρονται. (ἡ. 87) Τὸ δὲ πλήθειν ταυτόν ἐστὶ τῷ πλημύρειν. ἐκ γὰρ τοῦ πλήθω ῥήματος ἢ τε παρὰ τῷ Γεωγράφῳ πλήμη γίνεται καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς πλημύρα. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως οὐ συνήθως ἐσχημάτισε τὴν παραβολήν, οἷον «ἢ ὕτε χεῖμαρρος» ἢ «ὡς δ' ὅτε», ἀλλὰ δίχα τοιούτου ἐπιρρημάτος ἤρξατο, εἰπὼν· ἔθυνε ποταμῷ ἔοικῶς. Καὶ σημείωσαι καὶ νῦν τὸ ἔοικῶς. ἐκ τούτου γὰρ εἰκόνα οἱ ὕστερον λέγουσι τὴν παραβολήν. (ἡ. 88) Τὸ δὲ «ὦκα ῥέων» τὸ αἰτίον ἐστὶ τοῦ τὰς γεφύρας καὶ τὰ ἔρηκη σκεδάζεσθαι. τὰ γὰρ οὕτως ὠκὺ ῥέοντα

ὕδατα κατασύρειν ἔχουσι τὰ παραπίπτοντα. Τοῦ δὲ κεδάζω, ἐξ οὗ τὸ ἐκέδασε, πρωτότυπον τὸ κεδῶ, οὗ παράγωγον καὶ τὸ κεδαίω. Γίνεται δέ, φασίν, ἀπὸ τοῦ χέω. ἴσως δὲ καὶ παρὰ τὸ κεάσαι, ὡς τὸ «διά τε ξύλα 2.30 πολλά κεάσαι». Λέγεται δὲ καὶ σὺν τῷ ᾠσ κεδάζω καὶ δίχα τοῦ ᾠσ κεδάζω, καθ' ὁμοιότητα τοῦ μικρός μικρός, σὺς ὕς καὶ τῶν ἄλλων, ἃ προδεδήλωται. (η. 88 ς.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, ὡσπερ ὁ χεΐμαρρος τὰς πυκνάς καὶ συνεχεῖς γεφύρας τὰς χειροκμήτους, οὕτω καὶ ὁ Διομήδης τὰς λεγομένας τοῦ πολέμου γεφύρας ἐσκέδασε καὶ συνέχεε. τίνες δὲ εἰσιν αἱ τοῦ πολέμου γέφυραι, προεῖρηται ἀλλαχοῦ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐσκέδασε γεφύρας» ἐφερμηνεύων σαφέστερον ἐπάγει· «ὄν οὔτε γέφυραι ἐεργμέναι», ἤγουν κατησφαλισμένα, ἰσχανόωσιν, ἥτοι ἐπέχουσι, κωλύουσιν. οὗ πάλιν ἐφερμηνευτικὸν τὸ «οὔτ' ἄρ ἔρκεα ἴσχει ἀλωάων». ταῦτόν γάρ τὸ ἴσχειν καὶ ἰσχανάαν, ὅπερ παράγεται οὕτω· ἔχω, ἀφ' οὗ ἴσχω, ἐξ οὗ ἰσχαίνω καὶ ὁ μέλλων ἰσχανῶ. τοῦτο δὲ μεταχθὲν εἰς ἐνεστῶτα συζυγίας δευτέρας ποιεῖ τὸ ἰσχανῶ. (η. 90–4) Ἐρκε δὲ ἀλωῶν τῶν ἀμπελοφύτων χωρίων τοὺς φραγμοὺς λέγει. Εἶεν δ' ἂν ἔρκε τὰ εἶργοντα καὶ ἐέργοντα, ὅθεν καὶ ἐεργμέναι γέφυραι, ἃς διὰ τὸ κατησφαλισθαι καὶ πυκινὰς ἔστιν εἰπεῖν, ὃ κεῖται οἰκείως καὶ προσφυῶς ἐν τῇ ἀποδόσει τῆς παραβολῆς, ἥτις ἐστὶ τὸ «πυκινὰ κλονέοντο φάλαγγες», ἥς διασαφητικὸν τὸ «οὐδ' ἄρα μιν μίμνον». ταῦτόν γάρ τὸ κλονεῖσθαι καὶ τὸ μὴ μένειν. τούτοις δὲ ὅμοιον καὶ τὸ σκεδάζεσθαι τὸ ἐν τῇ παραβολῇ. (η. 92 ς.) Καλὰ δὲ ἔργα αἰζηῶν λέγει καὶ ἄλλα μὲν τινα, οἷον οἰκοδομάς, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἔρκε τῶν ἀλωῶν καὶ τὰς γεφύρας, οἷς διὰ τὸ πυκνὸν εἰκάζονται αἱ τῶν Τρώων φάλαγγες. διὸ φησι «πυκινὰ κλονέοντο φάλαγγες». Αἰζηοὺς δὲ καὶ ἐνταῦθα ἢ τοὺς νέους λέγει, ὡς τοῦ ἐργάζεσθαι νέοις μάλιστα πρέποντος, ἢ ἀπλῶς τοὺς ἄνδρας, ὡς καὶ Ἡσίοδος πού φησι «τεσσαρακονταετῆς αἰζήος». (η. 96) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τῆς ἐπὶ τῷ Διομήδει παραβολῆς ἀρξαμένης μὲν ἀνωτέρω ἀπὸ τοῦ «θῦνε δ' ἂν πεδίον», ληξάσης δὲ εἰς τὸ «κλονέοντο φάλαγγες», ἄμφω ταῦτα συνελὼν ὁ ποιητὴς κατωτέρω φησὶ τὸν Διομήδην «θύνοντ' ἂν πεδίον πρὸ ἔθεν κλονέοντα φάλαγγας». Καὶ ὅρα τὸ «πρὸ ἔθεν κλονέοντα», ἤγουν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. οὐ γὰρ τὸ ἀπλῶς κλονεῖν ἀνδρίας ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐπιδιώκειν τινὰ τοὺς ἔμπροσθεν ὑπ' 2.31 αὐτῷ κλονουμένους. (η. 93) Τὸ δὲ «ὑπὸ Τυδεΐδῃ κλονέοντο» συνήθης Ὀμήρῳ σύνταξις Ἀττική, ἀντιπτωτικῶς ἢ αὐτῇ οὕσα τῷ «ὑπὸ Τυδεΐδου». (η. 959) Ὅτι ὁ τοῦ Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς Πάνδαρος ἔβαλε τὸν Διομήδην, «τυχῶν κατὰ δεξιὸν ὤμον θώρηκος γύαλον, διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς οἶστός, ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ' αἵματι θώρηξ». Καὶ σημείωσαι τὰς τοῦ πολέμου τύχας. οὐ γὰρ ἐστὶ δρῶντά τι μὴ καὶ ἀντιπαθεῖν, ὡς καὶ Διομήδης ἀριστεύων βέβληται, εἰ καὶ μὴ μέγα τι ἐντεῦθεν βέβλαπται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι εὖστοχος μὲν τοξότης ὁ Πάνδαρος, δυστυχὴς δέ. ὡς γὰρ τοῦ Μενελάου ἔτυχε μὲν, οὐκ ἔβλαψε δέ, οὕτω καὶ τοῦ Διομήδους. Πιθανὰ δὲ βουλόμενος ὁ ποιητὴς λαλεῖν, ὀρίζει καὶ τὸν τόπον, ἔνθα ὁ Διομήδης ἐβλήθη. κατὰ γὰρ τὸν ὤμον τὸν δεξιὸν φησι. (η. 99) Θώρακος δὲ γύαλον, ἤγουν κοίλωμα, λέγει τὸ περὶ τοὺς ὤμους καὶ τὰ στήθη πρὸς ἀντιδιαστολήν τῆς τῶν χειρῶν στενότητος. [Οὐ θώρακι δὲ μόνον ὠκείωται τὸ γύαλον, ἀλλὰ καὶ τισιν ἄλλοις, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ «ῶ κοίλης πέτρας γύαλον».] Ἀπίων δὲ καὶ Ἡρόδωρος φασὶ γύαλον μὲν θώρηκος προπαροξύνεσθαι, γυαλὸν δὲ λίθον ὀξυτόνως λέγεσθαι, οἷον «γυαλὸν λίθον ἀγκάσασθαι». Τὸ δὲ διέπτατο τὸ τάχος δηλοῖ τοῦ πτερόεντος οἶστοῦ τὸ μετὰ τὴν ἐκ τόξου ὀρμήν. ἐκεῖθεν γὰρ πτάμενος, εἶτα βαλὼν, οὐκέτι διέπτατο, ἀλλ' ἐνεσχέθη. διὸ Σθένελος διαμπερὲς ἐξείρυσεν αὐτόν. Καὶ ἔστι καὶ οὗτος ὁ τρόπος ὑστερολογία, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. Τῆς δὲ ἀναλογίας τοῦ διέπτατο καὶ τὸ «πολιὸν αἰθέρ' ἀμπτάμενος», καὶ τὸ «διαπτάσθαι σκάφος». Ἔστι δὲ καὶ δεύτερος ἐν τούτοις μέσος ἀόριστος, οἷον «περιχαρὴς δ' ἀνεπτόμην», ἐξ οὗ καὶ τὸ πτέσθαι, ὡς τὸ «μηδέπω πτέσθαι σθένοντες». κατὰ δὲ τὸ διέπτατό 2.32 ἐστὶ καὶ τὸ «τίς γάρ ποτ' ἀρχὴ τοῦ

κακοῦ προσέπτατο». (η. 100) Τὸ δὲ «ἀντικρὺ διέσχεν», ἀντὶ τοῦ διέσχισε καὶ διήλθεν, ὁποῖον καὶ τὸ «διασχὼν τὴν νεφέλην». ὁ δὲ Κωμικὸς χωρὶς τῆς ᾠδῆς α' προθέσεως τὸ ἔσχον ἀντὶ τοῦ ἔσχασα καὶ διέρρηξα λέγει. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ὁ ποιητὴς ἐξέτεινε τὸ δίχρονον τοῦ ἀντικρὺ ἐπιρρήματος, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι», καὶ πρὸ ὀλίγου ἐν τῷ «ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας», μετ' ὀλίγα δὲ συστέλλει τὸ αὐτὸ δίχρονον. Οὕτω καὶ τοῦ φίλος εἰωθὼς συστέλλειν τὸ δίχρονον ὅμως πρὸ τούτου ἐν τῷ «φίλε κασίγνητε» ἀντὶ μακροῦ ἔλαβε. καὶ ἐνταῦθα δὲ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «νῦν αὐτὲ με φίλαι Ἀθήνη» ὁμοίως ἐκτείνει τὸ ᾠδῆς ι'. Γίνεται δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ ἀντικρὺ παρὰ τὴν ᾠδῆς ι' πρόθεσιν καὶ τὸ κάρα, ἵνα ἦ κυρίως ἀντικαρὺ καὶ ἐν συγκοπῇ ἀντικρὺ τὸ κατέναντι, οὗ πρὸς ὁμοιότητα ἐρρέθη τὸ ἀντιπρόσωπον. Οὕσης δέ, φασίν, ἀναλογίας, ὡς οὕτως οὕτω, μέχρις μέχρι, αὐθις αὐθι, οὕτω καὶ ἀντικρὺς ἀντικρὺ, ὅμως ὠξυτονήθη τοῦτο ἀναλόγως κατὰ τὸ μεσηγὺ καὶ μεταξύ, καὶ ἅμα διότι μὴ κατὰ τὸ οὕτως οὕτω, μέχρις μέχρι, ἐφύλαξε καὶ τὸ ἀντικρὺ τὴν αὐτὴν σημασίαν τῷ ἀντικρὺς. Παλάσσεσθαι δὲ λέγει τὸ μολύνεσθαι ἢ πλεονασμῶ τῆς ᾠδῆς λ' συλλαβῆς τὸ ἐπιπάσσεσθαι, ἀφ' οὗ καὶ ἡ παιπάλη, ὡς καὶ ὁ Κωμικὸς «καταπαττόμενος παιπάλη γενήσομαι». καὶ νῦν μὲν παλάσσειται ὁ τοῦ Διομήδους θώραξ τῷ αἵματι, ὅτε δὲ τὸ βέλος ἐξεκλύσει τοῦ ὤμου, ἀκοντισθήσεται τὸ αἷμα. (η. 97) Ἰστέον δὲ ὅτι Αἴλιος Διονύσιος μέμνηται τοῦ Θουκυδίδου εἰπόντος τὸ ἐμπαλασσόμενοι ἀντὶ τοῦ ἐμπλεκόμενοι, περιπειρόμενοι δόρατι, φυρόμενοι. [Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς εἰρημένοις κείμενον τὸ «ἐπὶ Τυδεΐδῃ 2.33 ἐτιταίνετο», τουτέστιν ἔτεινε, ὁ Πάνδαρος καμπύλα τόξα, τὰ καὶ ἀγκύλα ἐν ἄλλοις, τρόπον παραλαλεῖ ἐτυμολογικόν. Ἀπὸ γὰρ τοῦ τείνειν καὶ τὰ τόξα καὶ τὸ τιταίνειν γίνεται, ὡς ἐν ἄλλοις δηλοῦται.] (η. 101-5) Ὅτι πάνυ ἀλαζῶν ὁ Πάνδαρος, ὃς ἀχρεῖον βαλὼν εἶτα μακρὸν ἐφώνησεν, εὐχόμενος, ἦτοι καυχώμενος, ὡς εἶπερ καιρίαν ἔβαλεν. «ὄρνυσθε» γάρ, φησί, «Τρῶες μεγάθυμοι κέντορες ἵππων» βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν» καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τοιαῦτα μὲν αὐτός. (η. 121-32) Ὁ Διομήδης δέ, εἰ καὶ τοῦ βέλους ἐξεκλυσθέντος ὑπὸ Σθενέλου αἷμα ἐξ ἀρτηριώδους τινὸς ἀναθέον τόπου ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος, ὅμως οὐ θροεῖται, ἀλλὰ εὐξάμενος ὀρμᾶ κατ' ἐκείνου. (η. 121-8) Ἡ γὰρ Ἀθηνᾶ, φησί, γυῖα ἔθηκεν αὐτῷ ἐλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν, καὶ μένος ἐνήκε πατρῷον ἄτρομον, καὶ ἀπ' ὀφθαλμῶν εἶλεν ἀχλύν, ὡς ἂν πρὸς τὸ παρὸν εὖ ἔχοι γινώσκειν ἡμὲν θεὸν ἢ δὲ καὶ ἄνδρα, ἦγουν αὐτοπρόσωπόν τε θεὸν καὶ τὸν εἰς ἀνδρὸς μεταπεσόντα μορφήν. καὶ πρῶτα μὲν κατὰ τῆς Ἀφροδίτης ἠρέθισε, μικρὸν δὲ ὅσον καὶ κατὰ τοῦ Ἄρεος. Εἶη δὲ ἂν ἐκεῖνο μὲν ἢ τῶν Τρώων οἶον θηλύτης καὶ ὁ κατὰ πόλεμον, ὡς ἂν τις εἶπη, γυναικισμὸς καὶ ἡ βλακεία, ἦν, ὡς εἰκός, μέρη τινὰ Τρωϊκὰ εἶχον. Ὁ δὲ Ἄρης νοηθεῖ ἂν θυμὸς ἀλόγιστος καὶ φρονήσει μὴ διοικούμενος, ὧν ὁ Διομήδης περιεγένετο, Ἀθηνᾶ τῇ καὶ νίκη καὶ φρονήσει συγκροτούμενος. (η. 103) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἄριστον Ἀχαιῶν τὸν Διομήδην λέγει ὁ Πάνδαρος οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑαυτοῦ σεμνολογῶν ἀρίστευμα. (η. 102) Τὸ δὲ «κέντορας ἵππων» ταῦτόν ἐστι τῷ ἐλατῆρας ἢ 2.34 ἵπποδάμους, ᾧπερ ὁμοίον τι σύνθετον τὸ ἵποκένταυρος, [ὁ κεντῶν δηλαδὴ ταύρους κυνηγετικῶς. ὅθεν ἢ κωμικὴ βλασφημία κενταύρους ἔπαιξε τοὺς αἰσχυρῶ ἔρωτι κεντοῦντας ταῦρον, ὅπερ ἐστὶν ὄρρον, ἀφ' οὗ τὸ ὄρρωδεῖν, ἔτι δὲ καὶ λασταύρους τοὺς πάσχοντας, ὡς οἶον λασιοταύρους ἦγουν δασεῖς τὸν τοιοῦτον ταῦρον. ἢ δ' αὐτὴ καὶ παρὰ τὸν κύνα παίζει τὴν κύνειραν, περὶ ἧς ἀλλαχοῦ δηλοῦται.] (η. 126) Τὸ δὲ πατρῶον μένος διασαφῶν, ἵνα μὴ ἀπλῶς προγονικὸν νοοῖτο, ἐπάγει· «οἶον ἔχεσκε σακέσπαλος ἵπποτα Τυδεύς», [ὡς δηλονότι ἐξαίρετον ὄν ἐκεῖνο, καθὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐδήλωσεν, ὅτε τὸν Διομήδην ὠνείδισεν, ὡς ὀλίγον ἐοικότα τῷ Τυδεΐ.] Πλεονασμὸς δὲ ἀναγκαῖος τοῦ σ' καὶ ἐν τῷ σακέσπαλος, ὡς καὶ ἐν τῷ σακεσφόρος, ὃ πρὸς ὁμοιότητα τούτου εἴρηται. (η. 103 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «οὐδέ ἐ φημι δηθὰ σχήσεσθαι κρατερὸν βέλος» σχήσεσθαι [λέγει τὸ

ὑπομείναι. Εἰ δὲ γράφεται «οὐδέ ἐ φημι δῆθ' ἀνσχήσεσθαι», λέγοι ἂν πάντως ἀνσχήσεσθαι] τὸ ἀνασχέσθαι, ὡς καὶ πρὸ τούτου ἐν τῷ χαλκὸν ἀνασχέσθαι. τί δὲ δηλοῖ ἡ λέξις, μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. (η. 106) Ὅτι κενὸν αὖχημα ἐπὶ ἀπράκτῳ βολῇ φράζει τὸ «ὡς φάτ' ἐπευχόμενος, τὸν δ' οὐ βέλος ὠκὺ δάμασσεν». (η. 108) Ὅτι ὡσπερ πατρωνυμικὸν ἀλλαχοῦ τὸ Τελαμώνιος Αἴας, οὕτω καὶ ὧδε τὸ Καπανήϊος υἱός, ὁ Σθένελος δηλαδή, ὁ καὶ Καπανηϊάδης. 2.35 [Περὶ δὲ τούτου βέλτιον ἐν τοῖς φθάσασιν εἴρηται.] (η. 110) Ὅτι πικρὸν οἶστον λέγει τὸν πικροποιόν. ἔστι δ' αὐτὸ καὶ ὀδύνης ἐπίθετον. (η. 107) Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ ἀναποδίσαι ἀναχωρήσαί φησιν, ὅπερ ἐστὶν ἀνάπαλιν τοῦ χωρεῖν καὶ προχωρεῖν. (η. 109) Τὸ δὲ καταπηδήσαι τοῦ ἄρματος καθ' ἵππων ἀλέσθαι χαμᾶζε φησιν. (η. 113) Ὅτι ἐν τῷ «αἷμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος», στρεπτόν χιτῶνα οἱ μὲν ἐπὶ ἱματίου νοοῦσι, λέγοντες στρεπτόν τὸν κλωστόν, οἱ δὲ ἐπὶ θώρακος κρικωτοῦ ἦτοι ἀλυσειδωτοῦ. ἡ δὲ λέξις κεῖται καὶ ἐν τῇ φῖ ραψωδίᾳ. [Ὅτι δὲ καὶ σώματος κόσμος τὸ στρεπτόν, δηλοῦσι σαφῶς οἱ παλαιοί.] Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ τὸ ἀνηκόντιζεν ὑπερβολικῶς λεχθὲν διὰ τὸ ἄθρουν τῆς ρεύσεως τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἄνω αὐτοῦ φορᾶς. πάντως γὰρ ἕτερον τοῦ κατακοντίζειν τὸ ἀνακοντίζειν. (η. 115–7) Ὅτι δηλοῖ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸ ὠφέλιμον τῆς δικαίας εὐχῆς, ἐν οἷς τὸ μὲν τοῦ Πανδάρου βέλος ἀχρεῖον ἱστορεῖ–οὐ γὰρ ἠῦξάτο–τὸν δὲ Διομήδην ἀριστεὰ κατὰ τοῦ Πανδάρου ποιεῖ εὐξάμενον τῇ Ἀθηνᾶ. Ἐνθα καὶ τοῦ πατρὸς ἀναμιμνήσκειται Διομήδης ὡς βοηθουμένου ἐν πολέμοις ὑπὸ Ἀθηνᾶς, ὅπερ καὶ ἐρεθιστικὸν εἰς μάχην τῷ Διομήδει γίνεται· παροξύνουσι γὰρ εἰς ἀνδραγαθίαν αἱ μνημαὶ τῶν προγόνων. Διὸ καὶ κατωτέρω ἡ μυθικὴ Ἀθηνᾶ εἰς ἀνάμνησιν αὐτὸν ἄγει τοῦ πατρὸς, δηλοῦντος τοῦ ποιητοῦ ὅτι ὁ φρονῶν μέμνηται τῶν ἀγαθῶν προγόνων καὶ ἐξομοιοῦται αὐτοῖς. (η. 116) Ὅτι τὸ «εἶ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης», ἢ φρονέων παρέστης, παῖς ἂν εἶπη πρὸς πατρικὸν εὐεργέτην. [Ἐνταῦθα δ' ὁ ποιητὴς ἐπάγει τὸ «νῦν αὐτέ με φίλαι, Ἀθήνη», περὶ οὗ πρὸ βραχέων ἐρρήθη ἐν τῷ ἐφίλατο. καὶ μὴν ἐκεῖνοί τινες κοινότερον φίλεε γράφουσιν ἀντὶ τοῦ φίλει, τὴν τελευταίαν συναλείψαντες.] (η. 118) Ὅτι τὸ «δὸς ἄνδρα ἐλεῖν καὶ εἰς ὄρμην ἔγχεος ἐλθεῖν» σχῆμά ἐστι πρῶτον ἦτοι 2.36 ὑστερολογία. Ἔδει γὰρ οὕτω κεῖσθαι· δὸς τὸν Πάνδαρον εἰς ὄρμην τε ἐλθεῖν μοι ἔγχεος καὶ δὸς μοι καὶ φονεῦσαι αὐτόν. Ὅμηρος δὲ μιμούμενος ἄνθρωπον τεθορυβημένον ἀλληνάλλως ἔθετο. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ «ἔβαλεν ἐπαίσσοντα, διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς οἶστός», πρὸ ὀλίγων ῥηθέν. καὶ ἐκεῖ γὰρ φύσει πρῶτον τὸ ἔπτατο, εἶτα τὸ ἔβαλε, διὰ δὲ τὸ σύγχρονον τῆς πράξεως ἀδιαφόρως τέθεινται. ἅμα γὰρ πταμένου τοῦ οἶστοῦ ὁ ἦρωσ βέβληται. [Εἰ δὲ τις ἐνταῦθα εἶποι, ὡς ἔβαλεν ὁ οἶστός, διελὼν δὲ τὸ σῶμα ἐξεπετάσθη, εἶη ἂν οὕτω κατὰ φύσιν πρῶτον τὸ ἔβαλεν, εἶτα τὸ ἔπτατο.] (η. 118) Ὅρα δὲ καὶ τὰ σύντομα πάρισα, τὸ ἐλεῖν καὶ τὸ ἐλθεῖν, ἃ καὶ παρηγήσει τινὶ ἔοικε. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅπως ὁ Διομήδης θαρρεῖ ὡς, εἰ τοῦ τόξου ὁ Πάνδαρος ἀπόσχηται, ῥαδίως ἂν αὐτοῦ ἐκ τοῦ σχεδὸν περιγενήσεται. ἀχρεῖος γὰρ ἅπας τοξότης ἐν τῇ συστάδην μάχῃ. διὸ οὐδὲ τὸν Σκαμάνδριον πρὸ τούτου ὦνησαν αἱ ἐκηβολαί, ὡς τοῦ Μενελάου ἐπεισεσόντος αὐτῷ. (η. 119 ς.) Ὅτι Πάνδαρος μὲν εἶπε τὸν Διομήδην οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀνασχέσεσθαι κρατερόν βέλος, Διομήδης δὲ ἐφερμηνεύων τὴν τοῦ λόγου ἔννοιάν φησιν· «οὐδέ μέ φησι δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο». (η. 104) Καὶ σημεῖωσαι ὅτι ἀνασχέσεσθαι εἶπε τὸ ὑπομείναι καὶ μὴ πληγέντα θανεῖν καὶ ὑπὸ σκότῳ γενέσθαι, ἀλλὰ ἄνω σχεῖν ἦτοι ζῆν καὶ ὑπὸ ἡλίῳ καὶ φωτὶ εἶναι. ὅθεν καὶ ἐπὶ ἡλίου ἀνατολῆς τὸ ἀνίσχειν τίθεται. Τὸ δὲ ἀνασχέσθαι καὶ αὐτὸ πολλὰκις λέγεται, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἀνάσχεο κηδομένη περ». Φράζεται δὲ καὶ ἐν ἀπλότῃ δίχα προθέσεως ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ «εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς θανόντ' ἄθαπτον ἐσχόμεν», ἢ καὶ ἄλλως ἡσχόμεν διὰ τοῦ ἦ 2.37 κατὰ τὸ ἔμελλον ἡμελλον, διεκόνουν διηκόνουν. (η. 122) Ὅτι ἐν τῷ «γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθε», τὸ πόδας καὶ χεῖρας,

τὰ λυσιτελῆ πρὸς δρόμου τάχος, διὰ σαφήνειαν ἰδίᾳ ἐξεφώνησεν, ἐρμηνεύων τίνα εἶπε κατ' ἐξαίρετον γυῖα ἐνταῦθα. προσληπτέον δὲ εἰς τὸ πόδας τὸ ἔνερθε κατὰ ἀκολουθίαν, ὡς ἐπὶ χειρῶν εἴρηται τὸ ὑπερθεν. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μάλιστα τὸ ἐλαφρὰ καίριον ἐστίν, ὡς ἀπὸ τῆς τῶν ἐλάφων τροπῆς, ἥπερ ἐπὶ ζύλων καὶ τῶν τοιούτων. ἔστι γὰρ οὐκ ἀπροσφυῶς λέγεσθαι πόδας ἐλαφηροὺς οἷόν τινας δι' ὠκύτητα.] (η. 125 ς.) Ὅτι πρὸς ἀνδρείον καὶ ἐξ ἀνδρείου πατρὸς φύντα καλὸν εἰπεῖν, ὡς προεγράφη, τὸ «ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώϊον ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἵππότα» ὁ δεῖνα. (η. 127 ς.) Ὅτι ἀνθρώπῳ, ὃν ἡ σοφία εἰς θεολογίαν καὶ εἰς φυσιολογίαν ὠδήγησε, πρέπει εἰς ἔπαινον τὸ «ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν εἶλεν, ὄφρ' εὖ γινώσκῃς ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα», ὃ πρὸς Διομήδην φησὶν ἡ Ἀθηνᾶ. Ἐνθα σημείωσαι, ὅτι τε ἐν τῷ «ἠδὲ καὶ ἄνδρα» ἐκ παραλλήλου κεῖνται δύο σύνδεσμοι, ὁ ἠδέ καὶ ὁ καί, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐν πολλοῖς, καὶ ὅτι ἐν τῷ «ἀχλὺν αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἔλον» ἀπορίαν λύει ὁ ποιητὴς τὴν λέγουσαν, πῶς εἶχεν ὁ Διομήδης διακρίνειν, ὅτι αὕτη μὲν ἐστὶν Ἀφροδίτη, οὗτος δὲ Ἄρης. ἢ γὰρ ἀσώματοί εἰσι, καὶ πῶς αὐτοὺς ἐώρα; ἢ ἐν 2.38 σώματι, καὶ πῶς αὐτοὺς θεοὺς εἶναι διέκρινε; λύει οὖν μυθικῶς τὸ μυθικόν, ὅτι φωσφόρος οὖσα ἡ Ἀθηνᾶ ἀφεῖλε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὴν ἀχλὺν καὶ δέδωκε διακρίνειν θεὸν τε καὶ ἄνδρα. Ἡ δὲ ἀλληγορία πάνυ σαφής. ὁ γὰρ συνετὸς στρατηγὸς ῥᾶον διακρίνει τοὺς κατὰ τὸν μανιώδη Ἄρην θρασέως μαχομένους καὶ ἀλογίστως ἢ ἄλλως χαύνως καὶ μαλακῶς, καὶ τὸ ὄλον εἰπεῖν, ἀνθρωπίνως, καὶ τοὺς ἄλλως δὲ μαχομένους θειότερον καὶ ὑπὲρ ἀνθρωπον. Τάχα δὲ καὶ σπέρμα ὀρισμοῦ φιλοσοφίας ἐνταῦθα κεῖται. Θεωρητικὸς μὲν γὰρ τις ὁ Διομήδης παραλαλεῖται. ὁ δὲ τοιοῦτος οἶδε θεὸν καὶ ἄνδρα, ὅτι καὶ ἡ φιλοσοφία γνῶσις θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐστίν. (η. 130) Ὅτι θεοπειθοῦς ἦθους τό· μή τι σὺ ἀθανάτῳ θεῷ ἀντικρὺ μάχεσθαι. ἐνταῦθα δὲ συνέσταλται τοῦ ἀντικρὺ ἢ λήγουσα. ὅτι δὲ καὶ ἐκτείνεται, οὐ πρὸ πολλῶν γέγραπται. (η. 130 ς.) Ὅτι ἔννοια προαναφωνητικῆ ῥητορικῶς τοῦ μέλλοντος δι' Ἀθηνᾶς πρὸς Διομήδην τὸ «εἶ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη ἔλθῃσιν ἐς πόλεμον, τὴν γ' οὐτάμεν ὀξεί χαλκῶ». μέλλει γὰρπραχθῆναι τοῦτο ἐν τοῖς ἐξῆς. Τὴν δ' αὐτὴν Ἀθηνᾶν μετ' οὐ πολὺ κατὰ τινὰ δευτέραν σοφωτέραν φροντίδα ἕτερος ἀνήσει λογισμὸς ἀντικαταστῆναι τὸν Διομήδην καὶ τῷ Ἄρει, ὃ νῦν οὐ λελάληται. (η. 133 ς.) Ὅτι βουλευομένοις μὲν τισὶ παρεῖναι πολλαχοῦ τὴν Ἀθηνᾶν φησιν, ἦτοι τὴν φρόνησιν, ὁ ποιητὴς, ἔργου δὲ ἀρξαμένων ἀποχωρεῖν λέγει αὐτήν. καὶ τοῦτο ἐνέφηνε μὲν καὶ πρὸ μικροῦ ἐν τούτῳ τῷ γράμματι, ἐνταῦθα δὲ ἔτι σαφέστατα διαδείκνυσιν ἐν τῷ «ἢ μὲν ὡς εἰπούσα ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη, Διομήδης δ' ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη». Δηλοῖ δὲ ὁ λόγος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φαίνεται, ὅτι ὁ ἔργου ἐγχειρήσας τοῖς ἀπὸ προηγησαμένης σκέψεως οὐκέτι πρὸ ἔργου τίθεται τὴν βουλήν, ὅπερ ἐστὶ τὴν Ἀθηνᾶν. (η. 136) Ὅτι Ἀγαμέμνωνος μὲν ὀτρύναντος ὁ Διομήδης μεγάλα εἰργάσατο, Ἀθηνᾶς δὲ θαρσεῖν ἐγκελευσαμένης καὶ ἀναμνησάσης τοῦ πατρὸς πολλαπλοῦς γίνεται, ἀντεπεξάγων ἑαυτόν, ὡς εἰκός, τῇ πατρικῇ ἀρετῇ κατὰ τινὰ ζῆλον φιλόνεικον. Φησὶ γάρ· «δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἔλεν μένος ὥστε λέοντα» καὶ ἐξῆς, ὡς εὐθὺς εἰρήσεται. 2.39 Καὶ ὄρα τὸ «εἶλεν μένος», ἦτοι κατέσχευεν, ὅθεν λαβόντες οἱ μεθ' Ὀμηρον κατέχεσθαί τινά φασι θυμῷ καὶ Ἄρει κάτοχον εἶναι καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «δὴ τότε». πολλαχοῦ γὰρ κατὰ γλῶσσαν ὁ ποιητὴς τὸ δὴ τίθησιν ἐν καταρχῇ ἐννοιῶν, ὃ τοῖς πεζολογοῦσιν ἀσύνηθές ἐστιν. [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ τρὶς τόσσον οὐκ αὐτόχρημα δηλοῖ τὸ τριπλοῦν, ἀλλ', ὡς εἴρηται, τὸ πολλαπλοῦν. ἐπεὶ καὶ τὸ τρία καὶ ἀρχή ἐστὶν ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ καὶ πλήθος δὲ πολλάκις δηλοῖ, ὡς καὶ ἐν τῷ τρισμακάριος καὶ τρισάθλιος.] (η. 136–43) Ὅτι τὸν Διομήδην μετὰ τὴν τοῦ Πανδάρου πληγὴν ἐπὶ πλεόν θραυσθέντα λέοντι παραβάλλει, ὃν ποιμὴν βάλλει μὲν, οὐ βλάψει δέ, καὶ διὰ τοῦτο εἰς πλεόνα ἐρεθίσει θυμόν. Φησὶ γοῦν ὅτι «τρὶς τόσσον αὐτὸν ἔλεν μένος ὥστε

λέοντα, ὃν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῶ ἐπ' εἰροπόκοις ὄϊεσσι χραύσει μὲν τ' αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσσει. τοῦ μὲν τε σθένος ὤρσεν, ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει, ἀλλὰ κατὰ σταθμούς δύεται, τὰ δ' ἐρήμα φοβεῖται. αἶ μὲν τ' ἀγχηστῖναι ἐπ' ἀλλήλησι κέχυνται, αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαῶς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς. ὡς μεμαῶς Τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης». Καὶ σημειῶσαι ὅτι ποιμένι μὲν εἰκάζει τὸν Πάνδαρον διὰ τὸ ἀρχικόν-λαῶν γὰρ ποιμὴν καὶ αὐτός-, ὄϊεσσι δὲ εἰροπόκοις τοὺς Τρῶας διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Διομήδους οἶα ὑπὸ λέοντος εὐκαταπόνητον. ἐν μέντοι τῷ τέλει τῆς ᾧ ῥαψωδίας καὶ διὰ τὸ θορυβητικὸν ὄϊεσιν αὐτοὺς εἰκασεν. (η. 137) Εἰροπόκους δὲ τὰς ὄϊς λέγει κατ' ἐξαίρετον πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ζῶον οὕτω πέκεται εἰς εἶρος ἤγουν ἔριον, ὃ καὶ αἶγες περὶ τινὰς χώρας ἔχουσιν, ἐν ἐτέραις τρίχας φέρουσαι, [οὐ μὴν ἐριοφοροῦσαι. Ὅτι δὲ διαφέρετον θρίξ καὶ ἔριον, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν παρά γε τοῖς προθεμένοις 2.40 ὀρθολεκτεῖν.] Ἰστέον δὲ ὡς τὸ μὴ ἐριοφορεῖν παροιμίαν ἐξήνεγκε τὸ εἰς ὄνου πόκους ἐπὶ τῶν ἀκερδῶν καὶ ἀλυσιτελῶν, ἦν παρωδήσας ὁ Κωμικὸς ὄνου πόκας παίζων πλάττει ὡς οἶά τι χωρίον ἐν Ἄιδου. (η. 138) Χραῦσαι δὲ λέγεται τὸ ἐπιπολῆς ξέσαι εἰς αὐτὸν τὸν χροῦν τοῦ σώματος. Καὶ γίνεται ἐπενθέσει ἤγουν πλεονασμῶ τοῦ ᾠ ἀπὸ τοῦ χράω, ὡς τὸ «ἔχραε κήδειν», καὶ «μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον». ὡς δὲ χράω χραύω, οὕτω καὶ λάω, οἶον «ἀσπαίροντα λάων», καὶ κατὰ πλεονασμὸν λαύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀπολαύω καὶ λαυκανία ὁ λαιμός. Οὕτω δὲ καὶ ἄω αὐώ, τὸ πνέω καὶ φωνῶ, καὶ ψάω ψαύω καὶ ἐλάω ἐλαύω, ἐξ οὗ τὸ ἐλαύνω. (η. 139) Τὸ δὲ «σθένος ὤρσεν» ἐν τοῖς ἐξῆς σαφέστερον ἐρεῖ, ὅτε εἶπη ὁ Πάνδαρος ὅτι βαλὼν τὸν Διομήδην ἤγειρα μᾶλλον. ταῦτόν γὰρ τὸ σθένος ὄρσαι καὶ τὸ ἐγειρα μᾶλλον, ὅθεν καὶ ὄρθρος λέγεται ὁ ὀρθῶν καὶ ἐγείρων ἡμᾶς. (η. 140) Σταθμοὶ δὲ τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ζωοστάσια, αἶ ἐπαύλεις καὶ ὅλως κατοικίαι ἀγροτικάι. πολλὴ δὲ ἡ χρῆσις παρά τῷ ποιητῇ. Τίθησι δὲ πού τὴν λέξιν καὶ ἐπὶ ζυγίου, ὡς ἀλλαχοῦ φανήσεται, καὶ μέρος δὲ θυρῶν ἐν Ὀδυσσεΐα οἱ σταθμοί, οὓς παραστάδας ὁ Τραγικὸς φησιν, [Αἶ δὲ ἱστορία 2.41 σταθμούς οἶδασι λέγειν καὶ τὰς ὠρισμένας εἶτ' οὖν τεταγμένας ἐνοδίους ἀναπαύλας τοῖς εἶτε ἰππεῦσιν εἶτε πεζοδρόμοις, ἃς καὶ ἀλλαγὰς ἔλεγον τινες. οὕτω γὰρ τοσοῖδε σταθμοὶ ὀδευθῆναι λέγονται πρὸς τινῶν καὶ τοσοῦσδε σταθμούς εἶναι ἀπὸ τοῦδέ τινος τόπου εἰς ἄλλον φαμέν.] Τὸ δὲ «τὰ δ' ἐρήμα φοβεῖται» σχῆμά ἐστι καινοπρεπὲς καὶ τοῖς φθάσασιν ἀκατάλληλον. ὥφειλε μὲν γὰρ εἰπεῖν· αἶ δ' ἐρήμαι φοβοῦνται, τουτέστιν αἶ εἰροπόκοι ὄϊες. ὁ δὲ ἐσχημάτισεν ὡς πρὸς ποίμνια ἢ πρόβατα ἢ θρέμματα. ταῦτόν γὰρ εἰπεῖν ὄϊας καὶ εἰπεῖν ποίμνια ἢ πρόβατα. Τὸ δ' ἐναντίον τούτου ἐπέπεσεν ἐν τῷ τέλει τῆς ᾧβ. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπὸ οὐδετέρου πληθυντικοῦ εἰς θηλυκὸν μετέπεσεν, εἰπὼν· πτηνῶν ἔθνεα ποτῶνται, ἀγαλλόμεναι πτερύγεσιν, ἤγουν ἀγέλαι πέτονται ἀγαλλόμεναι. ἐνταῦθα δὲ μετέβη ἀπὸ θηλυκοῦ πληθυντικοῦ εἰς οὐδέτερον. Ἔφη γὰρ· εἰροπόκοις ὄϊεσιν, ἃ ἐρήμα φοβοῦνται, ἤγουν εἰροπόκοις ζώοις ἢ ποιμνίοις, ἃ ἔρημα τοῦ βοηθήσοντος φεύγει. εἶτα εὐθὺς πάλιν ἐπανακάμπτει εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς θηλυκὸν εἰπὼν· αἶ μὲν ἀγχηστῖναι κέχυνται, ἤγουν αἶ ὄϊς. Τὸ δὲ ἐρήμα προπερισπῶσιν οἱ παλαιοί. ὥσπερ γὰρ ἐτοῖμον λέγει Ὅμηρος προπερισπωμένως κατὰ ἀρχαϊσμόν, οὕτω καὶ ἐρήμον τὸ παρ' ἡμῖν ἔρημον. καὶ καινὸν οὐδέν, εἶγε καὶ Θουκυδίδης ἀσυνήθως τροπαῖον λέγει προπερισπῶν. Τὸ μέντοι ὁμοῖος αὐτὸ μὲν οὐκ ἔχει παραδοξίαν τινά. ἀνάλογον γὰρ ἐστὶ τοῖς διὰ τοῦ ᾧοῖο προπερισπωμένοις, δοκοῦν προπερισπασθῆναι καὶ ἐκ τοῦ ὁμοῖος. μᾶλλον δὲ τὸ ὁμοῖος ἔχει τι καινὸν κατὰ συνήθειαν, ὡς φασιν, Ἀττικὴν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ τροπαῖον οὐ ξενίζει κατὰ τὸ ἐτοῖμον καὶ τὸ ἐρήμον. Ἔχει γὰρ καὶ ἐκεῖνο ἀναλογίας ὁμοιότητα ἐκ τοῦ τροπαῖος ἀρσενικοῦ ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ τροπή. δῆλον γὰρ ὅτι τροπαῖος λέγεται Ζεύς. Αὐτὰ δὲ γε παλαιοὶ 2.42 τροπίαν τινὰ ἔχουσι. Διὸ Ἡρωδιανός φησιν ὅτι τὸ παρ' Ὀμήρῳ ἐρήμον καὶ ἐτοῖμον οἱ νεώτεροι Ἀττικοὶ ἀναλόγως φασὶν ἔρημον καὶ ἔτοιμον. (η. 141) Τὸ δὲ ἀγχηστῖναι

δηλοῖ μὲν τὸ πυκναῖ γίνεται δὲ παρὰ τὸ ἄγχι ἐστάναι, ὃ ποιοῦσιν αἱ ὄϊες διὰ φόβον πυκνούμεναι ὡς ἐπὶ συνασπισμῶ. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν τὸ ἀγχηστῖνος σύνθετον εὔρηται, μετ' ὀλίγα δὲ τὸ ἄγχι ἐστηκέναι διαλελυμένον εὔρησεις. ἴσως δὲ καὶ πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν αἰπολίων τὸ ἀγχηστῖναι εἴρηκεν. ἐκεῖνα γὰρ πλατέα λέγεται διὰ τὸ οὕτω τὰς αἴγας νέμεσθαι. Γράφεται δὲ διὰ τοῦ ἠ ἢ προπαραλήγουσα τοῦ ἀγχηστῖναι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐστάναι, τροπῆ τοῦ ἠ εἰς ἠ. ἄλλως δὲ τὰ ἀπὸ τοῦ ἄγχι ἐπιρρήματος πάντα διὰ τοῦ ἠ γράφεται, ἐν οἷς καὶ ὁ ἄγχιστος, ὅθεν τὸ ἀγχιστεύειν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ. Τὸ δὲ κέχυνται σύντονον κίνησιν κἀνταῦθα ζῶων δηλοῖ, ὡς πού καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν φανήσεται λεχθέν. (ἠ. 142) Τὸ δὲ βαθέης ἀπλοῦν ἐστὶ καὶ ἀπαθές, ὡς ἐκ τοῦ βαθύς βαθέος, κατὰ τὸ νέα, ῥέα. ὅτε δὲ τὸ ἠ προσλάβῃ, ἐτέρας ἀναλογίας γίνεται. τοιοῦτον καὶ τὸ «ὠκέα Ἴρις». Τὸ δὲ ἐξάλλεσθαι τῆς αὐλῆς ταῦτόν ἐστὶ τῷ ὑπεράλλεσθαι, ὡς ὁ ποιητῆς ἐδήλωσεν. Ἡ γὰρ ἔξ πρόθεσις οὐ μόνον τὴν ἐξω δηλοῖ σχέσιν ἀλλὰ καὶ ὑψωμα πολλάκις σημαίνει, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐξωγκῶθη καὶ ἐν τῷ ἐκνομίως ἠσχύνετο καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. (ἠ. 143) Τὸ δὲ «Τρώεσσι μίγη» τῆς κατὰ τὴν μισογάγκειαν καὶ αὐτὸ ἔχεται παραβολῆς. Φιλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη λέξις τῷ ποιητῆ καὶ τῷ Πινδάρῳ δέ, ὡς καὶ προεῖρηται, ὅς καὶ νίκη μιγήναί τινα λέγει, ἀντὶ τοῦ νικῆσαι, καὶ ἄλλα ὅμοια. (ἠ. 144–7) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὴν συνήθη 2.43 ποικιλίαν φυλάσσων ὁ ποιητῆς ἀναιρεῖ μὲν τινὰς ὑπὸ τῷ Διομήδῃ, τὰ δὲ κατ' αὐτοὺς διαφόρως φράζει. καὶ δύο μὲν τινὰς ἀναιρεῖ, οὓς οὐ γενεαλογεῖ, ἀλλὰ μόνον δηλοῖ, ποῖ τοῦ σώματος ἔπαθον, λέγων ὅτι εἶλεν Ἀστύνοον καὶ Ὑπείρονα, «τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλὼν χαλκήρεϊ δουρί, τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῖδα παρ' ὦμον ἔπληξε». Καὶ σημειῶσαι τὸ ἔπληξε καινοτέρως σχηματισθέν. ἦν γὰρ τὸ ἀκόλουθον εἰπεῖν τὸν μὲν βαλὼν, τὸν δὲ ἕτερον πλήξας. καὶ ὅτι κἀνταῦθα τὸ κληῖς ἐκτείνει τὴν λήγουσαν, ὡς δηλοῖ τὸ «κληῖδα παρ' ὦμον», ἐνθα ἐκτέταται τὸ δίχρονον. (ἠ. 148–50) Μετὰ δὲ τούτους ἀναιρεῖ ὁ Διομήδης δύο τινὰς, Ἄβαντα δηλαδὴ καὶ Πολυΐδον, οὓς καὶ γενεαλογεῖ ὁ ποιητῆς λέγων υἱέας αὐτοὺς Εὐρυδάμαντος «ὄνειροπόλοιο γέροντος, οἷς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρον ἐκρίνατ' ὄνειρους». (ἠ. 152 ς.) Εἶτα ἐτέρους δύο «Φαίνοπος υἱε, ἄμφω τηλυγέτω». (ἠ. 159 ς.) Μετὰ δὲ τούτους Πριαμίδας δύο, «εἶν ἐνὶ δίφρῳ ἐόντας». Καὶ ὅρα ὅπως καὶ ἐνταῦθα ἱστορίαις παραρτύει τὴν ποίησιν, καὶ ὅτι ἀδελφικὰς, ὡς καὶ προεγράφη, τρεῖς ταύτας συζυγίας ὑπὸ τῷ Διομήδῃ ἀναιρεῖ καὶ οὐδὲ τόπους λέγει πληγῶν τοῖς πίπτουσι. (ἠ. 150) Καὶ ὅτι σχῆμα ἀμφιβολίας ἐν τῷ «οἷς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρον ἐκρίνατ' ὄνειρους». Ἡ γὰρ λέγει ὅτι ἔκρινε μὲν ὁ γέρον ὄνειρους αὐτοῖς πλην ὡς οὐκ ἐρχομένοις, ἤτοι ὡς οὐ μέλλουσι σωθῆναι τῆς σήμερον μάχης–καὶ γὰρ σφεας Διομήδης ἐξενάριξεν–ἢ οὐκ ἔφθασεν ὅλως ὄνειρους τινὰς κρῖναι αὐτοῖς ἐρχομένοις εἰς πόλεμον. Καὶ σημειῶσαι ὅτι τὸ «ἐκρίνατ' ὄνειρους», συντίθησι τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον ὄνειροκρίτην, ὡς εἶναι ταῦτόν τὸ ὄνειροπόλος καὶ τὸ ὄνειροκρίτης καὶ ὅτι παθητικῶς εἶπεν ἐκρίνατο ἀντὶ τοῦ ἔκρινεν, ὃ καὶ αὐτὸ διάκρισιν τινα δηλοῖ τῆς κατὰ τὸ ὄναρ συγχύσεως, διευκρινουμένης τῷ ὄνειροπόλῳ, ὃς καὶ λύειν ὄνειρον λέγεται οἷα συνδεδεμένον καὶ οὕτω καμπύλον καὶ ἀδιευκρίνητον. (ἠ. 144) Ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις ἰστέον καὶ ὅτι ὁ μὲν Ὑπείρων ἐκ μόνης τῆς ὑπὲρ προθέσεως παρήκται, καθὰ καὶ 2.44 ἐκ τῆς ἄντιος, μετὰ δὲ τῆς ἔναντιος. οὕτω δὲ καὶ ἐκ τῆς ἄντιος ἴσως ὁ Ἄνιος καὶ ἐκ τῆς ἄμφιος ὁ Ἄμφιος κύριον καὶ ἐκ τῆς ἄμφιος ὁ Πέριμος καὶ ἐκ τῆς ὑπὲρ Ὑπίος ὁ παρὰ Ἀρριανῶ ποταμός. (ἠ. 146) Τὸ δὲ «ξίφεϊ μεγάλῳ» ἔοικε κατὰ τι ἐξαιρετικὸν εἰρησθαι, ὡς καὶ τὸ «ξίφεϊ Θρηϊκίῳ μεγάλῳ», διὰ τό, ὡς εἰκός, εὐμέγεθες εἶναι. (ἠ. 146 ς.) Ἡ δὲ ῥηθεῖσα κατὰ σῶμα κληῖς διασαφεῖται μὲν, ποῦ ἐστίν, ἐν τῷ «κληῖδα παρ' ὦμον πλήξεν, ἀπὸ δ' ἀυχένος ὦμον ἐέργαθεν ἠδ' ἀπὸ νώτου». Δοκεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ κλείειν καὶ συνδεῖν ὦμον καὶ ἀυχένα καὶ νῶτον γίνεσθαι. διὸ καὶ πληγεῖσα καιρίως ἀπεῖρξεν, ὃ ἐστὶ διεχώρισεν, ἐκ τοῦ ἀυχένος τὸν τε ὦμον καὶ τὸν νῶτον. (ἠ.

148) Ὁ δὲ Ἄβας ὁμώνυμός ἐστι τῷ Ἑλληνικῷ, ἐξ οὗ οἱ κατ' Εὐβοίαν Ἄβαντες ὁ δὲ Πολύιδος διαφορεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐν τε διχρόνῳ καὶ διὰ διφθόγγου δὲ ἔχων τὴν παραλήγουσαν. (η. 149) Τοῦ δὲ ὄνειροπόλου τὸ ῥῆμα οὐ κρίσιν ὄνειρων δηλοῖ παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον, ἀλλ' ἢ σκῶμμα ἔχει—Ὀνειροπολεῖν γὰρ τὸ ὡς ἐν φαντασίᾳ μάτην ἐλπίδοκοπεῖσθαι—ἢ τὸ βλέπειν ὄνειρον σημαίνει, ὡς τὸ «ὄνειροπολεῖ γὰρ καὶ καθεύδων ἰππικήν». [Δῆλον δὲ ὅτι ὁ ὄνειρος καὶ οὐδετέρως τὸ ὄνειρον λέγεται, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ «τοῦμόν ὄνειρον φρενῶν». Ὡς δὲ τοὺς ὄνειρους καὶ ὄνειράτα φαμεν, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που ῥηθήσεται. Ἀναλογία δὲ τοῦ ὄνειροπόλου κατὰ τὸ οἰωνοπόλου, ὃν καὶ οἰωνοθέτην ὁ Σοφοκλῆς εἰπὼν οὐκ ἂν ἀλόγως ἔξει καὶ τὸν ὄνειροπόλον ὄνειροθέτην εἰπεῖν.] (η. 153) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐνταῦθα φανερώς τηλυγέτους λέγει τοὺς μόνους ὄντας υἱοὺς πατρὶ γέροντι, τῆλε ὄντι τοῦ γεννᾶν. Εἰπὼν γὰρ «Φαίνοπος υἱε, ἄμφω τηλυγέτω», ἐπάγει «ὃ δ' ἐτείρετο γήραϊ λυγρῷ, υἱὸν δ' οὐ τέκετο ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι». τὸ μὲν οὖν «ἐτείρετο γήραϊ λυγρῷ» τῆλε εἶναι τοῦ γεννᾶν δηλοῖ τὸν Φαίνοπα, ἃ συντίθησι τὸν τηλύγετον. (η. 154) Τὸ δὲ «υἱὸν οὐ τέκετο ἄλλον» μόνους αὐτοὺς εἶναι δηλοῖ τῷ πατρί. Τοῦ δὲ 2.45 τέκετό ἐστι καὶ ἀπαρέμφατον τεκέσθαι καὶ μετοχή, οἷον «τεκομένα με μᾶτερ». Τὸ δὲ κτεάτεσσι πλεονασμὸν ἔχει τῆς παραληγούσης. τὸ γὰρ κοινὸν κτέασιν ἀπὸ τοῦ κτέαρ κτέατος, καὶ ἔστιν εἶδος τι μεταπλασμοῦ πρὸς ὁμοιότητα τοῦ κύνεσσι, ἄνδρεςσι καὶ τῶν ὁμοίων. (η. 155–8) Ὅτι ὁ Διομήδης τοὺς τοῦ ῥηθέντος Φαίνοπος υἱοὺς ἀνελὼν πατρὶ γόον καὶ κήδεα λυγρὰ ἔλειπε. Καὶ ἔστι περιπαθῆς ὁ λόγος, εἶγε τοὺς υἱοὺς ἐλὼν λύπας ἀφῆκε τῷ πατρὶ ἀντ' αὐτῶν «ἐπέει», φησὶν, «οὐ ζῶοντε μάχης ἐκνοστήσαντε ἐδέξατο, χηρωσταὶ δὲ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ ἐδάσαντο», διὰ τὸ μόνους, ὡς εἴρηται, αὐτοὺς εἶναι τῷ πατρί. (η. 158) Ἦν δὲ τάγμα ἐν ταῖς πόλεσιν οἱ χηρωσταί, διοικοῦν τοὺς ἀκληρονομήτους, ἤγουν τοὺς χηρεύοντας διαδόχων, ἢ καὶ ὧν αἱ γυναῖκες ἔμενον χῆραι καὶ τῶν ἐπιτροπευόντων δεόμεναι. οἵτινες κατὰ λόγον ἄλλον καὶ ὀρφανισταὶ ἐκαλοῦντο ὡς ὀρφανῶν ὑπεριστάμενοι, καθὰ καὶ Σοφοκλῆς δηλοῖ. Καὶ σημείωσαι ὅπως νόμον τοῦτον ἢ ἔθος παλαιὸν πολιτικὸν τῇ ἱστορίᾳ εὐμεθόδως χάριν πολυμαθείας ὁ ποιητὴς συνέπλεξε. Τὸ δὲ χωρίον χρησιμεύσει ποτὲ τῷ εἰς τοιοῦτον γράφοντι ἀκληρονόμητον γέροντα. Ὁξύνεται δὲ τὸ χηρωσταί διὰ κανόνα τοιοῦτον. τὰ εἰς τῆς ῥηματικὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς φύσει μακρᾶ παραληγόμενα ὀξύνεται· βραβευτής, ἀθλητής, ποιητής, ὀρηχστής, χρυσωτής, ἐεδνωτής, οὕτω καὶ χηρωστής. μάχεται τὸ κυβερνήτης. τὸ ἀήτης ἄλλως γέγονεν, ἀπὸ ῥήματος εἰς ἄμῃ γεγονὸς τοῦ ἄημι. τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ, φασὶν, ἐν 2.46 Ἀλεξάνδρα· «στείχων ἀγρώστην ὄχλον» παρώνυμόν ἐστι καὶ οὐ ῥηματικόν. Δοκεῖ δὲ ὁ χηρωστής πλεονασμὸν ἔχειν τοῦ σ πρὸ τοῦ τ, εἶπερ ἐκ τοῦ χηρῷ χηρώσω γίνεται. (η. 156) Κήδεα δὲ λυγρὰ τὰς βλάβας ἔφη πρὸς διαστολὴν ἐτέρου κήδους, τοῦ κατ' ἀγχιστεῖαν δηλαδὴ, ὃ οὐκ ἐξ ἀνάγκης λυγρὸν ἐστίν. (η. 155) [Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ ἐνάριξεν ἐπὶ φόνου τεθὲν διασαφεῖται, ἵνα μὴ νοοῖτο ἀντὶ τοῦ ἐσκύλευε. Φησὶ γὰρ «ἐνθ' ὃ γε τοὺς ἐνάριξε, φίλον δ' ἐξάνυτο θυμόν.» εἰ δ' ἴσως ἐπὶ σκυλευμοῦ ληφθεῖ ἐνταῦθα τὸ ἐνάριξεν, εἴη ἂν σχῆμα πρωθύστερον, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐξείλε ψυχὴν, εἶτα ἐνάριξε. Τὸ δὲ αἴνυτο ἀπλοῦν ὃν συντάσσεται καὶ μετὰ γενικῆς, ὡς ἐν τῷ «τυρῶν αἰνύμενοι». Ἐτυμολογία δὲ τοῦ αἴνυσθαι ἢ τὸ αἶρω, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἢ τὸ ἄνω, ἐξ οὗ τὸ ἀνύω. ἀνυστικὸν γάρ τι καὶ τὸ ἐξαίνυσθαι, ὅπως ἂν καὶ λαμβάνοιτο.] (η. 163 ς.) Ὅτι τὸ «υἱᾶς Πριάμου δύο ἔλαβε» ταῦτόν ἐστι τῷ εἶλεν, ὥστε καὶ ὅτε λέγει ὁ ποιητὴς, ὡς ὁ δεῖνα τὸν δεῖνα εἶλεν, οὐδὲν καινὸν ἐστὶ νοεῖν τὸ εἶλεν ἀντὶ τοῦ ἔλαβεν, ἐξ οὗ τὸ ἐφόνευσε κατὰ τινὰ παρακολούθησιν. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι εἰπὼν, ὡς τοὺς εἰρημένους Πριαμίδας ὁ Διομήδης ἐξ ἵππων βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχεα ἐσύλα, ἐσίγησε μὲν τὸ πρᾶγμα αὐτό, τὸν φόνον δηλαδὴ τῶν Πριαμιδῶν, τοῖς δὲ πρὸ τοῦ πράγματος καὶ τοῖς μετὰ τὸ πρᾶγμα ἐδήλωσε καὶ αὐτό. ἔστι δὲ πρὸ τοῦ

πράγματος μὲν τὸ «ἐξ ἵππων ἔβησε», μετὰ δὲ τὸ πρᾶγμα τὸ «τεύχεα ἐσύλα», ὧν μέσος ὁ φόνος. καταρριφέντες γὰρ τοῦ δίφρου ἐφονεύθησαν εἶτα ἐσκυλεύθησαν. τὴν δὲ τοιαύτην μέθοδον καὶ παρ' ἄλλοις ἔστιν εὐρεῖν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, καθὰ δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. (η. 163) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐξ ἵππων βῆσε» ταυτόν ἐστι τῷ «ἔκβαλε δίφρου», ὅπερ εἶπεν ἀλλαχοῦ, καὶ ὅτι τὸ πρὸ μικροῦ συλεύειν συλᾶν ἐνταῦθα 2.47 εἶπεν, ὃ ἐστι σκυλεύειν. (η. 161 ς.) Ἰστέον δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι πρὸ ὀλίγου μὲν τὸν Διομήδην φοβοῦντα τοὺς Τρῶας λέοντι εἵκασεν ἐπιτιθεμένῳ ποιμνίοις πολλοῖς, ἐνταῦθα δέ, ὅτε τοὺς Πριαμίδας ἀναιρήσει, λέοντι παραβάλλει, ὃς ἐν βουσί θορῶν ἐξ ἀχένας ἄξει πόρτιος ἢ βόός, ξύλοχον κἀτα βοσκομενάων. Ἡ δὲ παραβολὴ αὕτη οὐ μόνον ἐξευτελίζει τούτους τοὺς Πριαμίδας ἀλλὰ καὶ ιδιότητα λέοντος ἱστορεῖ. Ἔθος γὰρ τῷ λέοντι πρῶτον καταγνύειν, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται, τοὺς ἀχένας τοῖς τοιούτοις ζώοις, ἵνα μὴ τοῖς κέρασιν ἀμύνοντο, εἶτα ἐν ἀδείᾳ ἐπικεῖσθαι αὐτοῖς. (η. 162) Ἡ δὲ πόρτις, ἀφ' ἧς ἐν ἄλλοις ὑποκοριστικῶς ἢ πόρταξ, δηλοῖ μὲν δάμαλιν τὴν ἄρτι πορεύεσθαι δυναμένην, καθ' ὁμοιότητά τινα τοῦ νεβροῦ. Γράφεται δὲ ποτε καὶ χωρὶς τοῦ τ πόρις. ὡσπερ δὲ τὸ πόρτιος, οὕτω καὶ τὸ βοός θηλυκῶς νοητέον, ὡς δηλοῖ τὸ βοσκομενάων. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν βοός καὶ νῦν γενικόν ἐστιν ὄνομα, τὸ δὲ πόρτις εἰδικόν. καὶ ὅτι πάντως μὲν βοῦς ἐστι καὶ ἡ πόρτις, ὁ δὲ Ὀμηρος τὸ μὲν γενικόν ἐφύλαξε τῇ τελείᾳ βοί, τὸ εἰδικόν δὲ ἀπεκλήρωσε τῇ ἀτελεῖ. Ξύλοχος δὲ κατ' ἔλλειψιν τόπος ὀρεινὸς πυκνὸς ξύλοις. μυριαχοῦ δὲ ἡ τοιαύτη λέξις οὕτω κεῖται κατὰ γένος ὡς ἐπὶ πολὺ θηλυκόν, ὅτε καὶ λείπει τὸ ὕλη, ἵνα ἧ ξύλοχος ὕλη, ἀφ' ἧς καὶ θῆρες ὕληκοῖται. (η. 164 ς.) Ὅτι κεῖται καὶ ἐνταῦθα μέθοδος προκλητικὴ τοῦ ἐξῆς νοήματος. τρεῖς γὰρ ἀδελφικὰς συζυγίας ἀνελὼν ὁ ποιητὴς ὑπὸ τῷ Διομήδει, τοὺς μὲν ἄλλους ἀφήκεν οὕτω κεῖσθαι, τοὺς δὲ Πριαμίδας καὶ σκυλεύεσθαι γράφει καὶ τοὺς ἵππους δίδοσθαι ἱστορεῖ τοῖς ἐτάροις μετὰ νῆας ἐλαύνειν. τοῦτο δὲ ποιήσας εὐθὺς ἐπισυνάπτει καὶ τὰ περὶ Πανδάρου καὶ Αἰνείου, ἐξ ὧν λήψεται τοὺς ἀρίστους ἵππους. καὶ οὕτως εὐμεθόδως ἢ τρίτη ξυνωρίς τῶν Πριαμίδων τὴν τοῦ Αἰνείου προκαλεῖται, ταχθησομένην εὐθὺς μετ' αὐτήν, καὶ προγυμνασάμενος ὡσπερ ἐν ταύτῃ ὁ Διομήδης εἶτα κατὰ τῆς τοῦ Αἰνείου ξυνωρίδος ἐπαγωνίσεται τῆς εὐγενεστέρας καὶ ἀξίας λόγου πλείονος. (η. 166 ς.) Ὅτι ἀνδρείου παραστατικόν τὸ «ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν» καὶ τὸ «βῆ δὲ ἄν τε μάχην καὶ ἀνά κλόνον ἐγχειάων». (η. 169) Ὅτι ἀσυνδέτως καὶ ἐνταῦθά φησιν «εὗρε Λυκάονος υἱόν», τὴν τοῦ εὐρόντος σπουδὴν παραδηλῶν τῷ ἐπιτρόχῳ τοῦ σχήματος. (η. 168 ς.) Ἰστέον δὲ ὡς οὐ μόνον ἀγλαὸν τὸν 2.48 Πάνδαρον ὁ ποιητὴς οἶδεν, ἀλλὰ καὶ ἀντίθεον αὐτὸν καὶ ἀμύμονά φησι καὶ κρατερόν, ἐξαίρων τὸ τοῦ Διομήδους ἐπ' αὐτῷ ἀρίστευμα, εἶπερ αὐτὸς τὸν τοιοῦτον ἀναιρεῖ. ἄλλως γὰρ οὐ πάνυ ἀξιὸς ἐπαίνου ὁ Πάνδαρος, διὰ τὸ γένος δὲ καὶ τὴν ἀνδρίαν οἱ ἔπαινοι. οὐ γὰρ ἐτέρως ἀντίθεος καὶ ἀμύμων ὁ, ὡς ἐδείχθη, ἐπίορκος, ἔτι δὲ καὶ ἀνελεύθερος, ὡς καὶ μετὰ μικρὸν δειχθήσεται. Ὡς οὖν τὰ καλὰ τῶν θυμάτων ἐχρυσοῦντο εἰς ἀγαλμα, οὕτω καὶ ὁ Πάνδαρος ἐπαίνοις καταστέφεται εἰς σέμνωμα τοῦ Διομήδους, ὅφ' ὧ πεσεῖται. (η. 171-3) Ὅτι ἔπαινος τοξότου τὸ «ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πτερόεντες οἴστοι καὶ κλέος, ὧ οὐ τίς τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ», οὐδέ τις ἐν τῷ δεῖνι τόπῳ ἢ ἐν τοῖς δεῖνα σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων. πρὸς Πάνδαρον δὲ τὸν ἐκ Λυκίας ὁ Αἰνείας ταῦτά φησι. Καὶ σημεῖωσαι ὅτι τε ἐνικῶς νῦν εἶπε τὸ τόξον, εἰωθῶς ἐν ἄλλοις καὶ πληθυντικῶς προφέρειν αὐτό. μετ' ὀλίγα οὖν ἀγκύλα τόξα ἔρει. οὕτω καὶ καμπύλον ἄρμα οἴσετον ἐνικῶς, καὶ «ἔλαυνε ἄρματα» πληθυντικῶς. (η. 172) Καὶ ὅτι Ἀττικῶς τὸ ἐρίζεται ἀντὶ τοῦ ἐρίζει φησίν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τὸ διώκεται ἀντὶ τοῦ διώκει καὶ ἄλλα δὲ μυρία τοιαῦτα, ἐφ' ὧν Ἀττικωτέρα ἢ παθητικὴ λέξις. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἀνήρ καὶ ἐνταῦθα ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν. ἐν μέντοι τῷ «ἀλλ' ὄδ' ἀνήρ ἐθέλει» καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις συστέλλεται. (η. 173) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα Λυκίας μέμνηται Ὀμηρος τῆς μικρᾶς τῆς περὶ Ζέλειαν, ἣτις ὡσπερ μικρὰ

Λυκία, οὕτω καὶ μικρὰ Τροία ἐλέγετο. διὸ καὶ μετ' ὀλίγα ἄρχειν Τρώεσσι καὶ ἡγεῖσθαι Τρώεσσι λέγεται ὁ Πάνδαρος, τοῖς Ζελειώταις δηλονότι. Οἱ μέντοι ὑπὸ τῶ Σαρπηδῶνι Λύκιοι, ὡς καὶ προεῖρηται, τῆς μεγάλης Λυκίας εἰσὶν ἔποικοι. (η. 175 ς.) Ὅτι ἀνθρώπων εὐδοκιμοῦντι ἐν μάχῃ ἐπιπρέπει τὸ «ὅς τις ὄδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργεν, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσε». (η. 174–8) Ὅτι τὸ πρὸς τὸν Σπαρτιάτην Λυκοῦργον λεχθὲν ἐν δισταγμῷ σεμνῶς ὑπὸ Ἀπόλλωνος τὸ «δίζομαι, ἢ ἐ θεόν σε προσεῖπω ἢ βροτόν» πολλῶ πρότερον Ὅμηρος ἐνόησε. Λέγει οὖν ὁ Αἰνεΐας πρὸς τὸν Πάνδαρον· «ἀλλ' ἄγε τῶδ' ἔφες ἀνδρί», δηλαδὴ τῶ Διομήδει, «βέλος, εἰ μὴ τις θεὸς ἐστὶ κοτεσσάμενος Τρώεσσι». ἔνθα καὶ γνωμικὸν κεῖται τὸ χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἐπιμῆνις. Ἔστι δὲ πλεονασμὸς ἐνταῦθα τῆς ἑπιπροθέσεως, ὡς καὶ ἐν τῶ «βοῶν ἐπὶ 2.49 βουκόλος ἀνὴρ» καὶ ἐπίουρος. καὶ οὕτω μὲν εἶπεν ὁ Αἰνεΐας ἐνδοιάζων. (η. 1836) Ὁ δὲ Πάνδαρος παραφράζων ἀφελέστερον λαλεῖ τὸ αὐτὸ νόημα, λέγων ὅτι σάφα οὐκ οἶδα, εἰ θεὸς ἐστίν. εἰ δ' ὄ γ' ἀνὴρ «Τυδέος υἱός, οὐχ' ὄ γ' ἄνευ θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλὰ τις ἄγχι ἔστηκεν ἀθανάτων, νεφέλη εἰλυμένος ὦμος». Καὶ ἔστιν ὃ λέγει ὁ Πάνδαρος, ὅτι ἢ θεὸς ἐστίν ὁ φαινόμενος ἢ θεῖος ἀνὴρ καὶ οὐκ ἄνευ θεοῦ ἀνδραγαθῶν. Καὶ ὅρα οἶαν γνῶσιν ὁ Διομήδης ἔφθασε σχεῖν ὑπὸ Ἀθηνᾶς. αὐτὸς γὰρ οὐκ ἐνδοιαστικῶς οἶδεν ἐν τῶ γράμματι τούτῳ, ἀλλὰ κρίνει θεὸν καὶ ἄνδρα, [ἦγουν διακρίνει. Ἐν τοῖς τοιοῦτοις δὲ πιθανότητα πλάσεως ὁ ποιητὴς ἑαυτῷ ἐπιμαρτύρεται, μονονουχὶ λέγων ὡς οὐκ ἀπιθάνως πλάττω συναφαπτομένους τῆς μάχης θεούς. ἰδοὺ γὰρ καὶ οἱ ῥηθέντες ἦρωες τοιαῦτα οἴονται.] (η. 185) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ μαίνεται νῦν μὲν ἐπὶ ἀνθρώπου εἶπεν ἐνθουσιῶντος εἰς μάχην, ἀλλαχοῦ δὲ δόρυ μαίνεσθαι λέγει, ψυχώσας οἶον τὸ ὄπλον ἐκεῖ τρόπῳ ποιητικῷ. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ μαίνομαι οὐκ ἔστιν ἐνεργητικὸς ἐνεστῶς ἀσύνθετος ἐν χρήσει, ἀλλὰ μετὰ προθέσεως. ὡς γὰρ ὄχῳ ἄλλον καὶ πορεύω ἄλλον, ὄχοῦμαι δὲ καὶ πορεύομαι ἐγώ, οὕτω καὶ ἐκμαίνω ἄλλον, οὗ μετοχὴ τὸ «τέτρωρον ἐκμαίνων ὄχον». ὁ μὲντοι κατ' ἐνέργειαν παρακείμενος εὔρηται ἐν ἀπλότητι. μέμνηνα γάρ. ὁ δὲ ἐνεργητικὸς ἀόριστος μετὰ προθέσεως. ἐξέμνηνα γάρ. [Δῆλον δὲ καί, ὅτι ἐν πολλοῖς αἰ καθ' ὑπερβολὴν ἐπιθυμία κλήσιν ἔχουσιν ἐκ τοῦ μαίνεσθαι, καὶ μάλιστα αἰ φαῦλαι. χρυσομανῆς γοῦν σκώπτεται τις καὶ οἰνομανῆς. καὶ ἡ ἐρωμανία δὲ τοιοῦτόν τί ἐστὶ καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ ὁ γυναιμανῆς. κεκλήρωται δὲ καὶ δούλοις ἐντεῦθεν 2.50 κλήσις. Μάνης γὰρ δουλικὸν ὄνομα παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἐξ οὗ μετήκται καὶ εἷς τι παικτικὸν χαλκοῦν πρόσωπον, ὃ καὶ αὐτὸ Μάνην ἐκάλουν. ἐκ τοιαύτης δὲ μανίας πέπαικται καὶ ἡ μανιόκηπος γυνή, ἦγουν ἡ περὶ μίξεις μεμνηυῖα. κῆπος γὰρ νῦν τὸ ἐπέσιον.] (η. 186) Τοῦ δὲ εἰλυμένος πρωτόθετον τὸ εἰλῶ, ἐξ οὗ εἰλύω, ἀφ' οὗ ἐν συνθέσει τὸ ἐπειλύω. οὕτω καὶ ἐκ τοῦ καλῶ καλύω, ὅθεν τὸ κλύω. (η. 185 ς.) Τὸ δὲ «ἀλλὰ τις ἄγχι ἔστηκεν ἀθανάτων», ἦτοι θεῶν, ἀγχίθεον τὸν Διομήδην ὑποδηλοῖ. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅτι διαφέρει τὸ ἄγχι ἐστάναι διαλελυμένως καὶ τό, ὡς προεγράφη, ἀγχιεστῖναι οἷς, συνθέτως, (η. 174) καὶ ὅτι ἐφίεναί λέγει τὸ ἐκ τόξου βέλος ἐπιπέμπειν. Καὶ ἔστι κυρία ἡ λέξις. φησὶ γοῦν «ἔφες ἀνδρὶ βέλος» καὶ «ἦδη γὰρ ἀριστήεσσιν ἐφήκα». ἐκ τούτου δὲ μεταφορικῶς καὶ ἐφίημι τὸ ἐντέλλομαι καὶ ἐφετμὴ ἡ ἐντολή καὶ ἡ ἐπὶ ἐκκλήτου δὲ ἔφεις καὶ ὁ ἐφέτης ἐντεῦθεν ὠρμηται. (η. 177 ς.) [Τοῦ δὲ κοτεσσάμενος αἰτίαν ἀποδιδούς ἐπήγαγεν «ἱρῶν μηνίσας», ἦγουν ἔνεκεν θυμάτων ὀργισθεῖς. οἶδε γὰρ ὁ μῦθος, ὡς καὶ προδεδήλωται, τὰ δαιμόνια καὶ εὐχλωῆς ἐπιμεμφομένα καὶ ἐκατόμβης ἢ μηδ' ὄλως ἢ κακῶς τυθείσης. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον ἐγκοτῆσαι κοτέσασθαι λέγει, καὶ ὅτι ἐν τῶ κοτεσσάμενος καὶ μηνίσας ταῦτα οἶδε κότον καὶ μῆνιν.] καὶ ὧδε μὲν ταῦτα. Ὁ δὲ Διομήδης οὕτως, ὡς ἐρρέθη, ἀμφιγνοηθεὶς γνωρίζεται ὅμως ἀπὸ τῶν 2.51 ἵππων. τάχα γὰρ ἐξαιρέτους αὐτοὺς εἶχεν, οἷα φίλιπος. ἔτι δὲ γινώσκεται καὶ ἀπὸ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς περικεφαλαίας. (η. 181–3) Φησὶ γοῦν ὁ Πάνδαρος, ὡς «Τυδείδη μιν ἔγωγε δαΐφρονη

πάντα εἴσκω, ἀσπίδι γινώσκων ἀυλώπιδί τε τρυφαλείη, ἵππους τε εἰσορόων». Καὶ σημείωσαι ὅτι τοῦτο ἔοικεν εἶναι, ὡς καὶ προεῖρηται, τὸ ἐκ τῆς κόρυθος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ, ἢ λαμπρότης δηλονότι τῶν ὄπλων, ἀφ' ἧς διάδηλός ἐστι. [Πάνυ γὰρ λαμπρὸν παράσημον καὶ ἢ ἀυλώπις, ὑπερανεστηκυῖα, γεγανωμένη, καὶ ἢ τρυφάλεια προλάμπουσα συχνοῖς ἀστεροειδέσι φάλοις.] Τὸ δὲ «πάντα» περιττεύει κἀνταῦθα. δῆλον γὰρ ὅτι ὁ ἐξ ἵππων καὶ ὄπλων εἰκαζόμενος πη γνωρίζεται καὶ οὐ κατὰ πάντα. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως δυνάμενος εἰπεῖν ὁ ποιητὴς «ἀσπίδι τρυφαλείη τε ἵπποις τε» οὐκ ἐποίησεν οὕτω, ἀλλὰ τὸ ἵπποις τε περιέφρασεν εἰς τὸ «ἵππους τε εἰσορόων», ἵνα ἐκφύγη τὸ τῶν συχνῶν πτώσεων ὁμοειδές. (η. 182) Ὅτι δὲ τρυφάλεια μὲν πρὸς διαστολὴν ἀφάλου, ἢ ἔχουσα τρεῖς φάλους, τοὺς πολλαχοῦ δηλουμένους, ἵνα ἢ τρίφαλος, καὶ τροπῆ τοῦ ἰ εἰς ἰ τρύφαλος ἀνάπαλιν πρὸς τὸ δύφρος δίφρος καὶ τὰ κατ' αὐτό, περὶ ὧν καὶ προεῖρηται, ἀυλώπις δὲ ἢ λήγουσα εἰς ὄξυ τῷ ἀυλίσκω, εἰς ὃν ὁ λόφος ἐνίεται, δηλοῦται καὶ ἐν ἄλλοις. [Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ γινώσκων φύσει μακρὸν ἔχει τὸ κατάρχον δίχρονον μετὰ τὴν ἀπέλευσιν τοῦ ἰ γ ἐκ τοῦ γινώσκων. ὁ δὲ γέγονε καὶ ἐν τῷ γίγνεται γίνεται, καὶ ἐν τῷ ἰχώρ, ὡς προεγράφη, καὶ ἐν τῷ ἀρητήρ, ἐκ τοῦ ἰσχω καὶ ἐκ τοῦ ἀρνός, καὶ ὅτι <ἐν τῷ> «ἀυλώπιδι τρυφαλείη» δύο ἐπίθετα ἀντὶ ἑνὸς κεῖνται προσηγορικοῦ τοῦ κυνέη, καὶ ὅτι ἄφαλος μὲν ἐν χρήσει κεῖται, οὐ μὴν καὶ τρύφαλος. τρυφάλη 2.52 δὲ ἐστίν, ὡς εἰκός, ἐξ οὗ τρυφάλεια. (η. 187) Ἐν τούτοις δὲ πρὸς ἀναλογίαν τοῦ διζήμενος κεῖται καὶ τὸ κιχήμενος, οἷον «βέλος ὡκὺ κιχήμενον», ἤγουν ἐπελθόν, ἀψάμενον.] (η. 190 ς.) Ὅτι ἀδρανῆ βλάβην φράζει τὸ «καὶ μιν ἔγωγ' ἐφάμην Ἀἰδωνῆϊ προῖάψειν, ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασα». Ὁ δὲ δεινὸν ἄρχοντα ὑφορώμενος εἶποι ἂν εὐθυβόλως τὸ «θεὸς νύ τίς ἐστι κοτήεις». ὁ Πάνδαρος δὲ ταῦτά φησιν, ὅτε βαλὼν τὸν Διομήδην οὐκ ἔβλαψεν. (η. 193–6) Ὅτι φίλιππος κατὰ τὸν Διομήδην εἶναι δοκεῖ καὶ ὁ Πάνδαρος. διὸ φησιν «ἀλλὰ που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἔνδεκα δίφροι καλοί, πρωτοπαγεῖς, νεοτευχέες, ἀμφὶ δὲ πέπλοι πέπτανται, παρὰ δὲ σφιν ἐκάστῳ δίζυγες ἵπποι ἐστάσι, κρὶ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας». Εἰ δὲ καὶ ἀμφοτέρω φίλιπποι, ἀλλ' ὅρα διαφορὰν. Διομήδης μὲν γὰρ εἰς χρήμα στρατιωτικὸν δεῖται τῶν ἵππων καὶ εἰς τοῦτο φιλεῖ τὸ ζῶον. διὸ καὶ τοὺς ἀλλοτρίους καὶ ταῦτα ἐπ' ἀλλοδαπῆς περιποιεῖται, οἷον τοὺς τοῦ Δάρητος καὶ τοὺς τῶν δύο Πριαμίδων καὶ τοὺς τοῦ Αἰνείου καὶ τοῦ Ῥήσου, καὶ οὐ φεῖδεται οὐδὲ τῆς εἰς αὐτοὺς δαπάνης. Πάνδαρος δὲ ὡς κτήμα τούτους ἀυχεῖ καὶ οἴκοι ἀποθέτους φυλάττει διὰ φειδωλίαν, ὡς ἂν μὴ δαπανᾷ πολλὰ εἰς αὐτοὺς ἐν τῇ Τρωϊκῇ πολιορκίᾳ. (η. 197–203) Λέγει γοῦν αὐτός, ὅτι «μᾶλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων ἐρχομένῳ μοι ἐπέτελλεν ἵπποις καὶ ἄρμασιν ἐμβεβαῶτα ἀρχεῦν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας. ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, ἢ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν, ἵππων φειδόμενος, μὴ μοι δευοῖατο φορβῆς, ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην». Οὕτω παρὰ τὸ δέον ἀνελεύθερος καὶ [κατὰ παλαιὰν κωμωδίαν εἰπεῖν φειδός, ἤγουν] φειδωλός, δαπάνης ὁ Πάνδαρος, καίτοι μυριάδων πολιορκουμένων μὲν ὁμοίως αὐτῷ, διοικονομουμένων δὲ τὴν ἵππικὴν, ὡς ἐξῆν. Τάχα δὲ καὶ ψευδόμενος ἀλαζονεύεται 2.53 [κατὰ Λαπίθην εἰπεῖν κωμικῶς. Λέγεται γάρ, φασί, σκωπτικῶς Λαπίθης ὁ ἀυχηματίας παρὰ τὸ τοὺς λαοὺς εἰς ὅπιν ἄγειν καὶ ἐπιστροφὴν, οἷς πείθει τινὰς περιαυτολογούμενος. Ὁ δὲ φαίνεται ποιῶν καὶ ὁ Πάνδαρος.] τί γὰρ ἔδει ἄρματος καὶ ἵππων τῷ τοξότη; διὸ οὐδὲ εἶπεν αὐτοῦ εἶναι τοὺς ἵππους, ἀλλὰ μέσως εἶπε καὶ ἀμφιβόλως, ὡς ἐν μεγάροισι Λυκάονος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔνδεκα δίφροι. Σημεῖωσαι οὖν ὡς τῷ Διομήδει μὲν ἀρετὴ ἐστὶ τὸ φίλιππον, τῷ δὲ Πανδάρῳ ψόγος, εἶγε φειδόμενος δαπάνης τὴν ἑαυτοῦ ἀσφάλειαν προῖεται καί, ὡς οἱ παλαιοὶ φασιν, ἀναλωμάτων φειδοῖ τοῦ συμφέροντος ἀμελεῖ καὶ τοὺς δίφρους, ὡς πρὸς ἀνάθεσιν, ἀχράντους φυλάττει. (η. 194) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ νεοτευχέες δίφροι διασάφησις ἐστὶ τοῦ πρωτοπαγεῖς, ὃ συντελεῖ τι διὰ τῆς ἐκ τοῦ πῆσσω παραγωγῆς εἷς τε τὸ

πηκτὸν ἄρμα τὸ καὶ κολλητὸν καὶ εἰς τὸ πηκτὸν ἄροτρον, καὶ ὅτι πέπλος οὐ τὸ ἱμάτιον οὐδ' ἔνταῦθα, ἀλλὰ ὕφασμά τι σινδονοειδές, καταπεταννύμενον τῶν δίφρων εἰς ἀποσόβησιν καπνοῦ καὶ κόνεως καὶ τῶν τοιούτων. καὶ τάχα ἐκ τοῦ πεπτάσθαι πέπλοι λέγονται. (η. 195) Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ὡς ἐν τρόπῳ ἐτυμολογίας παρέθετο τὰς λέξεις, εἰπὼν «ἀμφὶ πέπλοι πέπτανται», ὃ δηλοῖ τὸ ἐξήπλωνται, μετενεχθὲν ἀπὸ τῶν πετομένων ζῶων, ἵνα ἦ ἐκ τοῦ ποτῶ ποτήσω, καὶ Δωρικῶς ποτάσω, ἐξ οὗ 2.54 ποτανόν τὸ πτηνόν, πεπότανται καὶ ἐν συγκοπῇ πέπτανται, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ πετάσω μέλλοντος πεπέτανται καὶ πέπτανται. τοῦ δὲ πετάσω δοκεῖ προϋπάρχειν ὁ πετάζω ἐνεστώς, ἐξ οὗ καὶ καταπέτασμα καὶ παραπέτασμα Μηδικόν. Δίζυγες δὲ ἵπποι ἀντὶ τοῦ ἀνὰ δύο εἰς ἕκαστον ζυγόν, ὡς εἶναι τοὺς τοῦ Πανδάρου ἵππους κβ'. (η. 196) Τὸ δὲ κρῖ ἀποκοπὴν ἔπαθεν οὐκ ἐκ τῆς κριθῆς-ἦν γὰρ ἂν θηλυκὸν καὶ αὐτό, καθὰ καὶ ἡ κριθῆ-, ἀλλ' ἐκ τοῦ κρίμονον οὐδέτερον. Λευκὸν δὲ αὐτὸ εἶπεν, ὡς μὲν τινες οἴονται, πρὸς ἀντιδιαστολὴν μελαίνης τινὸς τὴν ἐπιφάνειαν κριθῆς, ὅποια πολλαχοῦ γίνονται, μάλιστα δὲ πρὸς σύγκρισιν σίτου. ἐκεῖνος γὰρ οὐ τοιοῦτος. [Ἰστέον δὲ ὅτι οὐχ' οὕτω παρ' Ὀμήρῳ φαίνεται οὐδέτερον εἶναι τὸ κρῖ ἐκ τοῦ λευκόν, ὡς ἐκ τοῦ εὐρυφυές, ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται. Κρῖ μὲν γὰρ λευκὸν κατὰ τὸν Τεχνικόν ἐστὶ καὶ ἐν θηλυκῷ γένει νοῆσαι Ἀττικώτερον, οἶον κρῖ λευκὴν, κατὰ τὸ ἀρχὴν «δωρητόν, οὐκ αἰτητόν», καὶ κατὰ τὸ «κλυτὸς Ἴπποδάμεια» καὶ ὅσα τοιαῦτα. κρῖ δὲ εὐρυφυές θηλυκῶς εἰπεῖν ἐσηματίσθαι οὐκ ἂν ἐξερευξεταιίς τις.] Αἶ δὲ ὀλύραι σπόριμον μέλαν, μικρότερον τοῦ λεγομένου βίκου καὶ τοῦ ὀρόβου. καὶ φυλάσσει μέχρι καὶ νῦν 2.55 τὴν κλησιν παρά τισι τῶν παραθαλασσίων ἐποίκων τῆς μεγάλης Λυκίας. Τὸ δὲ ἐρέπτεσθαι ἀλόγοις ζώοις οἰκεῖον, ἃ ἐκ τῆς ἔρας ἐσθίουσιν. ἐπ' αὐτῶν δέ, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται, καὶ ἡ φορβὴ λέγεται κατὰ ὀνοματοποιίαν, ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων κυρίως ἢ ἐδωδὴ καὶ ἢ ἐδητύς καὶ ἢ βρώμη. [Ὅτι δὲ τὸ ἐρέπτεσθαι καὶ ἐρέπτειν ἐνεργητικῶς λέγεται καὶ ὅτι καὶ ἑτεροῖαν τινὰ σημασίαν ἔχει, φανεῖται ἐν τῷ «κόνιν δ' ὑπέρεπτε ποδοῖιν.»] (η. 203) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ ἔδειν ἐπὶ ἵππων λέγεται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «εἰωθότες ἔδμεναι». Ἔνθα σημείωσαι καὶ ὅπως ἐπὶ ἵππων τὸ εἰωθέναι τίθησιν, ὡς καὶ ἐν τῷ «εἰωθὼς λούεσθαι ποταμοῖο». καίτοι κυρίως ἐπὶ ἀνθρώπων τὸ ἐθίζεσθαι. ὅθεν καὶ αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ παρονομάζονται, ὡς οἰονεῖ ἠθικαὶ τινες οὔσαι. (η. 197 ς.) Τὸ δὲ «γέρων Λυκάων» ἀφροσύνην κατηγορεῖ τοῦ Πανδάρου, εἰ μήτε ὡς γέροντι μήτε ὡς πατρὶ ἐπέισθη ἐκείνῳ, καὶ ταῦτα οὐχὶ ἀπλῶς παραινοῦντι ἀλλὰ μάλα πολλὰ ἐπιτέλλοντι. ὅρα οὖν οἷα πάσχει ὁ ἀγαθῷ πατρὶ ἀπειθῶν. Τὸ δὲ «αἰχμητὰ Λυκάων» ἀνόμοιον τῷ πατρὶ δείκνυσι τὸν Πάνδαρον, εἶπερ αἰχμητῆς μὲν ἐκεῖνος, αὐτὸς δὲ τοξότης. διὸ καὶ ἐκείνῳ μᾶλλον οἰκεῖοι οἱ ἵπποι ἤπερ τῷ Πανδάρῳ, τῷ ἄλλως προσήκοντι καὶ κατὰ τέχνην πατρῶζειν, ὡς ἔθος ἐπεπόλαζε καὶ τότε πολλαχοῦ, καθὰ δηλοῖ καὶ Ἡρόδοτος, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. ἀυλητέω γάρ, φησίν, ἀυλητῆς ἐγένετο καὶ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίως. (η. 199) Τὸ δὲ ἐμβεβαῶτα ἐπὶ ἄρματος κυριολεκτεῖται, ἐφ' οὗ ἐμβέβηκέ τις τῷ δίφρῳ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὡς ἐκ μέρους καὶ ἐπὶ ἵππων νοηθήσεται. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ἐμβαίνειν τις ἵπποις ἐρεῖ, ἀναβαίνειν δὲ ἐπὶ ἵππους ἢ ἵππων ἐπιβαίνειν. ἔχεται δὲ τοῦ τόπου τούτου καὶ τὰ πρὸ μικροῦ ρηθέντα, τὸ «ἐξ ἵππων βῆσε», καὶ «ἔκβαλε δίφρου». (η. 200) [Τοῦ δὲ ἀρχεῦειν, ὃ παράγωγόν ἐστὶν ἐκ τοῦ ἄρχω, χρήσις καὶ ἀλλαχοῦ.] (η. 201) Ἐν δὲ τῷ «πολὺ κέρδιον ἦν» ὅρα ὅπως ὁ Ἐπιμηθεὺς οὐδὲν συντελεῖ τῷ Πανδάρῳ, νοοῦντι μὲν ἄρτι ὅσπερ ποτε τὸ δέον, μὴ ἔχοντι δὲ τοῦ λοιποῦ διορθώσασθαι. (η. 203) Τὸ δὲ «εἰλομένων» ταυτόν ἐστὶ τῷ εἴλου 2.56 μένων. διαφορεῖται γάρ, ὅποιον καὶ τὸ στερούμενος στερόμενος, καὶ ἐπιμελούμενος ἐπιμελόμενος. Τὸ δὲ ἄδην ἀντὶ τοῦ δασιλῶς, περὶ οὗ καὶ προγέγραπται, Νικίας μὲν ψιλοῖ, διπλασιάζων τὸ ᾧ διὰ τὸ μέτρον, ὁμοίως τῷ «κύον ἀδδεές», Ἀρίσταρχος δὲ δι' ἐνὸς ᾧ καὶ βραχέως καὶ δασέως. δασύνει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ τὸ «ἄδε δ' Ἐκτορι μῦθος

ἀπήμων», καὶ τὸ «ἄδος τέ μιν ἴκετο θυμόν», ἀντὶ τοῦ κόρος, καὶ τὸ Ἄδωνις. καὶ τοῦτο γάρ, φησί, παρὰ τὸ ἦδω. τὸ μέντοι ἀδολέσχης ψιλοῖ. φασὶ δὲ καὶ τὸ ἀδράφαξυς δασύνεσθαι. Ἔστι δὲ εἶδος λαχάνου, τὸ κοινῶς χρυσολάχανον, ὅπερ ἡ πλείων χρήσις διὰ τοῦ τ ἀτράφαξυν λέγει, ὡς καὶ ὁ Κωμικὸς δηλοῖ ἐν τῷ «ψευδατραφάξυς πλέα». [Σκοπητέον δ' ἐν τοῖς εἰρημένους, εἰ καὶ τὸ ἀδεῖν, ὅ ἐστιν ἀρέσκειν, δασύνεται ἀπὸ τοῦ ἦδειν. δοκεῖ γὰρ καὶ αὐτὸ δασεῖαν ἔχειν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ αὐθάδεια, νοουμένη ὡς οἶον αὐτοαρέσκεια.] (η. 203) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἔδμεναι ἄδην τὸ ἀδηφαγεῖν καὶ ὁ ἀδηφάγος ἐπενοήθη παρὰ τοῖς ὕστερον, καὶ ὅτι καθὰ τὸ ἐρέπτεσθαι, ἀφ' οὗ μεταφορικῶς παρήκται τὸ ἐρείπτω καὶ ἀνερείπτω, οὕτω καὶ τὸ φέρβω 2.57 ἐπὶ ἀλόγων, ὡς καὶ τὸ ἔδειν, καθὰ εἴρηται. διὸ καὶ φορβάδες ἵπποι κοινότερον ἀπ' αὐτοῦ, καὶ φορβή ἢ τούτων τροφή, [ἐπεὶ καὶ φορβάς γῆ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ, καὶ φορβάς δὲ γυνή κωμικῶς ἢ πολλοῖς ὁμιλοῦσα τροφῆς χάριν.] Προϋπάρχει δέ, ὡσπερ τοῦ φερεσβίου τὸ φέρειν βίον, κατὰ τὸ «ῤῥᾶστα τὸν βίον φέρει», οὕτω καὶ τοῦ φέρβειν. ζωογόνον γὰρ ἢ φορβή, ὡς προσφερῆς καὶ αὐτὴ τῷ βίῳ, ἧς παράγωγον κατὰ τινος καὶ ἢ φορβειά, ἡγουν τὸ καὶ περιστόμιον καὶ στόμιον, Ῥωμαϊκῶς δὲ εἰπεῖν καπίστριον, ἵνα ἦ, ὡσπερ ἀρή ἢ ἀπειλή καὶ ἐπενθέσει τῆς ἑρι διφθόγγου ἀρειή, οὕτω καὶ φορβή φορβειά, ὅθεν καὶ ὁ παρὰ τῷ Κωμικῷ ἐμπεφορβειωμένος. οὐ χρή δὲ ἀγνοεῖν ὅτι τὴν φορβειάν οἱ παλαιοὶ καὶ παρὰ τὸ φέρειν βία φασίν. Ὁξύνεται δὲ ἢ φορβή κανόνι τοιούτῳ· τὰ εἰς ἡ λήγοντα θηλυκὰ μετὰ συμφώνου, τῷ ὀ παραληγόμενα, ὁξύνεται, ἐὰν ἀπὸ ῥήματος γίνεται τῷ ἑ μόνῳ παραληγομένου, οἶον στρέφω στροφή, τρέπω τροπή, τρέφω τροφή, ῥοπή, σπονδή, νομή, ὀλκή, πλοκή. οὕτω καὶ φορβή. Τὸ πόρπη παρὰ τὸ πείρω γίνεται, ὅπερ οὐ μόνῳ τῷ ἑ παραλήγεται. διὸ καὶ βαρύνεται. (η. 204) Ὅτι τὸν πεζὸν ἀντιδιαστέλλων τῷ ἵππότη φησὶν «ὡς λίπον», τοὺς ἵππους δηλαδή, «ἀτὰρ πεζὸς εἰς Ἴλιον ἦλθον». Καὶ ἀλλαχοῦ «πεζοὶ θ' ἵππηές τε». Ὅτε μέντοι εἴποι τὸν Ἀχιλλέα νησι μὲν τόσας πόλεις ἐλείν, πεζὸν δὲ τόσας, τότε τῷ πλέοντι ἀντιδιαστέλλει τὸν πεζόν. Ἔστι γὰρ καὶ ἡ ναῦς ἄρμα οἶον θαλάσσης, μᾶλλον δὲ ἀλὸς ἵππος, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα λέγεται. (η. 205) Ὅτι ἀχρηστῖαν τόξου κατηγορεῖ τὸ «τόξοισι πίσυνοσ, τὰ δὲ μ' οὐκ ἄρ' ἐμελλεν 2.58 ὀνήσειν». Ἐκ τοῦ πείθω δὲ ὁ πίσυνοσ, γράφεται δὲ διὰ τοῦ ἑ, ὃν λόγον καὶ ὁ θίασοσ, ἐκ τοῦ θειάζω γεγονῶσ, ἔτι δὲ καὶ ὁ πιθανός, ἐκ τοῦ πείθω παραχθείσ. Συρακουσίωσ δέ, φασί, γλώσσης ὁ πίσυνοσ. (η. 207) Ὅτι σύντομοσ παρίσωσισ καὶ ἐνταῦθα τὸ «Τυδείδησ τε καὶ Ἀτρεΐδησ», ὡσ καὶ πρὸ μικροῦ τὸ «ζῶοντε μάχησ ἐκνοστήσαντε». τοιοῦτον καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «οἶοι Τρώοιοι ἵπποιο ἐπιστάμενοιο», καὶ τὸ «φράζω καὶ χάζω», καὶ τὸ «ἐσ δ' ὄχεα φλόγεα». (η. 208) Ὅτι ἀτρεκέσ αἶμα τὸ ἀληθέσ καὶ μὴ ψεῦδοσ τὴν ὄψιν κατὰ τὰ ἐρυθροβαφῆ, ἃ φορήματα ἦσαν Λακώνων, ἐπικρύπτοντα τὴν ἐν πολέμῳ ῥύσιν τοῦ αἵματοσ. Χρήσισ δὲ αὐτοῦ τὸ «ἀτρεκέσ αἶμ' ἔσσευα», ὅ ἐστιν ἐκίνησα, «βαλών, ἡγειρα δὲ μᾶλλον», ἦτοι ἡρέθισα, παρῶξυνα. (η. 200 ετ 211) Ὅτι ὡσπερ ἀλλαχοῦ τὸ ἀνάσσειν δοτικῆ συνέταξεν, οἶον «πάντεσσι δ' ἀνάσσειν», οὕτωσ ἐνταῦθα τὸ ἄρχειν καὶ τὸ ἡγεῖσθαι. Φησὶ γὰρ «ἀρχεῦειν Τρώεσσι», καὶ «ἡγεόμην Τρώεσσι φέρων χάριν» καὶ ἐξῆσ. Ἐνθα ὄρα ὡσ ταυτόν ἐστιν εἰπεῖν χάριν καὶ ἦρα καὶ ἐπίηρα. ὁ γοῦν ἐν ἄλλοιοσ εἶπεν «ἦρα φέρων» καὶ «μητρὶ φίλη ἐπίηρα φέρων», ἐνταῦθα οὕτω φράζει «φέρων χάριν Ἐκτορι δίω». Ἐν δὲ τῷ «ἡγεόμην Τρώεσσι» λέγοιο ἄν, ὡσ καὶ προδεδήλωται, Τρώασ τοὺσ ἐν τῆ μικρᾷ Λυκία. (η. 210) Κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ Ἴλιοσ ἐρατεινή, καθὰ που καὶ Λακεδαίμων. Ἔστι δὲ ἐν τῷ χωρίῳ τούτω μαθεῖν καὶ ὅτι ἀφείσ ὁ Πάνδαροσ ἑαυτὸν μέμφεσθαι κατὰ τῶν τόξων τρέπει τὴν ὀργήν, βαρβαρικῶσ θυμομαχῶν κατὰ τῶν οὐδὲν αἰτίωσ. (η. 209–211) Καὶ φησιν, ὅτι κακῆ αἴσι ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα ἡματι τῷ ἐλόμην, ὅτε εἰσ Ἴλιοσ Τρώεσσιν ἡγεόμην. (η. 212–6) Καὶ τῷ Διὶ μὲν ἀνασχεῖν οὐδὲ νῦν ἐθέλει χεῖρασ, ὡσ ὁ Αἰνείασ παρήνεσεν, ἀπειλεῖται δὲ τοῖσ τόξοιοσ δύο ποινάσ, κλάσιν τε καὶ καῦσιν, λέγων ὡσ «εἰ νοστήσω

καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι πατρίδ' ἐμὴν [ἄλοχόν τε καὶ ὑπερεφές μέγα δῶμα], αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο 2.59 κάρη τάμοι ἀλλότριος φώς, εἰ μὴ ἐγὼ τάδε φαεινῶ ἐν πυρὶ θείην, χερσὶ διακλάσας. ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ». (η. 209) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ «ἀπὸ πασσάλου» ἐνταῦθα μὲν πραγματικῶς εἴρηται, ὡς τῶν ἠρωϊκῶν προσώπων ἀπλούστερον οὕτω πολλὰ σκευὴ κρεμώντων, καθὰ καὶ τὸ τοῦ Τηλεμάχου ἱμάτιον, καὶ τινος δὲ ἐν Ὀδυσσεΐα κιθάρα ἐκρέματο. Ἡ δὲ ὕστερον παροιμία ἐπὶ πραγμάτων ἄλλως τὸ νόημα ἔθετο, λέγουσα πασσάλω μὲν ἀνακρεμάσαι τὸ ἀμελῆσαι, ἀπὸ πασσάλου δὲ λαβεῖν τὸ ἐπιμεληθῆναι. ὁποῖον δὴ τι καὶ παρ' Εὐριπίδῃ τὸ «ξυστὸν δ' ἐπὶ πασσάλω». ἔχει δὲ τινα πρὸς ταῦτα ὁμοιότητα καὶ Ἡσιόδου τὸ ὑπὲρ καπνοῦ θεῖναι πηδάλιον. Ὡς δὲ καὶ πάσσαξ ὁ πάσσαλος λέγεται καθ' ὑποκορισμόν, ἢ κωμωδία οἶδε. [Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γλῶσσά τις φέρεται κυνδάλους λέγειν τοὺς πασσάλους καὶ κυνδαλοπλίτας τοὺς πασσαλίσκους, ὅθεν καὶ παιδιὰ τις διὰ πασσάλων γινομένη κυνδαλισμός ἐλέγετο. (η. 212 ς.) Τὸ δὲ καὶ ἐσόψομαι πατρίδα καὶ ἄλοχον καὶ λαμπρὸν οἶκον, λόγος ἐστὶν ἤθους ἀφελοῦς. τοιοῦτον γάρ τὸ ἐν δεινοῖς παραπλέκειν τῷ λόγῳ τὰ φίλτατα. (η. 213) Τὸ δὲ ὑπερεφές, ὅτε τὸ μέτρον ἀπαιτεῖ πρὸς ἄλλοῖον δάκτυλον, ὑψηρεφές γράφεται.] (η. 214) Ὅρα δὲ τὸ «ἀλλότριος φώς» ἀντὶ τοῦ πολέμιος, ὃ δηλοῖ μεγάλην δυστυχίαν, ἐὰν ὁ Πάνδαρος μετὰ τὴν τοῦ πολέμου λύσιν τοῦ Τρωϊκοῦ τοιοῦτον πάθη ἐν τῇ πατρίδι κακόν. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐξέφυγεν ὁ ποιητὴς παιγνιώδη παρήχησιν ἐν τῷ «ἀλλότριος φώς», οἷα δυνάμενος μὲν, εἴπερ εἶλετο, μὴ θελήσας δέ, παρηχησάτω ἐκ φωτός ἀνδρός καὶ φωτός πυρός, ἀλλὰ μόνον φαεινὸν πῦρ εἰπών. (η. 216) Τὸ δὲ διακλάσας ὠνοματοπεποίηται, καὶ ἔστι λειότερον ἢ περὶ ἢ θραῦσις. Οὕτω δὲ καὶ τὸ λακεῖν καὶ τὸ λακίζειν εὐφωνότερόν ἐστι τῆς θραύσεως, [καὶ τὸ φλᾶν δὲ καὶ τὸ θλᾶν, ἀφ' οὗ καὶ θλάσμα 2.60 κατὰ τὸ κλάσμα καὶ θλαδίας βουῆς, ὡς περὶ καὶ ἀπὸ τοῦ κλῶ κλάζω καὶ πλεο2.60 νασμῶ ὀκλάζω δίφρος ὀκλαδίας.] Τὸ δὲ «ἀνεμώλια» πάνυ ἀστείως εἴρηται, ὡς τῶν πτεροέντων οἰστών ἀξίων ὄντων ἀνέμοις ὀλέσθαι διὰ τὸ ἄπρακτον καὶ ἀνεργήτον. καὶ ἔστιν ὅμοιον τρόπον τινὰ τῷ «ἄρπυιαι ἀνηρείψαντο». τὸ γὰρ ἀνέμοις ὀλλύμενον ἀρπυΐαις ἀνήρειπται. καὶ τῶν τις δὲ καθ' ἡμᾶς τῷ χρόνῳ Παφλαγῶν τὸ γένος, ῥωμαλέος τὴν φύσιν, ἀνδρεῖος τὴν τέχνην, δεινὸς μὲν σπάθην στρατιωτικῶς χειρίσασθαι, τοξεῦσαι δὲ δεινότατος, μίαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην βολὴν δυστυχῆσας ἐν πολέμῳ, εἰς τὸν αὐτὸν τῷ Πανδάρῳ νοῦν ἐμπεσῶν κατακλᾶ θυμῷ τὰ τόξα, καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ παραβάλλει ἑαυτὸν εἰς σφαγὴν, δυστυχίαν τοξείας ἀθαιρέτω θανάτῳ τετιμηκῶς καὶ θανεῖν ἐλόμενος ἢ περὶ ζῶν ὄνειδισθῆναι βαλεῖν ἀνεμώλια. [Ὅτι δέ, καθὰ προόρα πρῶρα καὶ τὰ ὅμοια, οὕτω καὶ ἀνεμοῖλια καὶ κατὰ κρᾶσιν ἀνεμώλια, πολλαχοῦ δηλοῦται. ἴσως δὲ καὶ ὡς ἀπατῶ ἀπατήσω ἀπατήλια, οὕτως ἀνεμῶ ἀνεμῶσω ἀνεμώλια, τὰ οἷον ἐξανεμούμενα. Οὐ πάντῃ δὲ ταῦτ' ἀνεμώλια εἰπεῖν καὶ ἀνεμόφθορα, εἴπερ Ὀμηρος μὲν ἔπη ἀνεμώλια οἶδε καὶ τόξα ἀνεμώλια, οἱ δὲ ὕστερον σπέρματά φασιν ἀνεμόφθορα, οἷς φθορὰ ἐξ ἀνέμων κατασεισάντων εἰς γῆν ἢ ἐκκαυσάντων εἰς ἀτελεσφόρητα.] (η. 218) Ὅτι ἀποτρεπτικὸν μεσιτείας τὸ «μῆδ' οὕτως ἀγόρευε, πάρος δ' οὐκ ἔσσειται ἄλλως». Παρέλκει δὲ ὁ πρῶτος ᾠδῆς σύνδεσμος καὶ κεῖται ἀντὶ τοῦ ᾠδῆς. (η. 219) Ὅτι παρασημειοῦνται Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος τὸ νῶ μονοσύλλαβον δυϊκὸν κατὰ πτῶσιν αἰτιατικὴν ἀντὶ τοῦ ἡμᾶς ἄπαξ ἐν Ἰλιάδι κεῖσθαι καὶ ἄπαξ ἐν Ὀδυσσεΐα. ὃ οὐδὲ περισπᾶται ὡς δυϊκόν, λῆγον εἰς ᾠδῆς. Φησὶν οὖν ὧδε ὁ ποιητὴς «πρὶν γ' ἐπὶ νῶ τῶδ' ἀνδρί» καὶ ἐξῆς. ὅτε μέντοι σὺν τῷ ᾠδῆς λέγει αὐτό, ἐπ' εὐθείας τε τάσσειται, οἷον «νῶϊ δ' ἐγὼ Σθένελός τε», ἢ γουν ἡμεῖς, καὶ ἐπὶ αἰτιατικῆς, οἷον ἐνταῦθα 2.61 τὸ «οἱ καὶ νῶϊ πόλινδε σαώσετον», καὶ «νῶϊ δ' ἐπαΐξας», καὶ ἀλλαχοῦ «οὐδ' ἂν νῶϊ ἥλιος διαδράκοι», ἢ γουν ἡμᾶς. (η. 222 ς.) Ὅτι Τρωῖοι ἐνταῦθα ἵπποι οὐχ' ἀπλῶς οἱ Τρωϊκοί-οὐ γὰρ ἔχουσι τι ἐξαίρετον οἱ τῆς Τροίας ἵπποι-, ἀλλὰ οἱ τοῦ Τρωός, οἱ καὶ

ἀθάνατοι ἔλεγοντο, ὡς ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. Ἑρμηνεύων οὖν ὁ ποιητὴς τὸ Τρώϊο φησι προῖων γενεᾶς αὐτοὺς εἶναι, ἧς ἔδωκεν ὁ Ζεὺς τῷ Τρωΐ. Ἰστέον δὲ [ὅτι τε ἐκ τοῦ Τρώος, ὁ Τρωϊκός, ὄξυτόνου ὀνόματος, οὗ θηλυκὸν τὸ Τρωαὶ γυναικες, διελύθη τὸ Τρώϊος ἵππος, καὶ ὅτι ἔχει ἂν ἀπορίαν, πῶς τὸ Τρώϊος, ὁ Τρωϊκός, οὐ προπερισπᾷ τὸ Τρώος, ἵνα ἦ, ὡς περ πατρώϊος πατρῶος, Μινωϊος Μινῶος, μητρῴϊος μητρῶος, οὕτω καὶ Τρώϊος Τρῶος, κτητικῶς ὁ ἐκ Τροίας ἢ ὁ τοῦ Τρώος,] καὶ ὅτι ἀρετὴ ἵππων πολεμιστηρίων τὸ «ἐπιστάμενοι πεδίοιο κραιπνὰ μάλα ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι», ὃ δὴ Αἰνείου ἐνταῦθα εἰπόντος, ἀπαραποιήτως οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ Διομήδης ἐρεῖ. Καὶ ὄρα τὸ ἐπίστασθαι λεχθὲν ἐπὶ τῶν τοῦ Τρώος ἵππων κατὰ ἐξαίρετον ὡς ἐπὶ λογικῶν διὰ τὸ καὶ ἀθανάτους αὐτοὺς μυθεύεσθαι, ὡς ῥηθήσεται. Καλῶς δὲ ἔχει καὶ τὸ πεδίοιο, ὡς τοῦ ἵππου ἐν τραχεινοῖς οὐ πάνυ εὐδοκιμοῦντος. ἔξ οὗ καὶ παροιμία τὸ «ἵππος εἰς πεδίον». Σημεῖωσαι δὲ ὅτι Αἰνείας μὲν οὕτως ἐν ὀλίγῳ ἐπαινεῖ τοὺς ἑαυτοῦ ἵππους ὡς πρὸς εἰδῶτα λέγων τὸν Πάνδαρον καὶ ἀορίστως ἀποθαυμάζει-ἀόριστος γὰρ θαυμασμός τὸ «οἴοι Τρώϊοι ἵπποι»-, Διομήδης δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ ὠρισμένως καὶ ἐπιμελέστερον ἐπαινεῖ αὐτούς, ἀρίστους τε εἰπὼν καὶ γενεαλογῶν ἐκείνους πρὸς τὸν μὴ εἰδῶτα Σθένελον καὶ ἐρεθίζων οὕτως ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐταίρῳ τὴν φίλιππον ἐπιθυμίαν. ἐπίτηδες δὲ Ὅμηρος τοῦτο ποιεῖ καὶ τὸν περὶ τῶν ἵππων λόγον διαφόροις μὲν προσώποις καὶ τόποις καταμερίζει εἰς ποικιλμὸν τῆς ποιήσεως, τὸν δὲ πλείω λόγον δίδωσι τῷ φιλίπῳ Διομήδει. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ὠδε μὲν ἐντελῶς εἴρηται τὸ «ἐπιστάμενοι ἔνθα καὶ ἔνθα τῆς πεδιάδος διώκειν καὶ φέβεσθαι», ἐν τοῖς 2.62 ἐξῆς δὲ ὁ Διομήδης ἑλλιπῶς λέγων μῆστωρας φόβου αὐτοὺς καλεῖ, μόνου τοῦ φεύγειν μνησθεῖς. Δεῖ δὲ ἀναλόγως νοεῖν αὐτοὺς ἐκεῖ καὶ διώξεως μῆστωρας, ἔνθα καὶ τὸ μῆστωρας ὡς ἐπὶ λογικῶν εἴρηται. (η. 223) Τὸ δὲ κραιπνός ὀξύνεται λόγῳ τοιούτῳ. Τὰ εἰς ἄν-ο-ς μετ' ἐπιπλοκῆς συμφώνου τριγενῆ ἀπλᾶ ὀξύνεται· κραιπνός, συχνός, πυκνός, πρυμνός. τὸ ὕμνος οὔτε τριγενές οὔτε ἀπλοῦν. διὸ οὐδὲ ὀξύνεται. ὡσαύτως καὶ τὸ Πράμνος καὶ εἴ τι τοιοῦτον. τὸ ἄμνος ὀξύνεται διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν τὸν κανόνα. οὐ γὰρ εἴ τι ὀξύνεται, ἤδη καὶ τριγενές ἐστι καὶ ἀπλοῦν. Κραιπνός δέ, φασίν, ὁ ταχύς καὶ οἶον ποδήνεμος ἢ ἀνεμώκης. Ἔστι γὰρ κάπῳ τὸ πνέω, ἔξ οὗ κάπος τὸ πνεῦμα. ὅθεν καπνός ὁ ὡς εἰπεῖν, φασίν, ἠνεμόεις, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἄρ καὶ ἰ κραιπνός. [Δύναται δὲ καὶ παρὰ τὸ κάρα καὶ τὸ πνέειν ἐν συγκοπῇ καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἰ εἶναι κραιπνός, εἴτα κραιπνός καὶ κραιπνός, καθ' ὁμοιότητα τοῦ κραιπάλη, ὅθεν ἢ κραιπάλη. ἵνα ἦ κραιπνός ἄνθρωπος τυχὸν ἢ ἵππος ἢ βοῦς ὁ ἐν τῷ σπουδῇ τρέχειν πνευστιῶν καὶ πολὺ ἄσθμα πνέων ἐκ κεφαλῆς, περὶ ἦν στόμα καὶ ῥίνες, δι' ὧν τὸ τοιοῦτον πνεῦμα πρόεισιν.] (η. 224 ς.) Ὅτι Αἰνείας μὲν δύσελπίς ἐστιν ἐπὶ τῇ κατὰ τοῦ Διομήδους ὀρμῇ. διὸ φησιν ὅτι οἱ ἵπποι σώσουσιν ἡμᾶς, εἴπερ ὁ Ζεὺς τῷ Διομήδει κύδος ὀρέξει. τοῖς ἵπποις οὖν πέποιθε. διὸ καὶ ἠττάται. ὁ μέντοι Διομήδης, ὡς πρέπει στρατιώτῃ, τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα προβαλεῖται καὶ ὡς θαρρῶν τὴν νίκην ἐντελεῖται τῷ Σθενέλῳ, ἐὰν ἢ Ἀθηναῖα κύδος αὐτῷ ὀρέξη, ἐπαΐξει τοῖς ἵπποις τοῦ Αἰνείου καὶ ἐξελάσει αὐτοὺς ἐκ Τρώων εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. ὃ καὶ γέγονεν. (η. 227 ς.) Ὅτι τὸ πεζεῦσαι τοῦ ἄρματος ἵππων ἀποβῆναι λέγει. οὕτω δὲ τις ἀποβαίνει καὶ νηός. (η. 228) Ὅτι δέξασθαι οὐ μόνον τὸ λαβεῖν, οἶον μᾶστιγα καὶ ἠνία σιγαλόεντα δέξαι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπαντῆσαι καὶ ἀντιστῆναι, οἶον «ἠὲ σὺ τόν γε δέδεξο, μελήσουσι δέ μοι 2.63 ἵπποι», καὶ «τόνδ' ἐγὼ ἐπιόντα δεδέξομαι ὀξεί δουρί». (η. 226) ἠνία δὲ σιγαλόεντα τὰ τεχνικῶς καὶ εἰς κάλλος εἰργασμένα, ἐφ' οἷς οὐκ ἔχει ἂν τις εἰπεῖν τι, ἀλλ' ἐστήξεται ἄφωνος, σιγῇ ἀφοσιούμενος τὰ τοῦ θαύματος. οἱ δὲ σιγαλόεντά φασιν ἐλλείψει τοῦ ἄρ τὰ κατεστιγμένα ποικίλμασιν, [ἢ τὰ εὐμάλακτα κατὰ τοὺς λεγομένους μᾶσθλητας καὶ διὰ τοῦτο σιγηλὰ καὶ μὴ θορυβοῦντα ψόφῳ ἤχου κατὰ τοὺς ἀδεψήτους ἱμάντας. Ὅθεν ἀστείως καὶ ἀμύγδαλά τις ἔφη σιγαλόεντα τὰ μὴ ψοφητικὰ ἐν τῷ κλαῖσθαι ἀλλὰ πιεσμῷ δακτύλων ἐνδιδόντα εἰς θραῦσιν.] (η.

230-8) Ὅτι τὸ ἐν ἄλλοις ὑπὸ τοῦ Νέστορος λόγῳ παραγγελθὲν ἐνταῦθα πραγματικῶς κεῖται. ὁ μὲν γὰρ εἶπεν ἐν τῇ ᾧ Δ ῥαψωδίᾳ, ὅτι ὅς ἂν ἐκ τοῦ οἰκείου ἄρματος εἰς ἕτερον ἄρμα ἔλθοι, ἔγχει ὀρεξάσθω, τουτέστι μὴ γινέσθω ἠνίοχος, ἀλλὰ ἀπτέσθω δόρατος. Ἐνταῦθα δὲ ὁ Πάνδαρος, ἀναβὰς εἰς τὸ τοῦ Αἰνείου ἄρμα, οὐ θέλει τὰ ἠνία λαβεῖν, ἀλλὰ δέχεται τὸν Διομήδην ὀξείῃ δουρί, λέγων καὶ αἰτίαν τὸ μήποτε φευγόντων ἡμῶν «τὼ μὲν», ἡγουν οἱ δύο ἵπποι, «δείσαντε ματήσετον τεδὸν φθόγγον ποθέοντε», ὁ δὲ ἐχθρὸς ἐπαΐξας ἡμᾶς «τε κτείνῃ καὶ ἐλάση μώνυχας ἵππους», καὶ ὅτι «μᾶλλον ὑφ' ἠνιόχῳ εἰωθότι», τουτέστι συνήθει, «καμπύλον ἄρμα οἴσετον». Ἐνθα ὄρα τὴν ᾧ π ο πρόθεσιν συνήθως φιληδοῦσαν συντάξει δοτικῆ. Εἶτα καὶ ἐπιτάσσει τῷ Αἰνείᾳ τὸ ποιητέον, εἰπὼν «ἀλλὰ σύ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τεὰ ἄρματα καὶ τεῷ ἵπῳ, τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι». Καὶ ἔστι πιθανὸν τὸ πλάσμα τοῦτο τοῦ θάρσους, ἵνα μὴ ἠνιοχήσας ὁ ἐπίορκος καὶ πῶς ὑποδείσας τρέψη τοὺς ἵππους φεύγειν καὶ διαδράσῃ τὸ θανεῖν. Ἔστιν οὖν κἀνταῦθα ἰδεῖν ὡς τὸ αὐτὸ νόημα εἰς διαφόρους ἦλθε, τὸν τε Νέστορα, ὡς προεδήλωται, καὶ τὸν Πάνδαρον. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως καὶ ὁ Πάνδαρος, οἰωνιζόμενος ἑαυτῷ κακά, οὐκ ἀγαθὰ καταδοκεῖ, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὸ φεύγειν λαλεῖ, καθὰ καὶ ὁ Αἰνείας, ὡς εἴρηται. (η. 233) Ματᾶν δὲ νῦν ἐπὶ ἵππων λέγεται τὸ ματαιοπραγεῖν καὶ ἀργοὺς ἴστασθαι, ἐξ οὗ καὶ ματήν ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπὶ ἀνθρώπων ἢ ματαιοπραγία. Διὸ καὶ ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς νῦν τὴν λέξιν οὕτω φησὶ «ματήσετον οὐδ' ἐθέλητον ἐκφέρειν πολέμοιο», ὡς ταῦτ' ὄν τὸ ματᾶν καὶ 2.64 τὸ ἀκινητίζειν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον ματήν θηλυκὸν ὄνομα, ἀλλὰ καὶ μάτιον οὐδετέρως παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον. εἶδος μέντοι μέτρου ἐκεῖνο. Ὅθεν καὶ ματιολοιχὸς ὁ ἐκ τοῦ παραμετρεῖν λείχων ἦτοι κερδαίνων. Οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ὅτι μάτιον τὸ ὀλίγον κλάσμα, ἕτεροι δὲ ὅτι μάτιον τὸ ἀπλῶς μικρόν, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐπὶ πολλοῦ. ὅθεν καὶ τὸν πλεῖον ἢ δεῖ λείχοντα ματιολοιχόν φασὶ. Τινὲς δὲ τὸν τοιοῦτον ἄλλως ἐρμηνεύοντές φασιν, ὅτι ματιολοιχὸς ὁ περὶ τὰ μικρὰ σινάμωρος καὶ πανοῦργος. Τὸ μέντοι ματᾶν οἱ παλαιοὶ καὶ ἄλλως διασαφούντες ματήσαι φασὶ τὸ ἀμαρτεῖν, ὥστε κατὰ τούτους οὐ μόνον ἵππος ματᾶ, ὡς μάτην εἰς χρεῖαν ἐλθὼν, ἀλλὰ καὶ τοξότης, εἴπερ ἀφείς βέλος οὐκ εὐστοχήσει. οὕτω δὲ καὶ αἰχμητὴς καὶ ἕτεροι. Παράγωγον δὲ τοῦ τοιοῦτου ῥήματος τὸ ματάζειν παρὰ Σοφοκλεῖ. ποιητικὰ δὲ ἄμφω. κοινὸν δὲ τὸ ματαιάζειν, ἴσως δὲ καὶ τὸ ματαΐζειν, ὅμοιον ὄν τῷ ἐβραΐζειν καὶ τοῖς τοιοῦτοις. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡς περ ματῶ ματάζω, καθὰ ἐρρέθη, οὕτω σὺν ἄλλοις καὶ τοπῶ τοπάζω, ἡγουν τόπους 2.65 τινὰς καὶ ἀρχὰς νοημάτων ἔχω εἰς τὸ ὑπονοεῖν τόδε τι. Ἡ δὲ κοινὴ γλῶσσα ἐκ τοῦ ἐτέρου τόπου, τοῦ φύσει περιεκτικοῦ, τοπάζειν λέγει, ὃ καὶ κοιτάζειν. τοπάζει γοῦν τις θηρία εἰς τὸ κυνηγηθῆναι. (η. 236) Τὸ δὲ ἐλάση ἀντὶ τοῦ ἀπελάση, ἀπαγάγη, ὡς καὶ τὸ «οὐ γὰρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἦλασαν», ἀντὶ τοῦ ἐξήλασαν κατὰ συνήθη προθέσεως ἔλλειψιν. Διὸ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ «Αἰνείαιο καλλίτριχας ἵππους ἐξήλασε Τρώων». Μώνυχες δὲ ἵπποι πρὸς ἀντιδιαστολήν ἄλλων ζῶων πολυωνύχων καὶ διχηλῶν. (η. 239 ς.) Ὅτι τρεῖς καὶ ἐνταῦθα κεῖνται ἀσύνδετοι μετοχαί, ὡς ἐν ἰδέᾳ γοργότητος, ἐν τῷ «ὡς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἄρματα ποικίλα βάντες, ἐμμεμαῶτες ἐπὶ Τυδείδῃ εἶχον ἵππους». (η. 240) Ἔστι δὲ καὶ τὸ «ἐπὶ Τυδείδῃ εἶχον» ἀντὶ τοῦ ἦλαυνον κατὰ τοῦ Τυδείδου. καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ τὸ «δαιμονίῃ, τί μοι ἐπέχεις», τοιοῦτόν τι δηλοῖ· τί ἐπ' ἐμοὶ ἔχεις καὶ οἶονεὶ διωκτικῶς ἐλαύνεις με; (η. 243) Ὅτι τὸ «ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ» ταῦτόν ἐστι τῷ φίλτατε. (η. 246 ετ 248) Ὅτι ἐν τῷ «εὐχεται εἶναι» καὶ «εὐχεται ἐκγεγάμεν» εἰς ταῦτόν ὁ ποιητὴς ἄγει τὸ εἶναι καὶ τὸ γενέσθαι. διὸ καὶ ταῦτόν ἐστι καὶ τὸ θεοὶ αἰειγενέται, καὶ «θεοὶ αἰὲν ἐόντες». (η. 243-8) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ Διομήδους καὶ Σθενέλου δείκνυσιν ὁ ποιητὴς τὸ τῆς φιλίας χρήσιμον καὶ ὡς κατὰ τὴν παροιμίαν «εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνὴρ». Διομήδης μὲν γὰρ ὅλος ἔργου γίνεται, πεζὸς μαχόμενος, μόνος δὲ ὁ Σθένελος σωματοφυλακεῖ, διοπτρεύων ἀφ'

ὕψηλοῦ τοῦ ἄρματος, μήποτε τις ἐξ ἀφανοῦς ἐπέλθοι τῷ Διομήδει κίνδυνος. Ὅθεν καὶ τὸν Αἰνεΐαν καὶ τὸν Πάνδαρον ἐπιόντας αὐτῷ ὡς ἐκ περιωπῆς προορᾷ, καὶ εἰπὼν, ὅτι ἄνδρε ὀρώ κρατερῶ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι, ἴν' ἀπέλεθρον ἔχοντας, ὃ μὲν τόξων εὖ εἰδώς, Πάνδαρος, ὃ δὲ Αἰνεΐας, (η. 249 ς.) εἶτα τὸν Διομήδην εἰς εὐσχήμονα φυγὴν προκαλεῖται, λέγων· «ἀλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθα ἐφ' ἵππων», ἦτοι ἀναχωρήσωμεν, «μηδέ μοι οὕτω θῦνε διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσης». 2.66 Τοῦτο δὲ λέγει, ὡς ἂν ἀναβὰς εἰς ἄρμα μήτε πεζὸς πρὸς ἱππέας διαμάχοιτο, καὶ φύγη δέ, ἐὰν βούλοιο. (η. 252–8) Καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω λαλεῖ, ἀκούει δὲ ὅσα τις ἂν εἴπῃ ἀνδρεῖος ἄνθρωπος «μή τι φόβονδ' ἀγόρευε, οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντα μάχεσθαι, οὐδὲ καταπτώσσειν, ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν. ὀκνεῖω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτως ἀντίον εἶμι αὐτῶν, τρεῖν μ' οὐκ ἔα Παλλὰς Ἀθήνη». Ἐφ' οἷς καὶ τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα προβεβλημένος ὁ Διομήδης φησὶν οὐκ ἂν ἀμφοτέρους ἐκείνους παλιννοστήσαι, εἰ γοῦν ἕτερός γε φύγησι. Καὶ ὄρα οἷον θυμὸν ὁ Διομήδης ἀνέλαβε μετὰ τὴν ὑπὸ Πανδάρου πληγὴν, πατρῶζων καὶ ἐνταῦθα. Λόγος γὰρ καὶ τὸν Τυδεΐα κατὰ Θήβας ὑπὸ Μελανίππου υἱοῦ Ἀστακοῦ τρωθέντα σφόδρα ἀγανακτεῖν. ὡς δὲ Ἀμφιάρεως ἀνελὼν τὸν Μελάνιππον προεκόμισε τὴν ἐκείνου κεφαλὴν τῷ Τυδεΐ, αὐτὸς διελὼν ῥοφεῖ τὸν ἐγκέφαλον δίκην θηρός, ὅτε καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖα, φασίν, ἀθανασίαν αὐτῷ φέρουσα ἀπεστράφη διὰ τὸ μῦθος. ὁ δὲ ἰδὼν ἐζήτησε κἂν γοῦν τῷ υἱῷ τὴν ἀθανασίαν χαρίσασθαι. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. (η. 260–4) Ὁ δὲ Διομήδης, ὡς εἴρηται, μετὰ τὴν πληγὴν ἐρεθισθεὶς, εἶτα καὶ ὡς πάνυ φίλιππος τῷ Σθενέλῳ ἐντέλλεται οὕτως «αἶ κέν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος», ὡς καὶ προερρέθη, «ὀρέξῃ ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δέ», ἦγουν σὺ δὴ, «τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους αὐτοῦ ἐρυκακέειν», ἦγουν κατάσχε, «ἐξ ἄντυγος», τῆς τοῦ ἄρματος δηλαδή, «ἠνία τείνας», ἵνα δοκοῦντες ἄγχεσθαι καὶ ὑπὸ τινος ἐπέχεσθαι ἡσυχάζωσιν, ἐπαΐξαι δὲ τοῖς τοῦ Αἰνεΐου ἵπποις μεμνημένος καὶ ἐξελάσαι εἰς τοὺς Ἑλληνας, (η. 265–9) εἶτα καὶ γενεαλογεῖ τοὺς ἵππους, ἀτιτάλλων οἷον αὐτοὺς ἐν ψυχῇ, ἐκ τῆς γενεᾶς λέγων ἐκείνους εἶναι, ἧς ἔδωκεν ὁ Ζεὺς τῷ Τρωϊ ποινήν Γανυμήδεος, ἀνθ' ὧν ἐκεῖνος πρὸ ὥρας ἠρπάγη, ὡς ἐν τῇ ὕψω ῥαψωδία ῥηθήσεται. ἐξ ὧν γενεῆς ἔκλεψεν ὁ τοῦ Αἰνεΐου πατὴρ Ἀγχίσης, ὑποσχὼν θήλεας ἵππους. (η. 270–2) «Τῶν οἷ», φησὶν, «ἐξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη, τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάτῃ, τὼ δὲ δύο Αἰνεΐα δῶκε, μήστωρε φόβοιο», καθὰ προεῖρηται. Καὶ σημειῶσαι ὅτι γενεὴ οὐ μόνον ἐπὶ ἀνδρῶν ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐπὶ ἀλόγων ζῶων εἴρηται. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ φύλλων, ὡς τὸ «οἷη περ φύλλων γενεή». (η. 266 ς. ετ 273) Λέγει δὲ ὁ Διομήδης περὶ τῶν τοῦ Αἰνεΐου ἵππων καὶ ὅτι ἄριστοι ἵππων, ὅσοι εἰσὶν ὑπ' ἠῶ τ' ἠέλιόν τε, πάνυ ἐξαίρων αὐτοὺς τῷ τοιούτῳ ἐπαίνῳ. 2.67 οὐς καὶ ἐὰν λάβοιμεν, φησὶν, ἀροίμεθα ἂν κλέος ἐσθλόν. τοῦτο δὲ οὐ πάνυ πολὺ ἀπέχει παράφρασις εἶναι τοῦ «ἠράμεθα μέγα κῦδος». Καὶ ὄρα ὅπως τοὺς ἵππους φιλῶν οὐχί, ἐὰν κτεῖνῃ τοὺς ἄνδρας, φησὶ κλέος λαβεῖν, ἀλλ' ἐὰν λάβῃ τοὺς ἵππους, ὡς ἐνταῦθα παρ' αὐτῷ κειμένου τοῦ μείζονος ἀριστεύματος διὰ τὸ τοῦ λαφύρου ἔνδοξον. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ Ὀμηρικὸν τοῦτο χωρίον. Τὰ δὲ κατὰ μέρος ἐν αὐτῷ τοιαῦτά εἰσι. (η. 244) Τὸ μὲν «ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι», ἀντὶ τοῦ κατὰ σοῦ, καὶ ἔστι διασαφητικὸν τοῦ «ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἔχον ἵππους». (η. 245) Δύναμις δὲ ἀπέλεθρος λέγεται ὡς ἀπὸ ἀπείρονος γῆς κατὰ ἐπίτασιν ἢ πολυπέλεθρος ἢ καὶ κατὰ στέρησιν ἢ μὴ δυναμένη πελέθρῳ ἢτοι πλέθρῳ ὑποπεσεῖν. Ἔστι δὲ πέλεθρον τὸ καὶ πλέθρον μέτρον γῆς πήχεων ξ' διμοίρου, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται. ἀνάλογα δὲ πρὸς τὸ πέλεθρον τὸ πτολίεθρον, ῥέεθρον, πύρεθρον, φαρύγεθρον. (η. 244–7) Τὸ δὲ «ἄνδρε ὀρώ», ὃ μὲν Πάνδαρος, ὃ δὲ Αἰνεΐας, καινοπρεπῶς ἐσχημάτισται. ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν ἄνδρε ὀρῶ, τὸν μὲν Πάνδαρον, τὸν δὲ Αἰνεΐαν. ὃ δὲ τελείαν στίξας εἰς τὸ «ἄνδρε ὀρῶ», ἐπάγει ὡς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς· ὃ μὲν ἐστὶν ὁ δεῖνα, ὃ δὲ ὁ δεῖνα. καὶ ἔστιν ὁμοίον τῷ «φημί

κατανεῦσαι Δία Κρονίωνα, ἀστράπτων ἐπιδέξια». (η. 247 ς.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ γενεαλογία παραρρίπτων φησίν, ὅτι Αἰνείας υἱὸς μὲν Ἀγχίσοιο εὐχεται ἐκγεγάμεν, ὃ δὴ πρὸ βραχέων ἐγράφη, μήτηρ δὲ οἷ ἔστ' Ἀφροδίτη. Ποιεῖ δὲ τοῦτο δεινῶς, ἵνα εὐθύς προσφυῶς κολλήσῃ τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἐπεισόδιον, πεισομένης διὰ τὸν υἱόν, ἃ δηλωθήσεται. (η. 250) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοῦ Ὀμήρου εἰπόντος περιφραστικῶς «μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσης», ἀντὶ τοῦ ἀποθάνης, λαβῶν ἐντεῦθεν ὁ Εὐριπίδης ἔφη τὸ «Ἐκτορός τ' ἀπόλλυται ψυχή». (η. 249 ετ 255) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα 2.68 φανερώς τὸ αὐτως καὶ τὸ οὕτως ταῦτὸν δηλοῦσι. Σθενέλου γὰρ εἰπόντος «μηδέ μοι οὕτω θῦνε διὰ προμάχων» ὁ Διομήδης λέγει «ἀλλὰ καὶ αὐτως εἶμι ἀντίον αὐτῶν». (η. 252) Τὸ δὲ «μή μοι φόβονδ' ἀγόρευε» ἐλλέλειπται καὶ πως ἢ φράσις οὕτω συνεπιπεύδει τῇ περισπερχείᾳ τοῦ ἥρωος. Ἔστι γὰρ τὸ πλήρες οὕτω πως· μή μοι ἀγόρευε τραπῆναι φόβονδε, ἢ· μή μοι ἀγόρευε ὀτρύνων φόβονδε, ἦγουν ἀλλά· μή μοι ἀγόρευε τὰ φόβονδε, ἦγουν τὰ τρέποντα εἰς φυγὴν. [Τηρηθήσεται δὲ καθ' ὅμοιον λόγον κατωτέρω καὶ ἕτερα ἐλλειπτικά.] (η. 253) Ἐν δὲ τῷ «οὐ γὰρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντα μάχεσθαι οὐδὲ καταπτώσσειν» ἦθος θαρσαλέον καὶ ἀνδρεῖον ἐνδείκνυται. Ἔστι δὲ τὸ μὲν γενναῖον ἀσύνηθες. οὐ γὰρ ἐπὶ ἰσχυροῦ κεῖσθαι νῦν βούλονται οἱ παλαιοί, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐκ γένους, ἢ μᾶλλον ἀπὸ γέννης, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐ προγονικόν μοι τὸ δειλαίνεσθαι. ἢ καὶ ἄλλως, κατὰ τοὺς παλαίους, γενναῖον τὸ συγγενὲς καὶ ἔμφυτον καὶ 2.69 κατὰ Πίνδαρον εἰπεῖν ἐμφυές. [Ὅτε δὲ πού ὁ Πλάτων γενναῖα λέγει σῦκα, οὐ μόνον τὰ εὐγενῆ δοκεῖ οὕτω καλεῖν, ἀλλ' ἴσως καὶ τὰ ἐπιγεγεννημένα ἐξ ἐπεμβεβλημένων συκεῶν κατὰ τὰς παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ἐπεμβολάδας ἀπίους, τὰς κοινότερον εἰπεῖν ἐγκεκεντρισμένας. τοιαύτη δὲ ἴσως καὶ ἡ παρ' αὐτῷ γενναῖα σταφυλή, τάχα δὲ καὶ ἡ μεγάλη, καθὰ καὶ γεννικὸν κρέας παρὰ τῷ Κωμικῷ τὸ ἀδρὸν κόμμα. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Λύκιοι μέχρι νῦν γενναῖον ἄνδρα οὐ τὸν ἰσχυρόν φασιν ἀλλὰ τὸν ἀπὸ γένους καὶ μὴ τυχόντα καὶ ἀφανῆ. Τὸ δὲ ἀλυσκάζοντι ἢ ἀλυσκάζοντα μάχεσθαι, ἄμφω γὰρ ἀσόλοικα, τὸ ἐν σχήματι φυγῆς ὅμως πάλιν μάχεσθαι, ὅπερ καὶ λέοντός ἐστιν ἴδιον. οὕτω δὲ πού καὶ ὁ Αἴας φεύγων ἀνθίσταται τοῖς διώκουσι. Προὔπαρχει δὲ τοῦ ἀλυσκάζειν τὸ ἀλύσκειν, ἀμφοῖν δὲ τὸ ἀλύω. ὥς γὰρ μεθύω μεθύσκω, οὕτως ἀλύω ἀλύσκω, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀλυσκάζω. (η. 254) Πτώσσειν δὲ τὸ προτροπάδην φεύγειν, ἐξ οὗ καὶ πτώξ λαγῶός (η. 255) Τὸ ὀκνεῖν δὲ ἰστέον ὅτι κἂν Ὀμηρος ἐπὶ τοῦ ὀκνηλῶς ἔχειν ἔταξεν, ἵνα ἢ ὀκνεῖν τὸ οὐκ ὀνεῖν ἦγουν μὴ ἐνεργεῖν, ἀλλ' ἢ πλείων χρήσις τῶν μεθ' Ὀμηρον ἐπὶ φόβου τὸν ὀκνον τίθησι, καὶ ἔστι πολλὴ ἢ χρήσις παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ. Ἐπιβαίνειν δὲ ἵππων λέγει τὸ εἰς ἄρμα ἀναβαίνειν, ὥσπερ ἀποβαίνειν τὸ πεζεύειν. (η. 256) Τὸ δὲ «τρεῖν μ' οὐκ ἔα Παλλὰς Ἀθήνη» οὕτω σχηματίζεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Ἔθος Ὀμήρῳ τὰ τῆς 2.70 δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων ῥήματα κατὰ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον πρόσωπον πολλακίς εἰς δύο ᾗ διαλύειν, ὧν τὸ μὲν πρῶτον συνεσταλμένον, τὸ δὲ δεύτερον ἐκτεταμένον σὺν τῷ ᾗ, οἷον «οὐχ' ὀράας, οἷος κἀγώ», καὶ «ἰσχανάα δακέειν», καὶ «ἐκπεράα μέγα κῦμα», καὶ «οὐκ ἔαα Κρονίδης». Τοῦτο τὸ ἔαα, ἐὰν ἀποκοπῆ, ποιεῖ ὡς ἐν μέτρῳ δακτυλικῷ τὸ «τρεῖν μ' οὐκ ἔα», ἀναβιβασθέντος τοῦ τόνου μετὰ βραχείας τῆς παραληγοῦσης, ὡς τῆς ἐν τῷ τέλει μακρᾶς ἀποκοπέισης. οὐ γὰρ εἶχεν ἀναλογίαν τινὰ ἢ ὀξυτόνησις. Εἰ δὲ γράφεται «τρεῖν μ' οὐκ ἔα» περισπωμένως, ὅπερ ἦκιστα ἐν τοῖς παλαιοῖς εὕρηται, θεραπευθήσεται σπονδειακῶς τὸ μέτρον διὰ συνιζήσεως. (η. 258) Τὸ δὲ «εἰ γοῦν ἕτερός γε φύγησιν» ὅμοιον μὲν ἔστι τῷ ἀλλαχοῦ εἰρημένῳ περὶ τῆς Ἄτης «κατὰ δ' οὖν ἕτερόν γε πέδησεν». Ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ ἐλλειπτικόν, δηλοῦν κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα ὅτι, εἴπερ ἀνάγκη φυγεῖν, οὐ φευξοῦνται οἱ δύο ἀλλ' ὁ εἷς, ὃ καὶ γίνεται. ἀγχίνους γὰρ ἐστιν ὁ Διομήδης τὸ μέλλον προῖδεῖν. (η. 260) Διὸ καὶ ἡ πολύβουλος κατὰ τὸν ποιητὴν Ἀθηνᾶ λέγεται αὐτῷ συναίρεσθαι τῆς μάχης, τουτέστιν ἢ φρόνησις, ἦν προσφυῶς τῇ ἀλληγορίᾳ

πολύβουλον ἔφη κατὰ μετάληψιν τοῦ πολυμήχανος καὶ ἔτι μάλλον τοῦ πολύμητις. [Ἐλλέλειπται δὲ καὶ τὸ μεμνημένος. λείπει γὰρ τὸ «οὐ εἶπον» ἢ τι τοιοῦτον.] (η. 266) Τὸ δὲ «ποινήν» ἀντὶ τοῦ ἀντάλλαγμα κεῖται, ὥστε σημειωτέον, ὅτι ποινή οὐ μόνον λέγεται τὸ ὑπὲρ φόνου ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπλῶς ἀντισήκωμα. Ἡ δὲ χρῆσις πολλή παρὰ Πινδάρῳ. [Ἰστέον δὲ ὅτι καθὰ ἡ ποινή ἀμοιβήν τινα ἔστιν ὅτε δηλοῖ, οὐχ' ὡς ἀπὸ τοῦ φόνου ἴσως, ἀλλὰ τοῦ πόνου, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἐπαινετῆς ἐνεργείας, οὕτω καὶ ἡ ἄμυνα. Φησὶ γὰρ ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης τὸ ἀμύνεσθαι οὐ μόνον σημαίνειν τὸ κακῶς παθόντα ἀντιδιατιθέναι, ἀλλὰ 2.71 τεθεῖσθαι καὶ ἀντὶ ψιλοῦ τοῦ ἀμείψασθαι ὀτιοῦν. Καὶ φέρει χρῆσιν ἔκ τε Ἀλκμαῖνος τὸ «οὐ γὰρ πορφύρας τόσσοι κόροι, ὥστ' ἀμύνεσθαι», καὶ ἔκ τῶν Θουκυδίδου τὸ «ἀξιούτω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι».] Ἡ δὲ ἄρχουσα τοῦ Γανυμήδεος οὐκ ἀλόγως, ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν τοῦ γάνος, ἐν ἐνὶ ἐκφέρεται ἄν, κἂν πολλοὶ ἐν οἷς γράφουσι, διπλάζωσιν αὐτό. (η. 267) Τὸ δὲ «ὑπὸ ἡῶ τ' ἠέλιόν τε» ἔκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ δηλοῖ. ἔκ τούτου δὲ λαβόντες οἱ ὕστερον τὴν ὑπ' οὐρανὸν ὑφ' ἡλίον λέγουσιν. Ὅρα δὲ εἰ πρὸς τινα ἔμφασιν ἐτυμολογίας συναπτῶς αἰ τοιαῦται λέξεις παράκεινται, ἵνα λέγοιτο ἠέλιος ὡς ἡοῦς ἔλην ποιῶν τῇ κατὰ τὸν ἀέρα θερμότητι. (η. 269) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ὑποσχὼν θήλεας ἵππους» καιρίως φρασθὲν ἀντὶ τοῦ ὑποβαλῶν καὶ υποθέμενος τοῖς ἄρρεσιν ἵπποις εἰς ὀχεῖαν. καὶ οὐκ ἔστιν ἕτεραν κρεῖττονα εἰς τοῦτο λέξιν εἰπεῖν. Τοιοῦτος δὲ τις νοῦς ὕπεστι καὶ τῷ ὑποσχεῖν λόγοις τὰς ἀκοὰς καὶ χεῖρα τοῖς διδομένοις ὑποσχεῖν. Ἔστι δὲ τὸ «ὑποσχὼν θήλεας ἵππους» καὶ διασαφητικὸν τοῦ ἔκλειψεν. οὐ γὰρ ἵππους, φησὶν, ὑφείλετο Ἀγχίσης, ἀλλ' ἐσοφίσαστο γονὴν ἐξ ἐκείνων λαβεῖν διὰ λαθραίας ὀχεῖας. καὶ ἔστι κλοπή τις καὶ τοῦτο οἰκονομικὴ καὶ δόλον οὐ πάνυ τι μωμητὸν ἔχουσα, πρέπουσα δὲ φιλοκάλῳ ἀνδρὶ, μὴ ἔχοντι ἀδόλως τὸ ἐφετὸν πορίσασθαι. Τὸ δὲ «θήλεας» οἱ μὲν προπαροξύνουσι ὡς ἀπὸ τοῦ ἡ θήλυς, οἷον καὶ τὸ «θήλυς ἔερση», οἱ δὲ παροξύνουσι ὡς ἀπὸ τοῦ θήλεια θηλείας καὶ ἀπελεύσει τοῦ ἰ θηλέας. (η. 271) Ἀτιτάλλειν δὲ τὸ ἀναπαύειν καὶ ἀπαλῶς τρέφειν, ὡς μὴ ταλάσσειν, ὃ ἐστὶ τάλανα τοῖς πόνοις εἶναι καὶ τλήμονα. ἵνα ἢ πρῶτον τὸ ἀτάλλειν, ὅθεν καὶ ὁ ἀταλός, εἶτα κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν τὸ 2.72 ἀτιτάλλειν. Δῆλον δὲ ὡς τινες, καθὰ καὶ προεῖρηται, ἀπὸ τοῦ ἄττειν καὶ ἄλλεσθαι τὸ ἀτάλλειν παράγουσι, τοῦ ἐνός ἄτ ἀπελθόντος διὰ τὸ εὐφωνότερον. Τῆς δὲ φάτνης πρωτόθετον τὸ φαγεῖν ἢ τὸ πάσασθαι κατὰ τοὺς παλαιούς, ὃ ἐστὶ γεύσασθαι. ὅθεν καὶ φατνωτόν, φασί, τὸ σανιδωτόν, καὶ φατνώματα, σανιδώματα στέγης διάγλυφα, καὶ ὀδόντων δὲ προσφυῶς ἐντεῦθεν φατνώματα. (η. 277) Ὅτι καλὸν εἰς ἔπαινον εὐγενοῦς καὶ ἀνδρείου τινὸς τὸ «καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαθοῦ πατρὸς υἱέ». (η. 278) Ὅτι βελὸς εἰπὼν ὁ Πάνδαρος ἐπήγαγε τὸ «πικρὸς οἶστός», διὰ σαφήνειας, ὡς καὶ τοῦ δόρατος ἔστιν ὅτε, εἰ μὴ ὀρεκτὸν εἶη, βέλους λεγομένου. Φησὶν οὖν παρακατιῶν ὅτι τὸ τοῦ Διομήδους βέλος ἴθυσεν ἢ Ἀθηνᾶ, ὅπερ ἦν δόρυ. (η. 282) Ὅτι τὸ «αἰχμὴ ταχεῖη πταμένη» τὸ τάχος δηλοῖ τῆς προέσεως, ὅθεν καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως μελία ἰθυπτίῳν που ῥηθήσεται διὰ τὸ ἰθὺ πέτεσθαι. Σημεῖωσαι οὖν ὅτι, κἂν μὴ πτερόεσαν εἰπεῖν ἔχη τὴν αἰχμὴν, καθάπερ τὸν οἶστον πτερόεντα, πέτεσθαι γοῦν ὁμοῦς αὐτὴν λέγει διὰ τὸ τάχος ἢ καὶ διὰ τὸ ἔλαφρόν, καθ' ὃ καὶ λαισιήϊά που λέγει πτερόεντα. Ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐπτάμηνη πρῶτός ἐστιν ἀόριστος, ἐξ οὗ ὁ πτάμενος καὶ ἡ πταμένη, ἀλλὰ καὶ δεύτερος ὁ ἐπτόμηνη, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. (η. 284 ς.) Ὅτι πολὺ τὸ τοῦ Πανδάρου ἀλαζονικὸν καὶ ἐνταῦθα, ὅς μετὰ τὴν βολὴν ἀβλαβοῦς ἐστῶτος τοῦ Διομήδους μέγα κομπάζει καὶ τόπον ὀρίζει, περὶ ὃν δῆθεν ἐκείνον ἔπληξε, λέγων ὅτι «βέβληται κενεῶνα διαμπερές», ὃ ἐστὶ τὴν λαγόναν ἠγουν τὴν λαπάραν, «οὐδέ σ' οἶω δηρὸν ἔτ' ἀνσχίσεσθαι, ἐμοὶ δὲ μέγ' εὐχὸς ἔδωκας». Οὕτω γλώσσαλος ὁ ἀνὴρ. διὸ καὶ Ὅμηρος οἰκείως εἰς τὴν γλώσσαν κολάζει αὐτόν. πρυμνὴν γὰρ αὐτὴν ἐξέταμε χαλκὸς ὑπὸ Διομήδους ἐκ μετεώρου ποθέν, οἷα εἰκός, ἀφεθείς. (η. 290–3) Φησὶ γὰρ ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ, ἥτοι ἡ τοῦ

ἦρως φρόνησις, στάντος, ὡς εἰκός, ἐν καιρίῳ τόπῳ, τὸ βέλος ἴθυνη «ῥίνα παρ' ὀφθαλμόν, λευκοὺς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας. τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλώσσαν 2.73 πρυμνήν τάμε χαλκὸς ἀτειρής, αἰχμὴ δ' ἐξεσύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα». ἐξ ὑψηλοῦ τοίνυν ἢ βολὴ γίνεται, ἢ τάχα καὶ ὁ Πάνδαρος πτοηθεὶς καὶ κατακύψας τοῦ δίφρου ἐκ μετεώρου διὰ τοῦτο βάλλεται. πολλοὶ δὲ καὶ νῦν γίνονται δι' οἴστων τοιαῦτα βολαί. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ὁ ποιητὴς πολλοὺς καὶ ἄλλους πρεπόντως οἷς ἐπλημμέλησαν πάσχοντας ἐν πολέμῳ ποιεῖ. ὡς ὅτε καὶ Φερέκλω τῷ ναυπηγησαμένῳ εἰς μοιχείαν αἰσχρὸν τραῦμα ἐντρίβει κατὰ γλουτοῦ. καὶ ἡ Ἀφροδίτη δὲ κατὰ χειρὸς βάλλεται, διότι τῇ χειρὶ πλημμελεῖ, εἶπερ, ὡς Ὅμηρός φησι, καταρρέζουσα τὰς γυναῖκας ἀναπέθει εἰς μοιχείαν. ἄλλου δὲ τινος χεῖρας ὁ ποιητὴς ἐκκόπτει διὰ τὸ τὸν αὐτοῦ πατέρα δῶρα ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐν Τροίᾳ κατὰ τοῦ Μενελάου λαβεῖν. καὶ τινὰ δὲ ἄλλον-Ἀγάστροφος δέ, οἶμαι, ἐστὶν ἐκεῖνος-κατὰ τοῦ ἰσχύου τιτρώσκει, ὡς φεύγοντα. [Καὶ ὁ Λοκρὸς δὲ Αἴας ἐν τῷ Ἐπιταφίῳ ἀσχημονεῖται τὸ στόμα, ἐπειδὴ νεώτερος ὢν τὸν πρεσβύτερον Ἰδομενέα μάτην λαβραγόραν εἶναι ὠνείδισε.] (ἡ. 284) Τῶν δὲ εἰρημένων ὁ μὲν κενεῶν ὡς περιεκτικόν ἐστι καὶ ἔχει πλεονασμὸν τοῦ δευτέρου -ε κατὰ τὸ πυλεῶν, ἀκανθεῶν, χαραδρεῶν. λέγεται δὲ παρὰ τὸ κενὸς εἶναι ὀστών. (ἡ. 291) Λευκοὶ δὲ ὀδόντες κατ' ἰδιότητα, ὡς καὶ ὀστέα λευκά καὶ γάλα λευκόν καὶ κρῖ λευκόν καὶ χιών λευκή. (ἡ. 292) Πρυμνὸν δὲ τὸ ἔσχατον, ὡς ἀπὸ τοῦ πέρας περῶ περύω περυμνόν, καὶ ἐν συγκοπῇ πρυμνόν. ὅθεν καὶ νηὸς πρύμνη, βαρυνομένη αὐτὴ πρὸς διαστολὴν τοῦ πρυμνῆ ἢ ἐσχάτη. ἐντεῦθεν 2.74 δὲ καὶ τὸ πρυμνόθεν ἐπίρρημα. (ἡ. 293) Ἀνθερεῶν δὲ φανερώς ἐνταῦθα ὁ ὑπὸ τὸ πρυμνὸν τῆς γλώττης ὢν, οὗ ἦπτοντο οἱ ἰκέται, ὡς προδεδήλωται. σαφέστερον δὲ εἰπεῖν, ἀνθερεῶν τὸ τέλος τοῦ ὑπογενείου. (ἡ. 287) Ὅτι τὸ «ἡμβροτες οὐδ' ἔτυχες» παροιμιῶδες ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἀμαρτανόντων τῆς προθέσεως. δηλοῦσιν ἄμφω τὰ ῥήματα ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ νόημα. Γίνεται δὲ τὸ ἡμβροτες ἢ ἐκ τοῦ ἀβρότω, τὸ ἀποτυγχάνω, πλεονασμῷ τοῦ νῦ, ὃ καὶ ἀβροτάζω παραγωγῶς λέγει ὁ ποιητὴς, ἢ ἀπὸ τοῦ ἡμαρτες τροπῇ τοῦ -α εἰς -ο καὶ μεταθέσει τοῦ -ρ καὶ πλεονασμῷ τοῦ -β, διὰ καλλιφωνίαν, ὡς ἐπὶ τοῦ γαμβρός καὶ μεσημβρία καὶ τῶν ὁμοίων γίνεται. (ἡ. 289) Ὅτι τὸ «αἵματος ἄσαι», ἦτοι κορέσαι, Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστὴν, ἀστείως καὶ ἀλληγορικῶς δηλοῖ τὸ εἰς αἷμα πολὺ βάψαι τὸν Ἄρην, ἦγουν τὸ ξίφος. Καὶ σημεῖωσαι ὅτι ἐψύχωσεν οἶον τὸν σίδηρον καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς πολεμιστὴν αὐτὸν εἰπὼν κορεννύμενον αἵματος, ᾧ δὴ πολεμιστῇ ἀκόλουθον καὶ τὸ ταλαύρινον. Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις πολεμισταῖς ὁ ῥίνος οὐ τάλας ἐστίν, ἦτοι καρτερικός, οὐδὲ ἀτειρής, ἀλλὰ δηλονότι τέρην 2.75 καὶ ἀπαλός. κατὰ γὰρ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν τοῖς μὲν μαχομένοις ἀνδράσιν ὁ χρῶς οὐ λίθος οὐδὲ σίδηρος, εἰ καὶ σιδήρῳ καταφράττονται, τούτῳ δὲ τῷ πολεμιστῇ Ἄρει, τουτέστι τῷ ξίφει, τάλας ἐστὶν ὁ ῥίνος, ἦγουν στερρότατόν ἐστι τὸ ἐπιπολάζον αὐτοῦ καὶ ὡς οἶον δέρμα ἐν ἐπιφανείᾳ προκείμενον. Διότι αὐτὸ τοῦτο σίδηρός ἐστὶν ἀτειρής [κατὰ τε φύσιν οἰκείαν καὶ διὰ τὴν ἐκ τῆς βαφῆς στόμωσιν. Πολεμικός γὰρ ἐνταῦθα λέγεται Ἄρης, ἐν ἄλλοις μὲν ἢ σωματοειδὲς δηλῶν δαιμόνιον ἢ ὁρμὴν πρὸς πόλεμον, κατὰ τὸ «δῦ δέ μιν Ἄρης», ἢ τραῦμα ἢ πολέμου ἐνέργειαν. Ἐνταῦθα δὲ ξίφος ἐστομωμένον καὶ οὕτως ἀτειρές, ὅπερ ἐστὶ δυσδάμαστον καὶ ὡς εἰπεῖν ἀδαμάντινον.] Διὸ καὶ εἰκότως μάλιστα λέγοιτο ἂν ταλαύρινος διὰ τὸ οὕτως ἀτειρές. Ἔστιν οὖν ἐκ τοῦ τάλας καὶ τοῦ ῥίνος ταλάρινος, καὶ πλεονασμῷ Αἰολικῷ τοῦ -υ ταλαύρινος ὡς ἄρρηκτος αὔρηκτος. Διὸ καὶ τῶν παλαιῶν οἱ μὲν Αἰολικῶς ἐψίλουν τὸ -ρ τοῦ ταλαύρινος, ὡς καὶ Ἀρίσταρχος, οἱ δὲ ἐδάσυνον, ὡς ἀπλῶς ἀπὸ τοῦ ῥίνος γενόμενον, καθὰ προερρέθη. Ἔστι δὲ τὸ ταλαύρινος κατὰ τοὺς παλαιούς ἀντὶ τοῦ εὔτολμος, ἰσχυρός. (ἡ. 294 ς.) Ὅτι τοῦ Πανδάρου πεσόντος, ἀράβησε τεύχεα ἐπ' αὐτῷ αἰόλα, παμφανόωντα, παρέτρεσαν δὲ οἱ ἵπποι. καὶ ἦν μὲν οὐκ ἀναγκαῖον προστεθῆναι καὶ τοῦτο, ἢ δὲ

ποιητική φιλοτιμία οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀπέχεται. (η. 2.76 296) Ὅτι καὶ θανάτου καὶ λειποθυμίας φραστικὸν τὸ «τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχὴ τε μένος τε». Ἰστέον δὲ ὅτι ἐξ Ὀμήρου λαβόντες οἱ ὕστερον καὶ αὐτὸ δὴ μόνον τὸ λυθῆναι ἀντὶ τοῦ θανεῖν ἔφρασαν, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ «ἔθανες, ἀπελύθης», καὶ ἐν τῷ «ποιῶ ἀπελύσατο τρόπῳ». (η. 299) Ὅτι σύντομος καὶ ἐνταῦθα παραβολὴ τὸ «ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ βαῖνε λέων ὡς ἀλκί πεποιθώς». λέγει δὲ καὶ νῦν ἀμφιβαίνειν τὸ ὑπερμαχεῖν τοῦ κειμένου. Τὸ δὲ ἀλκί μεταπλασμὸν ἔπαθεν ἀπὸ τῆς ἀλκῆ δοτικῆς. Τρύφων δὲ φησι λέγειν τὸν Ἀρίσταρχον ὅτι ἔθος ἐστὶ τοῖς Αἰολεῦσι λέγειν τὴν ἰωκὴν ἰῶκα καὶ τὴν κρόκην κρόκα καὶ τὴν ἀλκὴν ἄλκα ὡς σάρκα, ὅθεν καὶ τὴν αὐτῆς δοτικὴν ἀλκί ὡς σαρκί. ὁ δὲ Ἀσκαλωνίτης, φασίν, οἶεται τὸ ἀλκί ἀπὸ εὐθείας παρῆχθαι τῆς ἢ ἄλξ. Σημεῖωσαι δὲ τὴν ἱστορίαν τῆς ιδιότητος τοῦ λέοντος. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ζῶον οὕτω πέποιθε τῇ ἀλκῇ. οἶδε γὰρ ἄλκιμος εἶναι. λέγεται δὲ πού καὶ σὺς ἀλκί πεποιθώς. εἴη δ' ἂν καὶ ῥωμαλέω ἀνδρὶ πρέπον τὸ νόημα. (η. 301) Ὅτι θάρσους, οὐ μὴν καὶ μένους, δηλωτικὸν εἰς τὸν Αἰνεῖαν λεχθὲν τὸ «τὸν κτάμεναι μεμαώς, ὃς τοῦ γ' ἀντίον ἔλθοι». Διομήδης δὲ γε ἄμφω εἶχεν, ὡς προεῖρηται. (η. 302) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὑποδηλοῖ δεῖν εὐρυβόαν εἶναι τὸν στρατηγόν. καὶ Πάνδαρος γὰρ πρὸ μικροῦ μακρὸν ἄῦσε, καὶ Αἰνεῖας δὲ σμερδαλέον ἰάχει. [Ἔστι δὲ μακρὸν αὔσαι τὸ εἰς πολὺ μῆκος καὶ διάστημα ἀέρος. λέγεται γάρ, ὡς περ τὸ σκῆνος σκᾶνος Δωρικῶς, οὕτω καὶ μῆκος μᾶκος, ἐξ οὗ μακερόν καὶ ἐν συγκοπῇ μακρόν. ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ μάκος καὶ ἡ μακεδνὴ αἴγειρος.] (η. 302–10) Ὅτι Διομήδης «χερμάδιον λάβε χειρὶ μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρες φέροισιν, οἷοι νῦν βροτοὶ εἰσιν. ὃ δὲ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος», ἃ δὴ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς πού ἀπαραποίητα οὕτω κεῖται, «τῷ βάλεν Αἰνεῖαιο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μῆρος ἰσχύω ἐνστρέφεται, κοτύλην δὲ τέ μιν καλέουσι. θάλασσε δὲ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω 2.77 ῥῆξε τένοντε. ὡσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος» καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθα. Προῖων δὲ λέγει, ὅτι βραχὺ τι διαλιπὼν ὁ Αἰνεῖας οὐ μόνον ἐξῆλθεν εἰς μάχην, ἀλλὰ καὶ ἠρίστευσεν, ὡς εἶπερ μῆδέν τι μέγα ἐπεπόνθει κακόν. καὶ ἔστιν ὁ μῦθος ἀναλληγόρητος μὲν καὶ εἰς τὸ παντελὲς ἀθεράπευτος, οἰκείος δὲ ὅμως τερατεία ποιητικῆ. (η. 302) Ἰστέον δὲ ὅτι χερμάδιον μὲν λίθος χειροπληθής, οὗ χεῖρ ἂν μάσηται, ὃ ἔστιν ἐφάψηται. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς «χειρὶ λάβεν» ἔφη. [Οὐ πάντη δὲ δῆλον εἶτε τὸ χερμάδιον ῥητέον εἶτε κατ' ἔλλειψιν τὸν χερμάδιον λίθον. δοκεῖ δὲ τοῦτο κρεῖττον εἶναι.] (η. 303) Τὸ δὲ «μέγα ἔργον» ταυτόν ἐστι τῷ μέγα βάρος, ἀπὸ τοῦ ἔρα καὶ γῆ τάχα γεγονός, ὡς τῆς γῆς βαρυτάτης οὔσης ἐν στοιχείοις. [Μάλιστα δὲ ἔργον λέγοι ἂν τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον δύσεργον, ἐξ οὗ καὶ ἐργῶδες τὸ δυσχερὲς καὶ δυσμεταχειρίστον.] Ὅρα δὲ καὶ τὸ φέρειν ταυτόν ὃν τῷ βαστάζειν, ὃ καὶ ἐπὶ ἐμφύχου τίθεται μετὰ προθέσεως. Ἔφη γοῦν «οὐδ' ἐθέλητον ἐκφέρειν πολέμοιο». καὶ μετ' ὀλίγα δὲ ἡ Ἀφροδίτη τὸν υἱὸν ὑπεκφέρει τοῦ πολέμου. Δῆλον δὲ ὡς καὶ ἄλλα σημαίνοντα τὸ φέρειν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἔχει λόγῳ τε τροπῆς καὶ ἐτέρως, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ φέρειν, ὃ ἔστιν ὑπομένειν, καὶ τοῦ «σὺ νῦν διάφερε τῶν κακῶν», καὶ τοῦ «διάφερε κόρας ὀμμάτων,» καὶ τοῦ συμφέρειν, ὃ ἔστι λυσιτελεῖν, καὶ τοῦ ῥηματικοῦ ὀνόματος τῆς φοραῆς ἤτοι κινήσεως, καὶ τῆς ξυμφοραῆς, καὶ τοῦ «ξυμφερτὴ δ' ἀρετή», καὶ τοῦ διαφέρεσθαι, ὃ ἔστι διαμάχεσθαι, ὅθεν καὶ διάφορός τινι ὁ πρὸς τινα ἐχθραίνων. 2.78 (η. 304) Τὸ δὲ «οἷοι νῦν βροτοὶ εἰσι», φανερώς δηλοῖ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ γενέσθαι τὸν Ὀμηρον. (η. 306) Ἡ δὲ τοῦ ἰσχύου κοτύλη καθ' ὁμοιότητα λέγεται τοῦ σκεύους, τῆς κοτύλης. κοῖλα γὰρ καὶ ἡ κατὰ τὸ ἰσχίον κοτύλη καὶ τὸ ἀγγεῖον, δι' οὗ ἀρυόμεθα, ὅθεν καὶ τὸ κοτυλήρυτον. ἐκεῖθεν δὲ καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ αἱ τῶν πολυπόδων κοτυληδόνες ἐν ταῖς κατ' αὐτοὺς πλεκτάναις, ὡς ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. Ὅτι δὲ οὐ μῆρου μόνου, ἀλλὰ καὶ ὤμου κοτύλη λέγεται τὸ κατ' αὐτὴν κοῖλον τῆς ὠμοπλάτης, λέγουσιν οἱ παλαιοί. [Δῆλον δ' ὅτι κοτύλη καὶ μέτρον τι εἶδος ἐστὶν οὐ μεγάλου, ἀλλὰ τινος βραχέος. τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ κοιλότητος χειρός. ὅθεν καὶ παιδιὰ

τις παίζεται καλουμένη ἐν κοτύλῃ. Προάγεται δὲ οὕτως· περιαγαγὼν τις ὀπίσω τῷ χεῖρι συμπλέκει τοὺς δακτύλους, ἕτερος δὲ τις εἰς τὰ κοιλώματα τῶν χειρῶν, ἄπερ εἰσὶ κοτύλαι, τὰ γόνατα ἐνθεῖς καὶ οὕτως ἀναβαλὼν ἑαυτὸν φέρεται ἔποχος, ἐπιλαβὼν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ φέροντος. εἶτα ἐν μέρει ὁ τέως φερόμενος κατελθὼν φέρει τὸν ἕτερον. καὶ ἦν αὕτη παιδιὰ ἐν κοτύλῃ. Παράγει δὲ καὶ ἡ τῆς χειρὸς κοτύλη κοτυλήρυτον ὕδωρ καὶ εἴ τι τοιοῦτον παρά γε τοῖς ἀπερίττοις τὰ εἰς χρήσιν σκευῶν.] Τὸ δὲ ἰσχίον ὁμώνυμον. ὅλον τε γὰρ φασι τὸ ἄρθρον καὶ τὸ νεῦρον τὸ πρὸς τῇ κοτύλῃ. [Καιριωτάτη δὲ λέξις καὶ τὸ ἰσχίον καὶ ἡ κοτύλη, διὸ καὶ δις ἔφρασεν ἐπιμονῆς λόγῳ καὶ αὐτὸ καὶ αὐτήν.] (η. 307) Τένοντες δὲ ἄλλοι οὗτοι παρὰ τοὺς ἐν τῷ ἰνίῳ καὶ ταῖς κνήμαις. (η. 308) Τραχὺς δὲ ὁ ῥηθεῖς ὑπόκειται λίθος καὶ ὡς οἶον ὀκρίοεις, ἵνα δυνηθῇ δρᾶσαι τὰ εἰρημένα. [Ἰστέον δὲ ὅτι καθάπερ κίων οὐ μόνον ἀρσενικῶς, οἶον «πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας», ἀλλὰ 2.79 καὶ θηλυκῶς· «ἔχει δὲ τε κίονας αὐτὸς μακράς», οὕτω καὶ λίθος διχῶς. Καὶ τὸ μὲν τρηχὺς λίθος οὐ πάνυ ἀριδῆλως ἐκφαίνει τὸ ἄρρεν γένος. δύναται γὰρ εἶναι καὶ ἡ τρηχὺς, κατὰ τὸ «θῆλυς ἔέρση», καὶ «πουλὺς ἄλς». Τὸ μέντοι «λίθον, κείμενον ἐν πεδίῳ, μέλανα, τρηχύν τε μέγαν τε» σαφῶς ἔχει τὸν λίθον γένους ἀρσενικοῦ, θηλυκοῦ δὲ τὸ «ἔξω δ' ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος».] (η. 309) Ὅτι τὸ «ἔστη γνυξ ἐριπῶν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ» δηλοῖ μὴ πεσεῖν τινα εἰς γῆν ὄλω τῷ σώματι, ἀλλὰ μετεωρίζεσθαι γόνασι καὶ χερσίν. ἐκ τοῦ γόνου δὲ κατὰ συγκοπὴν γίνεται τὸ γνυξ. (η. 310) Ὅτι ἐν τῷ «ἀμφὶ δὲ οἱ ὄσσε κελαινὴ νυξ ἐκάλυψε» νύκτα τολμηρῶς λέγει τὴν τῶν ὀφθαλμῶν σκότωσιν. Ἀλλαχοῦ δὲ καὶ τὴν ἐν ἀέρι παχεῖαν ζόφωσιν οὕτω καλεῖ, οἶον «ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ». (η. 311–7) Ὅτι ἐὰν ὑπὸ ἱστορίας ἐβοηθεῖτο, εἶχεν ἂν ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὸν Αἰνεῖαν ὑπὸ τῷ Διομήδῃ ἀνελεῖν. διὸ φησι «καὶ νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο» καὶ ἐξῆς. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔχει τοῦτο ἱστορούμενον—καὶ γὰρ καθ' ἱστορίαν καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας περίεστιν ὁ Αἰνεΐας—ρίπτει μὲν αὐτὸν ἐνταῦθα εἰς κίνδυνον, ἐξαιρεῖται δὲ αὐθις μεθόδῳ ποιητικῇ δι' ἐπεισοδίου θείων προσώπων, τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀφροδίτης, περὶ ἧς καὶ τερατεύεται ὅσα βούλεται. Ἡ δὲ θεραπεία τοῦ μύθου ἐν τούτοις βούλεται νέους τινὰς ἡλικιώτας, ὀλίγην ἐταιρίαν, οὐ πάνυ μαχίμους, ἀλλὰ, ὡς ἂν τις εἶπῃ, ἐπαφροδίτους καὶ ἀβληχροὺς καὶ ἀπαλοὺς καί, ὡς εἶπεῖν, θηλυχείρας, ἐπαρῆξαι κειμένῳ τῷ Αἰνεΐα καὶ κατὰ τι πεπρωμένον εὐτυχῶς ἀφαρπάσαι ἐκεῖνον, ὁποῖόν τι καὶ πρὸ τούτου ἐπὶ τῆς μονομαχίας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγένετο. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οὐπω ἔπαθον οὐδὲν οἱ τὸν Πάριν ὑποκλέψαντες, τούτους δὲ βλάψας ὁ Διομήδης λέγεται τὴν 2.80 τῆς Ἀφροδίτης χεῖρα βαλεῖν τὴν τὸν Αἰνεῖαν σκέπουσαν. Ὅτι δὲ πεπρωμένη τις ὁ Ἀπόλλων εἶναι ἀλληγορεῖται, ὡς ἥλιος, δῆλόν ἐστιν. (η. 313) Ὅτι καὶ τὸ «ὑπὸ Ἀγχίση βουκολέοντι ἔτεκε» καινόν ἐστι τῇ μετὰ δοτικῆς συντάξει τῆς ὑπὸ προθέσεως, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ «ὑφ' ἠνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἄρμα οἴσουσιν». Ἀττικὸν δὲ τὸ σχῆμα, ὡς καὶ παρ' ἄλλοις τὸ ὑπὸ διδασκάλῳ τάττεσθαι, καὶ ἕτερα δὲ τοιαῦτα προσημειώθησαν. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ὥσπερ ποιμαίνειν, οὕτω καὶ βουκολεῖν ἐξῆν τοῖς βασιλικοῖς παισίν, οὐ μὴν καὶ συφορβεῖν. τοῦτο γὰρ πάνυ ἀγεννὲς διὰ τὸ τῶν συῶν οὐ μόνον γεωχαρές, ἀλλὰ καὶ ἄλλως οὐκ εὐγενές. (η. 314 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «ἀμφὶ δὲ ὄν φίλον υἷον ἐχεύατο πήχεε λευκῷ», ἡ Ἀφροδίτη δηλαδή, τὸ ἐχεύατο τρυφερότητα καὶ ἀπαλότητα δηλοῖ γυναικείων χειρῶν. περιπλοκὴν δὲ φράζει εὐνοϊκὴν τὸ ῥηθὲν ἔπος, καθὰ καὶ ἐξῆς (η. 315) τὸ «πρόσθε δὲ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμα' ἐκάλυψεν», ἦγουν χάριν καλύμματος ἔθετο. Πτύγμα δὲ λέγει τὸ περίττευμα καὶ δίπλωμα τοῦ τὴν χεῖρα σκέποντος μέρους τοῦ πέπλου, ὃ τὸν Αἰνεῖαν ἢ Ἀφροδίτη καλύψασα, ὥστε ἔρκος ἔμεν βελέων, οὔτε ἐκεῖνον ὤνησε καὶ αὐτὴ ἐτρώθη, ἀντιτορηθεῖσα διὰ τοῦ πέπλου. (η. 314–7) Καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ πρὸς ἀποτροπὴν βελῶν ἢ μυθικῆ Ἀφροδίτη σκέπει τὸν Αἰνεῖαν, οὐ γὰρ ἀπαθῆ τὸν πέπλον ἔχει,

ὅπουγε καὶ αὐτὴ ἐκεῖνη βάλλεται, ἀλλ' ἐπικρύπτει μὲν διὰ τοῦ πέπλου τὸν Αἰνεῖαν, τῇ δὲ ἐπικρύψει ἔπεται τὸ μὴ βάλλεσθαι, εἰ καὶ ὁ Διομήδης μόνος τῶν ἄλλων ἀφηρημένος τὴν τῆς ὄψεως ἀχλὺν καὶ ὄρα καὶ βάλλει. Οὕτω δὲ καὶ Ἀπόλλων κυανέη νεφέλη μετ' ὀλίγον ἐρύσατο τὸν Αἰνεῖαν, ἵνα μὴ ἐν τῷ βλέπεσθαι Δαναῶν τις χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἔλοιτο. (η. 317) Καὶ ὅρα τὸ βαλὼν. πάντως γὰρ οὐ ταῦτόν εἰπεῖν βαλὼν τὸν Αἰνεῖαν καὶ βαλὼν χαλκὸν ἐν 2.81 στήθεσιν Αἰνεῖου, ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν τὸ πλήξαι δηλοῖ, τοῦτο δὲ τὸ ἐπιτυχῶς θεῖναι ἢ ἀφεῖναι ἢ ἐπιρριψαί, ὡς καὶ προῖόν φησι «κάββαλεν υἰόν», ἤγουν κάτω ἔθετο, κατέρριψε. Τὸ δὲ «ἐκ θυμὸν ἔλοιτο» δηλοῖ μὲν περιφραστικῶς τὸ θανατώσει, ἀστείως δὲ εἴρηται ὡς ἐπὶ πράγματος ἐκκρίτου ἀφαιρουμένου. τοιαύτης γὰρ σημασίας τὸ ἐξελέσθαι. (η. 316 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἔρκος βελέων τὸ τοῦ πέπλου πτύγμα ἔφη πρὸς ὁμοιότητα τοῦ «ἔρκος πολέμοιο», καὶ «ἔρκος πόλεως», καὶ «ἔρκεα ἀλώων». Καὶ ὅτι πρὸς σαφήνειαν τοῦ «ἔρκος ἔμεν βελέων» ἐπῆκται τὸ «μὴ τις Δαναῶν ταχυπώλων χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι» καὶ ἐξῆς, ὃ καὶ μετ' ὀλίγα κεῖται ἀπαράλλακτον. (η. 319 ς.) Ὅτι τὰς φιλικὰς παραινέσεις ἐνταῦθα συνθεσίας φησὶν ἐν τῷ εἰπεῖν, ὅτι οὐ λήθετο Σθένελος συνθεσιῶν, ἃς ἐπέτελλε Διομήδης. Λαμβάνεται δὲ ποτε ἡ λέξις καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶς λεγομένων συνθηκῶν ἢτοι συμφωνιῶν, ὡς ἐν τῷ «πῆ δὴ συνθεσίαί τε καὶ ὄρκια;» (η. 322) Ὅτι φλοῖσβος κεῖται καὶ ἐνταῦθα οὐκ ἐπὶ θαλάσσης ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ κατὰ πόλεμον ἤχου καὶ θορύβου. Φησὶ γοῦν «ἠρύκακεν ἵππους νόσφιν ἀπὸ φλοῖσβου». (η. 325 ς.) Ὅτι Δηῖπυλόν τινα τιμᾶσθαι λέγει τῷ Σθενέλῳ πλέον οὐ τοῦ Διομήδους (πῶς γάρ;), ἀλλὰ πάσης ὁμηλικῆς. Διὰ τί; ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ἦδη, ἤγουν ὅτι τὰς φρενάς ἀραρῶς ἦν, ὃ ἔστι, συνθέτως εἰπεῖν, φρενήρης, ἢ ὅτι ἐκεῖνα ἐφρόνει, ἃ καὶ τῷ Σθενέλῳ ἐν φρεσὶν ἄρηρε καὶ ἤρμοστο, ἤγουν ἃ ἤθελεν ὁ Σθένελος, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις περὶ τίνος λέγει αἰτίαν φιλίας, ὅτι τὰ γὰρ φρονέεις, ἅπερ ἐγώ. Καὶ σημείωσαι ὅτι οὐκ ἦν ὁ Διομήδης ἠλικιώτης τοῦ Σθενέλου. πῶς γὰρ ἂν ἠγάπα τὸν Δηῖπυλον ὁ Σθένελος περισσότερο πάσης ὁμηλικῆς, εἰ καὶ ὁ Διομήδης ὁμηλιξ ἦν αὐτῷ, [ἐταίρων ὁ φίλτατος, ἴσως δὲ καὶ περὶ πάσης ὁ ἥρωσ τὸν Δηῖπυλον ἐτίμα ὁμηλικῆς οὐ τῆς καθ' ἑαυτόν, ἀλλὰ τῆς κατὰ τὸν Δηῖπυλον, τιμώμενον τῷ Σθενέλῳ περιττότερον τῶν ἄλλων τοῦ Δηῖπύλου ἠλικιωτῶν.] (η. 330–3) Ὅτι τὴν Κύπριν κακολογεῖ, 2.82 ἐν οἷς φησὶν οὕτω περὶ Διομήδους «ὃ δὲ Κύπριν ἐπώχετο, γινώσκων ὅτ' ἀναλκίς ἔην θεός, οὐδὲ θεάων τάων, αἱ ἀνδρῶν πόλεμον κατακοιρανέουσιν, οὐτ' ἄρ' Ἀθηναίη οὔτε πτολίπορθος Ἐνυώ». Παντοίως δὲ ἀναλκίς ἢ Ἀφροδίτη καὶ κατὰ τὸν μῦθον καὶ κατὰ πᾶσαν ἀλληγορίαν ἠθικὴν τε καὶ φυσικὴν. οὐ γὰρ πολέμων ἐπιστατεῖν οὐδ' αὐτὸς ὁ τῆς Ἀφροδίτης λέγεται ἀστήρ. Διὸ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ὡς ἐκ τοῦ Διὸς λέγεται, ὅτι οὐ δέδοται σοὶ τὰ τοῦ πολέμου ἔργα, ἀλλὰ σύ γε ἡμερόνεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο, τὰ δὲ κατὰ πόλεμον Ἄρεϊ μελήσει καὶ Ἀθηνᾶ. (η. 333) Ἡ δὲ Ἐνυώ δαιμόνιον τι πλάττεται μάχιμον, ἀπὸ τοῦ ἔνω ἐνύω τὸ φονεύω, ἢ, ὡς καὶ προεῖρηται, ἀπὸ τοῦ ἐναύειν τὸ φωνεῖν, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὴ ὁ πόλεμος λέγεται καὶ ὁ Ἐνυάλιος παράγεται. (η. 331) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ γινώσκων οἱ μὲν συναναγινώσκοντες τοῖς ἐφεξῆς νοοῦσι γινώσκειν τὸν Διομήδην, ὅτι ἀναλκίς ἦν θεὸς ἢ Ἀφροδίτη, ἕτεροι δὲ στίζοντες συμβιβάζουσιν αὐτὸ τοῖς πρὸ αὐτοῦ, ἵνα ἢ, ὅτι Κύπριν ὁ Διομήδης ἐπώχετο, γινώσκων αὐτήν, ὡς μὴ ἀχλούμενος τοὺς ὀφθαλμούς. Εἶτα ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς ἀναγινώσκουσι τὸ «ὅτ' ἀναλκίς ἔην», ἵνα λέγη ὅτι ἐπώχετο κατ' αὐτῆς ὁ ἥρωσ, ἐπεὶ ἀναλκίς ἦν αὐτή. (η. 334) Ὅτι ἀνδρικὸν τὸ «πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζων», ὃ ἔστι κατόπιν διώκων, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις κεῖται. Εἰ δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ παρέχειν λαμβάνεται ποτε τὸ ὀπάζειν, ἐτέρου τοῦτο λόγου. (η. 335–9) Ὅτι πιθανολογῶν τὸν τῆς Ἀφροδίτης μῦθον ὁ ποιητὴς καὶ μέγεθος πολὺ τῆς δαίμονος ἐνδεικνύμενος λέγει, ὅτι ἐπορεζάμενος ὁ Διομήδης «ἄκρην οὔτασε χεῖρα, μετάλμενος, ὄξεί δουρὶ ἀβληχρὴν», οἰονεῖ λέγων, ὅτι καίτοι ἀναταθεὶς καὶ ἀναπηδήσας ὁ Διομήδης, μόλις

καθίκετο τῆς χειρὸς ἐκείνης. Οἷς ἐπάγει «εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν ἀμβροσίου διὰ πέπλου, τὸν οἱ Χάριτες κάμον αὐταί». (η. 335) Ὅρα δὲ τὸ ἐπορέξασθαι, ἐξ οὗ καὶ ὄρεκτῆ που μελία, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προδεδήλωται. τὸ μὲν γὰρ ἀφιέμενον δόρυ βέλος λέγεται, τὸ δὲ ἐκ χειρὸς ὄρεγομένης, ὡς νῦν γίνεται, ἦτοι ἐκτεῖνο 2.83 μένης οὐτάζον ὄρεκτόν. (η. 337) Ἀβληχρῆ δὲ χεῖρ ἢ ἡ ἀριστερὰ κατὰ τινὰς ἢ μᾶλλον ἢ ἀσθενῆς διὰ τὸ καὶ τὴν Ἀφροδίτην ἀνακλιν θεὸν ῥηθῆναι. Οἱ γὰρ ἀκριβέστεροι οὐ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τρωθῆναι τῆς Ἀφροδίτης στοχάζονται, ἀλλὰ τὴν δεξιάν, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς φανήσεται, ὅτε ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα καταπαίζουσιν αὐτῆς ὡς χειρὶ καταψώσης τὰς γυναῖκας, τῇ δεξιᾷ δηλαδή. Τὸ δὲ εἶθαρ ταυτόν ἐστι τῷ εὐθύς, παραχθὲν ἐκεῖθεν μετὰ καὶ τροπῆς τοῦ ῥυ εἰς ῥι. ποιηταῖς δὲ μόνοις καὶ ἡ λέξις αὕτη φιλεῖται. Τὸ δὲ ἀντιτορεῖν ὠνοματοπεποῖηται μὲν κυρίως ἐπὶ ξύλων, ἃ τρυπῶνται τερέτρῳ. δηλοῖ δὲ τὸ ἀντην ἐτόρησε καὶ διόλου ἐτρύπησεν. ἐρεῖ δὲ που ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι κλέπτων τις οἰκίαν ἀντετόρησεν. Ἐκ δὲ τοῦ τορῶ κατὰ συγκοπὴν μὲν γίνεται τὸ τρῶ τρήσω, κατὰ παραγωγὴν δὲ τὸ τετραίνω, ὡς τρέμω τετρεμαίνω, ἐξ οὗ τὸ «τέτρηνε δ' ἄρα πάντα» ἐν Ὀδυσσεΐα. (η. 338) [Τὸ δὲ ἀμβροσίου δύναται μὲν κολληθῆναι καὶ μετὰ τοῦ χροός, κάλλιον δὲ ἀμβροσίου πέπλου εἰπεῖν.] Τὸ δὲ «ὄν Χάριτες ἔκαμον αὐταί» ἔπαινος χαρίεντός ἐστι πέπλου ἦτοι γυναικείου ἱματίου, ὡς δῆθεν καὶ τῶν Χαρίτων ὑφαινουσῶν. Ὁπαδοὶ δὲ αὐταὶ τῇ Ἀφροδίτῃ πλάττονται καὶ ὑπουργοί, ὡς καὶ ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. [Ἐτεραι δὲ Χάριτες αὐταὶ ἴσως παρὰ τὰς τρεῖς, ἅς ἡ τοῦ Ἡσιόδου Θεογονία σεμνύνει, καὶ οὐκ ἀναντιρρήτως αἱ αὐταί.] Ἡ δὲ τοῦ καμῆν λέξις ἐπὶ τεχνῶν συνήθης Ὀμήρῳ. πέπτωκε δὲ καὶ εἰς κοινολεξίαν παρὰ τοῖς ὕστερον, οἷον· ἔκαμεν ὁ δεῖνα ὄπλα, κατὰ τὸ «Ἥφαιστος κάμε 2.84 τεύχων». Λεῖπει δ' ἐν τοῖς τοιοῦτοις πρόθεσις, οἷον περὶ ὄν Χάριτες ἔκαμον. οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις. Τὸ δὲ «αὐταί» κατ' ἐξοχὴν μὲν τινὰ κεῖται, βιάζεται δὲ μυθικῶς καὶ μὴ πρὸς ἀλληγορίαν νοηθῆναι τὰς Χάριτας. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὃ νῦν περιπέφρασται ἐν τῷ «Χάριτες ἔκαμον», ἀλλαχοῦ μιᾷ δηλοῦται λέξει ἐν τῷ «χαρίεντα δὲ εἶματα ἔσσε». χαρίεντα γὰρ ἐκεῖ ἃ Χάριτες ἔκαμον, ἴσως δὲ καὶ ὧν χάρις, Ὀμηρικῶς εἰπεῖν, ἀπελάμπητο πολλή. [Ἦς πρὸς διαστολὴν εἴρηται ὧδε τὸ αὐταί. οὐ γὰρ ἀπέλαμπον ἐνταῦθα Χάριτες τοῦ ἀφροδισίου πέπλου, ἀλλ' αὐταὶ περὶ αὐτὸν ἔκαμον αὐτουργοῦσαι, οὐ μὴν μεταδιδούσαι τῷ πέπλῳ χαρίτων τινῶν.] (η. 339) Ὅτι Ὀμήρου εἰπόντος τρωθῆναι τὴν Ἀφροδίτην χεῖρα πρυμνὸν ὑπὲρ θέναρος, φασὶν οἱ παλαιοί, ὅτι θέναρ λέγεται τὸ μεταξὺ τῶν δακτύλων καὶ τοῦ καρποῦ, ἡγουν τὸ κοῖλον τῆς χειρός, ἢ κατὰ Εὐδήμον τὸ μεταξὺ τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ ἀντίχειρος, ἡγουν τοῦ μεγάλου δακτύλου, σαρκῶδες καὶ κοῖλον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ πρυμνὸν ὑπὲρ θέναρος ἐρμηνεύων ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς φησι τρωθῆναι τὴν Ἀφροδίτην χεῖρα σχεδὸν ἐπὶ καρπῷ. ὅθεν εἰκόσιν ὀρθότερον νοεῖν οἱ τὸ μεταξὺ τῶν δακτύλων καὶ τοῦ καρποῦ θέναρ λέγοντες, οὗ τὸ ἄκρον ἐστὶν ἐπὶ τῷ καρπῷ. Διὸ καὶ θέναρ λέγεται παρὰ τὸ θεῖναι, ἐν ᾧ ἔστι τεθῆναί τι εἰς ὑποδοχὴν, ἢ παρὰ τὸ θένω, τὸ τύπτω. Πίνδαρος δὲ θέναρ βωμοῦ λέγει τὸ πλάτος. Ἀριστοτέλης δὲ φησιν, ὅτι χειρὸς τὸ ἐντὸς θέναρ σαρκῶδες. λέγει δὲ καὶ τὸν καρπὸν ἄρθρον εἶναι χειρὸς καὶ βραχίονος. Εὐρήται δὲ παρὰ τισὶ θέναρ καὶ τὰ ἐν τῷ στήθει τοῦ ποδὸς δύο ὀστά. Ὀμήρῳ 2.85 δὲ ὁ λόγος περὶ τοῦ κατὰ χεῖρα. Τινὲς δὲ συντομώτατα φράσαντες εἶπον· θέναρ καὶ κοτύλη τὸ κοῖλον τῆς χειρός. Λέγουσι δὲ καὶ ἕτεροι οὕτω· θέναρ· ποδὸς κοῖλον καὶ χειρὸς καὶ τὸ ἔσω τῆς παλαιστῆς. (η. 339 ς.) Ὅτι αἷμα εἰπὼν ῥέειν τῆς χειρὸς τῆς Ἀφροδίτης οὐ πάνυ φιλεῖν δοκεῖ τὴν λέξιν ὁ ποιητὴς. ἐπὶ ζῶων γὰρ θνητῶν τὸ αἷμα, τοὺς δὲ θεοὺς ἀναίμονας λέγει. Ὀνομάζει τοίνυν αὐτὸ καὶ ἰχώρα, πλὴν οὐ τὸν σεσηπότα, ἀλλὰ τὸν κατὰ φύσιν μετὰ τροφὴν χυλόν, ὃς ἀνάλογόν ἐστιν αἵματι κατὰ Ἀριστοτέλην καὶ εἰς αἷμα μεταβάλλεται. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τοῦτο καίριον ἐπὶ θείας φύσεως διὰ τὸ τοῦ ἰχώρος τούτου ἀτελεῖς καὶ οὐδὲ τοῖς πολλοῖς γνώριμον εἰς

σαφήνειαν–κάλλιον δὲ ἦν εἰπεῖν αἶμα διὰ τὸ καὶ τελειότερον εἶναι αὐτὸ τοῦ ἰχώρος καὶ σαφέστερον εἰς νόησιν–, διὰ τοῦτο ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπὶ τοῦ Ἄρεος ἀνακάμπτει πάλιν εἰς μόνον τὸ αἶμα, λέγων ἄμβροτον αἶμα καταρρέειν ἐξ ὠτειλῆς, ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων ἐξ ἀνάγκης τῇ λέξει χρησάμενος, ὡς καὶ νέκταρ οἰνοχοεῖσθαι που τοῖς θεοῖς ἔφη ἀπὸ ἀνθρωπίνου συμποσίου τὴν λέξιν ἀναγαγών. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν ἄλλοις. Ἐνταῦθα δέ, ἐπεὶ ὁ ἰχώρ οὐδ' αὐτός, ὡς ἐρρέθη, ἐπὶ θεῶν κυριολεκτεῖται–ζωϊκὴ γάρ ἐστι καὶ αὕτη λέξις–, μετὰγει τὸν λόγον εἰς ἀόριστον μὲν, σαφεστέραν δὲ ἐρμηνείαν, καὶ εἰπὼν «ῥέε δ' ἄμβροτον αἶμα θεοῖο, ἰχώρ», ἐπιφέρει ἀόριστως «οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσι», τουτέστιν ὑγρότης θεοῖς πρέπουσα τοῖς μὴ ἔχουσιν οὔτε τὸν ἀληθῶς ἰχώρα οὔτε τὸ κατὰ τὸν ποιητὴν ἀτρεκέες αἶμα. (ἠ. 341 ς.) Εἶτα καὶ συλλογίζεται τὸ μὴ ἔχειν αἶμα τοὺς θεοὺς διὰ μέσου τοῦ μήτε σῖτον ἔδειν αὐτοὺς μήτε οἶνον πίνειν, φράσας οὕτω «οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἶθοπα οἶνον, τοῦνεκ' ἀναίμονές εἰσι καὶ ἀθάνατοι καλέονται». Ἔνθα σημειῶσαι ὅτι ἐν τῷ «οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσι» δεῖ κατὰ τὸν Πορφύριον προσυπακούειν τὸ ἀλλ' ἄμβροσίαν, εἰ καὶ λείπει διὰ τε τὸ φανερόν 2.86 εἶναι καὶ διὰ γοργότητα λόγου. Ἐν δὲ τῷ «οὐ πίνουσιν αἶθοπα οἶνον» προσληπτέον ὁμοίως τὸ «ἀλλὰ νέκταρ», ἵνα μὴ καὶ οἱ σκώληκες ὧσι θεοί, μήτε σῖτον ἔδοντες μήτε οἶνον πίνοντες καὶ ὄντες ἀναίμονες. Συλλογίζεται οὖν οὕτως. Οἱ θεοὶ ἄμβροσίαν καὶ νέκταρ προσφέρονται, οὐ μὴν σῖτον καὶ οἶνον. τὰ δὲ νέκταρι καὶ ἄμβροσίᾳ χρώμενα ἀθάνατά εἰσιν. οἱ θεοὶ ἄρα ἀθάνατοι. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ ἐγκρατευτῶν ἀνδρῶν ῥηθήσεται τὸ «οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσι, οὐ πίνουσιν αἶθοπα οἶνον», τὸ δ' ἐξῆς παρωδηθήσεται, οἶον· τοῦνεκα ὀλιγαίμονές εἰσι καὶ τῇ ἀρετῇ ἀθάνατοι καλέονται. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. (ἠ. 340) Ὁ δὲ ἰχώρ ἀπὸ τοῦ ἰσχω κατὰ τοὺς παλαιοὺς γίνεται, ἀφ' οὗ καὶ ἡ ἰσχάς, ὁ ἰσχναίνων τὸ σῶμα ἐν τῷ ἀπορρέειν. Διό, φασί, καὶ ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν ὁμοίως τῷ γίνεται γίνεται. (ἠ. 344 ς.) Ὅτι κυανέην νεφέλην ἰστᾶ περὶ τὸν Αἰνεῖαν ὁ Ἀπόλλων καὶ κρύπτει αὐτὸν καὶ οὕτω σώζει δι' ἀρπαγῆς. Οὐ γὰρ μόνον φωσφόρος ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ νεφεληγερέτης διὰ τὰς ἀναθυμιάσεις, ἃς ἀνάγει, ὥσπερ οὐδὲ μόνον ἀλεξίκακος, ἀλλὰ καὶ ἀπόλλων. Οὕτω δὲ καὶ ὁ Ποσειδῶν οὐ μόνον σεισίχθων, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλιος, ὡς ὑγρότητι συνέχων τὴν γῆν, διὸ καὶ γαιήοχος λέγεται. Φράζει δ' ἐνταῦθα Ὅμηρος οὕτω «καὶ τὸν μὲν μετὰ χερσὶν ἐρύσατο», τουτέστιν εἰρύσατο, ἐφύλαξε, «Φοῖβος Ἀπόλλων κυανέη νεφέλη, μὴ τις Δαναῶν ταχυπώλων» καὶ ἐξῆς, ὡς προγέγραπται. (ἠ. 348 ς.) Ὅτι θηλύφρονι ἀνδρὶ, ἀχρεῖω τὰ εἰς πόλεμον, ἐπιφωνηθήσεται τὸ «εἶκε πολέμοιο καὶ δηϊοτήτος, ἢ οὐχ' ἄλις ὅτι γυναικας ἀνάγκιδας ἠπεροπεύεις», καὶ τὰ ἐξῆς. Ὅμηρος δὲ περὶ Ἀφροδίτης τοῦτό φησιν, ἣτις ὥσπερ τὴν Ἑλένην, οὕτω καὶ ἄλλας ἀπατῶσα ἐποίει ἀφραίνειν. (ἠ. 349) Τὸ δὲ «ἢ οὐχ' ἄλις» συνίζησιν ἔχει τῶν ἐν ἀρχῇ δύο μακρῶν συλλαβῶν εἰς μίαν μακρὰν καὶ λογίζεται ἀντὶ δακτύλου 2.87 διὰ τὴν τοιαύτην συνίζησιν. Σημειῶσαι δὲ ὅτι οὐ μόνον ἀπολύτως φράζεται, ὡς καὶ ἐνταῦθα, τὸ ἄλις, καὶ ἐν τῷ «ἄλις δέ οἱ», ἀλλὰ καὶ γενικὴν ὡς τὰ πολλὰ ἔχει σύνταξιν, ὡς τὸ «τούτων μὲν ἄλις», καὶ Εὐριπίδης· «ἄλις ὀδυρμῶν ἐμῶν». Καὶ ἔχει ἔλλειψιν ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ἢ τοιαύτη σύνταξις. Ἔστι δὲ ὅτε καὶ κατ' εὐθείαν προάγεται, οἶον «ἄλις πόλις ὡς ἔχει», καὶ «ἄλις γὰρ οἱ γεγῶτες». καὶ λείπει ἐν τοῖς τοιοῦτοις ῥῆμά τι ἐκ τοῦ ἔχω. Τὸ δὲ ἔπος τὸ «ἢ οὐχ' ἄλις» καὶ ἐξῆς, ὡς πεπονθὸς πλεονασμὸν περὶ τὴν κεφαλὴν προκέφαλον λέγεται, ὡς οἶον εἰπεῖν πρόμηκες τὴν κεφαλὴν. διὸ τὸ αὐτὸ καὶ μακροκέφαλον ὡς διπλάζον τὴν ἄρχουσαν. Ἦς εἴ τις ἀφέλοι τὸ κορυφαῖον ὡς οἶα τινα περιττότητα, ὑγιούται τὸ λείπον εἰς δάκτυλον. Ὁ καὶ ἄλλως γίνεται τῇ ῥηθείᾳ συνίζησιν τῶν δύο μακρῶν κατὰ τὸ «ἢ λάθητ' ἢ οὐκ ἐνόησε». κάκεῖ γὰρ τὸ «ἢ οὐκ ἐνόησεν» εἰς δάκτυλον ποδίζεται. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ ῥηθὲν ἔπος καὶ ὅσα κατ' αὐτό. Ἀνάπαλιν δὲ τῷ τοιοῦτῳ πάθει ἔχει τὸ ἀκέφαλον, ταῦτόν δ' εἰπεῖν βραχυκέφαλον, κατὰ τὸ ἀμαθὴς ὁ ὀλιγομαθὴς, ὁ τοῦ κατὰ τὴν ἄρχουσαν

μεγέθους έκπεσόν ἀπό βραχείας ἄρχεται, ὅποιον σὺν ἄλλοις, ἃ ἐτέρωθι φανεῖται, καὶ τὸ «ἐπειδὴ νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἴκοντο», καὶ «ἐπειδὴ λίπε δῶμα Καλυψοῦς ἠὺκόμοιο», καὶ «ἐπίτονος βέβλητο, βοὸς ῥινοῖο τετευχώς». τοιούτου δὲ πάθους ἔτυχε καὶ τὸ «Βορέης καὶ Ζέφυρος, τῷ τε Θρήκηθεν ἄητον», καὶ τὸ «πλέονές κε μνηστῆρες ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν». Εἰ γὰρ καὶ ἰσοδάκτυλοι τούτοις οἱ πρῶτοι πόδες ὡς τετράχρονοι, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἔστι προκεφάλους εἰπεῖν αὐτούς, ὅτι μὴδὲ περιττεύει αὐτοῖς ἡ κεφαλὴ μακρὰ οὔσα, ἀκεφάλους δὲ μᾶλλον διὰ τὸ 2.88 έκπεσεῖν τῆς κατὰ τὴν ἄρχουσαν ἐκτάσεως. Ἀκέφαλοι δὲ ὁμοίως στίχοι καὶ τὸ «ἕως ἐγὼ περὶ κεῖνα πολὺν βίοτον ξυναγεῖρων», καὶ «ἕως ὃ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν». Περὶ δὲ τούτων φασὶν οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι γελοῖοι οἱ τὴν μέσην μακρὰν ἐν τῷ ποδολογεῖν προτάττοντες καὶ τὸ ἕως ὠ-ε-ς λέγοντες, καθὰ καὶ ἐν τῷ Βορέης καὶ Ζέφυρος ἠ-σ-β-ο-ρ-ε ποδίζοντες τὴν ἄρχουσαν. εἰ δὲ δεῖ, φασί, κατὰ τέχνην βοηθεῖν ἐν τῷ «ἕως ἐγὼ», καὶ «ἕως ὄ», προενεκτέον τὸν πρῶτον πόδα, [ῶσειπερ ἦν] ὡσει οἶα συνιζήσεως ἐν αὐτῷ γενομένης, κατὰ κοινήν συλλαβήν. ἄλλως δέ, φασίν, ἀβοήθητον ὄν, τάττεται εἰς ἀκέφαλον, καθότι ἡ πρώτη τοῦ ποδὸς βραχεῖα οὔσα κεῖται ὡσεὶ καὶ μακρὰ. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Περὶ δὲ γε τῶν κατὰ κοιλίαν καὶ σκέλη στιχηρῶν παθῶν ἐν οἰκείοις ἐτέρωθι χωρίοις ῥηθήσεται. Γυναῖκες δὲ ἀνάλκιδες κατὰ κοινὸν ἐπίθετον. τοιαῦτα γὰρ αὐταί, εἰ μὴ τις ἄλλως δαΐφρων εἴη κατὰ τὴν Πηνελόπην ἢ κατὰ τὴν ἀνδρικήν Ἀταλάντην ἢ Ἀργανθώνην ἢ Ῥοδογούνην καὶ εἴ τις ἄλλητοιαύτη γυνή, ὅποια καὶ ἡ Ἀρτεμισία καὶ ἡ Νίτωκρίς αἱ βάρβαροι. (ἡ. 350 ς.) Ὅτι ἐκφόβησις κατὰ δειλοῦ τὸ «εἰ δὲ σύ γ' ἐς πόλεμον πωλήσῃ, ἢ τέ σ' οἴω ῥιγῆσειν πόλεμόν γε, καὶ εἴ χ' ἐτέρωθι πύθηαι». Ὅρα δέ, ὅτι τε δις ἐταυτολογήθη συνεχῶς ὁ πόλεμος, καὶ ὅτι τὸ «εἰς πόλεμον πωλήσῃ» παρήχησιν τινα ἔχει, ὅποιαί τινες καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα καὶ ἐν τῇ ἁ-ραψωδία τῆς Ἰλιάδος ταύτης ἔκκεινται. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ Ἀριστοτελικὸν τὸ «τὰ φολιδωτὰ φωλεῖ μὲν τὰ πλεῖστα». (ἡ. 352) Ὅτι τὸ ἀλύω οὐ μόνον ἐπὶ λύπης, ὡς ἐνταῦθα ἡ Ἀφροδίτη ἀπέβη ἀλύουσα, τεῖρετο δ' αἰνῶς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ χαρᾶς, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα ἐν 2.89 τῷ «ἀλύεις ὅτι Ἴρον ἐνίκησας», καὶ Πλούταρχος δὲ κατακόρως οὕτω χρᾶται τῇ λέξει. Φασὶ δὲ τὸν Ἀσκαλωνίτην δασύνειν τὸ ἀλύω ἐπὶ τῆς χαρᾶς. εἴρηται δὲ περὶ τούτου καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδυσσεΐαν. (ἡ. 353 ς.) Ὅτι Ἀφροδίτη μετὰ τὴν βολὴν ὑπὸ Ἴριδος τῆς μυθικῆς χειραγωγεῖται καὶ τοῦ πολέμου ἐξάγεται ἀχθομένη ὀδύνας, μελαίνετο δὲ χροῖα καλόν. Φασὶ δὲ τὴν Ἴριν ἐρωτικὴν καὶ αὐτὴν εἶναι. καὶ μὴν τινες, ὡς καὶ προεγράφη, αὐτῆς καὶ Ζεφύρου παῖδά φασὶ γενέσθαι τὸν Ἔρωτα. ταῦτα δὲ οὕτω μυθεύεται διὰ τὴν ἀλληγορουμένην Ἴριν, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ἔχει τί ἐπαφροδίτον διὰ τὸ τῶν χρωμάτων κάλλος. διὸ καὶ οἰκείως πως ἔχειν δοκεῖ πρὸς Ἀφροδίτην. Ὤκειαν δὲ καὶ νῦν, ὡς ποδῆνεμον, ταῦτόν δ' εἰπεῖν ἀελλόποδα, τὴν Ἴριν λέγει, μυθικῶς μὲν διὰ τὸ πτερωτὴν εἶναι καὶ ταχεῖαν, καθὰ καὶ ὁ Ἑρμῆς. Ἄγγελοι γὰρ εἰσι καὶ ἀμφότεροι. διὸ καὶ ἀπὸ τοῦ εἴρω, τὸ ἀγγέλλω, ἐτυμολογοῦνται. ἀρετὴ δὲ ἀγγέλου τὸ τάχος. Ἀλληγορικῶς δὲ διὰ τὸ ταχὺ τῆς Ἴριδος εἰς τε τὸ γίνεσθαι καὶ εἰς τὸ ἀπογίνεσθαι. [Ὅτι δὲ διττῶς ἡ Ἴρις, ἢ μὲν γὰρ σωματοειδῆς, ὡς δῆθεν κατὰ γυναικὸς εἶδος, οἶον «Ἴρις δ' αὐθ' Ἑλένη λευκωλένω ἄγγελος ἦλθεν», ἢ δὲ τὸ ἐν ἀέρι σημεῖον, οἶον «ὡς δ' ὅτε πορφυρέην Ἴριν» καὶ ἐξῆς, καθωμίληται. Τὸ μέντοι Ἴρινον μύρον καὶ τρίτην τινὰ Ἴριν ἐμφαίνει εἶναι, περὶ ἧς ἐν ἄλλοις δηλοῦται.] (ἡ. 355 ς.) Ὅτι ἔοικεν ὁ Διομήδης περὶ τὰ τοῦ πολέμου δεξιὰ εὐδοκιμεῖν, ὡς τῶν Τρωϊκῶν ἀριστέων ἐν τοῖς ἀριστεροῖς νῦν μάλιστα πονουμένων. διὸ Ἀφροδίτη μάχης ἐπ' ἀριστερὰ τὸν Ἄρην εὐροῦσα καθήμενον, ἦτοι ἐγκείμενον καὶ προσεδρεύοντα, ἦδη δὲ καὶ ἀργοῦντα καὶ οὐ πάνυ ἀγωνιῶντα, διὰ τὸ ἐκεῖσε τοὺς Τρωϊκοὺς ἀριστέας νικᾶν, εἰς ἐπικουρίαν τῶν δεξιῶν αὐτὸν προκαλεῖται, ὡς πονούντων δηλαδή, καὶ ἐρεθίζει κατὰ τοῦ Διομήδους. Φησὶ γὰρ ὁ ποιητής· «εὗρε μάχης ἐπ' ἀριστερὰ θοῦρον Ἄρηα», ὅστις

ἐκεῖθεν διεγερθεὶς οἶον καὶ διαναστὰς εἰς ἄμυναν ἐπελεύσεται τῷ Διομήδει, ὅτε καὶ γενήσεται μείζων ἢ τοῦ Διομήδους ἀριστεία, μυθικῶς μὲν Ἄρεος τρωθέντος τοῦ βροτολοιοῦ, τῇ δὲ ἀληθείᾳ, γενναίων ἀνδρῶν ἀρειμανίων ἐπελθόντων μὲν τῷ Διομήδει πλειόνων τῷ πλήθει ἤπερ ἐπὶ τοῦ Αἰνείου καὶ Ἀφροδίτης, ἠττηθέντων δέ. Ἐρεῖ γὰρ ὅτι Τρώων στίχας οὗλος Ἄρης ὠτρυνε μετελθὼν, οἱ δηλαδὴ καὶ συνέμιξαν τῷ Διομήδει. καὶ γὰρ ζηλοῦσιν, ἐὰν ὁ Διομήδης εἷς ὢν τοσαῦτα κακὰ ποιῆ οὐ 2.90 μόνον εἰς τοὺς καθ' ἓνα, ἀλλὰ καὶ εἰς πλῆθος. διὸ καὶ ἐπέρχονται χιλιάδες πολλαί, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς φανήσεται, καὶ ἠττῶνται καὶ αὐτοί. καὶ οὕτω δοκεῖ τρωθῆναι Ἄρης ὁ ὄρσας αὐτούς. (η. 356) Ὅτι ἐν τῷ «ἠέρι δ' ἔγχος ἐκέκλιτο», τὸ τοῦ Ἄρεος δηλαδή, καὶ ταχέ' ἵππῳ, λέξεως ὁμωνυμία βοηθεῖ τῇ ὀρθῇ ἐννοίᾳ. τὸ μὲν γὰρ ἔγχος ἐκέκλιτο ἤτοι ἔκειτο, οἱ δὲ ἵπποι ἐκέκλιτο, ἤγουν ἴσταντο. ἄμφω γὰρ δηλοῖ τὸ κεῖσθαι, τὸ τε ἰδίως λεγόμενον κεῖσθαι καὶ τὸ ἴστασθαι. Καὶ ἄλλως δὲ ἔγχος μὲν ἐκέκλιτο, ἵπποι δὲ οὐχὶ ἐκέκλιτο, ἀλλὰ κατὰ τὸ εὐλογον ἴσταντο, ὡς τὸ «σῖτον ἔδοντες καὶ οἶνον», πίνοντες δηλαδή. οὕτω δὲ καὶ ἄλλα πολλά. Εἰ δὲ καὶ περιοχὴν τὸ κεκλίσθαι δηλοῖ, ὡς τὸ «λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι», εὐμαρέστατον οὕτω τὸ ὑποδύσκολον. ἠέρι γὰρ περιείχετο καὶ τὸ ἔγχος τοῦ Ἄρεος καὶ ἡ ξυνωρίς διὰ τὸ ἀόρατον. (η. 357) Ὅτι τὸ «γνυξ ἔριποῦσα κασιγνήτοιο φίλοιο» ταύτων μὲν ἐστι τῷ γουνασαμένη τὸν ἀδελφόν. πλὴν οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ μετὰ πάθους, ὡς καὶ ἑαυτὴν προσρῖψαι τοῖς ἐκείνου γόνασιν. οὕτω δὲ καὶ ἐξῆς ἐν τοῖς γούνασι πίπτει τῆς μητρὸς Διώνης ἢ αὐτῆς, ἀγεννῶς καὶ θηλυπρεπῶς ἰκετεύουσα. τοιαύτη δὲ τις φανεῖται καὶ ὅτε πρὸς τὸν Δία ἐν τῇ τῶν θεῶν μάχῃ κλαυθυμρίζεται. οὐκ ἄδηλον δὲ ὡς καὶ ἐν πολέμῳ καταρριφέντες τινὲς γνυξ ἔριπεῖν λέγονται. Ὅτι ἄμπυξ ἐκαλεῖτο σειρὰ κατάχρυσος τὰς περὶ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων τρίχας συνδέουσα, ἐξ ἧς καὶ οἱ τοῦ Ἄρεος νῦν ἵπποι ἐν δυσὶ τόποις χρυσάμπυκες λέγονται. λεχθήσεται δὲ καὶ ἐν τῇ Ἰ-Χ ῥαψωδίᾳ περὶ ἄμπυκος σαφέστερον. (η. 359) Ὅτι τὸ «φίλε» ἐκτείνει καὶ ἐνταῦθα τὸ τῆς ἀρχούσης δίχρονον, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἰ-Γ ῥαψωδίᾳ. Φησὶ γὰρ «φίλε κασίγνητε, κόμισαί τέ με, δὸς δέ μοι ἵππους». Διὸ καὶ ὁ Ἀσκαλωνίτης, φασί, περιέσπα τὸ φ-ι. Καὶ ὅρα τὴν ἀδιαφορίαν καὶ νῦν τῶν δίχρονων, εἶγε καὶ τὸ φίλος ποτὲ μὲν ἐκτείνει, ποτὲ δὲ συστέλλει τὴν ἄρχουσαν. Σημειοῦνται δὲ καὶ 2.91 ὅτι ἐν μὲν τῷ «αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα», καὶ ἐν τῷ «προσέειψ' ἱερῆ ἱς Τηλεμάχοιο» συστέλλεται τὸ -ι τοῦ ἱερόν, ἐν δὲ τῷ «ἱερόν ἰχθύν» ἐκτείνεται, ὡς μὲν τινὲς φασί, καθὰ λέγει καὶ Τρύφων ἐν τοῖς Περὶ ἀρχαίας ἀναγνώσεως, διὰ τὸ τὸν ποιητὴν ἐκτείνειν πολλὰ ἕνεκεν τοῦ μέτρου, ὡς δὲ οἱ ἀκριβέστεροι λέγουσι διὰ τὸ φευκτέον εἶναι ἐν δακτυλικῷ μέτρῳ τὸ παράλληλον τῶν τριῶν βραχειῶν. Τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τοῦ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος, ὡς προερέθη, ἐκτείνεται τὸ κατ' ἀρχὰς δίχρονον, καὶ τοῦ «ἄορι θεινομένων», καὶ «ἴσος Ἐνυαλίω», καὶ «ἰέμενος καπνὸν ἀποθρῶσκοντα νοῆσαι», καὶ «ἀποπέσησιν» ἐν τῷ τῆς Ὀδυσ

σείας -ω, καὶ ἄλλα πολλά. Ἰστέον δὲ ὡς τῶν τινες παλαιῶν ἀπληγέως ἀποφηνάμενοι καθ' Ὀμήρου, ὡς οἷα διαγνόντες καὶ ἄλογον εἶναί ποτε παρ' αὐτῷ συστολήν τε καὶ ἔκτασιν διὰ μέτρον, καθυπάγουσι τῇ τοιαύτῃ ἀποφάσει καὶ τὸ «φίλε κασίγνητε», ἄλλως χρονισθὲν παρὰ τὸ «ἄνδρες ἐστέ, φίλοι», ὡσπερ καὶ τὸ ἀνήρ ἐν μὲν τῷ «ἄνδρες ἐστέ» μακρὰν ἔχει τὴν ἄρχουσαν. ἐν δὲ τῷ «ὄς δέ κ' ἀνήρ μενέχαρμος» βραχύνει αὐτήν. Οὕτω δὲ καὶ ὁ δαῆρ διφορεῖται, οἷα ἐν μὲν τῷ «δαῆρ αὐτ' ἐμός», καὶ «αὐτοκασίγνητον καὶ δαέρα» μηκύνων τὸ ἄρχον δίχρονον, συστέλλων δὲ ἐν τῷ «Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλτατε». Καὶ τὸ ὕδωρ δὲ ὁμοίαν παρὰ τῷ ποιητῇ πάσχει διφόρησιν καὶ ἡ λήγουσα τοῦ ἀντικρύ. Τὸ δὲ κόμισαι, ἀντὶ τοῦ ἐπιμελήθητι, ἐκ τοῦ κομίζω, ἐξ οὗ καὶ κομιδῆ, ἢ ἐπιμέλεια, [ἢς ἢ δοτικῆ ποιεῖ ἐπιρρηματικῶς τὸ κομιδῆ, ὅπερ ἐστὶ λίαν καὶ ὡς εἶπεῖν ἐν ἐπιμελείᾳ.] (η. 360) Ὅτι σεμνολογῶν τις ἀρχεῖον λαμπρὸν εἶποι ἂν τὸ «ὄφρ' ἐς Ὀλυμπον ἴκωμαι, ἴν'

ἀθανάτων ἔδος ἐστίν». ὑποκαταβάς δὲ 2.92 Ὅμηρος πάλιν περὶ Ὀλύμπου φησὶ «θεῶν ἔδος, αἰπὺν Ὀλυμπον», ὃ παραφράζων Σοφοκλῆς αἰπὺν οὐρανόν φησι. (η. 361 ς.) Ὅτι γενναίαν πληγὴν ἔκ τινος ἀλαζόνος δηλοῖ τὸ «λίην ἄχθομαι ἔλκος, ὃ με βροτὸς οὐτάσεν ἀνὴρ, ὃς δὴ γε καὶ ἂν θεῶ πατρὶ μάχοιτο». βαρυνομένη δὲ Ἀφροδίτη κατὰ Διομήδους τοῦτό φησιν. (η. 364) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ ἀντὶ τοῦ ἀκαχημένη ἀκηχεμένη μεταθετικῶς, διὰ χρεῖαν μέτρου. Φησὶ γὰρ «ἀκηχεμένη φίλον ἦτορ». Τὸ δὲ «θεῶ πατρὶ» παρῶδεται ἡμῖν. Ὅμηρος γὰρ Διὶ πατρὶ ἔφη. [(η. 361) Εἰ δὲ τὸ «λίην ἄχθομαι ἔλκος» καὶ ἐξῆς, εἰς γαμικόν τι ἐυφυῶς ἐχρησίμευσε κέντρωνα, οἶδεν ὁ περιτυχών.] (η. 365) Ὅτι καὶ ὁ παραιβάτης ἐνίοτε ἠνίοχος εὐρίσκεται λεγόμενος, ὡς ὅτε τὸν Ἐκτορα θρασὺν ἠνίοχον ὁ ποιητὴς ἐρεῖ. εὐρηται δὲ πού καὶ ὁ ἠνίοχος παραιβάτης. Καὶ νῦν οὖν τοιοῦτόν τι ἐμφαίνει ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «πὰρ δέ οἱ Ἴρις ἔβαινε καὶ ἠνία ἔλαβε χερσίν». ἡ γὰρ αὐτὴ καὶ παραιβάτις διὰ τὸ παραβαίνειν καὶ ἠνίοχος διὰ τὸ ἠνία λαβεῖν. Καὶ ὅλως ἐπαλλάσσειν αἱ λέξεις αὗται ἀλλήλαις φαίνονται. εἰ δὲ καὶ ἡ νυμφικὴ πάροχος εὐ λέγεται παραιβάτις, φανεῖται ῥηθὲν ἀλλαχοῦ. (η. 366) Ὅτι πολλοῦ τάχους καὶ προθυμίας ἵππων δηλωτικὸν τὸ «μάστιξε δ' ἐλάαν», ἵππους δηλαδή, «τῷ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην». Καὶ ὅρα τὴν ἀδιαφορίαν τῶν πτώσεων. δυνάμενος γὰρ εἰπεῖν δυϊκῶς [καὶ ἀνωτέρω τὸ «δῶκε χρυσάμπυκας ἵππους», ὁμοίως καὶ κατωτέρω] τὸ «ἐνθ' ἵππους ἔστησεν», ὁ δὲ πληθυντικῶς εἶπεν, ὡς ἀδιάφορον ὄν οὕτως ἢ ἐκείνως εἰπεῖν. Οὕτω καὶ πρὸ τούτου ἔφη «μὴ τῷ μὲν δεῖσαντε ματήσεται, τεὸν φθόγγον ποθέοντες», καὶ «ὡς ἄρα φωνήσαντες, ἐμμεμαῶτ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἔχον», καὶ «ἄνδρε ὀρώ κρατερῶ, ἴν' ἀπέλεθρον ἔχοντας». Καὶ ὅλως παρὰ τῷ ποιητῇ ἀδιαφόρως τὰ δυϊκὰ τε πληθυντικῶς ἐκφωνεῖται καὶ τὰ πληθυντικὰ δυϊκῶς, καὶ ἀλλήλοις συμπλέκονται [κατὰ τινα σύγχυσιν. ἦν παρασημειοῦνται εἰς πλάτος οἱ παλαιοί.] Τοῦ δὲ μάστιξε περίφρασις ἀλλαχοῦ τὸ «νόω δ' 2.93 ἐπέβαλλεν ἰμάσθλην». τὸ δὲ τραγικὸν περιφραστικώτερον ἐν τῷ «κέντρα πῶλοις μεταφέρων ἰθύνει». Ἰστέον δὲ ὡς οἱ πέτεσθαι λεγόμενοι ἵπποι καὶ ἀελλόποδες ἂν εἰκότως ῥηθεῖεν καὶ ποδήνεμοι καὶ ὀπλαῖς ἀρπυαῖς ἴσοι κατὰ Λυκόφρονα. Τὸ δὲ τοιοῦτον πέτεσθαι [οὐ μόνον ἐτυμολογίαν παραλαλεῖ, ἐκ τοῦ ἵπτασθαι γὰρ ποσὶν ὁ ἵππος συντέθειται, ἀλλὰ καὶ] ἀφορμὴ τῷ μύθῳ γέγονε τῆς τοῦ δῆθεν πτερωτοῦ Πηγάσου πλάσεως διὰ τό, ὡς εἰκός, ἀπαραμίλλον τάχος ἐκείνου. [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «οὐκ ἄκοντε» ἀρετὴν ἵππων δηλοῖ. εἰ γὰρ κατὰ τὸν Λυρικὸν ἀγαθὸς ἵππος ὁ δέμας ἀκέντητον παρέχων, ἄρα ὁ μαστιζόμενος καὶ οὕτω θέων οὐκ εὐ ἔχει. καὶ ὅμως ὁ τοιοῦτος, εἴπερ οὐκ ἀέκων θέει, ἀγαθὸς ἐστίν.] (η. 369) Ὅτι τοῖς ἵπποις τοῦ Ἄρεος ἀμβρόσιον εἶδαρ ὁ μῦθος ὡς θείοις τοῖς παραβάλλει. Καὶ ὅρα τὸ παραβάλλει ἀντὶ τοῦ παρατίθησιν, ἐξ οὗ καλῶς παρὰ τοῖς πολλοῖς λέγεται τὸ παράβλημα. Εἰ δὲ οὐκ αὐτόχρημα ἀμβροσίαν ἀπλῶς δηλοῖ τὸ ἀμβρόσιον εἶδαρ–οὔτε γὰρ ὁ ἀμβρόσιος χιτῶν ἐᾷ νοεῖν οὕτω, καὶ οὐδὲ ἵπποις πρέπον ἢ ἀμβροσία–, ὅμως ἐπεὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τοῖς ἵπποις τῆς Ἥρας ὁ Σιμόεις ἀμβροσίαν ἀνέτειλε νέμεσθαι, νοητέον ἀμβροσίαν καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀμβρόσιον εἶδαρ περιφραστικῶς. Ὅτι δὲ καὶ ἄνθους παραμέμικταί τι τῆ τῆς ἀμβροσίας σκευῆ, ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν δεδήλωται. (η. 370) Ὅτι ὡς πατρωνυμικὸν ἢ Διώνῃ ἢ τῆς Ἀφροδίτης μήτηρ. ὡς γὰρ Ἀκρίσιος Ἀκρισιώνη, οὕτω πῶς Διὸς Διώνῃ. εἰ δὲ Διώνῃς ἢ Ἀφροδίτης, οὐκοῖδεν ἄρα Ὅμηρος τὴν καθ' Ἡσιόδον ἐκ μηδέων γέννησιν αὐτῆς, καθ' ἣν 2.94 ἐκεῖνος φιλομειδῆ οἶδεν αὐτὴν. (η. 371) Ὅτι τὸ «ἀγκὰς ἐλάζετο», ἥτοι ἔλαβε, «θυγατέρα ἦν», εἰ μὲν ἐπίρρημά ἐστι, συστέλλει τὸ -α, ὡς τὸ ἐκάς, ἀνδρακάς. Εἰ δὲ ἐστὶ αἰτιατικὴ πληθυντικὴ, ἥς εὐθεῖα αἰ ἀγκαί, καὶ δηλοῖ τὰς ἀγκάλας, Δωρικῶς συστέλλει τὸ -α, ὡς καὶ πρὸ τούτου τινὲς ἐνόουν τὸ «ὑποσχὼν θήλεας ἵππους», γράφοντες «ὑποσχὼν θηλέας ἵππους», ἀντὶ τοῦ θηλείας, παροξυτόνως καὶ οὐ προπαροξυτόνως θηλέας. Τὰς δὲ τοιαύτας Δωρικὰς αἰτιατικὰς παρὰ Ἡσιόδῳ πολλὰς εἶναί φασιν, εἰ καὶ μὴ παρ' Ὀμήρῳ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὡςκαὶ ἐν τοῖς Θεοκρίτου

φαίνεται, αἱ μὲν εἰς ἄλγηγους αὐθεΐαι τῶν πληθυντικῶν συστέλλουσι τὸ ἄ τῶν αἰτιατικῶν παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν, αἱ δὲ εἰς ἄλγηγους ἐκτείνουσι ἀπ' ἐναντίας τῆ κοινῆ διαλέκτῳ. Τοῦ δὲ «ἀγκὰς ἐλάζετο» τραχυφωνότερον τὸ «ἀγκὰς ἔμαρπτε», κείμενόν που ἐν τοῖς ἐξῆς. (η. 372 ς.) Ὅτι καταρρέζειν καὶ νῦν τὸ τῆ χειρὶ καταψᾶν κολακευτικῶς. Φησὶν οὖν ὁ ποιητὴς «χειρὶ τέ μιν κατέρεξε, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε· τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε;» Καὶ ὅρα τὰ συχνὰ πάρισα, τὸ κατέρεξε καὶ τὸ ἔκ τ' ὀνόμαζε καὶ τὸ ἔρεξε, δι' ὧν ὁ λόγος καλλωπίζεται, καὶ ὅτι ἐξ ἐνὸς ῥήματος διάφοροι ἔννοιαι τὸ «χειρὶ κατέρεξε», καὶ «τοιάδ' ἔρεξε». περὶ δὲ τοῦ κατέρεξε καὶ ἐξονόμαζεν ἐν τῇ Ἄ ραψωδίᾳ εἴρηται. (η. 374) Ὅτι ἐν τῷ «ὥσει τι κακὸν ῥέζουσιν ἐνωπῆ» ἐνωπὴν λέγει τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἐν φανερωθῆσαν, ὅθεν καὶ τὸ ἐνώπιος. ἀνάλογος δὲ ἡ ἐνωπὴ 2.95 αὕτη τῆ περιωπῆ. Τὸ δὲ ῥέζειν κυρία λέξις ὡς ἐν ποιήσει. διὸ ἐπέμεινε αὐτῇ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς. [Ἡ δὲ ἀναλογία τῆς ἐνωπῆς ταύτης κατὰ τὴν μάχιμον ἐνοπὴν. ὡς γὰρ τοῦτο ἐκ τῆς ὀπός, ἐκεῖνο ἐκ τοῦ ὠπός.] (η. 378) Ὅτι ἄκρας φιλίας δηλωτικὸν τὸ «ὅς ἐμοὶ πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν». Ἐνταῦθα λαβὼν Σοφοκλῆς Ἀχιλλέως τὰ φίλτατα ἔφη τὸν Πάτροκλον, ὅπερ οἱ μεθ' Ὀμηρον ἐπὶ τῶν πάνυ ἐγγυτάτω φασὶ συγγενῶν. φίλτατα γὰρ ἐκάστῳ γονεῖς καὶ γυνὴ καὶ παῖδες. [Ὅρα δ' ἐν τούτοις καιρίαν ὑπέρθειν. φίλον γὰρ υἱὸν ἢ Ἀφροδίτη τὸν Αἰνεΐαν φαμένη ἐπήγαγεν ὑπερθετικῶς τὸ πολὺ φίλτατος.] (η. 379 ς.) Ὅτι πολλῆς τόλμης καὶ θρασύτητος ἐνδεικτικὸν τὸ «οὐ γὰρ ἔτι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή, ἀλλ' ἤδη Δαναοὶ γε καὶ ἀθανάτοισι μάχονται». Καὶ σημειῶσαι ὅτι εὐσημόνως εἰς ἀντιθέους ἢ Ἀφροδίτη ἄγει τοὺς Ἑλληνας, εἶγε καὶ ἀθανάτοισι μαχέσονται, ὡς περὶ ποτὲ δηλαδὴ Τιτᾶνες καὶ Γίγαντες. Ὅρα δὲ καὶ τὴν αὐξήσιν τοῦ λόγου. πρὸ ὀλίγου μὲν γὰρ ἔφη, ὅτι ὁ Διομήδης καὶ ἂν Διὶ πατρὶ μάχοιτο, ἐνταῦθα δὲ κατὰ μεταποίησιν ῥητορικὴν ἢ παράφρασιν ἐπιτείνουσα τὸν αὐτὸν λόγον φησὶν, ὅτι οὐκέτι Τρώων καὶ Ἑλλήνων μάχη, ἀλλ' ἤδη Ἀχαιοὶ καὶ θεοὶ μάχονται ὡς οἶον ἀντίθεοι. καὶ τοίνυν ἦσαν ἀντίθεοι, οὐχ' οἷους μέντοι βούλεται ἢ Ἀφροδίτη λέγειν αὐτούς, ἀλλὰ ἰσόθεοι καὶ κατὰ τὸν Διομήδην ἀγχίθεοι. καὶ ἡ μὲν Ἀφροδίτη κατὰ τῶν Ἀχαιῶν οὕτω λέγει, διὰ τὸ πάθος αὐξοῦσα τὸ κακόν, ἢ μέντοι μήτηρ Διώνη σεμνότερον λαλοῦσα οὐκ ἐκ βροτοῦ ἀνδρός φησὶν αὐτὴν τὸ ἔλκος παθεῖν, ἀλλὰ τινος τῶν Οὐρανίων. λέγει δὲ καὶ παρακατιοῦσα ὡς οἱ θεοὶ ἐπ' ἀλλήλοισι ἄλγεα τιθέντες ἐξ ἀνδρῶν χαλεπὰ ἄλγεα πάσχουσι. τοῦτο δὲ καὶ παραμυθία ἐστὶ τὸ μὴ ἐξ ἐλαττόνων, ἀλλὰ κρειττόνων ἢ ἴσων πάσχειν τὰ κακά. (η. 382–400) Ὅτι κατὰ μὲν τὸν μῦθον ἢ Διώνη παράγουσα θεΐα πρόσωπα δυστυχίσαντα παραμυθεῖται ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἢ καὶ μειζόνων τὴν τῆς θυγατρὸς Ἀφροδίτης πληγὴν, ὅτε λέγει ὡς ἔτλη ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἥρα καὶ ὁ Αἰδης. Καὶ ἔστιν ἐκ τοῦ μειζονοῦς ἢ ἀφορμῆς 2.96 τοιαύτης ἐπιχειρήσεως κατὰ τοὺς ῥήτορας. καὶ οὕτω μὲν μυθικώτερον. Τῆ 2.96 δὲ ἀληθείᾳ ὁ Ὀμηρος τεχνικῶς ἑαυτῷ βοηθεῖ. ὡς γὰρ τινος τυχόν ὑποκρούσαντος, πῶς δὴ ποτε τολμᾷ θεοὺς, τὸν Ἄρην καὶ τὴν Ἀφροδίτην, τιτρωσκομένους ὑπὸ Διομήδους πλάττειν, παράγει μύθους ἀρχαίους ὁμοίους, ἐν οἷς ἡ Ἥρα, θήλεια καὶ αὐτὴ θεά, συμμαχοῦσά ποτε τῷ Νηλεΐ κατὰ τὴν Πύλον δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν οἰστῶ βάλλεται, μείζων τῆς Ἀφροδίτης οὔσα. καὶ πάλιν θεὸς ἄρρην ὁ Αἰδης τὸν στιβαρὸν ὦμον βέβληται. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ νῦν τιτρωσκόμενος Ἄρης ἔπαθέ τί ποτε κατὰ τὸν πάλαι λόγον καὶ αὐτός, εἰ καὶ μὴ πληγεῖς, ἀλλὰ δεθεῖς δεσμῷ κρατερῷ, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, χαλεπῷ, καθὰ διασαφεῖ μετ' ὀλίγα ὁ ποιητὴς εἰπὼν «χαλεπὸς δὲ ἐδεσμός ἐδάμνα». ὥστε διὰ ταῦτα μηδὲν τι τὸν ποιητὴν δοκεῖν πλάττειν ἀπίθανον, εἰ τοιαῦτα προμεμυθολόγηται περὶ θεῶν. Τὸ δὲ καὶ τὸν Διόνυσον ὑπὸ τοῦ Ἡδωνοῦ Λυκούργου κακὰ παθεῖν, καλὸν μὲν καὶ αὐτὸ εἰς παράδειγμα, οὐχ' ὅμοιον δὲ πάντῃ πρὸς τὰ ἐνταῦθα. οὔτε γὰρ ἐτρώθη ὁ Διόνυσος οὔτε ἐδέθη, ἀλλὰ μόνον ἐδιώχθη. διὸ καὶ διαστήσας ὁ ποιητὴς τὸ τοιοῦτον παράδειγμα ἐπάγει αὐτὸ ὕστερον, ἅμα καὶ γραφῆς εὐπορίαν ἑαυτῷ οὕτω τεχνώμενος

καὶ διαφόροις ἐπίτηδες μερίζων τόποις τὰ ὅμοια νοήματα, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ ἀνομοειδὲς οὐ συντάττων αὐτὸ τοῖς παροῦσι. (η. 385 ς.) Φησὶ δὲ τὸν μὲν Ἄρην δεθῆναι ὑπὸ τῶν περὶ ὼτον καὶ Ἐφιάλτην, οἱ Ἀλωέως μὲν ἦσαν καὶ Ἴφιμεδείας, περὶ ὧν καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα εἴρηται. (η. 387) Ἔδθησαν δὲ τὸν Ἄρην ἐν χαλκῷ κέραμῳ, ἦγουν ἀγγεῖῳ, οἶον πίθῳ. χρῆσις δὲ τῆς λέξεως ταύτης καὶ ἐν τῇ Ἰραψωδία. Ἄλλοι δὲ φασὶ δεσμωτηρίῳ στερρῶ, λέγοντες Κυπρίους κέραμον καλεῖν τὸ δεσμωτήριον. οἱ δὲ πόλιν Καρίας φασὶ τὸν Κέραμον, χάλκεον οἶον δοκοῦσαν καὶ τροπικῶς λεχθεῖσαν διὰ τὸ στερρὸν τοῦ τειχίσματος. (η. 387-91) Ἐνθα δεδέσθαι τὸν Ἄρην τρισκαίδεκα μῆνας, ἕως Ἡερίβοια, ἢ τῶν Ἀλπειδῶν μητριᾶ, δυσμενῶς τοῖς 2.97 προγόνοις ἔχουσα, ἐξήγγειλε τῷ Ἑρμῇ. ὁ δὲ χαριζόμενος τῇ Ἥρᾳ ἐξέκλεψε τὸν Ἄρην, ὅθεν φυγῶν ἦκεν εἰς Νάξον. Βούλεται δὲ παρὰ τοῖς ἀλληγοροῦσιν ἠθικῶς ὁ παλαιὸς οὗτος λόγος δεσμὸν ἔλλογον αἰνίττεσθαι τοῦ θυμοῦ, ὃν δὴ δεσμὸν πάσχει ὑπὸ τε τοῦ ὼτου, ἦτοι τοῦ ἐκ μαθήσεως καὶ διδασκαλίας λόγου, τοῦ ἐξ ἀκοῆς τῆς δι' ὧτων ἐγγινομένου, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνδιαθέτου καὶ φύσει ἰαλλομένου καὶ ἐπιπεμπομένου ἡμῖν, ὃν ὁ Ἐφιάλης παραδηλοῖ, ὡς ἐκεῖνον ὁ ὼτος. ὅστις Ἄρης οὐκ ἀεὶ παρ' ἡμῖν δέδεται, ἀλλὰ τις ψυχικὴ διάθεσις οὐκ ἀγαθὴ, ὅποια καὶ μήτηρ, ἀλλὰ τρόπον τινὰ μητριᾶ ἔγκοτος, λαθοῦσα ὑπεκκλέπτει καὶ λύει αὐτόν. οὐ γὰρ ἔστι διὰ βίου πραῦθυμον εἶναι τινα. (η. 389) Ἰστέον δὲ ὅτι τε καὶ μητριὸν οἱ παλαιοὶ φασὶ τὸν πατρῶον, ἀρρενωποῦντες τὴν μητριᾶν, καὶ λέγει οὕτω Θεόπομπος καὶ οἱ Κωμικοὶ δὲ μάλιστα κατὰ τοὺς παλαιούς. Καὶ ὅτι τὰς μὲν ἀγαθὰς διαθέσεις καλῶς ἄν τις μητέρας ἡμῶν ἐρεῖ, τὰς δὲ μὴ τοιαύτας μητριᾶς. Οὕτω καὶ Ἡσιόδος τὰς μὲν τῶν ἡμερῶν μητέρας λέγει, τὰς χρηστὰς δηλαδή, τὰς δὲ μητριᾶς εἶναι φησι, τὰς μὴ ἀγαθὰς. καὶ Αἰσχύλος δὲ «Σαλμυδησία γνάθος» που λέγει, «ἐχθρόξενος ναύταισι, μητριᾶ νεῶν», ἦτοι ἐχθρὰ καὶ ὀλέθριος. [Ἀλλὰ ταῦτα μὲν σκληρότερον τέτραπται, ἀσφαλέστατα δὲ τῇ ἀπὸ μητριᾶς εἰκόνι ἐχρήσατο ὁ φράσας, ὅτι Πλάτων πᾶσι τοῖς Σωκράτους μαθηταῖς ἐπεφύκει μητριᾶς ἔχων διάθεσιν.] Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι περὶ τοῦ τέθριππος καὶ περὶ τοῦ μητριᾶ, ὡς ἐκεῖνο μὲν ἀναλόγως ἔτρεψε τὸ ψιλὸν εἰς δασὺ διὰ τὸ δασύνεσθαι τὸ ἵππος, 2.98 ἐν δὲ τῷ μητριᾶ τοῦτο οὐ γέγονεν, ἴσως μὲν Ἴωνικῶς, ἢ καὶ κατὰ Αἰολεῖς, οἱ καὶ τὸ ὕρχας καὶ τὸ ὕμιν ψιλοῦσιν οἷα ψιλωτικοὶ ὄντες. Ἰσως δὲ καὶ ἵνα καθαρὸν καὶ πάντη ἀπαραποίητον φυλαχθῇ τὸ τῆς μητρὸς ὄνομα. τὸ δ' αὐτὸ λογιστέον καὶ ἐπὶ τοῦ πατριῶς. Ἀλλὰ τοιαύτη μὲν κατὰ τινος ἢ τοῦ Ἄρεος λύσις, ἣν ἀπεύχεται ὁ φρονῶν. Δύναται δὲ καὶ τὸ ἐναντίον ἦτοι τὴν ἔλλογον λύσιν τοῦ θυμοῦ ὁ μῦθος ὑπαινίττεσθαι, ἵνα, ὡσπερ λόγῳ δεσμεῖται, οὕτω καὶ λόγῳ λύηται. χρήσεται γὰρ ποτε τῷ δορυφόρῳ θυμῷ ὁ βασιλεὺς νοῦς καὶ λύσει τὸν δεσμώτην τοῦτον ἐν καιρῷ ὑπὲρ νόμων καὶ ἱερῶν καὶ πατρίδος καὶ γονέων καὶ παίδων καὶ φίλων. Διὸ καὶ Ἑρμῆς, ὃ ἔστι λόγος, λύει αὐτόν. Ἐλλογος γάρ, ὡς ἔφαμεν, ἢ τοιαύτη λύσις αὐτοῦ, ὅτε καὶ ἢ μητριᾶ, ἢ τῷ Ἑρμῇ τούτῳ συμπράττουσα, στάσις τις νοηθήσεται καὶ ἐρεθισμὸς εἰς θυμόν, πλὴν οὐ φαύλη, ὡς ἀνωτέρω, ἀλλὰ χρηστὴ διὰ τὸ ἐπὶ δικαίῳ ἀμυντικόν. διὸ καὶ Ὅμηρος «περικαλλῆς μητριᾶ» φησὶν οὐδὲν εἰπὼν περὶ αὐτῆς φορτικόν. καὶ τοιαύτη μὲν ἢ πρὸς ἦθος ἐν τούτοις ἀλληγορία. Ἄλλοι δὲ ἱστοροῦσιν ἀνδρειοτάτους γενέσθαι τοὺς τοῦ Ἀλωέως παῖδας καὶ περιγενομένους τῶν κατ' αὐτοὺς καὶ ἐκ πολέμων εἰρηνεύσαντας δῆσαι τὸν Ἄρην τούτῳ τῷ τρόπῳ φασί. καὶ οὕτω τὸν μῦθον ἱστορικῶς θεραπεύουσιν. Ἡ μέντοι Δημῶ μαθηματικῶς 2.99 ταῦτα τεθεράπευκε, λέγουσα χάλκεον μὲν κέραμον τὸν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ χάλκεον καλούμενον οὐρανόν, δεσμὸν δὲ Ἄρεος τρισκαιδεκάμηνον τὸ τοῦ Ἄρεος τοῦ πλάνητος ἀστέρος πάθος, τὸν λεγόμενον στηριγμόν, ὃν πάσχει γενόμενος πρὸς Καρκίνῳ καὶ Λέοντι ἐπὶ μῆνας ὀκτώ, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ ἑτέρους πέντε, οἱ τῇ πρώτῃ αὐτοῦ καὶ δευτέρᾳ ἀνωμαλία προσλογίζονται. Ἀλωέως δὲ παῖδας δῆσαντας τὸν τοιοῦτον Ἄρην λέγει τὰ διαληφθέντα δύο θερινὰ ζῶδια, τὸν Καρκίνον καὶ τὸν

Λέοντα, πρὸς οἷς ὁ ἥλιος γενόμενος τοῦ ἀλωεῖν ἔστιν αἴτιος. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Ὁ δὲ μῦθος φησι τοὺς μὲν Ἀλωεΐδας ἐν τῷ κυνηγετῆν ἐλάφου μεταξὺ αὐτῶν ἐλθούσης προέσθαι ὡς ἐπ' αὐτὴν τὰ δοράτια καὶ τῆς μὲν ἀποτυχεῖν, ἀλλήλους δὲ βαλεῖν, ὅποια καὶ ἄλλα ἐγένοντο, καὶ οὕτω θανεῖν, διότι μετὰ τὸν Ἄρεος δεσμὸν καθυπερφηανευσάμενοι τὴν Ἥραν τε καὶ τὴν Ἄρτεμιν ἐβιάζοντο. Τὸν δὲ Ἄρην ὑπ' αὐτῶν δεθῆναί φησιν ὁ μῦθος, διότι αὐτὸς ἀνείλε τὸν τοῦ Κινύρα υἱὸν Ἄδωνιν, αὐτοῖς ὑπ' Ἀφροδίτης παρατεθέντα, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ τῆς Ἀραβίας θηρολετοῦντα. (η. 385) Ὡτος δὲ τό τε κύριον, ὡς ἐρρέθη, καὶ ὄρνενόν τι παρά τε Ἀριστοτέλει καὶ ἑτέροις, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ εἰπὼν «ῶτος, παραπλήσιον γλαυκί, ἔχων περὶ τὰ ῶτα πτερύγια. οἱ δὲ νυκτικόρακα». Αἴλιος δὲ Διονύσιος οὕτω περὶ τούτου φησὶν «ῶτος, ὄρνενον, ὃ περὶ τὰ ῶτα ἔχει πτερύγια. τοῦτο ἐπαινούμενον καὶ ἀντορχούμενον ὡσπερ ὁ νυκτικόραξ ἀλίσκεται. διὸ τοὺς χαύνους καὶ κενοδόξους ὥτους ἐκάλουν». Ἐφιάλτης δὲ οὐ μόνον κύριον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάθους ἢ λέξις κεῖται στομαχικοῦ, ὃ καὶ ἐπιάλτος 2.100 λέγεται. τοῦτο δὲ ὁ χυδαῖος ἄνθρωπος βαρυχνᾶν λέγει. Ἡ δὲ διὰ τοῦ ᾠ γραφῆ τοῦ ἐφιάλτου ἢ διὰ τὸ ἴσως δασύνεσθαι τὸ ἰάλλω παρά τισι γίνεται ἢ κατὰ τινα γλῶσσαν τροπῆ τοῦ ψιλοῦ εἰς δασύ, ὃ δὴ καὶ ἐν τῷ κεκαφηῶς γίνεται κατὰ Ἡρωδιανόν. κεκαπηῶς γάρ φησι τὸ ἀνάλογον. Οὕτω καὶ ὁ μοιχὸς τροπῆν ἔχει τοῦ ᾠκ εἰς ᾠχ. μοιχὸς γάρ πάντως ὁ μὴ οἰκότα ἤγουν εἰκότα εἶναι τὰ γένη ἀφιεῖς. καὶ ὁ αὐθέντης δὲ ψιλοῦ μεταβολὴν εἰς δασύ ἔπαθεν, ἐκ τοῦ αὐτοέντης γενόμενος. [Οὕτω καὶ ἐκ τοῦ πίνειν ἢ φιάλη γέγονε. κατὰ δὲ τινος καὶ ἐκ τοῦ πίνειν ὁ φίλος, καὶ ἐκ τοῦ τύπους ἴλλων ἔχειν ὁ τυφλός.] Ἐν δὲ Ῥητορικῷ Λεξικῷ φέρεται, ὅτι Ἐπιάλτην Ἀττικοὶ φησι δαίμονά τινα, διὰ δὲ τοῦ ᾠ Ἐφιάλτην, ἀνδρὸς ὄνομα. Ἐτέρωθι δέ, ὅτι ἐπιάλτης ὁ πνιγαλίων ὑπὸ τινων, 2.101 ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἠπιάλος. [Ἐν δὲ τοῖς Ἡρωδιανοῦ κεῖται καὶ ἠπιάλης, ἠπιάλητος, οὗ χρῆσις, φησί, παρά Σώφρονι, οἶον «Ἡρακλῆς Ἡπιάλητα πνίγων».] καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Ἄρην καὶ τοὺς Ἀλωεΐδας. (η. 392-4) Ἥρα δὲ καὶ Ἄιδης βάλλονται μυθικῶς. ἢ μὲν ἐν Πύλῳ συμμαχοῦσα τῷ Νηλεΐ κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, ὅτε καὶ τὴν Πύλον ἐκεῖνος ἐπόρθησεν, ὡς προεγράπται, φυγαδευθέντος ἢ ἄλλως τρεφομένου παιδὸς ἐν Γερήνοισι τοῦ Νέστορος. (η. 395-400) Ὁ δὲ Ἄιδης κάτω ὑπὸ γῆν, ὅτε παραχωρηθεῖς ὁ ῥηθεῖς Ἡρακλῆς ὑπὸ Πλούτωνος ἄνευ ἀσπίδος καὶ σιδήρου χειρώσασθαι, εἰ οἷός τέ ἐστι τὸν Κέρβερον, αὐτὸς τῇ μὲν λεοντῇ ἀντὶ ἀσπίδος χρησάμενος, τοῖς δὲ βέλεσι λιθίνας ἐναρμόσας ἀκίδας, ὅποιαι πολλαχοῦ ἱστοροῦνται, τὸν κύνα κατηγωνίσαστο. μετὰ δὲ νίκην ἐναντιούμενον τὸν Ἄιδην κατετόξευσε καὶ οὕτω τὸν Κέρβερον ἀνήγαγε. Καὶ σημείωσαι, ὅτι οὐκ οἶδεν ἐνταῦθα Ὅμηρος τὸν Ἡρακλέα ῥοπάλῳ χρώμενον, ἀλλὰ τόξοις ἀνδραγαθοῦντα. καὶ τοιοῦτοι μὲν καὶ οἱ περὶ τούτων μῦθοι. Ἡ δὲ ἀλληγορία, εἰ καὶ ὁ Ἀρίσταρχος ἠξίου, ὡς προεγράφη, μηδὲν τι τῶν παρά τῇ ποιήσει μυθικῶν περιεργάζεσθαι ἀλληγορικῶς ἕξω τῶν φραζομένων, τὸν μὲν Ἡρακλέα εἰς τὸν λόγον ἐκλαμβάνει διὰ τὸ ἐπίηρον αὐτοῦ καὶ τὸ εὐκλεές, Ἥραν δὲ καὶ Ἄιδην φησὶ τὸν μὲν τὸν ὑπὸ γῆν αἴδην ἦτοι ἀφανῆ ἀέρα, ὃν οὐκ ἔστιν ἰδεῖν, τὴν δὲ τὸν ὑπέργειον, καθ' ὧν ὁ φιλόσοφος λόγος ἑαυτὸν συντείνας καὶ οἶον διοϊστεύσας βάλλει καὶ τυγχάνει τοῦ σκοποῦ καὶ ἀλίσκει τὸ ζητούμενον. ἀνάλωτον γάρ τῇ φιλοσοφίᾳ οὐδὲν οὔτε τῶν ἄνω οὔτε τῶν κατὰ γῆς. Διὸ καὶ 2.102 χθόνιος ὁ κατὰ λόγον Ἑρμῆς, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Κωμικός, καὶ οὐράνιος δὲ διὰ τὸν Δία, οὗ ἔστιν ἄγγελος. ἀλλὰ μὴν καὶ θαλάττιος, ὡς ὁ μῦθος αἰνίττεται, ὁ λάρων αὐτὸν τοῖς κύμασι ἐπαφείς. ἤδη δὲ καὶ καταχθόνιος, καθότι καὶ ψυχοπομπός. πάντα γάρ ὀδευτὰ λόγῳ καὶ ἀλώσιμα, [εἰς ὃν οὐ μόνον ὁ Ἑρμῆς ἐκλαμβάνεται, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἡρακλῆς, ὡς εἴρηται, ὃς ἐκ τῆς προσεχῶς ἠλληγορημένης Ἥρας προσφυῶς ἂν ἐτυμολογοῖτο, οἷα διὰ τῆς τοιαύτης Ἥρας κλέος εὐρών ὡς φιλόσοφος. Εἰ καὶ ὁ τεχνικὸς Γεώργιος ἀποτροπιάζεται τὴν τοιαύτην ἐτυμολογίαν, ἥς ἐπὶ πλέον ἀπορραπίζει καὶ τὴν τοῦ Φοίβου, ἣν ἱστορεῖ ὁ

γράψας οὕτω· Ἡρακλῆς ἐλθὼν διὰ χρησμὸν ἤκουσε καὶ ταῦτα «Ἡρακλῆ δέ σε Φοῖβος ἐπώνυμον ἐξονομάζει. ἦρα γὰρ ἀνθρώποισι φέρων κλέος ἄφθιτον ἔξεις». ἡ τοιαύτη γὰρ ψιλοῖ τὴν τοῦ Ἡρακλέος ἄρχουσαν, εἶπερ ἀπὸ τοῦ ἦρα γίνεται, ὃ δηλοῖ τὴν χάριν, ὅθεν σύνθετον τὸ ἐπίηρα, ὦν ἀρχὴ τὸ ἐρῶ ἤγουν ἐπιθυμῶ, ψιλούμενον ἀναντιρρήτως καθὰ καὶ τὸ ἦρα, οὗ τὸ ἐντελὲς ἐπιήρανα κατὰ τοὺς παλαιούς.] Καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. Ὅτι δὲ ἡ ἱστορία βασιλέα οἶδε τόπου τινὸς Μολοττικῶ Ἰαίδην καὶ κύνα γενναῖον ἐκείνου τὸν Κέρβερον, ὃν Ἡρακλῆς εἶλεν ἐξ ἐπιταγῆς καὶ τῷ Εὐρυσθεῖ ἐκόμισεν, ἐν ἄλλοις εἴρηται. Ἦλθε δὲ καὶ τοῖς νῦν εἰς πεῖραν Ἰαίδης, ἀνὴρ πολυκτῆμων Μακεδῶν. (ἡ. 382–415) Ἔστι δ' ἐν τούτοις ἡ Ὀμηρικὴ φράσις τοιαύτη «τέτλαθι, τέκνον ἐμόν, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ' πολλοὶ γὰρ δὴ τλήμεν θεοὶ ἐξ ἀνδρῶν, χαλέπ' ἄλγε' ἐπ' ἀλλήλοισι τιθέντες. τλή μὲν Ἄρης, ὅτε 2.103 μιν Ἰωτος κρατερός τ' Ἐφιάλτης, παῖδες Ἀλωῆος, δῆσαν κρατερῶ ἐνὶ δεσμῶ. χαλκῶ δ' ἐν κεράμῳ δέδετο τρισκαίδεκα μῆνας. καὶ νῦ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο Ἄρης, ἄτος πολέμοιο, εἰ μὴ μητρυιὴ περικαλλῆς Ἡερίβοια Ἐρμέα ἐξήγγειλεν. ὃ δ' ἐξέκλεψεν Ἄρηα ἤδη τειρόμενον, χαλεπὸς δὲ ἐ δεσμός ἐδάμνα. τλή δ' Ἡρη, ὅτε μιν κρατερός παῖς Ἀμφιτρύωνος δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν οἷστῶ τριγλώχινι βεβλήκει. τλή δ' Ἰαίδης ἐν τοῖσι πελώριος ὠκὺν οἷστόν, εὐτέ μιν ὠυτὸς ἀνὴρ υἱὸς Διὸς ἐν Πύλῳ ἐν νεκύεσσι βαλὼν ὀδύνησιν ἔδωκεν», ὃ ἐστὶν ὠδύνησε. καὶ ὁ μὲν, φησὶν, «ἔβη πρὸς δῶμα Διὸς καὶ Ὀλυμπον, κῆρ ἀχέων, ὀδύνησι πεπαρμένος. αὐτὰρ οἷστὸς ὦμῳ ἐνὶ στιβαρῶ ἐλήλατο», ἤγουν ἐπέπηκτο, καὶ τὰ ἐξῆς, ἐν οἷς φράζει καὶ περὶ Παιήονος, ὡς τὸν Ἰαίδην ἠκέσατο, καὶ κατὰ Ἡρακλέος, οἷος ἦν, καὶ ὡς ὁ Διομήδης Ἀθηνᾶς ἀνείσης ἀνδραγαθεῖ, καὶ ὡς οὐκ ἀεὶ εὐτυχοῦσιν οἱ θεομάχοι, καὶ περὶ Διομήδους, ὡς χρή πτοεῖσθαι, μὴ πρὸ ὥρας χήρα γένηται αὐτῷ ἢ γυνὴ Αἰγιάλεια ὡς θεομαχοῦντι. Περὶ δὲ τούτων πάντων ἐφεξῆς εἰρήσεται. Καὶ τέως πρὸ τῶν ἄλλων ἰστέον ὡς χρᾶται καὶ ἐνταῦθα Ὀμηρος λέξεως ἐπιμονῇ διὰ τὸ καίριον. (ἡ. 382 ς.) Εἰπὼν γὰρ «τέτλαθι, τέκνον ἐμόν, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ»–παραμυθητικὸς δὲ ὁ λόγος–ἐπάγει ἐπιμένων «πολλοὶ γὰρ δὴ ἔτλημεν. ἔτλη μὲν Ἄρης, ἔτλη δὲ Ἡρη, ἔτλη δὲ Ἰαίδης πελώριος ὠκὺν οἷστόν». Καίσημείωσαι ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐντελῶς εἶπεν ἐν τῷ «ἔτλη ὠκὺν οἷστόν», ἀνωτέρω δὲ ἐλλειπτικῶς ἔλεγεν «ἔτλη Ἡρα,» οἷστόν δηλαδή, ἔτλη ὁ Ἄρης, δηλονότι δεσμόν. Διὸ εἰκὸς καὶ τὸ τέτλαθι καὶ τὸ τλήμεν τοιοῦτον ἀκολουθῶς εἶναι, ἵνα ἦ· τέτλαθι, τέκνον, τὸ τοῦ Διομήδους ἔγχος, καὶ πολλοὶ γὰρ δὴ τλήμεν, ἄλγεα δηλαδή. Ὅρα δὲ τὸ τέτλαθι καὶ τὸ ἀνάσχεο, ταῦτα δοκοῦντα εἶναι καὶ τῇ παραθέσει συντελοῦντα εἰς ἐτυμολογίαν τοῦ σχέτλιος, ὡς εἶναι ποτε σχέτλιον καὶ τὸν κήδεα τλάντα καὶ ἀνασχόμενον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἅπας, ὃ προσαρμόττει τὸ ἔτλη, ἐκεῖνος τλήμων καὶ τάλας λέγεται. [Οὗ ἀνάπαλιν ἔχει παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ἀτλητῶν, ἤγουν μὴ ἔχων τλήμων εἶναι.] Ὡ δὲ πολλάκις ἐπιλεχθεῖν, 2.104 ἐκεῖνος καὶ πολυτλήμων ἂν εἴη, καθὰ καὶ πολύτλας. Τὸ δὲ τέτλαθι ἀναδιπλασιασμόν ἔχει, ὁποῖον καὶ τὸ τέθναθι καὶ τὸ κέκλυθι. Τὸ δὲ κηδομένη ἔχει καὶ ἐνεργητικόν, ὡς δηλοῖ τὸ «τόξοις ἔκηδε θεοῦς», ὃ ἐστὶν ἔβλαπτε. τὸ μέντοι κήδεσθαι, ὃ δηλοῖ τὸ φροντίζειν, οὐδέποτε προφέρεται ἐνεργητικῶς. (ἡ. 385) Κρατερός δὲ Ἐφιάλτης εἴη ἂν ὡς καὶ κρατερός δεσμός ὁ χαλεπός. οὕτω δὲ καὶ κρατερός παῖς Ἀμφιτρύωνος. Οὐ γὰρ ἔστι σημαντικὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἐπαίνου τὴν τοιαύτην λέξιν εἶναι. Τοῦ δὲ Ἐφιάλτης ἀναλογώτερον ἔχειν δοκεῖ ὁ προρρηθεὶς ἐπίαλτος. οὐ γὰρ ἔστι σαφὲς αἴτιον τῆς τοῦ π εἰς φ μεταβολῆς, εἶγε ψιλοῦται τὸ ἰάλλω. (ἡ. 388) Τὸ δὲ «ἀπόλοιτό κεν» ταυτόν ἐστὶ τῷ ἀπώλετο ἂν. ἔστι δὲ Ἀττικὸν τὸ ἀντὶ παρωχημένων χρᾶσθαι τοῖς εὐκτικοῖς, οἷον τῷ ἔλθοι ἀντὶ τοῦ ἦλθε καὶ τῷ δράμοι ἀντὶ τοῦ ἔδραμε, καὶ τοῖς ὁμοίοις, ὦν χρῆσις ἀπειροπληθῆς. (ἡ. 389) Ἡερίβοια δέ, εἰ μὲν παρὰ τὴν βοήν γίνεται, καλοῖτο ἂν οὕτως ὡς οἷον ὑψίλαλος κατὰ τοὺς ἡεροφώνους. εἰ δὲ παρὰ τὴν βοῦν, δηλοῦν δοκεῖ ἢ τὴν μελάμβοον ἢ τὴν μεγαλόβοον, ὡς οἷον ἐρίβουν,

ἢ τὴν πολύβουν, ὡς πλεονάζειν οὕτω τὸ κατ' ἀρχὴν ἤ. Σχηματισμὸς δὲ τῆς Ἑριβοίας κατὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ ἄλφειβοίαν. (η. 390) Ὁ δὲ Ἑρμείας ὡς πρωτότυπον ἐπενθέσει μὲν τοῦ ἱ Ἑρμείας γίνεται, κράσει δὲ τοῦ ἔ καὶ ἄ εἰς ἠ Ἑρμῆς. (η. 391) Τὸ δὲ 2.105 δαμνᾶν πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ἄν Δώριον, ὁποῖος γίνεται καθ' Ἡρῳδιανὸν καὶ ἐν τῷ ἐλαύω ἐλαύνω, δύω δύνω, καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 392) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸν Ἡρακλῆν κρατερὸν παῖδα Ἀμφιτρύωνος εἰπὼν, εἶτα καὶ Διὸς υἱὸν αὐτὸν λέγει, οὐ μόνον διὰ τὸ βασιλικόν, ἀλλ' ἵνα καὶ πιθανοὺς καταστήσῃ τοὺς περὶ αὐτοῦ μύθους, ἡγουν τὴν βολὴν τῆς Ἡρας καὶ τοῦ Ἄιδου. οὐ γὰρ ὁ τοῦ Ἀμφιτρύωνος ἀλλ' ὁ τοῦ Διὸς δύναται ἄν τοιαῦτα ποιεῖν. (η. 393) Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐνταῦθα καὶ τόπους ὀρίζει ταῖς πληγαῖς διὰ πιθανότητα, εἰπὼν τὴν μὲν Ἡραν δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν βληθῆναι ὀιστῶ τριγλώχινι, τὸν δὲ Ἄιδην ὦμῳ ἐνὶ στιβαρῶ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι κατὰ μαζὸν ἀλληγορικῶς ἡ Ἡρα βάλλεται, ἡγουν ὁ ἀήρ, διότι ἐπηβόλωσ, εἰπεῖν δὲ καιριώτερον εὐθυβόλωσ καὶ ἐπιτυχῶσ καὶ εὐσκοπώτατα, ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου λόγου νενόηται, ὅτι ζωογόνος ἐστὶν ὁ ἀήρ· τούτου γάρ ἐστι δηλωτικὸν ὁ μαζός, τρέφων τὰ νεογνά. ὅθεν καὶ οὐθαρ ἀρούρης τὸ πῖον λέγεται καὶ θρεπτικόν. (η. 400) Ὁ δὲ Ἄιδης παρὰ τὸν ὦμον βέβληται, ὑψηλὸν ὄντα τὸν ἐν σώματι, διότι εὐσκόπως πάλιν ὁ αὐτὸς Ἡρακλῆς, τουτέστιν ὁ φιλόσοφος λόγος, κοῦφον εἶναι αὐτὸν καὶ ἀνωφορούμενον κατενόησεν. ὅπουγε καὶ αὐτὸς ὁ ὑπόγαιος ἀήρ τοιοῦτός ἐστι φύσει. ἢ μάλιστα διότι ἡ καιριωτάτη βολὴ τοῦ λόγου κατὰ τοῦ ἀέρος ἄνω που γίνεται, ὅτε τὰ μετέωρα σκέπτεται. καὶ γὰρ θεωρεῖ μὲν αὐτὸς καὶ τὰ κάτω τοῦ Ἄιδου, ἥτοι τοῦ σκοτεινοῦ καὶ μέλανος ἀέρος, καταβαίνων εἰς αὐτὸν καὶ οἷον ἐρεβοδιφῶν. ἐπὶ μᾶλλον δὲ τῆς αὐτοῦ κεφαλῆς ἐφίεται καὶ κατὰ τῶν ἄνω τεύχας ἑαυτὸν ἐπιβάλλει τοῖς ἐκεῖ σκοπιμώτατα. (η. 393) Τριγλώχιν δὲ ὀιστός ὁ τῆς φιλοσοφίας τριπλοῦς τρόπος, ὁ ἠθικός, ὁ φυσικός καὶ ὁ μαθηματικός, οἷς χρώμενος ὁ 2.106 Ἡρακλῆς λόγος ἐπιτυχῶσ βάλλει κατὰ τε ἀνδρῶν καὶ θεῶν, ἥτοι ἐπιτυχάνει φιλοσοφίας λόγῳ τῆς τῶν θεῶν τε καὶ ἀνθρωπίνων καταλήψεως. Γλωχίν δὲ ξίφους ἢ γωνία. ὅθεν καὶ γίνεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὡς οἷον γωνιοχίν τις οὔσα, καὶ ἐν συγκοπῇ καὶ τροπῇ γλωχίν ἢ γωνίαν ἔχουσα. ἢ καὶ ἄλλως παρὰ τὸ κλῶ, οἷον κλωχίν τις ἢ κεκλασμένη, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, κλάσμα ἔχουσα. Ἡ δὲ γωνία ὅτι ἀπὸ τοῦ γόνου κατ' ἔκτασιν γίνεται, δηλοῦσι καὶ αὐτὸ οἱ παλαιοί. (η. 395) Τὸ δὲ «Ἄιδης πελώριος» ἐπιλεχθεῖν ἄν ποτε ἀστείως καὶ ἀνδρὶ φάγω μεγαλοσωμάτῳ. (η. 396) Ἐν δὲ τῷ «ῶντος ἀνήρ», ἡγουν ὁ αὐτός, ἰστέον ὅτι ἡ ἄν διφθογγος ἐν μιᾷ μὲν λέξει κατὰ διάλυσιν προάγεται διεξοδικῶς, οἷον θαυμάσιος ὁ θαυμάσιος, καὶ ἐῶντος ἀντὶ τοῦ ἑαυτοῦ, ἐν δὲ δυοῖν λέξεσι κέκρται τῷ λόγῳ τῆς συναιρέσεως. Ἔτι ἰστέον ὅτι, ὡσπερ φθογγὴ φθόγγος, χολὴ χόλος, [τιμὴ τίμος παρὰ τῇ κωμῳδίᾳ τὸ τίμημα], ποθὴ πόθος, ὠνὴ ὠνος, βολὴ βόλος, καὶ ἕτερα, οὕτω πύλη πύλος ἀρσενικῶς οἷον «ἐν πύλῳ βαλῶν». Οὐ γὰρ ἐν τῇ Πύλῳ τῇ πόλει τὸν Ἄιδην ὁ Ἡρακλῆς ἔβαλεν, ἀλλὰ κάτω ἐν τῆτῶν νεκρῶν πύλῳ. διὸ καὶ ἐρμηνεύων ἐπάγει «ἐν νεκύεσσι βαλῶν». [Βόλον δὲ ἀνωτέρω ἔφαμεν τὸν ὁμωνύμως λεγόμενον ἐπὶ τε τοῦ πεττευτικοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ δίκτυον δέ. Ὅθεν καὶ ῥῆμα σπουδαῖον ἐν χρήσει τὸ βολίζειν, ἡγουν βάθος θαλάσσης μετρεῖν μολιβδίνῃ καθέτω ἢ τοιῶδέ τινα.] (η. 399) Τὸ 2.107 δὲ ὀδύναις δεδόσθαι οὐκ ἀπέοικε τοῦ ὀδύναις πεπάρθαι. διὸ εἰπὼν «ὀδύνησιν ἔδωκεν» ἐπάγει μετ' ὀλίγα τὸ «ὀδύνησι πεπαρμένος», προσφυῶς τρέψας. ὡς γὰρ τις βέλει, οὕτω καὶ ὀξείας ὀδύναις πείρεσθαι λέγοιτ' ἄν. [Τροπῆς δὲ εἰσι καὶ ἄμφω μύθῳ πρεπούσης. ὡς οἷον γὰρ τι σωματοειδὲς αἰ ὀδύναις ὑπόκεινται, αἷς ὁ Ἄιδης δέδοται, ναὶ μὴν καὶ πέπαρται, εἶη δ' ἄν ταῦτόν εἰπεῖν καὶ ἐλήλαται. (η. 400) Στιβαρὸς δὲ ὦμος, καθὰ καὶ χεῖρ στιβαρά, ὁ πυκνὸς καὶ οὕτω στερρὸς παρὰ τὸ ἔστιβον. ἐξ οὗ καὶ ὁ στίβος καὶ ἡ στιβάς.] Τὸ δὲ ἐλήλατο νῦν μὲν ἐπὶ ὀιστοῦ κεῖται, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ἐπὶ ἔγχους. καὶ ξίφει δὲ τις διελαθῆναι δύναται. (η. 401) Ὅτι ἀνθρωποπαθεῖς τοὺς θεοὺς Ὀμηρος

ποιῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἀνθρωπίνως καὶ ἰατρὸν ἰώμενον τάς, ὡς εἰκός, συμπιπτούσας πληγὰς. ὃν καὶ ἀπὸ τοῦ παῖω, τὸ θεραπεύω, ὀνοματοποιεῖ καὶ Παιήονα καλεῖ, ὡς καὶ ἐν τῆ᾽Α ῥαψωδία εἴρηται. (η. 400 ς.) Ὅς ποτε καὶ τὸν Ἄιδην, φησὶν, ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσω, ἠκέσατο βληθέντα ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέος. Τοῦτο δὲ διὰ τὸ πιθανὸν τοῦ μύθου λέγει, ἵνα καὶ τὸν Ἄρην ἐνταῦθα ἰάσῃται ὁ αὐτός. Τὴν γὰρ Ἀφροδίτην οὐδενὸς τοιοῦτου ἀξιοῖ ὁ ποιητής, ἀλλὰ τῆ τῆς Διώνης μόνη ἐπαφῆ θεραπεύει, διότι τε οὐκ ἀξιόλογον τὸ τραῦμα καὶ ὅτι οὐδὲ θέλει πολυλογεῖν καὶ εἰς οὐδὲν δέον ταῦτολογεῖν. Ὅτι δὲ παιήων λέγεται καὶ ὕμνος εἰς Ἀπόλλωνα, 2.108 ἐν τῆ᾽Α καὶ αὐτὸ εἴρηται. λέγεται δὲ παιήων καὶ τι μέλος ἐπινίκιον, ὁποῖον Ἀχιλλεὺς ᾄδει ἀνελών τὸν Ἑκτορα, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς φαίνεται. Ὀδυνήφατα δὲ τά, ὡς εἰπεῖν, ἀκεσώδυνα. ταῦτόν γὰρ οὕτως ἢ οὕτως εἰπεῖν, ὡς τοῦ ἀκέσασθαι ὀδύνην καὶ τοῦ ὀδύνην φᾶσαι, ἦτοι φονεῦσαι, ὡς οἶά τινα πολεμίαν, ταῦτὰ δηλούντων. ἐνέργειαν δὲ σημαίνει τὸ ὀδυνήφατον. Ἀνάπαλιν δὲ τούτου πάθος τὸ μυλήφατον καὶ τὸ πρόσφατον ἐν τῷ «πρόσφατος νεκρός», ὁ ἐγγὺς καὶ πρὸ ὀλίγου φονευθεῖς. Ἔστι δὲ πως καὶ διασαφητικὸν τῶν ἐνταῦθα φαρμάκων τὸ ὀδυνήφατα. εἰ γὰρ ὀδυνήφατά εἰσι, φέρουσιν ἄρα ἄχος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ἠκέσατο, οὐ μὴν ἄχος, ὃ τοῖς φαύλοις φαρμάκοις ἐτυμολογικῶς ἔγκειται. (η. 401 ς.) Τὸ δὲ πάσσω ῥιζοτόμον ἐμφαίνει καὶ τὸν Παιήονα, καὶ ἄλλως δέ, βοτανῶν ἐπιλέκτην, ἃς τρίβων ἐπέπασσε τοῖς χρήζουσι, ῥᾶον ἰώμενος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «οὐ μὲν γάρ τι κατὰ θνητούς γ' ἐτέτυκτο», ἢ μάλιστα «καταθνητός γ' ἐτέτυκτο», ἐν ἐνὶ μέρει λόγου κατὰ τὸ «θεοῦ ἐπιμήνις» καὶ «βοῶν ἐπιβουκόλος» καὶ «καταθνητῶν ἀνθρώπων» καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἐπαινος δὲ ἀγαθοῦ ἰατροῦ τὸ ῥηθέν. (η. 403) Ὅτι βαρυνομένη κατὰ Ἡρακλέος ἢ Διώνη φησὶ κομματικῶς, ὑβρίζουσα κατὰ σχῆμα σφοδρότητος, οὕτω «σχέτλιος, ὄβριμοεργός, ὃς οὐκ ὄθεται αἴσυλα ῥέζων», ἠγουν οὐκ ἐπεστρέφετό τινος ἀδικῶν. (η. 404) Εἶτα καὶ τὸ εἶδος τῆς ἀδικίας ἐκτιθεῖσά φησιν «ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεούς», ὃ ἐστὶν ἔβλαπτε. (η. 403) Καὶ σημείωσαι ὅτι τὸ σχέτλιος οὐδ' ἐνταῦθα πάνυ τραχεῖα 2.109 ὕβρις ἐστίν, ὡς οὐδὲ τὸ ὄβριμοεργός, ἀλλὰ τὸν ὀξὺν δηλοῖ καὶ ἰταμόν καὶ σφοδρὸν εἰς τὸ ποιῆσαι τι οὐκ ἀγαθόν, ὃν ἔδει μὴ τοιοῦτον εὐθύς εἶναι, ἀλλὰ σχέσθαι καὶ τλῆναι. Χρήσιμον δὲ τὸ «σχέτλιος» καὶ ἐξῆς ὅλον τὸ ἔπος εἰς ψόγον ἐμβριθοῦς ἀδίκου ἀνδρός. [Σημεῖωσαι δὲ ὡς τῶν αὐτῶν ῥημάτων συντιθέντων τὴν τε γεωργικὴν ἐχέτην καὶ τὸν σχέτλιον, ὅμως ἐν ἀμφοῖν πολλὴ ἢ κατὰ νοῦν διαφορά. Σχέτλιος μὲν γὰρ ὁ προσεχῶς δηλωθεῖς, ἐχέτη δέ, ἥς ἔχεται τις τλημόνως.] Τί δὲ ἐστὶ τὸ αἴσυλον καὶ ὄθεν γίνεται, φανεῖται ἀλλαχοῦ. Ἐνταῦθα δὲ ἰστέον καὶ ὅτι ὁ αἴσυλα ῥέζων καὶ αἰσυλοεργός λέγεται ἀναλόγως τῷ ὄβριμοεργός. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ὄς» δις κείμενον συνεχῶς κατὰ σχῆμα ἐπαναφορᾶς ἐν τῷ «ὄς οὐκ ὄθετο» καὶ «ὄς ἔκηδεν». (η. 406 ς.) Ὅτι, ὡς καὶ προεγράφη, τὸ νήπιος ἐπιφωνεῖν εἴωθεν ἐν ἀρχῇ στίχου πολλαχοῦ ἢ ποιητικῆ Μοῦσα τοῖς ἀξιόν τι λόγου πταίσασιν, ὡς καὶ ἐνταῦθα «νήπιος», ὁ Διομήδης δηλαδή, «οὐδὲ τὸ οἶδε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, ὅτι μάλα οὐ δηναῖός, ὃς ἀθανάτοισι μάχεται». Τοῦτο δὲ παρωδηθὲν δύναται γνωμικὸν ὀρθὸν σὺν τοῖς ἐξῆς γίνεσθαι, οἷον ἵνα εἴπῃ τις, ὅτι μάλα οὐ δηναῖός, ὃς ἄν γε θεῶ μάχεται, οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν ἐλθόντ' ἐκ πολέμου καὶ αἰνῆς δηϊότητος. Περὶ ἧς διὰ τί ὀξύνεται ἐν τῇ εὐθείᾳ-ἢ δηϊότης γὰρ ἐστίν, ὡς ἢ βραδυτῆς-ῥηθήσεται ἀλλαχοῦ. Σημεῖωσαι δὲ ἐνταῦθα τὸ καινοπρεπὲς τῆς συντάξεως. Εἰπὼν γὰρ «σοὶ δ' ἐπὶ τοῦτον ἀνήκεν ἢ Ἀθηνᾶ», ἐπάγει εὐθύς τὸ νήπιος, τελείαν στίξας εἰς τὸ Ἀθηνᾶ. καὶ οὐδὲν μὲν ἐκώλυεν 2.110 εἰπεῖν «σοὶ δὲ τοῦτον ἀνήκεν ἢ Ἀθηνᾶ νήπιον» κατὰ πτώσιν αἰτιατικὴν, προέκρινε δὲ τὸ καινόσχημον. (η. 408) Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ ἀφελῆς ἔννοια τὸ «οὐδέ τι μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν», ἀλλ' ἔχει ἄλλως ὕψος ὁ λόγος διὰ τὸ τῆς γνώμης ἔνδοξον. διδάσκει γὰρ ὅτι τῶν θεομάχων οἱ παῖδες ταχὺ ὀρφανίζονται. Ὀνοματοπεποιήται δὲ τὸ παππάζειν, ὡς καὶ τὸ ποππύζειν, καὶ

δηλοῖ τὸ βρεφικῶς προσφθέγγεσθαι τὸν πατέρα. Ἐκ δὲ τῆς λέξεως ταύτης καὶ ὁ πάππος, καὶ πάππας, αὐτὸς ὁ πατήρ, πᾶς λεγόμενος μονοσυλλάβως κατὰ βρέφους προσφώνησιν, καθὰ φασιν οἱ παλαιοί, ὡσπερ καὶ μᾶ ἢ μήτηρ, καὶ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν πάπας καὶ παπίας, ὡς μαμμία ἢ ῥηθεῖσα μᾶ. Ἐνταῦθα δὲ χρήσιμον καὶ τὸ τοῦ Ἀρριανοῦ εἰπόντος ἐν Βιθυνιακοῖς, ὅτι ἀνιόντες εἰς τὰ ἄκρα τῶν ὀρῶν Βιθυνοὶ ἐκάλουν πάπαν τὸν Δία καὶ Ἄττιν τὸν αὐτόν. Ὁμοίως καὶ Ἡροδότου τὸ «καλεῖται Ζεὺς ὑπὸ Σκυθῶν ὀρθότατα Παπαῖος». ἐξ ὧν συνάγεται θεῖαν εἶναί τινα λέξιν τὸ πάπας καὶ πάππος καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁμώνυμος ὧν ὁ πάππος δηλοῖ, ὡς ἐξ ὁμοιότητος ἴσως τοῦ παρ' ἡμῖν προγόνου γέροντος πάππου, καὶ τὸ ἀκάνθινον ἐν ξηρότητι πολίωμα, ὅπερ Ἄρατος λευκῆς γήρειον ἀκάνθης λέγει. καὶ ὅτι παπάζειν μὲν ἐπὶ μόνων ἀνθρώπων, ποππύζειν δὲ καὶ ἐπὶ ἀλόγων. οὐ γὰρ μόνον τροφῆες βρέφη, ἀλλὰ 2.111 καὶ ἵππους καὶ βόας οἱ τημελοῦντες ποππύζουσι. καὶ ὅτι τὸ ποππύζειν καὶ ποππυλιάζειν λέγεται Δωρικῶς. Θεόκριτος «καὶ ἀδύ τι ποππυλιάσδει». τινὲς δὲ αὐτὸ παππυλιάσδει γράφουσι. Παρὰ δὲ τοῖς παλαιότεροις φέρεται καὶ ὅτι πάπας τῇ Ῥωμαίων φωνῇ πατέρα σημαίνει, καὶ ὅτι Ῥωμαῖοι μὲν αὐτὸ βαρυτόνως προφέρουσιν, ἡμεῖς δὲ περισπωμένως. Ἄλλοι δέ, ὅτι παρὰ Συρακουσίους πάπας ὁ πατήρ. ὁ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν πάππας γίνεται, προσφώνησις ὃν τιμητικὴ υἱῶν πρὸς πατέρα. καὶ ὅτι κολακεύειν τί ἐστὶ τὸ ποππύζειν καὶ πόππυσμα κολακεῖα ἵππων ἀδαμάστων. Ἐν δὲ ἐκθέσει συγγενικῶν λέξεων φερομένων ἐν Ῥητορικῷ Λεξικῷ γράφεται καὶ ταῦτα· παππίζειν τὸ πάππαν καλεῖν καὶ παππίαν. οὕτω δὲ τὸν πατέρα οἱ Ἀττικοὶ ὑποκορίζονται. τὸν δὲ τροφέα πάππαν οὐδεὶς, φησὶν, Ἑλλήν καλεῖ. Καὶ ὅτι τῶν συγγενικῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἐστὶ κοινὰ πάντων, οἷον πατήρ, μήτηρ, ἀδελφός καὶ τὰ ὅμοια—λέγω δὲ ὅτι πᾶς ἂν εἴποι πατέρα τὸν δεῖνα τοῦ δεῖνος, καὶ υἱὸν καὶ ἀδελφόν—, τὰ δ' ἐκ προσώπου λέγεται ἰδίως, οἷον ἄπφαν τὴν ἀδελφὴν Ἀττικῶς μόνη ἢ ἀδελφὴ εἴποι ἂν, καὶ πάππαν τὸν πατέρα μόνος ὁ παῖς, ὡσπερ καὶ μαμμίαν τὴν μητέρα καὶ τὰ ὅμοια, ἐν οἷς θῆσει τις καὶ τὸ ἠθεῖος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, ὡς ἐρρέθη, ἄπφα γίνεται καὶ τὸ ἄπφιον, ὑποκόρισμα ὃν 2.112 ἐρωμένης. Τινὲς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἄπφα ὑποκόρισμά φασιν Ἀττικόν. ὁ μέντοι ἀπφύς παρὰ Θεοκρίτῳ πατρὸς κλησὶς, ἦν βρέφος ἂν προσεῖποι πατέρα τόν, ἀφ' οὗ ἔφυ. τοιοῦτον γὰρ τι ἢ λέξις ὑποβάλλει νοεῖν. [Ἰστέον δὲ ὅτι, καθὰ λόγῳ συγγενικῷ πάππος ὁ τοῦ πατρὸς πατήρ καὶ ἐπίπαπος πατήρ πάππου, ὁ καὶ πρόπαπος, οὕτω καὶ τῆθῃ βαρυτόνως ἢ τῆθῃ ὀξυτόνως ἢ τοῦ πατρὸς μήτηρ καὶ ἢ τῆς μητρὸς δέ. Ἡ μέντοι τῆθις ἄλλο τι ἐστίν, ἀναλογοῦσα τῷ θεῖω, περὶ οὗ ἀλλαχόθι δηλοῦται. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι κωμωδίας ἴδιον παππίζειν λέγειν διὰ τοῦ ἰῶτα τὸ καθ' Ὅμηρον παππάζειν διὰ τοῦ ἄλφα. Ὡς δὲ πάππος καὶ τι γενεῖου δηλοῖ καὶ ἀκάνθης δὲ λευκὸν ἐξάνθημα, ὅθεν καὶ τὸ γήρειον παρῆκται, ἀλλαχοῦ δεδήλωται.] (η. 408) Τὸ δὲ «ποτὶ γούνασιν» ἐλλιπῶς μὲν ἔχει τῆς φράσεως διὰ τὴν τοῦ λαλοῦντος προσώπου ἀγωνίαν. τὸ γὰρ ὅλον ἦν εἰπεῖν «ποτὶ γούνασιν ἐζόμενοι». Ἔθος δὲ δηλοῖ βρεφοκομούντων, οἱ γούνασιν ἐφέζουσι τὰ βρεφύλλια, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς που δηλοῖ ὁ ποιητής. (η. 410 ς.) Ὅτι περὶ τινος ἀκαίρως ἀλαζονευομένου, ἐφ' οἷς ἐνίκησεν οὐ μέγαν τινά, εἴποι τις ἂν ὡς, εἰ καὶ μάλα καρτερός ἐστι, φραζέσθω, μὴ τίς οἱ ἀμείνων ἄλλος μάχηται. Διώνη δὲ τοῦτο περὶ Διομήδους φησὶν. (η. 412–5) Ὅτι τριῶν θυγατέρων Ἀδράστου Αἰγιάλεια μὲν ἢ νεωτάτη γυνὴ Διομήδους ἦν, Ἀργεῖα δὲ Πολυνεΐκος, Δηϊπύλη δὲ Τυδέως. οἱ μὲν οὖν μεθ' Ὅμηρον ἐκμανῆναί τε τὴν Αἰγιάλειαν περὶ πορνείαν ἱστοροῦσιν Ἀφροδίτης χόλω, διότι ὑπὸ Διομήδους ἐτρώθη, καὶ Σθενέλω τῷ τοῦ Κομήτου, ὃν φύλακα τοῦ Ἄργους εἶασεν ὁ Διομήδης, φασὶν αὐτὴν ἐμφύεσθαι κατὰ ἔρωτα μοιχικόν. καὶ τᾶλλα λέγουσιν, ὅσα καὶ Λυκόφρων ἱστορεῖ. Ὅμηρος μέντοι περίφρονα καὶ ἰφθίμην αὐτὴν φησι καὶ φίλανδρον εἶναι λέγει καὶ πενθεῖν ἐπὶ τῇ τοῦ Διομήδους ἀποδημίᾳ ἱστορεῖ. Φησὶ γοῦν «μὴ δὴν

Αἰγιάλεια περίφρων Ἀδρηστίνη ἐξ ὕπνου γοόωσα φίλους οἰκῆας ἐγείρη κουρίδιον ποθέουσα πόσιν, τὸν ἄριστον Ἀχαιῶν, ἰφθίμη ἄλοχος 2.113 Διομήδεος». (η. 413) Ἐνταῦθα δὲ οἰκῆας, ὡς δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς, οὐ τοὺς δούλους ὁ ποιητὴς λέγει, ἀλλὰ ἀπλῶς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ ἢ τοὺς οἰκειούς. διὸ καὶ φίλους οἰκῆας φησι. [Φέρεται δ' ἐν τοῖς τοῦ γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους καὶ περὶ οἰκετῶν λόγος, ὅτι οὐ μόνον οἱ κατ' ἀγροὺς ὑπουργοὶ οὕτως ἐλέγοντο, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν οἰκίαις ἐλεύθεροι, ὡς ἂν εἴποι τις «οἰκῆται» μεταλήψει τοῦ ἠ. παράγει δὲ αὐτὸς καὶ παροιμίαν ἐξ Εὐριπίδου λέγουσαν «ἔνδον γυναικῶν καὶ παρ' οἰκέτας λόγος», ἥγουν ἐν τοῖς κατ' οἰκίαν λαλητέον ἂν εἴη τὰς γυναῖκας, ἔξω δὲ οὐκ ἐξιτέον, οὐδὲ ἀλλοτρίων παρόντων λυτέον τὴν λαλιάν.] (η. 414) Τὸ δὲ ἄριστον Ἀχαιῶν πρὸς παρηγορίαν Ἀφροδίτης εἴρηται ὑπὸ τῆς μητρός, ἵνα μὴ δοκῆ ὑπὸ τοῦ τυχόντος τετρωθῆναι—ἄλλως γὰρ οὐ πάντων Ἀχαιῶν ἄριστος ὁ Διομήδης ἦν—ἢ καὶ ἄλλως ὁ ἄριστος τὸν ἀπλῶς ἀριστεὰ δηλοῖ. πιστὸς δὲ ὁ ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἔπαινος. (η. 415) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τῷ ἀρίστῳ καὶ ἡ ἄλοχος ἰφθίμη προσμεμαρτύρηται, ὡς καὶ ἡ Πηνελόπη τῷ Ὀδυσσεῖ. Ἔστι δὲ πάντως τὸ ἰφθίμη ταῦτον τῷ ἀνδρείᾳ, ὅπερ ἀλλαχοῦ δαίφρων φησί. τοῦτο δὲ πρὸς διαστολὴν ἄλλων εἴρηται γυναικῶν, αἱ φύσει ἀνάλκιδές εἰσι καὶ θηλύτεραι, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς ἔφη ἐν τῷ «γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύεις». καὶ τάχα, ὅσας μὲν ἡ Ἀφροδίτη ἠπεροπεύει, αὗται ἀνάλκιδες, αἱ δὲ μὴ τοιαῦται ἰφθίμαι εἰσιν. (η. 413–5) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐξ ὕπνου γοόωσα» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «ἄριστον Ἀχαιῶν» καὶ γυναικὶ ἂν ἀρμόση χηρωθείση μὲν ἀνδρός, 2.114 πενθούση δὲ πολλὰ ἐπ' ἐκείνῳ, ὅποιον δὴ τι πάθοι ἂν καθ' Ὀμηρον καὶ ἡ Αἰγιάλεια θανόντος τοῦ ἀνδρός. οὕτω καὶ τὴν Πηνελόπην ἱστορεῖ κλαίουσαν ἐπὶ τῷ Ὀδυσσεῖ οὐ μόνον μεθ' ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ νυκτός, ὃ μάλιστα φιλίας πλείονος ἔνδειξις. [Ἐπίτασιν δὲ γόου δηλοῖ τὸ δι' αὐτοῦ νύκτωρ τοὺς κοιμωμένους ἀφυπνίζεσθαι.] (η. 416) Ὅτι ὡσπερ τὸν ἰδρῶτα ἰδρῶ λέγει κατὰ ἀποκοπὴν ὄλης συλλαβῆς, οὕτω τὸν ἰχῶρα ἰχῶ, οἷον «ἀμφοτέρησιν ἀπ' ἰχῶ χειρὸς ὁμόργνου». καὶ ἔστιν ὅμοιον καὶ τὸ τὸν κυκεῶνα εἰπεῖν κυκεῶ, καὶ Ἀπόλλω τὸν Ἀπόλλωνα. Τὸ δὲ γράφειν ἰχῶρ μετὰ τοῦ ῥ κατὰ ἀποκοπὴν μόνου τοῦ τελευταίου φωνήεντος οὐ πάνυ ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς διὰ τε τὴν καινότητα τῆς ἀποκοπῆς καὶ ἵνα μὴ συμφωνῇ τῇ εὐθείᾳ. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ Γεωγράφου ἱστοροῦντος καινὴν τινα ἀποκοπὴν τοῦ ἦλος ἦλ, οἷον δαιμόνιος ἦλ, οὐ πάνυ ξενίζον ἂν εἴη τὸ εἰπεῖν τὸν ἰχῶρα ἰχῶρ. Τὸ δὲ ἀμφοτέρησιν ἀπὸ κοινοῦ ἔχει νοούμενον τὸ χερσί. Τὸ δὲ ὁμόργνου γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ ὁμόργω, ὡς ἄγω ἀγνύω, καθὰ καὶ ἐτέρωθι ἐρρέθη. δηλοῖ δὲ τὸ ἀπεπίεζε. Τὸ δὲ ὁμόργω ἀπὸ τοῦ ἀμέλγω ἔχει τὴν παραγωγὴν, ὃ καὶ ἀμέργω λέγεται, ὡς προεῖρηται. (η. 417) Ὅτι ἐπὶ συντόμου θεραπείας σώματος οἰκεῖον τὸ «ἄλθετο χεῖρ», ἢ ἄλλο τι μέρος σωματικόν, «ὀδύναι δὲ κατηπιόντων βαρεῖαι». Καὶ σημειῶσαι, ὡς ψιλοῦται τὸ ἦπιον. οὐ γὰρ λέγει κατηπιόντων, ἀλλὰ ψιλῶς κατηπιόντων. δῆλον δ' αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐκ τοῦ «ἐπὶ τ' ἦπια φάρμακα πάσσειν». Τῶν δὲ γε μεθ' Ὀμηρόν τινες ἐδάσουν αὐτὸ ἐκ τοῦ ἦδω παράγοντες. Ὅρα δὲ 2.115 καὶ ὅτι ἀσυνδέτως εἰσήγαγε κατὰ λόγον γοργότητος τὸ «ἄλθετο χεῖρ», δηλῶν καὶ ἐν τῷ σχήματι τὸ ταχὺ τῆς θεραπείας. Παρήκται δὲ τὸ ἄλθετο ἐκ πρωτοτύπου θέματος τοῦ ἄλθω, ἀφ' οὗ τὸ ἀλθαίνω. (η. 418–25) Ὅτι Ἀθηναῖα καὶ Ἥρα σιλλαίνουσαι ἀστείως καὶ κερτομοῦσαι τὴν τῆς ἀνάλκιδος Ἀφροδίτης πληγὴν κωμικώτερον, ὡς δῆθεν οὔτε ἐκ δόρατος οὔτε ἐν πολέμῳ γενομένην, φασὶν ἀμύξασθαι τὴν αὐτῆς χεῖρα περόνη τινὸς γυναικὸς Ἀχαιῖδος, καταψώσης ἐκείνην καὶ ἀνείσης, ἥτοι ἀναπειθούσης, εἰς ἀρπαγὴν, ὡς δηλαδὴ ποτε καὶ τὴν Ἐλένην ἠπάτησε. Φασὶν οὖν· «ἦ μάλα δὴ τινα Κύπρις Ἀχαιῖάδων ἀνείσεια Τρωσὶν ἄμ' ἐσπέσθαι, οὐς ἔκπαυλ' ἐφίλησε, τῶν τινα καρρέζουσα Ἀχαιῖάδων ἐυπέπλων πρὸς χρυσοῦν περόνη καταμύξατο χεῖρα ἀραιήν». καὶ αὐταὶ μὲν οὕτως. Ὁ δὲ Ζεὺς ἐπὶ τῷ σκώμματι οὐ γελᾷ—σεμνῶν γὰρ προσώπων ὁ ἐπὶ τοιούτοις γέλως ἀλλότριον—, ἀλλὰ μειδιᾷ, ὃ πολλῶ τοῦ γελᾶν σεμνότερον,

γέλως ὃν ἠρεμαῖος, ἀνακεκραμένος συννοία. Καὶ σημείωσαι ὅπως ὁ καὶ τὰ τοιαῦτα δεξιὸς ποιητῆς ἐνταῦθα εὐφυῶς τὴν Ἀφροδίτην ἐκωμώδησεν, οὐκ αὐτὸς ἐκ προσώπου οἰκείου, ἀλλὰ διὰ Ἀθηνᾶς καὶ Ἥρας, αἱ κερτομίαις ἐπέεσσιν ἐπὶ τῇ Ἀφροδίτῃ τὸν Δία ἐρέθιζον. Ὅρα δὲ καὶ τὴν μέθοδον. Ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔδει μὲν τοιοῦτοις ἐναγωνίοις τόποις παρεντεθῆναι σκώμματος ἰλαρότητα, ἄλλως δὲ πάλιν ἦν ἀνάγκη τοῦτο γενέσθαι διὰ τὴν τῶν προσώπων ποιότητα τῶν μισούντων τὴν Ἀφροδίτην, ποιεῖ ὁ ποιητῆς εὐμεθόδως τὸ πρᾶγμα, καὶ προεπισημνόμενος ὡς, εἰ καὶ φορτικὸν ἐνταῦθα τὸ σκώπτειν, ὅμως ἀναγκαῖον οὕτως ἐπάγει τὸ σκῶμμα. (η. 421–5) Φησὶ γὰρ 2.116 «Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεται, ὅττι κεν εἴπω» καὶ τὰ ἐξῆς. οἶονεὶ γὰρ πρὸς τὸν πολύνουν ἀκροατὴν ἐνταῦθά φησιν ὁ ποιητῆς ὡς, εἰ καὶ μὴ καιρὸς ἰλαρότητος ἐνταῦθα, ὅμως διὰ τὰ πρόσωπα τὰ ὑποκείμενα χρηστὸν λόγῳ κερτόμῳ. συγγνώμην οὖν ζητεῖ τρόπον τινὰ ἐπὶ τῇ κερτομίᾳ καὶ συγγινώσεται πρὸς γε Διός, ἦτοι τοῦ ὀρθὰ νοοῦντος. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἀστεῖος ὁ λόγος καὶ πολυειδής. Προαγωγείαν τε γὰρ καταλέγει τῆς Κύπριδος καὶ ψεκτὴν φιλανδρίαν αὐτῆς ὑπολαλεῖ τὴν ἐπὶ τοῖς βαρβάροις Τρωσὶ καὶ ἀδικίαν αὐτῆς ἐμφαίνει τὴν ἐπὶ τῇ ἀρπαγῇ τῆς Ἑλένης καὶ μαλακότητα δὲ κατηγορεῖ, ὡς ἐπὶ πληγῇ οὐκ ἀξιολόγῳ ἀχθομένης ἀλλ' ἐπὶ μόνῳ ξέσματι. (η. 425) Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἀμύσσεσθαι, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀμυχή γίνεται, ὡς τὸ «ἀμυχὰς ξεσμάτων ἐπιφερόμενος», καὶ τὸ ἄμυγμα, οἶον «πολιάς ἀμύγματα χαίτης». Ὡσπερ δὲ τὸν ὑπὸ οἴστοῦ οὐκ ἐν καιρίῳ βληθέντα σκώπτων τις εἴποι ἂν τυχὸν ὑπὸ μυίας δηχθῆναι, οὕτω πως ἡ Ἀθηνᾶ τὴν τοῦ δόρατος ἐνταῦθα πληγὴν ἀμυχῇ περόνης εἰκάζει, ἦν ἐν τοῖς στήθεσιν ἐφόρουσαν αἱ παλαιαὶ γυναῖκες, δι' ἧς τὸ κεχηνὸς τοῦ πέπλου συνήγετο, Δωριέων καταρξάντων τοῦ τοιοῦτου ἱματισμοῦ. Φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος γυναικείαν ἐσθήτα Δωρίδα τὴν ἔχουσαν περόνας. τοιαύτη δέ, φησὶν, ἡ ἀρχαία πᾶσα ἐσθῆς τῶν γυναικῶν. τὸν δὲ λίνεον, φησὶ, χιτῶνα αἱ περὶ τὴν Καρίαν εἶχον. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καλῶς οὐ τῇ Ἥρᾳ δέδοται ὁ ῥηθεὶς σκωπτικὸς λόγος. ἦν γὰρ σεμνοτάτη καὶ καθ' Ὅμηρον πρεσβυτάτη καὶ οὐ πρόπουσα τοιοῦτοις λόγοις. ἡ Ἀθηνᾶ δὲ κερτομεῖ ὡς καὶ νεωτέρα καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ πάντῃ ἀντίθετος, κατὰ μῦθον μὲν ὡς καθαρὰ μοιχαλίδι, κατὰ δὲ ἀλληγορίαν ὡς ἂν ἀντιπίπτει τῇ ἀλογίᾳ ἢ φρόνησιν Ἀθηνᾶ. Ὅτι δὲ οὐκ ἀξιόλογα πάνυ τὰ τῆς πληγῆς τῆς Ἀφροδίτης, δηλοῖ καὶ τὸ μὴ δεηθῆναι αὐτήν, ὡς εἴρηται, τοῦ Παιήονος. (η. 424 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μετὰ τὸ Ἀχαιϊάδων ὀλίγον τι ἐπεμβαλὼν ἐνυθὺς χάριν σαφηνείας ἐπανάλαβεν, εἰπὼν τῶν τινα, ἦγουν τούτων τῶν 2.117 Ἀχαιϊάδων, καταρρέζουσα ἐξέσθη τὴν χεῖρα. [Ποιεῖ δὲ τὴν τοιαύτην ἐπανάληψιν ἀναγκαίως οὐ διὰ κωλικὴν σχοινοτένειαν, ἀλλὰ διότι πάνυ χρειῶδες εἰς τὸ προκείμενον νόημα οὐ μόνον τὸ «ἀνιεῖσα», ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τὸ «καρρέζουσα». διὸ εἰπὼν ἐν πρώτοις τὸ ἀνιεῖσα, ἔθετο ἐν τῇ ἐπαναλήψει καὶ τὸ λίαν καιριώτατον, ἦγουν τὸ καρρέζουσα.] Ὅρα δὲ καὶ τὸ καταρρέζουσα ἦτοι καταψῶσα. ἡ γὰρ οὕτω ποιοῦσα εἰκότως ἂν ἀμυχθεῖη χεῖρα τῇ πρὸ τοῦ στήθους περόνῃ. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι δεξιᾶ χεῖρι ὡς τὰ πολλὰ γίνεται τὸ καταψᾶν. τὴν δεξιὰν ἄρα χεῖρα ἔοικε τετρῶσθαι ἢ Ἀφροδίτῃ, τὴν καταρρέζουσαν, ὅπερ καὶ τῇ ἀλληγορίᾳ συντρέχει. Ὡς γὰρ προεῖρηται, τοῦ Ἄρεος εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς μάχης ὄντος, ὁ Διομήδης εἰς τὰ δεξιὰ εὐδοκίμησε. διὸ καὶ χεῖρα ἀραιήν, τὴν διχῶς πνευματιζομένην, οὐ νοητέον ἀριστερὰν ἀλλ' ἀσθενῆ κατὰ τοὺς παλαιούς. Τὸ δὲ «πρὸς χρυσοῦν περόνην» ταυτόν ἐστι τῷ ἐγγὺς τῆς χρυσοῦς περόνης. Ἀττικὸν δὲ τὸ δασύνειν τὴν ἀραιήν. (η. 428) Ὅτι πρὸς τὸν ἐπαγγελλόμενον ἔργα στρατιωτικὰ ἢ ἀθλητικά, ὅσα μὴ δεξιῶς ἔχει ποιεῖν, καλὸν λεχθῆναι τὸ «οὐ τοι δέδοται πολεμῆια ἔργα». (η. 429) Εἰ δὲ καὶ περὶ ἔρωτος ὁ τοιοῦτος πονεῖται, προσεπιλεκτέον καὶ τὸ «ἀλλὰ σύ γ' ἡμερόντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο». Ζεὺς δὲ ταῦτα πρὸς τὴν Ἀφροδίτην φησὶ τὴν ἀναλκιν, λέγων καὶ ὅτι ταῦτα δ' Ἀρηὶ θεῶ καὶ Ἀθήνῃ μελήσει, ὡς καὶ ἀλληγορικῶς καὶ μυθικῶς τῆς Ἀφροδίτης μὲν ἀπολέμου οὔσης,

πολεμικῶν δὲ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἄρεος. Τὰ δὲ ἡμερόεντα, ταῦτ' ὄν εἰπεῖν ἐρόεντα καὶ ἡμερτά, ἐκ τοῦ ἡμείρω λέγεται, 2.118 προσεχέστερον δὲ εἰπεῖν, ἐκ τοῦ ἡμερος, ὃν Εὐριπίδης ὡς φάρμακον Ἀφροδίτης πλάττει ἰώδες ἐν τῷ «μήποτ' ἐπ' ἐμοὶ χρυσέων τόξων ἐφίης ἡμέρω χρίσασ' ἄφυκτον οἴστον». Τὸ δὲ «ἔργα γάμοιο» ἔχει τι κάλλους, εἰ καὶ ἀμυδρὸν κατὰ τοὺς ῥήτορας, ἐν τῷ τὴν λήγουσαν τῆς πρώτης λέξεως ἀρχὴν τῆς δευτέρας γίνεσθαι. (η. 430) [Τὸ δὲ «Ἄρηι θεῶ» καὶ ἐξῆς, προαναφώνησις καιρία ἐστίν, ὡς τοῦ Ὀμηρικοῦ Διός, ὃ ἐστὶ νοός, μετ' ὀλίγα τερατευσομένου πολεμικὴν τινα περιπέτειαν ἐν Ἀθηνᾶ καὶ Ἄρει, δι' ἧς ὁ Διομήδης φανεῖται σεμνός. (η. 429) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἔργα γάμου ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα φησὶν οὐ τὰ γυναιξὶν ἀπλῶς ἀνήκοντα, οἷον ἰστόν, ἡλακάτην, καὶ ὅσα ἄλλα οἶδεν αὐτός, ὧν ψιλὴν μνεῖαν ἔθετο ἐν τῷ «οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι ἔργα», τὰ μετὰ γάμον δηλαδὴ λόγῳ οἰκονομίας, ἀλλὰ τὰ εἰς αὐτὸν γάμον χρήσιμα, οἷον τὸν ἔρωτα, τὴν φιλότητα, τὸν ἡμερον, τὴν ὀαριστύν, τὴν πάρφασιν, καὶ τὰ τοιαῦτα, οὐκ Ἀθηνᾶ Ἐργάνη, ἀλλ' Ἀφροδίτη, μητρὶ ἐρώτων, ἐπιπρέποντα.] (η. 432–42) Ὅτι οὕτω θαρραλέος ὁ Διομήδης, ὥστε καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος καταθαρρεῖ, ὅτε τὸν Αἰνεῖαν ἐκεῖνος ἔσωζεν, ὑπερέχων τὰς χεῖρας. καὶ τρεῖς μὲν ἐπόρουσε τότε τῷ Αἰνεΐα, τρεῖς δὲ οἱ ἐστυφέλιξε φαεινὴν ἀσπίδ' Ἀπόλλων. Τὸ δὲ τέταρτον καὶ δεινὰ ὁμοκλήσας, ἤγουν ἀπειλησάμενος, ἐνέκοψε τῆς ὀρμῆς. Δηλοῖ δὲ ὁ λόγος ὅτι καὶ ὑπὲρ τὸ εἰμαρμένον ἀνδρίζεται νῦν ὁ Διομήδης, εἰμαρμένην γάρ τινα καὶ ὁ Ἀπόλλων δηλοῖ, καθὰ καὶ ὁ Ζεὺς, ὡς καὶ προεῖρηται καὶ πολλαχοῦ φανήσεται. Ἐν τούτοις δὲ ὄρα ὅτι τε, ὡς πρὸ βραχέων ἐρρέθη τὸ «γινώσκων ὅτ' ἀναλκῆς 2.119 ἔην θεός», οὕτω καὶ ἐνταῦθα κεῖται τὸ «γινώσκων ὃ οἱ αὐτὸς ὑπείρεχε χεῖρας Ἀπόλλων», τουτέστιν, ὅτι ὑπερεῖχεν, ὃ ἐστὶ σκέπων ἄνω εἶχε τοῦ Αἰνεΐου τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι θεομάχου θρασύτητος τὸ «οὐδὲ θεὸν μέγαν ἄζετο». (η. 438) Καὶ ὅτι δαιμόνιον ἐπήρεια φράσει ποτὲ τὸ «ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἴσος». Εἴη δ' ἂν ἐνταῦθα τὸ ἴσος ἀκυριολόγητον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις μυθίοις. Τὴν δὲ γε διαφορὰν αὐτοῦ πρὸς τὸ ὅμοιον δηλοῦσι μὲν καὶ πεζολέκται σοφοί, δηλοῖ δὲ οὐδὲν ἦττον σαφέστατα καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ «οὔθ' ὅμοιον οὐδὲν οὔτ' ἴσον βροτοῖς», ὧν τὸ μὲν ποιότητος, τὸ ὅμοιον, τὸ δὲ ποσότητος, τὸ ἴσον δηλαδὴ. (η. 440–2) Ὅτι ὁ τῆς πρὸς μεγάλους ἔριδος ἀπείργων τινὰ ἀστεῖως ἂν εἴποι τὸ «φράζεο καὶ χάζεο, μηδὲ θεοῖς ἴσ' ἔθελε φρονεῖν, ἐπεὶ οὔ ποτε ὅμοιον φῦλον ἀθανάτων τε θεῶν χαμαὶ τε ἐρχομένων ἀνθρώπων». Πάρισα δὲ ἐκφανῆ τὸ «φράζεο Τυδεΐδη καὶ χάζεο». Τὸ δὲ ὅμοιον ὅτι ἀναλόγως προπερισπᾶται καὶ οὐ παρὰ τύπον κατὰ τὸ προπαροξυτονούμενον ὅμοιον, πολλαχοῦ δηλοῦται, 2.120 ὥσπερ καὶ τὸ ὅμοιος ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, ὃ πάντως ἀναλογώτερον τοῦ ὅμοιος. [Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ «ἴσα φρονεῖν», καὶ ἐν τῷ «φῦλον ὅμοιον» τὸ ἴσον ἀντὶ τοῦ ὅμοιον ληφθέν, καθὰ καὶ πρὸ βραχέων. Δηλὸν δὲ ὡς Ὀμηρος μὲν ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν τοῦ ἴσος, οἱ δὲ τραγικοὶ συστέλλουσιν.] (η. 446) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα θηλυκῶς ἢ Πέργαμος παρ' Ὀμήρῳ ἐπὶ τῆς Τρωϊκῆς ἀκροπόλεως, ἐν ἧ καὶ ναὸς Ἀπόλλωνος. Φησὶ γοῦν «Περγάμῳ ἐν ἱερῇ, ὅθι οἱ νηὸς γε τέτυκτο», καὶ μετ' ὀλίγα «Περγάμῳ ἄκρη». Μέγας δὲ ἔοικεν εἶναι ὁ ῥηθεὶς ναός. (η. 447 ς.) Διὸ φησὶν ἐν μεγάλῳ ἀδύτῳ κύδαινον, τὸν Ἀπόλλωνα δηλαδὴ, Λητώ ἢ μήτηρ καὶ Ἄρτεμις ἢ ἀδελφή. Τοῦτο δὲ ῥηθεῖα ἂν καὶ ὅταν ἐν ἀδύτοις ἱεροῖς που γεραίρηταί τις ἀνὴρ ἀρχικός. (η. 449) Ὅτι τὸ τοῦ Αἰνεΐου εἶδωλον, ὅπερ ὁ Ἀπόλλων, ἦτοι ὁ ἥλιος, ἔτευξεν, ἐφ' ᾧ μάχονται Τρῶες καὶ Ἕλληνες, ἢ φαντασία ἐστίν, ἥτις ἐκ τῆς ὑφ' ἡλίῳ ὄψεως καὶ θέας Αἰνεΐου ἐναπέμεινε τοῖς στρατεύμασι, καὶ ἢ τοῦ ἥρωος, ὡς εἰπεῖν, ἀνειδωλοποίησις, ἣν ἔτι ἐν ἑαυτοῖς φέροντες ὁ στρατὸς ἐκ τοῦ εἰσάπαξ ἐρεθισμοῦ καὶ ἀναπολοῦντες εἰς νοῦν ὡς ἐν εἶδωλοποιΐᾳ τὸν κείμενον, συνεκρότουν βαρὺν ὡς ἐπὶ παρόντι αὐτῷ δὴ ἀληθῶς τῷ Αἰνεΐα τὸν πόλεμον, κἂν ἐκεῖνος ἀνὴρπαστο. Οἱ δὲ παλαιοὶ ἄλλως τὸν μῦθον τοῦτον σεμνολογοῦντές φασὶ κατὰ πρῶτον λόγον εἶδωλον εἶναι τὸν πάντα τοῦτον

κόσμον ὡς τύπον τινὰ τοῦ ὄντως ὄντος, κοσμούμενον μὲν καὶ ὑπὸ ἄλλων θειοτέρων ἐγκοσμίων, μάλιστα δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Εἶτα καὶ τὸ τοῦ Αἰνείου τούτου εἶδωλον τοιοῦτόν τι νοοῦσιν, υἱοῦ μὲν ὄντος τῆς περικαλλοῦς Ἀφροδίτης, ἀνδρὸς δὲ καλοῦ ἐγχωρίου, καὶ ἄλ 2.121 ληγοροῦσιν αὐτὸν εἶς τι κάλλος ἐγχώριον, ὅπερ καὶ αὐτὸ ὡς οἷά τι εἶδωλον τοῦ ἐγκοσμίου κάλλους οἰκείως ἂν ἔχοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, ἦτοι τὸν ἡλίον, καθὰ καὶ ὁ πᾶς κόσμος, τὸ μέγα τοῦ ὄντος εἶδωλον. Τὸ δὲ τοὺς Ἑλληνας περὶ αὐτὸ μυρία πάσχειν αἰνίττεται, φασίν, ὅτι αἱ τῶν ψυχῶν ὑλικώτεροι οὐκ ἀπαλλάσσονται τῶν τοιοῦτων εἰδώλων, ἀλλὰ τοῖς τοιοῖσδε προστετηκυῖαι κάλλεσι περὶ αὐτὰ τρίβονται. [Σημείωσαι δὲ ὅτι κόσμου μὲν εἶδωλον ἀλληγορικῶς καὶ γλαφυρώτερον ἐν τοῖς εἰρημένοις τέθειται. Οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον ἄλλως παχυλῶς μηχανὴν τινα, ὡς εἶδωλον κοσμικόν, ἐσκεύασαν ἐπὶ κολακείᾳ βασιλικῇ. Δημητρίων γάρ, φασίν, Ἀθήνησιν ἀγομένων, ἐγράφετο Δημήτριος ἐν τῷ προσκηνίῳ ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὀχούμενος. Δημητρίου δ' ἐνταῦθα μνεῖα τοῦ Πολιορκητοῦ, ᾧ καὶ ἦγοντο τὰ εἰρημένα Δημήτρια ὡς ἀλαζόνι.] (η. 44953) Φράζει δ' ἐνταῦθα Ὀμηρος οὕτως «αὐτὰρ ὃ εἶδωλον τευξ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων, αὐτῷ τ' Αἰνεῖα ἴκελον καὶ τεύχεσι τοῖον. ἀμφὶ δ' ἄρ' εἰδώλω Τρῶες καὶ δῖοι Ἀχαιοὶ δῆουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας, ἀσπίδας εὐκύκλους λαισήϊά τε πτερόεντα». (η. 453) Καὶ ὅρα ὡς οὐ μόνον ὀϊστοὶ πτερόεντες, ἀλλὰ καὶ λαισήϊα πτερόεντα. [Πλὴν ταῦτα μὲν ὡς κοῦφα κατὰ πτερά, ἐκεῖνοι δὲ ὡς πτεροῖς διοικονομούμενοι πρὸς ἐκπέτασμα.] Δόρυ δὲ πτερόεν μὲν ῥητῶς οὐκ ἐφράσθη, παρελαλήθη δὲ ἐν τῷ «μελίη ἰθυπτίων», ἦγουν ἰθὺ πετομένη, 2.122 ὡς οἷα πτερόεσσα. Ἔστι δὲ τὸ λαισήϊον ἀσπίδος γένος θυρεοειδές, ἀναφορέα οὐκ ἔχον ἀλλὰ ζυγὸν διὰ μέσου. οἱ δὲ φασιν εἶναι αὐτὸ θυρεὸν ἐπιμήκη, οἱ δὲ λάσιον ἐτυμολογοῦσιν αὐτό, φάσκοντες εἶναι ἐκ τετριχωμένων δερμάτων ἀνεργάστων. Κοῦφον δὲ ἐστὶ τὸ λαισήϊον καὶ οὐδὲ μεγαλόκυκλον. διὸ καὶ πτερόεν αὐτὸ λέγει καὶ ἀντιδιαστέλλει πρὸς τὰς εὐκύκλους ἀσπίδας, λέγων βοείας εὐκύκλους ἀσπίδας καὶ λαισήϊα. Ὅλως δὲ οἱ πλείους τῶν παλαιῶν ἀσπιδίσκιον ὠμοβύρσινόν φασιν τὸ λαισήϊον. Φησὶ γοῦν περὶ τινῶν καὶ Ἡρόδοτος ὅτι λαισήϊα εἶχον ἀντὶ ἀσπίδων, ὠμοβοείοις πεποιημένα. ἔνθα καὶ σημείωσαι τὸ ὠμοβοείοις, ὡς χρήσιμον εἰς τὸ βούς, ἢ βύρσα. Ἡρωδιανὸς δὲ φησὶ καὶ πάντα τὰ κατὰ μάχην σκεπαστήρια λαισήϊα λέγεσθαι διὰ τὸ ἐν τῇ λαιᾷ φέρεσθαι. (η. 451 ς.) [Τὸ δὲ δῖοι καὶ τὸ δῆουν ἐγγὺς παρατεθειμένα ψευδοπαρήχησιν τινα καὶ αὐτὰ κατὰ τὰς προδεδηλωμένας ὑποκρούεται.] (η. 457–9) Ὅτι Ἀφροδίτη μὲν οἷα καὶ ἐναγώνιος καὶ οὐδὲ σοφὴ ἀκατασκεύως εἶπε πρὸ ὀλίγου, ὅτι ὁ Διομήδης καὶ ἂν πατρὶ Διὶ μάχοιτο, Ἀπόλλων δέ, ἀνομοίως ἔχων τῇ Ἀφροδίτῃ, λέγει εὐμεθόδως τὸ αὐτὸ νόημα κάλλιον, καὶ εἰπὼν καὶ αὐτός, ὅτι ὁ Διομήδης μάχοιτο ἂν πατρὶ Διί, ἐπάγει κατασκευὴν τοιαύτην· «Κύπριδα μὲν πρῶτα σχεδὸν [οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ], τῷ προρρηθέντι. ὃ δὴ ἐρμηνεία ἐστὶ τοῦ «ἄκρην οὔτασε χεῖρα, πρυμνὸν ὑπὲρ θέναρος», ἦγουν οὐ κατὰ τὸ ἄκρον καὶ πρυμνὸν τὸ πρὸς τοῖς δακτύλοις, ἀλλὰ κατὰ τὸ 2.123 ἐπὶ καρπῷ], «αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἴσος», ὃ καὶ ἡ Ὀμηρικὴ πρὸ βραχέων Μοῦσα ἔφη, μονονουχὶ λέγων, ὡς ὁ καθ' ἡμῶν τῶν παίδων ἀναιδευσάμενος οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦ πατρὸς φείδοιτο. Σημείωσαι δὲ καὶ ἐν τούτοις τὴν Ὀμηρικὴν ποικιλίαν καὶ τὴν τοῦ λόγου αὔξησιν. τὰς ἀρχὰς μὲν γὰρ κατὰ ἐνός τινος Τρωϊκοῦ ἀνδρὸς ὁ Διομήδης ἠρίστευσεν, εἶτα πυκινὰς κλονήσας φάλαγγας καὶ κατὰ ξυνωρίδας ρίπτων τοὺς πολεμίους, μετ' αὐτοὺς καὶ δαίμονος θηλείας περιγίνεται, περὶ ἧς εἴρηται. μετὰ δὲ αὐτὴν καταθρασύνεται μὲν ἄρρενος τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀνύει δὲ οὐδὲν, μικρὸν δὲ ὄσον καὶ κατὰ τοῦ Ἄρεος ἀνδρισάμενος μέγα τι διαπράξεται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καλῶς Ὀμηρος οὐ ποιεῖ τὸν Διομήδην ἀριστεύοντα κατὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἵνα μὴ πάνυ ἀπίθανα λέγη καὶ εἰς ἀλληγορίαν μὴ βάπτοντα. Διὰ τοῦτο θρασύνεται μὲν πως κατ' αὐτοῦ, ὡς καὶ παρὰ τὸ εἰμαρμένον ἀριστεύων, καθὰ καὶ προεῖρηται, οὐ μὴν καὶ

τρῶσαι αὐτὸν δύναται. Ἀφροδίτης μὲν γὰρ καὶ Ἄρεος δυνατὸν περιγενέσθαι τινὰ ἠθικῶς ὡς ἀλόγων παθῶν, Ἀπόλλωνος δὲ οὐκ ἂν τις ὄπωσοῦν περιγένοιτο, εἴτε ὡς ἥλιόν τις λαμβάνει αὐτόν, καθ' οὗ βάλλειν οὐκ ἔστι, εἴτε καὶ ὡς εἰμαρμένην τινά, ὡς περ οὐδὲ Ἀφροδίτη οὐδὲ Ἄρης τρωθήσεται, ὅτε φυσικῶς ἀλληγορούμενοι ὡς ἀστέρεις λαμβάνονται, εἰ μὴ τις ἀναλληγορήτοις θέλων ἐγχειρεῖν κατ' οὐρανοῦ τοξεύειν ὡς περ βούλεται. (η. 457) Σημείωσαι δὲ τὸ «καὶ ἂν Διὶ μάχοιτο», ὅπερ οἱ μετὰ τὸν Ὅμηρον συναλείφοντες φασὶ κἂν τῷ δεῖνι μάχοιτο, ἤγουν καὶ τῷ δεῖνι ἂν μάχοιτο, καὶ κἂν ἐξέπραξεν ἀντὶ τοῦ καὶ ἐξέπραξεν ἂν. (η. 455–7) Ἐνταῦθα δὲ εἰπὼν τὸ «Ἄρες, Ἄρες» καὶ ἐξῆς, ἀπαραποίητον τὸ ὅλον ἔπος ἐπάγει κατ' ἐρώτησιν, ὡς καὶ ἐκεῖ τὸ «οὐκ ἂν δὴ τὸν ἄνδρα μάχης ἐρύσαιο μετελθῶν», ἤγουν οὐκ ἂν ἀπελάσῃς τῆς μάχης τὸν Διομήδην. Ὁ δὴ προσφρὲς καὶ ἐπ' ἄλλου ὁμοίου ῥηθῆναι, ὅτε τις ἐθέλει 2.124 κωλύειν τὸν ἀριστεύοντα. (η. 461) [Ὅτι ἐν τῷ «Τρῶας δὲ στίχας οὐλος Ἄρης ὠτρυνε μετελθῶν» διττὴ φέρεται γραφὴ τοῦ πρώτου ποδός. ἢ γὰρ κτητικῶς Τρῶας ὀξυτόνως λέγει τὰς Τρωϊκάς, ἢ μᾶλλον προπερισπωμένως Τρῶας στίχας, ἀντιπτωτικῶς τὰς τῶν Τρώων. (η. 463) Ὅτι τὸ «υἰάσι Πριάμοιο», ἤγουν υἱοῖς, ὠφείλε μὲν ἀπὸ τοῦ υἱεύς υἱέος εἶναι ἢ υἱεῦσιν ἢ υἱέσιν, ἐξηκολούθησε δὲ ὁμως Ἴωνικῶς τῇ συγγενείᾳ τοῦ πατράσι, μητράσι, θυγατράσιν.] (η. 465 ς.) Ὅτι ἐντρεπτικὸν ἀχρείων στρατηγῶν τὸ «ἐς τί ἔτι κτείνεσθαι ἐάσετε λαόν;» «ἢ εἰς ὃ κεν ἀμφὶ πύλαις μάχονται;» [Χρονικῶς δὲ κεῖται τὸ «ἐς τί» ἀντὶ τοῦ «μέχρι τίνος». οὕτω δὲ καὶ τὸ «εἰς ὃ κεν» ἀντὶ τοῦ «ἕως οὗ».] (η. 467) Ὅτι τὸν Αἰνεΐαν οἱ Τρῶες ἐπίσης ἐτίμων Ἐκτορι, καθά φησιν Ἄρης ἐν τῷ «κεῖται ἀνήρ, ὃν τ' ἴσον ἐτίομεν Ἐκτορι δίω». (η. 469) Ὅτι κεῖται καὶ ὧδε φλοῖσβος ἐπὶ πολέμου. Φησὶ γὰρ «ἀλλ' ἄγεται ἐκ φλοῖσβοιο σαώσομεν ἐσθλὸν ἐταῖρον». Τοῦτο δὲ πᾶς ἂν εἴπη βοηθῶν φίλῳ κινδυνεύοντι. [Ἐταῖρον δ' ἐνταῦθα οὐκ ἐξ ἀνάγκης νοητέον συνήθως τὸν φίλον, ἀλλὰ καὶ τὸν συνεργὸν ἐν τῇ νῦν μάχῃ, καθ' ὃ σημαίνόμενον καὶ ἄνεμος πλησιέστερος ἐσθλὸς ἐταῖρος λέγεται. τοιαύτης δὲ ἐννοίας καὶ τὸ ἐταιρίσαι τινά, ὃ ἐπὶ Ἑρμοῦ φησιν Ὅμηρος.] (η. 471–92) Ὅτι πάνυ καταφορικὸς ἐνταῦθα ὁ πρὸς Ἐκτορα τοῦ Σαρπηδόνοδος δημηγορικὸς λόγος, διὸ καὶ ὁ ποιητὴς λέγει, ὅτι μάλα νείκεσεν Ἐκτορα δίον. Νοήματα δὲ τοῦ λόγου τούτου τοιάδε. Ὀνειδίζει ὡς ῥάθυμον καὶ διὰ τοῦτο οἶον ἀμενηνόν, εἰπὼν «πῆ δὴ τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες», ἤγουν εἶχε; Καὶ ὅρα τὸ ἀστεῖον τοῦ οἴχεται. οἶονεὶ γὰρ πρώην ἐνοικοῦν σοι, νῦν ἀπεδήμησεν. Εἶτα αἰτιᾶται καὶ ὡς ἀλαζόνα τὸν Ἐκτορα καὶ κεναῖς ἐλπίσι τρεφόμενον, λέγων «φῆς που», ἤγουν ἴσως ἂν ἔλεγες πρὸ τοῦ πολέμου, «ἄτερ 2.125 λαῶν καὶ ἐπικούρων, ἐξέμεν», ἤγουν συνέξειν, τὴν πόλιν, «οἶος», τουτέστι μόνος, «σὺν γαμβροῖσι κασιγνήτοισί τε σοῖσι. τῶν νῦν οὗ τιν' ἐγὼν ἰδέειν δύναμαι οὐδὲ νοῆσαι, ἀλλὰ καταπτώσσοσι κύνες ὡς ἀμφὶ λέοντα, ἡμεῖς δὲ μαχόμεθα οἱ ἐπίκουροι». Λέγει δὲ λαοὺς μὲν τοὺς ἐγχωρίους, ἐπικούρους δὲ τοὺς ἐξ ἀλλοτρίας βοηθούς, ὧν ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Σαρπηδῶν. Ἐνταῦθα δὲ τὸ πολὺ τοῦ γένους τῶν Πριαμιδῶν παραδηλοῖ. πεντήκοντα γὰρ ἦσαν τέκνα τῷ Πριάμῳ, ὧν οἱ μὲν υἱοὶ αὐτόθεν στρατιῶται, ἀντὶ δὲ τῶν θυγατέρων συνετέλουν εἰς μάχην οἱ γαμβροί. (η. 476) Τὸ δὲ «κύνες ὡς ἀμφὶ λέοντα» παραβολὴ μὲν ἐστὶ σύντομος, πρέπουσα τῷ καιρῷ. λέοντα δὲ ἴσως ἂν λέγοι τὸν Διομήδην. (η. 47884) Οὕτω δὲ τὸν Ἐκτορα αἰτιασάμενος ὁ Σαρπηδῶν αὐξάνει τὴν ἑαυτοῦ χάριν τὴν εἰς τοὺς Τρῶας ἐνθυμηματικῶς, καὶ λέγει, ὅτι τε μάλα τηλόθεν ἦκει τοῖς Τρῶσιν ἐπίκουρος–τηλοῦ γὰρ Λυκία Ξάνθῳ ἐπὶ δινήεντι–, καὶ ὅτι ἄλοχόν τε φίλην ἔλιπε καὶ νήπιον υἱὸν καὶ κτήματα πολλὰ καὶ αὐτὰ οὐ τὰ τυχόντα ἀλλὰ ἀναγκαῖα. Φησὶ γὰρ «τά τ' ἔλδεται, ὅς κ' ἐπιδευής», ἤγουν ὧν πολλὴν ἂν ὁ ἐπιδεὴς ἔχοι ἔφεισιν. καὶ ὅτι οὗ τι ἔχων ἐνθάδε τοῖον, οἶον ἂν ἢ φέροισιν Ἀχαιοὶ ἢ κεν ἄγοισιν, ὁμως καὶ τοὺς ἄλλους Λυκίους ὀτρύνει καὶ αὐτὸς δὲ μέμονε μάχεσθαι. (η. 485 ς.) «τύνη δέ, φησίν, ἔστηκας», ἦτοι ἀργεῖς, «ἀτὰρ οὐδ' ἄλλοισι κελεύεις λαοῖσι μενέμεν», ἤγουν μένειν,

«καὶ ἀμύνειν ὤρεσιν», ὃ ἐστὶ ταῖς οἰκείαις γυναιξί. Καὶ σημείωσαι ὅτι γενναιοτάτον ἐστὶ νόημα καὶ ἐπιστρεπτικώτατον τὸ λέγειν, ὡς ἐγὼ μὲν καὶ πατρίδα καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα ἀφείς καὶ μηδὲν ἐνταῦθα ἔχων ἀλλ' ἢ ἑμαυτὸν καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ Λυκίους κινδυνεύω σὺν τοῖς ἐμοῖς ὑπὲρ Τρωϊκῶν γυναικῶν, οἱ δὲ νωθρεύονται. (ἡ. 4902) Οἷς προστίθῃσιν ὁ Σαρπηδῶν καὶ ὅτι ἡ τοῦ δέοντος τάξις ἀντέστραπται, 2.126 εἰπὼν «σοὶ δὲ χρὴ πάντα μέλειν νύκτας τε καὶ ἡμᾶρ, ἀρχοὺς λισσομένω ἐπικούρων νωλεμέως ἐχέμεν», ἡγουν πολεμεῖν καὶ ἀντέχειν. Νῦν δὲ δηλονότι τὸ ἀνάπαλιν γίνεται καὶ ἡμῖν μάλιστα μέλει τῶν Τρωϊκῶν καὶ παρακαλοῦμεν εἰς μάχην ὑμᾶς. Οὕτω σφοδρὸς ὁ τοῦ Σαρπηδόνοιο λόγος. διὸ καὶ ὁ Ἔκτωρ ἀκούσας τοιαῦτα δηχθήσεται τὰς φρένας, ὅπερ αὐτὸς εἰς τὸν ἀδελφὸν Πάριν ἐποίησε, καὶ ἀριστεύσει πολλά, φεύγοντας τοὺς Τρῶας ἐπιστρέψας καὶ συστήσας μέγαν πόλεμον. Πᾶς γὰρ παραινενετικὸς λόγος, ὡς προερέθη, δραστηρικὸς ἐστὶ παρὰ τῷ ποιητῇ. (ἡ. 491) Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι τὸ «λισσομένω». οἶονεὶ γὰρ προαναφωνητικῶς ἐκτρέπει τὸν Ἔκτορα τοῦ ἀντιφιλονεικῆσαι τὸν Σαρπηδόνα. οὐ γὰρ ἀπὸ ἴσου δικαίου ὤρμηται. (ἡ. 492) Διὸ καὶ ἐπάγει «κρατερὴν δ' ἀποθέσθαι ἐνιπήν». Τραχύνεσθαι γὰρ οὐ δεῖ κατὰ τῶν ἐπικούρων, ἀλλὰ τοῦτο μὲν χρὴ κατὰ τῶν οἰκείων ποιεῖν, τοὺς δ' ἐπικούρους λίσσεσθαι. Στρατηγικὰ οὖν τὰ τοιαῦτα τοῦ Ὀμήρου παραγγέλματα. (ἡ. 474) Ἰστέον δὲ ὅτι γαμβροὶ νῦν μὲν οἱ κοινῶς οὕτω καλούμενοι, ἡ δὲ τραγωδία ἐν τῷ «κηδεύσας καλοῖς γαμβροῖς» τοὺς πενθεροὺς δηλοῖ, ὡς καὶ αὐτοὺς κατὰ γαμικὸν κτηθέντας συνάλλαγμα. καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ δὲ Οἰδίπους γαμβρὸν ἑαυτοῦ τὸν τῆς Ἰοκάστης ἀδελφὸν Κρέοντα λέγει ὡς ἐξ ἐπιγαμβρείας συγγενῆ. ἀλλαχοῦ μέντοι κηδεστὴν κυριολεκτῶν αὐτὸν λέγει ἐν τῷ «ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα». Τοῖς κασιγνήτοις δὲ εἰκὸς καὶ τοὺς ἄλλους καθ' αἶμα συνεπινοεῖσθαι, καθὰ καὶ τὸ τοῦ ὀμαίμου καὶ αὐθομαίμου ὄνομα ἐν μυρίαῖς χρήσεσι τὴν ὅλην δηλοῖ συγγένειαν. (ἡ. 475) Τοῦ δὲ ἰδεῖν τὸ νοῆσαι διέστησεν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὐχ' ἀπλῶς, εἶγε νοῦς ὄρα, ὡς περ καὶ ἀκούει, ἀλλὰ διότι ἔστι νοῆσαι ποτε καὶ δίχα τοῦ ἰδεῖν, ὁποῖόν τι καὶ τὸ ἐξ ἀκοῆς μαθεῖν. (ἡ. 479) Τὸ δὲ «τηλοῦ ἐν Λυκία», ὡς καὶ ἀλ 2.127 λαχοῦ προδεδήλωται, πρὸς διαστολὴν κεῖται τῆς μικρᾶς Λυκίας, ἥς, ὡς προεῖρηται, ἦρχεν ὁ Πάνδαρος. αὐτὴ γὰρ οὐ τηλοῦ, ἀλλὰ ἐγγὺς τῆς Τροίας ἐστὶ. Τὸ δὲ «Ξάνθῳ δινήεντι» πρὸς ἀντιδιαστολὴν λέγεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς Λυκιακῆς πόλεως Ξάνθου. Ἐκείνη γὰρ Ξάνθος μὲν, οὐ δινήεις δέ. ποταμοῦ γὰρ ἐπίθετον ὁ δινήεις. (ἡ. 481) Τὸ δὲ ἔλδω, ἐξ οὗ τὸ ἔλδεται, φορτίζεται ποτε καὶ ἕτερον ἔ, καὶ ποιεῖ τὸ ἐέλδωρ, καὶ ὅλως εἰπεῖν, καὶ ἔλδω δισυλλάβως λέγεται καὶ ἐέλδω ἐν τρισὶ συλλαβαῖς, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται. (ἡ. 484) Τὸ δὲ «φέροισιν ἢ ἄγοισιν», φανεράν διαφορὰν δηλοῖ τοῦ ἄγειν καὶ φέρειν. Λέγεται δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ ἄγεσθαι μὲν τὰ ἔμψυχα καὶ βαδιστικά, φέρεσθαι δὲ τὰ βασταζόμενα. ὅθεν καὶ τὸ φοράδην ἐπίρρημα, ὡς προεῖρηται, καὶ φέρτρον τὸ νεκροφόρον κλινίδιον, καὶ ἐκφορὰ ἢ ταφή, καὶ φορεῖον, καὶ ἀναφέρειν τὸ ἀνανήφειν, οὗ τὸ ἐναντίον καταφέρεσθαι. Οἶδε δὲ καὶ ὁ Κωμικὸς διαφορὰν τῶν δύο τούτων ῥημάτων ἐν τῷ «ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματα ἐνεχυράζομαι». λέγει δὲ πού καὶ Ἡρόδοτος «ἔφερον καὶ ἡγον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ», καὶ πάλιν «ἔφερε καὶ ἡγε πάντας διακρίνων οὐδένα». καὶ Ὀμηρος δὲ ἀλλαχοῦ «ἡγον μὲν μῆλα, φέρον δ' 2.128 εὐήνορα οἶνον». (ἡ. 485) Τὸ δὲ «τύνη» Δωρικὴ καὶ νῦν ἀντωνυμία, πεζογράφοις ἄχρηστος, κειμένη καὶ παρ' Ἡσιόδῳ. (ἡ. 486) Τὸ δὲ «ὤρεσσι» δηλοῖ μὲν τὸ γυναιξίν, ἀνδράσι συνεζευγμέναις, τοιαύτην δὲ τινα ἔχει διάθεσιν παραγωγῆς. Ἔστι ῥῆμα ἀείρω τὸ ὁμοῦ εἴρω καὶ συζευγνύω, ὡς τὸ «σὺν δ' ἡειρεν», ἡγουν συνέζευξε, συνέδησεν. Ἐξ αὐτοῦ ῥηματικὸν ὄνομα ἄορ ἢ συνεζευγμένη καὶ ὁμοῦ οὕσα τῷ ἀνδρὶ γυνή. διὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ ξίφος συνέπτωσιν μετατεθὲν τὸ ἄορ γέγονεν ὄαρ, ἐξ οὗ καὶ ἀπλῶς ὀαρίζω τὸ σύνειμι καὶ οἶον συνέζευγμα καὶ ὀμιλῶ, καὶ ὀαριστὺς ἢ ὀμιλία, καὶ ὀαριστὴς ὁ ὀμιλητὴς, καὶ ξυνάορος κατὰ τὴν τραγωδίαν ἢ γυνή, καὶ μὴν ποτε καὶ ὁ ἀνήρ, καὶ ξυνωρίς ἢ

συζυγία τῶν ἵππων. καὶ «τετράορον φάσμα ταύρου», καὶ τέτρωρον, τὸ τετράζευκτον, καὶ τετράορες 2.129 ἵπποι» ἐν Ὀδυσσεΐα. Τὸ δὲ ὄαρ συναιρεθὲν γέγονεν ὦρ περισπωμένως, ὡς ἕαρ ἦρ, κέαρ κῆρ, ἄολξ ὦλξ, καὶ πληθυνθὲν ἐγένετο ὠρες, οὗ ἢ δοτική ὠρεσιν Ἴωνικῶς, ὡς κύνεσιν, ἄνδρεσιν. Χρήσις δὲ τῆς μὲν ξυναόρου ἐν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ «τὴν σὴν ἀπολάβης ξυναόρον», τοῦ δὲ ξυναόρου ἐν τῷ «νύμφας ὀρφανὰς ξυναόρων», ὃ ἐστὶ συζύγων. (ἠ. 490) Τὸ δὲ «νύκτας τε καὶ ἡμάρ» δηλοῖ μὲν καὶ αὐτὸ τὸ μὴ μόνον ἐν ἡμέρᾳ δεῖν ἐνεργὸν εἶναι τὸν ἀρχηγὸν καὶ ἐπιμελεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐν νυκτί, καὶ μὴ παννύχιον εὐδεῖν, ὡς που εἴρηται. Ἔχει δὲ τὸ ἡμάρ ἀντὶ ἐπιρρήματος, οἷον καὶ τὸ αὐτῆμαρ, ἐννήμαρ. Ἐν τούτοις δὲ σημειῶσαι καί, ὅτι πρὸ ὀλίγου μὲν ὁ Ἄρης τοὺς ὄλους υἱοὺς τοῦ Πριάμου ὀτρύνων εἰς μάχην ὀλίγα τινὰ ἐν πέντε στίχοις ἐδημηγόρησεν, ἐνταῦθα δὲ ὁ Σαρπηδὼν πάνυ εὐπορεῖ πρὸς τὸν Ἐκτορα. Αἴτιον δὲ ὅτι οἱ μὲν υἱοὶ τοῦ Πριάμου ἀόριστον ὄνομα, ὠρισμένον δὲ καὶ κύριον ὁ Ἐκτωρ. πλείων δὲ αἰεὶ τοῖς ῥήτορσιν εὐπορία ἐν τοῖς ὠρισμένοις ἐστίν, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τῶν ἠθοποιῶν τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν Ὀμηρικῶν. δῆλον γὰρ ὅτι ἀορίστων μὲν προσώπων ἠθοποιΐας ἐκτιθεῖς Ὀμηρος στενολογεῖ, ἐμπλατύνεται δὲ ταῖς ἀπὸ τῶν κυρίων. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (ἠ. 472–92) Ἰστέον δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ὅτι πρὸς μὲν τὸν ἐνδόντα τοῦ πονεῖν 2.130 καλὸν ἐστὶ ῥηθῆναι τὸ «πῆ δὴ τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεςκες;» Πρὸς δὲ τοὺς μὴ εὐρισκομένους ἐν τῷ ψηλαφᾶσθαι οἰκεῖον τὸ «τῶν οὐ τίνα ἐγὼν ἰδέειν δύναμαι οὐδὲ νοῆσαι». εἰ δὲ καὶ φεύγουσιν ἀντίπαλόν τινα οἱ ψηλαφώμενοι, προσθετέον καὶ τὸ «ἀλλὰ πτώσσουσι κύνες ὡς ἀμφὶ λέοντα». Ὁ δὲ διὰ φιλίαν ἀποδημήσας καὶ τὰ φίλτατα λιπὼν καλῶς ἂν εἴποι τὸ «ἄλοχόν τε φίλην ἔλιπον καὶ νήπιον υἱὸν κὰδ δὲ κτήματα πολλά». Πτωχεύων δὲ τις ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐρεῖ, ὅτι οὐ τί μοι ἐνθάδε τοῖον, οἷον ἢ ἐφέροιέν τινες ἢ ἄγοιεν. (ἠ. 483 ς.) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «τοῖον οἷον», σχῆμα ὃν κάλλους ποιητικόν, ὁμοίως τῷ «Σαμία μία ναῦς» καὶ «ταμία μία», καὶ τοῖς τοιούτοις, ὅπερ ἐπαναστροφὴν καλοῦσιν οἱ ῥήτορες. (ἠ. 487 ς.) Ὅτι κἂν ἀπλοϊκῶς διαιτωμένους Ὀμηρος παρεισάγη τοὺς ἥρωας, ἐφθοῖς τε χρωμένους κρέασι καὶ μάλιστα ὀπτοῖς, ἐξ ὧν διὰ τὸ πολὺ τῆς χρήσεως καὶ τὸ ὀπτανεῖον παρήκται, ἀλλ' οἶδεν, ὡσπερ τὴν τῶν οἰωνῶν αἰμύλην, φασίν, ἄγραν καὶ χρῆσιν, οὕτω καὶ τὴν ἰχθυοφαγίαν. Ἐνταῦθα οὖν λέγει διὰ τοῦ Σαρπηδόνοιο τὸ «μή πως ὡς ἀψῖσι λίνου ἀλόντες πανάγρου ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἔλωρ καὶ κύρμα γένοισθε». Ἀψίδες δὲ δικτύου αἰ κάμπαὶ καὶ ἀγκάλαι. Ἰστέον δὲ ὅτι σπάνιον τοῖς ἥρωσι καὶ ἢ τῶν ἰχθύων ἄγρα, ὡσπερ καὶ ἢ τῶν πτηνῶν. καὶ οὐκ ἦσαν ὑδροθῆραι παρ' αὐτοῖς, εἰ μὴ ἄρα ἐν λιμῶ, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα παρατετήρηται. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι οἱ πανωλεθρία περιπίπτοντες οὐκ ἀφυῶς ἂν λέγοιντο ἀψῖσι λίνου πανάγρου ἀλίσκεσθαι. Τοιαύτης δὲ τινος ἐννοίας ἔχεται καὶ τὸ εἰπεῖν σαγηνευθῆναι τινὰς ὑπὸ πολεμίων. Ὅρα δὲ τὸ 2.131 πανάγρου. οὐ γὰρ ἀπλῶς ἅπαν λίνον δίκτυόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ τοιῶσδε σκευασθέν, ὁποῖον σὺν ἄλλοις καὶ τὸ πάναγρον, δικτύου εἰδός τι ὄν. ἄλλως γὰρ πολυσημάντων τὸ λίνον. Φασὶ δὲ τὰ Σχόλια δέον εἶναι βαρύνεσθαι τὴν εὐθεΐαν τοῦ ἀψῖσιν, ἵνα λέγηται ἄψις ἢ ὡς Αἰολικόν, καθὰ καὶ Ἡσίοδος τρισπίθαιμον ἄψιν φησίν, ἢ καὶ ἀναλόγως ὡς ἀπὸ μέλλοντος ὄν, καθάπερ τὸ μέμψις καὶ ὄψις, ὡστε εἶναι τὴν δοτικὴν τῶν πληθυντικῶν ἄψισι προπαροξυτόνως. Λέγουσι δὲ καὶ ὅτι ψιλοῦται τὸ ᾠ ἐνταῦθα παραδόξως, καίτοι ἐκ τοῦ ἄπτω γινόμενον, ὡσπερ αὖ πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ ἄλυσις, καίτοι στερητικὸν ἔχον τὸ ᾠ, ὅμως καινότερον δασύνεται. Ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ τροχοῦ ἢ ἀψίς, δῆλον. Φησὶ γοῦν καὶ Πausanias, ὅτι ἀψίς ξύλινος κύκλος τροχοῦ. τὸ δ' ἐπ' αὐτοῦ σιδηροῦν ἐπίσωτρον. Ὀμηρος δὲ τὸν μὲν τροχὸν ὄλον κύκλον ὀνομάζει, τὴν δὲ ἀψίδα ἴτυν. Λίνον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τῆς νηὸς ἰστίων λέγεται, καὶ ἐπὶ δικτύων κυνηγετικῶν, ὅθεν καὶ τὸ «διελινήσατο ὁ λαγῶός», τουτέστιν ἐξελίνησεν, ἢτοι διεξέφυγε τὰ λίνα. Καὶ φυλάττεται ἢ ῥητορικὴ αὕτη λέξις ἔτι νῦν παρὰ πολλοῖς τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, οἱ καὶ 2.132 τὰ τοιαῦτα λίνα λινάρια

φασιν. Ἔστι δ' εὐρεῖν ποτε, καθὰ μίτον, οὕτω καὶ λίνον καὶ ἐπὶ μουσικῆς χορδῆς λεγόμενον κατὰ παλαιτάτην χρῆσιν, καθ' ἣν καὶ χέλυσ ἢ λύρα λέγεται. Αἶ τε γὰρ χορδαὶ ἦν ὅτε λίνεαι ἦσαν, καὶ Ἑρμῆς δέ, φασί, πρῶτος Ἀπόλλωνι σκευωρίαν μουσικὴν ἐξ ὄστράκου χελώνης ἐμηχανήσατο εἰς λύσιν μήνιδος τῆς ἐπὶ κλοπῇ βοῶν ἐκείνου. Διὸ καὶ χέλυσ ἢ αὐτὴ καὶ λύρα, τοῦτο μὲν ὡς οἶον λύτρα τις, ἐκείνο δὲ ὡς ἀπὸ τῆς χελώνης, ἀφ' ἧς χελύω χελύσω ῥῆμα, ὅθεν ἢ χέλυσ. [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «λίνου» συστέλλει τὸ δίχρονον, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἀσπιδοποιίᾳ δηλοῦται. Διὸ καὶ μετὰ τῆς ληγούσης καὶ παραληγούσης τοῦ «ἀψῖσι» δάκτυλον ποιεῖ, εἰ καὶ τινες ἄλλως ποδίζουσι.] καὶ οὕτω μὲν καὶ τοῦτο. (η. 489) Ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις κεῖται καὶ τὸ ὑμῖν ἀντὶ τοῦ ὑμετέραν. Φησὶ γὰρ «εὖ ναιομένην πόλιν ὑμῖν». Ἐν δὲ Ὀδυσσεΐα ὑμὰ κτήματα λέγει τὰ ὑμέτερα. ὥστε ἔοικεν εὐθεΐα εἶναι ὑμός ὁ ὑμέτερος, εἰ καὶ μὴ ἐν χρήσει εὐρηται, ὥσπερ καὶ σφός, ὁ ἴδιος, αὐτὸ μὲν σεσίγηται, ἔχει δὲ τὰ ἐξ αὐτοῦ κινούμενα. [Ὅτι δὲ καὶ ἀμός ἐστὶν ὁ ἡμέτερος ἐν πρώτῳ προσώπῳ, δηλοῖ καὶ ὁ γράψας «ἀμὸν πατέρα».] (η. 493) Ὅτι ἔδακε φρένας Ἐκτορι ὁ ῥηθεὶς τοῦ Σαρπηδόου μῦθος. τῷ ὄντι γὰρ σφοδρὸς ἦν καὶ οἶος καθικέσθαι, ὡς προεῖρηται, τῆς ἐκείνου ψυχῆς. διὸ οὐδὲ λαλεῖ τι, ὡς μὴ ἔχων ἀντειπεῖν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τοῦ «ἔδακε θυμόν», ἐξ οὗ παρ' Εὐριπίδῃ τὸ «μή τι σὴν δάκω φρένα», ἐν ἄλλοις σύγκειται δακέθυμος ἄτα καὶ ὁ θυμοδακῆς μῦθος. Εἰ 2.133 δὲ μελεδῶνες αἰ φροντίδες, ὡς τὰ μέλη ἔδουσαι, χείρων ἂν εἴη ὁ καταφορικὸς λόγος, οἷα τὸν θυμόν δάκνων ἦτοι αὐτὴν τὴν ψυχὴν. Τούτοις δὲ συστοιχεῖ καὶ τὸ θυμὸν κατέδεν, καὶ τὸ θυμοφθορεῖν δέ, ὃ κεῖται παρὰ Σοφοκλεῖ. (η. 495) Ὅτι ἀμφοτεροδέξιος, ταύτων δ' εἰπεῖν ἀμφιδέξιος, ἔοικε καὶ ὁ Ἐκτωρ εἶναι. πάλλων γὰρ ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ὥχουτο πάντη. (η. 496) Ὅτι τὸ «ἦγειρε δέ» Ἐκτωρ «φύλοπιν αἰνήν» ἀφορμὴ ἀλληγορίας ἐστὶ. καὶ νοητέον καὶ ἐνταῦθα ὅτι ὁ πρὸ μικροῦ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ ναυστάθμου καθήμενος Ἄρης, ἦτοι ἀργῶν πόλεμος, ὡς προεγράφη, νῦν, ὡς ἐλελίχθησαν οἱ Τρῶες καὶ ἀντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν, ἀνίσταται οἶον ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος καὶ ἐπεγείρεται τῷ Διομήδῃ. αὐτὸς οὖν καὶ τρωθήσεται ὑπὸ τοῦ Διομήδου ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ οὐχὶ ὁ μυθικὸς Ἄρης. (η. 502) Ὅτι ἀχυρμιά ὀξυτόνως κατὰ περιεκτικὴν ἔννοιαν τόπος ἀλωῆς, ἐν ᾧ πίπτει τὸ ἄχυρον λικμώντων τῶν ἀνδρῶν, ὡς ἔχειν τὸ μῦ ἀπὸ πλεονασμοῦ. (η. 499–503) Τὸ δὲ ἄχυρον ἄχνην οὗτος καλεῖ διὰ τὴν εἰς λεπτὰ τομὴν, λέγων «ὡς δ' ἄνεμος ἄχνας φορέει ἱεράς κατ' ἀλώας ἀνδρῶν λικμώντων, ὅτε τε ξανθὴ Δημήτηρ κρίνει ἐπειγομένων ἀνέμων καρπὸν τε καὶ ἄχνας, αἱ δ' ὑπολευκαίνονται ἀχυρμιαί, ὡς τότε Ἀχαιοὶ λευκοὶ ὑπερθε γέγοντο κονισάλω. (η. 499) Γίνεται δὲ ἄχνη παρὰ τὸ ἄα στερητικὸν καὶ τὸ ἔχω τὸ κρατῶ, ἢ ἀκράτητος, διὰ λεπτότητα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προεῖρηται. Ὡς γὰρ ἀχῆνες οἱ πτωχοὶ παρὰ τὸ μὴ ἔχειν οἶονεὶ ἀεχῆνες, καὶ κατὰ κράσιν ἀχῆνες, οὕτω καὶ ἀέχη, καὶ κράσει ἄχη, ἢ μὴ ἐχομένη, καὶ πλεονασμῷ τοῦ νῦ ἄχνη, 2.134 ὡς τεύχη τέχνη καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα. [Ἐν οἷς καὶ ἡ μυσάχνη, σκῶμμα πόρνης, ἐκ τοῦ μυσάττω, οὗ παρακείμενος μεμύσαχα, ὅθεν ἢ μυσάχνη.] Ἐκ τούτων δὲ φαίνεται ὅτι οὐχ' ἀπλῶς ἄχυρον ἀλλὰ τὸ τοῦ ἀχύρου λεπτότατον νῦν ἢ ἄχνη δηλοῖ. κατ' ἄλλον δὲ λόγον ταυτίζονται ἀμφότερα. καὶ ἡ ἄχνη γὰρ παρὰ τὸ μὴ ἔχεσθαι εἴρηται καὶ τὸ ἄχυρον δὲ ἀέχυρόν τί ἐστι. Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ ὕδατος ἢ ἄχνη λέγεται. κύματος γὰρ ἄχνην φαμὲν ἀκολουθῶς τῷ ἀλὸς ἄχνη. (η. 499) Ἱεράς δὲ τὰς ἀλώας ὀνομάζει οὐ μόνον διὰ τὸ ἀνειμένας εἶναι τῇ Δήμητρι, οἷά τινα τεμένη, ἀλλὰ μάλιστα διὰ τὸ ἐπ' ὠφελείᾳ εἶναι ἀνθρώπων. Οὕτω γὰρ καὶ πόλεις ἱεράς φησιν ὡς ἀνθρώπων οὔσας φυλακτικὰς καὶ διὰ τοῦτο θείας τινάς, καὶ Δημήτερος ἱερόν ἀκτῆν. Ἀλὴ δὲ οὐ μόνον ἢ φυτοφόρος γῆ, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ πατεῖται ὁ πυρός. Ψιλοῦται δὲ τῆς λέξεως ἢ ἄρχουσα, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εἰπεῖν «κατ' ἀλώας». Καὶ γράφουσιν οἱ παλαιοὶ τὴν τούτου παραλήγουσαν σὺν τῷ ἰῶτα διὰ τὸ γίνεσθαι, φασίν, ἀπὸ τοῦ ἀλοῖω, τὸ συντρίβω, ἢ ἐκ τοῦ ἀλοῖω, ἐκτάσει τοῦ ὄο εἰς

ῶ. (η. 500) Λικμᾶν δὲ ἴσως παρὰ τὸ λίαν καὶ τὸ καμεῖν, ἐξ ὧν συγκεκριθῆναι δοκεῖ. καματηρὸν γὰρ καὶ τὸ λικμᾶν. Εἰ δὲ ἴκμενος οὖρος, ἤγουν ἄνεμος, παρὰ τὴν ἰκμάδα γίνεται, εἴη ἂν καὶ τὸ λικμᾶν παρὰ τὸ ἄπιτατικὸν μῦθον καὶ τὴν οὐρίαν ἰκμάδα, ἧς πολλῆς ὁ λικμῶν δέεται, ὡς ἀνέμοις ἀνύων τοῦ τοιοῦτου ἔργου τὸ πᾶν. Ξανθὴν δὲ λέγει τὴν 2.135 Δήμητραν ἀλληγορικῶς, διὰ τὸ τὸν στάχυν τοιοῦτου χρώματος γεγονότα, εἶτα ἐπιτήδειον εἶναι θερίζεσθαι. τὸ δ' αὐτὸ χρῶμα καὶ πολλοῖς τῶν σπορίμων ἐπιγίνεται, ὅτε πεπανθῶσι. Ξανθίζονται γὰρ καὶ αὐτὰ ἐκ πρασοειδοῦς τοῦ πρότερον χρώματος. Ὅρα δὲ ὅπως γεωργικῶς λαλεῖ ἐν τῇ παραβολῇ, καιρὸν τε θέρους ὑπογράφων καὶ τέχνην λικμήσεως. ἀεὶ γάρ, ὡς πολλάκις ἔφαμεν, πολυμάθειαν καὶ εὐχρηστίαν ἱκανὴν αἱ Ὀμηρικαὶ ἔχουσι παραβολαί. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι εἰς δύο ταῦτα διαιρεῖ τὸ τῶν λικμῶν τέλος, εἰς καρπὸν καὶ εἰς ἄχνας, ὅπερ ἐστὶν ἄχυρα, ὡς προεῖρηται. (η. 501) Τὸ δὲ κρίνει ἀντὶ τοῦ διαχωρίζει κατὰ τὸ «κρῖν' ἄνδρας κατὰ φύλα». Τὸ δὲ «ἐπειγομένων ἀνέμων» γλυκέως ἐρρέθη ὡς ἐπὶ ἐμψύχων, καὶ δηλοῖ σφοδρότητα πνοῆς συγκατεργαζομένης ταχὺ τοῖς λικμῶσι τὸ ἔργον. Ὁ δὲ καρπὸς ἀπὸ τοῦ κάρφω κάρψω, τὸ ξηραίνω, ἐξ οὗ τὸ «κάρψε δέ οἱ χροά». Ἐξήρηνται γὰρ ἐπιλιπόντος τοῦ ἀναβαίνοντος ὑγροῦ ἐν τῇ χλωρότητι. (η. 502) Τὸ δὲ ὑπολευκαίνονται ἀσφαλῶς εἴρηται εἰς ἔμφασιν τοῦ «ξανθὴ Δημήτηρ». ὑπόλευκον γὰρ πως καὶ τὸ ξανθόν, ὅθεν καὶ κρῖ λέγεται λευκόν, καίτοι οὐ πᾶν λευκόν ὄν. (η. 502 ς.) Σημεῖωσαι δὲ ὅπως ἡρέμα μεταληπτικῶς ὑπέκλεψε τὰς λέξεις. Μεταλαβὼν γὰρ τὸ ξανθόν εἰς ὑπόλευκον, εἶτα τὸ ὑπόλευκον εἰς λευκόν, οὕτως ἀποδίδωσι τὴν παραβολήν, εἰπὼν «ὡς τότε Ἀχαιοὶ λευκοὶ ὑπερθεν ἐγένοντο κονισάλω». Ξανθοῦς γὰρ κονισάλω αὐτοῦς ὥκνησεν εἰπεῖν. (η. 502-4) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι σχῆμα ἐνταυθὰ ἐστὶ συντομίας, ὃ δὴ λέγεται συλλογισμός. Εἰ γὰρ κονισάλω λευκοὶ ἐγένοντο οἱ Ἀχαιοί, ὃν διὰ μέσων αὐτῶν ἐκ γῆς οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων, λευκὴν ἄρα συλλογιστέον εἶναι καὶ ἀργιλώδη τὴν ὑποκειμένην γῆν, οὐ μὴν μέλαιναν. οὐ γὰρ ἂν λευκοὶ ἦσαν μελαίνῃ γῆ καταπαττόμενοι. Τοιοῦτου δὲ ἐρρέθη συλλογισμοῦ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ «ὅτε εἰς ἵππον κατεβαίνομεν», καὶ τὸ «ἰππόθεν ἐκχύμενοι». Καλεῖται δὲ αὐτὸς καὶ ἔμφασις καὶ ἔστιν ἀρετὴ λόγου. 2.136 Ὅρισμός δὲ αὐτῆς οὗτος· ἔμφασίς ἐστὶ λέξις δι' ὑπονοίας αὐξουσα τὸ ζητούμενον, ὡστε τὸ τοιοῦτον περὶ μίαν μόνην λέξιν θεωρεῖται. Ἔτι σημεῖωσαι καὶ ὅτι νῦν μὲν ὁ τοιοῦτος κονισάλος, περὶ οὗ προδεδήλωται, λευκαίνει τοὺς Ἀχαιοὺς, μετ' ὀλίγα δὲ νύκτα μέλαιναν ποιήσει. τὸ μὲν γὰρ ἐπιπίπτον τοῖς Ἑλλησι λευκαίνει αὐτούς, τὸ δὲ εἰς οὐρανὸν ἐγειρόμενον ἀμαυροῖ τὸν ἥλιον, ὅποιά τι νέφος, καὶ σκότον ποιεῖ. (η. 506 ς.) Ἐρεῖ γοῦν «ἀμφὶ δὲ νύκτα θοῦρος Ἄρης ἐκάλυψε μάχη», νύκτα λέγων τὴν διὰ τὸ πολὺ καὶ πυκνὸν τοῦ κονισάλου ζόφωσιν τοῦ ἀέρος, ὅποιά τις καὶ ἀλλαχοῦ γενήσεται, ὅτε ὁ Αἴας ἐρεῖ «Ζεῦ, ποίησον αἴθρην, ἐν δὲ φάει καὶ ὄλεσσον». Καὶ ὅρα ὅπως ὁ ποιητὴς ἐκ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐναντίας εἰκόνας ἔλαβε, τοὺς μὲν Ἀχαιοὺς λευκάννας, εἰς δὲ τὸν ἀέρα νύκτα ποιήσας τῷ κονισάλω. (η. 504) Πολύχαλκος δὲ οὐρανός, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ στερρός. διὸ καὶ σιδήρειός που λέγεται, εἰ καὶ ἄλλως ὡς λαμπρὸς χρυσέω δαπέδω λάμπεται. Ἡ ὁ πολὺν ἔχων χαλκὸν μυθικῶς διὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἠφαιστότευκτα χαλκοβατῆ δώματα. Τὸ δὲ ἐπέπληγον ἀπὸ ἐνεστώτος γίνεται τοῦ πεπλήγω, αὐτὸς δὲ ἀπὸ παρακειμένου τοῦ πέπληγα εἰς ἐνεστώτος ἀρχὴν ἀνέβη. Συρακουσίων δὲ γλώσσης ἡ λέξις ἐστὶ, καθὰ καὶ παρ' Ἡσιόδω τὸ ἐπέφυκον καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὡς καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδυσσεΐαν δεδηλωται. (η. 505) Ὅτι ἐπὶ στρατιᾶς καὶ ἐνταυθὰ ἔφη τὸ μίσεσθαι, οἷον «ἄψ ἐπιμισγομένων», ὡς καὶ ἐν τῇ ἄλ «ὡς τῶν μισομένων». Ὅτι ὡσπερ Αἰθίοψ καὶ Αἰθιοπεὺς κατὰ διφύρησιν, καὶ ἡγεμῶν ἡγεμονεύς, καὶ πομπός πομπεύς, οὕτω καὶ ἠνίοχος καὶ ἠνιοχεύς, οἷον «ὑπὸ δ' ἔστρεφον ἠνιοχῆες». καὶ πολλὴ τούτου χρῆσις παρὰ τῷ ποιητῇ. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι κατὰ Αἴλιον Διονύσιον Ἀθήνησι καὶ τάγμα ἦν ἀξιόλογον οἱ ἠνίοχοι. Κατελέγοντο

γάρ, φησίν, οἱ εὐπορώτατοι 2.137 ἄρματοτροφήσοντες. [Δύναται δὲ ὁ ἥνιοχός καὶ ἐκ τοῦ ἥνιοχέω ἥνιοχέωσιν εἶναι, ὅθεν καὶ ἡ ἥνιοχία. Οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἡγεμονεύω ἡγεμονεύωσιν ὁ ἡγεμονεύς, καὶ ὁ πομπεύς δὲ ἐκ τοῦ πομπεύω πομπεύωσιν, ἀφ' οὗ δὴ ῥήματος καὶ τὰ παρ' Ἀττικοῖς πομπεία, σκευὴ ἐκεῖνα χρήσιμα ἐν δημοσίαις πομπαῖς.] (ἡ. 506) Ὅτι τὸ «μένος χειρῶν ἰθὺς ἔφερον» ἀντὶ τοῦ ἐμάχοντο ἀντικρὺ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρεῖ ὁ ποιητής. Καὶ ὅρα τὸ ἔφερον ἢ ἀντὶ τοῦ ἐπῆγον ῥηθὲν καταχρηστικῶς ἢ ἀντὶ τοῦ ἐκίνουν. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου φέρω καὶ φορά, ἡ κίνησις. (ἡ. 510–2) Ὅτι ἐπεὶ Ἄρης εἶδε τὴν Ἀθηναῖν οἰχομένην, ἢ πέλεν Δαναοῖσιν ἀρηγῶν, νύκτα ἐκάλυψε μάχη καὶ ἴσχυσε Τρωσὶ θυμὸν ἐγεῖραι, ἀρηγῶν αὐτοῖς κατὰ τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐφετμὴν ἦτοι κατὰ τὸ εἰμαρμένον. Καὶ σημειῶσαι ὅτι Ἀθηναῖς ἀπέλευσις, ἡγουν φρονήσεως, Ἄρεος ἐνδημία γίνεται, ἡγουν ἀφροσύνης καὶ ἀλογίας, ὡς καὶ φωτὸς ἀπέλευσις παρρησία σκότους ἐστὶ. (ἡ. 510) Τὸ δὲ θυμὸν ἀγεῖραι τοῖς Τρωσὶν οὐ μόνον τὸ εἰς θυμὸν κινήσασθαι ἐστὶ [καὶ πολεμικὸν χόλον συναγαγεῖν, οὗ σκεδασθέντος δεῖμα ὑπεισήληθε τὰς ἐκάστων ψυχὰς], ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς εὐψυχίαν ὑποκινήσασθαι. Ἀλλαχοῦ γοῦν ἐπὶ τινος 2.138 συνθέτως ἐρεῖ θυμηγερέων, ἦτοι ἐκ λειποψυχίας συνάγων θυμὸν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων οὐκ «ἀγεῖραι» γράφουσιν, ἀλλὰ Τρωσὶ θυμὸν «ἐγεῖραι», ὡς οἷον ἀναπίπτοντα ἢ εὐδοντα. μετ' ὀλίγα δὲ καὶ πόνον ἐγεῖραι Ἀπόλλων καὶ Ἄρης καὶ Ἔρις. (ἡ. 506) Νύκτα δὲ τὸν πρὸ ὀλίγωνδηλωθέντα σκότον ἀέριον λέγει. [Εἶη δὲ ἂν ἡ τοιαύτη νύξ οἰκεία τῷ δεινῷ Ἄρει, καὶ οὗ τὰ ὑπόπια νυκτὶ εἰσὶν ἐοικέναι καλῶς ἂν λέγοιτο. Καὶ πῶς ὄπλον καὶ αὐτὴ Ἄρεος, ὡς καὶ Διὸς ἀστραπὴ καὶ Ἀθηναῖς αἰγίς καὶ Ποσειδῶνος τρίαινα. καὶ ἄλλως δὲ σύμβολον ἢ τοιαύτη νύξ θανάτου καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν σκότου, ὧν ὁ Ἄρης αἴτιος.] (ἡ. 507) Τὸ δὲ ἐκάλυπεν ἀντὶ τοῦ δίκην καλύμματός τινος κατεπέτασε. Τὸ δὲ ἀρηγῶν ἢ μετοχὴ παρηγοῦν πρὸς τὸ ἀρηγῶν ὀξύτονον ὄνομα, ὃ δηλοῖ μὲν τὴν βοηθόν, παράγει δὲ τὴν ἀρωγὴν καὶ τὸν ἀρωγόν, οὐχ' ὁμοῦ κεῖται μετὰ τοῦ ἀρηγῶν, ἀλλὰ μεσολαβοῦσι στίχοι τρεῖς, ἵνα μὴ τεχνασθεῖ λόγος κάλλος ἄκαιρον. (ἡ. 508 ς.) Ἐφετμὴν δὲ καὶ κέλευσιν εἰπεῖν ταῦτόν ἐστι. Διὸ εἰπὼν «τοῦ δ' ἐκραιαίνεν ἐφετμάς», ἐπάγει «ὅς μιν ἀνώγει». [Ἐν τούτοις δὲ καὶ χρυσαόρον τὸν Ἀπόλλωνα λέγει πρὸς τινὰ ὁμοιότητα τοῦ ἀργυρότοξος. Ἡ δὲ ἀλληγορία εἰς ταῦτόν ἄγει τοῦτον τῷ ἐν τῇ καθ' Ἡσίοδον Θεογονίᾳ μυθευομένῳ Χρυσαόρῳ.] (ἡ. 512 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «Αἰνεῖαν μάλα πίονος ἐξ ἀδύτοιο ἦκε καὶ ἐν στήθεσσι μένος βάλε» τὴν Τρωϊκὴν δαψιλῆ θυτικὴν δηλοῖ, ἣν καὶ ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς φθάσας ἐπήνεσε. Πῖον δὲ ἄδυτον ἄλλον τρόπον ἢ περὶ τὸ πῖον ζῶον. τοῦτο μὲν γὰρ παινέειν ἔχει βωμὸν καὶ ἄδυτα, ἐκεῖνα δὲ παινέεται. 2.139 (ἡ. 514–6) Ὅτι ἐπὶ φίλῳ ἀνακομισθέντι ἔκ τινος κακοῦ εἴποις ἂν τό· ὁ δεῖνα «ἐτάροισι μεθίστατο, οἱ δ' ἐχάρησαν, ὡς εἶδον ζῶν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα καὶ μένος ἐσθλὸν ἔχοντα». Ἔστι δὲ τὸ μεθίστατο μὲν ἀντὶ τοῦ συνίστατο, ὡς καὶ τὸ ὑπερφιάλοισι μετελθὼν ἀντὶ τοῦ συνελθὼν. (ἡ. 515) Τὸ δὲ ἀρτεμέα ἀντὶ τοῦ ὑγιῆ, οἷον εἰς ἀτεμέα τινὰ καὶ σῶον, ἢ ἄρτιον. ὅθεν καὶ Ἄρτεμις, φασίν, ἢ περιποιουμένη ὑγίαν, ὡς καὶ Ἀπόλλων οὐλίος ὁ ποιῶν οὐλίειν ἦτοι ὑγιαίνειν κατὰ τὸ «οὐλέ τε καὶ μέγα χαῖρε». Ἄρταμος μέντοι ἐν δυσὶν ἄλφα ὁ εἰς ἄρτια τέμνων καὶ δαιτρεύων, ὅς ἐστι κρεουργός, μάγειρος, φονεύς, οὗ ἢ χρῆσις καὶ παρὰ Λυκόφρονι. (ἡ. 514–8) Ὅτι τὸν Αἰνεῖαν κακῶς παθόντα ὑπὸ τῆς ἐκ Διομήδους πληγῆς καὶ παραδόξως φανέντα οὐ μόνον ζῶντα ἀλλὰ καὶ ὑγιῆ, καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ μένος ἔχοντα καὶ τοῦτο ἐσθλόν, ἰδόντες οἱ ἐταῖροι ἐχάρησαν μὲν, ὡς ἀνωτέρω ἔκκεται, οὐ μὴν ἐπολυπραγμόνησαν μεταλλήσαντες τὰ κατ' αὐτόν. «οὐ γὰρ ἔα», φησί, «πόνος ἄλλος, ὃν ἀργυρότοξος ἤγειρε» καὶ Ἄρης καὶ Ἔρις. Ἐνθα σημειῶσαι ὅτι ἀληθῶς διὰ τὸ ἀθεράπευτον πάντη καὶ ὡς εἰπεῖν ἀπαραμύθητον καὶ ἀναλληγόρητον εἶναι τὸν μῦθον, ὡς καὶ προείρηται, οὐκ ἐθέλει διασκευάζειν τὰ κατ' αὐτόν ὁ ποιητής, ἀλλὰ τρόπον τινὰ λέγει καὶ τῷ ἀκροατῇ ὅτι μηδὲ σὺ τὰ τοιαῦτα μετάλλα. (ἡ. 517) Τὸ δὲ

«οὐ γὰρ ἕα πόνος ἄλλος» ἀσχολουμένῳ περί τι ἀνθρώπῳ ἀρμόζει. (η. 516) Περί δὲ τοῦ μεταλλᾶν ἐτέρωθι δηλοῦται. οὐ παράγωγον παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ μεταλλεύειν, ἵνα ἢ ὡς συλῶ συλεύω, οὕτω μεταλλῶ μεταλλεύω. (η. 519–26) Ὅτι οἱ δύο Αἴαντες καὶ Ὀδυσσεὺς δὲ καὶ Διομήδης οὐ μόνον ὠτρυνον τοὺς Δαναοὺς πολεμίζειν, 2.140 ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἔμμενον ἀσφαλῶς ἐν τῷ πολέμῳ πυκνωθέντες, καὶ διὰ τοῦτο, φησί, «νεφέλησιν εἰκότες, ἅς τε Κρονίων νηνεμίας ἔστησεν ἐπ' ἀκροπόλοισιν ὄρεσιν ἀτρέμας, ὄφρα», ἤγουν ἕως, «εὐδήσι μένος Βορέας καὶ ἄλλων ζαχρειῶν ἀνέμων, οἱ νέφεα σκίοεντα πνοιῆσι λιγυρῆσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες». Καὶ σημειῶσαι ὅτι νῦν μὲν νεφέλαις ἠρεμούσαις εἰκάζει τοὺς ἥρωας τούτους. ἀρκεῖ γὰρ καὶ τὸ μόνον δυνηθῆναι ἀντιστῆναι. πρό δέ γε τούτου νέφει κινουμένῳ τὰς τῶν Αἰάντων εἴκασε τάξεις, ὡς προγέγραπται. ἐποίησε δὲ ἐκεῖνο μὲν διὰ τὴν ὀρμήν, τοῦτο δὲ διὰ τὴν μονήν. (η. 523) Ὅρα δὲ τὸ νηνεμίας, σχῆμα ὄν Ἀττικὸν ἑλλειπτικόν. Τὸ γὰρ τέλειόν ἐστι νηνεμίας οὔσης, ἢ ἐν καιρῷ νηνεμίας ἢ ἐπὶ νηνεμίας, ὁποῖα εἰσι καὶ τὸ θέρουσ καὶ χειμῶνος καὶ νυκτός καὶ ἡμέρας. καὶ αὐτὰ γὰρ ὁμοίως ἑλλειπτικῶς προάγεται. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὴν παροιμίαν ἀνέμοις θάλασσα δουλεύει καὶ πῦρ, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ νέφη. Νηνεμίας μὲν γὰρ οὔσης ἴστανται, ἀνέμων δὲ πνοαῖς διασκιδνᾶνται λυομένης τῆς πυκνώσεως, ὡς καὶ οἱ ἥρωες οὗτοι οὐ μέχρι τέλους ἐστήζονται ἐν πυκνότητι, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν κινηθέντες συρρήξουσι πόλεμον. (η. 523) Τὸ δὲ «ἔστησε» τὸν ἐν τοῖς νέφεσι δηλοῖ στηριγμὸν ἐξ ἀκινήσιας. ἔστι δὲ ἄλλως καίριον ἐπ' αὐτῶν καὶ τὸ ἐκρέμασε. Ζεὺς δὲ αὐτὰς ἔστησεν, ἤγουν ἀἷρ νήνεμος. Ἀκροπόλοισ δὲ ὄρεσιν, ὡς ἂν τις εἴποι, οὐρανόισ, ὧν τὸ ἄκρον ἐφικνεῖσθαι δοκεῖ τῶν ἀνωτάτω πόλων. Ὅτι δὲ καὶ παρὰ τὸ πολεῖν γίνεται, ὃ ἐστὶν ἀναστρέφεσθαι, ἢ λέξις ὁ πόλος, καὶ τί τὸ ἐκεῖθεν δηλούμενον, ἀλλαχοῦ φανεῖται. [Καὶ ἄλλως δὲ τὸ ἀκροπόλοισ ὁμοίον ἐστὶ τῷ ἀνωφόροισ, ἐν οἷς δηλαδὴ ὁ πολῶν, ὃ ἐστὶν ἀναστρεφόμενος, εἰς ἄκρον φέρεται. Δοκεῖ δὲ παροξυτονεῖσθαι καὶ ἡ 2.141 εὐθεῖα τοῦ ἀκροπόλοισ, καθὰ καὶ τὰ κατ' αὐτό. Τὰ γὰρ παρὰ τὸ πολῶ, εἰ μὲν προθέσει σύγκεινται προηγουμένη, προπαροξύνονται, οἷον ἀμφίπολος, πρόπολος, πρόσπολος, εἰ δὲ ὀνόματι, παροξύνονται, ὡς δηλὸν ἐκ τοῦ ὄνειροπόλος, μαντιπόλος, οἰωνοπόλος, θυηπόλος, ὁ καὶ ἱερεὺς καὶ θυοσκόος δὲ ἐν Ὀδυσσεΐα. Οὕτω γοῦν ἀναλόγως καὶ ἀκροπόλος. Ὅμοίως δὲ καὶ μυστοπόλος καὶ αἰπόλος καὶ θαλαμηπόλος καὶ δικασπόλος ὁ καὶ θεμιστοπόλος.] (η. 524) Τὸ δὲ ἀτρέμας, ὡσπερ ἦν ἐπίρρημα ἐν τῷ «δαιμόνιε ἀτρέμας ἦσο», οὕτω καὶ ἐνταῦθα. Οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον καὶ δίχα τοῦ ὄσ λέγουσιν αὐτὸ οἷον «οὐκουν ἀτρέμ' ἔξεις» παρὰ τῷ Κωμικῷ. καὶ τὸ εὐθύς δὲ καὶ ἰθύς τὰ ἐπιρρήματα ὁμοίως ἀπάγουσι τὸ ὄσ ἐν τῷ εὐθύ καὶ ἰθύ. ὅθεν καὶ τὸ κατ' εὐθύ καὶ κατ' ἰθύ. Τὸ δὲ εὐδουσιν ὡς ἐπὶ ἐμψύχων εἴρηται, διότι καὶ θεῖόν τι γένος ὁ μῦθος οἶδε τοὺς ἀνέμους. Ἔχει δὲ τι καὶ ἀφελείας καὶ γλυκύτητος τὸ εἰπεῖν ἐστάναι τὰ νέφη, ἕως οἱ ἄνεμοι εὐδουσιν, ὡς εἰ καὶ δοῦλοι ἐφεστᾶσι κοιμωμένοις δεσπότηις, κινήσομενοι μετὰ τὴν ἐκείνων ἔγερσιν. Τοῦ δὲ Βορέου ἐνταῦθα ἔοικε μόνου μνησθῆναι κατὰ τινὰ ἐξοχὴν διὰ τὸ τοῦ ἀνέμου φερέσβιον καὶ ζωοφόρον, ὅπερ παραδηλοῖ ὁ Ζέφυρος, ὃς καὶ βορέας παρὰ τὴν βοράν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, ἐτυμολογεῖ 2.142 σθαι δοκεῖ, ὡς τροφῆς ὧν αἴτιος διὰ τὸ ἀδρύνειν τοὺς στάχους. [Δύναται δὲ καὶ καθὰ βορὸν ὕδωρ διὰ τὴν ἐκ ψυχρίας κενεαγγίαν λέγεται, οὕτω καὶ ἄνεμος βορέας ὁ διὰ τοιοῦτον αἴτιον βορότητος αἴτιος ὧν.] (η. 525) Ὅσπερ δὲ ζάλη ἢ μεγάλη ἄελλα, οὕτω καὶ ζαχρειεῖς ἄνεμοι οἱ ἄγαν χρειώδεις, πάντες γὰρ ἡμῖν χρήσιμοι. καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ γράφεται ἢ παραλήγουσα διὰ διφθόγγου, ἔχουσα ἢ τὸ ἔε καὶ ἔι ἢ τὸ ἔη μετὰ τοῦ ἔι. ἐὰν δέ γε διὰ μόνου τοῦ ἔη γράφηται, λέγοι ἂν ζαχρηεῖς τοὺς ἄγαν βαρεῖς ἀπὸ τοῦ χράω, τὸ ἐπιπίπτω, ὡς τὸ «μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον», καὶ παρὰ Ἡροδότῳ «ἐνέχραεν εἰς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον». Ὅθεν καὶ ζαχρηεῖς ἴσως ἄνεμοι οἱ ἄγαν ἐπιπίπτοντες, οἱ καὶ δύνανται μάλιστα σκεδάσαι νέφη,

ὦν καὶ αἰ πνοαὶ λιγυραὶ διὰ τὸ μετὰ ψόφου ποιοῦ τινος πνέειν. οὗ πρὸς ὁμοιότητα καὶ μάστιξι λιγυρά, ἢ ἐν ἀέρι ψοφοῦσα. Οὐ μόνον δὲ ἀνέμων ἐπίθετον τὸ ζαχρηές, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ ἐπὶ στρατιωτῶν ἢ λέξις εὐρεθήσεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον οὔρεα σκιδόντα ἀλλὰ καὶ νέφεα. ἐρεῖ δέ που καὶ μέγαρα σκιδόντα. (ἡ. 526) Τὴν δὲ παρίσωσιν τοῦ «πνοιῆσιν 2.143 λιγυρῆσιν» ἐζήλωσεν ὁ εἰπὼν «σμερδνῆσι γαμφληῖσι συρίζων φόνον». Τοῦ δὲ «ἀέντες» τὸ θέμα καὶ τὸν ἀήτην ποιεῖ καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἄημα καὶ τὸν ἄνεμον δὲ ἐπενθέσει τοῦ ᾠ. (ἡ. 520–2) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται περὶ τῶν δηλωθέντων ἡρώων καὶ τὸ «οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ οὔτε βίας Τρώων ὑπεδείδισαν», ἡγουν ἐδειλίασαν, «οὔτε ἰωκάς, ἀλλ' ἔμενον νεφέλαις ἐοικότες», ὡς εἴρηται, ἃ δὴ θαρσαλεότητός ἐστιν ἐνδεικτικά. Ἔστι δὲ τοῦ μὲν ἐδειδίσαν ἀρχὴ τὸ δεδίω, ἐξ οὗ ἐπενθέσει τοῦ ᾠ δειδίω, ὅθεν δειδία ἢ νύξ. τοῦ δὲ ἰωκάς ἢ διωκή, ὡς καὶ τοῦ ἰωχοῦ ὁ διωγμός, ἀπελθόντος τοῦ ἐν ἀρχῇ συμφώνου, ὡς καὶ ἐν τῷ σῦς ὕς καὶ τοῖς ὁμοίοις. Ἐδύνατο δὲ καὶ ἰώκας εἶναι προπερισπωμένως διὰ τὸ καὶ ἐνικὴν αἰτιατικὴν Ὀμηρικῶς εἶναι τὴν ἰώκα. (ἡ. 528–32) Ὅτι Σαρπηδῶν μὲν ἄδειαν ἔχων πολέμου μακρὰ ἐδημηγόρησε πρὸς Ἐκτορα, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἐν ἀκμαίᾳ μάχῃ μὴ ἔχων πολυλογεῖν βραχέα τινὰ λέγων, ὀτρύνει τοὺς Ἀχαιοὺς. Φησὶ γὰρ ὁ ποιητής, ὅτι «ἀν' ὅμιλον ἐφοῖτα, πολλὰ», ἢ μακρὰ, «κελεύων ᾧ φίλοι, ἀνέρες ἐστὲ καὶ ἄλκιμον ἦτορ ἔλεσθε ἀλλήλους τ' αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας». Εἶτα ἐπιπλέκει γνωμικόν, ὃ καὶ ἀλλαχόθι οὕτως ἐρεῖ «αἰδομένων δ' ἀνδρῶν πλέονες σοοὶ ἢ ἐπέφανται. φευγόντων δὲ οὔτ' ἄρ κλέος ὄρνυται οὔτε τις ἀλκή», ἡγουν οἱ φεύγοντες σὺν τῷ ἀκλειεῖς εἶναι οὐδὲ ἄλκιμόν τι ποιούσι προβάλλοντες ἑαυτοὺς εἰς ἀναίρεσιν. Καὶ ταῦτα εἰπὼν εὐθύς ἀκοντίζει καὶ βάλλει πρόμαχόν τινα, ἵνα δείξῃ ὅτι τέλειός ἐστι στρατηγός, οὐ μόνον λόγοις 2.144 θαρρύνων, ὃ πᾶς τις ἂν ποιήσειεν, ἀλλὰ καὶ ἔργου προάρχων, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ἐποίουν οἱ ἥρωες τοὺς τε ἄλλους ὀτρύνοντες καὶ αὐτοὶ μένοντες. Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι καὶ αἰδοῦς ἔπαινον, ὅπως σωτηρία ἐστὶ τοῦ στρατεύματος, ὡς περ αὖ πάλιν ψόγον φυγῆς ὡς ὀλεθρίου. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἐν ἐνὶ τούτῳ τόπῳ καὶ περισπωμένως οἶδε καὶ βαρυτόνως τὸ ῥῆμα τῆς αἰδοῦς ἐν τῷ αἰδεῖσθε ὡς ποιεῖσθε, καὶ ἐν τῷ αἰδομένων ὡς ἀδομένων, ὁποῖόν τί ἐστι καὶ τὸ τῆς μάχης ῥῆμα, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. καὶ αὐτὸ γὰρ καὶ περισπᾶται καὶ βαρύνεται, καθὰ σὺν ἄλλοις προδεδηλωμένοις καὶ τὸ ὀμιχῶ ὀμιχῆσω. Ἔστι γὰρ βαρυτόνως ὀμίχω, ὡς δήλον ἐκ τοῦ «ὠμίξεν αἶμα καὶ χολὴν ἐτίλησεν». Οὕτω δὲ καὶ εἰλῶ καὶ εἶλω ἐν τόπῳ ἐνὶ ὁμοῦ, οἷον «εἰλομένων», «εἶλει δὲ ὁ δεῖνα». (ἡ. 535 ς.) Ὅτι πρὸ μικροῦ μὲν ὁ Αἰνεΐας ἴσον ἐρρέθη τιμᾶσθαι τῷ Πριαμίδῃ Ἐκτορι, ἐνταῦθα δὲ τοῦ Αἰνεΐου ἑταῖρόν τινα κτείνει ὁ Ἀγαμέμνων, ὃν οἱ Τρῶες ὁμῶς Πριάμοιο τεκέεσσιν ἐτίμων. Διὰ τί; ἐπεὶ, φησὶ, θοὸς ἦν μετὰ πρῶτοισι μάχεσθαι. Καὶ δοκεῖ μὲν τοῦτο μείζονος τιμῆς ἢ καὶ ἴσης τῷ Αἰνεΐᾳ εἶναι δηλωτικόν, ἔστι δὲ ἄλλως τὸ τοῦ Αἰνεΐου ἐνδοξότερον. καὶ γὰρ ὁ Ἄρης εἶπεν ἐκεῖ, ὅτι κεῖται ἀνὴρ, ὁ Αἰνεΐας δηλαδὴ, ὃν ἴσον ἐτίομεν Ἐκτορι δίω, ἡγουν ὃν καθὰ καὶ τὸν Ἐκτορα οὐ μόνον ἄνθρωποι ἀλλὰ καὶ θεοὶ ἐτιμῶμεν. εἰ τοίνυν καὶ θεοῖς τιμᾶται ὁ Αἰνεΐας, πλεον ἄρα τιμᾶται ἢ περ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ ὁ τοῖς Πριαμίδαις ἐπίσης τιμώμενος. ἔτι δὲ οὗτος μὲν ὡς θοὸς μαχητῆς καί, ὡς εἰπεῖν, βοηθός τιμᾶται, ὁ δὲ Αἰνεΐας καὶ ὡς εὐγενής. Ὅρα δὲ ὡς παρακολουθεῖ καὶ τῇ ἀνδρίᾳ καθὰ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀρεταῖς τιμῆ, ὡς οἶά τις ἀδάπανος ἀμοιβή. [(ἡ. 539) Ὅτι νεΐαιρα γαστήρ οὐ μόνον, δι' ἧς τὰ σιτία νέονται, ὃ ἐστὶ πορεύονται, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐσχάτη. ὅθεν καὶ ἡ γυναικεία ὑστέρᾳ μετείληπται.] (ἡ. 543–5) Ὅτι Φηρά, πόλις Μεσσηνιακὴ κατὰ Πελοπόννησον, ἐν ἧ Ἰδιοκλῆς τις ἦν, ὁ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ κείμενος, ἀφνειός, γένος ἐκ ποταμοῦ Ἀλφειοῦ, ὃς 2.145 εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης, τουτέστιν οὐ μένει ἀεὶ κατὰ χώραν, ἀλλ' ὑπερβαίνων τὴν κοίτην εὐρύνεται, ὃ δὴ μέχρι καὶ νῦν φαίνεται ποιῶν, [καθὰ καὶ τινες ἄλλοι εὐρὺ τε ῥέειν ἐν διαλύσει λεγόμενοι καὶ εὐρυρέειν συνθέτως.] Διὰ τί δὲ λέγεται Ἀλφειός, εἴρηται μὲν

καὶ ἀλλαχοῦ. καὶ νῦν δέ, ὡς ἐν ὀλίγῳ ὑποδηλώσαι, καλεῖται οὕτω διὰ τὸ κατὰ τινα ἰδιότητα δύνασθαι ἀλφούς θεραπεύειν, ὅθεν καὶ αὐτὸς Ἀλφός καὶ πλεονασμῶ τῆς ἑ-ι διφθόγγου Ἀλφειός, ὡς ἀδελφός ἀδελφειός, ἀφνός ἀφνειός. Παραλόγως δὲ ἡ Φηρά κατὰ τοὺς παλαιούς ὀξύνεται, ὡς οὕτω τετριμμένη τῇ παραδόσει. ἄλλως γὰρ τὰ εἰς ῥ-α δισύλλαβα μονογενῆ τῶ ἠ παραληγόμενα βαρύνεται· πήρα, θήρα, Ἥρα. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν τούτοις τοῖς τόποις πολλὴν ἱστορίαν κατασπεύρει ὁ ποιητὴς ἄλλοις τε τρόποις καὶ διὰ τοῦ γενεαλογεῖν Τρωάς τε καὶ Ἑλληνας πίπτοντας, καὶ ὅτι ἔοικε σχετικῶς πῶς ἔχειν καὶ ὁ Διοκλῆς πρὸς τὸν ἐγγώριον ποταμὸν Ἀλφειόν. Διὸ καὶ υἱὸς αὐτοῦ εἶναι μυθεύεται, ὅς δὴ λόγος καὶ ἐτέρους τῶν ἠρώων ἐκ θαλάσσης ἢ πηγῆς ἢ ποταμοῦ κατάγει τινὸς καὶ ὅλως ἐκ τόπων τινῶν, οἷς ἐκεῖνοι ἔχαιρον, ὡς προεδήλωται. (ἠ. 547-9) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι παλαίτατον ἔθος ἦν τοὺς ἐγγόνους καλεῖσθαι τοῖς τῶν πάππων ὀνόμασιν εἰς ἀνάμνησιν τῶν προγόνων [καὶ ἵνα δοκοῖεν ὡς οἶον ἀναζῆν οὕτω οἱ θανεῖν φθάσαντες, καὶ ἄλλως δέ, ἵνα ἐξαρκοῖεν τῶ γοῦν ὀνόματι ἐπὶ πλεῖον καὶ οὕτω πῶς ἀπαθανατίζονται.] Ἐνταῦθα γοῦν Ἀλφειοῦ Ὀρσίλοχος, τοῦ δὲ Διοκλῆς, οὗ διδυμάονες Κρήθων τε καὶ Ὀρσίλοχοςόμῶνυμος τῶ πάππῳ, οὗς ἀναιρεῖ ὁ Αἰνείας. (ἠ. 550 ς.) Ἔστι δ' ἐν τούτοις γνῶναι καὶ ὡς ὁ ἠβῶν ὠραῖος ἤδη ἐστὶ τοῦ πολεμεῖν. Κρήθων οὖν καὶ Ὀρσίλο 2.146 χος «ἠβήσαντε Ἴλιον εἰς εὐπωλον ἄμ' Ἀργείοισιν ἐπέσθην». Λέγεται δὲ ἠβη 2.146 ἢ πρώτη τε τρίχως τῶν αἰδοίων, καὶ ὁ τριχούμενος ἐκεῖνος τόπος, ἔτι δὲ καὶ ὁ καιρός, καθ' ὃν γίνεται τοῦτο. ἐξ ὧν παρονομάζεται ὁ ἠβῶν ὁ τὰ πρὸ τούτου ἀπότριχος κατὰ τοὺς παλαιούς. Ἐτυμολογεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ ἠδω, ἠδη τις οὔσα κατὰ τοὺς παλαιούς, καὶ τροπῇ Βοιωτικῇ τοῦ ἠδ εἰς ἠβη. Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς πού φησι «καὶ δ' ἔχει ἠβης ἄνθος», καὶ ἀλλαχοῦ δὲ «τοῦ περ χαριεστάτη ἠβη». (ἠ. 551) Εὐπωλος δὲ Ἴλιος ἀντὶ τοῦ εὐῖππος ἢ εὐγίος καὶ ἀγαθὴ πωλεῖσθαι ἤτοι βωλοστροφεῖσθαι. (ἠ. 548) Διδυμάονες δὲ διδύμων διαφέρουσι, καθότι οὗτοι μὲν ἀδελφούς δηλοῦσιν, οἱ δὲ δίδυμοι οὐκ ἐξ ἀνάγκης. κεῖται γὰρ ἡ λέξις καὶ ἐπὶ ἀπλῶς δυάδος. διδύμους γοῦν ἀνεψιούς ἢ τραγωδία οἶδε τοὺς ἀπλῶς οὕτω δύο. τοιοῦτον καὶ τὸ «διδύμην Ἐριννύν» καὶ «διδύμων πελαγέων». καὶ οἱ ὄρχεις δὲ οὕτω δίδυμοι. Ἐκτείνει δὲ ὁ διδυμάτων τὴν παραλήγουσαν ἀναγκαίως διὰ μέτρου χρεῖαν. διὸ καὶ διὰ τοῦ ὠ μικροῦ κλίνεται ὁμοίως τῶ Μαχάων Μαχάονος, εἰ καὶ ἄλλως ὡς παρώνυμον ὠφειλε τὸ ὠ τῆς εὐθείας φυλάσσειν διόλου. [Ἐν τούτοις δὲ κείμενον τὸ «παῖδε γενέσθην»-Φησὶ γὰρ «ἐκ δὲ Διοκλῆος διδυμάονε παῖδε γενέσθην»-πρωτόθετόν ἐστι τῆς παιδογονίας καὶ τῶν παιδογόνων. Τὸ δὲ Διοκλῆος κατὰ τὸ Ἡρακλῆος κλίνεται. (ἠ. 549) Τοῦ δὲ Κρήθωνος ἢ ἄρχουσα διὰ τοῦ ἠ γράφεται κατὰ τὸν Κρηθέα 2.147 καὶ τὴν Κρηθηῖδα, οἷς βοηθεῖ ὁ Κραῖθις εἰς τὴν γραφήν.] (ἠ. 553) Ὅτι τὸ «τοὺς δὲ τέλος θανάτοιο κάλυψε» περίφρασις ἐστὶ τοῦ ἔθανον. ὅθεν λαβῶν Σοφοκλῆς ἔφη «τὸν τελευταῖον βίον κρύψων», ἠγουν τεθνηξόμενος. (ἠ. 55460) Ὅτι τοὺς τοῦ ρηθέντος Διοκλέους παῖδας, πεσόντας ὑπὸ τοῦ Αἰνείου, σεμνύνων ἐν παραβολῇ Ὀμηρός φησιν «οἶώ τῶ γε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῆσιν ἐτραφέτην ὑπὸ μητρί, βαθείης τάρφεισιν ὕλης. τῶ μὲν ἄρ ἀρπάζοντε βόας καὶ ἴφια μῆλα σταθμοὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον, ὄφρα καὶ αὐτοὶ ἀνδρῶν ἐν παλάμησι κατέκταθεν ὀξεί χαλκῶ. τοίω τῶ», ἠγουν τοιοῦτοι οὗτοι, «χείρεσιν ὑπ' Αἰνείαιο δαμέντες καππεσέτην, ἐλάτησιν εἰοκότες ὑψηλῆσι». Καὶ ὅρα ὡς διὰ συνήθη ποικιλίαν τῇ ἀπὸ τῶν λεόντων πλατεία παραβολῇ τὴν συντομωτάτην ἐν τῶ τέλει συνέπλεξε τὴν ἀπὸ τῶν φυτῶν. Καὶ ἦν αὕτη μὲν ἀπὸ τῆς σωματικῆς εὐφυΐας, ἡ δὲ πρὸ αὐτῆς ἀπὸ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀνδρικής διαθέσεως. (ἠ. 554 ετ 556) Σημεῖωσαι δὲ καί, ὅτι εἰπόντος ἐνταῦθα τοῦ Ὀμήρου κατὰ δυϊκὸν ἀριθμὸν «λέοντε δύο ἀρπάζοντε βόας», γράφουσι οἱ παλαιοί, ὅτι ἡ λέαινα δύο τίκτει, ἔχουσα δύο μαζούς, καὶ ὅτι οἱ λεοντιδεῖς ἀμύξαντες τὴν αὐτῆς μήτραν ποιοῦσι τοῦ λοιποῦ τὴν μητέρα στεῖραν. ἢ πάρδαλις δέ, φασί, τέσσαρα τίκτει. Ὅτι δὲ καὶ πέντε τίκτει ὁ λέων,

εἶτα τέσσαρα, καὶ ἐξῆς ὑποκαταβαίνων, ἱστοροῦσιν ἄλλοι. (η. 554) Τὸ δὲ δῶ πλεονάζει μὲν καὶ ἐνταῦθα, καθὰ σὺν ἄλλοις καὶ ἐν τῷ «Ἀτρεΐδα δῶ κοσμήτορε λαῶν». Δοκεῖ δὲ καὶ ἄλλως τὸ εὐλογον ἔχειν διὰ τὴν παρὰ τῷ ποιητῇ ἀοριστίαν τῶν δυϊκῶν, δι' ἣν, ἴνα μὴ τὸ Ἀτρεΐδα καὶ τὸ λέοντε καὶ τὰ τοιαῦτα πληθυντικῶς νοήση τις, ἐπάγει τὸ «δύο» ὡς διασαφητικόν. (η. 555) Τὸ δὲ «ἐτραφέτην τάρφεισιν ὕλης» τρόπος 2.148 ἐστὶν ἐτυμολογικός. τὸ γὰρ ἐτραφέτην τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἀφ' οὗ τὸ τάρφος γίνεται, ἦγουν τὸ δάσος τὸ δυνάμενον τρέφειν ζῶα, [ὃ δὴ τάρφος μετατεθὲν καὶ τὴν παρὰ τοῖς λογίοις τάρφρον ποιεῖ, χρόνῳ γὰρ καὶ αὐτὴ βοτανηφορεῖ τὰ εἰς τροφήν ζώοις, καὶ τὸν παρὰ τοῖς χυδαίοις δὲ ὁμοίως τάρφρον κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον.] (η. 556) Τὸ δὲ ἀρπάζοντες ἐπὶ λεόντων κυριολεκτεῖται καὶ κυνῶν καὶ λύκων καὶ τῶν τοιούτων. Ἴφια δὲ μῆλα τὰ μικρὰ νῦν θρέμματα λέγει πάντα ἐκ μέρους ὡς ἰσχυροποιά, εἶγε καὶ κρέας παρὰ τὸ κρατύνειν δοκεῖ παράγεσθαι. [Ὅρα δὲ ὡς ἐκ τοῦ ἴφι ἐπιρρήματος οὐ μόνον ἢ καὶ παρ' Ὀμήρῳ Ἴφισ, τὸ κύριον, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ θρέμμα ἴφι, οὔτε ἄκλιτον ὃν κατὰ τὸ τρόφι κῦμα οὔτε κλιθὲν κατὰ τὸ μέλι, ἀλλὰ κατὰ τὸ στίμμι καὶ τὰ ὅμοια ἐθνικά.] (η. 557) Σταθμοὶ δὲ καὶ νῦν αἱ ἐν ἀγροῖς καταγωγαί. καὶ ἐκ τούτου μὲν συντέθειται τὸ βούσταθμον, ἐκ δὲ τοῦ ἀπλῶς δηλοῦντος τόπον στάσεως τὸ ναύσταθμον εἴρηται. Ὁξύνεται δὲ ὁ σταθμὸς κανόνι τοιούτῳ. Τὰ εἰς ἄμ-ο-ς λήγοντα, ἔχοντα πρὸ τοῦ ἄμ τὸ ἄθ, ὀξύνεται· μηνιθμός, πορθμός, σκαρθμός, ἰσθμός, οὔτω καὶ σταθμός. τὸ κρηθμός οἱ μὲν τοῦ Ὀμήρου Ὑπομνηματισταὶ βαρύνεσθαι φασιν 2.149 εἰς ιδιότητα, ἐν δὲ τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Λυκόφρονος καὶ αὐτὸ ὀξύνεται. Τὸ δὲ κεραΐζειν ἢ καταχρηστικῶς εἴρηται ἀπὸ ζῶων βλαπτόντων τοῖς κέρασιν ἢ ἀπὸ τοῦ κείρειν, ὡς προείρηται, ἐξ οὗ καὶ ὁ κόρος. (η. 560) Ἐλάται δὲ ὑψηλαί, ἃς καλλύνει παρίσοις εἰπὼν «ἐλάτησιν ἐοικότες ὑψηλῆσι», παρατετηρημένως εἴρηται. τῷ ὄντι γὰρ εἰς πολὺ ὕψος ἢ ἐλάτη αἴρεται. Διὸ καὶ ὁ μῦθος Ὠτου καὶ Ἐφιάλτου τῶν μεγίστων αὐτὴν ἀδελφὴν γενεαλογεῖ, ὧν ἐπὶ τῷ θανάτῳ πενθοῦσα εἰς ἐλάτην μεταβέβλητο, ὡς καὶ αἱ Ἡλιάδες εἰς αἰγείρους. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «ἐοικότες», ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ἐν τῷ «νεφέλαις ἐοικότες», ὧν θέμα τὸ εἶκω, ἐξ οὗ εἰκῶν λέγεται ἢ παραβολὴ παρὰ τοῖς ὕστερον. (η. 561) Ὅτι ἐλεεῖ ὁ Μενέλαος τοὺς τοῦ εἰρημένου Διοκλέος διδύμους παῖδας ὑπὸ τῷ Αἰνεΐα πεσόνας, καὶ δι' αὐτοὺς ἐφορμᾷ τῷ Αἰνεΐα. Ἔνθα καὶ σημείωσαι τὸ τοῦ Ὀμήρου φιλάληθες. οὐ γὰρ ὡς ἀξιόμαχον ἐπεξάγει τῷ ἀνδρειοτάτῳ Αἰνεΐα τὸν μαλθακὸν πολεμιστὴν Μενέλαον, ἀλλὰ λέγει ὅτι Ἄρης, ἦγουν θυμὸς ἄκαιρος καὶ ἀλόγιστος, ὥτρυνε τὸ τοῦ Μενελάου μένος βῆναι διὰ προμάχων, «τὰ φρονέων, ἴνα χερσὶν ὑπὸ Αἰνεΐου δαμείη». (η. 565-7) Ἀντίλοχος μέντοι δείσας περὶ τῷ βασιλεῖ, «μὴ τι πάθη, μέγα δὲ σφεας» ἦγουν τοὺς Ἕλληνας, «ἀποσφήλειε πόνοιο», ἄγχι μάλα παρίσταται. Ἦν γὰρ ἐν τοῖς καιρίοις ὀξύς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. (η. 571 ς.) «Αἰνεΐας δὲ οὐκ ἔμεινε, θεὸς περ ἐὼν πολεμιστῆς, ὡς εἶδε δύο φῶτε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες», ἦγουν ἐγγὺς ἀλλήλων. περὶ οὗ, τί ποτε διαφέρει τοῦ ἐν ἀλλήλοισι, δηλοῦται ἐτέρωθι. Καὶ ὅρα ὅπως ἀγαθοὶ ἐν ἀνάγκαις οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα. κατὰ γὰρ τὴν παροιμίαν «εἷς ἀνήρ οὐδεὶς ἀνήρ». Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐκ εἶπεν, «ὡς εἶδε δύο ἄνδρες», ἴνα μὴ τις τοὺς ἀνδρείους μόνους νοήσῃ, ἀλλὰ ἀπλῶς δύο φῶτε. ἀγαθοὶ γὰρ ὅπως ἂν ἔχοιεν ἀρετῆς οἱ δύο. –[Διὸ κατὰ τὴν παροιμίαν «πρὸς δύο οὐδὲ Ἡρακλῆς»]–Εἰ 2.150 μὴ ἄρα τις κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἄ ραψωδίᾳ γραφεῖσαν μετάληψιν νοήσῃ φῶτα μὲν τὸν ἄνδρα, τοῦτον δὲ ἀνδρεῖον, εἶτα μεταλάβῃ τὸν φῶτα εἰς ἀνδρεῖον. Φιλεῖ δὲ τὸν βασιλέα Μενέλαον ὁ Ἀντίλοχος οὐ μόνον διὰ τὴν κατὰ ἔθνος ἐγγύτητα, ὡς Λάκωνα Μεσσηνίος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν πατέρα φιλοβασιλέα ὄντα. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Μενέλαος μὲν εὐνοεῖται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς ἡδίκημένος, Ἀλέξανδρος δὲ ὑπὸ τῶν Τρώων μισεῖται, οἷς ἡδίκησεν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «οὐκ ἔμεινε, θεὸς περ ἐὼν» καὶ ἐξῆς, εἰς πάντα ἕνα προσαρμόζει, δύο ἀντιμάχους ἔχοντα. (η. 567) Τὸ δὲ «ἀποσφήλειε πόνοιο»

ἀντὶ τοῦ ἐμποδίσαι, κωλύσει τοῦ ἐνεργεῖν. Πάντως γὰρ πεσόντος Μενελάου ἐλύετο ἡ μάχη, ὡς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων ἐν τῇ ᾤΓ ἔφη «αὐτίκα γὰρ μνήσονται Ἀχαιοὶ πατρίδος αἴης» καὶ τὰ ἐξῆς. [Εἰ δὲ περὶ ποινηῆς ἐκεῖνος καὶ ἐσαυθὶς ἔφη μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦτο μὲν αὐτός, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ μόγις ἂν ἔμειναν.] Σφάλλιν δὲ λέγεται τὸ συμποδίζειν καὶ ῥίπτειν. ἐξ οὗ καὶ σφέλας ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ ὑποπόδιον. Τούτου δὲ τὸ ἐναντίον ἀνασφάλλιν, ὃ δηλοῖ τὴν ἐκ τοῦ πτώματος ἔγερσιν. ἀποσφάλλιν δὲ τὸ πόρρω ποιεῖν καὶ ἀποπλανᾶν. (ἡ. 574) Ὅτι βαλεῖν καὶ ἐνταῦθα φανερώς, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα, τὸ θεῖναι. βαλέτην γάρ, φησὶν, ἐν χερσὶν ἐταίρων, ἀντὶ τοῦ ἔθεντο ἢ ἀντὶ τοῦ ἔρριψαν. ὁποῖον καὶ τὸ «βάλε σεαυτὸν κάτω». καὶ τὸ βαλεῖν δὲ ὀδόντας τοιοῦτόν τι παρὰ Ἀριστοτέλει, ὅτε λέγει βάλλειν ἄνθρωπον τοὺς 2.151 ὀδόντας ἦτοι ἐκβάλλειν καὶ ῥίπτειν. ἀφ' οὗ καὶ ἡ τοῦ πρωτοβόλου λέξις ἐπὶ ἀλόγων παρὰ τοῖς κοινολεκτοῦσιν. (ἡ. 575) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ τὸ «στρεφθέντε», τραχύφωνον ῥῆμα, κατὰ τὸ βλαφθῆναι, οἷον «τοιοῦδ' ἀποβλαφθεῖσαν ἀρτίως φίλου», καὶ κατὰ τὸ θρεφθῆναι καὶ ὅσα τοιαῦτα χαρτὰ καιρίως τοῖς λογίοις κεῖται ἀλλαχοῦ. (ἡ. 576) Ὅτι τὸ Πυλαιμένης κύριον βαρύνοντες οἱ παλαιοὶ λέγουσιν, ὅτι τὰ τοιαῦτα κύρια ὡς ἐπὶ πλεῖστον βαρύνεσθαι φιλεῖ. ἡ μέντοι συνήθεια πολλὰ παρέφθειρεν ὀξυτονοῦσα, ὡς τὸ Εὐτυχῆς καὶ τὸ Εὐμενῆς τὰ κύρια. (ἡ. 576 ζ.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὤδε μὲν ἀναιρεῖται Πυλαιμένης, Παφλαγόνων ἀρχός, οὓς μεγαθύμους λέγει καὶ ἀσπιστάς, ὁ δ' ἐν τοῖς ἐξῆς ζῶν Πυλαιμένης ὁμώνυμός ἐστι τούτῳ. πολλὴ γάρ, ὡς καὶ προερρέθη, παρ' Ὀμήρῳ ἡ ὁμωνυμία τῶν κυρίων. Σκευωρία δὲ τῆς παραγωγῆς τοῦ Πυλαιμένους, ὁποῖα καὶ ἡ τοῦ Ἀθαιμένης κύριον, καὶ τοῦ ἀκραιφνῆς καὶ ἰθαιγενῆς καὶ ἰθαιμένης κύριον, καὶ τοῦ τιθαιβώσσειν καὶ τοῦ μεσαιπόλιος, περὶ ὧν καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται ἐν οἰκείοις τόποις. (ἡ. 583) Ὅτι τὰ τοῦ εἰρημένου Πυλαιμένους ἡνία λευκά λέγει ἐλέφαντι, διότι κατὰ συνήθειαν παλαιὰν ἀστραγάλους ἐλεφαντίνους ἐκατέρωθεν εἶχον, δι' ὧν εἶλκον αὐτὰς οἱ ἡνίοχοι. Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐλέφαντα τὸ ἐλεφάντινον ἔφη ὀστοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μίηνη». [Οὐκ οὖν χρυσόνωτοι μόνον παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἡνία, ὁποῖας 2.152 δὴ τινος μέμνηται καὶ Σοφοκλῆς, ἀλλὰ πού καὶ ἐλεφαντόνωτοι, ὡς πολλαχοῦ καὶ τότε παρρησιαζομένων τῶν ἐλεφαντίνων ὀστέων.] (ἡ. 585–7) Ὅτι Μύδων τις ἡνίοχος, ξίφει τὴν κόρσιν πληγεῖς, «ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου κύμβαχος ἐν κονίησιν, ἐπὶ βρεχμὸν δὲ καὶ ὤμους δηθὰ μάλ' εἰστήκει», διὰ τὸ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ οἷον βυθισθῆναι χωσθεῖσαν ἀμάθῳ βαθείᾳ ὑποκειμένη, ὡς δηλοῖ τὸ «τύχε γὰρ ῥ' ἀμάθιοιο βαθείης», ἡγουν γῆς ἀμμώδους. Ἀμμώδης γὰρ ἡ ἄμαθος καὶ οὐκ ἄμμος αὐτόχρομα. Καὶ σημείωσαι τὴν ἀσφάλειαν τῆς γραφῆς. οὐ γὰρ ἦν δυνατόν ἐπὶ μόνον βρεχμὸν ἴστασθαι τὸν πεσόντα νεκρόν, εἰ μὴ καὶ ἐπὶ ὤμους ἔκειτο, πλάτος προσλαβόμενος καὶ οὕτω δυνάμενος ἴστασθαι κύμβαχος. (ἡ. 586) Ἔστι δὲ τὸ κύμβαχος ταῦτόν τῳ ἐπὶ κεφαλῆν. Ἔοικε γὰρ οὐ μόνον ἐπὶ ὀστρακοδέρμων κύτους ἢ κύμβη λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ κεφαλῆς κατὰ τινα γλῶσσαν. ὅθεν καὶ κυβιστᾶν τὸ ἐπὶ κεφαλῆν καθάλλεσθαι. Ἔστι δὲ καὶ κυμβαῖον εἶδος τι ποτηρίου, ὡς Πausanίας ἐν τῷ οἰκείῳ φησὶ Λεξικῶ. Παρὰ τὸ κυφόν δέ, φασίν, ἐτυμολογεῖται ἡ κύμβη, ὡς περιφερῆς. ὁ δὲ γε κύμβαχος ἢ ἔχει τι ὀνοματοποιίας διὰ τὸν δοκοῦντα ἐγκεῖσθαι αὐτῷ ἦχον ἢ ἐκ παραγωγῆς ἔχει τὸ ᾠχ, ἵνα ἦ, ὡς τιμὴ τίμαχος. ὅθεν κύριον Δωρικὸν ὁ Τιμαχίδας, οὕτω καὶ κύμβη κύμβαχος. Σημαίνει δέ, φασίν, ἡ λέξις καὶ τὸ τῆς περικεφαλαίας ἄκρον, ὧ ἐνίεται ὁ λόφος, ὡς τὸ «κύμβαχον ἀκρότατον νύξ' ἔγχει». Τὸ δὲ ῥηθὲν κυμβαῖον ποτήριον κυμβίον ἕτεροι γράφουσι, λέγοντες καὶ 2.153 ὅτι ἔοικε κατὰ σχῆμα πλοῖω καλουμένῳ κύμβη, ἐξ οὗ [ἴσως] καὶ παρωνόμασται. Εἴη δ' ἂν ἴσως τοιοῦτον πλοῖον ἢ κοινῶς ὀνομαζομένη πρὸς τινων ξυλοκουμβάρα, [ὡς δῆθεν ἐκ παραφθορᾶς τοῦ κύμβη, ἵνα ἦ τὸ σκῶμμα ξυλοκύμβη, λεγόμενον ἐπὶ γυναικῶν, αἷς οὔτε κάλλος ἐπανθεῖ οὔτε σύμμετρον μέγεθος.] Τοῦ δὲ ῥηθέντος κυμβίου ἡ γραφή

κατὰ τὸ ἰστίον καὶ ἰσχίον, ὡς φασιν οἱ παλαιοί. (η. 580) Ὁ δὲ Μύδων τὸ κύριον πρὸς διαστολὴν βαρύνεται τῆς μυδῶν μετοχῆς. (η. 586) Τὸ δὲ «ἐπὶ βρεχμὸν καὶ ὤμους» οἷον ἐπεξηγητικὸν ἐστὶ κατὰ Ὀμηρικὴν συνήθειαν τοῦ κύμβαχος. Βρεχμός δὲ διὰ τοῦ χ τὸ ἄνω τοῦ μετώπου. λέγεται δὲ καὶ κοινῶς βρέγμα διὰ τοῦ γ. Καλεῖται δὲ οὕτω διὰ τὸ οἷον βεβρέχθαι τοῦτο τὸ μέρος καὶ ὑγρότατον εἶναι καὶ ἀπαλὸν τοῖς βρέφεσιν. Οὕτω καὶ ῥήγμα λέγομεν διὰ τοῦ γ καὶ ῥωχμὸν διὰ τοῦ χ, καὶ διωγμὸν καὶ ἰωχμὸν καὶ ἄλλα. Περὶ δὲ βρέγματός φησι καὶ Ἀριστοτέλης, ὅτι λεπτότατον ὅσπου ἐστὶ καὶ ἀσθενέστατον τῆς κεφαλῆς. (η. 587) Τὸ δὲ τύχε καιριωτάτη λέξις, δηλοῦσα τὸ κατὰ τύχην εὖρεν. [Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ ὡς οὐ ταῦτόν ψάμαθον 2.154 εἰπεῖν καὶ ἄμαθον, ἀλλὰ ψάμαθος μὲν ἐστὶν ἢ καὶ ψάμμος, ἄμαθος δὲ κόνεώς τι φαίνεται εἶναι εἶδος. Εἰπὼν γοῦν Ὀμηρος τὸν Μύδωνα κύμβαχον ἐν κονίαις πεσεῖν, ἐπήγαγε τὸ «τύχε γάρ ῥ' ἀμάθοιο βαθείης», ὡς ταῦτόν ὄν κονίην εἰπεῖν καὶ ἄμαθον.] (η. 588) Ὅτι καὶ ὧδε τὸ βαλεῖν ἐπὶ τοῦ θεῖναι τέθειται ἢ τοῦ ῥίψαι ἐν τῷ «ὄφρ' ἵππων πλήξαντε χαμαὶ βάλον ἐν κονίησιν». Ἐνθα ὄρα καὶ τὸ «πλήξαντες» ἀπλῶς ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ κρούσαντες ἢ πελάσαντες, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πλησιάζειν παράγεται. Ἐνταῦθα δὲ Ἀντίλοχος ξυνωρίδα ταύτην ἵππων ἐξελαύνει τῶν Τρώων, καταρρίψας τοῦ δίφρου τὸν τοῦ εἰρημένου Πυλαιμένους ἠνίοχον. (η. 592–4) Ὅτι σωματοποιεῖ ὁ ποιητής, ὡς περ τὸν Ἄρην, οὕτω καὶ τὴν Ἐνυώ, καὶ τῷ μὲν δίδωσι πελώριον ἔγχος νωμᾶν, τῇ δὲ τὸν κυδοιμὸν ἐν χερσίν, ὁποῖα τι σωματοειδὲς ὄπλον, τίθησιν, ὡς πάσης ἔριδος κυδοιμὸν ἐχούσης. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ τὴν σύνταξιν ἔχουσάν τι καινόν. Φησὶ γὰρ «ἢ μὲν ἔχουσα κυδοιμὸν ἀναιδέα δηϊοτήτος, Ἄρης δ' ἐν παλάμησι πελώριον ἔγχος ἐνώμα». καίτοι ἠδύνατο εἰπεῖν «πελώριον ἔγχος νωμῶν», οὐκ ἠθέλησε δέ, ἀλλὰ συνεχῆλλαξε καὶ νῦν τὸ σχῆμα τῇ τῶν προσώπων διαφορᾷ. (η. 594 ς.) Ὅτι ὡς περ πρὸ μικροῦ ἢ ἀλληγορία τοῖς οὐ γενναίως μαχομένοις τὴν Ἀφροδίτην συμπαρέμιξεν, οὕτως ἐνταῦθα ἐκ τοῦ ἐναντίου τοῖς ἀνδριζομένοις τὸν Ἄρην συνέταξε. Φησὶ γὰρ «Ἄρης δ' ἐν παλάμησι πελώριον ἔγχος ἐνώμα, φοῖτα δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἐκτορος, ἄλλοτε δ' ὀπισθεν». Καὶ σημείωσαι ὅτι, εἰ καὶ οἱ μετὰ τὸν Ὀμηρον τὸ φοιτᾶν ἐπὶ μαθητῶν ἰδιάζουσιν, ὅθεν καὶ φοιτητὴν λέγουσι τὸν μαθητὴν, ἀλλ' ὁ ποιητής τὸ ὄρμᾶν φοιτᾶν λέγει. οὕτω δὲ καὶ Ἡσίοδος. Εἰ δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς φοῖτος ἢ μανία, οἰκειότατον Ἄρει ἐνταῦθα τὸ φοιτᾶν, 2.155 μανιωδῶς ὀρμωμένῳ κατὰ Ἑλλήνων, διὰ τὸ καὶ μαινόμενον κακὸν λέγεσθαι αὐτόν. ὅθεν ἔχει καὶ τὸ εἶναι ἀλλοπρόσαλλος. (η. 596–600) Ὅτι Διομήδης ἰδὼν, ὅπως ὁ Ἄρης αὐτὸς ἐκεῖνος ἐν παλάμαις πελώριον ἔγχος νωμῶν ἐφοῖτα, ὡς προσεχῶς ἐρρέθη, νῦν μὲν πρόσθεν Ἐκτορος ὡς προμαχῶν, νῦν δὲ ὀπισθεν οἷα οὐραγῶν, ἐρρίγησε καὶ ἀνεχάζετο, «ὡς ὅτε ἀνὴρ ἀπάλαμνος ἰὼν πολέος πεδίοιο», ἦγουν γῆν πολλὴν περιεληλυθώς, ὡς ἐξ ἀλλοδαπῆς ἤκων, «στήη ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ ἄλαδε προρέοντι ἀφρῷ μορμύροντα ἰδὼν, ἀνά τ' ἔδραμ' ὀπίσσω», ὁποῖόν τι παθεῖν ἐν τοῖς πρὸ τούτου ἔφη καὶ τὸν δράκοντι περιτυχόντα. καὶ ἐκεῖνος γὰρ παλίνορσος ἀπέστη καὶ ἄψ ἀνεχώρησε δράκοντα ἰδὼν. Καὶ σημείωσαι ὅτι, εἰ καὶ ὁμοιαὶ πῶς εἰσιν αἱ παραβολαὶ αὗται διὰ τὸ καὶ τὸν ποταμὸν καὶ τὸν δράκοντα ταῦτά πως εἶναι τῷ τε ὑγρῷ καὶ τῷ ψυχρῷ καὶ τῇ κατὰ γῆς ἔρψει καὶ τοῖς ἐλιγμοῖς–ὅθεν καὶ ὁ Περιγηγῆς τὸν Ἰσικὸν κόλπον δράκοντι διὰ ταῦτα εἵκασεν ἐν παραβολῇ. –ὅμως ἀφελεστέρα ἐκείνης αὕτη. τὸν μὲν γὰρ δράκοντα φοβηθεὶς ἐκεῖ τις παλίνορσος ἀφορμᾷ, τοῦ δὲ ποταμοῦ ὁ ἀναχαζόμενος δι' ἐκπληξιν καὶ ἀμηχανίαν τοῦτο ποιεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι στρατηγοῦ σπουδαίου ἀρετὴ τὸ οὕτω φυλάττεσθαι, ποτὲ μὲν προμαχοῦντα, ποτὲ δὲ οὐραγοῦντα, κατὰ τὸν Ἄρην ἐν ἐνὶ καιρῷ. (η. 603–7) Εἶτα εἰπὼν ὁ Διομήδης ὅτι αἰεὶ πάρεστιν, ὡς θεοφιλεῖ δηλαδή, τῷ Ἐκτορι θεός, ὃς λοιγὸν ἀμύνει, ὑποτίθησι τοῖς Ἀχαιοῖς στρατηγικῶς μετὰ προμηθείας φεύγειν ἐκ τοῦ θεοφιλοῦς ἀνδρός, καὶ ὅτι πρὸς τοὺς Τρώας τετραμμένοι αἰὲν ὀπίσω εἴκετε, μηδὲ θεοῖς ἐθέλετε μάχεσθαι, ὃ

ἔστι, μὴ ἐν προσποιήσει ἀνδρίας θεομαχεῖν βούλεσθε. Βούλεται γὰρ ὁ στρατηγός, εἰ καὶ πληγείη τις φεύγων, κατὰ στέρνου δέξασθαι τὸ τραῦμα καὶ μὴ προτροπάδην φυγεῖν καὶ νῶτα δοῦναι τοῖς ἐχθροῖς. Πάνυ γὰρ ἐν αἰσχροῦ τοῦτο τοῖς παλαιοῖς ἔκειτο καὶ μάλιστα τοῖς Λάκωσιν οἱ 2.156 καὶ ἄταφον ἐρρίπτουν τὸν ὀπισθότρωτον. Σημεῖωσαι δὲ ἐνταῦθα τὴν τυχηρὰν περιπέτειαν, ὅπως ὁ μὴ πειθόμενος πρὸ μικροῦ τῷ Σθενέλῳ τὴν εὐσχήμονα φυγὴν συμβουλεύοντι νῦν αὐτὸς φεύγειν ὑποτίθεται καὶ οἱ Ἕλληνες πείθονται. Διὸ μετ' ὀλίγα οὔτε προτρέπονται, ἦτοι προτροπάδην φεύγουσιν, οὔτε ἀντιφέρονται ἐν μάχῃ, ἦτοι ἀνθίστανται τοῖς Τρωσίν, ἀλλ' αἰὲν ὀπίσω χάζονται. (η. 597) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπάλαμνον λέγει τὸν ἄπειρον καὶ μὴ ἔχοντα τεχνάσασθαι τι, ὡς οἶον ἄχειρα καὶ μὴ ἔχοντα παλαίειν ἢ παλαμαῖσθαι τι, οὗ ἀνάπαλιν παλαμναῖος οὐ μόνον κοινότερον ὁ βριαρόχειρ, ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτοχειρὶ κατὰ τοὺς παλαιούς φονεύων καὶ τινι μιάσματι ἔνοχος. καὶ Ζεὺς δέ, φασί, παλαμναῖος ὁ τοὺς φονεῖς καταρρίπτων. καὶ τις δέ, φασί, κατὰ θηρίων ἀσπίς παλαμναία ἐκαλεῖτο. Ψογερά δὲ λέξις αἰεὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσι δίχα Διὸς ὁ παλαμναῖος, οὐ μὴν οὕτω καὶ ὁ ἀπάλαμνος. (η. 598) Τὸ δὲ ὠκυρόω οὐκ ἐδιπλασίασε τὸ ῥ κατὰ συνήθειαν, ὡς οὐδὲ τὸ ἄλαδε προρέοντι, κατὰ φύσιν τε καὶ διὰ μέτρου δὲ χρεῖαν, οὐ μὴν Ἀττικῶς. (η. 599) Τὸ δὲ μορμύρειν ὀνοματοποιία ἐστὶν ἤχου ῥέοντος ὕδατος καὶ τραχυνομένου ἡρέμα, ὡς καὶ ὑπαφρίζειν. καὶ ἔστι τραχύτερον τοῦ μύρειν, ἐξ οὗ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, καὶ οἱ ἀλιμυρήεντές που 2.157 ποταμοί, καὶ τὸ μύρεσθαι, ἡγουν κλαίειν, καὶ τὸ κλαυθυρίζεσθαι, οὗ διασαφητικὸν ἢ κατὰ μελάνυδρον κρήνην μορμύρουσα ἢ μύρουσα τῶν δακρύων ῥοή. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅπως ἐνταῦθα τῷ συχνῶ ῥ τραχύνει τὴν φράσιν, εἰπὼν ὠκύροον ποταμὸν ἄλαδε προρέοντα, ἀφρῶ μορμύροντα. [Τὸ δὲ ὀπίσω πρὸς σαφήνειαν κεῖται τοῦ ἀνέδραμεν, ἡγουν παλίμπους ὠρμησεν, ὅπερ ἐστὶν ἀνεπόδισεν. ἄλλως γὰρ ἀναδραμεῖν λέγεται καὶ τὸ ἄνω δραμεῖν ἡγουν ἀυξηθῆναι κατὰ τὸ «ὁ δ' ἀνέδραμεν ἔρνει ἴσος», ἀφ' οὗ καὶ ἀναδρομή ἢ καθ' ἡλικίαν αὐξήσις.] (η. 601-3) Ὅτι ἐπὶ θεοφιλοῦς μαχητοῦ οἰκεῖον εἰπεῖν κατὰ τὸν ἐπὶ Ἑκτορι θαμβηθέντα Διομήδην τὸ «ῶ φίλοι, οἶον δὴ θαυμάζομεν τὸν δεῖνα αἰχμητὴν τε εἶναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστὴν τῷ δὲ αἰεὶ πάρα θεός, ὃς λοιγόν», ὡς εἴρηται, «ἀμύνει». (η. 604) Ὅτι ὥσπερ ἢ αὐτὸς ἀντωνυμία δηλοῖ ἔστιν ὅτε ὑπεροχὴν τινα, ὡς τὸ «αὐτὸς ἔφατο», οὕτω πολλαχοῦ καὶ τὸ ἐκεῖνος. Φησὶν οὖν ὅτι τῷ Ἑκτορι πάρα, ἡγουν πάρεστι, κεῖνος Ἄρης, βροτῶ ἀνδρὶ ἐοικώς, ἦτοι ἀνθρώπῳ θνητῷ. ἐπίθετον γάρ, ὡς προγέγραπται, τὸ βροτός. Συνήθη δὲ τὰ τοιαῦτα καὶ Ἀττικοῖς, ἡγουν αἰ πρὸς ἐξοχὴν καὶ ἀλλοίας δὲ ἐμφάσεις 2.158 ἀντωνυμίαι. Περὶ δὲ τοῦ πάρα ἰστέον, ὅτι οὐ μόνον ἀντὶ τοῦ πάρεστι καὶ πάρεσι λαμβάνεται, ἀλλὰ καινότερον καὶ ἀντὶ τοῦ πάρεμι πρῶτου ἐνικοῦ προσώπου, ὡς ἐν παλαιῶ Περι παθῶν σκέμματι φέρεται, ὅπου καὶ χρήσις κεῖται αὕτη «τίς ἐσθ' ὁ πωλῶν τάνδραποδα; ἐγὼ πάρα». (η. 605 ς.) [Ὅτι τὸ ἀλλὰ πρὸς τοὺς δεῖνα «τετραμμένοι, αἰὲν ὀπίσω εἴκετε μηδὲ θεῷ μενεαινέμεν», ἡγουν προθυμεῖσθε, «ἴφι μάχεσθαι», φυγὴν ἐκ μάχης παραινεῖ ἀντιπρόσωπον εὐσχημόνως, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐδηλώθη, ὅτε μὴ θεὸς βοηθοίη τοῖς καταπονουμένοις.] (η. 609) Ὅτι δοκεῖ μὲν ὁ Μενέσθης πρωτότυπον εἶναι τοῦ Μενεσθεύς, οὐκ ἔχει δὲ ταυτοσήμως πρὸς ἐκεῖνο πάντη κατὰ τὸ ἠνίοχος ἠνιοχεύς καὶ Αἰθίοψ Αἰθίοπος, Αἰθιοπεύς. ὁ μὲν γὰρ περιώνυμος βασιλεὺς Ἀθηναίων, ὁ δὲ Μενέσθης ἑτεροῖος, ὃς καὶ πίπτει ἐνταῦθα ὑπὸ τῷ Ἑκτορι. (η. 612 ς.) Ὅτι Ἄμφιός τις Σελάγου υἱὸς ἦν ἀπὸ Παισοῦ πόλεως, πολυκτῆμων, πολυληθῆς, καὶ τάχα διὰ τοῦτο καὶ φιλόζωος, εἶγε δειλὸν ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν. (η. 613-5) Ἄλλ' ἢ μοῖρα, φησὶν, ἦγε καὶ αὐτὸν ἐπικουρήσοντα Τρωσίν, ὃν καὶ ἀνεῖλεν Αἴας μάλα ἐγγὺς ἔλθων καὶ ἀκοντίσας, ὅτε ἠλέησε δύο τινὰς Ἀχαιοῦς, οὓς ἐν ἐνὶ δίφρῳ ὄντας ὁ Ἑκτωρ κατέκτανε. Σημεῖωσαι δὲ ἐνταῦθα, ὅπως τὸν μὲν Ἄμφιον καὶ ἐγενεαλόγησε καὶ ἐπήνεσεν, ὡς ἂν εἴη λαμπρὸν τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἔργον τῷ Αἴαντι, τοὺς δὲ δύο, οὓς, ὡς

εἴρηται, ἀνεῖλεν ὁ Ἔκτωρ, σιγῇ παρέδραμε, μόνον εἶδοτε χάρμης ἐκείνους εἰπών. Καὶ ὄρα ὅπως τὸ εἰδότας μόνον αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ νῦν γενικῇ συνέταξεν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ πρὸ ὀλίγου Ἑλληνας δύο ὑπὸ τῷ Αἰνεΐᾳ ἀνελῶν οὐδὲν ἦττον ἐσεμνολόγησε καὶ αὐτοὺς καὶ ἐγενεαλόγησεν, ὡς ἂν ἐκεῖ αὐξήσῃ τὸ τοῦ Αἰνεΐου ἔργον, μένος ἀναλαβόντος ἐσθλὸν ὑπὸ Ἀπόλλωνος καὶ ἀνδρῖσαμένου καὶ μέγα ποιήσαντος. (η. 611) Τὸ δὲ «μάλα ἐγγύς» πρὸ ὀλίγου «μάλα σχεδόν» εἶπεν, ὥστε ταῦτ' ὅν τὸ σχεδόν καὶ τὸ ἐγγύς, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ σχῶ σχήσω, ἵνα δηλοῖ τὸ ἐχόμενον ἦτοι ἀπτόμενον, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἔ-ν προθέσεως καὶ τοῦ γῦια, ὃ δηλοῖ τὰς χεῖρας, ἵνα 2.159 δηλοῖ τὸ ἐν ὑπογύῳ καὶ πρόχειρον καὶ ὡς εἰπεῖν ἐν χερσί. Πρὸ δὲ τούτων καὶ «μάλα ἄγχι» εἶπε. τοῦτο δὲ καὶ ἄγχιστα λέγεται, οἶον «θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς». (η. 612) Παισός δὲ πόλις μεταξὺ Παρίου καὶ Λαμψάκου, ἣτις, ὡς προδεδήλωται, καὶ μετὰ τοῦ ἄ λέγεται Ἀπαισός, οἶον «δημόν Ἀπαισοῦ». Λέγεται δέ, φασί, Παισός, διότι ἐκεῖ που ἡ Ἀργὼ ὑπὸ πνευμάτων ἀντιπνόνων ἀνεπαίσθη ἦτοι ἀντεκρούσθη, ὅτε καὶ τῇ Κίῳ προσωρμίσθη. [(η. 616) Ὅτι νεΐαιραν κάνταῦθα γαστέρα φησὶν ἢ τὸ τῆς γαστρὸς νεΐαιτον ἦγον ἔσχατον, ἢ ἐπιθετικῶς, δι' ἧς νέονται τὰ σιτία, καθὰ προεῖρηται. Καὶ ἔστι τὸ ἀπαθὲς νεΐαιρα, ὃ καὶ κύριον ἐστὶ παρὰ τοῖς ὕστερον ὄνομα. παρὰ τὸ νέαι μέντοι ἐκεῖνο, ἵνα δηλοῖ τὴν νεαράν, ὃ τις καὶ ἐπὶ τῆς γαστρὸς ἀστεΐσεται διὰ τὸ ἐνδελεχῶς νεάζειν αὐτὴν εἰς ὄρεξιν. Ἔστι δὲ καὶ παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ κύριον ὄνομα Νεΐαιρα.] (η. 617–26) Ὅτι ἐπέδραμε μὲν «φαίδιμος Αἴας τεύχεα συλήσων», τὰ τοῦ δηλωθέντος Ἀμφίου, «Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν ὀξέα, παμφανόνωντα. σάκκος δ' ἀνεδέξατο πολλά. αὐτὰρ ὁ λάξ προσβάς ἐκ νεκροῦ χάλκεον ἔγχος ἐσπάσατο, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἄλλα δυνήσατο τεύχεα καλὰ ὡμοῖν ἀφελέσθαι. ἐπείγετο γὰρ βελέεσσι. δεῖσε δ' ὁ γ' ἀμφίβασιν κρατερὴν Τρώων ἀγερώχων, οἳ πολλοὶ τε καὶ ἐσθλοὶ ἐφέστασαν ἔγχε' ἔχοντες. οἳ ἐ», ἦγον αὐτόν, «μέγαν περ ἔοντα καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυὸν ὦσαν ἀπὸ σφειών. ὃ δὲ χασάμενος πελεμίχθη». Καὶ ὄρα ὅπως ὁ Αἴας εἴκει οὐχ' ἀπλῶς ἐνί τινι, ἀλλ' ἀνδράσι, καὶ αὐτοῖς πολλοῖς, καὶ οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἐσθλοῖς–οὐ γὰρ ἂν εἶξεν ἑτεροίοις τισί–, καὶ ὅπως διὰ τοῦ «δούρατα ἔχευαν» τὸ πλῆθος τῶν δοράτων δηλοῖ. Καὶ σημειῶσαι ὅτι ὁ μεθ' Ὀμηρον εἰκάσας τὸ πλῆθος τῶν βελῶν νέφεσιν ἐξ Ὀμήρου τὸ νόημα ἔλαβεν, ὃς ὄμβρου καταφορᾶ παραβάλλειν ἔοικε τὴν τῶν πολλῶν δοράτων ἐπάφεσιν. τούτου γὰρ πῶς ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ ἔχευαν. [Τοιαύτης δὲ ἐννοίας, ὅσα καὶ μητρὸς ἔκγονον, καὶ τὸ χυδαῖον σαγιτοβρόχον.] (η. 619) Ὅρα δὲ καὶ τὸ καίριον καὶ τὴν συντομίαν καὶ τὸ ἐπιφωνηματικὸν τοῦ «σάκκος δ' ἀνεδέξατο πολλά». οὐκ ἂν γὰρ τις κάλλιον εἶπη οὔτε στενώσας οὔτε πλατύνας τὸ νόημα. εἶπη δ' ἂν τις αὐτὸ παροιμιωδῶς καὶ ἐπὶ τοῦ πολλὰ δυσχερῆ ὑπομείναντος. Ἀστεϊζόμενος δὲ τις κωμικώτερον καὶ ἐπὶ πτωχοῦ πολλὰ ἐπισαττομένου 2.160 διὰ τῆς πῆρας ἐρεῖ διπλασιάσας τὸ ἄκ, εἰ βούλεται, ὅτι «σάκκος δ' ἀνεδέξατο πολλά». Καὶ μὴν οἱ παλαιοὶ καὶ τὸν σάκκον φασί καὶ δι' ἐνός γράφεσθαι ἄκ, ὃν καὶ σάκταν φασί, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ Κωμικός, ὡς ἀπὸ τοῦ σάττω, τὸ φορτίζω. (η. 622) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐπείγετο γὰρ βελέεσιν» οἰκεῖον εἰπεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ πολλὰ ὄχλουμένου ἢ διαβαλλομένου. Ἀφελῶς δὲ ὡς οἶα ἐμψύχοις τοῖς βέλεσιν οἰκειοῦται τὸ ἐπείγειν, ἐξ οὔ καὶ οἱ ἐργεπεῖκται λέγονται. (η. 623) Ἀμφίβασιν δὲ καὶ ὧδε ἐπὶ βοηθείας καὶ σκέπης τέθεικεν, ὡς καὶ ἐν τῷ «ὃς Χρῦσην ἀμφιβέβηκας», τῆς λέξεως ἐκ τῶν τετραπόδων ζώων καὶ νῦν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις, ληφθείσης, ἅπερ ἀμφιβαίνουσιν, ἦγον ἀμφὶ τὰ σκυμνία βαίνουσιν, ὑπερμαχοῦντα ἐκείνων. [Κρατερὴ δὲ ἀμφίβασις ἢ γενναία, ἢ βιαία, ἢ καθ' Ὀμηρον εἰπεῖν κρείσσω. Οὕτω δὲ καὶ μετ' ὀλίγα ὑσμίνην ἐρεῖ κρατερὴν, ὁμοίως δὲ καὶ μοῖραν κραταιήν.] (η. 625) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸν Αἴαντα τοῖς ἐπιθέτοις σεμνύνει. οὐ γὰρ κατὰ φυσικὴν κάκην ἀλλ' ἀναγκαίαν περιπέτειαν ἔπαθε τὴν φυγὴν. Καὶ ἤρκει μὲν εἰς ἔπαινον καὶ μόνον τὸ μέγαν, ἐπεὶ καὶ μέγας Αἴας αὐτὸς καὶ μείζων κατ' ἐξοχὴν ἐλέγετο. πρὸς διαστολὴν δὲ ὅμως τοῦ

κατὰ βουγαίον μεγάλου προσεπήχθησαν τὸ ἴφθιμον καὶ τὸ ἀγαυόν. (η. 626) Περὶ δὲ τοῦ «χασάμενος πελεμίχθη» προεγράφται. [(η. 620) Περὶ δὲ τοῦ λάξ, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, δηλωθήσεται που ἐν τοῖς ἐξῆς.] Ὅτι διδάσκει καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς μὴ ἐπὶ μόνοις τοῖς ἐκ πατέρων ἀγαθοῖς ἐπαίρεσθαί τινα, ἐν δευτέρῳ τῆς ἀνδραγαθίας τὴν πατραγαθίαν τιθέμενον. τὸν γοῦν μὴ γενναῖον Τληπόλεμον, ἐπὶ τῷ ἀνδρειοτάτῳ πατρὶ Ἡρακλεῖ μέγα φρονοῦντα, ἱστορήσει ὑπὸ Σαρπηδόνοσ ἀναιρεθῆναι, ὃν ἐξευτελίζων ὡς δειλὸν καὶ ἀπειροπόλεμον ὁ Τληπόλεμός φησι (η. 633–7) «Σαρπηδόν, [Λυκίων βουληφόρε,] τίς τοι ἀνάγκη πτώσσειν, ἔνθαδ' ἔόντι, μάχης ἀδαήμονι φωτί;» λέγων καὶ ὅτι «ψευδόμενοι δὲ σέ φασι Διὸς γόνον εἶναι, ἐπεὶ», φησί, «πολὺ κείνων ἐπιδεύει ἀνδρῶν, οἱ Διὸς ἐξεγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων» καὶ τὰ ἐξῆς. 2.161 Καὶ οὕτως ἐλέγχει ὁ ποιητὴς ἡρέμα τοὺς ἄλλως μὲν ἀγεννεῖς, ἐπὶ δὲ πατράσι καὶ μόνοις αὐχοῦντας κἀντεῦθεν πρωτεύειν ἐθέλοντας. (η. 638–42) Ὅρα δὲ καὶ τὴν τοῦ Ὀμήρου ἀμφίστομον κἀνταῦθα ῥητορικὴν καὶ τὸ οἶον εἰπεῖν ἐκείνου ἀμφοτερόγλωσσον. Τὸν Ἡρακλέα γὰρ ἐγκωμιάζει μὲν ὁ υἱὸς ἐκείνου Τληπόλεμος, ἐν οἷς λέγει «ἀλλ' οἶόν τινα φασι βίην Ἡρακληεῖν εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμοννα, θυμολέοντα». Ἐκτίθεται δὲ καὶ ὅπως Ἡρακλῆς ποτε ἐλθὼν εἰς Τροίαν «ἐνεκα ἵππων Λαομέδοντος ἔξ οἴης», ἤγουν μόνοις, «σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν Ἴλιου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δὲ ἀγυιάς», ὃ ἐστὶν ἐρήμους ἀνδρῶν ἐποίησε, καὶ ἐξῆς. (η. 642) Ἐνθα ὄρα ὅπως τὸ ἐχήρωσεν οὐκ ἐπὶ λογικῶν ἢ ὄλως ἐμψύχου τινὸς τέθειται. Οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα νῆσος ἔρημος ἢ πρὸ τῶν Κυκλώπων χηρεύειν εἴρηται ἀνδρῶν. Κυρίως μέντοι χήρα γυνὴ ἢ μετὰ θάνατον ἀνδρὸς ἢ καὶ γάμου διάλυσιν μηδενὶ συνοικοῦσα. [Οὕτω δὲ καὶ χήρος ἀνὴρ ὁ μηκέτι γυναικα ἔχων, ὡς ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης φησὶ λέγων καί, ὡς χηρωστῆς ὁ ἀγχιστῆς, ὃ καὶ σημειῶσαι.] Καὶ οὕτω μὲν ὁ Τληπόλεμος ὑπὲρ τοῦ πατρὸς Ἡρακλέος λαλεῖ. (η. 647–51) Ὁ δὲ γε Σαρπηδὼν καταψεύσασθαι μὲν τῆς Ἡρακλέους στρατηγίας ἢ ἀνδρίας οὐκ ἔχει, ἵνα μὴ τοῖς ὠμολογημένοις ἀναισχύντως ἀντιβαίη, σμικρύνει δὲ ἄλλως καὶ ἐξευτελίζει τὸ μεγαλεῖον ἐκείνης τῆς πράξεως, λέγων «Τληπόλεμ', ἦτοι κείνος ἀπώλεσεν Ἴλιον ἱρὴν ἀνέρος ἀφραδίησιν», ἤγουν κακοβουλίας, «ἀγαυοῦ Λαομέδοντος, ὅς ῥά μιν εὖ ἔρξαντα», ἤγουν εὐεργετήσαντα διὰ τοῦ ἀνελεῖν μὲν τὸ κῆτος, περισώσασθαι δὲ τὴν θυγατέρα Ἡσιόνην, «κακῶ ἠνίπαπε μύθῳ», ἤγουν λόγοις ἐπέπληξεν οὐκ ἀγαθοῖς, «οὐδ' ἀπέδωχ' ἵππους, ὧν εἵνεκα τηλόθεν ἦλθε». 2.162 Τοιαῦτα καὶ τὰ τοῦ Σαρπηδόνοσ, ἐν οἷς, συνελόντα εἰπεῖν, οὐ τοσοῦτον τὴν Ἡρακλέους ἀνδρίαν αἰτίαν τοῦ τὴν Τροίαν τότε ἀλῶναι δηλοῖ, ὅσον τὴν Λαομέδοντος ἀδικίαν. Καὶ ἐχρῆν μὲν, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, τὸν Σαρπηδόνα εἰπεῖν, ὅτι τότε ὁ Λαομέδων δικαίως πολεμούμενος ἔπαθεν, εἶτα ἐπαγαγεῖν, ὅτι σὺ δὲ νῦν ἀδίκως πολεμῶν οὐκ ἀνύσεις. ὁ δὲ θυμῶ ἐχόμενος, ἐγκόπτει τὸν λόγον καὶ ἀφήσιν ἀτελῆ. τάχα δὲ οὐδὲ εἶχεν εἰπεῖν τοῦτο. οὐ γὰρ ἀδίκως ὑπερμαχεῖ ὁ Τληπόλεμος τοῦ Μενελάου. (η. 648 ς.) Σημειῶσαι δὲ καί, ὅτι ἐν τῷ «ἐκεῖνος ἀπώλεσεν Ἴλιον» ἔοικεν ὁ Σαρπηδὼν ὀκνεῖν ἐξ ὀνόματος μνησθῆναι τοῦ Ἡρακλέους, ἀχθόμενος ἐπὶ τοῖς ἐκείνου. Διὸ αὐτὸν μὲν οὐδ' ὄλως ὠνόμασε, τοῦ δὲ Λαομέδοντος μετὰ ἐπαίνου ἐμνήσθη, εἰπὼν ἀγαυὸν Λαομέδοντα. Ἀναμνηστὸν δὲ καὶ ἐνταῦθα τῶν προρρηθέντων περὶ τοῦ τὸν Ὀμηρον μὴ μόνον τὰ πρὸ τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς μάχης καὶ τὰ μετ' αὐτὸ ἐνεῖρειν τῇ Ἰλιάδι, ἀλλὰ καὶ ἑτέρας ἱστορίας, ὧν οὐδὲν τι μέτεστι τῷ Τρωϊκῶ τούτῳ πολέμῳ. ἰδοὺ γὰρ καὶ τὰ κατὰ Ἡρακλέα καὶ Λαομέδοντα πρὸ τούτων μὲν γέγονε τῶν πολέμων, δεξιώτατα δὲ τοῖς νῦν πραττομένοις παρενεβλήθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. (η. 638) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι διάφοροι Ἡρακλέες ἱστοροῦνται, ὡς δηλοῖ ὁ εἰπὼν, ὅτι ἐν τῷ «ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς», ὅπερ ἐπὶ Θησεῖ παροιμιωδῶς ἐλέχθη, ἄδηλον, ἢ ἐπὶ τῷ Ἰδαίῳ Δακτύλῳ Ἡρακλεῖ ἐρρέθη ἢ τῷ τῆς Ἀλκμήνης. Αἴλιος δὲ Διονύσιος τοῦτό φησι. Πausanias δὲ ἱστορεῖ, ὅτι τὸ «ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς»

παροιμία ἐστὶν ἐπὶ Θησεΐ ἢ ἐνὶ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων, οἱ δὲ ἐπὶ τῷ Αἰγυπτίῳ Ἡρακλεΐ, οἱ δὲ ἐπὶ τῷ τῆς Ἀλκμήνης. καὶ ὧδε μὲν ταῦτα. (η. 6524) Ὁ δὲ Σαρπηδῶν ἀρπάζας οἶον τὸ μονομαχῆσαι κατὰ τοῦ ἀλαζόνος καὶ εἰπὼν «σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημί φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν ἐξ ἐμέθεν τεύξεσθαι, ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ' Ἄϊδι κλυτοπόλω», καὶ οὕτω μερίσειν ὡς ἐπιθανάτιόν τινα δωρεὰν ταύτην, ἐμοί τε καὶ τῷ Ἄϊδι, ὡς ἐμὲ μὲν εὖχος ἔχειν ἐπὶ σοί, ἐκεῖνον δὲ τὴν σὴν ψυχὴν κάτω γενομένην, εὐθύς ἔργου γίνεται. Καὶ Τληπόλεμος μὲν ἀνέσχετο μείλινον ἔγχος, καὶ αὐτὸς δὲ ὁμοίως. ἀποβαίνει δὲ τὰ κατ' αὐτούς, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἱστορεῖται. Ἰστέον δέ, ὅτι οὐδὲν θαυμαστόν, ἐὰν Γλαῦκος μὲν καὶ Διομήδης ἐν τοῖς ἐξῆς ἀνα 2.163 γνωρίσαντες ἀλλήλους ξένους ἀλλήλων πατρώους σπένδωνται, υἱὸς δὲ Διὸς καθ' Ὀμηρον καὶ υἱῶνός, ὁ Σαρπηδῶν δηλαδὴ καὶ ὁ Τληπόλεμος, μάχωνται, παρ' οὐδὲν θέμενοι τὴν συγγένειαν. οὔτε γὰρ μισοῦσιν ἐδόκει ὁ ἐν πολέμῳ θάνατος, καὶ ἄλλως δὲ αὐτοὶ τὴν συγγένειαν ἀπρηνήσαντο. (η. 635 ς.) Εἶπε γὰρ ὁ Τληπόλεμος ὅτι ψευδόμενοι δὲ σέ φασιν υἱὸν Διὸς. Σημείωσαι δὲ ὡς οἱ καυχησάμενοι οὐδὲ νῦν ἐπὶ καλοῖς ἀπαλλάττουσιν, ἀλλ' ὁ μὲν πρότερος ἀλαζονευσάμενος ἀναιρεῖται, ὁ δὲ ἀνταλαζονευσάμενος τιτρώσκειται μόνον. (η. 63842 ετ 648–51) Ὅρα δὲ ὅσην καὶ τὸ παρὸν χωρίον πλουτεῖ χρηστομάθειαν. ἱστορίαν τε γὰρ οὐκ ἀλλοδαπὴν παραπλέκει τοῖς Τρωϊκοῖς, διανιστῶν συνήθως τὸν ἀκροατὴν ἐκ τῆς μονοειδοῦς ὑπτιότητος. Ἡ δὲ ἱστορία ἐστὶν ἄλωσις Τροίας παλαιά, ἧς καὶ τὰ περιστατικὰ ἐκτίθησιν ὁ ποιητής· πρόσωπον μὲν τὸν Ἡρακλέα, αἰτίαν δὲ τὸ μὴ τοὺς ἵππους ἀπολαβεῖν, χρόνον δὲ ἀόριστον. Φησὶ γὰρ «ὅς ποτε δεῦρ' ἔλθων», τρόπον δὲ τῆς ἐκστρατείας τὸ «ἔξ ἰσθμῶν σὺν ναυσί». καὶ τὴν ἀνδρίαν δὲ τοῦ Ἡρακλέος ἐνταῦθα ἱστορεῖ καὶ φίλιππον ἐκεῖνον εἶναι παραδηλοῖ, καὶ ἄλωσιν ἐκείνην Τροίας τῇ νῦν ἐλπιζομένη συγκρίνει πάνυ γοργῶς καὶ δείκνυσιν ἐκείνην πιθανῶς κρείττονα ἔκ τε τοῦ χρόνου, ὅτι συντομώτατα κατειργάσθη, καὶ ἐκ τοῦ λαοῦ. Ἐνταῦθα μὲν γὰρ χιλιόναυς ὁ στόλος, ἐκεῖ δὲ ἕξ νῆες καὶ ἄνδρες παυρότεροι, ἤγουν ἀπλῶς παῦροι καὶ ὀλίγοι, ὡς πού καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, ἢ ὀλιγώτεροι τῶν ἀνηκόντων ταῖς ἕξ ναυσί. Διδάσκει δὲ ἐνταῦθα, ὡς προερρέθη, καὶ ὅτι οὐδὲν ἢ πατραγαθία δίχα τοῦ ἀνδραγαθεῖν καὶ ὅτι οὐκ αἰεὶ τὰ τέκνα πατρώζουσι. ποιεῖται δὲ καὶ σύγκρισιν δύο παιδῶν τοῦ 2.164 Διὸς ἐξ ἐγκωμίου συγκειμένην καὶ ψόγου, καὶ τὴν ἀλαζονείαν κολάζει, ὡς καὶ τοῦτο προεῖρηται. Δείκνυσι δὲ καὶ τὸ ψεῦδος οὐ πρὸς καλοῦ γίνεσθαι, οὐδὲ τὸ τοὺς εὐεργέτας κακῶς ποιεῖν, εἶγε διὰ ταῦτα ὁ Λαομέδων τὴν Ἴλιον ὤλεσε. Παραδηλοῖ δὲ καὶ ὡς, εἰ διὰ ψεῦδος καὶ μικρὰν ἀδικίαν ἐάλω ἢ Τροία, πολλῶν πλέον διὰ παρασπόνδησιν ἄρτι καὶ ἀδικίαν μεγάλην, καὶ ὅτι πολλάκις διὰ μικρὰν αἰτίαν πολλὰ γίνεται κακά, εἶγε διὰ ἵππους ἐάλω ποτὲ ἢ Τροία, ὡς καὶ ὕστερον διὰ γυναῖκα. Καὶ ὅπως Ὀμηρικῆς πολλῆς δεινότητος καὶ ὁ τόπος οὗτος πέπλησται. (η. 642) Σημείωσαι δὲ εἰς τὸ «ἐχίρωσεν ἀγυιάς» καὶ τὸ τοῦ Γεωγράφου εἰπόντος, ὅτι Ἴλιεῖς Ἀχιλλεῖ μὲν καὶ Αἴαντι καὶ Πατρόκλῳ καὶ Ἀντιλόχῳ ἐναγίζουσιν, Ἡρακλέα δὲ οὐ τιμῶσι, καίτοι ὁ μὲν οὐκ ἠφάνισε τελῶς τὴν Τροίαν, ἀλλὰ ἐξαλαπάξας ἐχίρωσεν ἀγυιάς. Ἡ δὲ χηρεία λειπανδρία τίς ἐστίν, οὐ μὴν ἀφανισμός. Οὗτοι δέ, οἷς ἐναγίζουσι, τελείως αὐτὴν ἠφάνισαν. εἰ μὴ ἄρα, φησὶ, διότι οὗτοι μὲν δίκαιον πόλεμον ἐξήνεγκαν, ἐκεῖνος δὲ ἄδικον ἔνεκεν ἵππων Λαομέδοντος. Ἐχομεν οὖν καὶ ἐντεῦθεν μαρτυρίαν τοῦ περὶ Ἡρακλέα Τρωϊκοῦ μίσους, ὅς μισοῖτο ἂν καὶ ἄλλως πρὸς Τρώων πλέον ἢ περὶ οἱ Ἕλληνες, ἐπειδὴ αὐτοὶ μὲν οἶά τι μεγαλεῖον τοῖς ἐπιγόνοις τὴν Τροίαν ἀφῆκαν περιάδεσθαι μόγις ὀψέ ποτε καὶ μετὰ πολλῶν ἡρώων θανάτους αὐτῆς περιγενομένοι, ὁ δὲ αὐτοβοεῖ τὴν τσοαύτην ἐλὼν ἐξηθέρισεν. ὄντων δὴ καὶ τούτων ἐν τούτοις τὰ κατὰ μέρος τοῦ ρηθέντος χωρίου διάκειται οὕτω. (η. 633 ς.) Τὸ «Σαρπηδῶν, Λυκίων βουληφόρε, τίς τοι ἀνάγκη πτώσειν ἐνθάδε» δύναται μὲν γράφεσθαι καὶ Σαρπηδῶν ὀξυτόνως, ἀρέσκει δὲ τοῖς παλαιοῖς προπερισπᾶν αὐτό.

Ἔστι γὰρ εὐθεία ὁ Σαρπηδῶν ὀξυτόνως καὶ ἑτέρα [Αἰολικὴ ἴσως] ὁ Σαρπήδων παροξυτόνως. διαφορεῖται γὰρ τὸ ὄνομα, καὶ τοῦ μὲν ἡ γενικὴ Σαρπηδόνοσ ὡς ἀηδόνοσ καὶ ἡ κλητικὴ ὁμόφωνοσ τῇ εὐθείᾳ τῶ κανόνι τῶν εἰς ᾤω ὀξυτόνων, τοῦ δὲ ἡ κλίσισ Σαρπήδοντοσ ὡσ λέοντοσ καὶ ἡ κλητικὴ ἀποβολῇ τῆσ ληγούσησ «Σαρπήδων» προπερισπωμένωσ μετὰ συστολῆσ τῆσ ληγούσησ. Καὶ πολλαχοῦ ἡ τοιαύτη κλίσισ εὐρεθῆσεται παρὰ τῶ ποιητῇ. 2.165 Τὸ δὲ βουληφόρε ὑποκρύπτει σκῶμμά τι, ὡσ δῆθεν μὴ ἀνδρείου τοῦ Σαρπηδόνοσ ὄντοσ ἀλλὰ μόνον βουλευτοῦ. Διὸ καὶ ὑποκατιῶν ἀδαήμονα μάχησ αὐτόν λέγει, καὶ ἀντὶ τοῦ «τίσ ἀνάγκη ἐνταῦθά σε εἶναι;» «τίσ τοι ἀνάγκη», φησί, «πτῶσσειν ἐνθάδε», τὸ διατρίβειν εἰσ τὸ πτῶσσειν μεταλαβῶν, [ὡσ καὶ ἀλλαχοῦ «ἐνθάδε ἔρρων» φησὶν ἀντὶ τοῦ «ἐπὶ φθορᾷ διατρίβων».] Τὸ δὲ «τίσ τοι ἀνάγκη» φανερώσ δηλοῖ μὴ ἀναγκαστόν ἀλλ' ἐκούσιον εἶναι τὸν Σαρπηδόνα σύμμαχον τοῖσ Τρωσίν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ παντόσ ἀνάνδρου, μάτην παρόντοσ τῇ μάχῃ, δύναται λέγεσθαι τὸ «τίσ τοι ἀνάγκη πτῶσσειν ἐνθάδ' ἐόντι, μάχησ ἀδαήμονι φωτί», [ὃ καὶ κατὰ αἰτιατικὴν πτῶσιν λεχθέν ἀσολοίκιστόν ἐστί διὰ τὸ πτῶσσειν, ἵνα ἦν «τίσ σοι ἀνάγκη πτῶσσειν σε ὧδε ἀπόλεμον ὄντα».] Καὶ ὄρα ὅτι οὐ λέγει πτήσσειν ἀλλὰ πτῶσσειν, ἐξ οὔ καὶ τὸ πτωσκάζειν καὶ πτώξ λαγώσ. Καὶ σημείωσαι τὸ σφοδρόν καὶ καταφορικόν τῆσ λέξεωσ. (ἡ. 635-7) Πρὸσ δὲ τὸν μάτην ἐξισούμενον παλαιοῖσ ἀγαθοῖσ ἀνδράσι παρωδήσασ μικρόν εἴπη ἂν τίσ τό ψευδόμενοι δὲ σέ φασί τοιόνδε τινὰ εἶναι, ἐπεὶ πολλὸν κείνων ἐπιδευέαι ἀνδρῶν, οἱ τοιοῖδε ἐγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων. (ἡ. 638 ς.) Τὸ δὲ «ἀλλ' οἶόν τινὰ φασί εἶναι ἐμόν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα» υἱὸσ ἂν εἴπη, σεμνυόμενοσ ἐπὶ πατρὶ ἀνδρείω ἀποικομένω. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι τὸ θρασυμέμνων, ἦγουν θρασύσ καὶ μένων, σύνθεσίσ ἐστί τοῦ μένοσ καὶ θάρσοσ, ὃ φθάσασ εἶπεν ἐπὶ τοῦ Διομήδοσ, καὶ ὅτι τὸ θρασύσ ἐνταῦθα οὐ ψόγον ἔχει, ἀλλ' ἴσον ἐστί τῶ θαρραλέοσ. Ἡ δὲ ἀνάγνωσισ τοῦ θρασυμέμνων ὡσ τὸ Ἀγαμέμνων. [Δῆλον δ' ἐκ τούτων ὡσ καὶ τὸ ἀπλοῦν ὁ μέμνων, καθὰ καὶ ὁ μένων, ἀνδρείουσ ὑποδηλοῦσι.] (ἡ. 638) Τὸ δὲ «βίη Ἡρακληεῖη» κεῖται καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ἐγράφη περὶ αὐτοῦ ἐκεῖ, ἐνθα κεῖται 2.166 καὶ σχῆμα καινοπρεπέσ, ὅμοιον τῶ «ψυχὴ Τειρεσίου χρύσειον σκῆπτρον ἔχων». Τοιοῦτον γὰρ καὶ ἐκεῖσε τὸ «βίη Ἡρακληεῖη πέρσοσ πόλεισ,» ἦγουν Ἡρακλῆσπορθῆσασ, ἵνα καὶ αὐτόθι μὴ πρὸσ τὸ ῥητόν θῆλυ ἀλλὰ πρὸσ τὸ νοητόν ἄρρεν ἡ σύνταξισ γένηται. Ὅμοιον δὲ κἀνταῦθα τὸ «ἀλλ' οἶόν τινὰ φασί βίην Ἡρακληεῖην εἶναι». τὸ μὲν γὰρ εὐθὺ καὶ κοινόν ἦν εἶπειν· ἀλλ' οἶαν τινὰ φασί τὴν Ἡρακλέοσ εἶναι βίαν, ὃ δὲ πρὸσ τὸ νοητόν, ἦγουν πρὸσ τὸν Ἡρακλῆν, ἀποτεινάμενοσ ἔφη τὸ «ἀλλ' οἶόν τινὰ». Εἰ μὴ ἄρα θηλυκοῦ γένουσ ἐστί τὸ οἶον Ἀττικῶσ. Τὸ δὲ «φασί» περίφημον καὶ ὡσ εἶπειν περίφαντον εἶναι τὸν Ἡρακλέα δηλοῖ. (ἡ. 643-5) Ἰστέον δὲ καὶ ὡσ ἐν μέσῳ τῶν τοῦ Τληπολέμου λόγων κεῖται ψόγοσ ἐπὶ δειλίᾳ στρατηγοῦ τὸ «σοὶ δὲ κακόσ μὲν θυμόσ, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί». Τὸ δὲ ἐφεξῆσ ἀπειλητικόν ἐστί κατὰ βοηθοῦ ἀλυσιτελοῦσ παρωδηθέν, οἶον «οὐδέ τί σε τοῖσ δεῖνα ὀϊομαι ἄλκαρ ἔσεσθαι, οὐδ' εἰ μάλα καρτερόσ ἐσσί». (ἡ. 646) Εἶτα ὄρα ὅτι πολλαχοῦ φιλοτίμωσ ἔχων εἰσ τὸ φράζειν ὁ ποιητῆσ ποιεῖ αὐτό καὶ ἐνταῦθα, τὸ ἀποθανεῖν διὰ μὲν τοῦ Γλαύκου εἰπῶν πύλασ Ἀἶδαο περήσειν, διὰ δὲ Σαρπηδόνοσ ψυχὴν Ἀἶδι δοῦναι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «πύλασ Ἀἶδοσ περήσειν», ἦγουν εἰσ Ἀἶδην ἀπελθεῖν, μύθου ἦρηται τοῦ πέραν περὶ τὰ τοῦ Ὠκεανοῦ ἐσπέρια πλάττοντοσ εἶναι τὸν Ἀἶδην, ὡσ καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεῖᾳ φαίνεται. (ἡ. 651) Τὸ δὲ ἀπέδωκε τὸ χρεωστικῶσ δοῦναι δηλοῖ. (ἡ. 654) Τοῦ δὲ κλυτοπώλου ἡ εὐθεία ἔοικε προπαροξύνεσθαι κατὰ τὸ εὔπωλοσ. Ἔστι δὲ τοιοῦτοσ Ἀἶδησ, οὔ κλυτὴ ἡ ἐπιπώλησισ, ἦτοι ἔφοδοσ. μνηύουσι γὰρ τοῦσ θανόντασ οἱ ἐπ' αὐτοῖσ θρῆνοι. ἢ ὁ κλυτοῦσ ἔχων ἵππουσ. πανταχοῦ γὰρ οἶδε φθάνειν ὁ θάνατοσ. Εἰκασθεῖη δ' ἂν ποτε κλυτοπώλω Ἀἶδη ἀστεῖωσ καὶ ὁ δι' ἵπποτροφίασ ἐπιτρίβων τινάσ. Τὸ δὲ «ἀνέσχετο ἔγχωσ» Ὀμήρω ἀρέσκει 2.167

παθητικῶς λεχθέν, ἡ δὲ κοινὴ χρῆσις ἀνέσχε χεῖρά φησι καὶ ἔγχος καὶ τὰ ὅμοια. Λέγει δὲ καὶ μετοχὴν παθητικὴν ἀνασχόμενος, δηλὸν δὲ ὡς οἶδε καὶ τὰ ἐνεργητικά, ἦγουν τὸ ἀνέσχε καὶ τὸ ἀνασχών. (ἡ. 656) Ὅτι ἄμαρτῆ, τουτέστιν ὁμοῦ, ὃ τε Σαρπηδῶν καὶ ὁ Τληπόλεμος ἀφήκαν δούρατα μακρὰ κατ' ἀλλήλων, καὶ ὁ μὲν αὐχένα μέσον βληθεὶς τέθνηκε, (ἡ. 660–7) Σαρπηδῶν δὲ μηρὸν ἀριστερὸν βάλλεται καὶ ἡ αἰχμὴ τῷ ὁστέῳ ἐγχρίμπτεται, οὐ θνήσκει δέ, ἀλλὰ δῖοι ἑταῖροι ἐξέφερον αὐτὸν πολέμοιο, ταμιευόμενον ἀλλαχοῦ εἰς ἀναίρεσιν τῷ Πατρόκλῳ. Διὸ φησι «πατὴρ δ' ἐπὶ λαιγὸν ἄμυνε. βάρυνε δέ», φησὶν, «αὐτὸν δόρυ μακρὸν ἐλκόμενον. οὐ γάρ τις ἐπεφράσατο οὐδ' ἐνόησε» μηροῦ ἐξελκῦσαι αὐτό, «ὄφρ' ἐπιβαίη, σπευδόντων», τουτέστιν ὀρθὸς σταίη, «τοῖον γὰρ ἔχον πόνον ἀμφιέποντες». Καὶ σημείωσαι ὅπως ἡ σπουδὴ καὶ ἀγωνία ἐκκρούει τινὰς τοῦ δέοντος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἄμαρτῆ, ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ ἄμα καὶ τοῦ ἀρτῶ, ἡ μὲν συνήθεια περισπᾶ, ὡς τὸ εἰκῆ, πολλαχῆ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἡσυχῆ, καὶ βῆ–ὄνομα φωνῆς προβάτου ὀνοματοποιηθέν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται–, Ἀρίσταρχος δὲ ὀξύνει, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται, λέγων ἐκ τοῦ ἄμαρτῆδην συγκοπῆναι αὐτό. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ ὄμαρτῆ τὸ ῥηθὲν ἐπίρρημα γράφεται κατὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων, ἔχεται λόγου διὰ τὸ καὶ τὸ ἀκολουθεῖν ἀμαρτεῖν τε λέγεσθαι διὰ τοῦ ᾗα καὶ ὄμαρτεῖν διὰ τοῦ 2.168 ᾗο ἐκ τῆς αὐτῆς ἐτυμολογίας τῷ ἐπιρρήματι, ὡς ἔστι γινῶναι καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν παλαιῶν. (ἡ. 664) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐξέφερον, ἦτοι φοράδην ἀπῆγον, τὸν Τληπόλεμον καὶ τὸν Σαρπηδόνα. (ἡ. 665) Τὸ δὲ «οὐκ ἐπεφράσατο οὐδ' ἐνόησε» δοκοῦσι διαφορὰν ἔχειν τινά. Ἐπιφράσασθαι μὲν γὰρ τὸ βουλευσασθαι καὶ χρόνον τινὰ τριῖσαι τῆ καταλήψει, νοῆσαι δὲ τὸ δίχα βουλῆς ἀχρόνως οἶον τὸ δέον καταλαβεῖν, οἶον «νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς», ὃ μετ' ὀλίγα «ὄξυ νόησε» φησὶν ἐπὶ Ἐκτορος. Ἡ καὶ ἄλλως διαφέρει τὸ νοῆσαι τοῦ ἐπιφράσασθαι ᾗ λόγῳ καὶ Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς, ὡς προηγῆσθαι μὲν τὸ νοῆσαι, δευτερεύειν δὲ τὸ ἐπιφράσασθαι, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς ἄλλως κατὰ ὑστερολογίαν ἐσχημάτισεν. (ἡ. 656 ς.) Ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸ τάχος τῶν ἀφεθέντων δοράτων ἐμφαίνων οὐχ' ἀπλῶς κινήθηναὶ αὐτὰ εἶπεν, ἀλλὰ συντόνως, ὡσεὶ καὶ ἄημα, ὃ ἔστι πνεῦμα. οὐ θέμα τὸ ἄω, οὐ παράγωγον τὸ ἄϊσσω. Ἐφη γὰρ «τῶν μὲν ἄμαρτῆ δούρατα μακρὰ ἐκ χειρῶν ἦϊξαν», ὡσεὶ καὶ ἀκόντων ἐκείνων ἐξώρμησαν οἷά τινὰ ἔμψυχα. Οὕτω δὲ ὑποκαταβάς ἔφη ὡς ἐπὶ ἐμψύχου τὸ «αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα», ὅπερ ἐπὶ Ὀδυσσεὺς μετ' ὀλίγα κυριολεκτῶν ἐρεῖ ἐν τῷ «μαίμησε δὲ οἱ φίλον ἦτορ». Ψυχοῖ γὰρ οἶον αὐτονόμως πολλαχοῦ τὰ βέλη ὁ ποιητὴς, ὅτ' ἂν ἐνθέρμως καὶ μετὰ συντονίας πέμπωνται. (ἡ. 670) Ὅτι Ὀδυσσεὺς ἀλλαχοῦ μὲν τλήμων ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ὀνομάζεται, ἐνταῦθα δὲ τλήμονα θυμὸν ἔχειν λέγεται, ὃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος δηλοῖ ἐν τῷ «τέτλαθι, κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης». ἐξ οὐπερ ἄλλοι τὸν τλησικάρδιον συντεθείκασι. Σημείωσαι δὲ ὅτι κυρίως μὲν τλήμων ὁ εὐτολμος, ὡς καὶ Ἄτλας ὁ οἶονεῖ 2.169 πολύτλας, Τραγικοὶ δὲ ἐπὶ δυστυχοῦς τὴν λέξιν τιθέασιν, ὡς καὶ τὸ τάλας. (ἡ. 669–73) Φράζει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω «νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς, τλήμονα θυμὸν ἔχων, μαίμησε δὲ οἱ φίλον ἦτορ, μερμήριξε δέ» καὶ ἐξῆς. Ταῦτα δὲ ἀνδρείῳ βουλευτῆ οἰκεῖα εἰσιν, ἐν οἷς τὸ μερμήριξε διασαφητικόν ἔστι τοῦ «μαίμησε δὲ οἱ φίλον ἦτορ». Ἐνθυμητέον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι τὸ ἔχειν καὶ τὸ τλήναι τὴν γεωργικὴν ἐχέτην συντίθησιν, ἣν δηλαδὴ ὁ ἔχων τάλας τὸν βίον ἔστί, [ἢ καί, ἄλλως εἰπεῖν, τλήμων διὰ τὸ ἐργατικόν.] (ἡ. 671–6) Ὅτι πολλαχοῦ ὁ ποιητὴς τὴν τοῦ λόγου προθεωρίαν ἐτέροις δῆθεν ἀνατιθεῖς, ποιεῖ οὕτω καὶ ἐνταῦθα, καὶ σκοπῶν αὐτὸς, ποῖον ἂν εἴη κάλλιον, ἄρα γε τὸ ποιῆσαι τὸν Ὀδυσσεῖα ἐπιτρέχοντα τῷ Σαρπηδόνι ἢ κατὰ τῶν Λυκίων ἀνδραγαθοῦντα, κρίνει διὰ τῆς ῥητορικῆς Ἀθηνᾶς, ἦτοι τῆς κατ' αὐτὸν δεινότητος, κάλλιον τοῦτο εἶναι. Τὸ γὰρ ἐπιδραμεῖν τῷ Σαρπηδόνι ἀλυσιτελές. οὐ γὰρ μόρσιμον ἦν, φησί, θανεῖν ἐκεῖνον ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεῖ.

Καὶ οὕτω σκοπήσας αὐτὸς καὶ ἐπικρίνας ἐν σχήματι καταστάσεως καὶ προεκθέσεως, εἶτα πλάττει τὸν Ὀδυσσεά σκοποῦντα, ἢ προτέρω, ἢ γουν προσωτέρω, περαιτέρω, διώκει τὸν Σαρπηδόνα, ἢ πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἔλοιτο. (ἡ. 676–8) Καὶ λέγει, ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ, τουτέστιν ἡ ἐν τῷ Ὀδυσσεῖ φρόνησις, κατὰ πληθὺν Λυκίων τράπεν, ἢ γουν ἔτρεψε, τὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς θυμὸν, οἷς καὶ ἔμπεσῶν ἀναιρεῖ Κοίρανον τέ τινα καὶ Ἀλάστορα Χρομίον τε Ἄλκανδρον τε καὶ Ἄλιον καὶ Νοήμονα καὶ Πρύτανιν. Καὶ ὄρα ὡς τὸ κοίρανος καὶ ἀλάστωρ καὶ νοήμων καὶ πρύτανις τὰ προσηγορικὰ εἰς κύρια ἐχρησίμευσαν τῷ ποιητῇ, καὶ ὅτι συντόμως ἐπιδραμῶν δυσι στίχοις ἑπτὰ κύρια ἔμπεριέλαβε. κατωτέρω μέντοι ἐπὶ Ἐκτορος τρισὶ στίχοις ἕξ κύρια ἐντίθησιν ἀνὰ δύο ἐν ἐκάστῳ στίχῳ διὰ τὸ καὶ ἐπιθέτοις ἐκεῖ κοσμεῖν σεμνότερον τοὺς πίπτοντας Ἑλλήνας. (ἡ. 673) Ἐν δὲ τῷ «πλεόνων Λυκίων θυμὸν» πλεόνας τὴν πληθὺν λέγει. ἐπάγει οὖν «κατὰ πληθὺν Λυκίων». Τοῦτο δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἐνός, τοῦ Σαρπηδόνος, ὥστε ἐκ τούτου 2.170 νοητέον ληφθῆναι τὸ τὸν μέγαν μὲν ἕνα λέγεσθαι, πολλοὺς δὲ καὶ πληθὺν τὸν χυδαῖον λαόν. [Εἰ δὲ καὶ τοὺς ἀποικομένους πλείονας φαμεν, οἷον «ἐκινδύνευσα παρὰ τοὺς πλείονας ἀπελθεῖν», ἢ γουν θανεῖν, εἴη ἂν καὶ αὐτὸ ἐξ Ὀμήρου ἀποσυληθέν.] (ἡ. 677 ς.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τὸ μὲν Χρομίος κύριον παροξύνουσι οἱ παλαιοί, τὸ δὲ Ἄλιος προπαροξύνουσι, λέγοντες ὅτι, κἂν ἐπὶ κυρίων παροξύνεται τὰ τριβράχεια, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, οἷον Δολίος, Τυχίος, Χρομίος, ἀλλὰ σημειώδη τὸ Ἄλιος, Ξένιος, Ἄνιος καὶ Κρόνιος, κύρια μὲν ὄντα καὶ τριβράχεια, προπαροξυνόμενα δέ. τινὲς δὲ καὶ τὸ Ἄλιος κύριον ἐνταῦθα παροξύνουσι. (ἡ. 679–83) Ὅτι ἀνδρείων στρατηγῶν τὸ «καὶ νύ κ' ἔτι πλεόνας κτάνε διος» ὁ δεῖνα, «εἰ μὴ ἄρ ὄξυ νόησε μέγας κορυθαίολος» δεῖνα. «βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἶθοπι χαλκῷ δεῖμα φέρων» καὶ τὰ ἐξῆς. Ἐν οἷς καὶ σχῆμα κεῖται ἀντίθετον ἐπὶ Ἐκτορι τὸ «δεῖμα φέρων Δαναοῖσι· χάρη δ' ἄρα οἱ προσιόντι Σαρπηδῶν». λέγει γὰρ ὅτι φόβον μὲν Ἀχαιοῖς, χαρὰν δὲ τῷ Σαρπηδόνι ἐνεποίησεν ἡ τοῦ Ἐκτορος ὁδός. Ἐσχημάτισται δὲ πως καὶ καινότερον. ἦν γὰρ ἄλλως τὸ ἀκόλουθον εἰπεῖν· δεῖμα φέρων Δαναοῖς, χαρὰν δὲ τῷ Σαρπηδόνι. Τοιοῦτον καὶ πρὸ μικροῦ περὶ Ἐνυοῦς καὶ Ἄρεος τὸ «ἡ μὲν ἔχουσα κυδοιμόν, Ἄρης δὲ ἔγχος ἐνώμα». καὶ ἐκεῖ γὰρ ἡ σύνταξις ἀπὸ μετοχῆς εἰς ῥῆμα μετέπεσεν. (ἡ. 684–8) Ὅτι κείμενος ὁ Σαρπηδῶν λέγει πρὸς τὸν Ἐκτορα «μὴ δὴ με ἔλωρ Δαναοῖσιν ἐάσης κεῖσθαι, ἀλλ' ἐπάμυνον. ἔπειτά με καὶ λίποι αἰών», ἢ γουν ἡ ζωή, «ἐν πόλει ὑμετέρῃ, ἐπεὶ οὐκ ἄρ ἔμελλον ἔγωγε νοστήσας οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἰόν». Οἶκτον δὲ πολὺν ἔχει ὁ λόγος, ὄρφανίαν φράζων παιδὸς καὶ χηρείαν γυναικὸς καὶ τάφον ἐπ' ἀλλοδαπῆς. (ἡ. 683) Διὸ καὶ Ὀμηρος ἐπεσημειώσατο ὄλοφυδνὸν ἔπος εἶναι τὸ τοιοῦτον. Καὶ ὄρα οἷα ἔτυχεν αὐτῷ τὰ τοῦ πράγματος. ὁ γὰρ πρὸ μικροῦ πολὺς καὶ μακρὰ ὄνειδίζων τὸν Ἐκτορα ἐνταῦθα οἰκτρὸς ἰκέτης αὐτοῦ γίνεται, ὁ δὲ οὐκ ἐγκοτεῖ, ἀλλὰ ἐλεεῖ ἄνθρωπον, ἐν δευτέρῳ τῆς τῶν Τρώων συμμαχίας τὰ φίλτατα θέμενον, καὶ οὕτως ἐπαμύνειν σπεύδει, ὡς διὰ τὸ τάχος μηδὲ προσ 2.171 εἰπεῖν τὸν Σαρπηδόνα, ἵνα μὴ λάθῃ ἐν τῷ ὀμιλεῖν προηκόμενος τὸν καιρόν. Φησὶ γὰρ ὁ ποιητῆς (ἡ. 689–91) «τὸν δ' οὐ τι προσέφη Ἐκτωρ, ἀλλὰ παρήϊξε λεληημένος, ὄφρα τάχιστα ὤσαιτο Ἀργείους». Καὶ ὄρα κἂνταῦθα σιγὴν ἔλλογον διὰ σπουδῆν. (ἡ. 685) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐ τὸ θανεῖν τὸν Σαρπηδόνα λυπεῖ, ἀλλὰ τὸ ἀνεκδίκητον κεῖσθαι καὶ ἀβόηθητον. Διὸ λέγει «ἐπάμυνον, ἔπειτά με καὶ λίποι αἰών», περὶ οὗ προεῖρηται. τοῦτο δὲ εἴποι ἂν ὁ θερμῶς προκαλούμενός τινα εἰς βοήθειαν. (ἡ. 683) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ ὄλοφυδνὸν προϋπόκειται θέμα τὸ ὄλοφύζω, ὅμοιον τῷ ὄλολύζω, ἵνα ὡς παίζω παιδνόν, οὕτως ἢ καὶ ὄλοφύζω ὄλοφυδνόν, καὶ ὡσπερ ὄλολύζω ὄλολυγών, τρύζω τρυγών, οὕτω καὶ ὄλοφύζω ὄλοφυγδών, ὡς τὸ «ὄλοφυγδὸνα φύσεις». Εἰ δὲ καὶ τὸ ἔθνος οἱ Ὀλοφύξιοι ἐκ τοῦ τοιοῦτου παράγεται ῥήματος, ἀφ' ὧν παίζει τοὺς Ὀτοτυξίους ὁ Κωμικός, οὐκ

ἔστι στερεῶς εἰπεῖν. Πόλις δέ, φασί, Θρακική περὶ Ἄθων Ὀλόφυξος, ἀφ' ἧς ἱστορεῖται τις Ἡρόδοτος, γράψας περὶ Νυμφῶν. (η. 690) Τὸ δὲ λεληθμένος ὡς τὸ τετιμημένος. ποιητικὰ δὲ ἄμφω, οὐ μὴν ποτε πεζά. (η. 691) Ὅτι τὸ πολλοὺς φονεῦσαι περιφράζων, πολέων θυμὸν ἀφελέσθαι φησίν. (η. 693) Ὅτι οἱ παλαιοὶ διὰ τὸ τὸν Δία, ἦγουν τὸν ἄερα, ζωῆς εἶναι αἴτιον, 2.172 τοιοῦτον δὲ καὶ τὴν δρυῖν πάλαι ποτὲ χρηματίσαι, ὅτε οἱ ἄνθρωποι δρυκάρποις ἀπετρέφοντο. Διὸ καὶ φηγός ἢ δρυῖς λέγεται, παρὰ τὸ φαγεῖν. Διὰ τοίνυν ταῦτα τῷ Διὶ τὴν δρυῖν ἀνιέρωσαν, τὸ ζωοτρόφον φυτὸν τῷ ζωογόνῳ. Ἦν τοίνυν καὶ πρὸ τῆς Τροίας δρυῖς ἱερά τῷ Διί, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὑφ' ἧς διὰ τὴν σκιὰν καθίζουσι νῦν οἱ Λύκιοι τὸν τοῦ Διὸς Σαρπηδόνα. ἦν καὶ περικαλλέα λέγει φηγόν, διότι, ὡς εἰκός, ἀθιγῆς ἦν, ὡς οἶά τις τεμενία καὶ διὰ τοῦτο ἀμφιλαφῆς καὶ ἀμφιθαλής, ὡς μηδενὸς ἐκεῖθεν τολμῶντος δρέπεσθαι. Οὐ μόνον δὲ διὰ σκιὰν ὑπὸ τῆς δρυῖς τὸν Σαρπηδόνα καθίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς εἰς ἱερόν τινα τόπον, καθὰ καὶ τὸν Αἰνεΐαν ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀδύτῳ. Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ τὸ «ὑπὸ Διὸς φηγῶ». τὴν γὰρ ὑπὸ πρόθεσιν καὶ νῦν δοτικῆς συνέταξεν. (η. 694) Ὅτι ἐν τῷ «ἐκ δ' ἄρα μηροῦ δόρυ μείλινον ὥσε θύραζε» ἀπλοϊκῶς εἶπε τὸ θύραζε ἀντὶ τοῦ ἔξω, ὡς που καὶ ἰχθὺς ἐκ θαλάττης ρίπτεται θύραζε ἤτοι ἔξω. Ὅρα δὲ τὸ ὥσεν οὐκ ἐπὶ τῆς συνήθους τεθὲν σημασίας, ἦγουν τῆς ἐκ τῶν κάτω ἐπὶ τὰ ἄνω κινήσεως, ἀλλὰ ληφθὲν ἀντὶ τοῦ ἐξήγαγε, μετὰ τῆς ἐξ μέντοι προθέσεως, ἵνα ἦ τὸ ἐντελὲς ἐξῶσεν, ὧς ἐναντίον τὸ προῶσε καὶ διῶσεν. (η. 6968) Ὅτι ἐξελευσθέντος τοῦ δόρατος ἐκ τοῦ μηροῦ τοῦ Σαρπηδόνα ἔλιπεν αὐτὸν ἢ ψυχὴ, ὅπερ ἔστι νῦν οὐ θανεῖν, ἀλλὰ λειποψυχεῖν, ὃ καὶ λειποθυμεῖν συνθέτως φαμέν. Εἶτα διασαφῶν ἐπάγει «κατὰ δ' ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς. αὐθις δ' 2.173 ἀμπνύνθη», ἦγουν ἀνέπνευσεν ἀναλαβὼν ἑαυτὸν, «περὶ δὲ πνοίῃ», φησί, «Βορέας ζώγρει ἐπιπνεύουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν». Καὶ σημειῶσαι ἔπαινον τοῦ Βορῶ. Ὁ μὲν γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις πυκνοῖς τὴν τῆς σαρκὸς ἐπιφάνειαν καὶ οὕτως ἔσω ἀντιπεριῖστα τὸ θερμόν, ὃ δὲ Νότος διάπνοϊαν ἐργαζόμενος εὐόδα τὰ τῆς λειποψυχίας ποιεῖ, ὅθεν καὶ εἰς νόσον ὃ Νότος παραλαλεῖσθαι δοκεῖ, ὡς εἶναι μὴ ἀφυῆς εἰπεῖν τὴν νόσον εἰς Νότον ἀττικίζεσθαι. (η. 698) Ὅρα δὲ τὸ ἐζώγρει ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ἀνεζωπύρει ἀγείρουσα τὴν ζωὴν. ἀλλαχοῦ δὲ ζωγρεῖν λέγει τὸ ζωντάς τινας ἀγρεύειν αἰχμαλωσίας νόμῳ. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου καὶ τὸ ζωγρεῖον παρήκται, λέξις εἰς ῥητορείαν ἀγαθή. Τὸ δὲ «ἐζώγρει θυμόν» ἀλλαχοῦ συνθέτως θυμηγερέειν φησί. (η. 696) Τὸ δὲ «κατ' ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς» πρὸ ὀλίγου ἄλλως ἔφρασεν, εἰπὼν «κατ' ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νύξ ἐκάλυψε». (η. 697) Τοῦ δὲ ἀμπνύνθη πρωτότυπον τὸ πνύω, ἐξ οὗ καὶ ὁ πεπνυμένος. Αὐτοῦ δὲ προϋπάρχει τὸ πνέω πνῶ, ἵνα ἦ ὡς θῶ θύω, ῥῶ ῥύω, οὕτω πνῶ πνύω, ἐξ οὗ κατὰ πλεονασμὸν καὶ τὸ πινύω, ὅθεν πινυτός ὁ συνετός. Ἐκ δὲ τοῦ πινύω κινεῖται τὸ πινύσσω, ὃ ἔστι συνετίζω, οὗ στερῆσις ἀπινύσσειν, τὸ ἀσυνε 2.174 τεῖν ἤτοι ἀφραίνειν. (η. 698) Τοῦ δὲ κεκαφηότα, ὃ ἔστιν ἐκπεπνευκότα, πρόεστι τὸ κάπτω ἢ κάπω, ἐξ οὗ καὶ κῆπος καὶ κάπη, ἢ καταπνεομένη τοῖς περὶ αὐτὴν ἀλόγοις. Ἐκεῖθεν παρακείμενος κέκαφα, ὃς ἀναβάς εἰς ἐνεστώτα γίνεται καφῶ καφήσω, οὗ μετοχὴ Ἴωνικὴ διὰ τοῦ ἠ κεκαφηώς, ὃ ἀντίθετόν ἐστι πρὸς τὸ ἀμπνύνθη. (η. 697) Λέγει γὰρ ὡς ἐκπεπνευκῶς ὁ Σαρπηδὼν αὐθις ἀνέπνευσεν, εἴτ' οὖν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ πνεῖν. Οὐκ ἀσχολεῖται δὲ πεζὸς ῥήτωρ οὔτε περὶ τὸ ἀμπνύνθη οὔτε περὶ τὸ κεκαφηώς. Ὅρα δὲ μήποτε οὐκ ἀρκῆ πρὸς τὸ ἐκπνεῦσαι τὸ κεκαφηότα μόνον δίχα τοῦ κακῶς ἐπιρρήματος. ἔστι γὰρ εἰπεῖν κεκαφηότα μὲν τὸν ἀπλῶς πνεύσαντα, κακῶς δὲ κεκαφηότα τὸν δυσπνοήσαντα, ὡς μικροῦ καὶ ἐκπνεῦσαι. Ὅτι δὲ τινες καπῶ καπήσω εἶπον περισπωμένως, ἐξ οὗ Ἴωνικῶς κεκαπηώς καὶ μεταθέσει τοῦ ψιλοῦ εἰς δασὺ κεκαφηώς, δηλοῦται καὶ αὐτὸ ἀλλαχοῦ. (η. 699–702) Ὅτι Ἀργεῖοι «ὑπ' Ἀρηί καὶ Ἐκτορχαλκοκορυστῆ οὔτε ποτὲ προτρέποντο μελαινάων ἐπὶ νηῶν οὔτε ποτ' ἀντεφέροντο μάχη», τουτέστιν οὔτε

προτροπάδην κατὰ κράτος ἔφευγον οὔτε ἄντην 2.175 ἐφέροντο, ἀλλὰ τὸ μέσον ἀμφοῖν ποιῶντες αἰὲν ὀπίσω χάζοντο, καθὰ φθάσας παρήγγειλεν ὁ Διομήδης, ὅπερ οὔτε φεύγειν ἀντικρὺς ἔστιν οὔτε ἀνθίστασθαι. (η. 699) Ἄττικὸν δὲ τὸ «ὑπ' Ἄρηϊ καὶ Ἐκτορι», καὶ ἔστιν ἀντίπτωσις, ληφθέναντι τοῦ ὑπ' Ἄρεος καὶ Ἐκτορος. Οὕτω δὲ καὶ πρὸ ὀλίγου ἔλεγεν ἐν τῷ «ὑπ' ἐμοὶ δηθέντα» καὶ «ἐμῶ ὑπὸ δουρὶ δαμέντα». (η. 700 ς.) Τὸ δὲ «οὔτε ποτὲ προτρέποντο οὔτε ποτὲ ἀντεφέροντο» σχῆμά ἐστι κάλλους διὰ τὴν ἐπαναφορὰν καὶ τὰ πάρισα. Ἔστι δὲ ἐπαναφορὰ μὲν ἐνταῦθα ἢ ἐν ἀρχῇ διττολογία τοῦ οὔτε ποτέ, πάρισα δὲ ἡγουν ὁμοιοτέλευτα καιριώτατα καὶ ἀνεπιβούλευτα τὸ προτρέποντο καὶ ἀντεφέροντο. ἐκ δὲ τοῦ ἀντιφέρεσθαι τὸ ἀντιφερίζειν παράγεται. (η. 703 ς.) Ὅτι ἄκραν τοῦ Ἐκτορος ἀνδραγαθίαν ἐνδείξασθαι θέλων ὁ ποιητὴς ἐρωτᾷ οἶον ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκίαν Μοῦσαν «ἐνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν Ἐκτωρ» τε καὶ χάλκεος Ἄρης; ὡς δῆθεν ὑπὸ πολυπληθείας μὴδὲ ἔχων κατ' ὄνομα φράζειν τοὺς ἀνηρημένους. (η. 705–7) Σημείωσαι δὲ ὅτι καίτοι γε οὔτω σχηματίσας μεγαλοπρεπῶς τὸν λόγον, ὅμως ὀλιγωτέρους ποιεῖ πύπτοντας ὑπὸ τούτων τῶν δύο ἢπερ ἀνωτέρω ὑπὸ μόνου τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἑπτὰ ἦσαν, οὔτοι δὲ ἕξ, ὧν τέσσαρες μὲν μετὰ ἐπιθέτων προάγονται· ἀντίθεος Τεύθρας, πλήξιππος Ὀρέστης, Τρῆχος αἰχμητὴς Αἰτώλιος καὶ Ὀρέσβιος αἰολομίτρης. τῶν δὲ λοιπῶν δύο Οἰνόμαος μὲν ἀπλῶς οὔτω καὶ ψιλῶς προάγεται, Ἐλενος δὲ τις ὡς Οἶνοπος μόνον υἱὸς γενεαλογεῖται. τὸν μέντοι Ὀρέσβιον καὶ πλείονος λόγου ἀξιοῖ, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται. οὔτω καὶ ἐνταῦθα ποικίλος ὁ ποιητὴς καὶ πολύφωνος. Ὅρα δὲ τὴν ἠρωϊκὴν καὶ ἐν τούτοις ὁμωνυμίαν, τὸν Οἰνόμαον ὁμωνυμοῦντα τῷ τοῦ Πέλοπος πενθερῷ, τὸν Ὀρέστην ὁμώνυμον τῷ Ἀγαμεμνονίδῃ, καὶ τὸν Ἐλενον, ὃς τῷ ἀδελφῷ τοῦ Ἐκτορος ὁμωνυμεῖ. Ὅθεν χώρα δίδεται τοῖς βουλομένοις παίζειν ἐν αἰνίγμασι. Αἰνίξαιτο γὰρ ἂν τις εἰς τὸν Ἐκτορα ὡς δῆθεν ἀδελφοκτόνον διὰ τοῦτον τὸν Ἐλενον. ὁμοίως δὲ διὰ αἰνίγματος ἐκπλήξει ἀκοήν, γράψας Ὀρέστην 2.176 ἢ Οἰνόμαον ἀναιρεθῆναι ὑπὸ Ἐκτορος, ὡς τοῦ ἀκροατοῦ δυναμένου παρανοῆσαι τι διὰ τὴν ὁμωνυμίαν. Τοιοῦτόν τι ἐτεχνήσατο καὶ ὁ εἰπὼν περὶ τινος, ὃν οὐκ ἀνεῖλεν ὁ Διομήδης, τὸ «τὸν κτάνε Διομήδης ἀνὴρ». Διομήδης γὰρ ἀνὴρ ἐν τῷ τοιοῦτῳ αἰνίγματι ὁ Ἀχιλλεύς, οὔπερ παλλακὴ ἦν ἢ Διομήδης. (η. 705) Τὸ δὲ Ὀρέστης βαρύνεται κανόνι τοιοῦτῳ κατὰ τοὺς παλαιούς. Τὰ εἰς ὄσ τ ἠ ς τῷ ε παραληγόμενα, ἀπὸ ὀνομάτων ὄντα ἦτοι παρώνυμα, ὀξύνονται μὲν ἐπιθετικώτερα ὄντα, βαρύνονται δὲ οὐχ' οὔτως ἔχοντα, οἶον ἀργὸς ἀργεστής ἀνεμος, κῆδος κηδεστής. τὸ Ὀφελέστης, εἰ καὶ παρώνυμον παρὰ τὸ ὄφελος, ἀλλ' οὐκ ἐπίθετον, κύριον δέ. διὸ οὐδὲ ὀξύνεται, ἀλλὰ βαρύνεται ὡς κύριον. ὡσαύτως καὶ Ὀρέστης παρὰ τὸ ὄρος. οὔτω δὲ καὶ παρὰ τὸ μένος Μενέστης κύριον. ἢ δὲ κοινὴ παράδοσις ἔτρεψε τὸ τ εἰς θ, ὡς πρὸ μικροῦ ἔφη Μενέσθην Ἀγχιάλόν τε. Ἀρίσταρχος δὲ Μενεσθὴν λέγει, ὡς Ἀπελλήν. (η. 704) Χάλκεονδὲ καὶ νῦν τὸν Ἄρην φησίν, ὡς καὶ τὴν Ἀφροδίτην χρυσοῖν, ἀπὸ τοῦ φορήματος. (η. 708 ς.) Ὅτι σαφηνείας καὶ ἐνταῦθα πεφροντικῶς ὁ ποιητὴς, ἐν οἷς μέμνηται τόπου τινὸς Ὑλῆς λεγομένου, ἵνα μὴ ἐπὶ δάσους ὀρεινοῦ νοεῖν ἔχοι τις αὐτό, πρῶτα μὲν συστέλλει τὸ δίχρονον πρὸς ἀντιδιαστολήν τῆς ὀρεινῆς ὕλης–ἐκείνη γὰρ ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν–, εἶτα καὶ πλησιάζει τὴν τοιαύτην Ὑλῆν λέγει τοῖς περὶ Κηφισσὸν τόποις, περὶ οὗ ἰκανῶς ἐν τῷ Περιγητῇ εἴρηται, ἀφ' οὗ καὶ λίμνη Κηφισσίας. Παραδεικνύων δὲ καὶ τὸν τόπον τοῦ Κηφισσοῦ ἐπάγει «ὅπου ἄλλοι Βοιωτοί», μονονουχὶ λέγων καὶ τὸν Κηφισσὸν Βοιωτίον καὶ τὴν τοιαύτην δὲ Ὑλῆν διὰ τοῦτο περὶ τὴν Βοιωτίαν εἶναι. περὶ δὲ τούτων καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν γέγραπται. Ἦν δέ, φασί, καὶ Λοκρικὴ πόλις Ὑλῆ καὶ ἄλλη Κύπρου, ἀφ' ἧς καὶ Ὑλάτης Ἀπόλλων παρὰ Λυκόφρονι. (η. 710) Τοὺς δὲ Βοιωτοὺς μάλα πίονα δῆμον ἔχειν φησί, διότι εὐκαρπος αὐτοῖς ἢ γῆ. (η. 707 ς.) Καὶ τὸν ἀνωτέρω δὲ ῥηθέντα Ὀρέσβιον ἄνδρα Ὑλαῖον 2.177 ἦτοι Βοιώτιον, μέγα

πλούτοιο μεμηλότα ιστορεῖ, ἤτοι φροντίδα πλούτου ἔχοντα, καὶ οὐκ ἐκ τύχης πλούσιον ἢ διαδοχῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι δοκεῖ μὲν ὁ Ὀρέσβιος οὕτω κληθῆναι κατὰ τινὰ φερωνυμίαν τοπικὴν ἀστείως, ὡς ἐν τῇ ὕλῃ βιοῦς καὶ ἀνατραφεῖς. ταῦτόν γὰρ εἶπεῖν ὕλαϊον καὶ ὀρέσβιον. Οὐ πάνυ δὲ ἀστεῖον τοῦτο, ἀλλ' ἔχει τινὰ διθυραμβώδη ψυχρότητα. ὁ μὲν γὰρ ἐξ ὕλης ὀρεινῆς οὐκ ἀπεικότως ἂν ὀνομασθεῖν ὀρέσβιος, ἀλλὰ προσφυῶς, οὐ μὴν δὲ καὶ ὁ ἐξ ὕλης πόλεως, εἰ μὴ τάχα διὰ μόνην ὁμωνυμίαν τῆς ὕλης. (ἡ. 708–10) Ἔστι δὲ τὸ περὶ τῆς τοιαύτης ὕλης Ὀμηρικὸν ῥητὸν τοιοῦτον· Ὀρέσβιος» ὅς ῥ' ἐν ὕλῃ ναίεσκε, λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι», τουτέστι περιεχόμενος, «πὰρ δέ οἱ ἄλλοι ναῖον Βοιωτοῖ» καὶ ἐξῆς. Τὸ δὲ ἄλλοι, ὡς καὶ αὐτοῦ Βοιωτοῦ ὄντος. Ἐνταῦθα δὲ ἱστορεῖ ὁ Γεωγράφος, ὅτι Κηφισίδα λίμνην οὐ τὴν Κωπαΐδα λέγει κατὰ τινὰς ὁ ποιητῆς, ἀλλὰ τὴν ὕλικὴν προσαγορευομένην, διὰ τὸ «ἐν ὕλῃ ναίεσκε, λίμνη Κηφισίδι κεκλιμένος». Λέγει δὲ καὶ ὅτι οὐ γραπτέον ὕδῃ, ὡς τινες ἔγραψαν. Ὑδῆ μὲν γὰρ ἐν Λυδία, ὡς δηλοῖ τὸ «Τμῶλῳ ὑπὸ νιφόντι, ὕδης ἐν πίονι δήμῳ». ἢ δὲ ὕλη Βοιωτικὴ, ὅπου ὁ Κηφισός. διὸ φησιν ὁ ποιητῆς «λίμνη Κηφισίδι· πὰρ δέ οἱ Βοιωτοῖ ἄλλοι». (ἡ. 714–8) Ὅτι συμμαχίας εὐυπολήπτου φραστικὸν τὸ τῆς Ἑρας πρὸς Ἀθηνῶν περὶ Μενελάου, τοιοῦτον ὄν· «ῶ πόποι, ἦ ῥ' ἄλιον», ἤγουν ἄρα δὴ ἢ ὄντως δὴ μάταιον, «τὸν μῦθον ὑπέστημεν», ἤγουν ὑπεσχόμεθα, τῷ δεῖνι, «εἰ οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν οὐλον Ἄρηα. ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς», ὃ ἐστὶ· ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ ἡμεῖς βουλευσώμεθα περὶ βοηθείας. Ἐξευτελίζει δὲ ἡ ποιήσις ἐνταῦθα τὴν Ἑκτορος ἀριστείαν, εἰ δι' Ἄρεος γίνεται, καὶ ἅμα προκατασκευάζει εὐαφόρμως προεκθέσεως λόγῳ τὸ πληγῆναι μικρὸν ὅσον τὸν 2.178 Ἄρην, ὃν καὶ προσφυῶς, ὡς καὶ προεῖρηται, μαίνεσθαι φησιν. (ἡ. 722–32) Ὅτι τὸ τῆς Ἑρας ἄρμα συντιθεῖς Ὀμηρος ἐκ τῶν κάτω καὶ τῶν ὠσανεῖποδῶν τοῦ ἄρματος ἄρχεται. Ἡ τοίνυν Ἡβὴ πρῶτα μὲν ἀμφὶ τῷ ἄρματι «θοῶς βάλε καμπύλα κύκλα», ἤτοι τροχοῦς, «χάλκεα, ὀκτάκνημα» καὶ ἐξῆς. Εἶτα ἐπ' ἄκρῳ ῥυμῶ «δῆσε χρύσειον καλὸν ζυγόν, ἐν δὲ λέπαδνα καλὰ ἔβαλε χρύσεια, ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν Ἡρῆ ἵππους ὠκύποδας, μεμαυῖα», ἤγουν ἐπιθυμοῦσα, «ἔριδος καὶ αὐτῆς», ἢ καὶ προετοιμάσασα τοὺς τοιοῦτους ἵππους. (ἡ. 720 ς.) Ἐφη γὰρ «ἦ μὲν ἐποιομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους Ἡρῆ πρέσβα θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιου». μεθ' ἣν ἐπήγαγε τὰ εἰρημένα περὶ τῆς Ἡβης. (ἡ. 722 ετ 731) Ἐν οἷς ὄρα τὸ ἔβαλε κύκλα τῷ ἄξονι, καί· ἔβαλεν ἐπὶ τῷ ῥυμῶ λέπαδνα. Οὐ γὰρ τὸ σύνθητες βάλλειν ἢ λέξις ἐν τούτοις, ἀλλὰ τινὰ θέσιν δηλοῖ κοινότερον, ὡς εἶναι κἀντεῦθεν ἐκδηλότατον ὡς οὐκ ἀεὶ πολεμικὴ λέξις τὸ βάλλειν ἐστίν. (ἡ. 723) Εἰσὶ δὲ ὀκτάκνημα μὲν τὰ ὀκτάραβδα διὰ πλείω στερρότητα. Κνήμαι γὰρ νῦν αἰ ἀπὸ τῶν ἔσω χοινικίδων ἕως τῆς ἔξω περιφερείας ῥάβδοι, οὕτω ῥηθεῖσαι πρὸς ὁμοιότητα ζωϊκῆς κνήμης ὑπανεχούσης τὰ ἐπικείμενα. Χάλκεα δὲ ἐκ τῆς ἐπιπολαζούσης ὕλης. (ἡ. 725 ς.) Ἐρεῖ γὰρ τὰ ἐπίσωτρα, ἤτοι τοὺς ἐπικειμένους κύκλους τοῖς τροχοῖς, χαλκᾶ εἶναι, εἰ καὶ τὰ ἐντὸς ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ συγκεκρότηνται. (ἡ. 724–6) Ποικίλως γὰρ ὁ ποιητῆς αὐτὰ χαλκεύει, χρυσεῖν μὲν αὐτοῖς καὶ ἄφθιτον ἱστορῶν τὴν ἴτυν, ἤγουν τὴν περιφέρειαν. –Φησὶ γὰρ «τῶν ἤτοι χρυσεῖ ἴτυς ἄφθιτος» –, ὑπερθε δὲ τὰ ῥηθέντα ἐπίσωτρα, ἤγουν οἱ τὴν ἴτυν περιέχοντες κύκλοι ἤτοι οἱ κανθοί, χάλκεα προσαρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι. Αἱ πλήμναι δέ, φησὶν, ἐξ ἀργύρου εἰσὶ, περιδρομοὶ ἀμφοτέρωθεν, ἤγουν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ ἄρματος, ὅπερ ἀμφὶς ἐπὶ τοῦ ἄξονος φησιν. (ἡ. 726) Εἰσὶ δὲ πλήμναι αἰ τῶν τροχῶν χοινικίδες, ἤτοι σύριγγες, ὃ ἐστὶν ὀπαί, ἅς τινες καὶ χνόας φασίν, ὡς 2.179 δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς, ἤγουν τὰ μέσα τῶν εἰρημένων συρίγγων, εἰς ἅς ἐντίθενται τὰ τοῦ ἄξονος ἄκρα, πλήμναι καλούμεναι διὰ τὸ πλήθεσθαι ἢ πληροῦσθαι ὑπὸ τοῦ ἄξονος. [Ἰστέον δὲ ὅτι πλεονασμὸν τοῦ ἔν ἔσχεν ἡ Ὀμηρικὴ πλήμνη, ὡς δῆλον ἔκ τε τῆς πλήμνης τῆς ἐν ὕδασι, ὅποια καὶ περὶ τὸν Ὠκεανὸν μάλιστα ἱστοροῦνται γίνεσθαι, ἥς πλήμνης

παράγωγον ἢ πλημύρα, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ πλημοχόης, ἧς προϋπάρχει ἀπλοῦν ἢ πλήμη. Σκευὸς δέ, φησίν, ἢ πλημοχόη κεραμεοῦν βεμβικῶδες ἔδραϊον ἡσυχῆ. Ἀπὸ τοίνυν τοῦ πλῶ πλήσω, ἐξ οὗ καὶ τὸ πλήθω, πλήμη, καὶ ἐξ αὐτοῦ πλήμνη. Οὕτω δὲ καὶ πόρνη καὶ μουάχη καὶ Αἴτνη καὶ ἄλλα πλεονασμὸν τοῦ ᾧ ἔχειν δεδήλωνται.] Σημειῶσαι δὲ ὡς ἢ πλήμνη καὶ τόρμη λέγεται, καθὰ δηλοῖ ὁ γράψας· τόρμη ἢ πλήμνη, εἰς ἣν ὁ ἄξων ἐνήρμοσται, καὶ ὁ ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ δὲ δρόμος ἢ ἢ καμπὴ καὶ ὁ ὑσπληξ. Ἔστι δ' ἐνταῦθα προσθεῖναι καὶ τὴν κατὰ Λυκόφρονα τυπωτὴν τῷ τροχῷ τόρμαν, ἣ γοῦν ἀυλακοειδῆ γραμμὴν. Οἴδαμεν δὲ καὶ ὡς ἢ τῶν Κρητῶν 2.180 γλῶσσα τόρμαν οἶδεν ἰδίαν καθ' ὁμοιότητα τῶν ἐνταῦθα, ἧς ὁ προάρχων τορμάρχης λέγεται παρ' αὐτοῖς. Πausanίας δὲ ἐκ τῆς τόρμης καὶ ἐκτορμεῖν λέγει τὸ τοῦ καθήκοντος δρόμου ἐκβαίνειν. Προσενθυμητέον δὲ τοῖς ἀνωτέρω ῥηθεῖσι καὶ ἃ εἶπον οἱ παλαιοὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν τῷ «σύριγγες ἵππων» καὶ «ἐνήλατα», ὡς χρήσιμα πρὸς εἶδησιν καὶ αὐτά. Φασὶ γάρ, ὅτι σύριγγες χοινικίδες, πλήμναι, ἐνήλατα δὲ τὰ ταῖς χοινικίσιν ἐμβαλλόμενα ἢ πασσαλίσκοι κωλύοντες ἐξιέναι τὸν τροχόν, τὰ καλούμενα, φασίν, ἀμαξηδόνια. καὶ οὕτω μὲν ἐν τούτοις ἄξωνος μέρος τι τὰ ἐνήλατα. Λέγεται δὲ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ οὕτω καθ' ὁμωνυμίαν καὶ «κλιμάκων ἐνήλατα», τὰ τῶν βαθμίδων ἄκρα ὡς ἐνειρόμενα τοῖς μηροῖς τῶν κλιμάκων τῶν τε πολεμικῶν καὶ τῶν αὐταῖς ὁμοίων. Καὶ οὕτω μὲν Ὅμηρος κατήρτισε τοὺς τροχοὺς. (ἡ. 725) Ὡν τὰ ἐπίσωτρα οὕτω λέγονται διὰ τὸ ἐπιτρέχειν ἢ παρὰ τὸ σῶζειν, ὡς ἀπὸ τῆς ἐπὶ προθέσεως καὶ τοῦ σῶ, τὸ ὄρμῳ, ἢ τοῦ σῶζω. σωστικοὶ γὰρ τῆς ἔσω περιφερείας εἰσὶν οἱ κανθοί. (ἡ. 723) Τὸν μέντοι τοῦ ἄρματος τούτου ἄξωνα σιδήρεον εἶναι λέγει, εἰπὼν «σιδηρέω ἄξωνι ἀμφίς», [ταῦτὸν δ' εἰπεῖν, «ἀμφοτέρωθεν», ὡς πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη.] (ἡ. 727 ς.) Δίφρος δέ, φησί, χρυσέοισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμάσιν, ὡς οἷα δι' ἐκείνων πλεκτός, ἐντέταται. (ἡ. 727–31) Δοιαὶ δὲ περίδρομοι ἄντυγες εἰσι καὶ ῥυμὸς ἀργύρεος. ἐπ' ἄκρῳ δὲ εἶχε χρύσειον ζυγὸν καλὸν καὶ λέπαδνα, ὡς ἐρρέθη, καλὰ χρύσεια. Αἰνίττεται δὲ ταῦτα κατὰ τὴν 2.181 ἀλληγορίαν τῆς Δημοῦς εἰς τὴν τοῦ ἀέρος φύσιν ὁ ποιητής, οὗ τὰ μὲν περὶ γῆν πεπάχυνται καὶ οὐ πολὺ μὲν ἔχουσι τὸ λαμπρόν, ὡς οὐδὲ ὁ χαλκὸς οὐδὲ ὁ σίδηρος, ἔχουσι δ' ὅμως καὶ τι φαεινὸν καὶ οἷον χρύσειον ἐξ ἡλίου, ᾧ ἀνάκειται ὁ χρυσός. τὰ δὲ ἀνωτάτω καθαρώτατά εἰσι καὶ ἀρρῦπαντα διὰ τὸ πάντη ἀνέφελον καὶ διὰ τοῦτο οἷον ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ. Οὕτω γὰρ καὶ ὁ χρυσὸς ἰοῦ ἀνεπίδεκτός ἐστι καὶ λαμπρός. διὸ καὶ ἄφθιτος καὶ καλὸς λέγεται, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἔργα καλὰ. (ἡ. 727) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ «ἀργυρέοις ἱμάσι» παράχρησιν ἔχει τὸ ἱμάσι δι' ἀπορίαν ἄλλης λέξεως. κυρίως γὰρ ἀπὸ δερμάτων οἱ ἱμάντες, ἐξ ὧν καὶ ἱμάσθη καὶ ἱμονιά. (ἡ. 730 ς.) Τὸ δ' αὐτὸ νοητέον καὶ εἰς τὰ χρυσᾶ λέπαδνα. λέπαδνα γὰρ κυρίως πλατεῖς ἱμάντες, οἷς ἀναδεσμοῦνται οἱ τράχηλοι τῶν ἵππων πρὸς τὸν ζυγόν, παρὰ τὸ λέπω, τὸ λεπίζω, λέπανον, ὡς ξέω ξόανον καὶ κόπτω κόπανον, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ᾧ δὲ λέπαδνον. Τινὲς δὲ λέπαδνα τοὺς μασχαλιστήρας φασιν. Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι καὶ ὅτι τε ἔκφρασιν θειοτέρου ἄρματος Ὅμηρος πεποίηται, οἷα μὴ θελήσας εἰς εὐτελεῖς ἄρμα καὶ θνητὸν ἑαυτὸν ἀπασχολῆσαι, καὶ ὅτι μέρη ἄρματος προέθετο διασκευαστικῶς διδάξαι, ἃ εἰσι τὰ κύκλα, ὁ ἄξων καὶ τὰ ἐξῆς, ἵνα καὶ τῶν τοιούτων ἐπιστήμων εἴη ὁ ἀκροατὴς διὰ πολυμάθειαν. Οὐχ' ὑπόκειται δὲ τι ξύλον τῷ τῆς Ἥρας ἄρματι. θεῖον γὰρ ἐστίν. ὅθεν οὐδὲ ὁ Ἥφαιστος ἀπὸ ξύλων σκευάζει τὰ Ὀλύμπια δώματα. (ἡ. 721 ς.) Ὑπηρετητικὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἢ Ἥβη. καὶ Ἥρη μὲν περιτούς καὶ ἀλλαχοῦ κειμένους χρυσάμπυκας ἵππους, Ἥβη δὲ περὶ τὸ ἄρμα πονεῖται. ἐνθα ἐνὸς μὲν στίχου πρόκειται τὸ Ἥρη, ἐτέρου δὲ τὸ Ἥβη, ὅπερ 2.182 ἔχει τι κάλλους διὰ τὸ ἰσοφωνεῖν παρὰ γράμμα ἐν τὴν Ἥβην καὶ τὴν Ἥρην, [(ἡ. 724) καθάπερ ἴσως καὶ τὸ «ἦτοι χρυσῆ ἴτυς» διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ψευδοπαρήχησιν τοῦ ἦτοι καὶ τοῦ ἴτυς.] (ἡ. 720) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἔντυεν ἵππους», ὅ ἐστιν εὐτρέπιζεν, ὠπλιζεν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔντευα,

τὰ ἀπλῶς ὄπλα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔργων ἦτοι ὄργανα, ἐκ θέματός ἐστι τοῦ ἐντύω, ἐξ οὗ τὸ ἐντύω κατὰ τὸ θύνω, δύνω. (η. 721) Τὸ δὲ «πρέσβα» συγκέκοπται, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται. (η. 722) Τοῦ δὲ «καμπύλα κύκλα» προϋπάρχουσιν οἱ καμπύλοι κύκλοι, ἐξ ὧν αὐτὰ μετεπλάσθη, ὡς καὶ τοῦ τράχηλα καὶ λύχνα καὶ δόρπα καὶ ταρσά οἱ τράχηλοι καὶ οἱ λύχνοι καὶ οἱ δόρποι καὶ οἱ ταρσοί. (η. 728) Περὶ δὲ ἄντυγος σημείωσαι ὡς οὐ μόνον ἐπὶ ἄρματος ἢ λέξις ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ζυγοῦ κιθάρας κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ πήχεως, καθ' ὃ σημαινόμενον ἄντυγα χορδῶν Εὐριπίδης φησὶν ἐν Ἴππολύτῳ. Ἔνθα κεῖται καὶ ἀρβύλη, οὐκ ἐπὶ ὑποδήματος, ἐν τῷ «αὐταῖσιν ἀρβύλαισιν ἀρμόσας πόδα», αἱ δηλοῦσι τὸ περὶ τὴν ἄντυγα τοῦ ἄρματος μέρος, ἔνθα, φασὶν, ἢ τοῦ ἠνιόχου στάσις ἐστί. [Δῆλον δὲ ὅτι τε εἰς ἐν ἠκει ἐννοίας 2.183 ἄντυγα καὶ ἴτυν καὶ κύκλον ἀρσενικῶς ἢ οὐδετέρως καὶ ἀψίδα ἢ ἄψιν εἰπεῖν καὶ ὅτι καὶ οὐρανοῦ ἄντυξ, ὡσπερ καὶ ἀψίς, εὐρηται τροπικώτερον.] (η. 733–7) Ὅτι Ἀθηνᾶ «πέπλον μὲν κατέχευεν ἑάνον πατρὸς ἐπ' οὔδει ποικίλον, ὃν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσί», τουτέστιν ὃν καμοῦσα ἐποίησεν. ἐνδύσα δὲ τὸν τοῦ Διὸς χιτῶνα ἐθωρήσατο εἰς πόλεμον. Καὶ τιθέασιν ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ἀστερίσκον, ὅς ἐστιν ἀστέρος σημεῖον χιαστόν, ἔχων ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις στιγμάς, οὕτω #13 καὶ τίθεται ἐπὶ τῶν ἄριστα ἐχόντων ἐπῶν καὶ ἀστεροειδῶς οἶονεὶ λαμπόντων, ὡς ἐν καλῷ τόπῳ κειμένων. Καὶ λέγουσιν ὅτι ἐνταῦθα μὲν καλῶς ταῦτα λέγει καὶ κατὰ καιρὸν ὁ ποιητής, ἐν δὲ τῇ κόλῳ μάχῃ, ἡγουν τῇ ᾗ ῥαψωδία, οὐ δεόντως. ἀριστεία γὰρ ἐκεῖ τῆς Ἀθηνᾶς μεγάλη οὐ φαίνεται. Κόλον δὲ μάχην ἦτοι κολοβὴν τὴν ᾗ ῥαψωδίαν καλοῦσι διὰ τὴν ἐκεῖ ῥηθησομένην αἰτίαν. (η. 734) Ἔστι δὲ πέπλος καὶ ἐνταῦθα γυναικεῖος χιτῶν, ὃν οὐκ ἐνεδύοντο ἀλλ' ἐπερονῶντο, καὶ τῆς περόνης ἀρθείσης καταρρέων αὐτὸς εἰς τὸ ἔδαφος φαίνεται. Διὸ καὶ Ὀμηρος ἐνταῦθά φησι «πέπλον ἑάνον», περὶ οὗ προεῖρηται, «κατέχευεν ἐπ' οὔδει». καὶ ἄλλως δὲ τὸ «κατέχευε» τὴν τρυφερότητα τοῦ πέπλου δηλοῖ. Γίνεται δὲ παρὰ τὸ πρέπω πρέπαλος, ὁ ἐκπρεπὴς καὶ λαμπρός, καὶ ἀφαιρέσει πέπαλος καὶ συγκοπῆ πέπλος. Ὅτι δὲ ποτε καὶ ἐπὶ 2.184 ἀνδρείου ἱματίου ὁ πέπλος τίθεται, δηλοῖ που Εὐριπίδης, καὶ Σοφοκλῆς δὲ ἐν Τραχινίαις, ὅς τὸν Ἡρακλῆος χιτῶνα, ὃν ἔβαψε Δηϊάνειρα τῷ ἐκ Νέσου φαρμάκῳ, καὶ εὐαφῆ πέπλον λέγει καὶ καινὸν πέπλωμα καὶ ἐνδυτῆρα πέπλον καὶ θανάσιμον πέπλον. Ὁ μέντοι ῥηθεῖς ἐν τοῖς περὶ Πανδάρου πέπλος καὶ ἢ ἐπ' αὐτῷ ἐτυμολογία ἕτεροιοῦνται πρὸς τὰ ἐνταῦθα, ὡς ἐκεῖ δεδήλωται. (η. 736 ς.) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι καὶ ὁ τοῦ Διὸς χιτῶν ὡς οἶα τι τεῦχος, ἦτοι ὄπλον, ὑπόκειται εἶναι. Διὸ φησιν «ἢ δὲ χιτῶνα ἐνδύσα Διὸς τεύχεσιν εἰς πόλεμον θωρήσατο», καὶ αὐτοῖς, οὐ τομοῖς τισιν, ἀλλ' ἢ σειστοῖς κατὰ τὸ «ἐρεμνὴν ἐπισείει αἰγίδα», καὶ δυναμένοις βλάπτειν ἐν μόνῳ τῷ σεῖεσθαι, ἢ δεινοῖς καὶ σμερδνοῖς καὶ τῇ θεᾷ καὶ μόνῃ βλάπτουσιν. Ὅρα δὲ καὶ ὡς κοινὰ τὰ τοιαῦτα τῷ Διῖ καὶ τῇ Ἀθηνᾶ μυθικῶς μὲν διὰ τὸ φιλτάτην εἶναι αὐτὴν τῷ Διῖ– Κοινὰ δὲ τὰ τῶν φίλων–, ἀλληγορικῶς δὲ διὰ τὸ τῆς φρονήσεως Ἀθηνᾶς οἰκεῖον πρὸς Δία νοῦν. (η. 734) Τὸ δὲ «πατρὸς ἐπ' οὔδει» πρὸς διαστολὴν ἔφη. οὐ γὰρ ἀπλῶς εἰς ἔδαφος ἔχευεν, ἀλλ' εἰς τὸ τοῦ Διὸς. Ὅτι δὲ καθάπερ ὕδα καὶ ὕδος, οὕτω καὶ οὔδα οὔδος, πολλαχοῦ δηλοῦται. Οὕτω καὶ δέρας δέρος, οἶον «πάγχρυσον δέρος», καὶ γῆρας γῆρος, ἐξ οὗ τὸ γηροβοσκήσειν παρ' Εὐριπίδῃ καὶ τὸ γηροβοσκός παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν συστολῇ τοῦ ᾧ, εἰ καὶ οἱ μετ' 2.185 αὐτοὺς ἐκτείνουσιν ἐν τοῖς τοιοῦτοις τὴν ᾧ συλλαβὴν ἀπὸ γενικῆς Ἀττικῆς τοῦ γῆρος. (η. 738–42) Ὅτι τὴν αἰγίδα τῆς Ἀθηνᾶς, ἣν καὶ θυσσανόεσσαν λέγει, ὅ ἐστι κροσσωτὴν, –Θύσανοι γὰρ οἱ διὰ τοῦ ᾧ μικροῦ γραφόμενοι κροσσοί, οὐ μὴν οἱ διὰ τοῦ ᾧ μεγάλοι, οἱ τὰ ὑδροφόρα δηλοῦντες ἀγγεῖα–οὕτως ἐκφράζει «ἀμφὶ δ' ἄρ ὤμοισι βάλετο αἰγίδα θυσσανόεσσαν δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντῃ φόβος ἐστεφάνωτο», ἦτοι κύκλῳ περιεῖχεν. «ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκή, ἐν δὲ κρυόεσσα Ἴωκή, ἐν δὲ τε Γοργεῖή κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου, δεινὴ τε σμερδνὴ τε, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο». Ταῦτα

δὲ ἢ ὡς εἶδωλα ἐντετύπωται, φασί, τῇ αἰγίδι, ἢ ὡς διαθέσεις καὶ δυνάμεις ἄρρητοι καὶ θεαίαι τινες. Δηλοῖ δὲ διὰ τούτων ὁ μῦθος τὰ πολύτροπα τῆς φρονήσεως ἐνεργήματα, ἧτις ἐριστικὴ τοῖς ἐχθροῖς ἐπαιγίζουσα δέος τε ἐμποιεῖ καὶ εἰς φόβον, ἦτοι φυγὴν, διώκει καὶ ἀλκὴν ἐνδείκνυται καὶ τὸ γοργὸν καὶ ὄξυ πρὸς ἐνέργειαν καὶ τὸ καταπληκτικὸν ἔχει πολὺ. (ἡ. 743 ς.) Λέγει δὲ ἐκφραστικῶς ὁ ποιητὴς καὶ τὸ «κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κυνέην θέτο τετραφάληρον, χρυσεῖην, ἑκατόν», ἦτοι πολλῶν, «πόλεων πρυλέεσιν», ὅ ἐστι πεζοῖς ὀπλίταις, «ἀραρυῖαν». Καὶ ὅρα ὡς μεγίστην κατὰ μῦθον πλάττει τὴν ῥηθεῖσαν κυνέην, εἶγε τοσοῦτων πόλεων ὀπλίτας καλύπτειν καὶ σκέπειν ἠδύνατο. Καὶ ἔστι καὶ τοῦτο συλλογισμὸς τὸ σχῆμα, εἴτ' οὖν ἔμφασις. Συλλογιστέον γὰρ οἷα κεφαλὴ καὶ τὸ λοιπὸν ἀναλόγως τοῦ σώματος μέγεθος τῇ Ἀθηνᾶ, εἰ τοιαύτην περικεφαλαίαν περιέκειτο. Τινὲς δὲ φασιν, οὐχ' ὅτι ἑκατόν πόλεων ὀπλίτας ἠδύνατο σκέπειν, ὡς τοσοῦτοις ἀριστεύσιν ἀρμόσαι δυναμένη, ἀλλ' ὅτι ἑκατόν πόλεων ὀπλίτας εἶχεν ἐντετυπωμένους 2.186 ἑαυτῇ. Τοῦτο δὲ καὶ ἀλληγορίαν ἔχειν ἐθέλει τοῦ προνοητικοῦ τῆς τελείας καὶ μάλιστα βασιλικῆς φρονήσεως, ἧτις ὡς που ὁ παρὰ τῷ Ἰουλιανῷ Τραϊανὸς ἐπὶ τῶν ὤμων φέρει τὰ τρόπαια, οὕτως αὐτὴ ἀναδέδεκται ὡς οἷον εἰς κεφαλὴν φροντίδας πολλῶν πόλεων, ἧς δὴ βασιλικῆς προνοίας καὶ τὰ κατωτέρω καὶ ταπεινὰ καὶ ὡς εἰπεῖν πρὸ ποδῶν φροντίσματα, ὧν οἱ θύσανοι σύμβολον, πολλὰ τυγχάνει καί, ὡς ἂν τις καιρίως εἶπη, πολυσιχιδῆ. Σχίσματα γὰρ τινὰ καὶ οἱ θύσανοι. Ὅθεν ἀρειθύσανοι κατὰ Πausανίαν Ἄρεος θύσανοι οἰονεῖ ἀποσχίσματα παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Προμηθεῖ Λυομένῳ. Τινὲς δὲ τὸ «ἑκατόν πόλεων πρυλέεσιν ἀραρυῖαν» οὕτως ἔφρασαν· ἑκατόν πόλεων ἀριστεῖς ἔχουσαν, ἢ κεκοσμημένην τοῖς τῆς Κρήτης ὀπλίταις, τουτέστι τὰ τῶν Κορυβάντων ἔργα ἔχουσαν ἐντετυπωμένα. Ὅτι δὲ ἑκατόμπολις ἢ Κρήτη, καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δηλοῦται. ὡς δὲ καὶ Κρήτες οἱ Κορυβάντες, δῆλον καὶ αὐτό. Εὐθειᾶν δὲ φασί τινες τοῦ πρυλέεσσι πρύλις, γινομένην ἐκ τοῦ περῶ περύω, τὸ ὀδεύω, περύσω, πέρυλις καὶ πρύλις, ὡς δαμάσω δάμαλις. [Ἴσως δὲ συντελεῖ τι πρὸς τὴν τοιαύτην κλίσιν καὶ τόνωσιν καὶ τὸ κύριον ὁ Πρύλις, ὁ παρὰ Λυκόφρονι.] Καὶ μὴν ἄλλοι, ἐν οἷς καὶ Ἡρωδιανός, πρυλῆς γράφουσιν ὄξυτόνως καὶ κλίνουσι κανονικῶς πρυλέος, πρυλοῦς, ὡς που καὶ προεῖρηται. [Καὶ ἔστιν ἀσφαλέστερον τοῦτο. ἀπὸ γὰρ τοῦ πρύλις 2.187 πρύλεες ὤφειλεν εἶναι ὡς ὄφρες, ἀλλὰ μὴν εὕρηται πρυλέες ὡς εὐσεβέες.] (ἡ. 743) Τὸ δὲ τετραφάληρον καὶ ἀμφίφαλον ἐξηγούμενοι οἱ παλαιοὶ φασιν, ὅτι φάλιοι μὲν οἱ κατὰ τὸ μέτωπον τῆς περικεφαλαίας ἀσπιδίσκοι, φάλαρα δὲ κρίκοι τινὲς τῆς περικεφαλαίας ἐν ταῖς παραγναθίσιν, ὡς εἶναι διαφορὰν ταύτην φάλων καὶ φαλάρων. Τινὲς μέντοι ταῦτα ὑπέλαβον ἀμφοτέρω, ὡς εἶναι τὸ τετραφάληρον ἐξηγητικὸν τοῦ ἀμφίφαλον. ἢ γὰρ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν ἔχουσα τοιαῦτα καὶ αὐτὰ πάλιν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν ἀμφίφαλος μὲν ἦγουν δίφαλός ἐστι τῇ συζύγῳ, τετραφάληρος δὲ τοῖς καθ' ἑν. Ὅτι δὲ φάλαρα καὶ ἵππων ἐστὶ κόσμος προμετωπίδιος, ὠμολόγηται, γινόμενος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ φάω, τὸ λάμπω, ὅθεν φάλιον τὸ λευκόν, ἐξ οὗ ἵππος τε φάλιος ὁ τὸ μέτωπον, φασίν, ἔχων λευκόν, καὶ ἄνθρωπος φάλιος, οὗ αἰ περὶ τὸ μέτωπον τρίχες λευκαί. Τινὲς δὲ καὶ ἄλλως περὶ τοῦ φάλου φράζοντες ἀνάστημά φασιν αὐτὸν περικεφαλαίας προμετωπίδιον καὶ ἀσπιδίσκιόν τι μικρὸν καὶ λαμπρὸν ἢ ἥλον λαμπρόν. (ἡ. 740 ς.) Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ τούτῳ ὅρα καὶ τὴν ἐπιμονὴν τῆς ἑν προθέσεως καὶ τὸ ἐν τῇ ἐπιμονῇ γοργόν. Φησὶ γὰρ «ἐν δ' ἔρις, ἐν δ' ἀλκή» καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐν τῷ «ἐνθ' ἐνὶ μὲν φιλότης, ἐν δ' ἴμερος, ἐν δ' ὀαριστύς». Τὸ δὲ σχῆμά ἐστι περικαλλὲς καὶ καλεῖται ἐπαναφορὰ διὰ τὸ τὰ 2.188 κῶλα ἐπαναφέρειν καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς λέξεως ἄρχεσθαι. Εἰσὶ δὲ καὶ παρ' ἐτέροις ὁμοίαι ἐν προθέσεσιν ἐπιμοναί, ὡς καὶ παρ' Ἡροδότῳ τὸ «κατὰ μὲν ἔλευσαν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, κατὰ δὲ τὰ τέκνα». Ἡ δὲ ῥηθεῖσα ἔκφρασις κεκαλλώπισται καὶ ἄλλως παρίσοις, ἦγουν ὁμοιοτελεύτοις, τῷ ἀλκή, ἰωκή, κεφαλὴ,

δεινή, σμερδνή. (η. 739–42) Κάλλους δὲ σχῆμα καὶ τὸ «αἰγίδα δεινήν, ἦν περὶ φόβος», ὅμοιον τῷ «αὐτίκα βοή ἦν» καὶ τοῖς ὁμοίοις. Ἔνθα καὶ σημειώσαι ὅτι ἐρμηνεύων, πῶς δεινή ἢ αἰγίς, ἐπήγαγε τὸ «ἦν περὶ μὲν φόβος ἐστεφάνωται» καὶ τὰ ἐξῆς. τὸ μέντοι «Γοργεῖα κεφαλὴ δεινή» ἀνεπεξέργαστον εἶασεν ὡς γνωριμώτερον. Καὶ ὅρα ὅτι τὴν τερατώδη σκυθρωπότητα τῆς ἐκφράσεως κάλλους ἐφαίδρυνε σχήμασι. Περὶ δὲ τῆς Γοργεῖας κεφαλῆς ζητητέον καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. Ὅλον δὲ τὸ «Γοργεῖα κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου» ὅμοιον ἐστὶ τῷ «Νεστορέη παρὰ νηΐ Πυλοιογενέος βασιλῆος». Ὡς γὰρ ἐκεῖνο τῆ τοῦ κτητικοῦ ἀναλύσει εὐδοοῦται εἰς σύνταξιν, οὕτω καὶ τοῦτο. τὸ γὰρ Νεστορέη ἀναλυθὲν εἰς τὸ «τῆ τοῦ Νέστορος» εὐ ἔχει πρὸς τὸ εἰπεῖν παρὰ τῆ Νέστορος βασιλῆος νηΐ. Οὕτω δὲ καὶ τὸ «Γοργεῖα κεφαλὴ δεινοῦ πελώρου» λέγει κατ' ἀνάλυσιν, ὅτι ἡ κεφαλὴ τῆς Γοργοῦς τοῦ δεινοῦ πελώρου. [Ὅμοίως καὶ τὸ «Θηβαίας ἐπισκοποῦντ' ἀγυῖας, τὰν ἐκ πασῶν τιμᾶς» μεταποιηθὲν ἀναλυτικῶς εὐδοοῦται εἰς τό· τὰς τῆς Θήβης ἀγυῖας, ἦν ἐπέκεινα πασῶν πόλεων τιμᾶς. Ἐκεῖνο μέντοι καὶ ἄλλως καθίσταται. δύναται γὰρ εἶναι τὸ Θηβαίας ἀντὶ τοῦ Θήβης, ἵνα ἦ ὡσπερ σελήνη σεληναία, οὕτω καὶ Θήβη Θηβαία αὐτὴ ἢ Θήβη. Ὅμοιον δὲ πρὸς τὸ «Γοργεῖα κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου» καὶ ἐκ τῶν Σοφοκλέους τὸ «Λαβδακείω παιδί, Πολυδώρου τε καὶ Κάδμου καὶ Ἀγήνορος». Καὶ ἐκεῖ γὰρ εὐδοος ἢ σύνταξις δι' ἀνάλυσεως τοῦ «Λαβδακείω παιδί», ἵνα ἦ τῷ παιδί τοῦ Λαβδάκου καὶ τῶν ἐξῆς.] Χρήσις δὲ τῆς Γοργοῦς πολλαχοῦ, εἰ καὶ κοινῶς 2.189 εὐθεῖα ταύτης ἢ Γοργῶν ὡς τρυγῶν. οὕτω δὲ καὶ ἀηδῶν μὲν τὸ κοινόν, εὐρηται 2.189 δὲ καὶ ἀηδοῦς γενικῆ, ὡς Λητοῦς, καὶ κλητικῆ ἀηδοῖ, ὡς χελιδοῖ, παρὰ τῷ Κωμικῷ. Τὸ δὲ πέλωρον τρεῖς πολλαχοῦ ἔχει κινήσεις. λέγεται γὰρ πελώριον καὶ πέλωρ καὶ πέλωρον. (η. 738) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀμφιβάλλεται εἶτε ἴδιον φόρημα τῆς Ἀθηνᾶς ἢ αἰγίς εἶτε καί, ὡσπερ τὸν χιτῶνα τοῦ πατρὸς Διός, οὕτω καὶ τὴν ἐκείνου αἰγίδα φορεῖ. πρὸς ὃ δοκεῖ συντελεῖν ἐνταῦθα τὸ «Διὸς τέρας αἰγιόχοιο», ὡς αὐτοῦ μάλιστα ταύτην ὄπλον ἀνέχοντος, ὃς καὶ παρωνυμεῖται αὐτῇ. Καὶ δοκεῖ καθ' ὑπερβατὸν λέγειν, ὅτι ἀμφὶ ὅμοιοι βάλετο αἰγίδα, Διὸς τέρας αἰγιόχου. Ὁ δὲ περὶ τῆς αἰγίδος λόγος, ἵνα τις ἐπιτεμῶν καὶ νῦν εἴπη τὰ καίρια, τοιοῦτός ἐστιν. Ἡ τοῦ Διὸς αἰγίς μυθικῶς μὲν κατὰ τὰς λεγομένας τραγέας καὶ κατὰ κρᾶσιν τραγᾶς οὕτω καὶ αὐτὴ εἶη ἂν αἰγέη, τουτέστιν αἰγὸς δέρμα, ὅπερ ὁ Ζεὺς ἐνήπτο εἰς ἀνάμνησιν αἰγός, ἧς αὐτὸς ἔσπασέ ποτε τὴν θηλήν, ἀφ' ἧς καὶ ἐπεκλήθη αἰγιόχος, ὡς εἰς ὀχήν, ἦγουν τροφήν, αἰγὶ χρησάμενος. Οὕτω δὲ τις καὶ λεοντήν ἢ λυκὴν ἢ παρδαλέην ἐνάψεται εἰς μνήμην τινὸς πράξεως. Καὶ ἄλλως δὲ ἢ τοῦ Διὸς αἰγίς σκεύασμά τι κατὰ τὸν μῦθον πλάττεται ἀπὸ ὕλης τιμίας, αἰγιδοειδές, ἦτοι μηλωτῆ 2.190 ἐοικός, καί, ὡς ἂν ἀμαθέστερόν πως κατὰ τὴν κωμωδίαν ῥηθῆ καὶ σαφέστερον, φόρημά τι δοκεῖ σαγοειδές, θυσάνους τε ἔχον χρυσεούς ἀπρωρημένους κατὰ τὰ κροσσωτὰ καὶ δι' ὄλου τοῦ κύτους λεπτά τινα καὶ ἰσχνὰ τριχώδη, ἐξ ὕλης καὶ αὐτὰ ὁμοίας, πρὸς ἐμφέρειαν αἰγίδος τῆς ἀληθοῦς. Ὅπλον δὲ Διὸς ἢ τοιαύτη μυθικὴ αἰγίς οὐχ' οἶον ἢ βαλεῖν ἢ τραῦμα ἐντρίψαι τι, ἀλλὰ μόνον φοβῆσαι ἐν τῷ διατινάσσεσθαι καὶ ἐπισείεσθαι. καὶ αὕτη μὲν ἢ τοῦ μυθικοῦ Διὸς αἰγίς. Ἡ δὲ ἀλληγορουμένη συμμετατίθεται ταῖς τοῦ Διὸς μεταλήψεσι, καὶ εἰ μὲν εἰς ἀέρα ὁ Ζεὺς ἐκλαμβάνεται, αἰγίς νοεῖται τὰ κατὰ τὸν ἀέρα πάθη καὶ φόβητρα, ὧν ἕνια οὐ μόνον καταγιγίδες λέγονται, ἀλλὰ καὶ αἰγίδες ἀσυνθέτως, τινὰ δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτο αἶγες, οὐ ζῶα πάντως, ἀλλὰ ἐκ πυκνότητος ἀέρος ποιά πάθη οὐράνια, ἀλληγορουμένην συγκροτοῦντα αἰγίδα. ἐν οἷς πάντη φόβος ἐστεφάνωται καὶ τῷ περιέχοντι συνεσφαίρωται καὶ τοῖς περὶ γῆν οὐ φορητὸς καταρρήγνυται 2.191 διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀλκὴν καὶ δεινότητα καὶ γοργότητα. Καὶ οὗτος μὲν εἰς τρόπον ἀλληγορίας ἐπὶ τῇ αἰγίδι ὁ φυσικώτερος. ἔνθα καὶ τὸ πρὸ ὀλίγου ῥηθὲν ἐνθυμητέον τὸ «ἐρεμνήν ἐπισείει αἰγίδα ὁ Ζεὺς», ὡς τῶν ἐν ἀέρι καταγιγίδων οὐχ' ἀπλῶς ἀεὶ μελαινομένων, ἀλλὰ ποτε καὶ ἡῦτε πίσσα

κατὰ τὸν ποιητὴν. Εἰ μέντοι νοῦς ὁ Ζεὺς νοοῖτο, ἀνάλογος ἂν αὐτῷ καὶ ἡ αἰγὶς ἐκλαμβάνοιτο, δύναμις δηλαδὴ τις νοερά, οὐ μόνον ὑψηλὴ καὶ ἀνωφορομένη, ἀλλὰ καὶ πολὺ τὸ πυκνὸν ἔχουσα καί, ὡς ἂν εἶπη τις, λάσιον, ὅποια λάσια καὶ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως στήθη ὡς δασυστέρνου ἐν τῇ ᾠδῇ ῥαψωδία νοοῦσί τινες. Ἡ δὲ τοιαύτη αἰγὶς κατὰ τὸν ποιητὴν φόβῳ τε ἂν στεφανοῖτο, φοβερὰ δηλαδὴ τοῖς ἀντιμάχοις ἐπαιγίζουσα, στεφανοίη δ' ἂν αὐτὴν καὶ ἡ ἔρις ἢ ἐπ' ἀγαθῷ πάντως, ἔχοι δ' ἂν καὶ ἀλκίην, ἀλλὰ καὶ γοργότητα τὴν ἐπὶ τοῖς πρακτέοις. Τοιαύτης οὖν οὔσης τῆς κατὰ νοῦν θεωρουμένης αἰγίδος, εἴη ἂν καὶ ἡ τῆς Ἀθηνᾶς αἰγὶς ὁμοία τῇ ἠθικευομένη ταύτῃ αἰγίδι τοῦ Διός. Ἐκεῖνός τε γὰρ νοῦς τεθεώρηται καὶ αὐτὴ θυγάτηρ ἐκεῖνου. ἡ φρόνησις γὰρ νοός ἐστι προβολή. Ὅθεν καὶ ἡ αἰγὶς ἐπ' ἀμφοῖν τούτοις συγγενής, καὶ ὅσα ἐπὶ μιᾶς τῆς τοῦ νοός, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῆς ἐτέρας συμβιβάζοιτο ἂν, ἦν ἡ Ἀθηνᾶ φορεῖ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ἐὰν καὶ εἰς ἀέρα ἡ Ἀθηνᾶ ἐκλαμβάνηται, ὡς ἐν τῇ ᾠδῇ ῥαψωδία εἴρηται, εἴη ἂν οὕτω καὶ φυσικῶς ἡ αἰγὶς τῇ Ἀθηνᾶ, ὡς καὶ τῷ πατρὶ Δίῳ, προσαρμόζουσα. Κάκεινο 2.192 δὲ ἰστέον, ὅτι νομοθετοῦσα μὲν ἡ Ἀθηνᾶ, ἤγουν ἡ φρόνησις, καὶ οἰκονομοῦσα καὶ δικάζουσα καὶ ὅλως εἰρήνην πραγματευομένη καὶ ἡσυχάζουσα καὶ εἰς θεωρίαν ἀπασχολοῦσα ἑαυτὴν καὶ οἷον οἰκουρίαν πολιτικὴν, ἧς παρώνυμον τὰ οἰκούρια παρὰ Σοφοκλεῖ, ἅπερ εἰσὶν οἰκουρίας μισθοί, θήλεια τάχα πῶς ἐστὶ καὶ μαλακῶς ἔχει καὶ τὸν ἑάνον πέπλον ἐνδέδεται. ὅτε δὲ πολέμοις ἐπέξεισι καὶ μάχας τάττει καὶ ἀντεπεξάγεται τῷ βροτολογίῳ, τῆνικαυτὰ γε τὸν πέπλον μὲν εἰς ἔδαφος καταχέει, μετασκευάζεται δὲ πρὸς τὸ ἀρρενωπότερον καὶ ὡς περ ἐπαιγίζει τοῖς ἀντιπάλοις καὶ οὐκέτι γαληνὸν καὶ μαλακὸν ἀλλὰ γοργὸν ἐμβλέπει καὶ τὴν σμερδαλέαν καὶ δεινὴν αἰγίδα φορεῖ. (ἡ. 738) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ὁ παλαιὸς λόγος τοὺς θυσάνους, ὃ ἐστὶ κροσσούς, τῆς ῥηθείσης αἰγίδος ὄφεις βούλεται εἶναι ἢ ὀφρευειδεῖς. Φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος, ὅτι τὴν ἐσθῆτα καὶ τὰς αἰγίδας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ τῶν Λιβυσσῶν ἐποίησαντο οἱ Ἕλληνες, πλὴν ὅτι σκυτίνη ἢ ἐσθῆς τῶν Λιβυσσῶν ἐστὶ καὶ οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων οὐκ ὄφεις εἰσὶν ἀλλὰ ἱμάντινοι. Ὁ δὲ αὐτὸς λέγει καί, ὅτι δὲ ἐκ Λιβύης ἦκει ἡ στολὴ τῶν Παλλαδίων, δῆλον. αἰγέας γὰρ περιβάλλονται ψιλὰς περὶ τὴν ἐσθῆτα θυσανωτοὺς αἱ Λίβυσαι, κεχρισμένας ἐρευθεδάνῳ. ἐκ δὲ τῶν αἰγέων τούτων αἰγίδας οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν. λέγει δὲ Ἡρόδοτος ἐν τούτοις αἰγέας μὲν δορὰς αἰγῶν, ὡς καὶ προεῖρηται, ἐρευθεδάνῳ δέ, ἦτοι ἐρυθροδάνῳ, κεχρισμένας τὰς ἐρυθροβαφεῖς. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὡς, εἴπερ αἱ πρῶται καὶ κυρίως αἰγίδες αἱ Λίβυσαι θυσάνους εἶχον φρικτούς, ὁποίους Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, ἔστιν αὐτόθεν νοῆσαι τὸ ἐν τῇ ποιητικῇ αἰγίδι φοβερὸν καὶ δεινὸν καὶ σμερδνόν, διὰ τοὺς ῥηθέντας δηλαδὴ ὄφεις. Τὸ δὲ «πλὴν ὅτι σκυτίνη ἢ ἐσθῆς τῶν Λιβυσσῶν» δηλοῖ τὰς παρ' Ἕλλησιν αἰγίδας ἐν ἀγάλμασι, τυχὸν Διὸς ἢ Ἀθηνᾶς, ὑφαντὰς ἢ πλεκτάς τινας εἶναι καὶ οἷον σαγοειδεῖς μαλλωτάς, τυχὸν μὲν ἐξ εὐπορίστου ὕλης, τυχὸν δὲ καὶ ἐκ τιμιωτέρας, οὐ μὴν αὐτόχρομα 2.193 αἰγᾶς, ἦτοι αἰγίδας, ὃ ἐστὶν αἰγῶν δορὰς. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι οὐ μόνον αἰγίδες τὰ ῥηθέντα λέγονται, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι ἢ λέξις δηλοῖ. Αἴλιος μὲν γὰρ Διονύσιός φησιν· αἰγὶς τὸ ἐκ τῶν στεμμάτων δίκτυον. Πausanias δὲ τὸ ἐκ τῶν στεμμάτων πλέγμα καὶ τὸ διὰ τῶν στεμμάτων πεπλεγμένον δίκτυον. Καὶ αὐτοὶ μὲν οὕτω. οἷον δὲ ἔργον ἢ τοιαύτη αἰγὶς, οὐκ ἐδήλωσαν σαφῶς. Εἰκὸς δὲ τὰ τε εἰρημμένα στέμματα ἐξ ἐρίων εἶναι κατὰ τὸ «στέμματα ξήνασα», καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν δὲ πλεκόμενα μὴ αὐτόχρομα δίκτυα γίνεσθαι ἀλιευτικά, ὅποια δὲ τὰ εἰς ζώνην παρὰ τοῖς ὕστερον χρήσιμα, οἷς ἐπανθοῦν τι χνοῶδες ἐν τῷ γναφεύεσθαι ἀποτελοῖ ἂν αἰγιδοειδῆ αὐτά. Τῶν δὲ μνημονευθέντων κροσσῶν διὰ τοῦ ὀ μικροῦ ἢ παραλήγουσα, οἷς δηλαδὴ τὸ ἄκρον σεῖεται. Ὁ μέντοι παρὰ Σοφοκλεῖ κρωσσός, ὃ ἐστὶ κρατήρ, γενόμενος, φασί, παρὰ τὸ κερῶ, καὶ ἐν συγκοπῇ κρῶ, τὸ σταλάσσω καὶ ἐπιχέω, καὶ οἱ παρὰ Λυκόφρονι δὲ καὶ ἐτέροις κρωσσοί, ἀγγεῖα ἐκεῖνα δεξιὰ ὑδρεύεσθαι, λάγυνοι ἴσως ἢ ξέσται καὶ

τοιαῦτά τινα, τῷ ᾧ μεγάλῳ παραλήγεται. [Ἔτι ἰστέον ὅτι καὶ Ἀπόλλωνος ἡλίου ἐστὶν αἰγίς, ὃν τρόπον καὶ Διὸς τοῦ εἰς ἀέρα ἐκλαμβανομένου, ἐπειδὴ καὶ τῷ τοιούτῳ Διὶ αὐτός ἐστιν αἴτιος τοῦ αἰγίζειν ἢ καταγίζειν ἢ καθ' Ὅμηρον ἐπαιγίζειν, ὡς ἀνάγων γῆθεν ὑψοῦ τὰς ἀναθυμιάσεις. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Ὁ δὲ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης ἴδιόν τι σύγγραμμα περὶ αἰγίδος προενεγκῶν ἄλλα τέ τινα λέγει οὐ πάνυ γλαφυρὰ καὶ ὅτι Ὅμηρος τοῖς πάθεσι καὶ τοῖς δι' αὐτῶν ἀποτελουμένοις πράγμασιν ὁμωνύμους τινὰς ἐφιστᾷ 2.194 δαίμονας, εἰδωλοποιουμένους μυθικῶς, ἐφ' ὧν καὶ τὸ ἀποτελοῦν, ἦγουν παρασκευαστικόν, νοεῖται καὶ τὸ ἀποτελούμενον κακὸν ἐναργῶς. Ἔρωσ γοῦν καὶ πλοῦτος καὶ ἕρις καὶ ὕβρις καὶ δεῖμος καὶ φόβος καὶ κυδοιμὸς καὶ βροντὴ καὶ ἀστραπὴ καὶ ἄλλα μυρία ὁμωνύμως δηλοῦσι τὴν εἰδωλοποιίαν τε δαιμονιώδη καὶ τὸ ἐκεῖθεν σύμπτωμα. ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις λέγει ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι τὸ συνεστραμμένον πνεῦμα καὶ καταράσσον ἄνεμον κατάρη λέγουσιν ὁ Ἄλκαϊος καὶ ἡ Σαπφῶ διὰ τὸ κατωφερῆ ὄρμην ἔχειν.] (η. 745) Ὅτι ὄχρα φλόγεια ὁ Ὅμηρικὸς μῦθος τῇ φωσφόρῳ δίδωσιν Ἀθηνᾶ, τουτέστι λαμπρά. Καὶ ὄρα σύντομα πάρισα, ἦτοι ὁμοιοτέλευτα, τὸ ὄχρα φλόγεια. Τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸ τοῦ χρυσοῦ εἶπε πυροειδές, ὃ τάχα καὶ τῷ Διομήδει πρὸ μικροῦ ἐνήστραπτε. τοιοῦτον γὰρ τὸ χρύσειον χρῶμα. ὅθεν καὶ Πίνδαρος αἰθομένῳ πυρὶ τὸν χρυσὸν εἴκασεν. (η. 745–7) Εἰ δὲ καὶ ἔμπρακτος εἶη ἡ Ἀθηνᾶ, τότε καὶ ἔγχος λαμβάνει «βριθῦ, μέγα, στιβαρόν, ᾧ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν ἠρώων, οἷς ἂν κοτέσσηται». Ταῦτα δὲ χρήσιμα καὶ εἰς ἄνδρα τινὰ βριαρόν πολεμιστήν, κείμενα καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. [Ὅτι δὲ τὸ λαμβάνειν λάζεσθαι οἶδε λέγειν ἢ ποιήσις, ἀφ' οὗ παράγωγον τὸ λαζύω λάζυμι, ὡς ζεύγνυμι, καὶ ὅτι ἔγχος οὐ μόνον δόρυ δηλοῖ, ἀλλὰ πού καὶ ξίφος, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, δηλόν ἐστιν.] (η. 748) 2.195 Ὅτι τὸ «Ἥρη δὲ μᾶστιγι θοῶς ἐπεμαίετο ἵππους», ποιητικῶς περιπέφραστοι ἀντὶ τοῦ ἠνιόχει. Ἔστι δὲ ἐπιμαίεσθαι κοινῶς μὲν τὸ ζητεῖν, ὅθεν καὶ ἡ Μαῖα καὶ Μαίων τὸ κύριον, ἄλλως δὲ τὸ μεταχειρίζεσθαι καὶ ἄπτεσθαι, ἐπεὶ καὶ μάσασθαι τὸ ἄψασθαι ἀπὸ τοῦ μῶ, ἐξ οὗ τὸ μαίω παράγεται. Μᾶστιγι οὖν ἐπιμαίεσθαι ἵππους ἐστὶ τὸ ὠσεῖ καὶ χειρὶ ἄπτεσθαι, τὸ δὲ ἐστὶ μαστίζειν. (η. 768) Διὸ ἐπάγει «μᾶστιξε δ' ἵππους». οὐς καὶ κεντρηνεκέας μετ' ὀλίγα φησίν, εἰς ταῦτον ἄγων τὴν μᾶστιγα καὶ τὸ κέντρον. Ὡν παραγωγή κατὰ τὸ «ἀτραποὶ διηνεκέες». ἄμφω γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐνεγκεῖν γίνονται. (η. 753 ς.) Ἐν τούτοις δὲ πλάττει καὶ τὸν Δία «θεῶν ἄτερ ἡμενον ἄλλων ἀκροτάτη κορυφῇ πολυδειράδος Ὀλύμπιοιο», καθὰ καὶ ἐν τῇ ᾠδῇ ῥαψωδία, ταύτολογῶν συνήθως, οἷα εἰκός. καὶ οὕτω καθ' ἡσυχίαν καὶ ἡ Ἥρα ἐντυγχάνει αὐτῷ καὶ τυγχάνει οὗ θέλει. [(η. 752) Ἰστέον δὲ ὡς ὁ μεγάλονος Πίνδαρος ἐπαινεῖ τινα ἵππον ὡς μὴ κεντρηνεκέα, δέμας δὲ ἀκέντητον δρόμῳ παρέχοντα. καὶ εἰσι μὲν τινες τοιοῦτοι, Ὅμηρος δὲ ἐκ τοῦ πλεονάζοντος ἔφρασεν.] (η. 749–51) Ὅτι τὰς Ὠρας φιλοσοφῶν ὁ ποιητὴς πυλωροὺς αὐτὰς λέγει τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπιτετράφθαι αὐταῖς φησι «μέγαν οὐρανὸν Οὐλύμπόν τε», οὐ διὰ τὰ ἐκ τῶν Ὠρῶν ἀπο 2.196 τελέσματα, ὡς ἂν τις εἴποι ἀστεϊζόμενος, ἀλλὰ ὥστε «ἡμὲν ἀνακλῖναι», φησί, «πυκινὸν νέφος ἢ δ' ἐπιθεῖναι», τουτέστι καὶ ἀνοῖξαι νέφος, οἷα τινα πύλην, καὶ αὐθις ἐπιθεῖναι. Τῷ ὄντι γὰρ ὦραί τινές εἰσιν ὡς ἐπὶ πολὺ καὶ καιροὶ τεταγμένοι τοῦ νεφελοῦσθαι τὸν οὐρανὸν εἶτε καὶ μή. Ὅτι δὲ πύλαι οἷον τῷ οὐρανῷ τὰ νέφη, δηλοῖ ὁ ποιητὴς εἰπὼν τὸ «αὐτόματοι δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ», ὃ ἐστὶν ἤχησαν καὶ ἠνοίχθησαν ἐξιούσῃ τῇ Ἥρᾳ καὶ τῇ Ἀθηνᾶ. (η. 751) Καιριωτάτη δὲ λέξις ἐπὶ ἀνοίξεως πυλῶν τὸ ἀνακλίνειν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, ἵνα ἢ κλίνειν μὲν τὸ κλείειν, ἀνακλίνειν δὲ τὸ ἀνάπαλιν. (η. 749) Ὅρα δὲ ὅπως τὸ ἔμυκον, ἐπὶ βοδὸς κυρίως κείμενον, ἐπὶ πύλης εἶπε τῆς διὰ τὴν ἄγαν ἀρμογὴν ἠχητικῆς καὶ οἷον μυκητικῆς ὀνοματοποιῶν καὶ ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος ἤχου πυλῶν τε μέγεθος καὶ στερεότητα δηλῶν καὶ ἀνοίξιν αὐτῶν. καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ δὲ πού φησι «τὰ δ' ἀνέβραχεν ἠύτε ταῦρος», τὰ θύρετρα δηλαδὴ. Καὶ σημειῶσαι ὅτι ὁ παραβολικῶς δεξάμενος ταύρου δίκην ἠχεῖν θύρας

δέξαιτ' ἄν καὶ τὸ μυκᾶσθαι αὐτάς. Καὶ οὕτω τὸ ἀναιδὲς ταύτης τῆς λέξεως διὰ παραβολῆς ἐτέρωθι συνήθους τεθεράπεται, εἰ καὶ μὴ παράκεινται ἀλλήλαις ἢ τε λέξις καὶ ἢ ῥηθεῖσα παραβολή. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐντεῦθεν οἱ μεθ' Ὅμηρον λαβόντες μυκᾶσθαι φασὶ καὶ βροντάς, ἐπεὶ καὶ αἱ Ὀμηρικαὶ αὐταὶ πύλαι νέφη εἰσὶ βροντώδη μυκηθμόν ποτε ἀφιέντα. Ἀκόλουθον δὲ πάντως τὸν ἐν Ὀλύμπῳ οἴκους πλασάμενον καὶ πύλας αὐτοῖς τολμήσαι 2.197 εἶπεῖν. Ἔστι δὲ τὸ ἔμυκον δεῦτερος ἀόριστος τοῦ μυκῶ ῥήματος κατὰ τὸ χραισμῶ ἔχραισμον, δουπῶ ἔδουπον, κτυπῶ ἔκτυπον, ληκῶ ἔλακον. Τὸ δὲ αὐτόματοι ἀντὶ τοῦ μόναι ἀφ' ἑαυτῶν δίχα πυλωρῶν, ὡς ἐὰν ἦσαν αἰσθητικά. εἴρηται δὲ καθ' ὁμοιότητα τοῦ «αὐτόματος δέ οἱ ἦλθεν βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος». Παρὰ δέ γε τοῖς μεθ' Ὅμηρον σοφοῖς ἄλλως ἢ λέξις αὕτη λαμβάνεται. ἦς καὶ εὐθεῖα ἢ ἐνικὴ οὐ μόνον εἰς ὄς λήγει, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἠ προφέρεται. ἢ αὐτομάτη γάρ. (η. 750) [Τὸ δὲ ἐπιτέτραπται λέξις σεμνὴ καιρία κατὰ τὸ «ὦ λαοί τ' ἐπιτετράφαται» καὶ ὅσα τοιαῦτα.] Τὸ δὲ «μέγας οὐρανὸς Οὐλύμπός τε» ἢ ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ λέγουσι κατὰ ἀλληγορικὴν ἀλήθειαν, ἢ καὶ ἄλλως, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, Ὀλυμπον μὲν νοητέον τὸ Μακεδονικὸν ὄρος, οὐρανὸν δὲ τὸν ὑπὲρ τὰ νέφη τόπον, ὃς ποτὲ μὲν κλείεται, ὅσα καὶ πύλαις, τοῖς νέφεσι, ποτὲ δέ, ὡς οἶον ἀνοιγόμενος διεκφαίνεται. (η. 756) Ὅτι παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον διαφορὰ ἐστὶν ἐρωτήσεως καὶ πεύσεως, Ὅμηρος δὲ καὶ τὴν πεῦσιν ἐρώτησιν οἶδε. Φησὶ γάρ ὅτι ἢ Ἦρα τὸν Δία ἐξείρετο καὶ μετέειπεν. ἢ δὲ τοιαύτη ἐρώτησις πεῦσις ἐνταῦθά ἐστι. δύο γὰρ στίχους δαπανᾷ ὁ Ζεὺς εἰς ἀπόκρισιν. Ἰδίον δὲ πάντως πεύσεως τὸ ἐν τῇ ἀποκρίσει μακρολογεῖν, ὥσπερ ἐρωτήσεως τὸ θεραπεύεσθαι τὸν ἐρωτῶντα διὰ τοῦ ναί ἢ οὐ ἢ διὰ κατανεύσεως μόνης καὶ ἀνανεύσεως. (η. 757–61) Ὅτι νεμεσῶν τις ἀνδρὶ ἄφρονι ἐρεθισθέντι πρὸς τινῶν εἰς πολλῶν μάτην ὄλεθρον, ἐρεῖ παρωδήσας τὰ ῥηθησόμενα ἔχοντα οὕτω «Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζη Ἄρη τάδε καρτερὰ ἔργα, ὅσατίον τε καὶ οἶον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐμοὶ δ' ἄχος, οἱ δὲ ἔκηλοι τέρπονται», Κύπρις τε καὶ Ἀπόλλων, «ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες, ὃς οὐ τίνα οἶδε θέμιστα». (η. 762 ς.) Εἰ δὲ καὶ θαρρεῖ ὁ νεμεσῶν τίσασθαι τὸν τοιοῦτον, ἀρμόττει κατὰ παρωδίαν καὶ τῶν ἐφεξῆς τὸ «Ζεῦ πάτερ, ἢ ῥά τί μοι κεχολώσεται, εἴ κεν Ἄρηα λυγρῶς πεπληγῶς μάχης ἐξαποδίωμαι», ἦγουν ἐκδιώξω. (η. 765 ς.) Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας καὶ παραινῶν τὴν μετὰ φρονήσεως ἄμυναν ὀρθῶς ἂν ἐρεῖ τὸ «ἄγρει μάν οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην ἀγελείην, ἢ ἐ», ἦγουν ἦτις αὐτὸν τὸν ἀλόγιστον Ἄρην, «μάλιστ' εἴωθε κακῆς ὀδύνησι πελάζειν», ὅπερ ἐστὶ περιφραστικῶς ἴσον τῷ κακύνειν. Λέγει δὲ τοῦτο μὲν ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς, 2.198 ἐκεῖνα δὲ ἢ Ἦρα λυπουμένη, ἐὰν ὁ ἀθέμιστος Ἄρης κακὰ ποιῇ, παροξυνθεὶς ὑπὸ Κύπριδος καὶ Ἀπόλλωνος. (η. 757) Ὅρα δὲ ὅτι τὸ «Ζεῦ πάτερ» δις ἢ Ἦρα προσφωνεῖ, κολακεύουσα καιρίως τὸν Δία. Καρτερὰ δὲ καὶ νῦν ἔργα τὰ βίαια. (η. 758) Τὸ δὲ ὅσατίον δύο ἔχει παραγωγὰς ἐκ τοῦ ὅσος· ὅσατος γάρ, εἶτα ὅσατιος. (η. 759 ς.) Τὸ δὲ «ἐμοὶ δ' ἄχος, οἱ δὲ τέρπονται» σχῆμά ἐστι γοργὸν ἀντιθετικόν, σύνηθες καὶ αὐτὸ ῥήτορσι. (η. 761) Τὸ δὲ ἀνέντες ἀντὶ τοῦ ἐρεθίσαντες, παροξύναντες, ἀναπέισαντες. λέξις δὲ καὶ αὕτη ἀγαθὴ καὶ τοῖς πεζολογοῦσι, ληφθεῖσα ἐκ χορδῶν ἀνιευμένων, ἢ μᾶλλον ἐκ κυνῶν λυθέντων ἐπὶ ἄγρα. ταύτη δὲ σύστοιχον καὶ τὸ ἀνῆκεν ἀντὶ τοῦ ἀνέπεισε. (η. 763) Τὸ δὲ δῖωμα πρωτόθετον τοῦ διώκω ἐστί. (η. 765) Τὸ δὲ ἄγρει ἀντὶ τοῦ ἄγε σπουδὴν παρακελεύεται, ὁποῖα πρέπει καὶ εἰς ἄγραν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀγρεῖν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ζωγρεῖν καὶ τὸ ἀγρεύειν. (η. 766) Πελάζειν δὲ ὀδύναις κακαῖς, ἦγουν κακωτικάις, τὸν Ἄρην λέγεται Ἀθηναῖα, ἐπεὶπερ Ἀθηναῖα μένεστιν ἢ φρόνησις, Ἄρης δὲ εἰς ἀλογίαν μεταλαμβάνεται. Περιγίνεται δὲ φύσει τοῦ τοιοῦτου Ἄρεος ἢ ἀλληγορουμένη Ἀθηναῖα, οὐ μὴν ἢ Ἦρα, τουτέστιν 2.199 ὁ ἀήρ. ἀσυμβίβαστον γὰρ τοῦτό γε. Διὸ καὶ τὴν Ἀθηναῖαν ὀπλίσει ὁ ποιητὴς κατὰ τοῦ Ἄρεος, οὐ μὴν τὴν Ἦραν, ἵνα μὴ ἀχρειώσῃ τὴν κατὰ φύσιν ἀλληγορίαν. Ἐκθετικὴ δὲ τις μέθοδος ἐννοίας τὰ εἰρημένα,

προαναφωνούσα οἶα μετ' ὀλίγον πείσεται ὁ Ἄρης. [(η. 757) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «οὐ νεμεσίζη τῷ Ἄρει τάδε ἔργα», ἤγουν διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ πραττόμενα, Ἀττικὸς ἀνὴρ φράσοι ἄν, ὡς οὐ νεμεσίζη τῶνδε ἔργων, ἤγουν ἔνεκεν ὧν ποιεῖ. (η. 766) Τὸ δὲ μάλιστα καὶ τὸ εἴωθεν ἀκρίβειαν ἰκανὴν ἔχει. Κακύνει μὲν γὰρ ὁ μῦθος καὶ ὑπὸ τισιν ἄλλοις τὸν Ἄρην, οἶον ὑπὸ τοῖς Ἀλωεΐδαις, οὔτε δὲ μάλιστα οὔτε εἰωθότως, ὡς ὑπὸ τῆ Ἀθηνᾶ. Τὸ δὲ «ὀδύναις πελάζειν» οὐ μακρὰν ἐστὶ τοῦ ὀδύναις μιγνύειν, ὃ δὴ φράζειν φιλεῖ Ὀμηρος, καθὰ καὶ Πίνδαρος.] (η. 768 ς.) Ὅτι ἐμφαίνων κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς τὴν εἰς ἀέρα τῆς Ἥρας ἀλληγορίαν φησίν, ὡς ἡ Ἥρα «μάστιξεν ἵππους, τῷ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος». τὸ γὰρ μέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς τόπος ἀέρος ἐστί, περὶ ὃν ἐλαύνει ἡ Ἥρα τὸ ἄρμα. Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα συνήθως τῷ πληθυντικῷ συνέζευξε δυϊκὸν ἐν τῷ μάστιξε δ' ἵππους, τῷ δὲ πετέσθην. (η. 770–2) Ὅτι μετρῶν ὁ ποιητὴς κίνησιν δαιμονίων ἵππων ποιητικώτερον καὶ τερατωδέστερον, λέγει «ὄσσον δ' ἡεροειδές», διάστημα δηλαδὴ, «ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν ἡμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσω ἐπὶ οἴνοπα πόντον», ἔνθα τὰ τῆς ὄψεως ἀνεπιπρόσθητα, «τόσσον ἐπιθρόσκουσι θεῶν ὑψηχέες ἵπποι», ὃ ἐστὶ ὑψαύχενες ἢ ὧν ὁ κρότος ὑψοῦ ἠχεῖ. Καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα μετρεῖ κατὰ ἀόριστον σχῆμα τὸ ὄσον καὶ τὸ τόσον, ἵνα δηλώσῃ ταχυτάτην ἐξ Ὀλύμπου τοῦ Μακεδονικοῦ κίνησιν ἵππων εἰς τὴν Τροίαν. ἀλλαχοῦ δὲ ἐξ ἀριθμοῦ ὠρισμένου τὸ αὐτὸ παριστῶν φησιν, ὡς τρία βήματα διαβάντες οἱ τοῦ Ποσειδῶνος ἵπποι τόπον καὶ αὐτοὶ διἵππευσαν πάνυ πολύν. Πίνδαρος δὲ ἐπὶ πλέον Ὀμήρου τερατευσάμενος ἐπὶ Ἀπόλλωνος ἐνὶ θεῖῳ βήματι πλείονα συντέμνει ὁδόν. Σημειῶσαι δὲ τὴν ἐν τῷ λόγῳ 2.200 αὐξήσιν. Οὐ γὰρ εἶπεν ἀπλῶς «ὄσον τις εἶδεν», ἀλλὰ «ὄσον εἶδεν ἡεροειδές» καὶ «καθήμενος ἐν σκοπιᾷ» καὶ «βλέπων εἰς πόντον». Ὁ γὰρ τοιοῦτος εἰς πολὺ ἂν ἀέρος βλέποι διάστημα, [ἐν ἡμέρᾳ δηλαδὴ ἀνεφέλω. εἰ γὰρ τοι μὴ ἀέρα καθαρὸν ὄρᾳ, μηδὲ ἐκ περιωπῆς, ἀλλὰ ποθεν κάτωθεν μηδὲ διὰ πελάγους, οὐ τοσοῦτον ἂν ὀφθαλμοῖς ἴδοι.] (η. 773) Ὅτι ἐν τῷ «Τροίην ποταμῷ τε ῥέοντε» ἀπισχυρίζαιτο ἂν τις ἀργὸν κεῖσθαι περιττῶς τὸ ῥέοντε πρὸς ἔπους ἐντέλειαν, εἰ μὴ ἄρα βούλεται δηλῶσαι ποταμοὺς οὐ λειψυδροῦντας ἀλλὰ πλήθοντας. (η. 774) Ὅτι τὸ ἦχι, τουτέστιν ὄπου, «ῥοᾶς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος», Ἀλκμανικὸν σχῆμα λέγεται, οὐχ' ὅτι Ἀλκμάν εὔρε τοῦτο, ἀλλὰ διότι ἐκεῖνος αὐτῷ ἔχαιρε μάλιστα, μέσον δύο ὀνομάτων τιθεὶς ῥῆμα τὸ μετ' αὐτὰ κεῖσθαι ὀφείλον. καλεῖται δὲ τὸ σχῆμα τοῦτο καὶ προεπίζευξις. Τοιοῦτον καὶ τὸ «ἐνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι Κωκυτός τε». Καιριωτάτη δὲ λέξις κἀνταῦθα τὸ συμβάλλειν ἐπὶ μίξεως ποταμῶν, οὐχ' ἦκιστα δὲ καὶ ἐπὶ στρατευμάτων. Λέγεται δ' ἐκ τοῦ τοιούτου ῥήματος τροπικῶς ζυμβολή καὶ ἡ ἐκ κοινοῦ, καθ' Ἡσίοδον εἰπεῖν, δαπάνη. ὅθεν καὶ ἀξύμβολον δεῖπνον, εἰς ὅπερ οὐδὲν δεδαπάνηκεν ὁ φαγών. (η. 776 ς.) Ὅτι λύσσασα τοὺς ἵππους ἐξ ὀχέων Ἥρα ἡέρα πουλὺν ἔχευε περὶ αὐτούς, ὡσάν μὴ ὀρώνται. «τοῖσι δ' ἀμβροσίην Σιμόεις ἀνέτειλε νέμεσθαι». Αὐτὴ δὲ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ βήτην, ὃ ἐστὶν ἔβησαν, «τρήρωσι πελειάσιν ἴθματα ὁμοῖαι», ἤγουν ὁμοῖαι κατὰ τὰ κινήματα περιστεραῖς, ὧν τὰ ἴχνη ἀφανῆ εἶναι ἱστοροῦσιν οἱ παλαιοὶ καὶ οὐ κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους διηρθρωμένα. (η. 777) Ὅρα δὲ ὅτι ὁ μῦθος τοῖς δαιμονίοις ἵπποις αὐτόματον ἀμβροσίαν παραβάλλει καὶ ταύτην οὐ φύεσθαί φησι—Τοῦτο γὰρ ταπεινὸν εἰπεῖν—, ἀλλ' ἀνατέλλειν ἐκ γῆς. σεμνοτέρα γὰρ καὶ θειοτέρα ἢ τοιαύτη λέξις. Ξηρὰ δὲ κἀνταῦθα βρώσις ἢ ἀμβροσία. εἶδαρ γὰρ φησιν, οὐ μὴν ποτόν. [Εἰ μὴ ἄρα καὶ αὕτη δροσερόν τι κρᾶμα ἦν πρὸς ὁμοιότητα τοῦ Ὀμηρικοῦ 2.201 κυκεῶνος, ὃς ἔκ τε στερεῶν ἔκ τε ὑγρῶν ἐκέκρατο.] (η. 778) Αἱ δὲ πελειάδες εἶδος τι περιστερᾶς. Τὸ δὲ ἴθμα οὐ σύννηθες ὃν φράζεσθαι ἐκ τοῦ ἰέναι γίνεται πλεονασμῷ τοῦ θῆτα, [ὡς καὶ ἐν τῷ μηνιθμός καὶ παρὰ Κοῖντῳ δὲ ὠρυθμός. Τὸ μέντοι διὰ τοῦ ῥ σ ἴσμα, ὃ καὶ δασύνεται, ἴδρυμα δηλοῖ παρὰ Λυκόφρονι, ἀπὸ τοῦ ἴζω γενόμενον.] (η. 776) Ἰστέον δὲ ὅτι οἰκεῖον τῆ Ἥρα τὸ ἡέρα πουλὺν χεύειν, περὶ

ἥς ἀλλαχοῦ ρηθήσεται, ὅτι ἡέρα πίτνα πρόσθε βαθεΐαν, ἀορασίαν δηλαδή τινα ἐξ ὀμίχλης, ἥτις ἐπιταθεῖσα καὶ νυκτὶ ἔοικε. Θηλυκοῦ δὲ γένους Ἴωνικῶς κἀνταῦθα εἶναι φασιν οἱ παλαιοὶ τὸ ἡέρα πουλύν. [Τοιοῦτον δὲ που καὶ τὸ «θῆλυς ἐέρση» καὶ «ἡδὺς αὐτμή».] (ἡ. 780-3) Ὅτι τοὺς περὶ τὸν Διομήδην ἐπαινῶν φησιν, ὡς πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔστασαν περὶ αὐτόν «λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν ἢ συσὶ κάπροις, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν». Καὶ σημειῶσαι καὶ ἐνταῦθα τὴν συντομίαν τῶν παραβολῶν, καὶ ὅτι καλῶς εἶπε προσθεὶς τὸ κάπροις. οὐ γὰρ ἀπλῶς οἱ σύες ἄλκιμοι, ἀλλὰ οἱ κάπροι. τὰ δὲ ἔπη ταῦτα χρήσιμα καὶ εἰς ἐγκώμιον παρατάξεως. (ἡ. 784-6) Ὅτι στᾶσα ἢ Ἥρα ἐβόησε «Στέντορι εἰσαμένη», ὃ ἐστὶν ὁμοιωθεῖσα, «μεγαλήτορι, χαλκεοφώνῳ, ὃς τόσον αὐδήσασκεν, ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα». Καὶ σημειῶσαι τὴν τοῦ Στέντορος μεγαλοφωνίαν. Φασὶ δὲ αὐτόν τινες μὲν Ἀρκάδα, τινὲς δὲ Θρᾶκα εἶναι, Ἐρμῆ δὲ περὶ μεγαλοφωνίας ἐρίσαντα ἀναιρεθῆναι. εὐρεῖν δὲ αὐτόν λέγουσι καὶ τὴν ἐκ κόχλου βαφήν ἢ μᾶλλον τὴν διὰ κόχλου βοήν ἐν ταῖς μάχαις. Ἄλλοι δὲ φασιν ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων μὴ κεῖσθαι τὸν τελευταῖον περὶ Στέντορος στίχον τὸν περὶ τῆς φωνῆς διὰ τὴν ὑπερβολήν. Μέμνηται δὲ καὶ Ἡρόδοτος εὐρυβόα τινὸς φωνούντος ὑπὲρ τοὺς τότε ἀνθρώπους, λέγων ὡς ἦν περὶ Δαρεῖον ἀνὴρ Αἰγύπτιος φωνέων μέγιστον ἀνθρώπων. Πάνυ δὲ παρατηρημένον τὸ «χαλκεοφώνῳ», οὐ διὰ τὸ στερρόν, ὅπερ ἀλλαχοῦ φωνὴν εἶπεν ἄρρηκτον, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐξάκουστον τῆς βοῆς. Ἥχητικώτατος γὰρ ἐν μετάλλοις χαλκός, διὸ καὶ 2.202 ἡνοπα λέγει ὁ ποιητὴς χαλκόν, ὡς ἀλλαχοῦ φανήσεται. Τὸ δὲ κύων χαλκεόφωνος καὶ ἕτερον ἔχει λόγον κατὰ ποιότητα φωνῆς, ὁποῖα καὶ τισιν ἀνθρώποις καὶ πτηνοῖς δὲ ἐμφαίνεται. [(ἡ. 786) Προσφυῶς δὲ Ὅμηρος μὴ ἔχων ἀριστείαν τινὰ τῆ Ἥρα προσάψαι ὡς ἀέρι, ποιεῖ γοῦν αὐτὴν μέγα βοῶσαν καί, καιρίως εἰπεῖν, Στεντόρειον, ἐπεὶ πᾶσα φωνὴ ἀέρος ἐστὶ πληγὴ ἢ πεπληγμένος ἀήρ.] (ἡ. 787) Ὅτι γοργότης ἐννοιῶν ἐν τῷ «αἰδῶς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί», διότι καιρὸς ἐνταῦθα ἦν τῆ λεγούση Ἥρα κατεπεῖξεως καὶ βραχυλογίας. Διὸ σὺν τῷ ἀσυνδέτῳ καὶ ἐλλειπτικῶς εἶπεν «αἰδῶς Ἀργεῖοι», λείπει γὰρ τὸ ἐστίν. Ὀνειδίζει δέ, εἰ μὴ αἰδοῦνται ῥαθυμοῦντες, ἀλλὰ ἐλέγχουσιν, ἦτοι αἰσχύνουσι, τὸ εἶδος τοῖς ἔργοις. (ἡ. 788-91) Ὅτι κατὰ τὸν τῆς Ἥρας λόγον «ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον πωλέσκετο Ἀχιλλεύς, οὐδέ ποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων οἴχνεσκον», ἤγουν ἤρχοντο, «κείνου γὰρ ἐδεΐδισαν ὄβριμον ἔγχος», αὐτοῦ δὲ μηνίσαντος ἐκάς πόλιος κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχονται. Καὶ ὄρα ὡς δεξιώτατα καὶ ἐνταῦθα τὸν ἀκροατὴν εἰς συνήθη ἀνάμνησιν ἄγει τοῦ Ἀχιλλέως. (ἡ. 788) Ψευδοπαρήχησις δὲ τὸ «ἐς πόλεμον πωλέσκετο». (ἡ. 789) Αἱ δὲ πολλαχοῦ δηλούμεναι Δαρδάνιαι πύλαι ἐπωνομάζοντο μὲν τῷ ἀρχαίῳ Δαρδάνῳ, τῷ τοῦ Πριάμου προγόνῳ, ἐλέγοντο δὲ καὶ Σκαιαί, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται. (ἡ. 791) Ἔοικε δὲ ὁ Ἑλληνικὸς ναύσταθμος πόρρω τῆς πόλεως εἶναι, ὡς δηλοῖ τὸ ἐκάς, οὗ διασαφητικὸν τὸ «κοίλαις ἐπὶ ναυσίν». Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Γεωγράφος τοπογραφῶν τὸ Ἑλληνικὸν ναύσταθμον λέγει, ὅτι τὸ ναύσταθμον 2.203 πρὸς τῷ Σιγείῳ ἄλλο ὄν παρὰ τὸν Ἀχαιῶν λιμένα, καὶ ὅτι Σίγειον πόλις κατεσπασμένη, ἔνθα καὶ τὸ ναύσταθμον καὶ ὁ Ἀχαιῶν λιμὴν καὶ τὸ Ἀχαιϊκὸν στρατόπεδον. Ἀποφαινόμενος δὲ καὶ μὴ κατὰ τὸ ὕστερον Ἴλιον ἀφεστάναι τῆς Ἑλληνικῆς ναυστάθμου τὸ παλαιὸν Ἴλιον λέγει πρὸς ἄλλοις καὶ ὅτι τὸ ναύσταθμον οὕτω πλησίον ἐστὶ τῆς νῦν πόλεως, ὥστε θαυμάζειν ἂν τινα τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀπόνοιαν, εἴπερ τοσοῦτον χρόνον ἀτείχιστοι ἦσαν πλησίον οὔσης τοιαύτης πόλεως, τῶν δὲ Τρῶων ἀψυχίαν, εἰ γενομένου μὲν τείχους τοιαῦτα ἦνυσαν, ἀτείχιστον δὲ τὸ ναύσταθμον ἔχοντες οὐδὲν ἐποίουν. (ἡ. 793-8) Ὅτι ἐπορούειν οὐ μόνον τὸ πολεμικῶς ἐφορμαῖν, ἀλλ' ἐστὶν οὐ καὶ προσηνῶς. Ἀθηναῖ γοῦν Τυδείδῃ ἐπόρουσεν, ἤγουν ἀπλῶς εἰς αὐτόν ἦλθεν, ὅτε καὶ εὔρεν αὐτόν «ἔλκος ἀναψύχοντα, τό μιν», ἤγουν καθ' ὃ αὐτόν, «βάλε Πάνδαρος ἰῶ. ἰδρῶς γάρ μιν ἔτειρεν ὑπὸ πλατέος τελαμῶνος ἀσπίδος εὐκύκλου», ἢ ἀμφιβρότης. «τῷ», ἤγουν

ῶτινι, «τείρετο», ἢ τρίβετο, «κάμνε δὲ χεῖρα, ἂν δ' ἴσχων τελαμῶνα», τουτέστιν ἀνέχων, ἀνατείνων, «κελαινεφές αἶμ' ἀπομόργνυ», ὃ ἐστὶν ἀπέμασεν, ἀπεπίεζε, περὶ οὗ προεῖρηται. (η. 800 ς.) Καὶ τοιούτῳ λόγῳ ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Διομήδην ἀπόμαχον ἐστῶτα εὐρουσα ὠνειδισεν, ὑπειποῦσα, ὡς ἄρα «ὀλίγον οἱ παῖδα εἰκότα γείνατο Τυδεύς. Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητῆς». (η. 802–13) Εἶτα δεικνύσα τὸ τοῦ Τυδεῶς θάρσος λέγει, ὡς ἐκεῖνος μὲν καὶ ἐπεχόμενος ὑπ' ἐμοῦ πολεμεῖν ὅμως προκαλούμενος τοὺς Θηβαίους ἠρίστευε, σὺ δὲ καὶ ἐρεθιζόμενος ὑπ' ἐμοὶ φύλακι ὄκνον ἔχεις. ἐξ οὗ συνάγει μὴ Τυδεῶς ἐκγεγεννησθαι αὐτόν, πιθανῶς κεφαλαιωσαμένη τὴν ἀνομιότητα ἐκ τοῦ ἐκεῖνον μὲν Ἀθηνᾶς κωλυούσης μάχεσθαι καὶ νικᾶν, τοῦτον δὲ κελεύομενον ἀνηκουστεῖν. Εἰσὶ δὲ τὰ τῆς Ἀθηνᾶς τοιαῦτα «καὶ ῥ' ὅτε πέρ μιν ἐγὼ πολεμίζειν οὐκ εἴασκον οὐδ' ἐκπαιφάσσειν, ὅτε τ' ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν ἄγγελος ἐς Θήβας, δαίνυσθαί μιν ἄνωγον ἐνὶ μεγάροισιν ἔκηλον. αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἔχων ὄν καρτερόν ὡς τὸ πάρος περ κούρους Καδμείων προκαλίζετο, πάντα δ' ἐνίκα ῥηϊδίως. τοίη τοι ἐγὼν ἐπιτάρροθος ἦα. σοὶ δ' ἦτοι μὲν ἐγὼ παρά θ' ἴσταμαι ἠδὲ φυλάσσω, καὶ σε προφρονέως κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι· ἀλλὰ σευ ἢ κάματος πολυᾶϊξ γυῖα δέδυκεν, ἢ νύ σέ που δέος 2.204 ἴσχει ἀκήριον· οὐ σύ γ' ἔπειτα Τυδεῶς ἔκγονός ἐσσι δαΐφρονος Οἰνεΐδαο». [Τούτων δὲ πολλὰ παραπλακῆναι δύναται ποτε εἰς λόγον τὸν περὶ ἀνδρὸς εὐγενοῦς μὲν καὶ ἀνδρείου, ὀκνοῦντος δὲ εἰς ἔργον σπουδαῖον κατὰ τινα περιπέτειαν.] Ἐν τούτοις δὲ φαίνεται ὅτι τε οὐκ ἐνστατικῶς ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Τυδεῆ ἐκώλυε πολεμεῖν, ἀλλ' ἐπέιχε κηδεμονικῶς, καὶ ὅτι τὰ κατὰ Θήβας ὁ Τυδεύς τὴν μὲν ἀρχὴν θρασύτερον διεχειρίσατο, εἶτα συνετώτερον, ὅτε πρὸς αὐτοῖς τοῖς ἔργοις ἦν. διὸ καὶ εὐτυχῶς αὐτῷ ἀπέβη ἐκεῖνα. καὶ οὕτω μὲν πρὸς τὸν Διομήδην ἡ Ἀθηνᾶ. (η. 817–9) Ἐκεῖνος δέ, ἐφ' οἷς ὠνειδισται, φησὶν, ἀρξάμενος ἐκ τῶν τοῦ ὠνειδισμοῦ τελευταίων διὰ συνέχειαν λόγου, ὡς οὔτε δέος ἔχει αὐτὸν οὔτε ὀκνεῖ, ἀλλὰ μέμνηται ὧν ἔφθη προεντείλασθαι αὐτῷ ἡ Ἀθηνᾶ κωλύουσα θεομαχεῖν. Καὶ οὕτω ῥητορικῶς τὸ αἴτιον περιτρέπει τῇ μυθικῇ Ἀθηνᾶ, τὴν αἰτίαν, καθά φασιν οἱ ῥήτορες, εἰς αὐτὴν μεθιστῶν ὡς κωλύουσαν, καὶ λεληθότως κατασκευάζει μῆτε ἠλαττωσθαι τοῦ πατρός, ἀλλὰ καὶ θεοφιλέστερος ἐκεῖνου εἶναι, εἰ Τυδεύς μὲν κωλύομενος οὐχ' ὑπήκουεν, οὗτος δὲ μέμνηται τῆς μὴ ἐώσης θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι καὶ πείθεται αὐτῇ. (η. 817–24) Ἐχει δὲ οὕτω καὶ τὰ τοῦ Διομήδους «Γινώσκω σε, θεά, θύγατερ Διός, τῷ τοι προφρονέως ἐρέω ἔπος οὐδ' ἐπικεύσω. οὔτε τί με δέος ἴσχει ἀκήριον οὔτε τις ὄκνος, ἀλλ' ἔτι σῶν μέμνημαι ἐφετμέων, ἃς ἐπέτειλας. οὐ μ' εἴας μακάρεσσι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι τοῖς ἄλλοις, ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τὴν γ' οὐτάμεν ὀξεί χαλκῷ. τοῦνεκεν αὐτός τ' ἀναχάζομαι ἠδὲ καὶ ἄλλους Ἀργείους ἐκέλευσα ἀλήμεναι ἐνθάδε πάντας. γινώσκω γὰρ Ἄρην μάχην ἀνακοιρανέοντα. [Χρήσιμα δέ τινα καὶ ταῦτα κατὰ καιρὸν παραπλεκόμενα καὶ παρωδούμενα, ὅτε αὐτὸς μὲν καλῶς εὐλαβεῖται ποιεῖν τι, πάσχει δὲ 2.205 μέμψιν, ὡς ἡ δειλὸς ἢ ὀκνηλός.] Καὶ ὅρα τὸ τε φιλάλληλον τοῦ Διομήδους, εἶπερ οὐ μόνον αὐτὸς ἀπέχεται οὐπὲρ ἡ Ἀθηνᾶ παρήνεσεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τὸ αὐτὸ ποιεῖν ἐθέλει, καὶ ὅτι καὶ διὰ τῆς Ἀθηνᾶς ὁ ποιητῆς δηλοῖ τὸ τῆς συμβουλῆς ἐν πολλοῖς οὐκ εὐσυντέλεστον, καὶ ὡς αἱ δευτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι. ἡ γὰρ κωλύσασα τὸν Διομήδην μηδενὶ θεῷ ἐπιθέσθαι ὅτι μὴ μόνῃ τῇ Ἀφροδίτῃ, νῦν μέμφεται αὐτὸν ὅτι τὸν Ἄρην ὑποστέλλεται. (η. 796 ς.) Ὅρα δὲ ἐν τῷ εἰρημένῳ χωρίῳ καὶ ὅπως ὁ ποιητῆς ἐρμηνεύων τὸν ῥηθέντα τελαμῶνα ἐπήνεγκε τὸ ἀσπίδος, ἵνα νοοῖτο νῦν τελαμῶν ὁ ταύτης ἀναφορεὺς, οὐ μὴν ὁ τῆς σπάθης. (η. 800) Τὸ δὲ «ὀλίγον» ταυτόν ἐστι νῦν τῷ ἦττον, αὐτὸ δὲ ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς. (η. 812 ς.) Διὸ ὑποκαταβάσά φησιν «οὐ σύ γ' ἔπειτα Τυδεῶς ἔκγονός ἐσσι», οὐκ ὀλίγην εἰποῦσα ὁμοιότητα, πάντῃ δὲ ἀποφήσασα. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ Σοφοκλῆς λαβὼν λέγει βαιὸν ἐντρέπεσθαι τὸ οὐδ' ὅλως ἐπιστρέφασθαι, καὶ μείων λόγος ἀντὶ τοῦ οὐδεῖς.

Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν τούτοις ἢ τῷ Διομήδει λαλοῦσα Ἀθηνᾶ ἢ φρόνησίς ἐστιν, ἢ ἔμφυτος αὐτῷ καὶ αἰεὶ συμπαρομαρτοῦσα, δι' ἧς ἀναπολεῖ τὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἐκεῖθεν εἰς μάχην ἐρεθίζεται καὶ μέμφεται ἑαυτὸν, ὅτι καὶ βραχὺ γοῦν τι ἀνεπαύσατο, [καὶ μεμψάμενος, εἶτα καὶ ἀναπολήσας εἰς νοῦν, οἷα μεγάλα κατόρθωσε, σπεύδων κατὰ συνασπισμῶν τεραστίων καί, ὡς εἰπεῖν, δαιμονίων ἐρεθίζει ἑαυτὸν ἀγχινοῦστατα καὶ κατὰ τοῦ φρικτοῦ Ἄρεος.] (ἡ. 801) Ἄνδρὶ δὲ βραχυήλικι μὲν, ἐνεργεστάτῳ δέ, πρέπει τὸ «μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητῆς», ὅποιον ἢ ἱστορία τὸν Τυδέα παραδίδωσιν. Ὁ δὲ τοιοῦτος μικρὸς καὶ ὀλίγος λέγοιτ' ἄν. οὕτω γὰρ ἐν Ὀδυσσεΐα ὁ Κύκλωψ ὀλίγον τὸν Ὀδυσσεά φησὶ [καὶ Ἡσίοδος δὲ πλοῖον ὀλίγον τὸ μικρὸν ἐν τῷ «νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν», ἤγουν μικράν, διαστελλομένην πρὸς τὴν μεγάλην. διὸ ἐπάγει «μεγάλη δ' ἐνὶ 2.206 φορτία θέσθαι».] Ἀντίκειται δὲ τῷ μὲν μικρῷ ὁ μέγας—οὕτω γὰρ ὁ Σαλαμίνιος Αἴας μέγας καὶ μείζων ἐλέγετο—, τῷ δὲ ὀλίγῳ ὁ πολλὸς κατὰ τὸ «πολλὸς γὰρ τις ἔκειτο», τουτέστι μέγας. Εἰ δὲ καὶ ἐν πολλοῖς ὁ μικρὸς καὶ ὀλίγος καὶ τυτθὸς εἰς ἴσον ἄγονται πολυωνυμίας λόγῳ, ἀλλ' ἐστὶν ἐν αὐτοῖς ἄλλως πολλὴ διαφορὰ. μικρὸς μὲν γὰρ Τυδεὺς ἢ εἴ τις ἄλλος, ὀλίγος δὲ ὄχλος, τυτθὸς δὲ παῖς καὶ βρέφος τυτθὸν τὸ ἐπιτίθιον. Ὅτε μέντοι πολυωνυμοῦσι, μετ' αὐτῶν ἐστὶ καὶ τὸ βραχὺ καὶ τὸ μέτριον, [καὶ πρὸ αὐτῶν τὸ μικρὸς, ὅπερ ἐστὶ μικρὸς, ὀξυνόμενον μὲν κατὰ τὸ μικρὸς, διπλάζον δὲ τὸ κάππα, ὡς δῆθεν Αἰολικόν, κατὰ τὸ Ἰκκός, ὅπερ ἐστὶ κύριον ὄνομα σοφοῦ ἱατροῦ Ῥηγίνου, ἐξ οὗ παροιμία τὸ «δεῖπνον Ἰκκοῦ», διὰ τὸ εὐτελὲς τῆς ἐκείνου ζωῆς. Ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος μικκοῦ, ὃ ἐστὶ μικροῦ, ὑποκοριστικὸν ὁ μικκύλος. Ὅθεν μικκύλα χερύδρια αἰ παιδικαὶ μικραὶ χεῖρες παρὰ τῷ Συρακουσίῳ Μόσχῳ.] Δοκεῖ δὲ τὸ «μικρὸς ἔην δέμας» πρὸς διαστολήν εἰρησθαι τῆς κατ' ἄλλο τι μικρότητος, [οἷον τῆς κατὰ τι μέλος ἢ ψυχῆς ἀρετῆν. εἰκὸς γὰρ εἶναί τινα βραχύχειρα, ᾧ ἀνάπαλιν ἔσχεν ὁ μακρόχειρ Ἀρταξέρξης. Οὕτω δὲ 2.207 πως καὶ μικροψυχεῖ τις, καὶ ἄλλος διεκπεσὼν τοῦ μεγαλοπρεπῆς εἶναι μικροπρεπῆς λέγεται.] Ἐκ τοῦ μείων δὲ τὸν μικρὸν παράγουσιν οἱ παλαιοί. Χορηγία δὲ τις ἐτυμολόγοις καὶ τὸ «Τυδεὺς μικρὸς ἔην», οἱ ἐκ τοῦ τυτθόν, ὃ ἐστὶ μικρόν, τὸν Τυδέα παρωνυμοῦσι. Μώμου δὲ τι ἔχειν φαίνεται καὶ τὸ μικρόν τινα εἶναι τὸ δέμας. διὸ καὶ ὁ ποιητῆς ἔοικε λέγειν ὡς, εἰ καὶ μὴ ἀρετῆν κατὰ σῶμα εἶχε Τυδεὺς, ἀφανῆς ὢν καὶ οἷον κατακεχωσμένος, τῇ γοῦν ἀνδρία περιεβλέπετο. ὁ μέντοι Διομήδης εὐμεγεθέστερος ὑπονοεῖται, ὡς εἰκὸς, εἶναι τοῦ πατρὸς. (ἡ. 800 ς.) Τὸ δὲ Τυδεὺς κείμενον ἐν τέλει στίχου καὶ πάλιν κατάρχον ἐτέρου στίχου, ὡς προέκκειται, δόξοι μὲν ἂν ἐπαναληπτικῶς εἰρησθαι, ποιεῖ δὲ μᾶλλον σχῆμα ἀντιστροφῆς κατὰ τοὺς ῥήτορας. Ὅρα δὲ καὶ ὡς τὴν Θηβαϊκὴν ἱστορίαν τόποις διαφόροις ὁ ποιητῆς μερίσας ἐν μὲν τῇ βασιλικῇ ἐπιπωλήσει ἐπλάτυνεν αὐτήν, ἐνταῦθα δὲ βραχυλογεῖ. (ἡ. 803) Περὶ δὲ τοῦ ἐκπαιφάσσειν δηλοῦται ἀλλαχοῦ. (ἡ. 804) Τὸ δὲ ἐλθεῖν ἄγγελον τὸν Τυδέα ἐς Θήβας ἄλλως ἔφρασε φθάσας Ὅμηρος ἐν τῷ «ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στείλαν Ἀχαιοί». (ἡ. 806) Τὸ δὲ θυμὸν ἔχειν καρτερόν συντίθησιν τὸν ἀλλαχοῦ καρτερόθυμον. (ἡ. 807) Τοὺς δὲ Καδμείους ἀνωτέρῳ Καδμείωνας ἔφη κατὰ παρωνυμίαν τὴν ἀλλαχόθι δηλωθεῖσαν. Τὸ δὲ «πάντα ἐνίκα» διχῶς κἀνταῦθα νοεῖται. ἢ γὰρ πάντα τὸν ἀντιστάντα ἢ πάντα τὰ ἄθλα. (ἡ. 809) Τὸ δὲ παρίστασθαι οὐκ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ ἐπικουρίαν δηλοῖ. διὸ ἐδέησεν ἐνταῦθα προσθήκης διὰ σαφήνειαν ἐν τῷ «παρὰ θ' ἴσταμαι ἢδὲ φυλάσσω». Ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον παρίστασθαι ὁμοίον τι τῷ προϊστασθαι. (ἡ. 810) Τὸ δὲ «προφρονέως» δις ἐνταῦθα ῥηθὲν 2.208 ποιητικώτερον ἐστὶ, κοινότερον δὲ καὶ ἀναλογώτερον ἀπαθῶς τὸ προφρόνως. (ἡ. 811) Τὸ δὲ πολυᾶϊξ καίριον ἐπίθετον καμάτου πολεμικοῦ, ἐν ᾧ αἰ πολλὰ κινήσεις ἀνιάσι τὸν μαχητῆν. (ἡ. 812) Δέος δὲ ἀκήριον τὸ ἀψυχοποιόν, ταῦτὸν δ' εἰπεῖν νεκροποιόν. Καί εἰσι τρεῖς αὐτὰ λέξεις ἰσοδύναμοι, καὶ τέταρτον τὸ νῶκαρ. ἐν αἷς ἢ ἐτυμολογία στέρησιν ἀναπτύσσει ψυχῆς καὶ κῆρος, ἃ ταῦτὸν σημαίνουσιν. Ἐν τούτοις δὲ καὶ ὀρισμὸς ὑπανακύπτει ὄκνου, ὡς

δοξάζοντος Ὀμήρου ὄκνον εἶναι τὴν μετὰ κάματον ἀργίαν. (η. 813) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «Τυδέος ἔκγονος» διὰ τοῦ ἄκ γραφέν, ὅπερ διασαφῶν ὁ ποιητὴς μετ' ὀλίγα ἐν τοῖς περὶ τοῦ Ἄρεος φησιν «ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσί», τρόπον τινὰ διὰ τούτου καὶ τὸν Ἄρην Διὸς ἔκγονον λέγων. καὶ μετ' ὀλίγα «εἰ δέ κεν ἐξ ἄλλου θεῶν ἐγένου». Ὁ μέντοι διὰ τῶν δύο ἄκ ἔκγονος οὔτε Ὀμηρικὸς ἐστὶ καὶ δηλοῖ υἱωνὸν παρὰ τοῖς μετ' Ὀμηρον. (η. 815) Τὸ δὲ «γινώσκω σε θεά» ὑπόμνησις ἐστὶ τοῦ ἔτι ἐξ ὀφθαλμῶν ἀφηρησθαι τὴν ἀχλὺν τῷ ἥρωϊ, ὡς οὕτω γινώσκεισθαι ὑπ' αὐτοῦ «ἤμην θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα». Εἰκὸς δὲ καὶ κατὰ τὸν Σοφοκλεῖον Ὀδυσσεὶα εὐμαθὲς εἶναι καὶ τῷ Διομήδει τὸ τῆς Ἀθηνᾶς φώνημα. (η. 823) Ἀλήμεναι δὲ, ταῦτόν δ' εἰπεῖν ἀλήναι, δηλοῖ μὲν τὸ συστραφῆναι, ἀφίλητον δὲ πεζολό 2.209 γοῖς ἔρριπται. ὅθεν δὲ γίνεται, φανεῖται ἀλλαχοῦ. (η. 824) Τὸ δὲ «γινώσκω Ἄρηα», ὡς καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ «γινώσκω σε θεά», λεχθέντα οὕτω καθ' αὐτὰ δηλοῦσιν, ὅτι καὶ πρὸ τούτων ἐν τῷ Κύπριν Διομήδης ἐπώχετο γινώσκων «ὄ τ' ἀνακίς θεὸς ἦν», ὀρθῶς ἐτίθετο στιγμὴ εἰς τὸ γινώσκων, εἶτα ὡς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀνεγινώσκετο τὸ «ὄ τ' ἀνακίς ἦν», καθὰ καὶ ἐκεῖ γέγραπται. Κοιρανέων δὲ καὶ ἐνταῦθα ὁ ἀρχικῶς διαταττόμενος, ὡς καὶ πρὸ τούτων Ὀδυσσεὺς κοιρανέων που δῖεπε στρατόν. Οὕτω καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἑτεροιοῦται τοῦ τυραννεῖν τὸ τύραννα δρᾶν, καθὰ καὶ τοῦ βασιλεύειν ἑτεροῖον ἂν εἴη τὸ βασιλικὰ πράττειν. (η. 827–34) Ὅτι ὀτρυντικὸν εἰς θάρρος μάχης τὸ «μήτε σύ γε Ἄρηα τό γε δεῖδιθι μήτε τινὰ ἄλλον» καὶ ἐξῆς. Ἐνθα καὶ τὸ «ἀλλ' ἄγ' ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε ἵππους», ἤγουν ἔλαυνε, ὁ πολλαχοῦ κεῖται. (η. 827) Τὸ δὲ δεῖδιθι χρηστόν ἐστὶν εἰς μέτρον δακτυλικόν, ἄλλως δὲ γε κοινότερον δέδιθι λέγεται ἐν τρισὶ βραχεῖαις λέξεσι. [Μεταπλασμὸν δὲ ἔπαθε καὶ τὸ δεῖδιθι. ὡς γὰρ ἴε ἴθι, κλῦε κλῦθι, οὕτω δέδιε δέδιθι καὶ ἐπενθέσει δεῖδιθι.] Ὅτι δὲ τὰ συχνὰ βραχέα οὐ μόνον ἐπενθέσεις διχρόνων πάσχουσι κατὰ τὸ Μούλιος, δουράτεος, εἴριον, δεῖδιθι, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ ὀδοιπόρος καὶ ὀδοιδόκος καὶ Πυλαιμένης καὶ τὰ κατ' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τροπὰς καὶ ἐκτάσεις καὶ συμφώνων πλεονασμούς, δῆλόν ἐστι. τροπὰς μὲν, ὡς τὸ θεητόκος καὶ ὅσα 2.210 τοιαῦτα ἐδηλώθη, ἐκτάσεις δὲ, ὡς τὸ ὠλεσίκαρπος, διωλύγιον, ἐτώσιον, περιώσιον, πλεονασμούς δὲ συμφώνων, ὡς τὸ φερέσβιος, θεσπέσιος, οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι καὶ τὸ ἦ ἐν ἐνίοις ἐπεντεθὲν παχύνει τὴν τῶν βραχέων ἰσχύνητα, ὁποῖόν τι καὶ ὁ ἐπήβολος καὶ ὁ ἐπηετανός. (η. 830) Ὅτι τὸ σχεδόν καὶ σχεδὴν λέγεται, οἷον «τύψον δὲ σχεδὴν». Ἔστι δὲ ὀνοματικὸν ἐπίρρημα ἀπὸ τοῦ σχεδῖος σχεδία, ἢ σύνεγγυς, ἵνα λέγη ἐλλειπτικῶς τύψον σχεδὴν τυπὴν ἢ πληγὴν. καὶ ἔστιν ὁμοιον τῷ ἀμφαδὴν ἐκ τοῦ ἀμφιδόν. (η. 831) Ὅτι τὸν θεοῦρον Ἄρην προῖων ὁ Ζεὺς ἀλλοπρόσαλλον καλέσει. Ἐνταῦθα δὲ Ἄθηνᾶ ἐπὶ πλέον κακολογοῦσα σφοδρῶς κατὰ κόμματα λέγει αὐτὸν μαινόμενον, τυκτὸν κακόν, ἀλλοπρόσαλλον. Μαινόμενον μὲν διὰ τοὺς ἐν ταῖς μάχαις θυμούς, ἐξ ὧν καὶ ὁ ἀρειμάνιος εἴρηται. Καὶ γὰρ καὶ πρὸ ὀλίγου ἔφη «εἰ οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν Ἄρηα», καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ ἀκουσόμεθα «ὄ δὲ μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς», καὶ «ἦ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃ». Τυκτὸν δὲ κακόν, ὡς ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν τευχόμενον καὶ μὴ φύσει ἡμῖν ἐγγινόμενον, καθὰ τὸ ἐσθίειν, τὸ πίνειν, τὸ ὑπνοῦν καὶ τὰ ἄλλα. – Ἡ γὰρ φύσις ἡμερον 2.211 ἔτευξε ζῶον τὸν ἄνθρωπον, εἰ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς μάχιμον μετατεύχει καὶ κακοποιὸς δι' Ἄρεος γίνεται, ἀπειπάμενος τὸν ἀκάκητα Ἑρμῆν. – Ἀλλοπρόσαλλον δὲ ὡς ἀστατοῦντα καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ χαριζόμενον, (η. 832–4) ὡς δηλοῖ τὸ «ὄς πρώην μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτο», ἤγουν ὑπισχνεῖτο, «ἀγορεύων Τρωσὶ μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν, νῦν δὲ μετὰ Τρώεσσιν ὀμιλεῖ, τῶν δὲ λέλασται», ἤγουν τῶν Ἀργείων ἢ ὧν ὑπέσχετο. ἤγουν, ὡς εἴρηται, ἀλλοπρόσαλλός ἐστι κατὰ τὸ φαινόμενον ὁ ἄλλος πρὸς ἄλλον γινόμενος κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἐρμηνείαν, καί, κατὰ τοὺς παλαιούς εἰπεῖν, ἕτερον πρὸς ἕτερον διαβάλλον καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ φίλος. Ἡ κατὰ ἀλληγορίαν, ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν ἀεὶ ἡ νίκη ἐστὶν ἢ κατὰ

πόλεμον, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλω ἐκ πολέμου προστίθεται, γινομένη ἕτεραλκής. «Ξυνὸς γὰρ Ἐνυάλιος καὶ τε κτανέοντα κατέκτα», ὡς ἐν ἄλλοις λέγεται. Σὺ δ' ἄν, ὦ οὔτος, ἄλλοπρόσαλλον ἔρεῖς καὶ ξυνὸν Ἐνυάλιον καὶ τὸν πολύφιλον καὶ κακόφιλον. καὶ ἄλλως δὲ ἄλλοπρόσαλλον ἐροῦμεν τὸν σκολιὸν ἢ καὶ κολακικόν. Εὐριπίδης δὲ τὸν Ὀμηρικὸν παραποιήσας νοῦν λέγει 2.212 που δριμέως κοινὸν Ἐνυάλιον τὸν ἀδελφικόν, καθ' ὁμοίότητα τοῦ «κοινὸν αὐτάδελφον κάρα». [Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐς τοσοῦτον φευκτέος ὁ καθ' Ὀμηρον ἄλλοπρόσαλλος, ὥστε καὶ ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς ἐν τῇ ᾠδῇ ῥαψωδία εὐλαβεῖται σκωφθῆναι τοιοῦτος, ἔνθα βαρὺ κρίνει, ὡς ἡ Ἥρα νεικεῖ αὐτόν «καὶ τέ φησι μάχη Τρώεσσι ἀρήγειν», ὡς ἐκ τούτου ὑπονοεῖσθαι οὐκ ἀφωῶς ἄλλοπρόσαλλον καὶ τὸν Δία, ὅτε εἰς εἰμαρμένην ἐκληφθεὶς ἄλλοτε πρὸς ἄλλους ῥέπει καὶ αὐτὸς κατὰ τύχης μεταβολάς, οὐ μὴν ὡς μαινόμενος καὶ ὡς τυκτὸν κακόν.] (η. 835 ς.) Ὅτι τὸ ἀπλῶς καταγαγεῖν τοῦ ἄρματος ἀφ' ἵππων ὠθεῖν λέγει. Οὕτω γὰρ ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Σθένελον ἀφ' ἵππων ὥσε χαμᾶζε, χειρὶ πάλιν ἐρύσασα, ἤγουν εἰς τοῦπίσω ἐλκύσασα. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ χωρίον τοῦτο παντελῶς ἐστὶ ἀναλληγόρητον καὶ ποιητικῆ μάλιστα τερατεία πρέπον. οὐ γὰρ ἔστι νοεῖν ἱστορικῶς, ὅτι ὁ Σθένελος κατὰ τινα σύνεσιν κατῆλθε τοῦ ἄρματος, ὡς εἶναι τὸν Διομήδην παραιβάτην ἅμα τὸν αὐτὸν καὶ ἠνίοχον, εἰ μὴ ἄρα ἐστὶ τις θεραπεία τοῦ τοιούτου μύθου τὸ πᾶσαν οὕτω καταπραχθῆναι δεξιώτατα ὑπὸ Διομήδους τὴν διφρηλασίαν, ὡς μηδὲ προσλογισθῆναι τοῖς ἔργοις ὅλως τὸν ἠνίοχον Σθένελον. (η. 836) Ὅτι ἐν τῷ «ὁ δ' ἄρ ἐμμαπέως ἀπόρουσε», τὸ ἐμμαπέως λέξις ἐστὶ ποιητικῆ, δηλοῦσα τὸ σπουδαίως, οἶονεὶ ἀμπεῶς, ἤγουν ἅμα ἔπει καὶ λόγῳ κατὰ Φιλόξενον, καὶ κατὰ μετάθεσιν ἐμμαπέως, ἵνα λέγῃ ὅτι κατέβη τοῦ ἄρματος ὁ Σθένελος ἅμα τῷ λαλούσης 2.213 αἰσθέσθαι τῆς Ἀθηνᾶς. (η. 837–9) Μεθὸ Ἀθηνᾶ μὲν «ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ Διομήδεα δῖον, μέγα δ' ἔβραχε φήγιος ἄξων βριθοσύνη. δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν ἄνδρα τ' ἄριστον». Καὶ σημείωσαι τὸ ἔβραχεν ὡς οὐ μόνον ἐπὶ ὄπλων λέγεται, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐπὶ ἄξονος βαρυνθέντος, ὡσπερ που καὶ ἐπὶ θυρέτρων εὐαρμόστων. Καὶ ἀπορεῖται μὲν, πῶς βάρους αἰτία ἢ ἀβαρῆς Ἀθηνᾶ. Λύει δὲ αὐτὸ φιλοσόφως ὁ Σιμπλίκιος, τῇ αἰσθήσει προσχρῶμενος εἰς λύσιν τῆς ἀπορίας. τὸ γὰρ νοητὸν ἀληθῶς μὲν ἀβαρές, βάρος δὲ ἔχειν φαίνεται, ὡς αἰσθητόν, ὅτε κατ' αἴσθησιν ἐπιφαίνοιτο. (η. 838) Τὸ δὲ «φήγιος ἄξων» φιλοτίμως παρέρριψεν ὁ ποιητὴς ὡς τεκτονικὸν παράγγελμα, μονονουχὶ λέγων δεῖν φήγιον εἶναι τὸν τοιοῦτον ἄξωνα, οὐ κατὰ τὴν Ἡσιόδου μικροπρέπειαν ἐν ἔργῳ τὰ τοιαῦτα παραγγέλματα θέμενος, ἀλλ' αὐτὰ μὲν ἐπιτρέχων καὶ ἐν παρέργῳ τιθεὶς, τῶν δὲ μεγαλοπρεπῶν ἡρωϊκῶν καὶ καιρίων γινόμενος. Οἱ δὲ παλαιοὶ ἀντὶ τοῦ φήγιος πήδινος γράφουσιν, εἰπόντες ὅτι πήδος εἶδος ξύλου. ὅθεν καὶ πήδος ἢ πλάτη, ὡς ἐκ τοιούτου ξύλου σκευασθεῖσα. (η. 839) Τῆς δὲ βριθοσύνης ἢ ἀναλογία κατὰ τὴν τοξοσύνην καὶ δρηστοσύνην καὶ παλαιμοσύνην καὶ τὴν τραγικὴν ἀπιστοσύνην καὶ βιότου ἀπειροσύνην. Τὸ δὲ «δεινὴν θεόν» χρησιμὸν ἐστὶ καὶ εἰς τὴν δεινὴν τῆς Ἀθηνᾶς αἰγίδα. (η. 840) Ὅρα δὲ ὡς παρὰ τὴν προδηλωθεῖσαν τοῦ σοφοῦ Νέστορος παραγγελίαν ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὸ τοῦ Διομήδους ἰκομένη ἄρμα οὐκ ἔχει ὀρέγεται, ὡς ἐκεῖνος ἔφη, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ἠνία λάζεται, ὅ ἐστι λαμβάνει. Αἴτιον δ' ὅτι οὐ κατ' ἄνθρωπον ἢ πρᾶξις, διὸ οὐδ' ἀνθρωπίνως μεθοδεύεται. (η. 845) Ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ ἔλαθε τὸν Ἄρην ἐν τῷ τοῦ Διομήδους ἄρματι οὕσα, διότι «δύνεν Ἄϊδος κυνὴν, μὴ μιν ἴδοι ὄβριμος Ἄρης». ἥτις μελαντάτη ὑπὸ τοῦ μύθου λέγεται εἶναι ὑπὲρ πάντων, ὃ ἂν εἴπη τις, μέλαν. Διὸ καὶ πᾶς ἀφανῆς ὢν ἐν τῷ δολίῳ τι πράττειν καὶ οἶον ὑπὸ Ἄϊδη καὶ τῷ ἐκεῖσε σκότῳ Ἄϊδου λέγεται παροιμιωδῶς κυνὴν φορεῖν. Ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς νέφος τι πυκνότατον 2.214 ἢ τοῦ Ἄϊδου κυνὴν, δι' οὗ καὶ θεοὶ ἀφανεῖς ἀλλήλοις γίνονται, ὡς εἶναι ταῦτον κυνὴν Ἄϊδου δύναι καὶ ὑπὸ παχυτάτῳ νέφει γενέσθαι. Ἴσως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὑπὸ γῆν Ἄϊδου ἦτοι σκότου εἴρηται τὸ «δύν' Ἄϊδος κυνὴν», ἦν δηλαδὴ

περιβαλλόμενος τις οὐκ ἂν ὄραθει. Διὸ καὶ Ἀθηνᾶ ἔδυνεν αὐτήν, ἵνα μὴ αὐτήν ἴδοι ὁ Ἄρης. Καὶ σημειῶσαι ὅτι ἡ φύσει φωσφόρος Ἀθηνᾶ νῦν διὰ χρεῖαν ἐπικτήτω σκοτῶ καλύπτεται. Δηλοῖ δὲ καὶ ταῦτα τὴν τῆς φρονήσεως φύσιν, ἥτις ἐν Ὀδυσσεΐα μὲν ἐξέλαμψε δίκην φωτός, ἐνταῦθα δὲ ἑαυτὴν ὡς ἐν σκοτίᾳ ἐπέκρυψε. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ὡσπερ νῦν ἡ Ἀθηνᾶ ἑαυτὴν τῷ Ἄρει δοκεῖ διὰ σκοτεινοῦ νέφους ἐπικρύψαι. Τοῦτο γάρ, ὡς εἴρηται, ἦν ἡ τοῦ Ἄιδου κυνῆ-, οὕτω πρὸς τινὰ σαφήνειαν ὑπονοητικὴν τῆς τοιαύτης κυνῆς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ Ἄρης ἀφανῆς ἔσται τῷ Διομήδει, ὡς εὐθύς μετ' ὀλίγα φανήσεται. Δῆλον δὲ ὅτι, ὡσπερ πρὸ μικροῦ ἱμάντας καὶ λέπαδνα οὐ κυριολεκτῶν εἶπεν ἐπὶ τοῦ τῆς Ἥρας ἄρματος, οὕτως οὐδὲ ἐνταῦθα ἐπὶ καταστάσεως νεφώδους τὴν τοῦ Ἄιδου κυνῆν κυριολεκτεῖ ὁ ποιητής, οἷα κατ' ἀνάγκην μεταφορᾶς καὶ τοῦτο παθῶν. Ἄλλως μέντοι μυθικώτερόν ἐστι κυριολεξίαν ἐνταῦθα ὑπονοῆσαι, εἴ τις κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐκ Πλούτωνος εἶπη τὴν Ἀθηνᾶν λαβεῖν τὴν ἐκείνου κυνῆν. Τέως γε μὴν θεωρητέον ὡς εὐλόγως ὁ ποιητής οὐδέν τι ὅλως περὶ τῆς τοιαύτης ἔφη κυνῆς, ἀλλ' ὀνομάσας μόνον αὐτήν οὐδέν τι πλέον ἐπεσημήνατο εὖ ποιήσας. [Σκοπητέον δὲ καθ' οἷαν καὶ ὄσσην παράχρησιν Ἄιδου κυνῆν ἔφη ὁ ποιητής τὸ τῆς κεφαλῆς ἀέριον κάλυμμα, δι' οὗ κρύπτεται τις τὸ βλέπεσθαι ἢ ἐς τὸ πᾶν ἢ κατὰ μόνον πρόσωπον. Ἔστι δ' εὐρεῖν παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὡς κυνῆ καλεῖται καὶ τὸ κοινῶς λεγόμενον σκιάδειον, ὅπερ Ἡσίοδος πῖλόν φησιν ἀσκητόν.] (η. 842-4) Ὅτι οὐκ ἀργῶς βροτολογιγὸν πολλαχοῦ λέγει τὸν Ἄρην ὁ ποιητής κατὰ μόνην ἀλληγορίαν ἀλλὰ καὶ σωματικῶς. Ἴδου γὰρ ἐνταῦθα καὶ κατὰ μῦθον κτείνας ὁ Ἄρης καὶ θυμὸν ἐξαινόμενος, ἤγουν 2.215 ἀφελόμενος, ἐξεναρίζει τινὰ πελώριον Περίφαντα καὶ χειρουργεῖ τὸν φόνον, ἵνα πιθανὸν οὕτως εἴη ἐνταῦθα καὶ τὸ κατὰ Διομήδους αὐτὸν ἔγχεϊ χαλκείῳ ὀρέξασθαι. Καὶ πρὸ ὀλίγου δὲ πολλοὺς ἐξεναρίζειν Ἐκτωρ τε καὶ χάλκεος Ἄρης. Ὅλως γὰρ ἐν δευτέρῳ τὰ τῶν ἀλληγοριῶν τίθεται ὁ ποιητής, καὶ οὐδὲ δεῖ ἀλληγορεῖν, εἰ μὴ πρότερόν τις καταστήσει καὶ κρατυνεῖ τὸν μῦθον εἰς πιθανότητα. Ἀρίσταρχος μέντοι μηδέν τι τῶν Ὀμήρου, ὡς καὶ προερρέθη, ἀλληγορεῖν ἀξιῶν, οὐ μόνον ὑπερβολικόν τι λέγει, ἀλλὰ καὶ σοφίας μεγάλης ἀφαιρεῖται τὸν ποιητήν. (η. 851 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «ὠρέξατο ἔγχεϊ χαλκείῳ», ἥτοι ἀνέτεινεν ἔγχος καὶ ἔτεινεν ἑαυτὸν τῷ ἔγχει. καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ «ἔγχει ὀρέξασθω». Τοῦτο δὲ παρακατιῶν σαφέστερον λέγει «ὠρῆματο ἔγχεϊ χαλκείῳ». [Ἐνταῦθα δὲ εἰπὼν ὁ ποιητής καὶ ζυγὸν ἠνία θ' ἵππων, τὸν ἵππειον ζυγόν, ὃν πρὸ τούτων ἔφη, πρὸς διαστολὴν ἑτεροῖων ζυγῶν διέλυσεν εἰς τὸ «ζυγὸν ἵππων».] (η. 848) Τοῦ δὲ αἴνυτο θέμα αἴνυμι, ὅπερ ἀπλῶς μὲν ληφθὲν ἀντὶ τοῦ ἀφαιρῶ λέγεται γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ αἴρω αἴρνω αἴρνω, αἴρνωμι, ἐξ οὗ τὸ «τυρῶν αἰνύμενοι» ἐν Ὀδυσσεΐα. Εἰ δὲ φονία λέξις ἐστί, πρόκειται, φασίν, αὐτοῦ τὸ κτῶ κταίνω, ἀφ' οὗ ἀπελεύσει τοῦ τ καίνω, ἐξ αὐτοῦ δὲ ὁμοίως αἴνω, ὅθεν αἰνύω αἴνυμι καὶ «θυμὸν αἰνύμενος». (η. 846) Ὅτι τὸν Διομήδην σεμνολογῶν ὁ ποιητής ὡς εὐθύς ἀριστεύσοντά φησιν «Διομήδεα δῖον, Αἰτωλῶν ὄχ' ἄριστον, Ὀϊλέος ἀγλαὸν υἷον». (η. 854-6) Ὅτι τὸ μὲν τοῦ Ἄρεος ἔγχοςχειρὶ λαβοῦσα ἡ Ἀθηνᾶ «ῶσεν ὑπ' ἐκ δίφροιο ἐτώσιον ἀΐχθηται», τὸ δὲ τοῦ Διομήδους ἐπέρεισε «νεΐατον ἐς κενεῶνα, ὅθι ζωνύσκετο μίτρην» ὁ Ἄρης, ἔνθα μιν «οὔτα τυχῶν, διὰ δὲ χροᾶ καλὸν ἔδαψεν, ἐκ δὲ δόρυ σπᾶσεν αὐτίς. ὃ δ' ἔβραχε χάλκεος Ἄρης, ὅσσην τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι ἄνδρες ἐν πολέμῳ ἔριδα ξυνάγοντες Ἄρηος». Καὶ ἔοικεν ὁ Διομήδης ἐν πλήθει τοσοῦτων 2.216 χιλιάδων τὴν ἀρρενωπὸν ἀριστείαν ἄρτι ἐνδείξασθαι, κένωμά τι εὐρῶν ἐν ἄκροις καὶ ἀραΐωσιν λαοῦ. τοῦτο γάρ, φασίν, αἰνίττεται ὁ νεΐατος κενεῶν. Καὶ δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς ἐν πλείονι συνασπισμῷ ἀριστεύσαι νῦν ὁ ἥρως ἢ ὅτε τὴν θῆλυν Ἀφροδίτην ἔτρωσεν, ὡς καὶ Ἡράκλειτος πλατύτερον ἀλληγορεῖ. Καὶ ἔστι μείζων αὕτη ἀριστεία. ἐκεῖ μὲν γὰρ οὐ παρῆν τις γενναῖος τῶν Τρώων πρόμαχος τοῦ Αἰνείου κειμένου, ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἐκτωρ ὁμιλεῖ, ὁ τῶν Τρώων

ἄριστος, καὶ οὕτως εὐδοκιμεῖ ὡς καὶ τὸν Ἄρην δοκεῖν σὺν αὐτῷ εἶναι. ὁ τοίνυν Διομήδης κατὰ τοῦ τοιοῦτου πολέμου δράσας γενναῖα μέγα τι ποιεῖ. διὸ καὶ αὐτὸν τὸν Ἄρην λέγεται βαλεῖν. (η. 860) Τὸ δὲ ἑννεάχιλοι ἢ δεκάχιλοι διὰ μὲν διχρόνου γραφόμενον ἔχει τερατείαν ποιητικὴν καὶ μεγαλοπρέπειαν. Ἐὰν δὲ διὰ διφθόγγου κατὰ τινος γράφεται, οὐ μόνον ἀδιανόητόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πάνυ μικροπρεπές. τί γὰρ μέγα, ἐὰν ἑννέα χιλιῶν ἢ δέκα φωνῆν ὁ τοιοῦτος Ἄρης ἀφήσιν, ὅπου γε ὁ θνητὸς Στέντωρ αὐδᾶν ἔχει ὅσον ἄλλοι 2.217 πεντήκοντα; πῶς δὲ καὶ τρόμος εἶλεν Ἀχαιοὺς τε Τρῳάας τε δείσαντας ἐκ τῆς βοῆς, ἐὰν δεκάστομος ᾗ; ἐφ' οἷω δὲ μεγαλείω δεκαστόμου βοῆς ἐπεσημάνθη τὸ «τόσον ἔβραχ' Ἄρης, ἄτος πολέμοιο», τουτέστιν ἀκόρεστος, κραθεὶς ἐκ τοῦ ἄτος, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. Ὠρμητο δὲ ὅμως ἢ διὰ διφθόγγου ἀλλόκοτος γραφὴ ἐκ τοῦ «οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν στόματ' εἶεν», καὶ ἔχοι ἂν ἴσως οὕτω τερατῶδες τι ὁ λόγος, ὡς οὕτως ἐκάστου τῶν ἰαχόντων Τρῳῶν γεγωνὸς φθειγομένου, καθάπερ ἂν εἰ καὶ πολλοῖς ἐχρᾶτο στόμασιν, ὧν οἷον πύλαι τὰ χεῖλη. (η. 857) Ὅρα δὲ τὸ «ζωνύσκετο μίτρην», διασαφητικὸν ὄν καὶ αὐτὸ τῆς πολεμικῆς ζώνης καὶ τοῦ ἑτεροιοῦσθαι αὐτὴν πρὸς τὴν μίτραν. ἄλλως γάρ, εἴπερ ζώνη ἢ μίτρα, πῶς ἂν ζωνύσκοιτο; (η. 858) Τοῦ δὲ δάπτειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ δαρδάπτειν καὶ δαπταί αἱ μυῖαι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, πρωτότυπον τὸ δῶ, ἐξ οὗ τὸ δαίω, καθ' οἷον ἂν τις ἐρεῖ σημαίνομενον. Ὡς γὰρ βῶ βάπτω, ῥῶ ῥάπτω, κνῶ κνάπτω, τὰ ἐτέρωθι σαφῶς δηλωθέντα, οὕτω καὶ δῶ δάπτω. (η. 859) Τὸ δὲ βράχειν ἰδοῦ καὶ ἐπὶ μεγάλης βοῆς, ὀπλιτῶν μέντοι. (η. 861) Τὸ δὲ «ἔριδα ξυνάγοντες Ἄρης» ἔχει μὲν διαστολὴν πρὸς ἑτέρας ἔριδας, ἐπιτείνει δὲ συγκριτικῶς τὴν ἑνταῦθα πολεμικὴν ἰαχὴν, ὡς μὴ κατὰ τὰς ἄλλας οὕσαν, τὰς ἀπλῶς βοωμένας, ἀλλ' ὁποῖαν ἰαχήσαιεν ἂν μυριοπληθεῖς ἄνδρες πόλεμον συρρηγνύντες. Ὡς περ δὲ ξυνάγεται πόλεμος ὁ ἐκ πολλῶν ἀνδρῶν τῶν καθέκαστα, οἷον «ἵνα ξυνάγωμεν Ἄρηα», ταῦτόν δ' εἶπεῖν συμφέρεται, κατὰ 2.218 τὸ «συμπερτὴ δ' ἀρετὴ πέλει ἀνδρῶν», οὕτω ξυνάγεται καὶ ἕρις ἢ κατὰ πόλεμον. (η. 862 ς.) Ὅτι ἐν Ὀδυσσεΐα μὲν τὸν Κύκλωπος βαρὺν φθόγγον ὀλίγοι τινὲς ἔδεισαν, ἑνταῦθα δὲ Ἄρεος βοήσαντος λαοὶ τρέμουσι. Φησὶ γὰρ «τοὺς δ' ἄρ' ὑπὸ τρόμος εἶλεν Ἀχαιοὺς τε Τρῳάας τε δείσαντας. τόσον ἔβραχ' Ἄρης», ὡς εἴρηται, οὐ βοὴν ἀγαθὸς αὐτὸς ὢν, ἀλλὰ καὶ τὸν φθόγγον οὗλος. (η. 8647) Ὅτι ὀπηνίκα καυματηρᾶς οὔσης τῆς ἡμέρας πρὸς ἀνατολὴν ἢ δύσιν μελαίνεται ὁ ἀήρ, ἄνεμος προσδοκᾶται. ὃ καὶ Ὀμηρος ἐκ παρέργου ἐν παραβολῇ δηλοῖ, φιλοσοφῶν ὡς οἷον ἐκ παρόδου καὶ λέγων ὅτι «οἷη δ' ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀήρ καύματος ἐξ», ἡγουν μετὰ καῦμα, «ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνημένοιο, τοῖος Διομήδεϊ χάλκεος Ἄρης φαίνεθ' ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν», τουτέστιν εἰς νέφος ἔδοξεν ἐσχηματῆσθαι ὁ μυθικὸς Ἄρης, φεύγων ἐκ τοῦ πολέμου. Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς Ἀφροδίτης ἀσφαλέστερον εἶπε τὸ «μελαίνετο δὲ χροῖα καλόν», ἑνταῦθα δὲ ἄλλως τερατώδη ταύτην τῷ Ἀρεῖ μελανίαν τὴν διὰ τοῦ νέφους προσέπλασεν. ὅθεν ἔμφασίν τινα δίδωσι τοῦ νέφους τι νοεῖν καὶ τὴν τοῦ Ἄιδου κυνῆν, ὡς καὶ προγέγραπται, εἶγε καὶ ὁ Ἄρης νῦν ἀφανὴς γίνεται, νεφωθεὶς οἷον καὶ ζοφωθεὶς, οἷα τις ἐκ νεφῶν ἐρεβεννὴ ἀήρ φαίνεται. Εἴη δὲ ἂν αὕτη νέφωσις ἐκ παχείας κόνεως ὑψοῦ ἀρθείσης ἐν τῇ συντόνῳ κινήσει τῶν μαχομένων, ὅτε ἢ μάχη ἐκλίνθη γενομένης τροπῆς. Ὅρα δὲ καὶ σχῆμα παραβολῆς καινότερον. οὐ γὰρ ἐκ παραβολικοῦ ἄρχεται ἐπιρρήματος, ἀλλ' ἐξ ἀντωνυμίας ἀναφορικῆς. Φησὶ γάρ· οἷα ἐρεβεννὴ ἀήρ, τοῖος ἐφαίνετο Ἄρης. (η. 864) Ὅρα δὲ καὶ τὸ ἀήρ θηλυκῶς καὶ νῦν λεχθὲν καὶ ἐκτεῖνον τὴν ἄρχουσαν. (η. 865) Ἡ δὲ ἑξέξι πρόθεσις οὐ μόνον ἑνταῦθα εἴληπται ἀντὶ τῆς ἑξέξι προθέσεως, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, οἷον «πιόμενα ἐκ βοτάνης», ἧτοι μετὰ τὴν βοσκήν, καὶ «ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποί», ἧτοι μετὰ τὰς νύκτας. (η. 864) Διπλάζεται δὲ τὸ ἀμετάβολον ἐν τῷ ἐρεβεννῇ ἀναγκαίως 2.219 εἰς μέτρον χρεῖαν. πάσχει δ' αὐτό ποτε καὶ ἡ φαεννὴ καὶ ἡ κλεεννὴ, ἅπερ εἰσὶν ἡ φαεινὴ καὶ ἡ κλεινὴ. [(η. 868) Ὅτι

διασαφῶν ἐνταῦθα τὴν τοῦ Ὀλύμπου λέξιν φησὶν «ἵκανε θεῶν ἕδος, αἰπὺν Ὀλυμπον».] (η. 869) Ὅτι διδάσκων κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς παραποιήσιν ἐπῶν φησι περὶ Ἄρεος «πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο θυμὸν ἀχεύων», ὃν δὴ στίχον ἔφη ἐν τῇ Ἄρα ψωδία περὶ Αἰγαίῳνος, θεὸς ἐκεῖ ἀντὶ τοῦ «θυμὸν ἀχεύων» τὸ «κύδει γαίῳν». (η. 870) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐπὶ Ἀφροδίτης, ἄμβροτον αἶμα καταρρέειν ἐξ ὠτειλῆς λέγει τοῦ Ἄρεος, ἐπαναπαυσάμενος ἤδη τῇ λέξει τοῦ αἵματος μᾶλλον ἢ περὶ τῆ τοῦ ἰχώρος, περὶ οὗ προεῖρηται. «Δεῖξε» γάρ, φησὶν, «ἄμβροτον αἶμα καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς». (η. 872) Ὅτι ὡσπερ προκαλῶ προκαλίζω, καναχῶ καναχίζω, στοναχῶ στοναχίζω, μηρυκῶ μηρυκίζω, μοχθῶ μοχθίζω παρὰ Θεοκρίτῳ, οὕτω πολλαχοῦ καὶ νεμεσῶ νεμεσίζω. εὗρηται δὲ καὶ τὸ ἠρεμίζω, καὶ αἰτίζω, ὡσπερ καὶ πολεμίζω. Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἀτρεμίζειν φησὶν. (η. 872–4) Ἰστέον 2.220 δὲ ὅτι ὁ ἐκτραγωδῶν πρὸς τινὰ ὑπερέχοντα πάθος οἰκεῖον, ὅπερ ἔπαθε παρὰ τινος τῶν συνήθων, εἶποι ἂν «οὐ νεμεσίζη ὄρων τάδε καρτερὰ ἔργα; αἰεὶ τοὶ ῥίγιστα τετληότες εἰμέν», ἤγουν ἐσμέν, «ἀλλήλων ἰότητι», τουτέστι βουλῇ, «χάριν ἄνδρεςσι φέροντες». Παρώδηται δὲ ἡ ἀρχὴ τῶν ῥηθέντων κατὰ μίαν λέξιν ἐκ τῶν πρὸ ὀλίγου ῥηθέντων, ἔνθα ἔφη «Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζη Ἄρηι τάδε καρτερὰ ἔργα;» Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ «καρτερὰ ἔργα» οὐκ ἐπὶ ἐπαίνου κεῖται ἀλλ' ἀντὶ τοῦ βιαστικά, καθ' ὃ καὶ βέλος λέγεται καρτερόν. πάντως γὰρ οὐκ ἐπαινεῖ ὁ Ἄρης, ἀ κακῶς ἔπαθε διὰ τὴν Ἀθηνᾶν. οὕτω δὲ καὶ λόγος κρατερός ὁ ἀπειλητικὸς καὶ βίαν δηλῶν. (η. 875) Ὅτι τὸ «σοὶ πάντες μαχόμεθα», ἤγουν διὰ σέ, ὅμοιον τῷ «σοὶ ζῶ», ἤτοι διὰ σέ. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα ὡς ἀδιανόητα δοκεῖ πρὸς τὸν Δία λέγειν ὁ Ἄρης ἐν τῷ «σοὶ μαχόμεθα. σὺ γὰρ ἔτεκες ἄφρονα κούρη». οὐ γὰρ αἴτιος μάχης ὁ ἄφρονα παῖδα γεννήσας οὐδὲ αἰτιατέος ἀπλῶς. (η. 877–80) Διὸ καὶ τὸν λόγον ἐπιδιορθούμενος ἐπάγει «ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι θεοὶ εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ, σοὶ τ' ἐπιπεύθονται καὶ δεδμημέσθα ἕκαστος; ταύτην δὲ οὐτ' ἔπει προτιβάλλεαι, οὔτε τι ἔργω», ὃ ἐστίν, οὔτε λόγῳ οὔτε ἔργῳ λυπεῖς, ἀλλ' ἀνίεις, ἤγουν ἀναπέθεις, «ἐπεὶ αὐτὸς ἐγείναο» καὶ ἐξῆς. Καὶ οὕτως γίνεται ὀρθὸς καὶ σπουδαῖος ὁ τοῦ Ἄρεος λόγος. Τῷ ὄντι γὰρ αἰτιατέος πατήρ, ὃς γεννήσας ἄφρονα παῖδα, οὐκ ἐπέχει τῆς ἀφροσύνης αὐτήν, ἀλλὰ καὶ προσερεθίζει. [Ἰστέον δὲ ὡς ἡ ῥηθεῖσα κατὰ τοῦ Διὸς αἰτίασις, ὃς ἐστὶ ποτε καὶ νοῦς, αἴνιγμά ἐστι τοῦ ἐν τοῖς ἐφάμαρτοις πράξεσιν, ἃς οὐκ ἂν ἐν ζῳαῖς ἀλόγοις εὗρη τις, τὸν νοῦν αἴτιον εἶναι βαθέα 2.221 κυβιστῶντα καὶ πονηρευόμενον καὶ οὐ διευκρινοῦντα τὸ δέον αἰε.] (η. 878) Ὅρα δὲ τὸ «δεδμημέσθα ἕκαστος», σύνεσιν ἔχον ἐπιδιορθωτικὴν τοῦ «σοὶ τ' ἐπιπεύθονται». Εἰ γὰρ κατὰ τὸ «σοὶ πείθονται» ἐσχημάτισε καὶ τὸ δέδμηνται, οὐ καλῶς ἐλάλει, ὡς δοκῶν ὑπεξάγειν ἑαυτὸν τοῦ πείθεσθαι καὶ δεδμηῆσθαι κατὰ τοὺς λοιπούς. [Δῆλον δὲ ὅτι διαφορὰ ἐστὶ τοῦ πείθεσθαι καὶ δεδμηῆσθαι. οὔτε γὰρ πᾶς ὁ πειθόμενος ἄρχοντι ἐξ ἀνάγκης καὶ δεδμημένος ἐστὶν ἐκείνῳ οὔτε πᾶς ὁ δεδμημένος τινὶ ἤδη καὶ πείθεται. πολλοὶ γὰρ ἀπειθεῖν τοῖς ἄρχουσι βούλονται. Ὅτι δὲ καὶ εὐοδώτερον εἰς μέτρον τὸ ὅσοι θεοὶ εἰσι καὶ τὸ πείθονται καὶ τὸ δεδμημέσθα, ἢ περὶ τὸ ἐσμέν καὶ πειθόμεθα καὶ δεδμημέσθα, οὐδ' αὐτὸ ἀδηλόν ἐστι.] (η. 877) Τὸ δὲ «ὅσοι θεοὶ ἐν Ὀλύμπῳ» πρὸς διαστολὴν εἶπε τῶν ὑποταρταρίων, οἱ διὰ τὸ μὴ πείθεσθαι Διὶ καὶ δεδμηῆσθαι κάτω ἐρρίφησαν. (η. 879) Τὸ δὲ προτιβάλλεαι, ὃ ἐστὶ προσβάλλη, μάχιμος λέξις, Ἄρεϊ φίλη, ἀφ' ἧς ἡ κατὰ πόλεμον προσβολή, [ἴσον ὃν τῷ ἐπιπλήττεις. Τῷ δὲ προτιβάλλεαι παθητικῶς ῥηθέντι ὅμοιον καὶ τὸ «σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν».] Ἐν τούτοις δὲ οὐ μόνον ἄφρονα κούρη, ἀλλὰ καὶ οὐλομένην καὶ ἥ ἀήσυλα ἔργα μέμηλε καὶ ἀΐδηλον καὶ μαργαίνειν πείθουσιν καὶ τοιαῦτά τινὰ τὴν Ἀθηνᾶν ὁ ἄφρων Ἄρης ἀποκαλεῖ. Καὶ τί γὰρ ἄλλ' ἢ κανῶν τίς ἐστὶ διεστραμμένος ἅπας ἄφρων πρὸς ἑαυτὸν μετάγειν καὶ στρεβλοῦν ἐθέλων καὶ τὰ ὀρθὰ καὶ μηδὲν αὐτοῦ ἀπειοικέναι κρίνων καὶ τοὺς εὖ ἔχοντας λόγου καὶ φρονήσεως; καὶ τοιαῦτα μὲν ὁ ἀλόγιστος Ἄρης. (η. 889–98) Ὁ δὲ Ζεὺς, ὃς εἰς

νοῦν λαμβάνεται, τὰ μὲν πρῶτα ἐξουθενῶν αὐτόν φησι «μή μοι ἄλλοπρόσαλλε παρεζόμενος μινύριζε», καὶ τὰ ἐξῆς, ὅσα πρέπει παρωδηθῆναι εἰς ἄλογον θυμόν. ἐπάγει γὰρ [παραποιῶν στίχον προπεποιημένον] «ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι θεῶν, [οἱ Ὀλυμπον ἔχουσιν], αἰεὶ γάρ τοι ἕρις φίλη πόλεμοί [τε μάχαι τε.] μητρός τοι μένος ἐστὶν ἀάσχετον» καὶ ἐξῆς, ὡς ῥηθήσεται. Εἶτα ἐφιστᾶ καὶ αὐτῷ τὸν παρὰ θεοῖς 2.222 ἰατρὸν Παιήονα καὶ ἰᾶται τὸ τραῦμα, διότι, φησὶν, ἐξ ἐμοῦ γένος ἐσσί. Τῷ ὄντι γὰρ προσδεῖται καὶ τοῦ ἀλόγου μέρους τῆς ψυχῆς τοῦ θυμικοῦ διὰ τι συγγενές ὁ νοῦς καὶ ἡ φρόνησις, καθὰ καὶ δορυφόρων οἱ βασιλεῖς. διὸ καὶ ἄγχουσι μὲν αὐτὸ καὶ ἐπιπλήττουσι καὶ ὑπεῖκιν ποιοῦσιν, οὐ μέντοι καὶ τέλεον ἐξαφανίζουσιν. (η. 876) Ἀήσυλα δὲ ἔργα ἢ τὰ βλαπτικά παρὰ τὸ ἄσαι, ἢ τοὶ βλάψαι, πλεονασμῷ τοῦ ῥη, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπέρφανος ὑπερήφανος, καὶ ἐν ἄλλοις, ἢ τὰ ἀηδῆ παρὰ τὸ ῥα στερητικὸν καὶ τὸ ἦσαι τὸ εὐφρανεῖν. Ποιητικὴ δὲ ἡ λέξις καὶ πεζῷ λόγῳ οὐκ εὐχρηστος. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς περὶ ἀπειθοῦς τινος ἐροῦμεν ἂν πρὸς ἐπιεικῆ ἄρχοντα τὸ «ἄλλοι μὲν πάντες σοί τ' ἐπιπέθονται» καὶ τὰ ἐξῆς. (η. 880) Καὶ ὅτι ἐν τῷ «αὐτὸς ἐγείναο παῖδ' αἰδῆλον», ὃ παράφρασις ἐστὶ τοῦ (η. 875) «σὺ γὰρ ἔτεκες ἄφρονα κούρην», ὑποδηλοῖ ὁ Ὀμηρος ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ποιηταῖς, ὡς ἐκ μόνου Διὸς ἐγένετο ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ οὐχ' ὡσπερ ὁ Ἄρης, ἐξ αὐτοῦ καὶ Ἥρας. Τὸ δὲ ἀνιέναι, ἢ τοὶ ἀναπεῖθιν, λέξις Ὀμηρῶ συνήτης, πολλαχοῦ κειμένη. (η. 882) Διὸ καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «μαργαίνειν ἀνέηκεν», ἢ Ἀθηνᾶ δηλαδὴ τὸν Διομήδη, ταυτόν ἐστι τῷ ἀνέπεισε, διήγειρεν, ἠρέθισε. Τὸ δὲ μαργαίνειν, ὃ ἐστὶ μαίνεσθαι, καὶ ὁ πρωτότυπος αὐτοῦ μάργος βαρυτόνως, ἢ μαργός ὀξυτόνως κατὰ Τυραννίωνα, ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἀρνητικοῦ καὶ τοῦ ἔργον γίνεται κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἀρήγειν. οὔτε γὰρ ἔργον τι σπουδαῖον τῷ μαργαίνοντι οὔτε ἀρήγεται ὡς ἀποδυσπετών. [(η. 889) Σημεῖωσαι δὲ ὡς, εἰ καὶ ἡ ἄλλος ἀντωνυμία οὐκ ἔχει κλητικὴν ἀναγκαίῳ λόγῳ κατὰ τοὺς τεχνικούς, ἀλλ' ἰδοὺ ἐν τῇ συνθέσει τοῦ ἄλλοπρόσαλλε 2.223 ἔσχεν, ὅπερ ἐνέλειψε τῇ ἀπλότητι. ἔτι δέ, εἰ καὶ τὸ οὐδέτερον αὐτοῦ ὀφείλον εἶναι ἄλλον μετὰ τοῦ ῥα ἀναλόγως, ὅμως πέπονθεν αὐτοῦ ἔνδειαν, ὡς καὶ τὸ τοιοῦτο καὶ τοσοῦτο, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνει αὐτό, καθ' Ἡρωδιανὸν εἰπεῖν, ἐν τῷ ἄλλοπρόσαλλον. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ ἔξαλλον καὶ ἀναλλον.] (η. 883 ς.) Ὅτι συγκεφαλαιούμενος ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ Ἄρεος ἐν βραχυτάτῳ τὰ εἰς πλάτος ἤδη τερατευθέντα φησὶ «Κύπριδα μὲν πρῶτον οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ, αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο δαίμονι ἴσος», ὃ Διομήδης δηλαδὴ. (η. 885) Ὅτι τὸ φυγεῖν περιφράζων φησὶν «ἀλλά μ' ὑπήνεικαν», ἢ γουν ὑπήνεγκαν, ὑπεξήγαγον, «ταχέες πόδες». (η. 886 ς.) Ἄρης δὲ καὶ τοῦτό φησιν, λέγων καὶ ὡς, εἰ μὴ ταχὺ ἔφυγεν, αὐτοῦ ἂν «πήματ' ἔπασχον ἐν αἰνῆσιν», ὃ ἐστὶ δειναῖς ἢ αἰαναῖς, «νεκάδεσιν, ἢ κεν ζῶς ἀμενηνὸς ἔα χαλκοῖο τυπῆσιν», ἢ γουν ἐὰν ζῶν ἀσθενῶς εἶχον ταῖς ἐκ σιδήρου πληγαῖς. Τὸ γὰρ «ἢ κεν» γράφεται μὲν διὰ τοῦ ῥη παρὰ τοῖς ἀκριβεστέροις, ἐρμηνεύεται δὲ ἀντὶ τοῦ εἰ διστακτικοῦ, ὡς καὶ τὸ «ἢ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσιν», καὶ ἄλλα δέ τινα, περὶ ὧν προεῖρηται. Λέγει δὲ νεκάδας τὰς τάξεις τῶν νεκρῶν. Τὸ δὲ ζῶς ἐκ τοῦ ζωός 2.224 γίνεται κατὰ συναίρεσιν, οἷον «ζῶος ἔην» καὶ «Ἄδρηστον ζῶν ἔλε». Διὸ καὶ ὀξύνεται ὡς ἐκ βαρείας καὶ ὀξείας συναιρεθέν, εἰ καὶ ὁ Ἀσκαλωνίτης αὐτὸ περιέσπα, καθὰ φασιν Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος. Καὶ οὐκ ἔστιν ὅμοιον τῷ σῶς ὁ ὑγίης. ἐκεῖνο γὰρ ἐκ τοῦ σάος ἢ σόος περιέσπασται, ὡς ἐξ ὀξείας καὶ βαρείας κραθέν. [Τὸ δὲ ἔα Ἴωνικόν, οὐ κοινὸν τὸ ἦα, ὃ δηλοῖ τὸ ἦν, κεῖται καὶ ἐν ἄλλοις, καί που ῥηθήσεται σαφῶς περὶ αὐτοῦ.] (η. 889–91) Ὅτι πρὸς ἐριστικὸν καὶ ἀλλήναλλον ἄνθρωπον δυσωποῦντα πρέπει ῥηθῆναι τῶν τοῦ Διός, ὡς ἐρρέθη, πρὸς Ἄρην τὸ «μή τί μοι, ἄλλοπρόσαλλε, παρεζόμενος μινύριζε. ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι· αἰεὶ γάρ τοι ἕρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε». ὃ ἐκ τῆς ῥα ῥαψωδίας παρελκυσθὲν ἀπαραποιήτον κεῖται. τὸ μέντοι πρὸ αὐτοῦ 2.225 ἔπος παρῶδηται. ἀντὶ γὰρ τοῦ «ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι διοτρεφέων βασιλῆων», ὃ ἐκεῖ ἐρρέθη, ἐνταῦθά φησιν «ἔχθιστος θεῶν, οἱ Ὀλυμπον

ἔχουσιν». (η. 889) Ἰστέον δὲ ὅτι μινυρίζειν ἐστὶ τὸ μινυδὸν κατὰ Ἀττικούς, ἦτοι μικρὸν καὶ ἡρέμα, κλαίειν. [Παλαιὸς δὲ τις γράφει οὕτω ῥητῶς «μινυρίζειν τὸ ἡρέμα καὶ λεπτὸν ἄδειν. οἱ δὲ τινες τὸ θρηνεῖν καὶ ἀποδύρεσθαι». Ἡ δὲ χρῆσις τοῦ μινυοῦ φυλάττεσθαι δοκεῖ καὶ εἰσέτι νῦν ἐν Ἀθήναις. Εἰ δὲ ἐκ τοῦ μινυός ὁ Μινύας τὸ κύριον καθάπερ ἐκ τοῦ τυτθός ὁ Τυδεύς, στοχάσασθαι μὲν ἔστιν, ἀποφῆνασθαι δὲ οὐ.] (η. 890 ς.) Ἐν δὲ τῷ «αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη» καὶ ἐξῆς, ἀστέρα τὸν καὶ πρὸ ὀλίγου ῥηθέντα παρατιθέασιν οἱ παλαιοί, ὡς ὧδε κάλλιστα κειμένου τοῦ λόγου ἦπερ ἐπὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἐν τῇ ᾠδῇ ῥαψωδία. ὅπως δ' ἂν ἔχοι τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἐν ἐπαίνῳ κεῖται τὸ αἰεὶ φίλερι. Χρῆ γὰρ κατὰ τοὺς σοφοὺς πολεμικὸν εἶναί τινα, οὐ μὴν φιλοπόλεμον. (η. 892 ς.) Ὅτι τὸ τῆς Ἥρας ἀνένδοτον πρὸς τὸν Δία δηλοῦται μὲν καὶ ἐν τῇ ᾠδῇ ῥαψωδία, ἐνταῦθα δὲ ἀριδιλότατα, ἐν οἷς αὐτὸς ὁ Ζεὺς ἀάσχετον λέγει τὸ μένος ἐκείνης καὶ οὐκ ἐπίεικτον, εἰ καὶ ὑπ' αὐτοῦ σπουδῇ δάμναται ἐπέεσσι. Διασαφητικὸν δὲ ἐστὶ τοῦ ἀάσχετον τὸ ἐπίεικτον, εἴπερ καὶ ταῦτ' ὅσοντες σχέσθαι καὶ εἴκειν. Οὐ δύο δὲ στερήσεις ἔχει τὸ ἀάσχετον κατὰ τὸ ἀάατον. οὐ γὰρ, ὡς περ ἀάατον ἔστιν ὅτε τὸ ἀτηρόν, οὕτω καὶ ἀάσχετον τὸ σχετόν. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ᾠδῇ ἐπιτείνει, τὸ δὲ δεύτερον στερεῖ, ὡς δηλοῦν τὸ ἄγαν ἀκατάσχετον. (η. 894) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τι κεῖται παιδευτικὸν τοῦ φυλάττειν μυστήρια. Ὁ γὰρ τὴν Ἥραν ἐρεθισθεῖσαν κατὰ τοῦ Ἄρεος Ζεῦς εἰδὼς λέγει διστακτικῶς ὀφείσθαι τὸν Ἄρην κείνης τάδε πάσχειν ἐννεσίησιν, 2.226 ἤγουν συμβουλαῖς, αἱ γίνονται οὐκ ἀπὸ τοῦ ἐννέπω, ἀλλ' ἢ ἀπὸ τοῦ ἔννοια κατὰ τοὺς παλαιούς, πρὸς ὁμοιότητα, φασί, τοῦ πηγόμαλλος πηγεσίμαλλος, ἢ μάλλον ἀπὸ τοῦ ἐνίημι, τὸ ἐμβάλλω, κατὰ τὸ «ἐν φρεσὶ βάλλεο σῆσιν», ἵνα ἐκ τοῦ ἐνίημι ἐνεῖμαι ἐνεῖσαι γίνεται ἐνεσία, καὶ διπλασμῶ τοῦ ἔννεσία, ἢ εἰς νοῦν ἐνιεμένη συμβουλή. (η. 891–8) Ὅτι τὴν φύσει πατρικὴν σχέσιν καὶ ἐν μύθοις ὑπεμφαίνων ὁ ποιητὴς πλάττει τὸν πατέρα Δία λέγοντα πρὸς τὸν Ἄρην ὡς, εἰ καὶ φίλερις εἶ αἰεὶ καὶ μάχιμος καὶ ἀΐδηλος, ὁ φθάσας Ἄρης εἶπε κατὰ Ἀθηνᾶς, καὶ διὰ τοῦτο ἀνόμοιος τῷ πατρί, «ἀλλ' οὐ μάν σ' ἔτι δηρὸν ἀνέξομαι ἄλγε' ἔχοντα. ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσί». ὁ διασαφῶν ἐπάγει «ἐμοὶ δέ σε γείνατο μήτηρ», ἤγουν οὐχ' ἀπλῶς ὁμογενὴς εἶ, ἀλλὰ καὶ υἱός, ὡς εἴπερ, φησὶν, «ἐξ ἄλλου γε θεῶν γένεου», ὅ ἐστιν, ἐγένου, «ὧδ' ἀΐδηλος», ὁ σὺ ὠνειδίσας εἰς Ἀθηνᾶν, «καὶ κεν δὴ πάλαι ἦσθα ἐνέρτερος Οὐρανίωνων», κατὰ τοὺς Τιτᾶνας δηλαδὴ. Χείριστος ἄρα ὁ μυθικὸς Ἄρης. διὸ καὶ καλῶς ὠκνεῖ εἰπεῖν τὸ «σοὶ τ' ἐπιπειθόμεθα». οὐ γὰρ οἶδε πείθεσθαι, εἰ καὶ ἄκων δέδμηται. Ὅρα δὲ τὸ γένεου πρὸς ὄγκον λόγου φρασθέν. ἄλλως γὰρ ἦν γένου εἰπεῖν. (η. 898) Τὸ δὲ ἐνέρτερος ἢ ἐντέλειά ἐστι τοῦ νέρτερος. Καὶ ταῦτα μὲν μυθικῶς ἐκ Διὸς πρὸς Ἄρην. (η. 895) Ἐν οἷς τὸ «ἀνέξομαί σε» ἀσυνήθως τοῖς ὕστερον αἰτιατικῇ συντάσσεται. ἀλληγορικῶς δὲ τί αὐτὰ βούλονται, προεῖρηται. (η. 899) Ὅτι ἄνωγε μὲν τὸ ἐκέλευε προπαροξυτόνως, οἷον «Παιήον' ἄνωγεν ἰήσασθαι», ὁ καὶ ἀνώγει, γράφεται ἀπὸ τοῦ ἀνώγω ῥήματος, οὗ ὁ μέλλων ἀνώξω. ἐπὶ δὲ τοῦ ἦνοιγε προπερισπᾶται, οἷον «οὐ τις θεὸς ἄλλος ἀνώγεν», ἐκ τοῦ ὦγεν, 2.227 ὡς ἦγεν ἀνῆγεν, εὐδε καθεῦδε, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὡς καὶ προεῖρηται, τροχαϊκὰ ῥήματα. (η. 900 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων ἠκέσατο» φάρμακα μὲν πάντως τὰ ἐπ' ἀγαθῷ, δι' ὧν ὀδύνη πέφασται, ἤγουν πεφόνευται, ὅπερ ταῦτόν ἐστι τῷ ἀκεσώδυνα καὶ φέροντα ἄκος. Τὸ δὲ «πάσσω» ἐμφαίνει ῥιζικὸν ἰατρὸν εἶναι καὶ τὸν Παιήονα, τρίβοντα βοτάνας καὶ καταπάσσοντα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐφ' ἐτέρων οἶδεν ὁ ποιητής. (η. 902–4) Ὅτι τὸ τάχος τῆς τῶν φαρμάκων, ὡς εἰκός, τοῦ μυθικοῦ Παιήονος θεραπείας ὁ ποιητὴς τεραστῶς ὑποδηλῶν λαμβάνει παραβολὴν ἐκ τυροποιίας καὶ λέγει οὕτω ταχέως αὐτὰ ξηρᾶναι τὸ τοῦ Ἄρεος ἔλκος καὶ συμπῆξαι τὸ αἶμα, «ὡς ὅτε ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν, ὑγρὸν ἐόν, μάλα δ' ὧκα περιστρέφεται κυκώοντι», τουτέστιν, οὕτω ταχέως ὁ Παιήων τὸν Ἄρην ἰάσατο συμπήξας τὸ ἔλκος, ὡς περ ὀπὸς γάλατι

ἐμβληθεὶς καὶ ὡς οἶον ἔμψυχός τις αὐτὸς κατὰ σπουδὴν ἐπειγόμενος, ἢ καὶ ἄλλως, ὡς μάλα ὦκα τῷ κυκῶντι περιστρεφόμενος, ὑγρὸν ὃν τὸ γάλα συνέπηξεν, ἢ κατὰ ἑτέραν γραφήν, ὡσπερ ὑγρὸν γάλα ἐπειγόμενον ὑπὸ τοῦ κυκῶντος συνέπηξεν ὁ ὀπός. Ὡστε ὀπός οὐ τὸ γάλα ἐστίν, ὡς μανθάνουσιν οἱ τρόφιμοι τῶν σχεδικῶν αἰνιγμάτων, οἷα τοῦ ὀποῦ τούτου, καθὰ γάλακτος, παραβδάλλοντες ἰδιωτικώτερον, ἀλλὰ 2.228 κυρίως ὀπός καλεῖται ἢ τὸν τυρὸν συμπήττουσα πυετία. ὅθεν καὶ ὀπίας τυρός ὁ πεπηγὸς ὑπὸ ὀποῦ. Λέγεται μέντοι ὀπός καὶ τὸ γαλακτώδες τῆς συκῆς, ναὶ μὴν καὶ τὸ ὑγρὸν, ὃ τὰ φύλλα πρὸς τοῖς κλάδοις συνέχει. ὅθεν καὶ ἡ ὀπώρα παρωνόμασται. Τῶν τις δὲ παλαιῶν φησὶν «ὀπός· ἢ πυτία, τὸ τῶν δένδρων δάκρυον, τὸ γαλακτώδες τῆς συκῆς». (ἡ. 904) Ὅτι δὲ τάχους ἐστὶ δηλωτικὴ ἢ ῥηθεῖσα παραβολή, δηλοῖ ὁ ποιητὴς εἰπὼν «ὡς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο θεοῦρον Ἴαρη». Τίς δὲ ὁ Παιήων καὶ πόθεν ἡ λέξις εἴληπται καὶ ποσαχῶς λέγεται, προεῖρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐπέτεινεν ὁ ποιητὴς τὸ πολὺ τάχος τῆς συμπήξεως διὰ τοῦ ἐπείγεσθαι καὶ τοῦ ὦκα καὶ τοῦ μάλα καὶ ὅτι ἔχει τι γλυκύτητος ἢ λέξις τοῦ ἐπείγεσθαι, ὡς ἐπὶ ἐμψύχου, καθὰ ἐδηλώθη, λεχθεῖσα, εἴτε ἐπὶ τοῦ ὀποῦ νοηθεῖ εἴτε ἐπὶ τοῦ γάλατος. (ἡ. 903) Καὶ ὅτι ὑγρὸν γάλα εἶπε πρὸς διαστολὴν τοῦ τυροῦ, ὃς γάλα ἐστὶ πεπηγὸς ὀπῶ, καθὰ παραδηλοῖ ὁ ποιητὴς, ἢ καὶ γάλα καθ' ἑτέρους ξηρόν. Ὅρα δὲ καὶ τὸ κυκῶν ἀπλῶς οὕτω τεθὲν ἀντὶ τοῦ ταραττεῖν καὶ στρέφειν, καὶ οὐ μόνω τῷ κατὰ τὴν Κίρκην κυκεῶνι προσαρμόττον, ὃς ἀπὸ τοῦ χύειν καὶ χέειν κατὰ τοὺς παλαιούς παρήκται διὰ τὸ 2.229 ὑγρὸς εἶναι καὶ πόσιμος. Εἰ δὲ καὶ πράγματα κυκῶν τις λέγεται καὶ διὰ τοῦτο κυκεῶν σκώπεται, μεταφορικῆς τοῦτο μεθόδου ἐστίν. Εἴη δ' ἂν οὐκ ἄκομψον εἰπεῖν, ὡς ὁ οὕτω κυκῶν σκωπτικῶς καὶ ἐπιψόγως, ἐκεῖνος καὶ τυρεύειν λέγεται κατὰ τὸν ἐνταῦθα Ὀμηρικῶς ἐπὶ τυροποιῖα κυκῶντα. Καὶ μαρτυρήσει καὶ ὁ Κωμικὸς ἐκ τοῦ τυροῦ παρετυμολογῶν τὸ τύρευμα, ἐξ οὗ καὶ τὸ τυρβάζειν γίνεται. Σημειῶδες δ' ἐν τούτοις ὡς τὸ κυκῶν μὲν καὶ ὁ κυκεῶν διλογεῖται λαμβανόμενα ἐπὶ τε ψόγω καὶ ἄλλως δὲ δίχα ψόγου πραγματικῶς, τὸ δὲ τυρεύειν καὶ ἡ τυρεία μοναχῶς ἐπὶ φαυλότητος τίθεται. Σημειῶσαι δὲ ὅτι ὁ σοφὸς Ἡρωδιανὸς τὸ «περιστρέφεται κυκῶντι» περιτρέφεται γράφει, πάνυ ὀρθῶς. Ἐν γοῦν τοῖς περὶ τροφαλίδος φησί· τροφαλίδα ῥητέον διὰ τοῦ ὄ, οὐ τρυφαλίδα διὰ τοῦ ὄ. ἢ γὰρ λέξις εἴρηται παρὰ τὸ τρέφεσθαι, ὃ ἐστὶ πηγνυσθαι. καὶ παράγει χρῆσιν αὐτίκα τὸ «ὡς δ' ὅτε τις γάλα» ἕως τοῦ «περιτρέφεται», τὸ γάλα δηλαδὴ, «κυκῶντι», ἀντὶ τοῦ πηγνυται, φησὶν. Ὡς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ τηρῶ γίνεται τυρός ὁ τηρούμενος εἰς ἀπόθεσιν πλέον γάλατος, οὐκ ἔστιν ἐνστήναι τὸν ἐνθυμηθέντα ὁμοίαν τροπὴν τοῦ ὄη εἰς ὄυ ἐν τῷ στήσω στυλος καὶ ἄλλη ἀλμυρός. (ἡ. 905) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὑπηρετητικὴ ἐστὶν ἡ Ἰβη. καὶ 2.230 γὰρ τὸν Ἰαρην ἰατρικὴ μεθόδω μετὰ τὴν τοῦ τραύματος θεραπείαν αὐτὴ λοῦσε, χαρίεντα δὲ εἶματα ἔσσειν, ὃ ἐστὶν ἐνέδυσεν. Ἀδελφὴ δὲ ἐστὶν Ἰρας ἢ Ἰβη, ὡς καὶ Θεόκριτος μυθολογεῖ. (ἡ. 906) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα βραχὺ παρωδήσας τίθησιν ἔπος ἐκ τῶν πρὸ τούτου, ἐκεῖ μὲν εἰπὼν «ὃς ῥὰ παρὰ Κρονίωνι καθέζετο κύδει γαίων», ἐνταῦθα δὲ «πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο κύδει γαίων». (ἡ. 909) Ὅτι ἀνδρείω στρατηγῷ πρέπει τὸ «παύσας βροτολοιγὸν Ἰαρη ἀνδροκτασιάνων». 2.231 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΖΗΤΑ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ Ὅτι ἐπιγράφεται ἢ ζῆτα ῥαψωδία κατὰ μὲν σύντομον πεζολογίαν «Ἐκτορος καὶ Ἀνδρομάχης ὁμιλία», ἐμμέτρως δὲ «ζῆτα δ' ἄρ' Ἀνδρομάχης καὶ Ἐκτορός· ἐστ' ὄαριστύς». (ἡ. 1–4) Λέγει δὲ ὁ ποιητὴς ἐν καταρχῇ ταύτης τὸ «Τρώων δ' οἰώθη καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή· πολλὰ δὲ ἔνθα καὶ ἔνθα ἴθυσε μάχη πεδίοιο ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα», ἤγουν ἀκοντιζόντων κατ' ἀλλήλων, «μεσσηγύς», ὃ ἐστὶ μέσον, «Σιμόεντος καὶ Ξάνθοιο ῥοάων», τῶν Τρωϊκῶν ποταμῶν. (ἡ. 2) Τοῦ δὲ ἰθύειν, ὃ ἐστὶν ὀρμᾶν, ἢ χρῆσις καὶ παρ' Ἡροδότῳ παθητικῶς ἐν τῷ «ἰθύοντο στρατεύεσθαι». ἀφ' οὗ καὶ ἰθύς ἢ ὀρμή, οἷον «ἄριστοι πᾶσαν ἐπ' ἰθὺν μάχεσθαι τε φρονέειν τε». (ἡ. 5–8) Ἐν δὲ τῷ οὕτω τὴν μάχην ἰθύειν «πρῶτος»,

φησίν, «Αΐας Τελαμώνιος, ἕρκος Ἀχαιῶν, Τρώων ῥῆξε φάλαγγα, φῶως δ' ἐτάροισιν ἔθηκεν ἄνδρα βαλὼν ἠὺν τε μέγαν τε» Ἀκάμαντα, ὃς ἄριστος ἦν ἐνὶ Θρήκεσιν. (η. 1) Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν μάχην θεῶν μονωθῆναι λέγει, Ἄρεος δηλαδή καὶ Ἀθηνᾶς, καὶ ὅλως τῶν δαιμονιωδῶν ἐπεισοδίων, ὥστε μόνην αὐτὴν μεῖναι καθ' ἑαυτήν. Ποιεῖ δὲ τοῦτο, ἵνα μὴ τῇ συνεχεῖα τῶν τοιούτων μύθων κατασμικρύνῃ τοὺς ἥρωας ὡς μὴ ἄριστοπραγοῦντας οἴκοθεν. ἔχει δὲ τι μυθικὸν καὶ οὕτω πάλιν ὁ λόγος. βούλεται γὰρ τοὺς μὲν ἄλλους θεοὺς ἀπελθεῖν, μόνην δ' αὐτὴν τὴν σωματοειδῆ μάχην παρεῖναι τοῖς Τρωσὶ καὶ τοῖς Ἑλλησιν. Ἔοικε δὲ πῶς καὶ προεκθέσει. προαναφωνεῖ γὰρ ὡς ἡ παροῦσα 2.232 ῥαψωδία οὐκ ἔχει δαιμόνια πρόσωπα. [Φάναι δὲ ἄλλως κάλλιον, προεκτίθεται ὁ ποιητής, ὡς εἰ καὶ καλῶς ἐνταῦθα καὶ γλυκέως καὶ σεμνῶς γράψῃ καὶ ὡς οὐκ ἂν ἄλλος τις, ὅμως πρὸς ἱστορίαν ὑπτιώτερον λαλήσει καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνθρωπίνως, οὐ μὴν καθ' ὕψος δαιμόνιον τερατευσάμενος ἐκπλήξῃ τὸν ἀκροατὴν ὡς αὐτῷ σύνηθες.] (η. 2) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἔνθα καὶ ἔνθα ἴθυσεν ἡ μάχη» ἐξήγησις οἷόν ἐστι τοῦ πολυαῖκος πολέμου. ταῦτόν γὰρ τὸ πολυαῖξ καὶ τὸ ἔνθα καὶ ἔνθα τὴν μάχην ἰθύειν. (η. 3) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι εἰπὼν «ἴθυσεν ἡ μάχη» ἐπάγει «ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα», οἷονεὶ λέγων ὅτι τοῦτο ἐστὶν ἰθύειν τὴν μάχην τὸ τοὺς μαχομένους κατ' ἀλλήλων, ὡς ἐρρέθη, ἰθύειν τὰ δόρατα. Ἐνταῦθα δὲ δῆλον καὶ ὅτι τὸ ἰθύνω ἐκ τοῦ ἰθύω γίνεται, ὡς δύω δύνω, πλύω πλύνω, χύω χύνω. Ἀττικῶς δὲ εἴρηται τὸ «ἰθυνομένων κατ' ἀλλήλων δοῦρα», ἡγουν ἰθυνότων. [Δῆλον οὖν ὡς Ὀμηρικῶς ἔγραψεν Ἡρόδοτος τὸ «ἰθύοντο μάχεσθαι», ἡγουν ὠρμων.] (η. 4) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μεταξὺ Σιμόεντος καὶ Ξάνθου τὰ τῆς μάχης διάκεινται ἐν τῷ λειμῶνι, ὃν φθάσας πεδίον εἶπε Σκαμάνδριον ἀπὸ ἐνὸς τῶν δύο ποταμῶν, ἡγουν Ξάνθου τοῦ καὶ Σκαμάνδρου. Ἐνταῦθα δὲ μνηστέον καὶ τοῦ Γεωγράφου εἰπόντος, ὅτι ἰδίως Τρωϊκὸν πεδίον τὸ Σιμοεῖσιον καὶ τὸ Σκαμάνδριον, ἔνθα οἱ πλεῖστοι ἀγῶνες, ὡς καὶ προγέγραπται. (η. 5) Ὅρα δὲ καὶ ὡς τῆς μάχης μονωθείσης εὐδοκιμεῖ ὁ Τελαμώνιος, οἷα τῶν μὲν ἄλλων παρουσίᾳ θεοῦ ἀνδριζομένων, τοῦ δὲ Αἴαντος καθ' ἑαυτόν. Διὸ καὶ ὁ Σοφοκλῆς πλάττει αὐτὸν ἀλαζονευόμενον καὶ λέγοντα πρὸς Ἀθηνᾶν, ὡς ἄλλοις πέλας παρίστασο, καθ' ἡμᾶς δ' οὐποτ' ἐκρήξει μάχη. Τὸ δὲ «ἕρκος Ἀχαιῶν» ἐλλειπτικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ «ἕρκος Ἑλλήνων 2.233 ἐν μάχη». διὸ ἀλλαχοῦ ἐντελέστερον λέγει «ἕρκος ἔμεν πολέμοιο». Ἐρκος δὲ τὸ τεῖχος. ὅθεν μεταλαβὼν ὁ Θεόκριτός φησι τὸν Ἀχιλλέα «πύργον αὐτῆς», ἡγουν τεῖχος πολέμου, [παρασυλήσας ἐξ Ὀμήρου εἰπόντος ὡς μέγα πᾶσιν Ἀχαιοῖσιν ἕρκος ἐστὶ πολέμου.] (η. 6) Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἐνὸς ἀριστεύως πεσόντος μέγα γίνεται τοῖς ὁμοεθνεῖσι κακόν. ἄριστον γὰρ τινα, ὡς ἐρρέθη, βαλὼν ὁ Αἴας ὄλην ἔρρηξε φάλαγγα Τρώων, ἡγουν διέλυσε, διέρρηξε, Τρωϊκὸν πολὺν συνασπισμόν. Ἐκ τούτου δὲ δῆλον ὅτι καὶ αὐτὸς ῥηξήνωρ δύναται νῦν κατὰ τὸν Ἀχιλλέα λέγεσθαι. Ἐν δὲ τῷ «φῶως ἐτάροις ἔθηκε» φῶς τὴν νίκην φησί, διότι οἱ νικώμενοι ὡς ὑπὸ σκότῳ εἰσὶ. καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ ἐρεῖ «αἶ κέν τι φῶως ἐτάροισι γένοιο», φῶς καὶ ἐκεῖ τὴν νίκην λέγων. Ζητητέον δὲ ἐνταῦθα καὶ τὰ τοῦ Πινδάρου περὶ τῶν ἠττωμένων, [οἷς ἐπικρυφον οἶμον ἐκεῖνος εἶναι φησι διὰ τὸ κεκρύφθαι καὶ ὀκνεῖν ὑπὸ φωτὶ ζῆν ἐν τῷ αἰσχύνεσθαι τοὺς ὀρώντας.] Τοῦ δὲ φῶως τὸ σκευώρημα κατὰ τὸ γαλόως. ὡς γὰρ φῶς φῶως, οὕτω καὶ γάλως γαλόως, ἴσως δὲ καὶ Κῶς Κόως, «Κόων δὲ εὐναιομένην». (η. 14) Ὅτι πλούσιος καὶ πάνυ φιλόξενος ὁ ἐξ Ἀρίσβης Τευθρανίδης Ἄξυλος. Φησιγὰρ «ἀφνειὸς βιότοιο, φίλος δ' ἦν ἀνθρώποισι. πάντας γὰρ φιλέεσκεν ὀδῶ ἔπι οἰκία ναίων». Διὸ καὶ ἀπὸ τοῦ ἄγω ἄξω ἐτυμολογοῦσιν αὐτόν, ὡς πάντας εἰς ξενίαν ἄγοντα, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, ξεναγοῦντα καὶ καλοῦντα. ὅθεν καὶ ὁ θεράπων αὐτῷ Καλήσιος, ἐκ τοῦ καλῶ καλήσω, ὡς αἰνῶ αἰνήσω. (η. 13) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ Τευθρανίδης ἔλλειψιν ἔχει τοῦ τ. δηλοῖ γὰρ τὸν υἱὸν τοῦ Τεύθραντος. Τοιοῦτον καὶ τὸ τάλανος ἀπὸ τοῦ τάλας καὶ τὸ μέλανος ἐκ τοῦ μέλας. ἔλλείπει γὰρ καὶ ἐκεῖ τὸ τ,

ὡς δηλοῖ τὸ ταλάντατος καὶ τὸ μελάντερον. Ἀρίσβη δὲ ἦν μὲν καὶ ἐν Λέσβῳ, πόλις ὁμώνυμος Ἀρίσβη τῆ Μάκαρος θυγατρί. 2.234 Ἐνταῦθα δὲ πόλιν τινὰ Τρωάδα δηλοῖ ἄποικον, ὡς λόγος, Μιτυληναίων, κειμένην μεταξὺ Περκώτης καὶ Ἀβύδου, ὁμώνυμον Ἀρίσβη τῆ τοῦ Κρητὸς Τεύκρου. εἴρηται δὲ περὶ Ἀρίσβης καὶ ἐν Βοιωτία. [(η. 14) Τὸ δὲ «ἀφνειὸς βίοτοιο» καινότερον πέφρασαι, ὡς εἶπερ εἶπεν, εὐπορος βίου. τὸ δὲ γε κοινότερον ἦν ἀφνειὸς βίοτον κατὰ τὸ «ἀνὴρ φρένας ἀφνειός». (η. 15) Τὸ δὲ φίλος παρηγεῖ μετὰ τοῦ φιλέεσκε.] Τὸ δὲ «ὀδῶ ἔπι οἰκία ναίων» ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ λεωφόρῳ οἰκῶν, ὅς δὴ τόπος πρόσφορος ξενοδόχῳ. (η. 16 ς.) Τοῦτον τὸν Ἄξυλον ὁ ποιητὴς ἀναιρῶν ὑπὸ τῷ Διομήδει φησὶν ὡς, εἰ καὶ πάντας ἐφίλει, ἦτοι ἐφιλοφρονεῖτο, «ἀλλά οἱ οὐ τις τῶν γε», ἤγουν τούτων, «τότ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον πρόσθεν ὑπαντιάσας». Τοῦτο δὲ οὐκ ἐπὶ ὄνειδει ὁ ποιητὴς λέγει καὶ φαυλισμῷ τῆς φιλανθρώπου φιλοξενίας, ὡς πού καὶ προεγράφη, ἀλλὰ τὴν τοῦ μοιριδίου ἀνάγκην ὑποδηλοῖ. ὥσπερ οὖν ἐν ἄλλοις, οὕτω καὶ ἐν τούτοις ἀπλοϊκῶς τὸ κατὰ φύσιν τῆς ζωῆς τέλος ἀναφωνεῖ, ὡς τοῦ θανάτου πάντας ἀπάγοντος. Κατὰ τινὰς δὲ φαυλιστικὸς ὁ λόγος. ἀποδοκιμάζει γάρ, φασί, τὴν ἄκριτον φιλοξενίαν ὁ ποιητὴς οἷα χυδαίαν καὶ ἀσυντελῆ, ὡς μὴ καλὸν ὄν πάντας ἀκρίτως ξενίζειν καὶ αὐτούς, εἴ πού τις, τοὺς φαυλοτάτους. Διὸ καὶ ὁ Πλάτων παρά τινι ξενισθεὶς ἀλλοδαπῷ καὶ θαυμάσας τὸν ἄνδρα, ὡς εἶδεν ἐκεῖνον καὶ εἰς δευτέρον τινὰ καὶ εἰς τρίτον καὶ εἰς πλείονας ἔτι τὸ αὐτὸ ποιοῦντα, ἀπεπήδησε καὶ τὴν ξενίαν ἀπέπατο. οὐ γὰρ ἤθελε τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους τῶν αὐτῶν τῷ σπουδαίῳ ἀξιοῦσθαι καὶ πάντας ἐν ἴσῳ κεῖσθαι παρὰ τῷ φιλοφρονουμένῳ. Ὅρα δὲ τὸ «ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον» ἐντελῶς ῥηθέν. δοκεῖ γὰρ τὸ ἤρκεσεν ἀπλῶς οὕτω λεγόμενον λείπεσθαι τινος αἰτιατικῆς, οἷον· οὐ οἱ ἤρκεσεν ὄλεθρον ἢ θάνατον ἢ τοιοῦτόν τι. Οὕτω καὶ τὸ μὲν «έτελεύτησε τὴν ζωὴν» πλήρως ἐστὶ, ὡς καὶ τὸ «ἀπέψυξε βίον» παρὰ Σοφοκλεῖ. τὸ δὲ ψιλῶς εἰπεῖν, ὡς ἐτελεύτησέ τις ἢ ἀπέψυξεν, ἔλλιπῶς ἔχει. (η. 17) Ὅτι τὸ ἀνείλε «θυμὸν ἀπηύρα», ὃ ἐστὶν ἀφείλετο, λέγει καὶ «ὑπέλυσε μένος 2.235 καὶ φαίδιμα γυῖα». (η. 19) Τὸ δὲ ἔθανε «γαῖαν ἔδου» φησὶν. ὅθεν καὶ δύοσις βίου οἷά τινος ἡλίου ὁ θάνατος λέγεται. Ὅτι τὸν ἠνίοχον ὑφηνίοχον λέγει πλεοναζούσης καὶ ἐνταῦθα τῆς προθέσεως. ἴσως δὲ καὶ ταυτόν ἐστὶ τὸ ὑφηνίοχος τῷ δεύτερος ἠνίοχος, ὑποβεβηκώς, ὑφειμένος, ὑπὸ τινι μεγάλῳ καὶ πρώτῳ ἠνιόχῳ ταττόμενος, τῷ παραιβάτῃ δηλαδή, ὅς καὶ αὐτὸς ἠνίοχος ἐλέγετο. τὸν γοῦν Ἑκτορα θρασύν πού ἠνίοχον καλεῖ. διὸ καὶ ὁ ὑπὸ τῷ τοιοῦτῳ μεγάλῳ ἠνιόχῳ καλῶς ἂν ὑφηνίοχος λέγοιτο. (η. 21 ς.) Ὅτι τὰς μὲν Νηρηΐδας ὁ μῦθος θαλασσίας δαίμονας ὑφιστᾶ, τὰς δὲ Νηΐδας τῶν γλυκέων ναμάτων προῖστᾶ, ὧν μία τις καὶ Ἀβαρβαρέη, ἣτις διδυμάονας ἔτεκε τινὰς, Αἴσηπον καὶ Πήδασον, ὑπὸ τῷ ῥηθησομένῳ Λαομεδοντιάδῃ Βουκολίῳ, ὧν Αἴσηπος μὲν ὁμώνυμός τις ποταμῷ, Πήδασος δὲ πολυχνίῳ τῷ μετ' ὀλίγα ῥηθησομένῳ. (η. 23–6) Ὅτι διήγημα κἀνταῦθα μικτὸν ἐξ ἱστορίας καὶ μύθου παρεισάγει ὁ ποιητὴς, ὀλιγόστιχον μὲν, γοργότητα δὲ ποιοῦν ἐξαιρετικὴν τῆς ἐν λόγῳ ὑπτιότητος, ἀρχόμενον καὶ αὐτὸ συνήθως ἀπὸ ῥήματος ὑπαρκτικοῦ. Φησὶ γάρ «Βουκολίων ἦν υἱὸς ἀγαθοῦ Λαομέδοντος, πρεσβύτατος γενεῆ. σκότιον δὲ ἐ», ἤγουν αὐτόν, «ἐγείνατο μήτηρ», ἦτοι ἐκ λαθραίας μίξεως. ὅπερ ὁ Ἀπίων ἐξ ἀδαδουχίτων γάμων φησὶ. «Ποιμαίνων δ' ἐπ' ὄεσσι» καὶ αὐτός, ὡς καὶ ὁ τοῦ Πριάμου Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλοι πολλοί, «μίγη» τῇ προσεχῶς ῥηθείσῃ Ἀβαρβαρέῃ νύμφῃ «φιλότῃ καὶ εὐνή. ἢ δ' ὑποκουσαμένη», τουτέστιν ὑπ' αὐτοῦ ἔγκυος γενομένη, «διδυμάονε γείνατο παῖδε». Ὅτι δὲ ἕτερός ἐστὶν ὁ σκότιος τοῦ παρθενίου καὶ τοῦ γνησίου, προεῖρηται. Ὅρα δὲ καὶ τὴν περὶ 2.236 πέτειαν τοῦ Βουκολίωνος. ἢ μὲν γὰρ κλησὶς αὐτῷ ἐκ τοῦ βουκολεῖν, ἢ δὲ τέχνη ποιμαντικὴ. «ποιμαίνων» γάρ, φησὶν, «ἐπ' ὄεσσι». Καὶ ἴδε καὶ νῦν ὅτι τὸ ποιμαίνειν ἐπὶ προβάτων κυριολεκτεῖ ὁ ποιητὴς. Τὸ δὲ «μίγη φιλότῃ καὶ εὐνή» διαστολήν ποιεῖ πρὸς τὰς λοιπὰς μίξεις, ὃ ἐστὶ συνουσίας, ἃς οἱ σοφοὶ ἐπὶ τῶν

ἀπλῶς ὁμιλιῶν τιθέασι. Περὶ δὲ τοῦ διδυμάωνες κεῖται ἐν ῥητορικῷ Λεξικῷ, ὅτι διδυμάωνες μὲν οἱ κεχωρισμένοι τοῖς σώμασι, δίδυμοι δὲ οἱ συμφυεῖς, ὁποίους ὁ μῦθος πλάττει τοὺς Ἀκτορίωνας. (η. 29–36) Σημείωσαι δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἱστορίας παρεμπλέκει τοῖς φονευομένοις προσώποις, ὡς καὶ πρὸ τούτου, δυνάμενος μὲν τινὰς αὐτῶν ἐν τῷ Καταλόγῳ θεῖναι, ἤγουν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο, ἀλλὰ ταμιευσάμενος αὐτὰς ἕκασταχοῦ, ἔνθα καιρός, εἰς ποικιλίαν τε τῆς ποιήσεως καὶ ἵνα μὴ ὁ Κατάλογος ἐκεῖνος μακρότερος τοῦ δέοντος γένοιτο. Φιλοτιμεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ τῆς φράσεως Λακωνικόν, ἤγουν γοργόν, τιθεὶς ἐν ἔπεσιν ἑπτὰ κατὰ ἕκαστον στίχον τὸν τε πεφονευμένον καὶ τὸν φονεύσαντα, καὶ τοῦτο μετὰ τῆς συνήθους ποικιλίας. τοὺς μὲν γὰρ μετὰ ἐπιθέτων προάγει, ὅπως ἂν τύχη, τοὺς δὲ ἀπλῶς οὕτως ἐν μόνῳ ὀνόματι. καὶ στίχον μὲν ἓνα ἐκ τῶν ἑπτὰ συναπαρτίζει τῷ πεσόντι καὶ τῷ ῥίψαντι εἰπὼν «Ἄστυλον δ' ἄρ' ἔπεφνε μενεπτόλεμος Πολυποίτης». Τῶν δὲ λοιπῶν στίχων οἱ μὲν καὶ δευτέρου ἔπους εἰς ἀπαρτισμὸν ἐννοίας προσεφάπτονται, [ὡς καὶ ὁ περὶ Ὀδυσσεύς], οἱ δὲ συντομώτερον ἐν ἡμιστιχίῳ τὴν ἐννοίαν ἀπαρτίζουν, οἷον «Φύλακον δ' ἔλε Λήϊτος ἥρωος», καὶ «Τεῦκρος δ' Ἀρετάονα δῖον» ἢ «Τεῦκρος δ' ἄρ' Ἐτάονα δῖον», καὶ «Ἐλατονδὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων», καὶ «Εὐρύπυλος δὲ Μελάνθιον ἐξενάρηξεν». Ἔχουσι δὲ οἱ τοιοῦτοι στίχοι καὶ ῥημάτων ὁμοτίμων πλοῦτον ἐν τῷ ἔπεφνε 2.237 καὶ ἐξενάρηξε καὶ ἐνήρατο καὶ εἶλε. Τινὲς δὲ καὶ ἄνευ ῥημάτων προάγονται κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα, οἷον «Τεῦκρος Ἀρετάονα» καὶ «Ἐλατον Ἀγαμέμνων». οὕτω καὶ ἐν τούτοις ποικίλος ὁ ποιητὴς. (η. 21) Ὅτι ἢ μὲν πρὸς Καρία καὶ Ἀλικαρνασῶ Πήδασος ἀπὸ Πηγάσου τοῦ ἵππου, ὡς φασι, καλεῖται, ὑφ' οὗ καὶ περιεγράφη. ὑπέσχοντο γὰρ οἱ ἐκεῖ κατὰ τὴν ἱστορίαν τῷ Βελλεροφόντῃ χώραν δώσειν, ἣν ἵππος νυχθημέρῳ περιτροχάσει. διὸ καὶ χάραγμα ἵππου ἔχουσιν οἱ ἐκεῖ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Πήδασος Τρωϊκὴ ὄχυρωτάτη, ἢ πάλαι Μονηνία, ἣς ἐνταῦθα κατὰ τοὺς ἀκριβεστεροὺς μεμνησθαι δοκεῖ ὁ ποιητὴς. ἦν πολιορκῶν Ἀχιλλεὺς καὶ δι' ὄχυρότητα μέλλων ἄπρακτος ὑποχωρεῖν εἶλεν ἄλλως ἐκ προδοσίας. παρθένος γὰρ ἔσω τειχῶν οὕσα καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἐρασθεῖσα ἐπέρριψε μῆλον, ἐν ᾧ ἔγραψε τάδε «μὴ σπεῦδ', Ἀχιλλεῦ, πρὶν Μονηνίαν ἔλῃς. ὕδωρ γὰρ οὐκ ἔνεστι, διψῶσι κακῶς». ὁ δ' ἐπιμείνας εἶλε τὴν πόλιν σπανίζουσαν ὕδατος. Ἔστι δὲ ἐνταῦθα τὸ περὶ Πηδάσου Ὀμηρικὸν ῥητὸν τοιοῦτον «ναῖε δὲ Σατνιόεντος παρ' ὄχθας Πήδασον αἰπεινήν». Καὶ περὶ μὲν Σατνιόεντος ὁ Γεωγράφος φησὶν, ὅτι τινὲς Σαφνιόεντα λέγουσιν, ἔστι δὲ χεῖμαρρος μέγας, ὃν ὁ ποιητὴς, φησὶν, ὀνομάσας ἄξιον μνήμης πεποίηκε. Περὶ δὲ Πηδάσου ἱστορεῖ, ὡς οἱ περὶ Πήδασον Λέλεγες, μεταξὺ οἰκοῦντες Δαρδανίων καὶ Κιλικίων τῶν Τρωϊκῶν, ἐκπορθηθέντες ὑπ' Ἀχιλλέως, μετέστησαν εἰς Καρίαν καὶ κατέσχον χωρία περὶ Ἀλικαρνασόν. καὶ ἢ μὲν Πήδασος ἢ ἐκλειφθεῖσα ὑπ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν, ἐν δὲ τῇ μεσογειῷ τῆς Ἀλικαρνασοῦ πόλις τὰ Πήδασα καὶ χώρα Πηδασίς. ἐφαίνοντο γοῦν ἐν Καρία καὶ Μιλήτῳ Λελέγων τάφοι καὶ ἐρύματα. μετὰ δὲ τοὺς Λέλεγας οἱ καθ' Ὀμηρον Κίλικες. Ὁ δ' αὐτὸς ἐν ἄλλοις λέγει καί, ὅτι Πήδασον τὴν τῶν Λελέγων καὶ Θήβην καὶ Λυρνησόν, τὰ ἀντικείμενα τῇ Λέσβῳ, εἶλεν Ἀχιλλεύς. Ὅτι δὲ καὶ Εὐρωπαϊὰ πόλις Πήδασος, ἢ νῦν Μεθώνη ἢ Κορώνη, ἐν ἄλλοις δεδήλωται. ἦτις καὶ 2.238 μία ἦν τῶν ἑπτὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος πόλεων ἐν Πελοποννήσῳ (η. 39) Ὅτι βλάπτεσθαι καὶ βλαφθῆναι κυρίως ἐπὶ τοῦ προσκόπτειν καὶ ἐμποδίζεσθαι, οἷον «ὄζω ἔνι βλαφθέντε μυρικίνῳ». ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ πτώματος ἢ νόσου ἀναστῆναι ἀνασφῆλαι λέγεται. Ἀντίκειται δὲ τῷ σφάλλεσθαι τὸ ὀρθοῦσθαι, ταύτων δ' εἰπεῖν, κατορθοῦσθαι, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ «ἔσφηλαν ἤδη καὶ κατώρθωσαν βροτούς». Χρηστότερον δὲ πολλάκις ποιηταῖς τὸ βλαφθῆναι ἢ περὶ τὸ βλαβῆναι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται. δηλοῖ δ' αὐτὸ καὶ τὸ «τοιοῦδ' ἀποβλαφθεῖσαν ἀρτίως φίλου». Μυρική δὲ φυτὸν ἔστι αὐτομάτως ἐν πεδίῳ φυόμενον, ὅπερ καὶ εἰσάρτι παρὰ Πελοποννησίους καὶ ἑτέροις φυλάσσει τὸν τῆς

κλήσεως ἀρχαϊσμόν. (η. 38–40) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ κεῖνται τρεῖς ἐφεξῆς μετοχαὶ ἀσύνδετοι. Φησὶ γὰρ «ἵπῳ ἀτυζομένῳ πεδίῳ», ἤγουν σκιρτῶντες καὶ ἄττοντες κατὰ πεδιάδος ἢ ἀτώμενοι, ὡς μετ' ὀλίγα φανεῖται, «ὄζῳ ἔνι βλαφθέντε μυρικήνῳ ἀγκύλον ἄρμα ἄξαντ' ἐν πρώτῳ ῥυμῷ», ὃ ἐστὶ θραύσαντες, κλάσαντες, κατὰ ῥυμόν, «αὐτῷ μὲν ἐβήτην» καὶ ἐξῆς. (η. 40) Σημειῶσαι δὲ ὡς ἐπὶ ἄρματος μὲν ῥυμὸς λέγεται παρὰ τὸ ῥύω, τὸ ἐλκύνω, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ἀπήνης. ἐπὶ δὲ ἀρότρου ἰστοβοεὺς παρὰ Ἡσιόδῳ, 2.239 βαρβαριζόμενος νῦν παρὰ πολλοῖς, οἳ φασιν αὐτὸν σταβάριον ὡς οἶον ἰστοβοάριον. ξύλινα δὲ καὶ ἀμφότερα, ὁ ῥυμὸς τε καὶ ὁ ἰστοβοεὺς. Τὸ μέντοι ἄμπρον, ἐξ οὗ παρὰ Λυκόφρονι τὸ ἀμπρεύειν, οὐ τοιοῦτόν ἐστιν. Ἄμπρον γάρ, φασί, σχοινίον, ᾧ ἐχρῶντο ἀντὶ ῥυμοῦ, μέσῳ τεταμένῳ τῶν ἐλκόντων ζεύγων. Ὅρα δὲ τὸ ἐν πρώτῳ ῥυμῷ ἀντὶ τοῦ ἐν ἄκρῳ. Οὐ γὰρ δήπου νοητέον ἄρμα πολύρρυμον. τοιαῦτα γὰρ οὐκ οἶδεν ὁ ποιητής, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπινενόηνται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. (η. 41) Ὅτι ὡσπερ τὸ φέβεσθαι, οὕτω καὶ τὸ φοβεῖσθαι ἀντὶ τοῦ φεύγειν ἀεὶ κεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅποιον καὶ ἐνταῦθα τὸ ὅπου «οἱ ἄλλοι ἀτυζόμενοι φοβέοντο». (η. 42 ς.) Ὅτι ἐρμηνεύων ἐνταῦθα ὁ ποιητής, τίς ἐστὶν ὁ πρηνής, λέγει «ἐκ δίφρου παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη πρηνής ἐν κονίησιν ἐπὶ στόμα», παραδηλῶν ὡς ὁ ἐπὶ στόμα κείμενος πρηνής κείσθαι λέγεται, ὁ δὲ ἀνάπαλιν ὕπτιος. Δοκεῖ δὲ τὸ μὲν πρηνής, ὃ καὶ πρανής διὰ τοῦ ἄλφα λέγεται, ἀπὸ τοῦ παρανέειν γίνεσθαι, ὃ ἐστὶ παρανήχεσθαι. παρανέοντι γὰρ ἔοικεν ὁ πρηνής, τὸ δὲ ὕπτιος ἀπὸ τοῦ ὄπτω Αἰολικῶς, γνωρίζεται γὰρ κατ' ὄψιν ὁ οὕτω κείμενος καὶ οὐ λανθάνει κατὰ τὸν πρανή. Ἐναντιοῦται δὲ τῇ τοιαύτῃ ἐτυμολογίᾳ τὸ πνεῦμα. εἰ γὰρ ἦν ἡ λέξις καθαρῶς Αἰολική, ἐψιλοῦτο ἄν. (η. 44) Ὅτι δολιχόσκιον ἔγχος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, τὸ εἰς δολιχὸν διάστημα καὶ μακρὸν κίειν δυνάμενον πλεονάσαντος τοῦ ὄσ, ὡς καὶ ἐν τῷ θεόδωτος. ἢ οὗ σκιά δολιχή, ἵνα ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος δηλοῖ τὸ μακρὸν. ἢ ὅπερ διὰ τὸ ἐν σκιά ἐκτραφῆναι γέγονε δολιχόν, ὃ καὶ ἀνεμοτρεφές Ὅμηρος καλεῖ. κραταιὰ μὲν γὰρ τὰ εἰληθερούμενα, εὐφυέστερα δὲ τὰ σκιατραφόμενα. (η. 46) Ὅτι ζωγρεῖν καὶ ἐνταῦθα τὸ ζῶντα ἀγρεύειν τινά, οἶον 2.240 «ζῶγρει Ἀτρέος υἱέ». καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ λύτρα ζωάγρια λέγονται, καὶ τὸ τῶν ἰχθύων δὲ ζωγρεῖον ἐντεῦθεν εἴληφε τὴν ἀρχήν. Ὅτε μέντοι τὸν Σαρπηδόνα ἢ τοῦ Βορέου πνοῇ ζωγρεῖ, τότε τὸ ζωγρεῖν ἀντὶ τοῦ ζῶν ἀγείρειν λέγεται καὶ τὴν λειποθυμίαν ἐπανακαλεῖσθαι, ὡς προεῖρηται. Τὸ δὲ «Ἀτρέος» Ἰωνικῶς συστέλλει τὴν λήγουσαν. (η. 46–50) Ὅτι πλουσίου υἱῷ ὑπισχνουμένῳ δόσιν οἰκεῖον τὸ «ζῶγρει, ᾧ δεῖνα, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα, πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται, χαλκός τε χρυσός τε πολὺκμητός τε σίδηρος, τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα, αἶ κεν ἐμὲ ζῶν» καὶ ἐξῆς. Ἄδραστος δὲ τις ταῦτα λέγει πρὸς τὸν Μενέλαον ἀλοῦς καὶ πτοούμενος θάνατον καὶ διὰ τοῦτο δυσωπῶν ζωγρηθῆναι διὰ δόσιν χρημάτων, οἷς οἱ τοιοῦτοι πεποίθασιν. Ἀττικὸν δὲ τὸ «ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς», καὶ ἔστι τὸ σχῆμα ἔλλειψις καιρία δυσωποῦντος ἀνδρὸς καὶ ἀγωνιῶντος καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἔχοντος λαλεῖν διεξοδικῶς. Ὅτι δὲ ὁ ἀφνειὸς δύναται καὶ ἀφνεὸς λέγεσθαι, δηλὸν καὶ ἐκ τοῦ «χερσὶν ἀφνεωτέραις» παρὰ Σοφοκλεῖ. οὕτω δὲ καὶ ὁ θειότερος θεώτερος ἐν τῷ Περιηγητῇ. [Τὸ δὲ «κειμήλια κεῖται» Ἀττικόν ἐστίν, ὡς καὶ τᾶλλα τὰ ὡς αὐτό. Δηλὸν δὲ ὡς ἐκ τοῦ κείσθαι παρῆκται τὸ κειμήλιον.] (η. 48) Τὸ δὲ «χαλκός τε χρυσός τε» οἶον ἐξήγησὶς ἐστὶ τοῦ κειμήλια. Σίδηρος δὲ πολὺκμητός ἢ ὁ ἤδη κατειργασμένος καὶ ἐφ' ᾧ οἱ τεχνῖται πολλὰ ἔκαμον ἢ ἀνάπαλιν ὁ ἀκατέργαστος καὶ εἰς ὃν πολλὰ ἂν κάμωσιν οἱ εἰδοποιοῦντες αὐτόν, ἢ δι' οὗ πολλοὶ ἂν κάμοιεν, ἦτοι θάνοιεν κατὰ τὸ «εἶδωλα καμόντων», ἦτοι τεθνεώτων. (η. 49) Τὸ δὲ χαρίσαιτο ἀστεῖως εἴρηται καὶ κολακικῶς, ὡς τοῦ πατρὸς πολλὰ μὲν δώσοντος 2.241 λύτρα καὶ ἄξια ἄποινα, οὐ πρὸς ὦνον δέ, ἀλλ' εἰς χάριν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὡς δειλὸν ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν. Πλούσιος γὰρ ὦν ὁ Ἄδραστος ἀγεννῶς πρὸς

θάνατον μαλακίζεται. (η. 51) Ὅτι τὸν Μενέλαον καὶ ἐν ἄλλοις μὲν ἀκούομεν μαλθακὸν πολεμιστὴν, ὧδε δὲ καὶ ἀπαλὸν αὐτὸν τὰ εἰς ἦθος εὐρίσκομεν, ὃς τοῦ Τρωὸς Ἀδράστου ζωγρηθέντος καὶ ἀγεννῶς οὕτω, καθὰ εἴρηται, λιταζομένου αὐτόν, ὅπερ μηδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἐποίησε, καὶ δῶρα δὲ πολλὰ ὑπισχνουμένου, κάμπτεται πρὸς ἔλεον καὶ ἐθέλει περιποιήσασθαι τὸν ἰκέτην, ἴσως μὲν καὶ διὰ τὰ ὑπεσχημένα δῶρα, ἴσως δὲ καὶ αἰδεσθεὶς τὸν ἰκέσιον. (η. 52–60) «Καὶ δὴ μιν τάχ' ἔμελλε», φησί, «θοᾶς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν, ἀλλ' Ἀγαμέμνων ἀντίος ἦλθε θέων», καὶ τραχύτερον καὶ εὐγενέστερον προσενεχθεὶς οὐ μόνον, οἷς καιρίως ἐρρητόρευκε, τὰς τοῦ ἀδελφοῦ φρένας ἔτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀνεΐλεν αὐτὸς τὸν Ἄδραστον, σκώψας πρῶτα τὸν Μενέλαον ὡς χαῦνον καὶ ἔκλυτον ἐν τῷ εἰπεῖν «ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε», καὶ ὄνειδίσας διὰ τοῦ «τιῆ δὲ σὺ κήδεαι αὐτῶς ἀνδρῶν», καὶ βαρέως δὲ εἰρωνευσάμενος τὸ «ἦ τοι» ἤγουν ὄντως σοι, «ἄριστα πεποιήται κατὰ οἶκον πρὸς Τρώων», ἤγουν ἀνάπαλιν χεῖριστα πεποιήται. [Τοῦτο δὲ εἰρωνείας ἐστὶ τῆς κατὰ βαρύτητα. βαρυνομένου γὰρ ἦθους ὡσπερ τὸ χρηστοὺς εἰπεῖν τοὺς πονηροὺς, οὕτω καὶ ἄριστα βαρέως ἀντιφράσαι τὰ κάκιστα.] Καὶ ἐπὶ πᾶσι τοπικῶς ἐρεθίσας διὰ τοῦ φάναι· «τῶν μὴ τις ὑπεκφύγη αἰπὺν ὄλεθρον χεῖράς θ' ἡμετέρας, μηδ' ὄν τινα γαστέρι μήτηρ κοῦρον ἐόντα φέρει, μηδ' ὃς φύγοι». οὕτω βαρὺς ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐπιόρκους ἐχθροῖς ὁ τοῖς ἀρχομένοις πρᾶος. Καὶ σημείωσαι ὅτι τοὺς ἄνδρας τε ἀναιρεῖσθαι βούλεται καὶ τοὺς ἄρρενας παῖδας. τὸ γὰρ θῆλυ ὡς τὰ πολλὰ περιποιοῦνται οἱ πολιορκοῦντες. 2.242 (η. 58) Τὸ δὲ «γαστέρι» ἐνταῦθα νοητέον ἀντὶ τοῦ κόλπῳ. τὸ γὰρ ἔνδον ὑπὸ τῆ γαστρὶ νοῆσαι οὐ μόνον θηριῶδες διὰ τὸ ἀπάνθρωπον τοῦ τοιοῦτου φόνου, ἀλλὰ καὶ γελοῖον σὺν τῷ ὑπερβολικῷ. τί γὰρ ἔδει τῆς μητρὸς ἀναιρεθείσης ἐπιβουλεύειν ἰδίᾳ ἐμβρύῳ τῷ κατὰ γαστρός; Δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ ποιητοῦ. οὐ γὰρ εἶπεν «ὄν τινα ἢ μήτηρ ἔμβρυον φέρει», ἀλλὰ κοῦρον. ὁ δὲ κοῦρος οὐκ ἔμβρυον. [Ἐχει δὲ τὸ εὐλογον ἢ τοιαύτη ἔννοια καὶ ἀπὸ τοῦ Πριάμου. προμηθεῖται γὰρ νῦν ὁ τῶν Ἀχαιῶν βασιλεὺς, μήποτε κοῦρός τις ἐλεθηθείς, ὡς πάλαι ὁ κοῦρος Ποδάρκης, εἴτ' οὖν Πρίαμος, οἰκίση τὴν Τροίαν ἐπὶ κακῷ τῶν ἐπιγόνων Ἑλλήνων.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ βασιλικὸν τοῦτο παράγγελμα δέδωκε τοῖς ὕστερον ἀφορμὴν τοῦ ἱστορῆσαι καὶ τὸν τοῦ Ἐκτορος κοῦρον τὸν Ἀστυάνακτα ἐν τῇ τῆς Τροίας ἀλώσει βρέφος ὄντα ἀναιρεθῆναι. (η. 53) [Τὸ δὲ καταξέμεν, ἤγουν καταγαγεῖν, ὠκειώται τῇ ἠνεμοέσση Τροία. Ὁ γὰρ ἐκεῖθεν ἤκων εἰς τὸ ναύσταθμον καταβαίνειν καὶ κατάγεσθαι καὶ κατέρχεσθαι λέγεται κατὰ κυριολεξίαν. Ἀκολούθως δὲ πάλιν ὁ ἐκεῖθεν πλέων καὶ μὴ εἰς πλεόν γινόμενος τοῦ κατωφορεῖσθαι ἀναβαίνει καὶ ἀνάγεται, ὡσπερ καὶ ἀναπλέει, καθὰ καὶ ἐν ἄλλοις ἐρρέθη. Αὐτὰ δὲ καὶ τὸ κατὰ τοὺς παλαιοὺς σφαιροειδῆς τῆς θαλάσσης ἐμφαίνει, δι' οὗ κυρτουμένης τρόπον τινὰ ἀναβαίνει ναὺς ἐπ' αὐτὴν καὶ ἀναπλέει καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως.] (η. 56) Τὸ δὲ πεποιήται φανερώς εἴρηται ἀντὶ τοῦ πέπρακται, εἰ καὶ ἄλλως καθ' ὁμωνυμίας λόγον ποιεῖν λέγεται καὶ τὸ ποιητικῶς γράφειν, ὡς προοδηλωται. (η. 59 ς.) Τὸ δὲ «μηδ' ὃς φύγοι» κόμμα ἐστὶ θυμικὸν ταῦτολογοῦν τὴν πρὸ αὐτοῦ ἔννοιαν ἐπαναληπτικῶς, ἵνα ἐμφήνη, ὡς οὐχ' ἀπλῶς οὕτως ἔφη φθάσας τὸ «μὴ τις ὑπεκφύγοι ὄλεθρον», ἀλλ' ἐσκεμμένως, οἷα ἐθέλων πανώλεις οἴχεσθαι τοὺς Τρῶας. Διὸ ἐπάγει «ἀλλ' ἅμα πάντες Ἰλίου ἔξαπολοῖατο ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι». δῆλον γὰρ ὡς τὸ 2.243 πάντες ὀλοῖατο πανωλεθρίαν δηλοῖ. Τοῦ δὲ ἀκήδεστοι πρωτότυπον τὸ κηδῶ κηδέσω, ἐξ οὗ καὶ ὁ κηδεστής καὶ ὁ κηδεμῶν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερος μέλλων ἐκ περισπωμένου ρήματος ἀρρήτου τὸ κηδήσω. Οὕτω καὶ οὐ μόνον ἡγῶ ἡγήσω, ἀλλὰ καὶ ἡγέσω, ὅθεν ὁ ἡγεμῶν. [Ἐκ δὲ τοῦ ρηθέντος ἀχρήστου κηδῶ, οὗ ὁ μέλλων κηδήσω, γίνεται καὶ τὸ ἀκηδιῶ, ὡς μειδῶ μειδιῶ, καὶ ἡ ἀκηδία.] (η. 55) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ «ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε» περισσὸν φαίνεται κεῖσθαι τὸ δεύτερον ὠ τῆς κλήσεως. Ἴσως δὲ ὁ Ἀγαμέμνων ἔοικεν ἐθέλειν μὲν καὶ ἕτερον ἐπίθετον ὄνειδιστικὸν εἰπεῖν πρὸς

τὸν ἀδελφόν, φείσασθαι δὲ καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐκπεσεῖν εἰς τὸ κύριον ὄνομα. ἴσως δὲ καὶ ὡς κύριον παραλαλεῖ σκωπτικῶς τῷ ἀδελφῷ, καθὰ τὸ «ὦ Μενέλαε», οὕτω καὶ τὸ «ὦ πέπον». Δεῖ δὲ καὶ νῦν εἰδέναι, ὅτι ὁ πέπων ποτὲ μὲν ἐπὶ φιλίας λαμβάνεται, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ χαύνου καὶ ἀπαλοῦ. ἀμφοτέρω δὲ εἴληπται ἀπὸ τοῦ πέπονος καρποῦ. Πᾶς γὰρ πέπων [ὕγρὸς] καρπὸς φίλος μὲν ἐστὶ διὰ τὸ ὠραῖον, ἔκλυτος δὲ διὰ τὸ ἥδη πεπανθῆναι καὶ μὴ πολὺ πνευματώδες καὶ φυσιώδες ἔχειν, ὅπερ εἶχεν ἐν καιρῷ ὠμότητος. Καὶ τὸ ὠμὸν δὲ ὁμοίως ἐπαμφοτερίζει. Καθότι μὲν γὰρ ἄβρωτον, οὐκ ἐν ἐπαίνῳ κεῖται οὔτε αὐτὸ οὔτε τὰ ἀπ' αὐτοῦ λεγόμενα, οἷον 2.244 ὁ ὠμηστής καὶ ἡ ὠμότης καὶ τὰ τοιαῦτα. καθὸ δὲ στερρὸν καὶ οὐκ ἔκλυτον, ἔχει τι μικρὸν ἐπαίνου. Αἴας γοῦν ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ στερεόφρων ὠμοὺς νόμους τοὺς ἑαυτοῦ τρόπους καλεῖ, ὡς ἀνευδότης καὶ στερεοῦς. Ὅλως οὖν διὰ τοῦτο ἐναντία εἰσὶν αἰεὶ τὸ τε πέπον καὶ τὸ ὠμὸν, δίχα γε τοῦ ὠμολίνου, οὗ μνησθεῖς τις τῶν παλαιῶν φησιν, ὅτι οὐκ οἶδα εἴ τις τοῦτο εἶρηκε τῶν ἀκριβῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι κοινὸν τῷ γένει ἐστὶ τὸ ῥηθὲν ὄνομα. εὔρηται γὰρ καὶ οὐδέτερον τὸ πέπον, οἷον «πέπονα φαρμακεύειν», καὶ Ἡρόδοτος «ἐπὶ γένηται πέπον». καὶ ὅτι ἐντεῦθεν καὶ τὸ πεπαίνειν οὐ μόνον τὸ κοινόν, ἀλλὰ καὶ τὸ παρὰ Θεοκρίτῳ λεχθὲν ὡς ἐν λόγῳ σεμνῷ τὸ «ἐπὶ χρωτὶ χρῶς ἐπεπαίνετο», ἡγουν ἐρωτικῶς ἐμαλθάσσετο. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. Ἡ δὲ κοινοτέρα ὁμιλία τὸ τοῦ πέπονος ὄνομα ἐπὶ τινος εἴδους ἀφορίζει σικύων ἡδέων εἰς γεῦσιν καὶ φιλουμένων βρωθῆναι. Πολλοὶ δὲ τινες τῶν ἐφῶν Ποντικῶν τῶν γε ὑψηλοτέρων καὶ ἀπίους καὶ μῆλα Κυδωνία ἥδη πρὸς σῆψιν τραπέντα, ὡς τὰ ἐντὸς ἔχειν ἥπατι παρόμοια τὴν χροάν, χρηστὰ μέντοι ἔτι ὄντα πρὸς βρωσιν, πέπονά φασι, συνεισφέροντές τι καὶ αὐτοὶ καλὸν τῆ ἐρμηνείᾳ τοῦ πέπονος. (ἡ. 59 ς.) Τὸ δὲ «μηδ' ὄς φύγοι» περιττῶς μὲν κεῖται, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη, δηλοῖ δὲ τὸ ἐνδιαθέτως τὸν βασιλέα λαλεῖν καὶ ἅμα εὐδοῖ τὸ «ἀλλ' ἅμα πάντες ἐξαπόλοιτο», μὴ φθάσαν ἄνω τεθῆναι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ κηδόμενος τῶν βλαψάντων ἀκούσοι ἂν παρὰ τοῦ εἰς θυμὸν ἐρεθίζοντος κατὰ τὸν Μενέλαον τὸ «ὦ πέπον, τί σὺ κήδεαι οὕτως ἀνδρῶν» καὶ τὰ ἐξῆς. (ἡ. 61 ς.) Ὅτι τὸ «ἔτρεψεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρωος», ὁ βασιλεὺς δηλαδὴ, «αἴσιμα παρειπών», ἀντὶ τοῦ μετέπεισεν. ὅθεν καὶ τρεπτὸν ζῶον ὁ ἄνθρωπος. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ στρέψαι λέγεται καὶ ὁ τοῦτο πάσχων στρεπτός κατὰ τὸ «στρεπτοὶ καὶ θεοὶ αὐτοί», καὶ «στρεπταὶ δέ τοι φρένες ἐσθλῶν». Ὅρα δ' ἐν τῷ «παρειπών» ἐκτεταμένην οὐκ ἀναλόγως 2.245 τὴν τῆς προθέσεως παραλήγουσαν. οὕτω δ' εὐθύς ἐφεξῆς καὶ τῆς ἄπ-ο προθέσεως ἐκτείνεται ἡ λήγουσα ἐν τῷ «ὄ δ' ἀπὸ ἔθεν ὥσατο χειρὶ». τινὲς δὲ θεραπεύοντες αὐτὸ μεταγράφουσιν «ἀπαὶ ἔθεν» καὶ οὕτω τὸ μέτρον ἀναπληροῦσιν. Οἱ μέντοι ἀκριβέστεροι ἐκτείνουσιν, ὡς ἐρρέθη, τὸ ὄ ἐνταῦθα τῆς προθέσεως διαφόροις λόγοις τῆς κοινῆς συλλαβῆς. Μέρους τε γὰρ λόγου καταπεραίωσις ἐστὶ, καὶ δασεῖα καὶ ὄξεῖα τοῦ ἔθεν ἐπιφέρονται, δυνάμεναι τὴν λήγουσαν ἐκτείνειν τῆς προθέσεως, ὡς οἱ γραμματικοὶ δεικνύουσιν ἐν τῷ περὶ κοινῆς συλλαβῆς. Τὸ δὲ ὥσατο νῦν μὲν Ἀττικῶς προηνέχθη κατὰ πάθος, πλείων δὲ ἡ χρῆσις τοῦ ἐνεργητικοῦ, τοῦ ὥσε δηλαδὴ. (ἡ. 64) Ὅτι τὴν λαγῶνα, ἣν καὶ κενεῶνα καλοῦμεν, ἡγουν τὸν ὑπὸ τὰς πλευρὰς τόπον, λαπάραν καὶ ἐνταῦθα καλεῖ εἰπὼν «οὔτα κατὰ λαπάρην». Καὶ γίνεται λαγῶν μὲν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, παρὰ τὸ λήγειν, ἐνθα λήγουσι τὰ ὀστώδη πλευρά, κενεῶν δέ, ὡς κενὸς ὀστών, λαπάρα δὲ παρὰ τὸ λάπτειν, ὃ ταῦτόν ἐστὶ τῷ ἐκκενοῦν, ἀφ' οὗ καὶ λάφυρα τὰ ἐκ τῶν πολεμίων σκηνῶν καὶ πόλεων ἐκκενούμενα. ταῦτα δὲ τινες καὶ ἀπὸ τοῦ τῷ λαῶ φύρεσθαι συντιθέασιν. (ἡ. 64 ς.) Ὅτι τὸ ὑπτίον πεσεῖν ἀνατραπῆναι λέγει εἰπὼν «ὄ δ' ἀνετράπετο», καὶ ἐπάγει «Ἄτρείδης δὲ λάξ ἐν στήθεσι βὰς ἐξέσπασεν ἔγχος». Ὅρα δὲ ὅτι λάξ ἐμβῆναι λέγει τοῖς στήθεσι τὸ ποδὶ πατῆσαι 2.246 εἰς τὸ στήθος, [ἐξ οὗ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ «λαξπάτητον ἀντρέπων χαράν», ὃ τινες λακπάτητον διὰ τοῦ κ γράφουσι. Τὸ μέντοι λάξ ἐμπηδῆσαι κωμικότητά τινα ἔχειν δύναται ποτε, ὡς δηλοῖ

ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ «λάξ ἔνθορεν ἀφραδίησι».] Γίνεται δὲ τὸ λάξ, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, ἀπὸ τοῦ λήγω λήξω. Ὡς γὰρ ἀπὸ τοῦ παύω παύσω ὁ πούς, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ λήγω λήξω τὸ λάξ, ὅπερ ἐστὶ ταυτόν τῳ ληκτικῶς, παυστικῶς, καὶ ὡς εἶπεῖν ποδικῶς. Πούς δὲ πάντως τὸ πατοῦν εἰς γῆν, οὗ τὸ μὲν ἄνω κνήμη, τὸ δὲ ἀνωτέρω μηρός. ὅτε μέντοι τὰ μετὰ τὴν ὄσφυν πόδες λέγονται, ἀπὸ μέρους τοῦ κατωτάτω δηλαδὴ ὀνομάζονται. κυρίως γὰρ πούς ἐκεῖνό ἐστιν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἓνα μὲν τινα ἀνατραπήναι ἄνθρωπον ἢ σκεῦος ἢ τράπεζαν καίριον εἶπεῖν, μεταφορικῶς δὲ καὶ τι πρᾶγμα, πόλιν δὲ ὅλην ἢ ἔθνος ἀνατραπήναι τολμηρὸν ἂν δόξη. Τῶν τινος γοῦν παλαιῶν ῥητόρων γράψαντος, ὡς Θηβαῖοι ἐν μάχῃ τῇ πρὸς Μακεδόνας ὑπὲρ μυρίους ἀνετράπησαν, σκώπτων Ἀγαθαρχίδης φησὶν· «ὦ καλῆς ἐμφάσεως, ἄνθρωποι τοσοῦτοι παραλόγως ἀνατετραμμένοι». (ἡ. 66–71) Ὅτι συνήθως προσφωνήσας ὁ τακτικώτατος Νέστωρ τὸ «ὦ φίλοι ἦρωες Δαναοί, θεράποντες Ἄρηος», εἶτα στρατηγικὸν παράγγελμα τίθεται τὸ «μή τις νῦν», ἐν τῇ τῶν πολεμίων δηλονότι διώξει, «ἐνάρων», ὃ ἐστὶ λαφύρων, «ἐπιβαλλόμενος μετόπισθε μιμνέτω, ὡς ἂν πλεῖστα φέρων ἐπὶ νῆας ἴκηται, ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν· ἔπειτα δὲ καὶ ταῦτα ἔκηλοι», τουτέστι καθ' ἡσυχίαν, «νεκρούς ἂν πεδίον συλήσετε τεθνηῶτας». Τοῦτο δέ, φασί, καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐνομοθέτησαν ὕστερον τριακοσίους ἄνδρας τεταχότες φύλακας τοῦ τοιοῦτου θεσπίσματος. (ἡ. 68) Σημείωσαι δὲ τὸ 2.247 ἐπιβάλλεσθαι ἀντὶ τοῦ ἐφίεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν. διὸ καὶ γενικῆ συντάσσεται. Κεῖται δὲ ἡ τοιαύτη λέξις ὁμοίως καὶ παρ' ἄλλοις, ὧν ἐστὶ καὶ Ἀριστοτέλης. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως φράσαι περιφραστικώτερον, ὅτι ἐπιβαλλόμενος ἐνταῦθα ὁ θέλων ἐπιτυχεῖν, καθότι καὶ νηὸς ἐπήβολος ἐν Ὀδυσσεΐα ὁ ἐπιτυχῆς. οὕτω δὲ καὶ φρενῶν ἐπήβολος. (ἡ. 70 ς.) Ὅρα δὲ ὅπως θαυμασίως ὁ γέρον τοῦ μὲν καμάτου συνεφάπτεσθαι καὶ αὐτὸς θέλει, ὡς δηλοῖ τὸ κτείνωμεν, ῥῆμα πρώτου προσώπου πληθυντικοῦ, τὸ δὲ κέρδος ἴδιον ποιεῖται τῶν στρατιωτῶν. οὐ γὰρ συλήσομεν φησιν, ἀλλὰ συλήσετε. Συνήθης δὲ Ὀμήρῳ ὁ τοιοῦτος χαρακτήρ, οἷον καὶ τὸ «ὡς ἂν ἐγὼ εἶπω, πειθώμεθα πάντες. νῦν μὲν δόρπον ἔλεσθε». Δῆλον δὲ ὅτι ἔθος Ὀμήρῳ τὰ πολλά, ὅτε ἄλλοι ἀριστεύουσι, ποιεῖν τὸν γέροντα Νέστορα ἐν λόγοις μόνοις καὶ ὑποθήκαις στρατηγικαῖς ἰστώντα τρόπαιον, ἐπεὶ μὴ δύναται ταῖς χερσὶ. (ἡ. 68–71) Σημείωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὅπως ἡ διὰ λόγου παραίνεσις, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, εὐθύς ἔσχεν τὸ ἐνεργόν, καὶ ὅτι ὁ μὲν ἐν διώξει μένων ὄπισθε πάντως τοῦτο ποιεῖ, ὡς ἂν πλεῖστα φέρη λάφυρα, ὅπερ ἐστὶ ἀγαθὸν τῆς τοιαύτης μονῆς, ὁ δὲ μετὰ τὴν παντελῆ τῶν πολεμίων φυγὴν σκυλεύων ὀλίγα μὲν λήψεται ἐν τῳ κοινῳ, ἀσφαλέστερον δέ. Κρεῖττον δὲ τοῦτο τοῦ σὺν φόβῳ πολλὰ λαβεῖν. διὸ καὶ ὁ Νέστωρ γοργῶς ἐπιδραμῶν διὰ τὸν καιρὸν ἄμφω ἐνέφηεν εἰπών· μή τις μενέτω ὡς ἂν πλεῖστα φέρη, «ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν», ἔπειτα δὲ καὶ τὰ τῶν νεκρῶν ἔκηλοι συλήσετε, μονονουχὶ λέγων, ὅτι κρεῖττον ἐν ἡσυχίᾳ συλᾶν ἢ ἄλλως φέρειν πολλά. Ὅρα δὲ τό· καὶ ταῦτα νεκρούς συλήσετε, ἡγουν ἀφαιρήσεσθε συλῶντες, ὃ ἐστὶ σκυλεύοντες. τὸ μέντοι χυδαιότερον ἦν εἶπεῖν, ὡς καὶ ταῦτα ἐκ τῶν νεκρῶν συλήσετε. (ἡ. 73–101) Ὅτι Πριάμου παῖδες μαντικοὶ Κασάνδρα καὶ Ἑλενος, ὃν Ὀμηρος οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστον καλεῖ, καθὰ καὶ τὸν παρ' Ἑλλησι Κάλχαντα. διὸ καὶ πείθεται ὁ Ἐκτωρ αὐτῶ νῦν τε συμβουλεύοντι ἀφεῖναι τὴν μάχην καὶ ἀνελθεῖν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ ὑποτιθεμένῳ τὸ πρὸς τὸν Τελαμώνιον μονομάχημα. Ἐκβάλλει δὲ πρὸς βραχὺ τῆς μάχης ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὸν Ἐκτορα διὰ τε ἄλλα οὐκ ὀλίγα καὶ ὡς ἂν τοῦ πολέμου ἀνακωχὴν τινα ποιήσῃ τοῖς στρατεύμασι καὶ σχοίῃ οὕτω χώραν καὶ ὁ τοῦ Διομήδους καὶ Γλαύκου ἀναγνωρισμὸς καὶ παρεισδυέν τὸ ἐντεῦθεν ἱστορικὸν ἐπεισόδιον 2.248 ψυχαγωγῆσῃ τὸν ἀκροατὴν τῇ τε καθ' ἱστορίαν γενεαλογία καὶ τῇ τοῦ μύθου γλυκύτητι. ὅσα δὲ καὶ ἄλλα λόγου ἄξια ὁ ποιητὴς ἐκ τῆς τοῦ Ἐκτορος ἀναχωρήσεως πορίσεται, δηλώσει τὰ ἐφεξῆς. Πάνυ δὲ δεξιώτατα εἰς τοιαύτην συμβουλήν ἐπελέγη ἐνταῦθα ὁ Ἑλενος. οὐ γὰρ πιθανὸν ἦν ἐτέρῳ τινὶ

πεισθῆναι τὸν μεγάλθυμον Ἑκτορα ἐπὶ οὕτως ἀγεννεῖ δοκοῦντι πράγματι. φυγῇ γὰρ ἔοικεν ἡ ἀναχώρησις καὶ δειλίαν κατηγορεῖ καὶ ἀπόγνωσιν σωτηρίας, ἄνεισι γὰρ ὁ Ἑκτωρ, ὡς ἂν ἡ μήτηρ εὐξεται τῇ Ἀθηνᾶ κατὰ ἐνὸς Ἀχαιοῦ τοῦ Διομήδους, οἷα μὴ ὄν ἐτέρως σῶζεσθαι. οὐκ οὐκ ἂν ἐπείσθη ἐτέρῳ τοιαῦτα συμβουλεύοντι. Ἑλενος δὲ καὶ ὡς ἀδελφὸς εὐνοεῖ καὶ ὡς μάντις οἶδε τὰ θεῖα. διὸ καὶ πείθει τὸν Ἑκτορα ὡς σύμβουλος ἀγαθός. Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ τούτῳ καὶ τὸ διττὸν τῆς εἰμαρμένης δηλοῖ ὁ ποιητὴς καὶ τὸ χρήσιμον τῆς εὐχῆς. ἀπώλοντο γὰρ ἂν οἱ Τρῶες σήμερον, εἰ μὴ εὕξαντο, ἱερεύσαντες δὲ καὶ εὐξάμενοι δυστυχοῦσι μόνον. Φησὶ γὰρ «ἔνθα κεν αὐτε Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἰσανέβησαν ἀναλκείησι δαμέντες, εἰ μὴ Ἑλενος» εἶπε τάδε. [Ἴσως οὖν καὶ Ἰάμβλιχος ἐξ Ὀμήρου λαβὼν ἐφιλοσόφησεν, ὡς ἀναστρέφεται εἰμαρμένη θυσίαις καὶ εὐχαῖς.] Καὶ ὄρα ὡς μεμονωμένης τῆς τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φυλώπιδος, καθὰ εἴρηται, καὶ μηδετέροις χαριζομένης κακῶς πάσχουσιν οἱ Τρῶες. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι περὶ Ἑλένου ἱστορία τοιαύτη φέρεται παρὰ Ἀρριανῶ. Ἡδωνοῦ Θρακὸς ἀνδρὸς παῖς Ἑλενος, μάντεων διαπρεπέστατος. παρὰ τοῦτον ἐξ Ἀσίας φοιτῆσαι τὸν Πριάμου παῖδα Σκαμάνδριον, ὃν ἀπονοστήσαντα οἴκαδε μνήμην θέσθαι τοῦ τὴν μαντικὴν ἐκπαιδεύσαντος Ἑλενον ἀπὸ Σκαμανδρίου μετονομασθέντα. (ἡ. 77–9) Ὅτι ἀρετὴ στρατηγοῦ κατὰ τοὺς παλαιούς βουλευέσθαι μὲν ἄριστα τὸ συμφέρον, πράττειν δὲ κάλλιστα τὸ βεβουλευμένον. Διὸ καὶ ὁ παρὰ τῷ ποιητῇ Ἑλενος τὸν Αἰνείαν ἐπαινῶν καὶ τὸν Ἑκτορά φησιν, 2.249 ὡς ἄριστοι πᾶσαν ἐπ' ἰθὺν ἔστε μάχεσθαι τε φρονέειν τε, ἤγουν ἐπὶ πᾶσαν ὀρμὴν τοῦ μάχεσθαι καὶ τοῦ φρονεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ὑμῖν πόνος μάλιστα Τρώων καὶ Λυκίων ἐγκέκλιται, ἤτοι ἀνάκειται. Λυκίους δὲ καὶ νῦν πάντας λέγει τοὺς τῶν Τρώων ἐπικούρους, ὡς ἀπὸ μέρους ἀξιολόγου τοῦ τῶν Λυκίων. Ἰστέον δὲ ὅτι Ὀμήρου εἰπόντος ἐγκεκλίσθαι τῷ Ἑκτορι τὸν ὑπὲρ πάντων πόνον, ἐντεῦθεν ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ εἰπὼν αὐτὸν ἀστραβῆ κίονα Τροίας. [Κίονος γὰρ ἔργον βάρους τινὸς ὑποδοχή. καὶ ἔστιν ἐγκεκλίσθαι οὐ τὸ ἀπλῶς ἐγκεῖσθαι ἀλλὰ τὸ ἐπικεῖσθαι. Ἄλλως μέντοι ἐγκεῖσθαι ἢ τὸ ἐντὸς κεῖσθαι ἢ μᾶλλον τὸ σφοδρῶς ἐνίστασθαι. ἔγκειται γοῦν τις ὀχλῶν ἢ ἔγκειται μαχόμενος.] Ἡ δὲ ἰθύς ἐκ τοῦ ἰθύω ἰθύσω γέγονε ῥήματος. Ἐφη γὰρ πρὸ ὀλίγου «ἔνθα καὶ ἔνθα ἴθυσε μάχη». ἐξ οὗ καὶ τὸ ἰθὺ ἐπίρρημα γίνεται. (ἡ. 80–2) Ὅτι τὸ «στῆτ' αὐτοῦ καὶ λαὸν ἐρυκάκετε πρὸ πυλάων πάντη ἐποικόμενοι πρὶν αὐτ' ἐν χερσὶ γυναικῶν φεύγοντας πεσέειν, δηῖοισι δὲ χάσμα γενέσθαι» ἔχει τι παρὰ τῷ Ἑλένω καὶ σκώμματος, ὡς τῶν Τρώων ἀγεννῶς φευγόντων εἰς τὴν πόλιν, ἐν ἧ ἡ γέροντες νῦν ἦσαν καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἀπόλεμοι. Τρόπον οὖν τινα ὄνειδίζει τοῖς στρατιώταις ὁ Ἑλενος τὸ εἰς τὴν ἄχρηστον ἡλικίαν καταφεύγειν, ἣν ἔδει μᾶλλον ὑπ' αὐτῶν ἐκδικεῖσθαι. Γυναικῶν δὲ εἶπεν, οὐ μὴν γερόντων ἢ παίδων, ἵνα πλέον εἴη τὸ ἐντρεπτικόν, ἐὰν εἰς γυναικῶν πεσοῦνται χεῖρας. Ἐνταῦθα δὲ σημειοῦνται οἱ παλαιοί, ὅτι Ὀμηρος μὲν πάνυ σεμνῶς εἶπεν ὡς βοηθητέον, πρὶν φεύγοντας τοὺς Τρώας εἰς τὴν πόλιν χάσμα τοῖς δυσμενεσὶ γενέσθαι ἐν χερσὶ πεσόντας γυναικῶν καὶ οἷον ἀγκαλισθέντας ὑπ' αὐτῶν τὰ ἐπιθανάτια. Τὸ δὲ τοῦ Ἡροδότου οὐχ' ὁμοιον εἶναί φασι, παρ' ᾧ Σκυθίδες 2.250 τινὲς γυναῖκες τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας φεύγοντας ὀρώσαι προτροπάδην, ἀνασυράμεναι τὰ κάτω «πῆ φεύγετε», εἶπον, «ἢ ἵνα κρυβῆτε εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς;» ὅθεν αἰδεσθέντες ἐκεῖνοι ἐθάρρησαν, καὶ ἀναμαχεσάμενοι ἐνίκησαν. Ἐτέρα δὲ ἱστορία λέγει, ὅτι γυναῖκες Γαλατῶν τῶν εἰς Ἀσίαν διαβάντων ἐπέρρωσαν φεύγοντας τοὺς ἄνδρας, ὀλολύζουσαι καὶ τὰ τέκνα ἐν ἀγκάλαις φερόμεναι, ἃ καὶ προῖσχύμεναι αὐτὰ τε εἰς ὕβριν ἐκδώσειν ἔλεγον τοῖς πολεμίοις καὶ αὐταὶ εἰς τὴν τῶν ἐναντίων ὤσεσθαι φάλαγγα, ὅθεν αἰσχυρθέντες ἐκεῖνοι ὑπέστρεψαν, εἰ καὶ μηδὲν τι γενναῖον ἤνυσαν. (ἡ. 84 ς.) Ὅτι οἱ κατ' ἀνάγκην μαχόμενοι καλῶς ἂν εἴποιεν καθ' Ἑλενον τὸ «ἡμεῖς μὲν μαχησόμεθα καὶ μάλα τειρόμενοί περ, ἀναγκαίη γὰρ ἐπέγει», ἤγουν, ὡς προεγράφη, ἀνάγκη. (ἡ. 86) Ὅτι ταῦτόν εἰπεῖν μετέρχεσθαι

καὶ μετοίχεσθαι, ὡς δηλοῖ τὸ «ἀτὰρ σὺ πόλινδε μετοίχεο». (η. 88) Ὅτι διάλυσις ἢ μετατύπωσις λέγεται τοῖς παλαιοῖς τὸ ἐν πόλει ἄκρη, ληφθὲν ἀντὶ συνθέτου ὀνόματος τοῦ ἀκροπόλει. τοιοῦτον καὶ τὴν Μεσοποταμίαν μέσην ποταμῶν εἶπειν. Οὕτω καὶ ὁ Περιηγητὴς τὴν Ῥηγίνην Λευκοπέτραν λευκὴν πέτραν καλεῖ. ὅμοια δὲ τούτοις καὶ τὸ κενὴ δόξα ἢ κενοδοξία, καὶ παρ' Ἡροδότῳ τὸ «ὁ δὲ νεκρὸς ἦν θέης ἄξιος», ἦτοι ἀξιοθέατος, «μεγέθους ἔνεκα καὶ κάλλους», καὶ «ζῶα γραψάμενος», ἦγουν ζωγραφήσας, καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ τὸ «δρυὸς ἄκρα», ἦτοι ἀκρόδρυα. καὶ Σοφοκλῆς δὲ οὕτω τὸ λυσιτελεῖ «τέλη λύει φρονούντι» φησί, καὶ τὸν ὁδηγὸν δὲ ὁ εἰπὼν ὁδοῦ ἠγούμενον εἰς τοιαύτην ὁμοιότητα ἦλθε καὶ ὁ τὸ σιταρκεῖν φάμενος σῖτον ἐπαρκεῖν καὶ τὸν εὐγενῆ εὖ γεγονότα καὶ τὸν ἀγεννή μὴδὲν ὄντα γοναῖς. 2.251 τὸ γὰρ μὴδὲν τῆ τοῦ ἄ ισοδυναμεῖ στερήσει. Δῆλον δὲ ὅτι αἱ ἀκροπόλεις τῆ Ἀθηνᾶ ὡς ἐπὶ πολὺ ἀνέκειντο, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ Παραβάτης, ἐν οἷς εἰπὼν ἔργα Ἀθηνᾶς ὡς φρονήσεως σοφίαν τε καὶ δημιουργικὰς τέχνας λέγει καὶ ὅτι κατοικεῖ τὰς ἀκροπόλεις, ὡς αὐτὴ διὰ σοφίας καταστησαμένη τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν. (η. 89) Ὅτι ταῦτὸν κατὰ πολυωνυμίαν ναὸν εἶπειν καὶ ἱερὸν δόμον. εἰπὼν γοῦν Ἐλενος νηὸν Ἀθηναίης ἐπάγει «οἷξασα κληῖδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο». (η. 90–2) Ὅτι τὸν πέπλον τὸν ἀνατεθησόμενον τῷ Παλλαδίῳ χαριέστατον εἶναι ὁ Ἐλενος ἐθέλει καὶ μέγιστον καὶ πολὺ φίλτατον τῆ Ἑκάβῃ. ὑπερθετικὰ δὲ ταῦτα πάντα, ἵνα δειχθῇ ὅτι τὰ κρεῖττω τῶν παρ' ἡμῖν δοτέα θεῶ. προῖων δὲ ἐρεῖ καὶ ἄλλα τινὰ περὶ αὐτοῦ. Ἀνατίθεισι δὲ τῆ μητρὶ τὴν τοῦ πέπλου ἐπιλογὴν φράσας οὕτω «πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἢ δὲ μέγιστος εἶναι ἐνὶ μεγάροισι, καὶ οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῆ, θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασι». Καὶ ὅρα τὸ «ἐνὶ μεγάροισιν». οὐ γὰρ ἔξωθὲν ποθεν ἄλλ' οἴκοθεν ἀναληπτέον τὸν πέπλον, τὸν οὐχ' ἀπλῶς χαρίεντα καὶ μέγαν καὶ φίλον, ἀλλὰ χαριέστατον καὶ μέγιστον καὶ φίλτατον, καὶ οὐδὲ τοῦτο ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ πολὺ φίλτατον. Εὐδῆλον δὲ ὡς οὐχ' ἰμάτιον ὁ τοιοῦτος πέπλος, ἀλλὰ ὕφασμα, καὶ ὅτι τὸ θεῖναι ἐν γούνασιν, ὁμοίως δὲ κατωτέρω τὸ «καὶ οἱ ὑποσχέσθαι» ἀντὶ προστακτικῶν μὲν λαμβάνονται, πλὴν οὐ συνήθως ἀντὶ δευτέρων, ἦγουν ἀντὶ τοῦ θὲς καὶ ὑπόσχου, ἀλλ' ἀντὶ τρίτων. θέσθω γὰρ ἢ Ἑκάβῃ πέπλον καὶ οἱ ὑποσχέσθω θυσίαν. (η. 92) Φασὶ δὲ τὸ ἐν Τροίᾳ Παλλάδιον διοπετὲς μὲν εἶναι, ἦγουν ἐξ ἀέρος ἄνωθεν οὐρανόθεν πεσόν, ἀνδρὸς δὲ δорὰν ἠμφιέσθαι στέμμα τε ἔχειν καὶ ἡλακάτην, ἐν δὲ τῆ κεφαλῇ πῖλον καὶ δόρυ ἐν τῆ δεξιᾷ. Ἐνταῦθα δὲ τὸ ἀναθεῖναι, ἀφ' οὗ γίνεται τὸ ἀνάθημα, θεῖναι λέγει χωρὶς προθέσεως. Θεῖναι γάρ, φησὶν, Ἀθηνᾶς ἐπὶ γούνασιν, ὡς καθημένου δηλαδὴ τοῦ Παλλαδίου, ἢ θεῖναι παρὰ γόνασιν, εἴπερ ἴσταται. Δύναται δέ, φασὶ, τὸ ἐπὶ γούνασι νοηθῆναι καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπὶ γουνασμῶ καὶ ἰκετεία. ὁ δὲ Γεωγράφος, ὅπου λέγει τὴν μὲν παλαιὰν Ἴλιον ἠφανίσθαι, τὴν δὲ νῦν βλεπομένην νεωτέραν 2.252 εἶναι, μὴ ἀποδεχόμενος τοὺς νοοῦντας τὸ ἐπὶ γούνασιν ἀντὶ τοῦ παρὰ τοῖς γούνασι, φησὶν, ὅτι τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ξόανον νῦν μὲν ἐστηκὸς ὁρᾶται, Ὅμηρος δὲ καθημένον ἐμφαίνει ἐν τῷ «πέπλον θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν», ὡς καὶ τὸ «γούνασιν ἐφέζεσθαι φίλον υἷον». βέλτιον γὰρ οὕτως ἢ παρὰ τοῖς γόνασιν, ὡς τὸ «ἢ δ' ἦσται ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν πυρὸς ἀύγῃ». κάθηνται δὲ Ἀθηνᾶς ξόανα καὶ ἐν Φωκαίᾳ καὶ Μασσαλίᾳ καὶ Ῥώμῃ καὶ Χίῳ. (η. 93 ς.) Ὅτι βοῦς ἦν ἡκέστας Ἐλενος θύσειν τῆ Ἀθηνᾶ βούλεται, ἦγουν ἐνιαυσιαίας, ἀκεντήτους. Καὶ εἴη ἂν καὶ ἡ τοιαύτη θυσία βούτας φόνος, εἶπειν τραγικῶς, ὃ εἰς τὸν περὶ ἑκατόμβης λόγον συντελεῖ. Γίνεται δὲ ἢ ἦνις μὲν ἀπὸ τοῦ ἔνου, ὃ ἐστὶν ἐνιαυτοῦ, ἢς γενικὴ ἦνιδος καὶ Ἰωνικῶς ἦνιος, ἢ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ ἦνιας καὶ κατὰ κρᾶσιν ἦνις. Ἠκέστη δὲ ἀπὸ τοῦ ἄ στερητικοῦ καὶ τοῦ κένσαι, ὃ δηλοῖ τὸ κεντῆσαι, ἀφ' οὗ καὶ ὁ κεστός γίνεται καὶ ὁ πολύκεστος ἰμάς. χρῆσις δὲ τοῦ κένσαι παρ' Ὀμήρῳ. Δοκεῖ δὲ χαίρειν ἢ Παλλὰς τοιαύταις βουσίαν. οἰκεῖον γὰρ τῆ νεαζούση καὶ κατὰ τὸν μῦθον παρθένῳ σφριγῶσα βοῦς καὶ ἀδάμαστος. Οὐ νῦν δὲ αὐτίκα γίνεται ἡ θυσία διδάσκοντός τε τοῦ ποιητοῦ τὰ κατ'

άνθρώπους, οἱ οὐ πάντα εὐθύς ποιοῦσιν, ἀλλ' ἔνια καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀναρτῶσι, καὶ διότι οὐδέ ἐστι καιρὸς ἄρτι τοῖς ἐν Τροίᾳ εἰς τοιαύτην ἀπασχοληθῆναι θυσίαν. [Σκοπητέον δὲ ἐπὶ τοῦ ἠκέστη, ὃ ἐστὶν ἀκέντητος, διὰ τί καὶ τὸ στερητικὸν ᾧ εἰς ἠ ἐτράπη, ὅπερ οὐ γέγονεν ἐν τῷ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος, καὶ διὰ τί τὸ ᾧ τοῦ κένσαι ἐξέπεσεν, εἰωθὸς ἄλλως πολλαχοῦ πλεονάζειν, ὡς προσεσημείωται. Καὶ ἴσως ἢ μὲν τροπὴ τοῦ ᾧ εἰς ἠ ἐγένετο, ἵνα μὴ ἔμφασις εἴη τις ἐκ τοῦ ἀκεῖν γενέσθαι τὴν ἠκέστην, ὅθεν τὸ ἀκεσται φρένες. τὸ δὲ ᾧ ἀπῆλθε, διότι τε οὐ συνετέλει εἰς εὐφωρον, καὶ ἵνα μὴ φαντάζη ἐγκεῖσθαι τὴν ᾧ-ν πρόθεσιν τῇ λέξει καὶ πλανᾷ τὸν ἀκροατήν.] (η. 93-6) Ὁ δὲ Ὀμηρικὸς οὗτος τόπος ἔχει τι παρηχήσεως ἐν τῷ ὑποσχέσθαι καὶ ἐν τῷ ἀπόσχη. Φησὶ γὰρ «καὶ οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βουῖς, εἴ περ ἀπόσχη Ἰλίου» τὸν ῥηθησόμενον. (η. 94) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ἐλεήση ῥῆμα κεῖται κοινότερον ἐν 2.253 τῷ «ἰερευσέμεν, αἶ κ' ἐλεήση ἄστου τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα». [ὃ δὲ φρασθὲν δίχα τοῦ Τρώων ἱερά ἐστι πολιτικὴ εὐχή.] ἐτέρωθι δὲ ἐλεαίρειν λέγει τὸ ἐλεεῖν ποιητικώτερον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀποσχεῖν ἐνεργητικῶς τὸ διῶξαι ἐστὶ. Φησὶ γοῦν «αἶ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχη Ἰλίου». (η. 97 ς.) Καὶ ὅρα ὅπως οὕτω φοβερὸς ὁ Διομήδης νῦν ἔδοξε τοῖς Τρωσίν, ὥστε τὸν Ἐλενον κατ' αὐτοῦ μόνου εὐχὴν ἐνιστᾶν καὶ ἄγριον αἰχμητὴν αὐτὸν καλεῖν, «κρατερόν μῆστωρα φόβοιο, ὃν δὴ», φησὶν, «ἐγὼ κάρτιστον Ἀχαιῶν φημι γενέσθαι». (η. 99-101) Λέγει δ' αὐτὸν καὶ αὐτοῦ Ἀχιλλέως φρικτώτερον. Φησὶ γὰρ ὅτι «οὐδ' Ἀχιλλῆα ποθ' ὦδέ γ' ἐδειδόμεν ὄρχαμον ἀνδρῶν, ὃν πέρ φασι θεᾶς ἐξέμμεναι, ἀλλ' ὅδε λίην μαίνεται, οὐδέ τις οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν». ὅπερ ἐστὶν ἐρμηνεία τοῦ μαίνεται. Τὸ δὲ «ὃν φασι θεᾶς ἐξέμμεναι», ἤγουν ἐκ θεᾶς μητρὸς εἶναι, τοῦ νοήματός ἐστιν ἐπίτασις. οὐ γὰρ οὕτω, φησὶ, φοβερὸς ὁ ἐκ θεᾶς Ἀχιλλεύς, ὡς Διομήδης ὁ θνητογενής (η. 97) Τὸ δὲ «ἄγριον αἰχμητὴν», ὑφὲν ἀναγνωστέον κατὰ τοὺς παλαιούς. δηλοῖ γὰρ τὸν ἐν πολέμῳ ἄγριον. (η. 99) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἀληθῶς οἱ Τρώες ὑπερτιθέασιν τοῦ Ἀχιλλέως τὸν Διομήδην, ἀλλὰ τοὺς δυσπραγοῦντας εἴωθε τὰ ὑπόγυα κακὰ μᾶλλον λυπεῖν. Οὕτω καὶ τὸν Τηλέμαχον ἐν Ὀδυσσεΐα τὰ τῶν μνηστήρων κακὰ λυπεῖ μᾶλλον ἢ περ ὁ τοῦ πατρὸς θάνατος. Ὅρα δὲ ὡς κἀνταῦθα τοῦ Ἀχιλλέως ἀναμιμνήσκει τὸν ἀκροατὴν ὁ ποιητὴς ὡς μνήμης ἀξίου, εἰωθῶς αὐτὸ πολλαχοῦ ποιεῖν κατὰ τινὰ ποσὰ διαστήματα. (η. 90-101) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι χρήσιμα σχεδὸν ὅλα τὰ τοῦ χωρίου τοῦδε παρωδηθῆναι εἰς ἰκεσίαν τὴν ἐν κινδύνῳ, ἔστιν ὅτε καὶ ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ πέπλου μέχρι τέλους, οἷον «πέπλον, ὅς οἱ δοκεῖ χαριέστατος εἶναι καὶ τοιόσδε καὶ τοιόσδε, θεῖναι ἐπὶ γούνασι τοῦ δεῖνος ἢ τῆς δεῖνος, καὶ οἱ ὑποσχέσθαι τότε τι, αἶ κ' ἐλεήση ἄστου τε καὶ ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα, αἶ κεν τὸν δεῖνα ἡμῶν ἀπόσχη», ἤγουν ἀποσχοίη, ἀφέξει, «ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερόν μῆστωρα φόβοιο, ὃν δὴ ἐγὼ κάρτιστον» πάντων ἢ ἄλλων «φημί γενέσθαι. οὐδὲ τὸν δεῖνα ποθ' ὦδέ γ' ἐδειδόμεν ὄρχαμον ἀνδρῶν, ὃν περ φασὶ θεῖόν τινα εἶναι, ἀλλ' ὅδε λίην μαίνεται», κατὰ πόλεμον δηλαδὴ, «οὐδέ τις οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν». (η. 98) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν «ὃν ἐγὼ 2.254 φημι» ἀξιωματικῶς ἐρρέθη καὶ ἀποφαντικῶς, καθὰ πολλαχοῦ ποιεῖται. (η. 100). Τὸ δὲ «ὃν περ φασὶ» δοκεῖ δισταγμὸν τινα ἔχειν. (η. 103-5) Ὅτι ἀγαθὸν διαζωγραφεῖ στρατηγὸν τὸ «αὐτίκα δὲ σὺν τεύχεσιν ἄλτο χαμαῖζε, πάλλων δ' ὄξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ὄχετο πάντη ὀτρύνων μάχεσθαι, ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνὴν», ὡς οἶα πρὸ τούτου ἢ κοιμωμένην ἢ καθημένην. (η. 106-8) Ὅτι προθυμίαν Τρώων ὁ ποιητὴς πολλὴν εἰς μάχην ἐμφαίνων, ἦν ἔσχον ὀτρυνθέντες ὑπὸ Ἐκτορος, φησὶν ὡς αὐτοὶ μὲν «ἐλελίχθησαν καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν, Ἀργεῖοι δ' ὑπεχώρησαν, λῆξαν δὲ φόνοιο. φὰν δέ τιν' ἀθανάτων ἐξ οὐρανοῦ ἀστερόεντος Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθέμεν». (η. 109) Εἶτα ἐπάγει ἐπιφωνηματικῶς ὡς ἐν ἀποδόσει παραβολικῆ κομματικῶς κατὰ γοργότητα τὸ «ὡς ἐλέλιχθεν», μονονουχὶ λέγων, ὅτι ὥσπερ θεὸς οὐρανόθεν ἐπελθὼν ἐφόβησέ τινας, οὕτω καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς

ἐλελιχθέντες οἱ Τρῶες. [Ἵρα δ' ἐν τούτοις ὅτι καὶ κοινῶς εἶπεν ἐλελίχθησαν καὶ ποιητικῶς ἐλέλιχθεν,] οὐ κατὰ τὸ φάν ἢ συνήθης κίνησις. ὡς γὰρ φάς φάντος φάν, τὸ τρίτον πληθυντικόν, οὕτως ἐλελιχθέντος ἐλέλιχθεν. (ἠ. 113–5) Ὅτι εἰπὼν ἐνταῦθα τοῖς Τρωσὶν ὁ Ἔκτωρ, ὡς εἰς Τροίαν ἐλθὼν γέρουσιν εἶπω βουλευτῆσι καὶ ἡμετέρης ἀλόχοισιν ἀρήσασθαι, ὑποσχέσθαι θ' ἑκατόμβας, οὐ φαίνεται ὕστερον εἰπὼν τι τοῖς ἀνδράσι, διότι οὐδὲ παρηγγέλη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἑλένου. Ἐψεύσατο οὖν τοῦτό γε τοῦ εὐπρεποῦς χάριν, ἵνα μὴ ἐπὶ μέσου τοῦ στρατοπέδου μεμνημένος μόνων τῶν γυναικῶν αἰσχύνῃν ὄφλη, ὡς αὐταῖς ἀνατιθεὶς τὸ κοινὸν ἀγαθόν. Ψεύσεται ἄρα ἐν καιρῷ δεόντως ὁ στρατηγός. κατὰ γὰρ τὸν Ἡρόδοτον «ἐνθα τι δεῖ ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω». Τυχὸν δὲ καὶ κατὰ τὸ σιωπώμενον –σχῆμα δέ ἐστι καὶ τοῦτο ποιητικόν–νοητέον καὶ τοῖς ἀνδράσιν ὀμιλῆσαι τὸν Ἔκτορα. Οὐκ αἰδεῖται δὲ ὁ Ἔκτωρ ἐν ἐπηκῶ τῶν ἐχθρῶν ὁμολογεῖν εὐξεσθαι διὰ τὸ τοῦ ἔργου ἀνεμέσητον. Οὕτω καὶ ὁ Σαλαμίνιος Αἴας ἐν τοῖς ἐξῆς εἰπὼν «εὐξασθε Διῖ σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται», ἐπάγει «ἦ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὐ τινα δείδιμεν». (ἠ. 117 ς.) Ὅτι ἦν ἐν ἄλλοις φησὶν Ὅμηρος ἀμφιβρότην ἀσπίδα καὶ ποδηνεκῆ, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν, ἀνδρομήκη, ταύτην ἐρμηνεύων ἐνταῦθά φησιν «ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα», 2.255 ἦγουν ἐκ τοῦ αὐχένος καθῆκεν ἕως ἄκρων ποδῶν. Λέγει δὲ καὶ ἄντυγα εἶναι τῇ τοῦ Ἑκτορος ἀσπίδι δέρμα, οὐ πρὸς ἀσφάλειάν τινα, πρὸς τερατείαν δὲ μᾶλλον καὶ ἀγλαίαν καὶ καινοπρέπειαν ὀπλισμοῦ. Φησὶ γοῦν τὸ ὄλον οὕτως: «ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα δέρμα κελαινόν, ἄντυξ, ἢ πυμάτη θέεν ἀσπίδος ὀμφαλοέσεως». Καὶ σημειῶσαι τὸ καινὸν τοῦ σχήματος. ἔδει γὰρ εἰπεῖν «ἄντυξ, ὁ πυμάτη», τουτέστιν ὅπερ δέρμα ἐσχάτη ἦν ἄντυξ. ὁ δὲ πρὸς τὸ ἄντυξ ἐποίησε τὸν κατὰ γένος σχηματισμόν. Τοιοῦτόν τι καὶ τὸ «ἐγένοντο τάδε καὶ τάδε», ὅσπερ δὴ τρόπος οἰκονομίας θεοῦ», καὶ «ἐκολάσθη ὁ κακός, ἦπερ ἐστὶ δίκη θεοῦ» καὶ ὅσα τοιαῦτα, [γενομένης τῆς ἀποδόσεως ἐν τοῖς τοιούτοις οὐ πρὸς τι πρᾶγμα προηγούμενον, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὕστερον ἐπαχθέν, ἦγουν πρὸς τὸ ἄντυξ ἢ πρὸς τὸ τρόπος ἢ νόμος ἢ λόγος ἢ δίκη θεοῦ.] Ἵρα δὲ ὅτι ἐσίγησεν ὁ ποιητής, οὕτω δόξαν αὐτῷ, οἴου ζώου ἦν τὸ ῥηθὲν δέρμα, εἰωθὼς πολλαχοῦ παρατρέχειν τὰ μὴ καίρια. [καὶ ὅτι ἐκ τοῦ δέρω μὲν καὶ τὸ δέρτρον, ὥσπερ καὶ τὸ δέρμα. πολλὴ δὲ ἐν ἀμφοῖν ἢ κατὰ σημασίαν διαφορά, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν δηλοῦται.] Πυμάτη δὲ ἄντυξ τὸ δέρμα πρὸς διαστολήν τῶν λοιπῶν κύκλων, εἰς οὓς ἀναλυόμενον δύναται τὸ τῆς ἀσπίδος ἐπίπεδον τέμνεσθαι. Συνακτέον δ' ἐντεῦθεν καί, ὡς οὐ μόνον ἄρματος ἄντυξ ἐστίν, εἶγε καὶ ἀσπίδος λέγεται. [Ἡ μεταφορὰ δὲ καὶ οὐρανοῦ ἄντυγα ἐγύρωσεν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «ἐξ ἀντύγων οὐρανίων».] Τὸ δὲ «πυμάτη θέεν» ἀντὶ τοῦ 2.256 περιέθεεν ἀστείως ὡς ἀπὸ καμπτήρος θεωρικοῦ ἐρρέθη ἐπὶ σχήματος κυκλοτεροῦς. Καὶ ἔστι πως τοῦτο χρήσιμον εἰς τὸ καὶ τὴν ἴτυν ἐτυμολογεῖν ἀπὸ τοῦ ἰέναι διὰ τὸ καὶ τὸ θέειν καὶ τὸ ἰέναι, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ φέρεσθαι, ἀφ' οὗ ἢ περιφέρεια, καὶ τὸ ἄγειν δέ, ἀφ' οὗ τὸ περιηγές, ὁμογενῶς ἔχειν ἀλλήλοις. Ὀμφαλοέσσα δὲ καὶ νῦν ἀσπίς ἢ ἔχουσα μέσον αὐτῆς ὀμφαλόν, ὅς ἐστι κάλλος ὑπερανεστηκός, ἐπίθετον συγκεκροτημένον ἕκ τινος ὕλης στερεᾶς, [ἐν ἀσπίσι μὲν χαλκῆς ἢ ἀργυρᾶς ἢ καὶ χρυσοῦς, ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ἀπὸ τινος ἑτεροίας. ἐν βιβλίοις γοῦν καὶ ἐξ ἐλέφαντος ἀπέχρησεν ὕλη πρὸς κόσμον ὀμφαλόεντα.] Ὅτι τὸν ἄγριον αἰχμητὴν Ἔκτορα τῆς μάχης ἀποστήσας, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐρρέθη, ὁ ποιητής καὶ οὕτω μονάσας καὶ θεοῦ τούτου προσώπου τὴν φύλοπιν ἀνίησι τὸ τοῦ πολέμου ἀκμαῖον καὶ ἀναπαύει τὸν ἀκροατὴν μεταπεσὼν ἐκ τῶν ἐναγωνίων εἰς γλυκύτητα ἱστορικῆς ὑπτιάσεως, καὶ τὸν Λύκιον Γλαῦκον εὐρὼν λαβὴν λόγου καὶ αὐτὸν ἐπεισοδιάσας πολλὰ δι' αὐτοῦ θαυμάσια τῇ 2.257 ποιήσει παρεμβάλλει οἶον μύθους, ἐξ ὧν τὸ τῆς ἀλληγορίας ἀνακύπτει καλόν, ἱστορίας, γενεαλογίας, γνωμολογίας, ἔθη παλαιὰ καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα, δι' ὧν τὸ τε μονοειδές τῆς γραφῆς ἐξαιρεῖ τῆς ποιήσεως καὶ πολυμαθῆ ποιεῖ

τὸν ἀκροατὴν. (η. 120) Ὅτι μονομαχικὸν τὸ «ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι». Περὶ Γλαύκου δὲ καὶ Διομήδους ὁ λόγος. ἀμφοτέρους δὲ λέγει τὸν Ἀχαιϊκὸν στρατὸν καὶ τὸν Τρωϊκόν. (η. 123–6) Ὅτι πρὸς τὸν ἑξαίφνης ἐκ μὴ δοκοῦντός τινος θρασυνόμενον εἰς ἔριν κατὰ τῶν εἶναι τι δοκούντων καλῶς ἂν ἐρεῖ τις τὸ τοῦ Διομήδους πρὸς Γλαῦκον «τίς δὲ σὺ ἐσσι φέριστε κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων; οὐ μὲν γὰρ ποτε ὄπωπα μάχῃ ἐνὶ κυδιανείρῃ τὸ πρῖν. ἀτὰρ μὲν νῦν πολὺ προβέβηκας πάντων σῶ θάρσει, ὅτ' ἐμὸν δολιχόσκιον ἔγχος ἔμεινας», ὃ διασαφητικόν ἐστι τοῦ κατὰ τὸν Γλαῦκον θάρσου, εἴπερ ὑπέμεινεν ἀντιστῆναι τῷ τηλικούτῳ Διομήδει. (η. 123) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων», ἢ περισσὴν ἔχει τὴν ἑκατόμβην πρόθεσιν ἢ ἀντὶ τῆς ἑκατόμβης κεῖται. ἐν πολλοῖς γὰρ λαμβάνονται προθέσεις ἀντὶ προθέσεων. (η. 127) Ὅτι Διομήδης τοὺς τὸ αὐτοῦ ἔγχος ὑπομένοντας δυστήνων πατέρων παῖδας λέγει, τουτέστιν υἱοὺς πατέρων δυστυχῶν, οἱ ταχὺ ἄπαιδες γίνονται. Φησὶ γὰρ «δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῶ μένει ἀντιόωσι». ταῦτόν δ' ἂν εἴη εἰπεῖν «ἐμὸν ἔγχος μένουσιν», ἃ καὶ πᾶς ἄλλος ἂν εἴπη κατὰ ταπεινοτέρων ἀντιπάλων θρασυνόμενος. Καὶ ἔστιν ἰδοῦν τὸ ἀντιᾶν λαμβανόμενον καὶ ἐπὶ τοῦ συναντᾶν. Δῆλον δὲ ὅτι λέγεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπολαύειν, ὡς τὸ «ἀντιῶν ἑκατόμβης», καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιμελείας ἀξιοῦν, ὡς τὸ «ἐμὸν λέχος ἀντιώωσαν». (η. 128 ς.) Ὅτι εὐσέβειαν διδάσκει ὁ Διομήδης πρὸς Γλαῦκον εἰπὼν τὸ «εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθας», ἤγουν κατῆλθες οὐρανοῦ, «οὐκ ἂν ἔγωγε θεῶ ἐπουρανίῳ μαχοίμην». καὶ ἔστι τὸ θεῶ μάχεσθαι διάλυσις Ἰωνικῆ τοῦ θεομαχεῖν. Εἶτα δεικνύς ὁ ἥρωος κακὸν εἶναι τὸ θεομαχεῖν ἐπιχειρεῖ προσωπικῶς ἐκ 2.258 τοῦ ῥηθησομένου Λυκούργου, δι' οὗ φανεῖται κακῶς ἀπαλλάσσειν τοὺς θεομάχους. Καὶ ὅρα ὡς ἀπὸ τῆς ἄρτι ὁ Διομήδης οὐκ ἔχει ἀκούειν ἐκ τῆς φωσφόρου Ἀθηνᾶς τὸ «ἀχλὺν αὐ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἔλον». ἤδη γὰρ ἀχλύεται ἀμφιβάλλων μήποτε θεὸς οὐρανόθεν εἴη ὁ Γλαῦκος. [Ἐναργείας δὲ πάντως θείας δηλωτικὸν τὸ «εἰ τις ἀθάνατος οὐρανόθεν ἦλθες», ἦν δὴ ἐνάργειαν καὶ ἡ Ὀδύσεια δηλοῖ ὡς εἰωθυῖαν γίνεσθαι, ὅπου τοῦ Ὀδυσσεῶς περιβριζομένου εὐλαβεῖται τις τῶν μνηστήρων μήποτε θεὸς Ὀλύμπιος ἐστὶν ὁ τὰς ὕβρεις πάσχων, ἐλθὼν ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ κατὰ τοὺς μνηστῆρας ἦθους ἀποπειρώμενος.] (η. 130 ς.) Ὅτι λέγων ἐνταῦθα διὰ τοῦ Διομήδους ὁ ποιητὴς «οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος δὴν ἦν», ἀντὶ τοῦ ἐπὶ πολὺ ἔζη, ἐπίρρημα συντάσσει τὸ δὴν μετὰ ῥήματος ὑπαρκτικοῦ, καὶ οὕτως ἐμφαίνει δυνατόν εἶναι καὶ ἐν τῷ «ἦτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν» νοεῖσθαι τὸ ἀκέων ἀντὶ ἐπίρρηματος, κἂν πολλοῖς ἀπαρέσκη. Τοιοῦτον δὲ ἐστὶ καὶ τὸ «τόφρα δὲ Κουρήτεσσι κακῶς ἦν». Σκοπητέον δὲ ὅτι τὸ Λυκόοργος ἐντελές ἐστὶ τοῦ Λυκοῦργος, οὐ μὴν τὸ Λυκόεργος. λύκου γὰρ ὄργην μὲν ἔστιν εἰπεῖν, ἔργον δὲ οὐ. ἐπὶ γὰρ ἀνθρώπων μόνων κυριολεκτεῖται τὸ ἔργον. (η. 130 ς. ετ 138–40) Ἰστέον δὲ ὅτι μεμνήσεται καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς Λυκούργου τινὸς ὁ ποιητὴς, γενναίου ἀνδρός. Ὅν δὲ νῦν λέγει, Δρύαντος ἦν υἱὸς Ἠδωνός, ἤγουν περὶ ποῦ τὰ κατὰ Θράκην βασιλεύων, θεομαχεῖν δεινός, κρατερός, θεοῖς ἐπουρανίοις ἐρίζων, ἀνδροφόνος. διὸ δυστυχῆσας καὶ ἀφηρέθη τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς Διός. τυφλὸν γὰρ, φησὶν, αὐτὸν ἔθηκε, καὶ οὐδὲ ἐπὶ πολὺ ἐβίω. (η. 132–7) Λέγεται δὲ αὐτὸς διώκειν μικρὸν ἔτι ὄντα τὸν Διόνυσον καὶ τὰς ὀργιαζούσας αὐτῷ τιθήνας, παύσασθαι δὲ τοῦτο ποιῶν, ὅτε φοβηθέντα τὸν Διόνυσον ἡ Νηρηΐς θέτις καθυπεδέξατο κόλπῳ, οἷα δηλαδὴ ἀπαλὸν τινα παῖδα. τοὺς τοιοῦτους γὰρ ἔστι κόλπῳ δέχεσθαι. Δηλοῖ 2.259 δὲ ὁ τοιοῦτος μῦθος καθ' ἱστορίαν θεραπευόμενος, ὅτι ὁ ῥηθεὶς Λυκοῦργος κηδόμενος τῶν ὑπὸ χεῖρα κακῶς πασχόντων ὑπὸ τῆς τοῦ ἀκράτου πλησμονῆς, ὅτε πρῶτον οἴνου χρήσις παρ' αὐτοῖς ἐπέπολασε, τὰς τε ἀμπέλους ἐξέσπα, αἱ δὲ Βάκχαι λέγονται, καὶ τιθῆναι, ἦτοι τροφοί, Διονύσου, τουτέστιν οἴνου, καὶ ὀπαδοί, καὶ τοὺς μεθύοντας ἐκόλαζε καὶ τὰς αὐτῶν συνόδους ἐσκέδαζε, καὶ τὸν οἶνον οὐκ εἶα ἐπιχωριάζειν, ὕστερον δὲ ἀφήκε τὴν σπουδὴν

ταύτην, ὀπηγίκα ἢ τοῦ οἴνου ἐπενοήθη μεθ' ὕδατος κρᾶσις, ἦν αἰνίττεται ἢ τοῦ Διονύσου ρίψις κατὰ τοῦ ὕδατος, ὅπερ ὕδωρ δηλοῦται διὰ θέτιδος ὑγροβίου δαίμονος, κάντεῦθεν ἐπαύσαντο οἱ ἐγχώριοι τῆς τε ἀκρατοποσίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς κακῶν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν Διόνυσον μαινόμενον εἶπεν ὁ ποιητής, καθὰ καὶ τὸν Ἄρην, ἥτοι μανιοποιόν. μεμήνασι γὰρ πως οἱ μεθύοντες, ὡς καὶ οἱ κατὰ μάχην ἐναγώνιοι. Ὅθεν τούτους μὲν ἀρειμανίους φαμέν, τοὺς δὲ μεθύσους οἰνομανεῖς, ἐπεὶ καὶ τὸν Διόνυσον μαινόλην καὶ Μαινάδας τὰς ὀπαδοὺς αὐτοῦ, [καθὰ καὶ Βάκχας, ἐπεὶ ἐκεῖνος Βάκχος ἀπὸ τοῦ βάζω βέβαχα πλεονάσαντος τοῦ ἄκ δια τραπεζωνίαν καιρίαν, ὃ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰακχος γίνεται, οὗ ἀρχὴ τὸ ἰάχω ρῆμα. Αἱ δὲ ῥηθεῖσαι καὶ Ληνίδες λέγονται διὰ τὸν ὑποδεκτικὸν ληνὸν τοῦ οἴνου, ὃν αὐταὶ τρέφουσι.] Φράζει δὲ περὶ τῶν κατὰ Λυκοῦργον Ὀμηρος οὕτω «ὅς ποτε μαινομένοιο Διονυσοῖο τιθήνας σεῦεν», ὃ ἐστὶν ἐκίνει, ἐδίωκε, «κατ' ἠγάθειον Νυσσήιον. αἶ δ' ἅμα πᾶσαι θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν», ἥγουν 2.260 ῥᾶον καὶ ταχὺ κατέρριψαν, «ὕπ' ἀνδροφόνοιο Λυκούργου θεινόμεναι βουπλήγι, Διόνυσος δὲ φοβηθεὶς δύσεθ' ἄλως κατὰ κῦμα, θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ δειδιότα» καὶ ἐξῆς ὡς μετ' ὀλίγα γραφήσεται. Εἶτα λέγει καὶ ὡς ὀδύσαντο αὐτῷ θεοὶ ῥεῖα ζῶντες, καὶ ὡς ἐτυφλώθη, «οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἦν», ὡς ἐρρέθη, «ἐπεὶ», φησὶν, «ἀθανάτοισιν ἀπήχθετο πᾶσι». (η. 135) Τὸ δὲ Διόνυσος ἐνταῦθα πολλὰ τῶν ἀντιγράφων διὰ μεγάλου τοῦ ἄω γράφουσιν, οὐ δι' ἀνάγκην μέτρου κατὰ τινος, δύναται γὰρ καὶ μικρὸν ὃν διὰ τῆς ὀξειας ἐκτείνεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τινος διάλεκτον. Ὅτι δὲ ὁ μυθικὸς Διόνυσος εἰς οἶνον ἀλληγορεῖται καὶ ὅτι καθ' ἱστορίαν δοτῆρ οἴνου ἢ ἐφευρετὴς λέγεται καὶ ὅτι διάφοροι Διόνυσοι, ἀλλαχόθεν ἔστι γινῶναι. Ἡρόδοτος δὲ λέγει καὶ ὅτι Ὠσιρις καθ' Ἑλλάδα γλῶσσαν ὁ Διόνυσος. Ὅρα δὲ καὶ ὡς πιθανολογῶν Ὀμηρος τὴν τοῦ Διονύσου κατὰ θαλάσσης φυγὴν οὐ μόνον φοβηθῆναι, τουτέστι φυγεῖν, αὐτὸν εἶπεν, ἀλλὰ καὶ δεδιότα ἔφη, καὶ ὅτι κρατερὸς αὐτὸν ἔχε τρόμος ἀνδρὸς ὀμοκλή. Ἐξ ὧν λαβόντες οἱ μεθ' Ὀμηρον δειλὸν τε τὸν Διόνυσον πλάττουσι καὶ θηλυστολοῦντα, ὅθεν καὶ διοννὺς παρ' αὐτοῖς ἢ γυναικεῖα καὶ θῆλυς ἐσθῆς ἢ ἄλλο τι. (η. 133) Νυσσήιον δὲ ἐνταῦθα ὄρος τι Θράκης, ὃ καὶ Νύσσα λέγεται, ἀφ' ἧς ὁ Διόνυσος ὠνομάσθαι δοκεῖ, περὶ ἣν ὁ δηλωθεὶς Λυκοῦργος ἔσευε τὰς Βάκχας. [Δηλοῖ δὲ τὸ Νυσσήιον περιεκτικῶς λόγῳ διατριβῆν τινὰ οὐ Νύσσης, ἀλλὰ Διονύσου, κατὰ τὸ Νύσσια Κνώσσια, ὅπερ ἐστὶ Διονυσιακά. καὶ πως ἔοικε 2.261 πρὸς τὸ Ποσιδήιον, ὃ σημαίνει Ποσειδῶνος διατριβῆν.] Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεραι Νύσσαι κατὰ τὰς ἱστορίας, αἱ μὲν ὄρη, ὡς ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Ἀραβίᾳ καὶ Ἰνδικῆ καὶ Λιβύῃ, ἢ δὲ τις καὶ νῆσος ἐν τῷ Καυκασίῳ ὄρει καὶ τῷ ποταμῷ Νεῖλῳ. Ἠγάθειον δὲ, τουτέστιν ἀγαστὸν ἢ ἄγαν θεῖον, τὸ ῥηθὲν ὄρος ὁ ποιητής λέγει διὰ τὰς, ὡς εἰκός, ἐν αὐτῷ τελουμένας τῷ Διονύσῳ θυσίας. ὅθεν δὲ παρήκται τὸ ἠγάθειον, ἐκεῖθεν πάντως καὶ τὸ ἀγαθόν. (η. 134) Θύσθλα δὲ ἢ τελεστικά τινὰ θύματα, οἷα καὶ χέεσθαι, ἢ ῥάβδοι τινές, ἐν οἷς καὶ νάρθηκες, φορήματα Διονυσιακά, ἢ κλάδοι τινές, ὁποῖοι καὶ οἱ περὶ τὸν Διόνυσον Βακχικοὶ θύρσοι, οἱ βαρυτονούμενοι. οἱ γὰρ τοὶ ὀξύνόμενοι θυρσοὶ γαμικὰ δηλοῦσι στέμματα. (η. 135) Βουπλήξ δὲ βούκεντρον ἢ πέλεκυς βοὸς ἀναιρετικὸς ἢ μάστιξ γινομένη ἀπὸ τμήματος βύρσης. Ὄξυνεται δὲ κανόνι τοιούτῳ. Τὰ κατὰ παρακειμένον συντεθειμένα ὀνόματα εἰς ἠ-ς ἢ εἰς ἠ-ξ λήγοντα ὀξύνονται, κᾶν μίαν φυλάττη τοῦ ῥήματος συλλαβῆν, οἷον ἀδμῆς, ἀβλῆς, ἡμιθνης, κυμοτρῶξ, βουπλήξ. σεσημειῶται τὸ ὕσπληξ. Ἐν δὲ ῥητορικῶ Λεξικῶ εὔρηται καὶ ὀρθοπλήξ ἵππος, ὁ ὀρθὸς αἰρόμενος καὶ πλήσσω. Προφέρεται δὲ καὶ ἀκανθο 2.262 πλήξ καὶ νωτοπλήξ καὶ οἰστροπλήξ, ὡς τὸ «τῆς οἰστροπλήγος ἄσος Ἰνάχου κόρης», καὶ μεθυπλήξ, ὡς Καλλίμαχος «τοῦ μεθυπλήγος φροῖμιον Ἀντιλόχου». Περίεργον οὖν, φασί, λέγειν ὅτι τὰ μὲν δραστικά ὀξυτονεῖται, τὰ δὲ παθητικά βαρύνεται. πάντα γὰρ οἱ Ἀττικοὶ ὀξύνουσι δίχα τοῦ ὕσπληξ. (η. 136 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ δειδιότα. κρατερὸς γὰρ ἔχε τρόμος

άνδρὸς ὁμοκλή» παρωδηθήσεται ποτε ἐπὶ ἀνδρὶ περιποιηθέντι ὑπὸ τινος ἐν καιρῷ φόβου. (η. 139 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «δὴν ἦν» δις ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται, καὶ ὅτι ἔχθους ἀεὶ αἴτιον ἢ φαύλη ἔρις. Ὁ γοῦν ἀθανάτοις ἐρίζων ἀπήχθετο οὐ τισιν ἀλλὰ πᾶσιν αὐτοῖς. (η. 138) Τοῦ δὲ ὀδύσσω ῥήματος πολλαχοῦ ἢ χρήσις, ἐξ οὗ καθ' Ὅμηρον καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. [(η. 136) Ἰστέονδὲ καὶ ὅτι τὸ «θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ», ἢ κατὰ τὸν μῦθον δηλαδὴ θαλασσία δαίμων, ἔφασάν τινες αἰνίγμα εἶναι τοῦ χρησιμεύειν τὸ ἐκ θαλάττης ὕδωρ εἰς τὸ περισώζειν οἶνον, ὃ καὶ δεδοκίμασται μὴ ψευδὲς ὄν.] (η. 141) Ὅτι εὐλαβοῦς ἦθους παρωδηθὲν ἐξ Ὀμήρου τὸ «οὐκ ἂν ἐγὼ μάκαρι τῷ δεῖνι ἐθέλοιμι μάχεσθαι». (η. 143) Ὅτι πηγὴ τοῖς ἀρχαίοις ὁ ποιητὴς οὐ σπουδαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν ἀστείσμασι. Τὸ γοῦν «ἄσσον ἴθι, ὡς κεν θάσσον ὀλέθρου πείραθ' ἴκηαι», ὃ φησι πρὸς Γλαῦκον ὁ Διομήδης, εἴρηκέ τις παλαιὸς ἀστεϊζόμενος ἐπὶ σκώμματι πόλεως Ἀσιανῆς, καλουμένης μὲν Ἄσσου, ἐν τόπῳ δὲ κειμένης ὑψηλοκρήμνῳ, ἔνθα δυσχερὲς καὶ ἐπικίνδυνον ἦν ἀνελθεῖν, οἶονεὶ παίζων ἐκεῖνος ὁ παλαιός, ὅτι, εἰ βούλει θᾶσσον θανεῖν, εἰς τὴν Ἄσσον πόλιν ἐλθέ. Ὡσαύτως δὲ καὶ μετ' ὀλίγα κείμενον τὸ «οἴη περ φύλλων γενεή, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν» ἐπὶ τινὰς μετήνεγκεν ὁ αὐτὸς δυσπροσόπτως ἔχοντας καὶ τὴν ὄψιν χλωροὺς ἐκ νόσου καὶ φύλλοις δι' αὐτὸ τοῦτο εἰκότας, σκώπτων ὡς ἢ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων γενεὰ φύλλων ἔοικε γενεᾷ. Εἰ δέ τις καὶ ἐπὶ ἀστατούντων τινῶν καὶ κούφων καὶ εὐμεταφόρων ἐρεῖ τὸ «οἴη περ φύλλων γενεή, τοίηδε καὶ» ἢ τῶν δεῖνα, εὐ πάντως ἀστεΐσεται καὶ αὐτός. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. 2.263 (η. 142 ς.) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ὄλον Ὅμηρικὸν ἔπος, τὸ «εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν, οἱ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν, ἄσσον ἴθ', ὡς κε θᾶσσον ὀλέθρου πέρατα ἴκηαι» εἴποι ἂν ἀριστεὺς προκαλούμενος ἄνδρα εἰς μονομαχίαν, ὃν οὐ πάνυ γενναῖον λογιζεται. Τὸ δὲ «οἱ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσι» πρὸς διαστολὴν εἶπε τῶν ἀπολελυμένων σώματος ἡρώων, οἱ κἂν βροτοὶ λέγοντο, ἀλλ' οὐ καρποφαγοῦσι. Τὸ δὲ ἀρούρης καρπὸν ἔδειν περίφρασις ἐστὶ τοῦ σῖτον ἔδειν, ὅπερ καὶ ἐν Ἰλιάδι κεῖται καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δὲ πολλαχοῦ. ἢ δὲ τοιαύτη ἄρουρα, ἣς ἔδουσι τινες τὸν καρπὸν, ὀρθῶς ἂν καὶ ζεῖδωρος λέγοιτο. [Δοκεῖ δὲ τὸ καρπὸν ἀρούρης ἔδειν διαστέλλειν τε τὸν τοιοῦτον καρπὸν τοῦ ἐξ ἀγρίας γῆς, ὃς θηρία διοικεῖ, καὶ σεμνολογεῖν τὸν γεωργικὸν ἄνθρωπον κατὰ τι ἐξαιρετόν, ὡς διενηνοχότα τῶν μὴ ἀροῦν θελώντων ἀλλὰ ζῆν ἀγρίως.] Ὅρα δὲ ἐνταῦθα καὶ τὴν Ὅμηρικὴν ταχεῖαν παρίσωσιν ἐν τῷ «ἄσσον ἴθι, ὅπως θᾶσσον ἀπέλθης», ἣτις ἐὰν μεταπέση, ποιεῖ καὶ ἐπαναστροφὴν. εἰ γάρ τις τυχὸν εἴπη «θᾶσσον ἄσσον ἴθι» ἐπαναστροφή τὸ σχῆμά ἐστι. Γίνεται δὲ τὸ ἄσσον ἀπὸ τοῦ ἐγγύς ἐγγίω, οὐ τὸ οὐδέτερον ἔγγιον, καὶ ἐξ αὐτοῦ δευτέρα παραγωγὴ συγκριτικὴ ἔσσον, καὶ κατὰ τροπὴν ἄσσον, ὃ ἐστὶν ἔγγιον ἢτοι πλησίον. Οὕτω δὲ καὶ ταχύς ταχίων τάσσω καὶ θάσσω, πρὸς διαστολὴν τῆς τάσσω μετοχῆς, καὶ τὸ οὐδέτερον, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἐπίρρημα, θᾶσσον. ὁμοίως καὶ μακρός μακρίων μᾶσσω καὶ βραδύς βραδίων βράσσω καὶ παχύς παχίων πάσσω καὶ ἐλαχύς, ἢ κατὰ Καλλιμάχον ἐλαχός, ἐλαχίων ἐλάσσω. οἷς ἀναλογίας δίκην συνεξακολουθήσαν καὶ τὸ ἔσσον κατὰ τροπὴν τῆς ἀρχούσης γέγονεν ἄσσον. Ὡς δὲ 2.264 πολλὰς λέξεις καινοτομεῖ καὶ ἢ συνεξακολουθήσεις, δηλὸν καὶ ἐκ τοῦ υἰάσι. τοῦτο γὰρ υἰέσιν ὀφείλον εἶναι ὡς ἀπὸ τοῦ υἰεύς υἰέος, ὅμως συνεξέδραμε τοῖς συγγενικοῖς, τῷ πατράσι καὶ μητράσιν. οὕτω δὲ καὶ τὸ πάτερ, ὀφείλον ὀξύνεσθαι κατὰ τὴν οἰκείαν εὐθειαν, βαρυτονεῖται διὰ τὰ οἰκεῖα συγγενικὰ τὸ μητέρ καὶ θυγάτερ. καὶ τὸ σῶτερ δὲ ἢ πρὸς τὸ πάτερ συνεκδρομὴ ἐβάρυνε. καθ' ὅμοιον δὲ λόγον καὶ τὸ χωρὶς ἐπίρρημα ὀξυνόμενον, ὡς τὸ λικριφίς, ὅμως εὐρηται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ χωρὶ λεγόμενον βαρυτόνως καθ' ὁμοιότητα τοῦ αὐτόθι καὶ ὅθι καὶ τῶν ὁμοίων. Ἴσως οὖν καὶ τὸ οὕτως ἐπίρρημα ἐξῶσε τὸ σ πρὸς ὁμοιότητα οἶον ἀναλογικὴν τοῦ ἰώ καὶ ἐπισχερώ καὶ τῶν ὁμοίων ἐπίρρημάτων, εἰ καὶ μὴ τονοῦται ὁμοίως ἐκείνοις. [Καὶ μὴν εἰ καὶ ἐνταῦθα τὴν

φυσικὴν ἐτήρησε βαρυτόνησιν, ἀλλ' ἐν ἐτέρᾳ συνδρομῇ περιεκλάσθη εἰς περίσπασιν. Δωριεῖς γὰρ κατὰ τὸ καλῶς, σοφῶς, δυνατῶς, φασὶ καὶ οὐτῶς, οἷον «πιαίνεται ὁ στάχυς οὐτῶς».] (η. 145–9) Ὅτι γνώμη ἐστὶν ἐνδεικτικὴ τῆς ἀνθρωπίνης εὐτελείας τὸ «ὦ δεῖνα μεγάθυμε, τῆ», τουτέστι διὰ τί, «γενεὴν ἐρεεῖνεις; οἴη περ φύλλων γενεή, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν. φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη τηλεθόωσα φύει, ἕαρος δ' ἐπιγίνεται ὥρη. ὡς ἀνδρῶν γενεὴ ἡμὲν φύει ἢ δ' ἀπολήγει», τουτέστι καὶ φύει καὶ ἀπολήγει, ἢ καὶ ἄλλως αὕτη μὲν φύει, ἐκείνη δὲ ἀπολήγει. Καὶ λέγει μὲν καλῶς ὁ ποιητικὸς Γλαῦκος φύλλοις τὰ καθ' ἡμᾶς εἰκάζων, ἃ νῦν μὲν ἦρται ἄνω καὶ μετέωρα σαλεύει, μικρὸν δ' ὕστερον ἔραζε πίπτει. Νικᾶ δὲ μάλλον ὁ ὡς ἄνθος ἀγροῦ θάλλειν γνωματεύων τὰ ἡμέτερα. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τετράκις ἐνταῦθα κεῖται τὸ γενεὴ ἐπιμένοντος τοῦ ποιητοῦ συνήθως διὰ τὸ τῆς λέξεως καίριον. Φύλλων δὲ γενεὴ περιφραστικῶς νοεῖται ἀντὶ 2.265 τοῦ φύλλα πληθυντικῶς, οὐδετέρου ὀνόματος. Διὸ καὶ ἡ ἐπανάληψις καινοπρεπέστερον, καὶ ὡς τινὲς φασι, σολοικοφανῶς, οὐχ' ὁμοιοπτῶτως ἐκφέρεται κατὰ πληθυντικὴν γενικὴν, ἀλλὰ κατὰ εὐθειᾶν πληθυντικὴν. (η. 147 ς.) Φησὶ γὰρ «φύλλα τὰ μὲν ἄνεμος χαμαὶ χέει», οὐ πρὸς τὸ ῥητόν, τὸ «φύλλων γενεὴ» ποιησάμενος τὴν ἐπανάληψιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοητόν, ἡγουν πρὸς τὰ φύλλα, τὰ νοούμενα ἀντὶ τῆς τῶν φύλλων γενεῆς. φύλλων γὰρ γενεὴ περιφραστικῶς καὶ φύλλα ταυτόν εἰσι τῷ ἀριθμῷ διὰ τὴν τῆς ἐννοίας ταυτότητα. Ὅτι δὲ πολλαχῶς ἡ γενεά, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. Δῆλον δὲ ὅτι οὐκ ἐπὶ μόνων ἀνθρώπων λέγεται, εἶγε καὶ ἵππων ἔφη γενεὰν ἐν τοῖς πρὸ τούτου, καὶ νῦν δὲ φύλλων λέγει γενεάν. Φύλλοις δὲ τὴν τῶν ἀνθρώπων εἰκάζει γενεάν καὶ πᾶσι μὲν ἴσως, μάλιστα δὲ τοῖς τῶν ἀειθαλῶν, ὧν ἔτι προσισομένων τῷ δένδρῳ ἄλλα νέα ἐν ὥρῃ ἕαρος καί, ὃ φασὶ καθ' ὥραν, φύεται, ὅπερ Ὀμηρὸς φησὶν ἐπιγίνεται. ἀφ' οὗ ῥήματος καὶ ὁ ἐπίγονος παράγεται, ὃ ἐστὶν ἀπόγονος. Οὕτω γὰρ καὶ γονέων οὐ πάντων ἐπιλειπόντων, ἀλλὰ τινων ἔτι παραμενόντων, οἱ ἐπίγονοι γίνονται κατὰ τὴν τῶν ἀειθαλῶν ὁμοιότητα, ἢν ὑποδηλοῖ καὶ τὸ «ὕλη τηλεθόωσα», ὃ ἐστὶ θαλέθουσα ἤτοι θάλλουσα, ὃ δὴ μάλιστα τῶν ἀειθαλῶν ἐστίν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα σύντομα πάρῖσα ἐν τῷ χέει καὶ φύει, καὶ αὐθις φύει καὶ ἀπολήγει, καὶ ὅπως προτάξας τὸ χέει τοῦ φύει, μετ' ὀλίγα πρῶτον τίθησι τὸ φύει, εἶτα τὸ λήγει, ὡς ἀδιάφορον ὄν οὕτως ἢ ἐκείνως εἰπεῖν. καὶ ὅτι τοῦ μὲν φύειν οὐκ ἔσχε καιριωτέραν λέξιν εἰπεῖν, τὸ δὲ χέειν εἰς τὸ ἀπολήγειν μετέλαβε κατὰ τρόπον πολυωνυμίας. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι, κἂν οἱ μεθ' Ὀμηρον πρέπειν φύλλοις ἐθέλωσι τὸ ῥεῖν, ὅθεν καὶ τὸ φυλλοροεῖν συντιθέασιν, ἀλλ' ὁ ποιητὴς τὸ χέειν προκρίνει ὡς λειότερον καὶ διὰ τοῦτο οἰκειότερον. διὸ καὶ οἱ 2.266 μεθ' Ὀμηρον φυλλοχόον μῆνά φασι, καθ' ὄν τὰ φύλλα εἰς γῆν χέονται. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι παρατετηρημένως εἶπε τὸ ἄνεμος χέει-ἄθροα γὰρ φύλλων χύσις ὑπὸ ἀνέμου πνοῆς γίνεται-, καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ «ἕαρος ἐπιγίνεται ὥρη» ἐντελῶς εἴρηται, ἐν δὲ τῷ «ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρη» λείπει τὸ ἕαρος. (η. 145) Τὸ δὲ τῆ ὡς Ἀττικῶς ἔχει τὴν διὰ τοῦ ῆ ἐπέκτασιν, καθὰ καὶ τὸ ἐπειή, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. ὁμοίωται δὲ τούτοις καὶ τὸ ὠή γενόμενον ἐκ τοῦ ὦ. [Ὅτι δὲ τὸ τῆ, ὃ κεῖται καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ, παροξύνουσι παλαιοὶ τεχνικοί, καὶ ὅτι τὸ ἐπειή περισπῶσιν, ἐν τοῖς εἰς τὴν ἄλφα ῥαψωδίαν δεδηλωται.] (η. 150 ς.) Ὅτι θαρρῶν ἂν εἴπη ποτὲ ἔκ ποθεν ἀνακρίσεως ὁ εὐγενὴς τὸ «εἰ δ' ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, ὄφρ' εὖ εἰδῆς ἡμετέραν γενεὴν, πολλοὶ δὲ μιν ἄνδρες ἴσασιν». Ἔστι δὲ ἐνταῦθα τὸ ῆ-ε ἀντὶ τοῦ ῆ-η, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «ἐνθα δὲ Σίσυφος», ὃ παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον ἐνθάδε λέγεται. (η. 152 ς.) Ὅτι σαφῶς καὶ νῦν κατὰ σχῆμα σύνηθες ἀφηγούμενος διὰ τοῦ Γλαύκου ὁ ποιητὴς φησὶν «ἔστι πόλις Ἐφύρη μυχῶ Ἄργεος ἵπποβότοιο. ἐνθα δὲ Σίσυφος ἔσκε», καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ἔστι φυσικὴ καὶ ἀπλῆ καὶ τοῦ διηγήματος τούτου ἢ καθ' ὑπαρκτικὸν ῥῆμα εἰσβολή. Ὅτι δὲ καὶ ἄλλαι εἰσὶν Ἐφυραι, δηλοῦται μὲν καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν, εἴρηται δὲ καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ.

Ἄργος δὲ καὶ ὧδε ἢ Πελοπόννησος, οὗ ἢ Κόρινθος ἐν μυχῶ, τουτέστιν ἔνδον, οὐ μὴν ἐν μυχαιτάτῳ καὶ ἐνδοτάτῳ. τοῦτο γὰρ ψεῦδος ἀπλῶς οὕτω εἰπεῖν διὰ τὸ ἰσθμίαν εἶναι τὴν Κόρινθον, περὶ ἧς καὶ ἡ Βοιωτία δηλοῖ. Ἦδοιτο δ' ἄν, ὡς εἰκός, ὁ Διομήδης ἐνταῦθα, ὁ τὰ κατὰ Πελοπόννησον εὖ εἰδώς, ἀκούων τοῦ ξένου Γλαύκου διδασκαλικῶς περιηγουμένου κατ' ἦθος ἀφελές, ποῦ ἢ Κόρινθος. Πλατὺ δ' ἐνταῦθα τὸ τοῦ Γλαύκου ἀφήγημα καὶ ἡδὺν ὡς πολυειδές, δι' οὗ, ὡς τὰ κατὰ μέρος δηλώσει, πολλὰ ἱστορεῖται, οἷον περὶ Σίσυφου, οἷος καὶ ὄθεν ἦν καὶ τίνες οἱ ἐξ αὐτοῦ, περὶ τοῦ ἐγγόνου Βελλεροφόντου, τοῦ καὶ 2.267 καλοῦ καὶ ἀνδρείου καὶ σώφρονος, εἰ καὶ ἄλλως καθ' Ἡρακλῆν ἐδυσπράγει, δεδμημένος ὑπὸ σκῆπτρῳ τῷ τοῦ Προίτου ἀνήρ πολὺ φέρτερος ἐκείνου, περὶ τοῦ κατὰ τὴν δύσερον Ἄντειαν ἔρωτος, καὶ ὡς ὑπ' ἐκείνης ὁ καλὸς διεβλήθη ἀτυχησάσης οὗ κακῶς ἐπεθύμει, καὶ ὡς διὰ τοῦτο εἰς Λυκίαν ἀφωρίσθη φέρων τὸν καθ' ἑαυτοῦ πίνακα τῷ τοῦ Προίτου πενθερῷ Ἰοβάτῃ, καὶ ὡς ἐκεῖ ἀριστεύσας κατὰ Χιμαίρας καὶ Σολύμων καὶ Ἀμαζόνων καὶ λοχιτῶν Λυκίων καὶ θαυμασθεὶς ἔγημεν ἀδελφὴν τῆς διαβόλου Ἄντειας, καὶ ὡς τέμενος γῆς ἔλαβε πρὸς τοῦ δήμου καλόν, καὶ τίνας ἔτεκε καὶ οἷον τέλος ἀπέβη αὐτῷ καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ, ὧν ἐνὸς υἱὸς ὁ Γλαῦκος ἦν. (ἡ. 153 ς.) Ὅτι ἐπαναλαμβάνει ὁ ποιητής, ὡς περ πρὸ μικροῦ τὰ «φύλλα» διὰ σύστασιν καὶ διδασκαλίαν σαφῆ, οὕτω καὶ νῦν πρὸς θαῦμα τὸν Σίσυφον, δις ὀνομάσας αὐτόν, οὐκ ἀνομοιοπτῶτως μέντοι, ὡς ἐκεῖ τὸ φύλλα, ἀλλὰ κατὰ ὁμοιότητα πτώσεως, ὅσπερ δὴ συνήθης τρόπος ἐστὶν ἐπαναλήψεως. καθόλου γὰρ ἡ ἐπανάληψις, εἰ μὴ καινοπρέπειαν ἔχει, συντρέχει τῇ φθασάσῃ λέξει κατὰ τὸ ἀπαράλλακτον. οἷον «ἔνθα Σίσυφος ἦν, Σίσυφος Αἰολίδης» καὶ «Αἰθίοπας μετεκίαθεν, Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίεται», ὃ δὴ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, ὅπου καὶ σημειοῦνται οἱ παλαιοί, ὡς ἅπαξ ἐκεῖ ἐν Ὀδυσσεΐα ἐπανελάβεν Ὀμηρος πολλάκις τοῦτο ποιήσας ἐν τῇ Ἰλιάδι. (ἡ. 154) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν Αἰόλον, τὸ κύριον, ἐξ οὗ Αἰολίδης Σίσυφος, βούλεται ἡ τέχνη τῶν διαφόρων τονουμένων λέξεων προπαροξύνεσθαι πρὸς διαφορὰν τοῦ αἰόλος ὁ ποικίλος. Αἴολος γὰρ, φησί, τὸ κύριον. Ὅτι ὁ Αἰολίδης Σίσυφος, ὁ τοῦ Λυκίου Γλαύκου πρόγονος, κέρδιστος ἦν ἀνδρῶν, ὃ ἐστὶν ἐντρεχεστάτος, συνετώτατος, ὡς ὁ Γλαῦκος φησι. μέση δὲ λέξις ἐστὶ τὸ κέρδιστος. οὐ γὰρ ἐθέλει βλασφημεῖν ὁ Γλαῦκος τὸν πρόγονον, κλεπτίστατον ἀληθῶς ὄντα καὶ ὑπὲρ τὸν τοῦ Ὀδυσσεῦς πάππον Αὐτόλυκον, ὡς ἡ ἱστορία βούλεται, ὃς καὶ τὸν Θάνατον δεσμοῖς, ὡς ὁ μῦθος φησι, καρτεροῖς ἔδησεν ἐπιπεμφθέντα 2.268 αὐτῷ, ὅτε τῷ Ἀσωπῷ ζητοῦντι τὴν θυγατέρα Αἴγινα ἀρπαγῆναι αὐτὴν ὑπὸ Διὸς κατεμήνυσεν, ὀπηνίκα καὶ συνέβαινε, φασί, μηδένα τῶν ἀνθρώπων θνήσκειν, ὡς τοῦ Θανάτου ἐν δεσμοῖς ὄντος, ἕως αὐτὸν ὁ Ἄρης ἔλυσεν. Ἔοικε δὲ ὁ Σίσυφος εἰρηναίαν ἀρχὴν ἄρξαι καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀκίνδυνον. Διὸ καὶ δῆσαι τὸν Θάνατον λέγεται, ὁποῖω δὴ τινι λόγῳ καὶ Ὄτος καὶ Ἐφιάλτης τὸν Ἄρην δῆσαι ἄδονται, ἄχρις οὗ πάλιν τῆς εἰρήνης λυθείσης παρεισεφθάρη ὁ βροτολογός. Τυχὸν δὲ καὶ ἀκεσώδυνα ἐξεῦρέ τινα καὶ νόσων ἀντίπαλα, ὡς δοκεῖν καὶ οὕτω δῆσαι τὸν Θάνατον. Ὅτι δὲ σοφὸς ἦν, καὶ ἡ κλῆσις ὑπεμφαίνει. τὸ γὰρ Σίσυφος ταῦτον κατὰ τοὺς παλαιοὺς δύναται τῷ θεόσοφος, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δηλοῦται, σιοῦ μὲν τοῦ θεοῦ παρὰ Πελοποννησίοις καλουμένου, ὡς καὶ ὁ Κωμικὸς δηλοῖ, τοῦ δὲ σοφοῦ συφοῦ λεγομένου Αἰολικῶς, καθὰ καὶ τὸ ὄνομα ὄνυμα καὶ τὸ ἀσσότερον ἀσσύτερον καὶ ἀγορά ἄγυρις, ὄθεν καὶ ἡ ὀμήγυρις καὶ πανήγυρις, καὶ ταναόποδα ταναύποδα, καὶ ὄπτιος ὕπτιος. Ὅσα δὲ καὶ θανῶν μυθεύεται δολιεύσασθαι Σίσυφος καὶ ὡς ἐν Ἄιδου λίθον δι' αὐτὰ κυλίει [καὶ ὡς ἐξ αὐτοῦ Σισυφεὺς παρὰ Λυκόφρονι ὁ σοφὸς ἀριθμητής], δῆλα ἐν ἄλλοις. (ἡ. 154–205) Τούτου υἱὸς Γλαῦκος ὁ παλαιός, οὗ ἀμύμων Βελλεροφόντης, «ῶ», φησί, «θεοὶ κάλλος τε καὶ ἠγορέην ἐρατεινὴν ὥπασαν», ἅπερ σπανίως ἔστιν ἐφ' ἐνὶ συνδεδραμηκότα ἰδεῖν. Τούτῳ γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο δι' Ἄντεια ἦτοι, κοινότερον εἰπεῖν καὶ μὴ Ἀττικῶς, ἐπεμάνη ἐν

υπερβάλλοντι ἔρωτι, ὥστε κρυπταδίη φιλότητι μιγήμεναι. μανία γὰρ ὄντως καὶ ὁ τοιοῦτος ἔρωσ. Ὡς δὲ τοῦτον οὐκ ἔπειθεν ἀγαθὰ φρονέοντα, κατεψεύσατο αὐτοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα Προΐτον. Ὁ δὲ σεβασάμενος κτείνει αὐτὸν διὰ τὸ ὁμόστεγον πέμπει Λυκίηνδε τῷ πενθερῷ, ἔδωκε δὲ «σήματα λυγρὰ γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά». καὶ τὰ ἐξῆς δὲ ἐκτίθεται σαφῶς Ὅμηρος, 2.269 ἡγουν τὰ περὶ Χιμαίρας, τὰ περὶ Σολύμων τῶν περιαδομένων, τὰ περὶ Ἀμαζόνων, αἱ τότε τὴν Ἀσίαν κατέτρεχον, τὰ περὶ τῆς ὑποκαθημένης τῶν Λυκίων ἐνέδρας, καὶ ὡς γαμβρὸς καὶ αὐτὸς τῷ Ἰοβάτῃ κατὰ Προΐτον γέγονε δασαμένω τὴν βασιλείαν, καὶ ὡς τέμενος ἐδωρήθη γῆς αὐτῷ, καθὰ καὶ προεκτέθειται. (η. 156) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ «ἠνορέην ὥπασαν» ἡ λέξις τὸ ἔδωκεν σημαίνει. ἐν ἄλλοις δὲ ὀπάζειν τὸ κατόπιν διώκειν λέγεται. [Ἐρατεινὴ δὲ ἠνορέη πρὸς διαστολήν τῆς ἀνεράστου, ἐξ ἧς ὁ φαῦλος ἀγῆνωρ.] (η. 157) Ὁ δὲ Προΐτος τῇ ἐτυμολογίᾳ προΐτητικὸς φαίνεται εἶναι καὶ ὀρμητίας ἀπὸ τοῦ προΐεναι. διὸ καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται. (η. 160) Τὸ δὲ «δῖ' Ἄντεια» σκληρὰ ἐστὶ συναλιφή, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ «δῖ' Εὐμαίε», ἡγουν ἐνδοξότατε. (η. 161) Ἡ δὲ κρυπταδία φιλότης, ἡ κατὰ μοιχείαν δηλαδὴ, διέσταλται τῆς ἀμφαδίας, ἡ δὲ ἐστὶν ἡ τοῦ γάμου, ὡσπερ καὶ τὸ κρυπτάδια φρονέειν τοῦ ἀμφαδὰ ἐμφαίνειν τὸ κατὰ νοῦν. (η. 157–60) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα κείται σχῆμα πρωθύστερον περιφανές. Εἰπὼν γὰρ ὁ ποιητὴς «αὐτὰρ οἱ Προΐτος», ἡγουν τῷ Βελλεροφόντῃ, «κάκ' ἐμήσατο θυμῷ, ὅς ῥ' ἐκ δήμου ἔλασεν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν Ἀργείων, Ζεὺς γὰρ ὑπὸ σκήπτρῳ», τῷ τοῦ Προΐτου, «ἐδάμασεν», εἶτα ἐπάγει ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Προΐτου αὐτῷ ἐπεμήνατο. τοῦτο δὲ φύσει πρότερόν ἐστι τῆς ῥηθείσης ἐξελάσεως τοῦ Βελλεροφόντου. δι' ἔρωτος γὰρ διαβολὴν ἀπελήλατο. Λέγει δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι δῆμον μὲν τὸν Ἀργεῖον, Δία δὲ τὴν εἰμαρμένην, ἡ καθὰ τὸν μέγαν Ἡρακλῆν τῷ οὐτιδανῷ τὴν ἰσχὺν Εὐρυσθεῖ, οὕτω καὶ Προΐτῳ τὸν μέγαν ὑπήγαγε Βελλεροφόντην, ὃν φασιν Ἰππόνουν τὰ πρῶτα κυριολεκτεῖσθαι ἢ Λεωφόντην, ἀνελόντα δὲ Βέλλερρον δυνάστην Κορινθίων μεταθέσθαι τὸ ὄνομα καὶ φυγεῖν εἰς Ἄργος καὶ τυχεῖν παρὰ Προΐτῳ τῶν συνήθων καθαρσίων, εἶτα παθεῖν ἃ ἔπαθε τῇ τῆς Ἄντειας 2.270 διαβολῇ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν παρ' Ὀμήρῳ ταύτην Ἄντειαν Σθενέβοιαν ἄλλοικαλοῦσιν, ὡς καὶ Εὐριπίδης, καθὰ που μέμνηται καὶ ὁ Κωμικός. (η. 162) Ὅτι δὲ ὁ Βελλεροφόντης καὶ Βελλεροφῶν τετρασυλλάβως λέγεται, ποιητὴς ἕτερος δηλοῖ. δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ Βελλεροφῶν κατὰ συναίρεσιν, ὡς Ξενοφῶν Ξενοφῶν. Δῆλον δὲ ὅτι καὶ Ἐλλεροφόντην τοῦτον ἰστορήσαν τινες καλεῖσθαι, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. Ἐν δὲ ῥητορικῷ Λεξικῷ εὔρηται καὶ Βέλλερρος λεγόμενος [(η. 169) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ὁ πτυκτὸς πίναξ, περὶ οὗ ἀναγκαίως καὶ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται, τὴν παρὰ τοῖς ὕστερον δηλοῖ ἐπιστολήν, εἰς ἣν γριφεύουσα ἡ Σαπφῶ ἔγραψεν οὕτω «ἔστι φύσις θήλεια βρέφη σῶζουσ' ὑπὸ κόλποις αὐτῆς. ταῦτα δ' ἄφωνα βοῆν ἴσθησι γεγωνὸν καὶ διὰ πόντιον οἶδμα». ὃν δὲ γρίφον μὴ λύσαντος καλῶς τοῦ ἀκούσαντος, ἀλλὰ νενοηκότος εἰς πόλιν καὶ ῥήτορας δωρολήπτας, ἡρμήνευσεν ἐκείνη, ὡς θήλεια μὲν φύσις ἐστὶν ἡ ἐπιστολή, βρέφη δὲ τὰ γράμματα περιφέρει, ἄπερ ἄφωνα ὄντα τοῖς πόρρω λαλεῖ.] (η. 164 ς.) Ὅτι ἡ τῆς Ἄντειας ψευσαμένης διαβολὴ τοιαύτη τις ἦν «τεθναίης, ὧ Προΐτ', ἡ κάκτανε», ἡγουν κατάκτανε, «Βελλεροφόντην, ὅς μ' ἔθελε φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐθελούση». Τοιοῦτον δὲ τι ἴσως καὶ Ἰπποδάμεια πρὸς Πέλοπα τοῦ Μυρτίλου κατεῖπε καὶ τοῦ Πηλέως ἡ Ἀκάστου γυνὴ καὶ ἄλλαι ἄλλων, μισήσασαι τοὺς μὴ ὑπακούσαντας. Ὡς γὰρ φασιν οἱ σοφοὶ «τόκος ἀποτευχθέντος ἔρωτος μῖσός ἐστιν». Ἐνταῦθα δὲ ἐνθυμητέον τὸ τοῦ Πορφυρίου, ὡς ἡ ἐθέλων ἐθέλουσάν τις εὕρισκει, καθὰ ἡ Ὀδύσεια περὶ Αἰγίσθου καὶ Κλυταιμνήστρας φησίν, ἡ ἐθέλων μὴ ἐθέλουσαν, ὅποιαί εἰσιν αἱ ἀπαναινόμεναι ἀεικὲς ἔργον, καθὰ ποτε καὶ ἡ Κλυταιμνήστρα, ἡ οὐκ ἐθέλων ἐθέλουσαν, ὡς ἐνταῦθα Βελλεροφόντης τὴν Ἄντειαν. Ἐνθα δὲ οὐκ ἐθέλων καὶ οὐκ ἐθέλουσα, ἐκεῖ πάντῃ ἄσχετος ἡ διάθεσις, εἰ

μή ποθεν ἄμφω βιάζοντο. 2.271 Τὸ δὲ κάκτανε ἢ τὸ ἄτ ὤφειλεν ἔχειν κατὰ φύσιν μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἄ τῆς ἄτ ἄτ ἄτ προθέσεως ἢ γοῦν ἀλλὰ τρέψαι αὐτὸ συνήθως εἰς τὸ ἐπαγόμενον σύμφωνον, ὡς ἐν τῷ κάββαλε, κάλλιπε, καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἐκώλυσε δὲ καὶ εἰς ἄμφω ἢ ἐκατέρωθεν κακοφωνία. (ἡ. 166 ς.) Ὅτι πρᾶον βασιλέα κατὰ Προῖτον χαρακτηρίζει τὸ «τὸν δὲ ἄνακτα χόλος λάβεν, οἶον ἄκουσε, κτεῖναι μὲν δὴ ἀλέεινε, σεβάσατο γὰρ τό γε θυμῷ», ἡγουν ἐξεπλάγη, ὡς φρικτὸν ὄν. ἢ καὶ ἄλλως· σεβάσατο ἐν θυμῷ κατὰ γε τοῦτο τὸν Βελλεροφόντην, εἰ καὶ ἄλλως ἐμελέτησε κατ' αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ σέβω δὲ τὸ σεβάζω, καθὰ ἐκ [τοῦ σκέπω τὸ σκεπάζω καὶ τοῦ λίτω τὸ λιτάζω καὶ τοῦ μίμνω τὸ μιμνάζω καὶ] τοῦ στέγω τὸ στεγάζω, ἄφ' οὗ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ «ὑπνον ἐμὲ στεγάζειν ἠδύν», μεταποιηθὲν ἐξ Ὀμηρικοῦ τοῦ ἀμφικεχύσθαι νήδυμον ὑπνον. (ἡ. 168–70) Ὅτι ἐν τῷ «πέμπε δέ μιν», ὡς ἐρρέθη, «Λυκίηνδε», ὁ Προῖτος δηλαδὴ τὸν Βελλεροφόντην, [γράμματα κατ' ἑαυτοῦ κομίζοντα, καὶ ταῦτα οὐχ' ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὐτοῦ, τραγωδικῶς εἰπεῖν, ἀλισκόμενον περοῖς], «πόρεν δ' ὅ γε σήματα λυγρὰ γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ [θυμοφθόρα πολλά. δεῖξαι δ' ἠνώγει ὧ πενθερῷ, ὄφρ' ἀπόλοιτο», καὶ ἐξῆς, (ἡ. 168 ς.) τὸ «σήματα γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ» διέσταλται μὲν τοῦ ἀπὸ στόματος τι δηλοῦν, οὗ χρήσις παρὰ Πλάτωνι ἐν τῷ «οὐκ ἔχω διηγῆσθαι οὕτω γε ἀπὸ στόματος, ἀλλὰ ἔγραψα 2.272 τότε εὐθύς οἴκαδ' ἔλθων ὑπομνήματα».] Ἀπὸ παλαιάτης δὲ εἴλπται χρήσεως. ἢ μὲν γὰρ τῶν κυρίως λεγομένων ἀπὸ τοῦ γράφειν, ὃ ἐστὶ ξέειν. γραμμάτων χρήσις νεωτέρα ἐστίν. ὡσαύτως καὶ τὸ ἄξεστα σημεῖα διὰ χρωμάτων ἐντυποῦν ὕστερον εὔρηται. καὶ ἡ τῶν χαρταρίων δὲ χρῆσις τοῦ κάτω χρόνου εὔρημα. οἱ δὲ γε παλαιοί, ὁποῖόν τι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐποίουν, ζωῖδιά τινα ἱερογλυφοῦντες καὶ λοιποὺς δὲ χαρακτῆρας εἰς σημασίαν ὧν λέγειν ἐβούλοντο. οὕτω καὶ αὐτοί, καθὰ καὶ τῶν τινες ὕστερον Σκυθῶν, ἐσήμαινον, ἃ ἤθελον, εἶδωλά τινα καὶ πολυειδῆ γραμμικὰ ξέσματα ἐγγράφοντες ἢτοι ἐγγλύφοντες πίναξι, τουτέστι σανίσιν, ἀλλοίαις τε καὶ ταῖς ἐκ πύξων, ἐξ ὧν αἱ λεγόμεναι πυξίδες, ἔστι δὲ ὅτε καὶ κατὰ τινα χρεῖαν πτυκτὰ ποιοῦντες, ἡγουν πτύσσοντες τὰ τοιαῦτα πυξία, καὶ ἀλλήλοις ἐπιτιθέντες διὰ διπλώσεως, ὅποια καὶ νῦν ἐπιχωριάζει ξύλινα βιβλιδάρια ἑτέροις τέ τισι καὶ τοῖς οἰκοῦσι τὴν Ταυρικὴν. κὰν 2.273 τεῦθεν καὶ ὁ ποιητὴς τὴν τοῦ Προῖτου ἐπιστολὴν σήματά φησιν, ἢτοι σημάδιά τινα, ἐγκεκολαμμένα πίνακι πτυκτῷ τῷ κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην χρήσιν, ἧς ἐγκατάλειμμά ἐστι παρὰ τοῖς ὕστερον πρὸς μόνον ὄνομα, ὡς προεγράφη καὶ τὸ τὴν χαλκὴν κόρυθα κυνέην λέγειν, διὰ τὴν πάλαι ποτὲ κατασκευυῖν τὴν ἐκ κυνέης δορᾶς, καὶ τὰ ἐκ σιδήρου ὅπλα χαλκᾶ, ὡς ἦν ὅτε ἀπὸ χαλκοῦ συγκροτούμενα. [Εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ πτύσσω πτύξω, ἐξ οὗ τὸ πτυκτόν, ἐκεῖθεν ἐκβολῆ τοῦ ἄτ ὑπὸ διὰ εὐφωνίαν γίνεται, ὡσπερ τὸ πυκτίον, ὄπερ ἐστὶ βιβλίον, οὕτω καὶ ἡ πυξις καὶ τὸ πυξίον, οὐδὲ τοῦτο μακρὰν τοῦ εἰκότος λόγου κείται.] Τινὲς μέντοι φασὶ δύνασθαι τὰ μὲν γράμματα ἐνταῦθα σήματα φιλοσοφώτερον καλεῖσθαι. Σημεῖα γὰρ φωνῶν καὶ νοημάτων καὶ πραγμάτων εἰσὶ τὰ γράμματα. Πίνακα δὲ πτυκτόν, ὃ φαμεν ἡμεῖς δέλτον ἢτοι βιβλίον ἢ πιττάκιον. δέλτον μὲν διὰ τὸ κατὰ σχῆμα τοῦ δέλτα γράμματος καὶ τῶν λεγομένων δελτωτῶν ἔστιν ὅτε τὰ τοιαῦτα σχηματίζεσθαι, πτυσσόμενα τριγωνοειδῶς, ὄπερ ἐν πολλοῖς ὄρωμεν εἰσέτι γινόμενον. βίβλον δὲ ἢ βιβλίον οὐδετέρως ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τῆς βύβλου κατὰ ἐναλλαγὴν γράμματος, ὡς καὶ τῆς τοιαύτης βύβλου κατεργαζομένης ποτὲ εἰς ὑποκείμενον γραμμάτων, καθὰ καὶ ὁ ἀπὸ ξύλου πίναξ, ὡς εἶναι τῆς παλαιάτης χρήσεως καὶ τὴν βίβλον ὁμοίως τῷ πίνακι καὶ τῇ πυξίδι. πιττάκιον δὲ ἰδιωτικώτερον διὰ τὸν τρόπον καὶ αὐτὸ τῆς πτύξεως 2.274 ἢτοι διπλώσεως. ὡς γὰρ δέλτος διὰ τὸ δελτωτὸν σχῆμα, οὕτω πιττάκιον διὰ τὸ τετραγωνίζεσθαι πτυσσόμενον ὁμοίως πῶς τῷ τῆς χυτῆς πίττης σχηματισμῷ. Οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ ἐν τῇ κατ' Εὐριπίδην Φαίδρα, ἔνθα μνήμη πεύκης κείται, φασὶ πεύκην ἐκεῖ ῥηθῆναι τὴν ἐν τῇ χειρὶ τῆς Φαίδρας

δέλτον, τὴν κατὰ τοῦ Ἴππολύτου, ὡς ξυλίνην οὔσαν καὶ ἴσως ἐκ πεύκης διὰ τὸ τῆς γραφῆς ἐν τοιοῦτῳ ξύλῳ εὐτύπωντον. Ἐχοι δὴ ἂν τις καὶ τοῦτο εἰς μαρτυρίαν τοῦ ξύλοις ἐγχαράσσεσθαι ποτε γράμματα, ὃ μάλιστα ἐπὶ μαρμάρων λίθων ἐπεχειρήθη, ἐφ' ὧν καὶ ἡ τοῦ γράφειν ἀρμόττει ὀνοματοποιία. Εἰ δὲ καὶ συνήγετο ἡ τοιαύτη δέλτος, ἡ ἐκ πεύκης, τριγωνοειδῶς κατὰ τοὺς ὕστερον Ἀττικοὺς ἄξονας, ἐν οἷς ἐπινακογραφοῦντο νόμοι, κυριολεκτοῖτο ἂν ἐπ' αὐτῆς καὶ ὁ καθ' Ὁμηρον πίναξ καὶ ἡ παρὰ τοῖς μεθ' Ὁμηρον δέλτος. [Πίναξ γάρ, ἐξ οὗ καὶ πινακίσκιον, οὐ μόνον σκεῦος δεξιὸν εἰς τὸ πίνειν κατὰ ἀτρεκέες ὄνομα εἶποι ἂν ὁ Κίλιξ σοφός, ἤγουν κατὰ ἐτυμολογίαν, ἀφ' οὗ καὶ κρεῶν πίνακες πρὸς ὁμοιότητα, ὡς ἐξὸν ὄν καὶ δι' αὐτῶν πίνειν, ἀλλὰ καὶ ἡ σανὶς πίναξ λέγεται, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ νεῶν εἰρησθαι πίνακας, καὶ ἐκ τοῦ «πινακηδὸν ἀποσπῶν», 2.275 ἤγουν δίκην σανίδων, ὅθεν καὶ πινακίδια γραμμάτων, καὶ βιβλίου δὲ πίναξ, τὸ ἐπίπεδον, ὥπερ αἱ κατ' αὐτὸ ὑποθέσεις ἐπιτιτλοῦνται, ῥηθεῖς οὕτω μεταφορικῶς.] Χρήσιμον δὲ εἰς τὸν παρόντα τόπον καὶ τὸ παλαιὸν ἔθος, καθ' ὃ δένδροις ὅσα καὶ πίναξιν ἐνεκόλαπτον οἱ παλαιοὶ τὰ τῶν φιλουμένων ὀνόματα, ὡς εἶπερ Ἐρωτες ἢ Νύμφαι ὀρεῖναι τοῦτο ἐποίουν, οἷον «ἡ δεῖνα καλή, ὁ δεῖνα καλός». Ὅθεν λαβὼν Εὐριπίδης ἔφη τὸ μὴ ἂν ἀγαθὰς εἰπεῖν τὰς γυναῖκας, οὐδ' εἰ περὶ τούτου τὴν ἐν Ἰδῆ γραμμάτων πλήσειέ τις πεύκην. Ἔνθα ὁ νοῦς μὲν, ὡς οὐκ ἂν εὐλογῆσαι τὰ γυναικῶν, οὐδ' εἰ πάντα τὰ Ἰδαῖα δένδρα καταγραφεῖν καλὰς εἶναι τὰς γυναῖκας. Ἰδὴν δὲ ὄρος πᾶν φασιν ὑψηλόν, ὡς ἐκ μέρους καὶ κατ' ἐξοχὴν τινα. Πεύκην δὲ ὁμοίως ἅπαν δένδρον καθ' ὅμοιον καὶ αὐτὸ τρόπον, ὥσπερ καὶ ὁ δρυς καὶ ὁ δρυμῶν καὶ λοιπὰ συνεισάγουσι ξύλα, καθὰ πολλαχοῦ καὶ φαίνεται καὶ δηλοῦται. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. Εὐριπίδης δὲ που τὰ Ὀμηρικὰ σήματα εἰς ζύμβολα μεταλαβὼν φησι «ξένοις τε πέμπειν σύμβολα, οἷ δράσουσί σ' εὖ». Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γράψαι μὲν παρ' Ὀμήρῳ εὕρηται, τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ ὄνομα τὸ γράμμα οὐκ οἶδεν ὁ ποιητής. Εἰ γὰρ ἐπ' αὐτοῦ ἦν ἐν χρήσει, [καθὰ καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσεΐα γραπτὴς, ὅπου καὶ περὶ τοῦ γράψαι εἴρηται 2.276 τινα οὐκ ἀχρεῖα,] οὐκ ἂν τρὶς εἶπε τὸ σῆμα, ἐπιμείνας τῇ λέξει διὰ τὸ μονῆρες καὶ καίριον. Οὕτω καὶ λέγειν μὲν, εἰ καὶ σπανίως που, φησὶν ὁ ποιητής, λόγον δέ, φασί, τὸ ἐξ αὐτοῦ ὄνομα, οὐδαμοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, καθὰ τὸ γράφειν, οὕτω καὶ τὸ χαράσσειν ἐξ ὀνοματοποιίας παρεισήχθαι δοκεῖ ἐπὶ σημασίας ὁμοίας. Διὸ καὶ τὸ «κείνω τότε μὴ χαράσσου» ἀντὶ τοῦ μὴ ἐπίγραφε ἐρμηνεύουσιν οἱ παλαιοί, καὶ ἔοικεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ὁ χάρτης εἶναι, καὶ ὁ κατὰ πρόσωπον δὲ χαρακτήρ ἐκεῖθεν μετήνεκται. Φασὶ δ' οἱ παλαιοὶ καὶ ἐκ τοῦ γρῶ, τὸ ἐσθίω καὶ φθείρω, εἶναι τὸ γράφειν, ὡς καὶ ἐκ τοῦ γλῶ τὸ γλάφειν καὶ γλύφειν. Οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τὸ δίκτυον τὸν γρίπον τὸν καὶ γρίφον ἐκ τοῦ αὐτοῦ γρῶ παράγουσιν. Ἐλκόμενος γὰρ καὶ αὐτὸς ζύει τὰ ὑπ' αὐτόν. Ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ γρῶ καὶ ἡ παρὰ Λυκόφρονι γρώνη πέτρα, καὶ ἡ χρόνῳ διεφθαρμένη γραῦς, καὶ ἡ τοῖς ἀλόγοις φίλη γράστις, ἦν καὶ κράστιν γράφουσιν οἱ παλαιοὶ φάμενοι τὸν ἡμίξηρον χόρτον οὕτω καλεῖσθαι, ὅθεν καὶ ῥῆμα τὸ κραστιζέσθαι. Ὅτι δὲ τοῦ γρῶ προὔπαρχει τὸ ῥῶ, ἐξ οὗ ῥαίω τὸ φθείρω, καὶ ὅτι, καθὰ δουπῶ 2.277 καὶ πλεονασμῶ τοῦ ᾗ γδουπῶ, ὡς τὸ «ἐπὶ δ' ἐγδούπησαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη», [οὕτω καὶ ῥῶ γρῶ, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν τὸν ἔσω λόγου ὄντα. οὕτω δὲ καὶ τοῦ Γραικὸς προὔπαρχει Ῥαικὸς κατὰ τοὺς Τεχνικούς.] (ἡ. 168 ς.) Ὅρα δὲ ἐν τούτοις καὶ ὁμοιοτελεύτους στίχους ἐν τῷ «πόρε σήματα λυγρὰ» καὶ «γράφας θυμοφθόρα πολλά». Τῷ γὰρ τόπῳ σκυθρωπῶ ἄλλως ὄντι διὰ τὸ τῆς ἱστορίας φορτικὸν ἐνεποίησεν οἷόν τι μειδίαμα τὸ τῆς παρισώσεως κάλλος. ἔχει δὲ τι κάλλους καὶ τὸ «λυγρὰ γράφας» ὅποιον καὶ τὸ «ἦλθε θέων» καὶ τὸ «Σαμία μία ναῦς». Τὸ δὲ «θυμοφθόρα πολλά» ἐρμηνεύων ὁ ποιητής φησι «ὄφρ' ἀπόλοιτο». θυμοφθόρα γὰρ πάντως τὰ ἀπολλύντα. Ἐκ τούτων δὲ καὶ παροιμία παρέξεται ὕστερον τὸ «Βελλεροφόντης καθ' ἑαυτοῦ γράμματα» ἐπὶ τῶν τοιαυτὰ που ἀγγελλόντων, ἐξ ὧν βλάπτονται. [Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ γράφειν

εἴρηται παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ὁ γράπτis ὁ ῥυσοῶς καὶ ὡσανεὶ καταγεγραμμένος ἤγουν γραμμὰς τινὰς ἔχων ἐκ τῶν ῥυτίδων. καὶ ὅτι, ὡς ζύσμα ζυσμῆ, οὕτω καὶ γράμμα γραμμῆ, οὐ μόνον ἢ ἐν μαθήμασιν, ἀλλὰ καὶ ὁποῖαις ἔπαιζον οἱ κυβεύοντες. ὧν μία τις μέση γραμμῆ ὠνομάζετο ἱερά, ἐπειδὴ ὁ ἠττώμενος ἐπ' ἐσχάτην αὐτὴν ἴετο. Ὅθεν καὶ παροιμία «κινεῖν τὸν ἀφ' ἱεραῶς», ἐπὶ τῶν ἐν ἀπογνώσει δεομένων βοηθείας ἐσχάτης. Χρήσις δὲ ταύτης καὶ παρὰ Σώφρονι ἐν τῷ «κινήσω δ' ἤδη καὶ τὸν ἀφ' ἱεραῶς», ἔνθα λείπει 2.278 τὸ πεσσὸν ἢ λίθον. Ἀλκαῖος οὖν ἐκ πλήρους ἔφη τὸ «κινήσας τὸν πήρας πυκινὸν λίθον», κωμικευσάμενος ἐκεῖνος καὶ ἀντὶ τοῦ ἱεραῶς ὡς ἐν παρωδίᾳ γράψας τὸ πήρας. Θεόκριτος δὲ ἐν τῷ «καὶ τὸν ἀπὸ γραμμᾶς κινεῖ λίθον» ἰδίως τῇ ἑλλείψει χρήται παραπέμψας, φασίν, ἤγουν σιωπήσας, τὴν ἱεράν. Δοκεῖ δὲ παρὰ τὸ γράμμα καὶ ῥῆμα εἶναι γραμμίζειν, ἀφ' οὗ παιδιὰ τις ὁ διαγραμμισμός. Ἐγένετο δέ, φασίν, αὕτη κυβείας οὕσα εἶδος διὰ τῶν ἐν πλινθίοις ψήφων ἐξήκοντα λευκῶν τε ἅμα καὶ μελαινῶν. Χρήσις τοῦ παιγνίου τοῦδε παρὰ Φιλήμονι ἐν τῷ «μεθύει, διαγραμμίζει, κυβεύει». Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ὡσπερ ἐκ τοῦ γράφειν γίνεται ὁ ῥηθεὶς γράπτis, οὕτω καὶ ἡ γραπτύς, ἧς χρήσις ἐν Ὀδυσσεΐα.] (η. 171) Ὅτι ἐν οἷς περὶ Βελλεροφόντου λέγει ὁ ποιητὴς «αὐτὰρ ὄ», ἤγουν οὗτος, «βῆ Λυκίηνδε θεοῦ ὑπ' ἀμύμονι πομπῆ», ἤγουν ὑπὸ θεῖα ἀμέμπτω ὀδηγία, διδάσκει ὡς, εἰ καὶ πρὸς βραχὺ ἀνύσει τι ὁ διαβάλλων, ὅμως οὐ μέχρι τέλους εὐῶδα γίνεται τῇ διαβολῇ. καὶ ὁ Βελλεροφόντης γὰρ διαβληθεὶς περιπέπτωκε μὲν κακοῖς, θεῖα δὲ πομπῆ περιέγευε «τεράεσσι θεῶν πιθήσας», ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ. Ἴσως γὰρ καὶ σημεῖα τινὰ παρηκολούθηκε θαρρύνοντα τὸν Βελλεροφόντην εἰς τοὺς ἀγῶνας, οἷς περιπέπτωκεν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν ὕπ-ο πρόθεσιν δοτικῆ συνταχθεῖσαν ἐν τῷ «ὑπὸ πομπῆ». Σεμνὴ δὲ λέξις ὡσπερ τὸ πέμπειν, οὕτω καὶ ἡ πομπή. Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς φιληθεῖ τούτοις. προῆκται δὲ τὸ σεμνὸν καὶ εἰς θριαμβικὴν πομπήν. Εἰ δὲ τινες κοινότερον ἀντιφράζοντες ψογεῶς ποτε προφέρονται τὴν πομπήν, εὐοικέτω τῆνικαῦτα 2.279 τῷ εὐλογεῖν, ὃ ἀντεμφαίνει ποτὲ ὕβριν, ἔτι δὲ καὶ τῷ ὕμνεῖν, φαύλως ἐκλαμβανομένῳ ποτὲ κατὰ βαρεῖαν ἀντίφρασιν. Σοφοκλῆς «ὑμνήσεις κακά», ἤγουν ὕβρισις. [καὶ ἐν Οἰδίποδι τῷ τυράννῳ «τοιαῦτ' ἐφυμνῶν», ἤγουν δυσφημῶν.] Αἰσχύλος «ὑμνεῖται ὑπ' ἀστῶν φροίμοις πολυρρόθοις», Εὐριπίδης «τὴν ἐμὴν ὕμνοῦσαι ἀπιστοσύνην», ἤγουν κακολογοῦσαι, καὶ «ἐπεὶ ἀντάχσαν ὕμνοι», αἰ κατὰ τῶν ἀρρένων ὕβρις δηλαδὴ. (η. 172) Ὅτι ποταμὸς ἐν Λυκίᾳ μέχρι καὶ νῦν σῶζων τοῦνομα ὁ Ξάνθος, ὁμώνυμος τῷ Τρωϊκῷ. Φησὶν οὖν «ἀλλ' ὅτε δῆ» Βελλεροφόντης «Λυκίην ἴξε Ξάνθον τε ῥέοντα». Προσέθηκε δὲ καὶ νῦν τὸ ῥέοντα κατὰ Πορφύριον πρὸς διαστολήν Ξάνθου Λυκιακῆς πόλεως. τὴν δὲ τοιαύτην Λυκίαν εὐρεῖαν λέγει, διαστέλλων αὐτὴν τῆς μικρᾶς Λυκίας, ἧς ἦρχεν ὁ Πάνδαρος, ὡς προέγγραπται. (η. 173) Ἐπάγει οὖν «προφρονέως μιν τίεν ἄναξ Λυκίης εὐρείης», ἤγουν οὐ πρὸς ἀφοσίωσιν μόνην, ἀλλὰ ὀλοψύχως ἐτίμα. (η. 174) Ὅτι ἐν Ὀδυσσεΐᾳ μὲν αὐθημερὸν ἐρωτῶνται καὶ ἀνακρίνονται οἱ ἐνδημοῦντές που ξένοι, ἐνταῦθα δὲ ὁ Βελλεροφόντης μετὰ ἐννέα ἐρωτᾶται ἡμέρας ἐν Λυκίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἰοβάτου. Ἴσως γὰρ, φασίν, οὐδὲ ἐνεφάνισε πρὸ τούτων τὰ τοῦ Προΐτου σήματα, ὀκνῶν μὴ καὶ παλιννοστήσει ταχὺ πρὸς τὴν δύσερον Ἄντειαν. Οἱ δὲ καὶ ἀρχαῖον ἔθος φασὶ τὸ τῇ δεκάτῃ ἐρωτᾶσθαι τοὺς ξένους, ὃ καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου γενέσθαι φασίν, ὅτε τῷ Μενελάῳ ξενωθείς ἀφήρπασε τὴν Ἑλένην. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «ἐννήμαρ ξείνισεν», ὃ Ἰοβάτηςδηλαδὴ τὸν Βελλεροφόντην, «καὶ ἐννέα βούς ἰέρευσεν». Ἀριθμὸς γὰρ οὗτος φίλος διὰ τὰς Μούσας τῷ ποιητῇ, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. (η. 176 ς.) Ὅτι ζήτησιν πιττακίου δηλοῖ τὸ «καὶ τότε μιν ἐρέεινε καὶ ἦτεε σῆμα ἰδέσθαι, ὅττι 2.280 ῥά οἱ παρὰ τοῦ δεῖνος φέροιτο». Οὐκ ἔχει δὲ καιριωτέραν λέξιν εἰπεῖν τοῦ σήματος. Διὸ καὶ φθάσας σήματα λυγρὰ ἔφη καὶ μετ' ὀλίγα δὲ ἐπιμένων φησὶν «αὐτὰρ ἐπειδὴ σῆμα», καὶ ἐξῆς. Ταυτόν δὲ πάντως νῦν σήματα λυγρὰ πληθυντικῶς

εἰπεῖν καὶ σῆμα κακὸν ἐνικῶς. [Ἐκδηλον δὲ ὅτι ὁμώνυμος φωνὴ καὶ τὸ σῆμα θεθειμένον ἐπὶ τε ἄλλων οὐκ ὀλίγων καὶ ἐπὶ τάφου, ὃς τάφος μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐκπλήττειν τοὺς μετὰ οἴκτου βλέποντας, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἔκπληξις τάφος καλεῖται. Σῆμα δὲ ὁ αὐτός, ἐπεὶ σημείον ἐστὶ τοῦ νεκρὸν αὐτόθι κεῖσθαι. ὡσπερ καὶ μνήμα διὰ τὸ μνήμην ἀνακινεῖν τοῦ ποτε ζῶντος. Τὸ δὲ σῆμα σημείον λέγειν, καθὰ καὶ τὸ μνήμα μνημεῖον, τῶν μεθ' Ὁμηρόν ἐστιν.] (ἠ. 177 ς.) Καιρία δὲ λέξις τὸ φέροιτο, ἀντὶ τοῦ φέρει, ὡσπερ τὸ παραδέξασθαι προσφυῆς τῷ λαβόντι τὸ σῆμα, οἷον «αὐτὰρ ἐπειδὴ σήματα κακὰ παρεδέξατο γαμβροῦ». [Ἀπὸ δὲ τοῦ σῆμα φέρεσθαι, ἦτοι φέρειν, ὁ γραμματοφόρος παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπινενόηται λέγεσθαι.] (ἠ. 179 ς.) Ὅτι τὴν Χίμαιραν ἱστορῶν ὁ ποιητὴς φράζει οὕτως «ἢ δ' ἄρ' ἔην θεῖον γένος, οὐδ' ἀνθρώπων», τουτέστιν ὑπερφυῆς, ὅκνεϊ γὰρ τερατῶδες εἰπεῖν καὶ παρὰ φύσιν. Λέγει δὲ αὐτὴν καὶ ἀμαιμακέτην, ἦτοι ἄγαν μαιμῶσαν ἢ περιμήκετον, ἐκ τοῦ ἄ επιτατικοῦ καὶ τοῦ μᾶκος Δωρικοῦ, ὃ δηλοῖ τὸ μήκος, τῆς ἄ-μ-α-ι συλ 2.281 λαβῆς παρεντεθείσης, πλεονασμῷ τῆς ἄ-μ-α συλλαβῆς, εἶτα καὶ ἐπενθέσει τοῦ ἄ-ι, καθ' ὁμοιότητα τοῦ παιπαλόεις καὶ τοῦ παιφάσσειν καὶ τῶν ὁμοίων. Φησὶ γὰρ «πρῶτον μὲν ῥα Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε πεφνέμεν». Ταύτην δὲ οἱ μὲν τρικέφαλον ἀνεπλάσαντο Ἡσιόδῳ ἀκολουθήσαντες εἰπόντι «τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί». οἱ δὲ δύο ἔχουν ἑτερατεύσαντο κεφαλάς, λέοντός τε καὶ δράκοντος. Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ μιᾷ ἠρκέσθησαν κεφαλῇ τῇ τοῦ λέοντος λεοντοπρόσωπον εἰπόντες αὐτὴν οὐρὰν ἔχουσαν δράκοντος καὶ μέσον σῶμα χιμαίρας. Λαμβάνουσι δὲ πάντες τὰς ἀφορμὰς ἐξ Ὁμήρου διὰ τὸ μὴ πάνυ σαφῶς αὐτὸν τὰ περὶ ταύτης εἰπεῖν, καὶ νικῶσιν οἱ τὸν τρίτον λῆρον κρατύνοντες, εἰ καὶ οἱ ζωγραφοῦντες τῷ τερατωδεστέρῳ προσέχουσι. καὶ ζητητέον τὸν Πορφύριον καλῶς τοῖς περὶ τούτων διαιτῶντα. (ἠ. 181 ς.) Ἦν δὲ ἡ Χίμαιρα κατὰ τὸν ποιητὴν «πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα, δεινὸν ἀποπνέουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο», ἦγουν οὐ ζωτικῶς ἐγκειμένου τῇ καρδίᾳ τῇ τοῦ κατὰ φύσιν πυρὸς ἐστία, ἐξακοντιζομένου δὲ σωματικῶς κατὰ μύθου τέρας, ὃ δὴ ἄλλως ἐπὶ τοῦ καθ' ἱστορίαν κατώβλεπος λέγεται γίνεσθαι. Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι ὅτι λέοντα λέγει τὴν τοῦ λέοντος κεφαλὴν. πάντως γὰρ κεφαλὴ νοηθεῖ ἂν τὸ ἀποπνέον τὸ πῦρ. ὠνόμασεν οὖν τὸ μέρος τῷ τοῦ ὄλου ὀνόματι, ὡς που καὶ ἐλέφαντα τὸ ἐξ ἐλέφαντος εἶπεν ὄστοῦν. Εἰ δὲ τυχὸν καὶ ὁ δράκων ἢ καὶ ἡ χίμαιρα κεφαλαὶ νοηθήσονται καθ' Ἡσιόδον χιμαίρας καὶ δράκοντος, ὁμοίως καὶ ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ὄλου τὰ μέρη ὠνόμασται. κἂν δράκοντά τις τὸ οὐραῖον νοήσῃ τοῦ δράκοντος, χίμαιραν δὲ τὸ τῆς θηλείας χιμαίρας σῶμα, τὸ μέσον τῆς λεοντείας κεφαλῆς καὶ τῆς δρακοντείας οὐρᾶς, καὶ οὕτω πάλιν τὰ μέρη ὡς ὅλα λέγεται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «δεινὸν ἀποπνέειν πυρὸς μένος» 2.282 δύναται καὶ ἐπὶ παντὸς λέγεσθαι θυμώδους καὶ θηριώδους ἀνδρὸς ἢ καὶ βλασφήμου καὶ λοιδοροῦ. Εἴρηκε δὲ τις [ἀστείως] αὐτὸ καὶ ἐπὶ ῥήτορος ἐν τῷ πάνυ πυρέττειν πνεύσαντος [οὐ φαῦλόν τι] ἐπιστόλιον. Ὁ δὲ τὴν ῥητορικὴν μένος πυρὸς πνέειν εἰπὼν πάνυ δεξιώτατα εἶπεν ἀφελόμενος τὸ δεινόν. Δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι τὴν Χίμαιραν οἱ μὲν ἀλληγοροῦσιν ἠθικῶς εἰς κακόν τι ψυχικὸν πολυσύνθετον, οἷον εἰς λιχνεῖαν, εἰς ἐπιθυμίαν ἀκρατῆ, εἰς ἀναίδειαν, εἰς θυμὸν ἐμπύριον, καὶ εἰς τοιαῦτά τινα. ἢ γὰρ τῶν τριῶν θηρίων εἰς ἓν συναγωγὴ ἐπιπλοκὴν τοιαύτην ὑπεμφαίνει κακῶν. Οἱ δὲ θηρία εἶναι ἀπρόσμαχα ἱστοροῦσι τρία περὶ τι Λυκτικὸν ὄρος, ἐγχώριον λέοντα καὶ χίμαιραν ὑπερφυῆ τινά, ὅποια καὶ ἡ κατὰ Πτολεμαῖον ἢ μεγαλόκερος, καὶ δράκοντα, φύσει μὲν διεστῶτα καὶ τόπῳ, διὰ δὲ τὸ συγγενὲς τῆς ἐξ αὐτῶν βλάβης καὶ τὸ εἰς κάκωσιν σύντροχον εἰς ἓν οἷον σῶμα ὑπὸ τοῦ μύθου συναγόμενα καὶ συμφυόμενα. Ἔτεροι δὲ ξενοδόχους εἶναι φασι τρεῖς, ἄνδρας μὲν δύο, γυναῖκα δὲ μίαν, τοὺς ἐκείνοις ξενοδοχομένους εἰς οἰκείαν πανδαισίαν σφίσι τε αὐτοῖς καὶ ἑτέροις δέ, ὡς εἰκός, ἀνθρωποφαγικῶς παραβάλλοντας, ὅποια πολλὰ ἱστόρηται. Ἄλλοι δὲ ὄρος κατὰ τὴν Λυκίαν εἶναι τὴν

Χίμαιράν φασιν, ἐν τῷ μέσῳ μὲν ἀναφουσήματα ἔχον πυρός, τὰ μέχρι καὶ νῦν βλεπόμενα, κατὰ δέ γε τὰ ἄκρα πολύθηρον. 2.283 Ὅτι δὲ καὶ φυσικὴ τις ὑπεστὶν ἀλληγορία τοῦ Βελλεροφόντου ἀναγομένου εἰς ἥλιον, ἔστιν ἐξ ἄλλων γνῶναι. οὕτω τοῦ πολυσυνηθέτου μυθικοῦ τῆς Χιμαίρας κακοῦ καὶ ἡ θεραπεία ἐστὶ πολύμορφος. (η. 183) Ταύτην τὴν Χίμαιραν, ὁποῖα τις ἂν καὶ νοοῖτο, κατεμαχίσαστο Βελλεροφόντης τῇ πολυλογουμένῃ Χιμαίρᾳ συμμεταπίπτων καὶ αὐτὸς καὶ πολυειδῶς συμβιβαζόμενος. Ὅποῖαν γὰρ λάβοι ἂν τις τὴν Χίμαιραν, προσφυῶς αὐτῇ καὶ ὁ ἥρωσ συσχηματίζεται. Καὶ εἰ μὲν μῦθος τὸ λεγόμενον, νικᾷ καὶ αὐτὸς νίκην μυθώδη τὴν διὰ τοῦ πτερωτοῦ Πηγάσου καὶ διὰ μολίβδου ἐγχύσεως εἰς τὸ τῆς Χιμαίρας στόμα, [οὗ δὴ, φασί, μολίβδου τῷ ἐκεῖθεν ἀποπνεομένῳ] πυρὶ τακέντος ἐκείνη ὤλετο. Εἰ δὲ κατὰ ἠθικὴν ἀλληγορίαν εἰς κακόν τι ποικίλον ἐκλάβηται τις τὴν Χίμαιραν, τηνικαῦτα νοεῖται Βελλεροφόντης ἠθικῶς ὁ σπουδαῖος ἀνὴρ ὁ τὴν τοιαύτην Χίμαιραν κτείνων καί, ὡς εἶπεῖν, παθοκτόνος, καὶ ὡς ἂν τις ἐρεῖ, Ἐλλεροφόντης, ἦτοι φονεὺς κακίας. – Ἐλλερα γάρ, φασί, κατὰ διάλεκτον τὰ κακά. – Καὶ μέμνηνται τινες καὶ τοῦ ἥρωσ οὕτω κυριωνυμουμένου κατ' ἔλλειψιν, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐρρέθη, τοῦ ἐν ἀρχῇ βῆτα. Ἐὰν δὲ θηρία τινὰ ἢ κακόξενοι ἀνθρώποι διὰ τῆς Χιμαίρας δηλοῖντο, τότε δὴ ἀνδρείος ἀνὴρ κατὰ ἱστορίαν ὁ Βελλεροφόντης φανήσεται, τῆς ἱστορουμένης Χιμαίρας περιγινόμενος, ὡς περὶ καὶ ὅτε εἰς ἥλιον ὁ Βελλεροφόντης ληφθήσεται, πάντως κατὰ ὁμοίαν ἐπιβολὴν φυσικόν τι πάθος ἀέριον ἔσται ἢ Χίμαιρα, οὐπὲρ ὁ ἥλιος περιγενήσεται. (η. 180) Ἰστέον δὲ ὡς τὸ τὴν μυθικὴν Χίμαιραν θεῖον εἶναι γένος οὐδ' ἀνθρώπων οὐκ ἀκριβῶς εἰρησθαι δοκεῖ. οὐ γὰρ εἰ μὴ ἀνθρώπων ἦν ἢ Χίμαιρα, διὰ τοῦτο θεῖον ἂν εἶη γένος. τούτῳ γὰρ τῷ λόγῳ θεῖον γένος καὶ πάντα τὰ θηρία μὴ ἀνθρώπων ὄντα. Λυθήσεται δὲ τὸ ἄπορον ἐκ τοῦ προσώπου. ὁ Γλαῦκος 2.284 γὰρ μὴ λόγιος ὢν οὕτω πως συλλογίζεται. Ἡ Χίμαιρα οὐκ ἀνθρώπων. τὸ μὴ ἀνθρώπων θεῖον. ἢ Χίμαιρα ἄρα γένος θεῖον. Ἦδη δὲ καὶ οὕτω νοεῖται τὸ «οὐδ' ἀνθρώπων», ὅτι οὐ τῶν παρ' ἀνθρώποις ζῶν ἢ Χίμαιρα, θεῖον δὲ τι γένος, τουτέστι τεράστιον καί, ὡς ἐρρέθη, ὑπερφυές. (η. 181) Ὅρα δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ ὀπιθεν δίχα τοῦ ὄπιθεν ἐν τῷ «ὄπιθεν δὲ δράκων». (η. 179) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι περὶ Χιμαίρας τοιαῦτά τινα ὁ Γεωγράφος φησί. Δαίδαλος, Λυκίων ὄρος, μεθ' ὃ πλησίον Τελμισσός, πολίχνη Λυκίων, καὶ Τελμισσις ἄκρα. Εἶτα ὁ Ἀντίκραγος, ὄρθιον ὄρος, μεθ' ὃν ὁ Κράγος ἔχων ἄκρας δύο καὶ πόλιν ὁμώνυμον. περὶ ταῦτα τὰ ὄρη μυθεύεται τὰ περὶ τῆς Χιμαίρας. ἔστι δ' οὐκ ἄποθεν καὶ ἢ Χίμαιρα, φάραγξ τις ἀπὸ αἰγιαλοῦ ἀνατείνουσα. Εἰ δὲ τις βούλοιο εἰδέναι, ποῦ γῆς ὁ ῥηθεὶς Ἀντίκραγος κεῖται, μάθοι ἂν αὐτὸ ἐκείνοις τοῖς τοῦ Γεωγράφου προσεσχηκῶς, ἔνθα φησὶν, ὅτι ὑπόκειται τῷ Κράγῳ Πίνναρα, μεγίστη πόλις Λυκίας καὶ τὰ ἐξῆς, ἱστορῶν καὶ ὄρος Λύκιον πῦρ τίκτον αὐτόματον. Οὐκ ἂν δὲ τις οὐδὲ τὸ προφαινόμενον τοῦ μύθου μέμψηται πλάττοντος βλαπτικὴν Χίμαιραν ἢ ἐκ γενετῆς ἀγρίαν οὖσαν ἢ καὶ ἐξ ἡμέρων θηριωθεῖσαν. οὐκ ἀπίθανον γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἐξ ἐτέρων ὁμοίων ἱστορουμένων φαίνεται. Φέρεται δὲ καὶ τις παρ' Ὀμήρῳ ἐν τοῖς ἐξῆς Ἀμισώδαρος ἐκθρεψάμενος τὴν τοιαύτην Χίμαιραν. Ἡ δὲ γραφὴ τῆς κατὰ τὴν Χίμαιραν ἀρχούσης ὁμοία τῇ τῶν χιμέτων. ἐκεῖνά τε γὰρ παρὰ τὸν χειμῶνα γενόμενα διὰ μόνου διχρόνου γράφεται, καὶ χίμαρος δὲ ὁμοίως ὁ τράγος, καὶ χίμαιρα τὸ αὐτοῦ θηλυκόν, ἢ ἐν χειμῶνι, φασί, κυρίως τεχθεῖσα. Ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ ἐτέρων διφθόγγων τὸ αὐτὸ πάθος ἐξέδραμεν, οἶον καὶ ἐπὶ τῶν χιράδων, αἱ δηλοῦσι ραγάδας χειρῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ θιάσου, ὃς ἀπὸ τοῦ θειάζω γίνεται, κεῖται καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιγητοῦ. (η. 184 ζ.) Ὅτι Σόλυμοι ὁμορον ἔθνος Λυκίοις, πολέμιον αὐτοῖς. διὸ καὶ ὁ Βελλεροφόντης σταλεῖς, ὡς εἴρηται, 2.285 ὑπὸ Ἰοβάτου ἠρίστευσε κατ' αὐτῶν, γενναίως πολεμήσας. Φησὶ γὰρ ὁ ἀπόγονος ἐκείνου Γλαῦκος οὕτω «δεύτερον αὐτὸ Σολύμοισι μαχέσαστο κυδαλίμοισι· καρτίστην δὴ τὴν γε μάχην φάτο δόμεναι

ἀνδρῶν». Καὶ ὄρα ὅπως ὁ Βελλεροφόντης φιλοτίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐνεκαυχᾶτο τῷ κατορθώματι. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τοὺς παρὰ τῷ Ὀμήρῳ Σολύμους εἶναι τοὺς ὕστερον λεγομένους Πισίδας ἢ Πισιδεῖς. ἔνδοξον δὲ τὸ ἔθνος, ὡς δηλοῖ τὸ κυδαλίμοισιν. ἔνθα καὶ ὄρα τὰ καίρια πάρισα, τὸ Σολύμοισι καὶ τὸ κυδαλίμοισι, ὅπερ καὶ μετ' ὀλίγα ἔρει. Οὐδετέρως μέντοι Σόλυμα πόλις, φασίν, Ἀσσυρίων, κτισθεῖσα μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱεροῦ. καὶ ὄνομα δὲ ὄρους Λυκιακοῦ, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ τοῦ Γεωγράφου Κώρυκος αἰγιαλὸς περὶ Λυκίαν, εἶτα Φάσηλις τρεῖς ἔχουσα λιμένας, πόλις ἀξιόλογος καὶ λίμνη. ταύτης ὑπέρκειται ὄρος τὰ Σόλυμα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι μέχρι καὶ νῦν σώζεται πως τὸ τῶν ῥηθέντων Σολύμων ἐθνικὸν ὄνομα. τόπος γάρ ἐστιν ὀχυρώτατος περὶ που τὴν Λυκίαν, οὗ οἱ ἐγχώριοι βαρβαρικώτερον τοῖς ἐκεῖ καλοῦνται Τζέλυμοι. Καὶ ὅτι τοὺς ἐν Ὀδυσσεΐα Σολύμους, ὡς ὁ Γεωγράφος λέγει, ἔπλασεν ὁ ποιητὴς ἀναλόγως τῇ πλάνῃ καὶ τοῖς τόποις, ἔνθα ὁ Ὀδυσσεὺς ἔπλεε, καὶ οὐ τούτους τοὺς ἐν Πισιδίᾳ λέγει. Περὶ δὲ τῶν ῥηθέντων Λυκίων Σολύμων φασὶ καὶ ὅτι Σόλυμοι οὗτοι Μινύαι ἀπὸ Μίνως ἐκαλοῦντο, οὗ ἀδελφοὶ Σαρπηδῶν καὶ Ῥαδάμανθυς, Λύκος δὲ ἢ Λύκων ὁ Πανδίωνος ἐπελθὼν Λυκίους αὐτοὺς προσηγόρευσεν. Ὅρα δὲ ὅτι τὰ μὲν τῆς γενεαλογίας διεξοδικώτερον ὁ Γλαῦκος διῆλθεν, ἐμπλατυνάμενος αὐτοῖς λαμπρότερον. τὰ μέντοι κατὰ τὴν Χίμαιραν καὶ τοὺς Σολύμους, ἔτι δὲ καὶ τὰς Ἀμαζόνας, ὧν καὶ αὐτῶν ὁ Βελλεροφόντης περιέγονε, πάνυ γοργῶς ἐπέτεμεν. οὐ γὰρ ἔδει ἐν ἀκμῇ πολέμου καὶ τοιούτοις αὐτὸν μάτην ἐναδολεσχεῖν πατραγαθίας ἐκτιθέμενον ἔξω καιροῦ, ἐφ' οἷς οὐ περὶ τοιούτων τινῶν ἠρώτηται, ἀλλὰ «τίς δὲ σύ ἐσσι φέριστε». εἶπεν οὖν τὰ μὲν τῆς Χιμαίρας ἐν στίχοις τέσσαρσι, τὰ δὲ τῶν Σολύμων ἐν δυσὶ, τὰ δὲ τῶν Ἀμαζόνων ἐν ἐνί. (η. 186) Φησὶ γὰρ «τὸ τρίτον αὐτὸ κατέπεφνε Ἀμαζόνας 2.286 ἀντιανείρας», στενώσας μὲν τὸ περὶ τῶν Ἀμαζόνων διὰ τὸ μὴ πάνυ ἔνδοξον τοῦ πρὸς γυναῖκας πολέμου, εἰ καὶ ἀντιάνειραι ἦσαν, πλεῖον δὲ τι περὶ τῶν Σολύμων εἰπὼν διὰ τὸ ἐνδοξότερον, οὗς, ὡς ἐδηλώθη, κυδαλίμους ἔφη, καὶ κρατίστην εἶπε μάχην τὴν πρὸς αὐτούς, ἔτι δὲ πλείω περὶ τῆς Χιμαίρας λαλήσας διὰ τὸ τεράστιον αὐτῆς καὶ ἀλλόκοτον. Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ τὸ εὐκρινὲς τῶν σχημάτων κατὰ ἀπαρίθμησιν. πρῶτον μὲν γὰρ, φησὶ, κατέπεφνε Χίμαιραν, δεύτερον αὐτὸ Σολύμοισι μαχέσσατο, τὸ τρίτον αὐτὸ κατέπεφνε Ἀμαζόνας, περὶ ὧν καὶ προέγραπται. (η. 187–90) Τὸ δὲ τοῦ λόχου δίχα τινὸς τοιούτου σχήματος ἐπήγαγεν εἰπὼν «τῷ δ' ἄρ' ἀνερχομένῳ πυκινὸν δόλον ἄλλον ὕφαινε», ὁ πενθερὸς δηλαδὴ τοῦ Προΐτου, «κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους εἶσεν», ἤγουν ἐκάθισε, «λόχον· τοῖ δ' οὐ τι πάλιν οἶκονδε νέοντο», τουτέστιν οὐκ ἐπαλιννόστησαν εἰς τὰ οἰκεία. «πάντας γὰρ κατέπεφνε ἀμύμων Βελλεροφόντης». Καὶ ὄρα ὅτι τετράκις ἐν τῷ παρόντι χωρίῳ τοῖς ἀπὸ τοῦ πέφνω ῥήμασιν ὁ ποιητὴς ἐχρήσατο ἐπιμείνας τῇ λέξει. (η. 186) Ἀντιάνειραι δὲ Ἀμαζόνες, ὡς καὶ προεῖρηται, ἢ ἐναντιούμεναι ἀνδράσι καὶ ὡς εἰπεῖν δηϊάνειραι, ἢ ἐξισούμεναι ἀνδράσι τὰ εἰς πόλεμον καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν ἴσανδρον, ὁποῖόν τι δηλοῖ καὶ τὸ τοῦ Ἀντήγορος ὄνομα. ἐκ τοιαύτης δὲ ἐννοίας καὶ Ἰσανδρον κύριον ὄνομα μετ' ὀλίγα ἔρει ὁ ποιητὴς. σεμνότερον δὲ τούτων πάντων τὸ ἀντίθεος, ὅτε τὸν ἰσόθεον δηλοῖ. (η. 187) Τὸ δὲ «δόλον ὕφαινε», ᾧ συγγενὲς τὸ κακὰ ράπτειν, φανερώς δόλου εἶδος ἐνταῦθα λέγει καὶ τὸν λόχον εἶναι. (η. 188) Τὸ δὲ κρίνας, ὃ ἀποστατικῶς, ἤγουν ἀσυνδέτως, ἐπὶνέχθη, ὅποια καὶ ἄλλα πολλαχοῦ κείνται, ἔοικε παρεμφαίνειν ἐτυμολογίαν τινὰ τοῦ λόχου. ταῦτὸν γὰρ ἐστὶ τὸ κρίνειν καὶ τὸ ἐπιλέγεσθαι, ἀφ' οὗ ὁ λόχος παράγεται, ὡς ἐκκρίτων καὶ ἐπιλέκτων ὀφειλόντων εἶναι τῶν ἐλλοχησόντων. καὶ μὴν ἄλλως καὶ τὸ εἶσε λόχον συντελεῖ τι πρὸς ἐτυμότητα λόχου. εἰ γὰρ κάθηται λόχος, καὶ λέγεται ἄρα, ὅ ἐστι κειτὰί πως χάριν ἐπικρύψεως. (η. 185) Ἰστέον 2.287 δὲ καὶ ὅτι ἀριστέως αὐχμημα δηλοῖ τὸ «καρτίστην δὴ τὴν γε μάχην φάτο δῦμεναι ἀνδρῶν», ἤγουν ἔλεγε κράτιστον τοῦτον ἀνύσαι πόλεμον. (η. 189 ς.) Τὸ δὲ «πάντας

γὰρ κατέπεφνε» διασαφητικόν ἐστι τοῦ «οὐκ οἶκονδε νέοντο», ὡς εἰκὸς ὄν νοηθῆναι τοὺς μὴ ἐπανελθόντας οἶκαδε ἀλλαχοῦ που τραπέσθαι, εἰ μὴ σαφῶς ἱστορηθεῖεν, ὅτι ἔθανον. [Τὸ δὲ οἶκονδε, ταύτόν ἐστι τῶ οἶκοι καὶ οἶκαδε ὡς ἐπίρρημα. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ὀνοματικῶς εἷς οἶκος ἦν πάντων τῶν λοχιτῶν.] Ὅτι πολὺ τῶ Βελλεροφόντη τὸ ὑπὲρ ἀρετῆς γέρας, εἴπερ ὁ τοῦ Προΐτου πενθερὸς γνούς αὐτὸν διαβληθέντα, ὅμως μετὰ πείραν δίδωσιν αὐτῶ τὸ τῆς κατ' αὐτὸν βασιλείας ἥμισυ καὶ τὴν θυγατέρα εἰς γάμον. (η. 191–3) Φησὶ γὰρ ὁ ποιητῆς «ἀλλ' ὅτε δὴ γίνωσκε θεοῦ γόνον ἠϋν», ἦγουν ἀγαθόν, «ἐόντα, αὐτοῦ μιν κατέρυκε, δίδου δ' ὅ γε θυγατέρα ἦν, δῶκε δὲ οἱ τιμῆς βασιληΐδος ἥμισυ πάσης». πῶς δὲ θεοῦ γόνος ὁ Βελλεροφόντης, οὐκ ἐκτίθεται Ὅμηρος, ἀφιεῖς νοεῖν θεῖον γόνον τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας. Ἐκ τοῦ βασιλεύς δὲ ἡ βασιληΐς τιμῆ, ὁμοίως τῶ Νηρεὺς Νηρηΐς, Θησεὺς Θησηΐς καὶ τοῖς ὁμοίοις. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τιμῆ συνήθως ἡ εὐκλεια, καθὰ καὶ ἐν τῶ «τιμὴν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι», καὶ ἐν τῶ «οὐ τί με ταύτης χρεῶ τιμῆς». ὅθεν καὶ τὸ τιμᾶν, ὡς τὸ «οἶ κέ με τιμήσουσιν». ἀλλαχοῦ δὲ τιμωρίαν δηλοῖ καὶ πρόστιμον, οἷον «εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν Πρίαμος τίνειν οὐκ ἐθέλει». Ἦν δέ, φασίν, ἔθος λαμβάνειν τοὺς οὕτως ἀδικηθέντας παρὰ τῶν ἀδικησάντων εἰς μερίδα χρήματα πολιτικά, ἀνδρα παῖσαν κτῆσιν δασαμένους, ὡς ἡ Ὀπλοποιῖα λέγει.] (η. 194 ς.) Ὅτι τέμενος παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον ὁ 2.288 ναὸς κατ' ὑπεροχὴν, παρ' Ὀμήρῳ δὲ τόπος ἀπλῶς ἀφωρισμένος, τουτέστιν ὄρω ἰδίῳ περιγεγραμμένος καί, ὡς ὁ ποιητῆς ἐτυμολογεῖν βούλεται, ἀποτεμνημένος τῶν ἐγγύς. Φησὶν οὖν ὅτι τῶ Βελλεροφόντη «Λύκιοι τέμενος τάμον», ἦγουν ἀφώρισαν εἰς κτῆσιν ἰδίαν, «ἔξοχον ἄλλων», ὡς ἀριστεῖον, οἷα καὶ Σολύμους τοὺς ἐναντίους αὐτοῖς καταπολεμήσαντι. Καὶ ὄρα καὶ νῦν ὅπως ἐν μεγάλῳ ἦν τοῖς παλαιοῖς ἡ τῆς γῆς κτῆσις. Οὐ γὰρ χρήματα ἔδωσαν οἱ Λύκιοι τῶ εὐεργετήσαντι, ἀλλὰ τέμενος καλὸν φυταλῆς, φησὶ, καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμοιτο. Καὶ ὄρα τὸ «νέμοιτο» ἐπὶ ἀνθρώπων λέγεσθαι, λαβὼν ἐξ Ὀμήρου ἀρχὴν. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ τὸ νέμος παρήχθη οὐδέτερον ὄνομα. Σημεῖωσαι δὲ καὶ τὸ καλόν, ὡς δέον ὄν τοῖς εὐεργεταῖς μὴ τὰ τυχόντα διδόναι ἀλλὰ τὰ καλά. Ἔστι δὲ φυταλία μὲν ἡ φυτοφόρος γῆ, ἄρουρα δὲ ἡ ψιλὴ ἄροσις. ὡς δὲ καὶ μέτρον γῆς ποτε ἡ ἄρουρα, καθὰ καὶ τὸ πλέθρον, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. Σημεῖωσαι δὲ ὡς βασιλέως τιμήσαντος μεγάλα τὸν Βελλεροφόντην, εἶτα καὶ ὁ εὐεργετηθεὶς δῆμος δώροις τὸν τοιοῦτον τιμᾶ τοῖς κατὰ τὸ ρηθὲν τέμενος. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ἴσως τοιοῦτον ποιήσειν ἐθάρρησαν, εἰ μὴ προκατῆρξεν ὁ βασιλεύς. (η. 196) Ὅτι ἡ γυνὴ τῶ ἀνδρὶ τίκτειν λέγεται διὰ τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς καίριον τῆς γεννήσεως. Φησὶν οὖν Ὅμηρος «ἡ δ' ἔτεκε τρία τέκνα δαΐφρονι Βελλεροφόντη», καὶ ἀλλαχοῦ «οὐς ποτε νύμφη τέκεν ἀμύμονι Βουκολίῳνι», ἐν ἄλλοις δέ, ὡς καὶ προεγράφη, παράκειται τῇ τοιαύτῃ δοτικῇ καὶ ἡ ὀπρόθεσις, οἷον «ἡ δεῖνα ὑπὸ τῶ δεῖνι ἔτεκε τόνδε τινά». [Ἐὰν δὲ τὸ «ἡ δ' ἔτεκε» δοκοῖ ἀποκληροῦν γυναιξὶ τὸ τίκτειν κατὰ παρατήρησιν παλαιάν, ἀλλ' ὁ ποιητῆς μετ' ὀλίγα φησὶν «Ἴππόλοχος δ' ἔμ' ἔτικτε».] (η. 197–9) Ὅτι τὸν Σαρπηδόνα οὕτω διὰ τοῦ Γλαύκου γενεαλογεῖ ὁ ποιητῆς. Βελλεροφόντου παῖδες Ἰσανδρος καὶ Ἴππόλοχος καὶ Λαοδάμεια. τούτων Ἰσανδρος μὲν ἀνηρέθη, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ρηθήσεται, μαχόμενος. Ἴππολόχου δὲ παῖς ὁ Γλαῦκος οὗτος. Λαοδάμειν δὲ παρελέξατο Ζεὺς, «ἡ δ' ἔτεκεν ἀντίθεον Σαρπηδόνα χαλκοκορυστήν», ὥστε αὐτανέψιος ὁ Γλαῦκος τῶ Σαρπηδόνι. καὶ οὕτω μὲν ὁ ποιητῆς. Οἱ δὲ νεώτεροι Εὐρώπης καὶ Διὸς υἱὸν Σαρπηδόνα λέγοντες καὶ ἀδελφὸν αὐτὸν ἱστοροῦντες τοῦ Μίνως ἄλλον ἐκεῖνον Σαρπηδόνα γενεαλογοῦσι παλαιότερον, ὡς φασὶν οἱ ἀκριβέστεροι, 2.289 [καθὰ καὶ προεῖρηται.] (η. 200–5) Ὅτι περὶ τὰ τελευταῖα καὶ ὁ Βελλεροφόντης ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖς, Ἰσανδρον μὲν τὸν υἱὸν πολέμῳ ἀποβαλὼν, Λαοδάμειαν δὲ τὴν θυγατέρα θανάτῳ τῶ ἔξαίφνης. οὗ δηλωτικὸν τὸ «τὴν δὲ Ἄρτεμις ἔκτα», ἡ τοῦ θνήσκειν οὕτω αἰτία ταῖς γυναιξὶ κατὰ τὴν ποίησιν. Ἦν δὲ παίδων ὁ Βελλεροφόντης τῇ ἀπωλείᾳ

ἐπιστυγνάζων «κάπ πεδίον», ἤγουν κατὰ πεδίον, «τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλάτο», τουτέστι μόνος ἐπλανᾶτο, «ὄν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων», ἤγουν ἐκφεύγων τὴν μετ' ἀνθρώπων συνδιατριβήν, οἷα εἰς μελαγχολίαν ἐκκυλισθεῖς, καθὰ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς οἰκείοις ἱστορεῖ Προβλήμασι. Τοιοῦτον τὸ ἐπὶ παίδων στερήσει πάθος τοῖς φιλοτέκνοις, ὃ καὶ Λαέρτην ἐρημάζειν ἠνάγκαζεν οἰόμενον τεθνάναι τὸν υἱὸν Ὀδυσσεά. Σκοπητέον δὲ καὶ ὅπως θυμοβόρον ὁ μονασμός. ὁ γὰρ Βελλεροφόντης ὄν θυμὸν κατέδει ἐρημωθείς. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι δεινότερον τοῦ θυμοδακοῦς τὸ τὸν θυμὸν ἔδεσθαι. Τὴν δέ γε τοῖς ὕστερον ποιουμένην τοῦ Βελλεροφόντου ἐκ μετεωροπορίας τῆς διὰ Πηγάσου κατάπτωσιν καὶ τὴν ἐκεῖθεν χώλωσιν οὐκ οἶδεν ὁ ποιητής, οὐδ' ὅτι Γοργόνος ἐξέφυ ὁ Πήγασος ἵππος καὶ ὅτι πτεροῖς αἴρεσθαι εἶχε καὶ ὅτι βληθεῖς οἴστρω χόλω Διὸς ἐν Κιλικίᾳ ἢ Λυκίᾳ τὸν ἀναβάτην Βελλεροφόντην κατέρριψεν ἐς Διὸς ἰέμενον, ἢ ὅτι ὁ Βελλεροφόντης Πηγάσω ἀέριος ἀρθεῖς μόλιβδον ἐνέριψε τῷ τῆς Χιμαίρας στόματι, ὃς τακεῖς κατειργάσατο ἐκείνην, καὶ ὅσα ἄλλα μῦθοι ἐθρύλησαν ἀναιδεῖς (ἠ. 200) Τὸ δὲ «ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν» ἄκραν τοῦ ἥρωος δυσπραγίαν ἐμφαίνει. Ὡς μὲν γὰρ τῷ Διὶ ἀπήχθετο καὶ τῇ Ἥρᾳ, ἢ τῆς βασιλείας δηλοῖ ἐκπτώσιν, ὡς δὲ Ἄρει καὶ Ἀθηνᾶ, τοῖς 2.290 ἐπιστατοῦσι τῆς μάχης, ὁ φόνος παριστᾶ τοῦ υἱοῦ, Ἄρτεμις δὲ τὴν θυγατέρα κτείνασα οὐκ ἂν εἶη τὸν πατέρα στέργουσα. οὐ μὴν οὐδὲ Δημήτηρ φιλεῖ τὸν τῇ ἐρημία κληρωθέντα, οὐδ' Ἀπόλλων τὸν κακόμοιρον. ὅμοια δὲ τινα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔστιν εἰπεῖν. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν ἐφεξῆς τοῦ λόγου καὶ ἀκόλουθον ἦν μετὰ τὴν Λαοδάμειαν περὶ τῶν λοιπῶν ἀπερικόπως εἰπεῖν ἀδελφῶν, οἷον ὅτι Λαοδάμεια μὲν ἔτεκε Σαρπηδόνα, Ἴσανδρον δὲ Ἄρης ἀνεῖλεν, Ἰπόλοχος δ' ἐμ' ἔτικτεν. Ὀμηρος δὲ βραχὺ περικόψας τὴν τοιαύτην γενεαλογίαν ἐπενέβαλε τὴν τοῦ Βελλεροφόντου δυσδαιμονίαν, εἶτα πάλιν εἰς τὴν γενεαλογίαν ἐπανέβη, οὐ μόνον διὰ ποικιλίαν γραφῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλὰς αἰτίας, ἃς ὁ ἐχέφρων ἐπινοήσεται. (ἠ. 201) Τὸ δὲ Ἀλήϊον πεδίον κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ παρὰ τὴν ἐκεῖ τοῦ ἥρωος ἄλλην, ὃ ἐστὶ πλάνην, ὠνομάσθη. διὸ καὶ, ὥσπερ ἀνωτέρω ἐν τῷ «τέμενος ἔταμον» [καὶ «ἔτεκε τέκνα»], οὕτω καὶ ὧδε χρησάμενος ἐτυμολογίας τρόπῳ φησὶ «κατὰ πεδίον Ἀλήϊον ἀλάτο», ἢ διότι ἐστέρηται ληΐων διὰ τὴν ἐρημίαν. Τινὲς δὲ ἐδάσυναν τὴν ἄρχουσαν παρὰ τὸν ἄλα, φάμενοι ἄλας φέρειν τὸν τόπον ἐκεῖνον. Τοῦ δὲ τοιοῦτου πεδίου σὺν ἄλλοις μέμνηται καὶ Ἡρόδοτος τῆς Κιλικίας τε αὐτὸ εἰδὼς καὶ στρατοπεδεύσασθαι ποτε εἰπὼν περὶ αὐτὸ στρατηγούς Δαρείου τοὺς κατὰ Ἑλλήνων. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, ὡς ἐρρέθη, ἀλῶ, οὗ παράγωγον ἢ ἄλη, ὧν πρωτότυπα, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται, τὸ πλανῶ καὶ ἡ πλάνη, καὶ ὁ ἠλεὸς γίνεται, ὅπερ ἐστὶ μάταιος, οὗ κλητικὴ «ἠλεέ» καὶ κατὰ ἀποκοπὴν ἠλέ, ὡς τὸ «μαινόμενε φρένας ἠλέ», καὶ ὁ παρὰ τῷ Ὀππιανῷ 2.291 ἠλέματος, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ κοάλεμος, ἤγουν ἐν τῷ κοεῖν ἤτοι νοεῖν ἀλώμενος, ὁποῖου σημασινομένου ἐστὶ καὶ ἡ Ἀκκῶ, τὸ παροιμιῶδες κύριον, καὶ τὸ κωμικῶς εἰπεῖν μακκοᾶν, ἴσον ὄν τῷ μὴ νοεῖν. Ἐκ δὲ τοῦ εἰρημένου κοαλέμου, ὃς τὸν εὐήθη δηλοῖ, καὶ Κοάλεμος, φασίν, ὁ τοῦ Κίμωνος πρόπαππος, δι' εὐήθειαν. Ἴσως δὲ παρὰ τὸ ἀλάσθαι καὶ ὁ Ἰάλεμος, ὅθεν παροιμία εἴλκυσται τὸ «Ἰαλέμου ψυχρότερος».] (ἠ. 202) Ὁ δὲ πάτος, ὃ δηλοῖ κατὰ ὀνοματοποιίαν ὀδόν, ὃ ἐστὶ τρίβον, βαρύνεται κανόνι τοιοῦτω. Τὰ εἰς ὄ-ς δισύλλαβα βραχυπαράληκτα μονογενῆ βαρύνονται· κρότος, κότος, μίτος, ὃ τε τῶν ὑφαινόντων καὶ ὄνομα ποταμοῦ, Νότος, πότος, οὕτω καὶ πάτος. ἀντίκειται τὸ στρατός, τὸ βροτός διχῶς φασιν ἐκπίπτειν τοῦ κανόνος, ὅτι τε κοινόν ἐστὶ καὶ οὐ μονογενὲς καὶ ὅτι ἀντέμφασιν ἔχει πρὸς τὸ βρότος, ὃ δηλοῖ τὸν μολυσμόν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ πάτος γίνεται καὶ τὸ ἀναπατεῖν, ἤγουν ἄνω που οἰκήματος ἀργοῦντα κινεῖσθαι, καὶ τὸ ἀποπατεῖν δὲ καὶ ὁ ἀπόπατος. ἐπεὶ γὰρ ταῦτον πάτος καὶ ὀδός, ὡς ἀπὸ τῆς ὀδοῦ τὸ ἀφοδεύειν, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ πάτου τὸ ἀποπατεῖν, ὅπερ ἐκτός ὀδοῦ

εἶπεν Ἡσίοδος. ἐκ δὲ τοῦ πάτου καὶ τὸ περιπατεῖν 2.292 καὶ ὁ περίπατος. Ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἀπάτη καὶ ἀπατᾶν, οἶονεὶ τὸ μὴ εὐθείας ὁδοῦ ἔχεσθαι καὶ ὡς ἐπὶ ἀτραποῦ βαδίζειν ἀλλὰ καμπὰς ἐλίττειν καὶ παράγειν ὧδε κάκει. Εἴη δὲ ἂν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία ἢ ἀπάτη καὶ ἢ ὁδηγία. ἀπατᾶν μὲν γὰρ τὸ ἀπάγειν τοῦ πάτου, ὁδηγεῖν δὲ τὸ ἐνάγειν εἰς ὁδόν. [Ἐκ τοῦ πάτου δὲ καὶ τὸ πατάσσειν. καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ Ὀμηρικὸς πάτος. Ὁ δὲ παρὰ τῷ Κωμικῷ βᾶδος, οἶον «διὰ σὲ τόνδε τὸν βᾶδον βαδίζομεν» ἴσως πέπαικται, καὶ ἔστιν ὡς ἐκ τοῦ κινῶ ὁ ἀπόκινος παρὰ τῷ αὐτῷ, οὕτω καὶ ὁ βᾶδος ἐκ τοῦ βᾶδω, οὗ παράγωγον τὸ βαδίζω.] (η. 201 ς.) Τὸ δὲ ἀλεείνων καὶ τὸ Ἀλήιον καὶ τὸ ἀλάτο διὰ τὴν τοῦ ἤχου ἐγγύτητα παρήχησίν φασι οἱ παλαιοί. αἱ γὰρ λέξεις ἀπὸ τοῦ ᾠα καὶ ᾠλ ἀρχόμεναι ὁμοιότητα ἤχου προβάλλουσι. Ὅρα δὲ καὶ παρίσωσιν τοῦ κατέδων καὶ ἀλεείνων, ἐπίτηδες κἀνταῦθα τοῦ ποιητοῦ ἰλαρύναντος διὰ παρηχήσεως καὶ παρισώσεως τὴν ἱστορικὴν σκυθρωπότητα. (η. 203 ς.) Ἐν τούτοις δὲ ἱστορεῖ καὶ ὡς ὑπὸ Σολύμων, οὗς ὁ πατὴρ Βελλεροφόντης κατηγωνίσαστο, ἀνηρέθη μαρνάμενος ὁ υἱὸς Ἰσανδρος, δυστυχῶς τοῦτό γε πράξας. Τὸ τοιοῦτον λυπεῖ καὶ τὸν παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ Αἴαντα, ὃς οὐκ ἤνεγκεν, εἰ τοῦ πατρὸς μεγάλα κλεισθέντος ἐν Τροίᾳ δεύτερος ἔλθοι ἐκεῖσε αὐτὸς τῆς πατρικῆς ἀρετῆς. Καὶ ἔχει φύσεως οὕτω τὸ πρᾶγμα. εἰ γὰρ πατὴρ εὐχεται ὅμοιον ἑαυτῷ γενέσθαι παῖδα, ὡς ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ Αἴας, ἢ καὶ ἀμείνονα, ὡς ὁ παρ' Ὀμήρῳ Ἐκτωρ, εἰκότως ἂν λυποῖντο παῖδες ἀτελεσφορήτους ὄρωντες τὰς τῶν πατέρων εὐχάς. (η. 205) Ὅτι δὲ τῇ Ἀρτέμιδι, τουτέστι τῇ σελήνῃ, τοὺς αἰφνιδίους θανάτους τῶν γυναικῶν ἀνατίθησιν ἢ Ἑλληνικὴ δόξα, δηλὸν ἐστίν, ὥσπερ ὁ Ἀπόλλων ἥλιος αἴτιος λέγεται τοῦ αἴφνης θνήσκεν τοὺς ἄνδρας, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα σαφῶς φαίνεται. διὸ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς 2.293 θέλων εἰπεῖν ὡς ἢ Λαοδάμεια, καθὰ ἐρρέθη, αἴφνης τέθηκε, φησὶ «τὴν δὲ χολωσαμένη χρυσήνιος Ἄρτεμις ἔκτα», ὃ ἐστὶν ἔκτανε κατὰ ἀποκοπὴν. Ὅτι δὲ ἢ Ἄρτεμις ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῇ σελήνῃ, καθωμίληται. Σημείωσαι δὲ ὅτι Ὀμήρου χρυσήνιον εἰπόντος Ἄρτεμιν, Σοφοκλεῖς ἐντεῦθεν λαβὼν χρυσόνωτον Ἥλιου ἠνίαν φησίν. Ἡ δὲ Λαοδάμεια, καθὰ καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ Λαοδάμας, ἀρχικοῦ κληρονομοῦσιν ὀνόματος. καὶ Ἀγαμέμνων δὴ τοιοῦτος ὑπολαλεῖται ἐν τῷ «ἢ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμηᾶτο κοῦροι Ἀχαιῶν». ὧ γὰρ πολλοὶ δέδμηται κοῦροι, λαοδάμας ἂν εἴη καὶ ἐκεῖνος, ταῦτόν δ' εἰπεῖν λαγέτας καθ' ἕτερον ποιητὴν. Ἐπαύξει δ' ἐνταῦθα τὴν δυσπραγίαν τοῖς πεσοῦσιν, εἰ καὶ ὑπὸ θεοῖς προσώποις πίπτουσι, Λαοδάμεια μὲν ὑπ' Ἀρτέμιδι, Ἰσανδρος δὲ ὑπὸ Ἄρει, ὃς αὐτὸν μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε. καὶ ὄρα τὸ κατέκτανεν ἐντελῶς ῥηθὲν καὶ οὐ κατὰ τὸ «Ἄρτεμις ἔκτα», ὃ ἀνωτέρω κεῖται. (η. 206) Ὅτι τῆς αὐτῆς ἐννοίας τὸ «Ἰπόλοχος δὲ μ' ἔτικτε», καὶ τὸ «ἐκ τοῦ μέ φημι γενέσθαι» ἀξιωματικῶς κειμένου καὶ ἐνταῦθα τοῦ φημί καὶ κατὰ κριτικὴν ἀπόφανσιν. Ἔχει δὲ τι καὶ σεμνὸν ὁ λόγος, φαμένου τοῦ Γλαύκου, ὡς καὶ ἔτικτέ με ὁ Ἰπόλοχος καὶ ἐγὼ κηρύττω τοῦτο οἷα μὴ αἰδούμενος τὴν ἐκ τοιοῦτου ἀνδρὸς γέννησιν. Καταστατικὴ δὲ τοῦτο ἐννοία, συμπληροῦσα τὴν τοῦ Γλαύκου ἐπὶ τῇ κατ' αὐτὸν γενεαλογία διήγησιν. τὸ δὲ μάλιστα συμπληρωτικὸν ταύτης μετ' ὀλίγα κείσεται. (η. 207–9) Ὅτι Ἰπόλοχος πέμπων εἰς Τροίαν τὸν υἱὸν Γλαῦκον «μᾶλα πόλλ' ἐπέτελλεν αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν, οἳ μὲγ' ἀριστοὶ γένοντο». καὶ ἔστιν ἢ παραίνεσις 2.294 πρέπουσα εὐγενεσί καὶ ἀγαθοῖς πατράσι πρὸς ὁμοίους υἱούς. Εἶρηκε δὲ καὶ τις παλαιὸς ῥήτωρ πρὸς Ῥωμαῖον στρατηγόν, ἐρωτήσαντα ὅ τι θέλει ἐξ αὐτοῦ, τὸ Ὀμηρικὸν τοῦτο ἔπος τὸ «αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον εἶναι ἄλλων», ὡς καὶ ὁ Στράβων ἱστορεῖ. Ἔοικε δὲ ἀνευδεῆς ἐκεῖνος ὁ ῥήτωρ εἶναι. διὸ καὶ μηδενὸς ἔφη ἐτέρου προσδεῖσθαι ἢ τοῦ εἰσαεῖ τὸν στρατηγὸν προέχειν τῶν κατ' αὐτόν, ὡς οἷα καὶ φιλούμενον αὐτῷ. (η. 211) Ὅτι τὸ «ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὐχομαι εἶναι» ἐννοιά ἐστὶ τῷ Γλαύκῳ συμπληρωτικὴ καὶ αὐτὴ γενεαλογίας. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ Κυνικὸς Ἀντισθένης

χρησάμενος πρὸς τὸν ἀνακρίνοντα τὸ γένος αὐτοῦ εἰπών, ὡς ἐμοὶ πατὴρ μὲν ἦν τῷ ἀγκῶνι ἀπομυσοόμενος, ἤγουν ταριχέμπορος καὶ τὰ ἐξῆς, ἐπάγει τὸ «ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὐχομαι εἶναι». Τὸ δὲ αἵματος ἀντὶ τοῦ σπέρματός φασι οἱ σοφοί, ὡς τοῦ σπέρματος ὕλην τὸ αἶμα ἔχοντος. (η. 212–25) Ὅτι ἐγήθησεν ὁ Διομήδης ἀναγνωρίσας τὸν Γλαῦκον ξένον πατρῶον. Διὸ καὶ τὸ ἔγχος καταπήξας ἐπὶ χθονὶ καὶ ἀργίαν αὐτοῦ καταγνοὺς μελιχίους λόγους δηλαδὴ προσηύδα ποιμένα λαῶν «ἦ ῥά νύ μοι ξεῖνος πατρῷός ἐσσι παλαιός». Εἶτα ἐπεξηγούμενος πῶς ξένος πατρῶος ὁ Γλαῦκος αὐτῷ, ἐταῖρος δηλαδὴ ἀπὸ ξενίας τῆς οὐκ ἐξ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐκ πατέρων ἦτοι προγόνων, διηγεῖται οὕτω, γνῶριμα λέγων καὶ διὰ τοῦτο πιστευόμενος «Οἶνεὺς γάρ ποτε δῖος ἀμύμονα Βελλεροφόντην», πρὸ τῆς εἰς Λυκίαν ὁδοῦ, «ξεῖνισ' ἐνὶ μεγάροισιν, ἐεῖκοσιν ἤματ' ἐρύξας», ἤγουν παρακατασχών, καθὰ καὶ Ἰοβάτης ἐφ' ἡμέρας τινὰς τὸν Βελλεροφόντην παρ' ἑαυτῷ κατέρυκεν. «Οἱ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά. Οἶνεὺς μὲν ζωστήρα δίδου φοίνικι φαεινόν», ἤγουν φοινικῶ χρώματι, τῷ ἐκ καρποῦ ἴσως τῆς πρίνου, Βελλεροφόντης δὲ χρύσειον δέπας ἀμφικύπελλον. καὶ διὰ τοῦτό φησι «νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἄργεϊ μέσσω εἰμί, σὺ δ' ἐν Λυκίῃ, ὅτε κεν τῶν δῆμον ἴκωμαι». (η. 217) Ὅρα δὲ τὸ «ἐεῖκοσιν» ἤματα ῥηθὲν ἀπλῶς καὶ οὐ κατὰ τινα παρατήρησιν ἀναγκαίαν. [Ἐνταῦθα δὲ ἀναγκαία κεῖται στιγμή μετὰ τὸ μεγάροισιν, ἵνα μὴ τις ἴσως ἐρεῖ σοφιζόμενος «μεγάροισιν εἴκοσι». (η. 214) Τὸ δὲ «μελιχίους» διαστολὴν ἔχει πρὸς τὰ φθάσαντα ῥηθῆναι ἐν τῷ «εἰ δὲ τίς ἐσσι βροτῶν, ἴθι, ὡς ἂν ὀλέθρου πείραθ' ἴκηαι». ἐκεῖ γὰρ οὐ 2.295 μελιχίους ὁ ἦρωες προσηύδα.] (η. 218) Ξένια δὲ καλά τὰ εὐειδῆ καὶ ἀξιοθέατα. τὸ μὲν γὰρ χρύσειον δέπας καὶ καλὸν καὶ τῆ ὕλη τίμιον, ὁ δὲ φαεινὸς φοίνικι ζωστήρ καλὸς διὰ τὸ τοῦ ἱμάντος φοινικοῦν. Ταῦτα δὲ δεινῶς ὁ Διομήδης καὶ δεξιότατα προεκτίθεται, ἵνα εὐλόγως καὶ αὐτὸς τὴν τῶν ὄπλων ζητήσῃ ἄμειψιν, ὡς ῥηθήσεται, καὶ δοκιμάσῃ τὸν Γλαῦκον, εἰ μὴ ἐθέλει τὴν τῶν πατέρων αἰσχύνειν ἀρετήν. (η. 224 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τῷ ἔχοντι φίλον ἐξ ἀλλοδαπῆς χρήσιμος μεταποιηθεὶς ὁ ῥηθεὶς τοῦ Διομήδους λόγος μέγα φρονοῦντος καὶ σεμνυνομένου, διότι αὐτὸς Ἄργεϊος ὢν ἔχει ξένον φίλον ἐν Λυκίᾳ. Ἔφη γὰρ «σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἄργεϊ» καὶ ἐξῆς. Ἐνθα τὸ ἐ Λυκίῃ ἐλλειπτικῶς ἐσχημάτισται κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα. Τὸ γὰρ ὅλον οὕτως ἐστὶ «σὺ δ' ἐν Λυκίῃ ξεῖνος φίλος ἐμοί». Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ «Ἄργεϊ μέσσω» ταῦτόν ἐστι τῷ ἐν Ἄργείοις, διὸ ἐπάγει «ὅτε ἂν τῶν δῆμον ἴκωμαι», ἤγουν ὅτε εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἄργείων ἐπανέλθω. Καὶ ἔστι τὸ σχῆμα καινόν. ἢ γὰρ σύνταξις οὐ πρὸς τὸ ῥητὸν Ἄργος, ἀλλὰ πρὸς τὸν δι' αὐτοῦ νοούμενον, ἦτοι τοὺς Ἄργεῖους. πόλις γὰρ οἱ πολῖταί εἰσιν, ὥσπερ καὶ ναῦς οἱ ναῦται, καθὰ καὶ Σοφοκλῆς δηλοῖ, λέγων ὡς οὐδέν ἐστιν οὔτε ναῦς οὔτε πόλις ἔρημος ἀνδρῶν μὴ συνοικούντων ἔσω. Τοιοῦτόν τι σχῆμα ἐσημειώθη καὶ κατὰ τὸν ἀνάπλου τῆς ἄ ραψωδίας ἐν τῷ «οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος ἐντὸς ἴκοντο». Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ «ὅτε τῶν δῆμον ἴκωμαι» πρὸς ἀκρίβειαν κεῖται. νῦν μὲν γὰρ ἄμφω ξενοὶ εἰσὶν ἀλλήλοις οὐκ ἐν Λυκίᾳ καὶ Ἄργεϊ ἀλλ' ἐν τόπῳ ἐνὶ τῷ περὶ Τροίαν. ὅτε δὲ ἐπανέλθωσιν οἴκαδε, τότε Διομήδης μὲν ἐν μέσῳ Ἄργεϊ φίλος ἔσται τῷ Λυκίῳ Γλαύκῳ, Γλαῦκος δὲ αὖ ἐν Λυκίᾳ μέση ξεῖνος ἔσται τῷ ἐξ Ἄργους Διομήδει. Καὶ ἔστι σχῆμα συντομίας καὶ ἐνταῦθα. εἰπὼν γὰρ ὁ Διομήδης «ὅτε Ἄργείων δῆμον ἴκωμαι», ἀφῆκε τῷ Γλαύκῳ νοεῖν τὸ ὅμοιον, δηλαδὴ τὸ «ὅτε καὶ σὺ Λυκίων δῆμον ἴκη». Ἐσίγησε δὲ αὐτὸ ἀστείως ὁ ποιητής, οὐ μόνον ὡς δυσσοιώνιστον λόγον τῷ φίλῳ, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸν Γλαῦκον οἶδεν 2.296 οὐκ ἐπανελθόντα εἰς τὰ οἰκεία. (η. 221) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὰ ξένια, ἦτοι τὰ τῆς ξενίας δῶρα, κειμήλια τοῖς παλαιοῖς ἀπετίθεντο εἰς ἀνάμνησιν πατρώας φιλίας τοῖς ἐπιγόνους. Διομήδης γοῦν φησιν, ὅτι εἰς Τροίαν ἰὼν οἴκοι κατέλειψεν ἀποκεῖσθαι τὸ ῥηθὲν τοῦ Βελλεροφόντου κύπελλον, καὶ Ὀδυσσεὺς δὲ τὸ τοῦ Ἰφίτου τόξον ἐν Ἰθάκῃ ἔλειψεν εἰς μνήμην ξενίας. ταμιεύεται γὰρ καθάπερ ἐν θαλάμοις τὸ ξένιον,

οὕτως ἐν ταῖς τῶν ὀρώντων ψυχαῖς ἡ μνήμη τοῦ δόντος. καὶ γίνεται κειμήλιον ταμείου μὲν τὸ δῶρον, ἡ δὲ μνήμη ψυχῆς. Διὸ καὶ Διομήδης πιθανολογῶν τὴν πατρῶαν ξενίαν ἐκ τοῦ κυπέλλου λέγει εἰδέναι αὐτὴν καὶ μεμνησθαι, οὐ μὴν ἐκ πατέρων. (η. 222 ς.) «Τυδέα γάρ», φησὶν, «οὐ μέμνημαι», πολλῶ δὴ πλέον τὸν πάππον Οἰνέα. Ἐνταῦθα δὲ εὐμεθόδως ὁ ποιητὴς καὶ τὴν τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἱστορίαν παρενέθετο κομιδῇ ἀποστενώσας αὐτήν, ἐν οἷς ὁ Διομήδης φησὶν, ὅτι «Τυδέα δ' οὐ μέμνημαι, ἐπεὶ μ' ἔτι τυτθὸν ἐόντα κάλλιπεν, ὅτ' ἐν Θήβαις ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν». Καὶ ὅρα τὸ μέμνημαι αἰτιατικῆ συνταχθέν. (η. 226–33) Ὅτι συνέθεντο Διομήδης καὶ Γλαῦκος ἀλλήλων ἐν πολέμῳ ἀπέχεσθαι καθ' ἑαυτοὺς τε καὶ δι' ὀμίλου, ἤγουν κατὰ τὸν ὑπ' αὐτοὺς πάντα ὀμιλον. Ἀξιοῖ γὰρ ὁ Διομήδης οὕτω «ἔγχεσι δ' ἀλλήλων ἀλεώμεθα καὶ δι' ὀμίλου, πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες καὶ ἐπικούροι κτείνειν, ὃν ἂν θεὸς γε πόροι καὶ ποσσὶ κιχείω, πολλοὶ δ' αὖ σοὶ Ἀχαιοὶ ἐναιρέμεν, ὃν κε δύνηαι». Καὶ ἐπὶ τῇ συνθήκῃ ταύτῃ «χειράς τ' ἀλλήλων λαβέτην καὶ πιστώσαντο», ἤγουν πίστιν ἀλλήλοις ἐποίησαν διὰ τῆς συνήθους δεξιώσεως. Πιστώσεως γὰρ δηλωτικὸν τῶν δεξιῶν χειρῶν ἡ συμβολή, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δηλοῦται. Καὶ σημείωσαι ὅπως αἰδέσιμος ἦν ἡ φιλία οὐκ αὐτοῖς μόνοις τοῖς ξενισθεῖσιν, ἀλλὰ κατὰ διαδοχὴν καὶ τοῖς ἐκ αὐτῶν. ἰδοὺ γὰρ Βελλεροφόντου καὶ Οἰνέως πάλαι ποτὲ ξένων ἀλλήλοις γενομένων, οἱ αὐτῶν ἔγγονοι τὸ τῆς ξενίας ἀγαθὸν αἰδεσθέντες εἰρηναῖα σπένδονται. καὶ πως τοῦ συγγενικοῦ θεσμοῦ κρείττων τοῖς παλαιοῖς ἦν ὁ κατὰ τὴν ξενίαν. Τεῦκρος μὲν γὰρ Τρωϊκὸς ὢν ἀνέκαθεν καὶ τῷ Πριάμῳ προσγενῆς 2.297 –αὐτανέψιος γὰρ ἦν Ἐκτορος–πολεμεῖ τοῖς Τρωσὶ καὶ ὀμοφύλοις αἵμασι χραίνεται. Γλαῦκος δὲ καὶ Διομήδης ὡς πατρῶοι ξένοι ἀλλήλων καὶ δι' ὀμίλου, ὡς εἴρηται, ἀλέονται, ἤτοι ἐκκλίνουσιν, ἀπέχονται. (η. 228) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Διομήδης ἐν τῷ «ὃν ἂν θεὸς πόροι καὶ ποσσὶ κιχείω» ἐσέμνυνεν ἑαυτὸν ὡς καὶ θεοφιλῆ καὶ ποδώκη. (η. 229) Τὸν μέντοι Γλαῦκον οὐ πάνυ σεμνύνει τὸ «ὃν ἂν δύνηαι». [Ἴσως δὲ τὸ μὲν «ὃν ἂν θεὸς πόροι» σταδαίαν μάχην δηλοῖ τὴν καὶ ἐπὶ πλέον ἐναγώνιον καὶ θείας δεομένην συνάρσεως. Τὸ δὲ «ὃν ποσσὶ κιχείω» φεύγοντος ἐχθροῦ πτώμα ἐμφαίνει, ὃν οὐκ ἐξ ἀνάγκης αὐτὸς ὁ διώκων ἔτρεψεν εἰς φυγὴν.] (η. 230 ς.) Ὅτι τὰ τεύχεα ὁ Γλαῦκος καὶ ὁ Διομήδης ἀλλήλοις ἐπαμείβουσιν ἀξίωσαντος Διομήδους οὕτω ποιῆσαι. «τεύχεα γάρ», φησὶν, «ἀλλήλοις ἐπαμείψομεν, ὄφρα καὶ οἶδε γνῶσιν ὅτι ξεῖνοι πατρῷοι εὐχόμεθ' εἶναι», καὶ οὕτως εἶη ἀνύποπτον τὸ ἀλλήλων ἡμᾶς καὶ δι' ὀμίλου ἀπέχεσθαι. ἄλλως γὰρ προδοτικοῦ ἂν ἦθους ἐκρίνοντο καὶ δολερᾶς καθυφέσεως τῆς εἰς πόλεμον. καὶ δίδωσι μὲν ὁ Διομήδης εὐτελεῆ τινα, ὡς ῥηθήσεται, ὄπλα, λαμβάνει δὲ τιμιώτατα. Καὶ σημείωσαι ὅτι ὡσπερ ἐπὶ τῶν προγόνων, οὕτω κἀνταῦθα γίνεται. Οἰνεὺς τε γὰρ ζωστήρα δούς φοίνικι φαεινόν, ὡς προεῖρηται, χρύσειον δέπας ἀντέλαβεν ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου φιλοτιμότερον διατεθέντος, καὶ Διομήδης ὁ τοῦ Οἰνέως ἀπόγονος χάλκεα νῦν δούς ὄπλα χρύσεια ἔλαβε. Καὶ ὅρα ὅπως ὁ Γλαῦκος προγονικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ φιλοτιμίαν μιμούμενος καὶ κατὰ πατρικὴν παραίφασιν μὴ θέλων πατέρων γένος αἰσχύνειν, ἄλλως τε καὶ τοῦ Διομήδους ἀπαιτήσαντος, ἤμειψεν αὐτῷ τὰ οἰκεῖα ὄπλα, ὑπὲρ δεκαπλάσιον ὄντα τῶν τοῦ Διομήδους τιμιώτερα. (η. 235 ς.) Φησὶ γὰρ «ὄς πρὸς Τυδείδην Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε, χρύσεια χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων». Ἀσφαλείας γὰρ ὁ Γλαῦκος μόνῃς ἐδεῖτο τῆς ἐκ τῶν ὄπλων, οὐ μὴν ὕλης τιμίας. πάντως δὲ οὐχ' ἤττον τι τῶν χρυσέων ἀσφαλῆ καὶ τὰ χάλκεα. (η. 234) Διὸ καὶ φησιν ὁ ποιητὴς «ἐνθ' αὐτὲ Γλαύκῳ φρένας ἐξείλετο Ζεὺς», ὃ ἐστὶν ἐξαιρέτους ἐποίησεν, ὡς τῷ Πορφυρίῳ δοκεῖ, διὰ τὸ τοιαύτην φιλοτιμίαν ἐνδείξασθαι καὶ μὴ γλισχρεῦσασθαι περὶ τὴν τοῦ ξένου ἀξίωσιν καὶ οὕτως αἰσχῦναι τὴν τοῦ πάππου ἀρετήν. εἰ δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς 2.298 τὸ «φρένας ἐξείλετο Ζεὺς» φανερώς ἐπὶ ἀφροσύνης κεῖται, ῥηθήσεται τὰ εἰκότα ἐκεῖ. Δῆλον δὲ ὅτι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, πρὸς

διάφορον σημασίαν ὁ Γλαῦκος βαρύνεται. πρὸς διαστολήν γὰρ τοῦ ὁ γλαυκός ἐπιθέτου. τοιοῦτον δὲ ἐγνώσθη καὶ τὸ Λεῦκος πρὸς τὸ λευκός. ὅμοιον καὶ τὸ ἄρητός καὶ Ἄρητος, καὶ ἄλλα μυρία, ἐν οἷς καὶ τὸ διηνεκῆς καὶ Διηνέκης κύριον καθ' Ἡρόδοτον, Σπαρτιάτης ἄριστος γενόμενος ἐν τῇ μάχῃ τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ δρυμός δὲ ὁ δρυωτὸς τόπος καὶ Δρύμος πόλις. Φησὶ γοῦν ὁ αὐτός, ὅτι κατέκαυσαν πόλεις οἱ Θεσσαλοὶ ὀδηγοῦντες τοὺς Πέρσας ἄλλας τε καὶ Δρύμον καὶ Θρόνιον καὶ τὰ ἐξῆς. Διαφόρου δ' εὐλόγου τονώσεως καὶ τὸ πυρρός ὁ πυρρόθριξ καὶ Πύρρος κύριον, καὶ γύρος ὁ κατὰ κύκλον καὶ γυρὸς ὤμοις ὁ ἐν Ὀδυσσεΐα, ὅθεν καὶ πέτραι Γυραί, καὶ κυρτός ὁ κατὰ πάθος καὶ κύρτος ὁ ζωγρητικός. Ὅτι δὲ καὶ ἕτεροι Γλαῦκοι διάσημοι, δῆλον καὶ αὐτό, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀνθηδόσιος καὶ ὁ παρὰ Ἡροδότῳ, καὶ ὃν δὲ Γλαύκωνα ὁ Λυκόφρων καλεῖ παρωνύμως. [Δῆλον δὲ ὡς 2.299 καὶ ἰχθύος εἶδος ὁ γλαῦκος περιάδεται.] (η. 230 ς.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐχ' ὡς κερδαλέος ὁ Διομήδης αἰτεῖ τὰ χρυσᾶ ὄπλα, προΐσχεται δὲ αἰτίαν εὐσχήμονα, ἴνα, φησί, πάντες γνῶσιν, ὡς ἐρρέθη, ὅτι ξένοι ἀλλήλων πατρῶοί ἐσμεν καὶ διὰ τοῦτο ἀπεχόμεθα τῆς πρὸς ἀλλήλους μάχης καὶ οὐ διὰ τινὰ φαύλην ὑπόληψιν, ἀλλὰ διὰ τὸν Πατρῶον καὶ Ἐταιρεῖον καὶ Ξένιον. Ἦν δὲ ἄρα ἡ τῶν ὄπλων ἀμειψὶς καὶ σημεῖον τῆς κατὰ παράταξιν ἀμείψεως. οὐκέτι γὰρ ἀλλήλοις ἀντεμάχοντο. Διὸ καὶ ἐν ὄψεσι πάντων τὰ ὄπλα ἠλλάξαντο, ἴνα διὰ φιλίαν ἀλλήλων ἀπέχεσθαι φαίνωνται καὶ μὴ τοὺς οἰκείους προΐεσθαι. [Εἰ δὲ καὶ Λυκάων ὁ Τρωϊκὸς ἤμειψε θώρακα τῷ ἀδελφῷ Πάριδι καὶ Ἀχιλλεὺς ὄπλα τῷ φίλῳ ἑταίρῳ Πατρόκλῳ, ἀλλ' ἐκεῖνα πρὸς ὥραν γεγονότα πάντη ἑτεροιοῦνται πρὸς τὰ ἐνταῦθα.] Ὅρα δὲ ὅπως εὐτυχῶς τῷ κρείττονι τὰ κρείττονα ὄπλα ἐγένετο, τῷ δὲ χείρονι Γλαύκῳ τὰ προσήκοντα, ὅπερ οἱ Ἕλληνες μετὰ ταῦτα ποιοῦσι κατὰ συμβουλήν, ὅπου «ἐσθλὰ μὲν ἐσθλὸς ἔδυνε», χείρονα δὲ χείρων. (η. 236) Ἐκατόμβοιον δὲ καὶ ἐννεάβοιον, ὡσπερ καὶ δωδεκάβοιον καὶ εἰκοσάβοιον καὶ εἴ τι τοιοῦτον, οἱ μὲν ἐπὶ νομισμάτων ἀκούουσι, βοῦν εἰρήσθαι τὸ νόμισμα λέγοντες διὰ τόν, ὡς καὶ προεγράφη, ἐν αὐτῷ τοῦ βοδὸς ἔκπαλαι τύπον κατὰ τιμὴν τοῦ ζώου, οἱ δὲ, ὡς καὶ αὐτὸ εἴρηται, σταθμόν τινὰ τὰ τοιαῦτα νοοῦσι, δι' οὗ βόας ἑκατὸν τυχὸν ἢ ἐννέα ἢ δώδεκα ἢ εἴκοσιν ἢ ἀπλῶς τοσοῦδε ὠνησάμενός τις κτήσεται. (η. 237) Ὅτι σχῆμα ὑστερολογίας καὶ ἐν τῷ «Ἐκτωρ Σκαιᾶς τε πύλας καὶ φηγὸν ἴκανε». ἀνιῶν γὰρ εἰς τὴν πόλιν πρῶτον φηγὸν ἴκανε περὶ τὸ πεδίον οὔσαν, εἶτα τὰς Σκαιᾶς πύλας. Ὅρα δὲ 2.300 καὶ ἐνταῦθα τὸ τῆς ἱστορίας εὐκρινές. Μεσολαβήσας γὰρ ὁ ποιητὴς τῆ τοῦ Ἐκτορος εἰς Τροίαν ἀνόδῳ τὰ κατὰ Διομήδην καὶ Γλαῦκον, εἶτα τούτων ἀπαλλαγείς ἀνατρέχει πάλιν εἰς τὸν Ἐκτορα καὶ γίνεται εὐτάκτως τῶν ἐφεξῆς. (η. 238–41) Ὅτι παιδεύει τὸν ἀκροατὴν καὶ ὁ παρ' Ὀμήρῳ Ἐκτωρμὴ ἀεὶ πρὸς τὰς ἐρωτήσεις λεπτομερῶς ἀποτείνεσθαι, ὅπου ἂν μὴ συμφέρον εἴη. Ἐρωτᾶται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν Τρωάδων, πῶς ἂν ἔχοιεν ἐν τῷ πολέμῳ οἱ προσήκοντες αὐταῖς, ὁ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἔφη ἀλλ' ἢ θεοῖς μόνον ἐκέλευσεν εὐχεσθαι πάσας ἐξεῖς. καίτοι πολλαῖς αὐτῶν, ὡς ὁ ποιητὴς φησι, κήδεα ἐφήπτο διὰ τὴν τῶν οἰκείων ἀπώλειαν. (η. 241) Καὶ ὅρα τὸ «πολλαῖς κήδεα ἐφήπτο», ἥτοι πολλῶν ἤπτετο ἢ βλάβη καὶ ἤδη αὐταῖς ἐπέκειτο. τοιοῦτον καὶ τὸ «ὀλέθρου πείρατα ἐφήπται», ἥγουν τέλειος ὀλεθρος ἐπίκειται. Προσήκοντας δὲ ταῖς γυναιξὶ μετρεῖ Ὀμηρος παῖδάς τε κασιγνήτους τε ἕτας τε καὶ πόσις, περὶ ὧν πολλαχοῦ δηλοῦται. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα ὅτι καθάπερ ἐν συμποσίοις ἄκροι κάθηνται οἱ ἄριστοι, οὕτω κἀνταῦθα τὰ φίλτατα μὲν ἐν ἄκροις ὁ ποιητὴς ἔταξε, τὰ δὲ μὴ πάνυ τοιαῦτα, τοὺς κασιγνήτους καὶ τοὺς ἕτας, εἰς μέσον ἤλασεν. (η. 242 ς.) Ὅτι περικαλλέα λέγει τὸν τοῦ Πριάμου οἶκον, ξεσταῖς αἰθούσαις τετυγμένον, ἥτοι λιθίνους ὑπαίθρους στοαῖς αἰθομέναις ἠλίω, καθὰ δηλοῖ τοῦνομα τῆς αἰθούσης, ὅθεν τῇ δημῶδει γλώσση παρεπολήθη τὰ ἠλιακά. Ὅτι δὲ ξεσταῖς λέγει τὰς ἐκ λίθων ἐξεσμένων, δηλοῦσι καὶ οἱ ἐπαγόμενοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθιοιο δεδμημένοι. Περὶ δὲ αἰθούσης δηλοῖ μὲν σαφῶς καὶ ἡ Ὀδύσεια, ρηθήσεται δὲ που

καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. (η. 244–50) Ὅτι ἐν τῷ τοῦ Πριάμου δόμῳ «πεντήκοντα ἕνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο, πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι», ἤγουν δεδομημένοι, «ἔνθα δὲ παῖδες κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῆς ἀλόχοισι, κουράων δ' ἐτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς δώδεκ' 2.301 ἔσαν τέγεις θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο, πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι. ἔνθα δὲ γαμβροὶ κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίης ἀλόχοισι». Καὶ ὅρα τὴν ταύτολογίαν τοῦ ποιητοῦ δις ἐνταῦθα εἰπόντος ἀπαραποιήτως τὸ «θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο, πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι». (η. 247) Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ τὰς τοιαύτας τοῦ Πριάμου θυγατέρας κόρας εἶπεν, οὐχ' ὡς παρθένους–πῶς γὰρ τὰς ὑπὸ ἀνδράσιν οὔσας; –, ἀλλὰ ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ νέας, ὡς ταυτόν ὃν ἐνταῦθα εἶπεῖν κούρας τε καὶ νέας ἀλόχους. [Κρατεῖ δὲ καὶ μέχρι νῦν παρὰ τισι τῶν Ἑσίων τὸ κόρας λέγεσθαι καὶ μετὰ γάμον τὰς ἐν ἡλικίᾳ νέας.] (η. 244) Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πενήκοντα θαλάμων ἔοικεν εἰς ποσὸν συνδιήκειν παίδων Πριάμου ἀρρένων κατὰ τὸ «ἡμεῖς δὲ πενήκοντ' ἄγ' ἄμμοροι τέκνων». Τὸ δὲ ἔνεσαν μέτρον χάριν ῥηθὲν μετὰ προθέσεως μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «δῶδεκ' ἔσαν» δίχα προθέσεως εἴληπται. (η. 245 εἰς 249) Τὸ δὲ πλησίοι ἀμεμφῶς ἔχει. πολλαχοῦ γὰρ ἡ τοιαύτη κλίσις διαφαίνεται, ἐπεὶ προϋπάρχει ὁ πλησίος, οὗ ἡ αἰτιατικὴ γεννᾶ τὸ πλησίον ἐπίρρημα. (η. 248) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοὺς γυναικίους θαλάμους, οὐ μὴν καὶ τοὺς τῶν ἀνδρῶν, ὠνόμασε τεγέους ἀντὶ τοῦ ἀνωγείους, ἐπὶ τέγει ἐτέρου οἴκου ἀναστάντας, ὑπερώους, πολυστέγους, πολυωρόφους, ἵνα μὴ διοδομενῶν, φασί, κατοπτεύωνται αἱ γυναῖκες. Γίνεται δὲ τὸ τέγεος ἀπὸ τοῦ τέγος τέγειος καὶ ἀποβολῆ τέγεος, ὡς τέλος τέλειος τέλειος. ὥσπερ 2.302 δὲ μικρὸς καὶ σμικρὸς, οὕτω καὶ τέγος καὶ στέγος, ἐξ οὗ τὸ στέγω ῥῆμα. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὀνόματα, ὡς ἀλλαχοῦ δεδήλωται. Ἰστέον δὲ ὡς εἰ καὶ ἀπὸ τοῦ τέγους, ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ τέγγω, παράγεται τὸ στέγος, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ αὐθις ὁ ὄλος οἶκος παρονομάζεται διὰ μέσου τοῦ στέγειν ῥήματος, ὡς ὑποδηλοῖ καὶ Εὐριπίδης, ἐν οἷς πού λέγει, ὅτι ὄχλον στέγει δόμος. Θάλαμοι δὲ παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον αἱ γυναικωνίτιδες, παρὰ δὲ Ὀμήρῳ καὶ οἱ ἀπλῶς ἐνδοτάτω οἶκοι ἀπὸ τοῦ θάλπειν ἐτυμολογούμενοι. [Ἡ δὲ θαλάμη οὐ δόμον δηλοῖ, κατάδυσιν δὲ τινα ζῶων ἀλόγων, οἶον πολυπόδων καὶ τινῶν τοιούτων. ὅθεν μεταφορικῶς καὶ θαλαμίται καὶ θαλάμακες, ἐρέται οἱ ὑπὸ τοὺς θρανίτας.] (η. 248–50) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅπως ὁ ποιητὴς τὴν συγγενικὴν ἐγγύτητα βούλεται καὶ τῇ κατὰ τόπον σχέσει ἐνοῦσθαι, ὡς ἐγχωρεῖ, τὸ γένος ἅπαν τοῦ Πριάμου εἰς ἓνα τόπον συναγαγών. ὃ καὶ βουλόμενος ἐγκαθίσαι τῇ ψυχῇ τοῦ ἀκροατοῦ ἐπιμονὴν ἐποίησε διὰ τῆς ἀνωτέρω παρασημειωθείσης ταύτολογίας. (η. 251) Ὅτι τὸ ἠπιόδωρος οἰκεῖον ἐπιθετὸν ἀγαθῆς μητρί, ὅποια καὶ ἡ Ἑκάβη ἐνταῦθα τῷ Ἑκτορι ἐλεοῦσα τὸν παῖδα ἐκ μάχης ἐλθόντα καὶ ἠπίως δεξιουμένη αὐτόν, ὡς μετ' ὀλίγα φανήσεται. προκλητικὴ γὰρ πῶς ἡ τοιαύτη λέξις ἐνταῦθα τῶν ἐν τοῖς ἐξῆς δώρων τῆς μητρός. Ἔχει δ' ἐνταῦθα τὸ Ὀμηρικὸν οὕτως «ἔνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ», κατὰ τύχην δηλαδὴ καὶ 2.303 οὐκ ἔκ τινος προμηθείας, ὡς εὐθὺς φαίνεται. Ἰατροῖς δὲ καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς πρέπουσα ἡ τοῦ ἠπίου λέξις, ὡς καὶ ἡ τοῦ Ἀσκληπιοῦ δηλοῖ σύνθεσις καὶ τὸ «ἐπὶ τ' ἤπια φάρμακα πάσσειν», καὶ τὸ «ὀδύνας δὲ κατηπιῶντο βαρεῖαι». Διὸ εἰκότως οἰκειοῦται καὶ μητρὶ ἀκεσωδύνῳ, ἢ ἐς τοσοῦτον οἶδε φύσει τῶν ἐξ αὐτῆς κήδεσθαι, ὡς μηδὲ μυῖαν ἔαν δάκνειν τὸ φίλον βρέφος ὑπνοῦν. Οὐκ ἐστέρηται δὲ τῆς τοῦ ἠπίου προσηγορίας οὐδὲ ὁ πατήρ, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «πατήρ δ' ὡς ἠπίος ἦεν». Ἀγαθὴ δὲ πανταχοῦ λέξις ὁ ἠπίος, δίχα γε τοῦ κακοῦ ἠπιάλου, περὶ οὗ προδεδήλωται, ὃς φαῦλος ὢν ὅμως εὐωνυμεῖται λόγῳ ἀντιφράσεως. [Τὸ δὲ ἐναντίη οὐ δηλοῖ ἐναντίωσιν, ἀλλὰ εἴληπται ἀντὶ τοῦ ἀντιπρόσωπος. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ «θάλαμοι κουράων ἐτέρωθεν ἐναντίοι», ὃ πρὸ ὀλίγων εἴρηται.] (η. 252) Ὅτι ἡ Λαοδίκη, εἰς ἣν ἡ Ἑκάβη ἀπιοῦσα ἐντυγχάνει τῷ Ἑκτορι, εἶδος ἀρίστη τῶν Πριάμου θυγατέρων ἦν, αἱ δηλονότι ἄνδρας εἶχον. ἐν ἄλλοις δὲ τὴν Κασάνδραν οὕτω καλεῖ, ταῖς ἔτι

παρθένους ἐκείνην συγκρίνων. Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ τὸ εἰσάγειν ἀντὶ τοῦ εἰσιέναι ἢ ὑπάγειν. Φησὶ γὰρ «Λαοδίκην εἰσάγουσα θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην». Χρήσιμον δ' ἔνταῦθα καὶ τὸ παρὰ τῷ Κωμικῷ παροιμιῶδες ἐπὶ τῶν εἰς οὐδὲν δέον ἀχθοφορούντων τὸ «ὄνος ἄγων μυστήρια». Καὶ ἐκεῖ γὰρ ἄγειν οὐ τὸ φέρειν ἀλλὰ τὸ ἀπιέναι, ἵνα ἢ ὄνος ἄγων μυστήρια ὁ ἀπιῶν εἰς τὴν τοῦ μυστηρίου ἐορτήν. (η. 253) Ὅτι καὶ ἔνταῦθα ἐμφῦναι χειρὶ τὸ χειρὸς λαβέσθαι καὶ στερεῶς αὐτῆς ἄψασθαι. καὶ ἔστι πως ὅμοιον τῷ ἐμφῦναι χεῖλεσιν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα γέγραπται. (η. 254) Ὅτι τῆς Ἐκάβης τὸ «τί ποτε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας» λεχθεῖη ἂν ἐπὶ τοῦ παρ' ἐλπίδα τῆς μάχης ἀναχωρήσαντος. (η. 255 ς.) Τὸ δὲ ἐφεξῆς βίαν μάχης δηλοῖ τὸ «ἢ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἱὲς Ἀχαιῶν μαρνάμενοι». Λέγει δὲ δυσωνύμους τοὺς Ἀχαιοὺς ἢ κατὰ τὸ Δύσπαρι καὶ τὸ 2.304 Κακοῖλιον ἢ δυσφημοῦσα ὡς δῆθεν κακωνύμους διὰ τὸ δοκεῖν παρηχεῖσθαι αὐτοὺς τῷ ἄχει. Διχῶς γὰρ τὸ κακωνύμων. ἢ τὸ οὐδ' ὀνομάζεσθαι ἄξιον, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «Κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν», ἢ τὸ δυσοιώνιστον καὶ τῆ προφορᾷ δύσφημον, ὡς καὶ εἴ τις εἴποι κατὰ Σοφοκλῆν δυσώνυμον τὸν Αἴαντα, ὡς δοκοῦντα παρὰ τὸ αἶ ἢ παρὰ τὸ αἰάζειν ὀνομασθῆναι. (η. 256–8) Ὅτι τὸ τοῦ Ἐκτορος ἀνδρεῖον ἢ μήτηρ γινώσκουσα καὶ ὡς οὐκ ἂν ἔφυγε πρὸ τῶν ἄλλων τὴν μάχην ὑπονοεῖ τὴν αἰτίαν τῆς εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ ἐλεύσεως, ὅτι δηλαδὴ ἦλθεν ἐξ ἄκρης πόλεως, ἤγουν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, Δι' χεῖρας ἀνασχεῖν, ὅ ἐστιν ἀνατεῖναι, ὡς πολλαχοῦ λέγεται. διὸ καὶ οἶνον αὐτῷ θέλει χειρίσαι ὡς ἐπὶ σπονδῆ. (η. 261) Ὅτι γνωμικὸν τὸ «ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει», τουτέστι τὸ τοῦ κεκμηκότος μένος μεγάλως ὁ οἶνος αὖξει, κατὰ καιρὸν δηλαδὴ προσφερόμενος. καὶ οὕτω μὲν ἔνταῦθα λέγει διὰ τῆς τῷ Ἐκτορι λαλούσης Ἐκάβης ὁ ποιητής. (η. 263–5) Μετ' ὀλίγα δὲ οἶα τις ἀμφοτερόγλωστος ἄλλως τὸν λόγον μεταχειρίζεται διὰ τοῦ Ἐκτορος, εἰπόντος «μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα πότνια μήτηρ» καὶ ἐπαγαγόντος «μή μ' ἀπογυῖωσῃς μένεος ἀλκῆς τε λάθωμαι», ὡς τῆς ἀκαίρου πόσεως αὐτῆς τοῦ οἴνου μελῶν ποιούσης πάρεσιν. (η. 259–62) Σημειῶσαι δὲ ὅτι ἢ μὲν Ἐκάβη πάνυ δεξιῶς καὶ εὐσχημόνως προτρέπεται τῷ υἱῷ λαβεῖν μελιθεῖα οἶνον, «ὡς σπείσης», φησὶ, «Δι' πατρί» πρῶτον, «ἔπειτα δὲ κ' αὐτὸς ὀνήσεται, αἶ κε πίησθα» καὶ αὖξῃσιν οὕτω λάβῃς μένεος, μονονουχὶ οὕτω πως ἐπιχειροῦσα· σὺ κέκμηκας τειρόμενος πολέμῳ, παντὶ δὲ κεκμηκότι τὸ μένος οἶνος αὖξει. καὶ σοῦ ἄρα τὸ μένος οἶνω αὖξηθήσεται. καὶ οὕτω μὲν συλλογίζεται ἢ Ἐκάβη. (η. 264) Ὁ δὲ Ἐκτωρ παραιτεῖται τὸν οἶνον ῥητορικώτατα, πρὸς μὲν τὸ ἐν τῆς Ἐκάβης 2.305 λέγων, ὅτι οὐ πίωμαι, ἵνα μὴ ἀντὶ ἐπαυξήσεως μένεος πάρεσιν μᾶλλον πάθω μελῶν καί, ὡς ἐρρέθη, λάθωμαι ἀλκῆς, πρὸς δὲ τὸ ἕτερον, ὅτι αἵματα ἔχων πτοοῦμαι ἄνιπτος σπένδειν. (η. 266–8) Φράζει δ' ἔνταῦθα Ὅμηρος οὕτω «χερσὶ δ' ἀνίπτοισι Δι' λείβειν αἶθοπα οἶνον ἄζομαι. οὐδέ πη ἔστι Δι' αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάασθαι». Ἐν οἷς ὄρα ὅτι τε εἶδος εὐχῆς καὶ ἢ λοιβή, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εὐχετάασθαι, καὶ ὡς ἀδιάφορον σπένδειν εἰπεῖν κατὰ τὸ «ὡς σπείσης Δι' πατρί», καὶ λείβειν κατὰ τὸ «Δι' λείβειν οἶνον». Οἱ δὲ παλαιοὶ ἔνταῦθά φασι καί, ὅτι οὐδὲν καινόν, ἐὰν ἐναντίοι λόγοι λέγονται περὶ τοῦ οἴνου ὑπὸ διαφόρων προσώπων. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἀφ' ἑαυτοῦ ταῦτα ἐλάλει, πάντα ἦν ἂν ἀλλήλοισι <ἀν>ἀκόλουθα, νῦν δὲ προσώποις τὴν περὶ τοῦ οἴνου δόξαν ἀνατίθησιν, ὧν ἢ Ἐκάβη μὲν οἶα γυνὴ μὴ τὸν κάματον ἐπισταμένη τῶν ἀνδρῶν ἄλλα λέγει, Ἐκτωρ δὲ εἰδὼς ἀντιλέγει. ἔτι δὲ ἢ μὲν Ἐκάβη πρεσβυτικῆς ἐστὶν ἡλικίας, ἢ δὲ τοιαύτη χαίρει τῷ οἶνω θερμῷ τε ὄντι καὶ ὑγρῷ, ὁ δὲ Ἐκτωρ ἀκμαῖος καὶ διὰ τοῦτο οὐ πάνυ προσήκων τοιοῦτω ποτῷ [τῷ τοῦ ἀκράτου δηλαδὴ οἴνου. πάντως γὰρ ἀκράτῳ ἔσπενδον κατὰ τὸ «σπονδαὶ τ' ἄκρητοι». Ἡ δὲ Ἑρμαϊκὴ κύλιξ ἴσον ἴσω κεκραμένη λόγον ἑτεροῖόν τινα ἔχει, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀριστοφάνους κεῖται. Κεφάλαιον δὲ αὐτῆς τὸ διττὸν τοῦ εἰς λόγον ἀλληγορουμένου Ἑρμοῦ. Παραδέδονται δὲ τινες σπονδαὶ καὶ παντελῶς ἄοινοι, ὡς

καὶ ἡ ἐπὶ τῷ ἡλίῳ διὰ μέλιτος, καθὰ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν γέγραπται.] Καὶ ἄλλως δὲ περὶ τὸν καιρὸν ἡ Ἐκάβη σφάλλεται. ἄμεινον γάρ, φασίν, ἐν ἅπασιν ὁ καιρὸς, ἄρτι δὲ οὐ καιρὸς οἴνου πόσεως. οὐ γὰρ ἀπλῶς οἴνου πόσις εἰς ἰσχὺν ἔχει συμβάλλεσθαι, εἶγε κατὰ τὸν εἰπόντα οἱ παλαιοὶ οὐδὲ ὕδωρ πρὶν ἐντραγεῖν ἔπινον, ἀλλὰ ἡ τροφή σὺν τῷ οἴνῳ μεγάλα συντελεῖ ἀνδρί, ὃς ἂν οἴνου κορεσσάμενος καὶ ἐδωδῆς πανημέριος πολεμίζῃ, ὡς ὁ ποιητὴς ἐν ἄλλοις φησί. καὶ ὁ τοιοῦτος οἶνος ὤνησε τὸν πτόντα κατὰ τὸ «ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὸς ὀνήσει πιών». Ἐνθα καὶ φαίνεται παρετυμολογῶν τὸν οἶνον ὁ 2.306 ποιητὴς κατ' ἐξοχὴν τινα ἐκ τοῦ ὄνειν, ὃ ἐστὶν ὠφελεῖν, ἐξ οὗ καὶ τὰ βρώματα ὀνειάτα λέγεται. [Τινὲς μέντοι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται, παρὰ τὸ οἶω, τὸ κομίζω, καὶ τὸν νοῦν ἐτυμολογοῦσι τὸν οἶνον, ἀκολουθῶν τῷ τε Δειπνοσοφιστῇ καὶ τῷ Κωμικῷ, εἰπόντι ἄρδεσθαι οἴνῳ τὸν νοῦν ὡς λέγειν τι δεξιόν. Ἄλλοι δὲ παρὰ τὸ αἴτιον εἶναι οἰήσεως τὸν οἶνον τοῖς πίνουσι. φρονηματίζει γὰρ ἀλαζονικῶς ὁ οἶνος τοὺς ἀμέτρως φιλοῦντας αὐτόν.] (ἡ. 261) Τὸ δὲ «κεκμηῶτι» δῆλον ὅτι Ἴωνικόν ἐστι ταῦτόν ὃν τῷ κεκμηκότι, ἀποβολὴν τοῦ κ πεπονθὸς Ἴωνικῶς καὶ ἕκτασιν τοῦ ο. Ἴσως δὲ καὶ αὐτὸ ἐφύλαξεν, ὡς ἀλλαχοῦ ἐρρήθη, τὸ ω τῆς εὐθείας ᾧ λόγῳ καὶ ὁ γέλως καὶ ὁ ἔρωσ καὶ τὰ ὅμοια ὀνόματα. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐ κατὰ τὴν κοινοτέραν παρατήρησιν μόνον τὸ βεβῶτος γεγῶτος ἐστῶτος καὶ τεθνεῶτος ἐκτείνουσι τὰς παραληγούσας, ἀλλὰ μυρίος ἕτερος ὄρμαθὸς τοιοῦτός ἐστι παρὰ γε τοῖς ποιηταῖς, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται [Οὕτω 2.307 καὶ τοῦ τύπτομαι γράφομαι καὶ τῶν ὁμοίων πάντων ἐχόντων τὰ δευτέρα ἐν αὐτοῖς πρόσωπα εἰς ἔ-ι δίφθογον λήγοντα Ἀττικῶς, εἰ καὶ ὕστερον ἀναλογώτερον διὰ τοῦ ἠ καὶ προσγεγραμμένου ἰῶτα γράφεται ἅπαντα τὰ τοιαῦτα, ὅμως ἐναπέμειναν τὸ ὄψομαι βούλομαι καὶ τὰ λοιπὰ δύο πρὸς ἀνάμνησιν τῆς παλαιᾶς γραφῆς, ἔχοντα ἐν τοῖς δευτέροις αὐτῶν προσώποις τὴν ἔ-ι δίφθογον ὄψει βούλει οἶει καὶ εἶ.] (ἡ. 262) Ὅτι δὲ κέκμηκεν, ὡς εἰκός, ὁ Ἐκτωρ δῆλον, ὃς ἐκ τῆς κατὰ τὴν πεδιάδα μάχης ἕκαθεν πόλεως εἰς τὴν ἠνεμόεσσαν Ἴλιον ἔνοπλος ἀνέδραμε κατὰ σπουδὴν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τῶν τοῦ χωρίου τούτου ὁ μὲν ποτίζων φιλοφρονικῶς οἶνον ὡς ἐπ' ὠφελείᾳ ἐρεῖ ἂν τὸ «ἀλλὰ μένε, ὄφρα κέ τοι μελιθεῖα οἶνον ἐνεῖκω» καὶ ἐξῆς, εἴ τι χρήσιμον, οἶον καὶ τὸ «ἔπειτα δὲ αὐτὸς ὀνήσει αἶ κε πίησθα». ὁ δὲ παραιτούμενος δόσιν οἴνου εἶποι ἂν τὸ «μὴ μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, μὴ μ' ἀπογυιώσης», καὶ τὸ ἐξῆς. (ἡ. 266) Τὸ δὲ «χερσὶ δ' ἀνίπτοις λείβειν ἄζομαι», καὶ ἐξῆς, ὡς προέκκειται, εὐλαβοῦς ἦθους καὶ θεοφιλοῦς καὶ οἴου ἀμοιροῦσιν ὅσοι τῆς ἱερωτάτης ὄντες τάξεως αἱμάτων ἄνδρες καὶ φαύλων ἐπιθυμιῶν γίνονται. Διὸ τὸ ἀνίπτοις χερσὶ λείβειν ἢ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον καὶ εἰς παροιμίαν ἔπεσε παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον ἐπὶ τῶν μὴ θείως τοῖς θεοῖς ἐγχειρούντων. (ἡ. 261) Ἰστέον δὲ ὅτι [τὸ μὲν «ἀέξει μένος» μεταφορικῶς εἴληπται ἀπὸ τῶν κατὰ φύσιν αὐξομένων σωμάτων, καθὰ καὶ τὸ «θυμὸς ἀέζεται», ἦγουν ψυχὴ, ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται.] (ἡ. 264) Τὸ δὲ «ἀειρε» ἀντὶ τοῦ πρόσφερε εἶρηται, ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἄρτος καὶ τὰ προσάρματα ἦγουν αἱ τροφαί. Τὸν δὲ μελίφρονα οἶνον ἀνωτέρω μελιθεῖα εἶπεν, ὡς ταῦτόν 2.308 ὃν οὕτως ἢ οὕτως εἶπεῖν. Οὐ κατὰ τὸ περίφρων τοίνυν καὶ ἀλκίφρων καὶ δαίφρων καὶ τὰ τοιαῦτα, οὕτω καὶ μελίφρων οἶνος, ἐκείνοις μὲν γὰρ ἔγκειται τὸ φρονεῖν, ἐνταῦθα δὲ τὸ εὐφραίνειν, ἵνα ἢ κατὰ τὸ «εὐφρονα καρπὸν ἀρούρης». Δι' εὐφωνίαν δὲ συγκέκοπται ὁ μελίφρων. τὸ γὰρ πλήρες ὁ μελιεύφρων ἀηδῶς ἀπηχεῖται. (ἡ. 265) Τὸ δὲ «ἀπογυιώσης» ἀντὶ τοῦ εἰς ἄνεσιν ἀγάγῃς καὶ ὡς οἶον εἶπεῖν ἀπομελίσης, γυῖα γὰρ τὰ μέλη. ὥστε οὐ μόνον λυσιμελὴς ὕπνος καὶ θάνατος, ἀλλὰ καὶ ὁ παρὰ καιρὸν ἀειρόμενος οἶνος, καὶ οὕτω μὲν ἡ κοινότης. Κρεῖττον δὲ ἐστὶν εἶπεῖν, ὅτι Ὀμήρου εἰπόντος «γυιώσω μὲν σφῶϊν ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους», ἦγουν χωλανῶ, βλάψω τὰ γυῖα, δύναται καὶ τὸ ἀπογυιώσαι τῆς αὐτῆς εἶναι σημασίας, ἵνα εἴη ὡς περ μάχομαι καὶ ἀπομάχομαι, καρτερῶ ἀποκαρτερῶ, ἀμύνω ἀπαμύνω, καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα

ταυτόσημα, οὕτω καὶ γυῖω καὶ ἀπογυῖω τὴν αὐτὴν ἐρμηνείαν ἔχον καὶ ἐν προθέσει καὶ δίχα προθέσεως. Τὸ δὲ «μένεος» ἐκτείνει μετρικῶς ἐνταῦθα τὴν λήγουσαν διὰ τὴν ἀρέσκουσαν Ἀριστάρχῳ τελείαν στιγμὴν καὶ τὸ ἐν αὐτῇ οὕτω χρονίζον καὶ στάσιμον τῆς φωνῆς λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς. Ἄλλως δέ γε δύο παθῶν ὡσπερ κεφαλικῶν τῶν ἐν τῇ ἑραψωδία ῥηθέντων, οὕτω καὶ κοιλιακῶν ὡς ἂν τις ἐρεῖ ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεσιν ὄντων, ἐνὸς μὲν κατὰ μέγεθος εἶτ' οὖν 2.309 πλεονασμὸν, ὃ δὴ προκοίλιον ἐκ μεταφορᾶς τῶν τοιούτων λέγεται ζῶων, ἐτέρου δὲ κατ' ἐνδειαν ἦτοι ἔλλειψιν, ὃ σφηκῶδες τε καὶ σφηκοειδὲς λέγεται κατὰ μεταφορὰν τὴν ἐκ τῶν σφηκῶν, ἔτι δὲ καὶ λαγαρὸν τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς κατὰ λαγόνας ἀπαχίας, εἴη ἂν ὁ παρῶν στίχος τοῦ τοιούτου εἶδους ὡς τρίχρονος τὸ μέσον ἦγουν τὸν τέταρτον πόδα ἰαμβικῶς καὶ μὴ τετράχρονος σπονδειακῶς ἢ δακτυλικῶς, ὡς ἐχρῆν ἐν μέτρῳ ἠρωϊκῷ. Τοιοῦτον καὶ τὸ «βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δῶματα». Ἡ γὰρ ἄρχουσα τοῦ Αἰόλου καὶ ἡ μετ' αὐτήν, εἰ καὶ μὴ κατὰ ἴαμβον, ἀλλ' οὖν κατὰ τροχαῖον σφηκική καὶ ἀπαχῆς ἐστὶ λαγαρουμένη. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Προκοιλίου δὲ παράδειγμα τὸ «ὦ Ἀχιλεῦ Πηλέος υἱέ». Ὁ γὰρ τρίτος πύξ τετρασύλλαβος ὢν ὠγκῶται οἶον τὴν κοιλίαν καὶ δέεται συστολῆς μετρικῆς. Τοιοῦτον καὶ τὸ «θῶρηκας ῥήξειν δηῖων ἀμφὶ στήθεσφι». καὶ αὐτὸ γὰρ ἐν τῷ τρίτῳ ποδὶ ἀσυμμετρίαν ἔχον ἐθέλει σφίγγεσθαι τῇ συνιζήσει. Ὅμοιον καὶ τὸ πρῶτον ἔπος τῆς Ἰλιάδος καὶ τὸ πρὸ ὀλίγων ῥηθέν «Βελλεροφόντης δὲ χρύσειον δέπας ἀμφικύπελλον», καὶ τὸ «Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτῆτα». καὶ οὕτω μὲν καὶ τάδε. Οἱ δὲ τὸ προκοίλιον λαγαρὸν καλέσαντες 2.310 διὰ τὸ ἀκούειν ἴσως λαγαρὸν εἶναι, οὗ τὸ πάχος ἐκκεκένωται εἰς πλάτος, οὐκ ἂν ἀρέσκοιεν τοῖς παλαιοῖς. (η. 265) Τὸ δὲ «ἀλκῆς λάθωμαι», ὃ ἐστὶν ἀμελήσω τοῦ ἀνδρίζεσθαι, ἀνάπαλιν ἐστὶ πρὸς τὸ «μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς», ἐπεὶ καὶ τὸ λαθέσθαι ἀντίκειται φύσει τῷ μνήσασθαι. (η. 266) Αἶθοψ δὲ οἶνος ὁ μέλας ἢ ὁ θερμός, ὡς ἐν ἄλλοις εἴρηται. (η. 267) Τὸ δὲ ἄζομαι τί δηλοῖ καὶ διὰ τί δασύνεται, προεῖρηται. [Τὸ δὲ «οὐδέ πη ἔστιν» ἔλλειπτικῶς ἔχει καὶ ὡς οἶον εἰπεῖν μυστικῶς, ἵνα λέγῃ «οὐδέ πῆ ἐστὶ δέον» ἢ πρέπον ἢ ὄσιον ἢ θεοφιλὲς ἢ τι τοιοῦτον.] (η. 268) Λύθρον δὲ ὁ τοῦ αἵματος μiasmὸς ἀναμειγμένος τῇ κόνει ἀπὸ τοῦ λύω ῥήματος διὰ τὸ δέεσθαι λύματος ἦτοι καθάρσεως. Ἐχει δὲ τὸ θῆτα πρὸς διαστολὴν τοῦ λύτρου, ὃ δηλοῖ τὸ ἄποινον [ἀντιστοιχίας γενομένης, ὅποια τίς ἐστὶ καὶ ἐν τῷ ἀμφιέχειν ἀμπέχειν, ὅθεν καὶ τὸ ἀμπίσχειν καὶ τὸ ἀμπέσχετο καὶ ἡ ἀμπεχόνη καὶ τὸ ἀμπέχονον παρὰ τῷ Κωμικῷ, πρὸς ἄπερ ἕτεροιοῦται τὸ σπεύδω, ἐξ οὗ τὸ σφεδανόν καὶ τὸ σφόδρα, 2.311 ἔτι δὲ καὶ τὸ ἔντεα ὡς τὸ «ἀνά τ' ἔντεα», ὅθεν αὐτοέντης καὶ αὐθέντης. τοιαῦτα δὲ καὶ ἄλλα πολλά.] Πεπαλαγμένον δὲ ἀντὶ τοῦ μεμολυσμένον ἐκ τοῦ παλάσσω, ἀφ' οὗ καὶ ὁ πηλός. Σημείωσαι δὲ ὅτι Ἐκτωρ μὲν χερσὶν ἀνίπτους Διὶ λείβειν οἶνον οὐ θέλει, Τηλέμαχος δὲ ἐν Ὀδυσσεΐα καὶ εὐχεσθαι μέλλων τὰς χεῖρας νίπτεται. (η. 262) Κεῖται δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ «τύνη» Δωρικὸν ἀντὶ τοῦ σύ, καθὰ καὶ πρὸ βραχέων, πλεοναζούσης τῆς ἄνῃ συλλαβῆς, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐγῶ ἐγώνη κατὰ τοὺς παλαιούς. Πιστούμενος γὰρ ὁ ποιητὴς ἐκ μερικοῦ καθολικῆν γνώμην τὸ «ἀνδρὶ κεκμηκότι αὐξεσθαι δι' οἴνου τὸ μένος», φησὶν, «ὡς τύνη κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτησιν», ὃ ἐστὶ πολίταις. [Πλεονάζει δὲ ἡ ἄνῃ συλλαβὴ οὐ μόνον ἐν τέλει λέξεων, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ, οἶον, ἐκ τοῦ μένος, ἢ δύναμις, γίνεται ἀμενός, ὁ ἀσθενής, καὶ πλεονασμῷ ἀμενηνός. Οὕτω δὲ καὶ νῶ, τὸ σωρεύω, καὶ προσθέσει τῆς ἄνῃ συλλαβῆς ἐν καταρχῇ νηνῶ, ἐξ οὗ τὸ «ἐπενήνεον ἐν κανέοισιν».] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἔτης πολλὰ μὲν σημαίνει κατὰ τοὺς παλαιούς, ἐφ' οὗ δ' ἂν τάσσηται σημαιομένου, ψιλοῦται. Εἰ γὰρ καὶ ὁ Ἀλεξίων, φασί, δασύνει αὐτὸ ὡς ἀπὸ τοῦ ἑταῖρος συγκοπέν, ἀλλ' ἐκ τῆς συναλιφῆς κρινόμενον, ὡς Ἀπίων φησὶ καὶ Ἡρόδωρος, τὸ ψιλὸν πνεῦμα κεκλήρωται. Αἰσχύλος γὰρ φησιν «οὔτε δήμος οὔτ' ἔτης ἀνήρ», καὶ Εὐριπίδης «πόλει μὲν ἄρχων, φωτὶ δ' οὐκ ἔτη πρέπων».

συγκαταθετέον οὖν, φησί, τῷ Ἀσκαλωνίτῃ ψιλοῦντι τὸ ἔτης. (η. 270) Ὅτι τὸ «ἔρχεο σὺν θυέεσσιν» ἀντὶ τοῦ σὺν θυμιάμασι. Καὶ ἔστιν εὐθεῖα τὸ θύος. ἐκ τούτου δὲ παρήχθη ἡ τῶν 2.312 ζῶων θυσία, κληθεῖσα καὶ αὐτὴ οὕτω διὰ τὴν ἀναθυμιωμένην κνίσσαν. [Ὅτι ἐκ τοῦ ἄ επιτατικοῦ ἢ ἀθροιστικοῦ οὐ μόνον ἀολλέες οἱ ὁμοῦ ἠθροισμένοι καὶ συνειλημμένοι, ἀλλὰ καὶ ἀολλίζω ῥῆμα. Φησὶ γὰρ «ἀολλίσασα γεραιάς.»] (η. 271) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ταῦτολογία κεῖται πλατεῖα ἐκθεμένου Ἐκτορος τῇ μητρὶ Ἐκάβῃ δίχα παραποιήσεως ἄπερ ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ Ἐλένου ἤκουσε περὶ τῆς ἐν τῇ ἀκροπόλει εὐχῆς. (η. 280) Ὅτι τὸ «Πάριν μετελεύσομαι» ταῦτόν ἐστι τῷ μετὰ σὲ εἰς τὸν Πάριν ἐλεύσομαι. Οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον ἐπὶ ἀμύνης καὶ ἐκδικήσεως τὴν λέξιν τιθέασιν, οἷον «μετῆλθεν ἡ δίκη τὸν κακόν». Δύναται δὲ τὸ «Πάριν μετελεύσομαι» καὶ ἀπλῶς νοηθῆναι ἀντὶ τοῦ «εἰς τὸν Πάριν ἐλεύσομαι». Ἐν μέντοι τοῖς ἐξῆς, ἔνθα ἔρεϊ ὅτι ἔβη ἢ Ἐκάβη, «πολλαὶ δὲ μετεσεύοντο γεραιαί», φανερώς ἡ ἄμῃτα πρόθεσις ὑστεροχρονίαν δηλοῖ, ἵνα λέγῃ ὅτι μετὰ τὴν Ἐκάβην ὥρων ἀκολουθοῦσαι αὐτῇ. (η. 280 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνδοιασμὸν ἐπὶ ὑπακοῇ φράζει τὸ «ἐγὼ δὲ τὸν δεῖνα μετελεύσομαι ὄφρα καλέσω, αἶ κ' ἐθέλῃς εἰπόντος ἀκουέμεν». (η. 281-3) Ὅτι ἐπαρᾶται πάνυ ἐνδιαθέτως ὁ Ἐκτωρ τῷ Πάριδι οὕτως «ὥς κέ οἱ αὐθι», τουτέστιν εἴθε οἱ αὐτόθι, ἔνθα νῦν διάγει, «γαῖα χάνοι». διὰ τί; «μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτραφε πῆμα Τρωσὶ τε καὶ Πριάμῳ τοῖό τε παισίν», ἤγουν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἔθνει καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ἐξ ὧν ὡς μέρους καὶ τὴν λοιπὴν ἅπασαν δηλοῖ συγγένειαν. (η. 284 ς.) Λέγει δὲ καί, ὅτι «εἰ κείνόν γε ἴδοιμι κατελθόντα Ἄϊδος εἴσω, φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου οἰζύος ἐκλελαθέσθαι», τουτέστιν εἴποιμι ἂν μηδέποτε παθεῖν ἄτερπον καὶ ἀηδῆ κακοπάθειαν. αἱ δὲ τοιαῦται ἀραὶ καὶ εἰς ἑτέρους φαύλους παραποιηθήσονται. (η. 282) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι Ὀμήρου εἰπόντος «εἴθε οἱ γαῖα χάνοι», καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα «τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών», ὁ Ξενοφῶν χαίνουσαν εἰς εὖρος παρ' Ὀμήρῳ τὴν γῆν εὐρηκῶς αὐτὸς 2.313 καταβαίνει τῷ λόγῳ πρὸς βάθος, καὶ φησὶ που, ὅτι ἐπεύχομαι πρὶν ταῦτα ἰδεῖν μυρίας ἐμέ γε κατὰ γῆς ὀργυῖας γενέσθαι, γλυκέως εἰπὼν καὶ ἀφελῶς. Μετ' ὀλίγα δὲ ἄλλως ἔρεϊ τὸ νόημα ὁ ποιητὴς «ἐμοὶ δὲ κέρδιον εἶη χθόνα δῦναι», ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ «χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει». (η. 285) Ὅτι δὲ οὐ μόνον ἄτερπος, ὡς νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀτερπῆς ἐτέρωθι, δηλὸν ἐν τῷ «χῶρον ἀτερπέα», καὶ «ἀτερπέα δ' αὐλιν ἔκυρσαν». [Ἰστέον δὲ ὅτι τε οἱ γράφοντες «ἄτερ που οἰζύος», ἤγουν δίχα κακοπαθείας, ἐννοίας οὐκ ἀστείας προΐστανται, καὶ ὅτι ἡ ἀτερπος οἰζύς δοκεῖ διαστολήν ἔχειν πρὸς τινὰς ὑποτερπούσας, ὅποια καὶ ἡ κατὰ ἔρωτας, καθὰ δηλοῖ Ἐλένη, ἔνθα ἔφη πρὸς Ἀφροδίτην τὸ «περὶ κείνον», ἤγουν περὶ τὸν Πάριν, «οἰζύε», καὶ ὅποια ἡ περὶ τῶν τέκνων γλυκεῖα κατὰ τὸν εἰπόντα μέριμνα, καὶ ὅσαι δὲ ἄλλαι κατὰ προαίρεσιν ἐπὶ τινὶ δοκοῦντι καλῶ.] (η. 284) Ὅρα δὲ ὅτι τε ἐντελῶς ἐρρέθη νῦν τὸ «Ἄϊδος εἴσω» καὶ οὐ κατὰ τὸ «Ἄϊδος δὲ κατῆλθε», καὶ ὅτι γενικῇ συντέτακται τὸ εἴσω ληφθὲν ἀντὶ τοῦ εἰς Ἄϊδου, εἰ καὶ ἐν τῷ «δόμον εἴσω» ἄλλως ἀντὶ τοῦ εἰς δόμον εἴληπται. (η. 287) Ὅτι ποιηταῖς φίλη λέξις τὸ ἀολλίζειν. Διὸ προσμένων αὐτῇ Ὅμηρος φθάσας τε ἔφη «ἀολλίσασα γεραιάς», καὶ αὐθις «αἶ δ' ἄρ' ἀόλλισαν κατὰ ἄστου γεραιάς». (η. 286 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι, ὅπερ τοῖς βασιλεῦσιν οἱ κήρυκες, τοῦτο ἐνταῦθα τῇ Ἐκάβῃ αἱ ἀμφίπολοι, ἃς αὐτὴ στέλλει ἀθροῖσαι κατὰ τὸν τοῦ Ἐκτορος λόγον εἰς εὐχὴν τὰς γεραιάς, ἦτοι τὰς ἐντίμους, κἂν οὕτω τινὲς εἰς γῆρας ἦλθον. Διὸ καὶ ὁ Ἐκτωρ τὴν ἄλοχον Ἀνδρομάχην οἴκοι μὴ εὐρῶν 2.314 οἶεται ὡς οὕτω γεραιὰν εἰς Ἀθηνᾶς αὐτὴν ἐλθεῖν. Ὅτι δὲ ἀμφίπολος οὐ μόνον ὄνομα δουλικόν, ἀλλὰ που καὶ τύμβου ἐπίθετον ἀμφιπολουμένου, ὃ ἐστὶ κύκλω περιοδομένου, καὶ ὅτι ἡ ἀμφίπολος καὶ πρόσπολος λέγεται κατὰ τὸ «προσπόλων τινὸς ὑποστενούσης» παρὰ Σοφοκλεῖ, τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἀρσενικῶς, ὡς δηλοῖ παρὰ τῷ αὐτῷ τὸ «ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν προσπόλων», καὶ ὅτι καὶ πρόπολος ὁ τοιοῦτος λέγεται κατὰ τὸν Κωμικόν, οὐκ ἄδηλόν ἐστι. περὶ δὲ τούτων καὶ προεῖρηται. Ὁ μέντοι

ἐπίπολος οὐ δουλικὸν ὄνομά ἐστιν, ἀλλὰ διαφέρει τῶν προρρηθέντων. δηλοῖ γὰρ τὸν μέχρι τέλους πολοῦντα καὶ παραμένοντά τινα, οἷον «σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος». [Ἴσως δὲ ἔχοι ἂν ἀπορίαν, διὰ τί μὴ ὡσπερ πρωτότοκος ἐν σημασίᾳ παθητικῇ ὁ πρῶτος τεχθεὶς προπαροξυτόνως, πρωτοτόκος δὲ ἐν παροξυτονήσει ἢ πρῶτως τεκοῦσα, οὕτω κατὰ διαφορὰν σημασίας παθητικῆς τε καὶ ἐνεργητικῆς ἀμφίπολος μὲν τάφος ὁ ἀμφιπολούμενος προπαροξύνεται διὰ πάθος εὐλόγως εἰς ὃ ἀναλύεται, ἀμφιπόλος δὲ ἢ ἀμφιπολοῦσα πρὸ μιᾶς ἔχει τὸν τόνον διὰ τὴν ἐνέργειαν ἣν δηλοῖ. Τὴν δὲ τούτου λύσιν οὐχ' ὑποδύσκολόν ἐστιν εὑρεῖν.] (η. 288) Ὅτι τὸ βασιλικὸν ταμιεῖον θάλαμον κηῶντα λέγει [εἰπὼν «αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβήσατο κηῶντα»,] ὃ ἐστὶ τεθυμιαμένον, εὐῶδες ὄζοντα, ἐκ τοῦ κῆαι, ὃ δηλοῖ τὸ καῦσαι. Κυρίως δὲ κηῶεις ναὸς ἢ βωμός, ἐν ᾧ ἐκαίοντο θύματα, ὧν ἡ κνίσσα ἐποίει ὀδωδέναί τὰ ἐκεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τῇ ποιήσει τὰ διὰ τοῦ ὠεῖς ὀνόματα βραχεῖα μὲν παραληγόμενα συστέλλονται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρήθη, οἷον σκιοῖς, ἡερόεις, ἐρόεις, κερόεις, οὐατόεις, ἀνεμόεις, μακρὰν δὲ τὴν παραλήγουσαν ἔχοντα ἐκτείνεται, οἷον κηῶεις, ὠῶεις. 2.315 οὕτως οὖν καὶ κηῶεις. [Τὸ δὲ «ἐς θάλαμον κατέβη» οὐ βαθύτητα μόνον ἀλλὰ καὶ μέγεθος βασιλικοῦ θαλάμου δηλοῖ ταυτόν ὄν τῷ «κατέδου πόλιν εὐρυάγυιαν».] (η. 289–92) Ὅτι τὰς Σιδονίας γυναῖκας ἐπαινεῖ ἐπὶ ἰστοουργίᾳ ὁ ποιητής, ἐν οἷς λέγει «ἐνθ' ἔσαν οἶ», τουτέστι τῇ Ἐκάβῃ, «πέπλοι παμποῖκιλοι, ἔργα γυναικῶν Σιδονίων, τὰς», ἡγουν ἄς, «αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδῆς ἡγάγε Σιδονίηθεν ἐπιπλῶς εὐρέα πόντον», οὐ δι' αὐτάς, ἀλλὰ «τὴν ὁδόν», ἥτοι κατὰ τήνδε κέλευθον, «ἣν Ἐλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν». Ὅρα δὲ ὅπως εὐμεθόδως κἀνταῦθα ἱστορίαν παρενέθετο Ἑλληνικὴν πρὸ τοῦ δεκαετοῦς χρόνου πραχθεῖσαν, καὶ ὅτι τὴν Ἐλένην ἀρπάσας ὁ Πάρις οὐ διὰ τῆς αὐτῆς ἐπανήλθε, δι' ἣς τὰ πρῶτα ἔπλευσεν, ἀλλὰ δι' Αἰγύπτου καὶ Φοινίκης καὶ τοῦ Φαρίου καὶ Ἰσοικοῦ πελάγους περιοδεύσας καὶ πολὺν πλοῦν ἐλίξας, ἵνα μὴ ἐπιδιωχθεὶς καταληφθῆ, ἦλθεν εἰς Τροίαν, καὶ οὕτως ἐκ τῆς κατὰ Φοινίκην Σιδῶνος τὰς γυναῖκας εἴληφε, τυχὸν μὲν ὠνησάμενος, ἴσως δὲ καὶ ληϊσάμενος. Οὕτω ποτὲ καὶ οἱ Ἀργοναῦται διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Κολχίδα ἐξ Ἑλλάδοπλεύσαντες περιώδευσαν καὶ διὰ τοῦ Ἰστρου εἰς τὴν Ἀδριάδα διεκπεσόντες μόλις ἐπανεσώθησαν φόβῳ τοῦ Αἰήτου μακρὰ πλανηθέντες. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ μὲν ποιητής φησιν, ὡς ἐπλάζετο Ἀλέξανδρος ἄγων τὴν Ἐλένην, ὁ δὲ τὰ Κύπρια ποιήσας λέγει, ὡς τριταῖος ἐκ Σπάρτης Ἀλέξανδρος ἀφίκετο εἰς τὸ Ἴλιον ἄγων Ἐλένην, εὐαεῖ τε πνεύματι χρῆσάμενος καὶ θαλάττῃ λεία. Θᾶττον οὖν κατὰ τὸν τοιοῦτον ἐκεῖνος εἰς Τροίαν ἀνέπλευσεν ἥπερ ὁ Νέστωρ καὶ ὁ Διομήδης ὕστερον ἐκ Τροίας ἐνόστησαν, οἱ τετάρτη ἡμέρα οἴκοι ἐγένοντο, ὡς ἡ Ὀδύσσεια ἱστορεῖ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὴν Σιδῶνα ὁ ποιητής οὐ καθ' ἡμᾶς ἐκτείνει ἐπὶ τῶν πλαγίων, ἀλλὰ συστέλλει ὁμοίως τῷ 2.316 χελιδῶν χελιδόνος, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα φαίνεται. Καὶ ἔοικε χρόνων γενέσθαι κἀνταῦθα μετὰ θέσιν, ὡς παρ' ἡμῖν μὲν συστελλομένης τῆς ἀρχούσης τῆς Σιδῶνος, ἐκτεινομένης δὲ τῆς μετ' αὐτὴν συλλαβῆς, παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ ἀνάπαλιν. (η. 289) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πέπλος καὶ ἐνταῦθα οὐκ ἐπὶ ἱματίου ἀλλὰ ἀπλῶς ἐπὶ ὑφάσματος, καὶ ὡς ἀπειρόκαλος ὁ Ἀλέξανδρος. οὐ γὰρ ὠνήσατο πέπλους Σιδωνίους, ἀλλὰ τὰς ἐργαζομένας ἔσχεν, ὡς ἂν ἔχη τὸ καλὸν ἀνέκλειπτον. (η. 292) Τὸ δὲ ἀνήγαγεν ὕψους ἐστὶ δηλωτικὸν καὶ καλῶς εἴρηται, ὡς τοῦ εἰς Τροίαν ἐκ τῶν νοτίων πλόου ἀναγωγῆς τινος ἥτοι ἀναβάσεως καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνάπλου ὄντος, ὅπερ καὶ ὁ ἐκεῖθεν ἀγάρρρος Ἑλλησπόντιος κατάρρρος δηλοῖ. Διὸ καὶ κατωτικὰ τὰ καθ' Ἑλλάδα ὁ κοινὸς λόγος φησίν, ὡς κάτω κειμένων τῶν ἐκεῖ πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς. (η. 290) [Τὸ δὲ «αὐτὸς Ἀλέξανδρος» ἐρρήθη μὲν πάντως ἐξοχικῶς, ὑποκρύπτει δέ τι καὶ θαυμασμοῦ, εἰ οὕτω φεύγων ἐναγώνιος τοιάδε περιεργάζεται.] (η. 292) Τὸ δὲ εὐπατέρειαν, ὃ δηλοῖ τὴν εὐγενῆ, ἀπὸ εὐθείας παρήκται τῆς εὐπάτηρ εὐπάτερος. τὸ μέντοι εὐπάτωρ τῆς

μεθ' Ὀμηρον ἐστι χρήσεως. (η. 291) Τὸ δὲ ἐπιπλῶς, περὶ οὗ καὶ προερρέθη, μετοχή ἐστι κατὰ ἀποκοπὴν τοῦ ἐπιπλώσας, ὡς ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς, οὐ γὰρ διδόασιν εἰπεῖν ὅτι ἀπὸ τοῦ πλῶμι ῥήματος γίνεται. (η. 293) Ὅτι οἶνον ἄειρε ἀντὶ τοῦ πρόσφερε εἰπὼν ἐνεργητικῶς ἐνταῦθα παθητικῶς πέπλον ἀειραμένη φησί, τουτέστιν ἄρασα. καὶ σημείωσαι τὴν τῶν τοιούτων διαθέσεων διαφορὰν. (η. 294 ς.) Ὅτι σεμνύνων κομματικῶς καὶ πρὸς κάλλος παρισωτικὸν ὁ ποιητὴς τὸν τῆ Ἀθηνᾶ ἀνατεθέντα πέπλον φησὶν «ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμα 2.317 σιν ἠδὲ μέγιστος, ἀστὴρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν, ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων», ἤγουν ἔσχατος καὶ ἰδιαίων, ὡς ἔκκριτος δηλαδὴ. χρήσιμα δὲ ταῦτα εἰς ἔπαινον ἀγαθοῦ πέπλου. Ὅρα δὲ τὸ ἔκειτο, ἐξ οὗ παρῆκται τὸ κειμήλιον. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸν ὑπὸ τῆς Ἑλένης τῷ Τηλεμάχῳ δοθέντα πέπλον ὁμοίως ἐκφράζει, ὃς ἔργον ἦν τῶν Ἑλένης χειρῶν. Δηλοῖ δὲ τὸ «κάλλιστος ποικίλμασι» ποιότητα ποικιλμοῦ καὶ οὐκ ἐστὶν ὁμοιον τῷ παμποίκιλος, ὅπερ μόνον πλῆθος ποικιλμάτων δηλοῖ. (η. 298–300) Ὅτι παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον αἱ ἱέρειαι παρθένοι ἦσαν καὶ θάνατος ἦν αὐταῖς ἐπιτίμιον διακορηθείσας, ὡς ἰστόρηται ἐπὶ τε ἄλλαις καὶ τῆ τοῦ Ῥώμου καὶ Ῥωμύλου μητρί, ἢ παρὰ βραχὺ ἦλθε θανεῖν διὰ τὸ ἐν ἀξία ἱερείας οὔσα τεκεῖν. Ὀμηρος δὲ τὴν Κισσέως Θεανῶ, τὴν Ἀντήνορος γυναῖκα, ἱέρειαν παραδίδωσιν Ἀθηνᾶς, οὔτε κληρωτὴν οὔτ' ἐκ γένους οὔτε ἐνὸς ψήφῳ, ἀλλ' ἦν, ὡς οἱ παλαιοὶ φασί, τὸ πλῆθος εἴλετο. Φησὶ γὰρ «θύρας ὦϊξε Θεανῶ καλλιπάρηος Κισσηΐς ἄλοχος Ἀντήνορος· τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκαν Ἀθηναίης ἱέρειαν», ἥς ἀρσενικὸν ἱερεὺς ἀναλόγως τῷ βασιλεὺς βασιλεία. (η. 299) [Ζητητέον δὲ περὶ τῆς Κισσηΐδος Θεανοῦς εἴτε Κισσέως ἦν θυγάτηρ, οὗ κατ' Εὐριπίδην καὶ ἡ Ἑκάβη, εἴτε ἐτέρου. (η. 300) Τὸ δὲ ἔθηκαν καιρία λέξις ἐστίν, ἐξ ἧς καὶ ὁ Θεσμοθέτης.] (η. 301) Ὅτι ὀλολυγὴν τὴν τῶν γυναικῶν εὐχὴν καλεῖ ὁ ποιητὴς καὶ τὸ σὺν οἴκτῳ αὐτὰς εὐχεσθαι ὀλολύζειν φησὶν. Ἐνταῦθα οὖν εἰπὼν «αἱ δ' ὀλολυγῆ πάσαι Ἀθήνη χειρας ἀνέσχον» ἐπάγει μετ' ὀλίγα «ὡς αἱ μὲν εὐχοντο». Οἱ δὲ νεώτεροι ἐπὶ τοῦ κλαίειν τὸ ὀλολύζειν ἔθεντο κατὰ τὸ «ἀνωλόλυξε τὸν νεανίαν». ἐξ οὗ καὶ ὄρνεον ἢ ὀλολυγῶν, ὡς ἐκ τοῦ τρύζειν ἢ τρυγῶν, ἦν λαλιστάτην 2.318 καθὰ καὶ τὴν κερκώπην ἢ παροιμία οἶδεν. [Οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὀλοφύζειν ὀλοφυγῶν καὶ πλεονασμῷ τοῦ ᾄδ ὀλοφυγδῶν ἢ παρὰ Θεοκρίτῳ, εἰ μὴ ἄρα ὡσπερ ὀλοφύζω ὀλοφυδνόν, οὕτω καὶ ὀλοφυδῶν καὶ προσθήκη τοῦ ᾄγ ὀλοφυγδῶν, κατὰ τὸ ἐδούπησαν ἐγδούπησαν.] Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι καθ' Ἡρόδοτον ἐκ Λιβύων ἦλθεν εἰς Ἑλληνας τὸ ὀλολύζειν ἐπὶ ἱεροῦ. Λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι δοκεῖ μοι ὡς ἡ ὀλολυγὴ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐν Λιβύῃ πρῶτον ἐγένετο. κάρτα γὰρ ταύτη χρῶνται αἱ Λίβυσσαι. Καὶ ὄρα τὸ ἐπὶ ἱεροῦ καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἱερῶν. ἔοικε γὰρ καὶ ἔξω ἱερῶν γίνεσθαι τὴν Λιβυκὴν ὀλολυγὴν, ποιὰν οὔσαν γυναικείαν φωνὴν ἐξηλλαγμένην τῆς συνήθους, τὰ μὲν πρῶτα, ὡς εἰκός, καὶ ἐν ἑτέροις τόποις ἀπηχουμένην, ὕστερον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐν εὐχαῖς. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Εὐριπίδης «ἀντίμολπον ὀλολυγῆς κωκυτόν» εἰπὼν δηλοῖ, ὡς ὁ μὲν κωκυτὸς αὐτόχρημα θρηνός ἐστίν, ἢ δὲ ὀλολυγὴ ἀπεναντίας αὐτῷ θεοῦ ἐπὶ κλησις καὶ εὐχὴ μετὰ ἐμμελοῦς τινος γυναικείου ἐνθεασμοῦ ἀτραχύντου οἴμαι καὶ λειοτάτου, ὡς καὶ ἡ τῆς λέξεως ὀνοματοποιΐα δηλοῖ. Ὅτι δὲ καὶ ἕτερόν ἐστὶν εὐχῆς τῆς ἀπλῶς ἢ ὀλολυγῆ καὶ ὅτι διαφέρει τοῦ κλαίειν καὶ τοῦ αἰάζειν, δηλοῖ καὶ τὸ περιφορούμενον Ἰπποκράτειον συμβολικόν, ἐν ᾧ φέρεται, ὅτι ἀσπαζόμενοι, ὑπισχνούμενοι, κελεύοντες, εὐφημέοντες, εὐχόμενοι, ὀλολύζοντες, 2.319 εὐαγγελιζόμενοι, ἐς πᾶσαν ἡσιν ἀγαθοί, αἰάζοντες δὲ ἢ κλαίοντες ἢ συμπεπλεχότες τὰς χειρας ἢ περιηγκωνισμένοι καὶ ἐξῆς ἐς πᾶσαν ἰατρειὴν κακοί. (η. 305) Ὅτι ὡσπερ ὁ ἐφιέμενος λείας ἀγγελίαν Ἀθηνᾶν ἐπεκαλεῖτο, οὕτως οἱ περὶ σωτηρίας πόλεως χειρας αὐτῇ ἀνέχοντες, ὡς νῦν οἱ Τρῶες, ἐρυσίπτολιν Ἀθηνᾶν ἐπεβοῶντο, ἤγουν φύλακα πόλεως, ἀπὸ τοῦ ἐρύω, τὸ φυλάσσω. (η. 305–10) Ἰστέον δὲ ὅτι οὕτως ἢ Θεανῶ κατεύχεται Διομήδους πρὸς Ἀθηνᾶν «πότνια ἐρυσίπτολι, δῖα

θεάων, ἄξον δὴ ἔγχος Διομήδεος ἠδὲ καὶ αὐτὸν πρηνέα δὸς πεσεῖν» καὶ τὰ ἐξῆς. ἐν οἷς κεῖται παράλληλα τὸ αὐτίκα καὶ τὸ νῦν εἰς ἔνδειξιν σαφῆ τοῦ κατὰ ταύτην τὴν ὥραν. Φησὶ γὰρ «ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν ἱερεύσομεν». πολλαχοῦ δὲ τὰ ῥηθέντα ἐπὶ συμμαχία παρωδηθήσεται. Εἰ δὲ δοκεῖ ἀλογίστως εὐχεσθαι ἢ Θεανῶ πρηνέα πεσεῖν τὸν Διομήδην-τί γάρ, φασίν, ἐὰν ὑπτιος πέση-, ἀλλ' ἢ εὐχή βούλεται φεύγοντα πεσεῖν τὸν ἥρωα, ἵνα μὴ εὐγενῶς ἀποθάνῃ ἀνδριζόμενος καὶ οὕτω κατὰ στέρνων δεξάμενος τὴν πληγὴν. καὶ ὅτε δὲ εἶπη, ὅτι πολλοὶ ἔπεσον πρηνεῖς τε καὶ ὑπτιοί, πρηνεῖς μὲν λέγει, ὡς καὶ ἐτέρωθι ἐγράφη που, τοὺς ἐν φυγῇ πεσόντας, ὑπτιοὺς δὲ τοὺς ἐξ ἀντιπροσώπου μάχης. [(η. 306) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἄξον δὴ ἔγχος Διομήδεος» γυναικικοῦ ἀφελοῦς ἤθους ἐστὶν εὐχή. εἰς τί γὰρ εὐχεται ἀχρειωθῆναι τὸ ἥρωϊκὸν ἔγχος, εἶπερ αὐτὸν ἐχρῆν πεσεῖν, ὃ δὴ κεφάλαιον ἦν τῆς εὐχῆς. Εἰ μὴ ἄρα εὐχεται προκατεργασθῆναι τὸν ἥρωα λύπη διὰ τὸ κάταγμα τοῦ ἔγχους, εἶτα καὶ πρηνιχθῆναι, ὡς τις ἔφη.] (η. 311) Ὅτι τὸ «ὡς ἔφατ' εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη» προαναφώνησις ἐστὶ παραμυθουμένη ἀκροατὴν φιλέλληνα, ὡς οὐδὲν τι πείσεται ὁ καλὸς Διομήδης ἐξ ὧν ἐκείνου ἢ Θεανῶ κατηύξατο. πῶς δ' ἂν καὶ ἐκακοποιήθη πρὸς Ἀθηναῖς, ἢ πρὸ βραχέων ἀριστέα ἐκείνον κατὰ Τρώων ἐξέφαινε; Εἰ δὲ δοκεῖ σφαλῆναι ὁ σοφὸς τὰ μαντικά Ἐλενος, ἐφ' οἷς τὴν ἐπὶ εὐχῇ συμβουλήν ἔθετο, ἐστὶν εἰπεῖν ὅτι οὐ πρὸς τὰ τοῦ Ἐλένου ἀνανεύει, ἀλλὰ πρὸς τὰ τῆς Θεανοῦς ἢ Ἀθηναῖ. οὐ γὰρ ἠύξατο ἀπλῶς ἀποσχεῖν ἐκείνον τῆς Ἰλίου κατὰ τὸν τοῦ Ἐλένου λόγον, ἀλλὰ καταρρῖψαι πρὸ τῶν Σκαιοῶν πυλῶν. οὐκ οὐκ ὁ Ἐλενος φαύλως παρήνευσε, ἀλλ' ἢ Θεανῶ κακῶς εὕξατο, διὸ οὐδὲ εἰσήκουσαι. [Ἰστέον δὲ ὅτι τῇ ἀνανεύσει ἐναντίον ἢ ἐπίνευσις, ὡς δηλοῖ τὸ «κυανέρισιν ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων». 2.320 εἶη δὲ ἂν αὐθις τὸ ἐπίνευσαι ὡς ἐπὶ δόσει κατὰ τὸ «ἕτερον μὲν δῶκε θεός, ἕτερον δ' ἀνένευσεν».] (η. 313-7) Ὅτι τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τεκμηριοῦσιν ἀπειρόκαλον καὶ οἱ οἴκοι αὐτοῦ. Φησὶ γὰρ «πρὸς δῶματ' Ἀλεξάνδροιο βεβήκει καλά, τὰ ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἱ τότε ἄριστοι ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβώλακι τέκτονες ἄνδρες, οἱ οἱ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἐκτορος ἐν πόλει ἄκρῃ», ἦτοι ἐν ἀκροπόλει, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. (η. 315) Τέκτονας δὲ κατὰ ὄνομα γενικὸν καὶ τοὺς οἰκοδόμους λέγει, ὧν πρωτότυπον τὸ τεύχειν, ῥηθὲν ἀνωτέρω κατὰ τρόπον ἐτυμολογίας ἐν τῷ «αὐτὸς ἔτευξεν», ὃ ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἐποίησεν, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ «ἐποίησαν θάλαμον», τουτέστιν ἔτευξαν (η. 316) Ἐνθα σημειωτέον τὸ «ἐποίησαν αὐλήν», χρήσιμον ὃν εἰς τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα τυκτὸν δάπεδον. Δῆλον γὰρ ὡς οὐκ ἂν εἶη ἀπειρὸς ποιητὴν αὐλήν εἰπεῖν καὶ τυκτὸν δάπεδον, τουτέστιν οὐ φύσει τοιοῦτον ὃν ὁποῖον ἦν, ἀλλ' ἐξ ἐπιτεχνήσεως τεκτόνων, [οἱ περιγράφοντες αὐλάς πρὸς συμμετρίαν τοῦ περιείργοντος ἔρκους οὕτω τεύχουσιν αὐτάς, οὐ γὰρ ἄλλως.] Ὅρα δὲ τὸ καὶ ἐν τρυφῇ ἀπερίττον τῶν ἡρώων. Εἰ γὰρ καὶ καλά τὰ δώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' οὐ πολλά, θάλαμος δὲ εἷς ὁ ἐνδοτάτω καὶ τὸ ἐξωτέρω αὐτοῦ δῶμα καὶ μετ' αὐτὰ ἢ αὐλή. [(η. 314) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δυνάμενος εἰπεῖν «τὰ αὐτὸς ποίησεν» ὥκνησε τὴν ἄκαιρον χάσμη, συμμύσας αὐτὴν συνδέσμου φίλου ἐνθέσει τῇ τοῦ ῥά.] (η. 317) Τὸ δὲ «ἐγγύθι Πριάμοιο καὶ Ἐκτορος» παραγγελία ἐστὶ τοῦ χρῆναι, εἰ δυνατόν, τοὺς συγγενεῖς ξυνοικεῖν τοῖς χρηστοτέροις ἐπὶ συγκροτήσει βίου. (η. 318-20) Ὅτι τὸν Ἐκτορα ἐπιστάντα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐν τῇ ἀκροπόλει ὁ ποιητὴς οὕτω διαζωγραφεῖ «ἐν δ' ἄρα χειρὶ ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυ, πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς αἰχμὴ χαλκεῖη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης». Ὅρα οὖν τὸ σχῆμα τοῦ ἥρωος ὡς ἐν 2.321 γραφῆ. οὐ γὰρ οἶά τις μαλθακὸς καθέζεται ὡς ἀπὸ μόχθου, ἀλλὰ φερεπονῶν ἐπεριδεται μόνον τῷ δόρατι. (η. 319) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἔγχος ἔχε» τρόπος ἐτυμολογίας ἐστὶν ὡς τοῦ ἔγχους ἀπὸ τοῦ ἔχειν ὀνομαζομένου, καὶ ὅτι τὸ «ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυ» οἱ μὲν ἀσυναλείπτως γράφοντες νοοῦσι δεκάπηχυ τὸ τοῦ Ἐκτορος ἔγχος, οἱ δὲ μετὰ συναλιφῆς λέγουσιν ἐνδεκάπηχυ, ᾧ καὶ ἀρέσκονται οἱ παλαιοὶ λέγοντες καὶ ὅτι τὸ

ναύμαχον διπλάσιον τούτου ὡς ἐκ δύο συμβληθέν, ὅπερ δύο καὶ εἰκοσίπηχυ λέγει ὁ ποιητής. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν λάμπεσθαι λέγει ἀπλῶς τὴν αἰχμὴν τοῦ Ἔκτορος, ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ τὰ τῶν Ἀργείων ἔγχεα λάμπειν ἐρεῖ ὡς ἀστραπὴν Διός. (η. 320) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἔγχος μερίσας εἰς δύο δόρυ μὲν εἶπε τὸ ξύλον αὐτοῦ, αἰχμὴν δὲ αὐτὸν τὸν προλάμποντα σίδηρον. Τὸν μέντοι κρίκον, ὃς περιθέει καὶ περιάγεται ἐλίσσω τὸ ξύλον, εἰς ὃ ἐμβέβληται ἡ αἰχμή, ὃν ἡ ἀπερινόητος γλῶσσα κουσπίον φησί, ἐκ μεταφορᾶς τοῦ περι τὸν πόδας ξυλίνου δεσμοῦ, πόρκην ὁ Ὅμηρος καλεῖ. [Ὅτι δὲ τὸ περιθέειν κυκλοτερίαν δηλοῖ, διαδείκνυσι καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσεΐα θόλος ἐκ τοῦ θέειν ἐτυμολογούμενος, ὡς ἐρρέθη ἐκεῖ.] Ἐτυμολογεῖται δὲ ὁ πόρκης ἐκ τοῦ περικεῖσθαι ἢ ἐκ τοῦ περιέχειν, τραπέντος Ἴωνικῶς τοῦ δασέος ἄχ εἰς τὸ ἀντίστοιχον ψιλόν. (η. 319) Σκοπητέον δέ, εἴπερ τὸ ἐνδεκάπηχυ καὶ πρὸς διαστολήν τινα εἴρηται καὶ σαφήνεια, ὡς ἔγχους δυναμένου καὶ τοῦ ξίφους λέγεσθαι. Σοφοκλῆς γὰρ ἔγχος περιπετὲς εἰπεῖν ἐτόλμησεν, ὧ 2.322 περιπέπτωκεν Αἴας, ξίφος ὃν ἐκείνο πάντως. τὸ δ' αὐτὸ καὶ βέλος τολμηρῶς ἔφη ἐν τῷ «ἔγχος ἔχθιστον βελῶν», ὡς δοθὲν ὑπὸ ἐχθροῦ τοῦ Ἔκτορος. Δῆλον δὲ ὡς οὔτε Ἐκτωρ δόρυ ἔδωκεν Αἴαντι, ὃ ταυτίζεται πρὸς ἔγχος, καὶ ὅτι οὐ βάλλεται ἔγχος τὸ κατὰ τὸ ξίφος. ἐκηβολίαν γὰρ ἢ τοῦ βέλους λέξις δηλοῖ. ἴσως οὖν καὶ ἐπ' ἀμφοῖν τετόλμηκεν ὁ Σοφοκλῆς καινότερον. (η. 321 ς.) Ὅτι τὸν περὶ τι πεπαιδευμένον οὐδὲ ἐν ἀργίας καιρῷ τοῦ ἔργου χρῆ ἀπέχεσθαι εἰς τὸ παντελές. Ἀλέξανδρον οὖν κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἱστορίαν εὗρεν ὁ Ἐκτωρ ἐν τῷ θαλάμῳ καὶ τῇ γυναικωνίτιδι οὐ πεσοῖσι τερπόμενον ἢ ἄλλως ἀνειμένον ἀλλὰ περικαλλέα τεύχε' ἔποντα, ὃ διασαφῶν ὁ ποιητής ἐπάγει· «ἀσπίδα καὶ θώρηκα καὶ ἀγκύλα τόξ' ἀφόωντα», ὃ ἐστὶ ψηλαφῶντα, χειριζόμενον, φιλοκαλοῦντα. ἐποίει δὲ τοῦτο ἴσως μὲν καὶ ταῖς γυναιξὶν ἐνδεικνύμενος, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ φύσει ἐπιρρεπῶς ἔχειν πρὸς αὐτά. εἶχε δὲ πού καὶ αἰδημόνως, ἐὰν ἢ μὲν Ἑλένη ταῖς ἀμφιπόλοις ἐκέλευεν ἔργα, αὐτὸς δὲ ἀργῶν ἐκάθητο. (η. 323 ς.) Τίνες δὲ αἱ ἀμφίπολοι, ὁ ποιητής κἀνταῦθα ἠρμήνευσεν εἰπὼν «Ἑλένη δὲ μετ' ἄρα δμῶῃσι γυναιξὶν ἦστο καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε», δηλῶν ὡς ταῦτον γυναικὲς δμῶαὶ καὶ ἀμφίπολοι. (η. 321 ς.) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ποιητικὰ πάρισα τὸ «τεύχε' ἔποντα» καὶ «τόξ' ἀφόωντα». Ἐκ δὲ τοῦ ἀφώω γίνεται καὶ τὸ ψηλαφῶ, λέξις αὕτη μουσική, ἐπεὶ καὶ κυρίως ἐπὶ χορδῶν τὸ ψηλαφᾶν λέγεται παρὰ τὸ τὸ ψαλτήριον ἀφᾶν. [Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν «τεύχε' ἔποντα» ταῦτόν ἐστι τῷ ἀμφέποντα, περιέποντα, περὶ αὐτὰ πονούμενον. (η. 323) Τοῦ δὲ δμῶῃσι εὐθεῖα ἐνικὴ μὲν ἢ δμῶῃ, πληθυντικὴ δὲ αἱ δμῶαί. οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι ἐν ἄλλοις ἔστι γράψαι ποτὲ καὶ δμῶῃσι διὰ τοῦ ἱ ἐκ τοῦ δμῶῃς δμῶῃδος.] (η. 325 ς.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸν ἀδελφὸν Πάριν 2.323 Ἐκτωρ νείκεσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσιν εἰπὼν «δαιμόνιε, οὐ μὲν καλά», ἀντὶ τοῦ οὐ καλῶς, «χόλον τόνδ' ἐνθεο θυμῷ», ἦγουν ἐνέθου τῇ ψυχῇ καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ σημείωσαι ὅπως τὴν τοῦ ἀδελφοῦ δειλίαν συσκιαζῶν καὶ μὴ ἀνέδην ἐξονειδίζων χόλον αὐτὴν εὐσχημονέστερον λέγει, ὡς δῆθεν χολουμένου τοῦ Πάριδος κατὰ τῶν Τρώων, οἷα μισούντων αὐτὸν καὶ διὰ τοῦτο ἐκδεδωκότων εἰς μονομαχίαν τῷ Μενελάῳ. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἐκτωρ. (η. 332–6) Ὁ δὲ Πάρις καὶ ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἐν τῇ Γ ῥάψωδι, κατ' αἴσαν ὁμολογεῖ φιλονεικηθῆναι οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν, καὶ οὐκ ἔχει τι ἀντειπεῖν γενναῖον, δεξάμενος δὲ ὡς ἀληθῆ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ λόγον λέγει ὅτι «οὐ τοι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλω οὐδὲ νεμέσει ἡμῖν ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχεϊ προτραπέσθαι», ἦγουν εἰ καὶ ἐχολούμην, καθὰ καὶ σὺ λέγεις, τοῖς Τρωσίν, ἔτι δὲ καὶ ἐνεμέσων, ἀλλ' οὐ τοσοῦτον διὰ ταῦτα ἐκαθήμην οἴκαδε, ἀλλὰ διὰ λύπην ἀπλῶς θέλων ἄχεϊ προτραπέσθαι, ἦγουν χώραν ἢ μᾶλλον ἐκτροπὴν δοῦναι τῇ λύπῃ. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἦθελον μὴ ἄντην ἰέναι τῷ ἄχει, ἀλλὰ προτραπέσθαι αὐτῷ καὶ οἶον τραπῆναι εἰς φυγὴν καὶ κατανωτίσασθαι ἐν τῷ ἀποστῆναι μὲν τῆς μάχης, καθεσθῆναι δὲ πρὸς ὦραν ἐν τῷ οἴκῳ. Καὶ σημείωσαι ὅπως τοῦ ἀδελφοῦ δόντος

εὐπρόσωπον αἰτίαν γυναικισμοῦ τῷ Πάριδι καὶ ἐπίτηδες εἰπόντος μὴ δειλιᾶν αὐτὸν τὴν μάχην, ἀλλὰ χολοῦσθαι τοῖς Τρωσίν, ὁ Πάρις οὐ μόνον αὐτὸ δέχεται ὡς ἀληθές, ἀλλὰ καὶ νεμεσᾶν τοῖς Τρωσὶ λέγει, τουτέστιν οὐ μόνον χολοῦσθαι τὴν ἀπλῶς χολήν, ἀλλὰ καὶ τὴν μετὰ δικαίας μέμψεως. Εἰ δὲ καὶ τὸν χόλον καὶ τὴν νέμεσιν ἀπολέξεται, τὸ γοῦν ἔχειν ἄχος, ὃ ἐστὶ λύπην, ὀκνεῖ ἀρνήσεσθαι. οὕτω δεινὸς ὁ Πάρις αἰτιᾶσθαι τοὺς οὐδὲν αἰτίους (η. 337–9) Τὸ δὲ ἐπαγόμενον ἔχει τι καὶ καταγέλωτος. Φησὶ γὰρ ὅτι «νῦν δέ με παρειποῦσ' ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσι ὥρμησεν εἰς πόλεμον». γελοῖος γὰρ ὁ ὑπὸ γυναικὸς εἰς μάχην ἐρεθιζόμενος, ὅπερ καὶ ὁ Πάρις ἐπιγνοὺς ἐπάγει «δοκεῖ δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ λῳίον εἶναι». 2.324 ἦν γὰρ ἂν πάνυ μεμπτέος, εἰ μὴ δοκοῦν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἑλένης εἰς μάχην ὥρμητο. (η. 333) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ «οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν» ταυτόν ἐστὶ τῷ κατ' αἴσαν. διὸ καὶ ἐπιμονὴν ὁ λόγος ἔχει τὴν κατ' ἦθος ἀληθευτικὴν. καὶ ὅτι ὅμοιον καὶ παρὰ τῷ φιλομήρῳ Σοφοκλεῖ τὸ «γνωτὰ κούκ ἄγνωτά μοι», καὶ τὸ «ἠδὺς οὐδὲ μητρὶ δυσχερῆς», καὶ τὸ «οὔτε τι τοῦ μὴ θανεῖν προμηθῆς τό τε μὴ βλέπειν ἐτοῖμα» καὶ ὅτι τὸν Πάριν ψευσάμενον ἐν τῷ νέμεσιν ἔχειν εἰπεῖν κατὰ Τρώων ἢ Ἑλένη μετ' ὀλίγα αἰτιάσεται ὡς νεμέσεως ἀνεπιστήμονα. (η. 326) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «χόλον ἔνθεο θυμῷ», τουτέστιν ἐνεκότησας. ὁ γὰρ ἀπόθετος χόλος κότος ἐστὶ. (η. 337) Τὸ δὲ παρειποῦσα ταυτόν ἐστὶ τῷ παρπίσασα, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἀ ραψωδίᾳ κεῖται. Μαλακὰ δὲ ἔπη λέγει τὰ παραμυθητικά, ὡς τῆς λύπης σκληρυνοῦσης, ἢ μᾶλλον τὰ πειστικά. (η. 339) Εἶτα ὁ Πάρις τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα προβεβλημένος ἐπάγει «νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας». Γνωμικὸν δὲ ἐστὶ τοῦτο, ἐν ᾧ ἄνδρας ὁ ποιητὴς λέγει ἢ τοὺς ἀνδρείους ἢ ἀπλῶς τοὺς πολεμιστάς. [(η. 333 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «Ἐκτωρ, ἐπεὶ με κατ' αἴσαν ἐνείκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν» ἐνταῦθα μὲν εὐθὺς ἀποδίδωσι τὸ ἐξῆς τῆς συντάξεως. ἐπάγει γὰρ «τοῦνεκά τοι ἐρέω». Ἐν δὲ γε τῇ γάμμα ραψωδίᾳ τοιοῦτον κεῖται οὐδὲν εἰς ἐννοίας ἀπόδοσιν καίτοι ὀφειλόμενον κεῖσθαι. διὸ καὶ ταραχὴν τινα ἢ ἀπόδοσις ἐκεῖ ἔχει ἀμφίβολον.] (η. 363) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Ἐκτωρ ἀκούσας τοῦ ἀδελφοῦ, ὅτι γυνὴ παρορμᾷ εἰς μάχην αὐτὸν καὶ ὥσπερ ὑπὸ στρατηγῷ τῇ γυναικὶ τάττεται, ἀστείως μετ' ὀλίγα αὐτῇ ἐπιτρέπει τῇ Ἑλένῃ διεγείρειν τὸν ἄνδρα εἰς μάχην, εἰπὼν «ἀλλὰ σύ γε ὄρνυθι τοῦτον» καὶ οἷον ὑπάλειφε ἀναπεπτωκότα εἰς μάχην, «ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός». οὕτω γὰρ καὶ ἐκεῖνος ἔφη ἐν οἷς εἶπεν, ὅτι ἄλοχος ὥρμησέ με εἰς πόλεμον, δοκεῖ δέ μοι καὶ αὐτῷ λῳον εἶναι. Καὶ ὅρα ὅπως ἢ Ἑλένη οὕτω δύναται πείθειν, ὡς καὶ εἰς πόλεμον ἐξάγειν, οὐδὲν ἦττον τοῦ θρυλλομένου Τυρταίου ἐρεθίζειν εἰς μάχην λόγοις ἔχουσα. Εἵποις ἂν οὖν ὅτι κἀνταῦθα ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ κρατὴρ τις τῇ Ἑλένῃ ἐστίν, οὐπὲρ ὁ πῖων, κἂν ἐντύχη πολλοῖς πτώμασι νεκρῶν, οὐ δεδίττεται. ὁ δὲ τοιοῦτος κρατὴρ ἢ συμβουλευτικὴ τῆς ἠρωΐδος ὁμιλία ἐστίν. (η. 326–9) Ὅτι ὁ μάχης αἴτιος ἀκούσοι ἂν πρὸς τοῦ αὐτὸν μεμφομένου τὸ «δαιμόνιε, λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος 2.325 μαρνάμενοι, σέο δ' εἵνεκα αὐτὴ τε πτόλεμός τε ἄστὺ τόδ' ἀμφιδέδην», ἤγουν ἀνάπτεται. ἐξ οὗ ῥήματος καὶ δαίς καὶ δηΐς ἢ μάχη. [Καὶ ἔστι τὸ «πόλεμος ἀμφιδέδην» ἐμφαντικώτερον καὶ διὰ τοῦτο καιριώτερον τοῦ συνέστηκε καὶ τοῦ ἐγήγερται καὶ τοῦ συνέρρηκται ἢ συνέρρωγε καὶ τῶν ὁμοίων, ληφθὲν ἐκ τοῦ ἐμάχοντο «δέμας πυρός», ἤγουν ὡς πῦρ δαιόμενον δηλαδή. ἐξ οὗ καὶ τὸ «μάχη δέδηε» καὶ «πῦρ δῆϊον».] (η. 329–31) Ὅτι τὸ μάχεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ φιλονεικεῖν καὶ ὀτρύνειν ἐπιπληκτικῶς ἔστιν ὅτε λαμβάνεται. Φησὶ γοῦν Ἐκτωρ πρὸς Ἀλέξανδρον «σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλω, εἴ τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο». Τοῦτο δὲ καὶ ὀτρυντικὸν εἰς μάχην ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἐφεξῆς τὸ «ἀλλ' ἄνα», τουτέστιν ἀνάστηθι, «μὴ τάχα ἄστὺ πυρὸς δηΐοιο θέρηται», ἤγουν θερμανθῆ διὰ πυρός, ὃ ἐστὶ καυθῆ. Παρακολούθημα δὲ τοῦτο ἀλώσεως πόλεως, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς που σαφέστερον δηλώσει ὁ ποιητής. Ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου ἴσως πάθους καὶ τὸ πέρθειν ἐρρήθη. πρήθειν γάρ, καὶ ἐν συστολῇ καὶ μεταθέσει πέρθειν. (η. 340) Ὅτι ἐν τῷ «ἀλλ'

ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἀρήϊα τεύχεα δύω» λείπει τὸ ἴνα ἢ τι τοιοῦτον. βούλεται γὰρ εἰπεῖν ὅτι ἐπίμεινον, ἴνα ὀπλίσωμαι. Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ νῦν οἰκείως τῷ σπεύδοντι προσώπῳ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου τῆ ἑλλείψει κατέσπευσται. οἰκείον δὲ τοῦτο ἀνδρὶ ἐθέλοντι ἔπεσθαι εἰς μάχην ῥωμαλέω τινί, ὥσπερ καὶ ἐφεξῆς τὸ «ἢ ἴθ', ἐγὼ δὲ μέτειμι, κιχήσεσθαι δέ σ' οἴω». (η. 341) Ἔστι δὲ καὶ ὧδε μέτειμι τὸ μετὰ ταῦτα ἔρχομαι, ὁποῖόν τι πρὸ ὀλίγου ἐδήλου καὶ τὸ μετελεύσομαι καὶ τὸ μετεσεύοντο, καθὰ προεγράπται. (η. 342) Ὅτι Ἐκτωρ ἀκούσας μὲν τοῦ ἀδελφοῦ Πάριδος λαλήσαντος οὐκ εὐγενῶς οὔτι προσέφη αὐτόν, μὴ καὶ λυπήσῃ ἀμειψάμενος, τὴν δὲ Ἑλένην προσφωνήσασαν σπουδαίως, ἄπερ εὐθύς εἰρήσεται, ἀμείβεται, ὡς αὐτίκα δηλωθήσεται καὶ αὐτό. (η. 344–8) Ὅτι συχνὰ ἢ Ἑλένη ἐπὶ τῆ ἀρπαγῆ μεταμελομένη, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, καὶ ἐνταῦθα κακολογεῖ ἑαυτὴν ἐν τῷ πρὸς Ἐκτορα εἰπεῖν «δᾶερ», ἦτοι 2.326 ἀνδράδελφε, ὡς πολλαχοῦ κεῖται, «ἐμεῖο κυνὸς κακομηχάνου ὀκρυόεσης», δυσανασχετοῦσα καὶ ὅτι μὴ ἅμα τῷ γεννηθῆναι ὦλετο. Φησὶ γὰρ «ὡς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ, οἴχεσθαι, προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα», οὐ μὴν πνοή τις εὐήνεμος, «εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι». Ταῦτα δὲ τὰ τῆς Ἑλένης καὶ πᾶς ἂν τις ἕτερος εἴποι ἀχθόμενος, ὅτε ζῆ ἐν κακοῖς. (η. 344) Κῦμα δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ κατωτέρω ἑαυτὴν ἢ Ἑλένη καλεῖ, ὥσπερ καὶ ἀλλαχοῦ κυνώπιδα, διότι τὴν ἀρχὴν ἀναιδῶς ἐθρασύνθη ἐξ Ἑλλάδος ἀκολουθήσαι τῷ ἄρπαγι. Διὸ καὶ κακομήχανός ἐστιν, ὅπερ ἀλλαχοῦ ἀμήχανος λέγεται ἐν τῷ «ἀμήχανε Ἥρη». ἄλλον τρόπον ἤπερ Εὐριπίδης ἀμήχανον γυναῖκα τὴν εὐήθη λέγει καὶ ἐναντίαν τῆ πολυμηχάνω, ἧς δὴ πολυμηχάνου πρὸς ὁμοιότητα ἢ παρὰ τῆ κωμωδία δωδεκαμήχανος Κυρήνη. Ὀκρυόεσαν δὲ λέγει τὴν πολλοὺς νεκρώσασαν τοῖς δι' αὐτὴν πολέμοις καὶ κρυερῶ Ἄιδη προπέμψασαν. τὴν δ' αὐτὴν διὰ τοῦτο καὶ ῥιγεδανὴν φησιν ἀλλαχοῦ. (η. 345) Τὸ δὲ ὄφελεν ἐνταῦθα μὲν συστέλλει τὴν ἄρχουσαν Ἰωνικῶς γραφὴν ἐν ἐνὶ ᾧ λ, μετ' ὀλίγα δὲ ἐκτείνει, ὡς καὶ πρὸ τούτου, κοινότερον προενεχθὲν ἐν δυοῖ ᾧ λ. (η. 346) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι θύελλα τοιαύτη, ὁποῖαν ἢ Ἑλένη φησίν, ἢ κατὰ τὰς Ἀρπυίας μυθευομένη ἂν εἴη, ὡς εἶναι τὸ ἐνταῦθα νόημα ὁμοιον πρὸς τὸ «Ἀρπυιαὶ ἀνηρείψαντο». Ὅτι δὲ καὶ ἀληθῶς ἄνεμοι ἀπνηεῖς δεινὰ πολλὰ ποιοῦσι κουφίζοντες ἐκ γῆς καὶ μακρὰν ἀπάγοντες δυσβάστακτα σωμάτων βάρη καὶ ἰσθόρηται καὶ εἰς πεῖραν ἦλθε τοῖς καθ' ἡμᾶς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ Λιβάνιος τὴν τῆς Ἑλένης ὑπερβαλὼν ἔννοιαν, ὡς ἐντεῦθεν ὠφελημένος, τερατωδέστερον λαλεῖ, ἐν οἷς ἀστείως λέγει, ὅτι φόβοις ἐταραττόμην μὴ τὴν πόλιν ἡμῖν ἀρπάσαντες ἄνεμοι φέροντες εἰς Ὠκεανὸν ἐμβάλωσι. (η. 348) 2.327 Τὸ δὲ ἀπόερσεν ἀντὶ τοῦ ἔφθειρεν, ἀπὸ τοῦ ἔρρω ἔρσω Αἰολικοῦ. εὐρεθήσεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς πού ἢ τοιαύτη λέξις. [Φθορᾶς δὲ ἐμνήσθη τῆς ἐκ τοῦ κύματος μόνου ἀκριβῶς. τὸ γὰρ τοι ὄρος, γῆς καὶ αὐτὸ μέρος ὄν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης οὐδὲ ταχὺ οὕτω φθερεῖ τὸν ὑπὸ θυέλλης ἀνέμου ἠρπαγμένον ἕως ἐκεῖ. (η. 347) Πρὸς διαστολὴν δὲ ἀρπαγῆς ἑτεροίας ἐρρέθη τὸ «εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα». Μυθεύεται γὰρ τις καὶ ἀλλοία, ὁποῖον καὶ τὸ «ὄν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεῦν». Ἡρπάγη δὲ καὶ ὁ Τιθωνὸς ὑπὸ τῆς Ἥρας, πλὴν οὔτε εἰς ὄρος οὔτε εἰς κῦμα. ληροῦσι δὲ οἱ μῦθοι καὶ ἄλλα τοιαυτὰ τινά.] (η. 350–3) Ὅτι ψέγουσα παρὰ τῷ Ἐκτορι τὸν Πάριν ἢ Ἑλένη λέγει, ὡς «ἀνδρὸς ἔπειτ' ὠφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις, ὅς ἦδη», τουτέστιν ἠπίστατο, «νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀνθρώπων. τούτῳ δ' οὔτ' ἄρ νῦν φρένες ἔμπεδοι, οὔτ' ἄρ ὀπίσσω ἔσσονται, τῷ καὶ μιν ἐπαυρήσεσθαι οἴω». τουτέστιν οἴομαι αὐτὸν ἐπαπολαῦσαι, ἑαυτοῦ δηλαδὴ καὶ ὧν φρονεῖ. Εὐφήμως δὲ τοῦτο ἐρρέθη κατὰ τὸ «ἴνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος». Συνιστᾶ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἢ Ἑλένη ἑαυτὴν αἰσχυνητὴν καὶ αἰδήμονα καὶ νεμεσητικὴν ἑαυτῆς ἐφ' οἷς ἐσφάλη, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον τούτων ἀπάντων ἀποστερεῖ καὶ ἐνδείκνυται, ὅτι κατ' ἀνάγκην σύνεστιν, ὧ οὐκ ἀρέσκειται ἀνδρὶ. (η. 352) Τὸ δὲ

«φρένες ἔμπεδοι» ἐναντίον τῷ «φρένες ἠερέθονται», περὶ οὗ προεῖρηται. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ σοφὴ ἐν τούτοις ἢ Ἑλένη διαδεικνύεται. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ πεπίστευκε τῷ Ἑκτορι χόλον εἰπόντι τὴν αὐτοῦ ἄρτι ἀργίαν, παρελάλησε δὲ καὶ νεμεσᾶν τοῖς Τρωσίν, ὡς εἴρηται, μάταια καὶ νοῶν καὶ λέγων καὶ ἀδιανόγητα. τί γὰρ ἂν καὶ χολοῖτο κατὰ τῶν ἀναιτίων, οἱ δὲ αὐτὸν ἀναιροῦνται, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ὁ Ἑκτωρ εἶπε καὶ μετὰ μικρὸν αὐθις ἐρεῖ. πῶς δ' ἂν καὶ νεμεσῶη τοῖς κατ' αὐτοῦ δικαιοτάτα νεμεσῶσιν; ἄφρων οὖν ὁ Πάρις οὔτε νοήσας, ὅτι ὁ Ἑκτωρ αἰσχύνων αὐτὸν 2.328 καὶ εἰρωνευόμενος εἰς χόλον ἐχρωμάτισε τὴν αἰτίαν τῆς αὐτοῦ ἀργίας, ἀλλὰ καὶ νεμεσᾶν εἰπὼν τοῖς Τρωσί, καὶ ἔοικε μὴδὲ εἰδέναι τί ποτέ ἐστιν ἢ νέμεσις. καὶ οὕτω μὲν ὁ ἀνὴρ. ἢ δὲ σοφὴ γυνὴ αἰτιᾶται αὐτόν, ἐπεὶ μὴ οἶδε νέμεσιν καὶ αἴσχεα, τουτέστι διότι οὔτε τὴν νέμεσιν οἶδε τί ἐστίν, καὶ οὐδὲ τὸν χόλον ἔγνω πρὸς αἴσχος αὐτοῦ σχηματισθέντα ὑφ' Ἑκτορος. (η. 351) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὴ νέμεσιν εἰδέναι καὶ αἴσχεα καὶ τὸ ἐξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται, χαρακτήρ ἐστίν ἡθους θρασέος καὶ οὐδὲ ἔμφρονος, καὶ ὅτι ὡς τὰ πρὸς τι δοκεῖ ἀντικεῖσθαι ἢ νέμεσις καὶ τὸ αἴσχος, ὅ τε γὰρ νεμεσῶν ἐπ' αἰσχροῖς νεμεσᾶ καὶ ὁ αἰσχυνόμενος νεμεσῶντα αἰσχύνεται. (η. 354–6) Ὅτι Ἑλένη μὲν κολακεύουσα τὸν Ἑκτορά φησι «ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε καὶ ἔξεο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ, δᾶερ, ἐπεὶ σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν εἵνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου εἵνεκ' ἄτης». ὁ δὲ οὕτως ἀκάμας ἐστίν ὥστε, καθὰ περιεῖδε τὴν μητέρα οἰνοχοοῦσαν, οὕτω καὶ τὴν Ἑλένην καθίζουσαν. (η. 360–2) Φησὶ γοῦν «μή με κάθιζ' Ἑλένη, φιλέουσα περ, οὐδέ με πείσεις. ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται ὄφρ' ἐπαμύνω», καὶ ἐξῆς. Ὁ δὲ λόγος οὗτος πρέπει κατὰ μικράν τινα παρωδίαν καὶ ἐτέροις, οἱ σπεύδοντες εἰς ἔργον ἐπέχονται πρὸς τινῶν οἰκείων αὐτοῖς. Ἔοικε δὲ ὁ Ἑκτωρ ἐν τούτοις ὑποπτέυειν τὸ τῆς Ἑλένης αἰμύλον καὶ αἰδεῖσθαι, εἰ τὸν μὲν μαλθακὸν Πάριν ἠρέθισεν ἐκείνη λόγοις πρὸς πόλεμον, αὐτὸν δὲ ἐκθηλυνεῖ καθίσασα. διὸ οὐδὲ ὑπακούει. (η. 354) Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸν δίφρον ἐπὶ θρόνου. ἐν δὲ Ὀδυσσεῖα καὶ ἀεικέλιος δίφρος εὔρηται, εἰς ὃν οἱ εὐτελέστεροι κάθονται. (η. 355) Τῷ δὲ τοῦ δαῆρος ὄνόματι κολακευτικῶς ἢ σοφὴ Ἑλένη ἐναβρύνεται δις ἤδη τοῦτο εἰποῦσα κατ' ἐπιμονὴν καιρῶς φίλην αὐτῇ. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «πόνος ἀμφιβέβηκεν», ἦγουν κατέλαβε, περιῆλθεν. ὥστε οὐ πάντοτε ἢ λέξις τὸ σκέπειν καὶ βοηθεῖν δηλοῖ, ὡς οὐδὲ ἐν τῷ «ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβέβηκει». Ὅμοίως οὐδὲ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν 2.329 τῷ «πολὺν ταραγμὸν ἀμφιβάντ' εἶχον μάχης», ἦγουν ἀμφοτέρωθεν βάντες ἀντιπάλων δίκην κατ' ἀλλήλων. (η. 360) Σημείωσαι δὲ καὶ τὸ «μή με κάθιζε», ἀλλοπαθὲς καὶ ἐνταῦθα ὄν. ὅτε μέντοι ἐρεῖ τις ὅτι ὁ δεῖνα ἴζεν ἢ ἐκάθιζεν, ἀντὶ τοῦ ἐκάθητο, αὐτοπαθὲς τότε τὸ τοιοῦτον ῥῆμα λέγεται. (η. 356) [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «εἵνεκα ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου εἵνεκ' ἄτης» παρατετηρημένως ἐρρέθη. αὐτὴ μὲν γὰρ ἀρπαγεῖσα ὠνειδίζεται εἰς κύνεον ἦθος, ὁ δὲ Πάρις καὶ ἄτην ἔσχε παγγενῆ ὀλοθρευόμενος. καὶ ἄλλως δὲ ἄτην λέγει τὴν ὑπ' ἐκείνου ἀρπαγὴν.] (η. 357 ς.) Ὅτι τὸ αἰδιδίμος μέση λέξις ἐστὶ καὶ οὐκ αἰεὶ ἐπὶ ἐπαίνου λαμβάνεται. Φησὶ γοῦν ἢ Ἑλένη, ὅτι κακὸς μόρος, ὃ ἐστὶ κακὴ τύχη, ἐμοί τε καὶ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς Διός, ἦτοι εἰμαρμένης, ἐτέθη, ὡς καὶ ὕστερον ἀνθρώποισι πελώμεθα αἰδιδίμοι ἐσσομένοις, ὃ ἐστὶν ἐν ὠδαῖς φερόμενοι, ταῖς ἐπὶ δυσκλείᾳ δηλαδή. Τὸ δὲ πέλεσθαι πολλαχοῦ μὲν παθητικῶς προφέρεται, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἤματα μακρὰ πέλονται», οὐχ' ἠκιστα δὲ καὶ ἐνεργητικῶς, ὡς ἐν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ «κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή». (η. 360–2) [Ὅτι τὸ «μή με κάθιζε φιλέουσα περ», ἢ φιλέων περ, «οὐδέ με πείσεις, ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω τοῖς δεῖνα, οἱ μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν» ἐρεῖ ἂν τις γενναῖος ἀνὴρ βραχὺ τι ἀναπαυσάμενος τοῦ βοηθεῖν τισιν ἐν κινδύνῳ καὶ προκαλούμενος μὲν εἰς ἀνάπαυσιν, ἀπαναινόμενος δέ. Σημείωσαι δ' ἐνταῦθα καὶ ὡς, εἰ καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν «εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνὴρ», ἀλλ' ἰδοὺ εἷς καὶ οὗτος κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, οὗ ἀπεόντος ποθὴν ἔχουσιν οἱ ὁμόφυλοι.] (η. 363) Ὅτι ἀλειπτικὸν εἰς

ἔργον τὸ «ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον», ἤγουν διέγειρε, «ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός». (η. 365 ς.) Ὅτι Ἐκτορος εἰπόντος πρὸς 2.330 Ἑλένην τὸ «καὶ γὰρ ἐγὼν οἰκόνδ' ἐλεύσομαι ὄφρα ἴδωμαι οἰκῆας, ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἷόν», σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ καὶ νῦν οἰκῆας ῥηθῆναι οὐ μόνον δούλους ἀλλὰ καὶ πάντας ἀπλῶς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ. (η. 367 ς.) Λέγει δὲ ὁ Ἐκτωρ καὶ ὡς «οὐ γὰρ οἶδα, εἰ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἴξομαι αὐτῆς ἢ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοῖ δαμώσιν Ἀχαιῶν», προλέγων κατὰ τι θεῖον, ὡς εἰκός, τὸ μετ' ὀλίγον ἐσόμενον ἐπ' αὐτῷ. Καὶ ἔστι καὶ τοῦτο εἶδος τι προαναφωνήσεως Ὀμηρικῆς, οὐχ' ὑπ' αὐτοῦ ῥηθὲν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ στοχαστικῶς ἀνατεθὲν ποικιλίας χάριν τῷ πεισομένῳ Ἐκτορι. Καὶ εἶεν ἂν ἄπερ ἐνταῦθά φησι καὶ ἂ δὲ πρὸς τὴν Ἀνδρομάχην ἐρεῖ μετ' ὀλίγα, ἐπιτελεύτιά πως κατ' οἶκτον καὶ συντακτήρια. (η. 367) Ἔστι δὲ ὑπότροπος ὁ ἐν καλῷ νοστήσας καὶ σῶος ἐξ ὑποστροφῆς ἐπανελθὼν, ὅθεν ἄλλως παρ' Ἱπποκράτει τὸ ἐπ' οὐκ ἀγαθῷ ὑποτροπιάζειν νόσους. Ἰστέον δ' ὅτι τε προῖων αὐτὸς ὁ ποιητὴς διασαφεῖ τὸ «ὑπότροπος» εἰπὼν «οὐ γὰρ μιν ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμου ἴζεσθαι». Καὶ ὅτι πολλὰ καὶ ἄλλαι μέσαι λέξεις, ὡς καὶ ἡ τύχη καὶ ὁ κατ' αὐτὴν δαίμων, καὶ ὁ παντουργός, ὃ οὐ μόνον ἐπὶ θεοῦ κεῖται ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πανούργου κατὰ τὸ «ἀνδρὶ παντουργῷ φρένας», καὶ ἡ καθοσίωσις δὲ καὶ οἱ καθοσιωμένοι, ὁσιότητά τε παρὰ τοῖς παλαιοῖς δηλοῦσι καὶ πίστιν, καὶ ἀντίθεσιν δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον κατὰ τῶν ὁσίων τῷ θεῷ βασιλέων. καὶ ἡ συνωμοσία δὲ ἦν μὲν ὅτε σύμπνοιαν 2.331 ἀπλῶς ἐδήλου ἔνορκον, ὕστερον δὲ φατριασμὸν στασιωτικόν. καὶ τὸ ἄγος δὲ μεσοῦται, ἀφ' οὔπερ οὐ μόνον ὁ ἅγιος καὶ τὸ ἀγιάζειν καὶ ἡ ἀγιστεία καὶ ἡ παναγῆς θυσία καὶ ὁ εὐαγῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐναγῆς καὶ ὁ ἐξάγιστος καὶ τὸ ἀγηλατεῖν. ἔτι καὶ οἰωνός ὁ μὲν τις αἴσιος, ὁ δὲ μὴ τοιοῦτος. καὶ ὄνειδος δὲ τὸ μὲν καλόν, τὸ δὲ ἕτεροῖον, ὡς οἱ τραγωδοῦντες δηλοῦσι. καὶ ἡ φύσις δὲ πῆ μὲν μέγα κακὸν τοῖς κακῶς, πῆ δὲ σωτήριον τοῖς καλῶς χρωμένοις κατὰ τὸν εἰπόντα. καὶ ἡ συμφορὰ δὲ οὐ μόνον ἀποτρόπαιος ἀλλὰ καὶ ἀγαθῆ, ὡς δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ ὁ εἰπὼν ἐπ' ἀγαθῷ τὸ «ἐπὶ συμφοραῖς γεγηθὸς ἔρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο». πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἕτερα. Ὅτι ἀνδρείαν γυναῖκα τὴν Ἀνδρομάχην Ὀμηρος ἐν διαφόροις ποιεῖ, ἧς καὶ αὐτὸ τοῦνομα παρὰ τὸ ἀνδρεῖον καὶ μάχιμον φερωνύμως σύγκειται. (η. 386–9) Αὕτη καὶ νῦν ἀκούσασα τείρεσθαι τοὺς Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν, καὶ περὶ τῷ ἀνδρὶ δείσασα, 2.332 πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει μαινομένη εἰκυῖα, ἤγουν εἰκυῖα, (η. 371–3) καὶ «ζῦν παιδί καὶ ἀμφιπόλῳ ἐυπέπλῳ πύργῳ ἐφειστήκει γοῶσά τε μυρομένη τε», διὸ οὐδὲ εὔρεν αὐτὴν ὁ Ἐκτωρ ἔσω. Ἡ δ' αὕτη καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς στρατηγικῶς τὸ ποιητέον τῷ Ἐκτορι συμβουλεύει, τρόπον ὑποτιθεῖσα τῆς πρὸς Ἑλληνας παρατάξεως. οὕτω δὲ πως καὶ ἡ Ἑλένη ἀνδρεία σεμνολογεῖται, εἶγε, ὡς προερέθη, τὸν Πάριν αὕτη ὀτρύνει πρὸς πόλεμον. καὶ τοῦτο μὲν ὁμοιᾶν πως ἡ Ἑλένη καὶ ἡ Ἀνδρομάχη. ἀλλ' ἡ μὲν φίλανδρος ὑπερλίαν, Ἑλένη δέοῦτε τὸν Μενέλαον ἔστερξε καὶ τὸν Πάριν δὲ οὐ πάνυ τι φιλοῦσα φαίνεται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καινότερον ὁ ποιητὴς τὰς τῶν πραγμάτων περιπετείας διασκευάζων οὐκ ἔκρινε δεῖν πλάσασθαι, ὡς τὴν Ἀνδρομάχην οἶκοι εὔρεν ὁ ἀνήρ. ἀπλοῦν γὰρ τοῦτό γε καὶ οὐκ ἐπιστρεπτικὸν ἀκοῆς. ποιεῖ δὲ αὐτὴν ἔξω οὔσαν τοῦ οἴκου, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Τοῦτο δὲ πάνυ ἐπιστρέφει τὸν ἀκροατὴν, τάχα που καὶ ἀχθόμενον, εἴπερ ὁ καλὸς Ἐκτωρ ἂ μὲν οὐ πάνυ ἔστεργεν εὔρε, τὰ δὲ φίλτατα οὐχ' εὐρίσκει. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐχρῆν τοῦτο διόλου γενέσθαι–χρεία γὰρ καὶ τῆς Ἀνδρομάχης ἐνταῦθα ἐπὶ ῥητορεία–, μεθοδεύει ὁ ποιητὴς ἄλλως τὴν τοῦ ζητουμένου εὔρεσιν δεξιώτατα. παλιννοσῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον ἔτυχε τῆς ποθουμένης ἐντεύξεως, δι' ἧς ἱκαναὶ χάριτες τινες τῆ ποιήσεως παρεισκριθῆσονται, ὡς δηλωθήσεται. Καὶ ἄλλως δὲ θεωρῆσαι, ἡ Ὀμηρικὴ μέθοδος ἐπὶ τῆ τοῦ Ἐκτορος εἰς τὸ ἄστν ἐλεύσει τοιάδε τίς ἐστι, κεστόν χαρίεντα λόγου ποικίλλουσα. Πέντε πρόσωπα ἐκφαίνονται ἀναγκαῖα τῷ ἥρωϊ, ὧν δύο μὲν

ἄρρενα, τὰ δὲ λοιπὰ θατέρου γένους. Καὶ ἡ διαφορὰ ἐν αὐτοῖς φανερά. τῶν μὲν γὰρ ἀνδρῶν ἄτερος μὲν πληρέστατος εἰς ἔργον καὶ οἷος προσφωνεῖν τὸν Ἑκτορα. ὁ Πάρις γάρ. ὁ δὲ ἕτερος, ὁ παῖς Ἀστυάναξ, ἐστέρηται τούτοις ἀμφοῖν. τῶν δὲ γυναικῶν μία μὲν μήτηρ, εἰς ἣν πρὸ ἔργου ἵκει κατ' εὐθὺ ὁ Ἑκτωρ χάριν εὐχῆς, ὡς προείρηται. ἡ δὲ ἕτέρα, ἡ Ἑλένη, 2.333 ὁδοῦ πάρεργον εἰς ὄψιν ἐλθοῦσα τῷ Ἑκτορι. ἐλθὼν γὰρ διὰ τὸν ἀδελφὸν καὶ ἰδὼν συγκατείδε καὶ αὐτήν. ἡ δὲ τρίτη ἡ ἄλοχος Ἀνδρομάχη ἐστίν. Ὡς δὲ καὶ ἡ ὁμιλία τῶν πέντε τούτων προσώπων ποικίλλεται, οὐδὲ τοῦτο ἀμφιγνοεῖται. Τὰ μὲν γὰρ τῆς Ἑκάβης πάντα σεμνά, ἔτι δὲ καὶ ἀπεριλάλητα. τὰ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου πλατύτερα καὶ ὑπόκενα, ὡς δεδήλωται. τὰ δὲ τῆς Ἑλένης οὔτε οἴκτου μακρὰν εἰσι καὶ πρὸς κολακείαν δὲ κωτίλλονται. τὰ δὲ τῆς Ἀνδρομάχης διαλάμπουσιν εὖ μάλα πρὸς τε σεμνότητα ἱστορικὴν καὶ γλυκύτητα τὴν κατὰ ἀφέλειαν. ἡ δὲ τοῦ παιδὸς ὁμιλία ἐν γλώττης ἀργίᾳ ἑτεροίαν ἡδονὴν φύσει προβάλλεται, ὁποῖαν ἐν τοῖς ἐφεξῆς εἰσόμεθα. Ἐπεὶ δὲ καὶ δουρικὰ τῷ ῥηθέντι τόπῳ ἔγκειται πρόσωπα, ἔχει τι καὶ αὐτὰ ποικίλον. Αἱ μὲν γὰρ περὶ τὴν Ἑκάβην ἀμφίπολοι τί ἂν εἶπον ἀολλίζουσαι τὰς γεραίας, οὐ δεδήλωται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. αἱ δὲ τῆς Ἀνδρομάχης λαλοῦσι βιωτικῶς τῷ δεσπότη Ἑκτορι πρὸς ἄπερ ἠρώτηνται. ἡ δὲ τὸν Ἀστυάνακτα φέρουσα λαλεῖ οὐδὲν οὐδ' αὐτή, καθάπερ οὐδὲ τὸ φερόμενον βρέφος. Καὶ αἱ ἐντυχίαι δὲ τῶν προσώπων οὐκ ἀδιάφοροι. Ἑκάβη μὲν γὰρ Λαοδίκην ἐσάγουσα ἐναντίῃ τῷ Ἑκτορι ἦλθε πρὸς ἐντυχίαν κατὰ τύχην αὐτὸν εὐρηκυῖα, ὁ δὲ Πάρις ἐπίτηδες ἐρευνηθεὶς εὐρίσκεται, ἡ δὲ Ἑλένη ὡς παρακαθημένη τῷ Πάριδι τυχαίως εὐρηται, ἡ δὲ Ἀνδρομάχη σὺν τῷ βρέφει ἐξ ἀποτυχίας εἰς ὁμιλίαν ἵκει τῷ ἀνδρὶ. Μὴ γὰρ εὐρεθεῖσα οἴκαδε καταλαμβάνει δρόμῳ τὸν Ἑκτορα ἡδὴ ἐξιόντα τῆς πόλεως. [Ἐναντίῃ γάρ, φησί, κατὰ τὴν Ἑκάβην ἦλθε, πλὴν οὐχ' ἀπλῶς ἀλλὰ θεοῦσα.] καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. (η. 376–80) Ὁ δὲ ποιητὴς καὶ τὴν αὐτῷ συνήθη δεξιότητα ἐφερμηνευτικῶς ὑποδηλοῖ, ἔνθα ὁ Ἑκτωρ ἐρωτᾷ τὰς δμῶας «πῆ 2.334 ἔβη Ἀνδρομάχη λευκῶλενος ἐκ μεγάρου, ἡέ πη», ἡγουν ἢ που, «ἐς γαλῶν ἢ εἰνατέρων ἐϋπέπλων ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι Τρῳαὶ εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται». Μονονουχὶ γὰρ λέγει, ὡς ἐδύνατο μὲν πλάσαι τὴν Ἀνδρομάχην ἀπελθοῦσαν ἐκ τοῦ οἴκου ἢ εἰς ἀδελφὴν τινὰ τοῦ ἀνδρός, οἷον τὴν Κασάνδραν ἢ τὴν Λαοδίκην, ἢ εἰς μίαν τῶν συννύμφων ἢ ἄλλ' εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ὅπου καὶ αἱ λοιπαὶ Τρῳάδες. οὐκ ἐποίησε δὲ οὕτως, ἀλλὰ τὸ ξενίζον ἐπελέξατο, τουτέστι τὴν εἰς τὸ τεῖχος ἀπέλευσιν. Ἡ δὲ τοιαύτη μέθοδος, ἡγουν ἢ ἀποτυχία μὲν τῶν πολυειδῶν ἐρωτήσεων, μάθησις δὲ τοῦ ἐρωτωμένου ἐνός τινος πράγματος ἐτέρωθεν, πλατυσμὸν τε τῇ ποιήσει ἐργάζεται φανερώς καὶ τὸν νέον δὲ ἀκροατὴν τὰ πραγματικὰ εἰκότα διδάσκει, ἡγουν ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ ἐν πρᾶγμα ἔστιν ὅτε κατὰ πολλοὺς τρόπους εἰκὸς γίνεσθαι. Ἐπίτηδες δὲ καὶ τὸν Ἀστυάνακτα τὸ βρέφος τοῦ οἴκου συνεκβάλλει ὁ ποιητὴς, ἵνα καὶ ἀπ' αὐτοῦ χάρις τις ἐπανθήσῃ τῷ ποιήματι ἀφελέστερον ὡς βρέφους. (η. 389) Ὁ γε οὐδὲ ἔπεται τῇ μητρὶ κατὰ τὴν ἀμφίπολον, ἀλλὰ φέρεται, καθὰ διασαφεῖ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη». (η. 373) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «γοόωσα», καθὰ καὶ τὸ αὐτῆς θέμα τὸ γοᾶσθαι, ἔστι μὲν ἐξ ὀνοματοποιίας, ἀφ' ἧς καὶ ὁ γόος, παράγει δὲ καὶ τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον γόητα, εἰπεῖν δὲ ταυτόν, θρηνώδη ἐπαιδόν, καθὰ Σοφοκλῆς ὑποδηλοῖ ἐν τῷ «οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ θρηνεῖν ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πῆματι». δῆλον γὰρ ὡς ταυτόν θρηνεῖν ἐπῳδὰς καὶ γοᾶσθαι ἐπῳδὰς. τοῦτο δὲ σοφοῦ γόητος ἔργον. (η. 374) Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ «τέτμε», λέξις πάντῃ ἄχρηστος τοῖς περὶ λαλοῦσιν, οἷον «οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν». καὶ εἴρηται μὲν περὶ αὐτοῦ καὶ ἀλλαχοῦ πλατύτε 2.335 ρον, ἐνταῦθα δὲ ἀρκεῖ φάναι καί, ὡς ἐκ τοῦ τέμω τέτομα μέσου παρακειμένου γέγονε κατὰ συγκοπήν, ἵνα ἢ τὸ τέτμεν ἀντὶ τοῦ συντόμως καί, ὡς εἰπεῖν, ἐν ἐπιτομῇ κατέλαβεν. (η. 378) Ἰστέον δὲ [ὅτι τε ἀττικίζεται τὸ «ἐς γαλῶν» καὶ ἐξῆς, κατὰ τὸ ἐς

διδασκάλων, ἵνα λέγη ἐς δόμους γαλῶν ἢ ἐς θαλάμους εἰνατέρων ἢ ἐς ναὸν Ἀθηναίης. καὶ] ὅτι συγγενικαὶ λέξεις παρ' Ὀμήρω ὡσπερ τὸ δαῖρ καὶ τὸ ἐκυρός καὶ τὸ πενθερός, οὕτω καὶ ἡ γάλως καὶ ἡ εἰνάτειρ. Δηλοῖ δὲ ἡ μὲν γάλως τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφήν, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, ὅποια ἐστὶ τῆ Ἑλένη ἢ Κασάνδρα, κατὰ δὲ Αἴλιον Διονύσιον καὶ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ γυναῖκα. πρὸς ἀλλήλας γάρ, φησί, λέγονται. Ταύτην δὲ Ὀμηρος τρισυλλάβως λέγει μεσολαβηθέντος τοῦ ὠ. ὡς γὰρ φῶς φόως, οὕτω γάλως γαλώως. Κλίνεται δὲ ἡ γάλως ἢ ἰσοσυλλάβως ἀποβολῇ τοῦ ὠσ ἢ περιττοσυλλάβως ὡς ἦρωσ. Παράγεται δὲ ἡ παρὰ τὸ γάλα διὰ τὸ γαλήνιον καὶ προσηνὲς τῆς κατὰ ἀγχιστείαν ἐγγύτητος, ἢ παρὰ τὸ καλεῖν, ἢ μάλιστα τῶν ἀγχιστευόντων καλουμένη ὑπὸ τῆς γυναικός. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἑτερόνυμόν ἐστι συγγενικὸν καὶ ἡ γάλως ἦτοι γαλώως. ἐχρῆν γὰρ εἶναι δάειρα ἐκ τοῦ δαῖρ δαέρος. καὶ εἰσιν οἱ τὴν χρῆσιν ταύτην εἰδότες, ὡς εὐθύς δηλωθήσεται. Ὀμηρος δὲ γε οὐκ εἰδὼς τὴν λέξιν ταύτην γάλως λέγει ἑτερονύμως, οὐ δάειρα. Λυκόφρων δὲ μέμνηται μὲν Δαείρας, ἦν καὶ παρατίθησι τῆ Περσεφόνη ἐν στίχῳ ἐνί. οὐ συγγενικὴν δὲ λέξιν οἶδεν αὐτήν, ἀλλὰ δαιμονίαν. Καὶ δοκεῖ προληπτικῶς ἡ λέξις ὡς θεία ληφθεῖσα σιγηθῆναι παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπὶ ἀνθρωπίνης συγγενείας, ὁποῖόν τι καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ Διὸς Ἀθηναίας καὶ ἐπὶ γυναικός Ἀθηναίας προεδηλώθη. Ὅτι δὲ θεία λέξις τὸ Δάειρα, δηλοῖ ὁ εἰπὼν· Δάειραν Φερεκύδης ἱστορεῖ Στυγὸς ἀδελφήν. καὶ ἔοικε, φησίν, οὕτως ἔχειν. ἐπὶ γὰρ ὑγρᾶς οὐσίας τάττουσιν 2.336 οἱ παλαιοὶ τὴν Δάειραν. Διὸ καὶ πολεμίαν τῇ Δήμητρι νομίζουσι. ὅταν γὰρ θύηται αὐτῇ, οὐ πάρεστιν ἡ τῆς Δήμητρος ἰέρεια καὶ οὐδὲ τῶν τεθυμένων γεύεσθαι αὐτήν ὄσιον. Φαύλως οὖν ὁ Φανόδημος Ἀφροδίτην, φησί, νομίζει τὴν Δάειραν καὶ τὴν αὐτὴν τῇ Δήμητρι λέγει. ἔτι δὲ φαυλότεροι οἱ τὴν Ἥραν δάειραν τῆς Δήμητρος ἀποδιδόντες. δάειρα γάρ, φασίν, ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφή. Τινὲς δὲ φύλακα Περσεφόνης ὑπὸ Πλούτωνος ἀποδειχθῆναι φασὶ τὴν Δάειραν. Αἴλιος μέντοι Διονύσιος Δαῖραν γράφων δυσυλλάβως τὴν Δάειραν φησιν, ὅτι οἱ περὶ τελετὰς καὶ μυστήρια τὴν ὑγρὰν οὐσίαν Δαῖραν ὀνομάζουσι. Δῆλον δὲ ὅτι ἀπὸ δαῖρας γραφομένης διὰ τοῦ ῖ ἢ ῥηθεῖσα δαῖρα συνήρηται ὁμοίως κατὰ τινὰς τῷ Κάϊρα Καῖρα. καὶ τοιαύτη μὲν ἢ καὶ γάλως καὶ γαλώως. Ἡ δὲ εἰνάτειρ τὴν σύννυμφον δηλοῖ, ὅποια ἢ Ἑλένη τῆ Ἀνδρομάχη. γίνεται δὲ παρὰ τὸ εὐνάζειν οἶονεῖ ἢ συννευνάτειρα πρὸς ἄλλην. Αἴλιος δὲ Διονύσιος οὕτω φράζει· εἰνάτερες, αἱ τοῖς ἀλλήλων ἀδελφοῖς γεγαμημένοι, ἃς συννύμφους τινὲς φασιν. ὡσπερ δὲ εἰνάτειρες αἱ ἐπὶ ἀδελφοῖς σύννυμφοι, οὕτω καὶ ἀέλιοι κατὰ τοὺς παλαιούς οἱ ἀδελφὰς γυναῖκας ἔχοντες καὶ πλεονασμῶ τοῦ ῖ αἰέλιοι, κατὰ τὸ αἰεὶ αἰεὶ καὶ [κατὰ τὸ ἀζόκροτος] αἰζόκροτος, ἢ ξηρασία, παρὰ τὴν ἄζην, καὶ ἄψα αἴψα καὶ ἀζήος αἰζήος. Δαῖρ δὲ ἐστίν, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐρρέθη, ὁ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφός, καὶ παρῆκται ἀπὸ τοῦ δαίω, τὸ μανθάνω, ὃν μάλιστα τῶν ἄλλων ἀγχιστείων δέδαεν, ἦτοι μεμάθηκεν, ἢ γυνή. Ἐκυρός δὲ ὁ αὐτὸς μὲν ἐστὶ τῷ πενθερῷ. Λέγεται δὲ ἔκυρός μὲν, ὡς εἰς ἔ, ἦτοι εἰς ἑαυτόν, ἔχων 2.337 τὴν κύρην ἢ τὸ τῆς ἀγχιστείας κύρος. Διὸ καὶ δασύνεται κατὰ τὴν ἄρχουσαν παρὰ γε τοῖς πλείοσιν. ὁ δὲ γε συνθεῖς τοὺς κατὰ στοιχεῖον πνευματισμοὺς ψιλοῖ αὐτὸ κατὰ τὸ ἐκεῖνος. Καὶ φασὶ τινες παρὰ τὸ κύρος γενέσθαι τὴν λέξιν κατὰ πλεονασμόν, διὸ καὶ ψιλοῦσθαι. Πενθερός δὲ ἴσως διὰ τὸ περὶ τοὺς νομίμους πένεσθαι ἔρωτας, ἦτοι ἀσχολεῖσθαι καὶ ἐνεργεῖν, ἐπεντεθέντος τοῦ ῥθ διὰ τὸ εὐφωνον. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους τοῦ γραμματικοῦ Συγγενικοῖς εὕρηται τις διαφορὰ τοῦ ἔκυρός καὶ πενθερός. Φησὶ γάρ, ὡς πενθερός μὲν ὁ τῆς γυναικός πατὴρ τῷ νυμφίῳ καὶ πενθερὰ ἢ μήτηρ, ἔκυρός δὲ ὁ τοῦ ἀνδρὸς πατὴρ τῇ νύμφῃ καὶ ἔκυρὰ ἢ μήτηρ, οἶον τῆ Ἑλένη, φησίν, ὁ Πρίαμος καὶ ἡ Ἑκάβη. ἐνθα κεῖται καὶ τό· τινὲς δὲ ποιηταὶ καταφέρονται πολλάκις ἐπὶ τὸ καὶ τοὺς πενθεροὺς γαμβροὺς ὀνομάζειν. Λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι ἡ μὲν Κασάνδρα τῆ Ἑλένη γάλως ἐστὶ, ὁ δὲ Ἐκτωρ δαῖρ, αὐτῆς δέ, ἡγουν τῆς Ἑλένης, ὄνομα οὐχ' εὐρίσκεται. καταλείπεται δὲ,

φησίν, ὀριστικῶ λόγῳ ἀδελφοῦ λέγεσθαι γυνή. εἰ δέ τις οἶεται νυὸν αὐτὴν καλεῖσθαι Κασάνδρας καὶ Ἐκτορος, ἀλλ' ὁ αὐτὸς Γραμματικός φησι, ὅτι νυὸς ὡς ἐπὶ πλεῖστον υἱοῦ γυνὴ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, ὡς ἡ Ἑλένη, φησί, τῷ Πριάμῳ καὶ τῇ Ἑκάβῃ.] (η. 367 ς.) Σημειῶσαι δὲ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ εὐλάβειαν τοῦ Ἐκτορος. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ὁ μαλακὸς θαρρεῖ νικῆσαι διὰ τὸ τὴν νίκην ἐπαμείβεσθαι ἄνδρας, ὡς προερρέθη, [νοῶν ἴσως ἐκεῖνος ἄνδρας οὐ τούς, ὡς ἐρρέθη, ἀνδρείους, ἀλλὰ τοὺς φύσει ἀπλῶς ἄρρενας.] Ἐκτωρ δὲ ὁ τηλικούτος ἀμφιβόλως ἔχει, ἐάν, ὡς προερρέθη, ὑπότροπος ἔλθῃ ἢ ὑπὸ χερσὶ Δαναῶν δαμασθῆ. (η. 365 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ἀπλότητα ἡρωϊκὴν ἐν τοῖς τοῦ Ἐκτορος πρὸς τὴν Ἑλένην λόγοις, ἔτι δὲ καὶ σύνεσιν. Δυνάμενος γὰρ λαθεῖν ὁμῶς ἐκφαίνει τῇ Ἑλένῃ, ὡς εἰσελεύσεται οἴκαδε, «ὄφρα ἴδῃται», ὡς εἴρηται, «οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν», εὖ εἰδὼς ὅτι οὐ μεμπτέος ἔσται ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ ἐπὶ τοσοῦτον παρ' ἀλλήλοις μένουσιν ὁ πρὸς βραχὺ τοῖς οἰκείους ἐντευξόμενος. καὶ ἄλλως γὰρ οἱ μὲν εἰκὴ συμμένουσιν, αὐτὸς δὲ τοὺς οἰκείους ἰδεῖν θέλει οὐ κατὰ τρυφήν, ἀλλὰ πού, ὡς ἐρρέθη, συνταξόμενος τὰ 2.338 ἐπιθανάτια διὰ τὸ μὴ θαρρεῖν ὡς ὑπότροπος ἴζεται. Διὸ καὶ τοὺς οἰκῆας προέθετο τῆς ἀλόχου καὶ τοῦ παιδίου, ὡς οὐ κατὰ ἔρωτα εἰς οἶκον ἐλευσόμενος, ἀλλ' ἐφ' ᾧ συντάξασθαι ἄπασιν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ σχῆμά ἐστι σύνηθες προεκθέσεως, προαναφωνοῦν τί ποιῆσαι μέλλει ὁ Ἐκτωρ μετὰ τὴν ἐντυχίαν τοῦ Πάριδος. (η. 380) Εὐπλόκαμον δὲ δεινὴν θεὸν τὴν Ἀθηνᾶν λέγει ἐνδεικνύμενος μὴ καταρριπτεῖσθαι τὸ φοβερὸν τῷ περιουσιασμῷ τῶν τριχῶν. διὸ καὶ οἱ Ἀχαιοὶ οὐκ ἀπηξίουσαν εἶναι καρηκομόωντες. Τινὲς δὲ γε οὐ τὴν Ἀθηνᾶν ἀφιαῖσιν εὐπλόκαμον λέγεσθαι, ἀλλὰ γράφουσι «Τρωαὶ ἐὐπλόκαμοι». Δῆλον δὲ ὡς προϋπάρχει τοῦ πλοκάμου ὁ πλόκος, ὡς καὶ τοῦ ὄρχαμου ὁ ὄρχος, ἐξ οὗ διχῆ νοουμένου πῆ μὲν ὄρχαμος, πῆ δὲ ὄρχατος παράγεται. Χρήσις δὲ πλόκου καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «τόνδ' ἐγὼ τέμνω πλόκον». Τὸ δὲ δεινὴν προσρηθῆναι τὴν Ἀθηνᾶν συντελεῖ τι καὶ εἰς τὸ τὴν δεινότητα ὑπὸ τῶν ὕστερον σοφῶν δοξασθῆναι εἰς ταῦτόν τῇ φρονήσει ποτὲ ἤκειν. Δεινότης γὰρ ἢ μὲν ἐπ' ἀγαθῷ φρόνησιν ὅσα καὶ μήτηρ ἀπογεννᾷ, ἥς θεράποντες Νέστωρ καὶ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ κατ' αὐτούς, ἢ δὲ ἀνάπαλιν πονηρίαν ἀποκυΐσκει ὅποια καὶ τι ἀμβλωθρίδιον, ἥς ὑποδρηστήρ Πάνδαρος εἰς οὐκ ἀγαθὸν τῆς κατ' αὐτὸν Ἀθηνᾶς, ὡς ἔγνωσται, ἀπονάμενος. ὡς οὐδὲ οἱ λοιποὶ τοιοῦτοι ὄναι ποτε. Ἄλλως δὲ ῥητορικώτερον δεινὴν Ἀθηνᾶν κατὰ ἦθος βαρὺ ὁ Ἐκτωρ φησίν, ὡς τοιαύτην οὖσαν τοῖς Ἰλιεῦσι καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἰκετευομένην. Διὸ καὶ εἰπὼν αὐτὴν δεινὴν ἐπήγαγεν εὐθύς τὸ ἰλάσκονται. ὡς μὴ ἂν ἰλασμοῦ γινομένου, εἰ μὴ δεινὴ θεὸς ἦν αὐτή. [Πρωτότυπον δὲ τοῦ ἰλάσκεσθαι τὸ ἰλάεσθαι. ἰλάω γάρ, οὗ μέλλων ἰλάσω, ἐξ οὗ πλεονασμῷ συνήθει τοῦ κ ἰλάσκω. 2.339 θεῖαι δὲ λέξεις ὡσπερ τὸ ἰλάω, οὕτω καὶ τὸ ἰλάσκω καὶ τὸ ἰληθι καὶ ὁ ἰλαος κοινῶς καὶ ὁ ἰλεως Ἀττικῶς, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἰλαρύνειν καὶ ὁ ἰλαρός. Διασημαίνεται γὰρ ἐν τούτοις θειοτέρα τις ἐπισκοπὴ καί, ὡς εἶπεῖν, ἐποπτεία ἢ ἐφορεία. Ἰλάω γὰρ τὸ ἴεμαι λάειν, ἦγουν ἐφίεμαι καὶ ὀρμῶ ἐπιβλέπειν. λάειν γὰρ τὸ βλέπειν. καὶ ἰλαος ἐντεῦθεν ὁ πρόθυμος ἐποπτεύειν τοὺς δεομένους. τοιαύτης δὲ σημασίας καὶ τὰ τούτοις σύστοιχα.] (η. 386) Μέγαν δὲ πύργον Ἰλίου λέγει ἐφ' ὃν ἡ Ἀνδρομάχη ἔβη, ὡς καὶ τὸ ἄστρῳ παρακατιῶν μέγα φησί. πλὴν πύργος μὲν καθ' ὕψος μέγας, ἄστρῳ δὲ κατὰ τὸ καὶ εἰς πλάτος εὐρύχωρον. (η. 389) Τὸ δὲ μαινομένη ἐνθουσιᾶν δηλοῖ τὴν γυναῖκα πρὸς ὀρμὴν τῷ τοῦ ἀνδρὸς πόθῳ, οὗ ἢ ἐπίτασις μανία ἔοικε, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ «μαίνεται δ' ὑφ' ἡδονῆς» παρὰ Σοφοκλεῖ. [Ὅτι δὲ οὐκ ἐν τάξει ἐβημάτιζεν ἡ Ἀνδρομάχη ἐπὶ πύργον βαίνουσα, δρόμῳ δὲ συντόνῳ ἐχρᾶτο, ὡς εἰ καὶ ἐμαίνετο, δηλοῖ καὶ μετ' ὀλίγα Ὅμηρος ἐν τῷ «ἐναντίη ἦλθε θεούσα Ἀνδρομάχη». Παραβολικὸν δὲ τὸ μαινομένη, γοργότατα φρασθὲν διὰ τὸ μηδὲ χρῆναι πλατυνθῆναι. διασαφητικὸν δὲ αὐτοῦ τὸ «ἐπειγομένη ἀφικάνει», ἐπὶ τὸ τεῖχος δηλαδὴ ἡ Ἀνδρομάχη.] (η. 394) Ὅτι πολύδωρον ἄλοχον τὴν Ἀνδρομάχην λέγει ὡς

πολύπρικοι, ἐπίθετον τοῦτο θέμενος αὐτῇ πρέπον περικαλλεῖ γυναικὶ καὶ ἐξ εὐγενῶν καὶ πλουτούντων καταγομένη καὶ οἶων τε δῶρα προικῶα πολλά διδόναι φίλη θυγατρί. Τὸ μέντοι κύριον ὁ Πολύδωρος ἄλλον τρόπον οὕτω καλεῖται, ὡς πολλά δῶρα λαβῶν ἐκ φύσεως κατὰ τὴν περιδομένην Πανδώραν. καὶ ἐνταῦθα μὲν ἀόριστα τὰ δῶρα, ἐν δὲ τῷ «γυναῖκες ἀλφεισίβοιοι» εἰδοπεποιήται. [Ἔτι δὲ εἰς πλέον ἐν 2.340 τῷ «πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη, πολλὰ δ' ἔδωκε». Πολυδάπανοι γὰρ ἀληθῶς αἱ κόραι. ὅθεν παροιμία ἀστεία τὸ «παῖς μοι τριτογενῆς εἴη, μὴ τριτογένεια», ἤγουν υἱός, μὴ θυγάτηρ. Χρήσιμον δ' ἐνταῦθα καὶ Ἡσιόδου τὸ «μουνογενῆς δὲ πάϊς εἴη φερβέμεν» καὶ ἐξῆς.] (η. 395–7) Ὅτι καινοπρεπεῖ ἐπαναλήψεως ὁ ποιητὴς κἀνταῦθα κέχρηται σχήματι, ὅπερ σόλοικον μὲν οὐκ ἄν–οὐ γὰρ ἄκοντος Ὀμήρου ἐκπίπτει οὐδὲ τὸ τῶν ὀδόντων ἔρκος ἐκφεύγει–, σολοικοφανὲς δὲ εἴποι τις ἄν. Ἔστι δὲ τοιοῦτον «Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγάλητορος Ἡετίωνος», εἴτα ἐπιφέρει ἀκαταλλήλως εὐθεῖαν «Ἡετίων, ὃς ἔναιεν Ὑποπλάκῳ ὑλήεσση, Θήβῃ Ὑποπλακίῃ, Κιλίκεσσιν ἄνδρεσιν ἀνάσσων». Ὄφειλε γὰρ ὁμοιοπτῶτως ἐπαναλαβεῖν «Ἡετίωνος, ὃς ἔναιεν ἐν Θήβῃ», ὁ δὲ τὸν ἀκροατὴν ἐπιστρέφων τῷ καινῷ τοῦ σχήματος ἤρξατο ὡς οἶον ἀπ' ἀρχῆς διηγούμενος οὕτως Ἡετίων ἦν τις, ὃς ἔναιε, καὶ τὰ ἐξῆς. Τοιοῦτον σχῆμα καὶ τῆς Ἰβήρας ἀψωδίας ἐν τῷ «φημὶ κατανεῦσαι τὸν Δία, ἀστράπτων ἐπιδέξια». Ἔδει μὲν γὰρ εἰπεῖν ἀστράπτοντα, ὁ δὲ καινῶς ἐπέβαλε καὶ ἐκεῖ ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἄλλης ἀφηγηματικῶς, οἶον ὅτι ἀστράπτων ἦν ὁ Ζεὺς ἐκ τῶν δεξιῶν. Καὶ ὅτε δὲ τοὺς τοῦ Ἰησοῦ ἵππους ἐκφράζει ὁ ποιητὴς, ὁμοίῳ χρῆται σχήματι, ὡς κατὰ τόπον ῥηθήσεται, διὰ τὸ καὶ ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἵπποις ξενίζον. Σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοί, ὅτι τὰ καινὰ καινῶς φράζει ὁ ποιητὴς. (η. 397) Θήβην δὲ Ὑποπλακίην μὴ τὴν αὐτὴν μὲν τῷ Ἀτραμυτείῳ νομιστέον κατὰ τινὰς, ἐγγὺς δ' ὅμως ἐκείνου, καὶ ὡς εἰπεῖν Ἀτραμυτηνὴν κατὰ χώρας περιοχὴν. Λέγει οὖν καὶ ὁ Γεωγράφος Ἀτραμυτηνὴν καὶ αὐτὴν καὶ τὴν Χρυῖσαν, ἡρημῶσθαι δὲ ἀμφοτέρας. καὶ Ἡρόδοτος δὲ διαιρεῖ Θήβης πεδίον εἰπὼν καὶ Ἀτραμύτειον πόλιν. Ἔτεροι δὲ καὶ τοιαῦτα ἱστοροῦσι. 2.341 Θήβῃ θυγάτηρ γέγονεν Ἀδραμύστιος, ἀνδρὸς Πελασγοῦ, τοῦ τὴν Ἀδραμυστίαν ὁμώνυμον ἑαυτῷ κτίσαντος, ἦν οἱ ὕστερον Ἀδραμύτιον μετεκάλεσαν εὐφωρότερον. Ταύτης τῆς Θήβης τὸν γάμον ἐν γυμνικῷ ἀγῶνι ὥρισεν ὁ πατὴρ τῷ ἀριστεύσαντι. παρατυχόντα δὲ Ἡρακλέα νικῆσαί φασι καὶ λαβεῖν τὴν Θήβην εἰς γυναῖκα καὶ κτίσαι πόλιν ὁμώνυμον αὐτῇ, Πλακίαν τε ἐπικαλουμένην καὶ Ὑποπλακίαν διὰ τὸ κεῖσθαι ὑπὸ ὄρος τὸ Πλάκιον, ἀφ' οὗ ὄρους καὶ ἡ χώρα Ὑπόπλακος ὑλήεσσα κατὰ τὸν ποιητὴν. Ὅρα οὖν ὅτι τὸ μὲν «Ὑποπλάκῳ ὑλήεσση» τοῦ ὄλου ἐστὶ δηλωτικόν, τὸ δὲ «Θήβῃ Ὑποπλακίῃ» τὸ μέρος δηλοῖ, τουτέστι τὴν πόλιν. Περὶ δὲ Θηβῶν Ὑποπλακίων καὶ ἐν Βοιωτίᾳ εἴρηται τι, ἐνθα καὶ ἀπαρέσκεται ὁ Πορφύριος ὄρος εἶναι Πλάκιον. Εἴπερ δὲ ἐστίν, ὡς ὁ πλείων λόγος κρατεῖ, ἀπὸ τῆς πλακὸς ἔχει τὴν κλήσιν, ὡς καὶ ἡ ὑποπλακία Θήβῃ καὶ ἡ ὑλήεσσα ὑπόπλακος, ὃ ἐστὶν ἡ ὄρεινὴ καὶ δασεῖα. Πλάκες δέ, φασί, πάντα τὰ πλατεῖα. ὅθεν καὶ τὸ πέμμα ὁ πλακόεις καὶ ἐν συναιρέσει πλακοῦς. Διὸ οὐδ' ἐξ ἀνάγκης λιθῶδεις πᾶσαι πλάκες κατὰ τὸ «ἱερὴν ὑποπλάκα Σουνίου», ἀλλὰ καὶ ἐτέρως πλατεῖαι καὶ γόνιμοι, ὅποια καὶ ἡ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ σπειρομένη ἀρίστη Χερωννησίᾳ πλάξ. Κίλικες δὲ οὗτοι, ὧν Ἡετίων ἄρχει καθ' Ὀμηρον, πάντως ἕτεροί εἰσι τῶν περὶ τὴν νῦν μεγάλην Κιλικίαν, περὶ ὧν καὶ προεῖρηται. Ὁ δὲ Γεωγράφος περὶ τῆς τοιαύτης Κιλικίας 2.342 καὶ τοιαῦτά φησιν Ἀδραμυτηνὴν ἢ Θήβῃ διέχουσα Ἀδραμυτείου σταδίους ἱκανούς, πλησίον δὲ αὐτῆς ἢ Κίλλα. καὶ ὅτι Κίλλας ἡνίοχος ἡγήσατο τῶν τόπων, ἀφ' οὗ ἴσως ἢ ἐκεῖ Κίλλα ὠνόμασται. Ὁ δ' αὐτὸς φησὶ καὶ ὅτι κάμψαντι τὸ Λεκτὸν ἐλλογιμώτατα εἰσι πόλεις Αἰολέων καὶ ὁ Ἀδραμυτηνὸς κόλπος, ἐν ᾧ πολλοὶ τῶν Λελέγων καὶ οἱ διττοὶ Ὀμηρικοὶ Κίλικες, ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Μιτυληναίων αἰγιαλός. Πῶς δὲ διττοὶ οἱ ῥηθέντες Κίλικες, ὁ αὐτὸς δηλοῖ, λέγων ὅτι μετὰ τοὺς Λέλεγας, τοὺς

Τρωϊκοὺς δηλαδή, περὶ ὧν ἐρρέθη οὐ πρὸ πολλοῦ ἐν τοῖς περὶ Πηδάσου, οἱ καθ' Ὅμηρον Κίλικες κατὰ τὴν Ἀτραμυτηνὴν παραλίαν. διηροῦντο δὲ εἰς δύο δυναστείας, τὴν ὑπὸ τῷ Ἡετίωνι καὶ τὴν ὑπὸ τῷ Μύνητι, ὃς ἦρχε Λυρνησοῦ, ἦν διὰ τοῦτο καὶ πόλιν Μύνητός που ἐρεῖ ἢ πατριῶτις αὐτῆς Βρισηΐς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι διαφόρους γραφὰς ἀποφέρεται τὸ ῥηθὲν Ἀδραμύτειον, καθὰ καὶ Στέφανος παραδίδωσιν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς. καὶ γὰρ καὶ μετὰ τοῦ ᾧ λέγεται Ἀδραμύτειον, καὶ μετὰ τοῦ ᾧ τὸ Ἀτραμύτειον, ὡς καὶ τοῦ ῥηθέντος κτήτορος αὐτοῦ ἴσως οὕτω διφοροῦμένου, καὶ τὴν παραλήγουσαν δὲ διὰ τε δύο ᾧ ἔχει καὶ δι' ἑνός, ἔτι δὲ καὶ διὰ διφθόγγου καὶ διὰ μόνου διχρόνου. (ἡ. 398) Ὅτι ἔχει μὲν ὁ ἀνὴρ γυναῖκα, ἔχεται δὲ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ, ὡς ἢ Ἀνδρομάχη ἐνταῦθα τῷ Ἐκτορι. (ἡ. 399) Ὅτι εἰ καὶ Ἀλέξανδρο ἐπὶ μακρὸν ἔμεινε παρὰ τῇ γυναικί, ἀλλ' ὁ καλὸς Ἐκτωρ οὐχ' εὐρῶν οἴκοι, καθὰ καὶ προεῖρηται, τὴν γυναῖκα οὐκ ἀναμένει, ἅπεισι δὲ κατὰ σπουδὴν προτιμώμενος τῶν ἰδίων τὴν κοινὴν βοήθειαν. αὐτομάτως μέντοι εὐρίσκει τὴν γυναῖκα καὶ τὸ αὐτοῦ βρεφύλλιον, οὐ κατὰ ἔργον ὁδοῦ. Καὶ οὕτως ὁ ποιητής, οἷος αὐτὸς καινῶν θεωρημάτων εὐρετής, παρεντίθησιν, ὡς οὐκ ἂν ἐλπίσῃ τις, τῇ ποιήσει καὶ τὸ τῆς ἡρωϊνῆς ταύτης ἐπεισόδιον καὶ γλυκαίνει, ὡς ἐρρέθη, τὸν ἀκροατὴν πολυειδῆ τινα ὁμιλίαν παρεντιθεῖς. Εἰς μυρία 2.343 γὰρ τῷ ποιητῇ ἐχρησίμευσε τὸ ἀπελθεῖν τὸν Ἐκτορα εἰς τὴν πόλιν. δίχα γὰρ τῶν ἄλλων παρεισέδου οὕτως ἀναγνωρισμὸς Γλαύκου καὶ Διομήδους, ὅθεν ἱστορίας πολὺ χύμα ἔρρευσε. ἐκεῖθεν δὲ καὶ περὶ οἴνου ἐφιλοσοφήθη τὰ δέοντα καὶ περὶ Σιδονίων ἱστορήθη τινά, ἔτι δὲ καὶ περὶ Ἑλένης καὶ περὶ Ἡετίωνος καὶ περὶ Ἀνδρομάχης. γλυκανεῖ δὲ τὴν ποίησιν καὶ τὸ βρεφύλλιον τοῦ Ἐκτορος, καί, τὸ ὅλον εἰπεῖν, εὐ̄ πεποιήται ὁ Ἐκτωρ ἀπελθὼν τῆς μάχης. Ἰλαρύνθη γὰρ οὕτω τῆς ποιήσεως ἢ σκυθρωπότης καὶ ἀπονιψαμένη τοῦ λύθρου τῶν πιπτόντων τοῖς ἐπεισοδίοις διεγέλασεν. (ἡ. 399–401) Ὅτι περὶ τοῦ ὑποτιθίου Ἐκτορέου παιδὸς οὕτω φράζει ὁ ποιητής «ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ παῖδ' ἐνὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὐτως, Ἐκτορίδην ἀγαπητὸν ἀλίγκιον», ἦγουν ὅμοιον, «ἀστέρι καλῶ», οὐ μὴν ἠλίῳ εἴτε σελήνῃ. οὐ γὰρ ἔπρεπε βρεφυλλίῳ τοιοῦτον ἐπίθετον. Καὶ σημείωσαι [ὅτι τε καθὰ τῇ Ἀνδρομάχῃ ἀμφίπολος ἀκολουθεῖ ἔξω, οὕτω κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ἐν τοῖς ὕστερον ἠκολούθει ἐξιούσῃ τῇ δεσποίνῃ μία θεραπαινίς, καί] ὅτι χρήσιμα εἰς ἀγαθοῦ βρέφους ἔπαινον τὸ «ἀταλάφρονα νήπιον ἀγαπητὸν ἀλίγκιον ἀστέρι καλῶ». Τὴν δὲ ῥηθεῖσαν ἀμφίπολον καὶ τιθήνην ἀνωτέρω ἔφη καὶ ταμίην, [τὸ μὲν ἐκ τῆς κατ' οἶκον ἐνεργείας, ὅποια ἐν Ὀδυσσεΐα ἢ τῆς Εὐρυκλείας καὶ τῆς Εὐρυνόμης, τὸ δὲ διὰ τὸ θηλάζειν τὸν βασιλικὸν παῖδα. Ἐφη γὰρ «φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη», γυνὴ ταμίη. Γίνεται δὲ ἢ τιθήνη παρὰ τὸ θῶ θήσω, τὸ θηλάζω, ἀναδιπλασιασμῶ δυσφώνῳ καὶ τροπῇ τοῦ δασέος εἰς ψιλὸν διὰ καλλίονα φωνήν. Τὴν δὲ τιθήνην καὶ τιθηνὸν φασιν οἱ παλαιοί, λέγοντες καί, ὅτι τιθή καὶ τροφός 2.344 καὶ τιθήνη διαφέρουσι παρὰ τοῖς μὴ πενιχροῖς. Τίθηται μὲν γὰρ βαρυτόνως ἢ τιθηαὶ ὀξυτόνως αἰ τοὺς τιθοὺς παρέχουσαι, ὅπερ ἐστὶ μαστοῦς, ἔξ ὧν καὶ βρέφος ὑποτίθηται τὸ ὑπομάζιον. Τιθηνοὶ δέ, ἔτι δὲ καὶ τροφοί, ὧν τὸ ἀρσενικὸν οἱ τροφεῖς, αἰ τὸν ἄλλον, φασί, πόνον μετὰ τὸν ἀπογαλακτισμὸν ἀναδεχόμεναι ἦγουν περιφέρουσαι προσπαίζουσαι τοῖς τροφίμοις καὶ ἄλλως ἐπιμελῶς ἐκτρέφουσαι. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Ὁ δὲ τιθὸς πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ᾧ ἐπίτηδες διὰ τραχυφωνίαν. γίνεται γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐντίθεσθαι στόμασι βρεφικοῖς.] (ἡ. 400) Ἔστι δὲ ἀταλάφρων ὁ μὴ τάλας ἢ τλήμων ἀλλ' ἔτι φρονεῖν ἀπαλός. Τὸ δὲ αὐτως εἰ μὲν ἀντὶ <τοῦ> οὕτω λαμβάνοιτο, περιττὸν κεῖται, ὃ καὶ ἄλλαι, ὡς καὶ προεδηλώθη, λέξεις πάσχουσιν. εἰ δὲ μάλιστα τὸ ὡσαύτως σημαίνει, ἐκ παραλλήλου ἐρμηνεύει κεῖσθαι τὸ ἀταλάφρονα καὶ τὸ νήπιον, ἵνα εἴη ὁ παῖς καὶ ἀταλάφρων ὁμοίως καὶ νήπιος. ἀντὶ τοῦ μάτην γὰρ αὐτὸ νοῆσαι οὐκ ἐγχωρεῖ. (ἡ. 402) Λέγει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητής καὶ ὅτι ὁ Ἐκτωρ μὲν μετριοφρονῶν Σκαμάνδριον ἐκάλει τὸν παῖδα

ὁμωνύμως ἀνδρὶ τινι Τρωϊκῶ, οὗ καὶ αὐτοῦ ἐμνήσθη ὁ ποιητής, κατὰ παρωνυμίαν τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου, ὡσπερ καὶ Σιμοεΐσιός τις παρὰ τῷ ποιητῇ παρωνυμεῖται τῷ Σιμόεντι ποταμῶ, καὶ τις Ἰδαῖος τῇ Ἰδι τῷ ὄρει. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἔκτωρ. (η. 403) Οἱ δὲ Τρῶες χάριτας εἰδότες τῷ προμάχῳ πατρὶ Ἀστυάνακτα τὸν υἱὸν ἐκάλουν τρόπῳ διωνυμίας, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται, οὐχ' ὅτι ὁ οὕτω νήπιος τοῦ ἄστεος ἄναξ ἦν τῆς Ἰλίου ἥτοι φροντιστὴς καὶ ἀνακῶς ἤγουν ἐπιμελῶς ἔχων αὐτῆς, εἰ καὶ ὁ Ἔκτωρ ἐπεύξεται Ἰλίου ἴφι ἀνάσσειν αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τὸν πατέρα, ἐπειδὴ, φησί, μόνος ἐρύετο Ἴλιον Ἔκτωρ. Καὶ ὅρα ὅπως ἐτυμολογεῖ καὶ τὸν Ἀστυάνακτα τρόπῳ ποιητικῶ. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ διὰ τὰ τῶν πατέρων καὶ προγόνων ἔργα ἐτίθετό ποτε ὀνόματα τοῖς ἐπιγόνοις. Τὴν γοῦν Μάρπησσαν Ἀλκυόνην καλεῖσθαι φησί που Ὅμηρος ἐπώνυμον διὰ τὸ 2.345 τὴν μητέρα αὐτῆς ποτε πολλὰ πενήθησαι δίκην ἀλκυόνος, καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ δὲ ὁ πάππος Αὐτόλυκος τὸ τοιοῦτον ὄνομα ἔθετο, διότι πολλοί, φησὶν, ἐμοὶ ὠδύσαντο, τουτέστιν ὠργίσθησαν, κατὰ γῆν, ὡς κλέπτοντι τὰ ἐκείνων. οὕτω γὰρ βούλεται ὁ ποιητής ἐτυμολογεῖσθαι τὸν Ὀδυσσεά, ὡς ἡ Ὀδύσεια δηλοῖ. Ὅτι δὲ χαίρουσιν ἐτυμολογεῖν ἐν καιρῶ, καθάπερ οἱ ἄλλοι σοφοί, οὕτω καὶ οἱ ποιηταί, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν. οἱ τὰ μὲν ὡς ἐκ παρόδου καὶ οὐ κατὰ πλάτος ἐτυμολογοῦσιν, ἀλλ' ὡς ἂν συνήσει ἀγχίνους ἀκροατῆς, τὰ πολλὰ καὶ ἐν πρὸς ἐν φράζοντες ἐτυμολογικῶς, ὡς ἔστι μυρία ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ἀναλέγεσθαι, καθὰ καὶ Πορφύριος ἐπισημαίνεται. τὰ δὲ καὶ πλατικώτερον προάγουσιν, ὡς ἔχει καὶ τὰ προσεχῶς εἰρημένα. Τοιοῦτος δὲ καὶ Ἡσίοδος ἐν τε ἄλλοις καὶ ἐν οἷς τὴν Πανδώραν ἐτυμολογεῖ, καὶ ἔνθα δὲ τὴν φιλομειδῆ καὶ τὴν Κυθέρειαν, τὸ μὲν ὅτι Κυθήροις προσεπ-έ>λασε, τὸ δ' ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη, ὃ ἐστὶν αἰδοίων τῶν τοῦ Κρόνου, καὶ ὅπου δὲ τὸν παρὰ τοῖς ἄλλοις Ὀϊλέα τετρασυλλάβως καλούμενον Ἰλέα τρισυλλάβως αὐτὸς λέγειν ἐθέλων φησὶν οὕτως αὐτὸν κληθῆναι, οὐνεκα νύμφην εὐράμενος Ἰλεων μίχθη ἐρατῇ φιλότῃ. Ὅθεν ἔστι συνιδεῖν ὅτι κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ὄ ἐκ τοῦ Ἰλεύς γέγονεν ὁ Ὀϊλεύς, ὁμοίως τῷ κέλλω ὀκέλλω, κλῶ κλάζω ὀκλάζω, ἔτι δὲ καὶ τῷ Βριάρεως Ὀβριάρεως, ὡς τεχνογραφεῖ Ἡρωδιανός. καὶ οὕτω μὲν Ἡσίοδος. Εὐριπίδης δὲ τὸν Οἰδίπουν ἐτυμολογήσαι θελήσας ἐπέκρυψε μὲν τὸ σαφές, ὃ δὴ ἀρετὴ ἐτυμολογίας ἐστίν, ἀσαφῶς δὲ χρυσοδέτοις αὐτὸν περόναις ἐπίσημον ἔφη, δι' ὧν δηλαδὴ ἐξοιδηθέντες οἱ πόδες ὄνομα πεποιήκασιν αὐτῶ. (η. 404) Ὅτι μὴ ἔχων ὁ Ἔκτωρ τὸν νήπιον Ἀστυάνακτα προσεπειν μειδιάματι φιλοφρονεῖται αὐτόν, ᾧ καὶ μόνῳ δεξιούμενοι τὰ βρέφη προσαγορεύομεν, λόγου μὲν οὐ συνιέντα, τὴν δὲ ὄψιν γνωρίζοντα. Φησὶ γὰρ «μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῆ». (η. 405) Ἀνδρομάχη μέντοι ἄγχι παρίστατο δακρυχέουσα. καὶ οὕτω μερὶ 2.346 ζονταί πως οἷον ἀμφοτέρω τὸν κλαυσίγελων. Ἀλλ' ὅτε ἰδὼν τὸν τῆς περικεφαλαίας λόφον ὁ παῖς μετ' ὀλίγα ἐτάρβησε καὶ πτοηθεὶς συνεστάλη, τότε δὴ ὁ πατὴρ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐξεγέλασαν τῷ δέει τοῦ παιδὸς αὐτοὶ ἀντεπεξαγαγόντες τὸν γέλωτα. Καὶ ὅρα ὅπως πιθανῶς ὁ ποιητής διαφόροις πάθεσι τὸ χωρίον τοῦτο κατεκέρασε, μειδιάματι, δάκρυσι, δέει, γέλωτι. ἡ δὲ γλυκύτης καὶ τὸ ἐνδιάθετον ῥητορείαν ἐθέλει μακρὰν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε καθὰ μειδιάματι, οὕτω δὲ καὶ δακρύοις ἔστι πως προσφωνεῖν κατὰ τὸ «προσεῖπε δακρύοις ὥστε σημῆναι φίλα», καὶ ὅτι καὶ διὰ νεύματος ἔστι γενέσθαι τὸ αὐτό, καὶ ὅτι τὸ μὲν Ὀμηρικὸν βρέφος ἔδεισεν, ὡς ἐρρέθη, παρὰ δὲ Ἡροδότῳ φέρουσα γυνὴ δέδωκε τινὶ παιδίον, τὸ δὲ προσεγέλασε, φησὶ, τῷ λαβόντι, καὶ ὅτι τὸ μείδησεν ἀπὸ ἐνεστῶτος γίνεται διαφορομένου. Λέγεται γὰρ καὶ μειδῶ μειδιῶ, ὡσπερ κατηφῶ καὶ κατηφιῶ, καθὰ καὶ πρὸ μικροῦ γέγραπται. (η. 407) Ὅτι τὸ «δαιμόνιε φθίσει σε τὸ σὸν μένος», ὃ Ἀνδρομάχη πρὸς τὸν ἄνδρα φησὶ, ἀρμόζει παντὶ θρασυνομένῳ ὑπὲρ τὸ δέον. (η. 408–10) Ἐφεξῆς δὲ τὸ «οὐδ' ἐλεαίρεις παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἢ τάχα χήρη σεῦ ἔσομαι» γυναικὸς λόγοι πρὸς ἄνδρα ὀρμώντα εἰς κίνδυνον. (η. 407) Ὅρα δέ, φασί, πῶς τὸ σὸν εἶπε

μένος, οὐ μὴν πολέμιός τις καὶ ἀριστεύς, ὡς εἶγε πεσεῖν τὸν Ἑκτορα ἐν πολέμῳ ἀνάγκῃ, οὐχ' ἓνα τινὰ τοῦτο ποιήσῃν ἢ Ἀνδρομάχῃ φησίν, ἀλλὰ τὸ Πανελλήνιον. «Τάχα γάρ σε κατακτανέουσι», φησίν, «Ἀχαιοὶ πάντες ἐφορμηθέντες». οὕτω μεγάλα φρονεῖ περὶ τοῦ ἀνδρός. Ἐπαινοῦσι δ' ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ καὶ τὸ «δαιμόνιε», παρασημειούμενοι, ὡς οὔτε «Ἑκτορ» οὔτε «ἄνερ» οὔτε τι τοιοῦτον ἕτερον προσεῖπεν αὐτόν, ἀλλὰ «δαιμόνιε», ὅπερ θυμὸν ἐμφαίνει καὶ εὐνοίαν. Θαυμάζει μὲν γάρ, φασί, τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνδρός, τὸ δὲ θράσος οὐκ ἐπαινεῖ, ὃ καὶ ὀκνήσασα ὀνομάσαι διὰ τὸ δύσφημον μένος εἶπεν ἀντ' αὐτοῦ. [Οὐκοῦν ἀληθῶς μέσως ἐνταῦθα εἴρηται τὸ δαιμόνιε, ὥσπερ καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «δαιμονίη» ἐν τῷ «δαιμονίη, μὴ μοί τι λίην ἀκαχίζο». οὔτε γὰρ μακαριότητα μόνην οὔτε μὴν ἀθλιότητα κατὰ μόνας ἐν τούτοις ἔστι νοεῖν, ἀλλὰ τι κρᾶμα ἐξ ἀμφοῖν. Ὁ μέντοι δαίμων, ὥσπερ δὴ καὶ ἡ μοῖρα 2.347 καὶ ἡ τύχη ἄλλως λέγονται μέσαι λέξεις, καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ μὲν τῷ εὐ καὶ τῷ ἄδυσ διακρίνονται εἰς ὃ νοοῦσιν, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀπλᾶ ὄντα τῇ κατ' ἐννοίαν ἀκολουθίᾳ διευκρινοῦνται. Δαίμων γοῦν εὐροεῖν, καὶ δαιμόνιος δὲ Ἀριστοτέλης ἐπὶ καλῶ λέγονται, δαίμων δὲ βαρὺς τὸ ἀνάπαλιν. οὕτω δὲ καὶ ἡ μοῖρα ἐν ταῖς χρήσεσι θεωρεῖται. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τύχη. τὸ μὲν γὰρ «θέλω τύχης σταλαγμόν» καὶ τὸ «τύχη Καίσαρος» ἀγαθὰ νοοῦσι. Τὸ δὲ «οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ τὴν τύχην αὐτὴν λέγεις», καὶ ἢ παρὰ Σοφοκλεῖ ἀναγκαῖα τύχη τὴν μὴ εὐ πίπτουσαν τινι δηλοῦσιν.] (η. 408) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς διαφέρει νήπιος καὶ νηπίαχος οὐ κατὰ μόνον τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ σύνθετον, ἀλλὰ καὶ ὅτι νήπιος μὲν δηλοῖ ὅτε μὲν ἡλικίαν, ὅτε δὲ ἦθος, νηπίαχος δὲ συνεμφαίνει τῇ ἡλικίᾳ καὶ τὴν βρεφικὴν ἰαχὴν, ἣτις ἐστὶ κλαυθμυρισμός. ἥς δὴ νηπιέης ἰαχῆς μαρτύριον μετ' ὀλίγα τὸ πρὸς κόλπον τιθήνης ἐκλίνθη ἰάχων. Ἔφη δ' ἐν τούτοις περὶ Ἀστυάνακτος τὸ μὲν «νήπιος» ὁ ποιητὴς ἀπαθῶς εἰπὼν «ἀταλάφρονα νήπιον», τὸ δὲ νηπίαχος ἢ μήτηρ Ἀνδρομάχῃ περιπαθῶς. (η. 408 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι συνεχῶς δις ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται ταύτολιγικῶς τὸ τάχα, ὃ δηλοῖ τὸ ταχέως. Ἔφη γὰρ ἢ Ἀνδρομάχῃ «ἢ τάχα χήρη σεῦ ἔσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν». Ἐντελῶς δὲ πέφρασαι τὸ «χήρη σεῦ». ἢ γὰρ χήρα τινός ἐστι χήρα. κατωτέρω δὲ τὸ «παῖδ' ὄρφανικὸν χήρην τε γυναῖκα» ἐλλέλειπται. Οὕτω καὶ πολιὰν μὲν εἶπεῖν ἐλλιπῶς ἔχει, τὸ δὲ «πολιάς ἔλκετο τρίχας» καὶ «πολιάς ἀμύγματα χαίτης» ἀνελλιπῶς ἔχει. (η. 410–3) Ὅτι ὁ λυπούμενος 2.348 ἐπὶ στερήσει φίλου ἢ εὐεργέτου εἶποι ἂν τὸ τῆς Ἀνδρομάχης πρὸς Ἑκτορα «ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἶη σεῦ ἀφαρμαρτόντι χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη ἔσται θαλπωρὴ, ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπίσπης, ἀλλ' ἄχεα». Εἰ δὲ καὶ γονέων ἐστερηται ὁ ταῦτα λέγων, ἀρμόττει καὶ τὸ ἐφεξῆς «οὐδέ μοί ἐστι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ». Λέγει δὲ θαλπωρὴν μὲν τὴν ὑπὸ ἡλίῳ διαγωγὴν, ὃ ἐστὶ ζωὴν. Χθόνα δὲ δύναι τὸ τεθνάναι, ὅτε οὐκ ἔστι θάλπεσθαι, εἶγε κρυερὸς ὁ Ἄιδης λέγεται. Καὶ ἄλλως δὲ ἢ θαλπωρὴ ἔοικε βεβαίαν ἐλπίδα δηλοῦν καὶ οὐκ ἐν κενοῖς θάλπουσαν, ἣν ὁ μὴ ἔχων ἀνηκέστῳ πυρὶ θάλπεται, καὶ ἄλλως δὲ κεναῖς ἐλπίσι θερμαίνεται κατὰ τὸν εἰπόντα τραγικόν. Κοινότερον δὲ θαλπωρὴ ἢ θάλπουσα ἡδονή, ἣ ἀντίκειται τὰ ὡς εἶπεῖν ψυχρὰ ἄχεα. (η. 411) Τὸ δὲ ἀφαρμαρτοῦση ἀρίστη λέξις ἐπὶ ἀνδρὸς φίλου θανάτῳ καὶ οὐδεμία ἕτερα καιριωτέρα ταύτης εὐρεθήσεται. [Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ χθόνα δύναι ταυτόν ἐστι τῷ δύναι δόμον Ἄϊδος εἶσω, ἥδη δὲ καὶ τῷ χυτῇ γαῖα καλυφθῆναι καὶ τοῖς τοιούτοις. Τὸ δὲ γε χανεῖν τινι εὐρεῖαν χθόνα ἕτεροῖόν ἐστι. πρὸς ὃ γράψας τις τολμηρότερον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ παρεσημάνθη, ἔφη τὸ «οὕτω τοι δεῖ ζῆν τὸν ἐλεύθερον ἢ κατὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ βαράθρου καὶ τοῦ ταρτάρου εἰς τὸν ὄλεθρον ἡκεῖν καὶ κατορωρύχθαι σταδίου ἀναριθμήτους».] (η. 412) Τὸ δὲ ἐπεὶ ἂν τὸ ἐντελές ἐστὶ τοῦ παρὰ τοῖς ὕστερον λεγομένου ἐπάν, παρ' οἷς συνθετώτερον τοῦ ἐπεὶ ἂν τὸ ἐπειδάν. Ὅτι Ἀνδρομάχῃ τὰ κατὰ τοὺς οἰκείους γονεῖς διηγεῖται τῷ Ἑκτορι καὶ ταῦτα πάντως εἰδότε, παρέλκον τι καὶ αὐτὴ ποιοῦσα κατὰ γυναικείαν ἀφέλειαν εἰς οὐδὲν κατεπεῖγον. οὐ γὰρ ἐστὶ,

φασίν, ἀναλογισμὸς τοῦ δέοντος ἀσθενούσαις ψυχαῖς, ἢ πενθούσαις καὶ τεταραγμέναις. ἔτι δὲ οἱ ἀτυχοῦντες φιλοῦσι καὶ πρὸς εἰδότας ἀδολεσχεῖν, ὡς καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν τῇ α΄ 2.349 ῥαψωδίᾳ πρὸς τὴν μητέρα ποιεῖ. καὶ ἄλλως δὲ τῷ φιλοπενθεῖ συγχωρητέον μακρολογεῖν. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι καὶ ταῦτα δεινῶς μεθοδεύει ὁ ποιητής, ἵνα εἰ καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων τῆς μάχης ἤρξατο, μηδὲ τῶν παλαιότερων ἔργων τῶν ἀξίων λόγου παραλείψῃ μηδέν. (η. 413–28) Λέγει δὲ ἡ Ἀνδρομάχη οὕτως «οὐδέ μοι ἔστι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ. ἦτοι μὲν γὰρ πατέρα ἐμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεὺς, ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλικῶν εὖ ναιετάουσαν», ἦτοι ναιομένην, «Θήβην ὑψίπυλον», τὴν πατρίδα μου δηλαδή, «κατὰ δ' ἔκτανεν Ἡετίωνα, οὐδέ μιν ἐξενάριξε, σεβάσατο γὰρ τό γε θυμῷ, ἀλλ' ἄρα μιν κατέκρη σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν ἠδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχευεν», ἦγουν διὰ χώματος ὑψηλοῦ ἐσήμανε τὸν τόπον τῆς ταφῆς. περὶ δὲ τὸ σῆμα «πτελέας ἐφύτευσαν νύμφαι ὄρεστιάδες κοῦραι Διός. οἱ δὲ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν, οἱ μὲν πάντες ἰὼ κίον ἡματι Ἄϊδος εἴσω· πάντας γὰρ κατέπεφνεν Ἀχιλλεὺς βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς ὄϊεσιν», ὥστε βουκολοῦντες παλαιῶ ἔθει καὶ οἷς νέμοντες ἐκεῖνοι ἔπεσον ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ. «μητέρα δέ», φησίν, «ἠ βασίλευεν Ὑποπλάκῳ ὑλήεσση, τὴν, ἐπεὶ ἄρ δεῦρ' ἦγαγεν ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσιν, ἄψ ὅ γε τὴν ἀπέλυσε λαβὼν ἀπερείσι' ἄποινα, πατρός δ' ἐν μεγάροισι βάλ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα», τουτέστιν αἴφνης μετὰ τὴν λύσιν τέθηκεν, ἴσως διὰ λύπης ὑπερβολὴν. ὅτι γὰρ τῶν αἰφνιδίων θανάτων ταῖς γυναιξὶν ἡ Ἄρτεμις ἐπιστατεῖ, καὶ πρὸ ὀλίγων εἴρηται. (η. 415 ς.) Πόλιν δὲ Κιλικῶν ἀκριβῶς λέγει τὴν ὑπὸ τῷ Ἡετίωνι Θήβην, ὃν πρὸ βραχέων Κιλικέσσι ἐφη ἀνάσσειν. Τὴν δὲ Θήβην ὑψίπυλον λέγει ἀντὶ τοῦ μεγάλην ὡς ἀπὸ μέρους. Χρεῖα γὰρ τῇ μεγάλῃ πόλει τοιούτων πυλῶν, οὐ μὴν τῇ φαυλοτάτῃ, ὡς ἂν μὴ ἐπισκώψῃ τις τὸ ἀδόκονον «κλείσατε τὰς πύλας, ἵνα μὴ ἐξέλθῃ ἡ πόλις». Ἴσως δὲ ταῦτόν ὑψίπυλον εἰπεῖν ποτε καὶ τηλέπυλον, ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται. (η. 416 ς.) Σημεῖωσαι δὲ καί, ὡς ἐνταῦθα φανερώς ἐδήλωσεν, ὅτι ἐναρίζειν οὐ τὸ κτείνειν ἐστὶν ἀλλὰ τὸ σκυλεύειν. Φησὶ γὰρ· κατέκτανεν, οὐδέ μιν ἐνάριζεν, ἀλλ' ἔκρη σὺν ἔντεσιν. ὅθεν καὶ ἔναρα τὰ σκυλα, ὅ ἐστι τὰ λάφυρα. Ἐνθα ὄρα καὶ ὅπως ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν τοῦ πολεμίου Ἡετίωνος ἀρετὴν ἠδέσατο τιμήσας ἐκεῖνον μετὰ θάνατον. Τὸ γὰρ «σεβάσατο» ἀντὶ τοῦ ἐτίμησεν, ἀφ' οὗ καὶ ὁ παρὰ τοῖς ὕστερον σεβαστός. 2.350 [(η. 419) Τὸ δὲ «σῆμα ἐπιχεῦε» παραφράσας ὁ Σοφοκλῆς τάφον χῶσαι εἶπεν, ὅ ἐστιν ἀναχωματίσαι. ὅθεν καὶ τὰ ἱστορούμενα πολλαχοῦ χῶματα.] Αἱ δὲ πτελέαι προσήκουσι νεκρῶν καὶ αὐτὰ μνήμασι διὰ τὸ ἄκαρπον, καθὰ καὶ αἱ ἰτέαι καὶ ὅσα ἔτερα δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσεια. (η. 420) Νύμφαι δὲ ὄρεστιάδες φυσικαὶ <καὶ> φυτικά νοοῦνται δυνάμεις διοικοῦσαι τὰ φυόμενα ἐκ γῆς καὶ εἰς αὔξην προκαλούμεναι καὶ ἀδρύνουσαι δι' ὑγρότητος καὶ θερμότητος τὰ ἐν ὄρεσι καὶ ἄγρια, ὧν εἶδος καὶ αἱ πτελέαι. Εἰ δὲ καὶ δρύες δι' αὐτῶν γίνονται καὶ μηλέαι καὶ τὰ ἐν λειμῶσιν, οὐδὲ τοῦτο ἀφήκεν ἡ ποίησις ἀπεριλάλητον ἀμαδρυνάδας νύμφας τινὰς πλασαμένη καὶ μηλίδας καὶ λειμωνιάδας. Αἱ δὲ τοιαῦται δυνάμεις νύμφαι μὲν λέγονται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σαφέστερον εἴρηται, διὰ τὸ κατὰ τὸ νέον, ὅ ἐστι κατὰ τὸ ἔαρ, μάλιστα ἐκφαίνεσθαι, Διὸς δὲ θυγατέρες, ὅ ἐστιν ἀέρος καὶ αἰθέρος, διὰ τὴν ἄνωθεν ἐπομένην αὐταῖς ὑγρότητα καὶ θερμότητα. [Ἰστέον δὲ ὅτι καθάπερ ὁμώνυμος γυναικὶ κόρη, τουτέστι παρθένῳ, ἡ μυθευομένη τῆς Δήμητρος Κόρη, οὕτω καὶ αἱ μυθικαὶ Νύμφαι ὁμωνυμοῦσι ταῖς παρ' ἀνθρώποις. Ἔτι δέ, καθὰ αἱ παρθένοι κόραι καὶ μετὰ γάμον κόραι καὶ κοῦραι λέγονται διὰ τὸ νεάζειν, ὡς καὶ Ὀμηρος οἶδεν, οὕτω καὶ αἱ τοῦ μύθου Νύμφαι, ὧν πολὺ πλῆθος ἐν τῇ ποιήσει καὶ 2.351 γάμῳ ὑποπεσοῦσαι καὶ τεκοῦσαι Νύμφαι καλοῦνται κατὰ τινὰ κυριωνυμίαν. Ὅτι δὲ καὶ συγγενικόν ἐστὶν ὄνομα ἢ νύμφη, καὶ ὅτι καὶ προβεβηκυῖάν τινά τῃ ἡλικίᾳ νύμφην ὁ ποιητής καλεῖ, οἷον «δεῦρ' ἴθι νύμφα φίλη», καὶ ὅτι παρώνυμος τῇ νύμφῃ ὁ νυμφίος, καὶ ὅτι ὁ παράνυμφος εἰκαιότερον οὕτω λέγεται. ὀρθότερον γὰρ ἐστὶ παρανυμφίον

καλεισθαι τὸν συναπάγοντα τῷ νυμφίῳ τὴν νύμφην ἢ πεζῆ ἢ ἐφ' ἀμάξης ὡς παρ' Ἀθηναίοις, ὅφ' ὧν καὶ πάροχος καλεῖται διὰ τὸ μόνος αὐτὸς συναναβαίνειν καὶ ὀχουμένῳ τῷ νυμφίῳ παροχεῖσθαι, καὶ ὅτι νυμφεῖον περιεκτικῶ λόγῳ ὁ τόπος ἐν ᾧ οἱ νυμφίοι, καὶ ὅτι νυμφαγωγὸς ὁ τὴν νύμφην ἄγων ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας τῷ νυμφίῳ, καὶ μάλιστα ὁ τὴν κατὰ δεύτερον γάμον, καθ' ὃν οὐ θέμις τὸν νυμφίον μετιέναι, ἀλλ' ἀποστέλλεσθαι φίλον, ὃς οὕτω προσονομάζεται, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. καὶ οὕτω μὲν καὶ ταῦτα.] (η. 422–4) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι προσθήκη τις πένθους τῆ Ἀνδρομάχῃ οὐ μόνον ὅτι ἑπτὰ ἔπεσον αὐτῇ ἀδελφοί, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν ἰῶ, ἤγουν ἐνί, ἤματι, καὶ ὅτι οὐδὲ μαχόμενοι ἔπεσον, ἀλλ' ἐπὶ βουσί καὶ ὄϊεσιν. (η. 422) Ἰστέον δὲ ὅτι ἄπορον μὲν τοῖς παλαιοῖς διὰ τί κλίνεται μία μιᾶς μιᾶ ἐν ἀνομοιότητι τόνων. Ἔοικε δὲ παθεῖν τοῦτο ἐξ ἀναλογίας τῆς πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον. ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα ἰῶ ἤματί φησιν ὁ ποιητὴς ἀντὶ τοῦ μιᾶ ἡμέρα μετὰ περισπωμένου τόνου. Ἀριστάρχειος δέ, φασίν, ἢ τοιαύτη ἀνάγνωσις. Τινὲς δὲ καὶ Ἀττικὸν αὐτὸ εἶναι ἠθέλησαν. τὸν δὲ Ἀρίσταρχόν φασι καὶ 2.352 ἄλλα πολλὰ παρὰ τὴν ἀναλογίαν καινοτέροις τόνοις ὑποβαλεῖν, ὃς καὶ «μέσην ἐς ἄγυιαν» προπαροξυτόνως ἀναγινώσκων ἐν τοῖς ἐνικοῖς τὸ «ἐϋκτιμένας κατ' ἀγυιάς» ὀξυτόνως προέφερον, ὁποῖόν τι πάσχει κατ' ἄλλους, ὡς προεγράφη, καὶ τὸ θέσπια καὶ Θεσπιαὶ καὶ Πλάταια καὶ Πλαταιαί. Τούτων δὲ εἴ τις ἀποδοῦναι σχοιή σταθηρὰς αἰτίας, ἔχοι ἂν λῦσαι καὶ τὸ περὶ τοῦ ἢ μία τῆς μιᾶς ἄπορον. Περὶ δὲ τοῦ ἰῶ ἤματι, καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τοῖς ἐξῆς γεγράψεται. (η. 425) Τὸ δὲ «ἢ βασίλευε» σεμνώματος χάριν εἶπεν, ἐπειδὴ πολλαὶ γυναῖκες ὑπὸ βασιλεῦσιν οὔσαι ὅμως αὐταὶ οἷα παλλακαὶ οὐ βασιλεύουσι. (η. 426 ς.) Τὸ δὲ «τὴν ἐπεὶ ἄρ δεῦρ' ἤγαγεν» ἐπανάληψιν ἔχει οὐκ ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐξ ἐγγυτάτου ἀπόδοσιν τῆς συντάξεως. Ἦν γὰρ ἀσφαλῶς εἶπεῖν ὅτι μητέρα, ἢ βασίλευε, δεῦρο ἀγαγὼν ἀπέλυσεν. Οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ «ἂψ ὃ γε τὴν ἀπέλυσεν» οὐ κατὰ τὴν ἀναγκαῖον κεῖται τὸ τὴν, ἀλλὰ περιττεῦει πρὸς μέτρον πλήρωσιν. Τοῦ δὲ «ἐπεὶ ἄρ» κοινότερον τὸ ἐπειδή. Τοῦ δὲ ἀπέλυσεν οὐκ ἔχει καιριωτέραν λέξιν, ἀφ' ἧς δηλαδὴ καὶ τὰ λύτρα. Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ ὅτι σὺν ἄλλοις κτεάτεσιν ἀγαγὼν Ἀχιλλεὺς τὴν τῆς Ἀνδρομάχῃς μητέρα, εἶτα καὶ ἀπερείσια λαβὼν ἀπέλυσεν ἐκείνην, οὐ προσλογισάμενος ἃ ἐλήϊσατο, ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν πολέμου δῶρον κρίνας, τῆς δὲ γυναικὸς ἀντιλαβὼν ἕτερα, ὃ δὴ καὶ τοῖς ὕστερον σύνηθες. (η. 429–32) Ὅτι πάνυ περιπαθὴς καὶ ἐνδιάθετος ὁ τῆς Ἀνδρομάχῃς ὄλος πρὸς Ἔκτορα λόγος, καὶ μάλιστα ὁ μετὰ τὴν εἰρημένην συγγενικὴν ἱστορίαν, ἐν ᾧ μόνου τοῦ Ἔκτορος ἑαυτὴν ἐξαρτῶσα καὶ οὕτως εἰς οἶκτον κινουῦσα οὕτω φησὶν «Ἔκτορ, ἀτὰρ σὺ μοί ἐσσι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ ἠδὲ κασιγνήτος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης· ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ», καὶ ἐξῆς. (η. 450–62) Πρὸς ἄπερ ἀντιδιδούς ὁμοίαν εὔνοιαν ὁ ἀνὴρ ἢ μείζονα ἐρεῖ «ἀλλ' οὐ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω, οὐτ' αὐτῆς Ἐκάβῃς οὔτε Πριάμοιο ἀνακτος οὔτε κασιγνήτων», οἱ οὐ κατὰ τοὺς σοὺς ἀδελφοὺς ἑπτὰ μόνου, ἀλλὰ «πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ ἐν κονίησι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσιν». οὐκ οὐκ αὐτῶν μοι τοσοῦτον μέλει ἄλγος, 2.353 «ὄσσον σεῖο, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν δακρυόεσσαν ἄγηται ἐλεύθερον ἡμαρ ἀπού2.353 ρας», ἤγουν ἀφελόμενος, «καὶ κεν ἐν Ἄργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνοις καὶ κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηΐδος ἢ Ὑπερείης, πόλλ' ἀεκαζομένη», καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ σημειῶσαι, ὅτι Ἀνδρομάχῃ μὲν τὸν Ἔκτορα τῶν οὐκέτ' ὄντων αὐτῇ συγγενῶν προτιμᾶται, αὐτὸς δὲ ἐκείνην τῶν ζώντων ὑπερθεῖν τίθησιν. ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν εἰρήσεται μετ' ὀλίγα ἐν τοῖς ἐξῆς. (η. 432–7) Ἐνταῦθα δὲ ἡ γυνὴ προβάλλεται εἰς οἶκτον καὶ τὸ «μὴ παῖδα ὀρφανικὸν θεῖης χήρην τε γυναῖκα». Παραγγέλλει δὲ σὺν τῷ μεῖναι ἐπὶ πύργῳ καὶ τὸ «λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος». ἔνθα, φησί, τρεῖς ἐλθόντες ἐπειρήσαντο οἱ ἄριστοι, ἀμφὶ Αἴαντε δύο καὶ ἀγακλειτὸν Ἰδομενέα καὶ ἀμφ' Ἀτρείδας καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν. Καὶ ὄρα ὅπως

κάνταῦθα περίουος ὁ ποιητῆς καὶ ποικίλος. Ἐλένη μὲν γὰρ ἐκπέμπει τὸν ἄνδρα εἰς μάχην, ὡς προεῖρηται, τάχα που καὶ ἐπευχομένη θάνατον, Ἀνδρομάχη δὲ τὸν οἰκεῖον κατέχει ὡς ῥιψοκίνδυνον. Ἐδέοντο γὰρ οὗτος μὲν χαλινοῦ κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐκεῖνος δὲ κέντρον. Οἴονται δὲ οἱ παλαιοὶ τὸ τρίς ἐλθόντας ἐπὶ τὸ τεῖχος πειράσασθαι τοὺς ἀρίστους σχῆμα εἶναι κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς ἀληθῶς νῦν ἐλθόντων ἐκεῖ τῶν Ἑλλήνων, εἰ καὶ μὴ ἰστόρησεν Ὅμηρος. Ἐμφαίνει δὲ αὐτὸ καὶ ὁ Ἔκτωρ, ἐν οἷς πρὸ μικροῦ εἶπεν, ὅτι «λαοὶ φθινύθουσι περὶ πόλιν αἰπύ τε τεῖχος μαρνάμενοι». καὶ οὕτω μὲν τινες. Οἱ δὲ ἀκριβέστεροι καὶ ἐκεῖνο πλάττεσθαί φασιν ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος, ὡς ἂν αἰσχύνῃ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ τοῦτο δὲ πλάσμα εἶναι τῆς γυναικὸς νοοῦσιν, ὡς ἂν ἀποστήσῃ τῆς πεδιάδος τὸν Ἐκτορα. Ψεύσεται γὰρ ποτε, ὡς που καὶ προεῖρηται, καιρίως ὁ φρόνιμος κατὰ τὸν εἰπόντα «ἔνθα τι χρὴ ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω». Ὅλως οὖν καὶ ἀστεία εἰπεῖν καὶ ἀνδρεία δὲ φερωνύμως ἢ Ἄνδρο 2.354 μάχῃ, ἥτις καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ὑπὸ Ἐκτορος ἐπαινεῖται ὡς δεξιῶς ἔχουσα ἵπποκομεῖν. Τινὲς δὲ τὸ τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπὸ τοῦ ἐρινεοῦ ἐπιθέσθαι τῇ Τροίᾳ οὐχ' ὡς γενόμενον ἄρτι νοοῦσιν, ἀλλ' ὡς πάλαι ποτὲ ἐπιχειρηθέν, ὥστε οὐ διδάσκει αὐτὸ ἢ γυνὴ τὸν Ἐκτορα, ἀλλ' ἀναμιμνήσκει. Οὕτω δὲ καὶ τὸ «περὶ πόλιν αἰπύ τε τεῖχος» μάρνασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς οὐ νῦν γενέσθαι φασίν, ἀλλ' ἐν ἄλλοις καιροῖς. Ἐφη γοῦν πρὸ ὀλίγου ὁ ποιητῆς, ὅτι ἔνθα κε Τρῶες ὑπ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἰσανέβησαν, εἰ μὴ ὁ Ἐλενος εἶπεν ἅ εἶπεν, ὥστε οὐπω σήμερον ἤγγισαν οἱ Ἕλληνες τῷ τεῖχει. (ἡ. 434) Ὅρα δὲ ὅπως τὰ καίρια λεπτολογῶν ὁ ποιητῆς καὶ αὐτὸ τοῦτο ἰστόρησεν, ὅθεν ἀναβατὸς ἦν μάλιστα ἢ πόλις καὶ τὸ τεῖχος ἐπίδρομον καὶ διὰ τοῦτο εὐεπιβούλευτον. Ἔστι δὲ Ἀττικὸν τὸ ἀμβατὸς ἀντὶ τοῦ ἀμβατή, ὃ ἐστὶν ἀναβαινομένη. (ἡ. 429) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «Ἐκτορ, σύ μοι πατήρ» καὶ τὰ ἐξῆς. Ἡρκέσθη γὰρ ἢ γυνὴ περιπαθῶς ἅμα καὶ ἀφελῶς μόνη τῇ κυριωνυμίᾳ τοῦ ἀνδρός, μηδὲν τι ἐκεῖνον σεμνολογήσασα. Πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα ἔστιν εὐρεῖν. Καὶ νῦν μὲν ἀφελείας τὸ τοιοῦτον, ἔστι δ' ὅπου καὶ βαρύτητος, ὡς ὅτε ἢ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Ἡλέκτρα εἶπη τὸ «Ἐλένη, τί σοι λέγοιμ' ἄν;» Ἐκεῖ γὰρ ἢ τοῦ κυρίου ὀνόματος χρήσις βαρυνόμενον ἦθος δηλοῖ κατὰ τοὺς παλαιούς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «σύ μοι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ» ἀπέχρησέ τινα τοιοῦτον εἰπεῖν τῷ Διονύσῳ τὸν Δία, γράψαντι οὕτως «ἄρσενι γαστρὶ λόχευσε πατήρ καὶ πότνια μήτηρ». (ἡ. 429 ς.) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα τὴν γυναῖκα τὸν μὲν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἀπλῶς εἰποῦσαν, τὰ δὲ φίλτερα μετὰ σεμνῶν ἐπιθέτων προενεγκοῦσαν. πότνια γάρ, φησί, μήτηρ καὶ θαλερὸς παρακοίτης, ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ ἀκοίτης καὶ τῷ ὁμόλεκτρος κατὰ τὸ «Ζηνὸς ὁμόλεκτρον κάρα», καὶ τῷ κοινολεχῆς κατὰ τὸ «κοινολεχῆς Αἴγι 2.355 σθος». Τούτοις δὲ ἰσοδύναμα κατὰ πολυωνυμίαν καὶ ὁ γαμέτης καὶ ὁ εὐνέτης καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα, ἔτι δὲ μεταφορικῶς παρὰ τοῖς ὕστερον καὶ ὁ σύζυγος καὶ εἴ τι κατὰ τοῦτο προφέρεται, καὶ ὁ ξυνάορος δέ. Τὰ δὲ τοιαῦτα καὶ θηλυκὰ γίνονται κατὰ σχηματισμοὺς ἰδίους ἐξειδιωμένων τοῖν γενοῖν, ἰδία μὲν τοῦ πόσις καὶ ἀνήρ, ἰδία δὲ τοῦ ἄλοχος, γυνή, δάμαρ. (ἡ. 432) Τὸ δὲ «χήρην γυναῖκα», ὡς καὶ προεδηλώθη, ἐλλειπτικῶς εἴρηται, πρὸ ὀλίγου ῥηθὲν ἐντελῶς ἐν τῷ «τάχα χήρη σεῦ ἔσομαι». ἢ γὰρ χήρα τινὸς ἐστὶ χήρα. τὸ δὲ ὅμοιον νοητέον καὶ ἐπὶ τοῦ «ὄρφανικὸν παῖδα». τινὸς γὰρ ὄρφανικός ἐστὶν ὁ τοιοῦτος ὄρφανός. Ὅσπερ δὲ παρθενικὴ πολλαχοῦ ἢ παρθένος λαμβανομένου τοῦ κτητικοῦ ἀντὶ πρωτοτύπου, οὕτω καὶ νῦν ὄρφανικός αὐτὸς ὁ ὄρφανός παῖς. [Τὸ δὲ θεῖης, ὃ δὴ κοινῶς τῇ ἑ-ι διφθόγγῳ παραλήγεται, πολλὰ τῶν ἀντιγράφων διὰ τοῦ ἦτα γράφουσιν ἐν τῇ παραληγοῦσῃ, καὶ αὐτοῦ ἢ δίχα τοῦ ἰῶτα, ὡς ἐκ τοῦ θῆς πλεονασμῷ τοῦ ἦτα κατ' ἐπένθεσιν, ἢ σὺν τῷ ἰῶτα ἐκ τοῦ θεῖης, τραπέντος τοῦ ἑ εἰς ἠ.] (ἡ. 433) Ἐρινεὸς δέ, περὶ οὗ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς που ῥηθήσεται, μέρος τι τοῦ τεῖχους κατὰ τινάς, ἔχον παραπεφυκότητας ἐρινεοῦς. οἱ δὲ τοιοῦτοι οὐκ ἀκριβῶς λέγουσιν. Ὁ μέντοι Γεωγράφος οὕτω περὶ τούτου φησί. Ὁ ἐρινεὸς τραχὺς ἐστὶ τόπος ἐρινεώδης, τῷ μὲν ἀρχαίῳ κτίσματι 2.356 ὑποπεπτωκῶς,

τῆς δὲ νῦν πόλεως ἀφεστηκώς. Ὡστε, φησί, τὸ «λαὸν στήσον παρ' ἐρινεόν» οἰκείως λέγει ἢ Ἀνδρομάχη, πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἀρχαῖον δηλαδὴ κτίσμα. Καὶ ἡ φηγὸς δέ, φησί, μικρὸν κατωτέρω τοῦ ἐρινεοῦ. διό φησιν ὁ ποιητής, ὅτι Ἀχιλλεὺς ἦλθεν ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγόν. Ἰστέον οὖν ὅτι, ἐπεὶ τόπος ἐρινεώδης ὁ ῥηθεὶς ἐρινεός, περιεκτικὴ τίς ἐστι πῶς καὶ ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ τὸ ἄστρον προεδηλωθή, ὅπερ ἐξ ἀστέρων ἐστὶ πολλῶν, καὶ ὁ ἀσφοδελοὺς ἐν Ὀδυσσεΐα λειμῶν, ἐν ᾧ πολλοὶ ἀσφόδελοι. Λέγει δὲ ὁ αὐτὸς Γεωγράφος καὶ ὅτι τῆς ἀρχαίας Ἰλίου οὐδὲ ἴχνος σῶζεται, καθὰ ἐν τῇ δ' ῥαψωδίᾳ εἴρηται πλατύτερον, καὶ ὅτι οἱ ὕστερον οἰκίσαι αὐτὴν ἐννοησάμενοι οἰωνίσαντο ἢ διὰ τὰς ἐκεῖ συμφορὰς ἢ καὶ ὡς τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀρὰς θεμένου κατὰ τῶν τειχιούτων αὐτήν. διὸ ἀποστάντες ἐτέραν ἐτείχισαν. Ἐρινεός δὲ κατὰ μὲν τινὰς καὶ ἡ ἀγρία συκὴ καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς, ὡσπερ καὶ ἐλαία τό τε φυτὸν καὶ ὁ καρπός. Ἀριστοτέλης δὲ ἐρινεοὺς μὲν τὸ φυτὸν ἐν τοῖς Περι ζῶων, ἐρινοὺς δὲ τὸν καρπὸν. ἀφ' οὗ κατὰ Πausanián ἐρινάζειν τὸ περιάπτειν ταῖς ἡμέροις συκαῖς ὀλύνθους ἦτοι ἐρινέους φησίν. ἐξ ὧν οἱ λεγόμενοι ψῆνες μετεισέρχονται εἰς τὸν τῶν ἡμέρων συκῶν καρπὸν καὶ κρατύνουσιν αὐτὸν ὥστε μὴ ἀπορρυῆναι τοῦ δένδρου. (ἡ. 434) Ἐπίδρομον δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ εὐάλωτον, ὅθεν ἔστιν ἐπιδραμεῖν καὶ ἐπιβῆναι, [ἴνα καὶ τὸ ἐπίδρομον εἴη πῶς ἀμβατόν], περίδρομον δὲ γε τεῖχος τὸ στρογγύλον, φασίν, ὡσπερ ἀμφίδρομον τὸ ἐκατέρωθεν δρόμον ἔχον. (ἡ. 436) Τὸ δὲ «ἀμφ' Αἴαντε δύο καὶ Ἴδο 2.357 μενέα ἢδ' ἀμφ' Ἀτρείδας καὶ Τυδέος υἰόν» σχῆμά ἐστιν ἐπαναφορᾶς καλλωπίζον τὸν λόγον. ἀπὸ γὰρ τῆς ἄ-μ-φ-ι προθέσεως οἱ δύο στίχοι ἄρχονται. Κεκόλασται δὲ πῶς τὸ σχῆμα καὶ οὐ λίαν καθαρῶς ἐπαναφέρει προηγουμένου συνδέσμου ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ, ἐπεὶ οὐδὲ ἔδει τὴν Ἀνδρομάχην παθαινομένην καλλωπίζειν ἐμφανῶς τὸν λόγον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸν μὲν Ἴδομενέα ἐξ ὀνόματος εἶπεν ἢ Ἀνδρομάχη, τὸν δὲ Διομήδην ἐκ τοῦ πατρὸς ἐδήλωσε, μισοῦσα ἴσως τὸν ἐν Ἀχαιοῖς μέγαν ἀριστέα καὶ αὐτὴ καὶ μὴδὲ ὀνομάζειν ἐθέλουσα. (ἡ. 449-51) Ἐν οἷς δὲ περὶ τῶν γνησίων ὁ Ἐκτωρ λέγει, δαιδάλλει τὴν φράσιν Ὅμηρος. Ἀνδρομάχη μὲν γὰρ τὴν μητέρα ἐσέμνυνε, τὸν δὲ πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἀπλῶς ὠνόμασεν, Ἐκτωρ δὲ τὴν μητέρα ἐπιθέτου δίχα ἐπιδραμῶν τὸν πατέρα τε σεμνολογεῖ ἄνακτα καὶ εὐμελίην εἰπών, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἐσθλοὺς φάμενος. ἴσως δὲ καὶ τὴν Ἐκάβην ἢ ἐξοχὴ σεμνύνει. ἔφη γὰρ «οὔτ' αὐτῆς Ἐκάβης». τοῦτο δὲ ὑπεροχικῶς εἴρηται. (ἡ. 455-7) Ὅρα δὲ καὶ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ ἄγειν μὲν ἐπὶ ἐμψύχου τῆς Ἀνδρομάχης τεθέν, τὸ δὲ φέρειν ἐπὶ ἀψύχου τοῦ ὕδατος. Ἔνθα σημείωσαι καὶ τὸ «πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνοις», ἀντὶ τοῦ ὑπ' ἄλλης εἶτ' οὖν παρ' ἐτέρας τινὸς προστασομένη, καὶ οὐ τὰ ἐαυτῆς ἔργα κομίζουσα-κατὰ τὸ «εἰς οἶκον ἰούσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε»-οὐδὲ ἐαυτῆ ταλασιουργοῦσα τὸ ὑφαινόμενον. Οἱ μὲντοι μεθ' Ὅμηρον τὸ τοιοῦτον σχῆμα ἐπὶ ἐτέρας ἐννοίας τιθέασιν, ὡς δηλοῖ τὸ πρὸς καλῶν καὶ τὸ πρὸς κακῶν. τὸ μὲντοι πρὸς σοῦ εἰμι ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ σοῦ ἔοικε πῶς τῷ Ὀμηρικῷ. τὸ δὲ γε ἐπὶ δυσωπίας, οἷον πρὸς τῶν λόγων, πρὸς τῆς φιλίας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, παντελῶς ἐτεροιοῦται πρὸς τὰ προειρημένα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ὀμήρου διαλελυμένως εἰπόντος «ὑδῶρ φορέοις», οἱ μετ' αὐτὸν συνέθεντο ἐντεῦθεν τὸ ὑδροφορεῖν. (ἡ. 457) Μεσσηῖς δὲ καὶ Ὑπέρεια κρηναί εἰσι ῥηθεῖ 2.358 σαι καὶ ἐν Βοιωτίᾳ, ὧν Ἐκτωρ ἐνταῦθα μέμνηται ἀπὸ αἰχμαλώτων, ὡς εἰκός, ταύτας μαθῶν. (ἡ. 456) Φιλομαθῆς ἄρα ὁ ἄνθρωπος, ὃς καὶ τοῦ Ἄργους ἐνταῦθα μόνου μέμνηται, παραμυθούμενος ἴσως τὴν γυναῖκα καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ περισπούδαστον ἐσομένην. οὐ γὰρ νησιώτης αὐτὴν ἀπάξεται τις ἢ ἕτερος τῶν τυχόντων, ἀλλ' εἰς βασιλικὸν γέρας ἐν Ἄργει ἐξαιρεθήσεται. Τὸ δὲ τοῦ Ἐκτορος φιλομαθὲς καὶ Εὐριπίδης Ὀμηρικῶ ζήλω ἐν τῇ κατ' αὐτὸν Ἐκάβῃ τῷ γυναικικῷ χορῷ περιτίθησιν, ἀπαριθμουμένῳ που στοχαστικῶς εἰς οἴους τόπους ἀπελεύσεται λαχοῦσα ἐκάστη γέρας οἷς ἂν τύχοι. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἐν Ἄργει ἐοῦσα» δύναται μὲν νοηθῆναι καὶ διὰ

τὸ Πελοποννήσιον Ἄργος, κρείττον δὲ εἰς τὸ Θετταλικὸν ἐκλαβέσθαι αὐτό, ἵνα μὴ διεσπασμένως οὕτω ἐν ἄλλω μὲν τόπῳ, τῇ Πελοποννήσῳ δηλαδή, στοχάσῃται τὴν Ἄνδρομάχην ὑφαίνειν ἰστόν, ἐν ἑτέρῳ δὲ ὑδροφορεῖν, ἐν τῇ Θετταλίᾳ δηλονότι. Θετταλικαὶ γὰρ εἶναι κρήναι μεμαρτύρηται, ἢ τε Μεσσηϊκῆς καὶ ἢ Ὑπέρεια, περὶ τὴν ἐν Βοιωτίᾳ ῥηθεῖσαν Ἑλλάδα οὖσαι, ὧν ἢ Ὑπέρεια πλησίον Φερῶν πόλεως Θετταλικῆς κατὰ τὸν Γεωγράφον. Εἰ δὲ καὶ ἐν Πελοποννήσῳ οἰήσεται τις ὁμωνύμους ταύταις κρήνας, ἵνα συναπτῶς ἐκεῖ νοοῖτο τὸ ὑφαίνειν καὶ ὑδροφορεῖν, ζητητέον πάντως καὶ ἰστορίαν δι' ἧς ὁ λόγος συγκροτηθήσεται. (η. 458) Κρατερὰ δὲ ἀνάγκη ἢ κατὰ τὸ ἀκούσιον. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς διασαφῶν φησι «πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικεῖσεται ἀνάγκη». Ἐνθα ἐνθυμητέον, εἴπου ἐστὶ πρωτότυπὸν τι τοῦ ἀεκάζεσθαι ἐν χρήσει. ἢ γὰρ ἐκὼν μετοχὴ καὶ μάλιστα ἢ ἀέκων ἐμφαίνουσι τοιοῦτόν τι. [(η. 414) Ὅρα δ' ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἄνδρομάχην καὶ ὡς τοῦ φίλου Ἀχιλλέως μνήμην παρέρριψεν ὁ ποιητὴς, ὡς εἴωθεν ἐν διαφόροις εὐμεθόδως ποιεῖν.] (η. 433–9) Ὅτι δυνατόν ἐστι πολλάκις καὶ κατὰ τύχην μέγα τι γενέσθαι καὶ καίριον. Φησὶ γοῦν ἢ Ἄνδρομάχῃ, ὡς οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν τρίς, ὡς ἐρρέθη, ἐλθόντες ὅπου ἢ πόλις μάλιστα ἦν ἀναβατός, ἐπειράσαντο. Καὶ ἢ αἰτία τῆς πείρας, ὅτι ἢ θεοπρόπος τις εὖ εἰδὼς εἶπεν αὐτοῖς τοιοῦτον ἐκεῖ τὸ τεῖχος εἶναι, ἢ καὶ αὐτῶν, φησὶ, θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει, ὡς τῆς προθυμίας ἐπιτυχῶς ἐπιβεβληκυίας τῷ 2.359 πράγματι. Τὸ δὲ σχῆμα δισταγμός, ὁμοίον τῷ «ἢ τι οἰσάμενος ἢ καὶ θεὸς ὡς ἐκέλευε». Καὶ ὅρα ὡς οὐδὲν ὑποπτον ἐνταῦθα κατὰ τῶν Τρώων. ἢ γὰρ θεός, φησὶν, εἶπεν, ἢ οἱ ἐχθροὶ κατὰ τύχην οὕτως ἐποίησαν, οὐ μὴν ἐκ τῶν Τρώων ὑπεστὶ τι αἴτιον κατ' ἦθος προδοτικόν. ἀγαθοὶ ἄρα κατὰ Τροίαν ἅπαν τό τε ἐφέστιον καὶ τὸ ἐπικουρικόν. (η. 441–6) Ὅτι τὸ δυσαπόβλητον τῆς καθ' ἕξιν ἀρετῆς ὑποδηλοῖ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ τοῦ Ἐκτορος λόγῳ τῷ τοιοῦτῳ «ἢ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει γύναι, ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς αἰδέομαι Τρώας καὶ Τρωιάδας ἑλκεσιπέλους, αἶ κε κακὸς ὡς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο, οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς αἰεὶ καὶ ἐν πρώτοισι μάχεσθαι, ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος καὶ ἐμὸν αὐτοῦ». Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἐκ μαθήσεως οἶδε τὰς ἀρετὰς περιγίνεσθαι ὡς διδακτὰς οὖσας τῷ συνεθισμῷ, καὶ μονίμους δὲ δοξάζει αὐτάς, ὡς προεῖρηται, καθότι καὶ ἐπιστῆμαι πρὸς τινῶν ἐλέγοντο διὰ τὸ κατ' αὐτάς στάσιμον. Ἴδου γὰρ ὁ Ἐκτωρ μαθὼν ἐσθλὸς εἶναι οὐκ ἔχει μεταβαλέσθαι, ἀλλὰ καὶ αἰδεῖται οὐ μόνον Τρώας ἀλλὰ καὶ Τρωάδας, εἶπερ οἷα κακὸς ἐκκλίνει τὸν πόλεμον. Οἷον δὲ ἀγαθὸν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἢ αἰδῶς, μυριαχοῦ δηλοῦται, ὡς καὶ ἐν τῷ «αἰδῶς Ἀργεῖοι», καὶ «ἀλλήλους τ' αἰδεῖσθε», καὶ «αἰδομένων δ' ἀνδρῶν πλέονες σοοί». (η. 441) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μέλει ἐπὶ φροντίδος ποτὲ μὲν μονάζει, οἷον «οὐ μοι μέλει», ποτὲ δὲ καὶ σύνταξιν ἐπιφέρεται, καὶ ταύτην ἢ κατ' εὐθείαν, ὡς τὸ «τάδε πάντα μέλει», ἢ γοῦν ἐν φροντίδι ἐστὶ, καὶ «οὐ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος», 2.360 καὶ «οὐδὲν μοι μέλον», ἢ κατὰ γενικὴν, οἷον «μέλει μοι τοῦδέ τινος», ἢ γοῦν φροντίς μοί ἐστι. (η. 442) Τὸ δὲ ἑλκεσιπέπλον τῶν γυναικῶν βαρβαρικόν ἐστὶ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανήσεται. Προϋπάρχει δὲ αὐτοῦ ῥῆμα τὸ ἐλκῶ ἐλκέσω, τὸ καὶ διὰ τοῦ ἠ προφερόμενον ἐπὶ βίας, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. Φιλοτίμου δὲ ἦθος τὸ μὴ μόνον ἄνδρας ἀλλὰ καὶ γυναῖκας αἰδεῖσθαι, διότι καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τοῖς ἀριστεύουσιν ἢ τιμῇ. οὕτω γὰρ που καὶ κορυνήτην τινὰ ἐκίκλησκον, ἦτοι ἐκάλουν, οὐ μόνον ἄνδρες ἀλλὰ καὶ γυναῖκες καθ' Ὀμηρον. (η. 441–3) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι οὐκ ἀγαθὴ αὕτη αἰδῶς τῷ Ἐκτορι. Διὸ οὐδὲ ἐπανήξει τοῦ πολέμου, ἀλλὰ πείσεται τὰ ἱστορούμενα, διότι οὐδὲ πάντες οἱ αἰδούμενοι σώζονται, ἀλλὰ πλέονες κατὰ τὸν ποιητὴν, τινὲς δὲ καὶ πέφανται. (η. 443) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τε τὸ «κακὸς ὤς» γράφεται καὶ «κακὸς ᾗ», ἢ γοῦν καθὰ κακός, καὶ ὅτι τὸ κακός, δι' οὗ λαγαροῦται ὁ στίχος, ἐκτείνει ἐνταῦθα τὴν λήγουσαν λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς, διότι τε φύσει ὀξύνεται καὶ διὰ τὸ καταπεραιουῖσθαι καὶ ἔχειν τὴν ἐξῆς συλλαβὴν ἀρχομένην ἀπὸ φωνήεντος, καὶ διὰ

τὴν ἐπαγομένην δασεῖαν καὶ δι' ἕτερα. Τὸ δὲ ἀλυσκάζω δύο ἔχει παραγωγάς. Ἔστι γὰρ ἀλύω ῥήμα, οὐ τὸ ἀδημονῶ, ἀλλ' ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα φαίνεται, τὸ χαίρω καὶ ἀνίεμαι καὶ ἐκλέυμαι, οὐ μέλλον ἀλύσω, καὶ παράγωγον ἀλύσκω, ἐξ οὗ αὐθις παρήκται τὸ ἀλυσκάζω. [Εἰ δ' ἴσως κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ ῥηθὲν ἀλύω τὸ καὶ δασυνόμενον τὴν διὰ τῆς ὠ-ι διφθόγγου ἔχει γραφὴν καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔχει μέλλοντα, ζητητέον ἑτεροῖαν ἐτυμολογίαν τοῦ ἀλυσκάζειν 2.361 εὐχερῆ οὔσαν. Οἱ δὲ παλαιοὶ λέγουσι καὶ ταῦτα· ἀλύειν ἐκτεταμένως, ἦγουν μετὰ μακρᾶς παραληγούσης, ἐπὶ τοῦ μετὰ λύπης περιπάτου, εἰς ὃ καὶ παράγουσι χρήσεις Ὀμηρικὰς μὲν, συστελλούσας δὲ τὴν ὠ-υ συλλαβὴν, ταύτας «ἢ δ' ἀλύουσ' ἀπεβήσατο», καὶ «δινεύεσκ' ἀλύων παρὰ θιν' ἀλός». Καὶ μήποτε, φασί, τοῦτο ἐσχημάτισται παρὰ τὸ ἀλύτως ἔχειν τὴν ψυχὴν. προσεπάγουσι δὲ καὶ τὸ «τὸν μὲν ἔπειτ' ἔρριψεν ἀπὸ ἔο χερσὶν ἀλύων», ἦγουν ἀνιώμενος. Κεῖται δέ, φασί, καὶ ἐπὶ χαρᾶς, οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἀλεαίνεσθαι ψυχὴν καὶ διαχεῖσθαι, οἷον «ἢ ἀλύεις ὅτι Ἴρον ἐνίκησας τὸν ἀλήτην».] (η. 444) Τὸ δέ γε «θυμὸς ἄνωγεν», ὃ καὶ πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη, ἀλλαχοῦ τῇ καρδίᾳ συνδυασθὲν ποιεῖ τὸ «ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ», καὶ «κραδίη καὶ θυμὸς ἄνωγεν». (η. 446) Φιλοπάτωρ δὲ ὁ Ἐκτωρ, εἶγε πραγματεύεται πρόμαχος εἶναι οὐ μόνον ἑαυτοῦ χάριν, ἀλλὰ καὶ πατρὸς μέγα κλέος ἀρνύμενος, ἦγουν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα εἴρηται, ἀντικαταλασσόμενος. ἔστι δὲ τὸ «ἀρνύμενος κλέος πατρός» ὅμοιον τῷ «τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάω». [Ἐκεῖ μέντοι οὐ κλέος τὴν τιμὴν ἐθέλουσιν τινες νοεῖν, ἀλλὰ τὴν ποινήν, ὡς ἐκ τοῦ τίω, τὸ τιμωρῶ.] (η. 447 ς.) Ὅτι φασὶν οἱ παλαιοί, ὡς τῶν δεινῶν ὧν ὁ χρόνος οὐχ' ὠρισταί, τούτων ἢ προσδοκία ἔλαττον λυπεῖ. οὕτω γὰρ προειδότες ὡς τεθνηξόμεθα, ὅμως διὰ τὸ τῆς ὥρας ἄδηλον ἦττον λυπούμεθα. Οὐκοῦν καὶ Ἐκτωρ εἰδέναι λέγων τῇ γυναικί, ὡς ἀλώσεται ποτε ἢ Ἴλιος, οὐ πάνυ ἐκφοβεῖ αὐτὴν τῷ 2.362 τέλει ὡς τῷ ἀορίστῳ τοῦ χρόνου παραμυθούμενος. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ Ἐκτωρ ἐνταῦθα εἰδὼς ἀκριβῶς τὴν ὑπὸ Ἑλλήνων τῆς Τροίας ἄλωσιν ἐν τοῖς ἐξῆς οὕτω τῇ εὐτυχίᾳ μετεωρίζεται, ὡς ἐλπίζειν ἐξελάσαι τῆς Τρωϊκῆς χώρας τοὺς Ἕλληνας. Καὶ ὅρα ὅπως τὰς τῶν ἀνθρώπων γνώμας αἱ τύχαι μεταποιοῦσιν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ ἀκριβῶς εἰδὼς τὸ μέλλον ἐρεῖ ἂν τὸ «εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν. ἔσσειται ἡμαρ ὅτ' ἂν» ποτε γενήσεται τόδε. καὶ ὅτι ἄλωσιν μὲν Τροίας οὐκ ἔγραψεν ὁ ποιητής, οἷα ὀλιγοήμερῳ μάχῃ προθέμενος ἀπασχολῆσαι τὴν ποίησιν, εἰς δὲ παραμυθίαν τοῦ φιλέλληνος ἀκροατοῦ καὶ διὰ τὸ τῆς ἱστορίας ἀπαραλείπτον πολλαχοῦ ἐν στενῷ προαναφωνεῖ ἀλώσεσθαι τὴν Τροίαν, ὡς καὶ νῦν τὸν Ἐκτορα ποιεῖ λέγοντα, ὅτι εὖ οἶδα ὡς ἔσσειται ἡμαρ ὅτ' ἂν ποτ' ὀλώλη Ἴλιος ἱρὴ καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς Πριάμου. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὀλώλη ὑποτακτικὸν τοῦ ὄλωλα, ὡς καὶ προεγράφη. Ἱερὰ δὲ ἡ Τροία διὰ τὰ πολλαχοῦ ῥηθέντα. Τὰ δὲ Ὀμηρικὰ ταῦτα ἔπη ἀπαραποίητα κατὰ λόγον ταῦτολογίας καὶ ἐν τῇ Δ ῥαψωδίᾳ κεῖνται, ἔνθα καὶ οἷα ἡ Τροία ἔπαθεν ἀλοῦσα εἴρηται. [Ἔτι ἰστέον καὶ ὡς τοῦ ἔσσειται συγκοπτομένου εἰς τὸ ἔσται λέγει τις παλαιὸς Τεχνικός, ὅτι δοκεῖ μοι μέμφεσθαι τῇ συνηθείᾳ «ἔσται» λεγούσῃ. οὐδέποτε γὰρ τὸ τρίτον τῶν τοιούτων μελλόντων χρεωκοπεῖται παραλήγεσθαι φωνήεντι, ἵνα τις εἴπῃ τὸ καλέσεται καλέσται ἢ τὸ τελέσεται τελέσται. Λέγει δὲ καὶ Σικελικὸν εἶναι τὸ ἔσσειται, οὐ μὴν Αἰολικόν. Σικελοὶ γάρ, φησί, διπλάζουσιν ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ σίγμα, Δωριεῖς δὲ τοὺς τοιούτους μέσους παρενθέσει τοῦ ἰῶτα προφερόμενοι περισπῶσι· πλευσεῖται, πορευσεῖται, ῥευσσεῖται. οὕτω γοῦν καὶ «ἄρκιον ἔσσειται φυγέειν». Δίω μὲντοι ἔσσειται προπαροξυτόνως φησὶ λέγων ὅτι τὰ εἰς μακρὸν λήγοντα τῷ αὐτῷ λέγεται τόνω τοῖς ὀλοκλήροις καὶ ἐν τῇ τοῦ ἰῶτα παρενθέσει, οἷον σφέων σφείων, σπέους σπέιους, δέους δείους. Ὅθεν εἰ καὶ τὸ ἔσσειται εἰς μακρὸν περαιουῖται–εἰς δίφθογγον γάρ–, πάλιν ἐν τῇ τοῦ ὠ-ι παρενθέσει ἔσσειται γενήσεται ἐν τῷ αὐτῷ τόνω. νικῶσι δὲ ὅμως τὸν Δίωνα οἱ προπερισπῶντες τὸ ἔσειται.] (η. 464 ς.) Ὅτι ὁ Ἐκτωρ

εἰπὼν οὐ τοιοῦτον αὐτῷ μέλειν τῶν ἄλλων ὅσον τῆς Ἀνδρομάχης, ὅτε τάδε πάθοι, ὡς προεῖρηται, μετ' ὀλίγα 2.363 εὔχεται τὸ «ἀλλά με τεθνηιώτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι πρὶν γ' ἔτι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἔλκηθμοῖο πυθέσθαι». (η. 459–63) Λυπεῖ δὲ αὐτὸν σὺν ἄλλοις καὶ εἴ ποτέ τις εἴπησι τὴν Ἀνδρομάχην ἰδὼν δακρυχέουσαν «Ἐκτορος ἦδε γυνή, ὅς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι [Τρώων ἵπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο]» καὶ ἐπάγει «ὡς ποτέ τις ἐρέει, σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσειται ἄλγος χῆται τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἦμαρ». Καὶ ὅρα τὸ τοῦ Ἐκτορος καὶ ἐν τούτοις μεγαλόφρον καὶ φίλαυτον. Ἐν πολλοῖς γὰρ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν ὑπεξαίρει καὶ περιαιτολογεῖ καὶ φιλοτιμεῖται τὴν παρὰ τοῖς ὀψιγόνους μνήμην αὐτοῦ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐκ εἶπεν ἐνταῦθα ὁ Ἐκτωρ, ὡς οὐδενός μοι μέλει τῶν ἄλλων, οὔτε Τρώων οὔτ' αὐτῆς Ἐκάβης οὔτε Πριάμου–ἀναλγήτου γὰρ ὁ τοιοῦτος λόγος–, ἀλλ' ὅτι ἔχει μὲν καὶ ἐκείνων μέλημα, οὐ τοσοῦτον δὲ ὅσον τῆς γυναικός. Καὶ μὴν φιλομήτωρ ὁ Ἐκτωρ, ὡς ὑπεμφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ εἰπεῖν «αὐτῆς Ἐκάβης» κατ' ἐξοχίην. ἀλλὰ τὴν Ἀνδρομάχην πλέον πάντων οἰκτίζεται, διότι καὶ αὐτὴ ἀντὶ πάντων αὐτὸν ἐπιγράφεται. ὅτι δὲ καὶ φιλοπάτωρ ὁ Ἐκτωρ, πρὸ ὀλίγου δέδεικται. (η. 462) Τὸ δὲ νέον ἄλγος σύστοιχόν ἐστι τῷ θαλερῷ δακρύῳ, οὗ μέμνηται ὁ ποιητὴς μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα». Ἐκ γὰρ τοῦ νέου ἄλγους θαλερὸν δάκρυ καταχέεται καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν τό, ὡς προσεχῶς ἐρρέθη, δακρυχέειν καὶ τὸ νέον ἄλγος θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέειν λέγεται. (η. 463) Τὸ δὲ «τοιοῦδ' ἀνδρὸς» οὐχ' ἀπλῶς τὸ ἐνδύναμον δηλοῖ τοῦ ἥρωος, ἀλλ' ἐπιεικέστερον φράζεται κατὰ τὸ πη δύνασθαι, ἵνα λέγη ἀνδρὸς τοιοῦδε, ἤγουν ἐνδυνάμου καὶ ἰσχυροῦ ἀμύνειν ἀπὸ σοῦ τὸ δουλεύειν. Δούλιον δὲ ἦμαρ περιφραστικῶς αὐτὴ ἡ δουλεία, ὥσπερ καὶ ἐλεύθερον ἦμαρ ἀνωτέρω ἢ ἐλευθερία. ἄλλως γὰρ ἐνταῦθα νοῆσαι ἀδύνατον. (η. 459–62) Ὅρα δὲ καὶ τὴν συντομωτάτην ἠθοποιίαν ἐν τῷ «καὶ ποτέ τις εἴπησιν Ἐκτορος ἦδε γυνή» καὶ ἐξῆς. δυοὶ γὰρ ἔπει περιγέγραπται, ὅτι μὴδὲ ἐνεχώρει πολυλογεῖν τὸν εἰπόντα ταύτην Ἐκτορα οἷα εἰσάγαν σπεύδοντα. (η. 464) Χυτὴ δὲ γαῖα τὸ χῶμα, ἦτοι ὁ κατὰ τύμβον ἀναχωματισμός. χυτὴ γάρ, φασίν, οὐχ' ἀπλῶς ἅπασα γῆ, ἀλλ' ἢ ἐπὶ νεκροῖς χεομένη. (η. 465) Τὸ δὲ «πρὶν γ' ἔτι», εἰ μὲν κατὰ συναλιφὴν ἐστὶν ἀντὶ τοῦ πρὶν γε ἔτι, περιττεῦον ἔχει τὸ ἔτι, ὃ δὴ καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται, ὡς καὶ προσεσημείωται. εἰ δὲ τρεῖς εἰσι λέξεις τὸ 2.364 πρὶν, τὸ γ̄ε καὶ τὸ τ̄ι, περιττεῦει τὸ τ̄ι, ὡς καὶ ἐν τῷ σχεδόν τι καὶ ἐν ἑτέροις. Ἐλκηθμός δὲ ἡ βία, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐρρέθη, ἀπὸ τοῦ ἐλκῶ ἐλκήσω, οὐπὲρ ἢ χρῆσις ἐν Ὀδυσσεΐα, «Λητῶ γὰρ ἤλκησεν». Ἰστέον γὰρ ὡς οὐ μόνον ἔλκω ἐλκύω, ἀλλὰ καὶ ἐλκῶ περισπωμένως. Τούτου δὲ διχῶς ὁ μέλλων παρὰ τοῖς ποιηταῖς διὰ τε τοῦ ἔε ἐλκέσω, ἐξ οὗ ἐλκεσίπεπλοι Τρωάδες, αἱ βαθύζωνοι, καὶ διὰ τοῦ ἔη ἐλκήσω, ἐξ οὗ ἐλκηθμός, ὁ βίαιος τῶν γυναικῶν ἐλκυσμός. Τὸ μέντοι ἐλκῶ ἐλκῶσω, ἤγουν ἔλκος ποιήσω, κοινόν τέ ἐστὶ καὶ ὕστερον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ πυθέσθαι, ὃ δηλοῖ τὸ μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι, γενικῆ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι συνέταξεν ὁ ποιητὴς. (η. 460 ς.) [Σημείωσαι δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ ἀληθευτικὸν τοῦ Ἐκτορος. οὐ γὰρ πάντων ἔφη ἄριστος εἶναι μάχεσθαι, ἀλλὰ μόνων Τρώων. Ἐφη γὰρ «ὅς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι Τρώων» καὶ ἐξῆς, οὔτε Ἀχαιῶν μνησθεῖς οὐδὲ μὴν Λυκίων ἢ ἐπικούρων, ἵνα μὴ καὶ ὑπερφρονοῖη. Καλῶς δὲ γενικῆ συνέταξε τὸ ἀριστεύεσκε διὰ τὸ ὑπερθετικῶς ἔχειν τὸν ἄριστον, ὅθεν τὸ ἀριστεύειν γίνεται καὶ ὁ ἀριστεύς.] (η. 466) Ὅτι ἐν ἄλλοις τὸ ὀρέγεσθαι δοτικῆ συντάξας, οἷον «ἔγχει ὀρεξάσθω», ἐνταῦθα γενικῆ συντάσσει. Φησὶ γὰρ «ὡς εἰπὼν οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἐκτωρ», ἤγουν ἐκταθεῖς 2.365 ἦσατο. (η. 467–70) Ὅτι πάνυ ἀφελῶς καὶ γλυκέως φράζει Ὀμηρος ὡς ἐν γραφικῇ ὄψει, ὅπως τὸν πατέρα ὠπλισμένον ἰδὼν τὸ βρέφος, ὁ Ἀστυάναξ, διετέθη. Φησὶ γὰρ «ἄψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐζώνιοιο τιθήνης», ἦτοι τῆς τροφοῦ, «ἐκλίνθη ἰάχων, πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθεῖς, ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον ἱπποχαίτην, δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας». Ὅθεν καὶ οὐκ ἄλλως

ἐθέλει φιληθῆναι τῷ πατρὶ ὁ παῖς, εἰ μὴ κόρυθος γυμνώσας τὴν κεφαλὴν γνωρισθείη αὐτὸς ὁ πατήρ εἶναι. (η. 467) Κόλλπος δὲ καὶ νῦν κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ ἀγκάλῃ. Σημαίνει δὲ ποτε καὶ τὸ ἄνω τοῦ πέπλου, ὡς δηλοῖ καὶ Ἡρόδοτος εἰπὼν «ἐνδὺς χιτῶνα μέγαν καὶ κόλλπον πολὺν καταλιπόμενος τοῦ χιτῶνος». Εἴληπται δὲ ἴσως ἐξ ὁμοιότητός τινος ἀπὸ τοῦ θαλασσίου κόλλου, ὅς ἐστι θάλασσα μεταξὺ δύο ἀκρωτηρίων, ἐτυμολογούμενος ἀπὸ τοῦ κέλλω, ἐξ οὗ τὸ ὀκέλλω καὶ τὸ προσώκειλε καὶ τὸ ἐξώκειλε. (η. 467 ς.) Τὸ δὲ «πάϊς ἰάχων» ἀσφαλῶς ἂν συνθήσῃ τὸν προρρηθέντα νηπίαχον. Ἐν δὲ τῷ «πατρός ὄψιν ἀτυχθεῖς» λείπει πρόθεσις ἢ ἱ-κα-τ-α ἢ ἡ-δ-ι-α, ἵνα λέγῃ ὅτι ταραχθεῖς καὶ ἐκπλαγεῖς διὰ τὴν ὄψιν ἢ πρὸς τὴν ὄψιν τοῦ πατρός. Διὸ καὶ ἐν τῷ «ἵπποι ἀτυζόμενοι πεδίοιο» λείπει τοιοῦτον τι, ἵνα λέγῃ ὅτι ταρασσόμενοι ἐπὶ πεδιάδος διὰ στέρησιν ἠνιόχου ἢ πτοῖαν τινά. (η. 468 ς.) Διασάφησις δὲ τοῦ ἀτυχθεῖς οὐ μόνον τὸ ἐκλίνθη-ἐκκλίνει γὰρ τὸ κατ' εὐθὺ ὁ ἀτυζόμενος-, ἀλλὰ καὶ τὸ «ταρβήσας χαλκόν» καὶ ἐξῆς. (η. 470) Ἐν οἷς ὅρα ὅτι τε καιρίως εἶπε δεινόν, ἦτοι φοβερόν, νεύειν τὸν λόφον, εἶγε ὁ παῖς βλέπων ἐτάρβησε, καὶ ὅτι τὸ ἐν ἄλλοις ῥηθὲν «δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν» ἐνταῦθα 2.366 πραγματικῶς ἐξηγήθη. ἐκφοβεῖ γὰρ καὶ τὸν Ἀστυάνακτα ὁ τῆς πατρικῆς περικεφαλαίας λόφος. (η. 469) Τὸ δὲ ἵππιοχαίτης, ὡς καὶ πρὸ τούτου τὸ ἵππιοχάρμης, ἔοικεν ἔχειν καινότερον ἐν τῇ προπααραληγουσῇ τὸ ἱ-κατὰ ἔλλειψιν τοῦ -ε. ἀπὸ γὰρ τοῦ ἵππεία χαίτη γέγονεν. Ἐνταῦθα δὲ χρήσιμον καὶ τὸ «ἵππιος Ποσειδῶν», καὶ τὸ «μὰ τὴν ἄνασσαν ἵππιαν Ἀμαζόνα», ὧν διὰ τοῦ ἱ-κατὰ παραλήγουσα. Ζητητέον δὲ εἰ τοιαύτην ἔχει γραφὴν καὶ ὁ ἵππιος Κολωνός, ὅς ἀπὸ τοῦ ἵππιου Ποσειδῶνος ἔσχε τὸ οὕτω κληθῆναι, ὅπου, φασί, καὶ οἱ ὀρεωκόμοι ἴσταντο, παράσημον αὐτοῖς διὰ τὴν ἐξ ἵππου παρωνυμίαν τὸν τόπον, ὡς εἶκός, κρίναντες. Σημεῖωσαι δὲ καί, ὅτι νῦν λόφον εἰπὼν ἵππιοχαίτην κατωτέρω ἵππουριν κόρυθα λέγει τὴν ἔχουσαν τοιοῦτον λόφον, δηλῶν ὅτι εἶκός ἦν καὶ ἀπὸ χαίτης καὶ ἐξ οὐραῶς δὲ ἵππου τῷ λόφῳ τρίχας ἐνίσσασθαι. Ἰππιοχαίτην δὲ εἶπε λόφον πρὸς διαστολήν τῶν τῆς γῆς λόφων, ὡς εἶγε μὴ οὕτως εἶπεν, ἀδιάρθρωτόν τι ἔλεγεν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τέσσαρας εἶπεν ἐφεξῆς ἀσυνδέτους μετοχάς· τὸ ἰάχων, τὸ ἀτυχθεῖς, τὸ ταραβήσας καὶ τὸ νοήσας, [ὃ καὶ σημείωσαι εἰς σέμνωμα τοῦ βρεφυλλίου. οὐ γὰρ ἀπλῶς εἶδεν, ἀλλὰ τῇ ὄψει καὶ τὸ νοῆσαι παρηκολούθησε κατὰ τὸ «νοῦς ὄρηξ».] (η. 471) Ὅτι ἐν τῷ «ἐκ δ' ἐγέλασε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ» τὸ ἐξεγέλασεν 2.367 ἢ ἀντὶ τοῦ ἔξω καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἐγέλασεν, ἄλλως ἤπερ παρ' Ἡσιόδῳ εὐρηται, ἢ ἀντὶ τοῦ πάνυ ἐγέλασε, πρὸς διαστολήν τοῦ πρὸ μικροῦ μειδιάματος. Καὶ σημείωσαι ὅτι τε πρὸ ὀλίγου μὲν ὁ ἀνὴρ ἐμειδία διὰ τὸν παῖδα, δακρυχέουσα δὲ ἦν ἡ γυνὴ μεριζομένη τὸν παρὰ τοῖς ὑστερον κλαυσίγελων, ἐνταῦθα δὲ γελῶσιν ἀμφοτέρω, μετὰ μικρὸν δὲ ἡ γυνὴ δακρυόεν γελάσασα κεράσει αὐτὴ δακρυόεις τὸν γέλωτα. καὶ ὅτι τὸ «πατήρ τε φίλος» οὐκ ἀφίησι νῦν τὸ ἐγκελάσαι νοηθῆναι ὅλως κατὰ τό, ὡς ἐρρέθη, ἐν Ἡσιόδῳ κείμενον. ἐκεῖ μὲν γὰρ κατὰ ὀργὴν ὁ Ζεὺς ἐξεγέλασεν, ἐνταῦθα δὲ ὁ φίλος πατήρ οὐκ ἂν οὕτως ἐγκελάσοι ἐπὶ τῷ φίλῳ υἱῷ. (η. 473–81) Ὅτι ἀτυχθέντα, ὡς εἴρηται, ὁ πατήρ τὸν παῖδα ἰδὼν αὐτίκ' ἀπὸ κρατός, καθὰ δεδήλωται, κόρυθ' εἶλετο, «καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν», ὃ καὶ αὐτὸ τὸν νηπίαχον ἐξεδειμάτου ὡς οἶα καταστραπτόμενον τῇ ἐκεῖθεν λαμπηδόνι. «αὐτὰρ ὃ γε ὄν φίλον υἱόν», ἦγουν τὸ ἴδιον τέκνον, «ἐπεὶ κῦσε πῆλὲ τε χερσὶν εἶπεν ἐπευξάμενος· θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι παῖδ' ἐμόν, ὡς καὶ ἐγὼ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν, ὧδε βίην τ' ἀγαθὸν καὶ Ἰλίου Ἴφι ἀνάσσειν. καὶ ποτέ τις εἶπησι πατρός δ' ὃ γε πολλὸν ἀμείνων ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα κτεῖνας δῆϊον ἄνδρα, χαρεῖν δὲ φρένα μήτηρ», ὡς τοιοῦτου δηλαδὴ τυχοῦσα παιδὸς ἴσου τῷ πατρὶ ἢ καὶ ὡς πολλὸν ἀμείνωνος. Καὶ ὅρα ὅπως καὶ νῦν ὁ Ἐκτωρ περιαιτολογεῖ καὶ ὅτι ὁ μὲν τοῦ Σοφοκλέους Αἴας ὑπέρφρων πλαττόμενος «γένιοιο πατρὶ ὁμοιος» ἐπεύχεται τῷ υἱῷ, τὴν δὲ τοῦ

ἀμείνωνος αὐξήσιν εἰπεῖν ὀκνεῖ, ὡς μὴ ἐγχωροῦν γενέσθαι οὕτω διὰ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πατρός, Ἐκτωρ δὲ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν καὶ ἀμείνονα γενέσθαι αὐτοῦ ἐθέλει, καὶ οὐχ' ἀπλῶς ἀμείνονα ἀλλὰ καὶ κατὰ πολὺ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι φύσει οἱ ἄνθρωποι τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὸς ἐθέλομεν ἐκπίπτειν δεῦτεροι, τῶν οἰκείων δὲ παίδων ὕστεροι 2.368 παρὰ πολὺ ἐρχόμενοι χαίρομεν. ὅθεν καὶ ὁ πατήρ Ἐκτωρ πρῶτα μὲν ὅμοιον αὐτῷ εὔξατο γενέσθαι τὸν παῖδα, εἶτα καὶ πολλὸν ἀμείνονα. (η. 474) Τὸ δὲ κύσεν, ἦγουν ἐφίλησε, καὶ τὸ πῆλε χερσίν, ἦγουν διεκίνησεν εἰς ἀέρα ὧδε καὶ ἐκεῖ, ἀφέλειαν ὑπογράφει πατρός φιλόπαιδος, κατὰ μόνας χειριζομένου φίλον βρεφύλλιον καὶ διακινουόντος εἰς ἀέρα ἐπὶ συμβόλῳ πετάσματος καὶ ὕψους τινός. [Ἀφελείας δὲ πατρικῆς περὶ βρέφος παράδειγμα καὶ ὁ Λάκων βασιλεὺς Ἀγησίλαος τῷ οἰκείῳ βρέφει περιβεβηκότη κάλαμον καὶ προβεβλημένῳ καλαμίσκον ἕτερον ὡς ἐν σχήματι αἰχμητοῦ ἰπέως τοιοῦτος καὶ αὐτὸς ἀντεπεξίων πολεμικῶ νόμῳ ἐν τῇ κατ' οἶκον αὐλῇ καὶ εἰς τοσοῦτον διὰ φίλτρον ὑποκαταβάς τοῦ βασιλείου ὕψους, φύσεως οὕτω κατασπώσης ὡσπερ αὐτόν, οὕτω καὶ ἄλλους. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ κύω ῥῆμα ἐνταῦθα μὲν φίλημα σημαίνει, ἀλλαχοῦ δὲ τὸ κατὰ γαστρὸς ἔχειν, οἷον «ὑποκουσαμένη τέκεν». Ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου κύειν καὶ ἡ ἐγκύμων καὶ τὸ ἐγκυμονεῖν καὶ κῦμα τὸ γέννημα ὡς ἐκ τοῦ κύημα κατὰ κρᾶσιν, ὡς δηλοῖ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Κερκυόνη τὸ «γέμουσαν κύματος θεοσπόρου», ἦγουν ἐγκυμονοῦσαν ἐκ Ποσειδῶνος. Λέγεται δὲ κύειν ἀποτελεσματικῶς καὶ αὐτὸ τὸ γεννᾶν.] Τὸ δὲ πῆλεν ἔχει καὶ ἀπαρέμφατον, 2.369 κείμενόν που ἐν τοῖς ἐξῆς καθ' ὁμοιότητα τοῦ σφῆλαι καὶ τοῦ ἰῆλαι καὶ τοῦ ἀγῆλαι, οἷον «εὐνάς ἀγῆλαι» παρ' Εὐριπίδῃ, ἀντὶ τοῦ τιμῆσαι, τελέσαι μετὰ ἀγαλλιάσεως. Ὡσπερ δὲ πάλλω ἔπηλα, οὕτω καὶ ψάλλω ἔψηλα, ἐξ οὗ καὶ τὸ ψηλαφᾶν κυριολεκτεῖται, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται. (η. 478) Τὸ δὲ «καὶ Ἰλίου ἴφι ἀνάσσειν» εὐχή ἐστὶ τοῦ φερωνυμηθῆναι τὸν Ἀστυάνακτα κληθέντα παρὰ τὸ ἄστεος ἀνάσσειν, [εἰ καὶ τις παλαιὸς παίζων κωμικώτερον ἐτέρῳ λόγῳ Ἀστυάνακτα ἑαυτὸν ἔφη που ὡς μὴ στύοντα, τουτέστι μὴ πεφυκότα ἐντείνειν τὸ αἰδοῖον κατὰ ἔρωτα, ὅπερ ἄλλος τις Ῥωμαῖος ἀνήρ Ὀμηρικῶς ἠνίξατο, εἰπὼν «οὐ δύναμαι τανύσαι», παίξας τὸ τοιοῦτον ὡς ἐπὶ νευρᾶς τόξου.] Ὀνόματι δὲ ἰσοδυναμεῖ συνήθως καὶ τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον, ἵνα ἦ· βίην τ' ἀγαθὸν καὶ βασιλέα Ἰλίου. (η. 480) Τὸ δὲ «ἐκ πολέμου ἀνιόντα» σολοικοφανές ἐστίν, εἰ μὴ τις ἔξωθεν νοήσει τὸ ἰδὼν ἢ μαθὼν ἢ τοιοῦτόν τι, ἢ προσλάβῃ πρόθεσιν καὶ συντάξει ὑπερβατῶς, οἷον· καὶ ποτέ τις εἶπη πρὸς αὐτόν ἢ δι' αὐτόν ἐκ πολέμου ἀνιόντα. (η. 479) Καὶ σημεῖωσαι ὅτι καὶ νῦν σπεύδοντι καὶ ἀγωνιῶντι προσώπῳ τὸ καινοφανές δέδωκε τῆς συντάξεως. Διὸ καὶ τὴν ἠθοποιίαν ὡσπερ πρὸ ὀλίγου, οὕτω κἀνταῦθα ἐσμίκρυνε, καὶ μᾶλλον ἐνταῦθα, ἡμιστιχίῳ αὐτὴν ἐμπεριγράψας, εἰπὼν «καὶ ποτέ τις εἶπησι, πατρός δ' ὃ γε πολλὸν ἀμείνων». Ἴσως δὲ οὐδ' ἀνέχεται διὰ φιλαυτίαν πλατῦναι αὐτήν. διὸ οὐδὲ ἠῦξατο ἀμείνω αὐτοῦ τὸν παῖδα γενέσθαι, ἀλλὰ φησι «καὶ ποτέ τις εἶπη», καὶ οὐδὲ ἔφη «καὶ ποτέ τινες εἶπωσιν», ἀλλὰ τις, εἷς δηλαδή. οὐ γάρ που οἶεται οὐδ' αὐτὸς δυνατὸν εἶναι ἀμείνω αὐτοῦ γενέσθαι τὸν παῖδα. [Ὅτι δὲ ἐν τῷ «καὶ ποτέ τις εἶπησιν» ἐκτείνεται τὸ τις μετρικῶς διὰ τὸ καταπεραιοῦσθαι 2.370 μέρος ὄν λόγου, καὶ ὅτι τὸ εἶπησι δύναται εἶναι καὶ ἀντὶ τοῦ προσείπη, ὅπερ αἰτιατικῆ συντάσσεται, καὶ ὅτι ἐν τῷ «πατρός δ' ὃ γε ἀμείνων» ὁ ᾄ-ε σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ ᾄ-η νοεῖται, δηλὸν ἂν εἶη.] (η. 480) Ἔναρα δὲ βροτόεντα ἢ παρὰ τὸ βροτός, ὃ δηλοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἵνα δηλοῖ τὰ ἐξ ἀνθρώπων σκῦλα, ἢ παρὰ τὸ βρότος βαρύτονον, ὃ δηλοῖ τὸν μολυσμόν, ἵνα λέγη τὰ ἡματωμένα. (η. 482 ζ.) Ὅτι τὸ «ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσίν ἔθηκε παῖδ' ἑόν. ἢ δ' ἄρα μιν κηῶδεῖ δέξατο κόλπῳ» φιλοφροσύνην φράζει γονέων περὶ βρέφος φίλον. (η. 484) Ὅτι τὸ δακρυόεν γελάσαι τὴν Ἀνδρομάχην πάθος ψυχῆς δηλοῖ χαρᾶ καὶ λύπη σύμμικτον, χαρᾶ διὰ τὰ παρόντα, λύπη διὰ τὰ μέλλοντα. Φησὶ γὰρ «ἢ δ' ἄρα μιν δέξατο κόλπῳ δακρυόεν γελάσασα». Καὶ φασιν οἱ παλαιοί, ὅτι ἐν τῷ «δακρυόεν

γελάσασα» δυνατῶς εἰπὼν ὁ ποιητὴς οὐχ' ἠρμήνευσε, τουτέστιν οὐκ ἔφρασε τὸ νόημα πρὸς σαφήνειαν. Καὶ λέγουσιν αὐτοί, ὅτι οὐχ' ἀπλοῦν τῇ γυναικὶ τὸ πάθος ἀλλ' ἐξ ἐναντίων σύνθετον, ἡδονῆς τε καὶ λύπης. γελᾷ μὲν γὰρ διὰ τὸ βρέφος, ἡ δὲ περὶ Ἑκτορος ἀγωνία εἰς δάκρυα προκαλεῖται αὐτήν, δι' οὗ οἶκτον κινεῖ τῷ ἀνδρὶ, ὡς δηλοῖ εὐθὺς ἐπαχθὲν τὸ «πόσις δ' ἐλέησε νοήσας». (η. 485) Ὅτι καὶ ὁ Ἑκτωρ ἐνταῦθα χειρὶ κατέρεξε τὴν ἄλοχον, ὡς πού τὸν υἱὸν ἢ Θέτις, «ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν». (η. 486 ς.) Ὅτι παραμυθητικὸν ἐξ ἀνδρὸς γυναικὶ τὸ «δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζο θυμῶ· οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἴσαν ἀνήρ» καὶ ἐξῆς, ὡς κατωτέρω κείσεται. [Ἐνθα τὸ «Ἄϊδι προιάψει», φιλούμενον εἰς φράσιν τῷ ποιητῇ, ἔχει ἐν τοῖς πρὸ τούτων που ἀντιπαρακείμενον τὸ «ἐφάμην Ἀιδωνῆϊ προιάψει».] Τὸ δὲ «μή μοί τι» διεκόπη. τὸ γὰρ συνεχῆς «μή τί μοι λίην ἀκαχίζο», ἀντὶ τοῦ μηδαμῶς. Ἀποτροπὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα σοφὴ τοῦ λίκου, εἴτ' οὖν ἄγαν, ἀντεισάγουσα τὸ μέτριον. (η. 488 ς.) Ὅτι γνωματεύει ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω «μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν, οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται». Σῶζει δὲ τινα ὁμοιότητα πρὸς τοῦτο προσεχῶς ἀνωτέρω κείμενον καὶ τὸ «οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἴσαν Ἄϊδι προιάψει». Λέγει δὲ μοῖραν τὸν ἐξ ἀνάγκης θάνατον. Φιλόσοφος δὲ ὁ ῥηθεὶς γνωμικὸς λόγος, δεικνύων, ὅτι ὁ γεγονῶς 2.371 φθείρεται. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐντεῦθεν παρέξεται ὁ χρησμὸς ὁ παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ Περὶ προνοίας, λέγων οὕτω «μοῖραν μὲν θνητοῖσιν ἀμήχανον ἐξαλέασθαι, ἢ ἐπὶ γεινομένοισι πατὴρ Ζεὺς ἐγγυάλιξεν». Οὕτω κερδαίνει τι τῶν τοῦ ποιητοῦ καὶ ὁ Πύθιος, ὡσπερ καὶ ἕτεροι τῶν σοφῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ γνωματεύσας τὸ «μηδὲν ἄγαν», ὃ καὶ αὐτὸ ἐξ Ὀμήρου ἀπενεοσφίσθη προσεχῶς τε εἰπόντος τὸ «μή μοί τι λίην ἀκαχίζο θυμῶ», καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ «μήτ' ἄρ με μάλ' αἴνεε». Τὸ δὲ πεφυγμένον, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κείται, ἐκ τοῦ πεφυγμένον γέγονεν, ἀπελθόντος τοῦ ἔε διὰ τὸ λειότερον τῆς φωνῆς. (η. 489) Τὸ δὲ ἐπὴν ταῦτόν ἐστι τῷ ἐπὶ ἀνὰ καὶ ἐπειδὴν καὶ ἐπεὶ ἄν, ὃ πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη. (η. 490-3) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ Ἑκτορος γυναιξὶ πρέπειν φησὶ τὰ ἑαυτῶν ἔργα κομίζειν κατ' οἶκον, ἅπερ καὶ ἐν ὀλιγίστῳ ἐκτίθεται εἰπὼν· «ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε ἔργον ἐποίχεσθαι, πόλεμος δὲ ἀνδρεσσι μελήσει πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, [τοί], ἤγουν οἴτινες, «Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν». Πολέμαρχος γὰρ ἐν Τρωσὶν ὁ Ἑκτωρ, ὡς ἐν Ἑλλησιν Ἀχιλλεύς. διὸ κατωτέρω ἀνδροφόνου αὐτὸν ὁ ποιητὴς καλέσει, καθά πού καὶ τὸν Ἀχιλλέα. (η. 498) Ἐνταῦθα δὲ καὶ οἰκεῖον εἶναι γυναιξὶ τὴν οἰκουρίαν γνωματεύει ὁ ποιητὴς. ταῦτόν γὰρ τὸ ἐν οἴκῳ ἔργα κομίζειν καὶ τὸ οἰκουρεῖν. Ἔστι δὲ κομίζειν τὸ ἐπιμελείας ἀξιοῦν, ἐξ οὗ καὶ ἡ κομιδὴ. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ κομῶ, ὡς ἐκ τοῦ νεμεσῶ τὸ νεμεσιζῶ καὶ τὸ πολεμίζω ἐκ τοῦ πολεμῶ. Σημείωσαι δὲ ὅτι τῆς πρὸς γυναικῆς Ὀμηρικῆς ταύτης παραγγελίας εὗρηται καὶ παρὰ Ἡροδότῳ παράδειγμα, ἔνθα φησὶν, ὅτι Φερετίμη γυνὴ Βάττου τοῦ χωλοῦ, ἀφικομένη παρὰ τὸν Σαλαμίνιον, ἦτοι Κύπριον, Εὐέλθοντα, ἐδέετο στρατιᾶς ἐπὶ τινα πόλεμον. Ὁ δὲ πολλὰ πρότερον δούς καὶ μὴ θεραπεύων-ἀεὶ γὰρ ἐκείνη τὸ μὲν διδόμενον, φησὶν, ἐλάμβανε καὶ καλὸν ἔλεγε, κάλλιον δὲ ἔκρινε τὸ στρατιᾶν λαβεῖν-, τελευταῖον ἐξέπεμψεν αὐτῇ δῶρον, ἄτρακτον χρύσειον καὶ ἠλακάτην, ἣ καὶ εἴριον 2.372 προσέκειτο, καὶ προσεπέειπεν, ὅτι γυναικῆ τοιοῦτοῖς δωρεῖσθαι χρὴ ἀλλ' οὐ στρατιᾶ θνησκούσῃ ἐκ τῶν τρωμάτων. (η. 492 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι καθ' ὁμοιότητα τοῦ «πόλεμος ἀνδρεσσι μελήσει πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα» εἴρηται ἀλλαχοῦ παρωδηθὲν τὸ «μῦθος δ' ἀνδρεσσι μελήσει πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί», καὶ ἐν ἄλλοις «τόξον δ' ἀνδρεσσι μελήσει». οὕτως ἑαυτὸν ὁ ποιητὴς παρωδεῖ ἐν πολλοῖς. Ὅρα δέ, φασὶν, ἡθῶν διαφορὰν. Ἑκτωρ μὲν γὰρ τὸν πόλεμον ἀνδρεσσί φησι μελήσειν, Ἀλέξανδρος δὲ τῇ γυναικὶ Ἑλένη μέλειν τοῦ πολέμου φησὶ, ἐν οἷς ἔφη ὡς ἡ ἄλοχος παρειποῦσα μαλακοῖς λόγοις ὥρμησεν αὐτὸν εἰς τὸν πόλεμον. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἡ νῦν προαναφωνητικῶ τρόπῳ ῥηθεῖσα

παραίνεις ἔπεισε τὴν Ἄνδρομάχην οἰκουρεῖν καὶ μηκέτι ἐξελθεῖν εἰς τὸν πύργον, ὡς εἶγε ἐξήλθεν ἐν τοῖς ἐξῆς, οὐκ ἂν ἦνεγκεν ἰδοῦσα τὸν Ἑκτορα νεκρὸν ἐλκόμενον μὴ οὐχ' ἑαυτὴν καταρρίψαι τοῦ πύργου, ὅπερ οὐκ ἔχων καθ' ἰστορίαν ποιῆσαι Ὅμηρος, μὴ καὶ εἰς κακόζηλόν τι ἀπεκβῆ, κατέσχευεν αὐτὴν ἔσω τοῦ οἴκου ἀπὸ τῆς ἄρτι πειθαρχήσασαν τῷ ἀνδρὶ. [(η. 493) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «οἱ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν» ἢ πρὸς τὸ πᾶσι κολλητέον καθ' ὑπερβατόν, ἵνα λέγῃ ὅτι πόλεμος μελήσει πᾶσι τοῖς Ἰλιεῦσιν, ἢ συννοητέον αὐτῷ εἰς τὸ «μάλιστα», ἵνα ἦ· ἐμοὶ δὲ πόλεμος μελήσει μάλιστα καὶ ἐπέκεινα τῶν ὅλων Τρώων. (η. 490) Τὸ δὲ «τὰ σαυτῆς ἔργα» πρὸς διαστολὴν ἑτεροίων ἔργων ἐρρέθη. ἔστι γὰρ καὶ πολέμου ἔργον καὶ «ἔργα καλὰ αἰζηῶν» καὶ ἄλλα δὲ μυρία.] (η. 496) Ὅτι οὕτω φίλανδρος ἢ Ἄνδρομάχη, ὥστε καὶ ὑποχωροῦντι τῷ Ἑκτορὶ συμφέρεται πως καὶ οἶον συνεκδημεῖ τῇ ὀράσει ἐχομένη αὐτοῦ. Φησὶ γάρ, ὅτι «οἴκονδε βεβήκει ἐντροπαλιζομένη», ἥτοι συχνὰ ἐπιστρεφομένη, «θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα», περὶ οὗ πρὸ βραχέων εἴρηται. Ἀπάγει μὲν γὰρ αὐτὴν ἢ παραίνεις, ἐπιστρέφει δὲ ἢ εὐνοία. (η. 499–502) Καὶ ἔσω γενομένη θρῆνον παρὰ ταῖς ἀμφιπόλοις ἀπάσαις ἤγειρε, ζῶντα ὀδυρομέναις τὸν Ἑκτορα. Φησὶ γάρ «τῆσι δὲ γόον πάσησιν ἐνῶρσεν. αἱ μὲν ἔτι ζῶν γόνων», ὃ ἔστιν ἐθρήνουν, «Ἑκτορα. οὐ γὰρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο ἵξεσθαι προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν», [οὐ τούτων ἢ ἐκείνων, ἀλλὰ δηλαδὴ 2.373 πάντων, κατὰ τὸ «τάχα γὰρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ πάντες ἐφορμηθέντες».] Καὶ ὄρα ὅπως εὐνοοῦσιν ἐνταῦθα αἱ ἀμφίπολοι τοῖς δεσπόταις. Καὶ φασιν οἱ σοφοὶ χρῆναι τοὺς δεσπότης οὕτω δεσπάζειν ὅπως εὐνοῶνται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, καθὰ πρὸ τούτων οὕτω καὶ νῦν προεκθετικῶς ἀναπεφώνηται τὸ μὴ ὑπότροπον ἐπανελεύσεσθαι τὸν Ἑκτορα, καὶ ὅτι οὐχ' ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἀμφίπολοι Πάτροκλον πρόφασιν κλαίουσιν, ἀληθῶς δὲ τὰ ἑαυτῆς ἐκάστη κήδεα, οὕτω καὶ ἐνταῦθα αἱ οἰκείαι πρόφασιν Ἑκτορα θρηνοῦσιν, ἀλλ' ἐνδιαθέτως οἰκτιζόνται ὡς μηκέτι αὐτὸν ὀψόμεναι. (η. 496) Τὸ δὲ ἐντροπαλιζέσθαι κείσεται πού καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπὶ ἥρωος. (η. 501) Περὶ δὲ τοῦ ὑπότροπος προέγραπται. (η. 499 ς.) Τὸ δὲ γόον, ὃ ἔστι θρῆνον, καὶ γόνων ἀντὶ τοῦ ἐθρήνουν ἔχει τι ψευδοπαρηχήσεως, ὁποῖαι καὶ ἕτεροι προεδήλωνται ταύτοφωσίαν ἔχουσαι ἐν ἀνομοιότητι γραφῆς. (η. 503) Ὅτι τὸν Πάριν ἀναπαυσάμενον, εἶτα κατόπιν τοῦ ἀδελφοῦ σπουδαίως εἰς μάχην ἐξορμήσαντα, ἵππῳ εἰκάζει στατῶ, ὃς εἰωθῶς λούεσθαι ἐπὶ ποταμοῦ καὶ ἐν τῷ ἴστασθαι ἀναπολήσας φανταστικῶς τὰ λουτρὰ καὶ ποθήσας θέει διὰ πεδίου ἀπορρήξας τὰ δεσμά. Φησὶ γάρ· «οὐδὲ Πάρις δήθουνεν», ἤγουν δηθὰ καὶ ἐπὶ πολὺ διέτριψε καὶ ὡς εἰπεῖν ἐβράδυνεν, «ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισι» μετὰ τὸν Ἑκτορα, «ἀλλ' ὃ γ' ἐπεὶ κατέδου κλυτὰ τεύχεα ποικίλα χαλκῶ, σεύατ' ἔπειτα», ἤγουν ὥρμησεν, «ἀνὰ ἄστου ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθῶς». (η. 506–13) Εἶτα ἐπάγων τὴν ῥηθεῖσαν παραβολὴν φησιν «ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ δεσμὸν ἀπορρήξας θέει πεδίοιο κροαίνων, εἰωθῶς λούεσθαι ἐϋρρεῖος ποταμοῖο κυδιῶν. ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται ὤμοις αἴσسونται, ὃ δ' ἀγλαῖηφι πεποιθῶς ῥίμφα ἐγοῦνα φέρει μετὰ τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων, ὡς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης τεύχεσι παμφαίνων ὥστ' ἠλέκτωρ ἐβεβήκει καρχαλῶν, ταχέες δὲ πόδες φέρον». Καὶ σημείωσαι, ὅτι γραφικῶς, ἥτοι ὡς ἐν ζωγραφίας τύπῳ, φράζει καὶ τὴν τοῦ ἵππου παραβολὴν ὁ ποιητής. Ἡ γάρ, ὡς οὗτος, ἀκούων ταῦτα οὐ δοκεῖς ἵππον ὀρᾶν κροαίνοντά τε καὶ κυδιῶντα, ὁποῖα τὰ τῶν εὐγενῶν ἵππων, οἱ καὶ αἰσθάνονται τῆς ἑαυτῶν ἀγλαίας ἕκαστος. εἴποις δ' ἂν καὶ ἀγέρωχον κεφαλὴν βλέπειν ὑψοῦ αἰρομένην καὶ χαίτας ἀγαθοῦ ἵππου ἐν τῷ οὕτω θέειν ἐπικυμαινομένης τοῖς ὤμοις. οὕτω καλλιγραφεῖ καὶ 2.374 τὰ τοιαῦτα Ὅμηρος. Ἰστέον δὲ ὅτι πρὸς μόνην προθυμίαν ἢ παραβολὴ καὶ σπουδὴν δρόμου. Διὸ καὶ εἰπὼν, ὅτι ὥρμησεν ὁ Πάρις ἀνὰ ἄστου ποσὶ κραιπνοῖς πεποιθῶς, εὐθὺς ἐπάγει τὴν ῥηθεῖσαν παραβολὴν. Ἀνδρεῖον

μέντοι οὐδὲ νῦν οὐδὲν ἔχει ὁ Πάρις, ἀλλὰ καὶ εἰς μάχην ἐκτρέχων μετὰ τῆς συνήθους ἀγλαίας πρόεισι. καὶ ἔστιν ὡς ἂν τις σκώψει τὸ τοῦ Τραγικοῦ «ἢ πάλαι γυνή». (η. 504) Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ «κατέδου τεύχεα» ὁμοίως ῥηθὲν τῷ «κατέδου πόλιν». τὸ δὲ ἀπλοῦν αὐτοῦ πρὸ βραχέων ἐγράφη. Τὸ δὲ «ποικίλα χαλκῶ» πρὸς διαστολὴν ἔφη τῶν ἄλλως πολυτρόπως ποικιλλομένων. (η. 506) Στατὸς δὲ ἵππος ὁ τῆς ἀγέλης ἀποσπασθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἐφ' ἱκανὸν στάς καὶ ἀναπαυθεὶς. Τὸ δὲ τοιοῦτον στήναι καὶ τὸ ἵπποστάσιον ποιεῖ καὶ τὸ βουστάσιον καὶ τὸ βούσταθμον, –ἃ καὶ ἐν ἀπλότῃ σταθμοὶ λέγονται, [καὶ σταθμὰ δὲ κατὰ γένους μεταπλασμόν]–καὶ τὸν ζωϊκὸν δὲ σηκόν, ὡς οἶον στηκόν τινα εἶναι, ἀφ' οὗ καὶ ὁ ναὸς σηκός, περὶ ὃν δηλαδὴ ἱερεῖα ἴστανται. Ἀκοστήσαι δὲ τὸ πολυκριθῆσαι κατὰ τοὺς παλαιούς, ἦγουν τὸ κριθιάσαι. ἀκοσταὶ γὰρ αἱ κριθαί, ὅπερ, φασίν, ἐξ Ὀμήρου μὲν οὐ δέικνυται, παρὰ δὲ γε Νικάνδρῳ καὶ ἄλλοις κεῖται. Οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ πάσας τὰς τροφὰς παρὰ Θεσσαλοῖς ἀκοστὰς λέγεσθαι. Ἄλλοι δὲ ἀκοστήσαι φασὶ τὸ σχεῖν ἄχος ἐν τῷ ἴστασθαι, ἔνιοι 2.375 δὲ τὸ λαβεῖν ἄχος [ἢ μᾶλλον, κατ' αὐτοὺς καὶ τοῦτο εἰπεῖν, ἄκος] τῇ στάσει καὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀπολαύσει, ὡς τὸ «πίον τ' ἀκέοντό τε δίψαν». [Ἔτεροι τὸ ἀκολάστως διατεθῆναι, ἵνα ἢ ἀκολαστῆσαι καὶ ἐν συγκοπῇ ἀκοστήσαι.] Ἄλλοι δὲ τὸ ἡσυχάσαι παρὰ τὸ ἀκῆν, ἦγουν ἡσύχως, στήναι. Τινὲς δὲ γράφουσιν ἀγοστήσας, ὃ ἔστι ῥυπανθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φαντασάμενος τὰς συνήθεις νομάς καὶ τὰ πρῶν λουτρά, καὶ φασὶν ὅτι γοῖτος λέγεται ὁ ῥύπος, ὅθεν καὶ τὸ ἀγοστήσας γίνεται. [Ἡ δὲ φάτνη παρὰ τὸ φαγεῖν γίνεται, ὡσπερ αὖ ἡ κάπη ἐκ τοῦ κάπτειν, ὅπερ ἔστιν ἐσθίειν, οἶον «ἰππεῖησι κάπησι». Χρήσις δὲ τοῦ κάπτειν καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ. «ἐνέκαψε» γὰρ φησὶν ἐκεῖνος.] (η. 507) Τὸ δὲ «ἀπορρήξας δεσμόν» γενναιότητα ἵππου δηλοῖ οὕτω βιασαμένου τὸ ἐλεύθερον. Τὸ δὲ θείει διὰ μέτρον οὕτω γράφεται, καθὰ καὶ τὸ πλέειν πλείειν λέγεται. Τὸ δὲ πεδίοιο ἢ τῷ θείει συντακτέον, ἵνα λέγη· θείει διὰ πεδίου, ἢ 2.376 τῷ κροαίνων, ἵνα ἢ· κατὰ πεδίου κροαίνων, ὃ ἔστι κρούων καὶ κροτῶν κατὰ τῆς πεδιάδος. Ἴππος γάρ, φασίν, εἰς πεδίον. (η. 508) Τὸ δὲ εἰωθῶς κυρίως μὲν ἐπὶ ἀνθρώπων, ὡς καὶ τὸ ἔθος καὶ τὸ ἦθος, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ ἀλόγων. Διὸ καὶ θαρρήσας εἰπεῖν ὁ ποιητῆς ἐπὶ ἵππου τὸ εἰωθῶς παρακατιῶν φησὶν «ἦθεα καὶ νομὸν ἵππων», ὡς τοῦ εἰωθέναι καὶ τοῦ ἦθους συστοίχων ὄντων. Τὸ δὲ εἰωθῶς λούεσθαι ἐπὶ ποταμοῦ ἢ συνοχῇ ἔστι τῆς ὅλης παραβολῆς. Εἰ μὴ γὰρ τοιοῦτος ἵππος ὑποτεθείη, οὐδὲ τὰ λοιπὰ γίνεται τῆς παραβολῆς. Ὅτι δὲ φιλεῖ λούεσθαι ὁ ἵππος, δηλοῖ καὶ Ἀριστοτέλης γράψας, ὅτι φιλόλουτρον ζῶον ὁ ἵππος καὶ φίλυδρον καὶ χαίρει λειμῶσι καὶ ἔλεσι. Τὸ δὲ «ἐϋρρεῖος» δηλοῖ μὲν τὸ εὖ ῥέοντος, πάνυ δὲ ἔστι τραχὺ καὶ πεζῷ λόγῳ δύσχρηστον. λειότερον δὲ αὐτοῦ τὸ εὐρείτης, τραχὺ δὲ ὅμως καὶ αὐτό. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ νῦν τέσσαρες ἀσύνδετοι παράκεινται μετοχαί· τὸ ἀπορρήξας, τὸ κροαίνων, τὸ εἰωθῶς λούεσθαι καὶ τὸ κυδιῶν. (η. 509) Ἐν ᾧ ἔστιν ἐνθυμηθῆναι, ὡς κυδιᾶν μὲν ἴσως καὶ κυδροῦσθαι λέγοιτο ἂν ἵππος οἷά τις φιλητός. ἐπεὶ καὶ ἐκ τοῦ κύω, τὸ φιλῶ, τὸ κύδος. κύδιμος δὲ ἢ κυδάλιμος ἢ κύδιστος οὐκ ἂν λέγοιτο. Τὸ δὲ «ὑψοῦ κάρη ἔχει», ὃ ἔστιν ὑψαυχενεῖ, καὶ τὸ «χαῖται ὡμοῖς αἴσسونται», τοῦ κυδιῶν εἰσὶν ἐρμηνευτικά. Ἴππος γὰρ κυδιᾶ, οὗ ἡ κεφαλὴ τε ὑψοῦ αἴρεται καὶ αἱ χαῖται ὡμοῖς αἴσسونται. (η. 510 ς.) Τὸ δὲ «ὃ δ' ἀγλαίη πεποιθὼς ῥίμφα ἐ γοῦνα φέρει» σχῆμά ἐστι καινοπρεπὲς ἐπὶ καινῷ ῥηθὲν καὶ αὐτὸ πράγματι, ταύτῳ δ' εἰπεῖν, σολοικοφανές. Ὄφειλε μὲν γὰρ ἢ εἰπεῖν, ὅτι ὃ δ' ἀγλαῖα πεποιθὼς ῥίμφα θείει ἢ κροαίνει ἢ φέρεται γόνασιν ἢ τοιοῦτόν τι, ἢ καὶ ἄλλως ἀπὸ αἰτιατικῆς ἀρξάμενος οὕτω πως φράσαι· τὸν δ' ἀγλαῖα πεποιθότα ῥίμφα, ὃ ἔστιν εὐκόλως καὶ κούφως, τὰ γοῦνα φέρει. 2.377 Ὁ δὲ καινοπρεπῶς κἀνταῦθα σχηματίζων ὡς ἐν σχεδιασμῷ ἔμιξεν ἀμφοτέρας τὰς συντάξεις, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς μιᾶς, ἥς ἢ εὐθεῖα κατάρχει, καὶ καταλήξας εἰς τὸ τέλος τῆς ἐτέρας τῆς κατὰ αἰτιατικὴν προοιούσης, συναγλαϊζόμενος οἶον τῷ φραζομένῳ πράγματι καὶ ὅλος αὐτοῦ γενόμενος καὶ τῆς

ἀκολουθίας οὕτω λαθόμενος, οἷς γέγηθε, καὶ ἀγάλλων τὸν ἀκροατὴν τῇ καινοπρεπείᾳ τοῦ σχήματος. Τινὲς δὲ γε ὑπερπαθοῦντες οἷον Ὀμήρου, εἰ σόλοικα φθέγγεται, θεραπεύουσι διὰ προθέσεως τὸ σολοικοφανές, φάμενοι, ὅτι ὁ ἵππος ρίμφα ἔκατὰ γοῦνα φέρει, ἵνα λέγῃ ὅτι ὁ ἵππος τῇ ἀγλαίᾳ θαρρῶν εὐκόλως ἑαυτὸν φέρει τοῖς γόνασι. Καὶ ἴσως ὥσπερ ἐν τῷ «πεδίοιο κροαίνων» λείπει πρόθεσις, ὡς ἔρρεθη, καὶ ἐν τῷ «λούεσθαι ποταμοῖο», οὕτω καὶ ἐν τῷ γοῦνα ἐνόμισαν ἐνδεῖν τὴν ἄ-κ-α-τ-α πρόθεσιν. Ἔτεροι δὲ μεταγράφουσι «ρίμφ' ἐὰ γοῦνα φέρει». Οἱ δὲ τοιοῦτοι λέγουσιν οὐδέν. Οὔτε γὰρ τὸ «ἔ» ἀντὶ τοῦ ἑαυτὸν Ὀμηρικόν ἐστιν ἢ ὅλως ὀρθόν, ὅπερ οἱ προσεχῶς ἀνωτέρω πρῶτοι θεραπευταὶ εἶπον, οὔτε ὅπερ οἱ μετ' αὐτοῦ οὔτοι δεῦτεροι, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἵππος τὰ οἰκεῖα γόνατα φέρει, ἐμφαίνει Ὀμηρικὴν ἰδιότητα. αὐτὸν γὰρ μᾶλλον φέρουσι τὰ γόνατα συντόνως θέοντα, ὡς Ὀμήρῳ ἀρέσκει. Δεῖ γὰρ εἰδέναι ὅτι ὁ ποιητὴς εἴωθε τὰ σπουδαίως θέοντα λέγειν ὑπὸ τῶν ποδῶν φέρεσθαι, ὡς ἐν ἄλλοις τε δηλοῖ καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «ταχές δέ», ὡς ἔρρεθη, «πόδες ἔφερον τὸν Ἀλέξανδρον». Τινὲς δὲ φασὶ τὸν τοῦ Ἀριστάρχου ἀναγνώστην Ποσειδώνιον ρίμφαε λέγειν ἐν ἐνὶ τρισυλλάβῳ μέρει λόγου, πλεονάσαντος, φησίν, ἐν παρολκῇ τοῦ ἔ, ὡς ἐν τῷ «ἠὲ σὺ τόνδε δέδεξο». καὶ αὐτοὶ μὲν τοιαῦτα. Ὁ δὲ Ὀμηρικὸς ἀνὴρ ἡδῖον 2.378 ἀκούει ἂν καὶ νῦν καινοφωνοῦντος ἐλλόγως τοῦ ποιητοῦ τὰ ἀστεῖα ταῦτα σολοικοφανῆ ἢ περ ἀνέχοιτο Ἀττικῶς φθεγγομένων ἀκροᾶσθαι τῶν ἐπιδιορθουμένων αὐτόν. Σημείωσαι οὖν ὅτι ἐν τῷ «ὁ δ' ἀγλαίᾳ πεποιθώς» λείπει ῥῆμα τῆς τοιαύτης εὐθείας καὶ ἔμεινεν ἀναπόδοτος ἢ ἔννοια, ὡς οἷα μὴ εὐπορήσαντος τοῦ ποιητοῦ ἐκ τοῦ παραντίκα διὰ τὸ σχεδιάζειν εἰπεῖν ῥῆμα καιριώτερον καὶ διὰ τοῦτο τραπέντος εἰς ἕτερον νόημα, ὅπερ ἐστὶ τὸ φέρει αὐτὸν τὰ γόνατα. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τῆς καινοπρεπείας τοῦ σχήματος αἴτιον. Τὸ δὲ ἀγλαίᾳ πεποιθώς καὶ ποσὶ πεποιθώς ὅμοιον τῷ ἀλκί πεποιθώς. Ὡς γὰρ οἶδε λέων ἄλκιμος ὢν, οὕτω καὶ ὁ ῥηθεὶς ἵππος, ὅτι ἀγλαός, καὶ ὁ Πάρις, ὅτι ποδώκης. (ἠ. 512 ς.) Τὸ δὲ «καταβεβήκει Περγάμου ἄκρης» μετάληψις ἐστὶ τοῦ «ἄκρης πόλεως». ἐν ἑκατέρῳ γὰρ ἡ ἀκρόπολις νοεῖται. Φανερώς δ' ἐνταῦθα θηλυκῶς ἡ Πέργαμος, εἰ καὶ ἐν ἄλλοις οὐδετέρως τὸ Πέργαμον. Τὸ δὲ «τεύχεσι παμφαίνων» νεόσμηκτά τε δηλοῖ τὰ ὄπλα τοῦ Πάριδος, ἐπεὶ πρὸ ὀλίγου, ὡς ἔρρεθη, ἐπεμελεῖτο αὐτῶν, καὶ ὀπλίτην δὲ νῦν ἀντὶ τοξότου αὐτὸν παριστᾷ. ἔοικε γὰρ καὶ αὐτὸς τοῦ τοξεύειν καταγνώνας. διὸ ρίψας τὰ τόξα παμφαίνει τεύχεσιν. Ἠλέκτωρ δὲ ἀντὶ τοῦ ἥλιος, ὡς δὲ Ἀπίων φησίν, ὁ λάμπων ὡς ἠλεκτρον, ὅπερ οὐκ ἂν τις ῥᾶον ἀποδέξαιτο, τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι οὐκ ἔδει τὸ μὲν τοῦ Ἑκτορος βρεφύλλιον ἀστὲρι εἰκάσαι, ἠλέκτρῳ δὲ τὸν θεοειδῆ Ἀλέξανδρον. Μάλιστα μὲν οὖν θαυμαστὴν τὴν παραβολὴν ταύτην, ὅτι ἐκ ταπεινοῦ τοῦ κατὰ τὸν ἵππον λόγου μετέωρος ἦρται ὁ Πάρις τῇ κατὰ τὸν ἠλέκτορα ἥλιον παραβολῇ, ὡς πού καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἀπὸ ζωϊκῆς παραβολῆς θειοτέραις εἰκασίαις ἐσεμνολόγησεν ἢ ποιήσας. Τεχνικῶς δὲ ὁ ποιητὴς τὴν μὲν κατὰ 2.379 τὸν ἀγλαὸν ἵππον παραβολὴν πλατὺ διεσκεύασεν, ἀπεστένωσε δὲ τὴν κατὰ τὸν ἥλιον. Ἡ μὲν γὰρ ταπεινὴ οὔσα ἠθέλε τριβὴν λόγου ἐκφραστικὴν, τὸ δὲ κατὰ τὸν ἥλιον οὐχ' οὕτω ῥᾶδιον ἀπλῶς ἐνταῦθα ἦν. Καὶ ἄλλως δέ, ἐκκλίνων τὸ κατὰ τὴν φράσιν ὁμοειδὲς τὴν μὲν τῶν παραβολῶν ἐπλάτυνε, τὴν δὲ ἑτέραν κατεσμίκρυνε μυστηριωδῶς, ὡς οὐκ ἂν τις φράση γοργότερον. Γίνεται δὲ ἠλέκτωρ ἥλιος ἢ παρὰ τὸν χρυσοφαῆ ἠλεκτρον ἢ καὶ ὅτι ἀνατέλλων ἀποστερεῖ λέκτρον ἢ τοι λέχους καὶ κοίτης τοὺς ἐργατικούς, ὡς οἷα τις ἀλέκτωρ ὢν, εἶτα ἠλέκτωρ κατὰ τροπὴν [ἐκφεύγουσαν τὴν πρὸς τὸν ἀλέκτορα συνέπτωσιν.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος λόγῳ ἐρεθισθεὶς οὐ μόνον τοῦ οἰκουρεῖν ἀπήχη, ἀλλὰ καὶ ἀνδραγαθήσει μετ' οὐ πολὺ. (ἠ. 514) Τὸ δὲ καρχαλόων, ὃ ἐστὶ χαίρων, εἰς χάρμην τὴν ἀληθῶς ἀπιέναι τὸν Πάριν δηλοῖ. Ἔστι γὰρ κυρίως χάρμη μάχη, ἣν ὑποδύεται τις οὐχ' ὑποπτήσων ἀλλὰ καρχαλόων καὶ χάρμα ἔχων, καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, μελπόμενος Ἄρηϊ. (ἠ. 516) Ὅτι ὀαρίζειν τὸ ὀμιλεῖν ἐν λόγοις.

Φησὶ γὰρ «ἔνθα Ἐκτωρ ἦ ὀάριζε γυναικί», τουτέστι διὰ λόγων ὠμίλει. πολλαχοῦ δὲ περὶ τῆς τοιαύτης δηλοῦται λέξεως ἔν τε τῇ Ἰλιάδι καὶ τῇ Ὀδυσσεΐα. Παράγωγον δὲ αὐτῆς ὁ ὀαριστὺς καὶ ὀαριστής, ὁ ὀμιλητής. Προϋπάρχει δὲ τῶν τοιούτων τὸ αἰρίειν καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ ἄορ καὶ ἡ ξυνάορος καὶ ὁ ξυνάορος. ὅθεν ἐν μεταθέσει τὸ ὀαρίζειν καὶ τὰ, ὡς ἐρρέθη, ἐξ αὐτοῦ. (η. 518) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, τὸ ἠθεῖος, περὶ οὗ καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, λέξις ἐστὶ συγγενική, ὡς καὶ τὸ θεῖος. Ἔστι δὲ προσφώνησις νεωτέρου ἀδελφοῦ πρὸς παλαιότερον. 2.380 Ἐλήφθη δὲ κατὰ παράκλησιν ὕστερον παρά τισι καὶ ἀντὶ τοῦ θεῖος, ὃ δηλοῖ τὸν θαυμαστόν, [πλεονάσαντος τοῦ ἠ, ὡς καὶ ἐν τῷ ἠβαιόν καὶ ἠλύγη καὶ ἠμύω. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους κεῖται καί, ὅτι ἠθεῖους τοὺς ὁμοτρόπους φαμέν τῷ τὰ αὐτὰ ἦθη ἔχειν καὶ ἐν ὁμοίοις ἠθεσι καταγεγονέναι. Παρ' ἐνίοις γάρ, φησί, τὰ ἔθη ἦθη λέγεται. Τινὲς δέ, φησί, τὴν φωνὴν ἐκ συγγενοῦς λέγουσι πρὸς τινα πρεσβύτερον φιλοφρόνως ἀναφέρεσθαι. ἀντισπᾶ δὲ πως τὴν ἔννοιαν Εὐμαιοὺς λέγων περὶ Ὀδυσσεῶς τὸ «ἀλλά μιν ἠθεῖον καλέω».] Ἐν δὲ τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου κεῖται, ὅτι ἴσως τὸ θεῖος, τὸσημαντικὸν ἐπαίνου, πλεονασμῶ τοῦ ἠ ἠθεῖος γέγονε, καὶ ἔστι προσφώνησις ἔχουσα τινα σεβασμὸν. Συγχέεται δὲ παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον ἡ λέξις. Ἔστι δὲ τὸ μὲν τέττα φίλου, τὸ δὲ ἄττα τροφῆς, τὸ δὲ πάππα πατρός, τὸ δὲ ἠθεῖε ἀδελφοῦ. Φησὶ γοῦν ὁ Πάρις πρὸς Ἐκτορα «ἠθεῖε, ἦ μάλα δὴ σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω δηθύνων», ἠγουν βραδύνων ἐγὼ κωλύω σε σπεύδοντα. Ὅρα δὲ ὅτι κολακεύων καιρίως καὶ ὁ Πάρις ψεύδεται. Εἰδὼς γὰρ ὅτι ὁ Ἐκτωρ διὰ τὰ φίλτατα ἠργησεν, ὡς ἐκείνου τοῦτο προειπόντος, ὅμως ἐνταῦθα εἶπεν ἐπέχεσθαι τὸν Ἐκτορα σπεύδοντα, ὡς αὐτοῦ δὴ τοῦ Πάριδος δῆθεν βραδύνοντος. Τὸ δὲ «ἦ μάλα δὴ σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω» ἐρεῖ ἂν ὁ ἐμποδὼν τινι πρὸς ἔργον γινόμενος. (η. 519) Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ τὸ ἐναίσιμον ἀντὶ τοῦ καθήκοντος. Φησὶ γὰρ «οὐδ' ἠλθον ἐναίσιμον, ὡς ἐκέλευες». μετ' ὀλίγα δὲ ἐν τῷ «ἀνὴρ ὃς ἐναίσιμος εἶη» τὸν δίκαιον ἢ συνετὸν ἢ λέξις δηλοῖ. [Ἐνταῦθα δὲ ὅρα ὡς, εἰ καὶ αἴσα τριχῶς λέγεται, ἐπὶ τε εἰμαρμένης, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, καὶ ἐπὶ τοῦ καθήκοντος εἶτ' οὖν προσήκοντος, ὡς καὶ αὐτὸ πολλαχοῦ κεῖται, καὶ ἐπὶ μερίδος δέ, ὡς τὸ «λαχὼν ἀπὸ ληΐδος αἴσαν», ἣτις αἴσα καὶ μοῖρα λέγεται, 2.381 καθ' ὃ σημαίνοντο καὶ μοῖραν κρεῶν φαμεν. Εἰ γοῦν καὶ τριχῶς οὕτως ἡ αἴσα νοεῖται, ἀλλὰ τὸ ἀπ' αὐτῆς σύνθετον τὸ ἐναίσιμον μονάζειν δοκεῖ. οὔτε γὰρ μόρσιμόν τι δηλοῖ οὔτε μερίδα, μόνον δὲ τὸ κατ' ἀρετὴν καθήκον. Ὁ μέντοι αἴσιος οἰωνὸς καὶ ὁ ἀπαίσιος ἐκ τῆς καθ' εἰμαρμένην αἴσης παρονομάζονται, ὥσπερ καὶ ὁ αἴσιος ὄρνις καὶ ἡ αἰσία τύχη καὶ εἶ τι ἄλλο τοιοῦτον. Ἔστι δὲ πού τοῦτο καὶ κατὰ τὸ ἐναίσιμον, ὡς καὶ ὅτε φησὶν, ὡς πολλοὶ ὄρνιθες πέτονται, οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι, ἠγουν σημαίνοντες τι μέλλον.] (η. 520–3) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι κολακευθεῖς, ὡς εἴρηται, ὁ Ἐκτωρ, ὃν μέγαν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς φησὶν ἐν τῷ «μέγας κορυθαίολος Ἐκτωρ», ἀνταποδίδωσιν εὐθύς τὸ ὅμοιον καὶ ἀντικολακεύων ψεύδεται καὶ αὐτός. Ἐπικρύπτων δὲ καὶ πάλιν ὑπούλως τὸ πρὸς μάχην ἀχρεῖον τοῦ ἀδελφοῦ οὐκέτι μὲν χόλον αὐτὸ καλεῖ, ὡς πρὸ μικροῦ ὠνόμασεν εὐφημότερον, ἐκούσιον δὲ ἀμέλειαν αὐτὸ λέγει, καὶ ἄλκιμον αὐτὸν καλέσας ὅμως οὐκ ἐθέλειν φησὶ μάχεσθαι. Τοῦτο δὲ ποιεῖ στρατηγικῶς, εἰς μάχην θαρρύνων αὐτὸν ἀμφοτέρωθεν, οἷς τε φθάσας ὠμίλησε σφοδρότερον καὶ οἷς ἄρτι μιλίχιος προσφέρεται. Καὶ τοίνυν ἀνύει τι μέγα μετὰ μικρὸν Ἀλέξανδρος, ἀνελὼν τὸν τοῦ κορυνήτου Μενέσθιον, οὐ τοσοῦτον ὡς προπέτης καὶ ὡς ἀναπεπαυμένος, ἀλλ' ὡς λόγῳ συνήθως ἐρεθισθεῖς. Τοιοῦτον γὰρ ὡς πολλαχοῦ φαίνεται ἡ παραίνεσις. Ἔστι δ' ἐνταῦθα τὰ τοῦ Ἐκτορος πρὸς τὸν Πάριν τοιαῦτα «δαιμόνιε, οὐκ ἂν τίς τοι ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος εἶη, ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι, ἀλλὰ ἐκὼν μεθίης τε καὶ οὐκ ἐθέλεις». (η. 523–5) Εἶτα καὶ ἑαυτοῦ ὑπερλαλῶν, ἐφ' οἷς ἤδη προκατηγόρησε τοῦ Πάριδος, φησὶ διὰ λύπην ἐκεῖνο ποιῆσαι, ὡς δι' αὐτόν, καθὰ κατωτέρω κείσεται,

αίσχυνόμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «δαιμόνιε, οὐκ ἄν τις τοι ἀνήρ» καὶ ἐξῆς ὅλον τὸ ῥηθὲν χωρίον, πρὸς ἀμελητὴν ἀνδρεῖον οἰκεῖον ῥηθῆναι, καὶ ὅτι 2.382 τὸ «ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι» κομματικὴ παράφρασις ἐστὶ τοῦ «οὐκ ἄν τις σοι ἀνὴρ ἔργον ἀτιμήσειε μάχης», ὡσπερ τὸ «καὶ οὐκ ἐθέλεις» ἐρμηνεία ἐστὶ τοῦ «ἀλλὰ ἐκὼν μεθίης» ἦγουν ἀμελεῖς. ὅθεν καὶ μεθίμων ὁ ἀμελητὴς καὶ μεθημοσύνη ἢ ἀμέλεια καὶ μέθυ ὁ εἰς μεθημοσύνην ἄγων οἶνος καὶ μέθη τὸ ἐκεῖθεν πάθος. Γράφεται δὲ καὶ νῦν τὸ μεθίης ἐν τῇ ληγούσῃ καὶ διὰ τοῦ ῥη, ὡς τὸ τίθημι τίθης κατὰ λόγον ἐνεστῶτος, καὶ διὰ διφθόγγου δὲ ὡς παρατατικός, ὁμοίως τῶ ἐτίθεις. Ἐναίσιμος δὲ ὁ κατὰ τὸ δέον φρονῶν. (η. 522) Τὸ δὲ ἔργον μάχης πρὸς διαστολὴν ἐτέρων ἔργων εἴρηται, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ δηλοῦν τὴν γεωργίαν κατ' ἐξοχίην, ἐξ οὗ καὶ ἐργάζεσθαι τὸ γεωργικῶς πονεῖσθαι, καὶ ὁ παρὰ Σοφο

κλεῖ ἐργάτης καὶ ὁ παρὰ Θεοκρίτῳ ἐργατίνας. Τὸ δὲ ἀτιμήσει πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ ἀτίμητος, ὃ δηλοῖ παρ' Ὀμήρῳ τὸν ἄτιμον ἐν τῶ «ὡσεὶ τιν' ἀτίμητον μετανάστην». καὶ ἔστι τὸ θέμα αὐτοῦ δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων, ὡς ἡ Ὀδύσεια σαφῶς δηλοῖ. οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον ἐν τρίτῃ συζυγίᾳ τὸ ῥῆμα τοῦτο τιθέασιν. ἀτιμῶ γὰρ ἀτιμώσω φασίν. (η. 523–5) Ὅτι γοργὸς λόγος 2.383 ἐνταῦθα καὶ καίριος, ἐν οἷς ὁ Ἐκτωρ, ὡς ἐρρέθη, ἀπολογεῖται, ἀνθ' ὧν φθάσας ἦσχυνε τὸν Ἀλέξανδρον. Φησὶ γὰρ «τὸ δ' ἐμὸν κῆρ ἄχνηται ἐν θυμῷ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω πρὸς Τρώων, οἱ ἔχουσι πολὺν πόνον εἵνεκα σεῖο». Συντομώτατα γὰρ ἐνταῦθα ὁ Ἐκτωρ καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν Τρώων λαλεῖ, μονονουχὶ λέγων ὡς οὔτε οἱ Τρώες μεμπτέοι καταλέγοντές σου, ὡς πολλὰ πονοῦντες διὰ σέ, οὔτ' αὐθις ἐγώ, ὁ ἀντὶ σοῦ ἀκούων ἐξ ἐκείνων αἰσχύνῃς ἄξια, ὡς δυνάμενος μὲν ἐκθεραπεῦσαι τὸ σὸν κακόν, μὴ ἐθέλων δὲ διὰ τὸ πρὸς σέ φίλτρον. (η. 523) Ὅρα δὲ τὸ «ἐμὸν κῆρ ἄχνηται ἐν θυμῷ». Ἔοικε γὰρ νῦν διαφορὰν τινα ἔχειν τὸ κῆρ, ἦγουν ἦτορ, καὶ ὁ θυμός, ἦγουν ἡ ψυχὴ. καὶ τοίνυν τινὲς ἦτορ καὶ ἐνταῦθα τὴν καρδίαν νοοῦσι. δύναται μὲντοι τὸ ἐν θυμῷ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐν ὀργῇ νοηθῆναι. Ἄλλοι δὲ τῶν παραφραζόντων ἦτορ μὲν συνήθως τὴν ψυχὴν φασί, θυμὸν δὲ τὴν διάνοιαν (η. 524) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ὑπὲρ σοῦ αἴσχε' ἀκούω», ληφθὲν ἀντὶ τοῦ διὰ σέ, καὶ ὡς ἄν τις εἴποι χάριν σοῦ. (η. 526) Ὅτι ὁ μετὰ ἔχθραν σπενδόμενος εἴποι ἂν τὸ «ἀλλ' ἴομεν, τὰ δ' ὀπισθεν ἀρεσσόμεθα», ἦγουν ὕστερον φιλιωσόμεθα, ἐκ τοῦ ἀρῶ ἀρέσω, ἦγουν εἰς φιλίαν συναρμόττω, [ἐξ οὗ καὶ ἀρεστήρ, εἶδος πέμματος ἀρέσκοντος, ὡς εἰκός,] καὶ ἀρθμός ἢ φιλία, καὶ ἀρθμιος ὁ φιλιωθείς. πολλαχοῦ δὲ ἡ τοιαύτη λέξις κεῖται, ἀφ' ἧς καὶ ἀρέσαι παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ συγκαταθέσθαι. ὅθεν καὶ τὸ εὐαρεστεῖν 2.384 καὶ τὸ ἀρέσκειν καὶ ὁ ἄρεσκος. Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ ἴομεν, ἀντὶ τοῦ ἔλθωμεν, ληφθὲν ἀντὶ ἐνεστῶτος, ὡς τὸ τίομεν, κυλίομεν, καὶ τὰ τοιαῦτα. (η. 528) Ὅτι κρατῆρα στήσεσθαι ἐλεύθερον λέγει τὸ ἐν εἰρήνῃ παυσάμενον πολέμου καθ' ἡσυχίαν τρυφήσαι. (η. 528 ς.) Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι τὸ τοῦ Ἐκτορος ἐμβριθὲς καὶ φιλάληθες. Ἐκολάκευσε μὲν γὰρ τὸν ἀδελφόν, ὡς προσεχῶς ἐρρέθη, καὶ ἀρέσεσθαι ὑπέσχετο, πλὴν οὐ σήμερον ἢ αὔριον ἢ ἐγγὺς που ἡμερῶν, ἀλλ' ὅτε κρατῆρα στήσονται ἐλεύθερον ἐκ Τροίας ἐλάσαντες Ἀχαιοὺς, ἦτοι ἐξελάσαντες. Δῆλον γὰρ ὡς πρὶν ἢ τοῦτο γενέσθαι, οὐ παύσηται ἂν ἐν καιρῷ αἰσχύνων, εἰ δεήσει, τὸν ἀδελφόν, καὶ τὸ ἀρέσεσθαι ἀπολεγόμενος. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ στήσειν κρατῆρα τὸ πιεῖν δηλοῦται, ὡς καὶ ἐκ τοῦ στήσειν τράπεζαν τὸ φαγεῖν. 2.385 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΗΤΑ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ Ὅτι τῆς ἦτα ραψωδίας ἢ μὲν ἔποχος ἡρωϊκῶ ὕψει ἐπιγραφὴ τοιαύτη· Ἦτα δ' Αἴας πολέμιζε μόνω μόνος Ἐκτορι δίω. ἢ δὲ πεζεύουσα αὕτη· Ἐκτορος καὶ Αἴαντος μονομαχία. (η. 2 ς.) Ὅτι προθυμίας πολεμικῆς φραστικὸν τὸ «ἐν δ' ἄρα θυμῷ ἀμφοτέρωι μέμασαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι». Καὶ ὅρα τὴν τῶν ῥημάτων τούτων παράλληλον θέσιν, ὡς καὶ τὴν τῶν ὀνομάτων ἐν τῶ «πόλεμόν τε μάχην τε». Τοῦ δὲ μέμασαν θέμα οὐ τὸ μαιμῶ, οὐδ' ὁ μέλλων μαιμήσω, ἀλλὰ τὸ μῶ, τὸ πρωτότυπον τοῦ μαιμῶ. τοῦ δὲ τοιούτου μῶ παράγωγα καὶ ἡ μαῖα

καὶ ἡ μήτηρ, ἤδη δὲ καὶ ἡ Μοῦσα. οὐ γὰρ ἀξύμβατα τὸ μῶ, ἤγουν ζητῶ, καὶ τὸ μῶ, ὃ ἔστι προθυμοῦμαι. (η. 4–6) Ὅτι τὸν Ἔκτορα καὶ τὸν Πάριν βραχὺ τι ἀποχωρήσαντας τοῦ πολέμου, εἶτα ἐπανελθόντας, φανῆναι λέγει τοῖς Τρωσίν, ὡς ὅτε «θεὸς ναύτησιν ἐελδομένοισιν ἔδωκεν οὔρον, ἐπεὶ κε», ἤγουν ἐπειδάν, «κάμωσιν εὐξέστης ἐλάτῃσι πόντον ἐλαύνοντες, καμάτῳ δ' ὑπὸ γυῖα λέλυνται». Καὶ ὄρα παρήχησιν καὶ ἐνταῦθα, ἔτι δὲ καὶ 2.386 ἐτυμολογίαν ἐν τῷ «ἐλάταις ἐλαύνοντες», καὶ ὅτι τὸ «ὑπὸ γυῖα λέλυνται» λυσιμελῆ δηλοῖ καὶ τὸν κάματον εἶναι, καὶ ὅτι ὅπερ ὁ φορὸς ἄνεμος τοῖς πλέουσι, τοῦτο καὶ οἱ στρατηγοὶ τοῖς στρατιώταις γίνονται παρόντες, τὸ πολὺ τοῦ καμάτου αὐτοῖς παραιρούμενοι, ὡς καὶ ὁ ἄνεμος τοῖς ἐλαύνουσι, καὶ ὅτι ὁ πλείων κάματος στρατιώταις ἔγκειται ἢ περὶ στρατηγοῖς, ὡς καὶ τοῖς κωπηλατοῦσιν ἢ περὶ τῷ ἀνέμῳ. Καλῶς δὲ καὶ ἀνέμῳ εἰκάζονται οἱ ἐκ τῆς ἡνεμοέσεως κατεληλυθότες Τροίης. Εὐξέσται δὲ ἐλάται αἱ κῶπαι πρὸς διαστολὴν τοῦ φυτοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ τῶν κωπηλατούντων πλοῦς δεύτερος κατὰ τὴν παροιμίαν λέγεται πλοῦς, ὡς πρώτου ὄντος τοῦ πλέειν πρὸς ἄνεμον. (η. 5) Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ ῥηθέντος οὔρου καὶ ῥῆμα οὐρίζειν τὸ ἐξ οὔριων πλέειν, δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ «κατ' ὀρθὸν οὔρισας». Δῆλον δὲ καὶ ὅτι διαφορὰ παρ' Ὀμήρῳ τοῦ οὔρου καὶ οὔρου, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται. [Τὸ δὲ «ἐπεὶ κε κάμωσι» χρησιμεύει καὶ εἰς τὸ «ἐπὶν κε κάμω πολεμίζων».] (η. 9–11) Ὅτι Ἄρνη πόλις Βοιωτίας ἢ καὶ ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν νεῶν γραφεῖσα. Ταύτης πολίτης ἐνταῦθα Μενέσθιος ὁ τοῦ κορυνήτου υἱὸς Ἀρηϊθόου, ὃν εἶλεν, ἦτοι ἀνεῖλεν, ὁ Πάρις. Δῆλον δὲ ὅτι κύριον μὲν τὸ Ἀρηϊθός, ἐπίθετον δὲ τὸ κορυνήτης, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἱστορήσει ὁ ποιητής. Διὸ ἐνταῦθα εἰπὼν Μενέσθιον υἱὸν Ἀρηϊθόου, ἐπάγει κατ' ἐπανάληψιν, «ὃν κορυνήτης γείνατ' Ἀρηϊθός». Ἰστορεῖται δὲ ὅτι ὁ κορυνήτης οὗτος διαβάς εἰς Ἀρκαδίαν–ἦν γὰρ ἐκεῖ ἀψιμαχία τις Ἀρκάσι καὶ Βοιωτοῖς τοῖς τούτου πολίταις περὶ γῆς ὄρων–πολλὴν κατεσύρατο λείαν. καταφρόνησιν δὲ αὐτοῦ μεγάλην ἐμβαλόντος τοῖς Ἀρκάσιν, 2.387 ὡς φασιν οἱ παλαιοί, Λυκοῦργός τις, τῶν ἐκεῖ κράτιστος, λόχον καθίσας αὐτόν τε ἀνεῖλε καὶ τὴν παντευχίαν μετὰ τῆς κορύνης ἔλαβε καὶ τὴν λείαν ἐπανεσώσατο. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν ῥηθέντα Μενέσθιον τὸν τοῦ κορυνήτου παλαιότερον εἶναι ὑποπτεύουσι τινες τοῦ Νέστορος, καὶ θαυμάζουσι πῶς οὐκ ἐπεσημήνατο τὸ τοιοῦτον ὁ ποιητής. Ὅπως δὲ κατασκευάζεται τὸ ὑποπτον καὶ ὅπως αὐθις λύεται, μετ' ὀλίγα ἔστιν εὐρεῖν. Ἐν τούτοις δὲ τὸν ἐκ παραινέσεως θερμὸν Πάριν ἐθέλησας εἰς πλεον σερμῆναι ὁ ποιητής αὐτὸν φράζει πρότερον ἀριστεῦσαι κατὰ τοῦ ῥηθέντος Μενεσθίου, εἶτα τὸν μέγαν Ἔκτορα κατὰ Ἡϊονέως. (η. 11 ς.) Ὅτι στεφάνη περικεφαλαίας εἶδος. Φησὶ γοῦν «βάλεν ἔγχρῃ ἀχένα ὑπὸ στεφάνης», ἤγουν ὑποκάτω τῆς στεφάνης. Καὶ κόσμον δὲ ποτε γυναικεῖον ἢ τοιαύτη λέξις δηλοῖ. τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ ἐξοχῆς ὄρους, ὡς ἐν τῷ «ὄν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς χειμάρροος ὥσει». Καὶ στεφάνη δὲ πύργων παρὰ τοῖς ῥήτορσι λέγονται, οἷον «στεφάναν κέκαρσαι πύργων». Διὸ πρὸς διαστολὴν «στεφάνης εὐχάλκου» ὁ ποιητής ἐνταῦθά φησιν. Ὅτι ἀνωτέρω μὲν ἔφη «καμάτῳ ὑπὸ γυῖα λέλυνται», μετὰ τῆς ὕπ-ο προθέσεως ἐπὶ κεκμηκότων ἀνθρώπων, ἐνταῦθα δὲ «ἔλυσε γυῖα» φησίν, ἀντὶ τοῦ ἀνεῖλεν, ἀπὸ τοῦ παρακολουθοῦντος. Λύεται γὰρ τὰ μέλη τῷ πίπτοντι. Φησὶ γοῦν κατωτέρω «χαμάδις πέσε, λῦντο δὲ γυῖα», ὃ ἔστι τὰ μέλη. ἐκ τούτων δὲ σύγκειται τὸ λυσιμελής. Ἐντεῦθεν δὲ λαβόντες οἱ μετ' Ὀμηρον καὶ τὸ θανεῖν καταλύσαι τὸν βίον φασίν. Ἔχει μὲντοι τοῦτο καὶ ἑτέρας ἐννοίας, ἐξ ὧν εἴληπται, οἷον τὴν ἀπὸ 2.388 τοῦ ἐνοδίου καταλύματος τοῦ ἐπ' ἀναπαύσει, καὶ τὴν ἀπὸ οἰκοδομῆς. ὡς γὰρ οἰκία, οὕτω καὶ βίος καταλύεσθαι λέγεται. (η. 14 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «βάλε δουρὶ Ἰφίνοον Δεξιάδην» ἢ Δεξίου τινὸς υἱὸν δηλοῖ πατρωνυμικῶς, ἢ ἐπίρρημά ἐστι τὸ δεξιάδην ἀντὶ τοῦ κατὰ τὰ δεξιά ἢ δεξιῶς. (η. 17 ετ 20) Ὅτι ἀλληγορικῶς καὶ ἐνταῦθα Ἑλλησι μὲν συμμαχεῖ Ἀθηνᾶ, ἢ συνήθης ἀνδρική φρόνησις, Ἀπόλλων δὲ Τρωσίν, ἢ τῆς μοίρας ἰσχύς. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. Ἡ δὲ

Όμηρική δεινότης καὶ τοιόνδε τι βούλεται. Ποιήσας γὰρ τὴν τῆς πρώτης ἡμέρας μάχην ἀπὸ μονομαχίας ἀρξαμένην τῆς τῶν αἰτίων τοῦ πολέμου βούλεται καταπαύσειν αὐτὴν καινότερον ὁμοίως, ἤγουν εἰς τὴν τῶν ἀριστέων μονομαχίαν. Οὐ τοίνυν ἰστορεῖ τοῦτο ἄλλως γενέσθαι ἀλλ' ἢ θεία τινὶ βουλῇ, Ἀθηνᾶς εἰς τοῦτο συμπνευσάντων καὶ Ἀπόλλωνος. Διὸ συνάγει αὐτοὺς εἰς ἓν καὶ οὕτω κυροῦται αὐτοῖς τὸ βούλημα καὶ ξυνίησιν αὐτοῦ ὁ προμνημονευθεὶς πρὸς μάντις Ἐλενος καὶ συμβουλεύει τῷ Ἐκτορι. καὶ οὕτω πιθανῶς ἡ μονομαχία κατὰ τι θεῖον συνίσταται. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ μονωθῆναι, ὡς προδεδήλωται, τὴν μάχην τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν μόνης ἦν τῆς ζ' ῥαψωδίας, ἔνθα ὑπῆρτα τὰ τοῦ πολέμου, ὡς προτεθεώρηται, καὶ ἀνειμένα καὶ οὐδέν τι γενναῖον ἔχοντα καὶ μᾶλλον μετὰ τὴν Ἐκτορος ἀνέλευσιν. ἐνταῦθα δὲ πάλιν ἐπεισοδιάζονται οἱ ποιητικοὶ θεοὶ διὰ τὸ ἐν τοῖς ἔργοις μεγαλεῖον καὶ καινόν. (η. 22) Ὅτι πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ ἄντων ἄντομαι βαρυτόνου φησὶν ἐνταῦθα Ὅμηρος τὸ «ἀλλήλοισι συναντέσθην». ἦν δ' ἂν οὐκ ἔξω ἀναλογίας οὐδὲ τὸ «ἀλλήλοισι συναντήσθην», ὡς ἀπὸ τοῦ ἀντῶ ἀντήσω, οὗ καὶ αὐτοῦ χρήσεις παρὰ τῷ ποιητῇ. (η. 24 ς.) Ὅτι μεγαλοθύμῳ ἢ μεγαθύμῳ ἀνδρὶ ὑψηλῷ ἐπιπρέπει παρωδηθὲν τὸ «τίπτε σὺ δ' αὖ μεμαῶς ἦλθες ἀπ' Οὐλύμποιο, μέγας δέ σε θυμὸς 2.389 ἀνήκεν», ὃ δὴ ὁ μυθικὸς Ἀπόλλων ἔφη πρὸς Ἀθηνᾶν. (η. 26) Ὅτι τὸν μὲν πόλεμον ὁμοῖον πολλαχοῦ φησὶν ὁ ποιητής, οὐ μόνον διὰ τὸ χαλεπὸν, ὡς προγέγραπται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὁμοιότητα καὶ ἰσοπραξίαν τῶν ἔτι μαχομένων καὶ τὴν τοῦ τέλους ἀδηλίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ ἰέναι τοὺς πολεμοῦντας, ὡς καὶ ὁμοῖον κακὸν τὸ ὁμοῦ ἢ ὁμοίως πᾶσιν ἰόν. Τὴν δὲ γε νίκην ἑτεραλκέα καλεῖ ὡς ἑτεροκλινῆ καὶ τῷ ἑτέρῳ μέρει τὴν ἀλκὴν αἰεὶ προσνέμουσαν. Φησὶ γὰρ «μάχης ἑτεραλκέα νίκην». Καὶ οὐκ ἔστι γενέσθαι νίκην ἀντιπάλων, ὃ ἔστιν ἰσοπαλῶν ὄντων τῶν μαχομένων, εἰ μὴ θάτερον μέρος ἀλκιμώτερον γένηται. διὸ καὶ ἡ νίκη παρὰ τὸ ἐνὶ εἴκειν γίνεται, ὃ δὴ ἑτεραλκειάς ἐστίν. (η. 24–7) Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ σχῆμα ἑλλειπτικὸν ἐν τῷ «τίπτε σὺ ἦλθες ἀπ' Οὐλύμποιο;» «ἢ ἴνα δὴ Δαναοῖσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην δῶς; ἐπεὶ οὗ τι Τρώας ἀπολλυμένους ἔλεαίρεις». Πρὸ γὰρ τοῦ ἐπεὶ συνδέσμου λείπει λόγος, οἷον τὸ «ναὶ πάντως» ἢ τοιοῦτόν τι, ἵνα λέγῃ ὅτι τί ποτε ἦλθες ἄνωθεν; ἢ ἵνα τοῖς Δαναοῖς νίκην δῶς; ναὶ τοῦτο πάντως. ἐπεὶ οὐκ ἔλεεῖς αὐτούς. Ἐν τούτοις δὲ τὸ «μάχης νίκην» πρὸς διαστολὴν ἑτεροῖων ἐκνικημάτων κεῖται. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπεὶ πάνυ προσφυῶς τὸ ἑτεραλκὲς νίκης ἐστὶν ἐπιθετόν διὰ τὸ μὴ ἄλλως εἶναι νικᾶν ἐν πολέμοις, εἰ μὴ θάτερον μέρος ἀλκιμώτερον γένηται, οὐκ ἂν ἀφυῶς ἡ νίκη κληθεῖν ἂν τολμηρῶς καὶ ἑτεράλκεια ἢ ἑτεραλκεῖα πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀναλκείη, ὡς τὸ «ἀναλκείησι δαμέντες». (η. 28–31) Ὅτι ἐπὶ τῶν εἰρηνεῦσαι καλῶς ἐθελόντων πρὸς μικρόν, εἰσαυθὶς δὲ στασιασόντων, οἰκεῖον τὸ «ἀλλ' εἴ μοί τι πίθοιο, τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη. νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον σήμερον, ὕστερον δ' αὖ μαχήσονται, εἰς ὃ κε τέκμωρ εὔρωμεν». (η. 34) Καὶ 2.390 ὁ συγκατατιθέμενος πρὸς τοῦτο ἐρεῖ ἂν τὸ «ᾧδ' ἔστω, τὰ γὰρ φρονέω καὶ αὐτός». Προέκθεσις δὲ Ὅμηρική ταῦτα τῶν ἐφεξῆς, οἷα τοῦ κατὰ μῦθον Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς κυρωσάντων οὕτω γενέσθαι, μάλιστα δὲ γε, ὡς ἐρρέθη, τῆς Ὅμηρικῆς δεινότητος οὕτω μεθοδεύουσης, ὡς αὐτὴ ἄρτι ἀπέκρινεν. (η. 29 ς.) Ὅρα δὲ ὡς εἰπὼν ὁ ποιητής τὸ «νῦν» ἐπάγει διασαφητικῶς τὸ «σήμερον», ἵνα μὴ λοξὸς εἴη ὁ λόγος τῷ Ἀπόλλωνι καὶ ἀσαφής, ὡς ὁ τοῦ ὄνειρου ἐν τῷ «νῦν γὰρ κεν ἔλοις πόλιν Τρώων». (η. 31 ς.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα δι' ἐνδοξοτάτου προσώπου, τοῦ Ἀπόλλωνος, προαναφωνεῖ ὁ ποιητής καὶ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν, εἰπόντος, ὅτι «φίλον ἔπλετο θυμῷ ὑμῖν ἀθανάτησιν», ἤγουν τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῇ Ἥρᾳ, «διαπραθέειν τόδε ἄστν». Δηλοῦται γὰρ πολλαχοῦ, ὅτι μὴ βουλόμενος ὁ ποιητής εἰς πλάτος ἐνδιατρίψαι τῇ ἀλώσει τῆς Ἰλίου, ἄλλως γοῦν ἐν στενωῷ οὕτω παραμυθεῖται τὸν φιλέλληνα ἀκροατὴν. (η. 58–61) Ὅτι ὁ μὲν ἀκροατὴς δεινὰ τυχὸν καὶ νῦν ἐλπίζει ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς μάχην καθόδῳ καὶ τῇ τοῦ

Ἔκτορος καὶ Ἀλεξάνδρουκατελεύσει, Ὅμηρος δὲ παρὰ προσδοκίαν εἰωθῶς γράφειν καὶ διασκευάζων, ὡς οὐκ ἂν τις ἐλπίσει, τὰ πράγματα, οὐχ' οὕτω ποιεῖ, ἀλλὰ τὴν μὲν Ἀθηναίων καὶ τὸν Ἀπόλλωνα ὄρνισιν εἰοικότας αἰγυπιοῖς φηγῶ ἔφ' ὑψηλῇ τῇ τοῦ Διὸς καθίζει, καταπαύει δὲ τὴν μάχην, ὡς οὐκ ἂν ὁ ἀκροατὴς προσεδόκησε. τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ τοῦ πρώτου πολέμου εἰσβολῇ κατὰ τὴν Γάμμα ῥαψωδίαν ἐποίησε. Καὶ ἐκεῖ γὰρ ὁ μὲν Ὅμηρίδης ὁμιλαδὸν ἀλλήλοις ἤλπισε συρρῆξαι τοὺς πολεμίους, Ὅμηρος δὲ πάντας καθίσας μονομαχίαν, ὡς ἐρρέθη, ποιεῖ. Καὶ ὅλως ἢ τῆς πρώτης ἡμέρας μάχη, ὡς δεδήλωται, ὁμοίως παρασπίζεται πέρασιν ἐκ μονομαχίας ἀρξαμένη καὶ εἰς μονομαχίαν καταλήξασα, ὡς εἶναι τοῦ σήμερον πολέμου ὀξέα μὲν τὰ μέσα, τὰ δὲ ἄκρα ἀμβλύτερα. (ἡ. 36–42) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ὑποσχόμενος παύσεσθαι τὸν πόλεμον, εἶτα ὡς ἐν ἑτέρᾳ προεκθέσει ἢ καὶ ὡς ἐν προθεωρίας τύπῳ πλάττει τὴν Ἀθηναίων ἐρωτῶσαν τὸν Ἀπόλλωνα τὸ «ἀλλ' ἄγε πῶς μέμονας» καταπαῦσαι τὸν ἄρτι πόλεμον. Ὁ 2.391 δὲ συμβουλεύει διὰ μονομαχίας αὐτὸν καταλῦσαι εἰπὼν «Ἔκτορος ὄρωμεν κρατερόν μένος, ἦν τινά που Δαναῶν προκαλέσεται οἴοθεν οἶος ἀντίβιον μαχέσασθαι. οἱ δὲ ἀγασάμενοι χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοὶ οἶον ἐπόρσειαν πολεμίζειν Ἔκτορι δίω», ὃν καὶ ἱππόδαμον ἀνωτέρω ἔφη. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ μυθικόν. Τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἐρεθίζει πρὸς ζήτησιν τοῦ πῶς ἂν παύσῃ τὴν μάχην τῆς πρώτης ἡμέρας, καὶ νοεῖ καλὸν εἶναι τὸ διὰ μονομαχίας αὐτὴν λῦσαι. Διὸ εἶη ἂν Ἀθηναίων μὲν ἢ παρ' αὐτῶ δεινότης ἦτοι φρόνησις, Ἀπόλλων δὲ ἢ ἐν αὐτῶ ἐμμελὴς τέχνη καὶ ὡς εἶπεῖν μουσικὴ καὶ ἀπῶδὸν μηδὲν ἔχουσα. Σύνηθες δὲ τῷ ποιητῇ ὄρνισιν ἐξομοιοῦν τοὺς παρ' αὐτῶ θεοὺς, [ταῦτόν δ' εἶπεῖν οἰωνοῖς, οἷς ὁμώνυμοι καὶ οἱ θεῖως ἐμφανιζόμενοι ὄρνιθές τε καὶ οἰωνοί, τὰ τῶν μελλόντων δηλαδὴ σημαντικὰ σύμβολα.] Καὶ ἔστι τοῦτο σεμνότερον τοῦ περιπεζίου αὐτοὺς εἰκάζεσθαι ζῶοις. Οἰκεία γὰρ τοῖς οὐρανόις τὰ ὑψιπετῇ καὶ μάλιστα τὰ ἀετώδη, ὁποῖόν τι καὶ ὁ αἰγυπῖος. εἶδος γὰρ ἀετοῦ καὶ αὐτός, μέγιστος ὢν, φυλάσσειν καὶ παρὰ τοῖς νῦν τὸ ὄνομα. (ἡ. 39) Ὅρα δὲ τὸ «ἦν τινά που προκαλέσεται», ἀντὶ τοῦ εἶ πως, τουτέστιν ὅπως, περὶ οὗ προδεδήλωται, καὶ τὸ οἴοθεν οἶος μαχέσασθαι, ἡγουν μονομαχῆσαι, καὶ οἶον πολεμίζειν, ἡγουν μόνον. Οὕτω γὰρ τότε τὸ μονομαχεῖν ῥῆμα συνέκειτο, οὐδὲ ὁ πρόμαχος, 2.392 ἀλλ' αὐτὸς πρόμος ἐλέγετο ἢ κατὰ συγκοπὴν ἢ ἐκ τῆς πρό προθέσεως καὶ τοῦ μῶ, τὸ προθυμοῦμαι, ἵνα ἢ πρόμος ὁ πρὸ τῶν ἄλλων προθυμούμενος. Διὸ προῖων ἐρεῖ «ἴτω ἐκ πάντων πρόμος εἶναι Ἔκτορι δίω». Ἔστι δὲ τὸ «οἴοθεν οἶος» ταῦτόν τῷ μόνος ἐκ μόνου, τουτέστιν εἷς ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους. Ἰστέον γὰρ ὅτι τὸ μὲν μονομαχεῖν καὶ ἢ μονομαχία ἐλλειπῶς διὰ συντομίαν ἔχει. σύγκειται μὲν γὰρ ἐκ δύο λέξεων, δηλοῖ δὲ πλείονας. Οὐ γὰρ μονομάχος ὁ μόνος ὡς ἐν σκιαμαχίᾳ μαχόμενος καί, ὅ φασιν, ἀέρα δαίρων, ἀλλ' ὁ μόνος πρὸς μόνον, ἡγουν εἷς πρὸς ἓνα, μαχόμενος ἐχθρόν. Ὅμηρος μέντοι τὴν τοῦ μονομαχεῖν λέξιν, ὡς εἴρηται, μὴ ἔχων ἐν παλαιᾷ χρήσει, διαλελυμένως εἰπὼν καὶ ἐν περιφράσει ἀκριβέστατα ἔφρασεν. Ἐπεὶ γὰρ ἐν μονομαχίᾳ ὁ μὲν τις προκαλεῖται, ὁ δὲ τις δευτέρος ἦκει, τὸ μὲν προκατάρξαι οὕτω φράζει «ἦν τινά που Δαναῶν», ὁ Ἔκτωρ, «προκαλέσεται οἴοθεν οἶος ἀντίβιον μαχέσασθαι». τὸ δὲ ἀντιστῆναί τινα τῷ τοιοῦτῳ οἶον πολεμίζειν Ἔκτορι λέγει. Καὶ ἰδοὺ τὸ τὸν μὲν Ἔκτορα προκαλέσασθαι τινα ὥστε οἴοθεν οἶον μαχέσασθαι, αὐτὸς δὲ ἐκεῖνον τῷ Ἔκτορι μόνον πολεμίσαι, ἄμφω ταῦτα μονομαχία ἐστὶ. Καὶ οὕτω τῆς ἐν μιᾷ λέξει προφερομένης μονομαχίας γλαφυρωτέρα καὶ σαφεστέρα δεικνύται ἢ Ὅμηρικὴ λεκτικὴ. Οἶος δὲ ὁ μόνος, ἡγουν ὁ εἷς, ἀπὸ τοῦ ἴος ἀρρήτου γίνεται κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ὄ, ὡς ὀέτας οἰέτας, ὃ δηλοῖ τοὺς ὁμοχρόνους, ὡς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἴρηται. Ἴσως δὲ καὶ πρὸς διαστολὴν τοῦ 2.393 Ἴος, ὃ δηλοῖ τὴν νῆσον, ὃ ῥηθεῖς πλεονασμὸς τοῦ ὄ γέγονεν. Ἦν δὲ τότε περίπυστον καὶ ὡς ἀπὸ χρησμοῦ μάλιστα τοῖς Ἴωσι τὸ τῆς Ἴου ὄνομα, ἦν καὶ Ὅμηρου μητρίδα ὃ χρήσας ὠνόμασεν. Ἀπὸ δὲ τοῦ

σειγιμένου ἴος, ὃ ἐστὶν εἷς, καὶ ἴα, ἢ μία, λέγεται καὶ ἴον τὸ ἓν, ἐξ οὗ τὸ «ἰῶ ἡματι», ἡγουν μῖα ἡμέρα, ὡς ἐν τῇ πρὸ ταύτης ῥαψωδία γέγραπται. (η. 41) [Τὸ δὲ ἀγασσάμενοι οὐχ' οὕτω δηλοῖ τὸ ἐκπλαγέντες, ὅσον τὸ τεθαυμακότες. Ἄγῳ γὰρ καὶ τὸ θαυμάζω, ὅθεν καὶ εἶδος ἀγητοὶ οἱ ἀξιοθέατοι καὶ ἀγήνωρ ὁ ἀγαστὸς τὴν ἡνωρέην. τοῖς δὲ τοιοῦτοις καὶ τὸ ἐκπλήττειν παρακολουθεῖ.] Ὅρα δὲ καὶ ὡς τοὺς ἀλλαχοῦ εὐκνήμιδας ἐνταῦθα χαλκοκνήμιδας λέγει, ἐκεῖνο μὲν κατὰ ποιότητα, τοῦτο δὲ καθ' ὕλην φράσας. (η. 42) Ἐν δὲ τῷ «οἶον ἐπόρσειαν» λείπει τὸ τινά, ἵνα ἢ μόνον τινὰ τῶν Ἑλλήνων δηλαδὴ ἐπόρσειαν, ὃ ἀνωτέρω ἐντελῶς εἶχεν ἐν τῷ «ἦν τινὰ που Δαναῶν». (η. 44 ς.) Ὅτι καθὰ πρὸ ὀλίγων, οὕτω κἀνταῦθα μαντικὸς ὁ Ἐλενος, ὅσγε Ἀθηνᾶς καὶ Ἀπόλλωνος ἄρτιβουλευομένων περὶ μονομαχίας σύνθετο, τουτέστιν ἔγνω διὰ τέχνης μαντικῆς, θυμῷ, οἷά τις θυμόσοφος, βουλήν, ἢ θεοῖς ἤρεσκε, τῇ Ἀθηνᾶ δηλαδὴ καὶ τῷ Ἀπόλλωνι. Καὶ σημειῶσαι ὅτι συνθέσθαι οὐ μόνον τὸ συμφωνῆσαι, ὡς ἐν τῇ ᾠδῇ ῥαψωδία ἔγνωσται, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ τὸ νοῆσαι. Ὅτι δὲ Ἐλενος καὶ Κασάνδρα βρεφῶν ἄγοντες ἡλικίαν καὶ τεθέντες που ἐν ἄλσει Ἀπόλλωνος γλώσσαις 2.394 ὄφρων τοὺς τῆς ἀκοῆς ἐκαθάρθησαν πόρους, κἀντεῦθεν τὴν μαντικὴν ἄκρως ἐτελέσθησαν ὡς καὶ φωνῶν θείων ἐπαΐειν, θρυλοῦσι πλατύτερον οἱ παλαιοί. Φαίνεται δὲ ἐξ οἰωνοσκοπίας γνῶναι τὸ μέλλον ὁ Ἐλενος, ὡς ἐμφαντικῶς παραδηλοῖ τὸ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, ὧν ἡ βουλή, ἢ τῷ Ἐλένω ἀκουσθεῖσα, εἰκέναι ὄρνισιν αἰγυπιοῖς. Ὅτι δὲ Σκαμάνδριος ὁ Ἐλενος ἐκαλεῖτο ποτε, προεῖρηται. [Ἴσως δὲ καὶ Πυθωνικοὶ τινες ὄντες ὁ Ἐλενος καὶ ἡ Κασάνδρα δίχα σκέψεως καὶ μεθόδων ἀπεφοίβαζον ὡς οἶον ἐμπνεόμενοι καὶ κάτοχοι δαιμονίους καὶ ὑποφητεύοντες αὐτοῖς. διὸ καὶ τὰς ἀκοάς, ὡς ἐρρέθη, κεκαθάρθαι μυθεύονται.] (η. 46) Ὅτι ἐν τῷ «στῆ δὲ παρ' Ἐκτορ' ἰών» ἄδηλον εἶτε λέγει ὅτι παρέστη τῷ Ἐκτορι, εἶτε ἔστη παρὰ τὸν Ἐκτορα. (η. 48) Ὅτι πιθανῶς καὶ νῦν ὁ ποιητὴς πλάττει τὸν Ἐλενον παραινούντα τὴν μονομαχίαν τῷ Ἐκτορι ὡς καὶ μάντιν ἄριστον καὶ ὡς ἀδελφόν, ὃ καὶ αὐτὸς ἐπισημαίνεται εἰπὼν «κασίγνητος δὲ τοί εἰμι». Ὡς μὲν οὖν μάντις, οἶδε τὸ μέλλον, ὡς δὲ ἀδελφός, εὐνοεῖ. οὔτε οὖν ψεύσεται οὔτε ἀκλεές τι τῷ εὐνοουμένῳ ἐρεῖ. Ὅτι δὲ πιστὰ τὰ ἐξ ἀδελφοῦ ἀγαθοῦ λεγόμενα, δηλοῖ μετ' ὀλίγα καὶ ὁ βασιλεύς, ἐν οἷς ἀκολακεύτως τῷ Μενελάῳ προσφερόμενος ἀφραίνειν ἐκεῖνόν φησι θέλοντα μονομαχήσαι τῷ κρείττονι Ἐκτορι καὶ κωλύει, ὃ δὲ πείθεται. Καὶ ὅρα περιπέτειαν ταύτην. Ἐλενος μὲν γὰρ τὸν ἀδελφὸν ὀτρύνει μονομαχεῖν φιλῶν αὐτόν, τὸν δὲ Μενέλαον ὁ ἀδελφὸς φιλῶν καὶ αὐτὸς ἐπέχει τῆς μονομαχίας. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Ἐλενος κασίγνητος μὲν εἶναι φησι, τοῦτο δὲ τὸ φυσικὸν 2.395 καὶ ἄτυφον, μάντις δὲ ἄριστος εἶναι οὐ λέγει, ὡς μὴ δόξη περιαιτολογεῖν. (η. 53) Ἄλλως μὲντοι ἐμφαίνει αὐτὸ ἐν τῷ «ὡς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν», ὡς δῆθεν λαλούντων σωματικῶς, ἢ καὶ διότι ἀνωτέρω εἶπεν, ὅτι θεῶν σύνθετο βουλήν, ἡγουν ἐνόησε. Νοῦς γὰρ ὡσπερ ὄρα, οὕτω καὶ ἀκούει. (η. 52) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι σμικρύνεται πῶς ἐνταῦθα τὸ θάρσος καὶ ἡ ἀνδρεία τοῦ Ἐκτορος. οὐ γὰρ ἀπλῶς εἰς μονομαχίαν ὄρμα, ἀλλὰ πρότερον μαθῶν, ὅτι οὕτω σοι μοῖρα θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν, ἅπερ ἐκ παραλλήλου ταῦτο δηλοῦσι, καὶ οὐ προβεβλημένος ἐλπίδα δεινοῦ τινος. ὁ μὲντοι Αἴας οὐδὲν τι τοιοῦτον εἰδὼς θαρρεῖ τὴν μονομαχίαν. (η. 54) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι, ὡσπερ ἐν τῇ τοῦ Πάριδος μονομαχίᾳ ἐχάρη ὁ Ἐκτωρ, οὕτω καὶ νῦν ἐχάρη μέγα μῦθον ἀκούσας, ἐκεῖ μὲν ὡς μισῶν τὸν ἀδελφὸν καὶ ὡς λύσιν τοῦ πολέμου παραδοκῶν, ἐνταῦθα δὲ διὰ μόνην φιλοτιμίαν. ἐλπίζει γὰρ εὐκλειαν. (η. 53) Τὸ δὲ «ὄπ' ἄκουσα θεῶν» ὀαριστάς, ὃ ἐστὶν ὀμιλητάς, δαιμόνων εἶναι τινὰς ὑπεμφαίνει, ὁποῖος καὶ ὁ παλαιὸς Σωκράτης, ὃς ὀμιλεῖν αὐτῷ καὶ ἔλεγε καὶ ἐπιστεύετο τὸ δαιμόνιον. τοιοῦτοι δὲ ἦσαν καὶ ἕτεροι πολλοί. [Καὶ ἄλλως δὲ παραλαλεῖ ὁ ῥηθεὶς τοῦ Ἐλένου λόγος, ὡς οἱ τοῦ μέλλοντος θεωρητικοὶ ἐκ θεῶν οἶδασιν αὐτὸ ἢ πρὸς διδασκαλίαν φθεγγομένων ἢ ὀμιλούντων ἀλλήλοις.] (η. 47 ς.)

Ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἑλενος προσφωνήσας τὸν ἀδελφὸν «Ἐκτορ υἱὲ Πριάμοιο, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντε», ὡς εἴπερ ξένον τινὰ προσεφώνει, ἐπάγει ὡς δέον τὸ «κασίγνητος δέ τοί εἰμι». (η. 49–51) Ὁ δ' αὐτὸς καὶ τοῦ κατὰ μῦθον Ἀπόλλωνος εἰπόντος ἀορίστως «ἦν τινὰ που Δαναῶν προκαλέσεται» ὁ Ἑκτωρ μαχέσασθαι, μεῖζόν τι διηρθρωμένως λαλεῖ οἷα ἐπιστήμων πρὸς τὸν ἀδελφὸν εἰπὼν «ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς, αὐτὸς δὲ προκάλεσαι» οὐ τυχόντα τινά, ἀλλ' «Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος». ἔνθα καὶ δισσεύεται στίχος ὁ καὶ ἀνωτέρω ῥηθεὶς «τὸ ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτήτι». (η. 55 ς.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα 2.396 ὡς καὶ ἐν τῇ Γάμμα ῥαψωδίᾳ ἐς μέσον ἰὼν ὁ Ἑκτωρ «Τρῶων ἀνέεργε φάλαγγας μέσσου δουρὸς ἑλών», ἦτοι ἀψάμενος. Ἐποιοῦν δὲ τοῦτο ἐν τοιούτοις καιροῖς οἱ παλαιοί, ὡς μὴ ἔχοντες βοᾶν ἐξάκουστον διὰ τὸ ἀκμάζειν ἔτι τὸν πόλεμον, καὶ ἐδείκνυον τῇ μεσολαβῆσει τοῦ δόρατος πολέμου σχολήν, οἷα μὴ πρὸς σχῆμα μάχιμον αὐτὸ χειριζόμενοι. (η. 56 ς.) Λέγει δὲ ὁ ποιητὴς καί, ὅτι ἰδρῦθησαν καὶ νῦν οἱ Τρῶες εὐπειθέστατα, οὕτω δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες, οὗτοι μὲν Ἀγαμέμνονος κελεύσαντος, ἐκεῖνοι δὲ Ἑκτορος. οὐκ ἐκδύεσθαι δέ, ὡς καὶ ἐκεῖ, τὰ ὄπλα δοκοῦσιν. Ὡς μέντοι ἄλλοι φασί, κατὰ σιωπώμενον σχῆμα ποιῆσαι καὶ τοῦτο νοοῦνται, ὡς μετ' ὀλίγα φαίνεται, ὅπου ὁ Μενέλαος ἀγασάμενος καὶ φιλονεικήσας, εἰ μηδεὶς ἀνίσταται μονομαχίῃσιν Ἑκτορι, αὐτὸς τεύχεα κατεδύσατο. δῆλον γὰρ ὅτι φθάσας καὶ αὐτὸς ἀπεκδύσασθαι αὐτά, εἴτα ἐνεδύσατο. Γίνονται δὲ καὶ συνθήκαι ἄρτι, πλὴν οὔτε ἔνορκοι, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ μονομαχίᾳ, οὔτε ἐπὶ μεγάλῳ τῷ τέλει, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὄπλοις μόνοις τοῦ πεσομένου καὶ ἐπὶ τῷ ἐκείνου νεκρῷ. Εὐχονται δὲ καὶ νῦν οἱ Ἕλληνες καὶ τελειοῦται τὰ τῶν εὐχῶν. Οὐ γὰρ οὕτω φλήναφος ὁ ποιητὴς κατὰ τοὺς μετ' αὐτὸν σοφούς, ὡς ἀτελεῖς δοξάζειν τὰς εὐλόγους εὐχάς. [(η. 57 ς.) Ὅτι κάλλος ποιήσει πρέπον ἔχουσιν ἐνταῦθα δύο στίχοι, ὧν ἐν ἀρχαῖς τὸ «κάδ δ' Ἀγαμέμνων», «κάδ δ' ἄρ' Ἀθηναίη».] (η. 60) Ὅτι ἔοικέ τι μεγαλεῖον ἔχειν ἡ πολλαχοῦ ῥηθεῖσα τοῦ Διὸς ἐν Τροίᾳ φηγός, ὃ ἐστὶ δρυς, ἦν καὶ ὑψηλὴν λέγει. Διὸ καὶ οἷα ἐπίσημον περιεῖπον, ὡς εἰκός, αὐτὴν οἱ Τρῶες, ὡς που καὶ Ξέρξης τὴν ἐρωμένην πλάτανον. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἄλλως, οἱ δὲ Τρῶες ὡς 2.397 τοῦ Διὸς ἱερὰν καὶ ὡς τὰ τε ἄλλα τίμιον φυτὸν καὶ ὡς ἰσχυρὸν καὶ πολυχρόνιον καὶ πῶς κατὰ τὸ ὕψος συγγενὲς τῇ ὑψηλῇ Τροίᾳ. Ἦν δὲ καὶ ἄλλως αἰδέσιμος ἀπλῶς ἡ δρυς διὰ τὸ ἀρχέγονον τῆς τροφῆς, ἦν ἐπόριζεν, ὅτε οἱ παλαιοὶ βαλανηφαγεῖν εἶχον ἀνάγκην, ὅποιοι καὶ οἱ Ἀρκάδες, οὓς ὁ χρησμὸς κατ' ἐξαίρετόν τι βαλανηφάγους ἐκάλεσεν. Εἰ δὲ ζωογόνος ὁ ἄηρ Ζεὺς, εἴη ἂν αὐτοῦ καὶ ἡ ζωογονοῦσα δρυς διὰ τὸ τρέφειν τοὺς προσιεμένους. Ὅτι δὲ ὡσπερ τοῖς ζώοις τροφῆς, οὕτω καὶ τοῖς δένδροις κλήσεως ἡ δρυς μετέδωκε, δηλοῖ, ὡς ἐν ὀλιγίστῳ φάναι, ὁ δρυμὼν, [ὃς καὶ δρυμὸς λέγεται καὶ οὐδέτερον τὸ δρυμόν,] καὶ ὁ δρυκολάπτης καὶ τὰ δρύκαρπα καὶ τὰ δρύφακτα καὶ αἱ δρυπεπεῖς ἐλαῖαι, [ῶν δὲ δύο λέξεων αἱ μὲν δρυπέπεις ἢ κατὰ τινὰς περισπωμένως δρυπεπεῖς οὕτω λέγεται παρὰ τὸ ἐν δρυῖ πεπανθῆναι, ἡγουν ἐν φυτῷ ἐλαῖνῳ, αἴτινες 2.398 ἐλαῖαι καὶ γεργέριμοι κατὰ τινὰς ἐλέγοντο. τὰ δὲ δρύφακτα παρὰ τὸ δρυσίν, ὅπερ ἐστὶ ξύλοισ, φράσσεσθαι οἷον κιγκλίσιν ἢ τοιοῖσδέ τιςιν, ἀπελθόντος τοῦ δευτέρου ῥῶ πρὸς ἔκκλινιν τραχυφωνίας, ἦν πέφευγε καὶ ὁ τὴν τετράπεζαν καλλιφωνήσας εἰς τράπεζαν καὶ τὸ τετράδραχμον εἰς τέτραχμον, ἡδὴ δὲ καὶ τὸν ἐν τοῖς φρουρίοις συριγγοέμβολον συρέμβολον, ὃν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἢ παράκοπος ὀμιλία τζιρέμβολον παραλαλεῖ, δι' οὗ ὡς ἐπὶ πολὺ ὕδωρ πορίζονται οἱ πολιορκούμενοι, συγκειμένου ἀπὸ λέξεων ἰσοδυναμῶν ῥητορικῶν, τῆς τε σύριγγος καὶ τοῦ ἐμβόλου. καὶ τοιάδε μὲν ταῦτα.] Οἱ δὲ βαλανηφάγοι λαλοῦσιν οἷον, ὅτι τοῦνομα κεῖται τῷ φυτῷ ἐξ αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ φαγεῖν γὰρ ἡ φηγός. ὡς δὲ καὶ Φήγιον ὄρος ἢ φηγός παράγει, ὃ πολλὰς δρυς εἶχεν, οἶδεν ἢ ἱστορία. [Ὑπονοεῖται δὲ κατ' ἀλληγορίαν καὶ ὁ Φηγαλεὺς Διόνυσος τῇ φηγῷ παρωνυμεῖσθαι διὰ τὰς ἀναδενδράδας ἀμπέλους.] Ὁ δὲ Ὀμηρικὸς 2.399 ἐνταῦθα μῦθος τὴν τοιαύτην

φηγὸν σεμνύνει καθίσας ἐπ' αὐτῇ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα αἰγυπιοῖς, ὡς ἔρρέθη, εἰκότας. (η. 61) Οἱ καὶ ἔζοντο εἰς αὐτὴν ἀνδράσι, φησί, τερπόμενοι, τούτοις δηλαδὴ τοῖς μαχηταῖς. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τούτου δὴ τοῦ «ἐξέσθην οἱ ῥηθέντες θεοί, ἀνδράσι τερπόμενοι» ἔοικεν ἀρχὴν λαβεῖν ὁ τὸν ἄνθρωπον ὀρισάμενος παίγνιον θεοῦ, παραξέσας ἐκεῖνος τὴν τερπωλὴν εἰς παίγνιον καὶ τὸ σπουδαῖον νόημα εἰς γελοῖον μεταγαγών. Εἰ δὲ καὶ θεοὶ ἀνδράσι μαχομένοις τέρπονται, οὐκέτι οὐδὲ τῷ Ἀχιλλεῖ πρὸς μῶμου κατὰ τὸ βασιλικὸν ὄνειδος, εἴπερ αὐτῷ φίλος ὁ πόλεμος. (η. 63) Ὅτι φρίκα Ζεφύρου καλεῖ τὴν πρώτην ἡρεμαίαν αὐτοῦ κατὰ θαλάσσης ἐπίπνοιαν, ὅφ' ἧς ὁ πόντος γαληνότερον σαλευόμενος μελαίνεται, ἢ καὶ ἀπεικάζει τὰς τάξεις ὅτε μονομαχοῦντων Ἑκτορός τε καὶ Αἴαντος ἐκάθηντο ἔνοπλοι, ὡς δοκεῖν τὰς περικεφαλαίας διὰ τὸ συνεχὲς μελαιομένης καὶ ἐπανεστηκυίας φρίκα κύματος εἶναι, οὐκ αἰρομένου καὶ ἀφρίζοντος, ἀλλ' ἡρέμα μελαιομένου καὶ ὑποφρίσσοντος. (η. 61-6) Φησὶ γὰρ «τῶν δὲ στίχες εἶατο πυκναὶ ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι. οἷη δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἐπιφριξ ὀρνυμένοιο νέον, μελάνει δὲ τε πόντος ὑπ' αὐτῆς, τοῖαι ἄρα στίχες εἶατ' Ἀχαιῶν τε Τρώων τε ἐν πεδίῳ». Καὶ οὕτω μὲν ἐπὶ τῶν καθημένων ἔφη. Ἀλλαχοῦ δὲ νέφει παρείκασε πυκνῶ καὶ μελαντάτω τοιαύτην μελανίαν καὶ πύκνωσιν ἰσταμένων στρατιωτῶν, τοῖς μὲν προσγειοτέροις προσαρμόσας ταπεινότεραν παραβολήν, τοῖς δὲ ὀρθοῖς τὴν ἐκ μετεώρων. (η. 62) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι, ὡσπερ τὸ λήϊον φρίσσει ἀσταχύεσσι καὶ ἄλλα ἄλλως, ὡς ἐν ἑτέροις εἴρηται, οὕτω καὶ νῦν αἱ στίχες φρίσσουν ἀσπίσι καὶ κορύθεσι καὶ ἔγχεσιν. ἔνθα καὶ ὄρα τὰ συνεχῆ πάρισα, τὸ ἀσπίσι, κορύθεσσι, καὶ ἔγχεσι, δι' ὧν φαιδρύνεται τὸ δεινὸν τῆς παραβολῆς. Δηλοῖ δὲ καθόλου τὸ φρίσσειν πύκνωσίν τινα ὀρθωτικὴν κατὰ 2.400 ἡσύχιον κίνησιν. οὕτω γὰρ τρίχες φρίσσουν, οὕτω λήϊα καὶ τὰ λοιπά. δῆλον δὲ ὡς, εἰ καὶ τὰ ἄλλα ὄπλα νῦν οἱ καθημένοι ἐξεδύσαντο, αἱ γοῦν κόρυθες ἐφοροῦντο. (η. 63) Τὸ δὲ «ἐχεύατο» ἡρεμον ὑποκίνησιν δηλοῖ τῆς κατὰ θάλασσαν ἐπιφανείας, ὅτε γίνεται μέλαινα φριξ. Ἐν δὲ τῷ «ἐπιφριξ» πλεονάζει ἡ πρόθεσις. φριξ γὰρ τὸ κοινόν. εἰ μὴ ἄρα κατ' ἀναστροφὴν ἀναγνῶ τις «χεύατο πόντον ἐπι φριξ». (η. 64) Τὸ δὲ «νέον ὀρνυμένου» πρὸς διαστολὴν εἴρηται τοῦ ὕστερον ἐπιτεινομένου Ζεφύρου καὶ οὐκέτι χεύοντος φρίκα, κορθύοντος δὲ καὶ μέγα κύμα, ὅπερ οὔτε μελαίνεται ἀλλ' ἤδη ἀφριᾶ, καὶ οὐδὲ ἐπιφριξ λέγεται, ἀλλὰ κύμα φαληριῶν. Ἡ γὰρ φριξ ἢ ἐπιφριξ προοίμιόν ἐστι κύματος. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τρόπον τινὰ ἐνταῦθα τὴν φρίκα οὕτως ὀρίζεται· φριξ ἐστὶ μελανία πόντου, ὅτε ἄνεμος χεύεται νέον ὀρνύμενος. καὶ ὅτι ὡσπερ ἀπὸ αἰτιατικῆς τοῦ πατέρα, μητέρα, γαστέρα γίνονται εὐθεῖαι πάτρα, μήτρα, γάστρα, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ φριξ φρικὸς φρίκα παρὰ τοῖς ὕστερον ἢ φρίκα. καὶ ὡσπερ γάστρα γάστρη, ὡς τὸ «γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπεν», οὕτω καὶ φρίκα φρίκη Ἴωνικῶς. καὶ ὅτι προειπών, ὡς στίχες ἐκάθηντο πεφρικυῖαι ὄπλοις, εἶτα εὐθύς ἐπήγαγε τὴν τῆς φρικὸς παραβολήν, ὡς ἂν δείξῃ δι' αὐτῆς, ὅτι τὸ φρίσσειν οἰκείως ἐνταῦθα προσήρμοσται, ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις ποιεῖ θεραπεύων τὴν τῶν λέξεων τολμηρίαν διὰ παραβολῶν. Ἡ δὲ τοιαύτη μέθοδος, ἵνα τι καὶ ἐκ τῆς πλατείας ἡδυσμα τοῖς Ὀμηρικοῖς δαιτυμόσι πορισώμεθα, καὶ χυδαῖζουσάν τινα παραβολικὴν ἔφηνεν ἔννοιαν. Ἡ γὰρ χυδαία γλῶσσα ἐκ 2.401 τοῦ «ἄνεμος ποιμαίνων ἄλα», καὶ ἐκ τοῦ «Θρασκίας κύων», ἃ δὴ ποιητικῶς ἐρρέθησαν, ὠρμημένη ἐτόλμησεν αὐτὴ ἀσφαλῶς δῆθεν εἰπεῖν πρόβατα τὰ ἐν θαλάσῃ λευκὰ τοῖς ἀφροῖς κύματα, ὡς εἶναι παραβολὴν πλακῆναι τοιάνδε τινά· ὡς δ' ὅτ' οἷς λευκαὶ ποιοῖεν τάδε τινὰ περὶ χέρσον, οὕτω κύματα περὶ θάλασσαν ἀφρῶ μορμύροντα. (η. 65) Ἔτι σημεῖωσαι καὶ ὅτι, ὡσπερ οὐλαμὸς ποτὲ μὲν ἀπλῶς ἢ τυχοῦσα τάξις καὶ συστροφή τῶν στρατιωτῶν, ποτὲ δὲ ὠρισμένως ἢ ἐξ ἀνδρῶν τεσσαράκοντα, καὶ λόχος ὁμοίως ἐστὶ μὲν ὅτε στρατιωτικὴ τις ἀπλῶς σύνταξις, ποτὲ δὲ ἀνδρῶν σύνταγμα πεντήκοντα, ὡς ἐν οἷς εἶπεν ἐν τῇ ᾗ γ περὶ Τυδέως ἐμφαίνεται, οὕτω καὶ στίχες ὧδε μὲν αἱ τῶν Ἀχαιῶν ἀπλῶς καὶ τῶν

Τρώων τάξεις, ἐν δὲ τοῖς περὶ Μυρμιδόνων λόγοις πεντακοσίων ἀνδρῶν ἄθροισμα εἶναι ἢ στίξ φανήσεται. (η. 64) Τὸ δὲ μελάνει παθητικὴν ἐρμηνείαν ἔχει, δηλοῖ γὰρ τὸ μελαίνεσθαι. πέπονθε δὲ ἀπέλευσιν τοῦ ἰ, ὡς καὶ τὸ οἰδάνει ἀντὶ τοῦ οἰδαίνει. (η. 67 ς.) Ὅτι ὁ λέγων ἄπερ ἐθέλει πρὸς τοὺς μὴ πάνυ αὐτὰ βουλομένους ἐρεῖ ἂν τὸ «κέκλυτέ μευ, ὄφρ' εἶπω τὰ με θυμὸς ἐνὶ στήθεσι κελεύει». (η. 69) Ὅτι Ζεὺς καὶ ἐνταῦθα ὑψίζυγος ὁ ἀφ' ὕψους τὰ κάτω κυβερνῶν, ὡς ἀπὸ ζυγῶν κυβερνητικῶν, ἢ ὁ ἄνωθεν ταλαντεύων οἶον τὰ κατ' ἀνθρώπους. διὸ ἐρεῖ κατωτέρω, ὅτι «ὑπερθεν», ἤγουν ἐκ θεοῦ, «νίκης πέρατα ἔχονται». Καὶ γίνεται τοῦτο ἀφορμὴ τοῦ ἐν τοῖς ἐξῆς γραφῆναι τὸν Δία μεταχειριζόμενον τάλαντα, ὡς ἐν ζυγοστατήματι. [Τοῦτο δὲ νοεῖν οὐ 2.402 πάνυ φιλοῦσιν οἱ παλαιοί, ζυγὸν εἰδότες ἄρματος καὶ ἀμάξης, ὅθεν καὶ ζυγὸδεσμον Ὅμηρός φησιν ἱμάντα τὸ ζυγόν, φασί, τῶν ζῶων ζευγνύντα, εἰδότες δὲ καὶ ζυγά, καθέδρας ἐρεσσόντων, ὅθεν φασὶν ὑψίζυγος, ὁ ὕψι καθέδραν ἔχων. Καὶ ὅμως οἱ μεθ' Ὅμηρον οἶδασι ζυγὸν καὶ ἐπὶ σταθμοῦ, καὶ αὐτὸν παρὰ τὸ δύο ἄγειν ἐτυμολογικῶς, τὰς ἐκατέρωθεν δηλαδὴ πλάστιγγας, ἀφ' οὗ καὶ παροιμία τὸ «ζυγοῦ πρὸς δίκην εὐθέστερος».] (η. 69–72) Ὅτι περὶ τινος παρὰ τὸ ἠλπισμένον βλάπτοντος τὰ μέρη ἐρεῖ τις τὸ «οὐκ ἐτέλεσεν, ἀλλὰ κακὰ φρονέων τεκμαίρεται ἀμφοτέροισιν». Ἐκτωρ δὲ τοῦτο φησιν, ἐν οἷς τῶν ἐπὶ Μενελάω καὶ Πάριδι ὀρκίων μὴ τελεσθέντων κακὰ φρονεῖν λέγει τὸν Δία Τρωσὶ τε καὶ Ἑλλησιν, ἕως «ἢ ὑμεῖς», φησί, «Τροίην εὐπυργον ἔλπετε ἢ αὐτοὶ παρὰ νηυσὶ δαμείητε. Ἔνθα καὶ αἰτιᾶται τὸν Δία εἰπὼν «ὄρκια μὲν Κρονίδης οὐκ ἐτέλεσσε», τῷ τῆς πεπρωμένης δηλαδὴ λόγῳ. ἄλλως γὰρ ὁ Πρίαμος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν οὐκ ἐτέλεσαν τοὺς ὄρκους, ὧν ταμίας ὁ Ζεὺς. (η. 70) Λέγει δὲ τεκμαίρεσθαι τὸ τελειοῦν ἀπὸ τοῦ τέκμωρ, ὃ δηλοῖ τὸ τέλος. Τὸ μέντοι τεκμαίρεσθαι ἀντὶ τοῦ σημειοῦσθαι, ἀφ' οὗ καὶ τέκμαρ, τὸ σημεῖον, 2.403 οἱ μεθ' Ὅμηρον λέγουσιν. (η. 71) Εὐπυργος δὲ Τροία ἀπὸ μέρους ἢ ὀχυρά. Εἰ δὲ φθάσας εἰπεῖν Ἐκτωρ εὖ εἰδέναι ὡς ἔσεται ἡμᾶρ ὅτε ἂν ἀλῶ ἢ Τροία, νῦν λαλεῖ, ὡς ἢ ἔλωσι Τροίην Ἀχαιοὶ ἢ δαμασθῶσι παρὰ νηυσίν, οὐχ' ἔξει τὸν ἐναντιωσόμενον. ἄλλως γὰρ λαλήσας τῇ [φίλῃ] γυναικί, ἄλλως ἐνταῦθα ὁμιλεῖ τοῖς ἐχθροῖς. (η. 73) Ὅτι δοκεῖ ἐν τοῖς τοῦ Ἐκτορος λόγοις κεῖσθαι περιττὸς ὁ ᾱ̄ γ̄ ᾱ ρ σύνδεσμος. Εἰπὼν γὰρ «κέκλυτέ μευ, ὄφρ' εἶπω», ἐπάγει «ὕμῖν μὲν γὰρ ἔασιν», ἤγουν εἰσίν, «ἀριστῆες Παναχαιῶν. τῶν νῦν ὄν τινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει, δεῦρ' ἴτω» καὶ ἐξῆς. Ἔστι δὲ εἰπεῖν ἀληθῶς, ὅτι οὐ παρέλκει ὁ ῥηθεις σύνδεσμος, ἀλλὰ κατ' ἔθος Ὀμηρικὸν ἐν καταρχῇ ἐννοίας τέθειται, ὡς ἰσοδυναμῶν τῷ ἐπειδὴ, ἵνα λέγη· ἐπειδὴ ὑμῖν εἰσιν ἀριστέες, τούτων ὁ προθυμούμενος ἀντεπεξεληθέτω μοι εἰς μονομαχίαν. (η. 75) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ὀφείλων ἐνταῦθα ὁ Ἐκτωρ εἰπεῖν «δεῦρ' ἴτω τις ἐκ πάντων πρόμος ἔμμεναι ἐμοί», ὁ δὲ εἶπεν ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ τὸ «Ἐκτορι δῖω», ἑαυτὸν ἐπαινῶν, οὐκ Ἀστυδάμας κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀλλ' ἐκ μεγαλοψυχίας καὶ φιλοτιμίας ἐνδεικνύμενος, ὡς τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα προβέβληται, καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δειχθήσεται. Ἄλλως δέ γε εἰπεῖν, ἔφθη ἀνωτέρω καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ἀντωνυμίαν θεῖναι ἐν τῷ «ὄν τινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει». καὶ ἔστιν οὐδὲν ἡττον καὶ οὕτω ἐπαινετικὸς ἑαυτοῦ ὁ Ἐκτωρ, ὃς καὶ μετ' ὀλίγα φαίδιμον ἑαυτὸν καλέσει. (η. 76) Ὅτι κεῖται καὶ ἐνταῦθα παρὰ Ἐκτορι εὐθεῖα ὁ μάρτυρος. Φησὶ γὰρ «Ζεὺς δ' ἄμμιν ἐπιμάρτυρος ἔστω». Ἐκ τούτου δοκεῖ κατὰ συγκοπὴν, ὡς καὶ προεδηλώθη, ὁ μάρτυς γενέσθαι. διὸ, φασίν, οὐδὲ κλίνεται ὁ μάρτυς, διὰ τὸ ἀπὸ πάθους ἔχειν τὴν γένεσιν. Περιττὴ δὲ ἡ πρόθεσις ἐν τῷ ἐπιμάρ 2.404 τυρος, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπιβουκόλος καὶ ἐπίουρος καὶ ἐπιφρίξ καὶ ἄλλοις πολλοῖς. Εἶπε δ' ἂν τις τότε πρὸς τὸν Ἐκτορα, ὡς τί ὄφελος μάρτυρον εἶναι τὸν Δία. Εἰ γὰρ ὄρκους ἐκείνους, οὐς, ἔφης, οὐκ ἐτέλεσεν, εἰκὸς οὐδὲ τὰ νῦν ὑπὸ σοῦ κυρούμενα τελεσθῆναι, ἀλλὰ μεῖναι ὑπὸ Διὸς ἀτέλεστα. (η. 77–86) Ὅτι ὁ Ἐκτωρ ἐνταῦθα μονομαχίαν ζητήσας τοιαῦτα συντίθεται «εἰ μὲν κεν ἐμὲ κεῖνος», ἤγουν ὁ ἐν Ἀχαιοῖς ἀριστεύς, «ἔλη ταναϊκῆ χαλκῶ, τεύχεα συλήσας φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας,

σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα. εἰ δέ κ' ἐγὼ τὸν ἔλω, δῶη δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων, τεύχεα συλήσας οἴσω προτὶ Ἴλιον ἱρὴν καὶ κρεμῶω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο, τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἐϋσέλμους ἀποδώσω, ὄφρα ἔταρχύσωσι καρηκομῶντες Ἀχαιοί, σῆμά τέ οἱ» καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ σημειῶσαι, ὅτι ὁ μὲν ἀδελφὸς Ἑλένος ἀπήγαγε τοῦ Ἑκτορος τὴν τοῦ θανεῖν δειλίαν, ὁ δὲ ὅμως οὐκ εἰς τέλος ἀλαζονεύεται, ἀλλὰ παραλαλεῖ καὶ τὸ τοῦ ζῆν ἔμπαλιν, καὶ ὅτι οἴκτου ἄξιος ὁ Ἑκτωρ, ὃς νῦν μὲν φιλοτιμούμενος καὶ δῖον ἑαυτὸν καὶ φαίδιμον ἀποκαλῶν συντίθεται θανόντος αὐτοῦ τὸ σῶμα οἴκαδε ἀποδοθῆναι, ὡς ἂν σεμνῆς τύχῃ ταφῆς, ὅτε δὲ ὑπ' Ἀχιλλέως θάνοι, παρὰ βραχὺ ἔρχεται τοῦ καὶ ἄταφος ριφῆναι. Καὶ σημειῶσαι δὲ καὶ ὅπως ἀλαζονικῶς ἑαυτὸν μὲν ἀξιῶ ἐν Ἰλίῳ ταφῆναι πόρρω θαλάσσης, εἴπερ ἀναιρεθεῖν, ὡς μὴ βλέποιο πρὸς τινος τῶν παραπλεόντων. τὸν Αἴαντα δὲ πρὸς Ἑλλησπόντῳ ταφῆσεσθαι λέγει πρὸς οἰκεῖον κλέος, ὡς μετὰ βραχὺ δηλωθήσεται. Πλὴν εἰ καὶ οὕτω δοκεῖ ἀλαζονικὸς ὁ ἦρωας, ἀλλ' ὑφίεται ἄλλως τοῦ μεγαλοφρονεῖν, ἐν οἷς τὸ μὲν αὐτὸν ἀναιρεθῆναι οὐδὲν μέγα οἶεται, τὸ δὲ τὸν ἀντίπαλον ἀριστέα πεσεῖν θεῖόν τι νομίζει καὶ εὖχος αὐτῷ θεόδοτον. ἐξ Ἀπόλλωνος γάρ, οὗ καὶ εἰς τὸν ναὸν ἀναθήσειν τὰ ὄπλα φησί. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. [(η. 77) Τὸ δὲ ἔλη καὶ τὸ ἔλω ταῦτόν ἐστι τῷ ἀνέλω καὶ ἀνέλη, ὧ πλεονάζουσιν οἱ ὕστερον.] Ταναήκεα δὲ χαλκὸν τὸ ξίφος λέγει, κἂν μὴ ἐχρήσαντο ξίφει μήτε ὁ Ἑκτωρ μήτε ὁ μονομαχῆσας αὐτῷ. καὶ ἔστι ταῦτόν ταναήκεα χαλκὸν εἰπεῖν καὶ τανύηκες ἄορ, 2.405 ὧν δηλαδὴ ταναὸν τὸ ἀκόνημα διὰ τὸ τοῦ σιδήρου πρόμηκες, ἢ τὰ εἰς τανυσμὸν ἦκοντα, ἢ ὧν ταναῆ διόλου ἀκή, τουτέστιν ὀξύτης τοῦ στομῶματος. (η. 78) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα συλᾶν τεύχεα φανερώς ὁ ποιητὴς φησι τὸ ἐκδύειν ὄπλων τὸν κείμενον, δις ἐπιμονῆς λόγῳ τὴν λέξιν φράσας διὰ τὸ καίριον. καὶ ὅτι τὸ φερέτω ἐπὶ τοῦ βαστάζειν εἴρηται κυριολεκτικῶς (η. 79) Καὶ ὅτι ταῦτόν ἐστι σῶμα καὶ νέκυν εἰπεῖν. εἰπὼν γὰρ «σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δοῦναι» παρακατιῶν φησι «τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἀποδώσω». Ἔνθα καὶ χρῆ ἐπιστῆσαι, ὡς εἰ καὶ ἐν ἄλλοις διαφορά ἐστι τοῦ δοῦναι καὶ τοῦ ἀποδοῦναι, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημασινομένου κεῖνται ἀμφότερα. [Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ εἰπὼν ἐν τῷ περὶ τοῦ σώματος λόγῳ, ὅτι δέμας μὲν ἐπὶ ζώντων ἀεὶ παρὰ τὸ δῶμα εἶναι ψυχῆς, σῶμα δὲ ἐπὶ ἀλόγων, εἰς μὲν τὸ πρῶτον εὐστοχώτερον ἔφη, ἀλλοῖος δὲ διεξέπεσε κατὰ τὸ δεύτερον. Ἐχρῆν γὰρ ἀκολουθοῦντα τοῖς παλαιοῖς εἰπεῖν, ὅτι σῶμα δὲ ἐπὶ ἀψύχων, ὡς δηλοῖ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐπαγαγὼν παραδείγματα τὸ «μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας», καὶ «σῶμα γὰρ ἐν Κίρκης κατελείπομεν», καὶ «σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δοῦναι».] Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ δοῦναι ἐνταῦθα φανερώς ἀντὶ τοῦ δότω εἴρηκεν, ἀκολουθῶς τῷ φερέτω. (η. 79 ς.) Καὶ ὅτι τὴν ταφὴν διαφόρως ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα ἔφρασεν ἐπὶ μὲν τοῦ Ἑκτορος εἰπὼν «ὄφρα πυρός με» λελάχωσιν οἱ ἐν τῇ Τροίᾳ, ἠγουν ταφῆς ἀξιῶσσι λάχος πυρός δόντες μοι, 2.406 ἐπὶ δὲ τοῦ Αἴαντος ὅπως αὐτὸν ταρχύσωσιν Ἀχαιοί, ὃ ἐστὶν ἐνταφιάσωσι μετὰ συνήθους ταραχῶ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «λελάχωσι πυρός» ἀλλοπαθῶς ἐνταῦθα συντέτακται. λαχεῖν μὲν γὰρ τοὶ ἀπλῶς τοὺς Τρῶας αὐτοπαθῶς ἐρρέθη, λαχεῖν δὲ αὐτοὺς τὸν δεῖνα τοῦδέ τινος ἀλλοπάθειαν ἔχει. Καὶ ἔστι μὲν τὸ πρῶτον λαχεῖν ἴσον τῷ εὐρεῖν, τὸ δὲ δεύτερον ὅμοιον τῷ ἀξιῶσαι λάχους, ὡς εἴρηται. (η. 83) Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾶν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. Καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις καὶ ὁ Κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἰππεῦσι. Τὸ δὲ κρεμῶω πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ὀ τῆς παραληγοῦσης, εἴληπται δὲ ἀντὶ μέλλοντος τοῦ κρεμάσω. (η. 81) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοῦ δῶη προϋπάρχει τὸ δοῖη, αὐτοῦ δὲ πρόκειται κοινὸν πρῶτον τὸ δοῖμι, ἐξ οὗ τὸ δοῖεν ὡς γνοῖεν. Ὅτι δὲ ποτε τὰ εἰς ᾤ-ι εὐκτικὰ εἰς ᾤ-η-ν μεταπλάττονται, προδεδήλωται, καὶ δηλοῖ αὐτὸ σὺν ἄλλοις ἀριδῆλως καὶ τὸ πεφεύγοιμι, πεφευγοίην, Σοφοκλῆς «ἐκπεφευγοίην πάθος», ἔτι δὲ καὶ τὸ εἰδεῖην ἐκ τοῦ εἰδήκοιμι μετὰ 2.407

πλασθὲν κατὰ τε συγκοπὴν καὶ ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸ τυφθεῖν καὶ τὰ τοιαῦτα. (η. 85–90) Ὅτι ἔδει μὲν τὸν Ἑκτορα παῦσαι τὸν λόγον εἰς τὸ «ὄφρα ἐ», ὡς ἐγράφη, «ταρχύσωσιν Ἀχαιοί», ὁ δὲ συμμετεωριζόμενος τῇ μνήμῃ τῆς ἀριστείας ἐπάγει «σῆμά τε οἱ χεύωσιν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ». Εἶτα καὶ δίστιχον ὡς ἐν σχεδιασμῷ συντίθησιν ἐπίγραμμα τῷ τάφῳ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ νικηθέντος τοιοῦτον ὡς ἐξ ἀορίστου ἐπιγραμματοποιοῦ «καί ποτέ τις εἶπῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων· ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνεῖωτος, ὃν ποτ' ἀριστεύοντα κατέκτανε φαίδιμος Ἑκτωρ». Οὕτω μεγαλόφρων ὁ ἦρως καὶ ταῖς εὐτυχίαις συνεξαιρόμενος. Καὶ ὄρα ὅπως καὶ ἐν ἐπιγράμμασιν ὁ ποιητὴς εὐδοκιμεῖ. (η. 91) Ἐπὶ τούτοις ὁ Ἑκτωρ καὶ τὸ τέλος τῆς ἑαυτοῦ ἐφέσεως ἐκτίθεται, δηλαδὴ τὴν τιμὴν, εἰπὼν «ὡς ποτέ τις ἐρέει, τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὐποτ' ὀλεῖται», ὃ δὴ παρέφρασε καὶ ὁ ἐν τῇ Τραγωδίᾳ εἰπὼν ἐθέλειν τὸν αὐτοῦ τύμβον μετὰ θάνατον στεφανοῦσθαι. «διὰ μακροῦ γάρ», φησὶν, «ἡ χάρις». Ἐκεῖνος δὲ καὶ ἄλλως τὴν τιμὴν προάγων πλάττει τινὰ λέγοντα μῆτε χρυσὸν ἐθέλειν, ὡς καὶ προεγράφη, «μῆτ' Ὀρφέως κάλλιον ὑμνῆσαι μέλος, ἢν μὴ ἴσιμος ἢ τύχη γένοιτό μοι». (η. 86) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐξ ἱστορίας ἔχων ὁ ποιητὴς λαλεῖ τὴν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ ταφὴν τοῦ Αἴαντος. Πολλοῖς γὰρ τῶν ἡρώων ἦσαν αὐτόθι τύμβοι ἀποπτοι τοῖς πλέουσιν ἐπὶ οἴνοπα πόντον. Φησὶ γοῦν καὶ ὁ Γεωγράφος, ὅτι Ῥοίτειον πόλις ἐπὶ λόφῳ. συνεχῆς δὲ τῷ Ῥοιτεῖῳ ἦν, ἐφ' ἣ μνήμα καὶ ἱερὸν Αἴαντος καὶ ἀνδριάς, ὃν Ἀντώνιος μὲν εἰς Αἴγυπτον ἐκόμισε χαριζόμενος τῇ Αἰγυπτίᾳ Κλεοπάτρᾳ σὺν ἄλλοις ἀναθήμασιν, Ἄρατος δὲ ἐπαναγαγὼν τοῖς Ῥοιτειῦσιν ἀπέδωκεν, ὃ καὶ ὁ σεβαστὸς Καῖσαρ ἐποίησεν ἐπὶ ὁμοίων τινῶν. Λέγει δὲ καὶ ὅτι μετὰ Ῥοίτειον τὸ Σίγειον, πόλις κατεσπα 2.408 σμένη, καὶ τὸ ναύσταθμον καὶ τὸ Ἀχαϊκὸν στρατόπεδον, καὶ ὅτι ἡ παραλία ἀπὸ Ῥοιτείου μέχρι Σιγείου καὶ τοῦ μνήματος Ἀχιλλέως, ἐάν τις εὐθυπλοῇ, ἑπτὰ στάδια, πρὸς δὲ τῷ Σιγείῳ Ἀχιλλέως μνήμα καὶ Πατρόκλου καὶ Ἀντιλόχου, καὶ ἐναγίζουσιν οἱ Ἴλιεις τούτοις καὶ τῷ Αἴαντι. Ἔτι ἰστέον καίως τὸ «σῆμα χεύωσι» ταυτόν ἐστι τῷ τυμβοχοίῳ. Δηλοῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ χεῖν τὴν ἐν τοῖς τάφοις τότε τοῦ χόδς ἐπιφόρησιν, ὃς δὴ καὶ χυτὴ ἐλέγετο γῆ, ὡς προεῖρηται. [οὐ πρὸς μίμησιν ἐρρέθη καὶ τὸ διψία κόνις παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ. Τὰ μέντοι πρὸ τῶν πόλεων λεγόμενα χρώματα ἑτεροῖα εἰσιν, ὡς αἱ ἱστορίαι φασί.] Σῆμα δέ, ὡς καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἐρρέθη, λέγεται διὰ τὸ σημαίνειν τεθάφθαι τινὰ ἐκεῖ, ὡσπερ καὶ μνήμα, διὰ τὸ μνήμην τοῦ ποτε ζῶντος ἀνακινεῖν. Κεῖται δὲ ποτε τὸ μνήμα, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ, ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν Ἑλένην δώρου πρὸς Τηλέμαχον καὶ ἐπὶ τῆς ἀπλῶς μνήμης, οἷον «μνήμα χερῶν Ἑλένης», ἵνα ἦ ὡς χάρμη καὶ χάρμα καὶ βρώμη καὶ βρῶμα, οὕτω καὶ μνήμη καὶ μνήμα. Ὁμώνυμον ἄρα καὶ τὸ μνήμα, καθὰ καὶ τὸ σῆμα, κείμενον ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἐπὶ σημείου, ὡς καὶ προδεδήλωται καὶ μετ' ὀλίγα δὲ δηλοῦται ἐν τῷ «κλήρου σῆμα». Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ μνημεῖον μνήμην σαφῶς δηλοῖ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «μνημεῖον ψυχῆς Ὀρέστου». Πλατὺν δὲ Ἑλλησποντον λέγει οὐ τὸν ἀπλῶς διόλου τοιοῦτον–ἔχει γὰρ στενὰ πολλὰ καὶ τι λίαν στενότατον καὶ οὐ πλέον ἑπτασταδίου πλατυνόμενον–, ἀλλὰ τὸ διεκπίπτον αὐτοῦ ἔξω πρὸς τῷ Αἰγαίῳ ἕως καὶ εἰς τὸ ναύσταθμον καὶ εἰς τὸ Ῥοίτειον καὶ εἰς τὸ Σίγειον, τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα, ἐκεῖνο πλατὺν Ἑλλησποντον λέγει. ἐκεῖ γὰρ εἰς πλάτος ὁ τῆς Ἑλλης πόντος ἀνοίγεται. Οἶονεὶ γοῦν φησὶν ὁ ποιητὴς, ὅτι σῆμα χεύωσι περὶ τὸ 2.409 πλατὺ μέρος τοῦ Ἑλλησπόντου, ὡσπερ καὶ ἀλλαχοῦ ἀπαλὸν ἀυχένα φησὶν οὐ τὸν ἀπλῶς ἀπαλόν, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον μέρος αὐτοῦ. Τὰ δὲ περὶ Ἑλλης θρυλλούμενα δῆλα, ὅτι δηλαδὴ ἀδελφὴ αὕτη Φρίξου, θυγάτηρ Ἀθάμαντος καὶ Νεφέλης, ἦν δὴ Νεφέλην ὁ Ἀθάμας γυναῖκα δευτέραν ἐπεισηγάγετο τὴν προτέραν Ἰνώ ἐκπεμψάμενος, καὶ ὅπως ἢ Ἰνώ αὐθις ἀναληφθεῖσα ἐνεκότει τοῖς ἐκ Νεφέλης παισὶ, καὶ ὡς μηχαναῖς τισι φρύξασα τὰ ἐγχώρια σπόριμα καὶ ἄκαρπα ποιήσασα χρησμὸν κατὰ τῶν παίδων ὑπέκλεψεν, ὡς τοῦ κακοῦ λυθησομένου τῷ ἐκείνων φόνῳ, καὶ ὅπως αὐτοῖς

ἐπιβουλευθεῖσι κριὸς τὴν ἐπιβουλὴν κατεμήνυσε, καὶ ὡς ἀναδεξάμενος αὐτοὺς ὁ τοιοῦτος κριὸς κατὰ τι θεῖον ἀέριος ἀρθεῖς τὸν μὲν Φρίξον περιεσώσατο εἰς τὴν Κολχίδα γῆν, τὴν δὲ Ἑλλην οὐκ ἴσχυσε, καταπεσοῦσαν εἰς τὸν ἀπ' αὐτῆς κληθέντα Ἑλλήσποντον, καὶ ὅτι ἐν Κόλχοις ἀπεδάρη παρὰ τοῦ Φρίξου ὁ κριὸς οὗτος, τυθεὶς φυξίῳ Διὶ καὶ τὸ αὐτοῦ κῶας χρυσωθὲν ἐφυλάττετο ὑπὸ ἀύπνου δράκοντος, εἰς ὃ οἱ Ἀργοναῦται ἔπλευσαν, καὶ ὅτι οὐδὲ ἡ κακοῦργος Ἴνώ καλῶς ἀπήλλαξε καταπεσοῦσα συνάμα τῷ παιδί Μελικέρτῃ εἰς θάλασσαν ἐν τῷ τὸν ἄνδρα μανῆναι κατὰ χόλον Ἴφρας καὶ ξιφῆρη διώκειν αὐτήν. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Ἡ δὲ ἀκριβὴς ἱστορία μητριάν εἰδυῖα τὴν Ἴνῳ δύσνουν τῷ Φρίξῳ τε καὶ τῇ Ἑλλῆ πλοιάριόν τί φησιν εἶναι τὸν κριόν, ἐκτύπωμα φέρον κριοῦ ἐν ἄκρῳ, ὁποῖόν τι καὶ παρὰ Λυκόφρονι τὸ ταυρόμορφον τύπωμα τὸ τὴν Εὐρώπην ἀρπάσαν, καὶ ὁποῖα πλοῖα τὰ σὺν ἑτέροις γλύμμασι καὶ χηνίσκουσιν ἐν τοῖς ἄκροις ἔχοντα ἤγουν τύπους χηνῶν. καὶ βούλεται διὰ τοιοῦτου κριοῦ σὺν τῷ ἀδελφῷ πλέουσαν 2.410 τὴν Ἑλλην ἐκπεσεῖν καὶ κινδυνεῦσαι. Ἐτέρα δὲ τις ἱστορία εὖνουν ὑπῆρέτην φησὶ τὸν Κριόν, ὃς τὴν τῆς μητριάς βουλὴν ἀνακαλύψας καὶ περισώσασθαι τοὺς δεσπότης παῖδας προθέμενος ἐδυστύχησε κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον. λέμβῳ γὰρ βραχυτάτῳ πιστεύσας αὐτοὺς οὐκ ἔσχεν ἀμφοτέρους περιποιήσασθαι, ἀλλ' ὁ μὲν Φρίξος περιεγένετο, ἡ δὲ Ἑλλῆ κατὰ πάθος ἰλίγγου ἢ ἄλλου τινὸς τοιοῦτου καταπεσοῦσα μόνον αὐτῆς ἄνω ἀφήκε τοῦνομα φέρεσθαι αὐτὴ καταδύσα εἰς βυθόν. Διπλάζεται δὲ τῇ Ἑλλῆ τὸ ἀμετάβολον πρὸς διαστολὴν τοῦ ἔλη, ἢ θερμασία, ἐξ ἧς καὶ τὰς λαμπάδας ἐλάνας λεχθῆναι που ὁ Ναυκρατίτης ἱστορεῖ σοφιστής. καὶ ὁ Ἑλλῆν δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐν δυσὶ ἄλ γράφεται. τὸ δ' αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ Ἄλος πόλις καὶ ἄλλος, ἢ ἀντωνυμία, ὡς ἐν Βοιωτίᾳ εἴρηται. (ἡ. 91) Τὸ δὲ «ὡς ποτέ τις ἐρέει, τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὔποτ' ὀλεῖται» πλαγίως ἔπαινον τε τῆς Ὀμήρου ἐμφαίνει ποιήσεως καὶ τὴν αὐτοῦ μαντικὴν ἐνδείκνυται, δεξιῶς οὕτω σχηματίσαντος. Τῷ ὄντι γὰρ ἕως τὸ Ὀμηρικὸν τοῦτο ἐπίγραμμα εἰς ἀνάγνωσιν ἔρχοιτ' ἄν, οὐκ ἂν ὀλεῖται τὸ κλέος τῷ Ἐκτορι, ἔρχεσθαι δὲ δοκεῖ εἰσαεῖ, ἀεὶ ἄρα ἔσται καὶ τὸ ῥηθὲν κλέος καὶ οὐδέποτε ὀλεῖται. Οὕτω δὲ πως καὶ ἀλλαχοῦ σεμνολογεῖ τὴν Ἰλιάδα ὁ ποιητής, ἔνθα τοῦ Ἑλληνικοῦ τειχίσματος τὸ κλέος περιελθεῖν λέγει τὸν ὑφ' ἡλίον διὰ τὸ κατὰ τὴν Ἰλιάδα περιάδεσθαι, ἄλλως γὰρ ἀφανισθὲν ἀκλεῆς ἦν. (ἡ. 92 ς.) Ὅτι ὑποδέξασθαι καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητής κοινότερον τὸ ἀντιστῆναί φησιν ὁμοίως τῷ «σὺ μὲν τόνδε δέδεξο, μελήσουσι δέ μοι ἵπποι». Φησὶ γὰρ «ὡς ἔφατο» Ἐκτωρ, «οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ, αἶδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι», τουτέστιν ἀπειπεῖν μὲν τὴν πρὸς Ἐκτορα 2.411 μονομαχίαν οἱ Ἀχαιοὶ αἰδημόνως ἔσχον, εὐλαβήθησαν δὲ αὐτὸν πάλιν τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἔνστασιν. οὕτω φοβερὸς αὐτοῖς γέγονε. Τινὲς δὲ φασιν, ὅτι οὐ τὸν Ἐκτορα ἔδεισαν οἱ Ἀχαιοὶ ἀλλὰ τὸν βασιλέα διὰ τὸ ἀναμένειν κέλευσιν καὶ μὴ ἐθέλειν θρασύτερον προπετεύεσθαι. Θρασὺς γὰρ πρὸς ἔργον ἐκ πολλοῦ κακός, κατὰ τὴν παροιμίαν. λέγει δὲ, φασί, καὶ Ἐπίχαρμος «κακὸς θαρρεῖ μάλ' αὐτόθεν, ἔπειτα δὲ φεύγει». Καὶ οὕτω μὲν οἱ ἄλλοι Ἑλληνες αἰδῶ τε καὶ δέος ἔπασχον, ἄλλως δὲ γε ἤπερ ἡ προσειποῦσα τὸν Πρίαμον αἰδοῖόν τε ἑαυτῇ καὶ δεινόν, ἐγγὺς δὲ πως τῷ εἰπόντι, ὅτι «δέος ᾧ πρόσεστιν αἰσχύνῃ θ' ὁμοῦ, σωτηρίαν ἔχοντα τόνδ' ἐπίστασο». (ἡ. 94) Μενέλαος δὲ ἰσχυροπαθήσας ἀνέστη καὶ ὑπέστη τὴν μονομαχίαν. Φησὶ γὰρ ὁ ποιητής, ὅτι «ὄψε δὲ δὴ Μενέλαος ἀνίστατο» καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ ὅρα τὸ ὄψε, οὐ γὰρ χρὴ τὸν νοῦν ἔχοντα παραχρῆμα ποιεῖν τὸ παρατυχόν καὶ τοῖς κινδύνοις ἐπιπηδᾶν. (ἡ. 95–102) Τὰ δὲ, ὡς ἐρρέθη, ἐξῆς τοῦ λόγου τοιαῦτα· ἀναστὰς ὁ Μενέλαος «νεῖκει ὄνειδίζων, μέγα δὲ στεναχίζετο θυμῷ», ἤγουν στενακτικῶς ἐλάλει «ᾧ μοι ἀπειλητῆρες, Ἀχαιῖδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί. ἦ μὲν δὴ λῶβη τάδε γ' ἔσσεται αἰνόθεν αἰνώως, εἰ μὴ τις Δαναῶν νῦν Ἐκτορος ἀντίος εἶσιν, ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε, ἤμενοι αὐθι ἕκαστοι ἀκήριοι ἀκλεῆς

αὐτως. τῷδε δ' ἐγὼν αὐτὸς θωρήξομαι». Καὶ οὕτω μὲν ὁ Μενέλαος θαρρεῖ τὴν μονομαχίαν ἐπαγαγὼν καὶ γνωμικὸν τοῦτο «αὐτὰρ ὑπερθε νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν θεῶ». καὶ οὕτω μὲν ὁ βασιλεύς. (η. 104–6) Ὅμηρος δὲ ἐνδεικνύμενος οὐκ ἀξίωμαχον αὐτὸν ἀντίμαχον εἶναι τῷ Ἔκτορι ἀποτείνει τὸν λόγον εἰς αὐτὸν ἐνδιαθέτως κατὰ σχῆμα ἀποστροφῆς καὶ φησιν ὡς οἶον οἰκτιζόμενος «ἐνθα κέ τοι Μενέλαε φάνη βίοτοιο τελευτὴ Ἔκτορος ἐν παλάμησιν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν, εἰ μὴ ἀναΐξαντες ἔλον», τουτέστιν ἐκώλυσαν, «βασιλῆες Ἀχαιῶν». Καὶ ὄρα τὸ φιλάληθες τοῦ φιλέλληνος ποιητοῦ, πολὺ φέρτερον τοῦ Μενελάου εἰπόντος τὸν Ἔκτορα, ὅπερ ταυτὸν ἐστὶ τῷ κατωτέρω εἰρησομένῳ περὶ Ἀχιλλέως τῷ «ὅς περ σέο πολλὸν ἀμείνων». Καὶ ὁ μὲν ποιητὴς οὕτω πρὸς οἶκτον λαλεῖ. (η. 108–14) 2.412 Ἀγαμέμνων μέντοι καὶ δριμύτερον εὐθύς ἐπιπλήττει τῷ ἀδελφῷ. Δεξιτερῆς γὰρ ἔλε χειρὸς καὶ «ἀφραίνεις», ἔφη, «Μενέλαε διοτρεφές, οὐδέ τί σε χρή ταύτης ἀφροσύνης· ἀνά δ' ἴσχεο», τουτέστιν ἀνέχου, ἢ «ἀνά δὲ σχέο», τουτέστιν ἀνάσχου, «κηδόμενός περ». Εἶτα τρόπον τινὰ καὶ τὸ γνῶθι σαυτὸν ὑποτιθεῖς φησι «μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνωνι φωτὶ μάχεσθαι Ἔκτορι, τὸν τε συγγέουσι καὶ ἄλλοι. καὶ δ' Ἀχιλλεὺς τούτῳ γε μάχη ἐνὶ κυδιανείρῃ ἔρριγ' ἀντιβολῆσαι, ὅ περ», ἤγουν ὅς, «σέο πολλὸν ἀμείνων». Καὶ ὄρα ὡς εὐμεθόδως κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς μνήμην τοῦ Ἀχιλλέως παρέρριψε, καὶ ὅτι οὐ μόνον ὁ ἀδελφός, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς ἐπέχουσι τῆς μονομαχίας τὸν Μενέλαον ἐλεοῦντες ὡς ἀδικούμενον. τὸν μέντοι Πάριν ὁ ἀδελφός Ἔκτωρ ὑπόψιον ἅπασιν ὄντα ἐχάρη ἂν ἰδὼν καὶ πεσόντα. Σημείωσαι δὲ ὅτι τε πρὸς συμφέρον ἐνταῦθα νόμῳ στρατηγικῶ ψεύδεται ὁ βασιλεύς. Οὐ γὰρ ὁμολογουμένως ἔρριγεν Ἀχιλλεὺς τὸν Ἔκτορα, λαλεῖ δὲ αὐτὸ ἐπίτηδες, ἵνα τὸ ἀδελφικὸν καταστείλῃ θράσος. καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐν ὑποθήκης λόγῳ ἔοικεν, ὡς εἴρηται, λέγεσθαι τὸ γνῶθι σαυτὸν, ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς καὶ πραγματικῶς ἐνεργεῖται ἢ παραίνεσις, ὅπου ἑαυτὸν εἰδὼς ὁ Ἔκτωρ τοῖς μὲν ἄλλοις μάχεται, Αἴαντος δὲ ἀλεείνει μάχην Τελαμονιάδαο. ὥστε νῦν οὐ πάνυ τι ἑαυτὸν οἶδεν ὁ Ἔκτωρ, εἶγε τῷ τοιοῦτῳ Αἴαντι ἀντιστήσεται. καὶ ὅτι κἀν φυσᾷ τὸν Ἔκτορα λεγόμενα παρὰ τοῦ βασιλέως τὰ σεμνύνοντα ἐκεῖνον, ἀλλὰ κατωτέρω ρίψει τὴν αὐτοῦ ὄφρυν ὁ βασιλεύς, ἐνθα ἐρεῖ ὅτι τούτῳ, ἤγουν τῷ Ἔκτορι, πρόμον ἄλλον ἀναστήσουσιν Ἀχαιοί, ὃν ἐὰν φύγῃ, ἀσπασίως γόνυ κάμψει. ἐνθα καὶ δείκνυται, ὅτι τὰ περὶ Ἀχιλλέως ψευδῶς ἔλεγεν ὁ βασιλεύς, ἵνα πείσῃ τὸν ἀδελφόν. Εἰ γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ἀληθῶς ἔρριγε τὸν Ἔκτορα, ποῖος ἄλλος εὐρεθήσεται πρόμος ἀντίπαλος τῷ Ἔκτορι; Ἦν δὲ ἐν τῷ περὶ Ἀχιλλέως λόγῳ ἐκ τοῦ μεζονος τὸ ἐπιχείρημα. Μείζων γὰρ πάντως τοῦ Μενελάου ὁ Ἀχιλλεὺς. εἰ δὴ αὐτὸς ἔρριγε τὴν μετὰ Ἔκτορος μάχην, πολλῶ πλέον ριγήσει ὁ Μενέλαος. (η. 101 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ εὐέλπις ἀγωνιστὴς καλῶς ἂν εἴποι τὸ [«τῷδε δέ», ἤγουν ἐπὶ τούτῳ, ταυτὸν δ' εἰπεῖν, κατὰ τούτου,] «ἐγὼν αὐτὸς θωρήξομαι, αὐτὰρ ὑπερθε νίκης πείρατ' ἔχονται». (η. 109 ς.) Τὸ δὲ «ἀφραίνεις, οὐδέ τί σε χρή ταύτης ἀφροσύνης, 2.413 ἀνάσχεο δὲ κηδόμενός περ», ὃ ἐστὶ βλαπτόμενος, οἰκεῖον ῥηθῆναι πρὸς τινὰ θρασέως κινδυνεύειν ἐθέλοντα. (η. 111) Τὸ δὲ «μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνωνι φωτὶ μάχεσθαι» δύναται καὶ γνωμικὸν εἶναι ποτε, οὕτως ἀπλῶς ἐν τῷ καθόλου ῥηθέν. Καὶ τοιοῦτον μὲν ὀλικῶς εἰπεῖν ἐν νοήμασι τὸ ῥηθὲν Ὀμηρικὸν χωρίον. Τὰ δὲ κατὰ μέρος αὐτοῦ τοιάδε εἰσί. (η. 92) Σιωπῶσιν ἐνταῦθα οἱ Ἀχαιοὶ ἀκὴν γενόμενοι ἐξ ἀμηχανίας, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται. Κρείττων γὰρ σιωπῆ καίριος παρακεκινδυνευμένου λόγου. Τὸ δὲ ἀκὴν, περὶ οὗ ἄλλαχού εἴρηται, εὔρηται λεγόμενον καὶ ἀκασκᾶ. Αἴλιος δὲ Διονύσιος καὶ χρήσιν παράγει Κρατίνου ταύτην «σκῆπτροισιν ἀκασκᾶ προβιβῶντα». (η. 93) Τὸ δὲ ἀνήνασθαι δηλοῖ μὲν τὸ ἀρνήσασθαι, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἀνάινω. αὐτὸ δὲ κατὰ μὲν τινὰς ἀπὸ τοῦ ἄστερητικοῦ καὶ τοῦ ἄστερητικῶ, ἵνα εἴῃ ἀναίνεσθαι τὸ μὴ διὰ τοῦ ἄστερητικῶ ἐπιρρήματος κατατίθεσθαι. κατὰ δὲ ἐτέρους ἀπὸ τῆς ἄστερησεως καὶ τοῦ αἴνος, ὃ δηλοῖ τὴν

συγκατάθεσιν. (η. 95) Τὸ δὲ «νεΐκει» τῆς παλαιᾶς ἐστὶ χρήσεως. ὡς γὰρ βλάβος καὶ δίψος, οὕτω καὶ νεΐκος, ἐξ οὗ καὶ ἡ φιλονεικία. τὰ μέντοι κοινὰ βλάβη καὶ δίψα καὶ νεΐκη. οὕτω δὲ καὶ ἡ νάπη νάπος 2.414 παρά τε Εὐριπίδῃ καὶ ἑτέροις. [καὶ ἡ κνῖση δὲ κνῖσος, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ γράψας ἀντὶ τοῦ «κνῖσσην μελδόμενος» κνῖση δίχα τοῦ ῥ, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που κεῖται, εἰ καὶ τινες τῶν παλαιῶν ἀπαρέσκονται ὡς μὴ ἐντετυχηκότες τῇ χρήσει τοῦ κνῖσος.] Εὐρηται δὲ καὶ ἡ ἑτέρα νίκη νίκος λεγομένη, ὡς καὶ ἡ σκάφη σκάφος καὶ ἡ πάθη πάθος. (η. 96) Ἐν δὲ τῷ «ἀπειλητῆρες, Ἀχαιῖδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί» ἀπειλητῆρες μὲν οἱ μόνον καυχώμενοι καὶ εἰς κενὸν ἀρχοῦντες, ὡς εἰ καὶ Ἀχαιῖδες ἦσαν, κατὰ τὸ «γυναικῶν μὲν τὸ λαλεῖν, ἀνδρῶν δὲ τὸ πράττειν», ἢ οἱ ἐκφοβοῦντες λόγοις. ἐπ' ἀμφοτέρων γὰρ λέγεται τὸ ἀπειλεῖν. Ἀχαιῖδες δὲ ἀντὶ τοῦ γυναικῆς, ὃ παραφράζων ὁ Σοφοκλῆς φησὶ «μὴ γυναικῆς ἀντ' ἀνδρῶν πέλας ἔστατε». Ἔστι δὲ τοῦτο σφοδρότερον τοῦ Ὀμηρικοῦ. λειότερον γὰρ τὸ Ἀχαιῖδες τοῦ «γυναικῆς ἀντ' ἀνδρῶν», ἐξ οὗ ὁ ἀνδρόγυνος σύγκειται. καὶ ταῦτα μὲν ἐν λόγοις. Τὸ δὲ τοῦ Σεσώστριδος ἔργον ἔχει πλεῖον τὸ ἀναιδές. Ἰστορεῖ γὰρ Ἡρόδοτος ὅτι Σέσωστρις, εἴποτε ἀνδρῶν εὐπετῶς καὶ ἀμαχητὶ περιγένοιτο, στήλας στήσας αἰδοῖα γυναικῶν τοῖς ἀνδρείοις προσενέγραφε, δηλῶν ὡς ἦσαν ἀνάλκιδες. Ἔτι σφοδρὸν παρὰ τῷ αὐτῷ καὶ τὸ «οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναικῆς, αἱ δὲ γυναικῆς ἄνδρες». Τὸ μέντοι «πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες» σεμνότερον τῶν προρρηθέντων. Ὅτι δὲ μέγα εἰς ὕβριν ἀνδράσι τὸ γυναικῆς καλεῖσθαι, δηλοῖ ὁ αὐτὸς ἐν τε τῷ «προσβάλλοντες κακὰ μεγάλα εἰργάζοντο καὶ γυναικῆς ἀπεκάλεον», καὶ ἐν τῷ «παρὰ Πέρσαις γυναικὸς κακίῳ ἀκοῦσαι δέννος μέγιστός 2.415 ἐστὶ». Δέννον δὲ λέγει τὴν ὕβριν, ἐξ οὗ τὸ δεινάζειν παρὰ Σοφοκλεῖ. Ἀστεῖον δὲ πως τὸ «οὐκέτ' Ἀχαιοί», ὡς ἕως μὲν τῆς ἄρτι ἀνδρῶν ὄντων τῶν Ἀχαιῶν, νῦν δὲ μεταβεβλημένων οἷον εἰς Ἀχαιῖδας κατὰ τὰς θρυλουμένας μυθικὰς μεταμορφώσεις. ἢ καὶ κατὰ τὴν ἀμφιγενῆ λαγῶαν ἱστορίαν, εἴ τι χρὴ προσπαίξαι τῷ ποιητικῷ γλυκάσματι. [Ὅθεν δοκεῖ καὶ τις ποιητῆς λαβὼν σκῶψαι εἰς λαγνεῖαν βασιλέως Λιβυκοῦ δριμέως τὸ «βαινόμενος βαινῶν», οὗ πρὸς σαφήνειαν ἐπάγει τὸ «ὄτε νυμφίος, ἄλλοτε νύμφη».] Καὶ ἄλλως δέ, [καθὰ] τὸ «κατ' αἶσαν ἐνεΐκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν», καὶ τᾶλλα ὅσα ἐκεῖ ἐγράφησαν, οὕτω καὶ τὸ «Ἀχαιῖδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί» ἐσχημάτισται. Τοῦτο μέντοι κατὰ ἦθος ὀργίλον, ὡς γὰρ μὴ ἀρκοῦν τὸ «Ἀχαιῖδες» εἰς ὕβριν ἐπήκται πρὸς πλείω αὐτῆς ἔνδειξιν τὸ «οὐκέτ' Ἀχαιοί». καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο. (η. 97) Τὸ δὲ «αἰνόθεν αἰνώως», δηλοῖ τὸ ἀπὸ δεινοῦ δεινώως, ὃ ἐστὶν ἐκ δεινῶν δεινοτέρως. (η. 99) Τὸ δὲ «ὔδωρ καὶ γαῖα γένοισθε» ἀντὶ τοῦ νεκρωθεῖητε καὶ τοῦ μὲν ζωογόνου πνευματώδους θερμοῦ στερηθεῖητε, γένοισθε δὲ ὔδωρ καὶ γῆ, ἃ δὴ ἐναπομένει τοῖς νεκροῖς σώμασι. (η. 100) Διὸ καὶ ἐπάγει «ἤμενοι αὖθι ἀκήριοι», τουτέστι καθήμενοι αὐτόθι ὡς νεκροί. Νεκρὸς τε γὰρ ἀπὸ τοῦ ῥ-ε στερητικοῦ καὶ τοῦ 2.416 κῆρ, ἢ ψυχῆ, καὶ ἀκήριος ὁμοίως ὁ μὴ ἔχων κῆρ. οἷς καὶ ὁ νῶκαρ συστοιχεῖ παρὰ τὴν ῥ-ω στερησιν καὶ τὸ κᾶρ, ὃ ἐστὶ κῆρ, ἢ ψυχῆ. Καὶ ἄλλως δὲ ὀνειδίζει ὁ λόγος τοὺς Ἕλληνας, ὡς μὴ ἀνωφορομένους, ἀλλὰ καθῆσθαι ἢ κεῖσθαι ὀρεγομένους καὶ κάτω βρῖθοντας κατὰ τὰ βαρῆα στοιχεῖα, καὶ μὴ ἐοικότας μετέχειν ζωτικῆς τινος κουφιζούσης θερμότητος. Τινὲς δὲ ἄλλως φράζουσι τὸ «ὔδωρ καὶ γαῖα γένοισθε», ἀντὶ τοῦ ἀναστοιχειωθεῖητε, τουτέστιν εἰς τὰ βαρύτερα τῶν στοιχείων καὶ ἀκίνητα καὶ ὑμῖν ὅμοια ἀναλυθεῖητε. Ἔτεροι δὲ φασιν, ὅτι συνεπινοητέον τοῖς δυοῖν τούτοις στοιχείοις καὶ τὰ λοιπὰ δύο, καθὰ εὐρηται καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, ἐν οἷς γαῖαν ὕδει φύρων Ἥφαιστος τὴν γυναῖκα πλάττει. Οὕτω δὲ καὶ Ξενοφάνης που λέγεται εἰπεῖν «πάντες γὰρ γαίης τε καὶ ὕδατος ἐκγενόμεθα». Καθ' ὅμοιον λόγον καὶ ἐν τῷ «μήθ' αἰμά μου δέξαιτο κάρπιμον πέδον, μὴ λαμπρὸς αἰθήρ» καὶ τὰ λοιπὰ δύο στοιχεῖα ἔστι συνεπινοήσασθαι, οὐ μὴν καὶ ἐν τῷ «μήτε πόντος μήτε γῆ δέξαιτό μου σάρκας». ἦν δ' ἂν τὸ ὅμοιον καὶ ἐκεῖ, εἰ μὴ σάρκας ἔφη, ἀλλ' ὅτι μήτε πόντος μήτε γῆ δέξαιτό με,

κατὰ φυσικὴν δηλαδὴ ἀνάλυσιν. Τὸ δὲ «ἀκλεές» εὐθειά ἐστι πληθυντικὴ ἀντὶ τοῦ ἀκλειῖς, ἀπελθόντος τοῦ ἱ, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἐρέτας ἐπιτηδές». κεῖται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα χρήσις τοιαύτης λέξεως. Τινὲς μὲντοι ἐπίρρημα τοῦτο φασιν εἶναι, ἄλλοι δὲ παροξύνουσι. ὡς γὰρ ἀγακλέες κατὰ ἔλλειψιν τοῦ ἑνός ἑ, οὕτω φασὶ καὶ ἀκλεές. (η. 102) Τὸ δὲ «νίκης πέρατα» περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ ἢ νίκη, τὸ τέλος δηλαδὴ τῶν ἀγωνιζομένων. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν ἀπλοϊκῶς εἴρηται τὸ ὑπερθεῖν ἔχεσθαι τὰ τῆς νίκης πέρατα, τραπὲν μεταφορικῶς ἀπὸ σχοίνων ἢ τινων ἐτέρων τοιούτων σωμάτων, ὧν καὶ ἀρχὴ τις καὶ πέρας ἐστίν. Ἐν τοῖς ἐξῆς δέ που διὰ ταλάντων ὑπερθεῖν 2.417 ἐχομένων πρὸς Διὸς τὴν νίκην ἐρεῖ διεξάγεσθαι. [Εὐθειά δὲ ἐνικὴ τοῦ πείρατα οὐ τὸ πείρας, ἀλλὰ τὸ πείραρ. Ἔστι δὲ αὐτοῦ καὶ ῥῆμα τὸ πειραίνω ἀντὶ τοῦ περαίνω.] Τελευτὴ δέ, εἰ καὶ φανερώς τὸ ἀπλῶς τέλος, ἀλλὰ συνδυασθέν ποτε μετὰ ζωῆς ἢ βίου, ὁποῖον καὶ ἐνταῦθα τὸ «βιότοιο τελευτῆ», δηλοῖ τῆνικαῦτα θάνατον. (η. 109) Τὸ δὲ «ἀφραίνεις Μενέλαε διοτρεφές» μίγμα ὕβρεως καὶ ἐπαίνου. καὶ ἔστιν ὁμοιον τῷ «κύδιστε φιλοκτεανώτατε». καὶ ἐκεῖ γὰρ ἔπαινος μὲν τὸ κύδιστε, ψόγος δὲ τὸ φιλοκτεανώτατε. Ἐχει δὲ τι καὶ ἀστεῖον ἐνταῦθα ὁ λόγος κατὰ ἀλληγορίαν. Εἰ γὰρ Ζεὺς ὁ νοῦς, οὐ δεῖ ἀφραίνειν τὸν τῷ Διὶ παρώννυμον, ἤγουν τὸν διοτρεφῆ. Τὸ δὲ «οὐδέ τί σε χρὴ ταύτης ἀφροσύνης» δηλοῖ μὲν τό· οὐ σοι χρεῖα τοῦ ἀφραίνειν οὕτως. Εἴρηται δὲ καὶ αὐτὸ ἀστεῖως, ὡς ἔστιν ὅτε πολλῶν ἀφραϊνόντων καὶ ἐπίτηδες ἔν τε ὕβρεσι ταῖς πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους καὶ ἀπειλαῖς καὶ προκλήσεσι δέ, ὅτε μὴ κίνδυνός ἐστι προφανής. αὐτὸς γοῦν ἠφρονεύσατο φθάσας πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα ὁ τοῦτο ἐνταῦθα εἰπών. Μενέλαος μὲντοι ἀφρονεύμενος ἄρτι πρὸς μονομαχίαν Ἐκτορος κινδυνεύσει μὴ ζῆν. Οὐκ οὖν αὐτῷ χρεῖα τοιαύτης ἀφροσύνης, ἀλλὰ τινος ἑτεροίας, οἷον τοῦ ἀπειλεῖσθαι τῷ Ἐκτορι, τοῦ θρασύνεσθαι, οὐ μὴν τοῦ εἰς καὶ μονομαχίαν ἀντικαθίστασθαι, καὶ ταῦτα οὐκ ἐξ αὐτομάτου ἢ τινος ἑτεροίας ἀνάγκης, ἀλλὰ ἐξ ἔριδος. (η. 112) Τὸ δὲ «στυγέουσι» ταῦτὸν τῷ φρίσσουσι, αὐτὸ δὲ ἴσον τῷ ἐρρίγασι. διὸ εἰπών «στυγέουσι καὶ ἄλλοι», παρακατιῶν λέγει «καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ ἔρριγεν», ὃ ἐστὶ φρίσσει, στυγεῖ. Ὅτι δὲ τὸ στυγεῖν ἀπὸ τῆς ψυχροτάτης παρῆκται Στυγός, πολλαχοῦ εἴρηται. (η. 114) Τὸ δὲ «ἔρριγε» μέσος παρακείμενός ἐστι τοῦ ῥιγῶ ῥιγῆσω ἐρρίγηκα. Δῆλον δὲ πολλαχόθεν, ὡς ἐπὶ μὲν βαρυτόνων ἰσοσυλλαβεῖ ὁ μέσος παρακείμενος τῷ ἐνεργητικῷ, οἷον λέλειφα λέλοιβα, πέπεικα πέποιθα, ἀπὸ δὲ περισπωμένων μιᾶ φασιν ἐνδεῖ ὁ μέσος τοῦ προτέρου, οἷον δουπῶ δεδούπηκα δέδουπα, οἷον «δεδουπότος Οἰδιπόδοα», 2.418 κτυπῶ ἐκτύπηκα ἔκτυπα, οἷον «μέγα δ' ἔκτυπε μητίετα Ζεὺς». Τοῦτο δὲ τινες, ἤγουν τὸ ἔκτυπε, καὶ δευτέρου ἀορίστου φασίν. ἔστι γὰρ ἀληθῶς ὡσπερ ἔδουπον, οὕτω καὶ ἔκτυπον, κατὰ τὸ ἔχραισμον καὶ τὰ ὅμοια. Ἀντιβολῆσαι δὲ καὶ νῦν τὸ συναντῆσαι καὶ ἄντην τὰς ὄψεις βαλεῖν. παρὰ μὲντοι τοῖς μεθ' Ὀμηρον ἰκέσιος ἢ λέξις καὶ σημαίνει τὸ ἄντην καὶ πρὸ ποδῶν τινος ῥίπτεσθαι. (η. 115 ς.) Ὅτι κατασταλτικὸν θρασέος μὲν, οὐκ ἀξιομάχου δὲ προμάχου τὸ «ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἴζευ ἰὼν μετὰ ἔθνος ἐταίρων, τούτῳ δὲ πρόμον ἄλλον ἀναστήσουσι» οἱ δεῖνα. (η. 117-9) Ὅτι σεμνύνων ὁ βασιλεὺς τὸν ἀναστησόμενον ἀντίμαχον τῷ Ἐκτορί φησιν «εἴ περ ἀδειῆς τ' ἐστὶ καὶ εἰ μόθου ἐστὶν ἀκόρητος, φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν», ἤτοι καθεσθῆναι, «αἶ κε φύγησι δηῖου ἐκ πολέμου καὶ αἰνῆς δηϊοτήτος». (η. 118) Καὶ ὄρα τὸ φύγη. οὐ γὰρ ἀπέλθη φησὶν ἢ ἄλλο τι ῥῆμα τοιοῦτον, ἀλλὰ φύγη, τὴν ἦτταν αὐτῷ οἰωνιζόμενος. τῷ δὲ φυγεῖν ἀκόλουθον καὶ τὸ ἀσπασίως γόνυ κάμψειν. κεκμηκῶς γὰρ ἐν τῷ συντόνως φεύγειν ἀσπασίως κατακλιθήσεται. [Πρόσκειται δ' ἐνταῦθα τὸ ἀσπασίως πρὸς διαστολὴν ἑτεροίας καμπῆς γόνατος, ὁποῖαι πολλαί εἰσι καὶ ἀκούσιοι καὶ φορτικά. Κάμπτεται δὲ γόνυ ἔστιν ὅτε καὶ ἰκετευτικῶς, ὃ καὶ γονυπετεῖν λέγεται καὶ γόνυ κλίνειν καὶ συνθέτως γονυκλιτεῖν. κάμπτει δὲ τις γόνυ καὶ ἐπὶ τιμῇ ἀνδρὸς ὑπερέχοντος καὶ ἐπὶ σώματος δέ ποτε ἰατρεία. Οὕτω γοῦν ἐν Ὀδυσσεΐα ὁ Λαερτιάδης μετὰ νῆξιν πολυήμερον

κάμπει σὺν χερσὶ καὶ γόνατα δι' αἰτίαν ἀναγκαίαν τὴν ῥηθεῖσαν ἐκεῖ.] (η. 117–9) Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ῥηθεὶς τοῦ βασιλέως λόγος τὸ «εἴ περ ἀδειῆς τ' ἐστί» καὶ ἐξῆς, ἐκφοβητικός ἐστι παντὸς τοῦ ἐν προκλήσει μονομαχίας θρασυνομένου. (η. 117) Ἐπαναφορικὸν δὲ τὸ «εἴ περ ἀδειῆς ἐστί καὶ εἰ μόθου ἔστ' ἀκόρητος», ἐπίτηδες καλλωπισθέν. ἄλλως γὰρ ἀσφαλὲς εἰς φράσιν καὶ τὸ «εἴ περ ἀδείης ἐστί καὶ μόθου ἀκόρητος». καὶ ὅτι ἀναγκαίως τῷ ἀδείης ἐπήνεκται τὸ «καὶ εἰ μόθου ἀκόρητος». οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης πᾶς ἀδείης καὶ μάχης ἐστὶν ἀκόρεστος. 2.419 Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοῦ κορῶ μέλλων οὐ μόνον διὰ τοῦ ἄε κορέσω, ἐξ οὗ ἀκόρεστος, ἀλλὰ καὶ κορήσω, ἐξ οὗ ἐνταῦθα τὸ «ἀκόρητος μόθου», ἦτοι μάχης ἀκόρεστος. Τοῦτο δὲ τὸ νόημα ὁ ποιητὴς πλατυνεῖ ἐν τῷ «πάντων μὲν κόρος ἐστί» καὶ ἐξῆς. Ἀττικοὶ δὲ ἀκόρητον τὸ ἀκαλλώπιστόν φασι, ὅθεν καὶ βίον ἀκόρητον λέγουσι τὸν ἀφιλοκάλητον. Ὅσπερ δὲ ἀκόρητος καὶ ἀκόρεστος, οὕτω καὶ ἀπόθητος καὶ ἀπόθεστος. ἡ δὲ λέξις ἐν Ὀδυσσεΐα. (η. 119) Τὸ δὲ «καὶ αἰνῆς δηϊότητος» ταῦτολογικόν ἐστι πρὸς τὸ «δηΐου ἐκ πολέμου», φιλοτιμησαμένου τοῦ ποιητοῦ ἐνταῦθα πολλαχῶς ὀνομάσαι τὴν μάχην. Μόθον τε γὰρ ἔφη παρὰ τὸ ὁμοῦ, φασί, θέειν τοὺς μαχομένους, καὶ πόλεμον παρὰ τὸ τὰς πόλεις μειοῦν, καὶ δηϊότητα παρὰ τὸ δαίειν, ἦτοι καίειν, ὅθεν καὶ Πλούταρχος λαβῶν ἐξάψαι πόλεμον λέγει τὸ ἐξεγεῖραι μάχην. Διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ πρὸς σύμβολον τοῦ κατὰ τὴν μάχην πυρῶδους οὐ σάλπιγγι μόνον ἐν πολέμοις ἐχρῶντο, ἀλλὰ καὶ δαλῶ ἀφιεμένω συνίστων μάχην, ὡς καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ ἐν τῷ «ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρσός», ἦτοι λαμπάς, «ὡς Τυρσηνικῆς σάλπιγγος ἡχή, σῆμα φοινίου μάχης». Περὶ δὲ τοῦ τόνου τῆς δηϊότητος, ὡσπερ καὶ τῆς ταχυτήτος καὶ τῆς βραδυτήτος καὶ τῶν ὁμοίων προπερισπωμένων, ἀμφιλογεῖται. Οἱ μὲν γὰρ συνηγοροῦσιν ὀξέως τονοῦσθαι τὰς αὐτῶν εὐθείας. δηϊότης γάρ, φασί, καὶ ταχυτής καὶ βραδυτής. Πλείους δὲ ἀντιλέγουσι γενναιότερον βαρυτονοῦντες καὶ αὐτὰ κατὰ τὸ φιλότης φιλότητος, κακότης κακότητος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ δηΐον μάχης ἐπίθετον ὄν ἐν τῷ «δηΐου ἐκ πολέμου» εἰς ὄνομα γέγονεν αὐτῇ ἐν τῷ «καὶ αἰνῆς δηϊότητος». (η. 118) Γόνου δὲ κάμψειν ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ ἀναπαύσεως 2.420 λέγεται ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑποταγῆς καὶ ἐπὶ ἰκετείας καὶ ἄλλως δέ, ἤδη ἔγνωσται. (η. 120 ς.) Ὅτι διττολογεῖ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς φανερῶς ἐν τῷ «ὡς εἰπὼν παρέπεισεν ἀδελφειοῦ φρένας αἴσιμα παρειπών, ὃ δ' ἐπέιθετο». ἦρκει γὰρ καὶ τὸ ἐν μόνον εἰπεῖν. καὶ τὸ μὲν εἰπὼν καὶ παρειπών ἔχουσι πολλὴν διαφορὰν, ὡς τοῦ παρειπεῖν λαμβανομένου ἐπὶ παραινέσεως. Τὸ δὲ «παρέπεισε» καὶ τὸ «ὃ δ' ἐπέιθετο» κατὰ μόνην διαφέρουσι τὴν σχέσιν τοῦ πείθοντος καὶ τοῦ πειθόμενου. Ὅ γὰρ πείθων πειθόμενον πείθει καὶ οὐδεὶς ἂν ἐρεῖ πείσαι τὸν μὴ αὐτῷ πεισθέντα, ἵνα μὴ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ῥηθῆ τὸ τοῦ Κωμικοῦ, τὸ «οὐ πείσεις, οὐδ' ἦν πείσης». Ἔστι δ' εἰπεῖν καὶ ὅτι τὸ «παρέπεισεν, ὃ δ' ἐπέιθετο», ἐν ταῦτολογία εἶπεν ὁ ποιητὴς διὰ τοὺς τῷ δοκεῖν μὲν πείθοντας, οὐ μὴν καὶ τῇ ἀληθείᾳ πείθοντας, ἵνα εἴπῃ, ὅτι ὁ βασιλεὺς οὐ μόνον ἔδοξε πείσαι, ἀλλὰ καὶ ἀληθῶς ἔπεισε τὸν ἀδελφόν. Ἐκτείνει δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ παρειπών τὴν παραλήγουσαν τῆς ἄρα προθέσεως. [Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ «εἰπών» καὶ τὸ «παρειπών» κατὰ τὴν θέσιν, ἦν ἔχουσι, παρίσωσιν ποιοῦσι, καὶ ὅτι καθὰ ἐκ τοῦ εἶπον δευτέρου ἀορίστου γίνεται ἀναλόγως ὁ εἰπών, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ εἶπα πρώτου ἀορίστου ὁ εἶπας, οὗ χρήσις πλατεῖα. Τούτου δὲ πλάγιοι οὐκ ἐτρίβησαν ὡς τοῦ εἰπών.] (η. 122) Ὅτι ἐν οἷς μὲν ἔλεγεν ὁ ποιητὴς, ὅτι ἐκάθηντο αἱ στίχες πεφρικυῖαι κορύθεισιν, εὐόικασιν αἱ τάξεις μὴ ἀφοπλισθῆναι. οἷς δὲ ἐνταῦθα λέγει, ὅτι γηθόσονται οἱ τοῦ Μενελάου θεράποντες ἀπ' ὤμων τεύχε' ἔλοντο, δηλοῖ ἀφωπλίσθαι τὰς στίχας. εἰ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἀφωπλίσθη, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἄρα. Καὶ πρὸ τούτου δὲ εἰπών ὁ Μενέλαος ἂ εἶπεν, εἶτα κατεδύσατο τεύχεα καλά. Καὶ ὁ Αἴας δὲ μετ' ὀλίγα κορύσσεται νώροπι χαλκῶ, οἷα δηλονότι ἀποδὺς πρὸ τούτου τὰ ὄπλα. Ἔστιν οὖν κἀνταῦθά τις ἀμφιβολία, οἷα τοῦ Ὀμήρου μὴ ἐπισημαμένου τὸ πρᾶγμα σαφῶς. Σημεῖωσαι δὲ ὡς ἡδύνατο 2.421

μὲν ὁ ποιητὴς ἅμα τῷ λόγῳ τοῦ Ἑκτορος ἀναστῆσαι τοὺς πρὸς ἐκεῖνον ἀντιπάλους, ὁ δὲ ἐπίτηδες ἄλλως ἐποίησεν, ἵνα καὶ τὸ πρᾶγμα καινότερον εἴη, καὶ χώραν δὲ σχοίη ποικιλίας χάριν τό τε γνωσθὲν ἐπεισόδιον τοῦ Μενελάου καὶ ἐξῆς δὲ τὸ τοῦ Νέστορος, καὶ πλατυνθείη κατὰ τι χρῆμα δαιδάλεον δι' αὐτῶν ἢ ποιήσις. περὶ μὲν οὖν Μενελάου ἔγνωσται τὰ προειρημένα. Ὁ δὲ Νέστωρ εὐθύς ὄνειδίζει τε τοὺς Ἕλληνας καὶ μονομαχίαν ἑαυτοῦ παλαιὰν ἱστορήσει λαμπρὰν ἀποσεμνυόμενος, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ποιεῖ, καὶ οὕτως ἐρεθίσει ἐννέα πάντας ἀναστῆναι κατὰ τοῦ Ἑκτορος, ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς φανήσεται. (η. 124–6) Ὅτι δυσανασχετῶν ὁ γέρων, ἐφ' οἷς οἱ Ἀχαιοὶ ὀκνοῦσι τὴν ἐζητημένην μονομαχίαν, φησὶ τὸ καὶ ἀλλαχοῦ κείμενον «ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιῖδα γαῖαν ἰκάνει». Εἶτα τὸν Πηλέα ἐπαινῶν ἐπάγει «ἦ κε μέγ' οἰμῶξιε γέρων ἱππηλάτα Πηλεύς, ἐσθλὸς Μυρμιδόνων βουληφόρος ἠδ' ἀγορητής». τοῦ πολεμεῖν γὰρ ἤδη καὶ ὁ Πηλεύς διὰ γῆρας πεπαυμένος, καθὰ καὶ ὁ Νέστωρ, λόγοις μόνοις ἐνέπρεπεν. εἰδὼς δὲ ταῦτα λέγει ὁ Νέστωρ. Πειραθῆναι γὰρ τοῦ Πηλέως αὐτὸς ἐρεῖ, ὃν καὶ ἱππηλάτην ἔφη, ὡς ἦν ὅτε τοιοῦτον ὄντα, καθὰ που καὶ ὁ Πρίαμος ἐυμελῆς λέγεται. Ἐν δὲ τούτοις λεληθυῖα τις παρήχησις τὸ «ἱππηλάτα Πηλεύς». καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἰστέον δὲ ὡς μέγα κακὸν κρίνουσιν οἱ λογισμῶ διοικουμένοι, ἐφ' ᾧ οἱ μὲν ἐχθροὶ χαίρουσιν, οἱ δὲ φίλοι βαρέως φέρουσιν, ὡς καὶ ἐν τῇ ἁ' ῥαψωδίᾳ ὁ Ὀμηρικὸς ῥήτωρ ἔφη, μέγα μὲν πένθος εἰπὼν τὴν Ἀχαιῖδα γαῖαν ἔξιν, γηθήσειν δὲ τοὺς περὶ Πρίαμον, ἐὰν Ἀχιλλεὺς καὶ Ἀγαμέμνων μάχωνται. Εἰ δὲ καὶ τοιοῦτον εἴη τὸ κακόν, ὡς μὴ μόνον τοὺς φίλους βαρύνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς δυσχεραίνειν, ὑπερβολὴ πάντως τοῦτο ἐστὶ δυστυχήματος, ὡς ὁ αὐτὸς ῥήτωρ ἐπιτείνων τὸ νόημα ἐνταῦθα φησι. Λέγει γὰρ ὡς καὶ πᾶσα μὲν ἡ Ἀχαιῖς γῆ λυπηθήσεται ἐπὶ τοῖς νῦν γινομένοις καὶ αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἤττον ὁ Πηλεύς, ὅς διὰ τὸν υἱὸν Ἀχιλλέα ἐχθαίρων τοὺς Ἀχαιοὺς χαίρειν ὀφείλει ἐπὶ δυστυχοῦσιν αὐτοῖς, μονονουχὶ λέγων, ὡς δεινὸν μὲν εἰ γελώμεθα τοῖς ἐχθροῖς, μεῖζον δὲ δεινόν, εἰ καὶ αὐτοὶ συλλυποῦνται διὰ μέγεθος τοῦ κακοῦ. Δῆλον οὖν ὅτι ἐν τῇ ἁ' μὲν ῥαψωδίᾳ ὑπέθετο φίλους λυπουμενούς καὶ ἐχθροὺς χαίροντας, ἐνταῦθα δὲ λυπουμενούς καὶ φίλους, τὴν Ἀχαιῖδα δηλαδὴ γῆν, καὶ ἐχθροὺς δέ, τοὺς ἀμφὶ τὸν Πηλέα δηλονότι. (η. 127–131) «ὅς ποτέ με», φησὶν, «εἰρόμενος», ὃ ἐστὶν ἐρωτῶν, «μέγ' ἐγήθειν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ, πάντων Ἀργείων ἐρέων», τουτέστιν 2.422 ἐρευνῶν, «γενεὴν τε τόκον τε. τοὺς νῦν εἰ πτώσσοντας ὑφ' Ἑκτορι πάντα ἀκούσει, πολλά κεν θεῶ φίλας ἀνά χεῖρας ἀείραι θυμὸν ἀπὸ μελέων δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω», ὅπερ τοῦ θανεῖν ἐστὶ περιφρασις, οἰκεῖον ὃν ἐπὶ παντὸς λέγεσθαι ἀπευχομένου τὸ ζῆν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ ἁ' ῥαψωδίᾳ ὁμοίως τοῖς ἐνταῦθα ὁ σοφὸς γέρων προοιμιασάμενος τὸ ἐφεξῆς διαφόρως ἐξήνεγκεν, ἐκεῖ μὲν ἀυξήσας τὸ Ἑλληνικὸν κακὸν ἐκ τοῦ γηθῆσαι ἂν τὸν Πρίαμον, ὧδε δὲ ἀπὸ τοῦ λυπηθῆναι ἂν τὸν Πηλέα. Ἔτι ἰστέον ὅτι καὶ παρ' Ἡροδότῳ εὗρηται σχῆμα ὅμοιον τῷ Ὀμηρικῷ ἐν τῷ «ἦ κε μέγ' οἰμῶξιεν ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέμνων, εἰ πύθοιτο Σπαρτιάτας τὴν ἡγεμονίαν ἀφαιρεῖσθαι ὑπὸ Συρακουσίων καὶ Γέλωνος». Δοκεῖ δὲ ὁ Νέστωρ πείραν, ὡς ἐρρέθη, ἐσχηκέναι τοῦ Πηλέως, ὅτε περὶ Ἀχιλλέως εἰς ἐκεῖνον ἐπρέσβευσε. Βαρύνεται δὲ ὁ γέρων οὐ μόνον διὰ τὸ Ἑλληνικὸν αἴσχος, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς ψευσάμενος τῷ Πηλεῖ ἀπελεγχθήσεται, ἐφ' οἷς ἐκεῖνου ἐρωτῶντος αὐτὸς ἀπεσέμνυνεν, ὡς εἴρηται, τοὺς Ἕλληνας. (η. 127) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι τὸ μὲν «ἐγήθειν», [ὥσπερ καὶ τὸ ἐγήθησε καὶ τὸ γηθῆσαι καὶ τὸ γηθήσειν.] περισπωμένου ἐστὶν ἐνεστώτος τοῦ γηθῶ, οὗ ὁ μέλλων γηθήσω. Δωριεῖς δὲ γαθεῖν αὐτό φασι. Τὸ δὲ γῆθω οὐ πάνυ σύνηθες. (η. 128) Τὸ δὲ ἐρέων καὶ τὸ αὐτοῦ θέμα πρωτότυπά εἰσι τοῦ ἐρευνῶ καὶ ἐρευνῶν. Παραγωγή δὲ αὐτῶν κατὰ τὸ ἰκνῶ καὶ οἰχνῶ. Ὡς γὰρ ἴκω ἰκνῶ, οἴχω οἰχνῶ, οὕτω ἐρέω ἐρεύω, καὶ πλεονασμῶ τοῦ ἄν Δωρικῶς ἐρευνῶ κατὰ χρῆσιν κοινήν. ἄλλως γὰρ κατὰ Ἡρακλείδην βαρύνεσθαι ὠφείλεν, οὐ μόνον διότι Αἰολικόν, φησὶ, τὸ ἐρεύω, ἀλλὰ καὶ ὅτι πάντα τὰ

πλεονάσαντα τῷ ἄνω ὁμοτονεῖ τοῖς πρωτοτύποις, οἷον ἐλάω ἐλαύω Αἰολικῶς, καὶ ἐλαύνω κατὰ Δωριεῖς, θύω θύνω, δύω δύνω. (η. 129) Τὸ δὲ πτώσειν πτήσειν φασὶν οἱ μεθ' Ὀμηρον, καὶ γίνεται ἀπὸ μὲν τοῦ πτώσειν ὁ πτωχὸς καὶ ὁ πτώξ, 2.423 ἀπὸ δὲ τοῦ πτήσειν τὸ κατεπτηχέναι καὶ ὁ κατεπτηχῶς. Τοιαύτης δὲ σκευωρίας καὶ τὸ ἔρρωγε καὶ διερρηχῶς καὶ ῥήγμα καὶ ῥωχμός καὶ ῥωγαλέος, καὶ ὧδε μὲν καὶ ταῦτα. (η. 132–157) Ὁ δὲ γέρων Νέστωρ καταιδέσας τοὺς Ἀχαιοὺς, ἐν οἷς φθάσας εἶπε λυπηθήσεσθαι ἂν καὶ τὸν ἐχθρὸν Πηλέα, εἰ μάθη τὰ κατ' αὐτούς, μεταχειρίζεται τὴν δημηγορίαν ἄλλως, ἀνδραγαθίαν καιρίως οἰκειάν ἱστορῶν μονομαχικὴν, δι' ἧς ἐντρέψει τοὺς Ἕλληνας. Φησὶ γοῦν «αἶ γὰρ θεὸς πάτερ ἠβῶμι ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόω ποταμῷ Κελάδωντι μάχοντο ἀγρόμενοι Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι Φειᾶς πὰρ τείχεσσι Ἰαρδάνου ἀμφιρέεθρα. τοῖσι δ' Ἐρευθαλίω προμός» καὶ τὰ ἐξῆς. (η. 133) Ὅρα δὲ ὡς τὸ ὠκυρόω τοῦ μέτρου μὴ ἀπαιτήσαντος οὐκ ἐδίπλασε τὸ ῥ κατὰ τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις Ἀττικὴν ἀναλογίαν, ἐν δὲ λόγῳ πεζῷ, καθὰ τὸ χρυσορροῶς καὶ τὸ γλυκύρροον καὶ τὸ πολύρρυτον καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὕτω καὶ τὸ ὠκύρροος διπλάζει τὸ ἀμετάβολον. Ὁ δὲ ῥηθεὶς Κελάδων ποταμοῦ κλησίς ἐστι. ἄλλως γὰρ οὐ δύναται δύο ἐπίθετα ὁμοῦ κείσθαι δίχα κυρίου ἢ προσηγορικοῦ. Ἐν δέ γε τῷ «πόντος κελάδων» ἐπίθετόν ἐστιν ἡ τοιαύτη λέξις. (η. 134) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι καθ' ὃν λόγον ἐν τῇ δ' ῥαψωδίᾳ τὸ ἰόμωροι ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐγχεσίμωροι καὶ τὰ ἐκεῖ γραφέντα χρήσιμα κἀνταῦθ' αἰσι. (η. 135) Φειὰ δὲ πόλις περὶ τὴν Ἥλιν, περὶ ἣν Ἰάρδανος ῥέει ποταμός, ὁ χρησιμεύσας εἰς Ἰορδάνην τοῖς τοῖς Ὀμηρικοὺς συρράψασι θειότερον κέντρωνας. Ταύτης τῆς Φειᾶς ἡ παραλήγουσα διαφορεῖται. Φέρεται γὰρ ἐν τῇ κατὰ στοιχεῖον ἀναγραφῇ τῶν Ἐθνικῶν τοιαῦτά τινα. Φεὰ πόλις Ἡλείας, ἣν Ὀμηρος μετὰ τοῦ ἱ γράφει «Φειᾶς πὰρ τείχεσι». ταύτης ὁ πολίτης Φεαῖος. Παρακατιῶν δὲ ὁ ταῦτα ἐκεῖ γράψας καὶ οἷον ἐκλαθόμενός φησι τὸ αὐτὸ 2.424 ἄλλως· Φεὰ πόλις τῶν περιμάχων Μεσσηνίοις καὶ Λάκωσιν. Ὀμηρος «Φεῖας πὰρ τείχεσι». τὸ δὲ ἔθνικόν ταύτης Φεῖος καὶ Φεῖατος καὶ Φεῖατος. καὶ οὕτω μὲν ἐκεῖνος. Αἱ μὲντοι ἀλλαχοῦ φερόμεναι Φηραὶ Γερήνιοις ὁμοροῦσι κατὰ τὸν Γεωγράφον. ἀφ' ὧν ὁ Νέστωρ Γερήνιος. Τὸν δὲ Ἰάρδανον οὐ μέγαν ποταμὸν ἡ ἱστορία ἔχει, ὡς ὁ αὐτὸς Γεωγράφος δηλοῖ ἐν οἷς λέγει· Φεῖα ἄκρα καὶ πολίχνη. ἔστι δὲ καὶ ποτάμιον πλησίον ὁ Ἰάρδανος. Λέγει δ' ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι μετὰ τὸν αἰγιαλὸν τῶν Πισατῶν ἄκρα Φεῖα. ἣν δὲ καὶ πολίχνη, ὡς ὁ ποιητὴς «Φεῖας πὰρ τείχεσι». Τοῦτο δὲ τινες Χάας φασὶ δεῖν γράφειν, πόλις δὲ ὑπῆρξε πλησίον Λεπρέου, περὶ ἧς γενέσθαι φασὶ πόλεμον, ὃν ἔφρασεν Ὀμηρος, Ἀρκάσι πρὸς Πυλίους. Ἐχόντων δὲ καὶ τῶν εἰρημένων οὕτως ὁ Νέστωρ προσφυῶς τῷ παρόντι τόπῳ παλαιὰν μονομαχικὴν, ὡς προσεχῶς ἐλέχθη, ἀνδραγαθίαν ἐκτίθεται, ἀφηγοῦμενος, ὅπως Πυλίων καὶ Ἀρκάδων μαχομένων ἀνεῖλεν αὐτὸς ἐν μονομαχίᾳ τὸν Ἀρκάδα Ἐρευθαλίωνα. (η. 136–141) Φησὶ γὰρ «τοῖσι δ' Ἐρευθαλίω», τοῖς δηλωθεῖσι δηλαδὴ Ἀρκάσι, «πρόμος ἴστατο ἰσόθεος φῶς τεύχε' ἔχων ὡμοισιν Ἀρηϊθόοιο ἀνακτος, δίου Ἀρηϊθόου, τὸν ἐπὶ κλησιν κορυνήτην ἄνδρες κίκλησκον καλλίζωνοί τε γυναῖκες, οὔνεκ' ἄρ οὐ τόξοισι μαχέσκετο δουρὶ τε μακρῷ, ἀλλὰ σιδηρεῖη κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας». (η. 142–9) Εἶτα καθ' ἱστορίαν λεπτολογῶν λέγει καὶ πῶς τὰ τοῦ Ἀρηϊθόου τεύχεα ἦσαν παρὰ τῷ Ἐρευθαλίω καὶ φησιν, ὅτι τὸν Ἀρηϊθόον «Λυκόοργος ἔπεφνε δόλω, οὐ τι κράτει γε, στενωπῷ ἐν ὁδῷ, ὅθ' ἄρ οὐ κορύνῃ οἱ ὄλεθρον χραῖσμε σιδηρεῖη. πρὶν γὰρ Λυκόοργος ὑποφθὰς δουρὶ μέσον περόνησεν, ὃ δ' ὑπτιος οὔδει ἐρείσθη. τεύχεα τ' ἐξενάρηξε, τὰ οἱ πόρε χάλκεος Ἄρης. καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἔπειτα φόρει μετὰ μῶλον Ἄρης· αὐτὰρ ἐπεὶ Λυκόοργος ἐνὶ μεγάροισιν ἐγήρα, δῶκε δέ», ἡγοῦν ἔδωκε δὲ, «Ἐρευθαλίω φιλῶ θεράποντι φορήναι», ἡγοῦν φορεῖν, ὡς πολλαχοῦ κεῖται. (η. 150–4) Καὶ οὕτω τῇ ἱστορίᾳ παρεκβὰς ἔχεται αὐθις τοῦ προκειμένου καὶ φησι «τοῦ ὅ γε τεύχε' ἔχων», ὁ Ἐρευθαλίω δηλαδὴ, «προκαλιζέτο πάντας ἀρίστους. οἱ δὲ μάλα

έτρομεον» ὡς καὶ νῦν δηλαδὴ τὸν Ἑκτορα οἱ Ἀχαιοί, «καὶ ἐδείδισαν, οὐδέ τις ἔτλη, ἀλλ' ἐμὲ θυμὸς ἀνήκε πολυτλήμων πολεμίζειν θάρσει ᾧ», ἤγουν κατὰ ἴδιον θάρσος καὶ οὐχ' ἐτέρωθέν μοι ἐντεθέν, ὡς νῦν ἐγὼ θαρσοποιεῖν τοὺς Ἀχαιοὺς βούλομαι. «γενεῆ δέ», φησί, «νεώτατος ἔσκον ἀπάντων καὶ μαχόμεν οἱ ἐγώ, δῶκε δέ μοι εὖχος 2.425 Ἀθήνη». (η. 155 ς.) Εἶτα ὁ γέρον τὴν ἑαυτοῦ ἀνδραγαθίαν αὖξων φησὶ «τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα». Καὶ ἐφερμηνεύων τὸ μήκιστον ἐπάγει «πολλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήγορος ἔνθα καὶ ἔνθα». (η. 157–160) Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπιφέρει τὸν τῆς ἱστορίας σκοπόν, ὃ ἐστὶ τὴν καὶ προδηλωθεῖσαν ἀξίωσιν τοῦ διηγήματος, εἰπὼν «εἶθ' ὡς ἠβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἶη τῷ κε τάχ' ἀντήσειε μάχης κορυθαίολος Ἑκτωρ», ἤγουν ταχὺ ἂν εὔρε τὸν ἀντιστησόμενον, ἐμὲ δηλαδὴ, ὡς μὴ δεησόμενον τοῦ ἐρεθίσοντος. «ὕμέων δέ», φησὶν, «οἱ περ ἔασιν ἀριστῆες Παναχαιῶν, οὐδ' οἱ προφρονέως μέμαθ' Ἑκτορος ἀντίον ἔλθειν», ὀνειδίζων ἐνταῦθα ὡς αὐτὸς μὲν καὶ νεώτατος ὢν καὶ μήπω ἀριστεὺς ἐτόλμησέ ποτε κατὰ μηκίστου καὶ καρτίστου ἀνδρός, τῶν δὲ Ἀχαιῶν τό τε πλῆθος κάθηται νῦν ὑποτρέμον καὶ οἱ ἀριστεῖς δὲ ὀκνοῦσιν ἀντιστῆναι τῷ Ἑκτορι. Καὶ ὅρα ὅτι ἐν τῷ ῥηθέντι διηγήματι ὁ ποιητὴς εὐκτικῶς ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ «αἶ γὰρ ἠβῶμι», ἀντὶ τοῦ «εἶθε ἀκμάζοιμι», καὶ μεταξὺ διηγησάμενος ἃ ἤθελεν, εἰς ὁμοίαν πάλιν εὐχὴν κυκλικῶς τὸν λόγον συνέκλεισεν εἰπὼν «εἶθε ὡς ἠβώοιμι» καὶ ἐξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται. Σημειῶσαι δὲ ὅτι ἐπίτηδες τὴν ἱστορίαν ταύτην καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ εἰς παράδειγμα ὁ ποιητὴς παρήγαγε, δεικνὺς ὡς οὐδὲν τι καινὸν ποιεῖ πλάττων μονομαχίας, εἶγε καὶ οἱ παλαιοὶ οὕτω ποτὲ ἐποίουν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ τὸν Μενέσθιον, ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ῥαψωδίας ταύτης ἐρρέθη, τὸν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πεσόντα πρεσβύτερον τοῦ Νέστορος νομισθῆναι οὕτω συνήκται παρά τινων. Μενέσθιος ὁ ῥηθεὶς υἱὸς ἦν Ἀρηιθόου τοῦ κορυνήτου, ὡς ἐκεῖ ἐρρέθη. ὃν κορυνήτην ὁ Λυκούργος δόλω ἀνελὼν εἶχε τὰ ὄπλα. τὰ δὲ γηράσκων μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος Λυκούργος Ἐρευθαλίῳνι δέδωκε φορεῖν, τοῦτον δὲ ὁ Νέστωρ νεώτατος ὢν-ἠβάσκων γὰρ ἦν-ἀνεῖλεν. ὥστε, φασί, προγεγέννηται τοῦ τότε νεωτάτου Νέστορος ὁ ῥηθεὶς Μενέσθιος, καὶ εἶη ἂν οὐχ' ὁ Νέστωρ καθ' Ὅμηρον πρεσβύτατος τῶν στρατευσάντων εἰς Ἴλιον, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ Μενέσθιος. Λύεται δὲ παρὰ τῶν παλαιῶν τὰ τῆς τοιαύτης ἀπορίας πιθανώτατα, δεικνύντων τὸν Νέστορα παλαιότατον. Φασὶ γὰρ οὕτω πως ἐν ὑποθέσεως σχήματι, ὅτι θετέον, ὡς ἐπὶ βρέφει τῷ υἱῷ Μενεσθίῳ τέθνηκεν ὁ πατὴρ Ἀρηιθόος φονευθεὶς ὑπὸ 2.426 Λυκούργου, οὐ κατ' ἀνδρίαν ἀλλὰ δόλω, οἷα γηραιοῦ, ὡς εἰκός, ὄντος καὶ μὴ δυναμένου κράτει περιγενέσθαι. τεθνηκότος δὲ τοῦ Λυκούργου μετ' οὐ πολὺ διὰ τὸ ἔτι πλεῖον τοῦ γήρωσ διάδοχος τῶν Ἀρηιθόου ὄπλων Ἐρευθαλίῳν γενόμενος ἀναιρεῖται ὑπὸ Νέστορος. Εἰ δὴ βρεφυλλίου ὄντος τοῦ Μενεσθίου ἠδύνατο Νέστωρ ὄπλα αἶρειν κατὰ Ἐρευθαλίῳνος, εἶη ἂν χρόνοις πολλοῖς τοῦ Μενεσθίου πρότερος, διὸ καὶ γηραιότατος. οὐδὲν γὰρ ἀπεικὸς τὸν Μενέσθιον οὐπω οὐδὲ δύο ἐτῶν εἶναι, ὅτε ὁ Νέστωρ ἀνεῖλε τὸν καὶ ἐν τῇ γ' ῥαψωδίᾳ κείμενον Ἐρευθαλίῳνα, ὃς καθὰ τὸ κύριον ὁ Φοῖνιξ ἀπὸ τοῦ, ὡς εἰκός, πεφοινίχθαι τὴν ὄψιν χυμῷ φιλίῳ καλεῖσθαι δοκεῖ, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἐρεύθεσθαι, φυλαχθείσης τῆς ἑ-υ διφθόγγου, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐρευθέδανον καὶ ἐνέρευθες, διὰ τὸ μὴ ἔχειν κακοφωνίαν. Ἐνθα γὰρ κακοφωνεῖται ἢ παραγωγή, ἐκεῖ ἐκτρέχει τὸ ἑ τῆς διφθόγγου, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐρυθρόν. ἐρεύθω γὰρ ἐρευθερόν καὶ ἐν συγκοπῇ ἐρυθρόν καὶ ἀπελεύσει τοῦ ἑ δι' εὐφωνίαν ἐρυθρόν, ὁμοίως τῷ ψεύδω ψευδηρός, ψευδρός καὶ ψυδρός, ὡς τὸ «ψυδραῖσι φήμαις». [Καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἐκ μὲν τοῦ ἐρεύθω ἐνεστῶτος γίνεται τὰ εἰρημένα καὶ εἴ τι κατ' αὐτὰ φυλάττει τὴν ἑ-υ δίφθογγον, ἐκ δὲ τοῦ ἤρυθον δευτέρου ἀορίστου, ὁμοίου τῷ ἐλεύθω ἤλυθον, γίνεται καὶ τὸ ἐρυθρόν καὶ ἐν συγκοπῇ ἐρυθρόν καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ κοινότερον λεγόμενον ἐρυθρόδανον καὶ τὸ ἐρύθημα, ἥδη δὲ καὶ νῆσος Ὠκεανίτις ἢ Ἐρύθεια, ἢ τοῦ

Γηρυόνου, ὁμωνυμοῦσα μιᾶ τῶν μυθικῶν πολλῶν Ὠκεανίδων. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι Ἐρευθίων ἐστὶ τὸ πρωτόθετον, ἢ δὲ ἄλ συλλαβὴ ἐπλεόνασε διὰ λειότητα φωνῆς, ὅπερ ἔν τε ὀνόμασι γίνεται τοῖς διὰ τοῦ ἄλ᾽ε᾽ο᾽ς καὶ ἐν τῷ μᾶσσω 2.427 μαλάσσω καὶ στάζω σταλάζω.] (η. 137 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ τὸν Ἀρηίθοον δις ὠνόμασεν ἐπαναληπτικῶς ἐν ἐνὶ τόπῳ διὰ τὸ ἔνδοξον τοῦ ἀνδρός, εἰπὼν ὁμοιοπτώτως, ὡς ἔθος, Ἀρηίθου ἀνακτος, δίου Ἀρηίθου. Τὸ δὲ «ἐπίκλησιν» παρὰ τοῖς ὕστερον συγκοπὲν τὸ ἐπίκλην ἐπίρρημα πεποίηκεν, ὃ δηλοῖ κλήσιν τινα ἑτέραν ἐπὶ κυρίῳ ὀνόματι νόμῳ ἐπιθέτων. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τρόπος ἑτυμολογίας ὑποφαίνεται ἐν τῷ «ἐπίκλησιν κίκλησκον». τὸ γὰρ καλεῖν ἐν ἀμφοτέραις ἑτυμολογικῶς παρηχεῖται ταῖς λέξεσιν. Ὅμοιου δὲ τρόπου καὶ τὸ «κορυνήτην ἐκάλουν ἄνδρες καὶ καλλίζωνοι γυναῖκες, διότι σιδηρᾶ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας». Ἐτυμολογία γὰρ ἐνταῦθα τοῦ κορυνήτου ἐστὶ. (η. 141) Κορύνῃ δέ, ἦν καὶ αὐτὴν δις ἔφη, ἐπιμείνας διὰ τὸ τῆς λέξεως καίριον, ἀπλῶς μὲν πᾶσα ῥάβδος κεφαλωτὴ παρὰ τὴν κάραν, ὅθεν καὶ ἡ κόρυς. Εἰ δὲ τὸ τοῦ ξύλου ἐξ ἄκρου παχὺ σιδηροῦν εἶη, τότε καὶ σιδηρεῖη κορύνῃ λέγεται ἀπὸ τοῦ κεφαλωτοῦ μέρους οὕτω κληθεῖσα, ὡσπερ καὶ ῥόπαλόν τι λέγεται ἀπὸ τοῦ ἄκρου μὴ ὀρθοῦ ὄντος, ἀλλὰ ῥέποντος. Οὕτω καὶ ἡ πολεμικὴ κάμαξ ἀπὸ ξύλου συγκειμένη καὶ σιδήρου δόρυ μὲν λέγεται διὰ τὸ ξύλον, αἰχμὴ δὲ διὰ τὸν σίδηρον. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ δῆλον εἶτε ἡ κεφαλὴ τῆς ῥηθείσης κορύνῃς μόνῃ σιδηρᾶ ἦν, εἶτε καὶ ὅλην αὐτὴν σίδηρος συνεκρότει, ὡσπερ καὶ δόρυ τὸ μὲν αἰχμὴν μόνῃν εἶχε σιδηρᾶν, τὸ δὲ ὀλοσίδηρον ἦν κατὰ τὸ σίγυμνον, ἢ μᾶλλον σύγινον, περὶ οὗ προεδεδήλωται. (η. 139) Τὸ δὲ «καλλίζωνοι» ταυτόν ἐστι τῷ εὐζωνοι. τὸ 2.428 μέντοι βαθύζωνοι ἑτεροῖόν ἐστι, τὸ δὲ καλλίπεπλοι περιττότερον τούτων ἐστὶ. Περίπυστον δὲ δηλοῖ ἄνδρα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται, τὸ καὶ ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ περιάδεσθαι. (η. 141) Τὸ δὲ «ῥήγνυσκε φάλαγγας» ἀφορμὴ ἐστὶ καὶ αὐτὸ συνθέτου ὀνόματος τοῦ ῥήξήνωρ, ὃς φάλαγγας ῥήγνυσιν ἀνδρῶν. (η. 142) Λυκούργος δὲ ὁ ἐνταῦθα ἕτερός ἐστι παρὰ τὸν προδηλωθέντα Θραῖκα, τὸν τοῦ Διονύσου διώκτην. Τὸ δὲ «δόλω, οὗ τι κράτεῖ γε» περιττῶς διπλάζεται. δῆλον γὰρ ὡς ὁ δόλω ἀνελὼν οὐ κράτεῖ ἀναιρεῖ. (η. 143) Τὸ δὲ «στενωπῶ ἐν ὀδῶ» ἐντελῶς εἴρηται. ὅτε μέντοι ἔρεῖ τις μόνον τὸ στενωπῶ, οἷον ἔπεφνεν ἐν στενωπῶ ἢ διέτριβεν ἐν στενωπῶ, τῆνικαῦτα ἔλλιπῶς λέγεται. (η. 144) Οὕτω δὲ καὶ τὸ μὲν «ἔχραισμεν ὄλεθρον» ἐντελὲς ἔοικεν εἶναι, τὸ δὲ «οὐκ ἄν σοι χραίσμη σκῆπτρον» καὶ τὰ ὅμοια, ἔλλιπῶς ἔχειν. Ὡσαύτως καὶ τὸ μὲν μῶλον Ἄρης ἐντελὲς ἐστίν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, μῶλον δὲ ἀπλῶς εἰπεῖν τὸν πόλεμον ἔλλειπται. Λέγονται δὲ καὶ πόλεων στενωποὶ αἱ στεναὶ ἄμφοδοὶ διὰ τὸ ἐν αὐταῖς ἀποστενοῦσθαι τοὺς ὄπας εἰς τὸ βλέπειν. Ἀντίκειται δὲ πάντως τῷ στενωπῶ τὸ εὐρωπὸν, οὗ χρῆσις καὶ παρὰ Ὀππιανῶ εἰπόντι που εὐρωπὸν σπήλαιον τὸ πλατὺ. Τὸ δὲ «ὄθι οὐ κορύνῃ ὄλεθρον ἔχραισμεν» οὐκ εὐτελίζων τὴν κορύνῃν ἔφη ὡς μὴ εὐχρηστον οὖσαν, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ νῦν αὐτὸ εἶπε τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ τοῦ Λυκούργου ὑποφθάντος περονῆσαι τὸν Ἀρηίθοον οὐκ ἐχρησίμευσεν αὐτῷ ἢ κορύνῃ. (η. 145) Τὸ δὲ περονῆσαι τὸ ῥάδιον δηλοῖ τῆς διελάσεως τοῦ δόρατος, ὡς ἐὰν περόνη διὰ τινος ἦλθεν ὀπῆς. Τοῦτο δὲ οὐ μόνον διαμπερὲς πληξαι, ἀλλὰ καὶ ἀντιτορῆσαι εἶποι τις ἂν λαβὼν ἀφορμὴν ἐξ ἑτέρου ῥήτορος, εἰ καὶ Ὀμηρος ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που ἐπὶ ἐκτροπήσεως 2.429 τοῖχου τὴν ἀντιτόρησιν τίθησι. Τὸ δὲ «ὑπτιος οὐδεὶ ἐρείσθη» οὐ φεύγοντα δηλοῖ πεσεῖν τὸν κορυνήτην ἀλλ' ἐξ ἀντιμετώπου μάχης. ἄλλως γὰρ πρηνῆς ἂν ἔπεσεν, εἰ ἔφευγεν. (η. 146) Ἄρης δὲ δοῦναι τὰ ὄπλα τῷ Ἀρηίθῳ λέγεται, ὡς καὶ τόξον ὁ Ἀπόλλων Πανδάρῳ ἢ Εὐρύτῳ. Χάλκεος δὲ Ἄρης, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται, ὡς καὶ Ἀφροδίτῃ χρυσεῖ. (η. 147) Τὸ δὲ φορεῖν διαφορεῖσθαι καὶ ἐνταῦθα δηλοῦται. Ἔστι γὰρ ἐνεστῶς αὐτοῦ φορῶ καὶ φοραίνω ἢ φόρημι, ἐξ οὗ τὸ φορῆναι. (η. 149) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ συγγενεῖ οὐδὲ ἐταίρω, ἀλλὰ φίλῳ θεράποντι δέδοται φορεῖσθαι ἢ τοῦ δεσπότου πανοπλία. προτιμητέοι γὰρ ἐν

πολλοῖς καὶ οἱ ἀγαθοὶ θεράποντες. (η. 151) Τὸ δὲ «ἐδεΐδισαν» ἀπὸ τοῦ δεδίω ρήματος γίνεται [δεδιπλασιασμένου. Τὸ γὰρ πρωτότυπον δίω, ἐξ οὗ καὶ διώκω. Χρήσις δὲ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ «περὶ γὰρ δῖε ναυσὶν Ἀχαιῶν», ἤγουν ἐδεδίει περὶ ταῖς ναυσί. Καὶ ἄλλως δέ, γίνεται τὸ ἐδεΐδισαν] ἀπὸ τοῦ ἐδεδίσαν κατὰ συγκοπήν. Δῆλον δὲ ὡς διαφέρει τρέμειν καὶ δεδιέναι, εἶγε καὶ μὴ δεδιῶς τις ὅμως τρομέει ποτὲ ῥιγῶν ἢ καὶ διὰ νόσον. [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ τρομέειν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, γενόμενον ἀπὸ τοῦ τρέμω τρόμος τρομῶ, ὅμως οὐκ ἔσχεν ὀγκῶσαι τὴν ἄρχουσαν κατὰ τὸ τρέχω τρόχος τρωχῶ, καὶ στρέφω στρόφος στρωφῶ καὶ τὰ ὅμοια, ἀλλ' ἐφύλαξε τὴν γραφὴν τοῦ τρόμου δίχα μεγεθυσμοῦ. Καὶ ἴσως ἐποίησε τοῦτο διὰ τὸ μὴ δευτέρας εἶναι συζυγίας κατὰ τὸ τρωχῶ καὶ στρωφῶ καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἡ δ' αὐτὴ αἰτία τῆς τοῦ ᾠο συστολῆς καὶ ἐν τῷ δέμω δόμος δομῶ δομήσω καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ὁμοίοις.] (η. 151 ς.) 2.430 Τὸ δὲ «οἱ δὲ μάλ' ἐτρόμεον, οὐδέ τις ἔτλη, ἀλλ' ἐμὲ θυμὸς ἀνήκε πολυτλήμων πολεμίζειν» πρέπει ῥηθῆναι περὶ ἀνδρὸς θαρσαλέως μονομαχήσαντος. Ἔνθα σημείωσαι ὅτι πολυτλήμων καὶ ὁ Νέστωρ, καθὰ πού καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ὅτι τὸ «οὐδέ τις ἔτλη» τὸ ἐναντίον ἐστὶ τοῦ πολυτλήμων, καὶ ὅτι ἐν τούτοις πάνυ σεμνύνει ὁ Νέστωρ ἑαυτόν. Εἰ γὰρ ἀγεννὲς τό' οὐ τέτληκέ ποτε θυμῷ πόλεμον ὁ βασιλεύς, κατὰ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως λόγον, γενναῖος ἄρα ὁ καὶ ἐν ἀταλῇ ἡλικίᾳ [καὶ οὕτως ἀτελεῖ] πολυτλήμων. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὸ «οὐδέ τις ἔτλη» ἔλλιπῶς λεχθέν. λείπει γὰρ τὸ πολεμίζειν. Ἰσως δὲ καὶ καθ' ὑπερβατὸν αὐτὸ νοεῖται ἀπὸ κοινοῦ. Ἐπάγει γὰρ «ἀλλ' ἐμὲ θυμὸς ἀνήκε πολυτλήμων πολεμίζειν», ἔνθα τὸ πολυτλήμων ἀντίκειται πρὸς τὸ «οὐδέ τις ἔτλη». (η. 152 ς.) Τὸ δὲ «πολεμίζειν θάρσει ᾧ», τουτέστιν ἰδίῳ, ταυτόν ἐστι περιφραστικῶ νοήματι τῷ πεισθῆναί τινα ἐῷ αὐτοῦ θυμῷ τολμήεντι παρακινδυνεῦσαι εἰς ἔργον, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς πού ὁ γέρων ἐρεῖ. (η. 154) Ἐν δὲ τῷ «μαχόμεν οἱ ἐγώ» κατ' ἐξοχήν τινα εἴρηται τὸ ἐγώ, ὡς πού καὶ τὸ αὐτός. οὕτω δὲ ποτε καὶ τὸ ἐκεῖνος. Ἰσως δὲ καὶ θαῦμα ἢ λέξις δηλοῖ, εἶπερ νεώτατος ὢν ὁ Νέστωρ οὕτως ἐν ἡβῇ ἐθάρσει. Ἄλλως μέντοι περιττῶς κεῖται. ἤρκει γὰρ εἰς τελείαν ἔννοιαν καὶ μόνον τὸ ἐμαχόμεν δίχα τοῦ ἐγώ. Τοιοῦτον καὶ ἀλλαχοῦ τὸ «καὶ μαχόμεν κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγώ». (η. 154) Τὸ δὲ «δῶκε δέ μοι εὐχος Ἀθήνη» ταυτόν δ' εἰπεῖν φρόνησις, καθυποφαίνει διὰ συνέσεως περιέργου τινὸς περιγενέσθαι τοῦ Ἐρευθαλίωνος Νέστορα τὸν νεώτατον. (η. 156) Τὸ δὲ «πολλὸς γὰρ τις ἔκειτο παρήγορος ἔνθα καὶ ἔνθα» ἐπὶ μεγαλοσωμάτων καὶ ἐκλύτων ῥηθήσεται. Δηλοῖ δὲ τὸ μὲν ἔνθα καὶ ἔνθα τὸ εἰς μῆκος καὶ εἰς πλάτος. Τὸ δὲ παρήγορος ἀντὶ τοῦ παρηρημένος, ὃ ἐστὶ κεχυμένος ὧδε καὶ ἐκεῖ, ἐκλυτος, χαῦνος, καὶ οὕτω πολὺν ἐπέχων τόπον τῷ σώματι. Εἴληπται δὲ ἡ λέξις ἐκ μεταφορᾶς τοῦ παρηόρου ἵππου, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. Τέως δ' οὖν δῆλον ὡς ὁμωνύμως οὐ μόνον ἵππος παρήγορος, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τὸν Ἐρευθαλίωνα μετὰ τὸ πεσεῖν κείμενος οὐκ ἐν συνοχῇ τινὶ καὶ 2.431 συστολῇ, ἀλλὰ πάρετος, ἐκτεταμένος, κατὰ τὸν εἰπόντα Τραγικὸν τὸ «ἐν γὰρ ἐκτενεῖ σ' ἔπος», ἤγουν εἰς λόγος ἐκτάδην ῥίψει. [Ὁ δὲ γε παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ «πάραρος» ἑτεροῖός ἐστι παρὰ τὸν παρήγορον, ὁποῖος ἂν καὶ λαμβάνοιτο. Δηλοῖ γὰρ τὸν μὴ φρενήρη, ταυτόν δ' εἰπεῖν, εὖ ἀρηρότα κατὰ νοῦν, ἀλλὰ ψευδόμενον τὴν νοερὰν ἀρμονίαν καὶ παρατετραμμένον τοῦ οὕτως ἀρηρέναι.] Πρωτότυπον δὲ ἐστὶν ὁ πολλὸς τοῦ πολλόν ἐπιρρήματος, γενομένου ἐκ τῆς τούτου ἐνικῆς αἰτιατικῆς. Διὸ καὶ ἐν δυσὶ ᾠ γράφεται καὶ αὐτό, καθὰ καὶ αἱ πᾶσαι πλάγιοι τοῦ πολλός, ἀνάπαλιν ἤπερ ἐπὶ τοῦ ὁ πολὺς καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ. [Σημείωσαι δὲ ὅτι πάνυ καίριον τε καὶ ἀστεῖον ἐνταῦθα τὸ πολλός. Δηλοῦται γὰρ δι' αὐτοῦ διωρισμένου ποσοῦ ὄντος, εἴτ' οὖν διεχοῦς, οὐ μὴν συνεχοῦς, τὸ μὴ ἂν δοκεῖν τὸν Ἐρευθαλίωνα ἐν τι σώμα εἶναι συνεχές, ἀλλ' ὡς οἶον διεσπάρθαι ὧδε καὶ ἐκεῖ τῇ παρέσει τῶν μελῶν τοῦ τοσοῦτου σώματος. ᾧ ἐναντίος ὁ κατὰ τὸν Κύκλωπα ὀλίγος Ὀδυσσεύς.] (η. 157) Ἐν δὲ τῷ «ἡβῶοιμι» σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ ἔφασιν ταύτην ἀνθρωπίνην εἶναι, τὸν ἡβῶντα

μὲν εἰς γῆρας ἐλάσαι, τὸν δὲ γέροντα εἰς ἡβῶντα ἐπανακάμψαι. Γίνεται δὲ τὸ μὲν ἡβῶμι ἐκ τοῦ ἡβῶ δισυλλάβου ῥήματος, τὸ δὲ ἡβῶοιμι ἐκ τοῦ ἡβῶω τρισυλλάβου. Τὸ δὲ «βίη δέ μοι ἔμπεδος εἶη» τοῦ ἡβῶοιμι ἔχεται, ὡς τῆς ἀνδρικής ἡβης ἐχούσης τὴν ἔμπεδον βίην, οὐ μὴν τῆς ἀπλῶς ἡβης. (η. 158) Τὸ δὲ «ἀντήσειε μάχης» εἴρηται συνήθως ἀντὶ τοῦ ἐπιτύχη, ἄντην γένηται, καιριώτερον δὲ εἶπεῖν, ἀντίον ἔλθοι, ὡς εὐθὺς μετὰ βραχέα φανεῖται. Τοιοῦτον σὺν ἄλλοις καὶ τὸ «οὐ γὰρ ἔγωγε ἦντησα οὐδὲ ἴδον». (η. 159 ς.) Ἐν δὲ τῷ «ὕμων οἳ περ ἕασιν ἀριστῆες, οὐδὲ αὐτοὶ προφρονέως μέματε ἀντιστῆναι» καινότης ἐστὶ 2.432 σχήματος. Ἡ γὰρ κατὰ τὸ ἕασιν ὤφειλεν εἶναι καὶ τὸ μεμάασιν ἐν τρίτῳ προσώπῳ πληθυντικῶ, ἢ κατὰ τὸ μέματε δεῦτερον πληθυντικὸν ὤφειλεν εἶναι καὶ τὸ «οἳ ἐστε ἀριστεῖς». Ἐσχημάτισε δὲ οὕτως ὁ γέρων οὐ μόνον διὰ καινοτροπίαν ἐπιστρέφουσιν ἀσφαλῶς τὸν ἀκροατὴν, ἀλλὰ καὶ δι' εὐχρηστίαν μέτρου, καὶ ἄλλως δὲ διὰ κρᾶμα τραχύτητος καὶ ἐπιεικείας. Σφοδρὸν μὲν γὰρ τὸ «οὐ μέματε», ἤγουν οὐ προθυμεῖσθε εἰς μονομαχίαν, οἷα ἐν σχήματι ἀποστροφῆς λεχθὲν κατὰ προσώπων ἡρωϊκῶν, λειότερον δὲ τὸ «οἳ περ ἕασιν» καὶ οὐ κατὰ τὸ «οἳ περ ἐστέ». αὐτὸ γὰρ σφοδρῶς ἂν οὕτως ἐρρέθη. Τὸ δὲ ἀντίον ἐλθεῖν ταυτόν ἐστι τῷ ἀντῆσαι, ὃ ἀνωτέρω εἴρηται. (η. 161–9) Ὅτι μέγα τι ἔδρασεν ἐν τοῖς ἄρτι οὐ μόνον ἢ προρρηθεῖσα σφοδρὰ τοῦ Μενελάου ἐπιφορὰ κατὰ τῶν ἀριστεῶν καὶ ἢ τοῦ βασιλέως μετ' αὐτὸν ἀμυδρὰ κολακεία ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ μάλιστα ὁ Νέστορος ἐρεθισμός, ὅτι μηδὲ ἔστιν ἀγαθὴν παραίνεσιν ἀπρακτῆσαι ποτε παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλ' ἅμα ἐκείνη ἅμα ἔργον, καθὰ δηλοῖ καὶ νῦν τὸ «ὡς νεῖκεσ' ὁ γέρων, οἳ δ' ἐννέα πάντες ἀνέστησαν. ὦρτο πολὺ πρῶτος μὲν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, τῷ δ' ἔπι Τυδεΐδης ὦρτο κρατερός Διομήδης, τοῖσι δ' ἔπι Αἴαντες θοῦριν ἐπειμμένοι ἀλκὴν, τοῖσι δ' ἔπι Ἴδομενεὺς καὶ ὀπάων Ἴδομενῆος Μηριόνης, ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρεΐφόντη, τοῖσι δ' ἔπι Εὐρύπυλος Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός, ἂν δὲ Θόας Ἀνδραϊμονίδης καὶ δῖος Ὀδυσσεύς. πάντες ἄρ' οἳ δ' ἔθελον πολεμίζειν Ἐκτορι δῖω». Ἐνθα καὶ σημειῶσαι τίνας ὁ ποιητὴς τῶν ἡγεμόνων κρίνει μετὰ τὸν Ἀχιλλεῖα ἐν Ἑλλησιν ἀριστεῖς, καὶ ὅτι κἀνταῦθα τῷ ἐννέα ἀριθμῷ συνήθως ἐχρήσατο, ὃν διὰ τὰς Μούσας φιλεῖ. τῶν δὲ ἐννέα ὑπερεξαίρει τρεῖς μόνους, ὡς μετ' 2.433 ὀλίγα εἰρήσεται. Οὕτως ἢ τοῦ Νέστορος συμβουλή καὶ τὸ τῆς παλαιᾶς ἀριστείας διήγημα ἠρέθισεν ἀναστῆναι τοὺς οἴους τε ὄντας Ἐκτορι ἀντιμάχεσθαι, ὡς εἶναι καὶ νῦν ἀληθῆ τὴν λέγουσαν παροιμίαν, ὡς βουλή μὲν ἄρχει, χεῖρ δ' ἐπεξεργάζεται. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τῶν ἐννέα ἀριστεῶν τούτων ἓνα μόνον τὸν Ἴδομενέα ψιλῶς ἐκφέρει, ὡς προέκκειται, καὶ ἕτερον μετὰ πατρωνυμίας τὸν Ἀνδραϊμονίδην Θόαντα, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ καὶ τινῶν ἐπαίνων φράζει, ὡς προσεχῶς γέγραπται, ποικίλος καὶ ἐνταῦθα ὢν. Ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ πάντες κατὰ παρολκὴν καὶ νῦν συνήθως κεῖται ἐν τῷ «ἐννέα πάντες ἀνέστησαν», καὶ ὅτι καιρία λέξις ὡς ἐν ποιήσει τὸ ὦρτο, διὸ καὶ δις ἐνταῦθα ἐτέθη, καὶ ὅτι τὸ «τοῖσι» κατὰ σχῆμα κάλλους ἐν στίχοις προκατάρχει τρισί, καὶ ὅτι τὸ «ἐπειμμένοι ἀλκὴν» ὁμοίως ἐσχημάτισται τῷ «ἀναιδείην ἐπειμμένος», περὶ οὗ ἐν τῇ α' ῥαψωδίᾳ εἴρηται. (η. 166) Ἐνυάλιος δὲ κατὰ μὲν τοὺς πλείους ὁ πολεμικός, ἀπὸ τῆς Ἐνυοῦς. Τινὲς δὲ ὡσπερ τὴν Παλλάδα διὰ φόνον τοῦ Πάλλαντος, οὕτω καὶ τὸν Ἐνυάλιον διὰ τι τοιοῦτον κεκλήσθαι φασιν. Ἀρριανὸς γοῦν ἱστορεῖ, ὅτι ἐλθὼν Ἄρης εἰς τὰ τῆς Θράκης χωρία, ὅπου τὰ οἰκία ἦν τῷ Ἐνυαλίῳ, ἤθελε ξενισθῆναι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελε δέχεσθαι, φάμενος οὐκ ἂν ξενίσαι ἄλλον ἢ ὃς κρείσσων αὐτοῦ τὰ πολέμια ἔλθοι. καὶ ὃς «ῶρα σοι ξενίζειν ἐμέ, καθότι κρείσσων σοῦ φημι τὰ πολέμια εἶναι». Τοῦ δὲ Ἐνυαλίου ἀποφάσκοντος ἔρχεται εἰς χεῖρας καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς μάχης ἐκταθείσης τέλος ὁ Ἐνυάλιος πίπτει ὑπὸ τῷ Ἄρει, πληγεὶς ὀπλῳ τῇ ῥομφαίᾳ. Διὸ καθότι μέγα τοῦτο ἄθλον ὁ Ἄρης νέος ὢν ἐξετέλεσεν, ἐκαλεῖτο ἐπ' αὐτῷ Ἐνυάλιος. Τὸ δὲ ἀνδριφόντης διαφορεῖται, ὡς ἐν ἄλλοις ἐστὶ δῆλον. Σημειῶσαι δὲ ὅτι τὸ ἀνδριφόντης ἐστὶ μὲν ταυτόν τῷ βροτολογός καὶ ἀνδροφόνος, ἀποκεκλήρωται

δὲ εἰς ὄνομα τῷ Ἄρει. Τὸ μέντοι ἀνδροφόνος ἀνθρώπινον, εἶγε καὶ ὁ Ἐκτωρ ἀνδροφόνος που λέγεται. (η. 162) Ὅρα δὲ καὶ ὅπως τὸν βασιλέα σεμνύνει ὁ ποιητὴς οὐχ' ἀπλῶς εἰπὼν, ὅτι πρῶτος ὤρτο, ἀλλὰ πολὺ πρῶτος. καὶ ἔχει ὁ βασιλεὺς τοῦτο τῶν ἄλλων σεμνότερον, εἰ καὶ ὁ Αἴας κρείττων ἐστὶν ἄλλως αὐτοῦ, ὡς φανήσεται. Εἰκότως δὲ προανίσταται, ἵνα μὴ φιλοψυχεῖν δόξη ὁ τὸν ἀδελφὸν ἤδη 2.434 κωλύσας τοῦ μονομαχεῖσαι, καὶ ποθεν ἀκούση ὡς, εἶπερ οἱ βασιλεῖς ἀπόμαχοι φιλοῦσιν εἶναι, τί δὴ τοὺς ἄλλους εἰς κίνδυνον παραβάλλονται. Καὶ δοκεῖ μεμελετησθαι ἤδη τὸ τοιοῦτον θάρσος τῷ βασιλεῖ. Φάμενος γὰρ πρὸ βραχέων ἀναστήσεσθαι τινὰ πρόμαχον ἀξιόλογον τῷ Ἐκτορι αὐτὸς ἄρτι πρῶτος εἰς ἔργον ἀναπηδᾷ, ὡς οὕτω κατὰ ζῆλον ἐπαινετὸν καὶ ἄλλους ἐποτρυνθῆναι πεισθέντας ἐῷ θυμῷ τολμήνenti, καθά που καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ γέρων Νέστωρ τοῦ βασιλέως Μενελάου νύκτωρ προεξαναστάντος καὶ πονουμένου φησίν· οὕτως οὕτις οἱ ἀπιθήσει Ἀργείων, ὅτε κέν τινὰ ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ. Τὸ δὲ «πολὺ πρῶτος» μὴ συναναστῆναί τινα τὸν βασιλέα δηλοῖ, ἀλλὰ τῶν ἄλλων τοῦδὲ τινος πρὸ τοῦδε ἀνισταμένων αὐτὸν πολὺ πρῶτον ἀναπηδῆσαι. (η. 169) Τὸ δὲ «ἤθελον πολεμίζειν Ἐκτορι» ἢ τὸ ἐβούλοντο δηλοῖ κοινότερον, ἢ ἀντὶ τοῦ ἠδύναντο εἴληπται. πολλάκις γὰρ καὶ ἐπὶ τοιοῦτου σημαινομένου ἡ λέξις λαμβάνεται, ὡς καὶ ἐν τῷ «οὐδέ τις ἤθελεν ὁμοιωθῆναι τῷ Ὀδυσσεῖ», καὶ «οὐδ' ἔθελε προρρέειν», ὁ ποταμὸς δηλαδή. (η. 171–4) Ὅτι βούλεται ὁ Νέστωρ τοὺς ῥηθέντας ἐννέα προμάχους κλήρω λαχεῖν εἰπὼν «κλήρω νῦν πεπάλαχθε διαμπερές, ὅς κε λάχησιν. οὗτος γὰρ δὴ ὀνήσει Ἀχαιοὺς, καὶ δ' αὐτὸς ὄν θυμὸν ὀνήσεται, αἶ κε φύγησι δηῖου ἐκ πολέμου καὶ αἰνῆς δηϊοτήτος». Δῆλον δὲ ὅτι ὀνήσει τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ τοιοῦτος τιμήσας αὐτοὺς καὶ τῷ αὐτῷ αὐθις ὀνηθήσεται τιμηθεὶς οἷα νικητῆς. Καὶ ἄλλως δὲ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Νέστορος ὀνηθήσεται τὴν ἰδίαν ψυχὴν, ὡς περισώσάμενος ἑαυτὸν καὶ γέρας οἷον τοῦτο σχῶν πολυτίμητον. (η. 171) Σημεῖωσαι δὲ ὅπως τῇ τύχῃ ἐπιρρίπτει τὴν τοῦ ἀρίστου ἐπιλογὴν ὁ συνετώτατος καὶ οὐκ αὐτὸς ἐπικρίνει, οὐ μόνον ἵνα μὴ λυπήσῃ τοὺς λοιποὺς ἕνα τινὰ ἐπιλεξάμενος, ἀλλὰ καὶ ὅτι πάντας ἀξιωμαχοὺς οἶδε πρὸς Ἐκτορα. Διὸ σεμνότερόν τι καὶ ἐνδοξότερον ποιῶν τῇ τύχῃ ἐπιτρέπει τὴν ἐπίκρισιν, εὖ εἰδὼς ὡς ὁποῖος ἂν ἐκπεσεῖται πρῶτος τῷ κλήρω, ἀξιόλογος ἂν ἐκβαίῃ ἀντίμαχος τῷ Ἐκτορι. Τὴν δὲ ῥηθεῖσαν αἰτίαν τοῦ κλήρου ἀναπτύσσει που καὶ ὁ Ἀρριανὸς λέγων περὶ τινος, ὅτι εἰς κλήρον τοὺς δεῖνα καθίστασθαι ἐδίκαιον, οὐ θέλων ὡς γέρας αὐτὸ τῷ ἑτέρῳ ἀπονεύμασθαι, οὐδὲ ἀτιμῶσαι τὸν 2.435 οὐ προκριθέντα εἰς μάχην. Ἰστέον δὲ ὅτι παλάσσειν οὐ μόνον, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, τὸ μολύνειν, ἀλλὰ καὶ τὸ κληροῦσθαι καὶ λαγχάνειν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «κλήρω πεπάλαχθε». Παράγεται δὲ ἀπὸ τοῦ πάλλω, τὸ κινῶ, ἐξ οὗ καὶ πάλος ὁ κλήρος, ὅθεν ἀντίπαλος ὁ κατὰ πάλον ἐναντίος ἢ καὶ ἰσοπαλής, ὡς προδεδήλωται, καὶ κατὰ πάλον ἴσος, καὶ παλτὸν εἶδος τι ὄπλου, ἐξ οὗ καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ δίπαλτος φονεύς [καὶ παλτὸν πῦρ, τὸ κεραύνιον, ἐκ τοῦ πάλλω δὲ καὶ τὸ παρὰ Πινδάρῳ δυσπαλές, καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα.] Κλήρος δὲ λέγεται νῦν μὲν ἀπὸ τοῦ καλεῖν τινὰ εἰς ἔριν πολέμου, ἄλλως δὲ ἀπλῶς ἐν τῷ καθόλου ἀπὸ τοῦ καλεῖν τινὰ εἰς προκείμενον ἔργον ἢ πρᾶγμα. ὡς δὲ καὶ ἀπὸ κάλου, ὃ ἐστι ξύλου, παράγασθαι ὁ κλήρος λέγεται, προγέγραπται καὶ αὐτό. Οὐκ ἔχει δὲ καιριωτέραν τοῦ κλήρου λέξιν ὁ ποιητὴς, διὸ πεντάκις ἐνταῦθα λέγει αὐτὴν «κλήρω νῦν πεπάλαχθε», καὶ «κλήρον ἐσημήναντο ἕκαστος», καὶ «ἐκ δ' ἔθορε κλήρος Αἴαντος», καὶ «γνῶ δὲ κλήρου σῆμα ἰδῶν», καὶ «ὦ φίλοι, ἦτοι κλήρος ἐμός». Καὶ ἡ τοῦ λαχεῖν δὲ λέξις δις ἐνταῦθα λέγεται διὰ τὸ καιρίον, εἰωθυῖα λέγεσθαι ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοιοῦτου κλήρου ἐρχομένων τινί. Παρὰ μέντοι τοῖς ὕστερον καὶ ἀπὸ ψήφου λαχεῖν τις ἐλέγετό τι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ λαχεῖν ἀποτέλεσμα ἐστὶ τοῦ κληροῦσθαι, ὡς δηλοῖ τὸ «κλήρω νῦν πεπάλαχθε, ὅς κε λάχησι», τουτέστι κληρώσασθε, ὃ ἐστὶ κλήρους βάλετε, τίς ἂν λάχη πρῶτος δηλαδή ἀντιστῆναι τῷ Ἐκτορι. Ἄλλως μέντοι καὶ εἰς ἴσον ἔρχεται ποτε

τὸ κληροῦσθαι καὶ τὸ λαγχάνειν, [ἐφ' οἴου ἄν τις ἐρεῖ σημαιομένου αὐτά, εἴτε ἐπὶ τοῦ πάλαι κατὰ τὸν ἱστορούμενον λαχμόν, εἴτε ἐπὶ τοῦ παρὰ τοῖς ὕστερον καθ' ἑτεροῖον εἰρμόν ἀκολουθίας.] Ὅνομα δὲ τοῦ λαχεῖν οὐ μόνον τὸ λάχος, 2.436 ἀλλὰ καὶ τὸ λαχητήριον καὶ ὁ λαχμός. Λαχμός δὲ οὗτος ἑτεροῖος τοῦ ἐν Ὀδυσσεΐα. ἐκεῖνος γὰρ δάσος ἐρίων δηλοῖ, ὧ δάσει ἀνάπαλιν ἡ λάχνη ἔχει. [Ἀπὸ δὲ γε τοῦ κλήρου γίνεται οὐ μόνον ἡ κληρονομία, κλήρου δίκην καθήκουσά τινα ὡς λάχος, ἀλλὰ καὶ ἡ παροιμιώδης ἀποκλήρωσις, τύπωμά τι οὔσα ψυχῆς νοεῖας, καθ' ὃ φαμέν τὸ «τίς ἢ ἀποκλήρωσις τοῦ τόδε τι εἰπεῖν». Ὁ κλήρος δὲ παράγει καὶ τὰς παρὰ Ἀττικοῖς ἐπικλήρους. Ἐλέγετο δὲ ἐπικλήρος οὐ μόνον ἡ ἐκδοθεῖσά τινα πρὸς γάμον, ὡς μετ' οὐ πολλὰ δηλωθήσεται, ἀλλὰ καὶ ἡ παρὰ τῷ πατρὶ μὲν ἔτι οὔσα, ἐλπιζομένη δὲ καθήκειν αὐτῇ πᾶσαν τὴν πατρόθεν οὐσίαν. ἐκαλοῦντο δὲ οὕτω, κᾶν δύο ἦσαν ἢ καὶ πλείονες. Ἡ δὲ ἐπικλήρος, φασί, καὶ μάνδα πρὸς τινων ἐκαλεῖτο, ὑπ' ἐνίων δὲ πατροῦχος. Ἔτι ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ κλήρου ἔλαχε τοῖς ὕστερον τροπικώτερον καὶ ἡ σύνθεσις τῆς κληρου 2.437 χίας καὶ τῆς ὀλοκληρίας καὶ τῶν ὁμοίων.] Τὸ δὲ διαμπερές ἀντὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν ἐννέα. διὸ ἐπάγει «οἱ δὲ κλήρον ἐσημήναντο ἕκαστος». (η. 174) Ὁ δὲ δῆϊος πόλεμος καὶ ἡ αἰνὴ δηϊότης, ὡς καὶ προεῖρηται, ταῦτο σημαίνουσι. (η. 189) Κλήρου δὲ σῆμα ἢ περιφραστικῶς τὸν κλήρον λέγει ἢ κλήρον μὲν τὸ σῶμα τὸ διδόμενον πάλεσθαι, σῆμα δὲ τὸ ἐν αὐτῷ τυπωθὲν σημεῖον. Διό φησι «κλήρον ἐσημήναντο ἕκαστος». Οὐ γράμματα δὲ νοητέον ἐξ ἀνάγκης τὰ τοιαῦτα σήματα, εἰδῶλα δὲ τινα, ἢ ἀπλῶς ἐκτυπώματα ἐν ὑποκειμένῳ εὐτελεῖ λιθιδίῳ τυχόν ἢ ξυληφίῳ ἢ τοιούτῳ τινί. Αἴας οὖν τὸν αὐτοῦ κλήρον ἐν τοῖς ἐξῆς ἐκ τοῦ κήρυκος λαβών, ὃν αὐτὸς ἐπιγράψας κυνέη ἔβαλε, παρὰ πόδα χαμάδις ἔρριψεν ὡς εὐτελεῖ τινα ὄντα. Ζητητέον δ' ἐνταῦθα καὶ τὸν παρὰ Σοφοκλεῖ δραπέτην κλήρον, ὃς εὐτελεῖς ἦν καὶ αὐτός. Ὅτι δὲ γράφαι μὲν λέγει ὁ ποιητής, γράμμα δὲ οὐ, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τὸ σῆμα, προγέγραπται. (η. 176) Ὅτι ἕκαστος τῶν ῥηθέντων ἀριστέων κλήρον, καθὰ ἐρρέθη, ἐσημηνάμενοι ἐνέβαλον τῇ τοῦ βασιλέως κυνέη. Καὶ ὅρα ὅτι παλλόμενον τι σῶμα ἐνσεσημασμένον ὁ κλήρος ἦν. (η. 177–180) Ὅτι παλλομένων τῶν κλήρων εὗξαντο Ἀχαιοί. Φησὶ γὰρ «λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον. ὧδε δὲ τις εἶπεσκεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν· Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν ἢ Τυδέος υἱὸν ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρῦσοιο Μυκλήνης». Καὶ ὅρα τίνας ἐπικρίνει ὁ ποιητής κρεῖττους εἶναι τῶν ἐννέα παρ' Ἑλλήσιν ἀριστέων, καὶ ὅτι ἐν τῇ ἀπαριθμῆσει προτάξας τὸν βασιλέα ὡς προεξαναστάντα, ὅμως ἐν τῇ τῶν Ἑλλήνων εὐχῇ καὶ τῇ τῶν ἀρίστων ἐπιλογῇ προτάττει μὲν τὸν Αἴαντα, ὕστερον δὲ τάσσει τὸν βασιλέα, καὶ ὅτι εἰς οὐρανὸν ὀρώντες Ἑλληνες εὐχονται, ἔνθα ἰδρῦσθαι τὸ θεῖον δοκεῖ, καὶ ὅτι τὸ εὐξάμενον μέρος κἀνταῦθα εὐτυχεῖ, καὶ ὅτι τὸ «θεοῖσι δέ» διαιρεθὲν γράφεται καὶ οὕτως «ἠρήσαντο θεοῖς», εἶτα «ἰδὲ χεῖρας ἀνέσχον», τουτέστιν ἀνέτειναν εἰς ἐκείνους, ὃ δὴ παρακολούθημά ἐστιν εὐχῆς ὡς οἶον ἐχομένων τοῦ θεοῦ τῶν εὐχομένων–Διὸ καὶ δοκεῖ παρὰ τὸ τοῦ εὔ ἔχεσθαι 2.438 συντεθεῖσθαι ἢ εὐχή–, ἢ καὶ ὡς προκαλουμένων τὴν ἐκεῖθεν ἀντοχήν. Τὸ δὲ σχῆμα κἀνταῦθα τῆς εὐχῆς Ἀττικῶς ἠπεικται κατὰ ἔλλειψιν. Λεῖπει γὰρ τὸ δός, ἵνα λέγη ὅτι δός τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα λαχεῖν. Παρακατιῶν οὖν φησιν ἐντελέστερον «δὸς νίκην Αἴαντι καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι». (η. 180) Βασιλεὺς δὲ Μυκλήνης ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς Ἄργους ὁ Διομήδης καὶ Νέστωρ Πύλου καὶ Σπάρτης Μενέλαος καὶ ἄλλος ἄλλου τόπου. Εἰ δ' ἐν ἄλλοις εὐρυκρείων ὁ αὐτός, ῥητέον ὡς ἐνὶ μὲν τόπῳ ἦν ἐνδιδαιτώμενος, τῶν δὲ ἄλλων ψυχῇ δεσπόζων, ὡς διὰ μὲν τὴν Μυκλήνην βασιλεὺς λέγεσθαι ἀπλῶς καὶ αὐτός, διὰ δὲ τοὺς ἄλλους εὐρυκρείων. Τισὶ δὲ ἀρέσκει αἰρετὸν εὐρυκρεῖοντα τὸν Ἀγαμέμνονα χειροτονηθῆναι τοῖς Ἀχαιοῖς ἐν μόνῳ τῷ Ἰλιακῷ πολέμῳ, [καθὰ που καὶ Εὐριπίδης ἱστορῶν σαφῶς εὔρηται.], ἄλλως δὲ γε μικροβασιλέα εἶναι καὶ αὐτὸν καὶ οὐ βασιλέα βασιλέων. Διὸ καὶ ἐν τῇ δ' ῥαψωδίᾳ φησὶ τοὺς Ἀχαιοὺς αὐτίκα μνήσεσθαι νόστου, εἰ

πέσοι Μενέλαος, ὡς οὕτω συντεθὲν αὐτοῖς καὶ μηκέτι ἀνάγκης οὔσης παραμένειν. Καὶ Διομήδης δέ που ἐρεῖ, κἄν πάντες Ἀχαιοὶ ἀπονοστήσωσι, μόνος αὐτὸς Σθένελός τε παραμενεῖν καὶ πολεμήσειν, ὡς μὴ ἀνάγκην ἔχοντες συναπονοστεῖν. Καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ δὲ ἐξῆν εἰπεῖν «ἄπειμι Φθίηνδε», ἥδη δὲ καὶ τῷ Πατρόκλῳ. τάχα γὰρ ἦν καὶ αὐτῶν ἐκάστῳ λέγειν, ὡς οὐκ οἶδα δεσπότης κεκτημένος, τοὺς Ἄτρείδας δηλαδὴ. Πολύχρυσον δὲ τὴν Μυκὴν ἡ λέγει ἢ ὡς τοιαύτην ἀληθῶς οὔσαν διὰ τὸν ἐν αὐτῇ εὐρυκρεῖοντα– δεῖ γὰρ ὄντως χρημάτων τῷ εὐρυκρεῖοντι, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ–ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους πολύχρυσος λέγεται, ὡς εἴ τις εἴποι πολύφθορος, οἷα τοῦ χρυσοῦ βιοφθόρου ῥηθέντος παρά τινων. τοῦτο δὲ διὰ τὰς ἐν αὐτῇ δυσπραγίας τῶν ἀρχόντων, τοῦ τε Ἀτρέως καὶ τοῦ Θυέστου καὶ τῶν μετ' αὐτούς, περὶ ὧν Σοφοκλῆς ἔφη τὸ «πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε». Ὅτι δὲ Μυκὴν ἢ πόλιν καλεῖται ἢ ἀπὸ γυναικὸς ἡρωίδος ἢ διὰ τὸν μύκητα τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους τοῦ Βελλεροφόντου, καὶ ὅτι πάλαι ποτὲ λαμπρὰ οὔσα ὕστερον ἐξήλειπται καὶ ἐν ὀνόματι μόνῳ κεῖται, γέγραπται καὶ ἀλλαχοῦ. Τὸ δὲ «ἢ αὐτὸν βασιλῆα» 2.439 ἐξοχικῶς ἐρρέθη, σεμνύνοντος οὕτω τοῦ ποιητοῦ τὸν βασιλέα καὶ πῶς ἐξαίροντος τὸ ταπεινὸν τοῦ τρίτον αὐτὸν ταχθῆναι μετὰ τὸν Αἴαντα καὶ τὸν Διομήδην. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ σύντομον τῆς ὀχλικῆς ἠθοποιίας. δυσὶ γὰρ ἔπεσιν ἢ τοῦ ὀμίλου εὐχὴ περιγέγραπται. Καὶ εἴωθεν οὕτω ποιεῖν Ὅμηρος πανταχοῦ ἐν ταῖς κατὰ πλῆθος ἠθοποιίαις, καὶ ἡ αἰτία δήλη. Οὕτω δὲ καὶ κατωτέρω ποιήσει, ὀλίγον τι πλατύνας τὴν ἠθοποιίαν ἐκεῖ ἀναγκαίως διὰ τὸ μὴ μόνον περὶ Αἴαντος εἶναι τὴν εὐχὴν ἀλλὰ καὶ περὶ Ἑκτορος. (ἡ. 181) Ὅτι τοὺς κλήρους ἔπαλλεν οὐχ' ἕτερός τις, ἀλλὰ γερήνιος ἵπποτα Νέστωρ, ὡς καὶ τοῦ τοιοῦτου ἔργου πολυπειρίας τινὸς γεροντικῆς δεομένου. Ὅτι κατὰ τὴν εὐχὴν τῶν Ἀχαιῶν–οὐ γὰρ ἔστι παρά τῷ ποιητῇ εὐρεῖν ἀτελεσφόρητον δικαίαν εὐχὴν– ἐξέβη τὰ τοῦ ῥηθέντος κλήρου. (ἡ. 182–92) Φησὶ γὰρ «ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης, ὃν ἄρ ἤθελον αὐτοί, Αἴαντος», ὃ δὲ ἔρμηνεία ἐστὶ τοῦ «ὃν ἤθελον αὐτοί». «Κῆρυξ δὲ φέρων ἄν' ὄμιλον ἀπάντη δεῖξ' ἐνδέξια πᾶσιν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν. οἱ δ' οὐ γινώσκοντες ἀπηνήναντο ἕκαστος», ὃ παρισσοῦται πρὸς τὸ «ἐσημήναντο ἕκαστος». «ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν ἴκανε φέρων ἄν' ὄμιλον ἀπάντη, ὅς μιν ἐπιγράψας», ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐρρέθη, «κυνέη βάλε φαίδιμος Αἴας», αὐτὸς μὲν ὑπέσχεθε χεῖρα, ὃ δὲ κῆρυξ «ἔμβαλεν ἄγχι παραστάς, γινῶ δὲ κλήρου σῆμα ἰδῶν, γήθησε δὲ θυμῷ. τὸν μὲν», ὡς προεδήλωται, «πὰρ πόδ' ἐὸν χαμάδις βάλε φώνησέν τε· ὦ φίλοι, ἦτοι κλῆρος ἐμός, χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς θυμῷ, ἐπεὶ δοκέω νικησέμεν Ἑκτορα δῖον». Κάλλιον ἄρα Αἴας τὴν κρείττω ἐλπίδα προβέβληται ἢ περὶ ὃ Ἑκτωρ. Ὁ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ Ἑλένουμαθῶν, ὡς προείρηται, ὅτι οὐ πῶ σοι μοῖρα θανεῖν, οὕτως ἀνδρίζεται, ὁποῖον δὴ τι καὶ ἐπὶ Κόδρου τοῦ Ἀθηναίου ἰσθόρηται, ὅς, εἰ καὶ ἄλλως ἔχει τὰ κατ' ἐκεῖνον ἢ περὶ τὰ κατὰ Ἑκτορα, ὅμως χρησμῶ θαρρήσας ἠνδρίσατο ἕως καὶ εἰς θάνατον τὸν ὑπὲρ πατρίδος. Αἴας δὲ σφετέρᾳ πεποιθὼς ἀρετῇ λέγει, ἃ λέγει. (ἡ. 182) Ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ «ἐξέθορε κλῆρος κυνέης» ταῦτόν ἐστι τῷ «ἄλμα ἐκούφισεν», ὃ Σοφοκλῆς παρέφρασεν ἐν τῷ «πρῶτος ἔμελλεν ἄλμα κουφιεῖν», καὶ (ἡ. 183) ὅτι τὸ «φέρων ἄν' ὄμιλον ἀπάντη», δις εἶπεν ὁ ποιητὴς οὐκ ὀκνήσας οὐδὲ νῦν τὴν διττολογίαν, καὶ ὅτι τὸ ἀπάντη οὐ σύνηθες τοῖς μεθ' Ὅμηρον. δισυλλάβως γὰρ ἐκεῖνοι πάντη φασί, καὶ ὅτι σεμνὰ κἀνταῦθα τὰ δεξιά. (ἡ. 184) Τὸν γοῦν κλῆρον ἐπ' ἀγαθῷ οἰωνῷ ἐνδέξια πᾶσιν ἔδειξεν 2.440 ὁ κῆρυξ, ἦγον δεξιᾶ χειρὶ φέρων αὐτὸς ἐκεῖνον, ἢ ἐκ δεξιῶν ἰστάμενος τοῖς ἀριστεῦσιν ἐν τῷ δεικνύειν αὐτόν. Ἴσως δὲ καὶ ἀμφοτέρᾳ, [εἰς ἃ χρήσιμον σὺν ἑτέροις μυρίοις καὶ τὸ «ἐνδέξια πᾶσιν ἐκίρνα», καὶ ἢ παρὰ τοῖς παλαιοῖς δεξιῶσις καὶ ὁ τραγωδικὸς δεξιόσειρος Ἄρης. Ὅτι δὲ καὶ ὁ ἐκ δεξιῶν πταρμὸς οἰωνίζετο τι ἀγαθόν, παλαιὰ νόμισις ἐστὶ καὶ αὐτό, οὕτω δὲ καὶ ὁ παλμὸς τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ κατὰ τὸ «ἄλλεται ὀφθαλμὸς μευ ὁ δεξιός»]. (ἡ. 185) Καὶ ὅτι τὸ ἀπηνήναντο διαφορὰν τινα βραχεῖαν ἔχει πρὸς τὸ «αἶδεσθαι μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν

δ' ὑποδέχθαι». ἄλλο γὰρ ἐκεῖνο καὶ ἄλλο τοῦτο κατ' ἔννοιαν. (η. 186 ς.) Καὶ ὅτι τὸ «ἄλλ' ὅτε δὴ τὸν ἴκανε» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ φαίδιμος Αἴας, περιπέφρασται εἰς τιμὴν τοῦ Αἴαντος. Ἄλλως γὰρ ἤρκει φάναι· ἄλλ' ὅτε δὴ τὸν Αἴαντα ἴκανε. Καὶ ὅτι φανερώς ἐνταῦθα ὁμωνυμία κεῖται τοῦ βαλεῖν. Αἴας γὰρ ἐν κυνέῃ μὲν κλῆρον ἔβαλεν, ἀντὶ τοῦ ἔθετο, ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἔμβαλεν ἄγχι παραστάς», παρὰ πόδα δὲ χαμάδις ἔβαλεν ἀντὶ τοῦ ἔρριψεν. (η. 188) Χεῖρα δὲ ὑποσχέθειν, ὃ ἐστὶν ὑποσχεῖν, τὸ ὑπτιᾶσαι τὴν δεξιὰν εἰς ὑποδοχὴν καὶ ὡς εἰπεῖν ὑποκάτω σχεῖν τοῦ διδομένου. (η. 191) Τὸ δὲ «ἦτοι κλῆρος ἐμός» ἐχρησίμευσεν ἡμετέρῳ θείῳ Μελωδῶ ἐν τῷ «οὐ κλῆρος γὰρ ἐμός», ὡσπερ καὶ ἕτερός τις ἐκ Πινδάρου ἔλαβε τὸ «μόνη καὶ μόνον». Ἄλλω δέ τι ἐχρησίμευσεν εἰς μέλος ἐξ Αἰσχύλου τὸ «τοιαῦτ' ἀπηύρω τοῦ φιλανθρώπου τρόπου». Οὕτω δὲ καὶ Σοφοκλέους τὸ «μῖα τρέφη πρὸς νυκτός», ἐπὶ Τειρεσία ῥηθέν, ἐλυσιτέλησεν εἰς τὸ νύκτα τῷ ἐκ γενετῆς τυφλῷ εἶναι 2.441 τὸν ὄλον βίον. Πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα ἔστι εὐρεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι κλῆρος ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ἢ κατὰ βίον οὐσία, ὅθεν καὶ ἢ προειρημένη ἐπίκληρος γυνή, θυγάτηρ αὕτη γεγαμημένη τινὶ ἐπὶ ὄλη τῇ τοῦ πατρὸς οὐσία, ἐπίπροικος δὲ ἢ ἐπὶ προικί. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐλέγετό τις Ἑρμοῦ κλῆρος, ἐπεὶ αὐτῷ τὰ κατὰ τοὺς κλήρους ἀνέκειτο, ἵνα εὐτυχοῖεν οἱ κληρούμενοι εὐεργίαν ἔχοντες, ὃ ἐστὶν εὐτυχίαν, ἐξ οὗ καὶ ῥῆμα τὸ εὐεργεῖν. Ἦν δὲ ὁ ῥηθεὶς κλῆρος φύλλον ἐλαίας, ὃ κατὰ τιμὴν τοῦ θεοῦ, φασίν, εἰώθεσαν ἐμβάλλειν καὶ πρῶτον ἀνέλκειν. Ὅτι δὲ εἰς εὐτυχίαν ὁ Ἑρμῆς ἐλαμβάνετο, δηλοῖ καὶ τὸ ἔρμαιον. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Εἰ δὲ χαίρει ἐνταῦθα ὁ Αἴας τῇ πρὸς Ἑκτορα μάχῃ, ἔχομεν καὶ νῦν ἀφορμὴν ἐντεῦθεν ἐτυμολογεῖν τὴν χάρμην, ὃ ἐστὶ τὴν μάχην, ὡς τῶν ἀνδρείων χαιρόντων αὐτῇ. Καίτοι ἕτεροι ὡσπερ φάσανον ἀπὸ τοῦ σφαγαῖς γάνυσθαι καὶ μάχαιραν ἀπὸ τοῦ αἵμασι χαίρειν, οὕτω καὶ χάρμην ἀπὸ τοῦ χαίρειν αἵμασιν εἰρησθᾶί φασι. (η. 191 ς.) Τὸ δὲ «χαίρω θυμῶ», ἀντὶ τοῦ ἐκ ψυχῆς καὶ οὐ κατὰ τι ἐπιπόλαιον καὶ προσποίητον. Ἐπεικὲς δὲ τὸ «δοκέω νικησέμεν Ἑκτορα», ὡσπερ μεγαλορρημοσύνην εἶχεν ἂν τὸ εἰπεῖν, ὅτι νικήσω ἢ πέποιθα νικήσειν, οὗ δὴ πάθους ἐντὸς ὁ Ἑκτωρ, ὃς ἐν τοῖς ἐξῆς «ἐμπρήσω», φησί, «νῆας, κτενέω δὲ καὶ αὐτούς». [Ἰστέον δὲ καὶ, ὅτι ἐν τῷ «χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς θυμῶ» οὐ πάντῃ ἀργός ἐστὶν ὁ ἰστέον σύνδεσμος, ἀλλὰ δηλοῖ ὡς οὐδὲν ἦττον τοῦ προπηδήσαντος Ἑκτορος χαίρει καὶ αὐτὸς τῇ μονομαχίᾳ.] (η. 193–6) Ὅτι προτρέπων εἰς εὐχὴν ὁ Αἴας τοὺς Ἑλληνὰς φησὶν «ἄλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἂν ἐγὼ πολεμῆια τεύχεα δύω, τόφρ' ὑμεῖς εὐχεσθε Διῖ ἄνακτι, 2.442 σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῳῆς γε πύθωνται», καὶ δόξωμεν δηλαδὴ θορυβεῖσθαι, «ἢ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὐ τίνα δείδιμεν ἔμπης», τουτέστιν ἢ καὶ ἀμφαδὸν εὐχεσθε, ἐπεὶ οὐτίνα δεδίαμεν. Τοῦτο δὲ καὶ πᾶς τις ἂν εἴποι εὐλαβηθεὶς μὲν εἰπεῖν τι ὡς ἄξιον αἰδοῦς, θαρρήσας δὲ αὐθις φάναι αὐτὸ διὰ τὸ μὴ εἶναι αἰσχρόν. Ἄλλως δέ, τὸ μὲν «σιγῇ ἐφ' ὑμῶν, ἵνα μὴ Τρῳῆς γε πύθωνται» πρόσφορόν ἐστι παροιμιακῶς τοῖς μυστηριάζεσθαι θέλουσιν. Ὁ δὲ μὴ ἔχων ἀνάγκην κρύφα λαλεῖν προσθεῖη ἂν καὶ τὸ «ἢ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὐ τίνα δείδιμεν». (η. 197–9) Ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ Αἴας ἀντιμεγαλοφρονῶν τῷ Ἑκτορι καὶ τῇ μὲν εὐχῇ τὸν φθόνον ἐκθυόμενος, οἷς δὲ ἀυχήσει, θαρρύνων ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπάγει «οὐ γὰρ τίς με βίη γε ἐκὼν ἀέκοντα δίηται οὐδέ τ' αἰδρεῖη, ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ νῆϊδά γε οὕτως ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τε τραφέμεν τε», τῇ θρεψαμένη πατρίδι, ὡς φασὶν οἱ παλαιοί, τὴν ἐκ τῆς παιδείας ἀρετὴν ἀνατιθεῖς. Ὅρα δὲ ὡς οὐκ αἰδεῖται μικρόπατρην ἑαυτὸν ὁ Αἴας ὁμολογῶν, ὡς οὐδὲ Ὀδυσσεὺς τὴν κραναὴν Ἰθάκην ἑαυτῷ πατρίδα σεμνολογῶν. οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἐμποδῶν λυπρότης τόπου εἰς ἀνδρὸς ἀρετὴν. [(η. 197) Τὸ δὲ ἀέκοντα ὑπεμφαίνει, ὡς φεύξεται τίς ποτε καὶ ἐκὼν, ἐφ' οἷς οὐχ' ἠτᾶται μὲν ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου, δέδιδε δὲ ἄλλο τι μεῖζον κακόν, ὅπερ οὐδὲ ὁ ἀντίπαλος οἶδε. (η. 199) Τὸ δὲ ἔλπομαι ταυτόν ἐστι τῷ δοκέω.] Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι δύο τούτων ἐξ ἀνάγκης χρεῖα τῷ ἀγαθῷ στρατηγῷ, βίας τε, ἦτοι ῥωμαλεότητος, ἔτι

δὲ καὶ ἐπιστήμης τῶν πολεμικῶν, ἅπερ ἄμφω ἑαυτῶ ἐπιμαρτύρεται νῦν ὁ Αἴας λέγων, ὅτι οὔτε βία ἠττηθήσεται πρὸς τινος οὔτε αἰδρεία, τουτέστιν ἀνεπισημοσύνη, ἀλλὰ δηλονότι ἔαν θεὸς ἐναντιωθεῖη. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, δι' ἣν ὀτρύνει 2.443 εὐξασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Τὰ μὲν γὰρ ἀνθρώπινα, φησὶν, ἱκανῶς ἡμῖν ἔχει, ἐξευμενιστέον δὲ θεόν, εἴ τί που χολοῦται. (η. 198) Ἰστέον δὲ ὅτι προϋπόκειται ἴδρις ὁ ἐπιστήμων, οὗ στέρησις ὁ αἰδρίας. τούτου γενικὴ αἰδρεία, ὡς ὄφειας, καὶ ἐξ αὐτοῦ αἰδρεία, ἔχουσα τὸ δίφθογγον διὰ τὸ προϋπάρχον $\tau\epsilon$, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐγγχείη καὶ ἐλεγγείη γίνεται. Τὸ δὲ νῆϊς νῆϊδος ταυτόν ἐστι τῶ ἀνεπιστήμων, καὶ γίνεται παρὰ τὸ $\tau\epsilon$ ἡ στερητικὸν μόριον καὶ τὸ εἶδω εἶσω, τὸ γινώσκω. Καὶ τούτου τεκμήριον ἃ λέγει ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ Ἔκτωρ. εἰπόντος γὰρ Αἴαντος μετριώτερον ἐν σχήματι ἀποφατικῶ, ὡς οὐκ εἰμι νῆϊς, ἐπάγει ἐκεῖνος ἀλαζονικώτερον καταφατικῶς, ὅτι εὖ οἶδα μάχας, οἶονεὶ λέγων, ὅτι σὺ μὲν οὐκ ἀνεπιστήμων φῆς εἶναι, ἐγὼ δὲ τὸ μεῖζόν φημι, εὖ εἰδέναί. Καθόλου δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ νῆϊς στέρησιν τοῦ εἰδέναί δηλοῖ, ἵνα ἦ νῆϊς ὁ ἄπειρος, ὁ ἄτεχνος, ὁ μὴ εἰδῶς, [ὡσπερ καὶ τῶ Ἄϊς Ἄϊδος στέρησις ἐγκείται τοῦ ἰδεῖν.] Τὸ δὲ «νῆϊδα οὕτως» καταρριπτεῖ πῶς τὴν τοῦ Ἐκτορος ἀρετήν. οἶονεὶ γὰρ φησὶν, ὅτι οὐχ' οὕτω νῆϊς εἰμι, ὡς μὴ δύνασθαι ἀντιστήναι τῶ Ἐκτορι. (η. 199) Τὸ δὲ «γενέσθαι τε τραφέμεν τε» κατὰ φύσιν ἐνταῦθα κεῖται καὶ οὐκ ἔχει ὑστερολογίαν τὴν ἐν τῶ «ἅμα τράφεν ἢδ' ἐγένοντο». Περὶ δὲ Σαλαμῖνος, ὅτι τε πρόκειται τῆς Ἀττικῆς καὶ οἷα σεμνολογεῖται, δεδήλωται ἐν ἄλλοις, ὡσπερ καὶ ὅτι καὶ Κυπρία ἐστὶ Σαλαμῖν. οὐδὲν γοῦν τι νῦν πλέον ῥητέον περὶ αὐτῆς, ὡσπερ οὐδὲ περὶ τοῦ δῖηται, ὃ ἐστὶ διώξη. Πολλαχοῦ γὰρ ἐφάνη, ὡς τὸ δῖω καὶ ταυτόν καὶ πρωτότυπον τοῦ διώκω ἐστίν. (η. 202–5) Ὅτι Ἕλληνες ἐπεύχονται τὸ «δὸς θεέ», ὡς ἐρρέθη, «νίκην Αἴαντι. εἰ δὲ καὶ Ἐκτορά περ φιλέεις καὶ κήδεαι αὐτοῦ, ἴσην ἀμφοτέροισι βίην καὶ κῦδος ὄπασσον». ὅπερ καὶ ἀποβαίνει. Καὶ ἔστι τοῦτο οἷον προέκθεσις τε τοῦ μέλλοντος καὶ δήλωσις τοῦ δραστήριον εἶναι τὴν εὐλογον εὐχὴν. Στενολεσχεῖται δὲ τεχνικῶς καὶ ἡ εὐχὴ αὕτη, καθὰ καὶ αἰ κατὰ πληθος ἠθοποιῖαι, περὶ ὧν πολλαχοῦ δηλοῦται. (η. 206–10) Ὅτι εἰπὼν «Αἴας δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῶ», ὃ ἐστὶ λαμπρῶ, καθὰ πολλαχοῦ κεῖται, εἶτα παραβολικῶς αὐτὸν σεμνύνων ὁ ποιητὴς 2.444 φησὶν, ὡς «ἐπεὶ δὴ πάντα περὶ χροῖ ἔσσατο τεύχη, σεύατ' ἔπειτα οἶός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης, ὅς τ' εἶσι πόλεμόνδε μετ' ἀνέρας, οὓς θεὸς θυμοβόρου ἔριδος μένει ξυνέηκε μάχεσθαι». ὃ περίφρασις ἐστὶ τοῦ «ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι». (η. 211–3) Ἀποδιδούς δὲ τὴν ῥηθεῖσαν παραβολὴν ἐπάγει «τοῖος ἄρ Αἴας ὦρτο πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν, μειδιῶν βλοσυροῖσι προσώπασιν· νέρθε δὲ ποσὶν ἦϊε μακρὰ βιβὰς κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος». Καὶ σημείωσαι ταῦτα εἰς ἔκφρασιν στρατιωτικῆς ἐκτάξεως. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἔρχεται πόλεμόνδε». οὐ γὰρ ἐώκει ὁ Αἴας Ἄρει θρυπτομένῳ τυχόν τὰ εἰς τὴν ἐρωμένην Ἀφροδίτην ἢ ἄλλως ἀνιεμένῳ, ἀλλὰ εἰς μάχην ἰόντι, καὶ ταύτην σφοδρὰν, θυμοβόρου ἔριδος μένει συγκροτουμένην. (η. 214–6) Ἐπὶ δὲ τῇ διαθέσει ταύτη τοῦ Αἴαντος «Ἀργεῖοι μὲν», φησὶ, «μέγα ἐγήθειον εἰσορόωντες, Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπέιληφε γυῖα ἕκαστον, Ἐκτορι τ' αὐτῶ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασεν». (η. 211) Ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι, ὅτι τε πελώριον τὸν Ἄρην εἰπὼν μετ' ὀλίγα καὶ τὸν Αἴαντα οὕτως ἐκάλεσεν, ὡς ἦδη ἐξωμοιωμένον τῶ Ἄρει διὰ τῆς παραβολῆς. (η. 212) Καὶ ὅτι τὸ μειδιᾶν γέλωτος μὲν ἀυστηρότερον, σκυθρωπότητος δὲ φαιδρότερον, καὶ ὅτι ἔαν μειδιᾷ βλοσυροῖς ὁ Αἴας προσώποις, κέκραται ἄρα θυμῶ καὶ χαρᾷ, καὶ ὅτι πληθύνει τὰ πρόσωπα τῶ ἠρωῖ ὁ ποιητὴς, [οὐ μόνον ἀφελῶς κατὰ τὸν γράψαντα τὸ «πῦξ παίει αὐτὸν κατὰ τῶν προσώπων», ἦγουν κατὰ τῆς ἔνθεν καὶ ἐκεῖθεν παρεῖας, ἀλλὰ καὶ] ὡς θαρσαλέῳ. τὸ μὲν γὰρ θάρσος διαχέει, συστέλλει δὲ ὁ φόβος. Διὸ καὶ ὁ μὲν θαρσῶν μακρὰ βαίνει, οὐ συμποδίζόμενος τῶ δέει, ὁ μὲντοι δειλιῶν ὀκλάζει καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους ἵζει πόδας. Ἔοικε δὲ πῶς ἀρχὴν ἐντεῦθεν λαβεῖν ὁ εἰπὼν ὄρεγμα παρηΐδων 2.445 τὴν τοῦ

προσώπου ἔκτασιν καὶ πλατύτητα, καὶ ὁ τὸ στόμα πληθύνας Ὀμηρικῶ ζήλω ἐν τῷ «ἀμφιπίπτων στόμασι». Τὸ δὲ βλοσυρόν δηλοῖ μὲν δεινότητα προσώπου, ἐξ οὗ καὶ βλοσυρωπός. γράφεται δὲ δι' ἐνὸς ῥ, ὡς καὶ τὸ μέτρον δηλοῖ. ἐτυμολογεῖται δὲ παρὰ τὸ τὸ βλέμμα ὑποσύρειν. Οἱ δὲ παλαιοὶ βλοσυρόν φασιν καὶ τὸ σεμνόν, παρ' οἷς καὶ χρῆσις Νικοστράτου φέρεται αὕτη «νῆ τὴν Ἀφροδίτην, ὣ ξένη, βλοσυράν γε τὴν ψυχὴν ἔχεις». Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ προσώποισι μεταπλάσας ὁ ποιητὴς προσώπασιν λέγει, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ ἐγκάτοις εἰς τὸ ἔγκασιν μεταπέπλασται. [Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐχ' ὡς περ ἐν τῷ λίτῳ λιτί, καὶ κλάδῳ κλαδί, καὶ ἐρυσάρματοι ἐρυσάρματες καὶ τοῖς ὁμοίοις, τὸ κατάρχον μὲν σύμφωνον τῆς ληγουσῆς μένει, ὁ δὲ ἐφεξῆς μεταπλασμός τὴν τῆς ἀπαθοῦς λέξεως ἰσοσυλλαβίαν τηρεῖ, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων γέγονεν, ἀλλὰ δυσυλλαβίαν ἀπετέλεσεν ἢ τῶν εἰρημένων ποιητικῶν δοτικῶν μετάπλασις ἀναγκαίως πρὸς ἀναλογίας ἔμφασιν. Τοῖς δὲ εἰρημένοις ὅμοιον] καὶ τὸ ὄνειρασιν, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἄστρασιν, ὅπερ εἰ ἀπὸ τοῦ ἀστήρ ἀστέρος ἐκλίθη, ἀστράσιν ἂν ἦν, ὡς τὸ πατράσιν, ἀνδράσιν. [Οὕτω δ' ἂν καὶ τὸ μήλοισι μήλασιν εἴποι ἂν ὁ φράσας τὸ «μηλάτων ἀπάργματα», ἢ γουν μῆλων, ὅ ἐστι θρεμμάτων, ἀπαρχάς. 2.446 Εἰ δὲ τις νοήσοι καὶ ἄρρητον εὐθεῖαν τὸ πρόσωπας, οὗ δοτικὴ πληθυντικῶν τὸ προσώπασιν, οὐκ ἂν καινοπραγοίη ἐνθυμούμενος τὸ γόνας γόνατος καὶ δόρας δόρατος καθ' Ἡρωδιανόν. Εἰ δὲ καινὸν τὸ πρόσωπας, τί ἂν εἴη ὁ πρόσωπος, οὗ μνεῖα ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν.] (η. 213) Τὸ δὲ «μακρὰ βιβιάς», ἀντὶ τοῦ διίστων εἰς μῆκος πολὺ τὰ σκέλη διὰ θάρσος, ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ «ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβειν», ὃ καὶ ἐπὶ σκέλος χωρεῖν λέγεται. Τὸ δὲ κραδάειν πρωτότυπον τοῦ κραδαίνειν ἐστίν, αὐτὸ δὲ τῆς κράδης ἐξηχεῖται, δι' ἧς ἡ φύλλον δηλοῦται ἀπλῶς ἢ φύλλον συκῆς. (η. 215) Τὸ δὲ «Τρῶας ἕκαστον» Ἀττικῶς ἔχει, ἐκφωνουμένων ἰδίᾳ μὲν τοῦ Τρῶας, ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἕκαστον. τὸ μέντοι κοινὸν «Τρῶων ἕκαστον.» (η. 216) Τὸ δὲ πατάσσειν ἐν στήθεσι θυμόν, ὅ ἐστι τὰ κατὰ τὴν καρδίαν, ὠνοματοπεποιήται κατὰ μίμησιν ἤχου, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πατεῖν καὶ ὁ περίπατος καὶ πάτος, ἢ ὁδός, καὶ πάταγος. Δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὸ ποῖον ἤχον τὴν καρδίαν ἀποτελεῖν ἐν τῷ κραδαίνεσθαι, ἀφ' οὗ καὶ παράγεσθαι αὕτη δοκεῖ. Τὴν δὲ τοιαύτην καρδιακὴν κίνησιν διασαφῶν ἐν ἄλλοις ὁ ποιητὴς φησι «κραδίη δὲ ἔξω στηθέων ἐκθρώσκει», πατάσσουσα δηλαδὴ. Λέγεται δὲ ποτε ἡ λέξις καὶ ἐπὶ τοῦ πλήσσειν, οἷον «ἐπάταξε μαχαίρα», οἷον εἰ ἐθορύβησεν, ἐπατάγησε, κτύπον ἐποίησε πλήξας. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ῥητορὶ 2.447 κῶς οὐ μόνον τὴν μονομαχίαν τῶν ἡρώων τούτων ὑψοῖ ἐν τοῖς ἐξῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τῆς μονομαχίας ἐνταῦθα καινὰ ποιεῖ, τὸν μὲν Αἴαντα μειδιᾶν εἰπὼν βλοσυροῖς προσώποις καὶ ὅσα προερέθη, τῷ δὲ Ἑκτορι πατάσσειν τὸν θυμόν. Συνδιατίθησι δὲ αὐτοῖς καὶ τὸν λαὸν λέγων, ὡς οἱ μὲν Ἕλληνας μέγα ἔχαιρον τὸν Αἴαντα εἰσορῶντες, Τρῶας δὲ τρόμος ὑπήλθεν. Ἐνθα ὄρα καὶ τὴν καθ' Ὀμηρον τῶν προσώπων τάξιν. τῶν Ἑλλήνων μὲν γὰρ προέταξε τὸν μέγαν Αἴαντα, εἰπὼν ὅτι ὁ Αἴας μὲν ἐποίει τὰ ῥηθέντα, Ἀργεῖοι δὲ ὀρῶντες ἔχαιρον. κατωτέρω δὲ προέταξε μὲν τοὺς Τρῶας, ἐπήγαγε δὲ τὸν Ἑκτορα. Ἐφη γὰρ «Τρῶας τρόμος ὑπήλθεν, Ἑκτορὶ τε θυμὸς ἐνὶ στήθεσι πάτασσε». Τοῦτο δὲ ἐποίησεν Ὀμηρος οὐ μόνον διὰ ποικιλίαν καὶ τὸ ἐκκλίνειν τὴν ὁμοιοσημοσύνην, ἀλλὰ καὶ ἵνα συνεχῆς αὐτῷ εἴη ὁ λόγος. αὐτίκα γὰρ τῷ Ἑκτορι συνάπτει τὸν Αἴαντα, ὃς τῷ μὲν μειδιᾶν ἀγάλλει τοὺς Ἕλληνας, τῷ δὲ βλοσυρῶς ἔχειν καταπλήττει τοὺς ἐναντίους. (η. 215) Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ τὸ «Τρῶας τρόμος ὑπήλθεν», ὡς κάλλος τι ἐμφαίνει κατὰ τὴν προφορὰν, ὅμοιον τῷ «προσῆκει προθύμως», καὶ τοῖς τοιούτοις, καὶ ὅτι τρόμος μὲν ἐπὶ δειλίας, ὁμοίως καὶ τὸ τρομέειν. τὸν γὰρ Ἑρευθαλίωνα ἐτρόμεον οἱ Πύλιοι, ὡς προέγραπται, καὶ τοὺς Τρῶας τρόμος νῦν ὑπήλθεν, ὃν καὶ ὁ Αἴας ἔπαθε. (η. 217) Τὸ μέντοι τρέσαι καὶ ἀναποδισμόν τινα ἐνταῦθα δηλοῖ, καθὰ καὶ τὸ ἀναδύναι, εἶγε τῷ Ἑκτορι πατάσσει μὲν θυμὸς, οὐκ ἔχει δὲ τρέσαι οὐδ' ἀναδύναι εἰς ὅμιλον. Ἐνθα καὶ φασιν οἱ παλαιοί, ὅτι πρώτη αὕτη Ἑκτορος ἦττα τὸ πατάσσειν

αὐτῷ τὸν θυμόν, ὡς καὶ φυγεῖν ἄν, εἰ μὴ προεκαλέσατο χάρμη φθάσας αὐτός. Δῆλον δὲ ὅτι τὸ ἀναδῦναι ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ καταδῦναι εἰς πόλιν ἐχθρὰν ἢ ὄμιλον. (η. 219–21) Ὅτι ὁ Αἴας, ὃν καὶ Ἀχαιῶν ἕρκος ἔφη, προδραμῶν 2.448 Ἐκτορος «ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἢ τε πύργον, χάλκεον, ἑπταβόειον, ὃ οἶ», φησί, «Τυχίος κάμε τεύχων, σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος, Ὑλη ἔνι οἰκία ναίων», τουτέστι κατοικῶν περὶ τὴν Ὑλην. Καὶ σημειῶσαι τὴν τοῦ νοήματος ἀστεϊότητα. ἕρκος γὰρ Ἀχαιῶν, ὃ ἐστὶ τεῖχος, εἰπὼν τὸν Αἴαντα, πύργον ἔφη τὸ περὶ αὐτὸν σάκος, μέρος δὲ τείχους ὁ πύργος. (η. 221) Ὑλη δὲ νῦν πόλις Βοιωτίας, περὶ ἧς καὶ προεγράφη ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ. Τινὲς δὲ γράφοντες Ὑδην διὰ τοῦ ᾧ φασὶ πόλιν εἶναι Ὑδην, ἐν ἧ ὤκει Ὀμφάλη, βασιλεῖον Λυδῶν, τὰς νῦν Σάρδεις, ἱστοροῦντες ὅτι πηρωθεὶς Ὀμηρος μετοικίζεται εἰς Σμύρναν ἐκ Κολοφῶνος, ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ Νέον τεῖχος, ὃ ἦν ἀποικία Κυμαίων, καὶ μεταλαβὼν ἐκεῖ τῆς τοῦ Κυμαίου Τυχίου φιλοφροσύνης, ἐνέθετο αὐτὸν τῇ ποιήσει εἰς μνήμην τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ὃ δὴ καὶ μόνον τῷ Τυχίῳ ἀντιδοῦναι ἴσχυεν. Ἔστι δὲ καλλίων ἢ πρώτη γραφή. ἐξ Ὑλης μὲν γάρ, φασίν, εἶχεν ὁ Αἴας κτήσασθαι ἀσπίδα, χώρας Εὐρωπαϊάς, ἔνθα εἰκὸς ἦν καὶ Τυχίον εἶναι τινα σκυτοτόμον γνῶριμον, ἐξ Ὑδης δὲ τῆς Λυδίας ἄπορον πῶς εὐπόρησεν. Ὅθεν δὲ ἂν ἦν ὁ Τυχίος, λέγει ὁ ποιητής, ὅτι αὐτὸς ἀπετέλεσε τῷ Αἴαντι σάκος. (η. 222 εἰς 224 ς.) Φησὶ γὰρ «ὅς οἱ ἐποίησε σάκος αἰόλον, ἑπταβόειον, τὸ πρόσθε στέρνοιο φέρων Τελαμώνιος Αἴας, στή ῥα μάλα Ἐκτορος ἐγγύς». ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς καὶ δεινὸν τὸ αὐτὸ σάκος καλεῖ. (η. 225) Ὅρα δὲ ὅπως τὸ τοῦ Αἴαντος αὖξει θάρσος, εἴπερ Ἐκτωρ μὲν ἔτρεσεν ἄν, ὡς εἴρηται, εἴπερ εἶχεν, Αἴας δὲ οὐ μόνον ἐγγύθεν ἦλθεν, ὡς ἀνωτέρω ἔφη, ἀλλὰ καὶ μάλα ἐγγύς ἦλθεν Ἐκτορος, ὃ δὴ ἐπίτασίς ἐστι τοῦ ἐγγύθεν ἦλθε. (η. 220) Ἰστέον δὲ ὅτι χάλκεον μὲν τὸ τοῦ Αἴαντος ἔφη σάκος ἀπὸ μέρους τῆς ἐξωτάτω πτυχός. τέτριπται γὰρ καὶ ἡ τῶν τοιούτων ἀσπίδων χρήσις. Εἰ δ' ἴσως κἀνταῦθα ὁ χαλκὸς σιδήρον συνήθως ἐμφαίνει, εἴη ἂν οὕτω σιδηρόνωτος ἢ τοῦ Αἴαντος ἀσπίς κατὰ τὴν τοῦ τραγωδικοῦ Καπανέως. [(η. 221) Τοῦ δὲ οἰκία, ὃ ἐστὶν οἶκος, εὐθεῖα μὲν τὸ οἰκίον. Ὡσπερ δὲ οὔτε τὸ θηρὸς θηρίον, οὔτε τὸ ἴχνος ἴχνιον ὑποκοριστικῶς ἔχει παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ παρώνυμά εἰσι κατὰ τοὺς παλαιούς, οὕτως οὐδὲ τὸ οἶκος οἰκίον, ὅθεν παρὰ τοῖς ὕστερον ὑποκοριστικὸν 2.449 οἰκίδιον κατὰ τὸ ἄργυρος ἀργύριον ἀργυρίδιον. Χρήσις δὲ τοῦ οἰκία καὶ παρὰ τῷ πεζογράφῳ Ἀρριανῷ, ὃς πρὸ ὀλίγων μεμνημένον. (η. 222) Αἰόλον δὲ σάκος ἢ τὸ δαιδαλθέν, ὡς εἰκὸς, ἐπιπολῆς εἷς τι κάλλος, ἢ καὶ τὸ ταχύ, οὐχ' ὅτι πάντως αὐτὸ τοιοῦτον, ἀλλ' ὅτι ταχύ καὶ πρόθυμον εἰς μάχης ὀρμὴν ποιεῖ τὸν στερεοῦμενον ὑπ' αὐτοῦ, καθὰ καὶ ζυγός που θοὸς εἰρεσίας ὁ ἐπιταχύνων τὴν νῆα διὰ τῶν ἐρεσσόντων ἐπ' αὐτοῦ.] Ἑπταβόειον δὲ ὡς ἐπτάβυρσον. Βόες γὰρ νῦν τὰ ὠμοβόεια, ἡγουν αἱ βύρσαι, [ὅθεν καὶ βόας αὔας, ἡγουν ξηράς, τὰς ἐκ τοιούτων βυρσῶν λέγει που ὁ ποιητής], κληθέντος τοῦ μέρους τῷ τοῦ ὄλου ὀνόματι, ὡς που καὶ ἐλέφας τὸ τοῦ ἐλέφαντος εἴρηται ὁστοῦν. (η. 223) Ἐπάγει οὖν πρὸς σαφήνειαν τοῦ σάκος χάλκεον ἑπταβόειον τὸ «σάκος αἰόλον ἑπταβόειον ταύρων ζατρεφών, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε χαλκόν», οὐκ αὐτὸς ὁ Τυχίος ἐλάσας, εἶγε σκυτοτόμος ἦν, ἀλλὰ διὰ τινος χαλκέως τοῦτο ποιήσας. Οὐκ ἀργὸν δὲ κεῖται οὐδὲ τὸ «ζατρεφών», ἀλλ' ὡς δέον ὃν τοιούτων βοῶν εἶναι καὶ τὰς ἐν τοιαύτῃ ἀσπίδι βύρσας, οὓς ἴφι κταμένους φησὶν ἢ ποιήσις. Ὅτι δὲ ζατρεφεῖς οὐ μόνον ταῦροι, ἀλλὰ καὶ σύες καὶ αἶγες καὶ φῶκαι, δηλοῖ ἢ Ὀδύσσεια. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τὰς ἔξω τοῦ προκειμένου ἔργου ἱστορίας 2.450 οὐ μόνον διὰ πλατυσμὸν καὶ τινα πληθυσμὸν καὶ εὐπορίας ἐπίχυσιν ὁ ποιητής παρεντίθησιν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐργασίαν ἔστιν οὗ ἐπιχειρηματικὴν καὶ εἰς πολυπειρίας ἔνδειξιν καὶ ἀκροάσεως παιδευσιν, πολλὰς δὲ καὶ εἰς μνήμην τινῶν συνήθων αὐτῷ, καὶ ταύτην ἢ ἀγαθὴν, ὡς ἐπὶ τε ἄλλων φαίνεται καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ Τυχίου, ὃν ἐφίλει, ὡς εἴρηται, ἢ φαύλην, ὡς ἐπὶ Θεοσίτου ἐρρέθη, τοῦ μεμισημένου αὐτῷ ἐπιτρόπου. (η. 220) Ὅτι δὲ τὸ Τυχίος

παροξύνεται ως τρίβραχυ κύριον, δηλοῦται πολλαχοῦ. (η. 225–8) Ὅτι ὁ Αἴας μὲν ἀπειλησάμενος κατὰ τὸ «ἀπειλήσας δὲ προσηϋδα»–Διχῶς δὲ φαμεν, καὶ κατὰ πάθος ἀπειλησάμενος καὶ κατ' ἐνέργειαν ἀπειλήσας–μετρίως εἶπε πρὸς Ἑκτορα τὸ «Ἑκτορ, νῦν μὲν δὴ σάφα εἶσαι οἰόθεν οἶος», ἤγουν μόνος ἐκ μόνου ἐμοῦ, ὡς καὶ προερρέθη, «οἶοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι καὶ μετ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα». Καὶ ἔστι τὸ «καὶ μετ' Ἀχιλλῆα» ἐρμηνεία τοῦ «μετέασιν», ἤγουν μετὰ τὸν Ἀχιλλέα εἰσίν. (η. 229–32) Εἶτα ἐπάγει «ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι κεῖτ' ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν. ἡμεῖς δ' εἰμέν», ἤγουν ἐσμέν, «τοῖοι οἱ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν καὶ πολέες». Καὶ οὕτω μὲν αὐτὸς μετριολογεῖ. οὐδὲν γὰρ μέγα εἶπε δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ σωφρόνως ἐλάλησε περὶ τε ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀριστεῶν κοινοποιήσας τὸ ἐγκώμιον. (η. 234–6) Ἑκτωρ δὲ μεγάλα φρονῶν φησιν «Αἴαν διογενές, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν, μή τί μευ ἤυτε παιδὸς ἀφαιροῦ πειρήτιζε ἢ ἐ γυναικός, ἢ οὐκ οἶδε πολεμῆϊα ἔργα». (η. 237–41) Εἶτα ἐπιτείνων τὸ αὐχμηρὰ ἐπάγει «αὐτὰρ ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας τ' ἀνδροκτασίας τε· οἶδ' ἐπὶ δεξιᾷ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν ἀζαλέην, 2.451 τό μοι ἐστι ταλαύρινον πολεμίζειν· οἶδα δ' ἐν σταδίῃ δηῖω μέλπεσθαι Ἄρηϊ, οἶδα δ' ἐπαΐξαι μόθον ἵππων ὠκειάων». Καὶ ὅρα ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ πεντάκις ὁ Ὅμηρος εἶπε τὸ οἶδα, οὔτε συνδήσας ἐν τόποις δυσί, καὶ ἐπιμείνας τῇ λέξει διὰ τὸ καίριον, [εἶ καὶ τινες πειρῶνται τὸ «οἶδ' ἐπὶ δεξιᾷ οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ» μεταγράψαι «ἢδ' ἐπὶ δεξιᾷ ἢδ' ἐπ' ἀριστερὰ».] (η. 238) Καὶ ὅτι ἐν ἄλλοις τὸ εὖ εἰδὼς γενικῆ συντάσσει ἐνταῦθα τὸ οἶδα κατὰ σύνταξιν αἰτιατικὴν προάγει εἰπὼν «εὖ οἶδα μάχας» καὶ ἐξῆς, καὶ ὅτι οὐκ ἐμνήσθη ἐνταῦθα τοξικῆς ὁ ἀριστεύς, ἀλλ' ἀρχεῖ ἀσπιστῆς εἶναι σταδαῖός τε καὶ ἰππότης, καὶ ὅτι τὸ «εὖ οἶδα μάχας» ἕως τοῦ «μόθον ἵππων», (η. 240) ἄς καὶ θηλυκῶς προάγει εἰπὼν «ἵππων ὠκειάων», ἔπαινός ἐστιν ἐπιστήμονος στρατηγοῦ. (η. 228) Καὶ ὅτι δεξιώτατα καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητῆς παρέρριψε μνήμην τοῦ Ἀχιλλέως, ὃν καὶ ὑπερεξαίρει τῶν ἄλλων ἀριστεῶν, μετ' Ἀχιλλέα λέγων αὐτοὺς εἶναι, ὀνομάζων αὐτὸν καὶ ῥηξήνορα θυμολέοντα. Ἔνθα σημείωσαι, ὅτι τὸ ῥηξήνωρ ἐλλειπτικῶς ἔχει δι' ἀνάγκην συνθέσεως. εἶτε γὰρ ἐστὶ ῥηξήνωρ ὁ ῥήσων ἐν ἠνορέῃ, συννοητέον τὸ φάλαγγας ἀνδρῶν–Ῥηξήνωρ γὰρ πάντως ὁ ῥηγνύων ἀνέρων φάλαγγας–, εἶτε ῥηξήνωρ ἐστὶν ὁ ῥήσων ἀνέρας, προσληπτέον τὸ πεπυκνωμένους τῇ παρατάξει. μόνος γὰρ ὁ τοιοῦτός ἐστι ῥηξήνωρ. Οὕτω δὲ καὶ πρὸ ὀλίγων ἐν τῷ «ῥήγνυσκε φάλαγγας» ἔλειπε τὸ ἀνδρῶν, οἱ οὐκ ἐξ ἀνάγκης συνεπινοοῦνται τῇ φάλαγγι. Φάλαγξ γὰρ οὐκ ἐπὶ μόνων ἀνδρῶν λέγεται, ἵνα εὐθὺς τῇ φάλαγγι συνεπινοοῖντο καὶ αὐτοί, [εἶγε καὶ ζῶων ἑτεροίων καὶ δένδρων δὲ φάλαγξ λέγεται. θυμολέων δέ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, ἢ ὁ ψυχικὴν προθυμίαν ἔχων λέοντος ἢ ὁ θυμὸν ἀγήνορα ἔχων κατὰ λέοντα ἢ ὁ μὴ φύσει λέων, ἀλλὰ θυμῷ, τουτέστιν οἴκοθεν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τοιοῦτος, ὡς καὶ θυμόσοφος ὁ μὴ ἄλλοθεν ἀλλὰ φυᾶ, ὃ ἐστὶν εὐφυΐα τῇ κατ' αὐτόν, σοφός, Πινδαρικῶς εἰπεῖν.] (η. 226 ς.) 2.452 Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ «γνώσαι οἰόθεν οἶος οἶοι καὶ Δαναοῖς ἀριστῆες» τὸ «οἰόθεν οἶος οἶοι» παρηχίσεως ἐστὶ. τὸ γὰρ οἶος, ὁ μόνος, καὶ οἶος, ὁ ὁποῖος, ἤχῳ μόνῳ ἀλλήλοις ἐπικοινωνοῦσι. Μιμεῖται δὲ ἐν τούτοις ἀγωνιῶντα ὁ ποιητῆς τὸν Αἴαντα καὶ διὰ τοῦτο τὸν λόγον εἰς ταῦτολογίαν ἄγει παρηχητικὴν. (η. 229 ς.) Τὸ δὲ «κορωνίσι ποντοπόροισιν» ἐκ παρέλκοντος κεῖται κόσμου χάριν φραστικοῦ, καθὰ καὶ τὸ «ποιμένι λαῶν». Τὸ δὲ κεῖσθαι τὸν Ἀχιλλέα ἐν ταῖς ναυσὶ καὶ τὸ ἀπομηνίσαι κεῖται καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ εἴρηται τὰ δέοντα ἐκεῖ. (η. 231) Τὸ δὲ «ἐσμέν τοῖοι» καὶ ἐξῆς, μετριοφροσύνην ἔχει. Οὔτε γὰρ λέγει ὡς ἐγὼ τοιόσδε εἰμὶ οὔτε ὀρίζει ποταπὸς ἐστίν, ἀλλὰ κοινοποιούμενος λέγει, ὡς τοιοῦτοί ἐσμεν οἱ Ἀχαιοὶ οἶοι ἀντιστιῆναί σοι, ὁποῖος ἂν δηλονότι καὶ εἶ, καὶ ὁποῖοι ἂν ἡμεῖς ὦμεν, οὐκ εἰς μονάδα ἐστενοχωρημένοι, ἀλλὰ πολλοὶ ὄντες. Τὸ δὲ «ἀντιάσαιμεν σέθεν» ταῦτόν ἐστι τῷ ἀντήσομεν καὶ ἀντίοι ἔλθωμεν. (η. 234) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι νῦν μὲν ὁ Ἑκτωρ

σεμνολογεῖ τὸν Αἴαντα, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, καὶ μετ' ὀλίγα δὲ τῆς αὐτοῦ πειραθεῖς ἀνδρίας μέγεθος αὐτῷ προσμαρτυρήσει καὶ βίαν καὶ φρόνησιν. Ἀλλαχοῦ μέντοι εὐτυχήσας ἐξουδενώσει αὐτόν, ὡς ἐκεῖ φανήσεται. (η. 242 ς.) Ὅτε δὲ βραχὺ προελθὼν ἐρεῖ «ἀλλ' οὐ γάρ σ' ἐθέλω βαλέειν τοιοῦτον ἔοντα, λάθρη ὀπιπεύσας, 2.453 ἀλλ' ἀμφαδόν, αἶ κε τύχοιμι», συνεσκίασαι ὁ λόγος. ἄδηλον γὰρ τί βούλεται τὸ «τοιοῦτον ἔοντα». (η. 235 ς.) Τὸ δὲ «παιδὸς ἀφαυροῦ καὶ γυναικός, ἢ οὐκ οἶδε πολεμῆϊα ἔργα», πρὸς διαστολὴν εἴρηται, ὡς καὶ παίδων ὄντων τινῶν ποτε μὴ ἀφαιρῶν, ἤγουν ἀσθενῶν, καὶ μάλιστα γυναικῶν, αἶ οἶδασι πόλεμον, ὁποῖαί τινες καὶ αἶ Ἀμαζόνες. [Τὸ δὲ πειρητίζειν ἐκ τοῦ πείραρ πείρατος ἔχει παραγωγήν.] (η. 238) Τὸ δὲ «ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι τὴν βῶν» ἢ ἀμφιδέξιον, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, ἀμφοτεροδέξιον εἶναι δηλοῖ τὸν Ἑκτορα, ὁποῖός τις καὶ ὁ ἐν τοῖς ἐξῆς Ἀστεροπαῖος. ἢ τὸ μὲν νικᾶν καὶ διώκειν ἐπὶ δεξιὰ κινεῖν εἶπε τὴν ἀσπίδα διὰ τὸ πρακτικὸν τῶν δεξιῶν, τὸ δὲ φεύγειν καὶ ἠττᾶσθαι ἐπ' ἀριστερὰ κινεῖν φησιν εὐφημότερον. ἢ καὶ ἄλλως συμβολικῶς ἐπὶ δεξιὰ μὲν κινεῖν φησὶ τὸ ἀνθίστασθαι. τότε γὰρ τις τὴν ἐξ ἀριστερῶν ἀσπίδα ἐν δεξιοῖς ἔχει τοῦ ἀντιπάλου. τὸ δὲ φεύγειν ἐπ' ἀριστερὰ λέγει νωμᾶν. τῆνικαῦτα γὰρ ἐξ ἀριστερῶν αὐτὴν ἔχει τοῦ διώκοντος. (η. 238 ς.) Βῶν δὲ ἀζαλέην, ἤγουν ξηράν, ἔφη πρὸς διαστολὴν τῆς ὑγρᾶς ἤτοι ζώσης βοός, ὡσπερ καὶ ἀλίβαντες μὲν οἱ νεκροί, διερός δὲ βροτὸς ὁ ζῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐχ' ἀπλῶς οὕτω ἐπὶ βύρσης τέθειται τὸ βοῦς ὄνομα, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης τινός, ὡς ἔχει τὸ «βόας αὔας», ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ «βῶν ἀζαλέην», καὶ τὸ «βοῶν εὐποητάων», ἤγουν εὐτετεχνιτευμένων, ὃ πρὸς διαστολὴν τῶν ὠμοβοείων εἴρηται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ εἰδὼς νωμᾶν βῶν ἀζαλέην εἰκότως καὶ ταλαύρινος λέγοιτ' ἂν πολεμιστής, ὡς πού καὶ αὐτὸς φησιν ὁ ποιητής. Ἔνθα καὶ διασαφεῖται ἡ τοιαύτη λέξις πρὸς ἀκρίβειαν. Ἡ γὰρ ἀζαλέα βοῦς τάλας ἐστὶ ρίνος, ὃ ἐστὶ καρτερικὸν καὶ στερεὸν δέρμα, ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ταλαύρινον. Διὸ καὶ ὁ ποιητικὸς Ἑκτωρ ἐνταῦθα εἰπὼν εἰδέναι νωμᾶν βῶν ἀζαλέην καὶ δηλῶν 2.454 πολεμιστής καὶ αὐτὸς εἶναι διὰ τοῦτο ταλαύρινος ἐπάγει «διό μοι ἔστι ταλαύρινον πολεμίζειν». (η. 241) Τὸ δὲ «ἐν σταδίῃ δηΐῳ μέλπεσθαι Ἄρει» ἔχει μὲν τι καὶ ψευδοπαρηχήσεως ἐν τῷ σταδίῃ καὶ δηΐῳ. Δηλοῖ δὲ τὸ εὐχερῶς κινεῖσθαι καὶ οἶον παίζειν καὶ ἄδειν ἐν τῇ κατὰ συστάδην καὶ πεζῇ μάχῃ διὰ τὸ πολλὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἔχειν εὐχέρειαν. καὶ τὸ μὲν «σταδίῃ» λείπεται τοῦ ὑσμίνῃ ἢ μάχῃ ἢ τοιοῦτου τινός. τὸ δὲ «μέλπεσθαι» εἴληπται ἀπὸ τῶν καθ' ἡσυχίαν μελπόντων παιανικῶς τῷ Ἄρει λόγῳ ἐορτῆς, ἢ καὶ τῶν πρὸ μάχης καταυλουμένων ὡς μὴ δειλιάν. [Ὅτι δὲ ὁ σταδαῖος ἀπὸ τοῦ στάδην γίνεται, ἀφ' οὗ τὸ συστάδην, καθὰ ἐκ τοῦ χύδην ὁ χυδαῖος, δῆλόν ἐστιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι σταδαῖος μὲν ἐστὶν ὁ ἥδη ῥηθεῖς, σταδιαῖος δὲ τετρασλλάβως τῷ παρὰ τοῖς ὕστερον σταδίῳ παρωνυμεῖται, ὅπερ δόξει μὲν ἀπὸ τοῦ σταδῆν γίνεσθαι διὰ τὸ τοὺς περὶ αὐτὸ ἀγωνιζομένους μὴ πρὸς θεᾶν μόνην ἀθροισθῆναι, ὥστε καθημένους θεᾶσθαι, ἀλλ' ὥστε πρὸς ἄθλα ἐστάναι. Οἱ μέντοι παλαιοὶ σπάδιον τι αὐτὸ βούλονται εἶναι ἰστοροῦντες ἐπ' αὐτῷ καὶ τι σελίνου ἀνάσπασμα. Τοῦ δὲ σταδίῃ ἀρσενικὸν στάδιος, παραγόμενος ἐκ τοῦ στάδην.] (η. 231 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι πρὸς ἀγέρωχον ἀντίπαλον καλῶς ἂν εἴπη ὁ σωφρονῶν, ὅτι «ἡμεῖς ἐσμὲν τοιοῖοι, οἱ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν. ἀλλ' ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο». Αἴας δὲ τοῦτο λέγει παραχωρῶν μεγαλοψύχως καὶ φιλοτίμως τῆς πρώτης βολῆς τῷ Ἑκτορι. (η. 242 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὴ ἐθέλειν κλέπτειν τὴν νίκην ἐξ Ὀμήρου ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος μαθὼν ἐκέρδησε πλάσαντος τὸν Ἑκτορα, 2.455 ὡς ἐρρέθη, λέγοντα τῷ Αἴαντι ὡς «οὐ σ' ἐθέλω βαλέειν» καὶ ἐξῆς. Ὅπιπεύειν δὲ τὸ ἐποπτεύειν καὶ ἐπιτηρεῖν καί, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα εἴρηται, ἐπιόπτεσθαι, ὅθεν καὶ ὁ παρθενοπίπης καὶ ὁ πυρροπίπης δὲ παρὰ τῷ Κωμικῷ καὶ ὁ Ὀππιανός δὲ κατὰ συγκοπὴν. Τὸ δὲ τύχοιμι δηλοῖ μὲν ἐπιτυχίαν, γράφεται δὲ καὶ τύχωμι ἐκταθέντος τοῦ ὄ, καθὰ καὶ ἐπὶ τοῦ κτείνοιμι κτείνωμι καὶ τῶν ὁμοίων, ὡς καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν

Ὀδύσειαν δεδήλωται. (η. 244–8) Ὅτι τῶν ἀριστέων ἀντιστάντων ἀλλήλοις τὸ μὲν Ἔκτορος δόρυ ἐξ πτύχας, ἤγουν θέσεις, διήλθε τῆς τοῦ Αἴαντος ἀσπίδος. Φησὶ γὰρ «προΐει δολιχόσκιον ἔγχος καὶ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἐπταβόειον ἀκρότατον κατὰ χαλκόν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ' αὐτῷ. ἔξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρής, ἐν τῇ δ' ἐβδομάτῃ ρίνῳ σχέτο». Καὶ ὄρα ὡς κἀνταῦθα θηλυκῶς ἔφη τὴν ρίνον. καὶ οὕτω μὲν τὸ τοῦ Ἔκτορος δόρυ. (η. 251–4) Τὸ δὲ τοῦ Αἴαντος ἔγχος διὰ τε φαεινῆς ἀσπίδος ἦλθε τῆς τοῦ Ἔκτορος «καὶ διὰ θώρηκος πολυδαϊδάλου ἠρήρειστο, ἀντικρὺ δὲ παρὰ λαπάρην διάμησε χιτῶνα». Ταῦτα δὲ καὶ ἐν τῇ γ' ῥαψωδίᾳ ὁ Πάρις ὑπὸ τοῦ Μενελάου ἔπαθεν. Ἐκφεύγει δὲ καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἔκτωρ τὸν θάνατον, ὡς καὶ ἐκεῖ ὁ Πάρις. «ἐκλίνθη» γάρ, «καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν». (η. 247) Αἰ δὲ πτύχες καὶ τὰς περιπτυχὰς παράγουσιν, ὡς τὸ «ναύλοχοι περιπτυχαί», 2.456 καὶ τὰς αὐταῖς ἀντικειμένας ἀναπτυχὰς, ὡς τὸ «ἠλίου ἀναπτυχαί», τοῦ ἀναπτύσσοντος δηλαδὴ τὰ ἐν σκότῳ. Διὸ καὶ δῆλιος ὁ αὐτὸς κατ' ἀλληγορίαν, ὡς δηλοποιός. Ὅθεν καὶ τὰ τῶν ὄνειρων σκοτεινότερα ὑπὸ ἠλίῳ ἀνατέλλοντι ἐκλαλούμενα ἐκρίνοντο. (η. 248) Ἡ δὲ ἐβδομάτῃ ρίνος δηλοῖ δύνασθαι τὸ ρηθὲν σάκος καὶ ἐπτάρινον λέγεσθαι, σαφέστερον μὲντοι τὸ ἐπταβόειον, οὗ πάλιν διασαφητικὸν τὸ «ταύρων ζατρεφέων», ὡς καὶ ἐν τῷ ταῦρος βοῦς ἀριδηλότερον τοῦ βοῦς τὸ ταῦρος ὡς εἶδος γένους. Ὅτι καὶ ἐνταῦθα δυσὶ συντομωτάταις Ὅμηρος χρᾶται παραβολαῖς προσηκόντως τῷ καιρῷ, συνεπιτρέχων οἶον τῷ λόγῳ καὶ συστενοχωρῶν αὐτὸν τοῖς φραζομένοις πράγμασι. (η. 255–7) Λέγει γὰρ ὅτι «ἐκσπασάμενοι δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἄμ' ἄμφω», ἤγουν ὁ Ἔκτωρ καὶ ὁ Αἴας, «σύν ῥ' ἔπεσον λείουσιν ἑοικότες ὠμοφάγοισιν ἢ συσὶ κάπροισι, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν», ὡς τῶν θηλέων δηλαδὴ συῶν ἀλαπαδνῶν οὐσῶν. (η. 256) Καὶ ὄρα τὸ ἐκσπασάμενοι ἀπὸ τῶν φυτῶν ληφθὲν μέσως πως, ἤγουν ἢ σεμνῶς, ἐὰν ἀπὸ δένδρων μετήνεκται, ἢ μικροφυῶς, ἐὰν ἀπὸ φυταρίων ἴσως γέγονεν ἢ τροπή, ὅπερ οὐκ ἂν εἴη, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «σύν ῥ' ἔπεσον». Τὸ γὰρ συμπεσεῖν ὡς ἐπὶ μεγάλων σωμάτων καὶ αὐτὸ εἴρηται ὑπόθεν καταρασσομένων εἰς ἄλληλα, οἶον νεφελῶν ἢ λίθων ὀρεινῶν ἢ τοιούτων τινῶν. Οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον τὴν λέξιν καὶ ἐπὶ τυχηρῶν ἀποβάσεων τιθέασιν. Λέγεται δὲ ποτε συμπεσεῖν καὶ τὸ ἄμα πεσεῖν. (η. 255) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ σπᾶν, ἐξ οὗ τὸ ἐκσπασάσθαι, οὐ μόνον ἐπὶ φυτῶν τὸ ἀνασπᾶν λέγεται, ἀλλὰ 2.457 καὶ ἐπὶ ἀλαζονείας, ὡς δηλοῖ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ «λόγους ἀνέσπα», ὧ ὅμοιον καὶ τὸ «ὄφρῦς ἀνασπᾶν», οἷς ἐναντίον τὸ κατασπᾶν. Ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ «προσανεσπᾶσθησαν κλίμακες», ἤγουν ὑψώθησαν κτισθεῖσαι. Δῆλον δὲ καί, ὡς ἕτεροι προθέσεις τῷ αὐτῷ ῥήματι συντεθεῖσαι διάφορα ποιούσι νοήματα, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ συσπᾶν καὶ διασπᾶν καὶ παρασπᾶν, τὸ ἀφαιρεῖσθαι γῆν τυχόν ἢ ἕτερόν τι, καὶ ἐκ τοῦ ἀντισπᾶν καὶ τῆς ἐπισπάσεως καὶ τοῦ περισπασμοῦ καὶ ἐτέρων. (η. 256) Ἐν δὲ τῷ «λείουσιν ὠμοφάγοισιν» ἢ «συσὶ κάπροισι» συχνὰ διὰ κάλλος τὰ πάρισα. Καὶ ἐνταῦθα δὲ γενικὸν μὲν τὸ συσὶν, εἰδικὸν δὲ τὸ κάπροισι, καὶ ἔστι καὶ αὐτὸ ὅμοιον τῷ «βοῦς ταῦρος» καὶ τοῖς τοιούτοις. (η. 258 ς.) Ὅτι ἐπεὶ ἀλλήλοις οἱ μονομάχοι ἐκσπασάμενοι τὰ ἔγχεα συνέπεσον, ὁ μὲν Ἔκτωρ ἤνυσεν οὐδέν. οὐτάσας γὰρ τὸ τοῦ Αἴαντος μέσον σάκος δουρὶ οὐκ ἔρρηξε χαλκόν, τὸν ἐξ ἐπιπολῆς δηλαδὴ ὄγδοον, «ἀνεγνάμφθη δὲ οἱ αἰχμῆ». (η. 260–272) «Αἴας δ' ἀσπίδα νύξε», τὴν τοῦ Ἔκτορος, «ἐπάλμενος, ἢ δὲ διαπρὸ ἦλυθεν ἐγχείῃ, στυφέλιξε δὲ μιν», ἦτοι διέσεισε, «μεμαῶτα, τμηδὴν δ' αὐχένα ἐπῆλθε, μέλαν δ' ἀνεκήκιεν αἶμα. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀπέληγε μάχης Ἔκτωρ, ἀλλ' ἀναχασάμενος», ὅτε δηλαδὴ καὶ τὸ ἔγχος αὐθις ἐξεσπᾶσθη τῆς τοῦ Ἔκτορος ἀσπίδος, «λίθον εἴλετο χειρὶ παχείῃ κείμενον ἐν πεδίῳ μέλανα τρηχύν τε μέγαν τε· τῷ βάλεν Αἴαντος», τὸ καὶ ἀνωτέρω ρηθὲν, «δεινὸν σάκος ἐπταβόειον μέσον ἐπομφάλιον, περιήχησε δ' ἄρα χαλκός». «Δεύτερος αὐτ' Αἴας πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας ἦκεν», ὅ ἐστιν ἀφήκεν, «ἐπιδινήσας ἐπέρεισε δὲ ἴν' ἀπέλεθρον», ὃ καὶ ἐν ἄλλοις κεῖται, ἤγουν ἐνεστήριξε τῷ λίθῳ ἰσχὺν

πολλήν τῇ ἐπιδινήσει. «εἴσω δ' ἀσπίδ' ἔαζε βαλὼν μυλοειδέϊ πέτρῳ, βλάψε δέ οἱ φίλα γούνατα. ὃ δ' ὕπιος ἐξετανύσθη ἀσπίδι ἐγχιμφθεῖς», ἦτοι ἐν χρῶ κρουσθεῖς, προσπελασθεῖς κατὰ χροῦν, «τὸν δ' αἴψ' ὄρθωσεν Ἀπόλλων». Καὶ ὄρα πολλὴν δυστυχίαν Ἐκτορος, καὶ ὡς τεραστῶς ἐξέφυγε τὸ πεσεῖν. 2.458 (η. 259) Καὶ ὅτι καὶ ἐν τῷ «ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή» φανερώς αἰχμὴν λέγει τὸν τοῦ δόρατος σίδηρον, ὃς καὶ ἐπιδορατὶς λέγεται. Ἄλλως μέντοι, ὡσπερ τὸ δόρυ ἔστιν ὅτε πόλεμον σημαίνει, ὡς δηλοῖ τὸ «δουρὶ κλυτός», ἦγουν περιώνυμος ἐν πολέμῳ, οὕτω καὶ τὸ αἰχμή. Διὸ καὶ ταῦτον δορυάλωτον εἶπεῖν καὶ αἰχμάλωτον, ἐν οἷς δηλοῦται ὁ ἐν πολέμῳ ἀλούς. Λέγει δέ που καὶ Ἡρόδοτος περὶ τινῶν ὡς κακῶς αὐτοῖς ἡ αἰχμή ἔστηκε πρὸς τοὺς δεῖνα, ἦγουν ἐδυστυχῆθη αὐτοῖς ὁ πόλεμος. τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος εἴρηται. παρακολουθεῖ γὰρ τοῖς ἐν μάχῃ δυστυχοῦσι κακῶς αὐτοῖς ἐστάναι τὴν αἰχμὴν. [(η. 260) Τὸ δὲ νύξεν οὐ δοκεῖ διαφέρειν τοῦ οὔτασεν, ἀμφοῖν δὲ διέσταλται τὸ ἔρρηξε.] (η. 262) Τὸ δὲ «τμήδην», παραχθὲν ἀναλόγως τῷ παραβλήδην καὶ ὑποβλήδην καὶ τοῖς ὁμοίοις, τὸ ἐπιπολάζον δηλοῖ τῆς πληγῆς. Ἀνακηκίειν δὲ τὸ ἀναπηδᾶν, ἀπὸ τοῦ κίω, καὶ ἀναδιπλασιασμῶ κακίω καὶ τροπῇ κηκίω. ἄλλως γὰρ οὐκ ἔστιν εὔρεθῆναι ἀναδιπλασιασμὸν ἐκτεταμένον. Τοιοῦτον δὲ τι γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ τητῶ, τὸ στερίσκω, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπενήνεον, περὶ οὗ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται, καὶ ἐπὶ τοῦ κηκάζω, περὶ οὗ ἐν Ὀδυσσεΐα δεδήλωται. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ πολὺ ἀναπήδημα αἵματος δηλοῖ τὸ ἀνακηκίειν, οὐδὲ ὁποῖον τὸ ἀνακοντίζειν ἐν τῷ «αἶμα δ' ἀνηκόντιζεν ἀπὸ στρεπτοῦ χιτῶνος», ἠρεμαίαν δὲ σημαίνει ἀνάδοσιν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «μυδῶσα κηκὶς μηρίων ἐτήκετο» παρὰ Σοφοκλεῖ. ἡ γὰρ τηκομένη κηκὶς οὐκ ἂν ὑψοῦ ἀναπηδῶη. Ἡ δὲ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ καίειν δοκεῖ λεχθῆναι, καιομένη γὰρ ἐτήκετο. (η. 264) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἀναχασάμενος», ὃ ἔστιν ἀναποδίσας, δι' οὗ ἠρμήνευσε τὸ συνέπεσον, οἶονεῖ εἰπὼν, ὅτι διὰ τὴν ἄγαν ἐγγύτητα εἴρηται συμπεσεῖν ἀλλήλοις τοὺς ἥρωας καὶ οἶον ἐπιπεσεῖν. ἰδοὺ γάρ, εἰ μὴ ἀνεπόδισεν ὁ Ἐκτωρ, οὐκ εἶχε βαλεῖν. Τὸ δὲ εἶλετο, 2.459 τουτέστιν ἔλαβεν, ἐνεργητικῶς εἶλεν ὡς ἐπὶ πολὺ λέγεται. (η. 265) Εὐτυχεῖ δὲ λίθον εὐρῶν εἰκῆ ἐν πεδίῳ κείμενον ὁ Ἐκτωρ φίλον αὐτῷ. Μέλανα δὲ καὶ τραχὺν λίθον ἔφη πρὸς διαστολὴν τοῦ μαρμάρου, ὃν ἐρεῖ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. Ὁ γὰρ μάρμαρος λίθος, ἐπειδὴ μαρμαίρει, λεῖός ἐστι καὶ οὐ τραχύς, τάχα δὲ οὐδὲ μέλας. Πιθανότητος δὲ ἐργαστικὸν τὸ καὶ σχῆμα καὶ χρῶμα λίθου καὶ μέγεθος εἶπεῖν. (η. 267) Τὸ δὲ «μέσον ἐπομφάλιον», ἀλλήλων εἰσὶν ἐφερμηνευτικά, ὡς τῆς ἀσπίδος ἐν τῷ μέσῳ ἐχούσης ὀμφαλόν, ὃς καὶ ἔοικε διὰ τοῦτο λέγεσθαι ὀμφαλός, ὡς καὶ τοῦ φυσικοῦ ὀμφαλοῦ μεσάζοντος τὸ ζῶον. (η. 266 ς.) Καὶ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ λόγος τῷ ποιητῇ, ὡς ἔβαλεν Ἐκτωρ τὸ τοῦ Αἴαντος σάκος κατὰ μέσον τὸ ἐπομφάλιον, ὃ δὴ σάκος οὐδ' ἐνταῦθα ὠκνησεν ἐπταβόειον εἶπεῖν, ἐγκαθίζων οὕτω τὴν τούτου μνήμην τῷ ἀκροατῇ. (η. 269) Ὅτι δὲ τῷ ἐπιδινήσαι τὸν λίθον πρὸ τῆς ἀφέσεως ἰσχὺν ἐπερείδει τῇ βολῇ, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς δηλοῖ, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν. οὕτω δὲ καὶ ὁ τὸ δόρυ ἀμπεπαλὼν, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται, ἰσχυρὰν ποιεῖ τὴν βολήν. (η. 270) Τὸ δὲ ἔσω κάταγμα τῆς ἀσπίδος, οὐ μόνον τὸ ἐμβριθὲς τῆς βολῆς δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἀσπίδος εὐπαγές. Οὐ γὰρ κατεάγη πρὸς μῆκος, ἀλλὰ μόνον ὅπου ὁ μυλοειδὴς πέτρος ἔκρουσε, τουτέστιν ὁ στρογγύλος, καὶ ἴσως οὐδὲ εἰς τὸ πᾶν σφαιροειδὴς οὐδ' αὐτὸ τοῦτο μυλίας κατὰ τοὺς ῥήτορας, ἀλλὰ ἐοικῶς τοιοῦτῳ λίθῳ. Οὔτε γὰρ ὁ θεοειδὴς θεὸς ἂν εἴη οὔτε ὁ μυλοειδὴς μύλος νοηθεῖ αὐτόχροημα, ἦτοι λίθος μυλωνικός. (η. 271) Τὸ δὲ «βλάψαι γούνατα» ταῦτόν καὶ ἐνταῦθα τῷ συνεπόδισε καὶ τῆς κατὰ φύσιν ἐνεργείας ἔσφηλεν, ὡς ὕπιον ἐκτανυσθῆναι τὸν οὕτω βλαβέντα. Ἐν δὲ τῷ «φίλα γούνα» παρέλκει τὸ φίλα συνήθως, καθὰ καὶ ἐν τῷ «φίλα γυῖα». οὕτω δὲ καὶ φίλαι χεῖρες. (η. 272) Ὁ δὲ ὀρθώσας Ἀπόλλων τὸν Ἐκτορα εἰμαρμένη τίς ἐστιν, ὡς πολλάκις εἴρηται. Διὸ καὶ ὁ Ἐλενος πρὸ μικροῦ ἐξ Ἀπόλλωνος γνοὺς εἶπε τὸ «οὐ γὰρ πῶ τοι μοῖρα θανεῖν». Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν

ταῖς τρισὶν ὁρμαῖς ὁ Ἑκτωρ κατάρχει. Πρῶτος γὰρ καὶ 2.460 ἔβαλεν ἔγχει τὸ τοῦ Αἴαντος σάκος καὶ αὐτὸς ἐν τῷ συμπεσεῖν οὕτως καὶ λίθον δὲ ἐπαφῆκεν. οὕτω πάνυ σύντομος ἦν καὶ ὀξύς. Δραστηριώτερος μέντοι ὁ Αἴας, ὃς οὐ μόνον ἠνεγκεν τὰς τρεῖς προεξορμήσεις, ἀλλὰ καὶ τοσαυτάκις ἐνήργησεν. (η. 273–7) Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι καί, ὅτι δυνάμενος ὁ ποιητὴς καὶ διὰ ξιφῶν ἀγῶνα τοῖς ἥρωσι πλάσασθαι παρεᾶ τοῦτο, ἐμφήνας μόνον ὅτι δύναται. Φησὶ γὰρ ὅτι καὶ ζίφεισιν ἂν αὐτοσχεδὸν οὐτάζοντο, εἰ μὴ ἐκώλυσαν οἱ κήρυκες. (η. 273) Καὶ ὅρα τὸ «αὐτοσχεδὸν οὐτάζοντο», πρὸς διαστολὴν λεχθὲν τῶν πόρρωθεν βολῶν. (η. 277–282) Ὅτι μέσοι ἀμφοτέρων κήρυκες ἐλθόντες, Ἑλλήνων μὲν Ταλθύβιος, Ἰδαῖος δὲ Τρώων, [πεπνυμένω ἄμφω,] καὶ ἀνασχόντες τὰ σκῆπτρα, ὡς ἂν φαίνοντο παντὶ τῷ στρατῷ, ἔπαυσαν τὴν μονομαχίαν. Τούτων δὲ τῶν δύο κηρύκων, [οἱ καὶ Διὸς εἰσιν ἄγγελοι,] ὁ Ἰδαῖος παῖδάς τε φίλους τοὺς μονομάχους προσεῖπε, γέρων δηλαδὴ αὐτὸς ὢν, καὶ ἄμφω αἰχμητὰς εἶπεν εἶναι, καὶ ὅτι «νῦξ ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι», ὅπερ προῖων καὶ ὁ Ἑκτωρ λέγει, οὐκ αἰδεσθέντος οὐδ' ἐνταῦθα τοῦ ποιητοῦ τὴν καίριον ταῦτολογία, ἣτις καὶ εἰς παροιμίαν ἦλθε παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον, γλυκέως λεχθεῖσα ὡς περὶ ἐμψύχου τῆς νυκτὸς καὶ συμβουλευομένης τὰ πρὸς ἀνάπαυσιν. Ὅτι δὲ ἡ ποίησις τίμιόν τι τὴν νύκτα οἶδε, φανήσεται καὶ ὅπου ἐρεῖ ὁ ποιητὴς τὸ «αἶδετο γὰρ Ζεὺς μὴ νυκτὶ θεῶν ἀποθύμια ἔρδοι». Πείθεται δὲ τις νυκτὶ, δηλαδὴ ἀλαλήτως ὑποτιθεμένη παύσασθαι ἔργων. οὐ τὸ ἀνάπαλιν ἢ ἡὼς ποιεῖ ἐν τῷ φῶς ἀγγέλλειν Διὶ καὶ ἑτέροις. Αὐτὴ γὰρ οὐκ ἀναπαύεσθαι βούλεται, ἀλλὰ «προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου», καθ' Ἡσίοδον, [ὀρθοῦσα εἰς τὸ ἐργάζεσθαι, ὅθεν καὶ ὁ ὄρθρος παρῆκται. Ἡ μέντοι νύξ οὐ τοιαύτη, ἀλλὰ γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ νύσσω νύξω ἀποβολῇ τοῦ 2.461 ὦ. Λαλεῖται δέ, φασί, τοῦτο ἀντιφραστικῶς. Οὐ γὰρ νύσσει πρὸς ἔργον, ἀλλὰ μᾶλλον κατατίθησιν, ὡς δηλοῖ, φασί, καὶ τὸ «θεῶν νύξ», ἢ καταθετική. εἰ μὴ ἄρα τοὺς φιλεργοὺς νύσσει κεντοῦσα οἶον καὶ πλήττουσα, ὅτι καταργοῦσι τὸν καιρὸν αὐτῆς.] καὶ τοιαῦτα μὲν ὁ Ἰδαῖος. (η. 284–6) Αἴας δὲ οὐ πείθεται, εἰ μὴ ὡς περ μάχης, οὕτω καὶ φιλοφροσύνης ὁ Ἑκτωρ κατάρξεται. «Ἰδαῖε», γὰρ φησιν, «Ἐκτορι ταῦτα κελεύετε μυθήσασθαι, αὐτὸς γὰρ χάριμα προκαλέσσατο πάντας ἀρίστους. ἀρχέτω, ἐγὼ δὲ μάλα πείσομαι», τῷ Ἐκτορι δηλαδὴ ἢ τῇ νυκτὶ. Τοῦτο δὲ καὶ πρὸ τοῦ ἔργου εἶπεν ἐν τῷ «ἀλλ' ἄρχε μάχης ἡδὲ πτολέμοιο». Ἐπὶ γοῦν τούτοις ὁ Ἑκτωρ πείθεται καὶ ἀπαγορεύσας τρόπον τινὰ ὁμολογεῖ τὴν ἦτταν. (η. 282) Ἰστέον δὲ ὡς οὐ νυκτὶ μόνον πείθεται τις εἰς τὸ σχολάζειν ἀπ' ἔργου, ἀλλὰ καὶ ταῖς μετὰ σταθερὰν μεσημβρίαν ὥραις, εἴ τι προσεκτέον τῷ ἀποφνηαμένῳ, ὡς αἰ μὲν ἕξ πρῶται τῆς ἡμέρας ὥραι ἔργων εἰσίν, αἰ δ' ἄλλαι ζῆθι λέγουσι βροτοῖσιν, ὡς τοῦ μὲν ἄχρι μεσημβρίας κόπου οἶον θανατοῦντος, τῆς δὲ ἐφεξῆς ἀνέσεως ζωογονούσης. Τοῦτο δ' ἐσοφίσατο ἐκεῖνος ἐκ τοῦ τὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα τῆς ἐβδόμης ὀγδόης ἐνάτης καὶ δεκάτης ὥρας ὁμοῦ παρακεῖμενα δοκεῖν ἐπιτάσσειν τοῖς ἐργατίταις ἐκάστῳ τὸ ζῆθι, ὅπερ δίχα τῆς ἑ-ι συλλαβῆς ζῆ λέγει ἢ τραγωδία, οἶον «πλούτει κατ' οἶκον καὶ ζῆ». Ὡς περ καὶ τὸ δρᾶ μονοσυλλάβως καὶ αὐτὸ ἀντὶ τοῦ πράττε, οἶον «ἄνθρωπε, μὴ δρᾶ τοὺς τεθνηκότας κακῶς». (η. 277) Σημειῶσαι δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα σχῆμά ἐστι τὸ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ἐπινοηθὲν διὰ συντομίαν. Νοητέον γὰρ ὅτι κελευσθέντες οἱ κήρυκες ὑπὸ τῶν ἀριστέρων ἦλθον μέσοι, εἰ μὴ ἄρα καὶ ἄλλως ὡς θεῖον γένος εἶχον καὶ οἶκοθεν οὕτω ποιεῖν. (η. 274) Ἄγγελοι γὰρ, φησὶ, Διὸς καὶ ἀνδρῶν, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀ-ράψωδιᾳ εἶπε. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Ταλθύβιος ἐνταῦθα σιωπᾶ καιριώτατα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἕτερα πρόσωπα. Οὔτε γὰρ ἐθέλει τὴν μονομαχίαν παῦσαι νικῶντα τέως ὀρῶν τὸν Αἴαντα, οὔτε μὴν προτρέπειν εἰς μάχην θαρρεῖ, δεδιὼς τὸ ἄδηλον. Οὔπω γὰρ ἀκριβὴς ἡ νίκη. ἄλλως τε καὶ διότι νύξ ἤδη ἐστίν, ἐν ἣ πάθοι ἂν ὁ Αἴας ἐπιβουλήν μᾶλλον ἢ περ ὁ Μενέλαος μεθ' ἡμέραν ἔπαθε, καὶ διότι ἐν νυκτὶ κρίσις τύχης, οὐ τέχνης ἐστίν. Ὁ πᾶς οὖν λόγος τῷ Ἰδαίῳ νενέμηται περισώζοντι τὸν

Ἔκτορα κινδυνεύοντα. τάχα δὲ καὶ προεπήδησε τοῦ Ταλθύβιου δεδοικῶς περὶ τῷ Ἔκτορι μὴ καὶ εἰς οὐδὲν δέον ἀπολεῖται. ὅθεν καὶ λαλεῖ ὡς προμελετήσας, Ταλθύβιος δὲ οὐ. Ὅρα δὲ καὶ ὡς εἰς ταῦτόν ἄγει τὸ κήρυκες 2.462 καὶ τὸ ἄγγελοι. (η. 276 ετ 278) Εἰ δὲ Διὸς ἄγγελοι, Ζεὺς δὲ ποτε καὶ ὁ νοῦς, καλῶς ἄρα καὶ πεπνυμένους ἄμφω τούτους λέγει καὶ αὖ πάλιν τὸν Ἴδαϊον πεπνυμένα μῆδεα, ἦτοι βουλευματα, εἰδόμενα. Ἐν ἐτέροις δὲ καὶ ἐσθλὸν εἶναί φησι τὸ τοὺς ἀγγέλους αἴσιμα εἰδέναι, ὡς μὴ δέον ὄν τοὺς τοιούτους ἀφραίνειν. (η. 279) Ἰστέον δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι εἰρηνοποιὸν ἐκ παλαιότερου τινὸς ἀνδρὸς πρὸς νεωτέρους μονομάχους τὸ «μηκέτι παῖδε φίλω πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθε». (η. 280 ς.) Εἰ δὲ καὶ ἀγαθοί, ἔτι δὲ καὶ γενναῖοι ἐκεῖνοι, ἐπιφωνηθήσεται καὶ τὸ ἐξῆς μικρόν τι παρωδηθὲν «ἀμφοτέρω δὲ σφῶϊ φιλεῖ θεός, ἄμφω δ' αἰχμητά, τό γε δὴ καὶ ἴδμεν ἅπαντες». (η. 284–6) Ὁ δὲ ὀκνῶν εἰρηνεῦσαι πρὶν ἢ ἐθέλησει ὁ προκατάρξας ἐχθρός, εἴποι ἄν, ὅτι τῷ δεῖνι «ταῦτα κελεύετε μυθήσασθαι, οὗτος γὰρ χάρμη προεκαλέσσατο», καὶ ὅτι «ἀρχέτω, αὐτὰρ ἐγὼ μάλα πείσομαι ἢ περ ἄν οὗτος». Ἐνθα καὶ σημείωσαι τὴν ἔλλειψιν καιρίως γενομένην ὑπὸ τοῦ Αἴαντος διὰ τὸ μὴ ἔχειν πολυλογεῖν. Λέγει γὰρ ὅτι ἀρχέτω, εἰρήνης δηλαδή, ὁ Ἔκτωρ, ἐγὼ δὲ πείσομαι, ὅπου ἄν οὗτος δηλονότι ἀρχῆ, καὶ ὡς ἐπέισθην μονομαχῆσαι, οὕτω καὶ μὴ. Γοργότητος δὲ τὸ «ἀρχέτω» ἀσυνδέτως λεχθέν. [(η. 286) Ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ «ἢ περ ἄν οὗτος» δικαιολογικόν τι ἔχει, ὡς δίκαιον ὄν μὴ τὸν Ἴδαϊον παύειν τὴν μάχην εἰρηνικῶς, ἀλλ' αὐτὸν δὴ τὸν προκαλεσάμενον Ἔκτορα. (η. 285) Καὶ ὅτι τὸ «χάρμη προεκαλέσσατο πάντας ἀρίστους» μυκτῆρα ὑποκρύπτει σκωπτικόν τινα. δάκνει γὰρ πως ὁ Αἴας τὸν Ἔκτορα, τωθάζων, εἰ πάντας τοὺς κρατίστους προκαλεσάμενος εἰς μάχην, εἴτα νῦν οὐδὲ πρὸς ἓνα γοῦν τοῦτον αὐτάρκης ἐστὶν ἀντιμάχεσθαι.] (η. 288–298) Ὅτι οἶδεν ἡ τύχη τὰς τῶν ἀνθρώπων, ὡς καὶ προερρέθη, γνώμας ἑαυτῇ συνεξαλλάττειν ὡς τὰ πολλά. Ἐκτωρ οὖν, ὁ ἐν τοῖς ἐξῆς ὑπὸ εὐτυχίας αἰρόμενος καὶ ἀμαρτοεπῆ καὶ βουγαῖον ἐκεῖ λέγων τὸν Αἴαντα, νῦν θωπεύων αὐτὸν διὰ τὸ ὑπογύως τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς πειραθῆναι πολλά, καθὰ καὶ προεδηλώθη, ἐπιμαρτύρεται αὐτῷ ἀγαθὰ λέγων «Αἴαν, ἐπεὶ τοι δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε καὶ πινυτήν, περὶ δ' ἔγχει Ἀχαιῶν φέρτατός ἐσσι, νῦν μὲν παύσωμεν» καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ σημείωσαι ὅτι οἰονεῖ τρόπαιον ζῶν καὶ λαλοῦν ὁ Ἔκτωρ ἀνίσταται τῷ Αἴαντι. Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ τοῦ Ἔκτορος 2.463 μεγαλόφρον. οὐ γὰρ ἑαυτοῦ ἢ τῶν Τρώων φέρτερον τὸν Αἴαντα λέγει, ἀλλὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀχαιῶν. (η. 289) Πινυτὴν δὲ νῦν μὲν τὴν σύνεσιν ἔφη. ἐν ἄλλοις δὲ ἐπιθετικῶς τὴν μετέχουσαν πινυτότητος, ἧς ἀρσενικὸν ὁ πινυτός, ὃς καὶ κύριον εὔρηται ὄνομα. (η. 290–2) Ὅτι καιρικῆς ἀγάπης ἐνταῦθα τὰ τοῦ Ἔκτορος, ἦγον τὸ «νῦν μὲν παυσώμεσθα μάχης καὶ δηϊοτήτος σήμερον· ὕστερον αὐτε μαχησόμεθα, εἰς ὃ κε θεὸς ἄμμε διακρίνη, δῶη δ' ἐτέροισί γε νίκη». Καὶ ὅρα ὡς τὸ νῦν διεσάφησεν ἐπαγαγὼν τὸ σήμερον, ἵνα μὴ ἀμφίβολος ὁ λόγος εἴη, ὡς ἐν τῇ β' ῥαψωδίᾳ. Ἐν δὲ τῷ «δῶη ἐτέροις νίκη» ἔοικε τὸ τῆς νίκης ὁ ποιητὴς ἐρμηνεύειν ἑτεραλκές. αἰεὶ γὰρ ἐτέρω μέρει δίδεται νίκη ἀλκίμῳ φανέντι. Τὸ δὲ διακρίναι διατμηξια προῖων ἐρεῖ ὁ ποιητὴς. (η. 295) Ὅτι ἐστὶ διαφορὰ ἔτου καὶ ἐταίρου, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «σοὺς τε μάλιστα ἔτας καὶ ἐταίρους». Ἐθάδες μὲν οὖν καὶ ὁ ἔτης καὶ ὁ ἐταῖρος, ὡς καὶ ἡ ἐτυμολογία δηλοῖ, συνηθέστερος δὲ ὁ ἐταῖρος. Ὅτι δὲ τὸ ἔτης ἢ πλείων χρήσις ψιλοῖ, ἀλλαχοῦ προρρηθὲν εὐρεθήσεται. (η. 294–8) Ἰστέον δὲ ὅτι κοινήν τε καὶ ἰδικὴν εὐφροσύνην τὴν ἐπὶ τινὶ ἀγαθῷ ἀνδρὶ δηλοῖ τὸ «ὡς σύ τ' εὐφρήνης πάντας Ἀχαιούς, σοὺς τε μάλιστα ἔτας καὶ ἐταίρους, οἳ τοι ἔασιν· αὐτὰρ ἐγὼ κατὰ ἄστου» καὶ ἐξῆς. Ἔστι δὲ καὶ νῦν τὸ ἔασι ταῦτόν τῷ εἰσί, καθ' ὁμοιότητα τοῦ τιθέασι τιθεῖσιν. (η. 297) Ὅτι ἑλκεσίπεπλοι Τρωάδες καὶ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ μακρόπεπλοι, ὃ δὴ καὶ Ῥωμαίοις ἐπεχωρίασεν, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν 2.464 σεσημειώται. (η. 298) Ὅτι θεῖον ἀγῶνα ἐνταῦθά φησιν ὁ ποιητὴς ἢ τὸ ἀγωνίως καὶ προθύμως εὐχεσθαι ἢ τὸν ναὸν αὐτὸν ὡς θεῖον καταγώγιον καὶ ἀθροιστήριον

διὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἀγάλματα. Ὅτι δὲ πενταχῶς λέγεται ὁ ἀγών, ἀριθμοῦσιν οἱ παλαιοί. Ἐνταῦθα δὲ εἰπὼν ὁ Ἑκτωρ ὅτι αἱ Τρωάδες εὐχόμεναί μοι θεῖον δύσονται ἀγῶνα, ὑπερεξαίρει ἑαυτὸν τοῦ Αἴαντος, μονονουχὶ λέγων ὅτι σὺ μὲν ἀπλῶς εὐφρανεῖς, ὡς ἔρρέθη, τοὺς Ἀχαιοὺς, ὑπὲρ ἐμοῦ δὲ καὶ εὗζονται οἱ ἐν τῇ Τροίᾳ ἢ καὶ ὅσα θεῶ τινι εὗζονται μοι, ὡς ἐκεῖ μὲν μὴ ὄντος ἐτέρου τοιοῦτου, παρὰ δὲ Ἑλλησι πολλῶν ὄντων ἀντιπάλων τῷ Ἑκτορι κατὰ τὰ πρὸ μικροῦ εἰρημένα. Ἴσως δὲ καὶ ἔκφυγεν ἔπος τοῦτο ἔρκος ὀδόντων τὸν Ἑκτορα καὶ οὐκ οἶδεν ὁμολογῶν εὐκτὸν εἶναι Τρωσὶ περιωθῆναι αὐτόν. Δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι εὐχόμεναί ὑπὲρ ἐμοῦ εἰσελεύσονται εἰς τοὺς ναοὺς, ὡς μέγα ὄν καὶ ἐν θεῶν γούνασι κείμενον, εἰ περιωθήσεται. Οὕτω σχηματίζειν οἶδεν ὁ ποιητὴς δεξιῶς. (η. 299–302) Ὅτι φιλότιμος ὁ Ἑκτωρ κάνταῦθα, ὃς οὐ μόνον προκατάρχει τοῦ δῶρα δοῦναι, ἀλλὰ καὶ ὀρίζει τί ἂν εἴποιεν οἱ θεαταί. Φησὶ γὰρ «δῶρα δέ γε», ἢ «δῶρα δ' ἄγ' ἀλλήλοισι περικλυτὰ δώομεν ἄμφω, ὄφρα τις ᾧδ' εἴπησιν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε», κατὰ ἠθοποιῖαν τὴν ἐν κοινῷ, «ἢ μὲν ἐμαρνάσθην», ὃ ἔστιν ἐμάχοντο, «ἔριδος πέρι θυμοβόροιο, ἢδ' αὐτ' ἐν φιλότιτι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε». (η. 307–10) Ὅτι δὲ καὶ ἔπαθέ τι γενναῖον ὑπὸ τοῦ Αἴαντος, ἐσίγησεν ἐξ ἀγερωχίας. καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω. Οἱ δὲ Τρῶες οἶδασι τὴν τοῦ Αἴαντος ἀρετὴν καὶ ἐχάρησαν, ὡς εἶδον Ἑκτορα «ζῶν τε καὶ ἀρτεμέα προσίοντα, Αἴαντος προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους. καὶ δὴ ἦγον προτὶ ἄστυ ἀελλέοντες», ἢ ἀέλποντες, τουτέστι δυσελπιστοῦντες, «σὸν 2.465 εἶναι», [καὶ που, ὡς εἰκός, διὰ τοῦτο εὐχόμενοι καὶ αὐτοὶ τῷ Ἑκτορι διαφυγεῖν μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους τὰς τοῦ Αἴαντος.] (η. 311 ς.) Καὶ οἱ Ἕλληνες δὲ οὐκ ἀπεικότως, καθὰ καὶ ὁ Αἴας, χαίρουσι τῇ νίκῃ, ἣν ὁ ποιητὴς αὐτῷ ἐπιμαρτύρεται ἐν τῷ «Αἴαντα ἐτέρωθεν Ἀχαιοὶ εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον κεχαρηότα νίκη», χαίροντες, οἷα εἰκός, καὶ αὐτοί. Ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου χαίρειν, ὡς καὶ προεδηλώθη, καὶ ἡ χάρμη, κατὰ δέ τινος καὶ ἡ μάχη παρὰ τὸ μὴ ἄχνησθαι. πάντως γὰρ ἐλπίδι τῆς κατὰ τὴν νίκην χαρᾶς ἡ μάχη συνίσταται. (η. 302) Ὅρα δὲ τὸ «διέτμαγεν ἐν φιλότιτι», ἀντὶ τοῦ φιλίως διεκόπησαν χωρισθέντες ἀλλήλων καί, εἰπεῖν καιρίως, διακριθέντες, (η. 306 ς.) ὡς δηλοῖ τὸ «τῷ δὲ διακριθέντε, ὃ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν» καὶ ἐξῆς. Ἄλλως γὰρ τὸ διέτμαγε στασιώδης λέξις ἔστιν. Εἶτα ἐν ὀλίγῳ τὸ αὐτὸ ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς ἐπάγει τὸ ἀρθμήσαντες, ἣτοι φιλιωθέντες, καὶ διὰ τοῦ ἐν φιλότιτι διατμαγῆναι εἰς ἀρθμόν, ἦγουν ἀρμονίαν φιλικήν, ἐλθόντες ἀλλήλοισι, ὡς γὰρ ἔστι συμπλοκὴ μάχιμος, οὕτω καὶ φιλικὴ διάτμηξις. (η. 308) Ἀρτεμέα δὲ λέγει τὸν ὑγιῆ καὶ ἄρτιον, ἐξ οὗ παρήχθαι δοκεῖ καὶ ἡ Ἄρτεμις, ὡς προείρηται. (η. 310) Ὅρα δὲ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τὸ ἄγειν, οἷον «οἱ δ' ἦγον προτὶ ἄστυ», οὐ δηλοῦν ἀφήν τινος, ὁποῖόν τι ἔστι τὸ κρατεῖν ἢ βαστάζειν ἢ εἶ τι τοιοῦτον, ἀλλ' ἀπλῶς ληφθὲν ἀντὶ τοῦ προῆγον ἢ εἶχον συνόντα καὶ ἐφεπόμενον. Ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου ἄγειν καὶ ὁ ἀρχηγὸς γίνεται καὶ ὁ στρατηγὸς καὶ τὰ ὅμοια. πολλὴ δὲ τοιαύτη χρῆσις ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν νηῶν. (η. 312) Τοῦ δὲ κεχαρηότα 2.466 ὁ ἐνεστῶς χαρῶ χαρήσω, οὗ πατὴρ δευτέρως μέλλων ὁ χαρῶ ἐκ τοῦ χαίρω, ἀναδραμῶν εἰς ἐνεστῶτα, ὡς ἐν πολλοῖς γίνεται, ὁποῖόν τι καὶ τὸ δραμῶ δραμήσω, ἐξ οὗ τὸ συνδεδραμηκέναι, καὶ τὸ τυχῶ τυχήσω καὶ ἄλλα ὅμοια. (η. 306 ς.) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται καὶ τι καινότερον σχῆμα σύνηθες Ὀμήρῳ τὸ «οἱ δὲ διακριθέντες, ὃ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν ἦεν, ὃ δ' ἐς Τρώων ὄμαδον κίεν». Ἐνθα ταῦτόν λαὸς παρὰ τὸ λίαν αὔειν καὶ ὄμαδος παρὰ τὴν ὁμοῦ αὐδήν. Σεμνοτέρα δὲ λέξις ὁ λαός ἢπερ ὁ ὄμαδος, διὸ λαὸν μὲν ἔφη ἐπὶ Ἀχαιῶν, ὄμαδον δὲ ἐπὶ τῶν βαρβάρων Τρώων. (η. 303–5) Ὅτι δῶροις ἀλλήλους δεξιοῦνται ὁ Ἑκτωρ τε καὶ ὁ Αἴας μετὰ τὴν μονομαχίαν, οὐκ ἐπὶ ξενία μέντοι, ὡς ἐπὶ Γλαύκου καὶ Διομήδους ἐγένετο, ἀλλ' εἰς μνήμην τῆς μονομαχίας καὶ τοῦ ἐπὶ ἴσοις ἀπαλλαγῆναι τοὺς ἥρωας. Ἑκτωρ μὲν οὖν, ὁ καὶ προκαλεσάμενος, ὡς εἴρηται, εἰς δῶρα, ἀφοπλίσας οἷον ἑαυτὸν «δῶκε ξίφος ἀργυρόηλον σὺν κολεῶ τε φέρων καὶ εὐτμήτῳ τελαμῶνι, Αἴας δὲ ζωστήρα δίδου

φοίνικι φαεινόν», ὃ ἐστὶν ἐρυθροβαφῆ, φοινικῶ ἄνθει φαιδρόν. Ὅτι δέ, τὸ τοῦ Σοφοκλέους εἶπειν, δύσδωρα τὰ δῶρα ταῦτα τούτοις ἀπέβησαν ὡς ἐχθροῖς καὶ ψευσαμένοις τὸν Φίλιον, ἡ ἱστορία διδάσκει, ἐπειδὴ καί, κατ' Εὐριπίδην εἶπειν, κακοῦ ἄνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει. Αἴας μὲν γὰρ τῷ τοιοῦτῳ ξίφει ἑαυτὸν κατειργάσατο, Ἐκτωρ δὲ τῷ δωρηθέντι ζωστήρι ἄρματος ἐκδεθείς ἀπελωβήθη μετὰ θάνατον. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι μέγα δῶρον λαβὼν ὁ Αἴας μικρὸν ἔδωκεν, ὡς πού καὶ ἐπὶ Διομήδους καὶ Γλαύκου γέγονε. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὁ ποιητὴς ἔχων ἐνταῦθα παρηχῆσαι τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα τῷ ῥηθέντι ἴσως πρὸς διαστολήν ἐϋτμήτῳ 2.467 τελαμῶνι, οὐκ ἠθέλησε κατὰ τοὺς ψυχροὺς ἀχρεῖωσαι παιγνίῳ τὸ σπουδαῖον τῆς ποιήσεως. (η. 314 ς. ετ 321) Ὅτι βοῦν ἰέρευσε Διὶ Ἀγαμέμνων «ἄρσena πενταέτηρον», «νῶτοισι δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρε», διότι, φασίν, οὐκ ἔκλινε νῶτα τῷ πολεμίῳ, ἢ καὶ τοῖς αὐτῷ παρατιθεμένοις ὁ βασιλεὺς δεξιούται τὸν νικητήν. ἔοικε γὰρ τοῖς ἐν ὑπεροχῇ τὰ νωτιαῖα κρέα παρατίθεσθαι. Φησὶ γοῦν καὶ Ἡρόδοτος γέρα εἶναι τοῖς βασιλεῦσιν ἐν Σπάρτῃ τῶν θυομένων τὰ δέρματα καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν καὶ πρῶτους ἴζειν ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ καὶ διπλάσια νέμειν αὐτοῖς τὰ πάντα. Ὅρα δὲ καὶ νῦν οἷα εὐτελεῖ τὰ τῆς ἀνδραγαθίας ἔπαθλα τοῖς ἥρωσιν, ὅπουγε καὶ τοῖς ὕστερον πίτυς ἢ σέλινον ἢ κότινος ἀγώνων μεγάλων ἦσαν ἔπαθλα. [Ὅλως δὲ πολλαχοῦ παρά τε ἄλλοις καὶ ἱστορικοῖς καὶ ποιηταῖς κατὰ τὰ δεῖπνα τιμαὶ ἦσαν τοῖς ἀρίστοις, καὶ παρ' Ὀμήρῳ δέ, καὶ δῆλον ἔκ τε Σαρπηδόνοιο, ὃς παρὰ Λυκίοις ἔδρη καὶ κρέασι τιμᾶται, καὶ ἐκ τοῦ κρέασι τὸν Τυδείδην καὶ πλείοις δεπάεσσι δεξιούσθαι, καὶ ἐκ τοῦ τὸν Μενέλαον νῶτα βοὸς χαρίζεσθαι τινι, τὰ ρά οἱ πάρθεσαν αὐτῷ. Ἐπεχωρίαζε δὲ τοῖς τότε τιμῆς χάριν καὶ ὁ διὰ προπόσεως ἀσπασμός. οὐ μόνον οὖν οἱ τοῦ μύθου θεοὶ χρυσεῖς δεπάεσσι δειδέχατ' ἀλλήλους, ἤγουν ἐδεξιούντο προπίνοντες ἑαυτοῖς ταῖς δεξιαῖς, ἀλλὰ καὶ τις καθ' ἱστορίαν οὕτω δειδεκτ' Ἀχιλλῆα, ἤγουν ἐδεξιούτο, τουτέστι προῦπινεν αὐτῷ, τῇ δεξιᾷ, φασί, διδοὺς τὸ ποτήριον.] (η. 316–8) Ἐνταῦθα δὲ καὶ διασκευὴ στενὴ ἐπελευστικῶς κεῖται συγκατεπειγομένη τῷ καιρῷ, λέγουσα, ὅτι τὸν βοῦν «δέρον ἀμφὶ θ' ἔπον», ἤγουν καὶ ἀμφεῖπον, «καὶ μιν διέχευαν ἅπαντα, μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισταμένως πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν ὠπτησάν τε περιφραδέως ἐρύσαντό τε πάντα». (η. 316 ς.) Λέγει δὲ διαχέειν μὲν τὸ μελίζειν, μιστύλλειν δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προγέγραπται, τὸ εἰς μικρὰς μερίδας κόπτειν καί, ὡς ἐν ἀνθ' ἑνὸς εἶπειν, σμικρύνειν. Τὸ δὲ ἐπὶ 2.468 σταμένως καὶ περιφραδέως ταῦτό καὶ νῦν δηλοῦσι. (η. 321) Τὸ δὲ «διηνεκέεσσι» ἢ ἀντὶ τοῦ διόλου, καθ' ὄλον τὸν τοῦ συμποσίου καιρόν, ἢ ἀντὶ τοῦ ἀκεραίοιο ἢ ἐπιμήκεσιν, ὧ λόγῳ καὶ διηνεκεῖς που λέγονται ἀτραποί. Ὅτι εἰ μὲν τετέλεσται σιωπηρῶς ἢ περὶ τοῦ κοινοταφίου τῶν νεκρῶν ἐνταῦθα γενομένη συμβουλή, οὐκ ἀναγκαῖον ἐξετάζειν. (η. 331–7) Συμβουλεύει δ' οὖν ὁ Νέστωρ μάχην ἔωθεν παύσαντας βραχὺ τι πρὸ τῶν νηῶν πυρὰν καῦσαι καὶ ἕνα τύμβον χέασθαι εἰς πολυάνδριον τοῖς ἐν πολέμῳ θανοῦσιν Ἑλλησιν, ἵνα, φησίν, ἐν τῷ νόστῳ ἕκαστος τῶν περισεσωσμένων οἴκαδε ἄγη τοῖς παισὶ τὰ τῶν προγόνων ὄστᾶ. ἀρίστη δὲ ἡ τοῦ γέροντος συμβουλή. (η. 325 ς.) Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπεσημήνατο, εἰπὼν, ὅτι τε ὁ Νέστωρ εἶπεν εὖ φρονέων, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνεται βουλή. (η. 344) Καὶ ἐν τῷ τέλει δὲ τῆς συμβουλῆς λέγει «ὡς ἔφατο, οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνησαν βασιλῆες», ἐπικρίνων πάνυ ἐπαινετὸν εἶναι τὸ τοῦ γέροντος βούλευμα, καὶ ἑαυτὸν δὲ σεμνύνων ὡς ἐπαινετὰ γράφοντα. Τῷ ὄντι γὰρ χρὴ τοὺς ζῶντας ἐπιμέλεισθαι τῶν τεθνεώτων εἰς προθυμίαν τῶν ἔτι περιόντων, ὃ καὶ εἰώθει γίνεσθαι μάλιστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἵνα μὴ ἐθελοκακῶσιν ὡς μετὰ θάνατον ὀσίας μὴ τευξόμενοι. (η. 327–343) Συμβουλεύει δὲ ὁ Νέστωρ καὶ ἕτερον, εἰκὸς καὶ αὐτὸ γενέσθαι, ἤγουν πύργους δεῖμαι πρὸ τῶν νηῶν καὶ τάφρον ὀρύξαι, ὃ δὴ καὶ γενέσθαι ἡ ἐφεξῆς γραφὴ δηλοῖ. Φράζει δ' ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς οὕτω τὰ τοῦ Νέστορος «Ἀτρεΐδη τε καὶ ἄλλοι ἀριστῆες Παναχαιῶν, πολλοὶ γὰρ τεθναῖσιν Ἀχαιοί, τῶν νῦν αἶμα κελαινὸν ἔϋρρον ἀμφὶ

Σκάμανδρον ἔσκέδασ' ὄξυς Ἄρης, ψυχὰ δ' Ἄιδόσδε κατῆλθον. τῷ σε χρήπολεμον μὲν ἄμ' ἠοῖ παῦσαι Ἀχαιῶν, αὐτοὶ δ' ἀγρόμενοι κυκλήσομεν ἐνθάδε νεκρούς βουσί καὶ ἡμιόνοισιν· ἀτὰρ κατακείομεν αὐτούς τυτθὸν ἄπο πρὸ νεῶν», ἢ μᾶλλον τυτθὸν ἀπόπρο νεῶν, «ὡς κεν», ἤγουν ὡς ἄν, «ὄστέα παισὶν ἕκαστος οἴκαδ' ἄγῃ, ὅτ' ἂν αὐτε νεώμεθα πατρίδα γαῖαν», ὅπερ ἐστὶ περίφρασις τοῦ νοστήσωμεν, «τύμβον δ' ἄμφι πυρῆν ἓνα χεύομεν ἐξαγαγόντες ἄκριτον ἐκ πεδίου», ἢ μάλιστα ἐν πεδίῳ, «ποτὶ δ' αὐτὸν δείμομεν ὦκα πύργους ὑψηλοῦς, εἴλαρ νηῶν 2.469 τε καὶ αὐτῶν», ἤγουν ἡμῶν, «ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας, ὄφρα δι' αὐτῶν ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη, ἔκτοσθε δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγύθι τάφρον, ἢ ἂν ἵππους καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἄμφις ἐοῦσα, μὴ ποτ' ἐπιβρίση πόλεμος Τρώων ἀγερώχων». Ἀρίστη δὴ καὶ ἡ δευτέρα βουλή αὕτη κατὰ τὸν ποιητὴν καὶ οἷα πιθανολογῆσαι, ὅπως ἐκ βαρυτάτου πολέμου τοῦ ἐφεξῆς αἰ Ἀχαιῶν καὶ νῆες περιεσώθησαν. (η. 328) Ὅρα δ' ἐν τῷ «πολλοὶ γὰρ τεθναῖσιν», ὅτι ὁ ἱερός σύνδεσμος ἐν ἀρχῇ δημηγορίας κεῖται. Αἴτιον δὲ καὶ νῦν τούτου, ὅτι θέλει κατὰ μέθοδον περιβολῆς τὸ δεύτερον θεῖναι πρῶτον, ἤγουν τὴν αἰτίαν πρὸ τοῦ αἰτιατοῦ, ὡς καὶ εἴ τις εἴποι· ἄνθρωπε, καὶ γὰρ ὄχλησάς με, παῦσαι λαλῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡςπερ ἄμεμπτόν ἐστι τὸ ἄρχεσθαι ἀπὸ τοῦ ἑπεῖν συνδέσμου, οὕτως καὶ ἀπὸ τοῦ ἱερού. Ἰσοδυναμοῦσι γὰρ ἀλλήλοις οἱ σύνδεσμοι οὗτοι. ταῦτόν γὰρ εἰπεῖν· ἄνθρωπε, ἐπεὶ ἠδίκησάς με, λυποῦμαι, καὶ ἄνθρωπε, καὶ γὰρ ἠδίκησάς με, λυποῦμαι. Οὕτω δὲ ταῦτόν φάναι· χρή, βασιλεῦ, τύμβον θέσθαι κοινόν, πολλοὶ γὰρ τεθναῖσιν Ἀχαιοί, καὶ αὖ πάλιν εἰπεῖν· ὦ βασιλεῦ, πολλοὶ γὰρ τεθναῖσιν Ἀχαιοί, χρή τύμβον γενέσθαι κοινόν. Ἔστι δὲ τὸ μὲν πρῶτον κοινότερον, τὸ δὲ δεύτερον ἀσύνηθες τοῖς πολλοῖς. Τὸ δὲ τεθναῖσι κρᾶσιν ἔπαθεν ὁποῖαν καὶ τὸ βεβᾶσι βεβᾶσι καὶ ἐστάσιν ἐστάσιν. (η. 329) Ὅρα δὲ ὅτι πρὸς τὸ κελαινὸν αἷμα, ὃ ἐρεμνὸν ἢ Τραγωδία φησί, δυνάμενος ὁ ποιητὴς παραθεῖναι μελανδίνην Σκάμανδρον ἢ ἀντιθετικῶς ἀργυροδίνην ἢ λευκὸν ὕδωρ Σκαμάνδρου, ὃ δὲ ὅμως ἠρκέσθη ἀπλούστερον, ἐῦρροον εἰπὼν Σκάμανδρον, ὡς οἷα τοῦ κελαινοῦ [αἵματος] μὴ εὖ ῥέοντος ἀλλ' ἐπὶ κακῷ. (η. 330) Τοῦ δὲ ἐσκέδασεν οὐκ ἔστι καιριωτέρα λέξις ἐπὶ τοῦ κατὰ πόλεμον αἵματος ἐν πεδίῳ χεθέντος ὧδε καὶ ἐκεῖ. Ὁξὺς δὲ Ἄρης ὁ ταχὺς πόλεμος καὶ σφοδρός, ἴσως δὲ καὶ ὁ τὸ αἷμα ἐκχέας σίδηρος οὕτως ἐκλήθη. Τὸ δὲ 2.470 Ἄιδόσδε ὅτι ταῦτόν ἐστι τῷ εἰς Αἴδου καὶ ὅτι Ἀττικῶς ἐλλέλειπται, καθάκαὶ τὸ ἐς μυσταγωγῷ, δηλὸν ἐστίν. Ὡς δὲ καὶ οὐ μόνον ἀντὶ προθέσεως κἀνταῦθα κεῖται ὁ ἑπεῖν, ἀλλὰ καὶ ὡς οἷα τις ἐπέκτασις, προδεδήλωται. (η. 332) Τὸ δὲ «αὐτοὶ ἀγρόμενοι» αὐτοδιακονεῖν ἐν καιρῷ καὶ τοὺς ἀρίστους βούλεται. [Καὶ δηλοῦται τοῦτο ἔκ τε ἄλλων μυθίων τῶν κατὰ τοὺς ἥρωας, καὶ οἷς δὲ Πάτροκλος καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν ταῖς Λιταῖς αὐτοὶ τὰ τῆς δεξιώσεως τῶν φίλων πρέσβων εὐτρεπίζουσι, καὶ οἷς Μενελάου, φασί, τελοῦντος γάμους ὁ νυμφίος οἰνοχοεῖ. καὶ Ὀδυσσεὺς δὲ που δαιτρεῦσαι καὶ πῦρ εὐνῆσαι καὶ ξύλα κεᾶσαι δεξιὸς εἶναι λέγει. Τὸ πᾶν δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς εἰπεῖν, ἐπετήδευον οἱ ἥρωες τὴν αὐτοδιακονίαν καὶ ἐκαλλωπίζοντο τῇ ἐν τοῖς τοιούτοις εὐστροφίᾳ. Καὶ ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἐφιλοτιμοῦντο οὕτω αὐτάρκεις εἶναι δοκεῖν καὶ τέλειοι καὶ ἀνευδεεῖς, οἷα μὴ ἐθέλοντες ὄφλειν χάριτας, εἰ τῶν ἔργων συνεφάπτονται αὐτοῖς ἐπὶ οὕτω μικροῖς καὶ οὐ πολλοῦ λόγου ἀξίοις, καὶ ἅμα πραγματευόμεναι τὸ πολιτικώτερον.] (η. 332) Τὸ δὲ «κυκλήσομεν νεκρούς», ἀντὶ τοῦ τροχοῖς ἀγάγωμεν ἢ μάλιστα ἐφ' ἀμαξῶν κομίσομεν, ὡς ἀπὸ μέρους. τὰ γὰρ κύκλα, ἤγουν οἱ τροχοί, μέρος ἀμάξης, προῖων οὖν ἐρεῖ «ἀμαξῶν ἐπάειραν». Ἰστέον δὲ ὡς οὐκ ἦν ἂν ἀπαῖδον καὶ κυκλώσομεν εἰπεῖν κοινότερον, εἶγε παρ' Εὐριπίδῃ «κύκλωμα Ἰξίονος» φέρεται, ῥηθὲν ἐπὶ τροχοῦ κινήσεως κατὰ τὸν ἐπὶ τῷ 2.471 Ἰξίονι τοῦ μύθου λῆρον. Ὁμήρῳ μέντοι εὐηρέσθηται κυκλήσομεν εἰπεῖν, ἐξ 2.471 οὗ παρὰ τοῖς ὕστερον παρεσκευκλεῖν λόγους τὸ ὡς ἐκ περιόδου τινὸς κυκλικῶς παρεισάγειν καὶ στρογγύλλειν τὸ φραζόμενον. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως, τὸ πολλάκις περὶ τὸ αὐτὸ

στρέφονται καὶ οἶον τροχοειδῶς εἰλεῖσθαι. (η. 333) Διασάφησις δὲ ὑποδυσκόλου ῥήματος τοῦ κυκλήσομεν τὸ «βουσι καὶ ἡμίνοισιν», ὧν μὴ προστεθέντων πάνυ ἀσαφὴς ἦν ὁ καθ' Ὅμηρον νοῦς τῆς τοιαύτης λέξεως. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον βόες ἀλλὰ καὶ ἡμίονοι ὑπὸ ζυγὸν ἤγοντο, καθά που καὶ ἵπποι. διὸ καὶ ὑποζύγια λέγονται. Ἐν δὲ τῷ «κατακείομεν» φαίνεται καὶ διὰ τοῦ ἔφιλου εἶναι τὸ καίω, τὸ ἐπὶ τοῦ πυρός, παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα εἴρηται, ἐξ οὗ καὶ ἐνταῦθα τὸ «κατακείομεν αὐτούς», καὶ μετ' ὀλίγα «νεκρούς κείομεν». Ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ θυοσκόος ἐν Ὀδυσσεΐα. Καὶ ἔοικεν οὕτω πως ἔχειν τοῦ ῥήματος ἢ διάθεσις, κέω κῶ τὸ πρωτότυπον, ἐξ οὗ παράγωγον τὸ ἕτερον καίω, τὸ ἀσυναίρετον, τὸ διὰ τῆς ἄι διφθόγγου, ὡς κῶ κλαίω, λῶ λαίω, ἐξ οὗ τὸ λιλαίω, καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἰ δέ τις τὸ κείομεν 2.472 ἐθέλει γράφειν διὰ τοῦ ἠ καὶ μεγάλου ῶ, ὡς ἀπὸ τοῦ κῆι, τὸ καῦσαι, τῷ λόγῳ τῶν ἀνθυποτάκτων, οὐ σφάλλεται μὲν ὀρθότητος, ἀπορραπίζει δὲ τὰ πλείω τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων, ἐν οἷς διὰ διφθόγγου καὶ ὀ μικροῦ ἐμφέρεται ἢ γραφῇ τοῦ κείομεν. (η. 335) Τὸ δὲ «ἄγειν» οὐ μόνον ἐνταῦθα ἐπὶ ἀψύχων κεῖται ἐν τῷ «ὄστέα οἴκαδε ἄγη», ἀλλὰ καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «νέκυάς τε ἄγειν», καὶ «κτῆματα ὅσα ἠγόμην». οὕτω δὲ καὶ ἄγειν μέθυ χίλια μέτρα. Τὸ δὲ «νεώμεθα» δῆλον ὡς θέμα ἐστὶ τοῦ νόστου. ἐκ τοῦ νέεσθαι γὰρ νότος, καὶ πρὸς διαστολὴν τοῦ ἀνέμου νόστος. Τὸ δὲ «πατρίδα γαίαν» ἐντελῶς καὶ νῦν πέφρασαι. πατρίδα δὲ μόνον εἰπεῖν ἔλλιπῶς ἔχει. (η. 336) Τὸ δὲ «χεύομεν τύμβον», ταῦτόν τῷ διὰ χυτῆς γῆς ἀναχωματίσομεν. οἱ δὲ παλαιοὶ χώσομεν αὐτὸ ἐρμηνεύουσι. Τὸ «ἐξαγαγόντες» ἀντὶ τοῦ ἐξελθόντες, ἐκπορευθέντες, οὗ τὸ ἀνάπαλιν ἐν τῷ «Λαοδίκην εἰσάγουσα», ἤγουν εἰσπορευομένη, εἰσιούσα. (η. 337) Ἄκριτον δὲ τύμβον λέγει τὸν μὴ διακεκριμένον εἰς ἓνα τινὰ νεκρὸν, ἀλλὰ δηλονότι κοινὸν ὄντα πολλῶν, ὅποια τὰ κυρίως πολυάνδρια. Τὸ δὲ «ἐκ πεδίου» ἀντὶ τοῦ ἔξω που τῆς πεδιάδος, πλὴν οὐ πάνυ μακρὰν. Τὸ γοῦν τεῖχος προτὶ αὐτόν, ἤγουν περὶ αὐτόν, τὸν τύμβον ἔδειμαν καὶ ἐγγὺς αὐτοῦ. [Ἐνθα ἰστέον ὅτι ποιητικαὶ προθέσεις ἰσοδύναμοι οὔσαι ἢ ἔπι-ρ-ο-τ-ι καὶ ἢ ἔπι-ο-τ-ι ἐκθλίβουσι ποτε καὶ ἀμφοτέραι τὸ ἐπεκτατικὸν ἰῶτα, ἢ μὲν ποτὶ ἐν τῷ πόταγε, ἤγουν πρόσαγε, καὶ ἐν τῷ ποταίνιον, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ κεῖται, καὶ ἐν τῷ πότωπον 2.473 Δωρικῶς, ἤγουν πρόσωπον, ἢ δὲ προτὶ ἐν τῷ προταινί.] Τὸ δὲ «δείμομεν» ἀνθυπότακτον μὲν ἐστὶ παρὰ τοῖς ὕστερον χρόνου ἀορίστου πρώτου ἐνεργητικοῦ, Ὅμηρος δὲ αὐτῷ ἀντὶ ἀπλῶς θεματικοῦ ἐνεστώτος χρᾶται καὶ συστέλλει ἐνταῦθα μετρήσας δακτυλικῶς. Τὸ δὲ «ῶκα» προαναφώνησις ἐστὶ τοῦ ταχὺ δομηθῆσεσθαι ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα τὸ πλαστὸν τεῖχος. (η. 338) Τὸ δὲ «πύργους ὑψηλοῦς» ἐκ μέρους δηλοῦν τὸν ὅλον τειχισμόν παρατετηρημένως κεῖται, ὡς μὴ καὶ τοῦ τείχους διόλου ὑψηλοῦ ὄντος, καθὰ ἐν τοῖς ἐξῆς φανήσεται. Εἴλαρ δὲ παρὰ τὸ εἰλεῖν καὶ ἔσω συγκλείειν ἀσφάλεια, φυλακή, φραγμός. οὕτω καὶ κύματος εἴλαρ τὸ περὶ τοὺς τοίχους τῆς νεῶς ἄνω πλέγμα. (η. 339) Τὸ δὲ πολλὰς ἱππηλάτους πύλας τῷ Ἑλληνικῷ γενέσθαι τείχει ἀντιλέγεται. Ἀρίσταρχος γὰρ οὐ συγκατατίθεται, ὡς καὶ αὐτό που ἐν τοῖς ἐξῆς δηλωθήσεται. Τὸ δὲ «εὐ ἄραρυίας» ταῦτόν τῷ πυκινάς, ὃ ἐν ἄλλοις κεῖται. (η. 340) Τὸ δὲ «ἱππηλασίη ὁδός» ἐντελῶς ἐφράσθη, ἄλλως δὲ ἱππηλασία παρὰ τοῖς ὕστερον ἀπολύτως τὸ ἐλάσαι ἵππους. (η. 341) Τὸ δὲ «βαθεῖαν» ἀρετὴ τάφρου, καθὰ καὶ τὸ εὐρεῖαν, ὡς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ ὁ ποιητής. Ὡς δὲ καὶ μακρὰ ἢ τάφρος ἦν, δῆλον ἐκ τοῦ συνδιήκειν τσαυταῖς ναυσὶν εἰς ἀσφάλειαν. διὸ πληθύνει αὐτὴν τῇ φράσει ὁ Σοφοκλῆς «τάφρους» εἰπὼν, ὥσπερ καὶ τὸ τεῖχος ἔρηκ πληθυντικῶς νηῶν, 2.474 αἶ ὅτι διαφέρουσι τῶν ὕστερον κοινότερον λεγομένων πλοίων, δηλοῖ ὁ γράψας οὕτω· Δίδυμος ἐν Ἱστορικῷ φησιν, ὡς διαφέρουσι νῆες πλοίων, ὅτι αἶ μὲν εἰσι στρογγύλαι, αἶ δὲ στρατιωτίδες. Ἀριστοτέλης δέ, φασίν, ἱστορεῖ ἐν Δικαιώμασι πόλεων οὕτως· ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττός αὐτὸν μεταπεμφαμένων Ταραντίνων ἐπὶ τὸν πρὸς βαρβάρους πόλεμον ἐξέπλευσε ναυσὶ μὲν πεντεκαίδεκα,

πλοίοις δὲ συχνοῖς ἵππαγωγοῖς καὶ στρατιωτικοῖς. (η. 341) Τὸ δὲ «ἐγγύθι» ἀκριβῶς ἔχει. οὐ μακρὰν γὰρ τοῦ τείχους εἶναι χρὴ τὴν τάφρον, ὡς δεδοκίμασται. (η. 342) Τὸ δὲ «ἀμφὶς ἑοῦσα» ἀντὶ τοῦ κύκλω εἶτ' οὖν περίξ. Ταύτων γὰρ ἡ ἄμφορι καὶ ἡ ἄμφορι, ἀφ' ἧς τὸ περίξ γίνεται, [ἢ μᾶλλον ἀντὶ τοῦ ἀμφὶ τὸ τεῖχος οὔσα, ἵνα ἢ ἀντὶ προθέσεως ἐπίρρημα τὸ γενόμενον ἐξ αὐτῆς.] (η. 343) Τὸ δὲ «ἐπιβρίσει πόλεμος Τρώων» ζαχρηεῖς ἐν πολέμῳ καὶ τοὺς Τρώας εἶναι βούλεται. τοιοῦτον γὰρ τι ποιητικῶς οἱ ζαχρηεῖς, δηλοῦντες τοὺς ἄγαν βαρεῖς, ὅ ἐστιν ἐπιθετικῶς βρῖθοντας. (η. 344) Τὸ δὲ «ἐπήνησαν» ἀσυνηθέστερον μὲν τοῦ ἐπήνεσαν, πολλαχοῦ δὲ ὁμως ἐν χρήσει κείμενον, ὡς καὶ παρ' Ἡσιόδω. (η. 345 ς.) Ὅτι, ὥσπερ ἀλλαχοῦ ἔφη «τετρήχει δ' ἀγορή», οὕτω καὶ ἐνταῦθα λέγει, ὅτι ἀγορὰ ἐγένετο Ἰλίου ἐν πόλει ἄκρη, τουτέστιν ἀκροπόλει, ὡς πολλαχοῦ κεῖται, «δεινὴ τετρηχυῖα», ὅ ἐστι παραχῶδης. τοιαύτη γὰρ ἡ δημοτικὴ ἄθροισις. Ἐγένετο δέ, φησὶν, ἡ τοιαύτη ἀγορὰ παρὰ Πριάμοιο θύρησιν, οὐ μὴν ἔξω παρὰ τῆ σκηνῆ τοῦ Ἐκτορος. οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς αὐτὸν βουλευσάσθαι τὰ ῥηθησόμενα, δημογέροντας δὲ τινὰς πεπνυμένους κατὰ τὸν Νέστορα. [Δεινὴ δὲ ἡ προκειμένη Τρωϊκὴ ἀγορὰ οὐκ ἐν τῷ καθόλου, ἀλλ' ὅτι νῦν δέδοικε περὶ τῷ μέλλοντι ἕκαστος τῶν περὶ τὴν ἀγορὰν ἠθροισμένων, καθὰ καὶ ὁ Ἀντήνωρ, ὡς εὐθὺς φανεῖται.] (η. 350–3) Ὅτι ὁ τῶν Ἑλλήνων πρόξενος Ἀντήνωρ, ὁ Τρωϊκός, μαθὼν, ὡς εἰκός, καὶ αὐτὸς τὴν κατὰ τοῦ Ἐκτορος ἀριστείαν τοῦ Αἴαντος κἀντεῦθεν περὶ τῷ παντὶ δεδιώς, συμβουλευεῖ δικαιοτάτα τοῖς πολίταις οὕτω «δεῦρ' ἄγετ' Ἀργεῖν Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ δώομεν Ἀτρεΐδῃσιν ἄγειν. νῦν δ' ὄρκια πιστὰ ψευδάμενοι», ἦγουν 2.475 ἐπιორκήσαντες, «μαχόμεσθα. τῷ», ἦγουν διό, «οὐ νύ τι κέρδιον ἡμῖν», ἢ ἡμῖν, «ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξωμεν ὧδε», ἀντὶ τοῦ ἐὰν μὴ ῥέξωμεν οὕτω. Σύνδεσμος γὰρ ἀντὶ συνδέσμου εἴληπται, ὡς που καὶ προεδήλωται. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἀντήνωρ εἰπὼν ἔζητο (η. 357–364) Ἀλέξανδρος δὲ βαρὺ γὰρ τοῖς ἀδικοῦσιν ὁ ἔλεγχος–οὕτως ἄδικος φαίνεται, ὥστε καὶ τὸν Ἀντήνωρα, εἰ ταῦτα σπουδάζων λέγει, ἐκπεσεῖν φησι τῶν φρενῶν καὶ τὴν μὲν γυναῖκά φησιν οὐκ ἀποδώσειν, κτήματα δὲ δοῦναι κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀντήνωρος, ἵνα δόξη πεισθῆναι αὐτῷ. Ἀναστὰς γὰρ φησιν οὕτω «Ἀντήνωρ, σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις. οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι. εἰ δ' ἐτέον δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις, ἐξ ἄρα δὴ τοι ἔπειτα θεὸς φρένας ὤλεσεν αὐτός. αὐτὰρ ἐγὼ Τρώεσσιν ἀγορεύσω. ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω, κτήματα δ' ὅσσ' ἀγόμεν ἐξ Ἀργεος ἡμέτερον δῶ, πάντ' ἐθέλω δόμεναι, καὶ ἔτι οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι», ὅ ἐστι προσεπιβαλεῖν, ἐπέκεινα δοῦναι. (η. 363) Ἰστέον δὲ ὅτι Ἀργεῖα μὲν καὶ νῦν Ἑλένη ἢ Πελοποννησίαν, ἢ ἐξ Ἀργεος δηλαδή, ὅθεν τὰ ῥηθέντα κτήματα ἦγετο ὁ Ἀλέξανδρος. (η. 357/60) Τὸ δὲ «σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτα» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «θεὸς φρένας ὤλεσεν αὐτός» πᾶς ἐρεῖ ἂν ὁ μὴ ἀρεσκόμενος ἐφ' οἷς λέγει καταδεέστερός τις αὐτοῦ. (η. 362) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τε ἐν τῷ «γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω» τολμᾶ οἰονεῖ λέγειν ὁ ἄδικος, ὅτι καὶ ἐγὼ ὡς γυναικὸς τῆς Ἑλένης ἀντέχομαι, καθὰ καὶ ὁ Μενέλαος, ὁ καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τούτοις ὑπαινίττεται, εἰπὼν πρὸ βραχέων τὸ «ἀνέστη δῖος Ἀλέξανδρος Ἑλένης πόσις ἠὺκόμοιο». (η. 358) Καὶ ὅτι βούλεται ὁ Πάρις καὶ τὸν δίκαιον καὶ συνετὸν Ἀντήνωρα συναιεῖσαι αὐτῷ καὶ συνδιαστρέψαι τὸν τῆς δίκης κανόνα καὶ τοιοῦτόν τι καὶ αὐτὸν συνδικαιο 2.476 λογήσασθαι. διὸ ταῦτα μὲν οὐ φίλα κρίνει, ἐθέλει δὲ ἄλλο τι νοηθῆναι τῷ Ἀντήνωρι ἄμεινον ὡς οἷα ποριμωτάτῳ ῥήτορι. καὶ μὴν οὐδὲν δικαιότερον τοῦ δεῖν τὸ ἀλλότριον ἀναδοῦναι. (η. 357 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ ψέγει τὸν τοῦ Ἀντήνωρος λόγον ὁ φαυλότατος, ἀλλὰ καλὸν μὲν εἶναι νοεῖ διὰ τὸ κοινῆ συμφέρον, ἐθέλει δὲ τὸν Ἀντήνωρα νοῆσαι ἄμεινον ἄλλο νόημα τῆ αὐτοῦ κακία σύμφωνον. (η. 362–4) Ἔτι σημεῖωσαι καὶ ὡς τοῖς οἰκείοις λόγοις περιπετῆς ὁ Πάρις γίνεται. ὁ γὰρ ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐθέλων ἀποδοῦναι γυναῖκα καὶ κτήματα πάντα νῦν φησιν, ὅτι γυναῖκα

μὲν οὐκ ἀποδώσω, κτήματα δὲ πάντα καὶ οἴκοθεν δὲ ἄλλα ἐπιθήσω, ἀντισηκῶν οἶον τῇ Ἑλένῃ τὰ οἴκοθεν κτήματα. Τάχα δὲ καὶ αὐτὸς προσπαίζων ὡς φιλοκτηάνω τῷ βασιλεῖ, ὃς φθάσας Ἑλένην ἐζήτησε καὶ κτήματα πάντα καὶ ποιήν. (η. 366 ς.) Ὅτι δὲ οὐ δίκαια λαλεῖ ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπικρινεῖ μετ' ὀλίγα σεμνῶς αὐτὸς ὁ Πρίαμος, φιλόπαις μὲν ὢν, ἀλλ' ὡς μετ' ὀλίγα κεῖται, καὶ θεόφιν μῆστωρ ἀτάλαντος καὶ εὖ φρονέων καὶ δίκαιος. Τὰ μὲν γὰρ τοῦ Ἀλεξάνδρου ταῦτα μῦθον ἀπλῶς ἐρεῖ μνηυθησόμενον Ἑλλησι, τὸ δὲ παῦσαι τὸν πόλεμον καὶ θάψαι τοὺς νεκροὺς πυκινὸν ἔπος ὀνομάσει, ὡς τοῦ λόγου τοῦ Ἀλεξάνδρου μὴ πυκινοῦ ὄντος. [Πῶς γὰρ ἂν εἴη πυκινὸν τὸ φάναι, ὡς οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις, εἰ καὶ τοῖς ἄλλοις δηλαδὴ φίλα δημηγορεῖς. Τὸ γὰρ «ἐμοί» διαστέλλει τὸν ἕνα Πάριν τοῦ τε βασιλέως Πριάμου καὶ τῶν λοιπῶν ὄλων Ἰλιέων, ὡς εἴπερ αὐτὸς ἦν τὸ πᾶν ἐν τῇ Τροίᾳ.] (η. 351) «Ὅρκια δὲ πιστά» τὰ πιστοποιία. ὅθεν καὶ πιστωθῆναι ὄρκω τὸ πίστιν δοῦναι δι' ὄρκου. (η. 353) Τὸ δὲ «ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε» ἠθέλησάν τινες εἰπεῖν ἀντὶ τοῦ «ὄπου μὴ ποιήσομεν οὕτω». οὐκ εὖ δέ. στέργεται γὰρ μᾶλλον ἢ προρρηθεῖσα ἐξήγησις. (η. 355) Δῖον δὲ τὸν Ἀλέξανδρον ἀνεμεσήτως καλεῖ ὁ ποιητής, μηδ' ἐνταῦθα ἐθελήσας κακολογήσαι τὸν ἄδικον. (η. 359) Τὸ δὲ «ἀπὸ σπουδῆς» ἀντὶ τοῦ σπουδαίως καὶ οὐχ' ὡς ἐπὶ πείρᾳ τινί, ὡς εἰ καὶ εἶπεν, ὅτι ἀπόλωλέ σοι τὸ φρονεῖν, εἰ ταῦτα μὴ παίζων ἀλλὰ σπουδάζων λέγεις. (η. 362) Ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι ὡς τὸ τῆς ἀποφάσεως φιλόσοφον ὄνομα ἐξ Ὀμήρου εἴληπται εἰπόντος «ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω». τὸ γὰρ γυναῖκα οὐκ ἀποδώσω ἀπόφασίς ἐστιν, ὡσπερ κατάφασις 2.477 τὸ ἀποδώσω γυναῖκα. ἀπὸ γοῦν τοῦ Ὀμηρικοῦ ἀπόφημι παρήκται καὶ τὸ ἀποφάσκειν καὶ ἡ ἀπόφασις. Τὸ δὲ «ἀντικρὺ» τὸ φανερώς δηλοῖ καί, ὡς ἂν τις ἐρεῖ, ἐξ ἐναντίας καὶ κατὰ ἀντίκρουσιν. τὸ μέντοι ἄντικρυς τῶν μεθ' Ὀμηρόν ἐστι καὶ ἑτεροῖαν σημασίαν ἔχει. [(η. 363) Κτήματα δὲ οἱ μὲν μεθ' Ὀμηρον ἰδίως ἐπὶ ἀγρῶν καὶ οἴκων φασίν, Ὀμηρος δὲ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς τῶν ὑπαρχόντων, ὡς καὶ ἐνταῦθα φαίνεται, καὶ ἐν τῷ «ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες» καὶ ἐν τῷ «ἐπὶ κτεάτεσσιν ἀνάσσω».] (η. 362 ς.) Ὅρα δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ὅτι ταυτόν ποτε τὸ ἀποδώσειν μετὰ προθέσεως καὶ δοῦναι χωρὶς προθέσεως. (η. 370 ς.) Ὅτι στρατηγικὸν παράγγελμα νύκτερον εἰς ὠφέλειαν στρατοῦ τὸ «νῦν μὲν δόρπον ἔλεσθε κατὰ στρατόν, ὡς τὸ πάρος περ, καὶ φυλακῆς μνήσασθε καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος». Πρίαμος δὲ τοῦτό φησι μετὰ τοὺς λόγους τοῦ Πάριδος. Γίνεται δὲ τὸ «ἐγρήγορθε» ἐκ τοῦ ἐγρηγόρετε προστακτικοῦ κατὰ συγκοπὴν καὶ τροπὴν τοῦ ψιλοῦ εἰς δασύ. (η. 373 ς.) Ὅτι ἀρχέκακον ἐμφαίνων δεῖν εἶναι λέγεσθαι καὶ τὸν Πάριν ὁ ποιητής φησι διὰ τοῦ Πριάμου «εἰπέ μὲν Ἀτρεΐδῃσι μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρεν.» Ὁ γὰρ τοιοῦτον ἐγείρας νεῖκος πάντως ἀρχέκακός ἐστι μᾶλλον ἢ περ αἱ προρρηθεῖσαι νῆες αὐτοῦ. Ἐνταῦθα δὲ ὑπολαλεῖ ὁ γέρον καὶ ὅτι ὁ τὸ νεῖκος ἐγείρας Πάρις καὶ 2.478 εἰσέτι παρατενεῖ αὐτὸ διὰ τῆς δημηγορίας, ἣν ἀφρόνως ἄρτι ἐλάλησεν. (η. 3725) Ὅρα δὲ ἡ τὴν φιλοτεκνίαν τοῦ Πριάμου ἢ τὴν τοῦ μοιριδίου ἀνάγκην, εἰ δυνάμενος ὁ Πρίαμος ἐπικρίναι, ὡς εὖ ὁ Ἀντήνωρ λέγει, καὶ ἐκθεραπεῦσαι τὸ κοινὸν κακόν, ὁ δὲ ἀπαλῶς προσφέρεται τοῖς φαύλοις τοῦ υἱοῦ λόγοις καὶ ἀρκεῖται εἰπών, ὡς ὁ Ἰδαῖος κῆρυξ εἰπάτω τοῖς Ἀτρεΐδαις τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἄδικον λόγον, εἴ πως δῆθεν ἐκεῖνοι ἀρεσθεῖεν αὐτῷ. (η. 373) Ὅρα δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι Ἀτρεΐδαις εἰπών ὁ Πρίαμος ἐπάγει ἐν ἀπλότῃ ἀφελῶς τὸ «Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάω», ὡς εἴπερ οὐκ αὐτόθεν ἐγνωρίζοντο διὰ τοῦ ὀνομασθῆναι Ἀτρεΐδαι. (η. 375–8) Ὅτι δηλοῖ καὶ ἐνταῦθα Ὀμηρος οὐκ ἀδύνατον εἶναι τὸ αὐτὸ νόημα τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς διαφόρους ἐλθεῖν. ἐν μιᾷ γοῦν ἡμέρᾳ πρὸς ἐσπέραν καὶ ὁ Νέστωρ τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ ὁ Πρίαμος δὲ μετ' αὐτὸν τοῖς Τρωσὶ τὰ περὶ ταφῆς νεκρῶν συνεβούλευσαν. Δεινότης δὲ καὶ τοῦτο ποιητικὴ, ἵνα μὴ φθάσωσιν οἱ Ἕλληνες διαπρεσβεύασθαι περὶ τῶν οἰκείων νεκρῶν, ἀλλὰ διαπρεσβευσάμενων τῶν ἐκ Τροίας ὑπακούσωσιν εὐκλεῶς, εἰς ὃ δὴ πρὸς

θελήσεως ἦν αὐτοῖς. (η. 376) Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ ἐπίθετον σύνηθες πολέμου τὸ «δυσηχῆς» ἐν τῷ «αἴ κ' ἐθέλωσι παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος». Ὡπερ ὅμοιον καὶ τὸ πολυηχῆς πολυηχέος. Ἦν δὲ οὐκ ἔξω ἀναλογίας οὐδὲ τὸ δύσηχος δυσήχου κατὰ τὸ εὔηχος, ἵνα ἦν ὡσπερ ἀτερπῆς καὶ ἀτερπος, ἄπερ ἄμφω οἶδεν Ὅμηρος, οὕτω καὶ δυσηχῆς καὶ δύσηχος.] Δῆλον δὲ ὡς ἡ τοιαύτη Τρωϊκὴ πρεσβεία οὐ λύει τὴν μάχην εἰς τὸ πᾶν. (η. 377 ς.) Φησὶ γοῦν ὁ ταύτην ὀρίσας Πρίαμος «ὔστερον αὔτε μαχεσόμεθα, εἰς ὃ κε δαίμων», ἤγουν τύχη ἢ μοῖρα, «ἄμμε», Ἀχαιοὺς δηλαδὴ καὶ Τρῶας, «διακρίνη, δῶη δ' ἐτέροισί γε νίκη», ὃ καὶ πρὸ βραχέων πέφρασαι. Καὶ ὄρα τὸ διακρίνειν. Οἱ μὲν γὰρ πολεμοῦντες κρίνονται Ἄρηϊ, ἤγουν συγχέονται, συγκέκρνανται 2.479 ἀναμειγμένοι, οἱ δὲ παυσάμενοι μάχης διακέκρνται χωρὶς ἀλλήλων γενόμενοι. Τὸ δὲ εἰσόκε πολλαχοῦ κεῖται ἀντὶ τοῦ ἕως οὔ, τουτέστιν εἰς ὃ, χρονικὸν διάστημα. (η. 380) Ὅτι τέλη τὰ στρατιωτικὰ λέγει τάγματα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται. Φησὶ γὰρ «δόρπον ἔπειθ' εἴλοντο κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσιν», [ὅπερ ἐχόμενον τοῦ «δόρπον ἔλεσθε κατὰ στρατόν, ὡς τὸ πάρος περ», ἔχει τι καὶ διασαφητικὸν ἐκείνου. Τὸ γὰρ «ἐν τελέεσσιν» ἐρμηνευτικὸν ἐστὶ τοῦ πάρος καὶ τοῦ κατὰ στρατόν. οὐ γὰρ μονάξ' ἐδόρπου, ἀλλὰ στρατευτικῶς κατὰ ἴλας καὶ τάγματα, ὡς καὶ νῦν δηλαδὴ ποιήσουσιν.] Ὅτι δὲ καὶ τὸ πέρας παντὸς πράγματος τέλος λέγεται καὶ ἡ ὑπεροχικὴ ἀξία ὡς τὸ «τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι», [καὶ τὸ «χρὴ κλύειν τῶν ἐν τέλει»,] καὶ ὡς θεία λέξις ἐστὶ ποτε, καθὰ καὶ ἡ μυστηριώδης τελετή, οὐκ ἄδηλόν ἐστι. [Σοφοκλῆς δὲ καὶ τὰς στρατιωτικὰς παντευχίας ἐν Ἀντιγόνη «πάγχαλκα τέλη» λέγει διὰ τὸ τελεωτέρους ἴσως ποιεῖν τοὺς ἔχοντας αὐτήν, εἰ μὴ τι ἄρα καὶ ἐκεῖ οὕτως ἐκάλεσε τὰ ὀπλιτικὰ τάγματα.] (η. 384) Ὅτι τὸ «μετεφώνεεν ἠπύτα κῆρυξ», ὃ ἐστὶ φωνητικός, τρόπος ἐστὶν ἐτυμολογικός. Κῆρυξ τε γὰρ ἀπὸ τοῦ γαρύειν λέγεται, ὃ ἐστὶ φωνεῖν, καὶ 2.480 ἠπύτης ἀπὸ τοῦ ἠπύειν. καὶ τὸ μετεφώνεε δὲ τούτοις ἐστὶ σύστοιχον. Ἐπὶ λογικῶν δὲ μόνων τὸ ἠπύειν, ὡς καὶ τὸ αὐδᾶν καὶ ἐννέπειν, ὃ ἐστὶ λέγειν, ἐξ οὗ τὸ ἠπύειν καὶ Δωρικῶς ἀπύειν. Ἐκ δὲ τοῦ ἠπύειν καὶ ὁ βριήπυος Ἄρης καὶ ὄρος Θρακικόν, Ἦπυτον, ἔνθα, φασί, Πρωτεὺς ἀναβάς φονευθέντων τῶν παίδων ἤπυε θεοῖς ἀποκαταστῆναι εἰς Αἴγυπτον. Καθὰ δὲ ἰππότης ἰππότα, ἰππηλάτης ἰππηλάτα, οὕτω καὶ ἠπύτης ἠπύτα, πρὸς χρησιμότητα μέτρου δακτυλικοῦ ἐξαλλαχθέντος ἐν τούτοις τοῦ τελευταίου ἀχρήστου τοῖς ἠρωϊζοῦσιν ἀμφιμάκρου εἰς δάκτυλον. (η. 386–8) Ὅτι ἀγγέλου συντετοῦ προοίμιον τό· ἠνώγει ὁ δεῖνα «εἰπεῖν, αἴ κέ περ», ἤγουν εἶπερ, «ὔμμι φίλον καὶ ἠδὺ γένοιτο, μῦθον» τοῦ δεῖνος, τοῦ εἵνεκα τόδε γέγονε. Καὶ ὄρα τὸ «φίλον καὶ ἠδύ», ἴσως μὲν ἀδιάφορα ὄντα κατὰ τὸ «ἀλλ' ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο», τὸ πρὸ ὀλίγων ῥηθέν, ἴσως δὲ καὶ διαφέροντα. πολλὰ γὰρ φίλα μὲν εἰσι κατὰ περιπέτειάν τινα, οὐχ' ἠδέα δέ, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ ἠδύνουσι μὲν, οὐ φιλοῦνται δὲ πάντῃ ἀπλῶς. καὶ αὐτῇ δὲ τῇ μάχῃ καὶ τῷ πολέμῳ διαφορά τις παρὰ πολλοῖς ἐντεθεώρηται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. (η. 388 ς.) Ὅτι παραπρεσβεύειν δοκεῖ ὁ Ἰδαῖος, ἐν οἷς Ἀλεξάνδρου εἰπόντος «κτῆματα ὄσ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ πάντ' ἐθέλω δόμεναι καὶ ἔτ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι», αὐτὸς λέγει, ὅτι κτῆματα πάντα ἐθέλει δώσειν Ἀλέξανδρος, ὅσα ἐνὶ νηυσὶν ἠγάγετο Τροίηνδε. Ἐκεῖνος γὰρ οὐ μόνον ἐξ Ἄργους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Σιδῶνος, ὡς προεῖρηται, τυχὸν δὲ καὶ ἄλλοθεν, ἠγάγετό τινα εἰς τὴν Ἰλιον. (η. 392 ς.) Ἐτι δὲ καὶ ἐν οἷς λέγει ὁ αὐτὸς κῆρυξ, ὅτι Ἐλένην οὐ φησι δώσειν, ἢ μὴν Τρῶές γε κέλονται, ψεύδεται. οὐ γὰρ φαίνονται οἱ Τρῶες κελεύσαντες ἀποδοῦναι τὴν γυναῖκα. Ἔστι δὲ πρὸς μὲν τοῦτο εἰπεῖν, ὅτι τε κατὰ τὸ σιωπώμενον νοητέον, ὡς καὶ οἱ Τρῶες ἠναντιώθησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ὅτι τοῦ ῥήτορος Ἀντήνορος ἀποδοῦναιτὴν Ἐλένην δημηγορήσαντος καὶ μηδενὸς ἀντειπόντος δοκεῖ τὸ πλῆθος τοῖς τοῦ Ἀντήνορος λόγοις συντίθεσθαι, ὡσπερ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τοῦ Διομήδους μόνου δημηγορήσαντος κοινοποιεῖται ὁ λόγος τοῖς Ἑλλησι μηδὲν ὅλως λαλήσασι.

καὶ ὅτι τοῦ βασιλέως Πριάμου ἐν τῇ συμβουλῇ τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου 2.481 ἔπος, ὡς προεῖρηται, οὐ πυκινὸν κρίναντος κοινήν τῶν Τρώων ὁ Ἰδαῖος λέγει τὴν βασιλικὴν κρίσιν. (η. 389 ς.) Περὶ δὲ τῶν κτημάτων ῥητέον ὅτι καὶ ὁ Ἰδαῖος τὰ ἐξ Ἄργους μόνον λέγει κἄν οὐ διωρίσατο. Τὰ γὰρ ἀπὸ Σιδῶνος, καὶ εἴ ποθεν ἄλλοθεν ὁ Πάρις κτήματα ἔσχεν, ἐμπορεύματα ἦν. Ἕλληνες δὲ ἀρπαγῆς αἰτιῶνται τὸν Πάριν καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀπαιτοῦσιν, οὐ μὴν εἴ ποθεν ἐκείνος ἐχρημάτισατο. (η. 390) Ἐπεὶ δὲ καὶ κακοήθης φαίνεται ὁ Ἰδαῖος ἐν οἷς τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς Ἀλεξάνδρου καταφέρεται εἰπὼν ἐνδιαθέτως παρὰ τοῖς πολεμίοις μετὰ τὸ «ἠγάγετο Τροίηνδε» τὸ «ὡς πρὶν ὠφελλ' ἀπολέσθαι», φασὶν οἱ παλαιοὶ μὴ εἰς ἐπήκοον ἐκφωνηθῆναι τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ κήρυκος, εἰ καὶ ἡ ποιητικὴ αὐτὸ Μοῦσα ἐξελάλησεν, ἀλλὰ διὰ λύπην ὑφειμένη καθ' αὐτὸν φωνῇ λαληθῆναι, διὰ μέσου ἀναφωνηθέν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Ἀλέξανδρος μὲν ἔφη ὅτι γυναῖκα οὐκ ἀποδώσω, καθὰ προεγράφη, ὁ δὲ κήρυξ οὐκ ἀορίστως καὶ ἀσαφῶς λέγει, ἀλλ' ἐκφαίνει τὸ παρ' ἐκείνου σκιασθέν, διαδεικνύς τὴν τοῦ Πάριδος ἀδικίαν. (η. 392 ς.) Λέγει γάρ, ὅτι κουριδίην ἄλοχον Μενελάου οὐ φησι δώσειν, μεταλαβὼν τὸ «γυναῖκα» εἰς τὸ κουριδίην ἄλοχον Μενελάου, καὶ τὸ μέσως ἐκεῖ λεχθὲν τρανώσας αὐτὸς διὰ τὸ μισοπόνηρον. (η. 390) Τὸ δὲ «Τροίηνδε» διασαφητικόν ἐστὶ τοῦ «ἠμέτερον δῶ». τῷ Πάριδι γὰρ ταῦτον εἰπεῖν εἰς ἠμέτερον δῶ καὶ Τροίηνδε. (η. 400–2) Ὅτι πάνυ μεγαλόφρων ὁ Διομήδης κἀνταῦθα. ὁ μὲν γὰρ Ἀλέξανδρος διὰ τοῦ Ἰδαίου οὐ δώσειν τὴν Ἑλένην φησὶν, ἀλλὰ μόνον κτήματα, Διομήδης δὲ συμβουλεύει, ὡς «μήτ' ἄρ τις νῦν κτήματ' Ἀλεξάνδροιο δεχέσθω μήθ' Ἑλένην», ὑποτείνων καὶ ἀγαθὴν ἐλπίδα, ὡς ἤδη ἀλίσκεται ἡ Τροία. «Γνωτὸν γάρ», φησί, «καὶ ὅς μάλα νήπιός ἐστιν, ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφήπται», ἤγουν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προεγράφη, τέλειος ἐπῆλθεν ὄλεθρος. (η. 399) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ νῦν κατὰ τὸν ποιητὴν ὁπὲρ ὁ Διομήδης λαλεῖ ὡς πάντων σιγῶντων ἐφ' ἱκανόν. οὐ γὰρ ἐν βουλῇ τοὺς νεωτέρους δεῖ προπετεῦεσθαι, ὃ καὶ Δημοσθένης πού προοιμιαζόμενος παραδίδωσι. Τῶν δὲ Ἑλλήνων τὸ μὲν πλῆθος σιγᾶ, ὅτι τῶν βασιλέων ἦν τὸ ἀποκρίνασθαι, οἱ δὲ γε βασιλεῖς σιωπῶσιν, οὐ μόνον φειδοῖ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐπὶ καλῷ τῷ ἑαυτῶν Ἀτρεΐδαι παραβάλλειν 2.482 κινδύνοις τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ διότι θαρροῦσιν, ὡς αἰσχυρόμενοι οἱ ἀριστεῖς οὐδὲν ἐροῦσιν ἄνανδρον. (η. 406 ς.) Σημεῖωσαι δὲ καὶ νῦν ὅτι δήμου μὲν ἦν τὸ εἰπεῖν, βασιλέως δὲ τὸ ἐπιψηφίσασθαι, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «Ἰδαῖε», ἀκούεις μῦθον Ἀχαιῶν, «ὡς τοι ὑποκρίνονται, ἐμοὶ δ' ἐπιανδάνει οὕτως». Εἰ δὲ ὁ μὲν λαὸς εἶπη, οὐκ Ἀτρεΐδῃ δὲ Ἀγαμέμνονι ἀνδάνει θυμῷ, ἄκυρα γίνεται τὰ τῆς βουλῆς, ὡς ἐπὶ τῆς τοῦ Χρύσου πρεσβείας γέγονεν. (η. 407) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ οἶδεν Ὅμηρος τὴν λέξιν τοῦ ἀποκρίνασθαι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις φανεῖται, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τῷ ὑποκρίνασθαι κέχρηται. Φασὶ δὲ καὶ τὸν παρὰ τοῖς Δραματικοῖς ὑποκριτὴν οὕτω λέγεσθαι διὰ τὸ πρὸς τὸν χορὸν ἀποκρίνεσθαι. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ, Ἴωνικὴ οὕσα. [Γίνονται δὲ καὶ ἄμφω αὗται αἱ λέξεις ἐκ τοῦ κρίνειν, ὃ ἐστὶ διαχωρίζειν. Ἐαυτὸν γὰρ ἀποκρίνων ἢ ὑποκρίνων, ὃ ἐστὶ τῶν ἄλλων ἀποχωρίζων καὶ ὁ κατὰ τὸν Ὅμηρον ὑποκρινόμενος, κατὰ δὲ τοὺς ὕστερον ἀποκρινόμενος, ἔτι δὲ καὶ ὁ κατὰ τοὺς μεθ' Ὅμηρον ὑποκρινόμενος καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενος ὑποκριτής, λαλοῦσιν ἄπερ λαλοῦσιν. Ἔστι δὲ ὑποκρινόμενος καὶ ὑποκριτής παρὰ τοῖς ὕστερογενέσι ῥήτορσι ὁ μὴ ἐκ ψυχῆς λέγων ἢ πράττων, μηδὲ ἄπερ φρονεῖ, ὅποιοι πρῶτως καὶ μάλιστα οἱ τῆς θυμέλης, οἱ σκηنيκοί.] (η. 401) Τοῦ δὲ «γνωστόν», ὃ παρὰ τοῖς ὕστερον ἔγνωσται, περὶ οὗ καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, ἀναλογώτερον τὸ γνωτόν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀλλόγνωτον. ὡς γὰρ χρυσῶσω χρυσωτόν, ἀλυσειδώσω ἀλυσειδωτόν, καὶ τὰ ὅμοια, οὕτω καὶ γνώσω γνωτόν. (η. 403 ς.) Ὅτι ἀγαθοῦ ῥήτορος ἔπαινος τὸ «ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἴες Ἀχαιῶν μῦθον ἀγασάμενοι» τοῦ δεΐνος, ὡς ἐνταῦθα τὸν Διομήδους οἱ Ἕλληνες. Ὡς δὲ τὸ ἰάχειν 2.483 πρῶτότυπὸν ἐστὶ τοῦ Ἰακχος, προδεδήλωται. (η.

408) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἡ ἄ-μ-φ-ι δοτικῇ σύγκειται ἐν τῷ «ἀμφὶ δὲ νεκροῖσι κατακειμένον οὐ τι μεγαίρω», ἤγγουν οὐ φθονῶ, ὃ ἔστι μέμφομαι καίειν τοὺς νεκρούς. (ἡ. 409 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «οὐ γὰρ τις φειδῶ νεκύων κατατεθνειώτων γίνεται, ἐπεὶ κε θάνωσι πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα» περισσόν ἔστι καὶ τὸ «κατατεθνειώτων» καὶ τὸ ἐπειδὴν θάνωσιν. Ἀρκεῖ γὰρ καὶ μόνον τὸ νεκύων. Καὶ ἔστι καὶ τοῦτο προσθήκη ἄκυρος. Κατὰ γὰρ τοὺς παλαιούς ἐνια ὁ ποιητῆς ἀκύρως προστίθησιν, ὡς τὸ «τῆλε» ἐν τῷ «τῆλ' ἐξ Ἄσκανίης». οὐ γὰρ οὕτω φασὶ μακρὰν Τροίας ἢ Ἄσκανία. Ὅμοιον καὶ τὸ «εἶλετο ἢ Πηνελόπη κληῖδα χειρὶ παχεῖη». τί γὰρ ἔδει, φασί, παχεῖαν χεῖρα γυναικὸς εἰπεῖν. Τοιοῦτον καὶ τὸ «Ἄρναϊος ὄνομα ἔσκε, τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ». ἤρκει γὰρ, φασί, τὸ «Ἄρναϊος ὄνομα ἔσκε». Τοῦ αὐτοῦ τύπου καὶ τὸ «οὐδὲν γλύκιον ἦς γαίης οὐδὲ πατρίδος». Ἦρκει γὰρ καὶ τὸ «ἦς γαίης» τὴν πατρίδα δηλῶσαι, νοούμενον ἀντὶ τῆς οἰκείας γῆς, ἐπεὶ καὶ ἡ οἰκεία κατὰ μόνας τὴν πατρίδα σημαίνει, οὐ μὴν καὶ ἡ ἰδίᾳ. οὐ γὰρ οἶδε τοῦτο ἢ κοινὴ χρήσις. Καὶ Εὐριπίδης δὲ ἀκύρως προσέθετο εἰπὼν τὸ «σῶμα δ' ἐν γυναιξὶ θηλείαις πρέπον». ἤρκει γὰρ τὸ γυναιξίν, εἰ μὴ ἐναγώνιος ἦν καὶ ἄσκεπτος ὁ τοῦτο εἰπὼν. Παρέξεσται δὲ ἐκ τοῦ «θηλύτεραι δὲ γυναικες». Καὶ 2.484 ἐν τῇ γ' δὲ ῥαψωδίᾳ ἐν τῷ «ποντοπόροις ναυσὶ πόντον ἐπιπλῶσας» ἢ τὸ «ποντοπόροις ναυσὶ» παρελκόντως τέθειται ἢ τὸ «πόντος», οὐκ ἀκριβοῦντος τοῦ Ἑκτορος ἐκεῖ τὴν φράσιν διὰ τὸν κατὰ τοῦ Πάριδος θυμόν. Καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ δὲ ἐν τῷ «τυμβεῦσαι τάφω» οὐκ ἀναγκαίως κεῖται τὸ τάφω. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι σοφιστικώτερόν τις ἐπιβαλὼν τῷ «νεκύων κατατεθνειώτων» εἶπη ἂν μὴ παρέλκειν τὸ «κατατεθνειώτων», ἀλλ' ὡς πρὸς διαστολὴν εἰρησθαι νεκύων ζώντων. Εἶεν δ' ἂν τοιοῦτοι οἱ ἐν τληπαθείαις βιοῦντες, ὁποῖοι καὶ οἱ κατὰ Τροίαν τὸν δεκαετῆ παρατείναντες πόλεμον, οἱ δὲ ζῶντες μὲν λογίζονται ἂν εἰς νέκυας διὰ τὸ μὴ καλῶς ζῆν, μὴ ζῶντες δὲ καλοῖντο ἂν νέκυες τεθνεῶτες. τοῦτο δὲ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐν κακοπαθείᾳ τὸν βίον διάγοντας παρελκυσθήσεται. [Ἦν μέρος καὶ οἱ ἐν παρέσει καὶ τυφλότητι καὶ σκοτώδει καθείρξει. Συντελεῖ δ' ἐνταῦθα καὶ Στρατονίκου τὸ «ἔνθα καὶ οἱ νεκροὶ περιπατοῦσι», ῥηθὲν ὑπ' ἐκείνου ἐπὶ καχεκτούντων ἀνδρῶν καὶ διὰ τοῦτο ἀχρείων τὰ ἐς ὄψιν ὅτι μάλα, ὡς καὶ νεκροῖς εἰκέναι καὶ πῶς ψεύδεσθαι τὴν ζωὴν.] Καθ' ὁμοίαν δὲ τινα ἐπιβολὴν καὶ τὸ «τυμβεῦσαι τάφω» οὐκ ἔχοι ἂν παρολκὴν, ἀλλὰ διαστολὴν πρὸς ἕτεροῖα τυμβεύματα. καὶ θαλάσση γὰρ τυμβεύεσθαι τις λέγεται βυθισθεὶς ἐκεῖ, καὶ εἰς θηρίων δὲ γαστέρας, εἰ καταφάγωσιν αὐτόν. [Οὕτω δὲ καὶ γῦπες τυμβεύουσι κατὰ γαστέρων ὅσα καὶ τινῶν τάφων τοὺς ὑπ' αὐτῶν 2.485 διασπωμένους καὶ οὕτω κατασπωμένους. Διὸ καὶ τάφους ἐμψύχους ἐτόλμησάν τινες εἰπεῖν αὐτούς. Εἰ δὲ καὶ οἱ ἄρπαγες τυμβεύειν πειρῶνται τροπικώτερον τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλ' αὐτοὶ τυμβεύοιντο κυριολεκτικῶς, ὡς οὐκ ἂν ἐθέλοιεν.] (ἡ. 410) Τὸ δὲ μειλίσσειν ἀστείως εἴρηται. ὡς γὰρ παίδων μελίγματα τὰ ἐκείνων θελήματα, οὕτω νεκροῦ μείλιγμα μὲν ἢ [ὠκεῖα] ταφή μειλισσομένου διὰ πυρὸς, μήνιμα δὲ τὸ μὴ [ταχὺ] θάπτεσθαι. Διὸ καὶ ὁ Πάτροκλός που ὄνειδίζει τῷ Ἀχιλλεῖ, ὅτι μὴ θάπτεται τάχιον. Ὡς δὲ καὶ λοιπὰ τινα μελίγματα νεκρῶν μηνιώντων ἦσαν, αἱ τῶν παλαιῶν ἱστορίαι δηλοῦσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν πυρὸς μειλισσέμεν ἔλλειψιν ἔχει τῆς ἄ-φ-ι-α προθέσεως, ἵνα δηλοῖ τὸ διὰ πυρὸς μείλιγμα. ἢ δὲ ἀπαθῆς σύνταξις κατὰ δοτικὴν γίνεται, ὡς δηλοῖ παρ' Ἡροδότῳ τὸ «τραπέζη μειλίζαντας». (ἡ. 411) Ὅτι τὸ «ὄρκια δὲ Ζεὺς ἴστω» ἀπορίαν ἔχει. οὐ γὰρ εὔρηται οὔτε ὁ βασιλεὺς ἐνταῦθα οὔτε πρὸ αὐτοῦ ὁ Πρίαμος ἐπὶ τοῖς συντεθειμένοις ὁμωμοκότες. Ὑπονοητέον οὖν σιωπηλῶς, ὡς καὶ ὄρκοι ἐξεφωνήθησαν μὲν, οὐκ ἐγράφησαν δὲ τῷ ποιητῇ διὰ τὸ πασίδηλον. (ἡ. 412) Ὅτι ὡσπερ ἐν τῇ α' ῥαψωδίᾳ τὸ σκῆπτρον τῷ Ἀχιλλεῖ μέγας ὄρκος ἦν, οὕτω καὶ νῦν τὸ «σκῆπτρον ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσι» διογενῆς Ἀγαμέμνων, ἐφ' οἷς τῷ Ἰδαίῳ εἶπεν, ὡς ἱερὸν καὶ βασιλείας σύμβολον ἐκ Διός, καὶ ἐλογίσθη τοῦτο εἰς ὄρκον. Καὶ οἱ κήρυκες δὲ καταλλάσσοντες

τοὺς μονομάχους πρὸ βραχέων τὰ σκῆπτρα ἐν μέσῳ ἐκείνων ἔσχον, οἱ δὲ ἐπαύσαντο 2.486 σύμβολα θεῖα ἰδόντες μεσολαβήσαντα. Εἰ δὲ Ἀχιλλεὺς μὲν ἀλλαχοῦ πρὸς τῇ γῆ τὸ σκῆπτρον ἔβαλεν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνέσχεν αὐτὸ ἄρτι, ἀναθετόν ἐκεῖνο μὲν θυμῷ, τοῦτο δὲ λογισμῷ ἔμφρονι. Ὡσπερ δὲ σκῆπτρον ὁ βασιλεὺς ἀνέσχεν ἐνταῦθα, οὕτω τις ἐτέρωθι ἀνέσχε χεῖρα καὶ εὐχὴν ἕτερος καὶ δόρυ ἄλλος. [Ὁρα δὲ ἐν τῷ «ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσιν», ὅτι δυνάμενος κατὰ κάλλος εἰπεῖν «ἀνέσχεθε θεοῖς», αὐτὸ μὲν διέκοψεν ὡς οὐκ εὐφρων, ἠρκέσθη δὲ καλλωπίσαι διὰ παρισώσεως.] (ἡ. 414) Ὅτι ταύτῳ ἐστὶν εἰπεῖν Δάρδανοι καὶ Δαρδανίωνες. διὸ πρὸ ὀλίγου εἰπὼν «Τρῶες καὶ Δάρδανοι», ἐνταῦθα «Τρῶες» φησὶ «καὶ Δαρδανίωνες», ἡγουν Δαρδανίδαί, Δαρδάνου ἀπόγονοι. Καὶ ἔστι τοῦτο καιριώτερον, ὡς καθαρῶς πατρωνυμικόν, καθὰ καὶ τὸ Δαρδάνιοι, ὃ προεδήλωται. Πατρωνυμεῖται γὰρ καὶ ὁ Δαρδάνιος κατὰ τὸ Τελαμώνιος. Οἱ μέντοι Δάρδανοι ἢ ὁμωνυμίαν ἔχουσι πρὸς τὸν Δάρδανον, ἢ ἐκ τοῦ Δαρδάνιοι συνεκόπησαν. (ἡ. 414–7) Ὅτι τὸ ὅτε «ὀππὸτ' ἄν» ἐνταῦθα Ὅμηρος λέγει εἰπὼν «οἱ δὲ ἐκάθητο πάντες ὁμηγερέες, ποτιδέγμενοι ὀππὸτ' ἄν», ἡγουν ὅτε, καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον Ἀττικοὺς εἰπεῖν πηνίκα, «ἔλθοι ὁ Ἰδαῖος, ὁ δ' ἄρ' ἦλθε καὶ ἀγγελίην ἀπέειπε στὰς ἐν μέσσοισιν». ἃ δὴ ἀρμόττει εἰς ὑπουργίαν ἀγγέλων πολλαχοῦ. (ἡ. 416 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν ὁ ποιητὴς παράγει τοὺς ἀγγέλους ἀνελλιπῶς αὐτὰ δὴ τὰ παραγγελθέντα προφέροντας, ἐνταῦθα δὲ κατὰ σχῆμα συντομίας ἐπὶ τοῦ Ἰδαίου ἀρκεῖται τοῦτο καὶ μόνον εἰπὼν· ὁ δ' ἦλθεν εἰς Ἴλιον καὶ ἀγγελίην, τὴν ἐκ τῶν Ἀχαιῶν, ἀπέειπεν, ἡγουν ἀπλῶς εἶπεν, ὡς περιττεούσης τῆς προθέσεως, καθὰ καὶ ἐν τῷ «κεῖται ἀπομηνίσας», ἢ μάλιστα Ὅμηρι 2.487 κώτερον τὴν ἀπόφασιν ἢ λέξις δηλοῖ τὴν, ὅτι οὔτε τὰ κτήματα οὔτε τὴν Ἑλένην οἱ Ἀχαιοὶ δέχονται. Καὶ σημείωσαι ὅτι τῆς Ἑλληνικῆς ὁμιλίας συγκειμένης ἕκ τε τοῦ εἰπεῖν καὶ τοῦ ἀπειπεῖν–εἰπεῖν μὲν γὰρ ἦν τὸ συγκαταθέσθαι ταφῆναι τοὺς νεκρούς, ἀπειπεῖν δὲ τὸ μηδὲν τι ἐκ τῶν Τρώων δέξασθαι–, ἀπειπεῖν ἀγγελίαν ἐνταῦθα εἶπεν ἀπὸ μέρους τοῦ καιριώτερου. Τί δὲ ἐστὶ τὸ κυρίως ἀπειπεῖν, ἐδηλώθη σαφῶς καὶ ἐν τῷ «ὑπόσχεο καὶ κατάνευσον ἢ ἀπόειπε». [Ὅτι δὲ ἀπειπεῖν λέγεται καὶ τὸ σιγῆσαι, εἴτ' οὖν ἀπαγορευσαὶ διὰ τινὰ βαρύτητα, δηλοῖ καὶ τὸ «ἀπεῖπον ἄλγει», καὶ τὸ «ἔστε κ' ἀπείπης», ἡγουν ἕως ἂν ἀπαγορεύσης ὡς ἠττημένος.] (ἡ. 417 ς.) Ὅτι ὀπλίζεσθαι καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀπλῶς εὐτρεπίζεσθαι. Φησὶ γὰρ «τοὶ δ' ὀπλίζοντο», ἡγουν οἱ Τρῶες, «ἀμφοτέρων νέκυάς τε ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην», ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ ὀρεινὸν δάσος. Τοῦτο δὲ καὶ κατωτέρω εὐθύς ἐπὶ Ἀργείων λέγει ταυτόλογῶν, ὡς ἔθος αὐτῷ, καὶ μὴ ἐθέλων ποικιλίαν φράσεως ἐν οὐ δέοντι περιεργάζεσθαι. Τὸ δὲ «ἀμφοτέρων» ἐπίρρημά ἐστι κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἀμφοτέρων βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής». (ἡ. 417 ς.) Δῆλον δὲ, ὡς καινόσχημόν ἐστὶ τὸ «ὀπλίζοντο νέκυάς τε ἄγειν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην». Ἦν γὰρ κοινότερον τὸ «οἱ μὲν ὀπλίζοντο εἰς νεκῶν ἀγωγήν, ἕτεροι δὲ εἰς ὕλην», ἢ καὶ ἄλλως «νέκυάς τε ἄγειν καὶ ξύλα». Ὅμηρος δὲ ὁμοιοσχημόνως ἔφρασεν ὡς οὐκ ἂν τις ἕτερος (ἡ. 420) Τὸ δὲ νέκυας ἄγειν τὸ νεκραγωγεῖν παρήγαγεν. [Οὕτω δὲ καὶ τὸ δάκρυα χέοντες, ὃ μετ' ὀλίγα κεῖται εἰς πιθανὴν ἔνδειξιν πλήθους δακρῶν, συντίθησι τὸ δακρυχέειν.] Τὸ δὲ ἄγειν ἰσοδυναμεῖ καὶ νῦν τῷ φέρειν. 2.488 Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ νῦν πάνυ βραχυλογήσας ποιητὴς τὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Τρωϊκοῦ πολυανδρίου σκευωρίαν, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα εὐθύς φανεῖται, προῖων ἐν τοῖς κατὰ τὸν Πάτροκλον πλατυνεῖ τὴν τοιαύτην ἔννοιαν, οὕτω κρίνας αὐτὸς καὶ τοῦτο δέον εἶναι, καθὰ καὶ ἐχρῆν. οὐ γὰρ ἔδει νῦν ἐν τοσοῦτοις ἀγῶσιν ἀβρύνειν τὸν λόγον τοιαύτη διασκευῇ. (ἡ. 421 ς.) Ὅτι τὸ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον περιφράζων φησὶν «ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας ἐξ ἀκαλαρρείταιο βαθυρροῦ Ὠκεανοῦ οὐρανὸν εἰσανιών». Τίς δὲ ὁ Ὠκεανός, καὶ διὰ τί ἀκαλαρρείτης λέγεται, εἴρηται ἀλλαχοῦ. Νῦν δὲ ἐν ὀλιγίστῳ ρητέον τὸ τοῦ Γεωγράφου εἰπόντος, ὅτι τὸ ἀκαλαρρείτης ἔμφασιν ἔχει τῆς τοῦ Ὠκεανοῦ

πλημυρίδος, έχουσης τὴν ἐπίβασιν πραεῖαν καὶ οὐ τελείως ῥοώδη, ὥστε ὁ σοφὸς οὗτος τὸ «ἀκαλαρρεΐτης», ὃ δηλοῖ τὸν ἠσύχως ῥέοντα, οὐχ' ὡς ἐπὶ ποταμοῦ τοῦ Ὀκεανοῦ λαμβάνει, ἀλλ' ὡς ἐπὶ θαλάσσης ἐκείνης τῆς ἔξω ἀμπωτιζομένης ἡρέμα καὶ οὐ καταρακτικῶς ἐν τῷ πλημύρειν ἐπιβαινούσης εἰς γῆν. (ἡ. 424–8) Ὅτι «χαλεπῶς μὲν», φησὶν, «ἦν διαγνῶναι ἄνδρα ἕκαστον», τῶν τεθνεώτων δηλαδή, «ἀλλ' ὕδατι νίζοντες ἄπο βρότον αἱματόεντα», ὃ ἐστὶν ἀποκαθαίροντες τὸν ἐκ τοῦ αἵματος μολυσμὸν καὶ οὕτως ἐπιγινώσκοντες οἱ αὐτοὺς ἀναλεγόμενοι, «δάκρυα θερμὰ χέοντες ἀμαξάων ἐπάειραν. οὐδ' εἶα κλαίειν Πρίαμος μέγας, οἱ δὲ σιωπῆ νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον», ἤγουν ἐπεσώρευον εἰς πυρκαϊάν, «ἀχνύμενοι κῆρ». καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ Τρώων. (ἡ. 430–2) Εἶτα κατὰ μέθοδον συντομίας ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων ταύτολογῶν, ὡς εἶωθε, λέγει ὡσαύτως ἐτέρωθεν καὶ αὐτοὺς ποιεῖν. (ἡ. 424) Τὸ δὲ «ἐνθα διαγνῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον» λεχθήσεται ποτε ἀπλῶς καὶ ἐπὶ συγχύσεως πλήθους. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὅτι οὕτω διασκευῶν παραδόξων ἐφευρετικὸς ὁ ποιητής, ὥστε ἦνυσεν ἰδοῦ εὐμεθόδως ἀόπλους εἰς τὸ πεδῖον συναγαγεῖν καὶ ἀναμίξει Τρώας τε καὶ Ἑλληνας ἐν τῇ τῶν νεκρῶν συλλογῇ, πρὸς ἀλλήλους μὲν οὐδὲν φθεγγομένους, ἐπὶ δὲ τοῖς τεθνεῶσι παθαινομένους. (ἡ. 427) Καὶ ὅτι βαρβαρικὸν μὲν τὸ ἀκρατῶς κλαίειν, ὃ καὶ ποιοῦντες ἢ καὶ ποιεῖν ἐθέλοντες οἱ Τρώες κωλύονται ὑπὸ τοῦ Πριάμου, ἵνα τε μὴ δόξωσι μαλακοὶ εἶναι διὰ 2.489 τὸν κλαυθμὸν καὶ μηδὲ ἀμελῶσι τοῦ ἔργου κατακλῶμενοι, ὃ δὴ καὶ ἡ τοῦ κλαίειν λέξις βούλεται. (ἡ. 430 ς.) Οἱ μέντοι Ἑλληνες μόνον ἀχνύμενοι κῆρ ἐπισωρεύουσι τῇ πυρκαϊᾷ τοὺς νεκρούς. διὸ οὐδ' ἂν κωλύοιντο ὑπ' οὐδενός. Ὡς γὰρ ὑφεῖται τῷ γέλῳ τὸ μειδίαμα, οὕτω καὶ τῷ κλαυθμῷ τὸ ἄχνυσθαι. (ἡ. 423–8) Περιπαθὲς δὲ τὸ δρᾶμα καὶ μᾶλλον ἤπερ τὸ ἐπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα. Ἐπ' ἐκείνου μὲν γάρ, ὡς φασιν αἱ ἱστορίαι, ἦν ἰδεῖν ποτε πεδῖον πλήρες ἀνδρῶν κεκυφόντων εἰς γῆν καὶ λίθους ἀναστρεφόντων, οἷα τοῦ φρονεῖν ἐκστάντων διὰ τι φάρμακον, ὅπερ ἀγνοία προσηνέγκαντο. Ἐνταῦθα δὲ τὸ Τρωϊκὸν πεδῖον ἀνδρῶν γέμει ἐπικυπτόντων νεκροῖς, φρονούντων μὲν φύσει, ἐξεστηκότων δὲ ὡσπερ τῷ πάθει καὶ φωνούντων ἀλλήλοις οὐδέν. (ἡ. 428) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι συντέμνει, ὡς καὶ προσημειώθη, τὴν τῆς ταφῆς διασκευὴν ἐνταῦθα ὁ ποιητής, ὡσπερ καὶ τὴν τοῦ τείχους μετὰ βραχέα κατασκευὴν, οὐκ ἐθέλων τοῖς μὴ ἀναγκαίοις ἀκαίρως ἐμφιλοχωρεῖν. ἐνὶ γοῦν στίχῳ τῷ αὐτῷ ἐπὶ τε Τρώων καὶ Ἑλλήνων τὰ τῆς πυρκαϊᾶς ἀφοσιοῦται, οἱ τοὺς νεκρούς, φησὶν, εἰς πυρκαϊάν ἐπενήνεον ἀχνύμενοι κῆρ. Τὴν δὲ πολλὴν ἐπιτάφιον διατριβὴν τῷ τοῦ Πατρόκλου τηρήσει τάφῳ χαριζόμενος κἀνταῦθα τῷ φίλῳ Ἀχιλλεῖ, ἵνα καὶ ἀγνοηθέντες ἐκεῖνον καθίσῃ τοῖς Ἑλλησιν. (ἡ. 427) Ἐνδημῆ δὲ αὐτὸς ὁ Πρίαμος ἐνταῦθα τῷ ἔργῳ διὰ τε τὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀναφώνησιν φαμένου «ὄρκια δὲ Ζεὺς ἴστω», καὶ διὰ τὸ ἀναγκαῖον ἄλλως τοῦ πράγματος, ὅπερ ἐπὶ τῶν φθασάντων ὄρκων οὐκ ἐποίησεν, ὃ μὴ κατὰ τὸν Σαλαμίνιον Αἴαντα μέγας, ἀλλὰ καθ' ἐτέρους πολλοὺς τρόπους, οἷα μὴ ἀνασχόμενος τότε παραμεῖναι τῇ μονομαχίᾳ τοῦ υἱοῦ. (ἡ. 428) Τὸ δὲ «ἐπενήνεον» ἀπὸ διπλασιασμοῦ γίνεται, ὡς καὶ τὸ ἀνεκῆκιε, καθὰ καὶ προεδήλωται. Ἔστι γὰρ νῶ, τὸ σωρεύω, καὶ ἀναδιπλασιασμῷ νανῶ καὶ τροπῇ νηνῶ, ἐξ οὗ τὸ ἐπενήνεον. Ἡ δὲ λέξις καὶ παρὰ Ἡροδότῳ ἐν τῷ «συννεέεται φρυγάνων φάκελλοι». κεῖται δὲ καὶ 2.490 ἐπὶ ἄρτων σωρείας ἐν Ὀδυσσεΐᾳ. (ἡ. 433) Ὅτι «ἀμφιλύκη νύξ» τὸ παρ' ἡμῖν ἰδιωτικώτερον λεγόμενον λυκόφως, ὅπερ οὔτε ἡμέρα ἤδη ἐστίν, ἀλλ' οὐδὲ νύξ ἐστὶν ἀπλῶς, νύξ δὲ ἀμφιλύκη. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἀμφιλύκην νύκτα καλεῖ ὁ ποιητής τὴν ἤδη πρὸς τῇ ἡμέρᾳ οὔσαν καὶ προηγούμενην τῆς ἡοῦς, ἥτοι τοῦ ὄρθρου. (ἡ. 433 ς.) Διὸ καὶ φησιν «ἦμος δ' οὔτ' ἄρ πω ἠώς, ἔτι δ' ἀμφιλύκη νύξ, τῆμος δ' ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαός». Καὶ ἄλλως δὲ καθ' Ὀμηρον, ἀμφιλύκη νύξ, καθ' ἣν ἥλιος νέον προσβάλλει τῇ γῆ οὔπω διαλύσας τὴν νύκτα, οὐ μὴν ἤδη προσβέβληκεν ὡς καὶ ἠῶ ποιῆσαι. Ἐτυμολογεῖται δὲ ἡ παρὰ τὴν

λύγην, ὃ ἐστὶ τὴν σκοτίαν. –Λυγαῖον γάρ, ὃ ἐστὶ σκοτῶδες, τὸ τηνικαῦτα φῶς–ἢ παρὰ τὸ λυκὴν εἰκέναι, τουτέστι λύκου δορᾶ. τεφρώδης γάρ ἡ λυκὴ καὶ οὐκ ἄκρατον ἴσχει τὸ μέλαν. [Εἰς τοῦτο δὲ συντελεῖ τι καὶ ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἰδιωτικῶς λεγομένη λυκόχρους βαφή. κατ' ἐκείνην γάρ πως διάκειται καὶ ἡ ἀμφιλύκη νύξ. εἷη δ' ἂν αὕτη καὶ λυκόφως. Λέξις δὲ καὶ αὕτη γνωστὴ τοῖς παλαιοῖς, οἱ καὶ ἔγραψαν ὅτι λυκόφως ὁ πρὸ τῆς ἀνατολῆς χρόνος, εἰ καὶ ἡ χυδαία λογιότης γλυκόφως αὐτὸ λαλεῖ.] Ἰστέον δὲ ὅτι πρῶτα μὲν νύξ, εἶτα ἀμφιλύκη, νύξ μὲν ἔτι οὕσα, πέρας δὲ ὅμως νυκτός, μεθ' ἣν ἡ κροκόπεπλος καὶ ἡ ῥοδοδάκτυλος, μετὰ δὲ ταύτας ἡ ἀπροσδιορίστως λεγομένη ἡμέρα. (ἡ. 434–6) Ἰστέον δὲ ὅτι σῶφρον κάλλος ὁ ποιητῆς ἐνταῦθα τῷ λόγῳ μετρίως τεχνώμενος τὸν μὲν ἀμφὶ τὴν πυρὰν λαὸν κριτὸν ἔφη, ὃ ἐστὶν ἐπίλεκτον, τὸν δὲ τύμβον, ἧτοι τὸ Ἑλληνικὸν πολυάνδριον, ἄκριτον, ὡς καὶ προερέθη, ὃ ἐστὶν ἀδιαχώριστον διὰ τὴν κοινότητα. Ἔχει δὲ τι πάντως γλυκέος ἤχου τὸ 2.491 κριτὸν καὶ ἄκριτον κατὰ τὸ αὐτοῖς ἐμφαινόμενον ἀντιθετικόν. εἰσὶ δὲ τῶν πρὸς τι. Καὶ ὁ μὲν κριτὸς λαὸς δηλοῖ οὐ τὸν ἐν συνθέσει ἔκκριτον ἢ πρόκριτον κατὰ τι ἐξαίρετον ἀρετῆς ἢ τὸν λογάδα χαρακτηρίζει, ἀλλὰ τὸν ἀπλῶς χωριστὸν εἰς τι ἔργον. Ἄκριτος δὲ τύμβος ἀνάπαλιν ὁ κοινὸς καὶ ἀχώριστος καὶ μὴ ἰδιάζων ἐν τοῖς καθέκαστον ἀλλ' ἀδιευκρίνητος. καὶ δῆλον ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης λέξεως ὁ ἀκριτόμυθος σύγκειται, ὁ συμπεφυρμένος δηλαδὴ καὶ μὴ εὐκρινῶς ἔχων ἐν τῇ τῶν νοημάτων τάξει. (ἡ. 436–441) Ὅτι τὴν τειχοποιΐαν, ἣν ὁ Νέστωρ γενέσθαι ὑπέθετο, οὕτω νῦν φράζει ἀδιασκεύως καὶ ἐπιτροχάδην ὁ ποιητῆς διὰ τὸ μὴ ἀναγκαῖον τῆς πολυλογίας «τεῖχος ἔδειμαν πύργους θ' ὑψηλοῦς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν», ὡς καὶ προεγράφη, «ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας, ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ' αὐτῷ», ἧγουν τῷ τείχει, «τάφρον ὠρυξαν εὐρεῖαν μεγάλην», ὡς καὶ ἐχρῆν, «ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν». Καὶ ἔστι τοῦτο σκάρηρον τειχισμοῦ πεποιημένου εἰς ἀσφάλειαν τῶν ἐντός, οὐ μὴν ἀληθῆς κατὰ ἱστορίαν τειχισμός, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα δηλωθήσεται. (ἡ. 436) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «τεῖχος ἔδειμαν πύργους θ' ὑψηλοῦς» ἐντελής ἡ φράσις, πρὸ δὲ τούτων ἐν τῷ «δείμομεν πύργους ὑψηλοῦς» ἐνέλειπε πρὸς ἐντέλειαν ἐννοίας τὸ τεῖχος, νοούμενον καὶ αὐτὸ ἐκ μέρους, τῶν πύργων δηλαδὴ. (ἡ. 438) Ἐν δὲ τῷ «πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας», γράφουσι τινες «πύλας ἐνεποίεον ἐπ' ἀραρυίας», ὡς ἐπτὰ πυλῶν οὐσῶν ἐκεῖσε, ἰππηλάτων δηλαδὴ κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπόντα «ὄφρα δι' αὐτῶν ἰππηλασίη ὁδὸς εἴη». Ἀρίσταρχος μέντοι, ὡς καὶ προεδηλώθη, ἐναντιούμενος καὶ δοκῶν παραδοξολογεῖν ἐπαγωνίζεται 2.492 δεῖξαι πυλίδας μὲν πολλὰς εἶναι πρὸς διαφόρους χρεῖας, ἰππήλατον δὲ μίαν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τοῦ ναυστάθμου περὶ τὸ προρρηθὲν Ῥοίτειον ἀκρωτήριον. Τέως μέντοι ἐν τῇ προτέρᾳ γραφῇ περιττὴ κεῖται πρόθεσις δι' ἐντέλειαν μέτρου, ἢ τοῦ «ἐν δ' αὐτοῖσιν» ἢ τοῦ «ἐνεποίεον». πάντως γὰρ ἀσφαλὲς εἶπεῖν «ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ἐποίεον» ἢ «αὐτοῖσι πύλας ἐνεποίεον». Τὸ δὲ ἐποίεον κοινότερον ἀντὶ τοῦ ἔτευχον εἴρηται. (ἡ. 441) Ἡ προσθήκη δὲ τοῦ «εὐρεῖαν» ἐν μὲν τοῖς φθάσασιν ἐσιγήθη τῷ Νέστορι αὐτοσχεδιάζοντι, ἐνταῦθα δὲ ἐκφωνηθὲν ἄρτιον τὸν λόγον ποιεῖ, ὡς περὶ καὶ τὸ «ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν». οὐδ' αὐτὸ γὰρ ὁ γέρων Νέστωρ εἶπεν, Ὅμηρῳ δὲ γε ἐκφωνεῖται, ὡς οἷα τοῦ Νέστορος ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ τοῦ τειχισμοῦ προσθεμένου, ἄπερ σχεδιάζων ἐνέλειψεν. Εἰσὶ δὲ σκόλοπες ὀρθὰ ξύλα, ὧν ἀπωξυμμένων ἢ κατὰ γραμμὴν εὐθεῖαν στάσις ἔοικεν ἠπλωμένη πτέρυγι. Διὸ καὶ σταυροῖσι κορσωτὴν πτέρυγα τὴν τούτων ἔκτασιν ἔφη τις. Λέγονται δὲ οἱ τοιοῦτοι σκόλοπες καὶ σταυροὶ παρὰ τὸ ἴστασθαι κατ' εὖρος ἢ παρὰ τὸ ἀνίστασθαι εἰς ἀέρα ἡρμένους. ἐκ δὲ τούτων τὸ ἀνασκολοπίζειν καὶ τὸ ἀνασταυροῦν. [Εἰ δὲ καὶ τὸ σκολύπτειν ἐκ τῶν σκολόπων λέγεται διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἄνω καλύμματος, ἐπεὶ καὶ οἱ σκόλοπες γυμνοὶ εἰσὶ τὸ ἄνω ὄξύ, ζητητέον ἄλλοθεν.] Ὡς δὲ τοὺς τοιούτους σταυροὺς οἱ ἀπερίσκεπτα κατὰ παραφθορὰν λαλοῦντες στάβαρα καλοῦσι, δῆλόν ἐστι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τριῶν

ούσων διαστάσεων, μήκους, βάθους και πλάτους, όταν ο ποιητής λέγει βαθείαν τάφρον ὄρουξαν, εὐρείαν, μεγάλην, τὸ μὲν βαθείαν βάθος δηλοῖ, τὸ δὲ εὐρείαν πλάτους ἐστὶ δηλωτικόν, ἄπερ τάφρου εἰσὶν ἀρεταί, τὸ δὲ μεγάλην 2.493 τοῦ μήκους, ὃ καὶ παρακατιῶν δηλοῖ ἐν τῷ «ἀμφὶ δὲ τάφρον ἦλασαν», τουτέστιν ἐπὶ μήκος ἐξέτειναν. Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι καὶ ὅπως αἱ δευτέραι φροντίδες σοφώτεραι. Νέστωρ μὲν γὰρ ἴσως οὐ παρήγγειλε καταπήξαι σκόλοπας, Ἕλληνες δὲ ἐποίησαν οὕτω, σκεψάμενοι, ὡς εἰκός, κατὰ τὸ σιωπώμενον πλεῖον τι τῶν τοῦ γέροντος. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν τοῦτο τεῖχος ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς πλάσμα εἶναι Ὀμηρικόν. τῇ γὰρ ἀληθείᾳ, φασίν, οὐ γέγονεν, ἀλλ' ἐπλάσατο τὴν πρὸς τῷ ναυστάθμῳ τειχοποιίαν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ὁ ποιητής, οὐχ' ἱστορῶν πρᾶγμα γενόμενον ἀλλ' ὡς γενόμενον ἐκτιθέμενος, οὐδὲ λέγων ἀληθῶς, τὰ εἰκότα δὲ ὑποτιθέμενος, ὡς ἂν ἐγγυμνάση προῖων τὴν ἑαυτοῦ ρητορικὴν καὶ τειχομαχίαις καὶ κινδύνους τοῖς περὶ αὐτάς, ὅπερ οὐκ εἶχε περὶ αὐτὴν τὴν Τροίαν ἄρτι πιθανῶς ποιῆσαι, τὰ τε ἄλλα, καὶ μάλιστα διὰ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν, οὗ χωρὶς οὐ δυνατὸν ἦν τοὺς Τρῶας ἐγκλεισθῆναι τῇ πόλει καὶ πολιορκητικὴν τειχομαχίαν παθεῖν διὰ τὸ δεῖν εἶναι τελειωθῆναι τὴν προρρηθεῖσαν βουλήν τοῦ Διός. Ἐπλάσατο μὲν οὖν οὐκ ἀπιθάνως ὁ ποιητής τὴν ἐν τῷ ναυστάθμῳ πυργοποιίαν διὰ πάνυ πολλὴν ποικιλίαν καὶ εὐπορίαν γραφῆς τὴν εἰσέπειτα φανησομένην. (η. 445–63) Ἴνα δὲ μὴ ἐλέγχεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ὡς ψευδόμενος, ζητούντων μὲν βραχέα γοῦν τινα ἰδεῖν γνωρίσματα τῆς τοιαύτης περιπέστου τειχοποιίας, μὴ εὐρισκόντων δέ, παράγει τὸν Ποσειδῶνα ὀργιζόμενον ἐπὶ τῷ ἔργῳ τούτῳ ἐν ἐπηκῶ τοῦ Διός καὶ οἶον φθονοῦντα ὑπὲρ τε ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔτι δὲ καὶ ἐπεγκαλοῦντα τοῖς Ἕλλησι, διότι μὴδὲ θύσαντες ἑκατόμβας εἶτα τειχοποιεῖν ἐπιβάλλονται, καὶ τὸν Δία ποιεῖ καταψηφιζόμενον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔργου καὶ κυροῦντα τὸν τεῖχος ἀφανισμόν, καλύψει μὲν ψαμάθων ὕστερον, πρὸ δὲ τούτου ἀναρρήξει καὶ ἐκμοχλεύσει τῶν θεμελίων, τῇ διὰ σεισμῶν δηλαδὴ καὶ ὑδάτων, ὡς εἰκός, ἐπικλύσεως, ὧν 2.494 κύριος Ποσειδῶν σὺν Ἀπόλλωνι, ὥστε τὸ αὐτὸ καὶ σειμοῖς πεσεῖν καὶ ποταμόκλυστον γενέσθαι καὶ ἀμμόχωστον. καὶ οὕτω λαμπροτάτην μὲν ἐν τοῖς ἐξῆς τειχομαχίαν ὁ ποιητής ἀρτύει ἐν τῷ πλαστῷ τούτῳ τείχει. Διὰ δὲ τοῦ παντελοῦς αὐθις ἀφανισμοῦ διαφεύγει τὸν τοῦ ψεύδους ἔλεγχον, αὐτὸς ποιήσας τὸ τεῖχος, αὐτὸς ἀφαντώσας, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ, ὅπου ἔφη ὅτι τὸ τεῖχος ὁ φράσας ποιητής ἠφάνισε. Διὸ καί, καθ' Ὀμηρον ἱστορῆσαι, αὐθήμερον τὸ τοσοῦτον τετέλεστο διὰ τὴν πολυχειρίαν τῶν Ἀχαιῶν, ἵνα μὴ ἀπιστοῖτο ἐξαπολέσθαι [τὸ μέγα μὲν, εἰκαῖον δέ, καὶ Ὀμηρικῶς εἰπεῖν, οὐδενόσωρον κατὰ γε τὸ ἀπεριμερίμνως ἔχειν τὰ εἰς κατασκευὴν καὶ οὐκ εὐσταθῶς διὰ τὴν ἄγαν κατέπειξιν.] (η. 465) Φησὶ γὰρ «δύσετό τε ἥλιος, τετέλεστο δὲ ἔργον Ἀχαιῶν», ὅπερ καὶ μέγα ἔργον καλεῖ, τοιοῦτον ἂν τῇ ἀληθείᾳ ὦν, εἰ γέγονεν. Ὅθεν ὁ περὶ τὴν ὀλίγην πυρὰν τοῦ Πατρόκλου ἐν τοῖς ὕστερον πολὺν λόγον δαπανήσων καὶ ὀρέας ἀχθοφόρους σκευάσων καὶ ἄνδρας ὑλοτόμους ἐπιλεξόμενος καὶ ἄρχοντα τὸν Μηριόνην αὐτοῖς ἐπιστήσων καὶ ἀρχιτεκτονήσων πυρὰν ἑκατόμποδον, τῷ τοσοῦτῳ τείχει οὐκ ἀρχιτέκτονα τινα ἐφιστᾶ, οὐ λατομίαν ὑπονομεύσας ἀνοίγει, οὐ τὴν ἄλλην ὕλην φράζει, οὐ τοὺς τεχνίτας ἱστορεῖ, ὡς εὔγε καὶ ταῦτα ποιῶν, ἵνα μὴ περιηγησάμενος τὸ μὴ γενόμενον ὡς γεγονὸς καὶ λόγον πολὺν περὶ αὐτὸ ἀναλώσας ὑποπτον ποιήσῃ τὴν ὄλην ποιήσιν καὶ ἀπιστηθεῖη καὶ περὶ τὰ ὄντως γενόμενα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔχουσι πιθανότητα τοῦ μὲν ταχὺ γενέσθαι τὸ μέγα τεῖχος αἱ πολλαὶ τοῦ λαοῦ μυριάδες, τοῦ δὲ νῦν μὴ φαίνεσθαι ὁ διὰ κλοπὴν καιροῦ σχεδιασμός, οἷα εἰκός, τοῦ τειχισμοῦ. εὐκατάβλητον γὰρ τὸ οὕτως εἰκαῖον καὶ αὐτοσχέδιον καὶ ἐπὶ ἥονος ἀμμόδους ἐστῶς, ὡς 2.495 φαίνεται. Ἡ δὲ μυθικὴ τοῦ Διός ἐνταῦθα παρενθήκη, ναὶ μὴν καὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ αἴνιγμά ἐστι τοῦ μὴδὲν ἀθεεῖ γενέσθαι. Ὀμηρος δὲ

ἄλλως ἀνθρωπίνως τὰ μυθικὰ διαχειριζόμενος πλάττει, ὡς οὐ μόνον φθονεῖ ὁ Ποσειδῶν τοῖς φίλοις Ἀχαιοῖς διὰ φιλοτιμίαν οἰκείαν, λογιζόμενος ὡς τὸ μὲν Ἑλληνικὸν τεῖχος εὐκλεές ἐστήξεται, ὃ δὲ αὐτὸς καὶ Ἀπόλλων ἔκτισε λήθην ἔξει, ἀλλὰ καὶ περιεργότερον εἰς θυμὸν ἐρεθίζει τὸν Δία τῇ στερήσει τῶν αὐτῷ ἡδέων, ἅπερ εἰσὶν αἱ ἑκατόμβαι. καὶ ἀθειῖαν δὲ ἀξίαν ἀμύνης τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπικλᾶ, εἰ δίχα χρησιμοῦ ἢ ὅλως θείας βουλήσ τειχοποιούσιν. Ὅτι δὲ φθόνος τῶν Ἑλληνίων κατελαλεῖτο θεῶν, διαρρήδην φησὶ καὶ Ἡρόδοτος ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ «τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν». Ὡς δὲ καὶ ἄλλως ἐμπαθῶς παντοίως εἶχον, καθωμίληται κοινῶς. (η. 442–4) Ὅτι ἐργαζομένοις οἰκεῖον τὸ «ὡς οἱ μὲν πονέοντο καρηκομόωντες» δεῖνα. Μέσως δὲ ἔχει τὸ «πονέοντο», ἢ γὰρ ἐμόχθουν ἢ ἀπλῶς ἐνήργουν. Θαυμασμοῦ δὲ τό· οἱ δὲ δεῖνα καθήμενοι θηεῦντο μέγα ἔργον, ἤγουν ἐθαύμαζον, ἐκ τοῦ θηῶ θηήσω, ἐξ οὗ θηητόν, τὸ θέας ἀξίον. [Καὶ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι, καθὰ θεωρεῖν ἐστὶ κυρίως τὸ βλέπειν, οὐ κατὰ νοῦν φιλοσόφως ὀφθαλμοῖς νοεροῖς, ἀλλὰ τοῖς κατὰ σῶμα, οὕτω καὶ θαυμάζειν ἀπὸ θέας καὶ αὐτὸ ὁμοίως, καὶ θάμβος δὲ ὡσαύτως, ὅπερ κατὰ θεῶν βαίνει ἐς ψυχὴν. Καὶ τὸ τεθηπέναι δὲ τούτοις εἶναι σύστοιχον ὑπὸ τῶν παλαιῶν λέγεται. Οὐκοῦν καὶ τὸ θηητόν. καὶ οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ταῦτα ἐτέρως νοούμενα, εἰ μὴ προηγήσεται ὄρασις πορθμεύουσα τὸ θεατὸν ἐς ψυχὴν.] (η. 446 ς.) Ὅτι δεινοπαθῶν ὁ τοῦ μύθου Ποσειδῶν ἐφ' οἷς οἱ Ἀχαιοὶ τειχοποιούσιν φησὶ «Ζεῦ πάτερ, ἢ ῥά τίς ἐστὶ βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ὅς τις ἔτ' ἀθανάτοισι 2.496 νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει», τουτέστιν· εἰσὶ τινες ἔτι καὶ μετὰ τοὺς Τιτᾶνας ἐκείνους καὶ τοὺς Γίγαντας, οἱ κακολογήσουσι καὶ βλάψουσιν ἡμᾶς, εἴπερ οἱ Ἀχαιοὶ τοιαῦτα δρῶσι δίχα ἡμῶν. Ἐπάγει οὖν «οὐχ' ὀράας ὅτι δ' αὐτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ τεῖχος ἐτειχίσαντο νεῶν ὑπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας». Καὶ οὕτω μὲν τινες ἀποφατικῶς τὸ ῥηθὲν ἐνόησαν. Ἐτεροὶ δὲ οὕτω κατ' ἐρώτησιν «Ζεῦ πάτερ, ἄρα δὴ ἐστὶ τις περὶ γῆν ὃς ἐνίψει», τουτέστιν ἐνίσπη, «βουλήν οἰκείαν ἡμῖν τοῖς θεοῖς λόγῳ μαντείας ἢ καὶ θύσει», ἵνα νοῆται ὡς οὐδεὶς ἐστὶν ὁ τοῦτο ποιήσων, εἴπερ οἱ Ἀχαιοὶ οὕτω τειχίζουσι μῆτε μαντευσάμενοι μῆτε θύσαντες. Δοκεῖ δὲ κρείττων εἶναι ἢ πρώτη ἔννοια τὰ τ' ἄλλα καὶ ὅτι τὸ ἐνίψει οὐχ' ἀπλῶς δηλοῖ τὸ ἐνίσπη, ἤγουν ἐρεῖ, ἀλλὰ τὸ κακολογήσει. (η. 446) Ἰστέον δὲ ὅτι γῆν λέγει ἀπείρονα ἀντὶ τοῦ ἀπειρον, ὡς Εὐριπίδης ἐν Φαίδρα φησί. Καὶ εἴρηται μὲν καὶ ἀλλαχοῦ περὶ τούτου, καὶ νῦν δὲ ῥητέον, ὅτι τε ἐντεῦθεν παραφράσας Εὐριπίδης ἀτέρμονα ἔσοπτρα εἶπε τὰ κυκλοτερῆ, ὅπερ ταυτόν ἐστὶ τῷ ἀπείρονα, ἐπεὶ καὶ τὸ τέρμα καὶ τὸ πέρασ τὸ αὐτὸ δηλοῦσι. καὶ ὅτι καθ' Ὅμηρον μὲν ἀπείρων ἢ ὅλη γῆ, ὃ ἐστὶ σφαιροειδῆς καὶ στρογγύλη. Τὴν δὲ οἰκουμένην γῆν Ποσειδῶνιος μὲν ὁ Στωϊκὸς καὶ Διονύσιος σφενδονοειδῆ φησὶ, Δημόκριτος δὲ προμήκη, τραπεζοειδῆ δὲ Ἴππαρχος. 2.497 (η. 447) Νόον δὲ λέγει τὸ ἀπλῶς νόημα κατ' ἐνθύμησιν, ὃ πληροφορεῖται διὰ μαντικῆς ἢ θυτικῆς ἐξ ἐρωτήσεως. [Καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος νόος ἀλλοῖος παρὰ τὸν ἐν Ὀδυσσεΐα, οἷον «καὶ νόον ἔγνω», ἔτι δὲ καὶ παρὰ τὸ «ὡς δ' ὅτ' ἀναεῖξει νόος ἀνέρος».] Μῆτιν δὲ ἔφη τὸ βουλευθὲν πρῶτα, εἶτα καὶ ἐρωτηθὲν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι χωόμενος ὁ Ποσειδῶν οὐκ ἐπλάτυνε τὰ περὶ τοῦ τειχισμοῦ. τούς τε γὰρ πύργους ἐσίγησε καὶ τοὺς σκόλοπας καὶ οὐδὲ τὴν ποιότητα τῆς τάφρου εἶπεν, ὡς οἷον ἀχθόμενος, εἰ καὶ πρὸς ὄνομα μέμνηται τειχισμοῦ. (η. 449) Τὸ δὲ «τεῖχος ἐτειχίσαντο» ἐτυμολογικὸς καὶ αὐτὸ τρόπος. Τὸ δὲ «νεῶν ὑπερ» ἢ ἀντὶ τοῦ ἔνεκεν ἢ ἀντὶ τοῦ ὑπεράνω τῶν νεῶν. [Ἦν δὲ καὶ ἐν τῷ «ὑπερ σέθεν αἴσχε' ἀκούω», ἢ ὑ̄̄ π̄̄ ε̄̄ ρ̄̄ προθέσις ἀντὶ τοῦ ἔνεκεν ἢ ἀντὶ τῆς ᾠ̄̄ δ̄̄ ῑ̄ ᾱ̄ προθέσεως. Οὐ γὰρ δήπουθεν ὑπερηγορίαν ἐκεῖ δηλοῖ, ὅποια ἐστὶν ἐν τῷ «ὑπερ σοῦ λαλῶ» καὶ «ὑπερ σοῦ ἐνίσταμαι».] (η. 450) Τὸ δὲ «κλειτὰς ἑκατόμβας» παιδεύει ἔκκριτα εἶναι τὰ τῷ κρείττονι διδόμενα. (η. 451) Ὅτι τῶν παλαιῶν εἰπόντων δεῖν εἶναι καὶ μαντικῇ χρῆσθαι τοὺς ποιητάς, τοιοῦτος φαίνεται Ὅμηρος ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν οἷς ἐνταῦθα πεποιθῶς τῇ οἰκείᾳ λογιότητι 2.498 λέγει ὡς ἐκ τοῦ

Ποσειδῶνος, ὅτι τοῦ παρ' αὐτῷ πλαττομένου τείχους τὸ «κλέος ἔσται, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς», ἤγουν ἐπὶ πᾶσαν τὴν ὑφ' ἡλιον, εἰς ὄσσην δηλαδὴ καὶ ἡ αὐτοῦ διαδέδοται ποίησις. Ὑπερβολικὸς δὲ ὁ λόγος. τὸ γὰρ «ὅσον ἐπικίδναται ἠώς» οὐ τὴν οἰκουμένην μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν ἀοίκητον περιλαμβάνει. Ἡ γὰρ τῆς ἡμέρας λαμπηδῶν καὶ περὶ τὰς ἐρήμους σκίδναται. Δύναται δὲ τοῦτο καὶ ἄλλως νοηθῆναι, ἵνα λέγη μὴ τοπικῶς τὸ ὅσον ἀλλὰ χρονικῶς καί, καθὰ Εὐρύπιδης μιμησάμενος φράζει «διὰ μακροῦ γὰρ ἡ χάρις», οὕτω κἀνταῦθα νοοῖτο, ὡς αἴδιον καὶ ἀείμνηστον ἔσται τὸ κλέος τοῦ τείχους, εἰς ὅσον καιρὸν ἡμέρα λάμπει. Δῆλον δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ τὸν Ποσειδῶνα εἰπεῖν, ὅτι τοῦ δὲ ἡμετέρου τείχους ἐπιλήσονται, καὶ οὕτως ἀντιδιαστεῖλαι τῇ μακρᾷ μνήμῃ τὴν λήθην. (η. 452) Καὶ ὄρα τὸ «ἐπιλήσονται». εἴρηται γὰρ ἔλλειπτικῶς διὰ τὸ ἐναγώνιον τοῦ λέγοντος. δῆλον δὲ ὅτι ἄνθρωποι ἐπιλήσονται. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα εἰς ἴσον ἄγει ὁ ποιητὴς τὸ ἑαυτοῦ πλαστὸν τεῖχος τῷ ἱστορικῷ καὶ ἀληθεῖ τῷ τῆς Τροίας. Κλέος γὰρ μόνον καὶ ἀμφοτέρων φέρεται, πραγματικῶς δὲ οὐδέτερον φαίνεται, ἤδη δὲ καὶ εὐκλεέστερον τὸ Ὀμηρικόν. Αὐτὸ μὲν γὰρ διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ λογιότητα ἐκ μὴ ὄντος ἐστὶ τρόπον τινά, ἡ δὲ ἀληθὴς Τροία τῇ τοῦ χρόνου φορᾷ ἐκ τοῦ ὄντος ἦλθεν εἰς τὸ μηδέν, ἀφανισθεῖσα, ὡς προεῖρηται. (η. 458) Διὸ καὶ ἀστεῖως ὁ Ζεὺς τὸν Ποσειδῶνα σοφίζεται εἰπὼν «σὸν δὴ τοι κλέος ἔσται, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς». Οὐ γὰρ εἶπεν ὅτι τοῦ κατὰ σὲ καὶ τὸν Ἀπόλλωνα τείχους μακρὸν ἔσται τὸ κλέος, ἀλλὰ τὸ σὸν κλέος, ὡς Ποσειδῶνος δηλαδὴ. (η. 451) Τὸ δὲ κίδναται δηλοῖ μὲν τὸ σκεδάζεται, ἔλλειψιν δὲ ἔχει τοῦ -σ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ «ὅσον ἐπικίδναται ἠώς» λαβὼν Ἡρόδοτος ἔφη τὸ «ἅμα ἡλίῳ σκιδναμένῳ». Ἡ δὲ ἀναλογία τοῦ κιδνῶ κατὰ τὸ πελῶ πιλνῶ, τὸ πλησιάζω, κερῶ κερνῶ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. οὕτω γὰρ καὶ κεδῶ κιδνῶ. διὸ καὶ ὡς πιλνῶ πιλνημι πιλναται, 2.499 κερνῶ κέρνημι κίρναται, οὕτω καὶ κιδνῶ κίδνημι κίδναται. Τῆς δὲ κατὰ τὸ κεδῶ κιδνῶ παραγωγῆς καὶ τὸ ὀρέγω ὀριγνῶ, πέτω πιτνῶ, ῥέπω ῥιπτῶ, καὶ τὰ ὅμοια. (η. 453) Ὅτι τὸ τεῖχος τειχίσαι διαφέρει τοῦ πολίσαι. οὐ γὰρ πᾶς ὁ τειχίζων ἤδη καὶ πολίζει. Διὸ Ἕλληνες μὲν τείχος, ὡς ἐρρέθη, ἐτειχίσαντο, Ποσειδῶν δὲ καὶ Ἀπόλλων τείχος ἐπόλισαν ἥρω Λαομέδοντι ἀθλήσαντες. Καὶ σημείωσαι τὸ «ἀθλήσαντες» ἀντὶ τοῦ κακοπαθήσαντες. Ἔστι γὰρ ὅτε τὸ ἄεθλον τὸν μὴ ἐθελητὸν κόπον σημαίνει, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων». Πῶς δὲ Ποσειδῶν καὶ Ἀπόλλων ἐθήτευσαν τῷ Λαομέδοντι, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται, καταμερίσαντος Ὀμήρου καὶ τοῦτο τόποις διαφόροις, ὡς πολλαχοῦ ποιεῖν εἴωθεν, ὁ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς που αὐθις τοῦ ἐνταῦθα τειχισμοῦ εὐμεθόδως μνησόμενος. Τὸ δὲ «ἥρω» ἢ ἀποκέκοπται ἐκ τῆς ἥρωϊ δοτικῆς ἢ ἀπὸ ἰσοσυλλάβου κλίσεως γέγονεν. (η. 455-8) Ὅτι ἀνδρὶ μεγάλῳ δειλιάσαντι ἐπὶ δυσκλείᾳ εὐφυῶς προσφωνηθήσεται τὸ «ὦ πόποι εὐρυσθενές, οἶον ἔειπες. ἄλλος δὴ τις τοῦτό γε δεῖσειε νόημα, ὃς σέο πολλὸν ἀφαυρότερος χεῖράς τε μένος τε. σὸν δ' ἦτοι κλέος ἔσται», ὡς καὶ προεγράφη, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς, [ἤγουν μεταφραστικῶ λόγῳ, ἡμέρα, κατὰ τὸν εἰπόντα λαμβάνουσι τὴν ἠῶ ἡμέραν οἱ μεταφράζοντες, ὃ δὴ ταυτόν ἐστι τῷ μεταλαμβάνοντες. Ἡ γὰρ διασαφητικὴ τῶν λέξεων ἐρμηνεῖα μετάληψις καὶ μετάφρασις καίριος λέγεται.] (η. 459-63) Ὅτι ἐν τῷ «ἄγρει μάν», ἤγουν ἄγε δὴ, «ὅτ' ἂν αὐτε κερηκομῶντες Ἀχαιοὶ οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαίαν, τείχος ἀναρρήξας τὸ μὲν εἰς ἄλα πᾶν καταχεῦσαι», ἤγουν κατάχεον, «ἠΐονα δὲ μεγάλην ψαμάθοισι καλύψαι», ὃ ἐστὶ κάλυψον, «ὡς κέν τοι μέγα τεῖχος ἀμαλδύνηται 2.500 Ἀχαιῶν», ἀναρρήξαι λέγει τὸ ἀνασαλεῦσαι, ἀναμοχλεῦσαι, ὅθεν καὶ κοιλία πληγεῖσα ξίφει ἀναρραγήναί που λέγεται, [καὶ θῆρ δὲ βοῦν φθείρει ἀναρρήξας τὴν αὐτοῦ κοιλίαν.] Προαναφωνεῖ δὲ πως ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ τείχους ὕστερόν ποτε ἀφανισμὸν συντομώτατα, ὡς ἐν ὄνειρῳ καὶ σκευάσας αὐτὸ καὶ ἀνασκευάσας καί, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀμαλδύνας διὰ τοῦ

ἀναρρήξαι καὶ εἰς ἄλλα πᾶν καταχεῦαι, ἤγουν ῥᾶον καταγαγεῖν, καὶ τὴν ἠϊόνα, ἐφ' ἧς ἴστατο, ψαμάθοις καλύψαι. (η. 459) Τὸ δὲ «μάν» τριχῶς ἀλλοιοῦται, ὡς καὶ ἐτέρωθι δηλοῦται, κατὰ φύσιν τοῦ ἠ στοιχείου. Λέγεται γὰρ καὶ μὴν κοινότερον, καὶ μάν Δωρικῶς καὶ μὲν Ἴωνικῶς. Οὕτω καὶ ὁ Πρίηπος οὐ μόνον ἐν τῷ ἠ λέγεται ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἠ Πρίαπος καὶ διὰ τοῦ ἠ ε δὲ Πρίεπος παρὰ Ἀρριανῶ ἐν Βιθυνιακοῖς, παρ' ὧ καὶ εἰς ἠλίον ἀλληγορεῖται ὁ Πρίεπος διὰ τὸ γόνιμον. (η. 463) Τὸ δὲ «ἀμαλδύνειν» λέξις μὲν ἐστὶ ποιητικὴ πεζῷ λόγῳ δύσχρηστος, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἀμαλόν, ὃ δηλοῖ τὸ ἀπαλόν, πλεονασμῷ τοῦ ἠ δ. ὅθεν καὶ ἀμαλάπτειν παρὰ Λυκόφρονι τὸ οἶά τι ἀπαλόν καὶ εὐφθαρτον ἀφανίζειν, ὡς δηλοῖ τὸ «ἠμάλαψε κάρχαρος κύων». Ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ 2.501 «ἄρν' ἀμαλήν» ἐν συναλιφῆ, ἤγουν τὴν ἀμαλήν ἦτοι ἀπαλήν ἄρνα. Τινὲς δὲ ἐκεῖ ἄρνα φασὶ μαλήν ἐντελῶς ἐν δυσλλαβία, ὅθεν καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ μαλοπάρηος, ἢ ἀπαλοπάρηος, καὶ μαλερόν τὸ εὐφθαρτον δι' ἀπαλότητα ἢ τὸ μαραντικόν τῶν ἀπαλῶν σωμάτων ἢ τὸ σκληρόν κατὰ ἀντίφρασιν. Τὸ δὲ τοιοῦτον δυσύλλαβον μαλόν πλεονασμῷ τοῦ ἠ α γίνεται καὶ αὐτὸ ἀμαλόν, ἐξ οὗ τὸ ἀμαλδύνειν παράγεται, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. [Εἰ δὲ ἐκ τοῦ διειλημμένου μαλοῦ καὶ μαῦλις Αἰολικῶς ἢ ἀφανιστικὴ μάχαιρα λέγεται, οὐκ ἂν εἴη ἀφύες εἰπεῖν.] Τὸ δὲ ῥηθὲν Ἑλληνικὸν τεῖχος ἔργον τε ἀπλῶς ἔφη καὶ μέγα ἔργον ὁ ποιητὴς καὶ νῦν μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν, μεγεθύνων τὴν αὐτοῦ ἐπίνοιαν. (η. 465) Ἔνθα ὄρα καὶ ὡς μονοήμερῳ ἔργῳ οἰκεῖον τὸ «δύσετό τ' ἠέλιος, τετέλεστο δὲ ἔργον». (η. 466) Ὅτι πολυτελοῦς δόρπου φράσις τὸ «βουφόνεον δὲ κατὰ κλισίας καὶ δόρπον ἔλοντο». Προῖων δὲ φησι «τίθεντο δέ», ἤγουν κατὰ τινα συνθήκην ἐποιοῦντο, «δαῖτα θάλειαν». Ἀχαιοὶ δὲ οὕτω ἐποίουν τὸ τεῖχος δεῖμαντες, οἳ καὶ παννύχιοι δαίνυντο. (η. 476) Ἀπαθὲς δὲ πάντως ἐκ φυσικῆς κλίσεως τὸ 2.502 παννύχιοι, καθὰ καὶ τὸ εἰνάνυχες, καὶ τὸ αὐτονυχεῖ, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. Τὸ μέντοι ὀλονύκτιος καὶ τὸ νυκτερινός, καθὰ δὴ καὶ αὐτὸ τὸ νυκτός, διπαθῶς ἔχουσι. Τὸ μὲν γὰρ φυσικὸν νύξ νυχός ἐκ τοῦ νύσσω νένυχα, ὡς καὶ ὄνυξ ὄνυχος. ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ πάθος τροπῆς τε καὶ πλεονασμοῦ νυκός καὶ νυκτός, ὡς ἄναξ ἄνακος ἄνακτος. [(η. 466) Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ βουφονεῖν ἐπενοήθη τοῖς Ἀθηναίοις ὕστερον βουφόνια εἰπεῖν ἑορτὴν τινα μεγάλην τῶν παρ' αὐτοῖς, οὐ σφαλερῶς ἂν εἴποι τις.] (η. 467 ς.) Ὅτι πολύοινος πάλαι ποτὲ δοκεῖ εἶναι καὶ ἡ Λήμνος. Διὸ φησιν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς, ὅτι «νῆες ἐκ Λήμνου παρέστασαν οἶνον ἄγουσαι πολλαί», Λήμνιον οἶον τοῦτο καλόν, τῷ Ἑλληνικῷ στρατῷ, ἀνάπαλιν πρὸς τὸ «Λήμνια κακά», τὸ παροιμιακόν. (η. 472-5) «Ἔνθεν ἄρ' οἰνίζοντο», φησίν, «Ἀχαιοί, ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' αἶθωνι σιδήρῳ, ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ' αὐτῆσι βόεσσιν, ἄλλοι δ' ἀνδραπόδεσσιν». Ἀμοιβαῖς γὰρ οἱ παλαιοὶ ἐχρῶντο καὶ οὐ νομίμασιν. Οὕτω γὰρ ἦν παρρησία νομίματος δουλοποιοῦ ἐν ἀνθρώποις. Εἰ δὲ λυπεῖ τοὺς παλαιούς ἐνταῦθα ὁ πλεονασμὸς τοῦ «ἄλλοι», ὅμως σημειωτέον τὴν τῆς λέξεως ἐπιμονήν. πεντάκις γὰρ ἐνταῦθα εἴρηται τὸ ἄλλοι. (η. 467) Τὸ δὲ «παρέστασαν» ἐγγὺς ἐστὶ τοῦ εἰπεῖν ἐνελιμενίσθησαν, οὐ μὴν καὶ ὠρμίσθησαν. Τριστοιχεῖ γὰρ ἴσταμένων τῶν Ἑλληνικῶν νεῶν ὁ τρίτος πρὸς τῆ θαλάσση στοῖχος ὠρμιστο, αἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἄρτι Λήμνιοι 2.503 νῆες παρέστασαν, ἤγουν κατὰ πλατὺν λιμένα ἐγγὺς ἦσαν ταῖς πρὸς τῷ ὄρμῳ ναυσί. Τὸ δὲ «ἄγειν» ἐπὶ ἀψύχου καὶ νῦν τοῦ οἴνου ἔφη διὰ τὰς νῆας, αἷς ὠκείωται τὸ ἄγειν. ἐξ οὗ αἱ μὲν τινες φορτηγοὶ λέγονται, αἱ δ' ἰπαγωγοί. ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ νηῶν φαμεν ἀγωγήμα. (η. 472) Τὸ δὲ «οἰνίζεσθαι» καθ' ὁμοιότητα λέγεταί τινα τοῦ ὑδρεύεσθαι. ὡς γὰρ ὑδρεύεται ποθεν ὁ χορηγίαν ἐκεῖθεν ἔχων ὕδατος, οὕτως οἰνίζεται ὁ οἶνον ποριζόμενος. Ὅρα δὲ ὡς ἄψογον μὲν τὸ οἰνίζεσθαι, οὐκ ἐπαινετὸν δὲ τὸ οἰνοῦσθαι. μέθην γὰρ ἡ λέξις ἐνδείκνυται, ὡς δηλοῖ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ οἰνωθεῖς. [Τὸ δὲ ἀεὶ ἀναύξητον τοῦ οἰνίζοντο, καθὰ καὶ τοῦ οἰωνίζοντο καὶ ἄλλων δέ τινων, σημειῶδές ἐστι τοῖς παλαιοῖς.] (η. 473) Αἶθων δὲ σίδηρος ἢ ὁ λαμπρός, ἀπὸ τοῦ αἶθω, τὸ λάμπω,

ἐξ οὗ καὶ ὁ ἀστήρ, ἢ ὁ καυστεῖρος, ἐκ τοῦ αἴθω, τὸ καίω, καθ' ὃν λόγον καὶ ἡ μάχη καυστεῖρά, ἢ ὃν δεῖ καυθῆναι, ἵνα κατεργασθῆ. (η. 474) Ῥινοὶ δὲ αἱ βύρσαι, βόες ἔστιν ὅτε καὶ αὐταὶ τῷ τοῦ ὄλου ὀνόματι λεγόμεναι, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐφάνη. Διὸ ἐπὶ τῶν ζῶντων βοῶν φησι τὸ «ἄλλοι δ' αὐταῖς βουσίην». οὐ γὰρ ἡ βύρσα βοῦς αὐτόχρομα, μέρος δὲ βοός. τὸ δὲ ζῶον βοῦς αὐτὸ τοῦτό ἐστι. καὶ οὐδὲ ἀπολύτως ἡ βύρσα λέγεται βοῦς, ἀλλὰ, ὡς προεγράφη, μετὰ προσθήκης, καθὰ δηλοῖ τὸ «βόας αὔας», καὶ τὸ «βῶν ἀζαλέην». Ἐκ τοῦ ῥέειν δὲ ἡ ῥίνος, καθὰ καὶ ἡ ῥίν. διὰ τοῦ δέρματος γὰρ οἱ ἰδρῶτες ἐκρέουσιν. Ἰωνικὸν 2.504 δὲ τὸ «αὐταῖς βόεσσιν», Ἰώνων γὰρ ἴδιον τὰς βόας λέγειν καὶ τὰς ἵππους καὶ τὰς κύνας καὶ τὰ τοιαῦτα. Οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ὅτι τὰ τῶν θρεμμάτων πλήθη κατὰ θηλυκὸν γένος προφέρονται, αἱ οἷς, αἱ βόες, αἱ ἵπποι, αἱ κάμηλοι, αἱ ἡμίονοι. (η. 475) Ἡ δὲ τῶν ἀνδραπόδων λέξις νεωτερικὴ ἐστὶ κατὰ τοὺς παλαιούς. Διὸ καὶ Ἀριστοφάνης καὶ Ζηνόδοτος ἠθέτουσαν τὸ ἔπος, ἐν ᾧ κεῖται ἡ λέξις αὕτη. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἀνδραπόδεσι» μεταπλασμὸς ἐστὶν ὡς τὸ κρίνεσιν, ἴσως δὲ καὶ τὸ δένδρεσιν. οὐ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν, ὡς εὐθεῖα ἐστὶν αὐτοῦ ὁ ἀνδράπους, ἵνα ἐξ αὐτοῦ γίνηται τὸ ἀνδραπόδεσιν, ὡς ἐκ τοῦ πούς ποδός ποδί τὸ πόδεσι. Τινὲς δὲ ἀνδραπόδοισι γράφουσιν. Ἄπαξ δὲ ἡ λέξις εἴρηται, καὶ δηλοῖ τοὺς δούλους, ὡς ἀνδρῶν ὄντας πόδας, δηλονότι τῶν δεσποτῶν, οἵπερ εἰς κεφαλὰς ἐκείνοις λογίζονται. [Ὅτι δὲ οἱ τῶν ἀνδραπόδων ποριστὰι τοῖς ἐμπόροις ἀνδραποδιστὰι λέγονται, οἷς ἡ Θετταλία εὐθῆναι πάλαι ποτέ, καὶ ὅτι οὐκ αἰχμάλωτα ἐξ ἀνάγκης τὰ ἀνδράποδα, εἶγε τὰ πλείω κλέπτονται, δηλὸν ἐστίν.] Σημεῖωσαι δὲ ἐν τούτοις καὶ ὅτι, καθάπερ οἱ Λήμνιοι οἴνου ὠνοῦντο ἀνδράποδα, οὕτω ποτὲ καὶ οἱ Θραῖκες ἄλατος, ὅθεν καὶ ἀλώνητα δουλάρια τὰ εὔωνα. (η. 468–71) Ἐν τούτοις δὲ καὶ ἱστορίαν παλαιὰν ὁ ποιητὴς 2.505 ἐπεμβάλλων καὶ οἰκονομίαν βίου καθυποδεικνύς φιλικὴν λέγει περὶ τῶν ἐκ Λήμνου νεῶν καὶ ταῦτα «τάς», ἤγουν ἄστινας, «προέηκεν», εἰς Τροίαν δηλαδὴ, «Ἰησονίδης Εὐνήος. τὸν ῥ' ἔτεχ' Ὑψιπύλη ὑπ' Ἰήσωνι ποιμένι λαῶν». ἐξ οὗκαὶ Ἰησονίδην ἔφη αὐτόν. «χωρὶς δέ», τουτέστιν ἰδιαζόντως, «Ἀτρείδης», τουτέστι τοῖς ἐξ Ἀτρέως, «Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάω, δῶκεν Ἰησονίδης ἀγάμεν μέθυ», τουτέστιν οἶνον, «χίλια μέτρα» ὅπερ ἡ κοινοτέρα φράσις οἴνου χίλια μέτρα φησί. Ξέσται δὲ τινες ἦσαν ταῦτα τὰ μέτρα. (η. 468 ς.) Δῆλον δὲ ὅτι ὁ τοῦ Εὐνήου πατὴρ Ἰάσων, Θετταλὸς ὢν, συνῆλθε τῇ Λημνίᾳ Ὑψιπύλῃ, ὅτε τοῖς Ἀργοναύταις συμπλέων εἰς Κόλχους τῇ Λήμνῳ προσώκειλε καὶ εὔρε τὴν νῆσον ἔρημον ἀνδρῶν. πᾶσαι γὰρ τότε πάντας τοὺς ἑαυτῶν ἀνεῖλον ἄρδην αἱ Λήμνιοι, ὡς καὶ Εὐριπίδης φησίν. Ὅθεν καὶ χηρεύουσαι ἀνδρῶν ἄλλαι μὲν ἑτέροις, Ὑψιπύλῃ δὲ τῷ ἐξάρχοντι τῶν Ἀργοναυτῶν Ἰάσωνι συνεζύγη, ἐξ ὧν Εὐνήος βασιλεύς, νηῶν ἐπιμελητὴς, ὡς ἡ κλησις δηλοῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ὃν ἔτεκεν Ὑψιπύλῃ ὑπὸ Ἰάσωνι» οὐκ ἐστὶν ἀπλῶς ἐρμηνεία τοῦ Ἰησονίδης, ἀλλ' ἱστορία τοῦ καὶ ποῖαν ἔσχε μητέρα ὁ Εὐνήος. Δῆλον δὲ ὡς, ἐπεὶ ὁ Ἰάσων συστέλλων τὴν παραλήγουσαν δύσχρηστος εἰς μέτρον ἐστὶν ἐν ταῖς πλαγίαις, διὰ τοῦτο ἐτράπη τὸ ᾧ εἰς ἧ παρὰ τῷ ποιητῇ ἔν τε τῷ «ὑπ' Ἰήσωνι» καὶ «Ἰησονίδης». (η. 470) Τὸ δὲ «Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάω» κατὰ 2.506 τὸ παρέλκον καὶ ἐνταῦθα κεῖται. (η. 471) Μέθυ δὲ συνήθως λέγει τὸν οἶνον διὰ τὸ τοὺς ἀμέτρως αὐτοῦ πίνοντας μεθίεσθαι ἢ τοι ἀμελεῖν. ἀφ' οὗ καὶ ἡ μέθη καὶ μεθημοσύνη, ἢ ἀμέλεια. [(η. 467) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ «νῆες δ' ἐκ Λήμνοιο» καὶ ἐξῆς, οὐκ ἐξ ἀνάγκης Λημνίας νῆας δηλοῖ, ἀλλ' ἴσως μὲν τοιαύτας, ἴσως δὲ ἐτέρωθεν μὲν οὖσας, στελλομένας δ' ἐκεῖθεν ἐμπορικῶς. εἰκὸς δὲ καὶ ἐκ Λήμνου αὐτὰς εἶναι καὶ ἐτέρωθεν. Ὅτι δὲ τὸ «νῆες ἐκ Λήμνου» δύναται ταυτόν ποτε περιφραστικῶς εἶναι τῷ Λήμνιοι, δηλὸν ἐκ τῶν παλαιῶν. οὕτω καὶ ὁ Ἀθηναῖος καὶ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ὁ Ἀντιοχεὺς καὶ ὁ ἐξ Ἀντιοχείας καὶ οὐλολίτης καὶ ὁ ἐκ πόλεως εἰς ταυτόν ἤκουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα πάντα τοπικά. (η. 469) Ἡ δὲ Ὑψιπύλῃ, ὅτι καὶ Ὑψιπύλεια λέγεται ὡς Πηνελόπη Πηνελόπεια, οὐκ ἀμάρτυρόν ἐστιν.] (η. 476–481) Ὅτι

παννύχιοι μὲν Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες, οἱ μὲν ἐν ταῖς ναυσίν, οἱ δὲ κατὰ πόλιν δαίνυντο, «παννύχιος δὲ σφιν κακὰ μῆδετο μητίετα Ζεὺς σμερδαλέα κτυπέων», ὃ ἐστὶ βροντῶν καὶ οὕτως οἶον ἐπαπειλούμενος, «τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ἦρει. οἶνον δ' ἐκ δεπᾶων χαμάδις χέον», ὡς οἶον ἀποτροπιαζόμενοι ἢ ἄλλως ἰκέται γινόμενοι, «οὐδέ τις ἔτλη πρὶν πιεῖν πρὶν λειῖψαι Δίῃ». (η. 478) Καὶ ὅρα καὶ ἐν τῷ «κακὰ μῆδετο», ἦτοι ἐβουλεύετο, «Ζεὺς κτυπῶν» οἶον ἐστὶ τὸ βουλευέσθαι τὸν Δία, τὸ δίδοσθαι δηλαδὴ ἄνωθεν σημεῖα. Τὸ δὲ «μῆδετο μητίετα Ζεὺς», ἐτυμολογικῶς καὶ αὐτό, ὡς ἐρρέθη. ἀπὸ τοῦ μῆδεσθαι γὰρ ὁ μητίετα, βουλευτικὸς ὢν. (η. 479) Τὸ δὲ «σμερδαλέα κτυπέων», τραχείαις λέξεσι κατὰ ὀνοματοποιίαν σκληρυνόμενον τὴν ἀηδίαν καὶ τὸ φρικτὸν ἐν βραχυτάτῳ δηλοῖ τοῦ τῆς βροντῆς ἤχου. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἐκ τοῦ «Ζεὺς σμερδαλέα κτυπῶν» λαβὼν ὁ Σοφοκλῆς ἔφη τὸ «μέγας κτύπος ἄφατος διόβολος». Ἐν οἷς δηλοῖ ἐκεῖνος καὶ ὅτι βέλη Διὸς 2.507 οὐ μόνον κεραυνοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ καὶ βρονταί. [Ὅμως καὶ τοὺς ῥαγδαίους ὑετοὺς καὶ μάλιστα τοὺς χειμερίους τοιοῦτῳ λόγῳ «δύσομβρα βέλη» λέγει. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ «σμερδαλέα κτυπῶν» καὶ Σοφοκλέους τὸ «μέγας κτύπος» καὶ ἐξῆς, μεγαλοφωνότερά εἰσι τοῦ μεγάλα κτυπέων.] (η. 480) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ λείβειν ἐρμηνεύει ὁ ποιητὴς μεταλαβὼν αὐτὸ εἰς τὸ χαμάδις οἶνον χέειν, ὡς ταῦτὸν ὄν ἐπὶ σπονδῆς λείβειν ἢ χέειν εἰπεῖν, ἧς ὁμοιότητος ἔνεκεν καὶ ἡ νεκρική χοῆ λειβὴ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «τύμβον λειβαῖσι στέψω». (η. 478 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γένοιτ' ἂν ποτε ψόγος σφοδρᾶς ἀπειλῆς τὸ «κακὰ μῆδετο σμερδαλέα κτυπέων, τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ἦρει». Παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ οὐδὲ πόρρω γλυκύτητος ὁ τραχὺς οὗτος λόγος, μονονουχὶ φαμένῳ, ὡς οἱ μὲν Ἕλληνες ἐξελύοντο πότον στησάμενοι, ὁ Ζεὺς δὲ κτυπῶν ἐξεδειμάτου αὐτούς, ἢ καὶ ἄλλως, οἱ μὲν παννύχιοι, ὡς οἶον εἰπεῖν, ὑποβεβρεγμένοι τῷ ἀκράτῳ ἦσαν, ὁ δὲ παννύχιος δεινὸν ἐκτύπει, δεινοῖς τούτοις κτύποις δεινὰ σημαίνων μέλλοντα καί, καθ' Ἡσίοδον εἰπεῖν, πόλεμον τεκμαιρόμενος. Ἔστι δὲ καὶ ὑπογραφή ἐνταῦθα βροντῆς. δυνατὸν γὰρ ἐστὶν εἰπεῖν βροντὴν εἶναι σμερδαλέον κτύπον Διός, ἦγουν ἀέρος [(η. 480) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ «οἶνον δ' ἐκ δεπᾶων χαμάδις χέον» δυνάμενος εἰπεῖν «ἐκ δεπᾶων δὲ μέθυ χαμάδις χέον», οὐκ ἔφρασεν οὕτω, ἴσως μὲν ταῦτὸν κατὰ πολυωνυμίαν κρίνας εἶναι μέθυ καὶ οἶνον, ἴσως δὲ καὶ μέθυ μὲν ἔχων τὸν ἀπλῶς οἶνον, δι' οὗ μεθήμενες οἱ πίνοντες γίνονται εἴτε λίαν διὰ μέθης εἴτε καὶ ἄλλως κατὰ ῥαστώνην ἔμφρονα, τὸν δὲ ἐν λειβαῖς μὴ ἀξιῶν τοιοῦτου ὀνόματος, ἀλλὰ ἐπικρίνων οἶνον λέγειν αὐτόν. καὶ μὴν οὐδ' αὐτὸ ἀπείρηται. Εὐρηται γὰρ ἐν χρήσει καὶ τὸ «μέθυ λείβειν», οἷα τῆς λέξεως ταύτης 2.508 δοκούσης μὴ ἐξ ἀνάγκης ἐκ τοῦ μεθιέναι γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ χρηστολογουμένης ἄλλως ὡς ἀπὸ τοῦ ὑεῖν, ὃ ἐστὶ διαβρέχειν τὸ σῶμα, κατὰ τὸ «τέγγε πνεύμονας οἴνω», καὶ κατὰ τὸ «κίρνα, τὸν νοῦν ἴν' ἄρδω».] (η. 482) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, κοιμηθῆναι μὲν λέγει τὸ ἀναπεσεῖν καὶ ὡς εἰς ὕπνον ἀνακλιθῆναι, ὅπερ καὶ καθεύδειν ἀλλαχοῦ εἶπεν, ὕπνου δὲ δῶρον λαβεῖν αὐτὸ τὸ ὑπνώσαι, ὡς ἄλλο μὲν εἶναι τὸ κοιμάσθαι, ἄλλο δὲ τὸ ὑπνοῦν, παρακολούθημα ὄν τοῦ κοιμάσθαι. Φησὶ γοῦν «κοιμήσαντ' ἄρ' ἔπειτα καὶ ὕπνου δῶρον ἔλοντο». 2.509 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΘΗΤΑ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ Ὅτι τὴν ῥαψωδίαν τῆς θῆτα οἱ μὲν ἠρωΐζοντες οὕτως ἐπιγράφουσι· Θῆτα, θεῶν ἀγορά, Τρώων κράτος, Ἔκτορος εὐχος. (η. 1-3) Οἱ δὲ πεζολογοῦντες θεῶν ἀγορὰν φασιν, ἐξ Ὀμήρου λαβόντες εἰπόντος «Ἦὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἴαν», ὃ δὴ πολλαχοῦ κεῖται, «Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο τερπικέρανος ἀκροτάτη κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο». Καλοῦσι δὲ αὐτὴν καὶ κόλον μάχην, ὡς καὶ προερρέθη, ὃ ἐστὶ κολοβὴν, καθὰ καὶ βοῦν κόλον τὸν κεκολουσμένον τὰ κέρατα, ὃς καὶ κυρίως λέγεται κολοβός. Ἐκλήθη δὲ κόλος μάχη ἢ παροῦσα ῥαψωδία δι' αἰτίαν τοιαύτην. Ἡ πρώτη παράταξις τέσσαρσι ῥαψωδίαις μεμέριστο, τῇ ᾗ δ, τῇ ᾗ ε, τῇ ᾗ ζ καὶ τῇ ᾗ η. ἢ δὲ τρίτη ἀπὸ τῆς ᾗ λ ἕως τῆς ᾗ σ μηκύνεται διηγήσεων ἐμπλεκομένων πολυειδῶν. Ἡ δὲ

μέση, τουτέστι δευτέρα, μάχη τῆ ᾗ ἔμπεριγραφεῖσα συντέμνεται, ὅλης ἡμέρας ἔργα περικλείσασα ἐν αὐτῇ στενῶς καὶ ὡς οἶον εἶπεν κολοβῶς. Τὸ γὰρ ἀπὸ πρωΐας μέχρι μέσης ἡμέρας παντελῶς παρήλθε διὰ τὸ μὴ ἐναγώνιον τῆς μάχης δυσὶν ἐπιτεμῶν αὐτὸ ἔπεσιν, ἐν τῷ «ἕως μὲν Ἡῶς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἡμᾶρ» καὶ ἐξῆς. (η. 1) Ἰστέον δὲ ὡς κροκόπεπλος μὲν ἠὼς ἢ ἔχουσα τι καὶ νυκτέρου ἔτι σκοτούς, εἰ καὶ τὸ χρυσοφαῆς κροκωτὸν αὐτῇ ἐξ ἠλιακῶν ἀκτίνων ἐμφαίνεται, ὑφ' οὗ χρυσοείμων δοκεῖ κατὰ τὸ κροκοειδές. ῥοδοδάκτυλος δὲ ἢ ἐπὶ πλέον πεφωτισμένη καὶ ῥόδεον οἶον πορφύρουσα καί, ὡς 2.510 εἶπεν, ἐρυθροδάκτυλος, πρωΐαι δὲ ἀμφοτέραι. Προηγεῖται δ' αὐτῶν ἢ προδιαληφθεῖσα νύξ ἀμφιλύκη. Εἴρηται δὲ περὶ τούτων καὶ ἀλλαχοῦ. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ «Ἡῶς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἴαν» περιφραστικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ ἐνήρξατο ἡμέρα. Καὶ ὅτι ἢ τῆς ῥαψωδίας ταύτης ἡμέρα τρισκαιδεκάτη μὲν ἐστὶ μετὰ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν, δευτέρα δὲ τοῦ πολέμου. Εἰ δέ τις καὶ τὰς ἐννέα τοῦ λοιμοῦ ἡμέρας ταύταις προσλογίσεται, εἴη ἂν ἢ ἐξ ἀρχῆς τῆς Ἰλιάδος ἱστορία ἕως τῶν ὧδε ἡμερῶν κβ', ἀριθμουμένων οὕτω Ἡ δεκάτη τοῦ λοιμοῦ δευτέρα μὲν ἦν τῆς Διὸς ἀπελεύσεως εἰς Αἰθίοπας, χθιζὸς γάρ, φησὶν, ἔβη Ζεὺς εἰς Αἰθίοπας, ἦγουν τῆ ἐνάτη μὲν τοῦ λοιμοῦ, πρώτη δὲ τῆς μήνιδος. ὅτε δὲ δωδεκάτη μὲν τῷ Διὶ ἐπανελθόντι, ἐνδεκάτη δὲ τῷ Ἀχιλλεῖ μηνίσαντι, τότε δὴ ἰκέτευσεν ἢ Θέτις, ἐπεὶ δὲ πέρας εἶχεν αὕτη, ἐπέστη νυκτὸς ὁ ἐν τῇ β' οὐλὸς ὄνειρος καὶ τῆ ἐπαύριον δωδεκάτη οὐση τῆς μήνιδος συνέστη πόλεμος, ὃς ἐκ μονομαχίας ἀρξάμενος ἐν τῇ γ' εἰς μονομαχίαν ἐν τῇ ἠ' ἔληξεν, ὡς εἶναι τὴν τῆς ᾗ, ὡς ἐρρέθη, ἡμέραν τρισκαιδεκάτην μὲν τῆς μήνιδος, δευτέραν δὲ τῆς κατὰ μάχην ἔριδος, εἰκοστὴν δὲ δευτέραν τῆς τοῦ βιβλίου τῆς Ἰλιάδος καταρχῆς. (η. 2) Ὅρα δὲ ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ ἐτέρων ἔργων τὸ ποιεῖν τίθησιν ὁ ποιητής, κοινότερον φράζων, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐπὶ δημογορικῆς ἀθροίσεως, εἰπῶν «θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο». (η. 3) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὡς περ οὐκ ἦρκεσεν εἶπειν ὄρους κορυφὴν τὸ ἀνωτάτω, ἀλλὰ ἀκροτάτην κορυφὴν Ὀλύμπου ἐνταῦθα ἔφη ὁ ποιητής, ὅποια τις τῷ αἰθέρι Διὶ ὠκείωται, οὕτως οὐ μόνον κορυφαῖός τις ἀρκεῖ λέγεσθαι, ἀλλ' ἔχει χρήσεις παρά τισι καὶ ὁ κορυφαιότατος. Προῖων δὲ πληθυντικῶς κορυφὰς ἐρεῖ τὴν ἄρτι ῥηθεῖσαν κορυφὴν, ὑπεραύξων καὶ οὕτω τὴν κορυφὴν. Περὶ δὲ πολυδειράδος Ὀλύμπου ἐτέρωθι γέγραπται. Ἔτι ἰστέον ὡς καθίζει μὲν καὶ ἐνταῦθα θεῶν ἀγορὰν ὁ ποιητής, καθίζει δὲ πού καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς. Ἄλλ' ἐνταῦθα μὲν ὁ Ζεὺς βασιλικῶς ἑαυτὸν συνιστᾷ κατὰ ἐμβρίθειαν κρατεράν, ὡς φανήσεται, ἵνα πάντες εἴξωσιν οἷς αὐτὸς βούλεται, ἐκεῖ δὲ τί τε τὸ αἴτιον τῆς ἀγορᾶς καὶ ὅ τι ἄλλο παρά 2.511 τὰ ἐνταῦθα, δηλωθήσεται, ὡς περ καὶ τὰ πρὸ τούτων ἐν τε τῇ α' καὶ τῇ δ', ἐνθα συμποσιακὸν ἦν τὸ ἄθροισμα. (η. 4-6) Ὅτι ἐνδόξω τινὶ λαλοῦντι πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν οἰκεῖον παρωδηθὲν τὸ «αὐτὸς δέ σφιν ἀγόρευεν, οἱ δ' ὑπὸ πάντες ἄκουον· κέκλυτέ μευ πάντες πᾶσαί τε, ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει». Εἰ δὲ καὶ πάνυ ἐνδόξων καὶ θεῶν ὄντων τῶν ἀκουόντων κρινεῖ τις εὐκαιρον εἶναι τὸ πᾶν Ὀμηρικῶς εἶπειν, ἐρεῖ ἂν ἀπαραποιήτως «πάντες θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι». (η. 5) Δῆλον δὲ ὅτι σύνηθες τοῖς παλαιοῖς, εἰ καὶ μὴ κατὰ ἀκολουθίαν τοῦ δράκαινα καὶ θεράπαινα καὶ τῶν ὁμοίων, ὅμως θεάιναι λέγειν τὰς θεὰς κατὰ τὸ λύκαινα, φλύκταινα, γάγγραινα, μύραινα, ὕαινα, φάλαινα, σκίαινα. Αἱ δ' αὐτὰ καὶ θεοὶ λέγονται, κατὰ τὸ «μήτε τις οὖν θήλεια θεός», ὃ μετ' ὀλίγα κεῖται, Ἀττικῶς τε καὶ Ἰωνικῶς, ὁποῖόν τι καὶ ἢ «ἀλιτηρὸς φρήν» παρά Σοφοκλεῖ, καὶ ἢ «ἀγνῶς δόκησις». (η. 4) Τὸ δὲ «ὑπὸ πάντες ἄκουον», ἦγουν πάντες ὑπήκουον, παράγει μὲν τὸν ὑπήκοον. Δοκεῖ δὲ ἢ λέξις ἐνταῦθα τὸ ἀπλῶς ἀκούειν δηλοῦν. (η. 7) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἄρχων βουλευόμενός τι κοινῶς ἀπαραίτητον εἴποι ἂν «μήτε τις θήλεια μήτε τις ἄρσιν πειράτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος, ἀλλ' ἅμα πάντες αἰνεῖτε, ὄφρα τάχιστα τελευτήσω τάδε ἔργα». Καὶ ὅρα κἀνταῦθα ὅτι τε ἀπλῶς τελευτᾶν τὸ τελειοῦν, καὶ ὅτι τὸ πειράτω ἐνεργητικῶς ἐλέχθη, ὡς καὶ πρὸ τούτου ἀλλαχοῦ τὸ

πειρᾶν. Ὅτι δὲ καὶ παθητικῶς οἶδε τὴν λέξιν ὁ ποιητής, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ νήχειν καὶ νήχεσθαι καὶ ἄλλα μυρία, ἐκδηλότατόν ἐστι. Γέμει δὲ τοιούτων ἢ παλαιὰ χρήσις. τὸ γοῦν ἐξαγγέλλειν ἐξαγγέλλεσθαι φησι Σοφοκλῆς, οἶον «ῶν ὄδ' ἐξαγγέλλεται». οὕτω καὶ τὸ σῶζειν σῶζεσθαι, οἶον «ἐσώζετο τὴν εὐλάβειαν», ἦγουν εὐλαβεῖτο. Οὕτω καὶ Εὐριπίδης τὸ ἔγημε παθητικῶς ἔφη ἐν τῷ «ἦν ἐγήματο», καὶ ταῦτα τῆς παλαιᾶς παρατηρήσεως διαφορὰν ἀμφοῖν παραδι 2.512 δούσης, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ φράσας τὸ «οὐκ ἔγημεν ἀλλ' ἐγήματο». Τοιοῦτον καὶ τὸ «βεβουλευκῶς ἔχει» παρὰ Σοφοκλεῖ, παρ' ᾧ κεῖται καὶ τὸ «βεβούλευνται ποιεῖν». παρ' αὐτῷ δὲ καὶ ὁ ὄρων ὀρώμενος Ὀμηρικῶ ζήλω, οἶον «τοὺς ἄνωθεν φρονιμωτάτους οἰωνοὺς ὀρώμενοι». καὶ ὁ αἴρων ἡρμένος, οἶον «τύπωμα χαλκόπλευρον ἡρμένοι χεροῖν». Διφορεῖται δ' ὁμοίως καὶ τὸ διορίζεσθαι, ὡς δηλοῦται ἐν τῷ «φῆμαι μαντικά διώρισαν». καὶ τὸ νοσφίζεσθαι δὲ τὸ Ὀμηρικόν ἐν τῷ «τὰ μεσόμφαλα γὰς ἀπονοσφίζων μαντεῖα» καὶ τὸ ἄζεσθαι δέ, ἐξ οὗ παρ' Ὀμήρῳ μὲν οἱ ἀζόμενοι, παρὰ Σοφοκλεῖ δὲ τὸ «οὐδὲν ἄζοντα», ἦγουν σεβόμενον, παρ' ᾧ καὶ ἀπειλεῖν καὶ ἀπειλεῖσθαι, οἶον «ἀπείλει νῦν», καὶ «ἀκραιφνεῖς τῶν κατηπειλημένων». καὶ Πίνδαρος δὲ τὸ δρέπεσθαι δρέπειν φησίν. Οὕτω καὶ καλῶ καὶ καλοῦμαι, καὶ σέβω καὶ σέβομαί τινα, καὶ μορμολύττω καὶ μορμολύττομαί σε, καὶ «οὐχ' ἢ πρόσοψίς μ' ἀλλὰ τᾶργ' αἰκίζεται», ταῦτόν δ' εἰπεῖν αἰκίζει. (η. 8) Διακέρσαι δὲ τὸ διακόψαι τῆς κατὰ τελεσφορίαν ὀλότητος. (η. 8 ς.) Τὸ δὲ «πάντες αἰνεῖτε» ἀντὶ τοῦ συναινεῖτε, συγκατατίθεσθε. Διὸς δὲ λόγος τὰ ῥηθέντα, δι' ὧν προοικονομεῖ τὰ ἐφεξῆς ὁ ποιητής πιθανῶς ἅμα καὶ σεμνῶς, ὡς χρεῶν ὄν ἀρχικῶς τελείεσθαι τὴν προδεδηλωμένην βουλήν τοῦ Διός. Ὅτι ὁ ὑπὸ τριῶν ποτε ἐπιβούλων μικροῦ ἂν καὶ δεθεῖς Ζεὺς, ὡς ἐν τῇ ᾠδῇ εἴρηται, νῦν ἐν φανερῷ πάντων κρατεῖν ἄλα 2.513 ζονεῦεται, πάνυ μεγαλοπρεπῶς καὶ βασιλικῶς δημηγορῶν καὶ κάρτιστος ἀπάντων εἶναι λέγων καὶ οὐ συμβουλήν εισφέρων, ἀλλὰ λέγων ἃ θυμὸς ἐν στήθεσι κελεύει, ὡς εἴρηται, καὶ ἐγκελευόμενος μήτινα διακόψαι οἱ τὸ ἔπος, ἵνα τάχιστα τελευτήσῃ τάδε ἔργα, ἃ σιγᾶ μὲν διὰ σεμνότητα, βούλεται δὲ εἰπεῖν τὴν τοῦ Ἀχιλλέως τιμὴν, ἣν καὶ Διὸς βουλήν εἶπε φθάσας ὁ ποιητής. Εἶτα καὶ ἀρχικῶς ἀπειλεῖται τῷ ἀντιστησομένῳ, θάνατον μὲν οὐ—Πῶς γὰρ τῷ θνήσκῃ οὐκ εἰδότη; —, πληγὰς δὲ δεινοτάτας. (η. 10–6) Φησὶ γὰρ «ὄν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλοντα νοήσω ἐλθόντ' ἢ Τρώεσσιν ἀρηγέμεν ἢ Δαναοῖσι, πληγεῖς οὐ κατὰ κόσμον ἐλεύσεται Οὐλύμπόνδε. ἢ μιν ἐλὼν ῥίψω εἰς Τάρταρον ἠερόεντα τῆλε μάλ', ἢ χι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον», ὃ Ταρτάρου ἐστὶν ὄρισμός. «ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός, τόσσον ἔνερθ' Ἄϊδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης». Τοῦτο δὲ φιλοσόφως λέγει, διότι σφαιροειδῆς μὲν ὁ κόσμος, ἢ δὲ γῆ μέση τοῦ παντός, κέντρου λόγον ἐπέχουσα πρὸς τὴν σφαιραν τοῦ οὐρανοῦ, εἰς ὃν μυθικῶς ἀνελεύσεται ὁ πληγεῖς, καὶ πάντοθεν ἐπίσης ἀφεστηκυῖα. Ὁ δὲ Τάρταρος κατωτάτω, ἔνθα πεσεῖται ὁ ῥιφεῖς, ἀπ' ἐναντίας τῷ αἰθέρι ἀφώρισται. Διὸ καὶ ὅσον ὁ περὶ αἰθέρα ἐν ὑψεῖ οὐρανόσ ἀφέστηκε τοῦ μέσου, ἦτοι τῆς γῆς, τοσοῦτον καὶ ὁ κατωτάτω Τάρταρος, ὁ καὶ βάθιστος καὶ ἀδιεξόδευτος. Ὅν ὁ μὲν αἰθήρ καὶ τὰ περὶ Ὀλυμπον εὐκρινῶς ἔχει καὶ ἀνέφελά ἐστιν οὐδ' ἀνέμοις τινάσεται, διὸ καὶ ζωῆς καὶ ῥαστώνης θείας τόποι λέγονται, ὁ δὲ Τάρταρος ἀνάπαλιν, ὃς φερωνύμως τετάρακται, ναὶ μὴν καὶ κατέψυκται, ἀὴρ ὧν καθ' Ὀμηρον καὶ αὐτός. ἠερόεντα γὰρ αὐτόν λέγει. Ἄῃρ μέντοι ὑπόγαιος καὶ ἀνήλιος καὶ διὰ τοῦτο καὶ ψυχρός, ἐξ οὗ καὶ τὸ σφόδρα ῥιγοῦν ταρταρίζειν φασὶ λέγεσθαι. Ὁ μὲν γὰρ αἰθήρ καταλάμπεται. διὸ καὶ Ὀλυμπος ἐφάνη λέγεσθαι τὰ ἐκεῖ διὰ 2.514 τὸ ὀλολαμπές. ὁ δὲ Τάρταρος, ὡς εἴρηται, ἠερόεις ἐστίν, ἦτοι σκοτεινός, καὶ οὐ λάμπεται οὔτε ἀυγαῖς ἡελίοιο τέρπεται, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ ὁ ποιητής. Ὁ δ' αὐτὸς Ζεὺς μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἀπειλήν ἐπιδεικνύμενος οἷα δύνатаί φησιν (η. 18–27) «εἰ δ' ἄγε πειρήσασθε θεοί, ἵνα εἴδετε πάντες. σειρήν χρυσεῖην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες,

πάντες δ' ἐξάπτεσθε θεοὶ πᾶσαί τε θείαι· ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν πεδίονδε Ζῆν', ὕπατον μῆστωρα, οὐδ' εἰ μάλα πολλὰ κάμοιτε. ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι», ὃ ἔστιν ἐλκύσαι, «αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμι' αὐτῇ τε θαλάσῃ. σειρὴν μὲν κεν ἔπειτα περὶ ρίον Οὐλύμποιο δησαίμην. τὰ δέ κ' αὐτε μετήορα πάντα γένοιτο. τόσσον ἐγὼ περὶ τ' εἰμὶ θεῶν, περὶ τ' εἴμι' ἀνθρώπων», ὃ ἔστι περίεμι καὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, ὡς καὶ ἀμφοτέρων πατήρ. ὃ δὴ σεμνότερόν ἐστι τοῦ «γνώσετ' ἔπειθ' ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἀπάντων». Ταῦτα δὲ παρωδηθέντα δεξιῶς χρήσιμα λεχθῆναι ποτε παρὰ μεγιστᾶνος ἐν καιρῷ πρὸς ἤττονας. Ἔστι δὲ ἡ ἀπειλή, σαφῶς πεζολογήσαι, τὸ καθεῖναι ἂν χρυσοῦν σειρὰν ἐξ οὐρανοῦ τοῦ εἰς κληῖρον τῷ Διὶ λαχόντος καὶ ἐκδῆσαι αὐτὴν ἐνὸς τῶν τοῦ Ὀλύμπου ὄρους ἄκρων, οἷα καὶ αὐτοῦ μέρους ὄντος τῆς γῆς καὶ ἐνεργιζωμένου αὐτῇ, καὶ τῇ τοιαύτῃ σειρᾷ πάντα ἐλκύσαι σὺν αὐτῇ γῆ σὺν αὐτῇ θαλάσῃ καὶ μετέωρα θέσθαι. Καὶ ἴδε φανερὰν κἀνταῦθα διαφορὰν Ὀλύμπου καὶ οὐρανοῦ. Ἐν οὐρανῷ γὰρ ἰδρυμένος ὁ Ζεὺς τῆς σειρᾶς τὸ ἕτερον ἄκρον ἐκδῆσαι τοῦ Ὀλύμπου φησί, τοῦ ὄρους δηλαδὴ. Καὶ ὅτι τὴν θάλασσαν ὀχεῖσθαι πᾶσαν οἶδεν ἐπὶ γῆς, μᾶλλον δ' αὐτῇ συνεσφαιρῶσθαι, εἴπερ ἀνελκομένης τῆς γῆς συνανασπασθήσεται καὶ ἡ θάλασσα. (η. 27) Ὁ δὲ ταῦτα λέγων Ζεὺς ἢ κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς εἰμαρμένη ἐστίν, ὅς καὶ πάντων περιεῖναι λέγει ἐν τῷ «τόσσον ἐγὼ περὶ τ' εἰμὶ θεῶν περὶ τ' εἰμὶ ἀνθρώπων», τουτέστιν ὑπὲρ πάντα εἰμὶ τὰ περὶ γῆν καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆν. (η. 19) Χρυσὴν δὲ σειρὰν οἱ μὲν φασὶ τὴν δίκην ἀλύσεως ἐπιπλοκὴν τῶν τεσσάρων στοιχείων κατὰ τὰς ἐν αὐταῖς ποιότητας, λεγομένην χρυσοῦν διὰ τὸ φύσει πολυτίμητον καὶ διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἡλίου ἐν αὐτοῖς χρυσαύγειαν, 2.515 ἢς δὴ ἐπιπλοκῆς μεταποιηθείσης ποτὲ ἄνω κάτω, φασί, γενήσεται τὸ πᾶν μεταστοιχειωθέν, ἢ μεγάλῳ χειμῶνι ἄνωθεν ἐκ Διὸς ἐν κατακλυσμῷ καὶ ἐξυδατώσει, ἢ μεγάλῳ θέρει κατὰ ἐκπύρωσιν. Οἱ δὲ χρυσοῦν νοοῦσι σειρὰν τὰς τοῦ αἰῶνος ἡμέρας, αἱ χρυσῷ οἶον κέκρανται τῇ τοῦ ἡλίου λαμπρότητι καὶ ἀλύσεως δίκην ἀλλήλων ἐξήρτηνται, τὸν καθ' ἡμᾶς βίον συνδέουσαι, ληψόμεναί ποτε πέρασ καὶ αὐτὰ καὶ τὸ πᾶν ἀναστοιχειώσουσαι, τοῦ Διὸς μένοντος ἀπαθοῦς, ὃν ψυχὴν φασὶ τοῦ παντὸς οἱ παλαιοί. Πλάτων δὲ αὐτὸν τὸν ἥλιον χρυσεάν λέγει σειρὰν. αὐτῷ γὰρ ἐκδεδέσθαι τὸ πᾶν. Ἔτεροι δὲ τοὺς κύκλους τῶν πλανωμένων νοοῦσι χρυσεάν σειρὰν, ὧν ἀνωτάτω μὲν ὁ τοῦ Κρόνου, πρόσγειος δὲ ὁ τῆς σελήνης, ἐν οἷς κύκλοις ἄλλοτε ἄλλως τῶν πλανητῶν συνιόντων πολλὰ περὶ τὸ πᾶν γίνονται μεταβολαί. Οἱ δὲ Στωϊκοὶ τὴν Διὸς ἀπειλήν εἰς μόνην ἀλληγοροῦσιν ἐκπύρωσιν. Ἐπεὶ γὰρ Ζεὺς μὲν ὁ αἰθὴρ, χρυσοῦν δὲ, φασί, σειρὰ ὁ ἥλιος, εἰς ὃν κάτωθεν ὡσπερ εἰς καρδίαν ἀποχεῖται ἀναδιδομένη ἡ τῶν ὑγρῶν ἀναθυμιάσις, ὅταν χρόνῳ ποτὲ ἀνελκομένη δι' ἀναθυμιάσεως, ὡς εἰκός, ἡ θάλασσα ἐπιλίπη, τότε δὴ τὸ πῦρ τροφῆς ἐφιέμενον ἀνελκύσει τὰ ἐν τῷ βάθει τῆς γῆς ὑγρά καὶ λύσει καὶ αὐτὴν τὴν γῆν. καὶ ὁ μὲν Ζεὺς οὐ κατελκυσθήσεται, τὰ δὲ κάτω μετέωρα γένηται τοῦ πυρὸς κατισχύσαντος. Τινὲς δὲ οὐ πολυλογοῦν ἐθέλοντές φασὶ τὴν ἀπειλήν ταύτην αἴνιγμα μοναρχίας εἶναι, καὶ ὡς ἐνὸς ἐξήπται τὰ πάντα καὶ μιᾶς ἀρχῆς ἤρτηται. Ὡς γὰρ ἐν τοῖς κάτω οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἄνω, καὶ πολλῶν μάλιστα ἐκεῖ. Παρασημειοῦνται δὲ καὶ ὅτι, ὡσπερ ὑπὲρ γῆς ἀἴρ μέχρι νεφελῶν, εἶτα αἰθὴρ ἀνωτέρω ἕως τῶν τοῦ οὐρανοῦ φαινομένων, οὕτω πως καὶ κάτω ἐκ γῆς Ἄιδης, ἀπὸ δ' αὐτοῦ Τάρταρος. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἐκ τῶν ῥηθέντων Ὀμηρικῶν ἀπειλῶν ὁ δεξιώτατος Ἡρόδοτος εἴρηκε κατὰ παραποίησιν τὸ «ἦ δὴ ὃ τε οὐρανὸς ἔσται ἔνερθε τῆς γῆς καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ». (η. 13-5) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ ταπεινωθεὶς ἐξ ὕψους ἐσχάτως ἐρεῖ ἂν ἐξ Ὀλύμπου ῥιφῆναι εἰς Τάρταρον ἡρόεντα τῆλε μάλ', ἔνθα βάθιστον βέρεθρον. Εἰ δὲ καὶ ἀμετάβατος ἡ ταπείνωσις, προσθεῖη ἂν καὶ τὸ «ἔνθα σιδήρειαι τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός». καὶ τοιάδε μὲν ταῦτα. (η. 10) Τῶν δὲ τοῦ χωρίου λέξεων τὸ μὲν «ὃν ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν νοήσω» διχῶς 2.516 νοεῖται. Ἡ

γάρ ὄν ἄν τῶν θεῶν νοήσω ἢ ὄν ἄν νοήσω ἐθέλοντα ποιεῖν τόδε ἀπάνευθε θεῶν, τῶν ἄλλων δηλαδή τῶν πειθομένων μοι. [Τὸ δὲ ἐγὼν μετὰ τοῦ ἄν σὺνηθες Ὀμήρω διὰ τὴν τοῦ νῦ ἐπιφοράν. Δωριεῖς μέντοι καὶ ἄλλως τὸ ἐγὼ σὺν τῷ ἄν προφέρονται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἐγώνγα, ἤγουν ἔγωγε.] (η. 10–2) Τὸ δὲ κωλύειν ἀρήξει Τρώεσσι ἢ Δαναοῖσι τὴν βουλήν ὑπολαλεῖ τοῦ Διός, ἣν ἐκεῖνός τε λέγειν βούλεται. εἰ γὰρ μηδεὶς μηδετέροις ἀρήξει, αὐτοῦ ἄρα καὶ μόνον ἔσται τὸ πᾶν τῆς μάχης. (η. 12) Τὸ δὲ «πληγεῖς» νῦν μὲν ἀσαφές κεῖται, ἀλλαχοῦ δὲ διαρθροῦται πλατύτερον, ἔνθα καὶ ὄργανον φανεῖται πληγῶν τοιούτων ὁ κεραυνός. Τὸ δὲ «οὐ κατὰ κόσμον», ἀντὶ τοῦ ἀκόσμως, οὐκ εὐτάκτως, ἀλλὰ σὺν θορύβῳ. (η. 13) Ἡρώεις δὲ Τάρταρος ὁ σκοτεινός, ἐπεὶ φύσει μέλας ὁ ἀήρ. ὅθεν καὶ τὸ «ἠέρα πολὺν ἔχευεν», ἣτοι σκότος κατέχευεν, ἢ καὶ ἄλλως, ὁ ἀήρ αὐτόχρομα, ὡς πρὸ βραχέων γέγραπται. (η. 14) Τὸ δὲ «τῆλε μάλα» ἐπίτασις ἐστὶ τοῦ πόρρω. Διασάφησις δὲ αὐτοῦ τὸ «ἦχι βάθιστον ὑπὸ χθονὸς βέρεθρον». Βέρεθρον δὲ τροπῆ τοῦ ἄα εἰς ἄε γέγονεν ἐκ τοῦ βάραθρον ὁμοίως τῷ πάθος πένθος, βάθος βένθος, οἷς ἀνάλογον κατὰ γε φωνὴν καὶ τὸ 2.517 βρένθος ἐπὶ ὑπερηφανίας παρὰ τῷ Κωμικῷ. ἔξ οὗ τὸ βρένθειον, μῦρόν τι ἐκεῖνο περιαδόμενον, [ἔξ ὧν ῥῆμα τὸ βρενθύεσθαι, ἤγουν κατατρυφᾶν ἀλαζονικῶς.] Ὅτι δὲ τὸ βέρεθρον ζέρεθρον Μακεδόνες φασί, καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. (η. 15) Αἰ δὲ σιδήρειαι τοῦ μύθου πύλαι καὶ ὁ χάλκεος οὐδός, ἅπερ καὶ ὁ Ἄιδης ἄν ἔχοι, τὴν διηνεκὴ καὶ δυσεξίτητον τῶν κατὰ γῆς ὑδάτων καὶ πνευμάτων ἐγκλείσιν δηλοῖ, ὧν εἰ τί ποτε προκύψει ἐν τοῖς ἄνω διὰ σεισμοῦ τυχὸν ἢ πως ἐτέρως, δεινὰ γίνονται, ὅποια καὶ ὁ τυφῶς ποιεῖ. (η. 18) Τὸ δὲ πάντες ἐν τῷ «ἴνα εἶδετε πάντες» δύναται καὶ τοῖς ὀπισθεν κολληθῆναι, ἴνα ἢ «πειρήσασθε πάντες», καὶ οὕτω δέ, κατ' εὐθὺ νοηθῆναι «εἶδετε πάντες». Καὶ ὅρα τὸ «πειρήσασθε» παθητικῶς λεχθὲν ἄρτι, ἔτι δὲ καὶ τὸ «εἶδετε», χρόνου ὄν ἐνεστώτος, χρηστὸν Ὀμήρω, ἔξ οὗπερ οὐ τὸ ἰδεῖν καὶ ιδέσθαι καὶ ἰδῶν καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς, [ἀλλὰ τὸ εἶδον. Ἐκεῖνα γὰρ δευτέρου ἀορίστου εἰσὶ τοῦ φαινομένου μυριαχοῦ.] Ἔστι δὲ αὐτοῦ καὶ πρῶτον πρόσωπον παρὰ τῷ ποιητῇ, 2.518 οἷον «ἴνα εἶδομεν ἄμφω». ἢ δὲ ὕστερον χρήσις οὐ δεῖται ῥημάτων τοιούτων. (η. 19) Τὸ δὲ «ἐξ οὐρανόθεν», δις λεχθὲν, περιττὴν ἔχει [καὶ αὐτὸ] τὴν πρόθεσιν, ὡς καὶ τὸ ἀπ' οὐρανόθεν καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἐκ δὲ τοῦ κρεμάσαντες καὶ ὄλως ἐκ τοῦ κρεμῶ θέματος καὶ τὸ κρήμνασθαι γίνεται καὶ τὸ «κρήμνη σεαυτήν», καὶ ὁ κρημνός, καὶ ὅσα τοιαῦτα, τροπῆ δηλαδή τοῦ ἄη εἰς ἄε καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἄν (η. 20) Τὸ δὲ «ἐξάπτεσθε» ταύτων τῷ ἐκκρέμασθε, ἴνα δηλονότι καθελκύσητε τὸν Δία πεδίονδε, ὃ ἐστὶ κάτω εἰς γῆν, ὅπερ οὐκ ἄν δῆθεν γένοιτο. [Δύναται δὲ εἶναι καὶ ἀντὶ τοῦ ἀπτεσθε, ὃ ἐστὶν ἐπιλαμβάνεσθε, περιττῆς οὐσης τῆς ἄε κ προθέσεως.] (η. 22) Τὸ δὲ «ὑπατον μῆστωρα» ἢ ὑφ' ἐν νοητέον, ἴνα δηλοῖ τὸν ὑπατον ἐν βουλευταῖς, ἢ ἰδίᾳ μὲν τὸ μῆστωρα, ἰδίᾳ δὲ τὸ ὑπατον. Αὐτὸ δὲ διχῶς νοεῖται. ἢ γὰρ ἀπλῶς πάντων ὑπατον, ἢ τῶν ἀρχόντων, κατὰ τὸ «ὑπατε κρειόντων». [Μῆστωρ δὲ Ζεὺς, ὁ ἐν ἄλλοις μητιόεις καὶ μητίετα, εἰπεῖν δὲ κοινότερον καὶ οὐδὲ συνήθως, μητιέτης.] (η. 21–4) Τοῖς δὲ τοῦ ἐρύω χρόνοις τριχῆ ἐνταῦθα χρησάμενος ἐν τῷ «οὐκ ἄν ἐρύσαιτε», καὶ «ἐθέλομι ἐρύσαι», καὶ «αὐτῇ γαίῃ ἐρύσαιμι» ἐπιμονὴν ἐποίησεν, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἐξ οὐρανόθεν». (η. 24) Τὸ δὲ «αὐτῇ γαίῃ», «αὐτῇ θαλάσση», Ἀττικοῖς σὺνηθες, ἔλλιπες 2.519 τῆς ἄσ ὑ ἄν προθέσεως, ὁποῖον καὶ τὸ «αὐτοῖς ἀνδράσι βεβύθισται ναῦς», οὗ σύνθετον τὸ αὐτανδρος, καὶ ὁποῖον τὸ «αὐταῖς βουλαῖς ἐξόλοιο». (η. 26) Τὸ δὲ «δησαίμην» ἔχει καὶ ἐνεργητικὰ ἐν χρήσει. Διφορεῖται γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον ῥῆμα κατὰ τε ἐνέργειαν κατὰ τε πάθος. Μετήγορα δὲ τὰ κοινῶς μετέωρα. Καὶ ἔστι τοῦτο εὐπαραγωγότερον τοῦ κοινοῦ. Ὡς γὰρ ἐκ τοῦ ἀείρω, τὸ συζυγῶ, παρήγορος ἵππος, ὁ παρεζυγμένος, οὕτως ἐκ τοῦ ἀείρω, τὸ κουφίζω καὶ ἀνωφορῶ, τὸ μετήγορον. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ μετέωρον κατὰ περίεργον σκευωρίαν. Ἐκ τοῦ ἀείρω γάρ, φασίν, ἄοιρος, ὁ εἰς ἀέρα ἐλαφρισθεῖς, καὶ τροπῆ τοῦ ἄα εἰς ἄε καὶ τῆς ἄο ἰ διφθόγγου εἰς ἄω, ἐν

συνθέσει μετέωρον. (η. 27) Τὸ δὲ «τόσσον ἐγὼ περίεμι πάντων» σχῆμά ἐστι συμπληρωτικόν, οὗ πολὺς νοῦς διὰ τὸ ἄορισταίνειν. τῷ γὰρ μεγαλειῷ τῶν εἰρημένων συμπαραμετρεῖται καὶ ἡ περιουσία τῆς ἰσχύος τοῦ Διός. Ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐπαναφορὰ κατὰ κόμμα ἐστὶ τὸν βασιλικὸν πρὸς τῷ τέλει λόγον καλλύνουσα. δῆλον γὰρ ὡς ἐπαναφορικόν ἐστὶ τὸ «περὶ τ' εἰμὶ θεῶν, περὶ τ' εἰμὶ ἀνθρώπων». (η. 19) Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ῥηθεῖσα ἐξ οὐρανόθεν χρυσέα σειρὰ καὶ εἰς βασιλικὸν γένος μεταλαμβάνεται 2.520 τοῖς ῥητορικῶς ἐπιβάλλουσιν, οἳ καὶ τῶν ἐξῆς οὐκ ὀλίγα συμβιβάζουσι κατὰ καιρὸν δεξιῶς εἰς ἐγκώμιον. (η. 28 ς.) Ὅτι ἔκπληξιν ἐπὶ ἀπειλῇ δηλοῖ τὸ «ὡς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ», ὅ ἐστι περιφραστικῶς ἐσίγησαν, «μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευεν», ἦγουν ἀποτόμως ἐλάλει. (η. 31–3) Δυσωπία δὲ ἄρχοντος τραχυνομένου κατὰ τινῶν τὸ «ὦ πάτερ ἡμέτερε, ὕπατε κρειόντων, εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν, ὅ τοι», ἦγουν ὅτι σοι, «σθένος οὐκ ἐπιεικτόν. ἀλλ' ἔμπης ὀλοφυρόμεθα» ὑπὲρ τῶν δεῖνα, «οἳ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται», ὅ ἐστι κακῶ θανάτῳ οἰχήσονται. (η. 357) Ὁ δὲ γε ζητῶν εἰρηναίαν τοῖς ἑαυτοῦ συμβουλήν ἔκ τινος ὑπερέχοντος εἶποι ἂν τὸ «ἀλλ' ἦτοι πολέμου μὲν ἀφεξόμεθα, εἰ σὺ κελεύεις, βουλήν» δ' ὑποθησόμεθα τοῖς δεῖνα, «ἢ τις ὀνήσει, ὡς μὴ πάντες ὄλωνται ὀδυσσαμένοιο τεοῖο», ἦγουν σοῦ ὀργισθέντος. Ἀθηνᾶ δὲ ταῦτα τῷ Δίῳ φησιν ὑπὲρ Ἀχαιῶν. [(η. 31) Ἔστι δὲ ὕπατος μὲν, ὡς πού καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὁ ὑπέρτατος, ἐξ οὗ γίνεται αὐτὸς κατὰ συγκοπήν, ἀντικείμενος τῷ νειάτῳ, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν νεάτῳ, οὗ πρὸς ὁμοιότητα καὶ ἡ παρὰ τοῖς μουσικοῖς ὠνόμασται ὑπάτη τε καὶ νεάτη καὶ κατὰ κρᾶσιν νήτη.] (η. 32) Σθένος δὲ οὐκ ἐπιεικτόν κατὰ τοὺς παλαιοὺς δύναιμι οὐκ εὐσυγχώρητος, ἦγουν οὐ ῥαδίως εἴκουσά τινι. (η. 33) Ὀλοφύρεσθαι δὲ τὸ ὀλοῶς ἢ μετὰ ὀλυγῆς φύρεσθαι, δάκρυσι δηλαδὴ. (η. 34) Κακὸς δὲ οἶτος ὁ ἀπευκταιότατος καὶ διαστελλόμενος πρὸς ἕτεροῖον οἶτον, ὃν ἂν τις εὐξῆται ποτε. ὃ δὴ σὺν ἄλλοις πολλοῖς εὔρηται καὶ ἡ Πηνελόπη ἐν Ὀδυσσεΐα ποιοῦσα. Ἐκ τοῦ οἳ δέ, θρηνητικοῦ ἐπιρρήματος, ὁ οἶτος. Ἀναπλήσαι δὲ οἶτον τὸ τελευταῖον θανάτου ἰδεῖν. ταῦτόν γὰρ ἀναπλήσαι καὶ τελευτήσαι, ὅ ἐστι τελειῶσαι, πληρῶσαι. (η. 36) Τὸ δὲ ὑποθησόμεθα ἡ ἀρχὴ ἐστὶ τῆς ποιητικῆς ὑποθημοσύνης τῆς ἀγαθῆς, ἣ ἀντίκειται ἢ κακοθημοσύνη, ἔτι δὲ καὶ τῆς παρὰ τοῖς ὕστερον ὑποθήκης καὶ τοῦ νοθετεῖν ὅπερ ἐστὶ 2.521 νοῦν ἐντιθέσθαι, ἦγουν ἐμβάλλειν, ἴσως δὲ καὶ τῆς εὐθημοσύνης. (η. 37) Τοῦ δὲ ὀδύσσω χρήσις μάλιστα καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. Ὅτι ὁ οὕτω σφοδρῶς πρὸ βραχέων δημηγορήσας Ζεὺς ἦπιος γίνεται, μειλίχιόν τι καὶ ὕπουλον φθεγξαμένης τῆς Ἀθηνᾶς. Ἦρα μὲν οὖν, εἴπερ ἐλάλησεν, αἰνότατόν τε προσεῖπεν ἂν τὸν Δία καὶ προσηρέθισεν εἰς θυμόν. τοιοῦτον γὰρ ὁ μῦθος ἦθος αὐτῇ ἀνεπλάσατο, καθὰ προδεδήλωται, ἥτις καὶ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ, ὡς «εἰ θέλομεν ὅσοι Δαναοὶς ἀρωγοὶ ἀντιπυροῦν τῷ Δίῳ, ἀκάχοιτο ἂν». καὶ ἡ μὲν Ἦρα τοιαύτη. Ἀθηνᾶ δὲ τεχνικῶς ὑπενδίδωσι, καὶ ὁψὲ καὶ αὐτὴ λαλήσασα, ὡς καὶ ὁ Διομήδης πρὸ μικροῦ ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς, εἰδέναι μὲν τὸ τοῦ Διός φησι σθένος, ὀλοφύρεσθαι δ' ὅμως ὑπὲρ Ἀχαιῶν, ὡς ἐρρέθη, καὶ τὴν Διὸς μὲν ἰσχὴν ὁμολογεῖ, προῖσχεται δὲ ἐλέου εἰσβολήν, ὡς οὐ θρασυνομένη κατὰ πατρός, ἀλλ' οἰκτιζομένη τοὺς ἐλεεινοὺς. (η. 38–40) Καὶ ὁ πατήρ ἐπὶ τούτοις πρᾶυθυμήσας προσέφη ἐπιμειδῆσας, ἄπερ καὶ ἐξῆς πού ἐρεῖ «θάρσει Τριτογένεια, φίλον τέκος, οὗ νύ τοι θυμῷ πρόφρονι μυθέομαι, ἐθέλω δέ τοι ἦπιος εἶναι», ὁποῖόν τι καὶ πᾶς εἶποι ἂν πρὸς φίλον, μεταβαλὼν ἐκ θυμοῦ εἰς πραότητα. Καὶ ὅρα ὅπως θυμὸς κολακευόμενος μαλθάσεται καὶ κατὰ τὰ δεινὰ τῶν θηρίων εἴκει τοῖς τιθασσεύουσι. Κατὰ γὰρ τὴν τραγωδίαν ὀργῆς νοσοῦσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι, καὶ ὁ τῷ θυμουμένῳ εἴκων ἐν καιρῷ τύχῳ ἂν αὐτοῦ ῥαδίως ὅσον θέλει. (η. 39) Τριτογένεια δὲ ἀλληγορικῶς ἢ φρόνησις, ἐπεὶ κατὰ Δημόκριτον τρία γίνεται ταῦτα ἐξ αὐτῆς, τὸ εὖ λογίζεσθαι, τὸ λέγειν καλῶς τὸ νοηθέν, καὶ τὸ ὀρθῶς πράττειν αὐτό. Τελείας γὰρ ὄντως φρονήσεως τὸ νοῆσαι, τὸ εἰπεῖν, τὸ ποιῆσαι, 2.522 καὶ πάντα

καλῶς. Ὁ δὲ μῦθος οὕτω λέγει αὐτὴν ὡς ἐν τρίτῃ μηνὸς γεννηθεῖσαν, ἢ ὡς ἐκ τοῦ Διὸς κεφαλῆς γενομένην. τριτῶ γάρ, φασί, κατὰ γλῶσσαν Κρητῶν ἢ κεφαλῆ. Ὡς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Τρίτωνος Λιβυκοῦ ποταμοῦ καλεῖται οὕτω, ἀλλαχοῦ δηλοῦται. [Ὅρα δ' ἐν τοῖς εἰρημένοις ὅτι, καθά που καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, οὐ μόνον εἰς πάθος ἀναλύεται ἢ Τριτογένεια, ὡς γεννηθεῖσά ποθεν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐνέργειαν, ὡς δεδήλωται ἐν τῷ τρία γεννῶσα. Οὕτω δὲ διχῶς καὶ ἡ ἠριγένεια. καὶ γὰρ ἡ τὸ ἦρ γεννῶσα, καὶ ἡ ἐν ἦρι γεννωμένη.] Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ γεννῶν μῦθος τὴν Ἀθηνᾶν ἐκ τῆς Διὸς κεφαλῆς ἐχορήγησέ τινα τῶν παλαιῶν ὑπόψυχρον νόημα τὸ καὶ σκωφθὲν τότε. Ἦν δὲ τοιοῦτον ὡς Ἀγαθαρχίδης ἱστορεῖ. Εἰκὸς γὰρ αὐτὴν ἐκ τῆς Διὸς κεφαλῆς γεννηθεῖσαν ἔχειν τῶν ἀγαθῶν τὸ κεφάλαιον. (ἡ. 40) Πρόφρονα δὲ θυμὸν ἢ τὸν πρόθυμον λέγει, καθὸ καὶ προῖων ἐρεῖ «πρόφρων κατένευσε Κρονίων», ἢ κατὰ Πορφύριον τὸν ὑπέρφρονα, ἦτοι καταφρονητικόν. Οὕτω καὶ πρὸ ὀλίγων «πρόφρων ἐθέλομι ἐρύσσαι», ἀντὶ τοῦ πρόθυμος καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ αὐτοῦ φρονῶν ἢ ἀντὶ τοῦ ὑπέρφρων καὶ τοὺς ἄλλους περιφρονῶν. (ἡ. 41 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππων, ὠκυπέτα, χρυσεῖσιν ἐθειρήσι κομόωντες», ἄπερ ἔπαινος ἵππων εἰσί, χαλκόποδες μὲν οἱ στερρόποδες καί, ὡς ἀλλαχοῦ ἐρεῖ, κρατερώνυχες. Τὸ δὲ «ὠκυπέτα» ἔοικε τὸν ἵππον ἐτυμολογεῖν, ὃς παρὰ τὸ ἵπτασθαι ποσὶ λέγεται. ὁ γὰρ ποσὶν ἵπτάμενος καλῶς ὠκυπέτης τε εἶναι λέγεται καὶ οὐκ ἄκων πέτεσθαι, ὡς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς κειμένων σημασίας τοῦ θρίξ καὶ ἔθειρα καὶ κόμη, ἀλλαχοῦ μὲν καλλίτριχες λέγονται ἵπποι, οἷς καὶ ψήκτραις αἱ τρίχες κτενίζονται κατὰ τινα Τραγικόν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ κόμη καὶ ἡ ἔθειρα κατὰ μῦθου σεμνότητα προσαρμόττεται αὐτοῖς 2.523 ἐν τῷ «ἐθειραὶς κομόωντες». [Ἐριον μέντοι οὐκ ἂν τολμήσῃ τις ὅλως ἐνταῦθα προσάψαι, εἰ καὶ ὁ Κωμικὸς ὄνου πόκας ἔπαιξε. Διαφορὰ δὲ τριχὸς καὶ ἐρίου καὶ ἐν τῷ «τρίχας ἀντ' ἐρίων ἐποκίξατο».] Γίνεται δὲ ἡ ἔθειρα ἐκ τοῦ ἐθειρῶ ρήματος, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς που ρηθήσεται, ἀφ' οὗ καὶ ἐθειράδες τὸ γένειον. Ἴπποι δὲ Διὸς εἰσιν οἱ ρηθέντες, οὓς τεχνηέντως ὑπέζευξεν ἄρματι-Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ τιτύσκετο. -, ἠνίκα εἰς τὴν Τρωϊκὴν Ἰδὴν κατῆλθε διοικήσων τὰ κατὰ τὴν μάχην αὐτὸς μόνος μετὰ τὸ ἀπειλήσασθαι τοῖς λοιποῖς θεοῖς. (ἡ. 41) Ἔστι δὲ τὸ «τιτύσκετο» λέξις ἀμεταχείριστος πεζολεκτοῦντι ρήτορι, γινομένη ἀπὸ τοῦ τύκω, τὸ κατασκευάζω, πλεονασμῷ τοῦ -σ καὶ ἀναδιπλασιασμῷ Ἰωνικῷ, ἵνα ἢ λέγων τὸ ζευγνύειν περιφραστικῶς τιτύσκειν ὑπ' ὄχεσφιν, ἢ γουν σκευάζειν ὑφ' ἄρματι. (ἡ. 43 ς.) Ὅρα δὲ ὅπως χρυσῷ περιλάμπεται ὁ Ζεὺς, ὅτε εἰς τὸ κατὰ τὴν ρηθεῖσαν Ἰδὴν Γάργαρον κατήρχετο. Ἡ ξυνωρίς τε γὰρ τῶν ἵππων αὐτῷ χρυσέαις, ὡς ἐρρέθη, ἐθειραὶς κομᾶ, οὐ μὴν κατ' ἄλλους φαιαῖς ἢ μελαίλαις ἢ λευκαῖς ἢ ψαραῖς. «Χρυσὸν δ' αὐτός», ἢ γουν χρυσέαν σκευήν, «ἔδυνε περὶ χροῖ, γέντο δέ», τουτέστιν εἴλετο, «ἰμάσθλην χρυσεῖαν, εὔτυκτον». Ὁ δ' αὐτὸς καὶ τὴν οὐρανίαν πρὸ τούτου σειρὰν ἐξ ὁμοίας ὕλης συνεκρότησε, προῖων δὲ καὶ χρύσεια τιταίνει τάλαντα. χρύσειος δὲ καὶ ὁ θρόνος αὐτῷ. οὕτω χαίρει τῷ χρυσῷ καὶ που, κατὰ τὸν Μίδα, καὶ αὐτῷ χρυσός ἐστι πᾶν οὐ ἂν ἄψηται. Ἰστέον δὲ ὅτι οἱ ἐκ μαθημάτων ἀνήκειν φασὶν Ἥλιῳ τὸν χρυσόν, ὡς τῇ Σελήνῃ ἄργυρον, Κρόνῳ δὲ μόλιβδον, καὶ ἄλλω τῶν πλανωμένων ἕτερόν τι τῶν μετάλλων. Διὸ χαίρειν χρυσῷ λέγεται καὶ ὁ Ζεὺς, καθότι καὶ εἰς ἥλιον ἀλληγορεῖται ποτε κατὰ τὸν εἰπόντα «Ὁ μὲν δὴ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς πτηνὸν ἄρμα ἐλαύνων». [Καὶ μὴν εἰ καὶ εἰς 2.524 αἰθέρα ὁ Ζεὺς ἀλληγορεῖται, ἀρμόττει αὐτῷ διὰ τὸ πυρῶδες, εἴτ' οὖν πυροειδές, καὶ οὕτω λαμπρὸν ὁ χρυσός, ἐπεὶ καὶ ὁ αἰθὴρ διχῆ οὕτω λέγεται. ἢ γὰρ παρὰ τὸ αἶθριν, ὃ ἐστι καίειν, πυρὸς δίκην κατὰ τινας, ἢ παρὰ τὸ αἶθριν, ἢ γουν λάμπειν, ὅθεν καὶ ὁ ἀστήρ, εἰ καὶ μάλιστα τοῖς σοφοῖς ἀρέσκει παρὰ τὸ αἰεὶ θεῖν αἰθὴρ λελέχθαι, διὰ τὸ κατ' αὐτὸν ἀεικίνητον συνεσφαιρωμένον τῷ οὐρανῷ. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς οὐρανὸν ὁ Ζεὺς μεταλαμβάνηται ποτε, ὠκείωται καὶ οὕτως αὐτῷ ὁ χρυσός, ὀρθῶς μὲν διὰ τὸ ἀνέφελον αὐτοῦ καὶ ἀληθῶς

αἴθριον, εἰ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον χάλκεος λέγεται. Κατὰ δέ γε τὸν μῦθον διὰ τὸ καὶ χρυσεῖς δώμασι πλήθειν καὶ χρύσειον δάπεδον ἠπλωμένον ἔχειν. Συντελεῖ δὲ πρὸς νοῦν τοιοῦτον καὶ εἴ τι που χρύσειον λέγεται νέφος. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα.] (η. 43) Ὅτι δὲ Δωρική λέξις τὸ «γέντο», γενομένη ἐκ τοῦ ἔλετο, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. Ὁ δὲ τόπος οὗτος χρήσιμος καὶ εἰς χρυσοῦ καὶ εἰς πλουσίου ἐγκώμιον. (η. 45) Ὅτι τὸ πέτεσθαι τοὺς τοῦ Διὸς ἵππους μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος σύμβολόν ἐστι τοῦ ἀλληγορεῖσθαι αὐτὸν εἰς τε ἀέρα καὶ εἰς αἰθέρα, στοιχεῖα ταῦτα πληροῦντα τὸ μεταξὺ γῆς τε καὶ οὐρανοῦ. (η. 50) Τῆς δὲ εἰς ἀέρα τοῦ Διὸς ἀλληγορίας ἐμφαντικὸν μετ' ὀλίγα καὶ τὸ «κατὰ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευε», τῶν αὐτοῦ ἵππων δηλαδή. Ἐνθα τὸ «πουλὺν» θηλυκοῦ γένους φασὶν οἱ παλαιοί, καθὰ καὶ τὸ ἠέρα. Καὶ ἔστιν ἡ λέξις Ἰωνικὴ ὁμοίως τῷ «πουλὺν ἐφ' ὑγρὴν». (η. 47 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «Ἴδην δ' ἴκανε πολυπίδακα, μητέρα 2.525 θηρῶν, Γάργαρον» τῷ μέρει τὸ ὄλον συμπεριεῖληπται, ὡς καὶ πρὸ τούτων πολλὰ τοιαῦτα σεσημειῶται. Καὶ ἔστι πλατὺς τρόπος ποιητικὸς προτάσσειν τὸ ὄλον, εἶτα ἐπάγειν τὸ μέρος διὰ σαφήνειας. Ὅλον μὲν γὰρ ἡ Ἴδη, μέρος δὲ τὸ Γάργαρον, καὶ μέχρι νῦν τηροῦν τοῦνομα, κληθὲν οὕτω διὰ τὰ ἐκεῖ ἀναδιδόμενα ὕδατα καὶ τὸν ἐντεῦθεν ποιὸν ἤχον, ἐξ οὗ καὶ ἐφ' ἡμῶν τὸ ἀναγαγαρίζειν λέγεται καὶ ὁ γαργαρεύων. Οἱ δὲ φασὶν τρία εἶναι τῆς Ἰδης ἀκρωτήρια, Γάργαρον, Λεκτόν, Φαλάκραν, τοῦ δὲ Γαργάρου τοὺς οἰκήτορας Γαργαρεῖς λέγεσθαι, αὐτὸ δὲ οὕτω κληθῆναι καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἐν ἡμῖν γαργαρεύοντος, λήγοντος ἀπὸ παχέος εἰς ὀξύτερον. Τὴν δὲ Ἴδην πολυπίδακα λέγει, διότι καὶ τοῦ Γαργάρου δίχα πολυπότημός ἐστιν, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ῥηθήσεται. Κοινότερον δὲ τὸ «πολυπίδακα», ἐκ τοῦ πίδαξ πίδακος, οὗ ἀναδραμόντος εἰς εὐθείαν, ὡς δηλοῖ τὸ «πολυπιδάκου», εἴη ἂν ποτε καὶ ἡ αἰτιατικὴ πολυπίδακον. Ἐκ τοῦ πιεῖν δέ, φασὶν, ἡ πίδαξ, ἡ ἐκ τοῦ πιδύειν, ὃ ἐστὶν γῆθεν ἄλλεσθαι. αὐτὸ δὲ κατ' ἐναλλαγὴν, φασὶν, Αἰολικὴν ἐκ τοῦ πηδᾶν γίνεται, ἀφ' οὗ καθ' ὁμοίαν τροπὴν καὶ πιδήεσσα, ἡ κάθυγρος. ἐκ δὲ τοῦ πιδύειν καὶ Πιδύτης κύριον, ὡς ἐκ τοῦ ἠπύειν ὁ Ἠπύτης. Μητέρα δὲ θηρῶν τὴν Ἴδην φησὶν ἀντὶ τοῦ πολύθηρον. Θηρίον δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς πᾶν ἄλογον ζῶον, ὅπουγε καὶ τὸν ἴπα θηρίδιόν τι λέγουσιν οἱ σοφοί. Κυρίως δέ, φασὶν, θῆρες, οἱ ἢ θέειν ῥᾶον δυνάμενοι κατὰ τὴν παρὰ Σοφοκλεῖ θῆρα ἔλαφον, ὅποια τις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, 2.526 ἢ καὶ φθειρεῖν, ὅθεν καὶ ἐτυμολογεῖσθαι ὁ θῆρ λέγεται [ὡς οἶα φθειρ, εἰ καὶ ἡ ἀπέλευσις τοῦ ῥφ μετήλλαξε τὴν τῆς διφθόγγου γραφὴν εἰς τὸ τῆς ἀναλογίας ῥη. Ὅτι δὲ φθειρες διὰ διφθόγγου καὶ οἱ θῆρες, ἐν τοῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν δεδηλωται.] Ἱστορεῖται δὲ καὶ ὄφεις τὴν Ἴδην ἐνεγκεῖν ποτε, οἱ καὶ ἐλάφους, φασὶν, ἀνήρουν εἰλούμενοι περὶ τὰ σκέλη αὐτῶν καὶ περὶ τοὺς ἀνχένας καὶ δένδροις προσαρτῶντες αὐτούς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γυναικὶ μεθύσει, ἀδίκων παίδων μητρί, ἀρμόσοι ἂν ποτε τὸ προσρηθῆναι Ἴδην πολυπίδακα, μητέρα θηρῶν. Καὶ πόλις δὲ ἡ χώρα γέμουσα ἀνδρῶν ἀδίκων μήτηρ ἂν θηρῶν λέγοιτο, [καθὰ ποτε καὶ πόλις που ἦν πονηρῶν, ὡς αἱ ἱστορίαι δηλοῦσι, καὶ τις ἐτέρα συνηγόρων τοιούτων, ἀφορισθέντων ἐν αὐτῇ διὰ τὸ κακουργεῖν περὶ τὴν δικαιοτάτην θέσιν τῶν νόμων.] (η. 48) Λέγει δὲ ὁ ποιητής, ὡς καὶ τέμενος τῷ Διὶ ἐν τῷ Γαργάρῳ ἦν, ὅποια πολλαχοῦ εἴρηται, «βωμός τε θυήεις», ὡς θυσιῶν γινομένων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καθὰ πολλαχοῦ φαίνεται, ἢ καὶ ὡς εὐώδους τοῦ τόπου ὄντος, παρὰ τὸ θύος, ἐξ οὗ καὶ νέφος θυόεν, οὐ μὴν θυῆεν κατὰ τὸν διχῆ οὕτω νοούμενον βωμόν. Καὶ εἰσορᾶσθαι δὲ φησὶν ἐκ τῶν τῆς Ἰδης κορυφῶν Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἔρει. Καὶ δοκεῖ παραλάλημα εἶναι τοῦτο ἐτυμολογικόν. Εἰ γὰρ ἐκεῖθεν εἰσορᾷ ὁ Ζεὺς τὰ εἰρημένα ὡς τοῦ τόπου δεξιοῦ ὄντος ἰδεῖν, ὀρθῶς ἄρα Ἴδη τὸ ὄρος ἐκεῖνο λέγεται. Ὁ δὲ Γεωγράφος Γάργαρον οἶδε καὶ πόλιν εἰπὼν «Γάργαρον τόπος ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τῆς Ἰδης, ἀφ' οὗ Γάργαρον, πόλις Αἰολικὴ». Ἰστέον δὲ ὅτι Διὸς κατέλευσις παρὰ τῷ ποιητῇ γίνεται, ὅπου ἄξια λόγου ἔργα τελοῦνται κατὰ εἰμαρμένην τινά, ὡς καὶ νῦν καταπραχθήσεται. (η. 53–7)

Ὅτι καθάπερ ἀλλαχοῦ ἢ ἑκ πρόθεσις ἀντὶ τῆς ἄ-μ-ε-τ-α λαμβάνεται, οὕτως ἐνταῦθα ἢ ἄ-π-ο ἐν τῷ «οἱ δ' ἄρα δεῖπνον ἔλοντο Ἀχαιοὶ ρίμφα κατὰ κλισίας, ἀπὸ δ' αὐτοῦ θωρήσοντο. Τρῶες δ' αὖθ' ἐτέρωθεν ἀνὰ πτόλιν ὠπλίζοντο 2.527 παυρότεροι· μέμασαν δὲ καὶ ὡς ὑσμῖνι μάχεσθαι, χρειοῖ ἀναγκαίη», ὃ ἐστὶν 2.527 ἀναγκαστικῆ, «πρὸ τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν». Ἐν τούτοις γὰρ τὸ «ἀπὸ δ' αὐτοῦ θωρήσοντο», ἀντὶ τοῦ μετὰ τὸ δεῖπνον. Τὰ δὲ συχνὰ ἐνταῦθα πάρισα, τὸ ἔλοντο, θωρήσοντο, ὠπλίζοντο, ἀνεπιτηδεύτως κεῖνται πρὸς κάλλος φυσικόν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀντιπαρέθετο ἀλλήλοις ὡς ἰσοδύναμα τὸ θωρήσοντο καὶ ὠπλίζοντο. Πλειόνως μέντοι τὸ ὠπλίζεσθαι ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς εὐτρεπίζεσθαι λέγεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δεῖπνησαι εἶτα θωρήσσεσθαι τοὺς Ἀχαιοὺς εἰπὼν ἐπὶ Τρώων σιγᾶ μὲν τὸ δεῖπνον συντομίας τρόπῳ, λέγει δὲ μόνον καὶ αὐτοὺς ὠπλίζεσθαι. Ἐνθα ὅρα καὶ τὸ «ἀνὰ πτόλιν», ὡς μὴ πάντων τῶν Τρώων ἕξω μεινάντων, εἰ καὶ ὁ Ἐκτωρ διὰ τὸ ἀναγκαῖον παρέμεινε. Ὅτι δὲ παυρότεροι Τρῶες Ἀχαιῶν, ἤδη πρὸ τούτων σαφῶς δεδήλωται. (ἡ. 56) Τὸ δὲ «ὑσμῖνι» ὅτι μεταπλασμοῦ πάθος ἔχει, προεῖρηται καὶ αὐτό. ἔρρέθη δὲ «ὑσμῖνι μάχεσθαι» πρὸς διαστολὴν τοῦ ἄλλως πως μάχεσθαι, ὁποῖόν τι καὶ τὸ διὰ λόγων ἐρίζειν ἐστί. [Καὶ ἔστι τὸ ὑσμῖνι μάχεσθαι ταῦτὸν τῷ χερσὶ μάχεσθαι κατὰ τὸ «χερσὶ μὲν οὔτι μαχέσσομαι».] (ἡ. 57) Τὸ δὲ «χρειοῖ ἀναγκαίη» καὶ τούτους ἀναγκαῖους ὑπεμφαίνει πολεμιστὰς κατὰ τοὺς ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα ρηθέντας τῷ ποιητῇ. Ἴωνικὸν δὲ τὸ «χρειοῖ». χρεῖα μὲν γὰρ τὸ κοινόν, ὃ δὲ ἰωνίζων χρεῖω λέγει, χρεός δὲ οἱ Τραγικοί, πολλάκις δὲ καὶ χρῆμα. Τὸ δὲ «πρὸ παίδων καὶ γυναικῶν» ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τῶν φιλτάτων. Καὶ εἴληπται νῦν ἢ ἄ-π-ο ἀντὶ τῆς ἄ-μ-ε-τ-α, ἄλλως ἢ ἔπερ ἐπὶ τοῦ «θυμῷ πρόφρονι». ἐκεῖ μὲν γὰρ κατὰ Πορφύριον ὑπερηφανίας ἢ λέξις δηλωτικῆ, ἐνταῦθα δὲ φανερώς προστασίας. 2.528 Δῆλον δὲ ὡς ὁ πρὸ τοιούτων μαχόμενος τὸν κυρίως πρόμαχον συντίθησιν. (ἡ. 58 ς.) Ὅτι ἔκχυσιν λαοῦ ἀπὸ πόλεως δηλοῖ τὸ «πᾶσαι δ' ὠἴγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός, πεζοὶ θ' ἰππῆές τε, πολὺς δ' ὄρυμαγδὸς ὀρώρει», ὃ δὴ καὶ μετ' ὀλίγα κεῖται. Γίνεται δὲ τὸ «ὠἴγνυντο» ἀπὸ τοῦ οἴγω οἴγνω οἴγνύω οἴγνυμι ὁμοίως τῷ ἀχνύμενος καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἃ πολλαχοῦ ἐδηλώθη. Ὁ ὄρυμαγδὸς δὲ λέγεται μὲν, ὅτε μέτρου χρεῖα, καὶ ὄρυγμαδός. Κεῖται δὲ οὐ μόνον ἐπὶ πολέμου κατὰ ὀνοματοποιίαν καὶ ἐπὶ ἤχου τομῆς ξύλων κυρίως ἐν ὄρεσιν, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς ἐπὶ θορύβου μεγάλου. Τὸ δὲ «πᾶσαι πύλαι» δεδήλωται καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς οἱ μὲν ἐπὶ δύο μόνων πυλῶν ἠρμήνευσαν, οἱ δὲ ἐπὶ πολλῶν. (ἡ. 60-3) Ὅτι συμβολῆς πολέμου ἐκφραστικὸν τὸ «οἱ δ' ὅτε δὴ ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἴκοντο, σὺν ῥ' ἔβαλον ῥινούς», καὶ ἐξῆς, οἱ καὶ ἐν τῇ δ' ῥαψωδίᾳ πέντε στίχοι. Καὶ σημείωσαι καὶ ἐν τούτοις ὡς οὐκ αἰδεῖται ταυτολογῶν ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἐπιτυχῶς γραφεῖσι καὶ ἔνθα οὐκ ἔστι φράσαι κάλλιον. Δῆλον δὲ ὅτι τοῦ «συνέβαλον ῥινούς» περιφραστικὴ ἐρμηνεία ἐν τῷ ἐφεξῆς στίχῳ τὸ «ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι ἔπληντο ἀλλήλαις». (ἡ. 66-9) Ὅτι αὐξῆσις ἡμέρας λέγεται καθ' Ὀμηρον τὸ ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἡλιακοῦ μεσουρανήματος, τὸ δ' ἐντεῦθεν φθίνειν ἢ ἡμέρα δοκεῖ, ὅθεν τὴν δύσιν Αἰσχύλος ἡλίου λέγει φθινάσματα. Δηλοῖ δὲ τὴν ῥηθεῖσαν αὐξῆν ὁ ποιητὴς καὶ νῦν ἐν τῷ «ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἡμαρ, τόφρα μάλ' ἀμφοτέρων βέλε' ἤπετο, πίπτε δὲ λαός», διὰ τὸ τῆς μάχης δηλαδὴ ἰσόρροπον. «ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει» καὶ ἐξῆς. [Ὁ παραφράζων ὁ Σοφοκλῆς φησιν «ἐν αἰθέρι μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος».] (ἡ. 66) Ἡὼς δὲ ἐνταῦθα ἢ ἡ πρωΐα, ἵνα λέγη, ὅτι 2.529 ἕως ὄρθρος ἦν, εἶτα καὶ ἕως οὗ ἠὔξετο ἢ ἡμέρα, ἢ καὶ ἄλλως, ἠὼς ἢ μεσημβρία, ἵνα ἢ ὁ λόγος τοιοῦτος· ἕως μεσημβρία ἦν, τουτέστιν ἠὔξετο ἱερὸν ἡμαρ, ὡς τοῦ ἄ-κ-α-ι συνδέσμου διασαφητικοῦ ὄντος τοῦ «ἠὼς ἦν». Τὸ δὲ ἀέξεσθαι πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ αὐξέσθαι. Ἐχω γὰρ ἕξω, τὸ ἐπέχω, καὶ ἀέξω τὸ οὐκ ἐπέχω, καὶ κράσει ἄξω, ἐξ οὗ, ἵνα μὴ συνεμπίπτῃ πρὸς τὸ ἄγω ἄξω, τὸ φέρω, καὶ ἄγω ἄξω, τὸ κλῶ, πλεονασμῶ Αἰολικῶ τοῦ ἄ γίνεται αὐξω. Καὶ ἔστιν ἀέξεσθαι τὸ μὴ ἐπέχεσθαι τῆς κατὰ φύσιν

προκοπῆς ἀλλ' εἰς μέγεθος προχωρεῖν μεῖζον τοῦ κατ' ἀρχάς. Ἱερὸν δέ, φασίν, ἦμαρ λέγει τὸ πρὸ μεσημβρίας, ἐν ᾧ ἔθνον ὡς τὰ πολλά. τὸ γὰρ μεσημβρινὸν τοῖς κατοικομένοις ἀπένεμον εἰς χοάς. Οὐδὲν δὲ κωλύει νοῆσαι ἦμαρ ἱερὸν ἐνταῦθα καὶ τὴν ὅλην ἡμέραν διὰ τε τὸ ἐντελές καὶ διὰ τὸ κατ' αὐτὴν μάλιστα ἔμπρακτον τῶν ἐθελόντων ἐργάζεσθαι, ὃ δὴ θεοφιλές ὄν ἱερολογεῖσθαι τὴν ἡμέραν ποιεῖ. Εἰ δὲ καὶ καθ' Ἡσίοδον «μακάρων τοι νύκτες ἔασιν», εἶεν ἂν τοιαῦται καὶ αἱ ἡμέραι, διόπερ ἱεραὶ καὶ αὐταί. (ἠ. 67) Τὸ δὲ «ἀμφοτέρων βέλε' ἦπτετο, πίπτε δὲ λαός» περίφρασις μὲν ἐστὶ τοῦ «μάλα πολλοὶ ἔπιπτον ἐκατέρωθεν». Ἐκ μέρους δὲ [συνεκδοχικῶς] εἶπε τὸ «βέλε' ἦπτετο». οὐ γὰρ πάντες ἐβάλλοντο, ἀλλ' ὡς εἰκός, καὶ ἄλλως ἐπλήττοντο. Ὅτι αἰνιττόμενος ὁ ποιητὴς τὴν τῆς μοίρας καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ διπλὴν ζυγιστατοῦντα πλάττει νῦν τὸν Δία, ὃς εἰς μοῖραν ἐκλαμβάνεται, καὶ ἐν πλάστιγγι τιθέντα δύο κῆρας θανάτου Τρώων τε καὶ Ἀχαιῶν, μίαν δηλαδὴ ὑπὲρ ἐκατέρου στρατεύματος, καὶ εἰς ζυγοῦ ῥοπάς ἄγει τὸ δισταζόμενον. (ἠ. 69–72) Φησὶ γὰρ «καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα, ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο, Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων, ἔλκε δὲ μέσσα λαβῶν, ῥέπε δ' αἴσιμον ἦμαρ Ἀχαιῶν. (ἠ. 73 ς.) 2.530 Εἶτα ἐρμηνεύων τὸ «ἔρρεπεν» ἐπάγει «αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ἐξέσθην, Τρώων δὲ πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθεν», ἥγουν ἦρθησαν μετέωροι. Δηλοῖ δ' ἐν τούτοις τό, ὡς ἐρρέθη, τῆς μοίρας διπλοῦν. διχῶς γὰρ αὕτη. καὶ τὸ μὲν αὐτῆς ἠναγκασμένως εἴμαρται, οἷον τὸ δεῖν τὸν γενόμενον θανεῖν, οὐπὲρ οὐδὲ κρατεῖν ὁ μῦθος δοξάζει τὸν Δία, ἕτερον δὲ τὸ ἢ θᾶπτον ἢ βράδιον ἢ εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς εἴμαρμένον καὶ οὕτως ἢ ἄλλως γινόμενον, οὗ δεσπόζειν τὸν Δία φησὶ καταλείπων τι καὶ ἐφ' ἡμῖν. τὸν γοῦν Ἀχιλλέα διτταὶ οὕτω κῆρες λέγονται φέρειν εἰς Ἄϊδην, ὡς πολλαχοῦ εἴρηται. Ποιεῖ δὲ ὁ αὐτὸς Ζεὺς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ὁμοίαν ζυγιστάτησιν ἐπὶ Σαρπηδόνοσ καὶ Πατρόκλου, καὶ ἐπὶ Ἀχιλλέωσ δὲ μετὰ ταῦτα καὶ Ἑκτοροσ, διὰ τὸ τῶν προσώπων ἀξιόλογον. (ἠ. 69) Ὅτι δὲ τάλαντον κυρίωσ ἐπὶ ζυγοῦ διὰ τὸ τάλαν, ἥγουν καρτερικόν, τοῦ ὀργάνου, καὶ ὅτι ὁμωνύμωσ τῷ ὀργάνω λέγεται τάλαντον καὶ τὸ ζυγιστατούμενον, καὶ ὅτι τὸ ῥέπειν κυριωτάτη λέξις ἐπὶ τοῦ κάτω βαρεῖσθαι τὸν σταθμόν, ἀφ' οὗ καὶ ἑτερορρεπῆσ πλάστιγγ καὶ δίκη καὶ φιλία, καὶ ὅτι τὰ μὲν κάτω καὶ πρόσγεια δυστυχίας τίθεται σύμβολα –Θνητότητοσ γὰρ τόποσ τὰ περὶ γῆν. –, ἢ δὲ γε μετέωροσ πλάστιγγ εὐτυχίαν δηλοῖ καὶ ἐνηρητημένην ζωὴν διὰ τὸ τῶν ἄνω μακρόβιον, καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς φανήσεται. [Νῦν δὲ παραπηκτέον τῷ λόγῳ ὅτι τε πλείστη τῷ παντὶ διαφορὰ εἶπειν χρύσεια τάλαντα, ὡς ἐνταῦθα, καὶ αὖ πάλιν χρυσοῖο τάλαντα, ὡς ἀλλαχοῦ, καὶ ὅτι τάλαντον ἐνικῶσ καὶ τάλαντα πληθυντικῶσ κατὰ παλαιὰν 2.531 παρατήρησιν οὐκ ἐπὶ ἀργύρου ἀλλ' ἢ ἐπὶ πλαστίγγων, οἷον «ἀλλ' ἔχον ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνήτις», καὶ «χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα», ἢ ἐπὶ χρυσοῦ, οἷον «θῆκε δύο χρυσοῖο τάλαντα», καὶ «στήσασ ἔφερε δέκα πάντα τάλαντα». καὶ ὅτι ὅθεν τὸ τάλαντον, ἐκεῖθεν καὶ ὁ τάλαροσ ἥγουν ὁ καλαθίσκοσ, ὡσ δηλαδὴ τάλασ εἰσ τὸ αἴρειν τὰ ἐντιθέμενα. Οὕτω δὲ καὶ ὁ ἀλλαχοῦ δηλούμενοσ ταλαπεῖριοσ, τάλασ γὰρ ἐκεῖνοσ ἐν τῷ περᾶν κατὰ τινασ. καὶ ὁ ταλαίπωροσ δὲ τάλασ καὶ αὐτόσ κυριολεκτικῶσ περὶ πώρουσ, ἥγουν λίθουσ, ἐν τῷ λατομεῖν. ἔτι δὲ καὶ ὁ ἀταλόσ, οἷα μὴ δυνάμενοσ εἶναι τάλασ εἰσ ἔργον καί, ὡσ εἶπειν, ταλαεργόσ. Ἴσωσ δὲ καὶ ἢ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ μελλόνυμφοσ τάλισ. τάλαιναν γὰρ αὐτὴν ἡρμῆνευσάν τινεσ, εἰ καὶ ἕτεροὶ ὄνομα ἡλικίας νέασ αὐτό φασιν.] (ἠ. 73 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι κῆρα μίαν Ἀχαιῶν ἐνικῶσ ὑποθέμενοσ καὶ μίαν Τρώων λόγῳ προσηγορικῶ, εἶτα ἐπλήθυνε καὶ ταύτην καὶ ἐκεῖνην διὰ τοὺσ καθ' ἕκαστον, εἰπῶν «αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρεσ» καὶ ἐξῆσ. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοί, ὅτι Αἰσχύλοσ ἐνταῦθα κῆρασ οὐ τὰσ εἰσ θάνατον μοίρασ ἀλλὰ ψυχὰσ νοήσασ ἐποίησεν αὐτόσ ψυχοστασίαν, ἐν ἣ ὁ Ζεὺσ ἴσθησιν ἐν ζυγῷ τὴν τοῦ Μέμνονοσ καὶ τοῦ Ἀχιλλέωσ ψυχὴν. Πάνυ δὲ δεξιῶσ ὡσ ἐπὶ ζυγιστατοῦντοσ ἀνδρόσ Ὅμηροσ ἐνταῦθα τὴν φράσιν διεχειρίσατο. Καὶ ἔστιν

ἐπὶ νοῦν λαβεῖν ἐν τούτοις ἄνδρα χρυσογνώμονα, ὃς τὸ τάλαντον, δι' οὗ σταθμαῖται, προχειρισάμενος καὶ 2.532 ἐκ τοῦ συγκεκλᾶσθαι ἀνεγείρας τιταίνει, ὃ ἔστιν ἑξαπλοῖ, καὶ μέσου λαβόμενος ἀνορθοῖ καὶ ἐντίθησι τὸ δοκοῦν. καὶ ἡ ῥοπή ὅποι τύχη καθέλκει, ὡς τὴν μὲν πλάστιγγα ἔξεσθαι, τὴν δὲ μετεωρίζεσθαι ὑψοῦ. (ἡ. 74) Ἔνθα ὄρα τὸ ἔξεσθαι, γλυκέως ὡς ἐπὶ τινος ἐμψύχου λεχθέν, οἷα καὶ ἑκατέρας κηρὸς ἐμψύχου πλαττομένης μυθικῶς, [ῶν ἢ μὲν ἐπὶ χθονὶ ἐζομένη διὰ πλεῖον βάρος τοὺς ἐνσχεθησομένους τῇ γῆ καὶ τεθαψομένους ἐμφαίνει, ἢ δὲ πρὸς οὐρανὸν ἀειρομένη θειότερόν τι αἰνίττεται πράγμα, ὅπερ ἐστὶ τὸ ζῆν κοῦφα βιβῶντας ἐν μάχῃ καὶ οἶον ἀνωφορομένους ταῖς ἐλπίσι καὶ μετέωρα θέοντας, οἷς αἴρει αὐτοὺς τὸ μοιρίδιον.] (ἡ. 72) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τε ἐκ τοῦ ῥέπειν θανασίμως τὰ τοῦ Διὸς τάλαντα καὶ ἡ Τραγωδία λαβοῦσα ἔφη τὸ «δέδορκε φῶς ὡς ἐπὶ σμικρᾶς ῥοπῆς», καὶ τὸ «σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή», ἔνθα τὸ εὐνάζειν ταῦτὸν τῷ «κῆρας ἐπὶ χθονὶ ἔξεσθαι». καὶ ἡ κοινὴ δὲ γλῶσσα ἐντεῦθεν τοὺς θνήσκοντάς φησιν εἰς τὰ τοῦ Ἄιδου κεῖσθαι ζυγά. καὶ ὅτι τῆς μάχης μὲν ἐπὶ ἴσα τεταμένης, ὅτε ἀμφοτέρων ἄπτεται τὰ βέλη, ῥοπήν ἴσην ἔχειν ἐκείνη δοκεῖ, ὅτε δὲ θάτερον ὑπέροχη μέρος, ἑτερορρεπεῖν λέγεται. καὶ ὅτι τοῦ ἔλκειν, ἐξ οὗ καὶ ἡ κατὰ σταθμὸν ὀλκή, ἀνάπαλιν ἔχει τὸ καθέλκειν. ὁ μὲν γὰρ ταλαντεύων ἔλκει μέσα λαβῶν, τῶν δὲ σταθμωμένων τὸ βαρύτερον καθέλκει, ῥέπον δηλαδὴ ὡς οἷα ῥιπτούμενον, ἐπεὶ καὶ ἐκ τοῦ ῥέπειν τὸ ῥιπτεῖσθαι παράγεται, ὡς καὶ προδεδήλωται. (ἡ. 73) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γῆς ἐπιθέτων ὄντων τοῦ πολυβότερα, βωτιάνειρα, βότερα καὶ παμβῶτις, τοῦτο μὲν καθολικώτερον σέμνωμα γῆς τῆς πάντα τρεφούσης. οὕτω δὲ πως καὶ τὸ βότερα. μερικὸν δὲ ἢ πολυβότερα, ἔτι δὲ μερικώτερον ἢ βωτιάνειρα, ἧς πρωτότυπον ἢ βῶτις, ἀφ' ἧς κατὰ σύνθεσιν ἢ παμβῶτις, ἐκτείνουσα διὰ μέτρον τὸ ῶ, καθὰ καὶ 2.533 ἢ βωτιάνειρα καὶ ὁ βῶτωρ. Τοῦτο μέντοι καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ βούτης Δωρικῶς ἐξέτεινε τὴν ἄρχουσαν, ἐξ οὗ καὶ ἡ βῶτις εἶναι δοκεῖ. Ὡς γὰρ ὁ δεσπότης καὶ ἡ δεσπότις, οὕτω καὶ ὁ βούτης ἦτοι βῶτης, καὶ ἡ βῶτις, ὅθεν καὶ ἡ παμβῶτις καὶ ἡ βωτιάνειρα. [Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν τῆς γῆς ἐπιθέτων τὸ μὲν ζεῖδωρος καὶ πολυβότερα κοινὰ γῆς ἐπιθετὰ φασιν οἱ παλαιοί. Δῆλον δὲ ὅτι οὕτω κοινὸν καὶ τὸ παμβῶτις καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀπείρων καὶ ἄσπετος καὶ ὅσα τοιαῦτα. τὸ μέντοι χυτὴ γαῖα ἰδίον φασι, τουτέστι γῆς τινος ἐπίθετον, χωδούς δηλαδὴ καὶ οἷας ἐπιχέεσθαι ἢ νεκροῖς ἢ καὶ ἀλλοίοις σώμασιν. Εἴη δ' ἂν τοιούτου ἐπιθέτου καὶ ἡ κατὰ τοὺς Ἑρεμβοὺς παρδαλέη γῆ, καὶ ἡ ἀργιλώδης δέ, ἥδη δὲ καὶ ἡ μέλαινα.] (ἡ. 72) Τὸ δὲ αἴσιμον ἦμαρ εἰς ταῦτὸν ἄγεται τῇ ταλαντευομένῃ κηρί, ὡς ἴσον ὄν ῥέπουσαν εἰπεῖν κῆρα καὶ ῥέπον αἴσιμον ἦμαρ, τὸ κατ' αἴσαν δηλαδὴ κάτω φέρον τοὺς Ἀχαιοὺς. (ἡ. 75) Ὅτι Ζεὺς ἐξ Ἰδης μεγάλα ἔκτυπεν ἐκφοβῶν τοὺς, ὡς εἴρηται, κατασταθμηθέντας Ἑλλήνας καὶ ὡς οἶον ἀπειλητικῶς ἐκδειματῶν, οἷς οὐχ' ἀπλῶς ἔκτυπεν, ἀλλὰ μεγάλ' ἔκτυπε. (ἡ. 75-7) Δαιόμενον δὲ ἦκεν, ὃ ἔστιν ἀφήκε, σέλας μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν, ἠγουν εἰς Ἀχαιοὺς. «οἱ δὲ ἰδόντες θάμβησαν καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἶλεν». (ἡ. 78-89) Εἶτα διασαφῶν τί τὸ κατὰ πάντων χλωρὸν δέος, ἐπάγει «ἔνθ' οὔτ' Ἰδομενεὺς τλῆ μίμνειν οὔτ' Ἀγαμέμνων οὔτε δὴ Αἴαντες μενέτην, θεράποντες Ἄρηος· Νέστωρ οἷος ἔμιμνε Γερήνιος, οὔρος Ἀχαιῶν, οὔτι ἐκὼν, ἀλλ' ἵππος ἐτείρετο, τὸν βάλεν ἰῶ διος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠυκόμοιο, ἄκρην κακὴν κορυφήν, ὅτι τε πρῶται τρίχες ἵππων κρηνίω ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν. ἀλγῆσας δ' ἀνέπαλτο, βέλος δ' εἰς ἐγκέφαλον δῦ, σὺν δ' ἵππους ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ χαλκῶ, ὄφρ' ὁ γέρων ἵπποιο παρηγορίας ἀπέταμνε φασγάνῳ αἴσσων, τόφρα Ἐκτορος ὠκέες ἵπποι ἦλθον ἀν' ἰωχμόν, θρασὺν ἠνίοχον φορέοντες, Ἐκτορα». ὅτε καὶ ἀπώλετο ἂν ὁ γέρων, εἰ μὴ Διομήδης ἐβοήθησε. (ἡ. 91-9) Φησὶ γὰρ «καὶ νῦν κεν ἔνθ' ὁ γέρων ἀπὸ θυμὸν ὄλεσεν, εἰ μὴ ἄρ' ὄξυ νόησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης», ἔσχατος δηλονότι πάντων φεύγων, καὶ παρεβοήθησεν ἐξ ἀνάγκης μόνος, ὅτε αὐτὸς μὲν

«σμερδαλέον ἐβόησεν ἐποτρύνων Ὀδυσσῆα», τὸν παρὰ τῷ ποιητῇ τλήμονα «Διογενὲς Λαερτιάδη, 2.534 πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, πῆ φεύγεις μετὰ νῶτα βαλῶν» καὶ ἐξῆς. «οὐκ ἐσάκουσε δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ παρήϊξε κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν», ὡς οἶα φεύγων. «Τυδείδης δ' αὐτὸς περ ἑών», ἥτοι μόνος, «προμάχοισιν ἐμίχθη». Σημείωσαι δὲ ὅτι τεράστιος ὢν ὁ ποιητῆς καὶ πολυμήχανος ἐν ταῖς διασκευαῖς τοιοῦτος κἀνταῦθα εὔρηται. Ἀνάγκη μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἄρτι ἠττηθῆναι τοὺς Ἀχαιοὺς, ἵνα ἢ τοῦ Διὸς βουλή τελεσθῆ. τὸ δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι, εἰ μὴ συσταλῶσιν οἱ ἄρχοντες. γίνεται δὲ τοῦτο καὶ οὐδεις ἔτλη μένειν. ἐπεὶ δ' ἀγεννέστατον τὸ πάντας φυγεῖν, μένει μόνος ὁ Διομήδης, ἠρεθισμένος ἔτι ἐκτῶν χθὲς λόγων τοῦ βασιλέως. ἐπεὶ δὲ ἀδύνατον μὴ καὶ αὐτὸν φυγεῖν Διὸς βουλομένου, συγχέεται, ὡς ἐρρήθη, τὸ ἄρμα τοῦ Νέστορος, κάκειθεν εἰς τὸ τοῦ Διομήδους ὁ γέρων ἀναβάς καὶ γνούς οἶα ὁ Ζεὺς βούλεται, πείθει τὸν ἥρωα εὐλαβηθῆναι καὶ φύγαδε τρέπει τοὺς ἵππους. καὶ οὕτως εὐσχημόνως ἢ πάντων φυγῆ οἰκονομεῖται, ἵνα μὴ θεομαχῶσιν ἀνθιστάμενοι τῷ Διὶ τὰ ἑαυτοῦ προβεβλημένω βέλη, τοὺς τῶν βροντῶν δηλαδὴ κτύπους καὶ σέλας τὸ δαιόμενον, ὧν αἱ μὲν βρονταὶ εἶεν ἂν κατὰ σάλπιγγας μάχην συνθηματιζούσας, καθότι καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς οὕτω πως ἐσάλπιγγε μέγας οὐρανὸς ἐν μεγάλῳ πολέμῳ. (ἡ. 76) Τὸ δὲ σέλας κατὰ τὸ ἐν μάχῃ ἐπαφιέμενον πῦρ εἰς σύμβολον τοῦ καυστεριᾶν αὐτὴν εἶναι, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ Τραγωδία ἐν τῷ «ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρσός» καὶ ἐξῆς, ὡς που προεδήλωται. Ὅτι δὲ Διὸς βέλη, τουτέστιν ἀέρος, τὰ τοιαῦτα, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ «οὔτε πυρὸς οὔτ' ἄστρων ὑπέρτερον βέλος». ὅθεν καὶ ἀστροβλήτες ἄμπελοι. Καὶ τάλαντα δὲ Διὸς ἄνωθεν τοὺς τοιοῦτους κτύπους καὶ τὸ δαιόμενον σέλας εἰπῶν τις, δι' ὧν ἀπαίσια ἐδηλοῦτο τοῖς Ἀχαιοῖς, οὐκ ἀφυῶς εἶποι ἄν. [Ἔστι δὲ νῦν σέλας δαιόμενον κεραυνός. Ἐλη μὲν γὰρ καὶ εἴλη κυρίως ἢ ἐξ ἡλίου, ὅθεν καὶ παράγεται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εἰληθερεῖσθαι, καὶ τοῦ «ὔδωρ εἰληθερές», καὶ τοῦ «θειλόπεδον», ὅθεν καὶ τὸ θειλοπεδεύειν. καὶ 2.535 τοιοῦτον μὲν ἢ εἴλη. Σέλας δὲ σεομένη ἔλη, ὃ ἐστὶ σευομένη καὶ ἐξορμῶσα, πυρὸς δηλαδὴ ἢ πυρώδους τινός. Οὕτω σέλας ἄστρων φαμέν καὶ πυρὸς καὶ λαμπάδος, καὶ προβάλλεται μὲν ἐκ πυρὸς ἢ τινος πυρόεντος τὸ τοιοῦτον, ὡς οἶον ἀκοντιζόμενον δι' ἀέρος, οὐ καίει δέ, ὡς οὐδ' ἀστραπαὶ φῶς ἀφιεῖσαι. Ὁ δὲ γε κεραυνὸς καὶ σέλας ἐστὶ καὶ δαιόμενον. φέρεται γὰρ καὶ φωσφορῶν κατὰ τὰ λοιπὰ σέλα καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν κατακαίων καὶ οἷς δ' ἂν ἐνσκήψῃ, καυστεριὸς ὢν οἶα καὶ πῦρ. (ἡ. 75 ς.) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸν μὲν κεραυνὸν σεμνῶς καὶ οὐδὲ ταπεινῶς δαιόμενον ἔφη σέλας ὁ ποιητῆς, τὴν δὲ βροντὴν καὶ τὸ κατ' αὐτὴν τραχὺ κατ' ἐκφώνησιν ἐξ ὀνοματοποιίας, λεάνας διὰ τοῦ κτύπον αὐτὴν εἰπεῖν–Λειότερον γὰρ πάντως τοῦ βροντᾶν τὸ κτυπεῖν. –, ὅμως ὑψωσεν ἄλλως τὸ τῆς λέξεως ταπεινὸν καὶ ὡς οἶον εἰς μεγαλεῖον ἀνήγαγεν εἰπῶν οὐχ' ἀπλῶς «ἔκτυπεν», ἀλλὰ «μεγάλ' ἔκτυπεν», ὡς που καὶ τὴν ἐξ ὑποκορισμοῦ σμικρότητα τοῦ «θηρίον» ἐμεγέθυνε που ἐν τῷ εἰπεῖν «μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν». Οὕτω δ' ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὰ τοῦ Ἄιδου οἰκία, ἵνα μὴ δοκοῖεν ὑποκορίζεσθαι, ἀδρύνει πρὸς ὄγκον, σμερδαλέα εἰπῶν ἐκεῖνα καὶ εὐρώνεντα.] (ἡ. 80) Καινὸν δὲ τῆς διασκευῆς ταύτης καὶ τὸ δύο μόνους μεῖναι ἥρωας διαφόρους τὸν γε τῆς μονῆς τρόπον. Νέστωρ μὲν γὰρ ἄκων, Διομήδης δὲ ἐκὼν ἔμεινε. (ἡ. 97 ς.) Καὶ τὸ ἄλλους μὲν ὁμοῦ ἐξονομάσαι ἀρίστους φεύγοντας, τὸν δὲ Ὀδυσσεῖα ἰδίᾳ θέσθαι χάριν ἐπικρύψεως, δι' ἣν οὐδὲ φυγεῖν ἔφη αὐτόν, ἀλλὰ παραῖξαι τὸν Διομήδην ἐπὶ νῆας, τὴν φυγὴν οὕτω ὑποσεμνύνων τοῦ πολύτλα καὶ τλήμονος ἥρωος. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ ἔστι καιριωτέραν λέξιν εὐρεῖν ἐνταῦθα τοῦ μένειν. διὸ καὶ ἐπέμεινε αὐτῇ ὁ ποιητῆς, ταῦτόν δηλῶν διὰ τε τοῦ μένειν καὶ διὰ τοῦ μίμνειν. ἔνθα περίφρασις τὸ «τλῆ μίμνειν», ὡς τλήμονος ὄντος τοῦ 2.536 ἐν τοιοῦτῳ κινδύνῳ μένοντος. Ἡ δὲ ῥηθεῖσα τῶν ἡρώων ἀπαρίθμησις κατὰ τὸ παρατυχὸν ἀφελῶς κεῖται. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ Αἴαντες ὑπετάγησαν τῷ Ἰδομενεῖ, μετ' αὐτὸν ἠριθμημένοι. Ἐπιτρέχει δὲ κἀνταῦθα ὁ

ποιητής ἀναλόγως τῷ καιρῷ οὐ πάντας μετρήσας τοὺς ἀριστεῖς, ἀλλὰ τοῖς ὀλίγοις καὶ τοὺς λοιποὺς συννοεῖσθαι ἀφείς. (η. 80) Τὸ δὲ «οὔρος Ἀχαιῶν», ὃ ἔστι φύλαξ, σέμνωμα τοῦ γέροντός ἐστι φιλουμένου, ὅτι σώσει τὸν Διομήδην. [Γίνεται δὲ ὁ ῥηθεὶς οὔρος ἢ ἀπὸ τοῦ ὄρω, τὸ βλέπω–Προορῶνται γὰρ τὰ ἐπιόντα οἱ φύλακες, ὅθεν καὶ φρουροὶ λέγονται. –ἢ παρὰ τὸν ὄρον τὸν ἐν τοῖς γηδίοις. ὀρίζειν γὰρ πως καὶ ὁ φύλαξ τέτακται τὰ φυλασσόμενα καὶ ἀποδιῶσταν τῶν ἐπιόντων βλαβερῶν.] (η. 87) Τὸν δὲ τειρόμενον ἵππον παρήγορον νοητέον, ὡς δηλοῖ τὸ «παρηγορίας ἀπέτεμνεν», ὃ σημαίνει τὰς τοῦ παρηγόρου ἡνίας. Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἑτέρους εἰκὸς παρηγόροις ἐν μάχῃ χρᾶσθαι ἀναγκαίως, εἰ καὶ μὴ ὁ ποιητὴς παρασημαίνεται, ὅς οὐδ' ἂν ἐνταῦθα ἐπέστησεν, εἰ μὴ ἐχρῆν. Εἰ δὲ παρηγόρω ἐνὶ ἐξῆν τὸν μαχόμενον χρῆσθαι, τί ἐκώλυσε καὶ δυσίην; οὐκοῦν οὐ καινοπραγεῖ Ἐκτωρ, εἰ κατὰ τινὰς ἐν τοῖς ἐξῆς τετρώρω χρῆται. Τάχα γὰρ καὶ εἰς πιθανότητα τῆς τετραορίας ἐκείνης τὰ ἐνταῦθα ἰστόρηται. εἰ γὰρ ὁ μικροῦ καὶ ἀπόμαχος τῷ γήρα Νέστωρ φιλοτιμεῖται τοὺς τρεῖς ἵππους ἑαυτῷ, δοτέον τῷ καὶ γενναίῳ καὶ θρασεῖ Ἐκτορι τοὺς τέσσαρας. ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν καὶ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται. Ὁ δὲ παρήγορος ἀπὸ τοῦ παραίρω, τὸ παραζευγνύω, γίνεται, ἵνα ἢ παρήγορος ὁ παρεζευγμένος, ἦγουν ὁ ἐγγὺς ὢν τῶν ζυγίων ἢ τῶν ζυγίων κατὰ τὸν Κωμικόν. Ὁ δὲ τοιοῦτος καὶ παράσειρος λέγεται παρὰ τοῖς ὕστερον, ἔτι δὲ καὶ σειραῖος, ὡς δηλοῖ Σοφοκλῆς, 2.537 ἀπὸ τῆς σειρᾶς, ὅθεν καὶ ἀνασειράζειν ἵππον τὸ ἀναχαιτίζειν. Ὅτι δὲ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος ἀείρειν καὶ ὦρες αἰ γυναῖκες καὶ ξυνωρίς καὶ τέτρωρον, ἀλλαχοῦ δηλοῦται. ὡς δὲ καὶ ἀπὸ ἑτεροῦ ἀείρειν τὸ μετήγορον γίνεται, πρὸ βραχέων εἴρηται. (η. 81) Τὸ δὲ «βάλεν ἰῶ» πρὸς διαστολὴν ἑτεροίας κεῖται βολῆς, οἷον τῆς διὰ δόρατος ἢ λίθου. (η. 82) Τὸ δὲ τῆς Ἑλένης ὄνομα εἰς μηδὲν δέον καὶ νῦν παρέρριψεν ἐνταῦθα, καὶ οὐ πρὸς μέτρου ἀναπλήρωσιν τοσοῦτον, ὅσον διαθέσει τῆς Ὀμηρικῆς Μούσης πρὸς τὴν διογενῆ ἠρωίδα. (η. 83 ς.) Τὸ δὲ «ὄθι πρῶται τρίχες ἵππων» καὶ ἐξῆς, ἐρμηνεῖα ἐστὶ τοῦ «ἄκραν κατὰ κορυφήν». Τὰς δὲ τοιαύτας τρίχας ἕτεροι προκόμιον ἵππου φασί. Πρῶται δὲ λέγονται ὡς πρὸς τὴν χαίτην, αὕτη γὰρ μετ' ἐκείνας ἐστὶ. Τὸ δὲ κρανίον τῆς κεφαλικῆς πολυωνυμίας τμημά ἐστι, ἧς καὶ αἰ κατ' εὐθεῖαν προφοραὶ καὶ τὸ ἐκεῖθεν δὲ κλίμα, κατὰ Ἡρωδιανὸν εἰπεῖν, διαφόρως ἔχουσιν, ἵνα ἢ καὶ τοῦτο πολυκέφαλόν τι, ὡς εἰπεῖν, χρῆμα. Τὸ μὲν γὰρ πρωτόθετον ἄκρα ἐστίν, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐν τῷ «ἤλασε κῦμα κατ' ἄκρης», ἐξ οὗ κατὰ ἀναγραμματισμὸν κᾶρα θηλυκῶς τε καὶ οὐδετέρως. Ὡς γὰρ ἢ νάφθα καὶ τὸ νάφθα παρὰ τε ἄλλοις καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ, οὕτω καὶ τὸ κᾶρα παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ἡ κᾶρα παρὰ τοῖς ὕστερον. Ἔτι κοινῶς καὶ κᾶρας κρατός, ἢ κεφαλή, ναὶ μὴν καὶ κᾶρας, ὅθεν τὸ «σῶ κράτι τίσεις». ἢ δ' αὕτη καὶ κᾶρη καρῆατος, ἐξ οὗ ἴσως κατὰ συγκοπὴν τὸ κᾶρητι παρὰ τῷ ποιήσαντι τὰ Διονυσιακά, οἷον «εὖ εἰδὼς πόνον 2.538 ἄλλον ἐπὶ στονόεντι κᾶρητι», [ἦγουν πεπειραμένος, ὁ Ζεὺς δηλαδὴ, πόνου, ὅτε τὴν Ἀθηνᾶν ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐγέννα, καὶ διὰ τοῦτο ῥᾶων ἐσόμενος καὶ οὐ τοσοῦτον πονήσων ἐν τῷ γεννᾶν ἐκ τοῦ μηροῦ τὸν μυθικὸν Διόνυσον.] Τὸ δ' αὐτὸ καὶ κᾶρηνον καὶ ἀποκοπῆ κᾶρη ἄκλιτον κατὰ τὸ κᾶρη καὶ τὸ δῶ, ὢν ἢ ἀποκοπὴ ἐκ τοῦ κρίμνον καὶ δῶμα. παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ καὶ τὸ κᾶρα εὐρηται καινότερον. Τὸ δὲ ῥηθὲν κᾶρηνον κᾶρανον ἐν συστολῇ γεγονός, εἶτα συγκοπέν, τὸ κρανίον παράγει, οὗ προὔπαρχειν τὸ κᾶρανον δοκεῖ, ὡς δῆλον ἐκ τῶν συνθέτων, τοῦ ὠλέκρανον καὶ ἐπῖκρανον. ὅπερ ἐστὶ κεφαλή κίονος, καὶ κατ' Εὐριπίδην, κᾶρηδεμνον, εἰπόντα ἐπῖκρανον κεφαλῆς. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ κᾶρανός καὶ τὸ κᾶρανό. Ὡς δὲ καὶ κόρη ἐστὶν ὅτε ἢ κεφαλή, δῆλον ἐκ τοῦ «ὄγκον ἔχων ἐγκύμονι κόρη», ὃ καὶ αὐτὸ ἐν Διονυσιακοῖς κεῖται περὶ Διός. Τὸ μέντοι «σῶ κράτι» ἐν Ὀδυσσεΐα, καὶ τὸ «ἐπὶ κρατὶ σῶ» παρὰ τῷ Κωμικῷ, ἑτέραν ἔχει λόγου τριβὴν τεθεῖσαν ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. Τὸ δὲ «ἐμπεφύασι» καιριώτατόν ἐστιν ἐνταῦθα ἐπὶ τριχῶν ἐκφυομένων κεφαλῆς. ἐξ αὐτοῦ δὲ τροπικῶς λαλεῖται τὸ «ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί», καὶ ὅσα ἄλλα

τοιαῦτα δηλοῦνται ἀλλαχοῦ. Καίριον δὲ ἢ τὸ θανάσιμον κατὰ τοὺς παλαιούς, παρὰ τὴν κῆρα, ἢ τὸ εὐκαιρον εἰς κίνδυνον διὰ τὸν ὑποκείμενον ἐγκέφαλον. «Βέλος» γὰρ «εἰς ἐγκέφαλον δῦ». πεπείραται δὲ καὶ ἡ τυχοῦσα βολὴ τὸν τοιοῦτον τόπον λυπεῖν. (η. 85) Τὸ δὲ «ἀνέπαλτο» λέξις καὶ αὐτὸ καιρία, δηλοῦσα ὀρθὸν ὑπὸ ἄλλους τὸν ἵππον στήναι, ἥτοι ἀναπηδησαί. Ὁ δὲ ἐγκέφαλος κοινῶς ἐρρέθη 2.539 καὶ Ἀττικῶς. οἱ δὲ ὕστερον ἔγκαρον αὐτὸν εἶπον. Ὡς δὲ καὶ φοίνικος τοῦ δένδρου ἐγκέφαλος ἐκλήθη τὸ ἄνω αὐτοῦ κορυφαῖον, ὃ καὶ γλυκύτατόν ἐστι φαγεῖν, αἱ ἱστορίαι φασί. Τὸ δὲ «δῦ» ἀναλόγως ἔχει τῷ φῦ, οἶον «ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί». (η. 86) Τὸ δὲ κυλινδόμενος ἀπὸ βαρυτόνου ἐνεστῶτος τοῦ κυλίνδω, ὃν μόνον οἶδεν ὁ ποιητής. περισπᾶν γὰρ αὐτὸν τῶν μεθ' Ὀμηρόν ἐστι. Τὸ δὲ «περὶ χαλκῶ», τῷ τοῦ οἴστου σιδήρῳ δηλαδὴ, καινότερον ἔχει τὴν $\bar{\pi}\bar{\epsilon}\bar{\rho}$ πρόθεσιν μετὰ δοτικῆς. (η. 87) Τὸ δὲ «ἀπέταμνεν» ἀστείως εἴρηται κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν παλαιῶν. οὐ γὰρ δυνάμενος ὁ οὕτω γέρον ταχὺ ἀποταμεῖν ἀπέτεμνε κατ' ὀλίγον ἐν παρατάσει χρόνου, καίτοι μὴ ἀνιέμενος ἀλλ' αἴσων, ὃ ἐστι πάνυ σπεύδων. Εἰ δὲ καὶ ἦν εἰπεῖν ἀπέτεμνε κοινότερον, ἀλλ' Ὀμηρος τὴν κατ' αὐτὸν Ἰάδα γλῶσσαν τιμᾶ, τὸ τέμνειν τάμνειν λέγουσαν. (η. 89) Ἰωχμός δέ, κατ' ἔλλειψιν τοῦ $\bar{\delta}$, ἢ δίωξις. ὁ δ' αὐτὸς καὶ διωγμός ἂν εἴη ὁμοίως τῷ βρέγμα καὶ βρεχμός, καὶ ῥήγμα καὶ ῥωχμός. ὡς περ δὲ ἰωχμός κατ' ἔλλειψιν τοῦ $\bar{\delta}$, οὕτω καὶ ἰωκή, ἢ δίωξις. Ὅτι δὲ λέξεις πολλὰ τοῦ κατ' ἀρχὴν ἐκπίπτουσαι συμφώνου τὸν αὐτὸν αὔθις νοῦν σῶζουσιν, ἐδηλώθη ἐν τε τῷ χλιαρός λιαρός, καὶ $\bar{\pi}\bar{\epsilon}\bar{\rho}$ καὶ $\bar{\epsilon}\bar{\rho}$ τῷ ἐπιτατικῷ, καὶ πήγανον ἦγανον, καὶ σμικρόν μικρόν καὶ ἐν ἄλλοις, [ὧν ἐστι καὶ τὸ μῆλα ἦλα, ὡς φασιν οἱ παλαιοὶ μετὰ καὶ χρήσεως.] Τὸν δὲ Ἐκτορα Διομήδης μὲν ἄγριον λέγει ἐν τῷ «ἀλλὰ μένε, ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα», Ὀμηρος δὲ θρασὺν σεμνότερον αὐτὸς εἰπὼν, ὃς καὶ τοῦ ἠνιόχου πεσόντος τῷ Ἐκτορι θρασὺν αὐτῷ ἠνίοχον ἐπιλέξεται. Χαίρει γὰρ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον. Θρασὺς γὰρ καὶ αὐτὸς καθ' Ὀμηρον ἠνίοχος, ὅτε δηλαδὴ ἠνιοχεῖν δεήσειε, καὶ οὐ κατεπτηχῶς κατὰ τὸν Νέστορα, ὃν ἠνιοχίσαντα τῷ Διομήδει ἐκ χειρῶν ἠνία φύγον. (η. 92) 2.540 Τὸ δὲ «σμερδαλέον ἐβόησεν» οὐ μόνον βοὴν ἀγαθόν, ὃ ἐστὶν εὐρυβόαν, παριστᾶ τὸν Διομήδην εἶναι, ἀλλὰ καὶ οἶόν τε ἐκπλήττειν τῇ βοῇ, ὅτε καιρός. (η. 93) Πολυμήχανον δὲ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς τοιοῦτον τὸν Ὀδυσσεά φησίν. Ἦν γάρ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα σημειοῦνται οἱ παλαιοί, οὐ μόνον πύκτης καὶ παλαιστής καὶ δισκεύειν εἰδὼς καὶ τόξῳ ἀριστεύειν καὶ ἀκοντίζειν, «ὄσον οὐκ ἄλλος τις οἴστῳ», ἀλλὰ καὶ γεωργός, ὅτε δρέπανον ἐκεῖ ζητεῖ καὶ πηκτὸν ἄροτρον, καὶ κυβερνήτης, ὃς καὶ πόδα νηὸς διόλου νωμᾶ, καὶ τέκτων, ὡς ἢ ἐν τῇ Ἰθάκῃ κλίνη δείκνυσι, καὶ ναυπηγός, ὡς ἢ σχεδιά δηλοῖ, ἦν συνεπήξατο, καὶ κυνηγός, ὁ καὶ τὴν ἐπίσημον οὐλὴν ἔχων ἐκ τοῦ σῶς, ὃν ὀδόντι ἐλάσαντα ὅμως κατέβαλε, καὶ μάντις. φῆμιν γοῦν ζητεῖ ἐν Ἰθάκῃ, ἀφ' ἧς συμβαλεῖται τὸ μέλλον. ἔτι δὲ καὶ μάγειρος δαιτρεῦσαι εἰδὼς καὶ ὀπτῆσαι, ἥδη δὲ καὶ ἰατρός ἐν οἷς φάρμακον, φασί, ζητεῖ «ὄφρα οἱ εἴη ἰοὺς χρίεσθαι». ὅτι δὲ καὶ ῥήτωρ ἄκρος ἦν, ἔκδηλον. εἰ δὲ καὶ Πηλιάδας ὄρων καὶ Ὑάδας ναυτίλλεται, ἔστι καὶ ἀστρονόμον νοῆσαι αὐτόν. [Τῷ δὲ πολυμηχάνῳ ἀντίκειται ἡ ἀλλαχοῦ δηλουμένη ἀμήχανος, ὃ ἐστὶν ἀπλή καὶ ἀπόνηρος καὶ ἀπερίεργος καὶ ἄτεχνος, εἴτ' οὖν ἄδολος γυνή, καὶ ὁ κατ' αὐτὴν ἀνήρ. Αὐτοῖς δὲ πάλιν ἀντιπίπτει ἡ ἀμήχανος Ἥρη, καὶ εἴ τις δαίμων ἔοικεν αὐτῇ, ὧν καὶ τὰ ἔργα ἀμήχανα κατὰ τὸ «λοιγὸς ἔην καὶ ἀμήχανα ἔργα», εἰπεῖν δὲ ταυτόν, κακομήχανα.] (η. 97) Τὸ δὲ «οὐδ' ἐσάκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς» οἱ τὸν Ὀδυσσεά ψέγοντες ὡς δειλὸν ἀντὶ τοῦ οὐχ' ὑπήκουσεν οὐδὲ ἐπέισθη νοοῦσι, δειλίαν αὐτοῦ σημειούμενοι καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ναυστάθμου τὰς αὐτοῦ νῆας εἶναι, οὗ ἀνάπαλιν αἱ τῶν ἀρίστων, ὡς εἰρήσεται, ἄκρα ἴσταντο. Ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ μονομαχίᾳ ὕστατον ἀναστήναι αὐτόν, καὶ ἐν τῇ νυκτεγερσίᾳ δὲ τὸν Δόλωνα πρὸ τοῦ Διομήδους ἰδεῖν καὶ μηδὲ τὸν Ῥῆσον φονεῦσαι. Ὅτι δὲ ταῦτα συνέσεως μᾶλλον ἔργα

καὶ ἀσφαλείας ἤπερ δειλίας, ἑτέροις δέδεικται. 2.541 Τέως γε μὴν οἱ μὲν τὸ «οὐδ' ἐσάκουσεν», ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐπέισθη, ὡς εἴρηται, φασίν, ἕτεροι δὲ ἀντὶ τοῦ οὐκ ἦσθετο οἷα θορυβούμενος. Εἰ γὰρ καὶ σμερδαλέον ὁ Διομήδης βοᾷ, ἀλλὰ πολλῶ μείζων ἢ τῆς φυλόπιδος καὶ ἐνοπῆς βοή, καὶ κρεῖττον οὕτω νοῆσαι τὸ «οὐδ' ἐσήκουσεν». οὐ γὰρ ἂν Ὅμηρος τὸν οὕτω δειλανδροῦντα καὶ φυγομαχοῦντα ἐπιθέτοις κοσμίους ἐσέμνυε πολύτλαν καὶ δῖον ἀποκαλῶν. Βραχεῖα γὰρ ἐπιθέτων προσθήκη τὰς τῶν νοημάτων ἀμφιβολίας ἔλυσεν, ὡς που καὶ χρησμός εἰπὼν «ὦ θεῖα Σαλαμίς, ἀπολεῖς τέκνα γυναικῶν» οὐκ ἂν θεῖαν ἐκείνην προσεῖπεν, εἰ τὰ ἑαυτῆς ἀπολέσειν ἔμελλε τέκνα καὶ μὴ τὰ τῶν Περσῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ κατηγορητέον Ὀδυσσέως δειλίαν, οὐδὲ εἰ φεύγει ἄρτι, ὅτι μὴδὲ τοῦ μεγάλου Αἴαντος κατηγορήσει τις τὸ δειλαίνεσθαι, ὅτε φεύγει καὶ ἐκείνος, ἵνα μὴ θεομαχῆ, ὃ καὶ Διομήδης ἄκων συμβουλευσάντος Νέστορος μετ' ὀλίγα πείσεται. [(η. 94) Τὸ δὲ «μετὰ νῶτα βαλῶν» φιλοσόφως εἴρηται. ὁ γὰρ τὰ νῶτα στρέφων τοῖς πολεμίοις μεταβολῆ χρῆται. προβάλλων γὰρ τὰ στέρνα πρὸ τῆς φυγῆς μεταβάλλει ἐν τῷ φεύγειν δεικνὺς αὐτὰ τοῖς ἐχθροῖς.] (η. 94 ς.) Ὅτι ὄνειδισμὸς ἀνδρὸς ἐν μάχῃ προτροπάδην φεύγοντος τὸ «πῆ φεύγεις μετὰ νῶτα βαλῶν κακὸς ὡς ἐν ὀμίλῳ; μὴ τίς τοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξῃ», ὃ δὴ πρὸς αἰσχύνῃς ἦν τοῖς παλαιοῖς, ἐναβρυνόμενοις ταῖς κατὰ στέρνων πληγαῖς. Διομήδους δὲ λόγος οὗτος πρὸς Ὀδυσσεά, ὅτε Διὸς ἐκφοβοῦντος ἐπὶ νῆας, ὡς ἐρρέθη, παρηΐξεν, οὐκ ἐπιστραφεῖς Διομήδους μετακαλουμένου αὐτὸν ἐπικουρῆσαι κατὰ Ἐκτορος τῷ γέροντι Νέστορι. Ἑλλιπῶς δὲ ἔχει ὁ δεύτερος στίχος. λείπει γὰρ τὸ ὄρα ἢ δέδιθι ἢ ἄλλο ῥῆμα τοιοῦτου τόπου, ἵνα λέγῃ ὅτι ὄρα μὴ σε φεύγοντά τις πλήξῃ ἢ βάλλῃ τὰ νῶτα. ὃ δυνάμενος οὕτω φράσαι ὁ ποιητὴς ὁμῶς ἄλλως ἐποίησεν, ἵνα μὴ εἰπὼν «μετὰ νῶτα βαλῶν», εἶτα ἐπαγαγὼν «μὴ τις βάλλῃ» καλλωπίσῃ τὴν φράσιν ἐν οὐ καιρῷ. (η. 94) Τὸ δὲ «μεταβαλῶν νῶτα», περὶ οὗ καὶ προσεχῶς ἐρρέθη, ταῦτον δύναται τῷ μεταθέμενος, 2.542 στρέψας. μεταβολῆ γὰρ ἀντιπροσώπου στάσεως τὸ στρέψαι τὰ νῶτα. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τοῦτο καὶ εἰς παράδειγμα κείσεται ἀναγκαίας διαστολῆς βελτιούσης λόγου διάνοιαν. Εἰς γὰρ τὸ «φεύγεις» ἐξ ἀνάγκης τεθήσεται ὑποδιαστολή, ἵνα μὴ τις νοήσῃ «πῆ φεύγεις με», εἶτα ἐπιφέρῃ «τὰ νῶτα βαλῶν». Τὸ δὲ «ἐν ὀμίλῳ» οὐχ' οὕτω ψεκτέους δηλοῖ τοὺς τοῦ ὀμίλου, ὃ ἐστὶ τοὺς δημότας, εἶναι φεύγοντας οἷα κακοὺς, ὃ ἐστὶ δειλοὺς, ὡς τοὺς ἀριστεάς, οὓς χρὴ προμάχους εἶναι. (η. 96) Ὅτι ὁ προκαλούμενος βοηθὸν ὑπὲρ γέροντος εἶποι ἂν ποτε τὸ «ἀλλὰ μένε, ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα». (η. 102–4) Γέροντι δὲ φαύλως μὲν ὑπηρετουμένῳ, ἐχθροὺς δ' ἀγαθοὺς ἔχοντι, προσαρμόσοι ἂν τὸ «ὦ γέρον, ἢ μάλα δὴ σε νέοι τείρουσι μαχηταί, σὴ δὲ βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει», ὃ ἐστὶ διώκει, καταλαμβάνει ἐκ τῶν κατόπιν. «ἠπεδανὸς δὲ νύ τοι θεράπων». Εἰ δὲ καὶ ἵππους παλαιοὺς ὁ τοιοῦτος ἔχοι, προσρηθήσεται καὶ τὸ «βραδέες δέ τοι ἵπποι». (η. 105) Προσαρμόσει δέ ποτε καὶ τὸ «ἀλλ' ἄγ' ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσο». (η. 106–8) Διομήδης δὲ ταῦτά φησι τῷ Νέστορι, ὃς ἐπὶ τούτοις καὶ ἀναβιβάζει αὐτὸν ἠνίοχον ἐπὶ τοὺς Τρωῖους ἵππους, «οὓς ποτε ἀπ' Αἰνεῖαν», φησίν, «εἰλόμην», τουτέστιν ἐληϊσάμην, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που δηλοῖ ὁ ποιητὴς εἰπὼν «οὓς ποτε ἀπηύρα Αἰνεῖαν». Σεμνῶς δὲ εἴρηται τὸ «οὓς ποτε ἀπ' Αἰνεῖαν εἰλόμην», ἦτοι ἄκοντος ἀφειλόμην, ὡς οἷά τι δηλονότι ἐξαίρετον. Ἐνθα ὄρα τὸ «ποτέ», οὐκ ἀνέκαθεν προχρονίζον, ἀλλὰ τὴν χθὲς ἡμέραν δηλοῦν, ὅτε Διομήδης κατὰ Αἰνεῖου ἠνδρίσατο. Τοιαύτης δυνάμεως καὶ τὸ πάλαι παρά τε τῷ Κωμικῷ καὶ ἑτέροις δέκνυται, οὐκ ἀεὶ μακρὸν χρόνον σημαῖνον, ἀλλ' ἔστιν οὗ καὶ πρόσφατον Ἀττικῶς, ὡς μάλιστα δῆλον καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν τῷ «νῦν τε καὶ πάλαι λέγω». Νῦν μὲν γὰρ ἔφη τὸ προσεχῶς ἄρτι, πάλαι δὲ τὸ 2.543 ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἐκεῖ προσεχεῖ στίχῳ. (η. 102–4) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ὦ γέρον» καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς εἴρηται, λέγοντο ἂν καὶ πρὸς οἰονοῦν ἄνθρωπον, ἐν νεότητι μὲν πολὺν τεχνίτην ὄντα, γῆρα δὲ πεπαυμένον καὶ ὑπὸ

νεωτέρων ἠττώμενον. [Εἰ δὲ καὶ διδάσκαλος γῆρα κατάπονος ἐλαττοῖτο μαθητῶν, παρωδηθεῖ ἂν οὕτω «ὦ γέρον, ἦ μάλα δὴ σε νέοι τείρουσι μαθηταί».] Εἰ δὲ καὶ λόγιος ὁ σκωπτόμενος γέρον, ἵπποι μὲν βραδέες οἱ ἐκείνου λόγοι νοηθεῖεν ἂν, οὐκέτι πτερόεντες ὄντες εἰς τὸ πᾶν ἀλλὰ νωθρῶς προϊόντες, θεράπων δὲ ὁ νοῦς μηκέτι ὀξύς ὢν καὶ ὑψηλὸς ἀλλὰ περιπέζιος καὶ ταπεινός. Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἠπεδανός ἀπὸ τοῦ πέδον πλεονασμῷ τοῦ ἠ, ὡς ἀπὸ τοῦ πάτος γίνεται κατὰ μετάθεσιν ὁ ταπεινός. (η. 103) Τὸ δὲ «βίη λέλυται» πάρεσιν δηλοῖ συνδέσεως νεύρων. Τὸ δὲ χαλεπὸν γῆρας εἶη ἂν ἐφερμηνευτικὸν τοῦ ὁμοίου γῆρας, περὶ οὗ προδεδήλωται. (η. 105) Τὸ δὲ «ἐπιβήσο», οὗ κρᾶσις τὸ ἐπιβήσου, ἀσυνήθως καὶ αὐτὸ ἔχει, κανονισθὲν ὡς ἀπὸ ἐνεστώτος τοῦ ἐπιβήσω, οὐκ ἔχοντος δύο ῥ, ἵνα τε μὴ ὁ βήσω μέλλων, ἐξ οὗ ἐκινήθη, ἀπολέση τὸν οἰκείον χαρακτήρα, καὶ ἵνα δὲ ἴσως μὴ συνεμπέση τῷ βήσω βήξω, ἐξ οὗ τὸ βήξ βηχός. (η. 106 ς.) Ὅτι ἔπαινος πολεμιστηρίων ἵπων τὸ «ἐπιστάμενοι πεδίοιο κραιπνὰ μάλα ἔνθα καὶ ἔνθα διωκόμεν ἠδὲ φέβεσθαι», ἤγουν εἰδότες ὧδε καὶ ἐκεῖ τῆς πεδιάδος ποτὲ μὲν διώκειν, ποτὲ δὲ φεύγειν, καὶ ἄλλως δὲ γοργότερον φράσαι, εἰδότες καιρὸν διωγμοῦ καὶ φυγῆς. Θεῖοι δὲ ἵπποι μυθικῶς, περὶ ὧν ταῦτα εἴρηται, οἱ καὶ προδεδηλωμένοι. Διὸ καὶ τετόλμηται ἐπ' αὐτῶν εἰπεῖν τὸ ἐπίστασθαι, τὸ κυριολεκτούμενον ἐπὶ λογικῶν, οὗς καὶ κοσμεῖ παρίσοις τέσσαρσι, δυσὶ μὲν καθαρῶς, δυσὶ δὲ μετὰ συμφώνων, εἰπὼν «οἷοι Τρώιοι ἵπποι ἐπιστάμενοι». Ὁ Διομήδης δὲ καὶ τὸν ῥηθέντα ἵπικὸν ἔπαινον λέγει, φίλιππός γε οὗτος ἀνήρ, ὃς ἐν οὕτω μεγάλῳ κινδύνῳ φιλενδεικτεῖ ἐπαινῶν ἵπους, ὡς 2.544 αὐτῷ σύνηθες. (η. 108) Εἰ δὲ τὸ «οὗς ποτ' ἀπ' Αἰνεΐαν εἰλόμην μῆστωρα φόβοιο», δοκεῖ ταπεινοῦν τὸν Αἰνεΐαν ὡς μὴ ἐπιστάμενον καὶ διώκειν καὶ φεύγειν, ἀλλὰ μόνου φόβου μῆστωρα, ἴσως μὲν τῷ φόβῳ καὶ τὴν δίωξιν συννοητέον, ἵνα μὴ ὁ ἥρωος ἐλαττοῖτο ἵπων ἀρετῆς. Μάλιστα δὲ νοητέον ἐκεῖνον μῆστωρα φόβου, ὡς μηδόμενον, ὃ ἐστὶ βουλευόμενον, δι' ὧν ἂν φόβον πάθοιεν οἱ ἀντίπαλοι. Οἱ δὲ γράψαντες «μῆστωρε φόβοιο», ἤγουν μῆστωρας, διὰ τοὺς ῥηθέντας ἵπους, πάνυ σφάλλονται τοῦ ὀρθοῦ. (η. 109) Ὅτι ποτὲ μὲν κομῶ τὸ ἐπιμελοῦμαι, ὡς καὶ ἐνταῦθα «θεράποντες κομεΐτων», ἦτοι ἐπιμελείσθωσαν, καὶ «θεράποντε κομεΐτην», ὃ ἐστὶν ἐπεμελοῦντο, ποτὲ δὲ κομίζω, ἐξ οὗ κομιδή, ἢ ἐπιμέλεια. Τὸ δὲ τοιοῦτον διφόρημα καὶ ἐπ' ἄλλων μυρίων φαίνεται. [Εἰ δὲ καὶ κομᾶν οἱ ὕστερον οἶδασιν ἐν δευτέρᾳ συζυγίᾳ τῶν περισπωμένων, ἀλλ' ὁ ποιητὴς κομεΐτην εἰπὼν καὶ κομεΐτων, οὐ κομᾶν οἶδεν, ἀλλὰ κομεῖν κατὰ ἀκολουθίαν πρώτης συζυγίας.] (η. 110) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα κεῖται ἡ ἑ-π-ι πρόθεσις ἐναντιωματικῶς ἐν τῷ «Τρῶσιν ἐφ' ἵποδάμοισιν ἰθύνομεν», ἤγουν κατὰ Τρώων. Ταῦτὸν δὲ παρὰ τῷ ποιητῇ ἰθύνειν ἵπους εἰς πόλεμον, καὶ ἰθὺς μαιμᾶν ἤγουν ὀρμᾶν (η. 110 ς.) Ὅτι μαίνεσθαι καὶ ἐνταῦθα δόρυ ἐν παλάμαις λέγει ὡς εἶπερ αὐτὸ ἔμψυχον ἦν. Φησὶ γὰρ Διομήδης τὸ καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθὲν «ὄφρα καὶ Ἐκτωρ εἴσεται, εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμησιν», ἀντὶ τοῦ «εἰ καὶ ἐγὼ αἰχμητῆς εἶμι», καθὰ ἐτέρωθι σαφῶς 2.545 ἐξήγηται. [Ὅτι δὲ τὸ μαίνεσθαι οὐκ ἐπὶ μόνου τοῦ συνήθους ἀεὶ τίθεται, ὡς τὸ «μαινόμενε φρένας ἠλὲ διέφθορας», ἐξ οὗ καὶ ὁ μαινόλης καὶ ἡ κυριολεκτούμενη μανία, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σφοδρᾶς κινήσεως καὶ ἐνεργείας, ὡς τὸ «μαίνεται δ' ὡς ὄτ' Ἄρης», ὁ Ἐκτωρ δηλονότι, ὧ δὴ λόγῳ καὶ δόρυ μαίνεται ἐν παλάμαις, παρασημειοῦνται οἱ παλαιοί. Ὡς δὲ καὶ τὸ καθ' ὑπερβολὴν ἐρᾶν μανία ἔοικε, καὶ ὁ πάσχων αὐτὸ μαίνεσθαι δοκεῖ, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κατ' ἄλλην ἄλογον καὶ ἀσύμμετρον ἔφεσιν πλεονάζων τοιοῦτῳ ἐνίσχεται σκώμματι, δῆλον ἐκ τῶν σοφῶν. Μαίνεται γοῦν τις ὑφ' ἡδονῆς παρὰ Σοφοκλεῖ. Οὕτω δὲ καὶ ὁ χρυσομανῆς ἐπὶ χρυσῷ καὶ ὁ οἰνομανῆς ἐπὶ οἴνῳ καὶ ὁ γυναιμανῆς δὲ καὶ ὁ νοσῶν ἐρωμανίαν εἰς τοιαύτην ὁμοιότητα πίπτουσι. Θεραπεία δὲ τις ἀμυδρὰ τῆς τόλμης τοῦ δόρυ τὸ ἄψυχον μαίνεσθαι, τὸ ἐν παλάμησι. διὰ γὰρ τὰς ἀρεϊκάς παλάμας τὸ δόρυ μαίνεται, οὐ μὴν

αὐτὸ καθ' αὐτό. σκληρᾶς γὰρ τοῦτό γε τροπῆς καί, κατὰ τὸν Τεχνικὸν εἰπεῖν, ἀτηρᾶς.] (η. 115 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι τε περιήγαγεν ὁ ποιητὴς ἔνταῦθα μάχιμον τύχην εἰς τὸ ἠνιόχους μὲν δύο τὸν τοῦ Διομήδους καὶ τὸν τοῦ Νέστορος ἐφ' ἑνὸς ἄρματος γενέσθαι, αὐθις δὲ ἐφ' ἑτέρου ἑνὸς παραιβάτας τοὺς ῥηθέντας δύο ἀριστεῖς, καὶ ὅτι ἔνταῦθα ἔοικεν ὁ Νέστωρ ἐκλαθέσθαι τῆς οἰκείας παραγγελίας. Ὁ γὰρ που εἰπὼν, ὅτι «ὃς ἂν ἐξ οἰκείων ὀχέων ἕτερα ἄρματα ἴκηται ἔγχει ὀρεξάσθω», νῦν ἐπιβάς τοῦ κατὰ Διομήδην ἄρματος οὐκ ἐθέλει δόρατος ἄπτεσθαι, ἀλλ' ἠνιοχεῖ. (η. 116) Φησὶ γὰρ «Νέστωρ δ' ἐν χερσὶ λάβ' ἠνία σιγαλόεντα». Ἔστι δὲ εἰπεῖν ἢ ὅτι ὁ κίνδυνος ἐξέκρουσεν αὐτὸν τῆς μνήμης ἢ μάλιστα ὅτι ἐκεῖνα μὲν πρὸς εὐσθενοῦντας ἐρρέθη, αὐτὸς δὲ ἐς τοσοῦτον ἀπάλαμνος, ὥστε, καθὰ προεῖρηται, μόλις τὰς τοῦ ἵππου παρηγορίας ἀπέταμνε. Διὸ ἀναγκαίως παραχωρεῖ τοῦ ἔγχους τῷ δυναμένῳ πολεμεῖν, ἔχων καὶ αὐτὸς εἰπεῖν πρὸς τὸν 2.546 ψέγοντα, ὅτι πρὸς τὰς τύχας τὰς φρένας κεκτήμεθα. (η. 115) Σημεῖωσαι δ' ἐν τούτοις καὶ σχῆμα καινὸν τὸ «τὼ δ' εἰς ἀμφοτέρω Διομήδεος ἄρματα βήτην», ἡγουν οὗτοι ἄμφω εἰς τὸ τοῦ Διομήδους ἔβησαν ἄρμα. Ἡ γὰρ τοιάδε ὑπέρβασις τῆς προθέσεως οὐ πάνυ συνήθης, ὡς οὐδὲ τὸ εἰπεῖν «οἱ δ' εἰς ἅπαντες νῆα μίαν ἔβησαν». καὶ ὅμως ἐκ τούτου εἴληπται παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ κατ' ἄλλος ἄλλο μέρος καὶ τὴν αὐτὸς ἑμαυτοῦ τύχην, καὶ ὅσα τοιαῦτα. [(η. 122) Ὅτι τὸ «ὑπερώησαν δὲ οἱ ἵπποι» δύναται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ὑπερώου νοηθῆναι ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ἔστησαν ὡς εἰς ὕψος καί, ὡς εἰπεῖν, ἀνεπάλησαν κατὰ τὸ «ὃ δ' ἀλγήσας ἀνέπαλτο». Ἀρέσκει δὲ μάλιστα δηλοῦν τὸ ἀφώρμησαν, ἀνεχώρησαν, ἀνεπόδισαν, ἀπὸ τοῦ ἐρωή, ἢ ὀρμή, ὅθεν ἐρωῶ, τὸ ὀρμῶ.] (η. 124) Ὅτι τὸ «Ἐκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἠνιόχοιο», ἡγουν τὰς τοῦ Ἐκτορος φρένας ἐκάλυψεν ἢ ἐπύκνωσε λύπη, συνήθως τῷ ποιητῇ ἐσχημάτισται. Καὶ ζήτην τὴν ἀντιπτωτικὴν ταύτην ὁμοιότητα καὶ ἐν τῷ «περὶ γὰρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα». Τὸ δὲ «ἄχος πύκασεν ἠνιόχοιο» λείπεται προθέσεως τῆς ὑ̄π̄ε̄ρ. οὕτω δ' εὐθύς καὶ τὸ «ἀχνύμενός περ ἑταίρου», ἡγουν ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἠνιόχου. (η. 126 ς.) Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ μεθέπειν τὸ ζητεῖν καὶ ἀνερευνᾶν. Φησὶ γὰρ «ὃ δ' ἠνιόχον μέθεπε θρασύν», ὃν καὶ ἵππων σημάτωρα φησι, ὡς ἀπὸ τοῦ σημαίνειν, ὃ δηλοῖ τὸ ἐπιτάσσειν. Φησὶ γὰρ «οὐδ' ἄρ ἔτι δὴν ἵππω», τουτέστιν οἱ ἵπποι, «δευέσθην», ὃ ἐστὶν ἐδέοντο, «σημάτωρος». Καὶ οὕτω 2.547 κατὰ ἄρσιν εἰπὼν ἐπάγει θέσιν γοργήν, τὸ «αἶψα γὰρ εὔρεν». Οὔτε γὰρ τὸν ποιητὴν ἐχρῆν ἐν κενοῖς χρόνον τρίβειν οὔτε τὸν Ἐκτορα εἰκὸς ἦν μὴ ταχὺ εὔρεῖν ὃν ἐζήτην. Γλυκέως δὲ ὡς ἐπὶ λογικῶν ἐρρέθη σημάτωρ ὁ ἠνιόχος. κυρίως γὰρ σημαίνειν ἐπὶ ἀνθρώπων, οἷον «μὴ γὰρ ἔμοιγε σήμαινε». Εἰ δὲ καὶ ἵπποι σήμασι πείθονται τισιν, οὐκ ἀπάδει οὐδὲ ἐπ' ἐκείνων ἢ λέξις. (η. 133) Ὅτι Διομήδης βουλευθεὶς μὲν πρὸ ὀλίγων Ἐκτορι μονομαχῆσαι, κλήρω δὲ τότε ἀποσφαλεῖς, ἐφιλοτιμήσατο νῦν ἀναπληρῶσαι τὸ ἐλλείψαν καὶ πάντων φευγόντων διὰ τὰς διοσημίας αὐτὸς, ὡς ἐρρέθη, ἔμεινεν ὀρμῶν κατὰ Ἐκτορος. ἀλλ' ὁ τότε δυσκληρήσας δυσπραγεῖ καὶ νῦν διὰ τὸν Δία, ὃς καὶ ἐπ' αὐτῷ βροντῶν καὶ κεραυνοβολῶν μόλις ἐπέχει αὐτὸν τῆς ὀρμῆς, τολμῶντα οὐ κατὰ πυρὸς ἀπλῶς, ὡς ἢ παροιμία φησὶν, ἀλλὰ κατὰ οὐρανοῦ πυρός. Καὶ ἰδοὺ αἰγὶς δεινὴ αὕτη Διὸς ἀλληγορουμένη, ὃ ἐστὶν καταιγὶς, δι' ἧς ἄνωθεν κινουμένης ἵπποι τε καὶ ἄνδρες ὑποπτῆσσοσιν. (η. 133–7) Ἐρεῖ γὰρ ὅτι «βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν ἀφήκεν ἀργῆτα κεραυνόν, κὰδ δὲ πρόσθ' ἵππων Διομήδεος ἦκε χαμαῖζε, δεινὴ δὲ φλόξ ὦρτο θεοῖο καιομένοιο. τὼ δ' ἵππω δείσαντε καταπτῆτην», ὃ ἐστὶν κατεπτηξάτην, «ὑπ' ὄχεσφι. Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγεν ἠνία φοινικόεντα» ἢ «σιγαλόεντα», τουτέστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, κατεστιγμένα πρὸς κάλλος, ἐλλείψει τοῦ τ, ἢ ἀπαλὰ καὶ μὴ ψοφοῦντα, ἢ σιγὴν ποιοῦντα τῷ βλέποντι διὰ τὸ εὖ πεποιῆσθαι, ὅθεν καὶ οἴκοι σιγαλόεντες, οἱ ἄλλως ἠχῆεντα δώματα λέγονται [σχῆματι ἀντιθετικῷ. Τοιοῦτον γὰρ πάντως τό, σιγαλόεντα δώματα, καὶ αὖ πάλιν ἠχῆεντα.] Ἀστεῖως δὲ εἴρηται

ὡσπερ ἀλλαχοῦ τὸ «ποῖόν σε ἔπος φύγεν», οὕτως ἐνταῦθα τὸ φυγεῖν ἐκ χειρῶν τὰ ἡνία, ὡς εἴπερ ἔμψυχά τινα ἦσαν. (η. 138) Αἴτιον δὲ νῦν τὸ δέος, ἐκλύσαν τὰ νεῦρα. ὅθεν ἐπάγει «δεῖσε δ' ὅ γ' ἐν θυμῷ». (η. 132-4) Σημείωσαι δὲ ὅτι αὐξάνει τὸ τοῦ Διομήδους μένος καὶ θάρσος ἐνταῦθα ὁ ποιητής, εἴπερ οὐκ ἂν ἔφυγεν, «εἰ μὴ ἄρ ὀξὺ νόησε» Ζεὺς, βροντήσας δὲ ἀργήτα κεραυνὸν πρὸ τῶν τοῦ Διομήδους ἵππων ἀφῆκεν ἢ καθῆκεν. ἄμφω γὰρ αἱ λέξεις κυρίως ἐνταῦθα κείσονται. (η. 130 ς.) Ὡς πρίνγε τὰ ἐκ Διὸς ἐλθεῖν δείματά φησιν, ὅτι «ἔνθα κε λοιγὸς ἔην καὶ ἀμήχανα ἔργα γέγοντο, καὶ νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον ἢ ὅτε ἄρνες», οἱ Τρῶες δηλαδὴ παρὰ τοῦ Διομήδους 2.548 διωκόμενοι, ἄπερ σημείωσαι ὅτι ἐσίγησεν ὁ ποιητής ἢ συγκατασπεύδων τοῖς πραττομένοις τὴν φράσιν ἢ διὰ τὸ ἔκδηλον. Καὶ ὅρα ὅτι οὐς εἶκασεν ἐν ἄλλοις πρὸς ὅις βοώσας ἐν ἀύλῃ ἀνδρὸς πολυθρέμμονος, ἐνταῦθα ὡς ἄρνας φησὶ κατὰ Ἴλιον σηκάσασθαι ἄν. Λέγεται δὲ τὸ σηκάσασθαι κατὰ τοὺς παλαιούς οὐχ' ἀπλῶς ἐπὶ πάντων θρεμμάτων, ἀλλὰ κυρίως ἐπὶ ἄρνων, καὶ σηκὸς ὁ τόπος τῆς αὐτῶν στάσεως, εἰ καὶ οἱ μεθ' Ὅμηρον, ὡς καὶ ἐτέρωθι δηλοῦται, καὶ ἐπὶ ναοῦ τὴν λέξιν ἔθεντο τοῦ σηκοῦ, εὐλόγως ποιοῦντες. Σημείωσαι δὲ ὡς εἰπὼν ὁ ποιητής ἐπὶ Τρώων τὸ σηκάσασθαι ἀντὶ τοῦ ἐγκλεισθῆναι τῇ πόλει καὶ τῇ λέξει παραχρησάμενος τολμηρότερον θεραπεύει αὐτίκα συνήθως διὰ συντόμου παραβολῆς τῆς «καθὰ ἄρνες». Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀνδρίας ἐνταῦθα συζυγείσης οἶον τῇ φρονήσει, καθὰ καὶ ἐν τῇ ε' ῥαψωδίᾳ, μεγάλα ἔργα ἐγένοντο, καὶ ὡς ἀλλήλους ὁ ἀνδρείος Διομήδης καὶ ὁ συνετώτατος Νέστωρ περιεσώσαντο, συμφερτῆς καὶ ἐπ' αὐτῶν γενομένης ἀρετῆς. Τοῦ δὲ δεινὰ τὸν κεραυνὸν καὶ τὴν φλόγα εἶναι πίστις τὸ δέος τῶν ἵππων καὶ τὸ δεῖσαι τὸν Νέστορα οὐχ' ἀπλῶς ἀλλ' ἐν θυμῷ. Ἔστι δὲ διασαφητικὸν τοῦ «δαίόμενον σέλας» ἢ φλόξ αὕτη τοῦ κεραυνοῦ. Ἐν δὲ τῷ θεοῦ πλεονάζει μὲν τὸ -ε, λείπει δὲ τὸ -ω ς. ὦφειλε γὰρ εἶπεῖν ὡς θεοῦ καιομένου. ἐνθα γὰρ κεραυνὸς πέση, ἐκεῖ ὡσανεὶ θεοῦ καιομένου ὄζει. Τοῦτο δέ, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα δηλοῦται σαφέστερον, διὰ τὴν ὕλην γίνεται τοῦ κεραυνοῦ, ἀναθυμιάσιν οὔσαν ξηρὰν καὶ καπνώδη. [Ἡ καὶ ἄλλως τὸ «ὡς θεοῦ» εἶπεν οὐ διὰ τὴν ὁδμήν, ἀλλὰ διὰ τὸ οἶα εἰκὸς οὐκ αὐτόχρημα φλόγεον τοῦ κεραυνοῦ ὡς καὶ ἀκοντίζεσθαι ὑψοῦ, ταπεινούμενον δέ, ὡς εἰ καὶ θεῖον ἐφλογοῦτο. Παραβολικὸν δὲ τὸ «θεοῦ καιομένοι», ἀντὶ τοῦ ὡς θεαφίου ἐκπυρωθέντος. Καὶ ἔστιν ἢ τούτου γοργότης, ἔτι δὲ καὶ ἔλλειψις, κατὰ τὸ «ἐμάχοντο δέμας πυρός», ἦγουν ὡς πῦρ. Παραβολικῶς γὰρ καὶ ἐκεῖνο ἔχει.] (η. 136) Τὸ δὲ «καταπτῆτην» συγκέκοπται καὶ αὐτό, 2.549 καθὰ πρὸ ὀλίγων τὸ κιχήτην. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἔνθα κε λοιγὸς ἔην» καὶ τὰ ἐξῆς τῶν εἰρημένων, χρήσιμα εἰς γραφὴν καὶ κατὰ παραποίησιν καὶ κατὰ Ὀμηρικὴν φράσιν τιθέμενα. (η. 139-44) Ὅτι προτροπὴ ἐλλόγου φυγῆς καὶ παραμυθία ἡττητῆς τὸ «ἄγε δ' αὐτε φόβονδ' ἔχε μώνυχας ἵππους. ἢ οὐ γινώσκεις ὅ τοι ἐκ θεοῦ οὐχ' ἔπεται ἀλκή; νῦν μὲν γὰρ τούτῳ θεὸς κῦδος ὀπάζει σήμερον, ὕστερον αὐτε καὶ ἡμῖν, αἴκ' ἐθέλησι, δώσει. ἀνήρ δέ κεν οὐ τι θεοῦ νόον εἰρύσαιτο οὐδὲ μάλα ἴφθιμος, ἐπεὶ πολὺ φέρτατός ἐστιν», [ὁ δὲ κατασκευὴ ἐστὶ τοῦ «αἴκ' ἐθέλησιν». ἐθέλων γὰρ, φησὶ, δώσει κῦδος, οὐ μὴν ὑπὸ θνητοῦ τινὸς βιασθεῖς.] Γνωμικῶς δὲ ταῦτα εἶρηκε πρὸς Διομήδην ὁ Νέστωρ. Ἔστι δὲ τὸ μὲν «φόβονδ' ἔχε» ἀντὶ τοῦ εἰς φυγὴν ἔλαυνε, ὡς τοῦ ἔχειν καὶ ἐπὶ ἐλάσεως ἵπικῆς πολλαχοῦ νοουμένου διὰ τὸ δέον εἶναι τὸν ἐλαύνοντα οὕτως ἢ οὕτως ἐπέχειν τοὺς ἵππους ἢ ἔχειν τὰ χαλινά. (η. 140) Τὸ δὲ «οὐχ' ἔπετ' ἀλκή» ἀστείως ἔχει. Ἐθέλει γὰρ εἶπεῖν ὡς, ἐπεὶ ἐθέλουσιν ἡμῖν διώκειν τὸν Ἴκτορα οὐκ ἐπακολουθεῖ θεόθεν ἰσχύς, στρεπτόν τοὺς ἵππους εἰς φυγὴν. (η. 142) Τὸ δὲ «σήμερον» τοῦ νῦν ἐστὶ συνήθως διασαφητικόν, ἵνα μὴ ἀχθεσθῇ ὁ Διομήδης νοήσας πλατικῶς τὸ «νῦν κῦδος ἔσται τῷ Ἴκτορι». Οὐ γὰρ μοι πολλάς, φησὶν, ἡμέρας δηλοῖ τὸ νῦν, ἀλλὰ μόνην τὴν σήμερον. (η. 143) Τὸ δὲ «εἰρύσαιτο» ἀντὶ τοῦ μεθελκύσει ἢ κωλύσει. (η. 139) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ «φόβονδ' ἔχε», ἦτοι, ὡς ἐρρέθη, ἔλαυνε εἰς φυγὴν, ὠρμηται τὸ λέγεσθαι τὸν

παραιβάτην ἠνίοχον, ὡς αὐτοῦ δὴ τοῦ παραιβάτου εἰς φυγὴν καὶ δίωξιν δοκοῦντος ἐλαύνειν τῷ πρὸς τὸν ἠνίοχον ἐπιτάγματι. Ἐνάγει δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὸ ἐφεξῆς, ἔνθα λέγει ὡς μερμήριξε Τυδείδης ἵππους τε στρέψαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι. Ἐνίοχου μὲν γὰρ τὸ στρέφειν ἵππους, οὐκ ἂν δὲ αὐτὸ γένηται, μὴ τοῦ παραιβάτου τῷ ὑψηνιόχῳ ἐγκελευσαμένου. Ἴσως δὲ καὶ θεραπεύει οὕτως ὁ Νέστωρ, ὃ μὴ καλῶς ἦδη πεποίηκε. Φθάσας γὰρ παραινέσαι τὸν ἐξ οἰκείου ἄρματος ἀναβάντα εἰς ἕτερον πολεμεῖν, οὐ μὴν ἠνιοχεῖν, αὐτὸς δὲ ἄρτι ἐπὶ ἄρματος τοῦ Διομήδους οὐ πολεμῶν, ἀλλὰ ἠνιοχῶν, προβάλλεται τὸν Διομήδην εἰς ἠνιοχείαν, εἰπὼν τὸ «φόβονδ' ἔχε ἵππους», ὡς 2.550 εἴρηται, ἴν' οὕτως ἠνίοχος ὁ Διομήδης εἴη, οὐ μὴν αὐτός. (η. 146–50) Ὅτι ὁ συγκαταθέμενος γεροντικοῖς λόγοις εἴποι ἂν «ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα γέρον κατὰ μοῖραν ἔειπες». Λυπουμένου δὲ τὸ «ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἰκάνει». Μῖσος δὲ δηλοῖ καυχήσεως ἐχθροῦ τὸ «ὡς ποτ' ἀπειλήσει», ἦγουν καυχήσεται, «τότε μοι χάνοι εὐρέια χθῶν», ὃ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. (η. 150) Ὡς δὲ ἀπειλή καὶ τὸ καύχημα λέγεται καὶ ἀπειλεῖν τὸ αὐχεῖν, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν. Γίνεται δὲ καὶ ἡ τοιαύτη λέξις παρὰ τὴν ἄ-π-ο πρόθεσιν καὶ τὸ εἰλεῖν. Ἀποστρέφεται γὰρ ὁ καυχώμενος τοὺς ὑπερηφανευομένους, καθὰ καὶ ὁ ἄλλως λόγοις τοῖς πρὸς ὀργὴν ἀπειλούμενος. Ὁ μέντοι εὐχόμενος ἀπειλεῖσθαι καὶ αὐτὸς λέγεται παρὰ τὰς ἱεράς, φασί, πέλλας ἦτοι φιάλας, αἷς χρῶνται οἱ θεοκλυτοῦντες, πλεονάσαντος ἐκεῖ τοῦ ἄ, ἵνα ἦ ἀπελή, ἢ εὐχή, καὶ ἐπενθέσει τοῦ ἰ ἀπειλή. Δῆλον δὲ ἐκ τῶν τῆς Ὀδυσσεΐας, ὡς πέλλαι οὐχ' ἀπλῶς αἰ φιάλαι ἀλλ' αἰ πελεκηθεῖσαι (η. 148–50) Ὅτι Διομήδης μὲν αἰδεῖται φυγεῖν, λογιζόμενος ὡς ἄρα, οἷα εἰκός, «Ἐκτωρ δὴ ποτε φήσει ἐνὶ Τρώεσσι ἀγορεύων· Τυδείδης ὑπ' ἑμοῖο φοβούμενος», ἦτοι οὐχ' ὑπὸ Διός, ἀλλ' ἑμοῦ φεύγων, «ἵκετο νῆας». καὶ ἐπεύχεται τότε θανεῖν, εἰπὼν, ὡς εἴρηται, προσεχῶς τὸ «ὡς ποτ' ἀπειλήσει» καὶ ἐξῆς. Καὶ οὕτω μὲν ὁ Διομήδης ὀκνεῖ φυγεῖν, μέγα φρονῶν, ὡς πρέπον ἦρωϊ. (η. 151–8) Ὁ δὲ ῥήτωρ Νέστωρ ἀνθυπάγει ἀντιπαραστατικῶς «ᾧ μοι Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος, οἷον ἔειπες. εἴπερ γάρ σ' Ἐκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάγκιδα φήσει, ἀλλ' οὐ πείσονται Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι μεγαθύμων ἀσπιστάων, τάων ἐν κονίησι βάλες», ἦγουν ἔθου, ἔρριψας, «θαλεροὺς παρακοίτας». Καὶ εὐθὺς ὁ Νέστωρ, καὶ ταῦτα Διομήδους οὐ κατανεύσαντος, ὅπερ καὶ σημείωσαι, «φύγαδ' ἔτραπε μώνυχας ἵππους αὐτίς ἂν' ἰωχμόν», ἦγουν ὀπίσω, ἔνθα ἦν ἡ τῶν λοιπῶν Ἀχαιῶν δίωξις, ὥστε εἰ καὶ τι μεμπτέον τὸν ἦρωα ὡς φυγόντα, τῷ Νέστορι ἐπιγραπτέον τὸ αἴτιον. Ἰστέον δὲ ὡς εἶχε μὲν ὁ σοφὸς Νέστωρ καὶ ἐνστατικῶς εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἂν ὁ Ἐκτωρ 2.551 ἀλαζονεῦσθαι κατὰ Διομήδους. ἐπεὶ δὲ φεύγειν σπεύδων οὐκ ἔχει πολυλογεῖν καὶ οὐδὲ θαρρεῖ οὕτως εἰπεῖν, ἀντιπαρίσταται, ὡς εἰ καὶ εἴπη ἀλαζονικόν τι, ἀλλ' οὐδένα ἂν πείσοι. (η. 153) Τὸ δὲ «κακὸν καὶ ἀνάγκιδα» ταῦτὸν ἄμφω νοοῦσι, ταυτολογικῶς ῥηθέντα καὶ νῦν πρὸς διασάφησιν, ἵνα μὴ κακὸν τις νοήσῃ τὸν κατὰ ψυχὴν οὐ χρηστόν. Τὸν δὲ ἀνάγκιδα καλῶς ἐνταῦθα εἰπεῖν ἐταμιεύσατο. Εἶχε μὲν γὰρ πρὸ βραχέων ἐν τῷ «οὐδὲ μάλ' ἴφθιμος» εἰπεῖν οὐδὲ μάλ' ἄλκιμος, ὥκνησε δὲ εἰπεῖν ἐκεῖ αὐτό, ἐπεὶ προέκειτο τὸ «οὐχ' ἔπετ' ἀλκή». Φυγῶν οὖν τὸ κάλλος ἔθετο ἐκεῖ μὲν τὸ ἴφθιμος, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἄλκιμος. (η. 155) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «μεγαθύμων ἀσπιστάων» οὐχ' ἀπλῶς παρέρριπται ἀλλὰ πρὸς ἔπαινον, ὡς τοιούτους ἄνδρας ἀνελόντος τοῦ ἦρωος, κάλλους δὲ ποιήσει πρέποντος τὸ «ἀσπιστάων, τάων» εἰκότως τῷ «Σαμία μία ναῦς», καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 156) Τὸ δὲ «ἐν κονίαις βαλεῖν» τὸ κτεῖναι περιέφρασε, καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, παλαιστικὴ ἢ φράσις. ἐν πάλῃ γὰρ οἱ ἀγωνισταὶ ἐν κονίαις βάλλονται. Ἴσως δὲ καὶ ταφῆς ἔννοϊαν ὁ λόγος ἔχει, ὡς τῶν θνησκόντων ὑπὸ χοῦν βαλλομένων. Διὸ καὶ τὸ «θαλερούς» ἔχει τι καὶ οἴκτου. οἰκτρὸν γὰρ τοὺς ἔτι θάλλοντας ὑπὸ κόνιν βαλεῖν. (η. 157) Τὸ δὲ «φύγαδε» ταῦτὸν ὄν τῷ φόβονδε ἐσχημάτισται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, καθὰ τὸ οἴκαδε. [Ὡς γὰρ οἴκονδε οἴκαδε, οὕτω καὶ φυγὴν φύγαδε.] (η. 159) Ὅτι οὐ μόνον πολεμικὸν ἀλλά

ποτε καὶ ἄκρας λοιδορίας φραστικὸν ἔσται τὸ «ἠχῆ θεσπεσίῃ βέλεα στονόεντα χέοντο». Βέλη δὲ φησιν ὄιστους, λίθους, δόρατα, καὶ εἴ τι ἄλλο ἀφίεται μήκοθεν, ὅποια Τρῶες καὶ Ἔκτωρ ἀφιαῖσι κατὰ Διομήδους φύγαδε τραπέντος. Τὸ δὲ «χέοντο» πολὺ καὶ νῦν πλῆθος δηλοῖ βελῶν ὡς ἄνωθεν ὄμβρου δίκην χεομένων. Καὶ σημειῶσαι ὅτι τὸ παρ' Ἡροδότῳ νέφος βελῶν, ὑφ' ᾧ ὡς ὑπὸ σικιᾷ ἐχρῆν μάχεσθαι, συγγενῶς ἔχει τῇ Ὀμηρικῇ ταύτῃ λέξει. δοκεῖ γὰρ ὡς ἐκ νέφους χέεσθαι τὸ χεόμενον ἄνωθεν. Εἰπεῖν δὲ καὶ ἄλλως, 2.552 εἰ νέφος παρ' Ὀμήρῳ ἢ τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως πυκνότης κατὰ τὸ «νέφος πεζῶν», οὐδὲν καινὸν φάναι, ὡς ἐκ τοιούτων νεφέων βέλεα στονόεντα χέοντο. (ἡ. 160–6) Ὅτι Ἔκτωρ φεύγοντα τὸν Διομήδην μεμφόμενος ὄνειδίζει, ὡς μέχρι νῦν πολλὰ τιμώμενος ὑπ' Ἀχαιῶν οὐκ ἔτι ἔσται τίμιος φεύγων οὕτω. Φράζει δ' ἐνταῦθα Ὀμηρος οὕτω «τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄυσε μέγας κορυθαιόλος Ἔκτωρ· Τυδείδῃ, πέρι μὲν σε τίον Δαναοὶ ταχύπωλοι ἔδρη τε κρέασίν τε ἰδὲ πλείους δεπάεσσι, νῦν δέ σ' ἀτιμήσουσι. γυναικὸς ἄρ' ἀντετέτυξο. ἔρρε κακὴ γλήνη, ἐπεὶ οὐκ εἴξαντος ἐμεῖο πύργων ἡμετέρων ἐπιβήσεται οὐδὲ γυναικας ἄξεις ἐν νήεσσι. πάρος τοι δαίμονα δώσω». (ἡ. 162) Καὶ ὅρα κὰν τούτοις ὡς σμικροπρεπῆ τὰ τῶν ἡρώων γέρα, οἶον προεδρία καὶ κρέατα καὶ οἴνου πλήρη ποτήρια. Συντομώτατα δὲ νῦν ἔφρασε διὰ τὸ στενὸν τε τοῦ καιροῦ καὶ διότι ἀλλαχοῦ σαφῶς ἡρμήνευκε. Τὸ δὲ «πλείους δεπάεσιν» εὐθεῖαν ἔχει τὸ πλεῖον, ὃ ἔστι πλήρες, οὗ ἀρσενικὸν μὲν ὁ πλεῖος, θηλυκὸν δὲ ἡ πλείη, ὡς τὸ «πλείη μὲν γαῖα κακῶν». Ἀπλᾶ δὲ τούτων ὁ πλέος, ἦτοι γέμων, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ πλέον. κοινὰ δὲ ταῦτα καὶ παλαιά. ὕστερον γάρ, ἦγουν μεθ' Ὀμηρον, ὁ πλέως, Ἀττικῶς κατὰ ἕκτασιν, καὶ τὸ πλέων ὁμοίως, ὅθεν ὁ ἔμπλεως καὶ τὸ ἔμπλεων, ὃ καὶ αὐτὸ ἢ ποιήσις ἐνίπλειον λέγει καινότερον, ὡς τὸ «δῶμα ἐνίπλειον βιότοιο». Τὸ δὲ «ἀτιμήσαι» ὅτι ἀτιμῶσαι λέγουσιν οἱ μεθ' Ὀμηρον, πολλαχοῦ δηλοῦται. (ἡ. 163) Τὸ δὲ «γυναικὸς ἀντετέτυξο» σκῶμμα μὲν ἔστι δειλοῦ, κερτομεῖ δὲ ἀντὶ γυναικὸς γενέσθαι τὸν Διομήδην, ἦγουν ἴσον γυναικί. Καὶ ἔοικε τῷ «Ἀχαιῖδες οὐκέτ' Ἀχαιοί», περὶ οὗ προέγραπται γλαφυρότερον. Ἐξ αὐτοῦ δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ «γυναῖκες ἀντ' ἀνδρῶν», ἀντιστρόφως τῷ Ὀμηρικῷ. (ἡ. 164) Τὸ δὲ «ἔρρε κακὴ γλήνη» ρηθήσεται μὲν πρὸς τὸν μηδὲ βλέπεσθαι ἄξιον, δηλοῖ δὲ τὸ «κακὴ θέα». Περὶ δὲ τούτου καὶ αὐτοῦ προέγραπται τὸ ἀρκοῦν, ἔνθα ἐφάνη ὡς μεταληπτικῶς ἢ ἐνταῦθα γλήνη κόρην δηλοῖ, οὐ τὴν κατ' ὀφθαλμὸν ἀπλῶς, ἀλλὰ διὰ μέσης αὐτῆς γυναικας παρθενικὴν, εἰς ὃ συλλαμβάνεται τι καὶ τὸ «ἀντὶ γυναικὸς ἐτέτυξο». (ἡ. 163) Ἰστέον δὲ 2.553 καὶ ὅτι τὸ ἀντὶ γυναικὸς τετύχθαι ἴσως μὲν ἀνόμοιον ἔστι πρὸς τὸ εἶδος ἀγητόν τινα εἶναι, ἴσως δὲ ὅμοιον, κατὰ τὸ «Ἀχαιοὶ εἶδος ἀγητοί». (ἡ. 164 ς.) Τὸ δὲ «οὐκ εἴξαντος ἐμοῦ πύργων ἡμετέρων ἐπιβήση» σεμνύνων ἑαυτὸν ὁ Ἔκτωρ φησίν, ὡς αὐτοῦ δὴ καὶ μόνου πολιουχοῦντος ἐν τοῖς Τρωσί. (ἡ. 165 ς.) Τὸ δὲ «οὐδὲ γυναικας ἄξεις» δοκεῖ ἀστείως εἰρησθαι, ὡς μὴ δυνατὸν ὄν τὸν ἀντὶ γυναικὸς τετυγμένον γυναικας ἀριστέων εἰς αἰχμαλωσίας ἀπάγειν. Καὶ ἄλλως δέ, τὸν Πάριν πλαγίως ὑπερτίθησι τοῦ Διομήδους, ὡς ἐκείνου μὲν καὶ τὴν Ἑλένην καὶ ἄλλας ἐξ Ἑλλάδος ἀγαγόντος, τοῦ δὲ Διομήδους οὐ δυνησομένου τοιοῦτόν τι. [Ἴσως δὲ καὶ τοῦ Νέστορος ἐθέλει λεληθότως καθάψασθαι, οἷα μαθῶν, ὡς εἰκός, βουλευσασθαι πρὸς τὸν γέροντα τοῖς Ἀχαιοῖς μὴ ἐθελήσειν αὐτοὺς οἴκοι νοστήσαι πρὶν τινα παρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι.] (ἡ. 166) Δαίμονα δὲ δώσειν φησὶ, κακὸν δηλαδή, λαβὼν τὸ κακὸν ἀπὸ κοινοῦ ἐκ τοῦ κακῆ γλήνης, μᾶλλον δὲ ἀφείς ἀναλόγως τῇ ἀπειλῇ νοηθῆναι τὴν λέξιν, μέσην καὶ αὐτὴν οὖσαν, καθὰ καὶ ἡ μοῖρα καὶ ἡ τύχη καὶ ὁ πότμος. Μέσως δὲ πῶς εἴρηται τὸ δαίμονα, δηλοῦν οὐ μόνον θάνατον, ἀλλὰ καὶ ἕτεροίαν τινὰ τύχην. οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων ὁ Ἔκτωρ, ὡς ἀποφαίνεσθαι περὶ τῶν μὴ ἐπ' αὐτῷ. [Ἐντεῦθεν δὲ ἴσως οἱ πολλοὶ τὸν θροήσαντά τινος ἐπὶ ἐκπλήξει δαίμονα δοῦναι τοῖς τεθαμβημένοις φασί.] Σημειῶσαι δὲ ὅτι κατ' ἦθος θυμικὸν πλεονάζει ἐνταῦθα ὁ Ἔκτωρ τοῖς κατὰ κόμματα

συχνά νοήμασιν. (η. 169–71) Ὅτι ὄνειδίσαντος, ὡς ἐρρέθη, τοῦ Ἑκτορος, διάνδιχα μερμήριξε Διομήδης ἵππους τε στρέψαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι, ἀχθόμενος, ὡς προεῖρηται, καὶ αἰδούμενος. (η. 167 ς.) «Τρὶς μὲν μερμήριξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, τρὶς δ' ἄρ' ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων κτύπε μητίετα Ζεὺς σῆμα τιθεὶς Τρῶεσσι, μάχης ἕτεραλκέα νίκην». καὶ οὕτω Διομήδης μὲν ἄπεισιν. (η. 172–6) Ἐκτωρ δὲ τὴν ἐκ Διὸς γνοὺς ῥοπήν ἄλλα τε λέγει ὀτρύνων τοὺς ὑπ' αὐτὸν εἰς μάχην καὶ τὸ «γινώσκω δ' ὅτι μοι πρόφρων κατένευσε Κρονίων νίκην καὶ μέγα κῦδος, ἀτὰρ Δαναοῖσι γε πῆμα». (η. 177–83) Εἶτα καὶ ἐπαρθεὶς τοὺς τε Ἀχαιοὺς ἐξουθενοῖ καὶ τοῦ τείχους καταλέγει καὶ ἀπειλεῖται εἰπὼν «νήπιοι, οἳ ἄρα δὴ τάδε τείχεα μηχανόωντο, ἀβληχρά, οὐδενόσωρα· τὰ δ' οὐ μένος ἀμὸν ἐρύξει, ἵπποι δὲ ῥέα τάφρον ὑπερθορέονται ὀρυκτὴν. ἀλλ' ὅτε δὴ ἐπὶ ναυσὶ γένωμαι, μνημοσύνη τις ἔπειτα πυρὸς δῆϊοιο γενέσθω, ὡς πυρὶ νῆας ἐνιπρήσω, κτείνω δὲ καὶ αὐτοὺς Ἀργεῖους ἀτυζομένους περὶ καπνῶ», ἤγουν ὑπὸ καπνοῦ. Οὕτω μεγαλόφρων ὁ Ἐκτωρ καὶ θρασύς καὶ φέρειν 2.554 μετρίως εὐτυχίαν οὐκ εἰδώς. (η. 175 ς.) Ὅρα δὲ ἐν τούτοις φανερώς ἠρμηνευμένην τὴν καὶ ἀλλαχοῦ δηλωθεῖσαν κατάνευσιν τοῦ Διός. Ὡς γὰρ που ἔφη ὁ Νέστωρ κατανεῦσαι τὸν ἀέρα Δία ἐναίσιμα σήματα φαίνοντα, οὕτω κἀνταῦθα Ζεὺς τοῖς Τρῶσι σῆμα τίθησι μάχης, κτυπῶν ἄνωθεν καὶ οὕτω δηλῶν ἕτεροκλινῆ νίκην, ὃ δὴ κατανεῦσαι νίκην τὸν Δία φησί. Καὶ ἰδοὺ κατάνευσις καὶ νῦν Διὸς τὸ ἄνωθεν σῆμα, ὅπερ πῆμα τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ ποιητὴς εἶναι ἀστείως φησίν, ἐν ἀρχῇ μὲν στίχου θέμενος τὸ σῆμα, ἄλλον δὲ τίνα στίχον περατώσας εἰς τὸ πῆμα. Ἐρεῖ δὲ καὶ μετ' ὀλίγα ὁ ποιητὴς, ὡς ἔνευσεν ὁ Ζεὺς λαὸν σόνον εἶναι πέμψας αἰετόν, ὃν καὶ ὄρνιν ἐρεῖ ὡς σημαντικὸν μέλλοντος, καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς που φανήσεται. (η. 168) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ἵππους τε στρέψαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι οὐκ ἔστι τελεία διασάφησις τοῦ διάνδιχα μερμήριξαι. οὐ γὰρ εἶπεν ἢ ἵππους στρέψαι ἢ μαχέσασθαι—ἀδιανόητον γὰρ στρέψαι ἵππους τὸν ἤδη στρέψαντα εἰς φυγὴν—, ἀλλ' ἐν τι δηλοῦσι ἀμφοτέρω, ἤγουν τὸ στραφεῖν καὶ ἀντιστῆναι τῷ διώκοντι. τὸ δὲ γε ἕτερον μέρος τοῦ διάνδιχα, ὅπερ ἦν τὸ προτροπάδην φεύγειν ἀφιέντα τὸν Ἐκτορα κομπάζειν, σεσίγηκεν ὁ ποιητὴς καὶ ὡς δῆλον καὶ διὰ τὸ οὐκ εὐφημον καὶ διὰ συντομίαν. (η. 169) Τὸ δὲ «μερμήριξε» καιρία ποιητικὴ λέξις ὃν ἐπιμονὴν κἀνταῦθα πεποίηκε. (η. 170) Τὸ δὲ «ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἔκτυπε» τοῦ ἐβρόντησέν ἐστι περίφρασις. (η. 171) Ἐν δὲ τῷ «σῆμα τιθεὶς μάχης ἕτεραλκέα νίκην» τὸ μάχης δύναται καὶ εἰς τὸ σῆμα κεῖσθαι καὶ εἰς τὴν νίκην. ὀρθὸν γὰρ καὶ μάχης εἰπεῖν σῆμα καὶ μάχης ἕτεραλκέα νίκην. (η. 177) Τὸ δὲ «νήπιοι» ὥφειλε μὲν κατὰ δοτικὴν φρασθῆναι ἀκολουθῶς τῷ «πῆμα Δαναοῖς», εἴρηται δὲ ὅμως καινότερον καὶ αὐτὸ κατ' εὐθειᾶν ἀποστατικῶς, ὡς ἀπὸ ἀρχῆς, ἵνα λέγῃ ὅτι νήπιοί εἰσιν οἱ Ἀχαιοί. (η. 178) Ἀβληχρά δὲ τείχη τὰ ἀσθενῆ. καὶ κεῖται ἢ λέξις πολλαχοῦ, καὶ μάλιστα ἐπὶ σαρκῶν. Ἐν δὲ τοῖς Ἡροδώρου καὶ Ἀπίωνος φέρεται, ὅτι Ἡρακλείδης μὲν ὁ Μιλήσιος βαρύνει τὴν λέξιν, λέγων ὡς βληχρόν ἐστι τὸ ἰσχυρόν, καὶ ἐν συνθέσει ἄβληχρον ὡς ἄκακον. ἢ δὲ παράδοσις ὀξύνει. Βληχρόν γὰρ τὸ ἀσθενές, ὡς Ἀλκαῖος «βληχρῶν ἀνέμων ἀχείμαντοι πνοαί», καὶ Νίκανδρος «βληχρόν μυὸς οἷα μυληβόρου ἐν χροῖ νύγμα». ἐν τούτῳ πλεονάσαν τὸ ἄ φυλάσσει τὸν αὐτὸν τόνον, ὡς καὶ ἐν τῷ λαλητός ἀλαλητός, στεροπή ἄστε 2.555 ροπή. οὐκ ἐκεῖνο μέντοι διηνεκές, φασί, λέγομεν, ὅτι ὁ πλεονασμὸς τοῦ ἄ φυλάσσει τὸν αὐτὸν τόνον ἀεὶ. οἶδαμεν γὰρ τὸ γαῦρος ἄγαυρος, στάχυς ἄσταχυς. καὶ οὕτω μὲν περὶ τούτου αὐτοί. Τὸ δὲ «οὐδενόσωρα» προπαροξύνεται μὲν ὡς τὸ κυνόσουρα, δηλοῖ δὲ τὰ οὐδεμιᾶς ὥρας, ὃ ἐστι φροντίδος, ἄξια. Μένος δὲ ἀμὸν ἤθελε μὲν εἰπεῖν ἐμόν, μὴ ἔχων δὲ ποιῆσαι οὕτω διὰ τὸ μέτρον ἔθηκε τὸ ἀμόν ἀντὶ τοῦ ἡμέτερον, τρέψας τὸ ἰδικὸν εἰς τὸ κοινόν. (η. 179) Τάφρος δὲ ὀρυκτὴ ἢ εὖ ὀρωρυγμένη, λείποντος τοῦ εὖ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἢ πρὸς διαστολὴν τῶν μὴ ὀρυκτῶν, αἶ καὶ κυρίως λέγονται τάφροι ἀπὸ τοῦ ἔτραφον. οὗ ἐνεστὼς τρέφω, ὅθεν

τράφος ιδιωτικῶς, εἶτα καὶ τάρφος, τὸ δάσος, καὶ ὄρυκτὴ τάφος κατὰ μετάθεσιν, ἢ ἔχουσα πόας τρέφειν δυναμένας διὰ τὸ χειμαρρῶδες τοῦ ῥωχμοῦ. Τινὲς μέντοι τὸ πρὸ τῶν τειχέων ὄρυγμα τάφρον καλεῖσθαι φασιν ἀπὸ τοῦ ἀφαιρεῖσθαι τι αὐτῆς ἀναγκαίως ἐν τῷ ὄρυσσεσθαι, ἵνα ἢ ἀφαιρος καὶ ἐν συγκοπῇ καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἄτ τάφος. Ἐνταῦθα δὲ πολὺ τὸ τοῦ Ἑκτορος ἀλαζονικόν, εἰ καὶ τὴν εὐρείαν τάφρον ὑπερθορεῖν τοὺς ἵππους θαρρεῖ, οὓς ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπ' ἄκρῳ χεῖλει ἐστῶτας ἢ τάφος ἀποδειδίσσεται. (ἡ. 181) Μνημοσύνη δὲ ἢ μνήμη, καὶ συντελεῖ τοῦτο εἰς ἀλληγορίαν τῆς τῶν Μουσῶν μητρός, Μνημοσύνης. Τὸ δὲ «πυρὸς δηΐου» διαστέλλει τὸ παρὸν πῦρ πρὸς τὰ λοιπὰ πυρά, ἐν οἷς καὶ τὸ θυτικὸν καὶ τὸ γαμήλιον καὶ τὸ ἐν θήραις καὶ τὸ φρυκτωρικόν. (ἡ. 182) Τὸ δὲ «πρήσω» ἐκ τοῦ πῦρ γίνεται, ἀφ' οὗ ἔμπυρῖσω καὶ ἐν συγκοπῇ ἔμπρησω, ἐν ἑτεροῖα γραφῇ καθ' ὁμοίότητα τοῦ διαχειρίσασθαι διαχρήσασθαι. [Σαφέστερον δὲ εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πῦρ πυρὸς 2.556 γίνεται μετὰ τῆς ἄν προθέσεως ἐντελὲς τὸ ἔμπυρίζω, οὗ ὁ μέλλον ἔμπυρῖσω. ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ πυρὸς γίνεται καὶ περισπῶμενον τὸ πυρῶ, καὶ ἐν συγκοπῇ πρῶ, οὗ μέλλον πρήσω διὰ τοῦ ἄν ἐξ ἀνάγκης. ἐκ δὲ τοῦ εἰρημένου πρῶ παραγωγῶς μὲν τὸ πρήθω, ἐν δὲ ἀναδιπλασιασμῷ καὶ ἐνθέσει τοῦ ἄν πιμπρῶ, τὸ καίω. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. Ἐκ δὲ τοῦ χεῖρ χειρὸς γίνεται ὁμοίως καὶ τὸ διαχειρίζω κατὰ ἐντέλειαν, ὅθεν τὸ διαχειρίσασθαι, καὶ τὸ διαχρῶ, ἀφ' οὗ τὸ διαχρήσασθαι. καὶ ἰδοὺ συγκοπαὶ αὐταὶ ἀλλάξασαι πρωτοτύπους συζυγίας.] Εἰ δέ τις ἐνταῦθα ἐνθυμηθῇ καὶ τὸ ἀόργητος καὶ ἀοργησία, τὰ ἐκ τοῦ ὀργίζω γινόμενα, ἔχοι ἄν τι καὶ τοῦτο παρασημειώσεως ὁμοίας ἄξιον, [πλὴν ὅσον οὐ συγκοπῇ ἐνταῦθα ἐποίησεν ἀλλαγὴν συζυγίας, ἀλλὰ σύνθεσις. τὸ μὲν γὰρ ἀπλοῦν ὀργίζω βαρυτόνως, τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ σύνθετον δοκεῖ ἀοργῶ εἶναι καὶ ἀπ' αὐτοῦ παρῆχθαι, ὡσπερ τὸν ἀόργητον, οὕτω καὶ τὴν ἀοργησίαν. Τοιοῦτον δὲ τι γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ χειρίζω, ἐγχειρῶ, καὶ σκοτιζῶ, ἐπισκοτῶ, καὶ κακίζω, ἐκκακῶ.] Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι παρὰ Ἡροδότῳ πυρῶσαι κεῖται τὸ ἔμπρησαι ἐν τῷ «πυρῶσω τὰς Ἀθήνας». [Κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «ἀμφικίονας ναοὺς πυρῶσων ἦλθεν», ἢ γοῦν καύσων. Ἐνθα ναοὶ ἀμφικίονες ἐρρέθησαν οἱ, ὡς καὶ μέχρι νῦν ἐνιαχοῦ φαίνεται, κύκλῳ ὑπὸ κιόνων περιεχόμενοι, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, κυκληδόν, ὃ κεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς.] (ἡ. 184–97) Ὅτι ἐνθουσιῶν οἶον ὁ Ἑκτωρ ἐφ' οἷς ἄρτι ἐθάρρησεν, ἢ καὶ ἀφελῶς λαλῶν, ἐγκελεύεται τοῖς ἵπποις ὡς εἴπερ ἦσαν λογικοὶ «Ἐάνθε τε καὶ σὺ Πόδαργε καὶ Αἴθων Λάμπε τε δῖε, νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον, ἦν μάλα πολλὴν Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἡετίωνος, ὑμῖν πὰρ προτέροισι μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν οἶνόν τ' ἐγκεράσασα πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγει, ἢ ἐμοί, ὅς πέρ οἱ θαλερὸς πόσις εὐχομαι εἶναι. ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον, ὄφρα λάβω 2.557 μὲν ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος οὐρανὸν ἵκει πᾶσαν χρυσεῖην ἔμμεναι, κανόνας τε καὶ αὐτήν, αὐτὰρ ἀπ' ὁμοίῳ Διομήδεος ἵπποδάμοιο δαιδάλεον θώρηκα, τὸν Ἡφαιστος κάμε τεύχων. εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἐλποίμην ἂν Ἀχαιοὺς αὐτονουχεῖ νηῶν ἐπιβησέμεν ὠκειάων». Τοιαῦτα καὶ ταῦτα τὰ τοῦ Ἑκτορος οὐ μακρὰν εὐθηείας εἰρημένα, οἷς ὡς πρὸς νοοῦντας τοὺς ἵππους λαλῶν τροφεῖά τε ἀπαιτεῖ—Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ τὴν κομιδὴν ἀποτίνειν. —, καὶ κοινοῦται τὸ ἀριστεῖον αὐτοῖς ἐν τῷ «ὄπως λάβωμεν ἀσπίδα καὶ θώρακα». (ἡ. 185) Τῶν δὲ παλαιῶν οἱ μὲν τὰς τέσσαρας τῶν ἵππων κλητικὰς μίσγοντες εἰς δύο συναλείφουσι συζυγίας καὶ ξυνωρίδας ποιοῦσιν ἵππων, δύο νοοῦντες ὀνόματα ἐπίθετα, κείμενα δυσὶν ὀνόμασιν ἵππων κυρίοις, οἷον λόγου χάριν «Ἐάνθε τε καὶ σὺ Λάμπε, πόδαργε καὶ αἴθων, τουτέστι ταχύτατε καὶ πυρρέ. Χρῶνται δὲ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ τῷ «ἀποτίνετον» δυϊκῶ ῥήματι καὶ τῷ «ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον». Ὡς ἐπὶ συνωρίδος γὰρ, φασί, κεῖνται τὰ τοιαῦτα δυϊκά. Λέγουσι δὲ καὶ οὐδὲ τεθρίππου χρῆσιν εἶναι τοτὲ τοῖς ἥρωσιν, ἀλλὰ ξυνωρίσι χρᾶσθαι πάντας, καὶ που καὶ παρηρόρῳ ἐνί, ὡς ἐφάνη ἐπὶ Νέστορος. Ἐτι δὲ φασιν ὡς, εἴπερ ἦν τεθρίππον, καὶ δύο ἂν εἶχε ῥυμούς, ὡς Αἰσχύλος φησὶν «ἐν διρρυμία

πῶλοι». καὶ οὕτω μὲν τινες. Ἐτεροι δέ, ὡς καὶ προερρέθη, τεθρίπῳ νοοῦσι τὸν Ἴκτορα χρήσασθαι ἐπὶ καταπλήξει τῶν Ἀχαιῶν, ἐπαρθέντα τοῖς τέρασι καὶ παραδόξως ὑπὲρ τοὺς ἄλλους φιλοτιμούμενον. διὸ καὶ δευτέρῳ παρηόρῳ πλείονι τῶν συνήθων τριῶν προσχρήσασθαι. Ὅθεν, φασί, 2.558 καὶ Ὅμηρος θρασὺν ἠνίοχον φθάσας προσεῖπεν αὐτόν. Οἱ δὲ ταῦτα εἰπόντες καὶ ἕκαστον τῶν ἐνταῦθα ὀνομάτων ὡς κύριον ἵππου τιθέασι· τὸ Ξάνθε, τὸ Πόδαργε, τὸ Αἴθων, τὸ Λάμπε, ὧν τὰ τρία μὲν ἀπὸ χροιάς, τὸ δὲ ἐν τυχὸν μὲν ὁμοίως καὶ αὐτὸ διὰ τὴν ἐν ποσὶ λευκότητα, ἴσως δὲ ἀπὸ ταχυτήτος ποδῶν. Οἱ δ' αὐτοὶ φασὶ καί, ὡς ψυχρόν ἐστι νοεῖν ἐπίθετα μὲν τὰ δύο, τὰ δὲ λοιπὰ κύρια, ἐπεὶ κατὰ Ἡρόδωρον καὶ Ἀπίωνα οἱ σύνδεσμοι παρακείμενοι χωρίζουσιν αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων. κύρια γὰρ πρὸς ἐπίθετα οὐδέποτε συνδεῖται. Οὐδεὶς γὰρ εἶπεν θέλων Ἀχιλλεὺς ποδώκης καὶ Αἴας βουγαῖος συνδήσει τὸν λόγον οὕτως· Ἀχιλλεὺς τε καὶ ποδώκης καὶ Αἴας βουγαῖός τε. Ἐκεῖνοι δὲ καὶ τὸ ἀποτίνετον καὶ ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδτετον οὐ πρὸς ξυνωρίδα νοοῦσιν, ἀλλὰ πρὸς δύο συστήματα, ἤγουν πρὸς τὴν δεξιὰν συζυγίαν καὶ τὴν ἐξ ἀριστερῶν, ἢ πρὸς τὴν τῶν ζυγίων σύστασιν, ἤγουν τῶν ζυγοφόρων, καὶ πρὸς τοὺς δύο παρηόρους. Ἄλλοι δὲ παρασημειοῦνται καὶ ὅτι ὀνόματα Τρωϊκῶν ἵππων οὐ παραδέδωκεν ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι τὰ ἐνταῦθα ὀνόματα ἐξ ἄλλων συμπεφόρηται. Ξάνθος μὲν γὰρ Ἀχιλλέως, Πόδαργος δὲ Μενελάου, Αἴθων δὲ παρὰ τὴν Ἀγαμεμνονέην Αἴθην πέπλασται, ὁ δὲ Λάμπος τῆς Ἡοῦς ἐστὶν ἵππος. Καὶ ὅλως πολλὴ σπουδὴ τοῖς τοιοῦτοις ἀθετῆσαι τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ταῦτα, ὡς καὶ ἐξῆς εἰρήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι, εἰ καὶ μὴ τετρώρῳ ποιεῖ Ὅμηρος χρωμένους τοὺς ἥρωας, ἀλλ' αὐτὸς ἐν Ὀδυσσεΐα οἶδε τετρώρου χρήσιν, ἐνθα νῆα Φαιακικὴν θέειν φησίν, ὡς ἐν πεδίῳ τετράορες ἵπποι. ἀπὸ γὰρ τοῦ τετράορες τέτρωρον δηλοῦται. Ἡρόδοτος δὲ λέγει καὶ ὅτι τέσσαρας ἵππους ζευγνύουσι παρὰ Λιβύων Ἕλληνες μεμαθήκασι. καὶ ἐν τούτοις μὲν τὰ κατὰ τοὺς Ἴκτορέους ἵππους. (ἡ. 186) Τὸ δὲ «κομιδὴν ἀποτίνειν», ὃ ἐστὶν ἐπιμέλειαν, ὁμοίον ἐστὶ τῷ «θρέπτρ' ἀποδιδόναι», ὃ ἐστὶ τροφεΐα. Ἐκεῖνο μέντοι ἐπ' ἀνθρώπων. τοκεῦσι γὰρ φίλοις θρέπτρα καὶ ὀφείλεται καὶ ἀποτίνεται. Τὸ δὲ «μάλα πολλήν» ἀκοστέειν καὶ τοὺς Ἴκτορος ἵππους δηλοῖ. (ἡ. 187) Ἀγαθοῦ δὲ καὶ ἀπλοῦ ἤθους ἐν τοιοῦτῳ καιρῷ ἐπαινεῖν ἄνδρα φίλον, [ὅποῖος τῷ Ἴκτορι ὁ ἐνταῦθα μνημονευθεὶς μεγαλήτωρ Ἡετίων.] (ἡ. 188–90). Τὸ δὲ «ὕμιν προτέροις 2.559 πυρὸν παρέθηκεν οἶνον τε» καὶ ἐξῆς, οἱ μὲν οὕτω καθιστῶσιν ἐν ὑπερβατῷ σχήματι· ὑμῖν παρὰ προτέροις ἔθηκε καί, ὡς ἀλλαχοῦ φησιν, ἔβαλε τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν κομιδὴν, ἤπερ ἐμοὶ μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν οἶνον τ' ἐγκεράσασα πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγει, ὁ ἐμὸς δηλαδή. Ἄλλως γάρ, φασίν, ἀδιανόητον τὸ μὴ οὕτω νοούμενον. ἵπποις γὰρ οὔτε πυρὸς παρατίθεται οὔτε κερνάται οἶνος. Καὶ οὕτω μὲν τινές φασιν, εἰ καὶ μὴ εὐσυντάκτως, ἀλλ' οὖν συνήθως καὶ ἀνθρωπίνως. Ἐτεροι δὲ καὶ τὸ «πυρὸν παρέβαλε» καὶ τὸ «οἶνον ἐνεκέρασε» τοῖς ἵπποις προσαρμόττουσι διὰ τὸ τῆ συντάξει εὐθὺ καὶ ἀπερίεργον καὶ ἀνυπερβατον καὶ τῆ ὀρθῆ φράσει κατάλληλον. Τὸ γὰρ ἐπὶ Ἴκτορος αὐτὰ νοεῖν ὀρθὸν μὲν ἐστὶ τῷ νοήματι, στρεβλὸν δὲ τῆ συντάξει καὶ οὐ σύνηθες Ὀμήρῳ. Εἰ δέ τις λέγει μὴ ἵππων εἶναι τὸ οἶνοποτεῖν ἢ πυροφαγεῖν, εἰς μὲν τὸ ἐν πλατέως ψεύδεται. πολλοὶ γὰρ τῶν ἵππων οὐ μόνον κριθοφαγοῦσι καὶ ὀλύρας ἐρέπτονται, ταῦτα δὴ τὰ συνήθη, ἀλλὰ καὶ πυρούς καὶ ἄλλα τῶν σπορίμων προσιέμενοι τρέφονται, οὓς ὁ συνεθισμὸς καὶ ἀρτοφαγεῖν προκαλεῖται, ἤδη δὲ πού ἐθιζομένους καὶ εἰς κρεῶν ἐνάγει βορὰν καὶ αὐτῶν ὠμῶν, ὡς μηκέτι ἀπίθανον εἶναι τοὺς τοῦ Θρακὸς Διομήδους ἵππους ἀνθρωποφαγεῖν. Εἰς δὲ τὸ μὴ οἶνοποτεῖν τοὺς ἵππους τὰ μὲν ὡς ἐπὶ πολὺ φαινόμενα συμφωνεῖ, ἢ δὲ τοῦ γίνεσθαι δύναμις ἐὰν εὐδωθῆ πρὸς συνήθειαν, οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦ τοιοῦτου συνεθισμοῦ ἀπείρξη τοὺς ἵππους, καὶ ὧπται καὶ τοῦτο οὐκ εἰς πλάτος μέντοι πραχθέν. Οὐκ οὐκ ἀδύνατον τὴν καὶ φίλανδρον καὶ φίλιπον Ἀνδρομάχην προσιτὸν ποιῆσαι τοῖς ἵπποις κατὰ τι

μέτριον κρᾶμα τὸν οἶνον ἀφελέστερον καὶ οἶον εὐηθέστερον ἵπποκομοῦσαν, καὶ τοῦτο οὐκ ἀεὶ, ἀλλ' ὅτε αὐτῇ θυμὸς ἀνώγει, ὃς πολλοὺς πρὸς οὐδὲν ἀναγκαῖον φιλοῦντας τὸ ζῶον πείθει παρα 2.560 μιγνύειν καὶ τι μελιτόεν τῷ ὕδατι, κολακεύοντας οὕτω τὸ ἄλογον. Ὅλως οὖν ἀμφίβολος καὶ ἡ ἔννοια αὕτη διὰ τὸ ἐπὶ μὲν ἵππων νοηθῆναι τὸ πυροφαγεῖν καὶ οἰνοποτεῖν ἀπεμφαῖνον δοκεῖν εἶναι καὶ γελοῖον—Διὸ καὶ ἠθετοῦντο οἱ στίχοι παρά τινων. —, ἐπὶ δὲ Ἐκτορος αὐτὰ οὐκ εὖ ἔχειν διὰ τὸ τῆς συντάξεως ἀγκύλον καὶ οὐκ εὐσύνθετον. Καὶ ἔστιν ἀστείως ἐνταῦθα εἰπεῖν ἐπὶ τε τῇ στρεβλώσει τοῦ τοιούτου νοήματος καὶ τῇ κατὰ τοὺς ἵππους αὐθις ἀμφιβολία, ὡς ἄρα ὁ Ὀμηρικὸς Ἐκτωρ οὐ μόνον τοῖς Ἑλλησι τότε παρέσχεπράγματα οἷς ἐποίει, ἀλλὰ καὶ γραμματικῶν παισὶν ὕστερον, οἷς οὐκ εὐκρινῶς ἐνταῦθα λαλεῖ. Εἰ δὲ τις εἴποι τὸν ποιητὴν ἐπίτηδες νῦν τῷ Ἐκτορι περιθεῖναι κακοσύνθετον λόγου σύνταξιν, μιμούμενον τὴν ἐκείνου περὶ τὴν μάχην θερμότητα ἢ καὶ τὴν ταραχὴν, δι' ἣν οὐκ ἔσχεν ἐπιμεληθῆναι τῆς φράσεως, ἀκούσοι ἂν ὅτι καὶ τοῦ τὴν πυροφαγίαν καὶ οἰνοποσίαν τοῖς ἵπποις προσνεῖμαι τὸ αὐτὸ αἴτιον. διὰ γὰρ σπουδὴν ἐξεκρούσθη τοῦ ὀρθοῦ νοήματος καὶ τὰ ἑαυτοῦ τοῖς ἵπποις προσήρμοσεν. Ἐχοι δ' ἂν ἐντεῦθεν ἀπολογίαν καὶ ἡ κατὰ τοὺς ἵππους ἀσάφεια, οἷα τοῦ ποιητοῦ μὴ καθ' ἑαυτὸν ἀεὶ φράζοντος, ἀλλὰ καὶ κατὰ προσώπων ἔστιν οὗ μίμησιν. (η. 187) Ἰστέον δὲ ὅτι γυναικίαν διακονίαν ὁμοίαν τινὰ τῇ κατὰ τὴν Ἀνδρομάχην καὶ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, ἐν οἷς φησιν, ὅτι γυνὴ τις, ἐπεὶ ἀφίκετο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ἦρδε τὸν ἵππον, ὃ ἔστιν ἐπότιζεν, ἀφ' οὗ ἄρδάνιον παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ τὸ ἀπὸ τοῦ πυθμένου τοῦ κεραμείου ἕως τῆς γαστροῦ, ἐν ᾧ ἄρδουσι θρέμματα. Πausanias δὲ φησιν, ὅτι ἄρδάνια κεράμων γάστραι ἀπὸ τοῦ ἄρδου τὰ βοσκήματα. προετίθεντο δέ, φησί, τῶν θυρῶν. Εἰ δὲ καὶ ὁ ἄρδαλος καὶ τὸ ἄρδαλῶσαι καὶ ἡ ἄρδαλία ἐκ τοῦ τοιούτου γίνεται ῥήματος, οὐκ ἔστι σταθερῶς ἐπικρῖναι. Τέως δὲ κατὰ Πausanias 2.561 Φερεκράτης ποιεῖ τινὰ ἐκμασσόμενον ἀπὸ πυρετοῦ, λέγοντα «τὸν ἰδρῶτα καὶ τὴν ἄρδαλίαν ἀπ' ἐμοῦ σπόγγισον». Τὸ μέντοι ἄρδην ἐπίρρημα οὐκ ἂν οὐδ' αὐτὸ παραγάγοι τινά, ὡς ἐκ τοῦ ἄρδω γίνεται, ἀλλὰ μάλιστα ἐκ τοῦ αἴρειν, ὡσπερ ἐκ τοῦ ἀείρειν γίνεται τὸ ἀέρδην. Ἔστι γάρ, φασί, τὸ ἄρδην ἀντὶ τοῦ φοράδην. Εὐρύπιδης Ἀλκήσιδι «νέκυν ἤδη πρόσπολοι φέρουσιν ἄρδην ἐς τάφον τε καὶ πυράν». (η. 188) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τινὲς μὲν τὸ «μελίφρονα πυρόν» ἐπὶ σίτου νοοῦντές φασι δι' αὐτοῦ ἄρτον σημαίνεσθαι τὸν ἐξ ἀποτελέσματος ἢ τοῖς ἵπποις ἢ τῷ Ἐκτορι παρατιθέμενον. Τινὲς δὲ εἶδος ἀντὶ εἶδους λαβόντες, ὃ μάλιστα δι' ἀσάφειαν πλεονάζει παρὰ Λυκόφρονι, κριθὴν ἐνόησαν τὸν πυρόν καὶ ἐπὶ μόνων ἵππων τὴν λέξιν συνεβίβασαν. Παρὰ μέντοι τῷ Γεωγράφῳ δοκεῖ διαφορά τις εἶναι σίτου καὶ πυροῦ, ἐνθα λέγει γίνεσθαι ἐν Ἰνδία σίτον αὐτοφυῆ εἰκότα πυρῷ. Πιθανὸν δὲ νοῆσαι νῦν τὸν πυρόν ἐπὶ σίτου, ὃν μελίφρονα λέγει, καθά που καὶ τὸν οἶνον. ἀκόλουθον γὰρ τῇ δι' οἴνου ἵπποκομοῦση καὶ δι' ἄρτου τρέφειν συζυγοῦντος τῷ οἴνω. (η. 189) Τὸ δὲ κερᾶν ἀπὸ τοῦ κέρατος εἴληπται. Οἱ γὰρ παλαιοὶ πρὸ τῆς τῶν ποτηρίων χρήσεως κέρασιν ἐχρῶντο ἀντὶ ἐκπωμάτων, ὡς ἐξ ἄλλων τε δῆλον καὶ τοῦ Ξενοφῶντος λέγοντος «κέρατα δὲ οἴνου περιέφερον καὶ πάντες ἐδέχοντο», καὶ «φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἦκε», καὶ «λαβὼν κέρας μεστὸν εἶπε· προπίνω σοι», καὶ «ἀναστάς συνεξέπιε καὶ συγκατεδάσατο μετ' αὐτοῦ τὸ 2.562 κέρας». (η. 190) Θαλερὸς δὲ πόσις ὁ ἐκ παρθενίας ἀνὴρ καὶ ἐκ νεότητος κατὰ τοὺς παλαιούς, ὡσπερ καὶ κουριδίη ἄλοχος ἢ ἐξ ἔτι κόρης. (η. 191) Ἐφομαρτεῖν δὲ ἐνταῦθα τὸ διωκτικῶς ἐπακολουθεῖν. (η. 192–5) Ἐν δὲ τῷ Νεστορέην ἀσπίδα καὶ Διομήδεος θώρηκα, ὃς εἰκότως ἠφαιιστότευκτος λέγεται, [καὶ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ καμάτῳ κατασκευασθεῖς διὰ τό, ὡς εἰκός, φιλοτεχνηθῆναι μετ' ἐπιμελείας πολυπόνου,] τὸ σχῆμα, ὡς οἱ παλαιοὶ φασιν, ἀλληγορία. Ὀπλίτας γὰρ θέλων εἰπεῖν λαλεῖ ὄπλα. Πάντως γὰρ οὐ διὰ τὴν ἀσπίδα τοῦ συνετωτάτου Νέστορος καὶ τὸν θώρηκα τοῦ ἀνδρείου Διομήδους

ἐπιβήσονται νηῶν αὐτῇ τῇ νυκτὶ καὶ φεύξονται Ἀχαιοί, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἔχοντας αὐτά, οὓς ἀνελών Ἔκτωρ τοὺς τε Ἑλληνας καιριώτατα βλάψει καὶ τὰ ἔναρα λήψεται. (η. 196 ς.) Καὶ ὄρα ὅτι, καθὰ πρὸ βραχέων ἑαυτῷ ἐλογίσατο τῆς Τροίας τὸ πᾶν ὁ Ἔκτωρ, ἔνθα εἶξαντος αὐτοῦ ἔφη πύργων ἐπιβήσεσθαι τὸν Διομήδην, οὕτως ἐνταῦθα τῷ Νέστορι καὶ τῷ Διομήδει ἐγκεῖσθαι λέγει τὴν τῶν Ἀχαιῶν σύστασιν, εἴπερ αὐτῶν ἀλόντων ἐκεῖνοι φεύξονται. Ἔτι ὄρα ὡς καὶ γέρων ὦν ὁ Νέστωρ ὅμως ἄριστα ὤπλιστο, ἀσπίδα ἔχων οὕτως ἐπίσημον. (η. 192) Τὸ δὲ «κλέος οὐρανὸν ἵκει» ὠφέλησε τὸν Ἡρόδοτον εἰπεῖν τῷ τοῦ Διὸς αἰθέρι ὁμορέουσιν. (η. 193) Κανόνας δὲ λέγει, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, ῥάβδους τινάς, 2.563 ἀναφορέας τῆς ἀσπίδος, τορευτοὺς ἴσως ὄντας καί, ὡς εἰπεῖν, κανονωτοὺς. Οὕτω γὰρ ἐπενοήθησαν οἱ νῦν ἐξ ἱμάντων πόρπακες, ἤγουν τὰ ὄχανα, δι' ὧν αἱ ἀσπίδες ἔχονται καὶ ἀναβαστάζονται. Φασὶ γὰρ αὐτοὺς Καρῶν ἐπινοήματα εἶναι, ὡς Ἀνακρέων «Καριοεργέος ὀχάνοιο». Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ τῆς ῥηθείσης χρυσονώτου ἀσπίδος παράσημον εἰς τὴν τοῦ γέροντος ἀλληγοροῦσί τινες πολυτίμητον φρόνησιν καὶ εἰς τοὺς παρ' ἐκείνῳ μεθοδικούς κανόνας, ὧν εἰ στερηθῶσιν Ἀχαιοί, μεγάλα βλαβήσονται. (η. 195) Σημείωσαι δὲ καὶ τὴν ἐπὶ τῷ θώρακι τοῦ Νέστορος ποιητικὴν μέθοδον. Πάνυ γὰρ σεμνύνας Ὅμηρος τὴν αὐτοῦ ἀσπίδα τὸν θώρακα ἠρέκεσθαι πρὸς ἕτεροῖον σέμνωμα Ἡφαίστου ἔργον εἰπεῖν, καὶ οὕτως ὑποκρουσάμενος δύνασθαι καὶ αὐτὸν εἰς πλάτος σεμνολογήσαι, ὅμως ἀφῆκε πλεῖον εἰπεῖν τι ὡς μὴ ἔχων καιρὸν. (η. 197) Τὸ δὲ «αὐτονυχεί» ἐν τοῖς Ἀπίωνος μὲν καὶ Ἡροδώρου διὰ τοῦ ἱ γράφεται, ἄλλοι δὲ διὰ διφθόγγου αὐτὸ ἔγραψαν. Τὸ δὲ «νηῶν ἐπιβησέμεν» χρήσιμον ἐν τοῖς πρὸ τούτων εἰς τὸ «κακῶν ἐπιβασκέμεν υἱας Ἀχαιῶν». Εὐλαβῶς δὲ εἶπεν Ἔκτωρ τὸ νηῶν ἐπιβησέμεν, ἤγουν εἰς νῆας ἀναβιβάσαι, οἷα μὴ θαρρῶν καὶ εἰς φυγὴν πλείω τοὺς Ἀχαιοὺς κινῆσαι. (η. 198 ς.) Ὅτι ἐφ' οἷς Ἔκτωρ ἀλαζονευόμενος εὐχεται «νεμέσησε πότνια Ἥρη. σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὀλυμπον». Δῆλον δὲ ὡς ἀγανακτεῖ ἢ τοῦ μύθου Ἥρα τὴν ἄγαν προθυμίαν μισοῦσα τοῦ Ἑκτορος κατὰ τὸ «μισεῖ θεὸς γὰρ τὰς ἄγαν προθυμίας». Τὸ δὲ «ἐλέλιξε» διὰ τῶν ὑγρῶν ἀμεταβόλων, ἤγουν τῶν δύο λάμβδα, τὴν τοῦ οὐρανοῦ ταχεῖαν καὶ ἄπονον κἀνταῦθα ἐδήλωσε κίνησιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη. Ἔστι δὲ τὸ λεχθὲν ὡς οἷον προαναφώνησις τοῦ ἐθελήσειν ἂν τὴν Ἥραν κακὸν τι διαθέσθαι 2.564 τοὺς Τρῶας, ἐφ' οἷς δρῶσι τοὺς Ἀχαιοὺς. (η. 201) Ὅτι Ἐννοσίγαιος μὲν διὰ δύο νῦ κατὰ πλεονασμὸν ἀεὶ, ὡς ἂν ἀπαρτίζη ἀναγκαίως ἐξ ἀρχῆς δάκτυλον, οἷον «ὦ πόποι, Ἐννοσίγαι! εὐρυσθενές», Ἐννοσίχτων δὲ δι' ἑνός. Δηλοῦσι δὲ ἄμφω τὸν ἐνόθηοντα, ἥτοι σειμοῖς κινουῖντα, τὴν γῆν. Ὡς δὲ ταῦτὸν ἐννοσίγαιον εἰπεῖν καὶ ἐννοσίχθονα καὶ σεισίχθονα καὶ γακίναν, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. Λέγοντο δ' ἂν τοιοῦτοι τροπικῶς καὶ οἱ ἔθνος ἢ πόλεις ταρασσόντες ἢ ὄλως λαόν τινα. (η. 200) Τὸν δὲ Ποσειδῶνα καὶ μέγαν θεὸν ἐνταῦθα ἢ Ἥρα προσφωνεῖ διὰ τὸ κατ' αὐτὸν πρεσβεῖον μυθικῶς τε καὶ ἀλληγορικῶς. [Εἰ δὲ Ποσειδῶν Ποτειδᾶν παρὰ Δωριεῦσι λέγεται κατὰ τὸ Ἀλκμάν, οὐδὲν τούτου μέλον τοῖς ἰωνίζουσι.] (η. 201 ς.) Ὅτι σκληρῷ ἀνθρώπῳ προσρηθήσεται τὸ «οὐδέ σοί περ ὀλλυμένων τῶν δεῖνα ὀλοφύρεται ἐν φρεσὶ θυμός;» Ἥρα δὲ πρὸς Ποσειδῶνα καὶ τοῦτό φησιν ἐρεθίζουσα καθ' Ἑκτορος ὑπὲρ Ἀχαιῶν, ὃν καὶ εὐρυσθενῆ ἔφη διὰ τὸ ἐνδύναμον τοῦ στοιχειακοῦ ὕδατος, καθὸ καὶ Ἐννοσίγαιος ὁ αὐτός, ὡς προσεχῶς ἐρρέθη, συμβαλλομένης αὐτῷ πρὸς τοῦτο καὶ τῆς εἰς ἀέρα ἀλληγορουμένης Ἥρας. διὸ καὶ προσφυῶς φιλιούται κατὰ τὸν μῦθον αὐτῷ πολλαχοῦ. (η. 203) Ὅτι Ἐλίκη μὲν τόπος περὶ Πελοπόννησον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, Αἰγαί δὲ περὶ Εὐβοίαν, ἀφ' ὧν δοκεῖ καὶ πέλαγος Αἰγαῖον παρονομασθῆναι. διαφερόντως δ' αὐτόθι Ποσειδῶν ἐτιμᾶτο. (η. 203 ς.) Διὸ φησι Ἥρα τῷ Ποσειδῶνι προκαλουμένη αὐτὸν ἀμείψασθαι βοηθητικῶς τοὺς καὶ ἐκεῖθεν Ἀχαιοὺς τὸ «οἱ δέ τοι εἰς Ἐλίκην τε καὶ Αἰγᾶς δῶρ' ἀνάγουσι πολλά τε καὶ χαρίεντα· σὺ δὲ σφισι βούλεο νίκη», ἤγουν θέλε νικήσαντας

αὐτοὺς περιγενέσθαι τῶν Τρώων. Καὶ ὄρα τὴν ἐπίτασιν. οὐ γὰρ δῶρα εἶπεν ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ πολλὰ καὶ χαρίεντα, ὡς ἂν καταιδέσῃ τὸν λαβόντα καὶ πείσῃ ἀμείψασθαι. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Αἰγαί, ὡς ἱστοροῦσιν οἱ 2.565 παλαιοί. ὁ μέντοι Γεωγράφος φησὶν, ὅτι ὁμώνυμοι ταῖς Ἀχαϊκαῖς Αἰγαῖς αἱ ἐν Εὐβοίᾳ. καὶ τὴν μὲν Ἀχαϊκὴν δηλοῖ Ὅμηρος ἐν τῷ «οἱ δὲ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσιν». ὅταν δὲ φῆ «Αἰγὰς, ἔνθα δὲ οἱ κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης», τὰς ἐν Εὐβοίᾳ λέγει, ἀφ' ὧν εἰκός, φησί, καὶ τὸ πέλαγος Αἰγαῖον κληθῆναι. Ὡστε κατὰ τὸν Γεωγράφον Αἰγὰς ἐνταῦθα οὐ τὰς ἐν Εὐβοίᾳ νοητέον, ἀλλὰ τὰς Ἀχαϊκάς, ὧν τοῖς ἐποίκοις ὀφειλέτης βοηθεῖν ὁ Ποσειδῶν. Τὸ δὲ ἀνάγουσιν ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς ἄγουσι. καὶ κεῖνται καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ πολλαχοῦ τοιαῦται λέξεις. Ὅτι δὲ δυσωποῦσι τοὺς τοῦ μύθου θεοὺς εἰς ἄμυναν αἱ θυσίαι κατὰ τὸ «δῶρα καὶ θεοὺς πείθει», πολλαχοῦ δηλοῦται. (η. 205) Ὅτι ἀναιδῆς μὲν κἀνταῦθα συνήθως ἢ Ἥρα, εὐλαβῆς δὲ ὁ Ποσειδῶν, ὃς καὶ κωλύει αὐτὴν θρασύνεσθαι κατὰ Διὸς, παιδεύοντος τοῦ ποιητοῦ ἐν μὲν, μὴ χρῆναι ἀπλῶς κατὰ ἀρχόντων θρασύνεσθαι, ἕτερον δέ, μὴ κατεπαίρεσθαι γυναῖκα ἀνδρός, καὶ τρίτον, σωφρονίζεσθαι τοὺς ἀφελεστέρους ὑπὸ τῶν κρειτόνων. (η. 205–7) Ἡ μὲν οὖν Ἥρα ἐθέλει τοὺς τῶν Δαναῶν ἀρωγούς θεοὺς ἀντιστῆναι τῷ Διὶ εἰπούσα «εἶ περ γάρ κ' ἐθέλομεν, ὅσοι Δαναοῖσι ἀρωγοί, Τρώας ἀπώσασθαι καὶ ἐρυκέμεν εὐρύοπα Ζῆν', αὐτοῦ κ' ἔνθ' ἀκάχοιτο καθήμενος οἷος ἐν Ἴδῃ», τουτέστι μονάζοι ἂν ἐκεῖ ὡς μηδένα ἔχων ἐπιστρεφόμενον αὐτοῦ. Καὶ οὕτω μὲν ἢ Ἥρα, θρασεῖα καὶ νῦν οὔσα καὶ τὰς τοῦ Διὸς ἀπειλὰς ἐκβαλοῦσα τῆς μνήμης. (η. 208–11) Ποσειδῶν δὲ μεμφόμενος, καὶ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ μέγα ὀχθήσας, φησὶν «Ἥρη ἀπτοεπές, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες; οὐκ ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι Διὶ μάχεσθαι ἡμέας τοὺς ἄλλους, ἐπειῆ πολὺ φέρτερός ἐστι». Τοῦτο δὲ καὶ πᾶς εἶποι ἂν ὁ κατὰ μεγάλου προσώπου ἔκ τινος οὐχ' ὁμοίου ἀκούσας λόγον θρασύν, ἀλλάξας μόνον τὸ ὄνομα τῆς Ἥρας καὶ τοῦ Διὸς. (η. 208) Ἰστέον δὲ ὡς τὸ ὀχθήσαι, ὃ πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος κεῖται, Ὅμηρος μὲν διὰ τοῦ ἦ γράφει, εὐρηται δὲ καὶ διὰ τοῦ ἦ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη. Χρήσις δὲ αὐτοῦ καὶ παρὰ Ὀππιανῶ ἐν τῷ «ὀχθίζων σφακέλω». (η. 209) Τὸ δὲ «ἀπτοεπές» ἢ δασύνεται καὶ δηλοῖ τὴν καθαπτομένην ἐν ἔψει καὶ ὑβριστικὴν–ὄθεν ἢ συρφετώδης ἴσως ὑπολείψασα γλῶσσά φησιν ἄψους 2.566 τοὺς ἐν λόγῳ θρασεῖς–, ἢ ψιλοῦται καὶ σημαίνει τὴν ἀπτότητον ἐν ἔψει καὶ θρασεῖαν. (η. 211) Τὸ δὲ «ἐπειῆ» ὅτι περισπᾶται, ἐν τῇ ἄλφα γέγραπται. (η. 206) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ εἰπόντος τοῦ ποιητοῦ τὸν Δία Ζῆνα ἐν τέλει στίχου, κατὰ δὲ τὸν ἐφεξῆς στίχον ἀρξαμένου ἀπὸ φωνήεντος τοῦ ἦ, ὡς ἀνωτέρω κεῖται, καὶ ἐκθλίψαντος τὸ ἦ τοῦ Ζῆνα, οἱ γραφεῖς τὸ τοῦ Ζηνὸς ἦν, τὸ ἐναπομεῖναν ἀπὸ τῆς παθούσης τὴν ἐκθλιψὶν αἰτιατικῆς, τῷ δευτέρῳ στίχῳ προστιθέασιν. Καὶ δοκεῖ μὲν τισὶ καινὸν τοῦτο, ἔχεται δὲ κανόνος γραμματικοῦ λέγοντος ὡς, εἰ μέσον δύο φωνηέντων εὐρεθῆ σύμφωνον ἐν ἀπλότητι ἢ συνθέσει ἢ καὶ συναλιφῇ, τῷ δευτέρῳ, τουτέστι τῷ ἐπαγομένῳ φωνήεντι, ἀκολουθεῖ. Ἐφ' ἐνὸς γοῦν τῶν συμφώνων τοῦ ἦ τ παραδειγματίσαι τὸν λόγον, ἐν ἀπλότητι μὲν ἐπὶ τοῦ ἔτι τὸ ἦ τῷ ἦ συντάττεται, ἐν συνθέσει δὲ ἐπὶ τοῦ κατάγω ὁμοίως τῷ μετ' αὐτὸ ἦα συμβιβάζεται, ἐν συναλιφῇ δὲ ἐπὶ τοῦ «κατ' ἐμέ» τῷ ἐφεξῆς ἦε συγγράφεται. Δηλοῦται δὲ περὶ τούτου κρειτόνως καὶ ἀλλαχοῦ. (η. 207) Τὸ δὲ «αὐτοῦ ἔνθα» ἐκ παραλλήλου θέσεως δηλοῦσι τὸ αὐτόθι. (η. 211) Τὸ δὲ «ἡμέας τοὺς ἄλλους» πολλὴν διαφορὰν τῶν λοιπῶν πρὸς τὸν Δία δηλοῖ. ἄλλοι γάρ, φησὶν, ἐσμὲν πρὸς τὸν Δία καὶ οὐχ' ἀπλῶς ἄλλοιοι. Ἐξ οὗ εἰκόσασιν λαβόντες οἱ σοφοὶ εἰπεῖν τῶν διαφορῶν τὰς μὲν ἄλλοι, τὰς δὲ ἄλλοιον ποιεῖν. (η. 213) Ὅτι τὸ μεταξὺ τοῦ τείχους καὶ τῆς τάφρου, περὶ ἣν ὁ Ἐκτωρ ἦν, οὕτω φράζει «ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφος ἔεργεν, [ἔπληθεν ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν ἀσπιστάων,] πύργον ὡς ἐκ μέρους τὸ τείχος λέγων. Τὸ δὲ τοιοῦτον διάστημα καὶ στεῖνος ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἐρεῖ διὰ τὴν κατ' αὐτὸ συστολὴν καὶ στενοχωρίαν. (η. 214–6) Ὅτι χρήσις ἐνταῦθα ἐν στίχῳ ἐνὶ συναπτῶς εὐρηται τοῦ

εἴλω βαρυτόνου καὶ τοῦ εἴλω περισπωμένου. Φησὶ γὰρ ὅτι ἔπληθε τὸ ῥηθὲν διάστημα ἀνδρῶν εἰλομένων, εἴλει δὲ 2.567 Ἐκτωρ, ὃν καὶ ἀτάλαντον Ἄρηϊ λέγει, ὅτε οἱ Ζεὺς κύδος ἔδωκεν. (η. 218–27) Ὀπηνίκα καὶ ἐνέπρησεν ἄν πυρὶ κηλέω νῆας εἴσας, εἰ μὴ θεὸς ἐπὶ φρεσὶν ἔθηκε τῷ βασιλεῖ, αὐτῷ ποιπνύσαντι, τουτέστι πονήσαντι, θοῶς ὀτρῦναι Ἀχαιοὺς, ὃς «πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων ἐν χειρὶ παχείη στῆ ἐπ' Ὀδυσσέως μεγακῆτεϊ νηϊ μελαίνῃ, ἢ δὴ ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε», ἡγουν, κατὰ τὸν ποιητὴν, ἐπὶ τὰς Αἴαντος καὶ Ἀχιλλέως κλισίας. «ἦῦσε δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνῶς» τὰ ῥηθησόμενα. (η. 221) Δίδωσι δὲ πορφύρεον Ὀμηρος φᾶρος τῷ Ἀγαμέμνονι ὡς βασιλεῖ. Ὁ καὶ ἔχων ἐκεῖνος ἐπιστρέφει οὕτω τοὺς θεατὰς Ἀχαιοὺς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ παρεσημάνθη, τῷ παραδόξῳ τῆς θεάς, κατασειῶν αὐτὸ καὶ οὕτω κατασιγάζων τὸν ὄχλον, ὡς ἔξακούεσθαι. Μέγα δὲ τὸ τοιοῦτον φᾶρος, δηλοῦν κατὰ τρόπον ποιητικοῦ συλλογισμοῦ, ὡς μέγας καὶ ὁ φορῶν καὶ εὐμήκης, καθὰ καὶ ἡ ἐν τοῖς ἐξῆς ἀπὸ αἰγίλιπος πέτρας καταρρέουσα κρήνη παραβολικῶς παριστᾷ. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ «χειρὶ παχείη» καιρίως λεχθὲν ἀνάπαλιν ἐπὶ γυναικὸς ἔχει κατεχούσης κληῖδα χειρὶ παχείη, ὡς καὶ προοδηλωται. (η. 217) Τὸ δὲ κήλεον πῦρ, ὃ ἐστὶ καυστικόν, παρὰ τὸ κῆαι κατὰ τὸ δαιδάλεον καὶ τὸ τέλεον παρήκται. αὐτὰ τε γὰρ ἐκ τοῦ δαιδάλειον καὶ τέλειόν εἰσι, καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ κήλειον. (η. 219) Τοῦ δὲ ποιπνύειν, ὃ πολλαχοῦ κεῖται, ἀρχὴ τὸ πονῶ πονύω, τουτέστιν ἐνεργῶ. καὶ ἔπαθε συγκοπὴν καὶ ἀναδιπλασιασμόν καὶ ἐπένθεσιν τοῦ ἱ, καθὰ φασιν οἱ παλαιοί. [Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἀφαιρεθέντος, ἡγουν τῆς ἱ-π-ο-ι συλλαβῆς, τὸ πνύσαντι σύστοιχόν ἐστὶ τῷ πεπνυμένος, ὡς ἀπὸ θέματος τοῦ πνύω.] (η. 222) Τὸ δὲ «μεγακῆτεϊ» τὴν μεγάλην σημαίνει, ὡς τοῦ κήτους πολὺ δηλοῦντος μέγεθος, ἀφ' οὗ κατὰ τινος, εἰ καὶ πάνυ μικροπρε 2.568 πῶς, ἀλλ' ὅμως καὶ Λακεδαιμίων κητώεσσα. (η. 223) Ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἡ τοῦ Ὀδυσσέως ναῦς οὐ διὰ δειλίαν, ὡς οἱ ψέγοντες εἶπον, ἀλλ' ἵνα τῷ στρατῷ οἶον καρδία τις εἴη, ἐκ τοῦ μέσου πᾶσιν ἐπαρκούσα τῷ ζωογόνῳ τῆς φρονήσεως. Διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπ' αὐτῆς ἴσταται, ὥστε γεγωνεῖν ἀμφοτέρωσε, ἡγουν ἐξάκουστον βοᾶν. Ἐπὶ τοιοῦτου γὰρ σημαιομένου τὸ γεγωνέμεν εἴωθε τίθεσθαι. Γνώω γάρ, φασί, τὸ νοῶ, οὗ μέσος παρακείμενος γέγνωα, καὶ μετα

θέσει γέγνωα, τὸ γνωστῶς βοῶ, ἐξ οὗ τὸ γεγωνέμεν καὶ ὁ γεγωνῶς καὶ τὸ γεγώνω παρὰ Σοφοκλεῖ, οἶον «τί γεγώνω». Ὅτι δὲ καὶ γεγωνῶ περισπώμενον ῥῆμά ἐστιν, ἐξ οὗπερ οὐ μόνον τὸ γεγωνεῖν, ὅθεν τὸ γεγωνέμεν, ἀλλ' ἀναλόγως καὶ μετοχὴ ἄρρητος γεγωνηκῶς καὶ ἐν συγκοπῇ δι' εὐφωνίαν γεγωνῶς, ἣτις εὐφωνία ἐπραγματεύθη καὶ ἐν τῷ δέδοικα καὶ δεδοικῶς ἐκ τοῦ δέδοικα δεδοιδῶς, πολλαχοῦ φαίνεται. Τὸ δὲ «ἐν μεσσάτῳ», οὗ πρωτότυπον ὁ μέσος, ὡς ὁ τρίτος τοῦ τρίτατος, μεσαιτάτῳ λέγουσιν οἱ μεθ' Ὀμηρον Ἀττικῶς. (η. 227) Διαπρύσιον δὲ ἢ τὸ φανερόν καὶ διάδηλον, ὡς ἐκ τοῦ πυρσοῦ, ἡγουν φανοῦ, κατὰ μετάθεσιν τοῦ ῥ, ἢ τὸ εἰς μακρὸν διήκον καὶ διαπεράσιμον, ἐκ 2.569 τοῦ περῶ περύω περύσω κατὰ συγκοπὴν. Δῆλον δὲ ὅτι εὐρυβόας ἦν ὁ οὕτω βοῶν διαπρύσιον. (η. 224–6) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Αἴας καὶ Ἀχιλλεύς, ὡς καὶ ἀλλαχόθεν δῆλόν ἐστι, «ἔσχατα», τουτέστιν ἐν τοῖς ἐσχάτοις καὶ ἄκροις μέρεσι τοῦ ναυστάθμου, «νῆας εἴσας εἴρυσαν, ἠνορέη πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν», κἀντεῦθεν μὴ δεδιότες ὡς ἀφύλακτοι τὰ ἐκ τῆς λείας κακά. (η. 226) Ὅτι δὲ ὑπεστὶν ἄρρητος εὐθεῖα ἠνωρ ἠνορος, ὅθεν καὶ ἠνόρειος κτητικόν, ἐξ οὗ ἠνορέη, ἢ ἀνδρία, καὶ ὅτι Συρακουσία λέξις ὁ πίσυνος ἐκ τοῦ πείθω πείσω γινομένη, καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται. Ἀναλογία δὲ τοῦ πίσυνος κατὰ τὸ δεσπόσυνος, θάρσυνος. τοιαῦτα δὲ τινος καὶ τὸ εὐφρόσυνος, καὶ παρὰ τῇ τραγωδίᾳ τὸ «πὸς κηδόσυνος». (η. 228–35) Ὅτι ἡ ῥηθεῖσα τοῦ βασιλέως ἐνταῦθα διαπρύσιος δημηγορία τοιαύτη ἐστὶν «αἰδῶς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί, πῆ ἔβαν εὐχλωαί, ὅτε δὴ φάμεν εἶναι ἄριστοι, ἄς ὀπότ' ἐν Λήμνῳ κενεαυχέες ἡγοράασθε, ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν» τῶν, ὡς

πολλαχοῦ δηλοῦται, «ὀρθοκραираών, πίνοντες κρητήρας ἐπιστεφέας οἴνοιο, Τρώων ἄνθ' ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος στήσεσθ' ἐν πολέμῳ, νῦν δ' οὐδ' ἐνὸς ἄξιό εἰμεν», ἤγουν ἐσμέν, «Ἔκτορος, ὃς τάχα νῆας ἐνιπρήσει πυρὶ κηλέω». (η. 236 ς.) Ἐφ' οἷς, ὡς εἰκός, ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἐφ' οὕτω μεγάλη σχετλιάσας λύπη ἐρωτᾷ πάνυ περιπαθῶς στρέψας τὸν λόγον «Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τινα», ἤγουν ἄρα δὴ τινα ἤδη, «ὑπερμένεων βασιλῶν τῆδ' ἄτη ἄσας», ἤγουν τοιαύτε βλάβη ἔβλαψας, «καὶ μιν μέγα κῦδος ἀπηῦρας;» (η. 238–41) Εἶτα ὑπομνήσας ὧν ἀεὶ ἔθυε διὰ τὴν τῆς Ἰλίου ἄλωσιν καὶ εἰπὼν, ὡς «οὐ μὲν δὴ ποτὲ φημι τεὸν περικαλλέα βωμὸν νηϊ πολυκλήϊδι παρελθέμεν ἐνθάδε ἔρρων, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημὸν καὶ μηρί' ἔκηα, ἰέμενος Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι», ἐπεύχεται περιπαθῶς ἀντιλαβεῖν μικρὰν γοῦν χάριν, τὸ τοῦς Ἀχαιοὺς περισῶθῆναι. (η. 242–4) Φησὶ γὰρ «ἀλλὰ Ζεῦ τόδε πέρ μοι ἐπικρήνηνον ἐέλδωρ· αὐτοὺς δὴ περ ἕασον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι, μηδ' οὕτω Τρώεσσιν ἕα δάμνασθαι Ἀχαιοὺς». καὶ ὁ Ζεὺς κατανεύει, ὡς εὐθὺς δηλωθήσεται. (η. 228) Καὶ ὅρα τὸ καὶ ἀλλαχοῦ κείμενον προοίμιον σφοδρῶς ἐξενεχθέν. Τρεῖς γὰρ κομματικὰς ἐννοίας ὀνειδιστικὰς ὁ πρῶτος ἔχει στίχος, ὧν ἡ κατάρχουσα 2.570 καὶ ἐλλέλειπται διὰ συντομίαν καιρίαν, καὶ μάλιστα τὴν διὰ θυμὸν. Τὸ γὰρ «αἰδῶς Ἀργεῖοι» ῥήματος ὑπαρκτικοῦ ἐλλιπῶς ἔχει, ἵνα λέγη· αἰδῶς ὑμῖν ἔστω ἢ αἰδῶς ἐστὶ τὰ βλεπόμενα. Βαρὺς δὲ ὁ πᾶς λόγος τῷ βασιλεῖ ὀνειδισμόν τε σφοδρὸν ἔχων κατ' Ἀχαιῶν καὶ ἐξ ἀποστάσεως ἐντυχίαν πρὸς Δία, οὐδ' αὐτὴν ἀπηλλαγμένην ὀνειδούς, εἰ λαβῶν πολλὰ ἐκεῖνος ὑπὲρ τινος τέλους εἶτα οὐκ εὐδοοῖ ἐκεῖνο, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐντρέπων τὸν Δία βιωτικώτερον, ὡς ἐπεὶ οὐ δίδως τὸ ζητηθέν, αὐτὸ γοῦν τοῦτο δὸς τὸ μὴ ἐξολέσθαι οὕτως ἡμᾶς. ὃ καὶ γενήσεται, οἷα δικαιοτάτα αἰτηθέν. Ὅμηρος γὰρ τελεσφορεῖσθαι τὰς δικαίας εὐχὰς οἶδε. Τὸ δὲ «εἶδος ἀγητοί», ὃ ἐστὶ θαυμαστοί, ὅτι ψόγον ἐμποιεῖ τοῖς μὴ καὶ τὰ ἔργα θαυμαστοῖς, πολλαχοῦ λέγεται. Δῆλον δὲ ὅτι τὸ «κακὰ ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί» ἀντιθέτω ἔοικε σχήματι. Λέγει γὰρ ὅτι καλοὶ μὲν τὸ εἶδος ἐστε, κακοὶ δὲ τὰς πράξεις καὶ ἐλέγχιστοι. (η. 229 ς.) Τὸ δὲ «πῆ ἔβαν εὐχῳλαί», ἦτοι αἱ καυχῆσεις, καὶ ἐξῆς ὁ στίχος ὅλος, καὶ τὸ «ἄς ποτε κενεαυχέες», καὶ τὸ ἐξῆς, κατὰ πάντων ἐστὶ καιρίον τῶν ἐν συμποσίῳ ἀλαζονευομένων. Ἔτι τὸ «πῆ ἔβαν εὐχῳλαί» ἀπειλητῆρας δηλοῖ τοῦς Ἀχαιοὺς, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. Δηλοῖ δὲ πως καὶ ὡς εἰς ἀέρα ἐκεῖνοι κενῶς ἐσκεδάσθησαν. διὸ καὶ κενεαυχέας αὐτοὺς φησιν, ἦτοι ἀυχοῦντας κενεά. Εἶεν δ' ἂν οἱ τοιοῦτοι καὶ προδοσικόμοι κατὰ τοῦς παλαιούς, ὃ ἐστὶν εἰς μάτην ὑποσχετικοί, οἱ τὰς ἑαυτῶν ὑποσχέσεις ἐν οὐδενὶ τιθέμενοι ἀλλὰ προδιδόντες. Τὸ δὲ «ἔφαμεν» παραμυθητικῶς ἔχει, λεαῖνον τὸ τραχὺ τοῦ λόγου, οἷα τοῦ βασιλέως κοινοποιουμένου τὸ ὄνειδος. (η. 230–4) Διὸ καὶ «οὐδ' ἐνὸς ἄξιό εἰμεν» εἶπεν, ἵνα μὴ ἄγαν ὁ ὄχλος λυπῆται ἀκούσας τὸ «ἐστέ». Ἦν γὰρ τῷ ὄντι σφοδρότατον ἀκούσαι ὡς οὐκ εἰσὶν ἀξιόμαχοι, οὐδὲ πρὸς ἕνα γοῦν οἱ τοσοῦτοι, ὧν ἕκαστος ἔναντι ἑκατόν καὶ διακοσίων ἠλαζονεύετο στήναι, σοβούσης τῆς μέθης ἐν Λήμνῳ, ἣν καὶ πρὸ ὀλίγων πολυοῖνον ὁ ποιητῆς ἰστόρησε. (η. 230) Τὸ δὲ «ἄς ὀπότε» ἀντὶ τοῦ ποτὲ εἴρηται, ἀσυνήθως μέντοι, διὸ καὶ σημειώδης ἐστὶ. (η. 231) Τὸ δὲ «κρέα πολλά» ἀφειδῆ 2.571 τε τὸν βασιλέα δαπάνης δηλοῖ καὶ δίκαιαν ὑπογράφει στρατιωτικὴν, ὡς δέον ὄν τοῦς τοιοῦτους μὴ συντήκεσθαι ὀλιγοσιτοῦντας. (η. 232) Τὸ δὲ «ἐπιστεφέας οἴνοιο» ἐκ τοῦ «ἐπεστέψαντο ποτοῖο» ὥρμηται, ὅπερ προεδήλωται. Ἄφ' οὗ καὶ ὁ ἡμέτερος Χρυσολόγος κρατήρας ἐστεμμένους οἴνου φησίν. Ἰστέον δὲ ὡς, εἴπερ ἡ τροπὴ κρατήρος οἶδε κεφαλὴν τὸ ἄνω αὐτοῦ ἄκρον κατὰ τὸ «κρατήρων κῤῥατα ἔρειψαι θαλλοῖς», κεφαλῆς δὲ ἴδιον τὸ στέφεσθαι, ἀσφαλῶς ἄρα ἔχει τὸ λέγειν «κρατήρας ἐπιστεφεῖς οἴνου», ὡσπερ καὶ τὸ «κρατήρας ἐπιστέφεσθαι ποτοῖο». Τὸ δὲ «πίνοντες κρατήρας» ἀφελῶς μὲν ἔχει, ἄλλως δὲ ἀσφαλῶς διὰ τὸν ἐμπεριεχόμενον οἶνον. οὐ γὰρ κρατῆρ ἢ ἀμφορεὺς ἢ πίθος πίνεται, ἀλλὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ποτόν. Δι' αὐτὸ δὲ λέγεται τὸ ἀγγεῖον πίνεσθαι, νοουμένου τοῦ

περιεχομένου τῷ τοῦ περιέχοντος ὀνόματι. (η. 233) Τὸ δὲ «ἄντα ἑκατόν τε διηκοσίων τε» πάνυ ἐντρέπειν ἔχει τοὺς Ἑλληνας, ὡς ἑκάστου ἀλαζονευομένου μὲν τότε πρὸς ὑπερβολήν, ἄρτι δὲ εἰς τὸ μηδὲν περιελθόντος. Τοῦ δὲ τοιούτου λόγου πλεῖον ἐν Ὀδυσσεΐα, οὐ μὴν πρὸς ἀλαζονείαν, τὸ καὶ τριηκοσίοις ἔχειν ἀντιστῆναι τὸν Ὀδυσσεά. (η. 234) Τὸ δὲ «οὐδ' ἑνὸς ἄξιό ἐσμεν» ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου, συνείληπται ἀντὶ τοῦ «οὐδὲ κἂν γοῦν ἑνὸς ἀνδρός». Καὶ ἔστιν ἕτεροῖον τοῦτο πρὸς τὸ ἄλλο «μηδεῖς», τὸ ἀορισταῖνον καὶ ὡς ἐν λόγου μέρος λαμβανόμενον. ὅ τινες τῶν παλαιῶν οὐδὲ ἐκ τριῶν συγκεῖσθαι εἶπον τοῦ ἄμῃ καὶ ἄδῃ καὶ ἄεῖς, ἀλλὰ τοῦ ἄμῃ καὶ τοῦ ἄδῃ, ἀρρήτου ὀνόματος. Διὸ μηδὲ περισπᾶσθαι, ὡς ἀπὸ τοῦ εἰς ἑνός, ἀλλὰ ὀξύνεσθαι, ἵνα ἦ, ὡσπερ κτεῖς κτενός, οὕτω καὶ δεῖς δενός καὶ μηδενός, ὃ σύστοιχον καὶ τὸ οὐδεῖς οὐδενός. [Δοκεῖ δὲ τὸ «οὐδ' ἑνὸς ἄξιοι» σαφηνισθῆναι διὰ τοῦ προστεθεῖσθαι τὸ Ἑκτορος, οὐ μὴ προσκειμένου ῥητῶς ἢν ἂν τὸ «οὐδ' ἑνός» νοούμενον τῇ ἐκφωνήσει ὡς ἐν μέρος λόγου ἀσυναλείπτως δίχα δασείας καὶ ἀποστρόφου, ὡς εἶπερ ἔλεγεν ὅτι τοῦ μηδενός ἐσμεν ἄξιοι.] (η. 235) Τὸ δὲ «ἐμπρήσει» 2.572 φαίνεται παρέλκον ἀφελῶς ἔχειν τὸ «πυρὶ κηλέω», ὃ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν γίνεται. Ἴσως δὲ καὶ πρὸς διαστολήν εἴρηται μάχης, ἥτις ὡς δέμας πυρὸς εἰκάζεται, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐ νικήσει μόνον καυστεῖραν ἀρτύων μάχην καὶ δέμας πυρὸς μαχόμενος, ἀλλὰ καὶ πυρὶ καύσει. Κήλειον δέ, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐρρέθη, πῦρ, καὶ Ἰωνικῶς κήλεον, οὐ μόνον παρὰ τὸ κῆαι ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ κᾶλον, ὃ ἐστὶ ξύλον. ξύλοις γὰρ ὡς τὰ πολλὰ διοικονομεῖται ἢ καῦσις. (η. 236) Τὸ δὲ «ὑπερμενέων βασιλῶν» διαστολήν τινα ἔχει. πολλοὶ μὲν γὰρ ἀφήρηται κῦδος μέγα βασιλεῖς, οὐ μὴν οὕτως ὑπερμενέες κατὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. (η. 237) Τὸ δὲ «τῆδ' ἄτη ἄσας» Ὀμήρῳ δόξαν ἐγράφη οὕτως. Ἦν δὲ καὶ κατὰ αἰτιατικὴν εἶπεῖν «τῆνδ' ἄτην ἄσας», κατὰ τὸ βουλήν ἐβούλευσας καὶ λόγον ἔλεξας, καὶ μυρία ὅσα τοιαῦτα. Ἐκ τοῦ ἄσας δὲ καὶ κατὰ κρᾶσιν ἄσας, ὡς τὸ «ἄσέ με δαίμονος αἴσα κακή» γίνεται ἀάτη καὶ κράσει ἄτη. Τὸ δὲ «κῦδος ἀπηῦρας», ἤγουν ἀφείλου, ἐναντίον πρὸς τὸ ἐπαυρεῖν, ὃ γενικῆ συντάσσεται. (η. 238) Τὸ δὲ «περικαλλέα βωμόν», οὐχ' ἀπλῶς οὕτω εἰκαίους ποιεῖσθαι δηλοῖ τοὺς βωμούς, ἀλλὰ πρὸς κάλλος διασκευάζεσθαι, ἵνα μὴ μόνον θυσίαις θεραπεύηται τὸ τιμώμενον, ἀλλὰ καὶ κάλλει ἐπισκευῆς. Βωμόν δὲ εἰπὼν προσηγορικῶς ἔφη ἀντὶ τοῦ βωμούς. (η. 240) Διὸ καὶ ἐπάγει «ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημόν καὶ μηρί' ἔκηα», ἤγουν οὐδένα βωμόν παρῆλθον ἀγέραςτον, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσιν ἔθυσσα. (η. 239) Τοῦ δὲ «πολυκλήϊδι» εὐθεῖα βαρύτονος διὰ σύνθεσιν ἢ πολυκλήϊς, ἐκτείνουσα τὴν λήγουσαν, ὡς προδεδήλωται. Τὸ δὲ «ἐνθάδε ἔρρων» βαρέως εἴρηται, φθορᾷ εἰκάζοντος τοῦ βασιλέως τὴν αὐτοῦ ἐν Τροίᾳ διαγωγὴν. Μονονουχὶ γὰρ λέγει, ὅτι αὐτὸς φθίνων ὅμως τιμαῖς ἠῦξόν σε, καλλύνων τέ 2.573 σοὶ τὸν βωμόν, ὃν καὶ προῖων αὐθις περικαλλέα ἐρεῖ, καὶ θύων. Διὰ δὲ τῶν βοῶν καὶ τὰ λοιπὰ ὡς ἐκ μέρους δηλοῦνται βροσκήματα, καθὰ καὶ ἀνωτέρω ἐν τῷ «βοῶν ὀρθοκραϊράων», ἥτοι γαύρων καὶ ὀρθοκεφάλων ἢ ὀρθοκεράτων. Κραῖρα γὰρ Ἀττικῶς τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν, ὅθεν παρὰ τῷ Κωμικῷ ἐψίλωται τις τὴν ἑτέραν ἡμίκραϊραν, ἥτοι τὸ ἡμίκρανον. Ἐντεῦθεν δὲ καθ' ὁμοιότητα καὶ νῆες ὀρθόκραϊραι, ὧν τὰ ἄκρα εἰς ὀρθὸν ἀνίστανται. Δημὸς δέ, τὸ λίπος, ὀξύνεται μὲν πρὸς διαστολήν τοῦ κατ' ἀνθρώπους δήμου, πρὸς ὃ καὶ παίζει πού ὁ Κωμικὸς «δημόν βόειον», ὡς ἐν παρωδίᾳ, φράσας τὸν Ἀττικὸν δήμον, οὐ διὰ τι βουγάϊον, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀπλῶς ἀλόγιστον. καὶ οὕτω μὲν ὀξύνεται. Γίνεται δὲ παρὰ τὸ δαίω, τὸ καίω, εὐξάπτων γὰρ τὸ λίπος. Τὸ δὲ «δημόν καὶ μηρία» χρήσιμον εἰς τὸ «μηρούς ἐξέταμον κατὰ τε κνίσση ἐκάλυψαν». ὃ γὰρ ἐκεῖ μηροὶ καὶ κνίσσα, τοῦτο ἐνταῦθα δημὸς καὶ μηρία. (η. 241) Τὸ δὲ «εὐτείχεον» παράγωγον τοῦ τεῖχος τείχεος, ὅθεν εὐθεῖα ἢ εὐτείχεος. (η. 243) Τὸ δὲ «ὑπεκφυγείν καὶ ἀλύξαι» φανερώς ταυτόλογοῦνται διὰ σύγχυσιν τὴν τοῦ λέγοντος. [Ὅτι δὲ τὸ ἀλύξαι οὐ μόνον κοινότερον αἰτιατικῆ συντάσσεται, ἀλλὰ καὶ γενικῆ, δηλοῖ

Σοφοκλῆς ἐν τῷ «οὐκ ἀλύξετον μόρου κακίστου». (η. 245 ς.) Ὅτι Ζεὺς τὸν βασιλέα ῥκτειρε κλαίοντα. Φησὶ γὰρ «ὡς φάτο, τὸν δὲ πατὴρ ὀλοφύρατο δακρυχέοντα, νεῦσε δὲ οἱ λαὸν σόον ἔμμεναι οὐδ' ἀπολέσθαι». Καὶ σημείωσαι τὸ «οὐδ' ἀπολέσθαι», ὡς συντελοῦν τι πρὸς τὸ «βούλομαι λαὸν σόον εἶναι ἢ ἀπολέσθαι». Ὅρα δὲ τὸ τοῦ βασιλέως ἔτοιμό 2.574 δακρυ, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπιταθήσεται. Δακρῦει δὲ ἐπιλογικῶς μετὰ τὴν δημηγορίαν ἐν αὐτῇ τῇ ἀξιῶσει τῇ πρὸς τὸν Δία, διὸ καὶ εἰσβαλὼν ἔλεον πείθει αὐτόν. Τὸ δὲ «πατὴρ ὀλοφύρατο» ἢ κατ' ἐξοχὴν ἢ ἑλλειπτικῶς ἐρρέθη. τὸ μέντοι τέλειον «πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε». Κατάνευσις δὲ καὶ νῦν Διός, ἥτοι νεῦσις, ἢ ἐν διοσημίᾳ δῆλωσις ἄνωθεν τοῦ μέλλοντος, ὡς καὶ προοδηλωται. (η. 247–50) Διὸ ἐπάγει «αὐτίκα δ' αἰετὸν ἦκε τελειότατον πετεηνῶν, νέβρον ἔχοντα ὀνύχεσσι, τέκος ἐλάφοιο ταχείης. παρ δὲ Διὸς βωμῶ περικαλλεῖ κάββαλε νεβρόν, ἔνθα πανομφαίω Ζηνὶ ῥέζεσκον Ἀχαιοί». Ἐδήλου δὲ ὁ μὲν ἀετὸς τοὺς περὶ Ἑκτορα, οἱ σήμερον κρατοῦσι διὰ τὸν Δία, ὁ δὲ κρατούμενος νεβρός, ὁ τῆς φυζακινῆς καὶ δειλῆς ἐλάφου γόνος, τοὺς τεθηπότας καὶ κατεπτηχότας καὶ κρατουμένους Ἑλληνας, ἢ δὲ παρὰ τῷ βωμῶ τοῦ Διὸς καταβολὴ τοῦ νεβροῦ, ὡς ἐκφευξοῦνται τοὺς κρατοῦντας οἱ Ἑλληνες διὰ τὸν Δία, οὗ τὸν βωμὸν οὐποτε, ὡς ἐρρέθη, παρήλθεν ἀγέραστον ὁ βασιλεύς. Ἔστι γὰρ αἰετὸς ἀμοιβὴ τῇ εὐσεβείᾳ. ὅθεν οὐδὲ μετὰ ὥρας τινὰς ἀλλ' αὐτίκα ὁ ἀετὸς πέμπεται. Ὅν διὰ τί τελειότατον λέγει, ἐν τοῖς ἐξῆς ῥηθήσεται, ὅπου κείσεται καὶ εἴ τι ἄλλο λεχθῆναι χρή περὶ ἀετοῦ. Ἐνταῦθα δὲ ῥητέον ὅτι τε ἀετὸς παρὰ τὸ ἄ επιτατικὸν καὶ τὸ ἔτεόν ὀνόμασαι οἰονεὶ ὁ αἰετὸς ἀληθῆς καὶ αἴσιος, καὶ ὅτι φέρεται μῦθος, ὅτε ὤδινεν ἢ ῥέα γεννωμένου Διὸς, ἀετὸν φανῆναι. ὅθεν καὶ κατὰ τὴν ἀποκλήρωσιν τῶν Τιτάνων ὁ Ζεὺς αὐτὸν ἐν τῇ διανεμήσει τῶν πτηνῶν ἐπελέξατο. (η. 248) Νεβρός δὲ οὐ τελεία ἔλαφος, ἀλλ' ὁ νεωστὶ βορὰν δεχόμενος. Διὸ πρὸς διασάφησιν περιφράσας ἐπήγαγε «τέκος ἐλάφοιο ταχείης», τουτέστιν ἢ τάχος ἐξαιρετόν ἢ φύσις ἐφιλοτιμήσατο εἰς ἀποφυγὴν τῶν ἐπιβούλων. [Φέρεται δὲ καὶ Ἀνακρέοντος χρῆσις αὕτη «οἶά τε νεβρόν νεοθηλέα γαλαθηνόν». Ἄλλος δὲ τις γράφει οὕτω «ἐλάφω τὰ μὲν νέα νεβροί, αἱ δὲ ἀρτίως ἐκ νεβρῶν ἐπ' ἐλάφους μεταβάλλουσαι καλοῦνται κεμάδες, τὰ δὲ τέλεια οὐκ ἄλλο τι ἢ ἔλαφοι.» Εἰ μὴ ἄρα, φησὶν, οἱ ἀχαιῖναι καὶ οἱ σπαθῖναι 2.575 λεγόμενοι ἡλικία τινὶ διαφέρουσιν ἢ εἶδει καὶ κεράτων ιδιότητι καὶ μεγέθει. Λέγει δ' αὐτὸς καὶ τὰς πρόκας παρὰ Ἀρχιλόχῳ ἐπὶ ἐλάφου τεθεῖσθαι, παρ' ᾧ καὶ τις διὰ δειλίαν προσωνομάσθη πρόξ. Εἰς δὲ τοὺς ῥηθέντας ἀχαιῖνας ἐνθυμητέον τὴν παρ' ἐτέρῳ ποιητῇ ἀχαιῖνῆν ἔλαφον, περὶ ἣν πολλὰ πονοῦνται οἱ ἐξηγηταί. Εἰ δὲ καὶ αἱ δορκάδες καὶ αἱ ζόρκες ἐλάφου εἶδη κατὰ τὰς πρόκας, ἄλλοθι ζητητέον.] Τὸ δὲ νεβρόν κατὰ πτώσιν αἰτιατικὴν κείμενον ἐν ἀρχῇ στίχου καὶ αὐθις ἐν τέλει ἑτέρου στίχου σχῆμα ἐθέλει κύκλου περιαγαγεῖν. (η. 249) Περικαλλέα δὲ καὶ νῦν βωμὸν λέγει, ἐπεὶ, ὡς πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη, κοσμίως καὶ αὐτὸν ἔχειν ἐφιλοτιμοῦντο οἱ παλαιοί. Ἄδεται γοῦν καὶ Παριανὸς βωμὸς ἐπὶ μεγέθει καὶ Ἐφέσιος δὲ κεράτινος. (η. 250) Πανομφαῖος δὲ Ζεὺς κατὰ μὲν ἀλληγορίαν, εἰς ὃν πᾶσα ὀμφή, ἦγουν ἀπλῶς φωνή, ἀνάγεται, τουτέστιν ὁ πάσης φωνῆς αἴτιος ἀήρ. Φωνὴ γὰρ ἀέρος ἐστὶ πληγὴ. Κατὰ δὲ μῦθον πανομφαῖός ἐστιν ὁ πάσης μαντείας αἴτιος. οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες ὑποφῆται Διὸς εἰσιν, εἴτε δαίμονες ἐκεῖνοι εἴτε ἄνθρωποι. Ὀμφὴ δὲ κυρίως ἢ ἀληθῆς φήμη ἢ τὸ ὃν φαίνουσα, ὡς καὶ ὄνειρος κατὰ κυριολεξίαν τὸ ἀληθὲς ἐνύπνιον, δι' οὗ τὸ ὃν εἴρεται. Ἡ δ' αὐτὴ ὀμφὴ καὶ κληδὼν λέγεται, ὥστε τὸν ὀμφαῖον εἶναι πάντως καὶ κληδόνιον. Ἄπαξ δὲ τὸ πανομφαῖος εἶπεν ὁ ποιητής, ὡς παρετήρησαν οἱ παλαιοί. (η. 251 ς.) Τὸν δὲ ἀετὸν καὶ ὄρνιν λέγει, τουτέστι σημαντικὸν τοῦ μέλλοντος, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς πού φανήσεται. Φησὶν οὖν «οἱ δ' ὡς οὖν εἶδοντο ὅ τ' ἄρ ἐκ Διὸς ἦλυθεν ὄρνις, μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον», τουτέστι κατὰ Τρώων ὄρμησαν, «μνήσαντο δὲ χάρμης». Καὶ σημείωσαι τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἀνδρῖαν καὶ πολυπειρίαν, ταύτην μὲν ὅτι οὐ δέονται μάντεως

έρμηνέως ἀλλ' αὐτοὶ τὸν οἰωνὸν συμβάλλονται [«μάντεων, ὃ φασιν, «ὑπέρτερον», ὃ δὴ παροιμιωδῶς κεῖται παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ,] καὶ ἀναθαρροῦσιν, ἐκείνην δὲ ὅτι ἀνδρίζονται οἱ οὕτω κακῶς διατεθειμένοι ἅμα ῥοπῇ βραχεῖα τῇ ἐκ τοῦ ὄρνιθος. (η. 253–60) Φησὶ γοῦν· «ἔνθ' οὗ τις πρότερος Δαναῶν πολλῶν περ ἐόντων εὖξαστο», τουτέστιν ἐκαυχήσατο, «Τυδείδαο πάρος», ἤγουν πρὸ τοῦ 2.576 Διομήδους, «ἐχέμεν ὠκέας ἵππους τάφρου τ' ἐξελάσαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι. ἀλλὰ πολὺ πρῶτος Τρώων ἔλεν ἄνδρα κορυστήν», Ἀγέλαόν τινα ὁμώνυμον τῷ ἐν Ὀδυσσεΐα, μετὰ δ' αὐτὸν οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἐξῆς. (η. 261–6) Φησὶ γὰρ «τὸν δὲ μετὰ Ἀτρεΐδαι, Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος, τοῖσι δ' ἔπ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκὴν, τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεύς» καὶ Μηριόνης, ὃν καὶ ἐπιθέτοις ἀρεϊκοῖς τιμᾶ, τοῖσι δ' Εὐρύπυλος καὶ ἕτεροι, «Τεῦκρος δ' εἵνατος ἦλθε παλίντονα τόξα τιταίνων». (η. 266) Καὶ ὄρα ὡς κἀνταῦθα εἰς τὸν ἐννέα ἔστησεν ἀριθμὸν τοὺς ἀριστεάς ὃ τὴν ἐννεάδα διὰ τὰς Μούσας φιλῶν ποιητῆς. (η. 253–5) Ἀριστεύει δὲ πρὸ πάντων Διομήδης οἷα πρῶτος ὑποστρέψας, ὡς καὶ ὕστερον φεύγων. (η. 253–6) Τὸ δὲ εἰς αὐτὸν ποιηθὲν «ἔνθ' οὗτις πρότερος» καὶ ἐξῆς, παρωδηθὲν εὐφυῶς οἰκεῖον ἔσται παντὶ πρωταγωνιστῇ. (η. 256) Τὸ δὲ «πολὺ πρῶτος» οὐκ ἀναγκαίως μὲν ἐπῆκται μετὰ τὸ «οὗ τις πρότερος» Διομήδεος ἐξήλασε, ποιεῖ δὲ ὁμως κάλλος τὸ κατὰ ἄρσιν καὶ θέσιν. ἄρσις μὲν γὰρ τὸ «οὗ τις πρότερος», θέσις δὲ τὸ «ἀλλὰ πολὺ πρῶτος». Ἔτι δὲ καὶ ἐνδιαθέτως ταυτολογεῖ ὁ ποιητῆς φιλῶν τὸν ἥρωα. ταῦτ' ὅν γὰρ πως τὸ «οὗ τις πρότερος Διομήδους», καὶ τὸ «ἀλλὰ πολὺ πρῶτος αὐτός». (η. 261) Κατὰ τοιαύτην δὲ φιλίαν καὶ Ἀτρεΐδαι εἰπὼν οὐκ ἠρκέσθη, ἀλλὰ καὶ νῦν πρὸς ὄνομα ἐξεφώνησε τοὺς φίλους αὐτῷ κοσμήτορας εἰπὼν «Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος». (η. 262 ς. ετ 265) Τὸ δὲ «τοῖσι» τρὶς τεθὲν ἐν καταρχῇ στίχων μετὰ τῆς ἔ-π-ι προθέσεως καὶ τοῦ ἔ-δ-ε συνδέσμου κάλλος καὶ αὐτὸ ποιεῖ τὸ κατ' ἐπαναφορὰν, ἀβρύνοντος οὕτω τοῦ ποιητοῦ τὴν φράσιν διὰ τοὺς καλοὺς ἥρωας. (η. 262) Ἐπιειμένοι δὲ ἀλκὴν ἀντὶ τοῦ προβεβλημένοι, ὡς πολλαχοῦ κεῖται, καὶ φανεράν ἀνδρίαν ἔχοντες, ἢ οὐχ' ὄπλοις ἀλλ' αὐτόχρομα τῇ ἀνδρία σκεπόμενοι, ὃν τρόπον καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναιδείην που ἐπιειμένος εἴρηται. (η. 266) Τὸ δὲ «εἵνατος», καθὰ καὶ ἀλλαχόθι δηλοῦται, ποιητικὴν ἐπένθεσιν ἔχει τοῦ ἰῶτα, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔνατος, ὅπερ οἱ μὲν λόγιοι δι' ἐνὸς νῦ γράφουσιν ὡς ἀπὸ τοῦ νέατος, ὃ δηλοῖ τὸν ἔσχατον. παρέσχατος γὰρ ὁ ἐννέα ἐν μοναδικοῖς ἀριθμοῖς. ἢ καὶ ἄλλως, διὰ παραγωγῆς ἀλλοίωσιν. Ὡς γὰρ τέτταρα μὲν ἐν δυσὶ ταῦ, τέταρτος δὲ ἐν ἐνί, ἐξ οὗ ὁ τέταρτος, οὕτω καὶ ἐννέα ἔνατος. Οἱ δὲ χύδην βάζοντες διπλασιάζουσι καὶ ἐν τῷ ἔννατος δι' ἀναλογίαν τὸ ἀμετάβολον, 2.577 οἷς δοκεῖ καὶ τροπῇ τοῦ ἐνὸς ἔν εἰς ἔνι γενέσθαι ἀπὸ τοῦ ἔννατος τὸ εἵνατος, ὡς καὶ αἰεὶ αἰέν, καὶ ἐνεῖκω ἐνέγκω. ὅτι δὲ ταῦτα ἀντιλέγονται, δηλόν. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «Τεῦκρος ἦλθε». Διομήδης μὲν γὰρ εἶλεν ἄνδρα, ὁμοίως δὲ καὶ ἕκαστος τῶν μετ' αὐτόν. Τεῦκρος δὲ οὐχ' εἶλεν οὐδένα, ἀλλ' ἦλθε τοξεύσων. Παλίντονα δὲ δοκεῖ μὲν ἅπαντα εἶναι τὰ τόξα. Ἡρόδοτος δὲ ἐπιστήσας τινὲς ἔθνη παλίντονα τόξα ἔχοντι ὑπέβαλε νοεῖν μὴ πᾶν τόξον εἶναι παλίντονον ἀπλῶς, ἀλλὰ κυρίως καὶ μάλιστα τὸ κατ' ἐπίτασιν ἔμπαλιν τεινόμενον, ὡς καὶ οὕτω κυκλοτερές γίνεσθαι, ἢ καὶ ἄλλως φράσαι, τὸ ἐπὶ θάτερα μέρη κλινόμενον, ὡς φασιν οἱ παλαιοί. Τὸ δὲ τιταίνειν, ὃ ἔστι τείνειν, παράγει μὲν καὶ τοὺς Τιτᾶνας κατὰ τὸν Ἡσιόδου μῦθον, καὶ διὰ μέσων αὐτῶν τὸ προδηλωθὲν ἐν Βοιωτίᾳ τίτανον. Κυριολεκτεῖται δὲ καὶ ἐπὶ ταλάντων, ἃ τὸν ἄλλον καιρὸν ἀνιέμενα ἐν τῇ ζυγοστατήσει τείνονται. (η. 258 ς.) Διὰ μέσων δὲ τῶν εἰρημένων κεῖται καὶ διασάφησις μεταφρένου, ἢ προδεδηλωμένη, οὕτως· «μεταφρένω ἐν δόρυ πῆξεν ὤμων μεσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασεν», ταυτολογήσαντος καὶ ἐν τούτοις τοῦ ποιητοῦ ὡς αὐτῷ σύνηθες. (η. 267–72) Ὅτι Τεῦκρος ὑποδύς τὸ τοῦ Αἴαντος σάκος μάχεται νῦν, καινὸν τοῦτον ἐπινοησάμενος ὀπλισμόν. τοξότης γὰρ ἦν καὶ διὰ τοῦτο ἄφρακτος καὶ ἐλαφρὸς ὀπλίτης καὶ οὐ προσήκων τοιούτῳ πολέμῳ. Δεξιότης δὲ

Ὀμηρικὴ καὶ τὸ ποιῆσαι τὸν μὲν Αἴαντα οὐ μαχόμενον, τὸν δὲ Τεῦκρον ἀσπιζόμενον ὑπ' αὐτοῦ καὶ κρυπτόμενον οἷα πύργῳ τινὶ κάκειθεν ὡς ἀπὸ ἐπάλξεως βάλλοντα. Γράφει δ' ἐνταῦθα Ὀμηρὸς οὕτω «στῆ δ' ἄρ ὑπ' Αἴαντος σάκει Τελαμωνιάδαο. ἔνθ' Αἴας μὲν ὑπεξέφερε σάκος, αὐτὰρ ὃ γ' ἥρωσ», ἡγουν ὁ Τεῦκρος, «παπτήνας, ἐπεὶ ἄρ τινα οἴστεύσας ἐν ὁμίλῳ βεβλήκει, ὃ μὲν αὐθι πεσὼν ἀπὸ θυμὸν ὤλεσεν, αὐτὰρ ὃ αὐτὶς ἰών», ἥτοι ἀναποδίζων, «παῖς ὡς ὑπὸ μητέρα δύσκειν εἰς Αἴαντα· ὃ δὲ μιν σάκει κρύπτεσκε φαεινῶ». (η. 271 ς.) Καὶ ὅρα κἀνταῦθα σύντομον 2.578 καιρίως παραβολήν, ἐν ἧ τὸ εὐνοϊκόν τε τοῦ Αἴαντος ἐπὶ τῷ Τεύκρῳ δηλοῦται, καὶ τὸ πολὺ τοῦ μεγέθους τοῦ τε σάκου καὶ τοῦ ἥρωος, καὶ τὸ ἄοπλον τοῦ τοξότου, καὶ τὸ δεξιὸν εἰς ἐπίκρυψιν, καὶ ὡς πάνυ ἐφοβεῖτο τὸν Ἑκτορα. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων ἀριστεῶν ἀνδραγαθούτων αὐτοχειρία, ὁ μέγας Αἴας αὐτό τε ἐποίησε μετὰ τοὺς βασιλεῖς, καὶ διὰ τοῦ ἀδελφοῦ δὲ ἀτεχνῶς ὑπασπιζομένου ἀριστεύει, δοκῶν αὐτὸς πράττειν οἷς ἐκείνον ἀριστεύοντα συνετήρει, ὡς ἀπὸ πύργου τοξεύοντα, στάσιμος καὶ ἄλλως ὦν καὶ οὐχ' ὀρμητίας καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς δὲ κινδύνους φυλαττόμενος. Ἡ δὲ ὕπ-ο πρόθεσις ἐνταῦθα καὶ δοτικῆ συντέτακται Ἀττικῶς ἐν τῷ «ὑπ' Αἴαντος σάκει», καὶ αἰτιατικῆ κοινότερον ἐν τῷ «ὑπὸ μητέρα». (η. 267) Τὸ δὲ «στῆ δ' ἄρ» παρεσημάνθη καινότητος χάριν, ὡς τοῦ Τεύκρου μὴ κατακλωμένου ἔσω τοῦ ἀδελφικοῦ σάκου ὑπὸ στενοχωρίας, ἀλλ' ὀρθοῦ ἐστῶτος. (η. 268) Τὸ δὲ «ὑπεξέφευρεν» οὐδ' αὐτὸ κενῶς ἐστοίβασται προθέσεις, ἀλλ' ἡ μὲν ἔ-ξ φορὰν δηλοῖ τῆς ἀσπίδος ἐπὶ τὸ ἔξω καὶ πορρωτέρῳ τοῦ κατὰ τὸν Αἴαντα στήθους, ἡ δὲ ὕπ-ο τὸ κρυφαῖον σημαίνει καὶ λεληθὸς τοὺς ἐχθρούς. λάθρα γὰρ ἐξανοίγων ὁ Αἴας τὸν ἐπταβόειον θυρεὸν ἐνεδίδου τῷ ἀδελφῷ βαλεῖν, εἴτ' αὐθις ἔσκεπε, ποιῶν μόνος αὐτὸς δι' εὐρύτητα ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ σάκου, ὅπερ οἶδαμεν τοὺς ἄλλους σύνδυο πράττειν ἐπὶ τοῖς οὕτω βάλλουσιν ἀπὸ ἀσπίδων σκεπάσματος. (η. 268–72) Τὸ δὲ «αὐτὰρ ὃ γ' ἥρωσ παπτήνας» καὶ ἐξῆς, δόξοι ἂν σόλοικον εἶναι, εἰ μὴ τις ἀναστρέψας τὴν φράσιν καταστήσει τὴν σύνταξιν οὕτως· Ἐπειδὰν δὲ ὁ ἥρωσ παπτήνας βάλοι τινα οἴστεύσας ἐν ὁμίλῳ, ὁ μὲν βληθεὶς ἔκειτο πεσὼν, Τεῦκρος δὲ ἀναχωρήσας ἐγένετο ὑπὸ τῷ σάκει τοῦ Αἴαντος. [Ἐστρύφνεται οὖν ἡ φράσις ἐπίτηδες ἀκολούθως τῇ ἐνταῦθα συγχυτικῇ ἀγωνία τῶν ἡρώων, ἴσως δὲ καὶ λόγῳ ποιητικοῦ σχεδιασμοῦ διὰ τὸ ἀμελέτητον.] (η. 271 ς.) Τὸ δὲ «δύσκειν εἰς Αἴαντα» σεμνότερον τοῦ εἰπεῖν ὑπὸ Αἴαντα. τὸ γὰρ τοιοῦτον οἰκεῖον ἦν βρέφει τῷ, ὡς εἴρηται, ὑπὸ τὴν μητέρα δύντι. (η. 273) Ὅτι ἐνδιά 2.579 θετον σχῆμα, ὡς ἐν θαύματι, τὸ «ἐνθα τίνα πρῶτον Τρώων ἔλε Τεῦκρος ἀμύμων». Καὶ μὴν οὐ πολλοὺς πάνυ ἀλλά, ὡς καὶ ἐκεῖνος λέγει, ὀκτώ μόνους ἀνεῖλε. Διὸ οὐδὲ ἠξίωσεν εἰπεῖν καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς «τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον», ὡς ἐποίησεν ἀλλαχοῦ. (η. 276) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ὀκτώ, οὐς ἕως νῦν ἔρριψεν ὁ Τεῦκρος, ὀνομάζει τινὰ ὁ ποιητὴς Ἀμοπάονα, ὃν οἱ γράφοντες ἄμ' ὀπάονα ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου σφάλλοντα τῆς ὀρθότητος. (η. 279) Ὅτι τὸ οἴστοις θανατοῦν ἀπὸ τόξου ἀπόλλειν φησίν, ἐνθα τὸν Τεῦκρον ἰδὼν γήθησεν «Ἀγαμέμνων τόξου ἀπὸ κρατεροῦ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας». Καὶ ὅρα τὸ «κρατεροῦ», ἐξ οὗ καθ' ὁμοιότητα καὶ ἀνήρ κρατερός καὶ μῦθος κρατερός καὶ Ἀΐδης πυλάρτης κρατερός. Ὅτι δεῖ τοὺς στρατηγοὺς περιϊέναι ἀναγκαίως τὰ κατὰ τὴν μάχην καὶ τοὺς πολεμιστὰς ἐφορᾶν, ὡς ἂν καὶ ἐκεῖνοι ἐπιστρεφῶς ἔχοιεν τοῦ ἀριστεύειν, εἰδότες ὡς ἐπιστατοῦσι τοῖς αὐτῶν ἔργοις οἱ στρατηγοί, καὶ αὐτοὶ δὲ εἰδεῖεν, τίς μὲν ὁ ἀριστεύων, τίς δὲ ὁ ἐθελοκακῶν ἢ καὶ λειποτακτῶν, καὶ τὸν μὲν γεραίρωσι, τὸν δὲ ἐρεθίζωσι, τὸν δὲ κολάζωσι. Χρῆ δὲ καὶ ὑποσχέσειν ἀγαθαῖς ἐπαίρειν τοὺς μαχομένους, ὡς ἂν ἔχοιεν τὰ ἐν ἐλπίσι δῶρα, οἷον ἄπονα λάφυρα, ἃ δὴ πάντα καὶ Ἀγαμέμνων, ὡς εἰκός, ἐποίει. Οὐκ οὐκ ἔλαθεν αὐτὸν ἄρτι οὐδ' ὁ Τεῦκρος ἀριστεύων. (η. 280–91) Διὸ στάς παρ' αὐτὸν λόγοις τε ἐξαίρει καὶ δῶρων ὑποσχέσειν ἐπαίρει διαθερμαίνων εἰς πόλεμον, εἰπὼν «Τεῦκρε,

φίλη κεφαλή, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν, βάλλ' οὕτως, αἶ κέν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι πατρί τε σῶ Τελαμῶνι, ὃς ἔτρεφε τυτθὸν ἔοντα, καί σε νόθον περ ἔοντα κομίσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ. τὸν καὶ τηλόθ' ἔοντα εὐκλείης ἐπίβησον. σοὶ δ' ἐγὼν ἐξερῆω, ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται· αἶ κέν μοι δῶη Ζεὺς καὶ Ἀθήνη Ἴλιον ἐξαλαπάξαι, πρώτῳ τοι μετ' ἐμὲ πρεσβήϊον ἐν χερσὶ θήσω, ἢ τρίποδα ἢ ἐδύω ἵππους αὐτοῖσιν ὄχεσφιν ἢ ἐγυναῖχ', ἢ κέν τοι ὁμὸν λέχος εἰσαναβαίνοι». Ἐφ' οἷς ὁ Τεῦκρος λαλεῖ καὶ ποιεῖ τὰ δηλωθησόμενα. (η. 281) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «φίλη κεφαλή» τὸν ὄλον Τεῦκρον ἐδήλωσεν ἀπὸ τοῦ καιριωτάτου μέρους. Καθόλου γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλως ἀπὸ μέρους καλέσαι τὸ ὄλον, εἰ μὴ τὸ μέρος ἐκεῖνο εἶη λόγου ἄξιον. [Τοιοῦτον σὺν ἄλλοις καὶ τὸ «ὠνησας κραδίην Διός», ἤγουν αὐτὸν τὸν 2.580 Δία, καὶ τὸ «ἤγομεν ἐνθάδε πάντα». Ἐκ μέρους γὰρ τοῦ τῶν ἀγομένων ἐμψύχων καὶ τὰ φερόμενα ἐξ αἰχμαλωσίας ὡς ἄψυχα ἐδήλωσε, τουτέστι τὰ φορτίου δίκην βασταζόμενα.] Ἰστέον δὲ ὡς Ὀμήρου ἀρχὴν ἐνδόντος λαλεῖται παρὰ τοῖς ὕστερον οὐ μόνον τὸ τιμῖα κεφαλή καὶ ἀξία τοῦ παντός καὶ σεβασμία, καὶ ὅσα τοιαῦτα σεμνά, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν. Κακὴ γοῦν κεφαλή ποτε καὶ ἀναιδῆς καὶ μισητὴ καὶ τοιαῦθ' ἕτερα. (η. 282) Τὸ δὲ «βάλλ' οὕτως» καὶ ἐξῆς ὁ στίχος ὅλος, εἶωθεν ἐπιλέγεσθαι τῷ ἐπιτυχῶς εἰς ἔργον σπεύδοντι. [Βάλλειν γὰρ τὸ ἐπιτυχάνειν καὶ ἐνταῦθα. οὐ μὴν ἔστι νοῆσαι βάλλειν ἄρτι καὶ τὸ ἀπλῶς ἀφιέναι βέλος ἐκ τόξου, καὶ ὡς ἂν τις εἴποι, ρίπτειν. Καὶ συλλαλεῖ τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ καὶ τις παλαιὸς αἶνος, ἤγουν γριῖφος, εἶπειν δὲ σαφέστερον, αἶνιγμα, κείμενον παρὰ Κλεάρχῳ, εἰπόντι ἐμμέτρως οὕτω «αἶνός τις ἐστὶν ὡς ἀνὴρ τε κούκ ἀνὴρ, ὄρνιθα τε κούκ ὄρνιθα, ἰδὼν τε κούκ ἰδὼν, ἐπὶ ζύλου τε κού ζύλου, καθημένην τε κού καθημένην, λίθῳ τε κού λίθῳ, βάλοι τε κού βάλοι». Ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν βάλοι ἀντὶ τοῦ ἀφήσοι, πέμψοι, ρίψοι, τὸ δὲ οὐ βάλοι ἀντὶ τοῦ οὐκ εὐστοχήσοι, οὐκ ἐπιτύχοι, ἵνα λέγη τὸ συμποσιακὸν ἐκεῖνο γριφῶδες πρόβλημα, ὅτι εὐνοῦχος νυκτερίδα θεασάμενος καὶ οὐ παριδὼν ἐπὶ νάρθηκος κυρίως μὲν οὐ καθημένην, ἄλλως δὲ καθημένην, ἐπειδὴ τὰ πτηνὰ καθέζεσθαι φαμεν, ὅτε μὴ πέτανται, ψευδολίθῳ κισσήρει βάλοι μὲν κατὰ μόνην ρίψιν καὶ ἄφεςιν κισσήρεως, οὐ μὴν καὶ βάλοι ἐπιτυχῶς καὶ εὐστόχως. Ἴνα νοῆται, ὅτι ἀφῆκε μὲν βέλος κίσσηριν, οὐκ ἐπέτυχε δέ. ὥστε βαλεῖν 2.581 ἔσται ποτὲ καὶ τὸ ἀπλῶς ἀφεῖναι βέλος ἐφέσει τοῦ τυχεῖν.] Φῶς δὲ κἀνταῦθα τὴν νίκην λέγει, ὡς τῶν ἠττωμένων ὑπὸ σκότει δοκούντων εἶναι, καθὰ καὶ Πίνδαρος φράζει σαφῶς. Κατὰ πλεονασμὸν δὲ τὸ φῶς γίνεται φόως, ὡς καὶ ἡ Κῶς Κόως. (η. 283) Τὸ δὲ «ὃς ἔτρεφε» λείπεται τῆς ὄσ-ε ἀντωνυμίας. (η. 2835) Τὸ δὲ «ἔοντα» τρις ἐνταῦθα κεῖται διὰ τὸ καίριον· τυτθὸν ἔοντα, νόθον ἔοντα, τηλόθι ἔοντα. (η. 284) Νόθον δὲ τὸν Τεῦκρον ὁ βασιλεὺς λέγει ἀπλοϊκῶς αὐτὸ λέγων τὸ ὄν, οὐ μὴν ὀνειδίζων ὅτε καὶ κολακεύειν ἐχρῆν. Δῆλον δ' ὅτι οὐδ' ἦν ἐν ὀνειδεί τοῖς παλαιοῖς ἡ νοθεία. Ἐπεὶ γὰρ νενόμιστο παλλακὰς ἔχειν, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν νόθοι μὲν ἐκαλοῦντο ἀκαταγνώστῳ καὶ ἀνεμεσήτῳ κλήσει, οὐδὲν δὲ ἦττον ἐτιμῶντο τῶν γνησίων οἱ ἐν νόθοις ἀγαθοί, ἐπεὶ οὐδὲ ἡ παλλακὴ ἐφύβριστον ἦν ὄνομα. Πόθεν δὲ γίνεται ὁ νόθος, ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. (η. 281) Βασιλικὸς δὲ ἦν εὐγενῆς ὁ Τεῦκρος Ἡσιόνη γεννηθεὶς, τῇ ἀδελφῇ τοῦ Πριάμου, ἦν ὁ Τελαμῶν γέρας ἔλαχε πολέμου ἐν Τροίᾳ ποτὲ ὑφ' Ἡρακλέους, ὅτε διὰ τοὺς ἵππους τοῦ Λαομέδοντος πλεύσας εἶλε τὴν Τροίαν. Διὸ καὶ οἰκείως Τεῦκρος ἐκλήθη, ὄνομα τοῦτο ἐπιχώριον τοῖς Τρωσὶ. Τεῦκροί γὰρ οἱ Τρῶες, ἢ Τευκροὶ ὀξυτόνως, ὡς πολλοῖς δοκεῖ τῶν παλαιῶν, ἀπὸ τινος ὁμωνύμου ἀνδρός, ὅθεν οἰκείον ἐστὶ Τεῦκρον καλεῖσθαι τὸν προσεχῶς μὲν Σαλαμίνιον υἱὸν Τελαμῶνος, ἀνέκαθεν δὲ Τρωϊκόν. Τὸ δὲ «ᾧ ἐνὶ οἴκῳ» διασαφητικόν ἐστὶ τοῦ κομίσατο, ὅ ἐστι κομιδῆς ἠξίωσε. κομίζει μὲν γὰρ τις ἄγων τινὰ εἰς οἶκον, ἐπιμελείας δὲ ἀξιοῖ οὐκ εἰς οἶκον, ἀλλ' ἐν οἴκῳ. (η. 285) Τὸ δὲ «ἐπίβησον εὐκλείας», ἀντὶ τοῦ ἐπιβίβασον, ὁμοίον ἐστὶ τῷ «αὐτονυχεῖ 2.582 νηῶν ἐπιβησέμεν». Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ «κακῶν ἐπιβασκέμεν υἱας Ἀχαιῶν», καὶ παρὰ

Σοφοκλεῖ τὸ «εὐσεβείας ἐπιβαίνοντες», ἤγουν εὐσεβοῦντες. Λέγει οὖν ὅτι ἀναβίβασον εἰς εὐκλειαν τὸν πατέρα σου, εἰ καὶ τηλόθι ἐστίν. Ὡς γὰρ θανῶν πατήρ κλείζοιτ' ἂν ὑπὸ παιδὸς ἀγαθοῦ, ὡς οἶον ἀναγόμενος ἄνω τῷ κλέει, φελλοὶ ὅπως δίκτυον ἀνέχουσιν ἄνω κατ' Αἰσχύλον, οὕτω καὶ τηλόθι ὦν κλέος ἔχει. Ἔστι δὲ τὸ «εὐκλείης ἐπίβησον» περίφρασις τοῦ κλείσον. (η. 288) Οὕτω δὲ καὶ τὴν Ἴλιον περιφραστικῶς Ἰλίου εὐκτίμενον πτολίεθρον λέγει, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἀντὶ τοῦ Τροίαν. (η. 289) Τὸ δὲ «πρώτῳ σοι μετ' ἐμέ» πρὸς ἀκρίβειαν ὑποσχέσεως κεῖται, ἵνα μὴ καὶ πρὸ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως λαβεῖν ἴσως ἐθελήσῃ πρεσβεῖον ὁ Τεῦκρος, ὅπερ ἐζήτησεν ἄν, εἰ μὴ τὸ μετ' ἐμέ νῦν προσέκειτο. Πρόσκειται δὲ τὸ τοιοῦτον καλῶς, ἵνα τὸ βασιλικὸν καὶ οὕτω φυλάττοιο σέμνωμα καὶ μὴ τὸ καθῆκον κλέος εἰς οὐδὲν δέον πρόοιτο ὁ βασιλεύς. Τὸ δὲ πρεσβήιον, ἦτοι πρεσβεῖον, δῶρον δηλοῖ τίμιον, ἤγουν τοῖς πρεσβυτέροις καὶ ἐντίμοις διδόμενον, [ὅπερ ἀριστεῖον οἱ μεθ' Ὅμηρον φασιν, ἵνα ἐπεὶ οἱ αὐτοὶ καὶ γέροντες λέγονται καθ' Ὅμηρον ὡς τίμοι καὶ ἀριστεῖς δὲ εἰσιν, εἴη καὶ τὸ αὐτῶν γέρας καὶ ἀριστεῖον διὰ τοὺς ἀρίστους καὶ πρεσβεῖον διὰ τοὺς κατὰ τιμιότητα γέροντας.] (η. 290 ς.) Μικρὸν μὲν οὖν τρίπους ἢ ξυνωρὶς ἢ γυνὴ αἰχμάλωτος, μέγα δὲ ἄλλως ἕκαστον τούτων, ὡς γέρας. Ἀχιλλεὺς μὲν οὖν γυναικὸς τοιαύτης στερηθεὶς τὴν θρυλουμένην μῆνιν ἔπαθε. Τεῦκρος δὲ ἐκ τοιοῦτου δώρου Τελαμωνιάδης ἐστὶ. Τὸ δὲ «αὐτοῖσιν ὄχεσφιν» ἀντὶ τοῦ σὺν αὐτοῖς ἄρμασιν Ἀττικῶς. Ἐν δὲ νοητέον ἄρμα διὰ τοὺς δύο ἵππους, εἰ καὶ συνήθως Ἀττικῶ ἔθει πεπλήθυνται καὶ νῦν τὸ «ὄχεσφι». Τὸ δὲ «ὄμον λέχος εἰσαναβαίνοι» ἐκερδάνθη μὲν τῷ βασιλεῖ ἐκ τῆς τοῦ φιλοβασιλέως ῥήτορος δημηγορίας, εἰπόντος «ἄλοχοι δέ», αἱ τῶν Τρώων δηλαδή, «ἄλλοισι μιγεῖεν». Σεμνῶς δὲ πέφρασαι ἀντὶ τοῦ «ἦτις ἂν εἴη συγκοιμωμένη σοι», ὡς μὴ ἀπλῶς αἰχμάλωτος δούλη, ἀλλὰ καὶ οἷα εἶναί σοι εἰς παλλακὴν καὶ που καὶ παῖδα τεκέσθαι ὑπὸ σοί, ὁποῖος αὐτὸς τῷ Τελαμῶνι ἐκ τοιαύτης γέγονας. Τὸ γὰρ λέχος εἰσαναβαίνειν τὸ εἰς τὴν αὐτὴν κοίτην ἰέναι δηλοῖ σαφῶς καὶ ἄλοχον εἶναι, ἐπεὶ περ τὸ ὄμον λέχος εἰ συντεθῆ, ποιεῖ τὸν ὁμόλεκτρον, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἄλοχος. (η. 293-5) 2.583 Ὅτι ὁ ἐφ' οἷς σπεύδει ἐποτρυνόμενος καὶ ἀκούων τὸ «βάλλ' οὕτως» καὶ ἐξῆς, ὡς εἴρηται, καλῶς ἂν εἴποι τὸ «τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν ὀτρύνεις; οὐ μὲν τοι ὄση δύναμις γε πάρεστι, παύομαι», ἢ «παύσομαι». τοῦτο δὲ ἐρμηνεῖα τοῦ σπεύδειν ἐστὶ. σπεύδει γὰρ πάντως ὁ μὴ παυόμενος πονεῖν, ὄση δύναμις γε πάρεστι. Τὸ δὲ ῥηθὲν Ὅμηρικὸν ῥητόν, ὃ Τεῦκρος εἶπεν ὀτρύνοντι τῷ βασιλεῖ, παρεποιήθη τοῖς μεθ' Ὅμηρον εἰς παροιμίαν ἀποφαντικὴν ταύτην· σπεύδοντα ὀτρύνεις. (η. 296) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ τὸ δεδεδεγμένος, ὁ προσέχων καὶ παρατηρῶν, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀλλαχοῦ ῥηθεῖσα ὁδοῦ προδοκὴ. Φησὶ γὰρ «τόξοις δεδεδεγμένος ἄνδρας ἐναίρω». Ἴσως δὲ καὶ ταυτόν ἐστιν ἀστεῖως τῷ φιλοφρονούμενος, δεξιούμενος, ἵνα ὥσπερ δώροις ἢ δαιτὶ δεξιοῦνται τινες, οὕτω καὶ Τεῦκρος τοὺς Τρώας τόξοις οἷς ρίπτει αὐτούς. [Οὕτω καὶ τὸν Ἄιδην παρὰ Λυκόφρονι, καθὰ τινες νοοῦσι, τόξοις ὁ Ἡρακλῆς ἐδεξιώσατο βαλὼν ἐκείνον.] Σύστοιχον δὲ τῷ δεδεδεγμένος καὶ τὸ «ἦε σὺ τόνδε δέδεξο». (η. 297-9) Ὅτι ἐν τῷ «ὀκτῶ δὴ προέηκα τανυγλώχινας οἴστους, πάντες δ' ἐν χροῖ πῆχθεν ἀρηιθῶν αἰζηῶν. τοῦτον δ' οὐ δύναμαι βαλέειν κύνα λυσσητῆρα», ἢ «λωβητῆρα», κύνα τὸν Ἔκτορα καλεῖ ὁ Τεῦκρος διὰ τὸ πολὺ τῆς θρασύτητος. Ἐνταῦθα δὲ τις ψέγειν ἐθέλων τὸν Τεῦκρον ἐπιχειρήσει ἂν οὕτως, ὡς ἢ κατὰ τοῦ Ἔκτορος ἀφήσει τοὺς οἴστους ἢ οὐ. εἰ μὲν οὖν οὐ τοξεύει κατ' ἐκείνου, ἀλλ' ἐν ὁμίλῳ, καθὰ προεῖρηται, τί δή ποτε δυσχεραίνει μὴ βάλλων ὃν οὐ προέθετο εἰς σκοπόν; εἰ δὲ σκοπὸς αὐτῷ τῆς βολῆς ὁ Ἔκτωρ, μάτην αὐτὸν ὁ βασιλεύς ἐξαίρει, ἐπιτυχή νομίζων τοξότην ἐν οἷς δυστυχεῖ μὴ ἐπιτυγχάνων τοῦ σκοποῦ. Λυθήσεται δὲ τὸ ἄπορον, εἴ τις εἴποι ὅτι θέλει μὲν ὁ Τεῦκρος βαλεῖν τὸν Ἔκτορα καὶ δύναται δὲ ὡς τοξότης εὐστοχος, 2.584 καὶ ἄλλως γε μὴν οὐ δύναται ὡς ἢ μὴ ἐξικνούμενος τῷ

άσυμμέτρῳ τοῦ διαστήματος ἢ διὰ τὸ ὑπὸ θυμοῦ σφάλλεσθαι. Φησὶ γὰρ προῖων ὁ ποιητής, ὅτι «καὶ τόθ' ἄμαρτε, παρέσφηλε γὰρ Ἀπόλλων». Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ὀκτώ παρωδήσας τις παλαιὸς καὶ εἰπὼν «πολλοὺς δὴ προέηκα» καὶ ἐξῆς τοὺς δύο στίχους τὸν πρῶτον καὶ τὸν τρίτον ἕως τοῦ λυσσητήρα, προσήρμοσε τὰ ἔπη τῷ κυνικῷ Διογένει, ὡς οἶα τῆς τύχης λεγούσης, ὡς πολλοῖς μὲν βέλεσι δυσπραγιῶν κατεστοχασάμην τοῦ φιλοσόφου τούτου κυνός, βλάψαι δὲ οὐκ ἔσχον αὐτόν. (ἡ. 297) Τανυγλώχινες δὲ οἷστοί ἀντὶ τοῦ ὀξυγώνιοι, μακρογώνιοι. Γλωχίν γὰρ καὶ ἀλλαχοῦ ἢ γωνία δηλοῦται. (ἡ. 299) Τὸ δὲ «λυσσητήρα» ἐπίτασις ἐστὶ σκώμματος, εἶγε μὴ μόνον κύων ὁ Ἐκτωρ, ἀλλὰ καὶ λυσσητήρ. (ἡ. 300–2) Ὅτι ἀποτυχίαν τοξότου φράζει ἐν τῷ «καὶ ἄλλον οἷστον ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλε τοῦ δεινὸς ἀντικρύ, βαλέειν δὲ ἔϊετο θυμός· καὶ τοῦ μὲν ἀφάμαρτε». τοῦτο δὲ καὶ μετ' ὀλίγα οὕτω κεῖται διττολογηθὲν συνήθως. [Ὅρα δὲ τὸ «ἴαλλε», δηλοῦν φανερώς τὸ ἔπεμπεν. Ἐξ οὗ πάντως καὶ τὸ χεῖρας ἐπὶ δαῖτα προἰάλλειν λέγεται τροπικώτερον.] (ἡ. 302–8) Ὅτι Γοργυθίων νόθος Πριάμου υἱός, ὃν «ἐξ Αἰσύμηθεν ὀπυιομένη τέκε μήτηρ, καλὴ Καστιάνειρα, δέμας εἰκυῖα θεῆσιν», εἵνατος ὑπὸ Τεύκρου κατὰ τὸ στήθος ἐβλήθη. «Μήκων δ' ὡς ἐτέρωσε κάρη βάλεν, ἢ τ' ἐνὶ κήπῳ καρπῷ βριθομένη νοτίησί τε εἰαρινῆσι». Νοητέον δὲ τὸν Πριαμίδην τοῦτον σφηκώδη τὰ μέσα τοῦ σώματος καὶ κρέασι μὲν οὐ πεπληθυσμένον, μήκους δὲ διαστάσει πεφλοτιμημένον ἐκ φύσεως καὶ ἐπιεικῶς ὄρθιον. Ταῦτα γὰρ λογίζεσθαι δίδωσιν ἢ παραβολὴ τῆς μήκωνος, ἣτις ἐκ τοῦ μήκους παρωνομασμένη μάκων εἰσέτι καὶ νῦν παρ' ἐνίοις λέγεται, βαρβάροις μὲν, εἰκοσί δὲ ἀπήχημα φυλάττειν γλώσσης Ἑλληνίδος παλαιᾶς. Εἰ δὲ καὶ ἡρωϊκῆς εἶχε τι γενναιότητος ὁ ἀνὴρ, αἰγεῖρω 2.585 ἂν αὐτὸν ἢ ἐτέρῳ τινὶ φυτῷ μεγαλοφυεῖ παρείκασεν ὁ ποιητής, ἐξ ὧν τοῖς ἥρωσι τεκταίνεται τὰς παραβολάς. Ἐνταῦθα δὲ ἀστεία τις περιπέτεια τὸ κατὰ Πριαμίδου τοῦ Ἐκτορος βαλόντα τὸν Τεῦκρον ἐκείνου μὲν ἀποτυχεῖν, Πριαμίδην δὲ ὅμως ἕτερον ἀνελεῖν καὶ αὐτὸν νόθον τῷ Πριάμῳ, ὁποῖος καὶ ὁ Τεῦκρος ἦν τῷ Τελαμῶνι, ὡς εἶναι τὸν Τεῦκρον εἰπεῖν καὶ αὐτόν, ὅτι οὐδ' οὕτω κακῶς, ὃ δὴ λέγεται εἰπεῖν καὶ ὁ κατὰ κυνὸς μὲν λίθον ἀφείς, κρούσας δὲ τὴν μητρυιάν. (ἡ. 309–13) Οὐ τοῦτον δὲ μόνον ὁ Τεῦκρος ἔρριψεν ἐρεθισθεὶς οἷς ὁ βασιλεὺς εἶπεν, ἀλλὰ καὶ θρασὺν ἠνίοχον Ἐκτορος ὁμοίως βαλὼν ἀνεῖλε. Καὶ οὕτως ἐγγὺς μὲν ἦκει τοῦ καὶ εἰς τὸν Ἐκτορα κακοῦ, ἀνελεῖν δὲ αὐτόν οὐκ ἔχει, ὅτι μηδὲ δύναται ὁ ποιητής πλάσασθαι τι παρὰ τὴν τῆς ἱστορίας ἀλήθειαν. (ἡ. 304) Τὸ δὲ «ἐξ Αἰσύμηθεν» ἀντὶ τοῦ ἐξ Αἰσύμης πόλεως Θρακικῆς, ὡς ὁ τὰ Ἐθνικὰ γράψας δηλοῖ. Περισσῶς δὲ κεῖται ἡ ἑ-ξ πρόθεσις καὶ ἐν τῷ «ἐξ Αἰσύμηθεν», ὡς καὶ ἐν τῷ «ἐξ οὐρανόθεν» καὶ ἐν ἄλλοις. Τὸ δὲ ὀπυίειν, ἐξ οὗ ἢ ὀπυιομένη, οὐ διὰ μόνου τοῦ ὄυ διχρόνου ἀλλὰ σὺν τῷ ὄυ ἔχει τὴν παραλήγουσαν κατὰ παλαιὰν παράδοσιν. Διὸ οὐδὲ κινεῖται ὁ τοιοῦτος ἐνεστῶς εἰς μέλλοντα καὶ τοὺς ἐφεξῆς χρόνους, εἰ καὶ ἡ σχεδικὴ τόλμα ἐθρασύνατο ἐν τῷ ὠπύθη, νεωτερισμένη κατὰ τῶν παλαιῶν. (ἡ. 305) Καλὴν δὲ εἰπὼν τὴν ῥηθεῖσαν γυναῖκα ἐρμηνεύει τὴν λέξιν περιφραστικῶς εἰπὼν «δέμας εἰκυῖα θεαῖς», ὡς τοῦ κάλλους, ᾧ παρωνομάζεται ἢ καλὴ, μὴ προσώπῳ μόνῳ ἐμφαινομένου ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον δέμας, ὡς ἐν συμμετρίᾳ θεωρουμένου τῶν ὅλων μερῶν τοῦ σώματος. [Τὸ δὲ «εἰκυῖα», ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ εἶκω, τὸ ὁμοῖω, καθὰ καὶ ἄλλα ὅμοια, οὐκ ὄφειλε μὲν ἔχειν τὸ σύμφωνον τοῦ ἐνεστῶτος, ὡς τὸ εἰκυῖα, ὃ χρόνου μέσου παρακειμένου ἐστίν. ἔσχε δὲ ὅμως αὐτὸ διὰ 2.586 τὸ εὐφωνότερον ὡς ἀπὸ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τοῦ εἶκα. Ὅτι δὲ ἀναλογώτερον τὸ οἰκυῖα, δῆλον ἐκ τοῦ οἰκός, ἦγουν εἰκοός, ὃ κεῖται παρὰ τε Ἡροδότῳ καὶ ἄλλοις.] (ἡ. 306) Ὅτι δὲ μήκων καὶ σηπίας μέρος ἐστὶ, δῆλον, ὡς εἶναι καὶ τὴν λέξιν ταύτην ὁμώνυμον. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «κάρη βάλεν», ἀντὶ τοῦ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, καινῶς οὕτω λεχθέν. καὶ ἴσως ἀντὶ τοῦ ἔθηκε συνήθως εἴληπται. εἰκὸς γὰρ κλιθεῖσαν τὴν κεφαλὴν ἐπιτεθῆναι πού τοῖς ἐκ πλαγίων μορίοις. δύναται δὲ εἶναι καὶ ἀντὶ τοῦ ἔρριψε. (ἡ. 306 ζ.) Τὸ δὲ

«ἢ ἐν κήπῳ καρπῷ βριθομένη», ὀρθῶς μὲν εἶπειν, λείπεται τοῦ ἔστιν, ἵνα λέγῃ ὅτι ἦτις τῷ καρπῷ βαρουμένη ἐστί. Τῶν τινες δὲ παλαιῶν ἠθέλησαν τὸ βριθομένη νοῆσαι ἀντὶ τοῦ βρίθεται, εἰπόντες εἰλήφθαι μετοχὴν ἀντὶ ῥήματος καὶ σημειωσάμενοι τὴν λέξιν ὡς καινοσχήμονα. Ἔχει δὲ ὁμοιότητα πρὸς τοῦτο καὶ τὸ «μῦθος δ' ὃς μὲν νῦν εἰρημένος ἔστω», ἦγουν ὃς νῦν εἴρηται. Ὅμοιον καὶ παρὰ τῷ Ὀμηρικῷ ζηλωτῇ Σοφοκλεῖ τὸ «πρῶτά σε κεκλόμενος». ἢ γὰρ καὶ ἐκεῖ λείπει τὸ εἰμί ἢ τὸ κεκλόμενος ἀντὶ τοῦ κέκλωμαι εἴληπται. [Χρήσις δὲ ὁμοία σεσημείωται που εἶναι καὶ παρὰ τῷ Πινδάρῳ ἐν Ὀλυμπιονίκαις.] Τὸ δὲ «καρπῷ βρίθεσθαι καὶ νοτίαις ἕαρος» πρὸς τὸ τῆς παραβολῆς ἀσφαλὲς εἴρηται. Τοιαύτη γὰρ μήκωνι ὁ βληθεὶς ἔοικεν, οὐ μὴν τῇ ὀρθοτενεῖ διὰ τὸ καὶ ἄκαρπον καὶ ἀνότιστον. Τὸ δὲ «νοτίαις» ἔπεσε μὲν ἤδη καὶ εἰς κοινολεξίαν παρὰ τοῖς ὕστερον διὰ τὸ σαφῶς πεφράσθαι, ἐλλειπῶς δ' ἔχει. Τὸ γὰρ ἐντελές, νοτίαις πνοαῖς 2.587 ἢ ὑγρότησι, ταῖς ἐκ νότου δηλαδή, [αἷς κατὰ τὴν ἐκ μέρους δήλωσιν τοῦ ὄλου συννοοῦνται καὶ αἱ βόρειοι καὶ αἱ κατὰ ζέφυρον καὶ αἱ λοιπαὶ πνοαί.] (ἠ. 308) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἔβαλεν ἤμυσε κατωτέρω φησίν, ὃ καὶ αὐτὸ σημαίνει τὸ ἔκλινε. Φησὶ γὰρ «ὡς ἐτέρωσε ἤμυσε κάρη, πῆληκι βαρυνθέν». Καὶ σημειῶσαι τοῦτο πάνυ συστατικὸν τῆς παραβολῆς ὄν. Ὡς γὰρ καρπὸς καὶ ὑγρότης πλαγιάζει τὸ ἄνω τῆς μήκωνος, οὕτω καὶ πῆληξ βαρύνουσα κεφαλὴν ἐτέρωσε αὐτὴν βάλλει. Ὅτι δὲ ἡ μήκων καὶ κώδεια λέγεται, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ λαλεῖται μέχρι καὶ νῦν, δηλοῖ ἄλλαχού ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «φῆ κώδειαν ἀνασχών». (ἠ. 311) Ὅτι ὡς ἐπὶ πολὺ μὲν τὸ σφάλλιν τινὰ καὶ σφάλλεσθαι ὑπὸ τινος ἐμποδισμόν δηλοῖ κατὰ τὸ σύνηθες, ὅθεν καὶ τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα σφέλας, καὶ ἀνασφάλλιν, τὸ ἀνεγείρεσθαι εἴτε ἀπὸ νόσου εἴτε ἀπὸ ἐτεροῦ πτώματος. Ἐνταῦθα δὲ σφάλμα ἢ τῆς βολῆς ἀποτυχία, ἐν τῷ «ἀλλ' ὃ γε καὶ τόθ' ἄμαρτε, παρέσφηλε γὰρ Ἀπόλλων», [ἦγουν ἐγγὺς τοῦ σφαλῆναι ἦγαγεν. Ἐγγύτητα γὰρ ἐνταῦθα δοκεῖ σημαίνειν ἢ π̄π̄ᾱρ̄α πρόθεσις, ἴσως δὲ καὶ παρέκνευσίν τινὰ τῆς ὀρθῆς. Ὅρα δὲ τὸ «καὶ τότε», δι' οὗ δηλοῦται ὅτι καὶ τὰς ἄλλας βολὰς ὁ Ἀπόλλων παρέσφαλλεν.] (ἠ. 315) Ὅτι τὸ ἔθανε περιφράζων φησὶ «τοῦ δ' αὐθι λύθη ψυχὴ τε μένος τε». [(ἠ. 316) Ὅτι διαχέει μὲν ἡ χαρὰ, ὡς δηλόν καὶ ἐκ τοῦ χαίρειν, ὅπερ ἀπὸ τοῦ χέω χῶ γίνεται, πυκνοποιεῖ δὲ ἡ λύπη. Διό φησιν ὁ ποιητὴς, ὅτι τὸν Ἔκτορα αἰνὸν ἄχος πύκασεν, ἦγουν ἐπύκνωσε. Πυκάζειν 2.588 γὰρ οὐ μόνον τὸ σκεπάζειν καὶ κρύπτειν, ἀλλὰ καὶ τὸ πυκνοῦν, ὡς ἀπὸ τοῦ πτύσσειν.] (ἠ. 317) Ὅτι ὁ σπεύδων ἐπὶ τι μεῖζον ἀμελήσοι ἄν, ὡς εἰκός, ποτε τοῦ ἦττονος. Οὕτω καὶ Ἐκτωρ ἐνταῦθα ἐπὶ Ἀρχεπτολέμῳ οἰκείῳ ἠνιόχῳ σχῶν ἄχος βληθέντι πρὸς Διομήδους, αὐτὸν μὲν ἀφῆκε κείσθαι, ποιεῖ δὲ τι ἄλλο τῶν πρὸ ἔργου. Φησὶ γοῦν ὁ ποιητὴς «τὸν μὲν ἔπειτ' εἶασε καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου» καὶ ἐξῆς. (ἠ. 319) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ἠνιοχεύειν ἀναλύων περιφραστικῶς ἵππων ἠνία ἔχειν φησὶ. (ἠ. 320–9) Ὅτι ὀπηνίκα δέκατον ἔβαλε Τεῦκρος, ὡς ἐρρέθη, Ἀρχεπτόλεμον, Ἐκτορος ἠνιόχον, τότε δὴ «αὐτὸς ἐκ δίφροιο χαμαὶ θόρε παμφανόωντος σμερδαλέα ἰάχων. ὃ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ. βῆ δ' ἰθὺς Τεύκρου, βαλέειν δὲ ἐ θυμὸς ἄνωγεν», [ὅπερ ἐστὶ περίφρασις τοῦ προεθυμεῖτο βαλεῖν], «ἦτοι ὃ μὲν φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν οἶστόν, θῆκε δ' ἐπὶ νευρῇ. τὸν δ' αὖ κορυθαιόλος Ἐκτωρ αὖ ἐρύοντα παρ' ὤμον, ὅθι κληῖς ἀποέργει ἀχένα τε στήθος τε, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι, βάλε λίθῳ ὀκριόνετι, ῥῆξε δὲ οἱ νευρὴν, νάρκησε δὲ χεῖρ ἐπὶ καρπῷ, στή δὲ γνὺξ ἐριπῶν, τόξον δὲ οἱ ἔκπεσε χειρός». (ἠ. 325) Ἐνταῦθα δὲ τῶν τις παλαιῶν γραμματικῶν, Νεοτέλης τὴν κληῖσιν, λέγων Σκυθικὴν εἶναι τὴν τῆς νευρᾶς ἔλξιν, πρὸς τὸν ὤμον αὐτὴν φησιν ἐλκυσθῆναι νόμῳ Σκυθῶν, καὶ ἐκεῖ γενέσθαι τὴν πληγὴν τῷ Τεύκρῳ καὶ τὴν νευρὰν οὕτω ῥαγῆναι, ὡς εἶναι δεξιὰν χεῖρα τὴν πληγεῖσαν τῷ λίθῳ καὶ ναρκήσασαν. Λέγει δὲ οὕτω διὰ τὸν Ὀμηρον εἶπειν «αὖ ἐρύοντα παρ' ὤμον». καὶ οὕτω μὲν ὁ Νεοτέλης. Ἔτεροι δὲ εἰς τὸ «αὖ ἐρύοντα» στίζοντες, τὸ δὲ «παρ' ὤμον» τοῖς ἐξῆς συντάσσοντες, ἵνα λέγῃ ὅτι παρ' ὤμον ἔβαλε λίθῳ, νοοῦσι τὸν μὲν τῆς νευρᾶς

έλκυσμὸν εἰς τὸν δεξιὸν γενέσθαι μαζὸν συνήθως τοῖς τότε, κατὰ τὸ «νευρὴν μὲν μαζῶ πέλασσε», τὸν δὲ λίθον ἐκ δεξιῶν, ὡς εἰκός, ὑφ' Ἑκτορος ἀφεθέντα ῥῆξαι μὲν ὡς ἐκ παρόδου τῆ ῥύμη καὶ τὴν νευράν, ἐμπελάσαι δὲ τῷ ἀριστερῷ τοῦ Τεύκρου ὤμῳ. Διὸ καὶ τὸ τόξον ἐκπεσεῖν ναρκησάσης κατὰ συμπάθειαν αὐτῆς δὴ τῆς 2.589 τοξοφόρου χειρός. Καὶ δοκοῦσιν οὗτοι κρεῖττον εἰπεῖν. Καὶ γὰρ ἄλλοι τε καὶ ὁ Καισαρεὺς Προκόπιος τοῖς μὲν παλαιοῖς παρὰ μαζὸν ἱστοροῦσιν ἔλκεσθαι τὴν νευράν, τοῖς δὲ ὕστερον παρ' αὐτὸ μάλιστα τὸ δεξιὸν ὠτίον. Εἰ μὴ ἄρα παίζειν ἐθέλοντες οἱ περὶ τὸν Νεοτέλην τρεῖς ἐροῦσιν ἐλκυσμοὺς νευρᾶς, δύο μὲν παλαιάς, τὴν παρὰ μαζὸν καὶ τὴν παρ' ὤμον, τρίτην δὲ τὴν, ὡς εἴρηται, περὶ τὸ δεξιὸν ὠτίον. καὶ τοῦτο μὲν οὕτω. (η. 320) Δίφρος δὲ παμφανόνων, καθ' ὃ δηλαδὴ μέρος οὐ πέπλεκται. ἄλλως γὰρ εὐπλεκτοὶ καὶ εὐπλεκέες λέγονται. Παμφαίνει δέ, ὡς εἰκός, χαλκῶ καὶ τισι τοιοῦτοις. (η. 321) Ὅρα δὲ τὸ «ὃ δὲ χερμάδιον λάβε». Περιττὸν γὰρ ἐνταῦθα τὸ «ὃ δέ». τί γὰρ ἐχρῆν εἰπεῖν «αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο θόρεν, ὃ δὲ χερμάδιον λάβε», δυνατὸν ὃν εἰπεῖν «καὶ χερμάδιον λάβε». [Καὶ ἔστι καὶ τοῦτο σχῆμα ὡς οἷα ἐπιτετηδευμένον. ἄλλως γὰρ εἶχεν ἀσφάλτως εἰπεῖν «χαμαὶ θόρεν ἰδὲ χερμάδιον λάβεν».] Ὅτι δὲ πρωτότυπον τοῦ χερμάδιον ἢ χερμάς, καὶ ὅτι ἐν τῷ χερμάδιον λείπει τὸ λίθον, διὸ ὑποκατιῶν λίθον ὀκριόνετα τοῦτον λέγει, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ χερμῆ μάσασθαι, ὃ ἔστιν ἄψασθαι, λέγεται, –λίθος γὰρ χειροπληθῆς ὁ χερμάδιος. –δῆλόν ἐστι. (η. 322) Τὸ δὲ «βαλέειν δέ ἐ θυμὸς ἄνωγε» πρὸ τούτων ἄλλως ἔφη ἐν δυσὶ τόποις «βαλέειν δέ ἐ θυμὸς ἴετο», ἔνθα καὶ ἐν ὅλοις στίχοις ἐταυτολόγησε. (η. 323) Τὸ δὲ «ἐξείλετο» ἀντὶ τοῦ ἐξήγαγεν ἢ ἐξελέξατο. Πικρὸν δὲ οἶστον ἢ τὸν πικροποιὸν ταῖς ὀδύναϊς ἢ τὸν θανάσιμον, ὁποῖον ἀλλαχοῦ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος βέλος ἐχεπευκές. (η. 324) Ἐν δὲ τῷ «ἔθηκεν ἐπὶ νευρῆ» τὰς τοῦ οἶστοῦ γλυφίδας πελασθῆναι νοητέον τῆ νευρᾶ. Τὸ δὲ «αὐ» δις ἐνταῦθα ἐγγυτάτω τεθὲν διάφορον σημασίαν ἔχει. Ἐν μὲν γὰρ τῷ «τὸν δ' αὐ Ἑκτωρ» παρα 2.590 πλήρωσιν ἔχει ἄσημον. (η. 325) Ἐν δὲ τῷ «αὐ ἐρύοντα» τὸ ἔμπαλιν καὶ ὀπίσω δηλοῖ, ἐξ οὗ καὶ τὸ σύνθετον αὐερύειν προδεδήλωται. (η. 326) Τὸ δὲ καίριον τί σημαίνει, προγέγραπται. (η. 325 ς.) Νῦν δὲ τοσοῦτον μόνον ῥητέον, ὅτι τε τὴν κλειδα ἐνταῦθα ἐγνώρισε διὰ τοῦ εἰπεῖν ἀπείργειν αὐτὴν τὸν αὐχένα καὶ τὸ στῆθος, [μεσολαβοῦσαν οἷα καὶ τι κλειδίον.] καὶ ὅτι θανάσιμον δηλοῖ τὴν αὐτόθι σφοδρὰν βολήν. (η. 327) Ὁ δὲ ὀκριοεὶς λίθος, ἦτοι ἄκρας ἔχων καὶ τραχύς, πιθανολογεῖ τὴν ῥῆξιν τῆς νευρᾶς. ὁ γὰρ λεῖος ποιεῖν οὕτως οὐ δύναται. (η. 328) Τοῦ δὲ «ῥῆξε νευρὴν» οὐκ ἔστι κρεῖττων λέξις. οὔτε γὰρ τὸ διέκοψεν οὔτε τὸ διέκερσεν οὔτ' ἄλλο τι. Περὶ δὲ καρποῦ τοῦ κατὰ χεῖρα προγέγραπται. (η. 329) Γυνὺξ δὲ πεσεῖν τὸ ἐπὶ γόνυ, ὅτε δηλαδὴ τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος ἀνέστηκε. Διὸ ἔφη «στῆ δὲ γυνὺξ ἐριπῶν», ὃ ἔστι πεσών. Ὁ γὰρ οὕτω σχηματισθεὶς τοῖς κάτω μὲν ἤριπεν ἕως εἰς γόνυ, τοῖς δὲ ἄνω ἔστηκεν. (η. 330 ς.) Ὅτι Αἴας οὐκ ἠμέλησε κασιγνήτου, ὡς προσεχῶς ἐρρέθη, πεσόντος, ἀλλὰ θέων περίβη, ἡγουν τῷ κειμένῳ ἐπέστη, ὥστε ὑπερμαχῆσαι. Διὸ ἐπάγει «καὶ οἱ σάκος ἀμφεκάλυψε». Δῆλον δ' ὅτι ταῦτον περιβῆναι καὶ ἀμφιβῆναι, καὶ εἰσιν ἄμφω λέξεις συμμαχικαί. Ὁ δὲ ῥηθεὶς Ὀμηρικὸς λόγος προσφυγῆς ποτε παρωδηθῆναι καὶ εἰς ἀπλῶς φιλικὴν ἐπικουρίαν, ἐφ' οἷς οἰκεῖον καὶ τὸ παροιμιῶδες «γόνυ κνήμης ἔγγιον», ὡς φασιν οἱ τὰς παροιμίας ἀναγραφάμενοι. (η. 332–4) Ὅτι φέρειν καὶ ἐνταῦθα τὸ βαστάζειν. Φησὶ γὰρ «τὸν μὲν ἔπειτα», ἡγουν τὸν Τεῦκρον, «ὑποδύντε δὴ ἐρήρες ἐταῖροι νῆας ἐπὶ γλαφυρὰς φερέτην βαρέα στενάχοντα». Καὶ ὅρα τὸ «ὑποδύντε» ἀστειότητός τι ἔχον. ὅς γὰρ ἀριστεύων πρὸ βραχέων πάϊς ὡς ὑπὸ μητέρα δύσκειν εἰς Αἴαντα, νῦν δύο ὑποδύντων αὐτὸν φέρεται. Ὡς ὁ ἕτερος Ἀλάστωρ κατὰ κυριωνυμίαν. Ὅραδὲ οἷα ἢ τοῦ Ἑκτορος ἐν καιρίῳ βολή, διὰ χερμαδίου οὕτω ῥίψασα τὸν Τεῦκρον. (η. 335 ς.) Ὅτι βληθέντος Τεύκρου, ὡς εἴρηται, λίθῳ καὶ πεσόντος 2.591 «ἄψ Τρώεσσιν Ὀλύμπιος ἐν μένος ὤρσεν. οἱ δ' ἰθὺς τάφροιο βαθείης ὤσαν Ἀχαιοῦς». Οὕτω δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ἀριστεύων βλαβέντων

μεταβολαὶ μάχης γίνονται. Ὅρα δὲ τὸ «ῶσαν» οὐ τὴν ἐκ τῶν κάτω εἰς τὰ ἄνω ἔνταῦθα συνήθως δηλοῦν κίνησιν, ἀλλὰ τὸν ἀπλῶς ὄθισμόν. (η. 337) Ὅτι «σθένει βλεμεαίνειν» κυρίως ἐπὶ λέοντος. δηλοῖ δὲ τὸ καὶ μόνω βλέμματι ἐκφοβεῖν, ἢ τὸ ἔνταῦθα καὶ ἐκεῖ ἐπιστρεφῶς περιβλέπεσθαι. Οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ βρέμειν τὴν λέξιν παράγουσι, λέγοντες προὔπῃναι τὸ βρεμεαίνειν καὶ ἐξ αὐτοῦ γίνεσθαι τὸ βλεμεαίνειν, ὁμοίως τῷ «κρίβανος κλίβανος». Τῷ Ἑκτορι δὲ νῦν τὴν τοιαύτην λέξιν ἐπιλαλεῖ ὁ ποιητὴς εἰπὼν «Ἐκτωρ δ' ἐν πρώτοισι κίε σθένει βλεμεαίνων», τουτέστιν οὐχ' ἀπλῶς ὡς βλοσυρός, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἀνδρίας, ὁποῖον καὶ λέοντά που δείξει διὰ παραβολῆς. (η. 338–42) Ὅτι κἀνταῦθα κυνὶ παραβάλλει τὸν Ἑκτορα, οὐ λυσοσητῆρι δέ, ἀλλ' ὅς τεχνίτης ὡς θηριομαχεῖν ποιεῖ, ἃ ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς, εἰπὼν οὕτως «ὡς δ' ὅτε τίς τε κύων συὸς ἀγρίου ἢ ἐλέοντος ἄπτηται κατόπισθεν ποσὶ ταχέεσσι πεπορθῶς, ἰσχία τε γλουτούς τε, ἐλίσσόμενον τε δοκεύει, ὡς Ἐκτωρ ὤπαζε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς, αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον, οἱ δ' ἐφέβοντο». Καὶ κατὰ τοῦτο μὲν εἰκάζονται τοῖς ὡς εἴρηται διωκομένοις ζώοις. Καθότι δὲ γε καὶ πλήττονται, ὁμοιότητα σῶζουσι πρὸς ἐκεῖνα, ὡς κύων, ὡς ἐρρέθη, κατόπισθεν ἄπτηται. Ὅρα δὲ ὅτι καὶ δυσπραγοῦντα τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν συάγρω καὶ λέοντι ὁ ποιητὴς εἰκάζει διὰ τὸ φύσει ἀνδρείον. καὶ τὸν Αἴαντα δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς ἀναχωροῦντα, ὅτε ὁ Ζεὺς αὐτὸν ἐφόβησε, λέοντι παραβαλεῖ. Τὸν μέντοι νῦν διώκοντα Ἑκτορα κυνὶ ἀπεικάζει, ὡς διὰ θράσος καὶ τάχος ἐπιτιθέμενον τοῖς καὶ τοσοῦτοις καὶ ἀνδρείοις, ὡς ὁ κύων τοῖς γενναιοτέροις θηρίοις. (η. 338 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἄπτεσθαι αἰτιατικῇ συντάξιν ἐν τῷ «ἄπτηται ἰσχία καὶ γλουτούς», εἰ μὴ τις ἴσως τὴν ἄπτηται ἀπὸ τῆς ἀπτεῖναι προθέσιν προσλογίσειται, ἵνα ἢ κατὰ ἰσχία καὶ γλουτούς. 2.592 [Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὸ ἄπτηται ἀναιτίως ἐκτεῖνον τὴν παραλήγουσαν ἰώνων ἔθει, ὅποια μυρία ἐκεῖνοι ποιοῦσι. Τοιοῦτον δὲ καὶ πρὸ τούτων τὸ «ἀλλὰ σὺ τὸν γ' ἐπέεσσι καθάπτεσθαι». σύνταξιν γὰρ ὁμοίαν καὶ ἐκεῖνο ἔσχε.] (η. 340) Γλουτοὶ δέ, φασί, περὶ ὧν καὶ προδεδήλωται, σφαίρωμα κοτύλης ἢ τὸ ὀπισθεν βαθὺ τῶν μηρῶν καὶ ἀπαλὸν καὶ γλοιῶδες, ἵνα ἢ γλουτὸς ὡς οἶον γλοιτός. Ἰσχίον δέ, φασί, τὸ ὑπὸ τὴν ὀσφὺν ὄστουν, εἰς ὃ ἔγκειται τὸ ἱερὸν ὄστουν, ὃ καὶ γλουτὸς καλεῖται, καὶ κοτύλη δὲ διὰ τὴν κοιλότητα. καὶ ἄλλως δὲ ἰσχίον τὸ κοῖλον τοῦ γλουτοῦ, ἐν ᾧ ἢ κοτύλη στρέφεται. Ροῦφος δὲ εἰπὼν πυγὰς τὰ μετὰ τὴν ὀσφὺν σαρκώδη καὶ ἐφέδρανα, τὰ ἐφ' ὧν καθεζόμεθα, ἐπάγει ἄλλοι δὲ γλουτούς καλοῦσιν. Ἰσχίον δέ, φασί, καὶ τὸ νεῦρον τὸ πρὸς τὴν κοτύλην καὶ ὄλον τὸ ἄρθρον. (η. 341) Ὅπαζειν δὲ καὶ νῦν οὐ τὸ παρέχειν, ἀλλὰ τὸ κατόπισθεν διώκειν ἐν τῷ «ὤπαζεν Ἀχαιοὺς». (η. 342) Τὸ δὲ «οἱ δ' ἐφέβοντο» διὰ σαφήνειας κεῖται, ἵνα δηλώσῃ ὅτι ἔκτεινεν Ἐκτωρ τὸν ἐν τοῖς φεύγουσιν ὀπισθεν ὄντα. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὡς μὲν ἐκ τοῦ ὀπισθεν ὀπίσθατος ὤφειλεν εἶναι, οὐχ' εὔρηται δὲ τοιαύτη γραφή. Καὶ ἔοικε συνεκδραμεῖν ἢ λέξις τῷ κλεπτίστατος καὶ λαλίστατος καὶ τοῖς ὁμοίοις. Δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ὀπίσω εἶναι ὀπισώτατος καὶ ἐν συγκοπῇ ὀπίστατος. (η. 343–7) Ὅτι τροπῆς ἐν μάχῃ καὶ κινδύνου μεγάλου δηλωτικὸν τὸ «αὐτὰρ ἐπεὶ διὰ τε σκόλοπας καὶ τάφρον ἔβησαν φεύγοντες, πολλοὶ δὲ δάμεν τῶν δεῖνα ὑπὸ χερσίν, οἱ μὲν δὲ ἐρητύοντο μένοντες, ἀλλήλοισί τε κεκλόμενοι καὶ θεῶν χεῖρας ἀνίσχοντες μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστος». (η. 347) Ἐνθα ὅρα τὸ «ἀνίσχοντες», ἢ γοῦν ἄνω ἔχοντες, ὁμώνυμον ὃν τῷ δηλοῦντι τὸ ἀνατέλλειν, ἢ δὴ ὁμωνυμία καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνέχειν ἐστί. Τὸ δὲ «μεγάλα εὐχεσθαι» διέσταλται τοῦ σιγῆς εὐχὴν ποιεῖσθαι, [οἷα ὁμοιούμενον τῷ ἀμφαδίην εὐχεσθαι.] (η. 348 ς.) Ὅτι Ἐκτωρ συγκλείσας τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὴν τάφρον «ἀμφιπεριστρώφα 2.593 καλλίτριχας ἵππους, Γοργοῦς ὄμματ' ἔχων ἢ δὲ βροτολοιοῦ Ἄρηος», μαινόμενος καὶ πολλὰ κακὰ ἐοργῶς. Τὸ δὲ ἀμφιπεριστρωφᾶν τὴν ἔνταῦθα καὶ ἐκεῖ τῆς τάφρου καὶ ὡς εἰπεῖν ἀμφὶς καὶ περίξ στροφὴν δηλοῖ τοῦ Ἑκτορος, οἷα περιεργαζομένου πάροδον ὡς πρὸς τὰς νῆας. Ἐκτείνεται δὲ τοῦ στρωφᾶν ἢ παραλήγουσα κατὰ τὴν

ἀλλαχοῦ ῥηθεῖσαν κίνησιν τοῦ στρέφω στρόφος στρωφῶ, τρέχω τρόχος τρωχῶ, τρέπω τρόπος τρωπῶ, καὶ τῶν ὁμοίων [ὅσα δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων εἰσί.] Τὸ δὲ «Γοργοῦς» κλίνεται ὡς ἡ Σαπφῶ τῆς Σαπφοῦς. ἴσως δὲ καὶ τὸ ἀηδοῦς, ὃ ἔστι ἀηδόνας, παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ τὸ χελιδοῖ παρὰ τῷ Κωμικῷ ἀπὸ ὁμοίας εὐθείας ἐκλήθησαν. Ζηνόδοτος δὲ «Γοργόνος ὄμματα ἔχων» γράφει, Ἀρίσταρχος δὲ «Γοργοῦς οἴματα ἔχων», ὃ ἔστιν ὀρμήματα. Ἀλληγορικῶς δὲ καὶ ἐνταῦθα λαμβάνει τὴν Γοργόνα ἐπὶ τῆς κατὰ ψυχὴν καὶ σῶμα γοργότητος. Ἔοικε γὰρ τοιοῦτος εἶναι ὁ Ἔκτωρ καὶ μάλιστα νῦν ὅτε ἀρεϊκῶς ἠρέθισται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «Γοργοῦς ὄμματ' ἔχων καὶ Ἄρεος». Ὅτι δὲ ὁ μὲν μῦθος τεράστιόν τι χρῆμα καὶ δεινὸν τὴν Γοργόνα οἶδε καὶ ὀφειλόκαμον, ἢ δὲ ἱστορία σεμνά τινα περὶ Γοργόνων λαλεῖ, ἐν ἄλλοις δεδήλωται. (ἡ. 354 ς.) Ὅτι ἐπὶ τινος ἐνὸς πολλοὺς βλάπτοντος οἰκεῖον εἶπεῖν τὸ «οἷ δὴ κακὸν οἶτον», ὡς πού καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, «ἀναπλήσαντες ὄλωνται ἀνδρὸς ἐνὸς ῥιπῆ. ὃ δὲ μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς». [Μαίνεσθαι δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐνθουσιᾶν ἔφη πρὸς μάχην, ὅπερ ἐπίτασις ἔστι τοῦ μαιμᾶν καὶ τοῦ ὀρμᾶν καὶ τῶν ὁμοίων.] Περὶ Ἐκτορος δὲ ἡ Ἥρα ταῦτά φησιν, ἐλεήσασα διωκομένους τοὺς Ἀχαιοὺς ὑπ' αὐτοῦ, ὅτε καὶ προσεταιρίζεται τὴν Ἀθηναῖαν εἰς ἐπικουρίαν τῶν διωκομένων, πείσασα καὶ κατεπειθεῖν ἀφελέστερον τοῦ πατρὸς Διός, καὶ περιτρέψαι αὐτῷ τὴν κατὰ τοῦ Ἐκτορος ὕβριν, εἴπερ ἐκεῖνος μὲν κατὰ τὸν τῆς Ἥρας λόγον μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς, Ἀθηναῖα δὲ τὸν πατέρα ἐρεῖ φρεσὶ μαίνεσθαι οὐκ ἀγαθαῖς. (ἡ. 353) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ λέξις ποιητικὴ, τὸ «κεκαδησόμεθα», τουτέστι κηδήσομεν, φροντίσομεν. οὐ φιλεῖ δὲ ταῦτα λόγος πεζός. Γίνεται δὲ 2.594 ἀπὸ τοῦ κηδῶ κηδήσω, τὸ φροντίζω, κατὰ χρόνον μετ' ὀλίγον μέλλοντα, ἐξ οὗ καὶ ἀκηδήσαι, τὸ ἀφροντιστήσαι, καὶ ἀκηδέστως, τὸ ἀφροντίστως, καθ' ἕτερον μέλλοντα. Ἔστι γὰρ οὐ μόνον κηδῶ κηδήσω, ἀλλὰ καὶ κηδέσω, ἐξ οὗ καὶ κηδεμών καὶ κηδεστής. [Προϋπόκειται δὲ τούτων ἐνεστώσας ἐντελής τὸ κηδέω, ἐξ οὗ ἐπενθέσει τοῦ ἄν τὸ κηδεύω ἐπὶ τε τοῦ θάπτειν, ὅθεν καὶ κηδεὸς νέκυς, καὶ τοῦ ἐπιγαμβρεύειν, καθ' ὃ ἔφη Αἰσχύλος, ὡς τὸ κηδεύειν καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῶ. Ἡ δὲ ἀκηδία οὐκ ἂν εἴη δῆλον εἶτε ἀπὸ τοῦ κηδῶ περισπωμένου εἶτε ἀπὸ βαρυτόνου τοῦ κήδω γίνεται, στέρησιν τοῦ φροντίζειν δηλοῦσα.] (ἡ. 352–4) Τὸ δὲ χωρίον, ἐν ᾧ ἡ ῥηθεῖσα κεῖται λέξις, τοιοῦτον «ὦ πόποι, Διὸς τέκος, οὐκ ἔθ' ἡμεῖς ὀλλυμένων Δαναῶν κεκαδησόμεθα ὑστάτιόν περ;» Τὸ δὲ σχῆμα κατ' ἐρώτησιν. Ἐρωτᾷ γὰρ ἡ Ἥρα τὴν Ἀθηναῖαν, ὡς οὐκ ἐπμελησόμεθα ὑστατον τοῦτο τῶν Ἀχαιῶν, «οἷ τάχ' ἂν οἰχῆσονται ὑφ' Ἐκτορος κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες». Δύναται δὲ τὸ αὐτὸ νοηθῆναι καὶ ἀποφαντικῶς, ἵνα λέγη, ὡς ἐπεὶ ὄλλυνται νῦν οἱ Ἀχαιοί, οὐκέτι ἄρα ἔξομεν φροντίσαι αὐτῶν. (ἡ. 358 ς.) Ὅτι ἀπειλή ἐπὶ θανάτῳ τὸ «καὶ λῆν οὗτός γε μένος θυμόν τ' ὀλέσειε, φθίμενος ἐν πατρίδι γαίῃ». (ἡ. 360 ς.) Μικροψύχου δὲ τέκνου λόγος τὸ «ἀλλὰ πατὴρ οὐμός φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῆσι, σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρός, ἐμῶν μενέων ἀπερωεύς», ἡγουν κωλυτῆς τῶν ἐμῶν προθυμιῶν καὶ οἷον ἀναποδιστής, ἐκ τοῦ ἐρωῶ, ἐξ οὗ πολλαχοῦ καὶ τὸ «ἵπποι δ' ὑπερώησαν». Ἀθηναῖα δὲ ἡ μυθικὴ ταῦτά φησι περὶ Διός. Ἐνθα καὶ ὄρα οἷον ὁ θυμός. Ἡ γὰρ σώφρων θυγάτηρ οὐκ ἄξια ἑαυτῆς ποιοῦσα ὑβρίζει νῦν τὸν πατέρα διὰ θυμόν. Ἀλιτρός 2.595 δὲ ὁ τοῦ δέοντος ἀλιτών, ἢτοι ἀμαρτών, ἵνα ἦ ἀλιτός, καὶ πλεονασμῶ τοῦ ἄλιτρός ἢ ἀλιτηρός καὶ ἐν συγκοπῇ ἀλιτρός. ἐκ τούτου δὲ κατὰ τινος καὶ ὁ ἀλιτήριος. Ἔχει δὲ καὶ ἕτεραν ἐτυμολογίαν ἐκεῖνο. Ὡσπερ δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίτον δευτέρου ἀορίστου ἀλιτός, ὅθεν ὡς εἴρηται ὁ ἀλιτρός, οὕτως ἀπὸ τοῦ ἀλείτω ἐνεστώτος ἀλοιτός παρὰ Λυκόφρονι, τοῦ ῥηματικοῦ ἔε μεταπεσόντος εἰς ἄν, καθὰ καὶ ἐν τῷ λείπω λοιπός καὶ τοῖς ὁμοίοις. (ἡ. 362 ς.) Ὅτι ὀνειδίζει Ἀθηναῖα, ὡς αὐτὴ μὲν Διὸς χάριν τὸν υἱὸν μάλα πολλάκις τειρόμενον, φησί, «σώεσκον ὑπ' Εὐρυσθέως ἀέθλων». Ζεὺς δὲ οὐτι τῶν μέμνηται, ὡς πρὸς ἀντίχαριν δηλαδή. (ἡ. 364) Ἐκτίθεται δὲ καὶ σχῆμα ἰκετικὸν Ἡρακλέος, ὡς «ὃ μὲν κλαίεσκε πρὸς οὐρανόν, αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς

τῷ ἐπαλεξήσουσαν ἀπ' οὐρανόθεν προΐαλλεν». (η. 366–72) Εἶτα καὶ ὡς οἶα μεταμέλον παθοῦσα, ἐφ' οἷς τότε ὑπήκουσε, φησὶν «εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ἦδε' ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμησι», περὶ ὧν λέξεων ἀλλαχοῦ δηλοῦται, «εὖτε μιν εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο προὔπεμψεν ἐξ Ἑρέβους ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Ἀΐδαο, οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα. νῦν δ' ἐμὲ μὲν στυγέει, Θέτιδος δ' ἐξήνυσε βουλὰς, ἢ οἱ γούνατ' ἔκυσσε καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου, λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον». (η. 373) Εἶτα ἐπάγει ἀφελὲς νόημα καί, ὡς ἂν εἴποι τις κορικόν, τοῦτο «ἔσται μὰν ὅτ' ἂν αὐτε φίλην γλαυκώπιδα εἴπη», τουτέστιν, εἰ καὶ οὕτω με λυπεῖ ὁ πατήρ, ἀλλ' ἐν καιρῷ ὑποκορίζεται με συνήθει προσφθέγματι. Οὕτω θαρρεῖ Ἀθηνᾶ πεφιλῆσθαι τῷ Διί, ὡς φρόνησις νοῖ, ὅς εἰ καὶ ποτε θυμοῦ ἐπισκοτοῦντος ἢ ἐπιθυμίας ἀποστρέψεται τὴν φωσφόρον Ἀθηνᾶν, οὐκ εἰς μακρὸν τοιοῦτος 2.596 μένει, ἀλλὰ ταχὺ ἐπίστροφος αὐτῆς γίνεται. Ἰστέον δὲ ὅτι πολλὴν καὶ τὸ τοιοῦτον χωρίον ποικιλίαν ἔχει. Ἱστορία τε γὰρ ἤρτυται καὶ μῦθῳ γλυκάζεται καὶ ἀλληγορίας ὑπόνοιαν ἔχει καὶ ἦθη διαζωγραφεῖ, ὡς εὐθὺς εἰρήσεται. Αὐτίκα γοῦν Ἀθηνᾶ θυμὸν ἔχουσα υἱὸν Διὸς ἔφη ἀντὶ τοῦ Ἡρακλέα, οὐχ' οὕτω κατ' ἐξοχὴν, ἀλλ' ὡς μηδὲ πρὸς ὄνομα ἐθέλουσα ἐκείνου μνησθῆναι. καὶ γε ἐχρῆν τὴν, ὡς ὁ μῦθος βούλεται, ἀεὶ κόρην μὴ ἔχειν ἐνδιαθέτως πρὸς τὸν λαγνίστατον. (η. 370 ς.) Τὸ δὲ περὶ τῆς Θέτιδος ζηλήμονα τὴν Ἀθηνᾶν ἐμφαίνει καὶ βαρύθυμον, εἰ διὰ φίλημα γονάτων καὶ γενείου ἀφήν παρ' οὐδὲν τίθεται τὸ θεραπευτικὸν τῆς Ἀθηνᾶς ὁ πατήρ Ζεὺς. Διαγράφει δὲ καὶ σχῆμα παθητικόν, ἐν οἷς Ἡρακλῆς κλαίει, ὡς εἰκὸς δὲ καὶ εὔχεται ἀναβλέπων εἰς οὐρανόν. (η. 373) Ὑποσμύχεται δὲ τι καὶ ἀπειλῆς ἐν τῷ «ἔσται μὰν ὅτε φίλην γλαυκώπιδα εἴπη». Βούλεται γὰρ ὑπολαλεῖν ὡς Διὸς ἀξιοῦντος ἀκκίσειται καὶ οὐ ῥαδίως ὑπακούσεται. (η. 367–9) Κάθοδον δὲ Ἡρακλέος εἰς Ἄιδην καὶ φθάσας μὲν ἐδήλωσεν ὁ ποιητής, ἔνθα καὶ ἐρρέθη ὅσον ἐχρῆν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ αἰτίαν τῆς καθόδου λέγει τὸν τοῦ Ἄιδου κύνα, οὗ τὴν κλῆσιν Ὀμηρος μὲν σιγᾶ, οἱ δὲ νεώτεροι Κέρβερον αὐτὸν καλοῦσι. Καὶ κυνὸς μὲν κεφαλὰς αὐτῷ προσάπτουσι τρεῖς, οὐρὰν δὲ προσπλάττουσι δράκοντος, ἐπὶ δὲ νώτου προσφύουσιν ὄφρων κεφαλὰς. Καὶ τὴν τούτου ἐξ Ἄιδου ἀναγωγὴν ἓνα φασὶν εἶναι τῶν Ἡρακλέους ἄθλων, οἱ ἐν μηνὶ καὶ ἔτεσιν ὀκτῶ ἐκείνῳ ἠνύσθησαν. καὶ ταῦτα μὲν ὁ μῦθος. Οἱ δὲ ἱστοροῦντες λέγουσιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, 2.597 ἄφυκτον εἶναι κύνα τὸν Κέρβερον Ἀιδωνέως Θρακῶν βασιλέως. ἔνθα σταλέντα τὸν Ἡρακλέα ὑπὸ Εὐρυσθέως περιγενέσθαι τοῦ κυνός. Καὶ τὸν μῦθον ἐντεῦθεν πλασθῆναι διὰ τὸ τὸν Ἀιδωνέα τὸν Θραῖκα τῷ ὑπὸ γῆν Ἄιδῃ ὁμωνυμεῖν. Ἡ δὲ ἀλληγορία εἰς μέθην αὐτὸν ὑπονοεῖ ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον κακόν, παρὰ τὸ τὸ κέαρ βαρύνειν, ὃ ἐστὶ τὴν ψυχὴν. οὗ δὲ Κερβέρου περιγίνεται Ἡρακλῆς, ὁ εἰς τὸν λόγον ἀναγόμενος, καθὰ καὶ αὐτὸ ἐν ἄλλοις εἴρηται. Μέννηται δὲ Κερβέρου καὶ ὁ Περιγητής. (η. 362–5) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν «οὐδέ τι τῶν μέμνηται», ὅτι τὸν δεῖνα μάλα πολλάκις «τειρόμενον σώεσκον ὑπ' ἀέθλων», καὶ τὸ «ἦτοι ὁ μὲν κλαίσκε πρὸς οὐρανόν, αὐτὰρ ἐμὲ ὁ δεῖνα ἐπαλεξήσουσαν», ἢ «ἐπαλεξήσοντα, προΐαλλε» χρήσιμά ποτε εἰς ὀνειδισμόν τὸν ἐπὶ ἀχαριστία, ὅτε τις βοηθείας οὐ μέμνηται ἦν ἔπαθεν. (η. 366 ετ 369 ς.) Ἔχεται δὲ τοιαύτης ἐννοίας καὶ τὸ «εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ἦδεα ἐνὶ φρεσίν, οὐκ ἂν ὁ δεῖνα ὑπεξέφυγε κινδυνεύων», καὶ τὸ «νῦν δὲ ἐμὲ μὲν στυγέει, τοῦ δεινός δ' ἐξήνυσε βουλὰς». (η. 373) Ἐλπίδα δὲ παρακλήσεως παρῶδε τὸ «ἔσται μὰν ὅτ' ἂν αὐτε φίλον εἴπη», ἦγουν προσεῖπη. [Ἐνθα ὅρα ὅτι οὐ μόνον τῷ ἔσεται χράται ὁ ποιητής ἐντελῶς, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔσται, οὗ τὴν συγκοπὴν καινὴν κρίνουσιν οἱ παλαιοί, καὶ ὡς εἰπεῖν μονήρη, καθὰ που προδεδήλωται. Θέμα δὲ αὐτῶν κοινότερον μὲν ἔω, ἀφ' οὗ καὶ τὸ εἰμί καὶ τὰ κατ' αὐτό. Ἡρακλείδης δὲ πεποισθῆναι λέγει τὸ ἔσομαι ἀπὸ μονοσυλλάβου τοῦ ὦ, ἦγουν ὑπάρχω, ἵνα ἦ ὡσπερ καλῶ καλέσω καλέσομαι, οὕτω καὶ ὦ ἔσω ἔσομαι, ὃ καὶ πλατύνει ἐκεῖνος καινότερον.] (η. 362 ς.) Ὅρα δὲ τό τε «πολλάκις», δι' οὗ δηλοῦται τὸ πλῆθος τῶν

Ἡρακλείων ἄθλων, (η. 363) καὶ τὸ «σώεσκον», ἐξ οὗ δυνατόν ὄν τὸ σῶος διὰ τοῦ ᾠ μεγάλου γράφεσθαι, ὅμως ἐτέρω λόγῳ συστέλλεται παρὰ τῷ ποιητῇ, καθὰ προδεδήλωται. Γίνεται δὲ τὸ σώεσκω οὐκ ἀπὸ τοῦ σώω βαρυτόνου, ἀλλ' ἐκ τοῦ σωῶ σωέσω ἀχρήστου, πλεονασμῶ τοῦ ᾠκ, ὁμοίως τῷ ζωέσκω καὶ 2.598 τοῖς τοιούτοις, [ἐν οἷς καὶ τὸ κλαιέσκω, ἀφ' οὗ τὸ κλαίεσκε κατὰ τὸ ποθέεσκε.] (η. 363) Τὸ δὲ «ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων» ἢ πρόθεσιν ἔχει ἀντὶ προθέσεως, ἵνα ἢ ἀπὸ ἄθλων ὧν ἐπέταττεν Εὐρυσθέως, ἢ ἀναστροφὴν ἢ πρόθεσις πάσχει, ἵνα λέγη ἢ Ἀθηνᾶ ὑποσῶζειν τὸν Ἡρακλέα τῶν τοῦ Εὐρυσθέως ἄθλων, [ὡς ἂν εἶεν οἱ αὐτοὶ ἄθλοι καὶ Εὐρυσθέως διὰ τὸ ἐπιτάσσειν καὶ Ἡρακλέους διὰ τὸ ἐπιτάσσεσθαι.] (η. 364) Τὸ δὲ «κλαίεσκε πρὸς οὐρανόν» οὐ μόνον ἦθους, ὡς εἴρηται, ὁποῖου καὶ τὸ ἀνέχειν ἐν εὐχαῖς χεῖρας ὑπόσε, ἀλλὰ καὶ ὅτι μυθικῶς ὁ Ἡρακλῆς ἄνωθεν ἐδόκει εἶναι, ὡς οἷα ἐκ Διός, ὅθεν καὶ ἐστέλλετο ἢ Ἀθηνᾶ ἐπαλεξήσουσα, δι' ἧς δηλοῦται μὴ θρασέως, ἀλλὰ μετὰ Ἀθηνᾶς φρονήσεως κατορθοῦν ὁ Ἡρακλῆς. Δοκεῖ δὲ ἐλλειπτικῶς εἰρησθαι τὸ «πρὸς οὐρανόν», τὸ δὲ πλήρες εἶναι «κλαίεσκε πρὸς οὐρανὸν ἀναβλέπων». (η. 366) Τὸ δὲ «ἦδεα» διάλυσίς ἐστι τοῦ ἦδειν, ἀντὶ τοῦ ἠπιστάμην, Ἰωνική, ὡς καὶ προδεδήλωται. Οὕτω καὶ τὸ πεποιήκειν πεποιήκεά φασιν Ἰωνες, καὶ τοὺς λοιποὺς δὲ ἐνεργητικοὺς ὑπερσυντελικούς ὁμοίως προφέρουσι. (η. 367) Τὸ δὲ «εὔτε» νῦν μὲν χρονικὸν ἐπίρρημα ἰσοδυναμοῦν τῷ ὅτε καὶ ὀπηνίκα. Ἡ δὲ γ' ῥαψωδία καὶ ὁμοιωτικὸν αὐτό, ἦτοι παραβολικόν, ἔφηνεν ἐν τῇ περὶ ὁμίχλης παραβολῇ «εὔτ' ὄρεος κορυφῆσι» καὶ ἐξῆς. Τὸ δὲ «εἰς Αἴδαο», καθὰ καὶ τὸ Αἰδόσδε, Ἀττικῶς ἐσηματίσται κατὰ τὸ ἐς μυσταγωγῶν καὶ ἐν Κλωπιδῶν καὶ τὰ τοιαῦτα. Πυλάρτην δὲ τὸν Αἰδὴν φησὶν ἀντὶ τοῦ ἀδιεξόδευτον παρὰ τὸ τὰς πύλας ἀραρυίας εἶναι αὐτῷ, τουτέστιν εὐήμοσμένας. [Τὸ δὲ «εἰς Αἴδαο προῦπεμψε» σημειωτέον ὡς πάντη ἕτεροῖον ὄν πρὸς τὸ «ψυχὰς Αἴδι προῖαψεν». Ἐνθα, ὡς καὶ προδεδήλωται, τὸ προῖαψεν οὐχ' ἀπλῶς δηλοῖ τὸ προῖαλλεν ἢ τὸ προέπεμψεν, ἀλλὰ τὸ μετὰ βλάβης.] (η. 368) Τὸ δὲ «Ἐρέβους» διὰ τὸ ποιητικώτερον ἔφρασεν. ἄλλως γὰρ εἶχε καὶ Ἐρέβους εἰπεῖν. Οὐ γὰρ τὸ κοινὸν τῆς γραφῆς φίλον ὡς ἐπὶ πολὺ ποιηταῖς, ἐξ οὗ οἱ λογοειδεῖς γίνονται στίχοι, ἀλλ' εἰς πλεον τὸ ἀσύνηθες καὶ σκληρότερον. 2.599 (η. 367–70) Τὸ δὲ «στυγεροῦ» καὶ τὸ «Στυγός» καὶ τὸ «στυγέει» ἐγγὺς ἀλλήλων παρακείμενα οὐ μακρὰν εἰσὶν ἐτυμολογίας ἢ παρηγήσεως, ἦν ὁ ποιητῆς ἐπετηδεύσατο, καθὰ καὶ τὰ πάρισα τὸ «πυλάρταο» καὶ τὸ «Αἴδαο. Ἐθέλει γὰρ οὐ μόνον ὁ μῦθος, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν νοημάτων σκυθρωπὰ τοιούτοις ἰλαρύνεσθαι καὶ γλυκάζεσθαι σχήμασιν. (η. 369) Ἡ δὲ Στύξ, ὡς πολλαχοῦ λαλεῖται, πηγὴ ἐν Αἰδοῦ κατὰ τὸν μῦθον, ἀστείως πλασθεῖσα διὰ τὴν τῆς λέξεως δεξιότητα, ἐπειδὴ στυγητὰ εἰσὶ τὰ ἐν Αἰδοῦ, τουτέστι φρικτά. Ἡ δὲ ἱστορία, ὡς δεδήλωται καὶ ἐν ἄλλοις, πηγὴν αὐτὴν οἶδεν ἐν Φενεῶ ἢ Νωνάκρει τῇ περὶ Ἀρκαδίαν. Ὅτι δὲ ὁ Γεωγράφος λιβάδιον αὐτὴν ὀλεθρίου ὕδατος λέγει, καὶ ὅτι ψυχρότατον τὸ κατ' αὐτὴν ὕδωρ, ὃ μηδὲν ἀγγεῖον στέγειν εἶχεν, ἐξ ὀστράκου δηλαδὴ εἶτε ὕελου, πλὴν εἴπερ ἀπὸ κέρατος, καὶ αὐτὰ ἐν ἄλλοις ἐρρέθη. Προέγνωσται δὲ καὶ ἄλλην ὑπὲρ γῆς εἶναι Στύγα, εἴπερ ἀπορρῶξ αὐτῆς ὁ εἰς τὸν Πηνειὸν ἐμβάλλων Τιταρήσιος προῖστόρηται. [Προσφευέστατον δὲ τῷ Αἰδῇ τὸ στυγερόν, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, διὰ τὸ κάτω ἐν Αἰδοῦ μεμυθεῦσθαι εἶναι τὴν Στύγα, ἧς παράγωγον καὶ ὁ στυγερός.] Παράγεται δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ μύθου Στυγός οὐ μόνον τὸ στυγεῖν, ὃ ἐστὶ μισεῖν καὶ φρίσσειν, καὶ ὁ στυγητός, ἀλλὰ καὶ ὁ στυγνός, ὃς δηλοῖ καὶ τὸν στυγνάζοντα, ὃ ἐστὶ λυπούμενον, καὶ τὸν μισητὸν δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ, παρ' ᾧ καὶ Στύγιος δόμος τὰ κάτω. Ἐκ τοῦ στυγεῖν δὲ τὸ στυγνάζειν ἐστὶ πλεονασμῶ τοῦ ᾠ καὶ παραγωγῇ συνήθει. [(η. 370) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα τὸ «ἐμὲ μὲν στυγέει», ἀντὶ τοῦ μισεῖ κεῖται, ὅθεν καὶ τὸ «στυγερός δέ οἱ ἔπλετο». Ἐν δὲ τῷ «στυγῆ δὲ καὶ ἄλλος», καὶ ἐν τῷ «κατὰ δ' ἔστυγον αὐτὴν» τὸ φρίσσειν ἢ λέξις δηλοῖ. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ὅτι μάλα πολλοῖς.] (η. 369) Τὸ δὲ «αἰπά» βαρύνεται ἢ ἀπὸ σεσιγη 2.600 μένης

εὐθείας τῆς τὸ αἰπόν, ὡς κακόν κακά, ἢ κατὰ τοὺς παλαιούς ἀπὸ τοῦ αἰπέα κατὰ συγκοπήν. Κεῖται δέ που καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἢ λέξεις ἐπὶ ποταμοῦ Τρωϊκοῦ. Συζυγεί δὲ πρὸς τό, ὡς ἐρρέθη, αἰπόν καὶ ἢ αἰπή, ἧς χρήσις ἀλλαχοῦ. (ἠ. 370) Τὸ δὲ Θέτιδος βουλάς, αἶ ἦσαν τὸ τιμῆσαι τὸν Ἀχιλλέα, βαρέως εἴρηται. Ἦν γὰρ ὀρθὸν εἰπεῖν τὴν Ἀθηνᾶν Διὸς βουλάς. ἐκείνου γὰρ αὐταί, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «Διὸς δ' ἔτελείετο βουλή». (ἠ. 371) Τὸ δὲ «κῦσε γούνατα» μέρος τοῦ γουνάζεσθαι, ὡς τοῦ ἰκέτου μὴ μόνον χειρὶ ἀπτομένου γονάτων, ἀλλὰ που καὶ φιλοῦντος αὐτά. Τὸ δὲ «ἔλλαβε χειρὶ γενείου» ἀλλαχοῦ ὑπ' ἀνθερεῶνος ἐλεῖν εἶπε καὶ ποτὶ στόμα χεῖρα ὀρέξει. Πολλαχοῦ δὲ τὸ λαβεῖν γενικῆ συντάσσεται ταῦτ' ὄν τῷ ἄψασθαι. [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «γούνατ' ἔκυσε καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου» προσφυῆς ἔσται ποτὲ σκωφθῆναι εἰς πρόσωπον κακότητες καὶ ὑπουλον, ὃ πῆ μὲν γουνάζεται τινα ἰκετευτικῶς, πῆ δὲ θρασύνεται, ὡς εἰ καὶ καθεῖλκε τοῦ πώγωνος. Δῆλον δ' ὅτι γένειον καὶ ἐπὶ ἀλόγων κεῖται. λῖς γοῦν ἠϋγένειος καὶ πάρδαλις ἠϋγένειος λέγεται.] (ἠ. 372) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐπιτηδείως παρέρριψεν ὁ ποιητὴς κἀνταῦθα τὴν τοῦ φιλομένου αὐτῷ Ἀχιλλέως μνήμην, ὡς μυριαχοῦ ποιεῖ. Καὶ ὅτι πτολίπορθον τὸν Ἀχιλλέα λέγει, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς που ἐρεῖ, διὰ τὰς πολλὰς <πόλεις>, ἃς εἶλεν, ὡς αὐτὸς Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς ὑπὲρ ἑαυτοῦ δηλώσει. Πολέμαρχος γὰρ ὢν αὐτὸς αἰτίαν εἶχε τῶν πορθομένων πόλεων. Ὅδυσσεὺς μέντοι πτολίπορθος διὰ μίαν λεχθήσεται κορυφαίαν πόλιν, τὴν Ἴλιον, ἣτις, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα λέγεται, τῆ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἥλω βουλῆ. (ἠ. 373) Τὸ δὲ «ἔσται μάν» ἔλλειψιν ἔχει καὶ 2.601 αὐτό. λείπει τὸ χρόνος ἢ ἀνάγκη ἢ τοιοῦτόν τι. [Τὸ δὲ «φίλην γλαυκώπιδα» ποθητὸν εἶναι δηλοῖ τῆ μυθικῆ Ἀθηνᾶ τὸ οὕτω καλεῖσθαι ὑπὸ τοῦ πατρός. Διὸ καὶ Ὅμηρος, ὡς οἷα ἐκ Μουσῶν πεπαιδευμένος καὶ τοῦτο, πλεονάζει τῷ ἐπιθέτῳ τῆς γλαυκώπιδος.] (ἠ. 374–80) Ὅτι ὁ μετὰ θάρρους ὀπλιζόμενος κατὰ ἐχθροῦ εἶποι ἂν κατὰ τὴν ἐνταυθοῖ Ἀθηνᾶν μικρόν τι παρωδήσας τό «ἀλλὰ σὺ μὲν ἐπέντυε», ὃ ἔστιν ὀπλιζε, εὐτρέπιζε, «μῶνυχας ἵππους, ἐγὼ δὲ τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήξομαι, ὄφρα ἴδωμαι, εἴ μοι ὁ δεῖνα γηθήσει προφανέντι ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας, ἢ τις καὶ τῶν» δεῖνα, ὡς ἐνταῦθα τῶν «Τρώων, κορέει κύνας ἢδ' οἰωνοὺς δημῶ καὶ σάρκεσσι πεσῶν». (ἠ. 378) Λέγει δὲ γεφύρας πολέμου τὰς διὰ τοῦ ρεύματος τῶν αἱμάτων διόδους. πᾶσα γὰρ γέφυρα ἐφ' ὑγροῦ διαβάσεως λέγεται. πῶς δὲ καὶ ἄλλως οἱ παλαιοὶ ταύτας φράζουσιν, ἀλλαχοῦ κεῖται. ἔσται δὲ καὶ μετ' ὀλίγα μνήμη αὐτῶν. (ἠ. 374) Τὸ δὲ «ἔντυε» πρωτότυπὸν ἔστι τοῦ ἐντύνειν, ὡς καὶ τὸ δύειν καὶ θύειν τοῦ δύνειν καὶ θύνειν. (ἠ. 377 ς.) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ σχῆμα σολοικοφανές τὸ «ὄφρα ἴδωμαι εἰ νῶϊ Πριάμου παῖς γηθήσει προφανείσα ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας». Δυϊκὴ γὰρ πάντως θηλυκῶν εὐθειᾶ ἢ αἰτιατικῆ τὸ «νῶϊ» καὶ τὸ «προφανείσα». Τὸ δὲ τοιοῦτον οὐκ εὐσύντακτον. οὐ γὰρ εἰώθαμεν λέγειν, ὡς ἡμεῖς φανείσαι ἢ ἡμᾶς φανείσας γηθήσει ὁ δεῖνα. ἐπίτηδες δὲ κἀνταῦθα τὴν φράσιν ἐτάραξεν ὁ ποιητὴς ἀναλόγως τῷ θυμουμένῳ προσώπῳ, ἢ καὶ ἐκτροπὴν ὑπεμφαίνων καὶ τάραχον, ἃ πάθοι ἂν ὁ Ἐκτωρ τὰς θεὰς ἰδῶν. Δύναται δὲ θεραπευθῆναι τὸ σολοικοειδὲς ἢ δι' ἀντιπτώσεως, ὡς εἴτις εἶπεν «εἰ νῶϊν προφανείσαιν γηθήσει», ἀντὶ τοῦ ἡμῶν φανειῶν, ἢ προσλήψει τῆς ἑ-ἰ-ς προθέσεως ἢ τῆς ἑ-δ-ἰ-α, ἵνα λέγη, ὅτι ἴδω, ἐὰν ὁ Ἐκτωρ εἰς ἡμᾶς ἢ δι' ἡμᾶς γηθήσει φανείσας ἐν τῷ πολέμῳ. [Χρήσιμον δὲ εἰς τὴν ῥηθεῖσαν σύνταξιν καὶ τὸ «τίς ἂν τάδε γηθήσειεν».] (ἠ. 379 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ νεκρῷ ἀτάφῳ ῥηθήσεται [ὡσπερ τὸ «ἔλωρ κεῖται κύνεσσι οἰωνοῖσι τε πᾶσιν», οὕτω καὶ] τὸ «κορέει 2.602 κύνας ἢδ' οἰωνοὺς δημῶ καὶ σάρκεσσι πεσῶν». ἔνθα ὄρα, ὡς διέσταλται σαρκῶν ὁ δημός. Τὸ δὲ «κορέει» ἀντὶ μέλλοντός ἐστι τοῦ κορέσει, οὐ κατ' ἀνάγκην τινὰ μέτρου τεθέν, ποίαν γὰρ ἐκείνην; ἀλλὰ κατ' ἔθος ποιητικόν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «Τρώων κύνας ἢδ' οἰωνοὺς» σαφέστερον ἔχει τοῦ «κύνεσσι οἰωνοῖσι τε πᾶσι». Τοῦτο μὲν γὰρ ἀφορίζει τοὺς οἰωνοὺς Τρωϊκοὺς εἶναι λέγον, ἐκεῖνο δὲ διὰ τοῦ «πᾶσιν» πλείους εἰσάγον δέεται διορισμοῦ, ἵνα προσθήσει τις τὸ οἰωνοῖς ἅπασιν τοῖς

περὶ Τροίαν, καὶ αὐτοῖς οὐ τοῖς ἀπλῶς, οἷον καὶ τοῖς σπερμοφάγοις, ἀλλὰ τοῖς πρὸς χάριν ὀρώσι βορᾶς τῆς ἀπὸ σαρκῶν. (η. 384–8) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν τῇ ἑ' ῥαψωδίᾳ ἢ Ἀθηνᾶ «πέπλον μὲν καταχεύει ἑάνόν», τὸν ἑαυτῆς δηλαδή, «πατὴρ ἐπ' οὐδεῖ», ἤγουν ἐπὶ ἐδάφει Διὸς, τῷ κοιτωνικῷ ἴσως, «ποικίλον, ὃν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν. ἢ δὲ χιτῶνα ἐνδύσα Διὸς τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσεται δακρυόεντα». (η. 389 ς.) Λέγει δέ, ὡσπερ ἐκεῖ, καὶ φλόγεα Ὅμηρος τὰ αὐτῆς ἄρματα καὶ τὸ ἔγχος βριθῦ, μέγα, στιβαρόν, προῖων δὲ καὶ πελώριον. (η. 393–5) Διηγεῖται δὲ καὶ περὶ τῶν τοῦ οὐρανοῦ πυλῶν καὶ τῶν Ὠρῶν, ὅσα καὶ ἐν τῇ ῥηθείῳ ῥαψωδίᾳ. καὶ ζητητέον μὲν περὶ τούτων ἐκεῖ. Καὶ νῦν δὲ ῥητέον ἐν ἐπιτόμῳ, ὅτι τὸ μὲν ποικίλον τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς πέπλου τὸ πολυειδὲς δηλοῖ τῆς φρονήσεως. διὸ καὶ ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς πολύμητις καὶ πολυμήχανος καὶ δόλους πολλοὺς εἰδῶς λέγεται. Τὸ δ' ὅτι αὐτὴ τὸν πέπλον ἐποίησατο, τὸ ἀπροσδεὲς καὶ αὐταρκες δηλοῖ τῆς φρονήσεως. Τὸ δὲ τὸν Διὸς ἐνδύεσθαι χιτῶνα τὸ αὐτῆς ἀγχίστροφον αἰνίττεται, ποτὲ μὲν ὑπενδιδούσης μαλθακώτερον, ὡς καὶ δοκεῖν εἶναι θηλύφρονα, ὅτε καὶ δοκεῖ πέπλον ἔχειν, ὃς γυναικεῖόν ἐστι παράβλημα, ποτὲ δὲ ἀρρενωποῦ φαινομένης καὶ ἀνδρικήσ. ἀνδρώδης γὰρ ὁ χιτῶν τοῦ Διὸς καὶ βασιλικὸς καὶ πολεμικός. (η. 389) Τὸ δὲ πύρινον ἄρμα τὸ κατ' αὐτὴν θερμουργὸν δηλοῖ, καὶ ἄλλως δὲ φράσαι, τὸ αὐτῆς ὀξὺ καὶ δραστικόν, 2.603 ὡσπερ καὶ τὸ ἔγχος τὸ βριθῦ καὶ πελώριον. (η. 392) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ ῥῆμα ποιητικὸν μαίω, τὸ προθυμοποιῶ, οἷον «μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετο ἵππους», ὃ ἐστὶ περιφραστικῶς ἐμάστιζεν. Εὐριπίδης δ' ἂν εἴποι «κέντρον ἐπῆγεν ἵπποις». οὗς διὰ τοῦτο καὶ κεντρηνεκέας ἢ ποιήσεις καλεῖ ὡς διὰ κέντρων ταχύνοντας τὸν δρόμον. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ χρυσάμπυκες, περὶ ὧν ἐρρέθη ἀλλαχοῦ. (η. 383) Καλεῖ δὲ καὶ τὸν Κρόνον συνήθως ἐν τούτοις μέγαν ὁ ποιητῆς εἰπὼν «Ἥρη πρέσβα θεά, θυγάτηρ μέγαλοιο Κρόνοιο». καὶ Ζεὺς δὲ οὕτω μέγας κατὰ τὸ «Διὸς μέγαλοιο ἔκητι», καὶ «τί νυ μήση μέγαλε Ζεῦ». εἰ καὶ ἡ Δημῶ τῷ Κρόνῳ τὸ μεγαλεῖον ἀποκληροῖ διὰ τὸ τοῦ ἀστέρος μέγεθος. (η. 398) Λέγει δὲ καὶ τὴν Ἴριν χρυσόπτερον, τὸν μὲν χρυσὸν παρενθεὶς διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν χρωμάτων τῆς ἀερίας ἱριδος, τὸ δὲ πτερόν διὰ τὸ ταχὺ τοῦ γίνεσθαι τε αὐτὴν καὶ ἀπογίνεσθαι. Ὅτι δὲ Ἴρις παρὰ τὸ εἶρειν, ὃ ἐστὶν ἀγγέλλειν λέγεται, ὡς καὶ ὁ Ἴρος καὶ ὁ Ἑρμῆς, ὅθεν καὶ Ὅμηρος ἐνταῦθα Ἴρίν φησὶν ἀγγελέουσαν, καὶ ὅτι Διὸς ἀγγελός ἐστιν, ἤγουν ἀέρος, οἷα ποτὲ μὲν εὐδῖαν, ὃ ἐστὶν εὐαερίαν, δηλοῦσα, ποτὲ δὲ ὑετόν, δηλόν ἐστιν. (η. 386) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ὃν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο» ἦν μὲν λείως φρασθῆναι δίχα τοῦ ῥ-α συνδέσμου, Ὅμηρος δὲ εἶλετο τραχυφωνῆσαι ποιητικῶ ἔθει, οὐ μὴν διὰ μέτρον, ὃ καὶ ἄλλως εἶχε θεραπείαν. [(η. 388) Ἰστέον δὲ ὅτι πόλεμος δακρυόεις ποιητικῶς μὲν κατὰ μῦθον ὁ καὶ τοιοῦτους ἔχων ὀφθαλμοὺς καὶ οὕτω διαζωγραφούμενος συμβολικώτερον, ἄλλως δὲ πραγματικώτερον ὁ δακρύων 2.604 αἴτιος. ἔχοι δὲ ἂν καὶ διαστολήν πρὸς τὸν ἄδακρυν, ὁποῖος ὁ ἐν λόγοις ψιλοῖς, ὁ ὡς εἰπεῖν λογομαχικός.] (η. 397) Ὅτι γεροντικοῦ θυμοῦ φραστικόν τὸ «πατὴρ δὲ ἐπεὶ ἴδε, χῶσατ' ἄρ αἰνῶς». περὶ Διὸς δὲ ὁ λόγος ὀργισθέντος ἐπὶ Ἥρᾳ καὶ Ἀθηνᾶ. (η. 399) Ὅτι τὸ «βάσκ' ἴθι, Ἴρι, πάλιν τρέπε», ἀντὶ τουστραφῆναι ὀπίσω καὶ ἀνακάμψαι τῆς ὁδοῦ ποιήσον. ὅμοιον δὲ τούτῳ ἀλλαχοῦ καὶ τὸ «πάλιν τρέπεν ὅσσε φαινώ». προῖων δὲ τὸ πάλιν τραπῆναι ἄψ ἰκέσθαι φησί. Δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ πάλιν τρέπειν ὁ παλίντροπος σύγκειται καὶ τὸ παλιντροπάασθαι, ὃ καινότερον διὰ τοῦ ὁ μικροῦ γράφεται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἀνάπαλιν τοῦ τρωπᾶσθαι, ἴσως διὰ τὴν σύνθεσιν, καθὰ καὶ τὸ «γαστρί δὲ πάντας ἐπιτροπόωσι κάλωας». Ἑρμηνεία δὲ τοῦ «πάλιν τρέπε» τὸ «μηδ' ἕα ἄντην ἔρχεσθαι», ὅπερ εὐθύς ἐπήγαγεν ὁ ποιητῆς. Ὡς ἐκ μεταφορᾶς δὲ ἄρματος παλινδρομοῦντος εἴρηται τὸ πάλιν τρέπε, κατὰ τὸ «πάλιν τρέπε μώνυχας ἵππους». Τὸ δὲ «βάσκ' ἴθι», ὡς καὶ προδεδήλωται, τὸ αὐτὸ νοεῖ παραλλήλως διὰ τε τοῦ βάσκε καὶ τοῦ ἴθι. Ἐκτείνεται δὲ αἰεὶ τῆς Ἴριδος, καθὰ καὶ τοῦ

Ἴρου, ἡ ἄρχουσα. (η. 399 ς.) Ὅτι ἀπειλή πρὸς ἀντίδικον τὸ «μηδὲ ἕα ἄντην ἔρχεσθαι, οὐ γὰρ καλὰ συνοισόμεθα πόλεμόνδε». Ἔστι δὲ κἀνταῦθα τὸ μὲν καλὰ ἀντὶ τοῦ καλῶς, τὸ δὲ συνοίσεσθαι τὸ κατὰ τὰ συμφερέτα συγκομισθῆναι καὶ εἰς ἕν ἐλθεῖν καὶ συμβαλεῖν. (η. 402 ς.) Ὅτι ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς τῇ γυναικὶ καὶ τῇ θυγατρὶ Ἀθηνᾶ ζευγνουσῶν ἄρμα καὶ κατὰ Τρώων ὀπλιζομέναις ἀπειλεῖται ταῦτα δι' ἀγγέλου τῆς Ἴριδος «γυιώσω μὲν σφῶϊν ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους, αὐτὰς δ' ἐκ δίφρου βαλέω κατὰ δ' ἄρματ' ἄξω». τὰ δὲ ἀπὸ κεραυνοβολίας αὐταῖς γενησόμενα ἔλκη μὴ ἂν ταχὺ ἰαθήσεσθαι φησιν. (η. 404–8) Ἐπάγει γὰρ «οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἔνιαυ 2.605 τοὺς ἔλκε' ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτησι κεραυνός, ὄφρ' εἰδῆ γλαυκῶπις ὅτ' ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται. Ἥρη δ' οὔτι τόσον», φησί, «νεμεσίζομαι οὐδὲ χολοῦμαι. αἰεὶ γὰρ μοι ἔωθεν ἐνικλᾶν ὅττι νοήσω», ἡγουν αἰεὶ ἔθος αὐτῇ ἐμποδῶν εἶναι καὶ κατακάμπτειν καὶ ὡς οἶον κατακλᾶν τὰ εἰς ὀρθὸν ἐμοὶ βουλευθέντα. [Ἐκ μεταφορᾶς δὲ φυτῶν ὀρθοτενῶν εἴληπται τὸ ἐνικλᾶν. εἰσὶ γὰρ καὶ τῇ ψυχῇ βλαστοὶ εὐγενεῖς κατὰ τὸ «ὅς ἂν βλαστοὶ νοῦς» παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ παρ' Αἰσχύλῳ τὸ «κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα».] Καὶ ὅρα ὡς τοῖς μὲν ἀγαθοῖς νεμεσῶμεν, εἴ τί που καὶ σφαλεῖν, τοὺς δὲ μὴ τοιούτους οὐ καινοπραγεῖν δοκοῦμεν σφαλλομένους, οἷα ἐν ἔξει ἐθίμῳ γενομένους φαυλότητος. οὕτω γὰρ Ζεὺς Ἀθηνᾶν μὲν σφαλεῖσαν μέμφεται, Ἥραν δὲ οὐ, τὴν αἰεὶ φίλεριν. οὐ γὰρ ἀπλῶς ἀπολύει τὴν Ἥραν ὁ Ζεὺς τῆς αἰτιώσεως, ἀλλὰ φέρει διὰ τὸν μακρὸν συνεθισμόν. αἰεὶ γὰρ τῷ Διὶ τοιαύτη φαίνεται εἶναι. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὰ τέσσαρα ἔπη τῆς ἀπειλῆς, τὸ «γυιώσω μὲν σφῶϊν» καὶ ἐξῆς, προῖων διὰ στίχου ἑνὸς ἐπιτέμνει μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «ἐφ' ὑμετέρων ὀχέων πληγέντε κεραυνῶ». (η. 402) Γυιώσαι δὲ τὸ χωλῶσαι λέγει, ἀφ' οὗ καὶ γυιὸν ὀξυτόνως τὸ χωλόν, ὡς παρὰ Λυκόφρονι γυιαὶ μοῖραι, αἰ χωλαί, καὶ Ἥφαιστος ἀμφιγυιήεις ὁ ἀμφοτέρους τοὺς πόδας χωλός. (η. 403) Τὸ δὲ «ἐκ δίφρου βαλέω», ἀντὶ τοῦ ἐκβαλῶ, ἔξω θήσω, ἐκρίψω, οἷα καὶ κατακλάσας τὸ ἄρμα. (η. 404) Τὸ δὲ «εἰς δεκάτους», ἢ ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ εἰς δέκα, ἴνα ἢ παράγωγον ἀντὶ ἀπλοῦ, ἢ ἀντὶ τοῦ εἰς πολλὰς δεκάδας. Περιτελλόμενοι δὲ ἔνιαυτοὶ ἢ οἱ ἀλλαχοῦ περιπλόμενοι, ὅ ἐστι συντελούμενοι, ἀφ' οὗ ῥήματος καὶ τὸ τέλος γίνεται, ἢ 2.606 μᾶλλον οἱ ἀπαρτιζόμενοι διὰ τῶν περίξ ἀνατολῶν τοῦ ἡλίου, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐπιτέλλειν καὶ τὸ ἀνατέλλειν λέγεται. (η. 405) Ἀπαλθήσεσθαι δὲ τὸ θεραπευθήσεσθαι ἢ καὶ ἐνεργητικῶς θεραπεῦσαι εἰς ὑγίειαν, ἀπὸ τοῦ ἄλδω, τὸ αὐξάνω, κατὰ τὴν προδηλωθεῖσαν συγγένειαν τοῦ ᾧ πρὸς τὸ θῆτα, ἢς ἐνδειξις καὶ ἐν τῷ προτένης, ὃ ἐκ τοῦ τένδω γίνεται τροπῇ τοῦ ᾧ εἰς ᾧ, δηλοῦν τὸν προγεύστην. τοῦτο δέ, ὡς τῆς νόσου φθίνειν ποιούσης, ὅπερ ἐναντίον τῷ ἀλθεῖσθαι, ἢτοι αὔξεσθαι, [οὗ τὸ πρωτότυπον, ἡγουν τὸ ἄλδω ἢ περισπωμένως ἀλδῶ ἀλδήσω, ἔξ οὗ καὶ ἀλδήσκω, τὸ αὐξάνω, καὶ Ἀλδησκος ποταμός, ἐκ τοῦ ἄλλω ἄλλομαι γίνεται ἐπενθέσει συνήθει τοῦ ᾧ. ἄλλονται γὰρ πῶς ὑψοῦ τὰ αὐξόμενα.] Ὅρα δὲ ἐν ταῖς ῥηθείαις ἀπειλαῖς, ὡς ὁ ἄρχων τὰ δεινότατα ἐν καιρῷ καὶ αὐτοῖς τοῖς οἰκειοτάτοις ἀπειλήσεται, καὶ ὡς λεπτόσωμα τὰ δαιμόνια ἢ ποιητικὴ παχύτης νοεῖν βούλεται, εἶγε ὑπὸ κεραυνῶν ἔλκεα πάσχουσι. καὶ καινὸν οὐδὲν τοῦτο τοῖς λογιζομένοις ὡς καὶ βάλλονται ποιητικῶς καὶ τιτρώσκονται. Προκατασκευάζει δ' ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς καὶ τὴν ἐν τοῖς ἐξῆς ἀναιδέστερον μυθολογουμένην μάχην τῶν θεῶν ὡς δυναμένην καὶ αὐτὴν γενέσθαι. Τὸ δὲ μάρπτειν κυρίως ἐπὶ λογικῶν, ὡς τὸ «μάρπτων ἐξεῖς ὅς τ' αἴτιος ὅς τε καὶ οὐχί». ἐπὶ δὲ κεραυνοῦ νῦν ἀφελῶς εἴρηται ὡς οἶον χειρᾶς ἔχοντος. πρὸς διαστολὴν δὲ ἐτέρων ἐλκῶν εἴρηται τὸ «ἅ μάρπτησι κεραυνός». [Καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν ἔχων Ὅμηρος «ὃ κεν βάλλησι κεραυνός» ἐπέκρινεν εἰπεῖν μάρπτησιν, ὡς τοῦ διοβόλου κατὰ τὴν τραγωδίαν κεραυνοῦ μὴ ἀπλῶς 2.607 βάλλοντος κατὰ τινα μετρίαν βολῆς περιγραφὴν, ἀλλὰ μάρπτοντος εἰς πλατύτερον.] (η. 406) Τὸ δὲ «ὄφρα εἰδῆ γλαυκῶπις ὅτ' ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται» ἔλλιπῶς ἔχει διὰ μυθικὴν λόγου ἐγκοπὴν.

Καὶ ἄδηλον μὲν τί ἐλλείπει τῷ λόγῳ. Ἔστι δὲ νοῆσαι «ἵνα εἰδῆ τί ἐσφάλη», ἢ «ἵνα εἰδῆ ὅτι ἀφραίνει», ἢ ὅτι κρείττονι ἀντιφερίζει, ἢ τοιοῦτόν τι, [ὅποιον μάλιστα τὸ «ἦν ἄτην», κατὰ τὸ «γνῶ δὲ καὶ Ἀτρείδης ἦν ἄτην», ὃ δὴ Ἀχιλλεὺς ἔφη περὶ τοῦ βασιλέως.] Καὶ ἄλλως δὲ ἔστι νοῆσαι τὸ ῥηθὲν οὕτως ἀνελλιπῶς· ὄφρα ἢ γλαυκῶπις μάθοι, πότε ἂν μάχοιτο τῷ πατρί, ὡς εἰκὸς ὄν θυγατέρα πατρὶ σωφρόνως ἀνθίστασθαί ποτε, οὐ μὴν ἐπὶ τοιούτοις, ὅτε δηλαδὴ ἐκεῖνος ἄλλα σπουδαῖα βούλεται. [(η. 407) Τὸ δὲ χολοῦσθαι παρακολούθημά ἐστι νεμέσεως ἀπρακτοῦσης. διόπερ ὁ μὴ νεμεσιζόμενος οὐδ' ἂν χολοῖτο. καὶ ἄλλως δέ, ἐπεὶ ὁ μὲν χόλος ἔστιν ὅτε ἀλόγιστος ἐστίν, ἢ δὲ νέμεις ἀγαθὸν ἐστίν ἄχολον, ὁ ἀπεγνωκῶς διόρθωσιν φαύλου προσώπου ὀρθῶς ἂν εἴποι, ὡς οὔτε νεμεσιζέται τῷ τοιούτῳ οὔτε χολοῦται, ὡς οἶα ἐθισθεῖς τὴν ἐκείνου ἀπόνοιαν.] (η. 408) Τὸ δὲ «ἔωθεν» ἀσύνηθες μὲν, ὀρθὸν δὲ κατὰ Ἴωνας, εἰ καὶ συνεπίπτει κατὰ μόνην φωνὴν τῷ ἔωθεν ἐπιρρήματι. Τὸ δὲ ἐνικλᾶν κατὰ στερεῶν καί, ὡς ἐρρέθη, ἀτενῶν σωμάτων λέγεται, ὅποιά τινα ὄντα καὶ τὰ τοῦ Διὸς βουλευμάτα ἢ Ἦρα ἐνικλᾶν λέγεται. (η. 410–2) Ὅτι οὕτω ταχεῖα κατὰ τὴν ἀλληγορουμένην Ἴριν καὶ ἡ μυθική, ὥστε ἅμα σταλῆναι πρὸς Διὸς καὶ εὐθύς ἄντεσθαι ταῖς θεαῖς παρὰ πρῶταις πύλαις Ὀλύμπου. καὶ μὴν ἐκεῖναι πρὸ τοῦ αὐτὴν σταλῆναι διὰ τῶν πυλῶν ἐξήρχοντο. (η. 411) Πρῶτας οὖν πύλας λέγει τὰ προπύλαια καθ' ὁμοιότητα τοῦ πρῶταις θύραις, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς που λεχθήσεται. καὶ ἐκεῖ γὰρ πρῶται θύραι τὰ πρόθυρα. (η. 409–12) Φράζει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω «ῶρτο δ' Ἴρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα, βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων εἰς μακρὸν Ὀλυμπον. πρῶτησι δὲ πύλῃσι πολυπτύχου Οὐλύμποιο ἀντομένη κατέρυκεν», εἰποῦσα τὰ ἐπιταχθέντα. (η. 409) Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥσπερ ταῦτόν ποδώκης καὶ τραγικῶς ἀνεμώκης, οὕτω καὶ ποδὴνεμος καὶ ἀελλόπος, ἐξ οὗ ἀπελθόντος τοῦ ἕν γίνεταί ἢ ἀελλόπος ἀναγκαίως. Ἄλλως γὰρ ἄχρηστος ἢ λέξις μέτρῳ δακτυλικῷ, καθὰ καὶ ὁ Οἰδίπους καὶ ὅσα ἀμφὶ 2.608 μακρά. (η. 410) Τὸ δὲ «βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων ἐς Ὀλυμπον» οὐκ ἐξ ἀνάγκης τὴν Ἰδὴν ὑψηλοτέραν τοῦ Ὀλύμπου εἶναι δηλοῖ, ἀλλὰ λέγοι ἂν, ὅτι κατέβη τῆς Ἰδης, ὡς τὸ ἐντεῦθεν ἀνελεῖν εἰς ὀπότερον ἂν εἴπη τις Ὀλυμπον. Εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἔγνωσται Ὀμήρῳ ἐξ Ἰδης ὡς ὑψηλοτέρας καταβαίνειν εἰς τὸ ὄρος τὸν Ὀλυμπον ταπεινότερον ἐκείνης ὄντα, οἶδεν αὐτός. (η. 411) Τὸ δὲ πολύπτυχος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φαίνεται, ὡς ἐπὶ ὄρους τοῦ Ὀλύμπου εἰρησθαι δοκεῖ, ὅς πολλὰς πτύχας, ἢτοι φαραγγώδεις πτύξεις, ἤγουν περιοχάς, ἔχει. οὐρανῷ γὰρ οὐκ ἂν οἰκείως τὸ πολύπτυχον ἐπιλέγοιτο. Ὀλυμπος δὲ ἐστίν, ὡς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ, ἀθανάτων ἔδαφος. Φησὶ γὰρ «ἐς Ὀλυμπον, ἵν' ἀθανάτων ἔδος ἐστί». Παρηχητικῶς δὲ πῶς ἢ ἐτυμολογικῶς παράκεινται ἢ πύλη καὶ ὁ πολύπτυχος. Παρὰ τὸ πτύσσειν γὰρ καὶ ἄμφω, ἵνα ἢ πολύπτυχος ὁ πολύπυλος. πάντως δὲ ὁ πολυδειρὰς Ὀλυμπος κατὰ γε τὰς ὀρεινὰς ἐξοχὰς εἴη ἂν καὶ πολύπτυχος διὰ τὰς μεταξὺ τῶν πολλῶν δειράδων πολλὰς πτύχας ἢ πτυχάς. (η. 412) Τοῦ δὲ ἀντομένη ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστὼς τὸ ἄντω ὅτι καὶ περισπᾶται, δηλοῖ τὸ ἦντησε καὶ ὅσα τοιαῦτα. Σύστοιχα δὲ τούτοις καὶ τὸ ἀντιᾶν καὶ τὸ ὑπαντιάζειν. (η. 413 ἐτ 423 ς.) Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὴν Ἴριν ἄρτι ὄρα καὶ οἶον ὑπεῖναι χρὴ τοῖς ὑπακούουσι ζῆλον ὑπὲρ τοῦ ἄρχοντος. Ἴρις γὰρ καίτοι μὴ ἐπιταγεῖσα ὑβρίσαι τὴν Ἀθηνᾶν ὅμως αὐτὴ θερμότητι διαθέσεως [οὐ μόνον μανιώδη καὶ αὐτὴν ἔφη, καθὰ καὶ τὴν Ἦραν ἐν τῷ «πῆ μέματον; τί σφῶν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ;» ἀλλὰ καὶ] εἰποῦσα τὰ τοῦ Διὸς, ὡς ἐπετράπη, ἐπάγει «ἀλλὰ σύ γ' αἰνοτάτη κύον ἀδδεές, εἰ ἐτέον γε τολμήσεις Διὸς ἄντα 2.609 πελώριον ἔγχος ἀεῖραι», τουτέστι «σὺ ὦ κύον ἀπτόητε, αἰνοτάτη εἶ, ἐὰν τῷ πατρὶ ἀντιστῆς». (η. 415) Ἡ δ' αὐτὴ καὶ ἄλλως δεικνῶσα, ὡς ἀγαθὸν ὁ συνετὸς ἄγγελος, πρὸ τοῦ εἰπεῖν τὴν ἀπειλὴν ἔφη «ῶδε γὰρ ἠπεῖλησεν, εἰ τελέει περ», ὑπὲρ τοῦ Διὸς οἶον λαλοῦσα, ὡς ἴσως ἐν λόγοις αὐτῷ καὶ μόνοις ἔσται τὰ τῆς ἀπειλῆς. Ἔστι δὲ τοῦτο καὶ Ὀμηρικὴ προαναφώνησις, ὡς ἂν μὴ ἀναρτῶη τὸν ἀκροατὴν καταδοκοῦντα πληρώσεσθαι τὰς τοῦ Διὸς ἀπειλάς.

Δύναται δὲ τὸ «εἰ τελέει περ» καὶ ἀποφαντικὸν εἶναι κατὰ ἀπειλήν ἀντὶ τοῦ «ἐπειδὴ τελέσει». κρεῖττον δὲ τὸ πρῶτον νόημα. (η. 423) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «ἀλλὰ σύ γ' αἰνοτάτη» οὐκ ἂν ῥαδίως εἶχε τις τὸ «σύ γε» ἐπὶ εὐθείας νοῆσαι, εἰ μὴ ὁ μετρικὸς δάκτυλος αὐτὸ ἐδήλου. Ἔστι γὰρ ὁ τῆς Ἰριδος λόγος τοιοῦτος «Ἥρη δ' οὔτι τόσον νεμεσίζεται Ζεὺς οὐδὲ χολοῦται, ἀλλὰ σύ γε» καὶ ἐξῆς. Ἔστι δὲ συμβιβάσαι καὶ ἄλλως τὴν τοιαύτην διὰ τοῦ ὕψιλοῦ γραφὴν οὕτω, νοουμένου ἀπὸ κοινοῦ τοῦ «νεμεσίζεται καὶ χολοῦται», ἵνα λέγῃ ὅτι ἀλλ' ἀγανακτεῖ ὁ Ζεὺς, εἴπερ σύ τολμήσεις ἀντιστῆναι αὐτῷ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἀλλὰ σύ γ' αἰνοτάτη κύον ἀδδεές» καὶ ἐξῆς, παρωδηθήσεται ποτε, ὅτε τις μεγάλῳ τινὶ ἀντιβαίνειν βούλεται. (η. 413 ς.) Ὁμοίως δ' ἐν τούτοις κωλυτικὸν τινῶν ἀπιόντων εἰς ἄμυναν τὸ «πῆ μέματον; τί σφῶϊν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ; οὐκ ἑάα ὁ δεῖνα ἐπαμύνειν». (η. 414) Ἔστι δὲ ἐν τῷ «ἑάα» τὸ παραλήγον ἄα ἐκ πλεονασμοῦ. ὡς γὰρ ὀρα ὀράα, βοᾶ βοάα, οὕτω καὶ ἑᾶ ἑάα (η. 423) Ἡ δὲ διπλὴ τοῦ ὄδ ἐν τῷ «ἀδδεές» ὁμοία τῇ τοῦ «ἔδδεις δ' ὁ γέρων». Ὅτι δὲ ὁ ἀδεῆς καὶ ἀδειῆς ποιητικῶς λέγεται, δηλοῦται ἐν τῷ «εἴ περ ἀδειῆς ἐστιν». (η. 415-7) Ὅρα δ' ἐν τούτοις καὶ ὅπως τὰ τοῦ Διὸς δεξιῶς ταῦτολογεῖ Ὅμηρος διὰ τῆς Ἰριδος ἐγκλίσεις τε ἀλλάξας καὶ πρόσωπα. Τὸ μὲν γὰρ γυιώσω καὶ βαλέω καὶ ἄζω μετήμειψεν ἀπαρεμφάτως διὰ τοῦ 2.610 ἠπέιλησε γυίωσειν, βαλέειν, ἄξειν. Τὸ δὲ «εἰδῆ γλαυκῶπις» καὶ τὸ «μάχηται» καὶ τὸ «νεμεσίζομαι καὶ χολοῦμαι», καὶ «αἰεὶ γάρ μοι», καὶ «ὅττι νοήσω» προσωπικῶς μετέβαλεν ἐν τῷ «ὄφρ' εἰδῆς γλαυκῶπι», καὶ «ὄτ' ἂν μάχηαι», καὶ «Ἥρη οὐ νεμεσίζεται οὐδὲ χολοῦται, αἰεὶ γάρ οἱ ἐνικλᾶ, ὁ νοήσει». Οὐκ ἂν δὲ οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἐνήλλαξεν Ὅμηρος, εἰ μὴ τὸ πρᾶγμα ἠνάγκαζεν, ἀλλ' ἔταυτολόγησεν ἂν ἀπαραποιήτως κατὰ νόμον οἰκεῖον, οὐκ ἐγκαλυπτόμενος πολλάκις λαλεῖν τὸ γραφὴν πάνυ ἐπιτυχῶς. (η. 427 ς.) Ὅτι ἀπόγνωσιν βοηθοῦ δηλοῖ τὸ «οὐκέτ' ἔγωγε ὑμᾶς ἐῷ ἄντα τοῦ δεῖνος βροτῶν ἔνεκα πολεμίζειν». (η. 429 ς.) Τὸ δὲ ἐφεξῆς «τῶν», ἦγουν τούτων, «ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω, ἄλλος δὲ βιώτω, ὅς κε τύχη» οἰκεῖον ἐπὶ τοῦ μὴ φροντίζοντος, εἴτε περίεσι τινες εἴτε καὶ μή. (η. 430 ς.) Πρὸς δὲ ἄρχοντα πεισματικὸν καλὸν εἰπεῖν τὸ «κεῖνος δὲ τὰ ἄφρονέων ἐνὶ θυμῷ τοῖς δεῖνα δικαζέτω, ὡς ἐπιεικές». Ἡρα δὲ καὶ ταῦτά φησι μετὰ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Διὸς, ἀπογνοῦσα τοῦ συμμαχήσαι τοῖς Ἀχαιοῖς. (η. 429) Ὅτι δὲ τὸ ἀποφθίσθω διαφορεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καθὰ καὶ ὁ θεματικὸς ἐνεστῶς αὐτοῦ, (η. 431) καὶ ὅτι παρ' Ὁμήρῳ ἐπιεικές αἰεὶ τὸ πρέπον λέγεται, πολλαχοῦ δηλοῦται. [Τοῦ δὲ «φθίσθω» τὸ ἀπαθὲς καὶ ἄκρατον φθιέσθω, ἐξ οὗ κατὰ κρᾶσιν ἢ συγκοπὴν τὸ φθίσθω. Τὸ δὲ «βιώτω» δοκεῖ βιούτω εἶναι ὡς χρυσοῦτω καὶ μεταβολῇ ἐθίμῳ τῆς ὄ-υ διφθόγγου εἰς μέγα ὦ βιώτω.] (η. 433-5) Ὅτι καὶ αἱ Ὠραι ὡς ὑπηρετητικαὶ τινες πλάττονται δαίμονες. Ὠραι γοῦν ἔλυσαν καλλίτριχας ἵππους τῇ Ἡρᾷ καὶ τῇ Ἀθηνᾷ, θυμωθείσας ἤδη κατὰ τοῦ Διὸς, καὶ αὐτοὺς μὲν κατέδησαν ἐπ' ἀμβροσίῃσι κάρησιν, ἄρματα δ' ἔκλιναν καὶ αὐταὶ πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα. καὶ οὕτω μὲν ὁ μῦθος. Ἡ δὲ πρὸς ἦθος ἀλληγορία αἰνίγμα ἐνταῦθα νοεῖ τοῦ χρῆναι ὥραν εἶναι δέουσαν τοῖς ἐνδόξοις καὶ λύσεως θυμοῦ, τοῦ ἀλόγου μέρους τῆς 2.611 ψυχῆς. τῷ δὲ γε Διὶ μετ' ὀλίγα τοὺς ἵππους κλυτὸς Ἐννοσίγαιος λύει, ὡς τοῦ ἀέρος μέχρι τοῦ κατὰ Ποσειδῶνα ὕδατος ἄνωθεν ἦκοντος, ἐκεῖσε δὲ καταλόντος. [Ἐνθα εἰπὼν Ὅμηρος «τῷ δὲ καὶ ἵππους μὲν λῦσεν Ἐννοσίγαιος» ἄργον ἐκ περιττοῦ ἔθετο τὸν ἄ-κ-α-ι σύνδεσμον.] (η. 433 ς.) Τὸ δὲ «ἔλυσαν ἵππους καὶ ἔδησαν ἐπὶ φάτναις» ἀντιθετικὸν τι σχῆμά ἐστιν, ἐπεὶ τὸ λῦσαι καὶ τὸ δῆσαι ἀντιθέτουνται. οὕτω καὶ Τρῶες ἐν τοῖς ἐξῆς ἵππους μὲν ἔλυσαν ὑπὸ ζυγοῦ, ἦγουν ὑπέλυσαν τοῦ ζυγοῦ, ἔδησαν δὲ ἰμάντεσσιν. Ἐντελέστερον δὲ ἐκεῖνο εἴρηται. ἐνταῦθα γὰρ ἐλλέλειπται τὸ ὑπὸ ζυγοῦ καὶ τὸ ἰμάντεσσι. Τὸ δὲ λύειν καὶ παθητικῶς μετ' ὀλίγα φησὶν ἐν τῷ «ἵππους λύσασθ' ἐξ ὀχέων». (η. 454) Ἀμβρόσια δὲ κάπαι διὰ τὸν μῦθον, παρ' ᾧ πολλὴ ἀμβροσίας χορηγία, ἦν καὶ Σκάμανδρος ἵπποις μυθικοῖς ἀνέτειλέ που νέμεσθαι. Ἄλλως γὰρ ἵπποι ἀτιτάλλονται

Πριάμω ἐϋξέστῳ ἐπὶ φάτνῃ, ὅποια καὶ ἡ ἐν τοῖς ἐξῆς ἵππεία φάτνῃ. Ὡσπερ δὲ φάτνῃ ἀπὸ τοῦ φαγεῖν, οὕτω καὶ κάπη παρὰ τὸ κάπτειν, ὃ ἐστὶν ἐσθίειν, οὗ ἡ χρῆσις καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ. (ἡ. 435) Ἐνώπια δέ, τὰ καὶ ἀλλαχοῦ κείμενα, πολλοὶ μὲν τοὺς παροδίους τῆς οἰκίας λέγουσι τοίχους, τουτέστι τοὺς ἀντικρῦ τῆς εἰσόδου, οἱ ἐν ὀφθαλμοῖς εἰσι τῶν παροδευόντων ἕξωθεν. διὸ καὶ παμφανόωντα τὰ τοιαῦτα. Ἡ μέντοι Ὀδύσεια ἐν τῇ κατὰ τοὺς μνηστῆρας μάχῃ ἐμφαίνει ἐνώπια μάλιστα τοίχων εἶναι τὰ ἐν τῇ τῶν θυρῶν εἰσόδῳ καὶ ἐξόδῳ πλάγια, ὡς ἐκεῖ δεδήλωται. Εἰ δὲ μὴ παμφανόωντα ταῦτα, θετέον ἄρα ἐνταῦθα τὴν λέξιν ταύτην ὑπερβατῶς εἰς τὸ ἄρματα, ὃ καὶ οἰκειότερόν ἐστι μάλιστα. (ἡ. 436 ς.) Ὅτι ἀπὸ χρυσοῦ κἀνταῦθα κοσμῶν τὰ κατὰ τὸν μῦθον θεῖά φησι περὶ Ἴφρας καὶ Ἀθηνᾶς, ὡς «αὐταὶ δὲ χρυσεοῖσιν ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον μίγδ' ἄλλοισι θεοῖσιν». Ἐνθα ὄρα καὶ τὰ συχνὰ ποιητικὰ πάρισα, καὶ τὸ «μίγδα» ἐκ τοῦ μίγδην μεταπλασθὲν ὁμοίως τῷ κρύβδην κρύβδα, ὧν χρῆσις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. (ἡ. 438 ς.) Ὅτι διώκειν ἐνταῦθα τὸ ἀπλῶς κατὰ σπουδὴν ἐλαύνειν. Φησὶ γοῦν «Ζεὺς δὲ Ἰδηθεν 2.612 ἄρμα καὶ ἵππους Ὀλυμπόνδ' ἐδίωκεν». Ἀστεία δὲ ἡ λέξις, καθότι δοκεῖ ὁ πλήττων ἵππους διώκειν αὐτούς. Ἀκολουθῶς δὲ καὶ ἐκεῖνοι κατὰ σπουδὴν συντόμως θέοντες φεύγειν ἂν λέγοιντο, καὶ λαλεῖται καὶ τοῦθ' οὕτως νῦν ἐν τοῖς ἵππικοῖς ἀγῶσι. Δοκεῖ δὲ προὔποκεῖσθαι ἰώκειν, τὸ ἰέναι ὧκα, ἐξ οὗ κατὰ συνήθη πλεονασμὸν τοῦ ἄδ τὸ διώκειν γίνεται. (ἡ. 441) Ὅτι βωμοὶ οὐ μόνον ἐφ' ὧν ἔθουον, ἀλλὰ καὶ κτίσμα τι ἀπλῶς καὶ ἀνάστημα, ἐφ' οὗ ἔστι βῆναί τι καὶ τεθῆναι. Οὕτω γοῦν ἐν Ὀδυσσεΐα ἀγαλμάτιά τινα δᾶδας ἐν χερσὶν ἔχοντα, ἰστάμενα ἐπὶ βωμῶν, ἦτοι βάσεων τινῶν, ἔφαινον τοῖς δαιτυμόσι. Καὶ ἐνταῦθα δὲ Ποσειδῶν τὰ τοῦ Διὸς ἄρματα «ἂν βωμοῖσι τίθει κατὰ λίτα πετάσας», ἦγουν καταπετάσας ὑφασμά τι λιτὸν καὶ οὕτω σκεπάσας, ἵνα δῆθεν εἴη ἄχραντα ῥύπῳ, καὶ μὴ ποθεν καταϊκίζηται κατὰ τὴν ἐν Ὀδυσσεΐα Ὀμηρικὴν ῥῆσιν. Καὶ ὄρα καὶ νῦν τὴν ἄνᾶ πρόθεσιν, ὡς καὶ προδεδήλωται, δοτικῇ συντεταγμένην, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἐν τῷ «ἄνᾶ φαιδίμῳ ὦμῳ». [Ἰστέον δὲ ὅτι ὅθεν παρήκται τὸ καταπετάσας λίτα, ἐκεῖθεν γέγονε καὶ τὸ καταπέτασμα, ὅπερ ὁ Κωμικὸς παραπέτασμα λέγει, δυνάμενον, ὡς εἰκός, ῥηθῆναι καὶ περιπέτασμα, ὡς δηλοῖ ὁ ἐξηγησάμενος παρ' αὐτῷ τὸ «ὀνόματι περιπέττουσι τὴν μοχθηρίαν».] Τὸ δὲ «λίτα» ἔχει καὶ δοτικὴν εἰς ἰ λήγουσαν γένους καὶ αὐτὴν οὐδετέρου, οἷον «ἔανῶ λιτὶ κάλυψεν», ἦγουν εὐτελεῖ τινι περιβολαίῳ οἷον λινῷ. Καὶ γίνεται κατὰ μεταπλασμὸν ἐκ δοτικῆς τῆς τῷ λιτῷ, οὗ αἰτιατικῆς τὸ λίτα βαρυνόμενον διὰ τὸ μηδέποτε δυσύλλαβον αἰτιατικὴν ἐνικὴν εἰς ἄα λήγουσαν ὀξύνεσθαι πλὴν τοῦ τινά. περὶ δὲ τούτου καὶ ἐν τῇ ἄα τῆς Ὀδυσσεΐας 2.613 πλατύτερον εἴρηται. [Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ γίνεται ὁ βωμός, βῶ γὰρ βωμός, ὡς βλῶ βλωμός, ψῶ ψωμός, ἐκεῖθεν καὶ τὸ παρὰ τοῖς παλαιοῖς βῆμα παράγεται. ἀπὸ γὰρ τοῦ βῶ βέβηκα βέβημα, βῆμα, ἐφ' οὗ οἶα καὶ τινος ὀκρίβαντος ἀναβαίνοντες ἐλάλουν.] (ἡ. 442 ς.) Ὅτι ἀνωτέρω εἰπὼν «χρυσέοις ἐπὶ κλισμοῖς κάθιζον» λέγει νῦν καὶ περὶ Διὸς ὁμοιον. Φησὶ γὰρ «αὐτὸς δὲ χρύσειον ἐπὶ θρόνον Ζεὺς ἕζετο, τῷ δ' ὑπὸ ποσὶ πελεμίζετ' Ὀλυμπος». Ἐνθα εἰς ταῦτον ἄγει θρόνον καὶ κλισμὸν. Ἐν οἷς ὄρα καὶ ὅτι ἐκεῖ μὲν ἐπὶ κλισμοῖς εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ θρόνον κατὰ σύνταξιν αἰτιατικὴν. Καὶ ὅτι, ὡσπερ δάπεδον ἐν ἄλλοις χρυσοῦν καὶ νέκταρος πόσις ἐν χρυσεοῖς δεπάεσσι καὶ συγκρότησις ἄρματος ἀφειδῆς χρυσοῦ, οὕτω κἀνταῦθα κλισμοὶ καὶ θρόνοι χρύσειοι, ὡς οἶα θεῖα φύσει πρέποντος τοῦ χρυσοῦ διὰ τὸ ἀνίωτον καὶ ἀεὶ καθαρὸν. (ἡ. 443) Πελεμίζεται δὲ οὐρανὸς ὑπὸ Διί, καθὰ καὶ Ἴφρα σεισαμένη ἐν θρόνῳ μέγαν ἐλέλιξεν Ὀλυμπον. Πελεμίζειν δὲ κυρίως τὸ παλάμη κινεῖν. ὅθεν ἴσως καὶ πόλεμος ὁ καὶ παλαμναῖος καὶ παλαμναίων δεόμενος. Προσφυῆς δὲ λέξις τοιαῦδε ἡρεμαία κινήσει Ὀλύμπου ὡς τὸ ἐλελίξειν, καθὰ ἐρρέθη ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ τὸ πελεμίζειν, οἶα λείως ἐκφωνούμενον καὶ αὐτὸ καθὰ καὶ ὁ Ὀλυμπος, οὗ τραχύτερον ἀπηχεῖται οὐρανός. Τερατείας δὲ

ποιητικῆς αἰ τοιαῦται πᾶσαι πελεμίξεις καὶ λοιπαὶ στοιχειακαὶ παρακινήσεις, ὧν εἴ τις ἀποστερήσει τὴν ποίησιν, καιρίῳ δὴ τινι μέρει ἐζημίωκεν αὐτήν. (η. 444 ς.) Ὅτι λύπης πολλῆς 2.614 ἐνδεικτικὸν ἐπὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἦρας τὸ «ἀμφὶς ἦσθην», ἦγουν χωρὶς καὶ ἰδίᾳ τοῦ Διός, «οὐδέ τί μιν προσεφώνεον οὐδ' ἐρέοντο». Ἐνθα κεῖται καὶ ἀστεία ἔννοια, σκώπτοντος τοῦ Διὸς τὴν ἐκείνων ἀποστροφήν. Φησὶ γὰρ «τί ποτε οὕτω τετίησθον», ἦγουν τεταλαιπώρησθε κατὰ τοὺς παλαιούς. «οὐ μὲν θην», ἦγουν οὐ μὴν δὴ, «κάμετόν γε μάχη ἐνὶ κυδανείρῃ ὀλλῦσαι Τρώας, τοῖσι κότον αἰνὸν ἔθεσθε». Ἀστεΐζεται γὰρ τὴν λύπην ἐκείνων εἰς κόπον φράζων, ὡς εἶπερ ταλαιπώρως εἶχον καταπονηθεῖσαι τῇ κατὰ Τρώων μάχῃ, οὗ μὴ γεγονότος δήλον ὡς ἀχθόμεναι οὕτω κάθησθε, εἴποι ἂν ὁ Ζεὺς. (η. 445) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ «οὐ προσεφώνεον οὐδ' ἐρέοντο», καθὸ μὲν ὑπὸ τὸ φωνεῖσθαι ἄμφω ἀνάγονται καὶ ἡ προσφώνησις καὶ ἡ ἐρώτησις, οὐκ ἔστι διαφορὰ. Ἐτέρως δὲ διαφέρουσι, καθότι προσφωνεῖ μὲν τις ἀπλῶς κατὰ τι ἕτεροῖον λόγου σχῆμα. Ἡ δὲ ἐρώτησις ἰδιάζει παρὰ τὰ λοιπά, πέμπτον οὕσα μέρος τοῦ παρὰ φιλοσόφοις λόγου. (η. 447) Τοῦ δὲ «τετίησθον», ῥήματος οὐ πεζολογικοῦ, ἐνεστώς τὸ τιῶ τήσω ἄχρηστον, ὁμοίως τῷ λιῶ λιήσω, ὅθεν ὁ λελημένος. Εἰκὸς δὲ καὶ ὡς παίω παιήσω, τὸ τύψω, παρὰ τῷ Κωμικῷ, οὕτως εἶναι καὶ τίω τήσω. [(η. 448) Τὸ δὲ «οὐ μὲν θην κάμετόν γε» οὕτω μὲν γεγραμμένον, σαφῶς ἔχει. Ἔστι δὲ καὶ ἑτεροίας ἐκδόσεως γραφὴ ὑποδύσκολος καθ' Ἡρακλείδην αὕτη· οὐ μέντον κάμετόν γε, ἀντὶ τοῦ οὐ μέντοι. Καὶ ἔστι κατ' αὐτὸν τὸ «οὐ μέντον» 2.615 Ἀργείων καὶ Κρητῶν γλώσσης, οἱ πολλάκις ἐξαιροῦντες, φησὶ, τὸ ἱ ἐντάττουσι τὸ ἡν, τὴν ἡ-ἱ-ς πρόθεσιν ἕνς λέγοντες καὶ τὸ τιθείς τιθένς, οἷς ὁμοίον καὶ τὸ σπείδω σπένδω, καὶ τὸ οὐ μέντοι οὐ μέντον, καὶ τὸ αἰεὶ αἰέν. Σικελοὶ μέντοι, φησὶν, ἔμπαλιν τὸ ἰῶτα ἀντὶ τοῦ νῦ τάττουσι, τὸ ἔνδον ἔνδοι λέγοντες ἢ ἐνδοῖ περισπωμένως, καὶ Ὀμηρος εἰνάνυχες ἀντὶ τοῦ ἐννεάνυχες. ταῦτα ὁ Ἡρακλείδης. Ἐξ ὧν στομοῦνται πῆ μὲν οἱ λέγοντες τρέπεσθαι τὸ ἰῶτα εἰς νῦ Ἀργολικῶς τε καὶ Κρητικῶς ἐν τῷ αἰεὶ αἰέν, πῆ δὲ οἱ τὸ ἀνάπαλιν κατὰ Σικελούς.] (η. 449) Τὸν δὲ αἰνὸν κότον ἐρμηνεύει ὁ Ζεὺς ἀλλαχοῦ, ἔνθα φησὶ μὴ ἂν κορεσθήσασθαι τὴν Ἦραν εἶπερ ὠμὸν βεβρώθοι Πρίαμον καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτόν. [Τὸ ἔθεσθε δὲ καιριώτατον ἐν τῷ κότον ἔθεσθε. δήλον γὰρ ὅτι χόλος ἀπόθετος ὁ κότος ἐστίν, ἐπεὶ καὶ ἐκ τοῦ κέεσθαι, ἦγουν κείσθαι, παράγεται.] (η. 450 ς.) Ὅτι ἀλαζονευόμενος καὶ νῦν ὁ Ζεὺς φησιν, ἃ δὴ καὶ πᾶς ἐρεῖ ἂν παρωδήσας ἄρχων συνιστῶν μεγαλοφρόνως ἑαυτὸν «πάντως, οἷον ἐμόν γε μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι, οὐκ ἂν με τρέψειαν ὅσοι θεοὶ εἰσιν ἐν Ὀλύμπῳ». τοῦτο δὲ συντομωτάτη ἐστὶ παράφρασις τῶν πρὸ μικροῦ λαληθέντων ἐν τῷ περὶ τῆς χρυσέας σειρᾶς λόγῳ. (η. 457) Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπέμυξαν, φησὶν, Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη καὶ τὰ ἐξῆς. Ἔστι δὲ μύζειν τὸ μεμυκότων χειλέων ἦχον ἀποτελεῖν διὰ τῆς ῥινός, ἐξ οὗ καὶ ὁ μυκτῆρ. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον μύζειν, ὃ πάθος οὐκ ἔχει ψυχῆς. καὶ ἐξ ἐκείνου ἡ γλαγόεσσα μύξα ἐν Ἀλιευτικοῖς. τροπικῶς δὲ καὶ ἡ κατὰ τὸν λύχνον μύξα, καὶ αὕτη δὲ ἡ μύτις. Ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ κοινῶς ἀπομύσσεσθαι, οὗ χρῆσις ἐν τῷ «πατήρ τῷ ἀγκῶνι ἀπομυσοῦμενος», διὰ τὸ 2.616 μὴ ἔχειν δηλαδὴ τοῦτο ποιεῖν τῇ χειρὶ ἀσχολουμένη περὶ ἀλίπαστα. Ἀρχὴ δὲ τῶν τοιούτων ῥημάτων τὸ μῦ ἐπίρρημα παρὰ τῷ Κωμικῷ. (η. 450) Ἀσύνδετος δὲ καὶ μετὰ θαύματος ἡ ἐπιβολὴ τῆς ῥηθείσης ἐννοίας ἀναλόγως τῷ θυμῷ τοῦ Διός. Ἔτι δὲ καὶ ἀξιωματικὴ διὰ τὸ «πάντως». ἀποφατικῶς γὰρ ἔχει ὡς ἐπὶ ὁμολογουμένῳ πράγματι. (η. 452 ς.) Ὅτι δειλίας ἄκρας δεικτικὸν τὸ «ὕμων δὲ πρὶν περ τρόμος ἔλλαβε φαίδιμα γυῖα πρὶν πόλεμόν τε ἰδεῖν πολέμοιό τε μέμερα ἔργα». Ἀνωτέρω δὲ παρωδηθὲν τὸ «οὐ μὴν κάμετόν γε μάχη ἐνὶ κυδανείρῃ» καὶ ἐξῆς ὄνειδος ἐστὶ τῶν εὐλαβηθέντων μάχην. (η. 455) Ὅτι τὸ «πληγέντε κεραυνῶ», ῥηθὲν ἐπὶ Ἦρας καὶ Ἀθηνᾶς, ὡς καὶ προδεδήλωται, Ἀττικῶς δίκην ἀρσενικοῦ ἢ οὐδετέρου ἐσχημάτισται. Καὶ Ἡσίοδος δὲ οὕτω φησὶ «προλιπόντε ἀνθρώπους αἰδῶς καὶ νέμεσις», καὶ Εὐριπίδης «ταῦτα

ἔχοντε γράμματα», ἤγουν ἔχουσαι, αἱ δύο αἰδοί. καὶ ἡ τοῦ Σοφοκλέους δὲ Ἥλέκτρα ἐφ' ἑαυτῇ καὶ τῇ ἀδελφῇ λέγει «ἴδεσθε τῶδε τὸ κασιγνήτω», ἤγουν ταύτας τὰς αὐταδέλφας, «τούτῳ χρῆ τιμᾶν, ὧ ψυχῆς ἀφειδήσαντε», ὃ ἔστι ταύτας, αἱ ψυχῆς ἀφειδήσασαι. Καὶ οὐ ταῦτα μόνον καινοτομοῦσιν Ἀττικοί, ἀλλὰ καὶ εὐθείας ἐνικὰς ἄρρενικὰς τῇ προφορᾷ ἐκθηλύνοντες ἢ κλυτός καὶ ἢ γενναῖός φασι, καὶ ἢ ἀδελφός δέ, ἢς δυϊκὸν παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ ἀδελφῶ. καὶ ἄρρενα δὲ ἄρθρα τοῖς θήλεσι προσαρμόζουσι τὴν γυναῖκα 2.617 λέγοντες καὶ τὴν χεῖρα καὶ τὴν θεῶν, τουτέστι τὰς θεάς, τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην. (ἡ. 458) Ὅτι γοργὰ πάρισα καὶ ἐνταῦθα τὸ «πλησίαι ἦσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην», Ἥρα δηλαδὴ καὶ Ἀθηνᾶ. Λαλεῖ δὲ οὕτω πρὸς κάλλος ὁ ποιητής, ἀβρυνόμενος οἷς ἡ ὀργὴ αὐτῆ κατὰ τὸ αὐτῷ θελητὸν γίνεται. Ὅρα δὲ τὸ «πλησίαι» γενόμενον ἀπὸ τοῦ ὁ πλησίος ἀρσενικοῦ ὀνόματος, ἐξ οὗ καὶ τὸ πλησίον ἐπίρρημα, ὁμοίως τῷ ἐναντίος ἐναντίον. Χρήσις δὲ τοῦ πλησία καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «παρούσης τῆσδε πλησίας ἐμοί», καὶ ἐν τῷ «πλησία τῷ νυμφίῳ». (ἡ. 459) Ὅτι ἐν τῷ «ἦτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν οὐδέ τι εἶπε», τρόπος ἐτυμολογίας ἔστι. τὸ γὰρ ἀκέων, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φαίνεται, ταῦτόν ἐστι τῷ ἀκὴν. Αὐτὸ δὲ γίνεται ἀπὸ τοῦ ᾧ στερητικοῦ καὶ τοῦ χαίνειν. τὸ δὲ μὴ χαίνειν ὅπως ταῦτόν ἐστι τῷ μηδὲν τι εἶπειν. Καὶ ἄλλως δέ, εἰ χαίνειν ἔστι τὸ λέγειν κατὰ τινα παρακολούθησιν–Διὸ καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ φῶ, τὸ λέγω, πρόφασις, οὕτω ἢ αὐτῆ καὶ ἀπὸ τοῦ χαίνω προχάνη κατὰ τοὺς τοῦ Σοφοκλέους Ὑπομνηματιστάς, [παρ' ᾧ κεῖται καὶ τὸ «ἀνοιμωκτὶ χανεῖν τὰ δεινά», ὅπερ ἔστι δεινούς λόγους πρὸς ὕβριν εἶπειν]–, εἴη ἂν καὶ ἀκέων καὶ ἀκὴν τὸ ἐκ τοῦ μὴ χαίνειν γινόμενον, ταῦτόν τῷ ἀφώνως, καὶ κατὰ Σοφοκλεῖν εἶπειν, ἀλόγως, ὃ κεῖται ἐν τῷ δευτέρῳ Οἰδίποδι, ταῦτόν ὄν τῷ ἀλαλήτως. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων ἔστι λογίσασθαι, ὡς εἴη ἂν ταῦτόν τι τὸ προχαίνειν καὶ τὸ προφασίζεσθαι, ὧν τὸ μὲν ἐκ τοῦ κατάρχοντος, τὸ δ' ἐκ τοῦ ἐφεπομένου λέγεται. διὸ καὶ ἀχανῆς ἴστασθαι τις λέγεται ἀντὶ τοῦ ἀφώνως. [Εἰ δὲ καὶ προέχεσθαι τὸ προφασίζεσθαι λέγεται, ἀλλὰ τοῦτο τροπῆς ἔστιν. 2.618 Ὅς γὰρ ὁ μαχόμενος προῖσχεται εἴτ' οὖν προβάλλεται, τι ἑαυτοῦ ὄπλον πρόβλημα, οὕτω προῖσχεται λόγον τινὰ ὡς οἷον βοθητικὸν πρόβλημα ὁ προφασιζόμενος.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πρὸ ὀλίγου ἐθυμομάχει μὲν Ἀθηνᾶ, ἡσύχαζε δὲ Ἥρα οἷα χαίρουσα οἷς ἐκεῖνη ἔλεγε κατὰ Διός, ἐνταῦθα δὲ τῆς Ἀθηνᾶς σιγῆς ἐκρήγνυσιν αὐτῆ θυμόν. (ἡ. 460) Ὅρα δὲ καὶ οἷον ὁ φρόνιμος. Ἦν μὲν γὰρ Ἀθηνᾶ «σκυζομένη Διὶ πατρί, χόλος δὲ μιν ἄγριος ἦρει», οὐ τολμᾷ δὲ κατὰ πρόσωπον ἀντιλέγειν τῷ πατρὶ αἰδοί καὶ δέει αὐτοῦ, εἰ καὶ πρὸ τούτων ἀπόντα ἔσκωπτε. Τῆς δὲ γε Ἥρας περιγίνεται ὁ συνήθης χόλος καὶ οἱ λόγοι τυραννήσαντες προέρχονται, φαῦλοι δορυφόροι θυμοῦ, δεσπότης κακοῦ. (ἡ. 4618) Φησὶ γὰρ «Ἥρη δ' οὐκ ἔχαδε στήθος χόλον, ἀλλὰ προσήδα· αἰνότατε Κρονίδη» καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς περ καὶ ἡ Ἴρις πρὸ μικροῦ αἰνοτάτην εἶπε τὴν Ἀθηνᾶν. (ἡ. 459 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡς περ τὸ «ἀκέων ἦν» ἡρμήνευται διὰ τὸ «οὐδέ τι εἶπεν», οὕτω καὶ τὸ «σκυζομένη» διὰ τοῦ «χόλος δὲ μιν ἄγριος ἦρει». Σκύζεσθαι γὰρ τὸ χόλω αἰρεῖσθαι. Γίνεται δὲ ἴσως μὲν καὶ παρὰ τὸ κύων πλεονασμῷ τοῦ ᾧ, ἵνα ἢ σκύζεσθαι τὸ κύνεόν τινα σχεῖν ἦθος ἢ κυνώπα εἶναι. ὅθεν καὶ τὸ ἐπισκύνιον, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται. Μάλιστα δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς παρὰ τὸν Σκύθην, ὡς τῶν Σκυθῶν μάλιστα ἐτοίμων ὄντων χολᾶν. Καιρίᾳ δὲ οὕση τῇ λέξει ἐπιμένει ὁ ποιητής, θέμενος αὐτὴν καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐνθα καὶ δοκεῖ συγκροτεῖν εἰς τὸ ἀπὸ τοῦ κυνός εἶναι τὸ σκύζεσθαι. Εἰπὼν γὰρ «οὐ σκυζομένης ἀλέγω», ἐπιφέρει εὐθύς ὡς οἷον ἐτυμολογικῶς τὸ «ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο». (ἡ. 460 ς.) Τὸ δὲ «χόλος ἦρει, Ἥρη δ' οὐ κέχαδε χόλον στήθος», οἷου σχήματός ἐστιν, εἴρηται καὶ ἐν τῷ «ἔδδισαν μάκαρες θεοὶ οὐδ' ἔτ' ἔδησαν». Τὸ δὲ «οὐ κέχαδε χόλον», ὡς ἐπὶ ἀγγείου εἴρηται. οἰονεὶ γάρ, φησί, πλεονάσας ὁ χόλος ἐξ ὑπερζέσεως ἀπήφρισε ὕβρεις. Ἡ δὲ «κέχαδε» μετὰ τοῦ ᾧ, ἵνα ἢ 2.619 μέσος παρακείμενος, ἀπὸ τοῦ χῶ χάζω, τὸ χωρῶ, ὡς φράζω πέφραδα,

χλάζω κέχλαδα παρὰ Πινδάρῳ, ἢ ἔχαδε δεύτερος ἀόριστος τοῦ αὐτοῦ ῥήματος. [Ἰστέον δὲ ὅτι πάνυ ἀστειότερον καὶ βαθύτερον τοῦ «ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων» τὸ «οὐ κέχαδε στῆθος χόλον». Δηλοῦσι δ' ὅμως ἄμφω λαλιὰν ἄκαιρον. πλὴν ἐκεῖνο μὲν τὴν ἀπλῶς, τοῦτο δὲ τὸ τῆς Ἑρας τὴν ἐξ ὑπερβολικοῦ χόλου. Ἐν ἀμφοῖν δὲ ψεκτὸν τὸ ἀθυρόγλωττον καί, καθ' Ὅμηρον εἰπεῖν, ἀκριτόμυθον, ἅπερ ὁ πάσχων λέγοιτ' ἂν καὶ ἀπύλωτον ἔχειν στόμα, κατὰ τὸν Κωμικὸν φάναι.] (η. 463) Ὅτι δηλωτικὸν ὑπεροχῆς τὸ «εὖ νυ», ἤγουν καλῶς δὴ, «καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν», ἤγουν ὅτι σοι τὸ σθένος οὐδενὶ εἴκει ἀλλὰ πάντων ὑπερέχει. (η. 464) Χρησιμεύσει δὲ ποτε καὶ τὸ ἐφεξῆς «ἀλλ' ἔμπης τῶν δεῖνα ὀλοφυρόμεθα» καὶ ἐξῆς, ὡς προγέγραπται. Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι, ὡς Εὐριπίδης μὲν φησι «τὸν αὐτὸν λόγον ἐκ τε δοκούντων ἰόντα καὶ ἐκ μὴ δοκούντων, οὐ ταῦτὸν σθένειν». Ἔστι δὲ τινα τὸ ἐκείνου παρωδήσαντα εἰπεῖν, ὡς ὁ αὐτὸς λόγος ἔκ τε τῶν εἰκόντων τοῖς κρεῖττοσι καὶ ἐκ τῶν ἀντιπιπτόντων λεχθεὶς οὐ ταῦτὸν σθένει. Ἴδου γὰρ ἢ Ἑρα φθέγγεται μὲν αὐτὰ ἐκεῖνα ὅσα καὶ ἢ Ἀθηνᾶ ἐν ἀρχῇ ταύτης τῆς ῥαψωδίας, τὸ μὲν σθένος ὁμολογοῦσα τοῦ Διός, ὀλοφύρεσθαι δὲ ὑπὲρ Ἀχαιῶν λέγουσα, εἰ κακῶς ὄλωνται. Ἄλλ' ὅτι Ἀθηνᾶ μὲν ἐκεῖ προοιμιάσατο κολακικώτερον, Ἑρα δὲ νῦντραχύνασα τὸ προοίμιον ἐλάλησε, διὰ τοῦτο ἐκείνη μὲν εἰς μειδίαμα κινεῖ τὸν Δία καὶ «θάρσει φίλον τέκος» ἀκούει καὶ ἐξῆς, ἢ δὲ Ἑρα σκορακίζεται καὶ ἀκούει τὰ μὴ φίλα. Ἐν οἷς σημειῶσαι καὶ οἷα δύναται τὸ προοίμιον, εἴπερ Ἀθηνᾶ μὲν φιλεῖται προοιμιασαμένη τεχνικῶς, Ἑρα δὲ δυσπραγεῖ, ὡς ἐκ προοιμίων λυπήσασα. [(η. 464) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἀλλ' ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθα», ἤγουν ὑπὲρ Δαναῶν ἢ χάριν Δαναῶν, ὁμοίον ἐστὶ τῷ «χωόμενον εὐζώνιοιο γυναικός», ἤγουν λυπούμενον ἔνεκεν τῆς Βρισηΐδος.] (η. 470–7) 2.620 Ὅτι σχῆμα Ὀμηρικῆς προαναφωνήσεως καὶ τὸ «ἦοῦς δὴ καὶ μᾶλλον», ἤγουν ἐκ πρωΐας αὐρίον, τὸν Δία ὄψαι, ὡς Ἑρα δηλαδὴ, ὀλλύντα Ἀργείους. «οὐ γὰρ πρὶν πολέμου», φησὶν, «ἀποπαύσεται ὄβριμος Ἐκτωρ πρὶν ὄρθαι», ἤγουν διεγνηγέρθαι, «παρὰ ναῦφιν», ἤγουν ἀπὸ νηῶν, Ἀχιλλέα, ὅτε ἢ μάχη πρὸς αὐταῖς ταῖς ναυσὶν ἔσται Πατρόκλου θανόντος. ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι». Καὶ ὅρα κἀνταῦθα μνήμην Ἀχιλλέως τὴν συνήθη τῷ ποιητῇ, καὶ ὅτι συνεκεφαλαιώσατο προεκθετικῶς, ὅπως πιθανῶς διασκευάζει τὰ ἐφεξῆς. Κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ προῖστορηθὲν στεῖνος, τὸ μεταξὺ τῆς τάφρου καὶ τοῦ τείχους, ὃ καὶ αἰνότατον λέγει διὰ τοὺς ἐκεῖ γενησομένους φόνους. (η. 477) Τὸ δὲ «ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι» τὴν τοῦ Διὸς ὑποδηλοῖ βουλήν ἀλληγορικῶς. ταῦτὸν γὰρ εἰπεῖν «Διὸς δ' ἔτελείετο βουλή», καὶ «ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι». Ὅτι τὰ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Ἑραν λεχθήσεται ποτε παρωδηθέντα καὶ παραπονηθέντα δεξιῶς ἐπὶ προσώπου φορτικοῦ ἀκκιζομένου καὶ προσποιομένου χωρισμόν, ὁποῖος ἦν τις πρὸ βραχέων τῇ Ἑρα Διὸς ἀμφὶς καθημένη. (η. 477–83) Φησὶ γὰρ «σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω χωμένης, οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα πείραθ' ἴκηαι γαίης καὶ πόντοιο, ἴν' Ἰαπετός τε Κρόνος τε ἡμενοι οὐτ' ἀυγῆς», ἤγουν ἀυγαῖς, «Ἐπερίονος ἠελίοιο τέρπονται οὐτ' ἀνέμοισι, βαθὺς δὲ τε Τάρταρος ἀμφίς», ἤγουν ἀμφὶ αὐτούς. «οὐδ' ἦν ἔνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη, οὐ σὺ ἔγωγε σκυζομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο», ἤγουν χαλεπώτερον ἢ κυρίως ἀναιδέστερον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σαφῶς δηλοῦται. Καὶ ὅρα ὡς ὁ ποιητικὸς Ζεὺς τόποις τὸ φοβερὸν διαφόροις κατεμέρισε, πρὸ μὲν ὀλίγων ἀπειλησάμενος Ἑρα καὶ Ἀθηνᾶ διὰ τῆς Ἰριδος, ἐνταῦθα δὲ δεινὸς προσενεχθεὶς τῇ Ἑραδι' ἑαυτοῦ, τραχυνθησόμενος δὲ ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς. Πολλαχοῦ δὲ καταμερίζειν οὕτω τὰς αὐτὰς ἐννοίας εἴωθεν ὁ ποιητής. (η. 481) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεισὶν ὅρα καὶ ὅτι τὸν Τάρταρον, ὡς καὶ προεδηλώθη, ὑπόγειον ἐν βάθει ἀέρα ὀρίζεται ἠλίω ἀφώτιστον, βάθους νοουμένου τοῦ περὶ τὰ νείατα πέρατα γῆς καὶ πόντου. (η. 479) Ἰαπετός δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ ὀξυκνησία τοῦ οὐρανοῦ παρὰ 2.621 τὸ ἴσθαι καὶ πέτεσθαι. Κρόνος δὲ ὁ τῶν λοιπῶν ἀνωτάτω πλανητῶν, ὃς ὑπὸ γῆν ἐνεχθεὶς ἐν τῷ τὴν ἀπλανῆ

στρέφεται κατωτάτω γίνεται καὶ οἶον ταρταροῦσθαι τηνικαῦτα δοκεῖ ἅμα τῷ οὐρανίῳ ἡμισφαιρίῳ, περὶ ὃ τύχη ἐκεῖνος εἶναι. Καὶ τοῦτο μὲν αἰεὶ γίνεται, οἷα ποτὲ μὲν ἀνωτάτω αὐτῶν ὄντων, ποτὲ δὲ κατωτάτω στρεφομένων. Ὁ δὲ μῦθος τὸ φυσικῶς γινόμενον καὶ διηγετικῶς κατὰ τὸ πάλιν καὶ πάλιν, τὴν ῥηθεῖσαν δηλαδὴ τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ Κρόνου κατένεξιν, εἰς κόλασιν ἐκείνοις ἀπονέμει, καὶ ὡς καθάπαξ κάτω ῥιφέντας ἐκεῖ μένειν φησὶ τοῦ λοιποῦ, ψευδόμενος ἐπὶ τι καὶ αὐτός. (ἡ. 478) Ὅρα δὲ τὸ νείατα πείρατα, ἤγουν ἔνθα καὶ ἡ ἀπείρων γῆ τελειοῦται. εἴρηται γὰρ πρὸς διαστολὴν ἐτέρων περάτων κελεύθου καὶ ὁδοῦ, ἅπερ οὐκ ἤδη καὶ νείατα. (ἡ. 477) Καὶ ὅτι τὸ αὐτὸ ἀλεγίζω εἶπε καὶ ἀλέγω διὰ τὸ τῶν λέξεων ἰσοδύναμον, (ἡ. 478) καὶ τὴν χωμένην δὲ σκυζομένην εἶπεν ἐρμηνείας χάριν καὶ τοῦ ταυτοδυνάμου τῶν μετοχῶν. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Ἡ δὲ ῥηθεῖσα τοῦ Διὸς ἔννοια ὑπερβολικὴν τινα ἔχει ἀστειότητα, φαιμένου, ὡς εἰπεῖν, ὅτι οὐ μόνον εἶπερ ἀμφὶς ἐμοῦ ἔζεσθαι θέλεις κατὰ βραχὺ τι διάστημα, οὐδὲν μοι μέλει, ἀλλ' οὐδὲ εἰ τὸν Τάρταρον αὐτὸν ὑποδύση. (ἡ. 482 ς.) Ἐν δὲ τῷ «οὐδ' ἦν ἔνθ' ἀφίκηαι, οὐ σευ ἔγωγε ἀλέγω» περιττὴ συνήθως καὶ Ὀμήρῳ κατὰ Ἀττικῶν ἢ ὠρηνησις, (ἡ. 484) Ὅτι μέγαν εἶναι τὸν θυμὸν τῶν ὑπερεχόντων δηλοῖ ὁ ποιητὴς καὶ ἐν οἷς ποιεῖ τὴν θραυστάτην Ἥραν σιωπῶσαν, ἐφ' οἷς ὁ Ζεὺς ὀργίζεται. Φησὶ γὰρ «τὸν δ' οὐ τι προσέφη λευκώλενος Ἥρη», [οὐ ταχὺ μὲν οὕτω θραυσθεῖσα, θᾶπτον δὲ ἢ λόγος δειλιάσασα κατὰ τοὺς θραυσδεῖλους καὶ ψοφοδεεῖς, οἷα καὶ αὐτὴ πτοηθεῖσα, μὴ ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον ἔσται τῷ ἀπειλησαμένῳ Διί.] Σημείωσαι δὲ ὡς οἰκονομικῶς οὕτω πεποιήται, ἵνα παυθῆ πιθανῶς ἢ μυθοποιῖα. Εἰ μὴ γὰρ φόβος ἐπεστόμισε τὴν Ἥραν, ἐξηνέχθη ἂν ἡ ποίησις καὶ εἷς τι κακόζηλον. (ἡ. 485 ς.) Ὅτι τὸ ἔδου ὁ ἥλιος περιφράζων Ὀμηρὸς φησιν «ἐν δ' ἔπεσεν Ὠκεανῶ λαμπρὸν φάος ἡλίοιο, ἔλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζεῖδωρον ἄρουραν». Καὶ ὅρα τὸ ἐνέπεσεν ἀστείως λεχθὲν διὰ τὴν ἐξ ὕψους κατένεξιν. ὁμοίως καὶ τὸ ἔλκον. τὸ γὰρ ἔλκον ἐλκόμενόν τι ἔλκει, ὡς καὶ ἡ τοῦ φωτὸς δύσις τὴν νύκτα ἐφέλκεται. ἅμα γὰρ ἡλίου κατάδυσσις, ἅμα σκότος. Ἀστείως δὲ τὸ ῥηθὲν ἔφη ὁ ποιητὴς ὡς ἐπὶ 2.622 τινος σώματος ἐν τῷ καθίεσθαι εἰς βάθος ἐφελκόμενου ἄλλο τι σῶμα, ὁποῖον ἢ κλεψύδρα κατὰ βυθοῦ, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἄγκυρα καὶ ὁ βολίζων μόλιβδος καὶ ὁ καδδίσκος, οἷς συγκαθέλκεται καὶ συγκαθίεται ἡ ἱμονία. Οὕτω γὰρ πῶς φησι καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ὃ ἔστιν αὐτὸν τὸν ἥλιον, τῷ Ὠκεανῶ ἐμπίπτοντα ἔλκειν νύκτα. ὑποκαταβάς δὲ ἀπλοικῶς φράζει «ἔδου φάος καὶ ἐπήλυθε νύξ». (ἡ. 485) Ὠκεανὸς δὲ ἀλληγορικῶς κἀνταῦθα ὁ διανοητὸς κύκλος, ὁ τὸ τοῦ κόσμου φανερόν τε καὶ ἀφανὲς ὀρίζων, ἤγουν τὸ ὑπὲρ γῆς ἡμισφαίριον καὶ τὸ ὑπὸ γῆν. (ἡ. 487 ς.) Ὅτι Τρωσὶ μὲν ἀέκουσιν ἔδου φάος, Ἀχαιοῖς δὲ ἀσπασίη τρίλλιστος ἐπήλυθε νύξ ἐρεβεννή. Τούτους μὲν γὰρ τὸ κνέφας ἔσωσεν, ὡς ὁ Ἐκτωρ ἐρεῖ, οἱ δὲ Τρῶες εὐτύχουν ἐν ἡμέρᾳ νικῶντες. διὸ οὐδὲ ἠθέλον δῦναι τὸν ἥλιον. Ὁ δὲ λόγος οἰκειὸς ἐπὶ πάντων, ὧν τοὺς μὲν εὐτυχοῦντας, τοὺς δὲ δυστυχοῦντας παύει τοῦ ἔργου ἢ νύξ. Τρίλλιστος δὲ ἐν δυσι ἄλ κατὰ τινα τῶν ἀντιγράφων ἢ πολυλιτάνευτος, ἐκ τοῦ τρία, ὃ δηλοῖ τὰ πολλά, καὶ τοῦ λίσσεσθαι, τὸ παρακαλεῖν. Κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ τῷ Περιηγητῇ. Καὶ ἡ λιτὴ δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γινομένη ῥήματος, εἰ μὴ ἄρα ἐκ τοῦ λίτω παράγεται, ὑποστολὴν ἔπαθε τοῦ ἴσ, ὁμοίως τῷ Ἐπήριτος κύριον, ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται δοκοῦν παρῆχθαι ἐκ τοῦ ἐριστός [κατὰ τὸ Νήριτον ὄρος τὸ οἶον ἀνέριστον διὰ τὸ δασὺ τῆς ὕλης.] Ἰστέον δὲ ὡς ἐπεὶ τὰ τρία καὶ πολλά εἰσιν, εἰ καὶ μὴ ἀντιστρέφει ὁ λόγος, διὰ τοῦτο τὸ τρίλιστον καλῶς καὶ πολὺλιστον λέγεται, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται. Οὕτω δὲ καὶ τὴν τριγλώχινά τοῦ Ποσειδῶνος τρίαῖναν πολυγλώχινά τις λέγει ποιητὴς, καὶ τρισάθλιος δὲ τῷ αὐτῷ λόγῳ ὁ κατὰ πολὺ ἄθλιος, καὶ τρισμάκαρες δὲ Δαναοὶ οἱ λίαν μακάριοι. 2.623 Τοιαῦτα δὲ καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα, [ἐν οἷς καὶ ὁ παρὰ τῷ Κωμικῷ τρισκακοδαίμων καὶ ὁ ἀνάπαλιν τρισόλβιος. Τοιαῦτα δὲ καὶ ἅπερ τῶν τις παλαιῶν ἔθετο παραδείγματα βλασφημιῶν τῶν ἀπὸ ἀριθμοῦ, οἷον, τρισεξώλης ὁ πάνυ

ἐξώλης, καὶ τριπέδων ὁ πολλακίς πεδηθεὶς κακοῦργος δοῦλος, ὃς καὶ πέδων πέδωνος ἐν ἀπλότῃ λέγεται καὶ στίγων, εἴτ' οὖν στιγματίας. Φέρει δὲ καὶ ἀπὸ χρήσεως τοῦ Κωμικοῦ τὸ παλίμβολος τρίπρατος καὶ πολλακίς ἀπημπολημένος. Σοφοκλῆς δὲ τρίδουλον τὸν ἐκ προγόνων δοῦλον ἔφη, Ἀνακρέων δὲ τρισκεκορημένον τὸν πολλακίς ἐκσεσαρωμένον, Ἀρχίλοχος δὲ τρισσοιζυρὴν πόλιν ἔφη τὴν Θάσον, Ἰππῶναξ δὲ τὸν τρία ὑπερναβὰς ἀριθμὸν ἐπτάδουλον ἔφη τινά. Ὑπὲρ δὲ ταῦτά ἐστι τὸ τοῦ Κωμικοῦ εἰπόντος τρίπαλαι καὶ δεκάπαλαι καὶ μυριόπαλαι.] Ὅτι συσκευάζων μακρόθεν Ὀμηρος τὴν τοῦ Ἐκτορος ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ πτώσιν, ἦν οὐκ ἂν ἔπαθεν, εἰ μὴ ἐθάρρησεν ἀντιστῆναι, πλάττει αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἄρτι θάρσυνον διὰ τὸ θέσφατον καὶ εἰς τόσον καταθαρροῦντα τῶν Ἀχαιῶν, ὡς μηκέτι ἐθέλειν ἀναδραμεῖν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ μακρὰν αὐτῆς αἰθριοκοιτεῖν, ἵνα ταχὺ ἔωθεν ἐπιτρέχη τοῖς ἐχθροῖς, καὶ δὴ νικῶν κατὰ τὴν τοῦ Διὸς βουλήν καὶ οὕτω φρονηματισθεὶς καὶ ἐπαυξήσας τὸ θάρσος τολμήσει πιθανῶς ἐν τοῖς ἐξῆς ἀντιστῆναι τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ πεσεῖται. (ἡ. 489–91) Φησὶ γοῦν «Τρώων δ' αὐτ' ἀγορὴν ποιήσατο φαίδιμος Ἐκτωρ νόσφι νεῶν ἀγαγὼν ποταμῶ ἐπὶ δινήεντι, ἐν καθαρῶ ὅθι δὴ νεκῶν διεφαίνετο χῶρος», ἤγουν ἔνθα τόπος ἦν καθαρεύων νεκρῶν. Συντάσσεται γὰρ καθ' ὑπερβατὸν «ἐν καθαρῶ νεκῶν, ὅπου διεφαίνετο χῶρος», ἥτοι διαφανῆς ἦν. 2.624 Ἔτεροι δὲ οὕτως· ὅθι νεκῶν, ἤγουν ἔνθα τῆς τῶν νεκρῶν πτώσεως, ἦν διαφανομένη ἡ γῆ, ὅπερ ἐστὶ ἐρμηνεία τοῦ ἐν καθαρῶ. Ἄλλοι δὲ τὸ «διεφαίνετο» γενικῆ συντάξει τολμήσαντες φασιν· ἔνθα διεφαίνετο νεκῶν ὁ χῶρος, ἤγουν ἔνθα καθαρὰ νεκρῶν ἦν ἡ γῆ. Καὶ ἀληθῶς πολλαὶ κοιναὶ συντάξεις καινοτροποῦνται παρὰ τισιν. Ἀττικοὶ γοῦν τὸ ὑπερορᾶν αἰτιατικῆ ἀσυνήθως συντάσσουσιν, οὕτω δὲ καὶ τὸ ἀνέχεσθαι. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τὸ ἀρέσκειν δοτικῆ φιλοῦν συνεῖναι κατὰ αἰτιατικὴν προάγουσι. Σοφοκλῆς «ἀλλ' ἐμέ γε ἡ στονόεσσα ἀηδῶν ἄραρεν», ὁ ταῦτ' οὖν τῷ «ἀρέσκει μοι». ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἐν τῷ «τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν» οὐ συνήθως συνέταξεν, ὡς οὐδὲ ἐν τῷ «ψαύων τὸν θεόν». (ἡ. 492) Ὅτι τὸ καταβῆναι τοῦ ἄρματος ἀποβῆναί φησιν ἐξ ἵππων ἐν τῷ «ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα μῦθον ἄκουον», οἱ Τρῶες δηλαδὴ τὸν τοῦ Ἐκτορος. (ἡ. 494) Ὅτι δημηγορεῖ μετὰ νίκην ὁ Ἐκτωρ νύκτωρ ὀρθός ἐν ὀρθοῖς τοῖς Τρωσὶν ἔγχος ἀντὶ σκῆπτρου ἔχων τὸ τῆς ἀνδραγαθίας ὄργανον. Ἡ δὲ δημηγορία ὑπέρφρων καὶ πολὺ τὸ θάρρος προβεβλημένη, ἐξ ὧν οἶδεν ὡς νῦν Ἀργεῖοι κακὰ πείσσονται. ἀναρριπίζει δὲ τῇ μνήμῃ τὸν θυμὸν καὶ κατὰ Διομήδους τοῦ πρὸ μικροῦ ἀντιστάντος. Πρὸ δὲ τούτων συμβουλεύει πεισθῆναι τῇ νυκτὶ καὶ δορπῆσειν καὶ ἵππων ἐπιμελήσεσθαι. ἐθέλει δὲ καὶ πυρὰ πολλὰ καίεσθαι, εἰπὼν καὶ τὴν αἰτίαν. εἶτα καὶ φυλακὴν τῆς πόλεως ἐπιτάσσει. (ἡ. 493–516) Ἔστι δὲ τὰ τῆς δημηγορίας τοῦ Ἐκτορος τοιαῦτα «Ἐκτωρ ἀγόρευε Διῖ φίλος, ἐν δ' ἄρα χειρὶ ἔγχος ἔχεν», ὧ ἐρεισάμενος ἔφη «κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ Δάρδανοι ἠδ' ἐπίκουροι. νῦν ἐφάμην νῆας τ' ὀλέσας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς ἄψ ἀπονοστήσειν ποτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν, ἀλλὰ πρὶν κνέφας ἦλθε, τό», ἤγουν 2.625 ὅπερ, «νῦν ἐσάωσε μάλιστα Ἀργεῖους καὶ νῆας ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης ἀλλ' ἦτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα. ἀτὰρ καλλίτριχας ἵππους λύσαθ' ὑπ' ἐξ ὀχέων, παρὰ δὲ σφισι βάλλετ' ἐδωδῆν. ἐκ πόλιος δ' ἄξασθε βόας καὶ ἴφια μῆλα καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζεσθε σίτον τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγεσθε, ὡς κεν παννύχιοι μέσφ' ἠοῦς ἠριγενείης καίωμεν πυρὰ πολλὰ, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἴκη, μὴ πως καὶ διὰ νύκτα καρηκομῶντες Ἀχαιοὶ φεύγειν ὀρμήσονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης. μὴ μὰν ἀσπουδεὶ γε νεῶν ἐπιβαῖεν ἔκηλοι, ἀλλ' ὡς τις τούτων γε βέλος καὶ οἴκοθι πέσση βλήμενος ἢ ἰῶ ἢ ἔγχει ὀξυόεντι νηὸς ἐπιθρώσκων, ἵνα τις στυγέησι καὶ ἄλλος Τρωσὶν ἐφ' ἵπποδάμοισι φέρειν πολὺδακρυν Ἄρηα» καὶ ἐξῆς. Καὶ ὅρα ὡς ἅμα τεῖχος Ἑλληνικὸν ἅμα ἐπέλευσις Τρωϊκῆ, ὃ δὴ ἐθέλει ὁ σοφὸς μεθοδευτῆς Ὀμηρος. Δοκεῖ δὲ οὕτω ταχὺ γενέσθαι ἢ ἐπιδρομῇ διὰ τὸ ὑπόνοιαν, ὡς εἰκόσ,

ἐγγενέσθαι τῷ Ἑκτορι πάνυ δειλανδρήσαντας τοὺς Ἀχαιοὺς προβαλέσθαι τὸ τεῖχος ἑαυτῶν ὡς οἶον εἰς συγκλεισμόν. Στρατηγικῶς δὲ τῶν ἵππων ὁ Ἑκτωρ προμηθεῖται πρὸ τῶν ἀνδρῶν, ὅπερ πρὸ τούτων καὶ ἡ Ἄνδρομάχη ἐδηλώθη ποιεῖν εἰς αὐτόν. (η. 494 ς.) Τὸ δὲ ῥηθὲν ἔγχος τοῦ Ἑκτορος πλείονος ἀξίων λόγου φησὶν «ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυ, πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης». Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ναυμάχον δόρυ πήχεων ἐστὶν εἰκοσιδύο παρὰ τῷ ποιητῇ, τὸ δὲ πεζομάχον ἐνδεκάπηχυ. Ὡς δὲ τὸ «ἔγχος ἔχεν» ἐτυμολογικοῦ τρόπου ἐστὶ, πολλαχοῦ ἐφάνη. Τὸ δὲ λάμπετο ἔχει καὶ ἐνεργητικὸν τὸ ἔλαμπεν. Αἰχμὴ δὲ κἀνταῦθα ἢ ἐπίδορατις, ἦτοι ὁ μετὰ τὸ δόρυ, τουτέστι τὸ ἐκδεδαρμένον ξύλον, ἐστομωμένος σίδηρος. οὔπερ εἶγε πάγχρυσος ὁ πόρκης καὶ μὴ ἑτεροίας ὦν ὕλης ἀλήλιπτο χρυσῶ, μεγαλοπρεπῆς ὁ Ἑκτωρ, οὕτω τιμίαν ὕλην περιθεῖς ξύλῳ καὶ σιδήρῳ, τοῖς εὐτελέσιν. Ἔστι δὲ πόρκης κρίκωμα συνεκτικὸν τοῦ ξύλου καὶ τῆς αἰχμῆς, οὗ ἢ ἐτυμολογία προεδδήλωται. οἰκεῖον δὲ ἐπ' αὐτοῦ τὸ περιθέειν, ἦτοι περικυκλοῦν, ὡσπερ καὶ τὸ περιϊέναι. ὅθεν ἴτυς ἢ περιφέρεια καὶ τὸ περιάγεσθαι, ἀφ' οὗ ἄγκιστρον περιηγῆς τὸ περιφερές. [Ἐκ δὲ τοῦ εἰρημένου θέειν καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσεΐα περιφερῆς θόλος καὶ ὁ κάλαθος δέ, οὗ χρῆσις παρὰ πολλοῖς, ὃν δηλαδὴ ἀπαρτίζουσι κᾶλα θέοντα, ἦγουν ξύλα, καὶ λύγοι περιηγμένοι ἐς κύκλον.] (η. 496) Ἐρείδεται δὲ τῷ ῥηθέντι δόρατι ὁ 2.626 ἦρως οὐχ' οἷα σκήπτρῳ βασιλεὺς δημηγορῶν, ἀλλ' ὅσα καὶ βακτηρία κατάκοπος ἀνήρ. (η. 493) Δι' δὲ φίλος ὁ Ἑκτωρ τά τε ἄλλα καὶ μάλισθ' ὅτι ἀπὸ τῶν ἄρτι ὁ κατὰ πεπρωμένην Ζεὺς ὑπὲρ αὐτοῦ γίνεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι συχνοῖς παρίσοις καὶ νῦν ὁ ποιητὴς καλλύνει τὸν λόγον, ἀβρότερον φράζων διὰ τὴν ἐν τοῖς ἄρτι λεγομένοις σεμνότητα, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ πειθώμεθα, ἐφοπλισόμεσθα, καὶ τὸ ἄξασθε, οἰνίζεσθε, λέγεσθε. (η. 499) Τὸ δὲ «ποτὶ Ἴλιον» διασαφητικὸν ἐστὶ τοῦ ἄψ ἀπονοστήσειν. (η. 502) Πῶς δὲ πείθεται τις νυκτί, προεδδήλωται. Ταῦτόν δὲ νύκτα εἰπεῖν καὶ κνέφας, ὃ σαῶσαι μάλιστα τοὺς Ἀργεῖους φησὶν, ὡς καὶ τοῦ τείχους μὲν καὶ τῆς τάφρου καὶ τῶν σκολόπων καὶ τῆς κατὰ φύσιν δὲ ἠνορέης περισωσαμένων τοὺς Ἀχαιοὺς, μάλιστα δὲ τῆς νυκτός. (η. 503) Τὸ δὲ δόρπα γένους μεταπλασμός, καθὰ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ σταθμά καὶ τὸ ἔπαυλα. Ὀπλίσασθαι δὲ ὅτι τὸ ἀπλῶς εὐτρεπίσαι, πλεισταχοῦ δηλοῦται. (η. 504) Ἡ δὲ τῶν ἵππων λύσις πολλαχοῦ πέφρασαι. Ἔλυσαν γὰρ ἵππους αἱ Ὀραι, καὶ νῦν «λύσατε ἐξ ὀχέων», καὶ μετ' ὀλίγα «λύσαν ὑπὸ ζυγοῦ». Ἐντεῦθεν δὲ εἴληπται καὶ τὸ λύεσθαι, ἀφ' οὗ λύτρα, οἷς οἱ αἰχμάλωτοι ὡς ἐκ δεσμοῦ λύονται. Παραβάλλειν δὲ ἐδωδὴν ἀντὶ τοῦ παρατιθέναι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ. Καὶ ὅρα ὡς καὶ ἐπὶ ἀλόγων κεῖται ἢ ἐδωδὴ, [οὐ μὴν οὕτω καὶ ἡ δαίς, ὡς καὶ προεδδήλωται.] (η. 505) Τὸ δὲ ἄξασθε Ἀττικῶς ἐρρέθη κατὰ πάθος. ἄλλως γὰρ ἢ τοῦ ἄγειν κινήσις καὶ ἐνεργητικῶς κεῖται ἐν πολλοῖς παρὰ τῷ ποιητῇ. (η. 506) Ἐν δὲ τῷ «οἶνον οἰνίζεσθε» καὶ μετ' ὀλίγα δὲ «οἶνον οἰνίζοντο» παρέλκει μὲν τὸ οἶνον, οὐκ ἀσυνήθως δὲ Ὀμήρῳ πέφρασαι Ἀττικώτερον, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται. (η. 506 ς.) Καινὸν δὲ τι δοκεῖ ἐν τούτοις μὲν παρελκύσαι τὸν οἶνον, ἐν δὲ τῷ σίτον σιγῆσαι τὸ ῥῆμα. Ἐχρῆν γὰρ ἀκολουθῶς τῷ «οἶνον οἰνίζεσθε», καὶ «οἶνον οἰνίζοντο» εἰπεῖν καὶ «σίτον σιτεῖσθε» καὶ «σίτον ἐσιτοῦντο», ὃ δὲ παρῆκε διὰ τὸ πάντη γνῶριμον οἷα σύνηθες, ἔχων καὶ οὕτω λαλεῖν ἐλλιπῶς ἐν τε τῇ Ἰλιάδι καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ὀδύσειαν. Οἶνον δὲ μελίφρονα εἰπεῖν, [ὅπερ ἐστὶ κατὰ μέλι εὐφραίνοντα,] ὅμοιον ὡς εἰ καὶ μελιδη φαίη τις. Τὸ δὲ «ξύλα λέγεσθε», ὃ ἐστὶ συνάγετε, δοκεῖ ἀναπέμπειν 2.627 τὸ αὐτὸ ῥῆμα καὶ εἰς τὸ «σίτον δ' ἐκ μεγάρων», ἵνα λέγη ὅτι σίτον οἴκοθεν λέγεσθε. Οὐδετέρου δὲ γένους τὸ σίτον, δηλοῦν ἄρτους, οὐ μὴν τὸ ἀκατέργαστον σπόριμον. (η. 508) Τὸ δὲ «μέσφα», ἦγουν μέχρι, «ἠοῦς», ἦτοι πρωΐας, διασαφητικὸν ἐστὶ τοῦ παννύχιοι. Ποιηταὶ δὲ μόνοι τὴν τοῦ μέσφα λέξιν φιλοῦσιν. (η. 509) Ἡ δὲ παραγγελία τοῦ πυρὰ καίεσθαι γίνεται, ὡς ἂν μὴ λάθωσι φεύγοντες, φησὶν, οἱ Ἀχαιοί, ἀλλὰ καταλάμπωσιν αὐτοὺς τὰ πυρὰ καὶ οὕτω φαίνωνται, διὰ τὸ

καὶ πολλὰ εἶναι αὐτὰ καὶ μεγάλα δέ, ὡς εἰκός. Ἄλλως μέντοι ἀστρατήγητος ἢ συμβουλή. οὐ μᾶλλον γὰρ οἱ τὰ πυρὰ καίοντες τοὺς ἐν σκότει ὀρώσιν ἢ ὑπ' ἐκείνων ὀρώνται (η. 510) Τὸ δὲ «διὰ νύκτα» ἀντὶ τοῦ κατὰ νύκτα. Πρόθεσις γὰρ καὶ νῦν ἀντὶ προθέσεως εἴληπται, ὡσπερ καὶ ἐν τῷ «ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης». (η. 511) Τοῦ δὲ «ὀρμήσωνται» συνηθέστερον τὸ ὀρμήσωσιν ἐνεργητικῶς λεγόμενον. (η. 512) Ἄσπουδαι δὲ ἀντὶ τοῦ ῥᾶον καὶ ἀμογητί καὶ δίχα κακοπαθείας καί, κατὰ τὸν ποιητὴν, ἡσυχῆ. τοῦτο γὰρ ἐμφαίνεται διὰ τοῦ «ἔκηλοι». (η. 513) Τὸ δὲ «ἀλλ' ὡς τις» ἢ ἀντὶ τοῦ ἀλλ' ὅπως ἦ, κατὰ τοὺς παλαιούς, ἀντὶ τοῦ ἀλλὰ πάντως καὶ λίαν. Πέσσειν δὲ βέλος τὸ θεραπεύειν. Τὰ γὰρ πρὸς θεραπείαν, φασί, γενόμενα ἔλκη πέττεσθαι λέγεται. Νοεῖται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ παρακατέχειν ὁμοίως τῷ «χόλον καταπέψη». (η. 514) Τὸ δὲ «βλήμενος ἰῶ ἢ ἔγχει» οὐκ ἐπεξήλθε μὲν πᾶσι βέλεσι, βάλλεται γὰρ τις καὶ λίθῳ καὶ σκόλοις ἐπαφιεμένοις, φυγὴν δὲ καταψηφίζεται τῶν Ἀχαιῶν κατὰ κράτος, εἰ βλήμενοι ἔσσονται καὶ οὐδεὶς ἀντιστήσεται ὡς φέρειν πληγὴν προστέρνιον. (η. 515) Τὸ δὲ «νηὸς ἐπιθρῶσκειν» ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ νηὸς ἀποθρῶσκειν. Τὸ δὲ «ἴνα τις στυγέησι καὶ ἄλλος» ποιεῖν τόδε, συνωδόν 2.628 ἐστὶ τῷ «ὄφρα τις στυγέησι καὶ ἄλλος ἴσον ἐμοὶ φάσθαι». (η. 516) Τὸ δὲ «Τρωσὶν ἐφ' ἵπποδάμοισιν» ἀντὶ τοῦ κατὰ Τρώων ἵπποδάμων. Ὁ δὲ πολυδάκρυς Ἄρης ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς εἰρήνην, καθ' ἣν καὶ φιλομειδῆς ποτε Ἀφροδίτη παρρησιάζεται. (η. 517) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τρίτον πληθυντικὸν προστακτικὸν τὸ «ἀγγελλόντων», ἀντὶ τοῦ ἀγγελλέτωσαν. Φησὶ γὰρ Ἔκτωρ «κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστῳ Διὶ φίλοι ἀγγελλόντων», ἦγουν ἔστωσαν τῶν ἀγγελλόντων. οὕτω δὲ καὶ μετ' ὀλίγα «πῦρ καιόντων», ἀντὶ τοῦ ἔστωσαν καίοντες. Δῆλον γὰρ ὡς τὰ τοιαῦτα προστακτικά, κατὰ φυσικὸν γραμματικὸν κανόνα ἀναλυθέντα εἰς ῥῆμα ὑπαρκτικὸν τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ, δύνανται διχῶς προφέρεσθαι, οἷον τὸ καιέτωσαν οὕτως ἀναλυθὲν ποιήσει τὸ ἔστωσαν καίοντες ἢ ἔστωσαν τῶν καιόντων. Ὁμοίως καὶ τὸ κλαιέτωσαν ἀποτελέσει τὸ ἔστωσαν κλαίοντες ἢ ἔστωσαν τῶν κλαιόντων. Ὡσαύτως καὶ τὰ λοιπά, ἐν οἷς καὶ τὸ ἀγγελλέτωσαν, οὗ ἀνάλυσις τὸ ἔστωσαν ἀγγέλλοντες ἢ ἔστωσαν τῶν ἀγγελλόντων. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ἀνευδής ἀνάλυσις. Οἱ δὲ Ἀττικοὶ ἐλλείψαντες ἐν τούτοις τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ἀρκοῦνται ταῖς μετοχαῖς εἰς γοργὴν σημασίαν ὀλικὴν καὶ φράζουσι τὰς πληθυντικὰς γενικὰς ἀντὶ προστακτικῶν. Τὸ δὲ «κήρυκες ἀνὰ ἄστῳ ἀγγελλόντων» ἀποτελέσει ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ «κῆρυξ ἀστυβοώτης». Διὶ δὲ φίλοι οἱ κήρυκες οὐ κατὰ τὸν Ἔκτορα, ὃ προσεχῶς ἐλέχθη, ἀλλὰ διὰ τὸν ἐξ Ἑρμοῦ κήρυκα, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐρρέθη, καὶ ὡς βασιλέων δὲ ὑπουργοί, οὓς δίους καὶ διοτρεφεῖς καὶ διογενεῖς ὁ παλαιὸς οἶδε λόγος. Ἡ δὲ ἀλληγορία Διὶ φίλους κήρυκας, ἦγουν ἀερί, φησί. Φωνητικοὶ γὰρ οἱ κήρυκες, ὅθεν καὶ ἠερόφωνοι κατὰ τὴν ποίησιν, οἱ καὶ ἀπὸ τοῦ γαρῦ, 2.629 τὸ φωνῶ, τὴν ἐτυμολογίαν ἔχουσι. Τὸ δὲ «Διί» ἐκτείνει τὴν λήγουσαν καὶ 2.629 ἐνταῦθα τρόπῳ κοινῆς συλλαβῆς. (η. 518–522) Ὅτι ἢ διὰ κηρύκων ἀνὰ ἄστῳ στρατηγικὴ ἀγγελία τοῦ Ἐκτορος τοιαύτη ἦν «παῖδας πρωθήβας πολιοκροτάφους τε γέροντας λέξασθαι», τουτέστι συναχθῆναι, «περὶ ἄστῳ θεοδημάτων ἐπὶ πύργων· θηλύτεραι δὲ γυναῖκες ἐνὶ μεγάροισιν ἐκάστη πῦρ μέγα καιόντων, φυλακὴ δὲ τις ἔμπεδος ἔστω, μὴ λόχος εἰσέλθῃ πόλιν λαῶν ἀπεόντων». Λόχον δὲ νῦν φανερώς τὸ ἔγκρυμμα λέγει, οὐ μὴν τάξιν ἐκ τοσῶνδε συνεστηκυῖαν ἀνδρῶν. (η. 518 εἰς 520) Ὅρα δὲ ὅτι οὐδεμίαν ἡλικίαν ἀσυντελή βούλεται εἶναι τῆ πατρίδι, οὐ τοὺς πρωθήβας, οὐ τοὺς γέροντας, οὐ τὰς γυναῖκας, πολλῶ δὲ πλέον τοὺς ἡβῶντας καὶ τοὺς τελείους ἀνδρας, οἱ καὶ ἔξω τῆς πόλεως κάμνουσιν. Ἀπόλεμοι δὲ οἱ μὲν πρωθήβαι, ὡς ἐγγὺς ὄντες ἀνήβων καὶ ἄρτι μέλλοντες ἀλκὴν ἐνδύεσθαι, οἱ δὲ γέροντες, ὡς ἤδη ἀπεκδυσάμενοι αὐτήν, καὶ κατὰ τοὺς δηλωθέντας ἐν τῇ γ' δημογέροντας, πύργῳ, οὐ πεδιάδι, πρέποντες. (η. 518) Ὅρα δὲ ὅτι τε παῖδας καὶ τοὺς πρωθήβας λέγει ὁ ποιητής, καὶ ὅτι οὐχ' ἀπλῶς παῖδας ἀνάγει ἐπὶ πύργους φυλακῆς

νυκτερινῆς χάριν. –Πῶς γὰρ οἱ νηπίαχοι παῖδες καὶ οἱ μικρόν τι ὑπὲρ αὐτοὺς πόνον τοιοῦτον ἀναδέξονται; –, ἀλλὰ παῖδας πρωθήβας. Δῆλον δὲ ὡς ἐκ τῆς ἡβης οὐ μόνον εἰς ἡ-ς παράγονται ἀρσενικὰ ὀνόματα, ὧν καὶ ὁ πρωθήβης, ἀλλὰ καὶ εἰς ὠ-ς, ὡς καὶ ὁ ἀναβος παῖς παρὰ Θεοκρίτῳ δηλοῖ καὶ ὁ παρ' Αἰσχύλῳ ἔξηβος. εἴη δ' ἂν ἴσως που καὶ πρώθηβος, ἐξ οὗ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ «πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν». [Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡσπερ ὁ πρωθήβης, οὕτω καὶ ὁ ἔφηβος διαφέρουσι τῶν παίδων, οἱ δὲ παῖδες τῶν παιδαρίων καὶ τῶν παιδίσκων, καθὰ δηλοῖ ὁ εἰς πλάτος γράψας περὶ τῶν εἰρησομένων. βρέφος τὸ ἄρτι γεγονός. παιδίον τὸ τρεφόμενον 2.630 ὑπὸ τηθῆς. παιδάριον τὸ περιπατοῦν καὶ ἤδη λέξεως ἀντιλαμβάνομενον. παιδίσκος ὁ τῆς ἐχομένης ἡλικίας. παῖς ὁ δι' ἐγκυκλίων ἤδη μαθημάτων δυνάμενος ἰέναι. τὴν δὲ ἐξῆς ἡλικίαν πάλλακα καὶ βούπαιδα καὶ ἀντίπαιδα καὶ μελλέφηβον καλοῦσι. τοὺς δὲ μετ' αὐτοὺς ἐφήβους Κυρηναῖοι μὲν τριακάπους καλοῦσι, Κρήτες δὲ ἀποδρόμους, οὐ διὰ τὸ πεπαῦθαι τῶν δρόμων, –καθ' ὃ δὴ σημαίνομενον τῆς ἄ-π-ο προθέσεως ἄπιχθους λέγεται ὁ μὴ ἐσθίων ἰχθύς, καὶ ἄποινος θυσία ἢ νηφάλιος, καὶ ἀποβώμια ἱερά τὰ μὴ ἐπὶ βωμοῦ ἀλλ' ἐπὶ ἐδάφους καθαγιζόμενα, καὶ ἀπόμουσος ὁ ἄμουσος, καὶ ἀπότριχες παρὰ Καλλιμάχῳ οἱ ἄνηβοι–, ἀλλὰ δηλαδὴ ἀπόδρομοι ἐν Κρήτῃ, οἱ μήπω τῶν κοινῶν δρόμων μετέχοντες ἔφηβοι, μεθ' οὓς φασὶ τὸ μεϊράκιον, εἶτα μεῖραξ καὶ νεανίσκος καὶ νεανίας ὁ αὐτός. Λάκωνες δὲ τούτους ἵππεις ἐκάλουν καὶ τοὺς προεστῶτας αὐτῶν ἵπαγρέτας. Ἔχεται δὲ τῶν τοιούτων ἵπέων ἡλικία ἢ τοῦ ἐν καιρῷ νυμφίου, μεθ' ὃν ὁ κατὰ τὸ εἶκος πατήρ, εἶτα ἀνὴρ νέος, εἶτα ἀνὴρ μέσος, εἶτα προβεβηκώς, ὑποπόλιος, ὁ καὶ ὠμογέρων, εἶτα γέρων ὁ καὶ πρεσβύτης, εἶτα ὁ ἐσχατόγηρος.] Πολιοκρόταφοι δὲ οἱ ἐκεῖθεν ὡς τὰ πολλὰ πολιοῦσθαι ἀρχόμενοι, ὡς παρασημειοῦται καὶ Θεόκριτος εἰπὼν «ἀπὸ κροτάφων πελόμεθα πάντες γηραλέοι». Διὸ καὶ κρόταφος κατὰ τινὰς ὁ κηρύσσων τάφον, εἰ καὶ ἕτεροι παρὰ τὸ κροτεῖν περὶ τὴν ἀφήν αὐτὸν ἐτυμολογοῦσι διὰ τὸ σφύζειν, καὶ ἄλλοι ἄλλως. (ἡ. 519) Θεόδμητοι δὲ Ἰλίου πύργοι οἱ ὑπὸ θεῶν δομηθέντες, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς που ῥηθήσεται. (ἡ. 520) Τὸ δὲ «θηλύτεραι δὲ γυναῖκες» ἐξήλλακται ἀσολοίκως τῆς ἀκολουθίας ἣτις ἦν παῖδας πρωθήβας, θηλυτέρας δὲ γυναῖκας. Καὶ σημείωσαι κἀνταῦθα τὴν Ὀμηρικὴν ἔντεχνον ποικιλίαν, στήσασαν τὸ πρῶτον νόημα εἰς τὸ ἐπὶ πύργων, εἶτα ἐτέρως σχηματίσασαν. Θηλυτέραι δὲ ἢ ἀπλῶς θήλειαι, καθὰ καὶ νεώτερός που ὁ νέος λέγεται, ἢ κατὰ Πορφύριον συγκριτικῶς, αἱ τῶν ἄλλων θηλέων ζῶων θηλυτέραι. 2.631 οὐ γὰρ τέτακται τις καιρὸς καὶ αὐταῖς, καθὰ τοῖς ἄλλοις, ὁμιλίας τῆς εἰς τὸ γεννᾶν. Δύναται δὲ καὶ κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι. Πρὸς ὁμοιότητα δὲ τούτου καὶ Εὐριπίδης εἶπε «σῶμα ἐν γυναιξὶ θηλείαις πρέπον». (ἡ. 521) Εἰ δὲ μέγα φησὶ τὸ ἐν οἴκοις πῦρ, πολλῶν πλέον τοιαῦτα τὰ ἐν τῇ πεδιάδι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι φυλακῆς μὲν, καὶ ποτε καὶ πανηγύρεως, ἐκ τῶν προρρηθέντων τὸ «καίωμεν πυρὰ πολλὰ, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἵκοι», μόνης δὲ φυλακῆς τὸ «πῦρ μέγα καιόντων, φυλακὴ δὲ τις ἔμπεδος ἔστω». (ἡ. 523 ς.) Βεβαίωσις δὲ ἐπιτάγματος ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἐφεξῆς τὸ «ᾧδ' ἔστω, ᾧ οὗτοι μεγαλήτορες, ὡς ἀγορεύω», καὶ τὸ «μῦθος δὲ ὃς μὲν νῦν ὑγιῆς εἰρημένος ἔστω», τουτέστιν ὁ μὲν λόγος, ὃς νῦν εἰρημένος ἐστίν, ὑγιῆς ἔστω. καὶ συντέτακται μὲν καθ' ὑπερβατόν. Ἔστι δὲ πῶς ὅμοιον, ὡς καὶ προερρέθη, τῷ «μήκων ἣτις ἐν κήπῳ καρπῷ βριθομένη». Ὑγιῆς δὲ λόγος ὁ ἀπαραποίητος καὶ ἀκολόβωτος. Καὶ σύνεσιν δὲ τινὰ δύναται ἢ λέξις δηλοῦν, ἐπεὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ ἐπὶ φρονήσεως τιθέασιν οἱ μεθ' Ὀμηρον Ἀττικοί, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, καὶ μάλιστα παρὰ τῷ καλῷ Ἀττικιστῇ Κωμικῷ. Δηλοῖ δὲ αὐτὸ οὐχ' ἥκιστα καὶ ὁ πολλὰ μὲν ἀκούσας ἀλαζονικὰ πρὸς τινος γραφέντα, μόνον δὲ ἀντεπιστείας τὸ «ὕγαινε», ἤγουν φρόνει. (ἡ. 525) Ὅτι ὡσπερ νυκτός ἀντὶ τοῦ κατὰ νύκτα, οὕτω καὶ ἠοῦς ἀντὶ τοῦ κατὰ πρωΐαν Ἀττικῶς, οἷον «ἠοῦς ἀγορεύσω», ἤγουν ἔωθεν. (ἡ. 526 ς.) Ὅτι τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ Ἐκτωρ κύνας κηρессиφορήτους λέγει ἐν τῷ «εὐχομαῖελομένοιο θεοῖς ἐξελάαν ἐνθένδε

κύνας κηρεσσιφορήτους». (η. 528) Εἶτα ἐτυμολογικῶ τρόπῳ τὴν τελευταίαν λέξιν ἀναπτύσσων ἐπάγει «οὓς κῆρες φορέουσιν ἐπὶ νηῶν», μονονουχὶ λέγων ὅτι κηρεσσιφορήτους λέγω οὐ τοὺς ἐνεργητικῶς ἐπάγοντας κῆρας τοῖς Τρωσίν-οὐ γὰρ δύνανται τοῦτο. -, ἀλλὰ οὓς κῆρες φέρουσι πάσχοντας τὸ φέρεσθαι, ἤγουν οἱ ἐπὶ κακῶ ἑαυτῶν ἡμῖν ἐπεστράτευσαν. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοί, ὅτι τὸ κηρεσσιφορήτους καινὴν ἔχει σύνθεσιν. οὐδέποτε γὰρ δοτικὴ ἐπέκτασιν ἔχουσα συντίθεται κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ μόνη φυσικὴ δοτικὴ συντίθεται, οἷον «Ἄργῳ πασιμέλουσα» οὐ μὴν παντεσσιμέλουσα. ὁμοίως καὶ Ναυσίθοος καὶ ἐγχεσίμωρος. Πρόσκειται τὸ κατ' ἀρχάς, διότι παρὰ Ἐπιχάρμῳ εὐρηται κατὰ τὸ τέλος συντεθειμένη 2.632 ἐπεκτεταμένη δοτικὴ, οἷον «γυναικάνδρεσσι ποθεινοί». Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «εὐχόμεαι ἐλπόμενος ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας» καὶ ἐξῆς ἔστι ρηθῆναι καὶ παρ' ἑτέρου ἀνδρείου κατευχομένου ἐχθρῶν ἀνδρῶν. (η. 530) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα κεῖται ἡοῖος, ὁ πρωῖνός, ἐκ τοῦ ἠώς, ἢ πρωῖα, ἢς γενικὴ ἡός, ὅθεν προσθέσει τοῦ ἠ ὁ ἡοῖος. (η. 529-31) Φησὶ γοῦν στρατηγικῶς ὁ Ἐκτωρ «ἀλλ' ἦτοι ἐπὶ νυκτὶ φυλάξομεν ἡμέας αὐτούς, πρωῖ δ' ὑπηῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες ἐγείρομεν ὄξυν Ἄρηα», ὃς εἴρηται καὶ ἐτέρωθι. Ὅτι δὲ λέγεται ἡοῖος καὶ ὁ ἀνατολικός, ἄλλοθι δηλοῦται. (η. 530) Ἔστι δὲ τὸ πρωῖ διασαφητικὸν τοῦ ἡοῖοι, ὃ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ «ἠελίου ἀνιόντος». Ὡς δὲ ταῦτα δηλοῦσι καὶ τὸ αὔριον, φανερόν ἐκ τοῦ ἐπάγειν «αὔριον διαείσεται», καὶ «ἠελίου ἀνιόντος ἐς αὔριον». καὶ καλόν ἐστι τοῦτο. Ἐκ τοῦ ἄω γάρ, τὸ λάμπω, γίνεται καὶ ἠώς καὶ ἡοῖος καὶ αὔριον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι σπάνια τῶν ἀντιγράφων γράφουσιν «πρωῖ δ' ὑπ' ἠοῖ», ἵνα ἐκ παραλλήλου ταυτολογηται τὸ πρωῖ καὶ τὸ ἠοῖ. [(η. 531) Ἰστέον δὲ ὅτι ὡς παντός παντοῖος, ἄλλος ἀλλοῖος, νέος νεοῖος, ὅθεν καὶ νεοίη Ὀμηρικῶς ἢ νεότης, οὕτω καὶ ἠώς ἠός, ἡοῖος Ἰωνικώτερον. ἐξ αὐτοῦ δὲ ἠῶος τὸ κοινόν. Ἴσως δὲ καί, ὡσπερ ἕως ἐῶος, οὕτω καὶ ἠώς ἠῶος. (η. 531) Ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις ἀστείως κεῖται τὸ «ἐγείρομεν Ἄρηα». Οἶονεὶ γὰρ λέγει ὅτι μετὰ νύκτα ἐγερθέντες εἰς μάχην, τότε δὴ ἐγερούμεν καὶ Ἄρην ὃς εὔδε 2.633 παννύχιος.] (η. 532-4) Ὅτι οὕτω πεφρονημάτισται ὁ Ἐκτωρ, ὥστε τῷ Διομήδει μὲν οὐδὲ μικρόν τι ἀνατίθησι κατόρθωμα, ἑαυτῷ δὲ τὸ μέγιστον εἰπὼν «εἴσομαι αἶ κε μ' ὁ Τυδεΐδης παρ νηῶν πρὸς τεῖχος ἀπώσεται ἢ κεν ἐγὼ τὸν χαλκῶ δηώσας ἔναρα βροτόεντα φέρωμαι», λέγων οἶονεὶ, ὡς ἐκεῖνος μὲν ὁ δῆθεν κρατερός οὐκ ἂν με οὐδ' ἀπώσεται, ἐγὼ δ' αὐτὸν καὶ ἀνελῶ καὶ σκυλεύσω. (η. 536 ς.) Ὅτι ἀνδρείου στρατηγοῦ ἀπειλὴ κατὰ ὁμοίου τινὸς τὸ «αὔριον ἦν ἀρετήν», ἤγουν ἰδίαν ἀνδρίαν, «διαείσεται ὁ δεῖνα, αἶ κ' ἐμὸν ἔγχος μείνη ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἐν πρώτοισιν ὄϊω κείσεται οὐτηθεῖς, πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι», κείσονται δηλαδή. Καὶ ὄρα τὸ «ἐπερχόμενον» ὡς ἐπὶ ἐμψύχου τοῦ ἔγχους λεχθέν, εἰ μὴ ἄρα τὸ ἐμὸν ἔγχος εἴληπται περιφρασθὲν ἀντὶ τοῦ ἐμέ, ἵνα ἦ τὸ «ἐπερχόμενον» αἰτιατικὴ ἀρσενικὴ περὶ αὐτοῦ Ἐκτορος, οὗ λόγοι κατὰ Διομήδους καὶ τὰ εἰρημένα. Ἐν οἷς σημείωσαι ὡς τὸ θάρσος τοῦ ἥρωος αὐτὸς ὁ Ἐκτωρ ἐμφαίνων καὶ τὸ πρόμαχον ὡς ἀνδρεῖον ἐκεῖνον εἶναι-Φιλαλήθης γὰρ ὁ Ἐκτωρ τοῦτό γε. -, ἐν πρώτοις τὸν Διομήδην αὐχεῖ πεσεῖν, σφαλλόμενος ἐνταῦθα τοῦ ἀληθοῦς, εἰ καὶ κατὰ τὸ πεσεῖν ἂν τὸν Διομήδην οὐτηθέντα, οὐ μὴν βληθέντα, εὐστόχησε. Σημεῖωσαι γὰρ ὅτι ἐν τῇ τοῦ Ἐκτορος δημηγορίᾳ συμπεπλεγμένοι εἰσὶ λόγοι καὶ ἔμφρονες καὶ ἄλλως θυμικοί. Ἡ μὲν γάρ, ὡς ἐρρέθη, τῶν ἵππων προμήθεια καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς πολιτικῆς φυλακῆς σπουδαῖά εἰσι, τὸ δὲ τῶν ἐλπίδων ἀλλόκοτον καὶ τὰ καθ' Ἑλλήνων καὶ Διομήδους ἀυχήματα καὶ ἡ παράλογος εὐχὴ ἀνδρός εἰσιν οὐ καθεστῶτος τὸν νοῦν διὰ τὸ τοῦ θράσους πολύ. (η. 538-41) Εὐχεται γὰρ καὶ οὕτως «αἶ γάρ», ἤγουν αἶθε ἐγών, «ὡς εἶην ἀθάνατος καὶ ἀγήραος ἡματα πάντα, τιοίμην δ' ὡς τίεται Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων, ὡς νῦν ἡμέρη ἦδε κακὸν φέρει Ἄργείοισι». καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω. (η. 541) «Ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν», ὃ ἐστὶν ἐθορύβησαν, ὡσπερ καὶ Διομήδους ἐν τοῖς ἐξῆς δημηγορήσαντος πάντες ἐπίαχον

υῖες Ἀχαιῶν. Ἐνθα φασὶν οἱ παλαιοὶ ὡς ἠρωϊκώτερον τὸ ἰάχειν τοῦ κελαδεῖν. (η. 540) Ἡ δ' ἔνταῦθα σύζευξις Ἀθηνᾶς καὶ Ἀπόλλωνος ληρεῖται ὑπὸ τοῦ Παραβάτου, ὡς καὶ ἄλλοθί που ἐρρέθη, διὰ τὸ Δία μὲν νοεῖσθαι τὸν ἥλιον, ἐξ αὐτοῦ δὲ γεννᾶσθαι τὴν Ἀθηνᾶν, ἥτοι τὴν πρόνοιαν, ὡς ἐκεῖνός φησι. καὶ οὕτω μὲν καὶ τοῦτο. (η. 535) Τοῦ δὲ «διαίεσται», ᾧ παρισούται τὸ κείσεται, τὸ μὲν πρῶτον πρόσωπον ἀπλοῦν ἀνωτέρω κεῖται. εἶσομαι γάρ. τοῦτο δὲ πρόθεσιν ἔχει κατὰ τὸ εἶπέ δῖειπε, οἶον «δῖειπέ μοι, 2.634 ὄφρα δαείω», τουτέστι δαῶ, μάθω. (η. 539) Τὸ δὲ «καὶ ἀγήραος», οὗ κρᾶμα ὁ ἀγήρως, μύθου ἤρηται τοῦ κατὰ Τιθωνόν, ὃς ὑπεργηράσας οὐδὲν τῆς μυθικῆς ἀθανασίας ἀπώνητο. (η. 541) Τὸ δὲ «νῦν ἡμέρη ἦδε» ὁμοιον τῷ νῦν σήμερον. ὡς γὰρ διὰ τοῦ σήμερον διασαφεῖται τὸ νῦν, οὕτω καὶ διὰ τοῦ ἡμέρη ἦδε, ἄλλως ἀσαφές ὄν, ὡς πλατικόν. ὅθεν καὶ τὸν βασιλέα ἠπάτησε φθάσας δι' αὐτοῦ ὁ ὄνειρος. Ὅρα δὲ καὶ ὡς πρὸ βραχέων μὲν συχνὸν θέμενος Ἐκτωρ τὸ «νῦν» οὐ διεσάφησεν ἐκεῖνο, ἐνταῦθα δὲ ἐρμηνεύει περιφράσας τὸ «νῦν σήμερον» εἰς τὸ «νῦν ἡμέρη ἦδε», ἢ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, ἀφ' ἧς καὶ γίνεται τὸ σήμερον. Οὕτω καὶ πρὸ ὀλίγων τὸ τοῦ ἑσαύριον πλατὺ δι' ἀνατολῆς ἡρμήνευσεν, εἰπὼν «ἡελίου ἀνιόντος ἐς αὔριον», ἡγουν αὔριον ἔωθεν ἅμα ἡλίου ἀνατολῆ. (η. 543–9) Ὅτι φράζων ὁ ποιητής, ὡς ὑπήκουσαν οἱ Τρῶες Ἐκτορι, φησὶν «οἱ δ' ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἰδρώνοντας, δῆσαν δ' ἱμάντεσσι παρ' ἄρμασιν οἷσιν ἕκαστος. ἐκ πόλιος δ' ἄξαντο βόας καὶ ἴφια μῆλα καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζοντο, σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγοντο», καθὰ Ἐκτωρ ἐκέλευσε, «κνίσσῃν δ' ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἶσω», ἡγουν εἰς τὸν ἀέρα, σκεδάζοντες δηλαδὴ αὐτὴν ἐπὶ πολὺ, ὡς πολλῶν ὄντων τῶν ὀπτωμένων κρεῶν. Τούτων δὲ τῶν λόγων τὰ πλείω χρηστὰ καὶ εἰς ἔκφρασιν δαιτὸς πολυτελοῦς. (η. 545) Ἴφια δὲ καὶ νῦν μῆλα τὰ ἰσχυροποιὰ θρέμματα, ἐπεὶ καὶ κρέας τὸ ἐξ αὐτῶν παρὰ τὸ κρατύνειν τὰ σώματα λέγεται. ἢ καὶ ἄλλως, ἴφια τὰ μὴ ἀσθενῆ ὑπὸ νόσου, ἀλλὰ ἀναλόγως ἰσχυρά, ὡς λιπαρά. Ὁ δὲ γράψας Παρωδὸς ἐπὶ ὀπώρας «ἴφια μῆλα» τὰ εὐτραφῆ ἔπαιξε πάντως, καθὰ καὶ ὁ φράσας «ἀμύγδαλα σιγαλόεντα» τὰ λεπτόφλοια καὶ μὴ θορυβοῦντα ἐν τῷ θραύεσθαι. Ἰστέον δὲ ὡς ἀποκεκλήρωται πῶς μήλοις μόνοις τὸ «ἴφια» ὡς οἶα τισὶν ἐξαιρέτοις. Ἴφιος μὲν οὖν κύριόν ἐστιν ἐπὶ γυναικός, βόες δὲ ἢ ἄλλο τι ζῶον οὐχ' εὔρον τοιοῦτον ἐπίθετον. Οὗ ἄδηλος ἢ εὐθεΐα, 2.635 εἶτε κατὰ τὸ ἴχνιον κλίνεται, εἶτε κατὰ τὸ στίμμι, ὃ δηλοῖ τὸν καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ παρὰ τοῖς ἄρτι δὲ χολλᾶν, ὃν κόχλον ἢ γυναικεῖα γλῶσσα φιλεῖ καλεῖν. Αἴτιον δὲ τῆς ῥηθείσης ἀδηλίας τὸ μονῆρες τοῦ ἴφια. οὐκ ἔχομεν γὰρ καὶ ἄλλας πλαγίους, ἐξ ὧν ἡ ἐνικὴ ὀρθὴ θηραθείη ἂν τοῦ ἴφια. καὶ τοιόνδε μὲν καὶ τόδε. [Ἦ συμμνηστέον καὶ ὅτι τὸ εἰρημένον οὐδέτερον ὄνομα τὸ στίμμι καὶ στίμμις εὔρηται λεγόμενον θηλυκῶς. Γράφει γοῦν τις οὕτω· στίμμις ἢ εἰς τὰ ὄμματα χρήσιμος, Αἰγυπτίων φωνῆ. Φέρων δὲ καὶ χρῆσιν τὸ «καὶ τὴν μέλαιναν στίμμιν ὀμματογράφον» ἀμαρτάνειν φησὶ τοὺς λέγοντας τὸ στίμμι.] (η. 546) Τὸ δὲ «οἶνον οἰνίζοντο», οὗ λόγος ἦν καὶ πρὸ βραχέων, Ἀττικῶς εἴρηται, καθὰ καὶ τὸ «δαῖτα δαινυμένους», καὶ «λέγω λόγον ἄρρητον» παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ τὰ ὅμοια. Ἔθος γὰρ εἶναι Ἀττικοῖς πέφανται συνεκλαλεῖν ποτε τῷ ῥήματι περιττῶς καὶ τὸ ἐκεῖθεν ὄνομα. (η. 547) Τὸ δὲ «σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων» ἐλλέλειπται, ὡς καὶ αὐτὸ οὐ πρὸ πολλῶν ἐρρέθη. νοεῖται γὰρ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐξ ἀναλόγου τὸ ἐσιτοῦντο. καὶ ἔστιν ἢ ἔλλειψις εὐλογος, οἶα καιροῦ ἐπιτομῆ συσπεύδουσα. Τὸ δὲ γε εἰπεῖν ὅτι σῖτον ἐκ μεγάρων καὶ ξύλα λέγοντο, ἥτοι συνῆγον, ψόγον μὲν οὐκ ἔχει, οὐκ ἀρέσκει δὲ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν παλαιῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὥσπερ τὰ περὶ ἵππων καὶ ἀνδρῶν ὑφ' Ἐκτορος παρηγγελμένα τετέλεσται, οὕτω χρῆ νοῆσαι καὶ τὰ ἐπὶ φυλακῆ τῆς πόλεως, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς αὐτὸ σιγαῖ, εἰωθῶς οὕτω ποιεῖν ἐφ' ὧν οὐ ψεκτὸν ἢ σιωπῆ. (η. 549) Κνίσσα δὲ καὶ νῦν οὐ τὸ λίπος αὐτό, ἀλλ' ἢ ἐξ αὐτοῦ καπνώδης ἀναγωγῆ, τὸ δαίμοσι φίλον. τὸ γὰρ ἔλαχον γέρας ἐκεῖνοι. (η. 553

ς.) Ὅτι ἐνταῦθα εἰπὼν Ὅμηρος, ὡς ἐκάθηντο οἱ Τρῶες, 2.636 «μέγα φρονέοντες ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ» ἢ «γεφύραις, παννύχιοι», φαίνεται γεφύρας πολέμου λέγειν, ὃ προλαβὼν ἔφη «ἐν καθαρῷ, ὅπου νεκῶν διεφαίνετο χῶρος», ἦγουν τὸν τόπον, ἐν ᾧ οὐ γέγονέ τι πολέμου κακόν. Διὸ οἱ παλαιοί, ὡς καὶ προεδήλωται, γεφύρας πολέμου τὰς διεξόδους φασί. Καὶ ἄλλως δέ, μέγα φρονουσί Τρῶες ἐπὶ γεφύραις, ἄς οἶον ῥυμοτομίας τινὰς καὶ ἀγυιὰς ἠνοιξαν ἑαυτοῖς, ῥήξαντες τὰς τῶν Ἀχαιῶν φάλαγγας. Ἴσως δὲ φρονουσί μέγα ἐπὶ γεφύρῃ τῇ κατὰ τὴν Ἀριστάρχειον μίαν ἱπήλατον πύλην, δι' ἧς θαρροῦσιν αὖριον εἰς τὰ ἐνδότερον διαβήσεσθαι, ἢ καὶ κατὰ γραφὴν ἄλλην ἐπὶ γεφύραις, ταῖς πολλαῖς ἱπηλάτοις κατὰ τοὺς ἄλλους Ἐξηγητὰς πύλαις, δι' ὧν καταπηδήσουσι τῶν νεῶν, διαβάντες τὰ στενωπὰ τῆς τάφρου οἴα καὶ γεφύρας τινὰς. (η. 554) Ὅτι τὰ Τρωϊκὰ πυρὰ πρὸ ὀλίγου πολλὰ εἰπὼν ὁ ποιητής, νῦν δὲ προθέμενος εἰδοποιῆσαι ὠρισμένῳ ἀριθμῷ τὸ πλῆθος αὐτῶν, πρῶτα μὲν δεξιῶς ἀνακυκλεῖ δι' ἐπαναλήψεως τὸ «πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλὰ». (η. 555–61) Εἶτα ἐπάγει παραβολὴν τοιαύτην «ὡς δ' ὅτ' ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην φαίνεται ἀριπρεπέα, ὅτε τ' ἔπλετο νήνεμος αἰθήρ. ἔκ τ' ἔφανον πᾶσαι σκοπιαὶ καὶ πρόωνες ἄκροι καὶ νάπαι, οὐρανόθεν δ' ἄρ ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ, πάντα δέ τ' εἶδεται ἄστρα, γέγηθε δέ τε φρένα ποιμήν, τόσσα μεσηγὺ νεῶν ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων Τρῶων καιόντων πυρὰ φαίνετο», τουτέστιν ἔλαμπεν, «Ἰλιόθι πρό», ἦγουν οὐκ ἔσω ἄλλ' ἔξω πρὸ τῆς Ἰλίου. (η. 562 ς.) Εἶτα μετὰ τὴν παραβολὴν σεμνῶς μὲν δηλοῦσαν ὅσα τὰ πυρὰ, πλὴν ἄλλως διὰ τὸ ἀορισταίνειν οὐ σαφῶς ἔχουσαν, ὀρίζει αὐτὰ δι' ἀριθμοῦ, εἰπὼν «χίλι' ἄρ ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο, πὰρ δὲ ἐκάστῳ εἶατο πεντήκοντα σέλα πυρὸς αἰθομένοιο», τουτέστι παρὰ ἐκάστῳ σέλαί πυρὸς ἐκάθηντο ἄνδρες πεντήκοντα, ὥστε οἱ πολεμιστὰι οὗτοι τῆς Τροίας πεντακισμῦριοι 2.637 ἦσαν. Εἰς τοσοῦτον γὰρ κορυφοῦται ὁ τοῦ πεντήκοντα πολλαπλασιασμός πρὸς τὰ χίλια. Νοητέον δὲ τούτους μὴ τοὺς ἐφεστῖους εἶναι μόνους Τρῶας κατὰ τινὰς, ὡς τῶν ἐπικούρων καθευδόντων, οἴα τοῖς Τρωσὶν ἐπιτρεψάντων τὴν φυλακὴν, ἀλλὰ πάντας, ἦγουν τοὺς τε αὐτόχθονας Τρῶας τοὺς τε ἐπικούρους. Εἰ γὰρ αἱ πέντε αὐταὶ μυριάδες αὐτοὶ δὴ καὶ μόνοι εἰσὶν οἱ ἐγχώριοι, περιῖσταται ὑπὲρ πεντήκοντα μυριάδας τὸ Ἑλληνικὸν εἶναι στράτευμα, ὡς Ὀμήρου φθάσαντος ἀριθμῆσαι τοὺς Ἑλληνας ὑπὲρ δεκαπλασίονας τῶν ἐφεστῖων Τρῶων. Εἰ γοῦν οἱ ἐφέστιοι ἄρτι, ὡς τινες εἶπον, πεντακισμῦριοι τυγχάνουσιν ὄντες, εἶεν ἂν διὰ τὸ ὑπὲρ δεκαπλάσιον οἱ Ἑλληνες ὑπὲρ μυριάδας πεντήκοντα, ὅπερ οὐχ' οὕτως ἄλλ' ἐτέρως ἐλογίσαντο οἱ τὸ τῶν Ἑλλήνων ἀριθμῆσαντες πλῆθος ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἦτοι τοῦ τῶν νεῶν Καταλόγου, κατὰ τινὰ εἰκοτολογίαν λογιστικὴν. (η. 555) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην» οὐ τὴν πλησιφαῖ νητέον καὶ πληροσέληνον. ἐν αὐτῇ γὰρ ἀμαυρὰ εἰσι τὰ ἄστρα ὡς ὑπεραυγαζόμενα, καθὰ καὶ ἡ Σαπφώ πού φησιν «ἀστέρες μὲν ἀμφὶ καλὰν σελάναν ἄψ ἀποκρύπτουσι φαεινὸν εἶδος, ὅπότ' ἂν πλήθοισα μάλιστα λάμπη γᾶν». ἀλλὰ φαεινὴν λέγει κατὰ Ἀρίσταρχον τὴν φύσει τοιαύτην, κἂν μὴ πλήθουσα εἶη φωτός. Οὕτω καὶ Ναυσικάα εἰς πλυνοὺς ἰοῦσα φέρει ἐσθῆτα φαεινὴν, οὐ τὴν τότε φαεινὴν-Πλυνθῆναι γὰρ αὐτὴν ἔδει. –, ἀλλὰ τὴν κατὰ τι ἴδιον λαμπράν. εἰς γὰρ τὴν ἰδιότητα τῆς ἐσθῆτος ἐκεῖ ἀναφέρεται ἡ λέξις. Τινὲς δέ, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται, διχοτομήσαντες τὴν 2.638 σελήνην ἐν τῷ «φαεινὴν» τὸ μὲν φάει παρῶξυναν, τὸ δὲ νῆν περιέσπασαν εἰπόντες τὴν τῷ φάει νῆν, ὃ ἐστὶ νῆν, ἦγουν ἄρτι φωτίζεσθαι ἀρξαμένην, ὅτε αὐτῆς ἀμυδρὸν φαινούσης ἀριπρεπῆ τὰ ἄστρα φαίνεται. Τὸ δὲ «φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην φαίνεται» τρόπος ἐτυμολογίας ἐστὶ κατὰ γε τὸ φαεινὴν καὶ τὸ φαίνεται. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ «φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην» τοιοῦτον ἐμφαίνει τρόπον, εἶπερ σελήνη μὲν παρὰ τὸ σέλας γίνεται, σέλας δὲ ταῦτόν τῷ φάει, ὃ συστοιχεῖ τῇ φαεινῇ. (η. 555 ς.) Ἀριπρεπέα δὲ ἄστρα τὰ λίαν ἐκπρεπῆ τῇ λαμπρότητι. [Καὶ ἔστι ταῦτόν ἐκπρεπέα βασιλέα εἰπεῖν Ὀμηρικῶς καὶ

ἀριπρεπές ἄστρον διὰ τὸ ἐν ἀμφοῖν, ὡς εἶπειν, περιφανές. Ὡς γὰρ ἐπιτείνει τὸ ἄρῖ ἐπιρρηματικὸν μόριον, οὕτω πολλαχοῦ καὶ ἡ ἑξ πρόθεσις καὶ ἡ πᾶρῖ. Ἐναντίον δὲ τῷ ἐκπρεπεῖ καὶ ἀριπρεπεῖ τὸ ἀπρεπές, ὡς ὑπ' οὐδενὸς περιεπόμενον, τὸ δὲ μεγαλοπρεπές ἀρετὴν δηλοῖ λαμπράν.] Τὸ δὲ «ὄτε νήνεμος αἰθήρ» ἀσφαλίζεται τὴν παραβολήν, ὡς τῶν ἄστρον τῆνικαῦτα λαμπόντων μάλιστα, ὅτε ἄνεμοι εὐδουσι, οἷς τὰ ἐπιπροσθοῦντα νέφη τοῖς ἄστροις νύκτωρ ἐλαύνονται. Αἰθήρ δὲ νῦν μὲν ὁ ὑψηλότατος ἀήρ, κατωτέρω δὲ ἐν τῷ «ὑπερράγη αἰθήρ» οὐ τὸν ἀπλῶς ἀλλὰ τὸν φωτὶ λαμπρὸν ἀέρα δηλοῖ, ἀφ' οὗ καὶ ἡ αἰθρία λέγεται. (η. 557) Τὸ δὲ «ἔφανον» ὁ πρῶτος ἐνεργητικὸς ἀόριστός ἐστιν, ὅθεν τὸ ἐξεφάνησαν. Οἱ πρόνες δὲ πλεονασμὸν ἔχουσι τοῦ μικροῦ ὀ, κλίσις δὲ αὐτῶν καθ' ὁμοιότητα τοῦ λῶνος καὶ τῶν ὁμοίων. Προϋπάρχει δὲ τὸ πρῶν πρῶνός, ὃ δηλοῖ τὸν ὑψηλὸν τόπον, ὡς ἀπὸ τῆς προῖων μετοχῆς κατὰ τοὺς παλαιούς, ἐκδρομῇ τοῦ ῖ καὶ κράσει τῶν λοιπῶν φωνηέντων. Ὁ δ' αὐτὸς καὶ πρῶν λέγεται ἐν 2.639 ἄλλοις, πλεονασμῷ ἴσως τοῦ ῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν μετὰ τὸ μεμεγεθυσμένον ὠ ἐπλεόνασε τὸ μικρὸν διὰ ἀπαρτισμὸν δακτύλου, ἐν δὲ τῷ «φῶως» πρὸ τοῦ μεγάλου ὠ πλεονασμὸς ὁμοιος γέγονεν, ἵνα μὴ τοῦ μικροῦ ὀ πεσόντος εἰς τὴν λήγουσαν ἐπισκοτωθῇ ἡ κλίσις τοῦ φωτός. (η. 558) Νάπαι δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς δρυμοί, φάραγγες, κοιλάδες. Γίνεται δὲ ἢ παρὰ τὸ ἄν ἐπιτατικὸν καὶ τὸ πῶ, τὸ πίνω, ὅθεν ἔστι πίνειν τὰ ἐκεῖ ζῶα, ἢ, ὡς οἱ παλαιοὶ φασιν, ἀπὸ τοῦ ἄν στερητικοῦ καὶ τοῦ φῶ, τὸ λάμπω, οἶονεὶ νάφη τις ἢ ἀφώτιστος καὶ οὐ κατὰ σκοπιάς ἐκκειμένη φωτὶ. Καὶ ἔχει προσφυῶς ἡ ἐτυμολογία τῆ παραβολῆ. τοσαύτη γὰρ ἡ φαῦσις ὡς καὶ τὰς νάπας φωτισθῆναι. Ὅτι δὲ τὸ ἄν καὶ ἐπίτασιν δηλοῖ καὶ στέρησιν, δεδήλωται καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι, ὡσπερ ἡ νάπη, οὕτω καὶ τὸ νέφος στέρησιν φωτὸς δοκεῖ δηλοῦν, καὶ ὅτι εὐρηται καὶ οὐδετέρως τὸ νάπος παρ' ἑτέροις ποιηταῖς [τε καὶ πεζογράφοις, ὁμοίως τῷ βλάβη βλάβος, κνίση κνίσος, πάθη πάθος, καὶ τοῖς ὁμοίοις.] Καὶ ὅτι ἀντιδιαστέλλονται, ὡσπερ αἱ σκοπιάι, οὕτω καὶ οἱ πρόνες ταῖς νάπαις. οἱ μὲν γὰρ ἐξοχαὶ ὄρων, ἐν αἷς τὸ πρῶτ' μάλιστα διαφαίνεται, ὅθεν καὶ ἐτυμολογεῖσθαι δοκεῖ τισὶ τοὺς πρόνας. αἱ δὲ χθαμαλαὶ εἰσι καὶ διὰ τοῦτο ἀφώτιστοι, ὡς εἴρηται. (η. 558) Τὸ δὲ «οὐρανόθεν ὑπερράγη αἰθήρ» ἀντὶ τοῦ αἰθρία γέγονε καὶ πανταχοῦ ἐξηπλώθη οὐκ ἐκ μεγάλου φωστήρος ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνωτέρω σποράδων ἀστέρων. Τοῦτο δ' ἐναντίον ἐστὶ τῷ «ὄρωρει δ' οὐρανόθεν νύξ», ὃ λέγοι ἂν ὅτι σκότος γέγονεν ἀερόθεν νεφῶν 2.640 ὑποδραμόντων τὸν ἥλιον. οὐ γὰρ ἐστὶν ὁ οὐρανὸς νυκτὸς αἴτιος. μᾶλλον μὲν οὖν αὐτὸς λύει τὸ σκότος ἢ τὸν ἥλιον περιάγων ἢ τὴν σελήνην στρέφων ἢ τοῖς ἄστροις αἰθριαζών. Καὶ ἄλλως δὲ εἶπειν, εἴη ἂν ὁ οὐρανόθεν αἰθήρ οὐρανία λαμπηδών, ῥηθεῖσα πρὸς διαστολὴν ἐτέρων φώτων, ὁποῖον καὶ τὸ «φῶς ἡλίου» παρ' Εὐριπίδῃ καὶ «φῶς σεληναίης» παρὰ τῷ Κωμικῷ. Καιρίως δὲ εἴρηται τὸ «ὑπερράγη» κατὰ τὴν ἄν πρόθεσιν καὶ τὸ ἔρραγη. Ἄνωθεν γὰρ ἐκφανεῖς ὁ ῥηθεῖς αἰθήρ κατεσπάρη καὶ εἰς τὰ ταπεινά, οὗ δηλωτικὸν τὸ «ὑπερράγη», ὅπερ εἰ καὶ κατερράγη ἐρρέθη, οὐδ' οὕτως ἂν φαύλως πέφραστο. (η. 559) Τὸ δὲ «εἶδεται ἄστρα» καιρίως μὲν εἴρηται, ληφθὲν ἀντὶ τοῦ φαίνεται κατὰ πολυωνυμίας λόγον καὶ δηλοῖ εἰδοποίησιν τοῦ παντὸς διὰ τοῦ φωτός. Καιριώτερον δὲ γε τὸ φαίνεσθαι. διὸ ἐκεῖνο μὲν πολλάκις, τοῦτο δὲ ἅπαξ ἐν τῇ παραβολῇ ἐρρέθη. Τὸ δὲ «γέγηθε φρένα ποιμῆν» δοκεῖ μὲν ἐκ περισσοῦ νόμῳ παραβολικῶ κείσθαι, οὐκ ἔχει δὲ τὸ ἀκριβές οὕτω. Πραγματικῶς τε γὰρ ἐτέθη καὶ τῇ παραβολῇ συμβάλλεται. Σκοπιαὶ μὲν γὰρ καὶ πρόνες καὶ τοῖς πόρρωθεν φαίνονται ἂν λαμπόμεναι, νάπην δὲ φαινομένην ποιμῆν ἂν ἴδοι ἐκεῖ βόσκων, ὃς καὶ εἰκότως χαρήσεται. Ὡς γὰρ ἡμέρας ὁμίχλη ζοφουμένης ἄχθεται διὰ τὸν κλέπτην, ὡς που προεῖρηται, οὕτω χαίροι ἂν αἰθριαζούσης νυκτός. Καὶ ἄλλως δὲ φάναι, ὡσπερ ἀηδὲς ἡμέρα νυκτίμορφος, οὕτως ἡδὺ νύξ ἡμεροφαής. (η. 561) Τοῦ δὲ «πυρά» εὐθεῖα τὸ πῦρ. Αἰθόμενον δὲ πῦρ τὸ καὶ

φλόγα ἔχον πρὸς διαστολήν ζωπύρου τε καὶ ἄνθρακος καὶ τῶν τοιούτων. (η. 564) Ὅτι κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἵπποι κρῖ λευκὸν ἐρέπονται καὶ ὀλύρας. Δῆλον δὲ ὅτι τε, ὡς καὶ προεδηλώθη, ἀποκοπὴν ἔπαθε τὸ κρῖ ἀπὸ τοῦ κρῖνον. –Διὸ καὶ οὐδετέρου γένους ἐστὶ καὶ αὐτὸ καθ' ὁμοιότητα τοῦ 2.641 δῶμα δῶ, καὶ κάρηνον κάρη-, καὶ ὅτι λευκὸν κρῖ, ὡς ὄντος που καὶ μέλανος τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ πρὸς διαστολήν δέ τινα σίτου, καὶ ὅτι τὸ ἐρέπεσθαι ἀλόγοις μόνοις οἰκεῖον, οἷς τῆ ἔρα ἐπικύπτουσιν ἢ τροφή, καὶ ὅτι ὀρόβου βραχύτερον σπέρμα ἢ ὀλύρα, καὶ ὅτι ἀκίνητον εἰς κλίσειν τὸ κρῖ. Ἐστέρηται γὰρ τοῦ οἴον ποδὸς τῆς ληγούσης, καθ' ἣν ἐκινεῖτο. Οὕτω δὲ καὶ τὸ δῶ καὶ τὸ κάρη καὶ ὄλως τὰ παθόντα ἀποκοπὴν. (η. 565) Ὅτι τὴν Ἥραν χρυσόθρονόν που καλέσας ἐϋθρονον ἐνταῦθα τὴν ἡμέραν φησί, μυθικώτερον οὕτω φράσας. Ἄλλως γὰρ οὐ πρέπει τῆ ἡμέρα θρόνος, ἐπεὶ ὀρθίους ἐν ἡμέρα εἶναι χρὴ τοὺς σπουδαίους, ἀφ' οὗ καὶ ὁ ὀρθρος γίνεται, ὃς εἰς ἔργα ἡμᾶς ὀρθοῖ. Οὕτω δὲ μύθου καὶ τὸ τὸν ἀεικίνητον Δία ἐπὶ θρόνου καθίζειν. Εἶτε γὰρ αἰθὴρ ὁ Ζεὺς εἶτε ἥλιος εἶτε οὐρανός, οὐκ ἂν ἀκινήτίζοι καθήμενος. Ἐνταῦθα δὲ ὁ ποιητὴς μεθοδεύων συνήθως, ὡς ἡ ποίησις οὐ τοῖς ἀναγκαίοις μόνον, ἀλλὰ καὶ τισι παρέργοις ἀβρῶς ἐμπλατύνεται, οὐκ ἠρκέσθη εἰπὼν ἵππους ἐρέπεσθαι, ἀ προσεχῶς ἔφη, ἀλλὰ προσέθετο ἀπλῶς οὕτω εἰς οὐδὲν δέον καὶ τὸ «ἐσταότες παρ' ὄχεσφιν ἐϋθρονον ἠῶ μίμνον», γλυκέως μὲν εἰπὼν, ὡς εἶπερ λογικοὶ ἦσαν, οὐκ ἂν δὲ ὀφειλέτης ὢν ἢ ἐλπιζόμενος καὶ οὕτω φράσαι, ἀλλὰ παρὰ προσδοκίαν λαλήσας, ὁποῖος αὐτὸς τὰ πολλά. 2.642 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΙΩΤΑ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ Ὅτι Λιταῖ ἢ ῥαψωδία ἐπιγράφεται αὕτη ὑπὸ μιᾶς ταύτης τιτλουμένη λέξεως διὰ τὴν πρὸς Ἀχιλλέα πρεσβείαν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ἐκεῖνον συμμαχεῖν ἐλιτάζοντο. Ἡ δὲ ἠρωϊκὴ ἐπιγραφή ἔχει οὕτως· Ἐξεσίη δ' Ἀχιλλῆος ἀπειθέος ἐστὶν ἰῶτα. Ἔστι δὲ ἐξεσία ἢ πρεσβεία, ἣς χρῆσις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. Πάνυ δὲ ἐναγώνιος ἢ ῥαψωδία καὶ πολλὴν ἔχουσα δύναμιν ῥητορείας δικανικῆς, ἐν οἷς οἱ μὲν πρέσβεις λέγουσιν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀντιλέγει, καὶ εἶπερ που ἀλλαχοῦ, ἐνταῦθα τὴν ἐν λόγῳ πολιτικῶ ῥητορικῆν Ὅμηρος ἐπιδείκνυται. (η. 1 ς.) Ὅτι σχῆμα ἐνταῦθα κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀντίθετον τὸ «ὡς οἱ μὲν Τρῶες φυλακὰς εἶχον, ἀτὰρ Ἀχαιοὺς θεσπεσίη εἶχε φύζα». Ἀντιθετικὸν γάρ τὸ εἰπεῖν «οἱ μὲν εἶχον, τοὺς δὲ εἶχε», καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ «οἱ μὲν εἶχον, οἱ δὲ εἶχοντο». Ὅρα δὲ ὅτι διαφέρειν ἐνταῦθα φαίνεται φύζα καὶ φόβος. Φησὶ γοῦν «φύζα φόβου κρυόεντος ἐταίρη». Καὶ λέγουσιν οἱ παλαιοί, ὅτι αἰεὶ μὲν φύζα ἢ μετὰ δέους φυγή, ὅθεν καὶ ἔλαφοι φυζακιναί, νῦν δὲ φύζαν τὴν ἐκπληξιν ὁ ποιητὴς καλεῖ, φίλα φρονοῦσαν τῷ φόβῳ, προηγουμένην μέντοι ὡς τὰ πολλά. ἐκπλαγεῖς γὰρ τις εἶτα φεύγει τὸ φρικτόν. [Κρυοίς δὲ φόβος ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος, ὁ ψύχων τὸν φεύγοντα, ἤδη δὲ ποτε καὶ ἀπονεκρῶν, 2.643 οὔπερ ἀνάπαλιν θαλπωρὴ ἢ ἐλπίς, ὡς θάλπουσα καὶ ζωοῦσα.] (η. 3) Ὅτι βέλει τὸ πένθος ἔοικεν ὡς πλῆττον εἰς ψυχὴν. Διὸ φησι «πένθει δ' ἀτλήτῳ βεβολήατο πάντες ἄριστοι». Γίνεται δὲ τὸ «βεβολήατο» ἀπὸ ἐνεστώτος τοῦ βολῶ βολήσω, τὸ βάλλω, καὶ ἔστι πρωτότυπον αὐτὸ καὶ τοῦ βλῶ βλήσω καὶ τοῦ βεβλήατο, ἠγουν βέβληντο, καθὰ καὶ τὸ βεβολημένος τοῦ βεβλημένος. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ ἀπλοῦν βολεῖν. Τὸ δὲ ἀντιβολεῖν ἕτεροῖον ἔγνωσται εἶναι, ὡς καὶ τὸ ἐπὶ νηῶν βολεῖν εἶτε βολίζειν, ὁ βάθους θαλάσσης δηλοῖ μέτρημα διὰ καθιεμένου βόλου τινός. Ὅρα δὲ ὅπως ἐσέμνυνεν Ὅμηρος τοὺς ἀριστεῖς. τὸν μὲν γὰρ δῆμον, ὃ ἐστὶ τὸν κοινὸν ὄχλον, θεσπεσία εἶχεν, ὡς ἐρρέθη, φύζα, ὁποῖαν ἔχοιεν ἂν οἱ μετ' ἐκπλήξεως φεύγοντες, τοὺς δὲ ἀρίστους πένθει βεβλήσθαι φησιν. Ἡδὴ δὲ καὶ τὸν λαὸν ἐσέμνυνέ πως διὰ τοῦ «θεσπεσίη». οὐ γὰρ φυσικὴ αὐτοὺς φύζα ἔχει, ἀλλὰ ἐκ θεοῦ πεσοῦσα, ὃ ἐστὶν ἐκ θεομηνίας ἐπεισφρήσασα. Παρακατιῶν δὲ τὸν Ἀτρείδην ἄχει βεβλήσθαι φησι. Λέγει γὰρ «Ἀτρείδης δ' ἄχει βεβλημένος ἦτορ ἐφοίτα». Καὶ ὅρα ὅπως καιρίαις ὁ ποιητὴς πλουτεῖ λέξεσι κἀν τούτοις, ἐπὶ μὲν Ἀχαιῶν φύζαν θεσπεσίαν εἰπὼν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀρίστων πένθος ἀτλήτον, ἐπὶ δὲ τοῦ βασιλέως ἄχος μέγα. (η. 4–8) Ὅτι τὸν

Ἑλληνικὸν τάραχον ἐρμηνεύων διὰ παραβολῆς φησιν «ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα, Βορέης καὶ Ζέφυρος, τῷ τε Θρήκηθεν ἄητον ἐλθόντ' ἔξαπίνης, ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν κορθύεται, πολλὸν δὲ παρέξ ἄλα φῦκος ἔχευαν, ὡς ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν». 2.644 Εἰκάζει δὲ ἀνέμοις δυσὶν ὁ ποιητὴς τὸν εἰς δύο τινὰ μερισμὸν τῶν Ἑλλήνων, οἱ δαΐζονται, ὃ ἐστὶ μερίζονται βουλαῖς, εἴτε μένειν εἴτε φεύγειν χρεῶν, ὡς μετ' ὀλίγα φανεῖται. (η. 4) Ὅρα δὲ ὡς οὐ μόνον θυμὸς ὀρίνεται, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ πόντος ἀνέμοις ταρασσόμενος. Τὸ δὲ «ἰχθυόεντα» νῦν μὲν περιεκτικὴ τίς ἐστὶ φωνή. πόντος γὰρ ἰχθυόεις ὁ περιέχων ἰχθῦς. τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ «ἰχθυόεντα κέλευθα». Ὅτε δέ τις εἴποι «βίον ἰχθυόεντα» καὶ «ἰχθυόεντα γένεθλα», οὐ περιοχὴν ἢ λέξις, ὡς ἐνταῦθα, δηλοῖ. [Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸ «ἀνθεμόεντα λειμῶνα» καὶ «ἰχθυόεντα πόντον» κεῖται ἀλλαχοῦ τὸ «οὐρανὸν ἀστερόεντα».] (η. 5) Ὁ δὲ Βορέης, ὃς ἀκέφαλον, ὡς καὶ προεδηλώθη, ποιεῖ τὸν στίχον ἐνταῦθα, παρὰ τὴν βορὰν ἐτυμολογεῖται. Καὶ γὰρ ἀδρύνει τοὺς στάχους ὁ Βορρᾶς καὶ οὕτω γίνεται βορᾶς ἡμῖν αἴτιος, καθὰ καὶ ὁ ἑαρινὸς Ζέφυρος. Εἰ δὲ ὁ μὲν Βορρᾶς διὰ δύο ἐκφέρεται ῥῶ, ὁ δὲ Βορέας τῆς θατέρου ῥῶ ἐξέπεσε ῥοιζήσεως, τοῦ ἕπερον πλεονάσαντος, ἔχεις ὁμοιότητα τοιαύτην καὶ ἐν τῷ στερρὸς στερεός. Ὁ δὲ Ζέφυρος ἢ καὶ αὐτὸς κατὰ ὁμοίαν ἔννοιαν ἐτυμολογεῖται ὡς τὰ πρὸς τὸ ζῆν φέρων. Καρποφορεῖν γὰρ ποιεῖ καὶ αὐτὸς τὰς ἀρούρας ἕαρος πνέων καὶ οὕτω φέρει τὸ ζῆν, ποιῶν τὴν γῆν φυσίζοον καὶ ζείδωρον ἀληθῶς, ἢ ὡς ἀπὸ τοῦ ζόφου οὔρος, ἦτοι ἐκ τῶν πρὸς δυσὶν ἄνεμος. Θρήκηθεν δὲ πνέειν λέγει τὸν Ζέφυρον καὶ τὸν Βορρᾶν Ὅμηρος ἢ διὰ τὴν Θράκην κοινὸν οἰκητήριον ἀνέμων μυθολογεῖσθαι ἢ διότι δι' αὐτῆς τῆς καθ' ἡμᾶς ἐμπίπτουσι θαλάσση, οὐ μὴν ἐξ αὐτῆς ἐκείνης. Φησὶ γοῦν καὶ ὁ Γεωγράφος τὸν Ζέφυρον οὐκ ἐκ Θράκης πνέειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν Θρακίαν θάλασσαν συμπίπτειν τῷ Βορρᾶ περὶ τὸν Μέλανα κόλπον. Περὶ δὲ Θράκης, ἣν καὶ δρεπανοειδὲς φασὶ τινες ἔχειν σχῆμα θέσεως, εἴρηται καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ. Ἐμνήσθη δὲ Βορέου νῦν καὶ Ζεφύρου ὁ ποιητὴς ἐκ τοῦ παρατυχόντος, καθὰ ἔδοξεν αὐτῷ, οὐ μὴν κατὰ τι ἀναγκαῖον, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ προσκυρεῖν τὸν ῥηθέντα Μέλανα 2.645 κόλπον τοῖς περὶ Ἑλλήσποντον, καθ' ὃν τὸ Ἑλληνικὸν ναύσταθμον. Τοῦ δὲ «ἄητον» πόρρω μὲν θέμα τὸ ἄω ἀήσω, ἐξ οὗ καὶ ἀήτης ἐπὶ ἀνέμου καὶ ἄημα πνευμάτων παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ αἴτης δὲ διὰ τοῦ ἰῶτα ὁ φίλος, εἰπεῖν δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς, ὁ ἐρώμενος διὰ τὸ οἶον πνεῖσθαι διὰ φιλίαν, διὸ καὶ εἴσπνιλος ὁ αὐτὸς παρὰ Λάκωσι. Προσεχὲς δὲ θέμα τοῦ αὐτοῦ ἄημι, ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων». Ἐκτέταται δὲ διὰ μέτρον ἢ παραλήγουσα τοῦ ἄητον. τὸ γὰρ ἀπλοῦν δυϊκὸν ἄετον ὡς τίθετον. (η. 6) Τὸ δὲ «ἔξαπίνης ἐλθεῖν» τὸ σφοδρὸν τε δηλοῖ τῆς, τραγωδικῶς εἰπεῖν, δυσπνόου Θρήσσης πνοῆς. οἱ γὰρ οὕτω πνέοντες ἐπὶ πλέον ταράττουσι τὴν θάλασσαν. Καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα δὲ καλῶς συμβιβάζεται. καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς γὰρ ἔξαπίνης καί, ὡς οὐκ ἂν ἤλπισαν, ἐπῆλθεν ὁ τάραχος. Τὸ δὲ «ἄμυδις» Αἰολικὸν ἐστὶ, καθὰ καὶ τὸ ἄλλυδις. διὸ καὶ ψιλοῦται. [Ψιλωτικοὶ γὰρ οἱ Αἰολεῖς.] Κῦμα δὲ κελαινὸν ᾧ οὐ προσλογίζεται καὶ ἀφρός, ἐξ οὗ κῦμα φαληριῶν, ὃ ἐστὶ λευκόν. (η. 7) Τὸ δὲ «κορθύεται» ἀπὸ κόρυθος γίνεται, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ κορύσσεται, ἦτοι κορυφοῦται, ὡς τὸ «κορυσομένης Ἀμφιτρίτης». Εἰ δὲ μικροπρεπὲς δοκεῖ ἀπὸ κόρυθος καὶ ζωϊκῆς κορυφῆς λέγειν κορθύεσθαι καὶ κορύσσεσθαι καὶ κορυφοῦσθαι τὴν οὕτω μεγάλα ὑψουμένην θάλασσαν, ἐνθυμητέον ὡς οὐκ ἐξ ἀνάγκης αἱ τροπαὶ αἰεὶ ποιότητος μεγαλεῖον ζητοῦσι καὶ ποσότητος ἀλλ' ἢ μόνον ὅτε που ἐγχωρεῖ, μεγάλοις τε μικρὰ προσβιβάζουσα, ὡς ὅτε ἀνθρωπίνως φράζει τὰ θεῖα, καὶ αὐτὰ πάλιν μικροῖς μεγάλα, ὀπηνίκα ποιεῖ ἔμπαλιν. Οὕτω καὶ Ὀλύμπου κορυφαὶ καὶ κάρηνα λέγονται, καὶ σκάφος οὐ μόνον πλοῖον 2.646 ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ μέγιστος κόσμος, οὗ καὶ κυβερνήτης προϊστάται θεός, ὁ καὶ δημιουργὸς κληθεῖς ἀπὸ σμικροτάτου τροπικῶς τοῦ κατὰ πόλεις δημιουργοῦ, ὃν δηλοῖ ἡ Ὀδύσεια. Τὸ δὲ «παρέξ ἄλα»

ἐπίρρημά ἐστι τοπικὸν συγκείμενον ἀπὸ τῆς ἑξ ἑξ προθέσεως. Δηλοῖ δὲ τὸ παρὰ τὴν ἄλλα ἢ μᾶλλον τὸ ἔξω μὲν ἄλός, παρ' αὐτὴν δὲ ἦτοι ἐγγὺς αὐτῆς. Ἰστέον δὲ ὡς ἡμεῖς μὲν οἱ ὕστερον πάρεξ αἰεὶ φαμεν βαρυτόνως κατὰ κοινήν διάλεκτον καὶ ἀντὶ τοῦ χωρὶς τὴν λέξιν νοοῦμεν καὶ διὰ τοῦ ἑξ γράφομεν αὐτὴν καὶ μόνη γενικῆ συντάσσομεν, Ὅμηρος δὲ παρέξ λέγει ὀξυτόνως, ἀκολουθῶν τῷ κανόνι τῶν προθέσεων, καὶ ἀντὶ τοῦ ἔξω μὲν, ἐγγὺς δέ, τὴν λέξιν λαμβάνει, καὶ φωνήεντος μὲν ἐπιφερομένου φυλάσσει τὸ διπλοῦν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, συμφώνου δὲ ἐπαγομένου τρέπει συνήθως τὸ ἑξ εἰς ἄφωνον τὸ κ, οἶον «παρέκ νόον ἦγαγεν». Ἔστι δ' ὅτε καὶ οὕτω φυλάσσει τὸ ἑξ, ὡς ἐν τῷ «παρέξ τὴν νῆσον ἐλαύνομεν», καὶ τὴν σύνταξιν δὲ διαφορεῖ. Ἀπίων δὲ καὶ Ἡρόδωρός φασι, ὅτι ἐπὶ τοῦ παρέξ ἔστι μὲν ὅτε τὸ νοητὸν ἐπικρατεῖ τῆς ἑξ ἔσθ' ὅτε δὲ τῆς ἑξ ἑξ, ἡγουν ἐπεὶ τὸ παρέξ ἐκ δύο σύγκειται προθέσεων, τῆς ἑξ ἑξ καὶ τῆς ἑξ, ποτὲ μὲν ἢ τῆς ἑξ προθέσεως νόησις ἐπικρατεῖ καὶ προκαλεῖται γενικὴν σύνταξιν, ὡς τὸ «παρέξ ὁδοῦ», ἡγουν ἔξω τῆς ὁδοῦ, ποτὲ δὲ ἢ ἑξ ἑξ πρόθεσις νικῶσα προάγεται εἰς αἰτιατικὴν, ὡς τὸ «παρέξ τὴν νῆσον», ἦτοι παρὰ τὴν νῆσον. Λαμβάνει δὲ τὴν λέξιν Ὅμηρος, ὡς φαίνεται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν μάλιστα, ἐπὶ τῶν μήτε πάνυ πολὺ ἀπεχόντων μήτε ἔγγιστα ὄντων, ἀλλὰ ἔξω μὲν, ὅπερ ἢ ἑξ πρόθεσις δηλοῖ, ὅμως δὲ ἐγγὺς, ὅπερ διὰ τῆς ἑξ ἑξ δηλοῦται προθέσεως σημαίνουσης ἐγγύτητα, ὡς καὶ ἐπὶ 2.647 τοῦ πάρεδρος καὶ παρακαθίζω καὶ τῶν ὁμοίων. Τὸ δὲ φῦκος ἐκτείνει μὲν τὴν ἄρχουσαν, ἔστι δὲ εἶδος τι μνίου καὶ βρύου. (ἡ. 9–12) Ὅτι συγκλήτου μὲν λέξιν ὁ ποιητῆς οὐκ οἶδεν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, ὅτε δὲ εἴπη, ὡς ὁ βασιλεὺς «φοῖτα [κηρύκεσι] λιγυφθόγγοισι κελεύων κλήδην εἰς ἀγορὰν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον μηδὲ βοᾶν», καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ «ὄσοι κεκλήατο βουλήν», τὴν σύγκλητον παραδηλοῖ, ἀπὸ τοῦ καλεῖσθαι ὀνομαζομένην. Σοφοκλῆς δὲ σύγκλητον λέσχην ταύτην καλεῖ. Οὕτω δὲ καὶ γερούσιαν μὲν οὐκ οἶδεν ὀνομάζειν ὁ ποιητῆς, ὅτε δὲ γέροντας λέγει καὶ ὅτε οἶνον ὀνομάζει γερούσιον, τὴν τῆς γερούσιας ἐμφαίνει ἔννοιαν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ ἔῃ ὁ βασιλεὺς βοᾶν ὡς ἐν ἀγορᾷ τοὺς κήρυκας, ἵνα μὴ ἔκπυστα τοῖς Τρωσὶ τὰ κατὰ τοὺς Ἀχαιοὺς γένοιτο καὶ γνωσθεῖεν ἀμηχανοῦντες καὶ ταρασσόμενοι, ὥστε βοᾶν μὲν τὸ τρανέστερον φωνεῖν, κικλήσκειν δέ, ὃ ἔστι καλεῖν, τὸ ἡρέμα. (ἡ. 11) Τοῦ δὲ «κλήδην» ἢ διάθεσις κατὰ τὸ τμήδην, ὃ δηλοῖ τὸ τμητικῶς. Ἀττικὸν δὲ καὶ ἄμα ἐτυμολογικὸν τὸ κλήδην κικλήσκειν, ὃ σαφέστερον ἐτέρωθι ἐξονομακλήδην ἐρρέθη. (ἡ. 10) Φοιτᾶν δὲ τὸ ἀπλῶς περιοδεῦειν, γινόμενον κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐκ τοῦ προῖεναι ἢ ἐκ τῆς ὁδοῦ. Ἀττικοὶ δὲ ὕστερον τὸ ἐς διδασκάλου ἵεναι φοιτᾶν ἔλεγον καὶ φοιτητὴν τὸν τοῦτο ποιοῦντα. Ὡς δὲ καὶ τὸ ἐνθουσιωδῶς ὀρμαῖν καὶ μαίνεσθαι φοιτᾶν ἐλέχθη, ὅθεν καὶ φοῖτος ἢ μανία, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. (ἡ. 11) Τὸ δὲ «εἰς ἀγορὴν» οὐκ ἀποστερεῖ οὐδὲ τὴν σύγκλητον ἄγυριν τοῦ λέγεσθαι ἢ κικλεῖν εἰς ἀγορὴν. (ἡ. 10 εἰς 12) Ὅτι φιλοπόνω οἰκεῖον τὸ «ἐφοῖτα κελεύων, αὐτὸς δὲ μετὰ πρῶτοισι πονεῖτο», ὃ ἔστιν ἐνήργει, αὐτοδιακονῶν δηλαδή. (ἡ. 13–5) Ὅτι Ἀγαμέμνων εἰς δημηγορίαν ἀνίστατο δακρυχέων, «ὥστε κρήνη μελάνυδρος, ἢ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χεῖρ ὕδωρ». (ἡ. 16–28) Καὶ βαρυστενάχων προφέρει ἀπαραποιήτως καὶ ἐνταῦθα πολλά, ὧν ἔφη καὶ ἐν τῇ β', ἀρξάμενος ἐκ τοῦ «Ζεὺς με ἄτη ἐνέδησε 2.648 βαρείη». Οὐκ ἐσχηματισμένως μέντοι, ἀλλὰ ἀληθῶς αὐτὰ λαλεῖ. Ἐν οἷς καὶ τὸ «φεύγωμεν σὺν νηυσὶ» καὶ ἐξῆς. (ἡ. 29–36) Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι σιωπῶσι, δεδιότες μὴ καὶ οὗτος ὁ βασιλικὸς λόγος ἀπόπειρά τις εἴη τῶν Ἀχαιῶν, μόνος δὲ καὶ νῦν ὁ Διομήδης, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων, ὁψὲ διὰ τὴν νεότητά εἰπεῖν θαρρήσας –Οἱ γὰρ ἄλλοι «πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῆ, δὴν δ' ἄνεω ἦσαν τετιηότες». –ἀφραδέοντά τε τὸν βασιλέα καλεῖ, καὶ κατὰ νόμον ἐντέχνου ῥητορείας παραιτησάμενος νέμεσιν, καὶ ἐν σχήματι προδιορθώσεως αἰτησάμενος μὴ χολωθῆναι τὸν βασιλέα, καὶ οὕτω τῇ τοῦ λόγου τραχύτητι κεράσας ἐπιείκειαν, μαχήσεσθαι τῷ βασιλεῖ λέγει, καθὰ θέμις ἐστίν,

ἀγορῆ, καὶ ἀναμιμνήσκει, ὅτι φθάσας ὁ βασιλεὺς ἀλκὴν τῷ Διομήδει ὠνείδισεν, εἰπὼν ἀπόλεμον αὐτὸν εἶναι καὶ ἀνάλκιδα. (η. 37–9) Εἶτα λέγει ὅτι μάλιστα γὰρ τῷ Ἀγαμέμνονι ὁ Ζεὺς οὐ τέλειον ἔδωκε τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ διάνδιχα, τὸ τῆς βασιλείας καλὸν διελὼν, σκῆπτρῳ μὲν ἔδωκε τετιμηῆσθαι πλεῖον πάντων, ὡς εὐρυκρείοντα. – Τοῦτο δὴ τὸ καὶ ἐκ τύχης ποτὲ ἀγαθόν. –, ἀλκὴν δὲ οὐκ ἔδωκεν, ὃ κράτος ἐστὶ μέγιστον. ἐξ ἀρετῆς γὰρ τουτὶ τὸ καλόν. (η. 32–49) Φράζει δὲ ὁ ποιητὴς τὰ κατὰ τὸν Διομήδην οὕτως «Ἄτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδέοντι, ἧ θέμις ἐστὶν ἄναξ ἀγορῆ, σὺ δὲ μὴ τι χολωθῆς. ἀλκὴν μὲν μοι πρῶτον ὠνείδισας ἐν Δαναοῖσι, φὰς ἔμεν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα· ταῦτα δὲ πάντα ἴσασ' Ἀργείων ἡμὲν νεοὶ ἠδὲ γέροντες. σοὶ δὲ διάνδιχα δῶκε θεός· σκῆπτρῳ μὲν τοι δῶκε τετιμηῆσθαι περὶ πάντων, ἀλκὴν δ' οὐ τοι δῶκεν, ὃ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον. δαιμόνιε», ἤγουν μακάριε, «οὕτω που μάλα ἔλπει υἱὰς Ἀχαιῶν ἀπτολέμους τ' ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις; εἰ δὲ τοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται ὥστε νέεσθαι, ἔρχεο, πάρ τοι ὁδός, νῆες δὲ τοι ἄγχι θαλάσσης ἐστᾶσιν, αἶ τοι ἔπονται Μυκῆνηθεν μάλα πολλαί. ἀλλ' ἄλλοι μενέουσι καρηκομόωντες Ἀχαιοί, εἰς ὃ κέ περ Τροίην διαπέρσομεν. εἰ δὲ καὶ αὐτοί, φευγόντων σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. νῶϊ δ' ἐγὼ Σθένελός τε μαχησόμεθα, εἰς ὃ κε τέκμων Ἴλιου εὐρωμεν. σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν». ὃ δὴ ἐπιφωνηματικῶς ἐπῆκται, θεραπεῦον, ὡς καὶ ῥηθήσεται, τὴν δοκοῦσαν ἀλαζονείαν τοῦ ἥρωος. Ἐν τούτοις δὲ ὄρα ὅπως ὁ Διομήδης ὁ ἐν καιρῷ σιγήσας, ὅτε ὠνείδισθη παρὰ τοῦ βασιλέως ὡς ἀπόλεμος καὶ ἀναλκίς, νῦν εὐθέτως καὶ ἀληθῶς ἐλέγχει τὸν ὠνείδισαντα, 2.649 περιτρέπων ἐκεῖνῳ τὸν ὠνειδισμόν ἐξ ἔργων αὐτῶν. ἀναλκίς γὰρ ὡς ἐπὶ πολὺ ὁ φεύγειν ἐθέλων, οὐ μὴν ὁ ἐτοιμαζόμενος εἰς πόλεμον, ὡς τότε ὁ Διομήδης. Καὶ οὕτω μὲν ὁ ἥρωος πρὸς βᾶρος λαλεῖ. Ὁ δὲ γὰρ βασιλεὺς φέρει τὸν ἔλεγχον διὰ τε τὴν θέμιν τῆς ἀγορᾶς καὶ διότι οὐ ψευδὲς ἐστὶ τὸ ὠνείδος, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ ἀληθίζεται ὁ ἥρωος, ὡς περ αὖ πάλιν ἠλαζόνευται αὐτῷ τὸ «ἐγὼ Σθένελός τε μαχησόμεθα» καὶ ἐξῆς. Ὅθεν καὶ ἐπεὶ ὑπέρκομος ὁ τοιοῦτος λόγος – Πῶς γὰρ ἂν οἱ περὶ Διομήδην ἴσα τῷ Πανελληνίῳ δυνήσονται; – ἐπάγει θεραπείαν τὸ «σὺν γὰρ θεῷ ἤλθομεν». Οἰκεία δὲ, φασίν, ἄρτι ἢ τοιαύτη μεγαλόφρων ῥητορεία τῷ Διομήδει. παρῶξυνται γὰρ οὐ μόνον φιλοτιμίᾳ καὶ θυμῷ, ἀλλὰ καὶ ἀρετῇ. ἔτρωσε γὰρ τὴν τὸν Ἀλέξανδρον σώσασαν, ἀνείλε Πάνδαρον, ἔλαβε τοὺς ἵππους Αἰνείου, χρύσεια ὅπλα ἔσχεν, Ἰδαίῳ τῷ ἐκ Τροίας κήρυκι μόνος ἀντεῖπε, κεραυνοῖς ἀντέσχευεν, ἔφυγεν ὕστερος, ὑπέστρεψε πρῶτος, καὶ διὰ ταῦτα ὑπέρφρων γίνεται. Καὶ ὅμως οὐ θαρρεῖ ἀυχήσειν πολιορκῆσαι τὴν Τροίαν, ἀλλὰ «μαχησόμεθα», φησίν, «ἔως τέκμων Ἴλιου εὐρωμεν», ἥτοι τέλος τῆς περὶ τὴν Ἴλιον μάχης, ὅπερ μέσως ῥηθὲν δηλοῖ οὐ μόνον τὸ ἐλεῖν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ διακειμένοις τισὶ λῦσαι τὴν μάχην, τυχὸν δὲ καὶ τὸ μαχομένους εὐκλεῶς πεσεῖν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τῷ Ὀμηρικῷ τούτῳ τόπῳ παρ' Ἡροδότῳ ἔοικε τὸ «μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ἀρτάβανε, ἐγὼ δὲ καὶ ἄνευ σέο, ὅσα εἶπα, ἐπιτελέα ποιήσω». Ἔστι δὲ ἐκεῖνο ἀκομπότερον τοῦ Ὀμηρικοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἀσφαλέστερον. Καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ ἐκτεθὲν Ὀμηρικὸν χωρίον, τὰ δὲ διὰ μέσου αὐτοῦ εὐθὺς εἰρήσεται. (η. 14) Μελάνυδρος μὲν οὖν κρήνη οὐ μόνον διότι καθόλου τὸ ὕδωρ μέλαν εἶναι δοκεῖ μὴ φωτιζόμενον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ βάθους ἀνάγουσα τὸ ὕδωρ καὶ ὡς πολυῦδρος. (η. 15) 2.650 Αἰγίλιψ δὲ πέτρα, ἣτις διὰ τὸ τοῦ ὕψους δυσανάβατον καὶ ὑπὸ αἰγὸς λείπεται, ἀλτικῶς ζῶου καὶ πετροβατικοῦ. Τοιαύτη δὲ τινὶ κρήνη τὸν βασιλέα εἰκάζει, ἐξ ὑψηλῆς δηλαδὴ καταρρεοῦση πέτρας, διὰ τὸ τοῦ ἥρωος καὶ στερέμνιον καὶ εὐμέγεθες, καὶ διὰ τὸ δαψιλὲς δὲ δάκρυον καὶ ὑπερβολικόν. Εὐρεθήσεται δὲ ὑπερβολὴ δακρύων καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπὶ τῷ τοῦ Πατρόκλου νεκρῷ. Δνοφερόν δὲ ὕδωρ ἢ τὸ μέλαν, ἐξ ὁμοιότητος γνόφου τραπέντος τοῦ γ εἰς δ συνήθως, ἢ ὡς ἐν σχήματι συνθέτω τὸ μετὰ δονήσεως φερόμενον καὶ ψόφου τινός. ὧ ψόφῳ ἔοικεν ὁ βαρὺς τοῦ βασιλέως στεναγμός, ὡς τὰ δάκρυα τῷ καταρρέοντι τῆς

πέτρας ὕδατι. (η. 16) Φησὶ γὰρ «βαρυστενάχων μετηύδα». Ὅτι δὲ μυριαχοῦ εὐρηνται πηγαὶ οὐ μόνον ἀπλῶς κατὰ πετρῶν χέουσαι ὕδωρ ἀλλὰ καὶ κατὰ ὀρέων κορυφῶν, δῆλον. καὶ ἱστορεῖ τοιοῦτόν τι καὶ ὁ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεΐ. (η. 18) Τὸ δὲ «ἄτη ἐνέδησε βαρεῖη» τὸ δυσαπάλλακτον τῆς δυστυχίας δηλοῖ. Ἐνθα καὶ Δία εἰπὼν ὑπερμενέα ἐρμηνεύει ἐπαγαγὼν «ὄς πολλῶν πολίων» καὶ ἐξῆς, καὶ «τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον». (η. 30) Περὶ δὲ τοῦ «ἄνεω ἦσαν», ὃ ἐστὶν ἄφωνοι, καὶ τοῦ τετιηότες, ὃ ἐστὶ λελυπημένοι, τετιωρημένοι, ἐν ἄλλοις ἐρρέθη (η. 32 ς.) Τὸ δὲ «μαχήσομαι» ἐπὶ ἀντιλογίας νῦν κεῖται. διὸ ἐπήγαγεν «ὡς θέμις ἐστὶν ἄναξ ἀγορῆ». ἄλλως γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνταγορεύειν ἄνακτι. Ἐν μέντοι τῷ «ἐγὼ Σθένελός τε μαχησόμεθα» κυριολεκτεῖται τὸ μαχησόμεθα. Ἀπὸ δὲ γε τοῦ «μαχήσομαι ὡς θέμις ἀγορῆ» καὶ ἡ λογομαχία εἴληπται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «μαχήσομαι, ἢ θέμις ἐστὶν ἀγορῆ» ῥητορικῶς τεθεώρηται ὡς τοῦ συμβουλευτικοῦ εἴδους στασιαζομένου. τοιοῦτον γὰρ 2.651 πάντως τὸ ἐν ἀγορᾷ κατὰ θέμιν μάχεσθαι. Τὸ δὲ «ἄναξ» οὐκ ἀργὸν κεῖται, ἀλλ' ἀξιωματικῶς δηλοῖ ὡς οὐ λέληθέ με, ὅτι πρὸς ἄνακτα λαλῶ, εἰδὼς δὲ ποιῶ τὸ τῆ ἀγορᾷ θεμιτόν. Τὸ δὲ «ἀφραδέοντι» οὐ πάνυ τραχέως ἔχει. οὐ γὰρ τὸν ἀφραίνοντα δηλοῖ, ἐπεὶ μηδὲ ἐχρῆν εὐθύς ἐκ προοιμίων ἀπαρακαλύπτως τραχύνεσθαι, ἀλλὰ τὸν κακῶς φραζόμενον. τραχὺ δὲ ὅμως ὄν καὶ τοῦτο λεαίνεταί τῆ ἐπαγωγῇ τοῦ «ἄναξ». Τὸ δὲ «ἢ θέμις ἐστὶν ἀγορῆ» ἀντὶ τοῦ «ὡς νόμος ἐστὶ τοῖς συγκληθεῖσιν εἰς ἀγοράν», ἢ καὶ κατὰ ἕτεροῖον τόνωμα τοῦ «ἢ θέμις», ἀντὶ τοῦ «ἦτις θέμις ἐστὶν ἐν ἀγορᾷ», ἦγον ὅσπερ νόμος ἐστὶν ἀγορᾶς. Ἐξεστι γὰρ ἀγορεύειν τὰ δοκοῦντα. Ἐνθα σημείωσαι καὶ ὅτι ἀγοράν πάλιν ἔφη καὶ τήν, ὡς εἴρηται, σύγκλητον βουλήν. Ἐν τούτοις δὲ καὶ σχῆμα προθεραπείας ἐστὶ. Μέλλων γὰρ ὁ Διομήδης τοῦ βασιλέως καθάψασθαι λέγει «σοὶ πρῶτα μαχήσομαι» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «σὺ δὲ μὴ τι χολωθῆς». ἄλλως γὰρ πάνυ ἄτεχνον ἦν κατὰ τοῦ βασιλέως ἀπαρακαλύπτως τραχύνασθαι. (η. 34) Τὸ δὲ «ἀλκὴν ὀνειδίσας» ἀσυνήτως λέλεκται. οὐ γὰρ ὡσπερ τὸ κλοπὴν ὀνειδίσας ἢ δειλίαν ἀντὶ τοῦ κλέπτην εἶπας εἶναι ἢ δειλόν, οὕτω κἀνταῦθα τὸ «ἀλκὴν μὲν μοι πρῶτον ὀνειδίσας» ἀντὶ τοῦ ἄλκιμον ὀνόμασας, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ «ἐμέμψω μοι τὴν ἀλκὴν». Διὸ καὶ ἐρμηνεύων ἐπήγαγε τὸ «φὰς εἶναι ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα» ὃ πληθυνθὲν ποιεῖ τὸ ἀπτόλεμους ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας. Τὸ δὲ «πρῶτον ὀνειδίσας» ἴσόν ἐστὶ τῷ «πρῶτος ὀνειδίσας». Ὅθεν εἰ καὶ εἶπον, φησὶν, ὡς σοὶ πρῶτα μαχήσομαι, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὡς πρὸς ἕτερούς, ἐγὼ δὲ δεύτερος ἦκω εἰς λόγους οἷά σου προονειδίσαντος. Ὅνειδος δὲ καὶ νῦν ὕβρις, ὄνοσις, ὃ ἐστὶ 2.652 μέμψις, οὐ μὴν τὸ σύννηθες τοῖς μεθ' Ὀμηρον, ὃ δηλοῖ προφορὰν εὐεργεσιῶν ἐπὶ ἐλέγχῳ ἀχαριστίας. (η. 35) Τοῦ δὲ «φὰς» τὸ πληθυντικὸν ἦν πρὸ τούτων ἐν τῷ «φάντες ἀριστήα». Τὸ δὲ «ταῦτα δὲ πάντα ἴσασι» πολὺν ἐμφαίνει νοῦν. Ὑποκρούεται γὰρ οὐ μόνον ἄρσεις, ὡς οὐκ ἀπτόλεμός εἰμι οὐδὲ ἀναλκις, ἀλλὰ καὶ θέσεις, ὡς τοιοῦδε καὶ τοιοῦδε μάλιστα ἐν τῷ ἀριστεύειν ἔγνωσμαι. (η. 37) Τοῦ δὲ «διάνδιχα δῶκε» διασαφητικόν ἐστὶ τὸ «σκήπτρω μὲν τοι δῶκε» καὶ ἐξῆς, ὃ δὴ ἐρμηνευτικόν ἐστὶ τοῦ εὐρυκρείοντα εἶναι τὸν Ἀγαμέμνονα. (η. 38) Τὸ δὲ «περὶ πάντων» ἀντὶ τοῦ περιττότερον πάντων, ὃ ἐστὶν ὑπὲρ πάντας. (η. 39) Τὸ δὲ «ἀλκὴν οὐ τοι δῶκε» χρήσιμον εἰς τὸ «ἀλκὴν μὲν μοι πρῶτον ὀνειδίσας». Δῆλον γὰρ ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς οὕτως ἀλκὴν τῷ Διομήδει ὀνειδίσεν, ὅτι δηλαδὴ ἀλκὴν οὐ οἱ δῶκε θεός. Τρὶς δὲ ἐνταῦθα κεῖται συνεχῶς τὸ δῶκεν, ὡς λέξις καιρία. Τὸ δὲ τὴν ἀλκὴν γνωμικῶς κράτος εἰπεῖν μέγιστον ὑπέρθεσίς ἐστὶ συγκριτικὴ, προτιμωμένη τοῦ βασιλικῶς σκηπτουχεῖν τὸ μέγα κράτος τὸ ἐξ ἀλκῆς, ἧς ἔνεκεν καὶ ἡ μάχη κυδιάνειρα λέγεται. Ἐνθα ὄρα καὶ ὅτι ἐτόλμησεν ὁ Διομήδης ἀνάπαλιν εἰπεῖν τῷ σοφῷ Νέστορι. Ὁ μὲν γὰρ ἐξαίρων τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς κρατοῦντα ἔφη «εἰ δὲ σύ, ὦ Ἀχιλλεῦ, κρατερός ἐσοι ἀλλ' ὃ γε φέρτερός ἐστι, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει». Ὁ Διομήδης δὲ ἐνταῦθα τοῦ σκήπτρου τὴν ἀνδρίαν ὑπερτιθεὶς κράτος εἶναι μέγιστόν

φησι τὴν ἀλκὴν, ὑπερεξαίρων ἑαυτὸν λεληθότως τοῦ βασιλέως ὡς ἄλκιμον, οἷα ἐκείνου μὴ ὄντος τοιούτου, ᾧ καὶ σφοδρότερον αὐτὸς νῦν ἤπερ ὁ Ἀχιλλεύς τότε προσφέρεται. Ὁ μὲν γὰρ συμβολικῶς ὠνειδίσει τῷ βασιλεῖ τὸ ἀναλκι κραδίην αὐτὸν εἰπὼν ἔχειν ἐλάφου, Διομήδης δὲ σαφῶς ἀπέφηνε μὴ ἔχειν αὐτὸν ἀλκὴν. Τὸ δὲ «ὃ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον» ἴσως μὲν ἐσηματίσται. Ἦν γὰρ καινότερον εἰπεῖν «ἢ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον», ὡς τῆς ἀλκῆς τοιαύτης οὔσης, καθὰ καὶ ἀνωτέρω τὸ «μαχήσομαι ὃ θέμις ἐστίν» ἄλλως ἐσηματίσθη κατὰ θῆλυ γένος, «ἢ θέμις ἐστί» καὶ παρ' Εὐριπίδῃ δὲ τὸ «πάντα 2.653 συμφέρουσα, ὃ λίαν σῶζει», ὅμοιον σχῆμα ἔσχε τῷ «ἢπερ μεγίστη γίνεται σωτηρία». Δύναται δὲ καὶ ἄλλως ὀρθῶς ἔχειν ἐν τῷ ἀπὸ κοινοῦ εἰπεῖν, ὅπερ, ἦγουν τὸ δοθῆναί τι ἀλκὴν, κράτος ἐστὶ μέγιστον. (ἡ. 40 ς.) Πρὸς δὲ τὸ «φεύγωμεν» καθαπτόμενος ὁ Διομήδης τοῦ βασιλέως διὰ τὸ πληθυντικῶς αὐτὸ εἰρήσθαι, ἀποσεμνύνων δὲ τοὺς Ἕλληνας ὡς μὴ πεισθησομένους φησίν, ὡς ἐρρέθη, τὸ «δαιμόνιε» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «ὡς ἀγορεύεις». Καὶ ἔστι τῆς ἐννοίας τὸ σχῆμα ἐρωτηματικὸν κατὰ ἐλεγκτικὴν δύναμιν ἐνστάσεως. Βούλεται γὰρ εἰπεῖν, ὡς οὐ πεισθήσονται σοι φυγεῖν. Ἐφεξῆς δὲ καὶ ἀντιπαραστατικῶς φησιν, ὅτι εἰ δὲ βούλονται, πεισθήτωσαν, εἰπὼν «εἰ δὲ καὶ αὐτοί, φευγόντων σὺν νηυσί». Δοκεῖ δὲ καὶ ἄλλως λέγειν ὁ Διομήδης, ὡς διχῆ ὁ βασιλεὺς ἔσφαλται, αὐτὸν τε φθάσας εἰπεῖν ἀπόλεμον καὶ ἀνάλκιδα, καὶ νῦν δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς τοιούτους ἐλπόμενος εἶναι. (ἡ. 41) Τὸ δὲ «ὡς ἀγορεύεις» ἐλλέλειπται διὰ γοργότητα. Δοκεῖ γὰρ λείπειν ἢ τὸ φυγεῖν, ἵνα λέγη «ὡς ἀγορεύεις φυγεῖν φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν», ἢ τὸ νέεσθαι, καθὰ μικρὸν τι ὑποκαταβάς φησιν. Ἔτι δὲ τὸ «ὡς ἀγορεύεις» ἀστείως εἶρηκε, μονονουχὶ λέγων ὡς, εἰ καὶ θετέον, ὅτι ἀπόλεμοι καὶ ἀνάλκιδες οἱ Ἀχαιοί, ἀλλ' οὐχ' οὕτως ὡς ἀγορεύεις, ἵνα καὶ φεύγωσι. Καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἀπόδειξις ἐστὶ τὸ «ὡς ἀγορεύεις» τοῦ ἔλπεσθαι ἀνάλκιδας εἶναι τοὺς Ἀχαιοὺς, ὁ γὰρ ἀγορεύων τι ψεκτόν τινος καὶ τοιοῦτον ἐκεῖνον ἔλπεται εἶναι. (ἡ. 42) Ἐν δὲ τῷ «ὥστε νέεσθαι» κοινότερον πλεονάζει ὁ ἄρτι σύνδεσμος, ὡς καὶ ἐν τῷ οἷόν τε ἀντὶ τοῦ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ οἷός τε ἦν καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις. (ἡ. 43) Τὸ δὲ τὰς νῆας τῷ βασιλεῖ ἄγχι θαλάσσης ἐστάναι σκῶμμα λεληθότως εὐφυές ἐστίν, ὡς δῆθεν προχείρου τοῦ βασιλέως ὄντος φυγεῖν. (ἡ. 44) Τὸ δὲ «αἶ σοι ἔποντο Μυκῆνηθεν» μερικεῦει τε ἅμα καὶ ἐρμηνεύει τὸν νοῦν, ἵνα μὴ βασιλέως νῆες αἰ κατὰ τὸν ναύσταθμον πᾶσαι νοοῖντο. Τὸ δὲ «μάλα πολλάι» σεμνύνει πάλιν τὸν βασιλέα φιλαλήθως ὡς καὶ ἄλλως πολύναν. Ὅτι δὲ καὶ πολλὰ αὐτῷ νῆες ἦσαν, ἢ Βοιωτία ἐδήλωσεν. (ἡ. 45) Ἐν δὲ τῷ «ἀλλ' ἄλλοι μενέουσιν» ἢ περιττὸς ὁ ἀλλὰ σύνδεσμος, ἢ ἔλλειψιν ἔχει νοήματος, ἵνα λέγη, ὡς εἰ καὶ σὺ ἀπελεύση, ἀλλὰ οἱ λοιποὶ μενοῦσι. 2.654 (ἡ. 46) Τὸ δὲ «εἰς ὃ κε Τροίην διαπέρσομεν» οὐ μόνον σεμνότερον ἀλλὰ καὶ σαφέστερον τοῦ «εἰς ὃ κε τέκμωρ Ἰλίου εὐρώμεν». ἐκεῖνο δὲ πῶς νοεῖται, προεῖρηται. Εἰ δὲ ἀκόλουθον ἦν πρὸς τὸ «ἄλλοι μενέουσιν Ἀχαιοί» εἰπεῖν «εἰς ὃ κε Τροίην διαπέρσουσιν», ἀλλ' ὁ Διομήδης οὐκ ἠνέσχετο μὴ κοινώσασθαι τὸ καλόν, τὸ μὲν παραμεῖναι τοῖς ἄλλοις προσνείμας ἐπὶ ἐπαίνῳ ἐκείνων, τοῦ δὲ πορθῆσαι καὶ ἑαυτὸν θέμενος κοινωνόν. (ἡ. 46 ς.) Τὸ δὲ «εἰ δὲ καὶ αὐτοί, φευγόντων», ἀντὶ τοῦ· εἰ δὲ βούλονται, φευγέτωσαν καὶ αὐτοί. Καὶ ἔστι σχῆμα σύνηθες ἐλλείψεως οὐ μόνον γοργὸν ἀλλὰ καὶ σεμνὸν διὰ τὴν ἀποσιώπησιν τοῦ προαιρετικοῦ ῥήματος. οὐ γὰρ καθαρῶς ἀνέχεται εἰπεῖν· εἰ βούλονται, φευγέτωσαν. Ὅτι δὲ τὸ φευγόντων προστακτικῶς ῥηθὲν κατὰ Ἀττικὸν σχῆμα καὶ αὐτὸ ἐστὶν ἐλλειπτικόν, οὐκ ἄδηλόν ἐστίν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «εἰ δὲ φευγόντων» χρήσιμόν ἐστιν εἰς νόησιν τοῦ «εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι» καὶ τῶν ὁμοίων. (ἡ. 48) Τοῦ δὲ «νῶϊ» ἐρμηνεία ἐστὶ τὸ «ἐγὼ Σθένελός τε». Εὐθεῖα γὰρ δυϊκῶν ἢ τοιαύτη ἀντωνυμία ἐστίν. (ἡ. 32 ς.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ «σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδέοντι, ἢ θέμις ἐστὶν ἀγορῆ, σὺ δὲ μὴ τι χολωθῆς» παντὶ προσαρμόττει ἀντιλέγοντι πρὸς τὸν μὴ καλῶς βουλευσάμενον. (ἡ. 34–6) Ἀνδρείος δὲ ἀνήρ ἐπὶ δειλία ὄνειδισθεὶς πρὸς τινος μάτην

εὐλόγως ἂν εἴποι τὸ «ἀλκὴν μὲν μοι πρῶτον ὀνειδίσας, φὰς ἔμεναι ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα, ταῦτα δὲ πάντα ἴσασι» καὶ ἐξῆς. (η. 38 ς.) Ἀνὴρ δὲ πλούσιος μὲν ἢ ἄλλως πως ἄρχων, ἀγεννὴς δέ, ἀκούσοι ἂν προσφυῶς, ὅτι θεὸς σκῆπτρῳ μὲν ἢ πλούτῳ τυχὸν ἢ τινι τοιούτῳ δῶκέ σοι τετιμηῆσθαι περὶ πάντων, ἀλκὴν δ' οὐ τι δῶκεν, ὃ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον. (η. 42 ς.) Πρὸς δὲ τὸν ἐθέλοντα

ὑποχωρεῖν ἕκ τινος μὴ πάνυ τοῦτο ἐθέλοντος καλὸν ῥηθῆναι τὸ «εἴ σοι θυμὸς ἐπέσσυται, ἔρχεο, πάρ τοι ὁδός», ἦτοι πάρεστί σοι ὁδεύειν καί, ὡς εἶπεῖν, ὑφήπλωταί σοι ἡ ὁδός. Τοῦτο δὲ ἤδη καὶ παροιμιῶδες γέγονεν. Ὀδός δὲ νῦν ἡ διὰ νηῶν κέλευθος, ἦν οἶδαμεν ἕκ τοῦ ἐλεύθω γενομένην. Κατὰ γὰρ τὸν 2.655 Ἀλεξανδρέα Ἡρακλείδην, ὡς πατῶ πάτος, στείβω στίβος, οὕτω ἐλεύθω ἔλευθος, καὶ πλεονασμῶ τοῦ ἄ κέλευθος, ᾧ λόγῳ καὶ τὴν Αὐλωνίαν Χάραξ Καυλωνίαν φησὶν ἐν Ἰταλικοῖς, οὕτω δέ, φησί, καὶ τὰ ἀνθήλια κανθήλια. Καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. (η. 48 ς.) Ὁ δὲ μετὰ θείου θάρσους προσλιπαρῶν τινι ἔργῳ ἐρεῖ, ὅτι παραμενῶ εἰσόκε τέκμωρ εὖρω, σὺν γὰρ θεῶ εἰλήλουθα. Εἰ δὲ πλείους οἱ προσμένοντες, σχηματισθήσεται ὁ λόγος καὶ πληθυντικῶς· εἰλήλουθμεν, ἦγουν ἐληλύθαμεν. Ὁ κατὰ τὸν ῥηθέντα Ἡρακλείδην πεποίηται διαλέκτοις τέσσαρσιν· Ἀτθίδι, Ἰάδι, Βοιωτίᾳ, Αἰολίδι. Ἐλεύθω γάρ, οὐμέσος κοινὸς παρακείμενος ἦλευθα καὶ Ἀττικῶς ἐλήλυθα, κατὰ τὸ ἦρεικα ἐρήρικα, ὃ ἐστὶν ἔσχισα, ἦλειφα ἀλήλιφα. Ἐπεὶ δὲ ἔθος Βοιώτιον προστιθέναι τῷ ἄ τὸ ὄ καὶ Ἰακὸν τῷ ἄ ε τὸ ἄ ι, γίνεται οὕτως εἰλήλουθα, ὃ βεβοιωτίασται μὲν, φησί, κατὰ τὴν παραλήγουσαν, κατὰ δὲ τὴν πρώτην, ἦγουν τὴν ἄρχουσαν, ἰώνισται. Τοῦ δὲ τοιοῦτου εἰλήλουθα πληθυντικὸν εἰληλούθαμεν ἀναλόγῳ προσθέσει τοῦ ἄ μ ε ν, κατὰ τὸ τέτυφα τετύφαμεν, ὅθεν Αἰολικῶς συγκέκοπται τὸ εἰλήλουθμεν. Αἰολέων γὰρ εἰσὶν αἱ συγκοπαί. Ὅτι δὲ συγκέκοπται τὸ εἰλήλουθμεν, δῆλον οὕτω. Πᾶν ῥῆμα πληθυντικὸν πρῶτου προσώπου ἐκάστοτε πρὸ τῆς ἄ μ ε ν φωνῆεν ἔχει καὶ οὐδέποτε σύμφωνον. τοῦτο δὲ ἔχει πρὸ τοῦ ἄ μ τὸ ἄ θ. συγκέκοπται ἄρα, ὡσπερ καὶ τὸ ἐπέπιθμεν ἕκ τοῦ ἐπεπίθομεν καὶ τὸ ἴσμεν ἕκ τοῦ ἴσαμεν, οὗ θέμα τὸ ἴσημι. (η. 50 ς.) Ὅτι Διομήδους δημηγορήσαντος ἐθαύμασαν Ἕλληνες, ὡς δηλοῖ τὸ «ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἴες Ἀχαιῶν μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος». Ἔστι δὲ ἀγαίεσθαι μὲν φθόνου, ἀγάσασθαι δὲ ἐκπλήξεως. Ὅτι Νέστωρ ἔργοις αὐτοῖς ἤδη τὴν τοῦ Διομήδους ἀνδρίαν μεμαθηκῶς, οἷα πρὸ μικροῦ δι' αὐτοῦ περισωθείς, μαρτυρεῖ, ὅτι τε ἐν πολέμῳ δύνатаι καὶ ὅτι βουλή τῶν ὀμηλικῶν ὑπερέχει, καὶ τὴν δημηγορίαν δὲ αὐτοῦ ἐπαινεῖ. (η. 53–6) Φησὶ γοῦν «Τυδείδῃ, πέρι μὲν πολέμῳ ἐνὶ κρατερὸς ἐσσι, καὶ βουλή μετὰ πάντας», ὃ ἐστὶ κατὰ πάντας, «ὀμηλικας 2.656 ἔπλευ ἄριστος. οὐ τίς τοι τὸν μῦθον ὀνόσσειται, ὅσοι Ἀχαιοί, οὐδὲ πάλιν», τουτέστιν ἔμπαλιν, «ἐρέει», ἐναντιούμενος δηλαδή. «ἀτάρ», φησὶν, «οὐ τέλος ἴκεο μύθων», τουτέστιν ἐλλιπῶς συνεβουλεύσω καὶ οὐ τελείαν γνώμην εἰσήνεγκας. οὐ δι' ἀφροσύνην, ἀλλ' ὅτι μὴ ἔχεις τὴν ἀπὸ τοῦ γήρωσ ἐμπειρίαν. (η. 57–9) Φησὶ γὰρ «ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσί, ἐμὸς δέ κε πάϊς εἴης», ὃ ἐστὶ φανείης, νομισθείης, «ὀπλότερος γενεῆφιν, ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις Ἀργείων βασιλῆας, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπας». Ἐπὶ κρισις δὲ Ὀμήρου τὰ ῥηθέντα, ἐφ' οἷς τεχνικῶς δεδημηγόρηκε καί, ὡς αὐτὸς λέγει, κατὰ μοῖραν ἔειπεν. Εἴτα τελεώτερον συμβουλευέται αὐτὸς οἷα γεραίτερος ἄλλα τέ τινα καὶ ὡς χρή πρέσβεις εἰς Ἀχιλλέα στείλαι καὶ σπεῦσαι πείσειν ἐκεῖνον δώροισί τε ἀγανοῖς καὶ ἔπεσι μειλιχίοις. (η. 55) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ «ὅσοι Ἀχαιοί» πρὸς διαστολὴν εἴρηται, ὡς τῶν ἐχθρῶν Τρώων μεμψομένων ἂν τὴν τοῦ ἥρωος δημηγορίαν, [καὶ ὅτι τὸ «οὐ τίς ὅσοι Ἀχαιοί» περιπέφρασται δι' ἐξάλλαγὴν σχήματος, ἀντὶ τοῦ οὐτίς τῶν Ἀχαιῶν,] καὶ ὅτι ἔπαινος γενναίου νέου καὶ συνετοῦ τὸ «περὶ μὲν πολέμῳ καρτερός ἐσσι» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «οὐδὲ πάλιν ἐρέει». (η. 56–62) Καὶ ὅτι ὁ μέλλων τελεώτερόν τι δημηγορήσαι εἶπη ἂν πρὸς τὸν ἀτελῶς διὰ νεότητα βουλευσάμενον τὸ τοῦ Νέστορος πρὸς Διομήδην, ὡς πεπνυμένα μὲν βάζεις καὶ κατὰ μοῖραν ἔειπες, αὐτάρ,

ὡς προεῖρηται, «οὐ τέλος ἴκεο μύθων. ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσί. ἀλλ' ἄγ' ἐγών, ὃς σέο γεραίτερος εὐχομαι εἶναι, ἐξείπω καὶ πάντα διΐζομαι. οὐδέ κέ τίς μοι μῦθον ἀτιμήσει» [οὐδέ ὁ δεῖνα. κεῖται δὲ ὧδε ὁ βασιλεύς. Τοῦτο δὲ εἶπεν ὁ σοφὸς γέρων σεμνύνων τὸν βασιλέα ὡς ἡ κριτικὸν ῥήτορα ἢ ὡς ὑπὲρ πάντας δυνάμενον.] (η. 58 ς.) Ἔστι δ' ἐν τούτοις τὸ μὲν «βάζεις βασιλῆας» ἔλλιπες προθέσεως. Βούλεται γὰρ εἰπεῖν βάζεις πρὸς τοὺς βασιλεῖς. Μοῖρα δὲ συνήθως τὸ προσήκον. (η. 56) 2.657 Οὐ τέλος δὲ ἰκέσθαι μύθων τὸ ἀτελῶς, ὡς καὶ προελέχθη, δημηγορῆσαι καὶ οὐκ εἰς τέλειον λόγου ἐλθεῖν. (η. 60) Τὸ δὲ «γεραίτερος» ἐκ τοῦ γεραιότερος συγκέκοπται, οὗ ἀρχὴ ὁ γηραιός. (η. 61) Τὸ δὲ «διΐζομαι» ἀντὶ τοῦ διεξέλθω, διεξοδεύσω τῷ λόγῳ. (η. 62) Τὸ δὲ «ἀτιμήσει» Ὀμήρῳ σύννηθες καθ' ὁμοιότητα τοῦ τιμήσει. οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον ἀτιμῶσει κατὰ τρίτην συζυγίαν φασίν. (η. 63 ς.) Ὅτι ἐντέχνως ὁ Ὀμηρικὸς ῥήτωρ Νέστωρ διὰ γνωμικῆς ἀναντιρρήτου ἐννοίας πειρώμενος ἐναγαγεῖν τὸν βασιλέα εἰς φιλίαν τὴν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως φησὶν «ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος», τουτέστιν ἄπολις ἐστὶ καὶ μήτε θέμιν εἰδῶς μήτε οἶκον ἔχων, ὃς ἐμφυλίου πολέμου ἔρα, ὁποῖος δηλαδὴ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, εἰ μὴ διαλλαγέντες σπείσονται, τῷ τῶν ὁμοφύλων Ἑλλήνων χαίροντες φόνῳ. Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν γνωρίμων εἰς δύο τούτους διαιρουμένων, εἷς τε τοὺς οἰκείους καὶ εἰς τοὺς μὴ τούτους, τῶν δ' αὖ οἰκειουμένων διαιρουμένων αὐθις εἰς ἀγχιστεῖς καὶ εἰς καθ' αἷμα συγγενεῖς καὶ εἰς ἀπλῶς ὁμοεστίους, ὁ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἔρων οὐδενὸς τῶν τοιούτων διαιρεμάτων ἐπίστροφος γίνεται, ἀλλὰ πανωλεθρίαν πάντων καταψηφίζεται. Καὶ εἴη ἂν ὡς μὲν τῶν ἄλλως πολλῶν καταφρονῶν ἀθέμιστος, ὡς δὲ τῶν πρὸς γένους μὴ ἐπιστρεφόμενος ἀφρήτωρ ἂν δικαίως καλοῖτο, ὡς δὲ καὶ τοὺς ὁμοστέγους ἀποστέργων ἀνέστιος. Γίνεται δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς ὁ ἀφρήτωρ ἢ παρὰ τὴν δηλωθεῖσαν φρήτην, ἢ δηλοῖ τὴν τριτύν, τουτέστι τὸ τρίτον τῆς φυλῆς, ἢ παρὰ τὴν φατρίαν καὶ τοὺς φράτορας. –Σύστη 2.658 μα δὲ τοῦτο ἐν Ἀθήναις τοὺς τικτομένους ἀπογραφόμενον, ὥστε φανεροὺς εἶναι ὅτι πολῖται εἶσι. –Καὶ ἔστι τῷ λόγῳ τούτῳ ἀφρήτωρ, ὡς καὶ ἀνωτέρω γέγραπται, ὁ ἄπολις. Ἦν δὲ κατὰ τὴν ἱστορίαν καὶ φράτιον τόπος ὠρισμένος, ἐν ᾧ οἱ τῆς αὐτῆς φατρίας συνήγοντο, καὶ φατριάζειν εὐφρονότερον ἐλέγετο παρὰ Ἀττικοῖς τὸ εἰς ταῦτο συνιέναι. Ἐγράφετο δὲ καὶ φράτηρ διὰ τοῦ ῆ καὶ φράτωρ διὰ τοῦ ῶ ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς φατρίας. Ἡ δὲ γε θέμις ἐδόκει θεὰ τις εἶναι τοῦ δικαίου φυλακτικῆ. Διὸ καὶ τῷ Διὶ ἐλέγετο πάρεδρος. Ἐκλίνετο δὲ Θέμιδος καὶ Δωρικῶς Θέμιτος, ὅθεν τὸ θεμιτὸν καὶ ἀθέμιτον, πλεονασμῷ δὲ τοῦ ῶσ Θέμιστος, ὡς τὸ «Θέμιστι καλλιπαρήῳ», ἀφ' οὗ καὶ ἀθέμιστος καὶ Θεμιστίος κύριον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ θεμίσσω ἐνεστώτος γίνεται ἢ θέμις, οὗ χρήσις παρὰ Πausanία εἰπόντι· θεμισσέτω τὸ νομοθετεῖτω ἢ δικαζέτω. Ἡ δὲ τοῦ ῶδ καὶ τοῦ ῶτ συγγένεια δηλοῦται καὶ διὰ τῆς χάριτος. –Ὡς γὰρ θέμιδος θέμιτος, οὕτω καὶ χάριδος χάριτος. –Ἐτι δὲ καὶ διὰ τοῦ πελιδνοῦ. Αὐτὸ γὰρ καὶ πελιτνόν διὰ τοῦ ῶτ παρὰ Θουκυδίδη εὐρηται, ὡς καὶ Διονύσιος Αἴλιος παρασημειοῦται. [Ναὶ μὴν καὶ διὰ τοῦ «τηϋσίην ὀδόν», ὅπερ ἐστὶ ματαίαν, ἀλίαν κατὰ τὴν ποίησιν, ὃ δὴ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, ἀπὸ τοῦ δεύω δεύσω εἶναι τροπῆ τοῦ ῶδ εἰς ῶτ, καὶ διαλύσει τῆς ῶεῦ διφθόγγου, κατὰ τὸ εὐκομος ἠϋκομος, καὶ εὔτε ἠϋτε. Ἡ δὲ Ἔστία θεὰ τις καὶ αὐτὴ ἐνομιζέτο εἶναι οἴκου συστα 2.659 τικῆ. καὶ τόπος δὲ ἦν ἐν τοῖς οἴκοις, ὅπου τῇ τοιαύτῃ Ἔστία ἔθουον καὶ αὐτὸς ἱερὸς [ἔστιούχῳ Διὶ] καλούμενος καὶ ἰστία, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δηλοῦται. Ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐστίας ὡς ἀξιολόγου μέρους καὶ ὁ ὅλος οἶκος ἐστία λέγεται, καθὰ καὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ θυσίαν βωμοῦ βωμὸς παρὰ τοῖς νεωτέροις ὁ ὅλος ναός, καὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν στάσιν τῆς νηὸς ὄρμου ὄρμος ὁ ὅλος λιμὴν. ὁ τοίνυν μὴ ἔχων ἐστίαν ἐστὶ πάντως ἀνέστιος. Τὸ δὲ «ἔραται» ἢ ἀπὸ ἐνεστώτος γίνεται σεσιγημένου τοῦ ἔρημι, ἐξ οὗ τὸ ἔραμαι, ὡς ἴστημι ἴσταμαι, ἢ παθητικὸς παρακείμενός ἐστιν ἀναύζητος ἀπὸ τοῦ ἐράω ἐρῶ. Οὕτω δὲ διχῶς δύναται

καθίστασθαι καὶ τὸ ἄγαμαι. Τέτριπται δὲ ἡ τοῦ τοιούτου ῥήματος προπαροξυτόνησις καὶ παρὰ ἑτέροις ῥήτορσι καὶ οὐκ ἔστιν αὐτὸ προπερισπᾶν ὡς ἀπὸ τοῦ ἐράω ἐρῶ. Ἐπιδήμιος δὲ νῦν μὲν ὁ ἐν δήμῳ πόλεμος, τουτέστιν ὁ ἐμφύλιος. ἐν Ὀδυσσεΐα δὲ ἡ λέξις ἐπὶ ἀνθρώπου τίθεται διάγοντος ἐν τῇ πατρίδι. ἐν δέ γε τῇ τελευταίᾳ ῥαψωδίᾳ τῆς Ἰλιάδος ἑτεροῖόν τι σημαίνονμενον κεῖται τῆς τοιαύτης λέξεως. [Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπιδήμια νοσήματα λέγεται. Καὶ ἄλλως δέ, ἐπιδήμιος πόλεμος ὁ κατὰ δήμου. Πολλαχοῦ γὰρ ἡ ἑ-π-ι πρόθεσις οὕτω νοεῖται, ὡς καὶ ἐν τῷ «δαιμονίῃ τί μοι ἐπέχεις», ὅπερ ἐστὶ κατ' ἐμοῦ ἔχεις, καὶ ἐν τῷ ἐπίρρητος ὁ καταρρήσεων ἄξιος, καὶ ἐν ἄλλοις δέ]. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸν σκοπὸν τῆς ῥηθείσης γνώμης, ὅς ἐστι τὸ δῶροις τὸν Ἀχιλλεῖα προ 2.660 καλέσασθαι εἰς σπονδὴν, οὐκ αὐτίκα ὁ Νέστωρ λαλεῖ τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ μετὰ δόρπον, ὅτε, ὡς εἰκός, καὶ εὐέντευκτος ὦν πεισθήσεται. Τέως μέντοι κεῖται ἡ ῥηθεῖσα γνώμη ὡς οἶόν τι λῆμμα ἢ ἀξίωμα χρησιμεύουσα εἰς τὴν ὕστερον τοῦ βασιλέως πειθῶ. (η. 65–7) Ὅτι στρατηγικὸν παράγγελμα καὶ τῷ Νέστορι ἐν τοῖς ἄρτι τὸ «νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα, φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι λεξάσθων παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τεῖχος ἐκτός». (η. 68) Ὅτι δὲ νέοις ἡ πολεμικὴ φυλακὴ πρέπει, δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ «κούροισι μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι». Καὶ ὅρα ὅτι τε οὐ ῥητοῖς ὠρισέ τισι τὴν φυλακὴν, ἀλλ' ἐκάστοις, καὶ ὡς κἀνταῦθα δυϊκὸν ῥῆμα τὸ λεξάσθων συντέτακται ὀνόματι πληθυντικῶ. Δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὸ ἀριθμηθῆναι ἢ ἐπιλεγέτωσαν. εἰπεῖν γὰρ κοιμηθῆναι ἀνάμωστον τοῖς νυκτοφυλακοῦσι. (η. 66) Τὸ δὲ «δόρπα» μεταπλασμὸν μὲν ἔπαθε γένους ἀπὸ ἀρσενικοῦ τοῦ ὁ δόρπος, προσφυῶς δὲ τῇ νυκτὶ ἐπῆκται, ἢ πειθόμενοι οἱ ἐν μάχῃ δουρὸς παύονται, ὃ τὸν δόρπον ἐτυμολογεῖ. Ἐφοπλίσασθαι δὲ καὶ νῦν τὸ ἀπλῶς ἐτοιμάσαι. Τοὺς δὲ φυλακτῆρας προῖων καὶ φύλακας λέγει. [Οἱ δ' αὐτοὶ καὶ φύλακοι λέγονται, καὶ σκοποὶ δὲ ἂν εἰκότως, ἔτι δὲ καὶ ὀπτῆρες. Ἡ δὲ παραγγελία τοῦ πείθεσθαι νυκτὶ οὐκ ἂν εἴη ἐξ ἀνάγκης οὔτε πρὸς τὸ παννυχίους ὑπνοῦν τινὰς οὔτε μὴν ἄλλως πρὸς τὸ ὑπνοῦν ἀναγκαίως, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἔργων ἀπέχεσθαι, ὧν καιρὸς μάλιστα ὁ τῆς ἡμέρας, ὁποῖος καὶ ὁ πόλεμος, εἰπεῖν δὲ ἀκριβέστερον, πρὸς τὸ μετρίως ἀναπαύεσθαι δι' ἀνάληψιν ὑγείας. Ἄλλως γὰρ οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις ἔργον ἡμερινόν, ὃ μὴ καὶ νύξ παρὰ γε τοῖς σπουδαιοτέροις κατορθοῖ]. (η. 69) Ὅτι συμβουλεύων ὁ Νέστωρ κἀνταῦθα τῷ βασιλεῖ φησὶν «Ἄτρεϊδη, σὺ μὲν ἄρχε, σὺ γὰρ βασιλεύτατός ἐσσι», ἀντὶ τοῦ σὺ πάντων πραγμάτων καὶ παντὸς λόγου 2.661 προκαταβάλλου ἀρχάς. οἰκεῖον γὰρ τοῦτο τῷ εὐρυκρείοντι. Τὸ δὲ «βασιλεύτατος» ὁμοίωσχημόν ἐστι τῷ δεύτατος, περὶ οὗ ἄλλαχοῦ εἴρηται. (η. 70–8) Τὰ δὲ ἐφεξῆς τῆς τοῦ γέροντος δημηγορίας τοιαῦτα «δαίνυ δαῖτα γέρουσιν, ἔοικέ τοι, οὐ τοι ἀεικές. πλεῖαί τοι οἴνου κλισίαί, τὸν νῆες Ἀχαιῶν ἡμάτια Θρήκηθεν ἐπ' εὐρέα πόντον ἄγουσι· πᾶσά τοι ἐσθ' ὑποδεξίη, πολέεσσι δ' ἀνάσσεις, πολλῶν δ' ἀγρομένων τῷ πείσειαι, ὅς κεν ἀρίστην βουλήν βουλευσεῖ. μάλα δὲ χρεῶ πάντας Ἀχαιοὺς ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς, ὅτι δῆϊοι ἐγγύθι νηῶν καίουσι πυρὰ πολλά. τίς ἂν τάδε γηθήσειε; νύξ δ' ἦδε ἢ ἐδιαρραΐσει στρατὸν ἢ ἐσαώσει», τουτέστιν ἀμφίβολον εἴτε σωθησόμεθα κατὰ τὴν ἄρτι νύκτα εἴτε ἀπολούμεθα. Πολύνους δὲ καὶ ἡ ῥηθεῖσα δημηγορία, εἰ καὶ ἄλλως γοργότερον ἐπιτέμνεται οἰκείως τῷ καιρῷ, τὰ πλείω νοήματα κομματικῶς προφέρουσα. (η. 70) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τοῖς σωφρονοῦσιν οὐδὲν ἐμποδῶν τὸ συμπόσιον εἰς τὸ φρονεῖν. Ἴδου γὰρ ὁ Νέστωρ «δαίνυ δαῖτα» φησὶ, καθ' ἣν ἐσθλή καὶ πυκινὴ βουλή βουλευθήσεται, οἷα τοῦ οἴνου τὸ πρακτικὸν καὶ ἰλαρὸν τηνικαῦτα προβαλλομένου, οὐ μὴν τὸν ἐκ μέθης τάραχον τὸν ἐκ τῆς τοῦ πίνειν ἀσυμμετρίας. Ἦν σκορακίζων ὁ ῥήτωρ οὐ «μείζονα κρατῆρα καθίστα» φησὶν ἢ τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ «δαίνυ δαῖτα», τὴν καὶ συνήθη καὶ θάλειαν, καθ' ἣν οὐχ' ὁ οἶνος αὐτὸς χορηγήσει τὴν κατὰ τὸ δέον βουλήν, ἀλλὰ τὸ πολλοὺς ἀγηγέρθαι, ὡς ἕκαστον εἰπεῖν ὁ νοεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «δαίνυ δαῖτα γέρουσιν, ἔοικέ τοι, οὐ τοι ἀεικές», τὸ μὲν «δαίνυ

δαῖτα» Ἀττικόν ἐστὶν ἀντὶ τοῦ εὐώχει εὐωχίαν, ὡς καὶ κατωτέρω τὸ «βουλὴν βουλευέσει». Αὐτὸ δὲ τὸ «δαίνυ» ἐκ τοῦ δαίνυε κέκραται ἢ καὶ τρίτον ἐστὶ πρόσωπον παρατατικοῦ τοῦ ἐκ τοῦ δαίνυμι. Γέροντες δὲ κἀνταῦθα οἱ ἔντιμοι καὶ βασιλικοί, ἐξ ὧν ἡ γερουσία παρονομάζεται, οἱ καὶ εἰς συμπόσιον εἰώθασιν συγκαλεῖσθαι τῷ βασιλεῖ. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἔχει μὲν ὑγιῶς καὶ τὸ εἰπεῖν «δαίνυ δαῖτα γέροντας». Ἐπέκρινε δὲ Ὅμηρος τὴν ἐν δοτικῇ σύνταξιν, ἐτέρω λόγῳ σώζοντι τὸ ἀκριβὲς ἐν τῷ νοεῖσθαι ἀντὶ 2.662 τοῦ ἴστα κρατῆρα καὶ τίθει δαῖτα γέρουσιν]. Τὸ δὲ «ἔοικέ τοι, οὐ τοι ἀεικές», ἐκ παραλλήλου τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐστὶ. σαφέστερον δὲ τοῦ «ἔοικέ τοι» τὸ «οὐ τοι ἀεικές». Ἄλλως γὰρ τὸ ἔοικε λαμβάνεται ποτε καὶ ἀντὶ τοῦ ὁμοιοῦται καὶ φαίνεται. (ἠ. 71 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι φθάσας μὲν Ὅμηρος εἶπε νῆας ἐκ Λήμνου ἔλθειν οἶνον ἀγούσας, ὃ δὴ, ὡς εἰκός, ὀλιγάκις ἐγένετο καὶ ποτε, ἐνταῦθα δὲ πλατύτερον ἱστορῶν τὰς τοῦ βασιλέως σκηναὺς πλήρεις εἶναι φησὶν οἶνου, «ὄν νῆες Ἀχαιῶν ἡμάτια», ἤγουν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἢ δι' ἡμέρας, «ἄγουσι Θρήκηθεν», ὃ ἐστὶν ἐκ τῆς ἀντιπέρας Θράκης, καθ' ἣν καὶ ἐγεώργουν μέρη τινὰ οἱ Ἀχαιοί, καθὰ τὰ περὶ Χερρόνησον, ὡς ἡ ἱστορία φησὶν. Ἦς Θράκης μέρος καὶ ἡ Θρακία Σάμος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν νῆσοι, ὧν μία, ὡς εἰκός, καὶ ἡ Λῆμνος. καὶ ἔοικε πολυοῖνος εἶναι καὶ τότε ἡ Θράκη. Διὸ καὶ οἰκητήριον ἐμυθεύετο Ἄρεος εἶναι διὰ τοὺς ἐκ μέθης θυμοὺς καὶ πολέμους, οὓς ὁ Θραξ Λυκοῦργος παύειν ἐθέλων ἐδίωκε τὸν Διόνυσον, ὡς προγέγραπται, [ἄχρις οὗ ὁ Διόνυσος οἶνος ἐνέπεσε τῇ θαλάττῃ φεύγων, εἶτε καὶ κατὰ τὴν ἀλληγορίαν φευγόμενος, εἰ χρὴ οὕτως εἰπεῖν, διὰ τὸ ἄκρατον. Ἐκτοτε μέντοι φιληθεῖς διὰ τὸ κεκράσθαι ὕδατι πολιτικὸς γέγονε καὶ οὕτω προσιτὸς καὶ ἀδίωκτος, οὗ μέρος καὶ ὁ παρὰ τοῖς παλαιοῖς τεθαλαττωμένος οἶνος]. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι αἱ ῥηθεῖσαι πλήρεις οἶνου βασιλικαὶ κλισίαι ἀφορμὴ τῷ Ἀχιλλεῖ ἐγένοντο οἰνοβαρῆ τὸν βασιλέα ἐν τῇ ἁ' ῥάψωδιᾳ εἰπεῖν. Ἀπετίθει γὰρ οἶνον, ὡς ἔοικε, σκωπτικῶς μὲν εἰπεῖν, ὡς οἰνόφυλξ, πρὸς ἱστορίαν δέ, διὰ τὰ, ὡς φαίνεται, συχνὰ τῶν γερόντων συμπόσια. (ἠ. 73) Τὸ δὲ «πᾶσά σοί ἐστιν ὑποδεξίη» ἀντὶ 2.663 τοῦ περιουσιάζῃ τοῖς ἀναγκαίοις καὶ πάντ' ἔχεις τὰ πρὸς ξενίαν καὶ ὑποδοχὴν γερόντων ἐπιτήδεια. Φασὶ γὰρ ἐν τῷ τῶν λαφύρων δασμῶ μοῖραν τῷ βασιλεῖ ἀποκρίνεσθαι εἰς τὰ κοινὰ συμπόσια. Σημειῶσαι δὲ ὅτι τὸ «ὑποδεξίη» διὰ τὸ μέτρον ἕκτασιν τῆς παραληγοῦσης ἔπαθεν. (ἠ. 74 ς.) Ἀρίστη δὲ γνώμη τὸ «πολλῶν ἀγρομένων τῷ πείσεαι, ὅς κεν ἀρίστην βουλὴν βουλευέσει». Δεῖ γὰρ τὸν στρατηγὸν πολλῶν μὲν ἀκούειν, αἰρεῖσθαι δὲ τὸ ἄριστον. Καὶ ὅρα ὅπως τὰ τῶν ἡρώων αἰεὶ συμπόσια σπουδαῖα ἦσαν, ὡς μυριαχοῦ δηλοῦσιν οἱ σοφοί, οἱ συναγόμενοι τὰ σπουδῆς ἄξια παρ' οἶνον ἐβούλευον. Ὡς γὰρ φασὶν οἱ παλαιοί, ῥάονες ἑαυτῶν ἐν οἴνῳ ἐσμέν, ὃ καὶ ὁ Κωμικὸς ὑποκρουόμενός φησι «τὸν νοῦν ἴν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν». Καὶ ἡ τοῦ ὁμοτραπέζου δέ, φασί, κοινωνία φιλοποιόν ἐστι. διὸ καὶ Πέρσαι πίνοντες μὲν βουλεύουσι, νήφοντες δὲ ἐπικρίνουσι. Καὶ ὁ Ῥοδίων δὲ νόμος κελεύει ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς συσσιτεῖσθαι τοὺς ἀρίστους περὶ τῶν ἔωθεν πρακτέων βουλευσομένων. Οὐκ οὖν οἱ Ἕλληνες ἀγειρόμενοι πρὸς μέθην ἔπινον, ἀλλ' ὅσον τὸ κοινωνικὸν συντηρῆσαι τὰ σπουδαῖα βουλεύοντας. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον ἐν πολέμῳ συμφερτὴ καθ' Ὅμηρον τῶν ἀνδρῶν ἡ ἀρετὴ, ἀλλὰ καὶ ἐν βουλῇ. Τὸ γὰρ «πολλῶν ἀγρομένων» καὶ «πολλῶν συμφερομένων» οὐ μακρὰν τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐστὶ. (ἠ. 74–6) Καλῶς δὲ καὶ τὸ «ὃς ἂν ἀρίστην βουλὴν βουλεύσῃ». οὐ γὰρ τὴν ἀπλῶς ἀγαθὴν, ἀλλὰ τὴν ἀρίστην ἐπιλεκτέον βουλὴν, ἣν καὶ ἐσθλὴν φησὶ καὶ πυκινὴν. Ἀττικὸν δὲ τὸ «βουλὴν βουλευέσει», ὡς εἴρηται. (ἠ. 77) Μετ' ὀλίγα δὲ ἀττικίζει Ὅμηρος καὶ ἐν τῷ «τίς ἂν τάδε γηθήσειεν», ὃ κατὰ ἔλλειψιν ἔφρασε προθέσεως, οἶον· τίς ἂν εἰς τάδε ἢ κατὰ τάδε γηθήσειε. Δύναται δὲ καὶ ἀντιπτωτικῶς ἀντὶ τοῦ· τίς ἂν τούτοις γηθήσειε. (ἠ. 75 ς.) Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ «μάλα χρεὼ πάντας Ἀχαιοὺς ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς». Ἡ γὰρ ἀντὶ τοῦ χρεῖα βουλῆς ἀγαθῆς Πανέλλησιν ἢ χρεῖα βουλῆς εἰς πάντας Ἀχαιοῦς.

Φασὶ δὲ καὶ Κρατῖνον οὕτω που γράψαι «γέγηθα τὸν ἄνδρα». Τοιοῦτον καὶ παρ' Εὐριπίδῃ τὸ «τοὺς εὐσεβεῖς 2.664 θεοὶ θνήσκοντας οὐ χαίρουσι», καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ «ἦσθην πατέρα τὸν ἐμὸν εὐλογοῦντά σε». Εἶη δ' ἂν οὐκ ἀπαῖδον πρὸς ταῦτα οὐδὲ τὸ «τὸ δ' ἔπος, ὃ ἐξερῶ τάχα, ἥδοιο μὲν». Χρήσιμον δὲ εἰς αὐτὰ καὶ τὸ «πρᾶξιν ἦν ἦλγησ' ἐγώ». (η. 80–8) Ὅτι ἑπτακόσιοι ἐπελέγησαν φυλακτῆρες Ἑλλήνων, οἱ καὶ ὑπὸ ἑπτὰ ἡγεμόσιν ἑκατοντάρχους νύκτωρ μέσον τῆς τάφρου καὶ τοῦ τείχους ἐκάθητο, εἰ καὶ μὴ πυρὰ πολλὰ κατὰ τοὺς Τρῶας, ὅμως καὶ αὐτοὶ πῦρ ἀνάψαντες, ὡς ἂν βλεπόμενοι μὴ δοκοῖεν θορυβεῖσθαι καὶ κρύπτεσθαι, εἶγε πῦρ κείαντες, ὃ ἔστι καύσαντες, «τίθεντο δόρπα ἕκαστος». (η. 88) Διὰ διφθόγγου δὲ καὶ νῦν τὸ κείαντο παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις, ὡς φαίνεσθαι κάνταῦθα προὔποκεῖσθαι τοῦ καίω ῥήματος τὴν διὰ τοῦ ᾤ ψιλοῦ γραφὴν καὶ εἶναι, καθὰ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα σαφῶς δηλοῦται, κέω ὡς ῥέω, καὶ συναιρέσει κῶ ὡς ῥέω ῥῶ, εἶτα κατὰ παραγωγὴν καίω ὡς ῥῶ ῥαίω, τὸ φθειρῶ, ἔξ οὗ καὶ ὁ ῥαιστήρ καὶ ὁ κυνοραΐστής. (η. 85 ς.) Ὅτι δὲ τοσοῦτοι, ὡς ἐρρέθη, τὸ τῶν φυλάκων ἦσαν τάγμα, «οἱ σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο, κὰδ δὲ μέσον τάφρου καὶ τείχεος ἴζον ἰόντες», δηλοῖ ὁ ποιητὴς γράψας οὕτω «ἔπτ' ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δὲ ἐκάστῳ κοῦροι ἄμ' ἔστειχον δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες». Καὶ ὅρα ὡς οὐδὲ νῦν τοξόται παρὰ τούτοις. Πείθουσι γὰρ ἑαυτοὺς μὴ ἕκαθεν ἀμύνεσθαι δι' ἐκηβολίας ἀλλ' αὐτοσχεδόν. (η. 81–3) Συντάσσονται δὲ τοῖς ἑπτὰ ἡγεμόσι καὶ ὁ τοῦ Νέστορος Θρασυμήδης καὶ ὁ τοῦ Ἄρεος Ἀσκάλαφος καὶ ὁ Μηριόνης. (η. 89–92) Ὅτι χρήσιμον εἰς εἰλαπίνην σῶφρονα τὸ «ὁ δεῖνα», ὡς ἐνταῦθα ὁ βασιλεύς, «γέροντας ἀολλέας ἦγεν Ἀχαιῶν ἐς κλισίην, παρὰ δὲ σφι τίθει μενοεικέα δαῖτα. οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἐτοῖμα προκείμενα» καὶ ἐξῆς, ταῦτολογικῶς τοῖς ἀλλαχοῦ γραφεῖσιν. [Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ τῆς φράσεως καιρίως ἀπέριττον. Οὐ γὰρ διεσκεύασε τὰ τῆς δαιτός, ἀλλ' ἐπῆλθε πάνυ γοργῶς, οἷα μὴ ἔχων καιρὸν ἐμπλατύνασθαι εἰς διασκευήν]. (η. 93–9) Ὅτι ὁ γέρων Νέστωρ, «οὐ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή, πάμπρωτος ὑφαίνειν ἦρχετο μῆτιν» καὶ εἶπε συνήθως «Ἄτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμον, ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι, οὐνεκα πολλῶν λαῶν ἔσσι ἄναξ καὶ σοὶ θεὸς 2.665 ἐγγυάλιξεν», ἦγουν ἔδωκε, «σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλευῆσθα». Καὶ ὅρα ὅπως κάνταῦθα ὁ Νέστωρ φιλοβασιλεύς, οὐχ' ἦττον ἤπερ Ὀδυσσεὺς δημοχαριστὴς καὶ φιλόδημος, ὡς ἦδη δέδεικται. (η. 100) Λέγει δὲ ὁ Νέστωρ ὡς οἶον γνωματευόμενος καί, ὅτι διὰ τοῦτό σε χρή πέρι μὲν φάσθαι ἔπος ἠδ' ἐπακοῦσαι, ὡς χρεῶν ὄν τὸν βασιλέα καὶ βουλήν εἰπεῖν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους καὶ ἐτέρου δὲ λέγοντος ἐπακοῦσαι. (η. 101 ς.) «Κρηῖναι δέ», φησὶν, ἦτοι τελέσαι, «καὶ ἄλλω ὅτ' ἂν τινα θυμὸς ἀνώγη εἰπεῖν εἰς ἀγαθόν. σέο δ' ἔξεται ὅτι κεν ἄρχει», τουτέστι σοῦ τοῦ βασιλέως λογισθήσεται καὶ σοῦ ἄψεται καὶ σὸν ἔσται, ὅπερ ἐν τῇ βουλῇ ἀρχικὸν καὶ πρωτεύον φανείη καὶ κρατυνθείη. Ὡς γὰρ αἱ κατὰ μάχην ἀριστεῖαι τοῖς βασιλεῦσι προσλογίζονται, οὕτω καὶ τὰ ἐκ τῆς βουλῆς, ἥπερ αὐτοὶ πάρεσιν, ἀγαθὰ. (η. 93) Ὅρα δὲ τὸ «πάμπρωτος» καὶ νῦν ἀκριβῶς ῥηθέν. Ἐν πολλῷ γὰρ ἀριθμοῦ χύματι πολλὰ πρῶτα τῷ λόγῳ τῶν πρὸς τι. ὁ γὰρ τοῦ ἐφεξῆς προτέτακται, πρῶτον ἐκείνου λέγοιτ' ἂν. τὸ δὲ πρὸ πάντων εἶη ἂν ἐκεῖνο πάμπρωτον. Τὴν δὲ τροπικὴν περιεργίαν τοῦ «ὑφαίνειν μῆτιν» δοκεῖ ἀνακαλύπτειν ἢ ἐν Ὀδυσσεΐα τῆς Πηνελόπης ἱστορία. Ὑφαίνουσα γὰρ ἐκείνη πέπλον τὸν περιαδόμενον μῆτιν καὶ δόλον ὑφαίνε. (η. 94) Τὸ δὲ «φαίνετο ἀρίστη βουλή» ἀντὶ τοῦ ἀπεφαίνετο ἢ ἐφαίνεν, ἔλαμπεν. Οὐ γὰρ δήπουθεν ἐνομίζετο. (η. 103–5) Οὕτω καὶ μετ' ὀλίγα ὁ Νέστωρ συνιστῶν ἑαυτὸν ἐν τῷ «ὡς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα» οὐ διστάζει ἐν τῷ «ὡς μοι δοκεῖ». Πῶς γὰρ ἂν διστάζει ὁ ἐπαγαγὼν τὸ «οὐ γὰρ τις ἄμεινόν τι νοήσει». [Φησὶ γὰρ μετὰ τὸ «ὡς μοι δοκεῖ ἄριστα» τὸ «οὐ γὰρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει οἷον ἐγὼ νοέω». Ἐνθα τὸ «νόον» καὶ «νοήσει» καὶ «νοέω» τρόπου ἔστιν, ὁποίου καὶ τὸ «βουλήν βουλεύσει» καὶ τὰ κατ' αὐτό, ποιοῦν

καὶ σχῆμά τι ἐπιμονῆς. Τὸ δὲ «νόον», ὅπερ ἔννοϊαν δηλοῖ καὶ νόημα, ὁμωνυμεῖ τῷ 2.666 νόω, οὗ προβολαί εἰσι τὰ νοήματα. Καὶ ἔστι συνήθης ἡ λέξις. Νοῦν γὰρ λόγου φαμέν, καθότι καὶ νοεῖν αὐτὸν λέγομεν, ὡς τὸ «πυθοίμεθ' ἄν τὸν χρησμὸν ἡμῶν ὃ τι νοεῖ», τουτέστι ποταπὴν ἔννοϊαν κρύπτει]. (η. 94) Τὸ δὲ «φαίνεται βουλή» ταῦτον τῷ μῆτις, ὃ ἀνωτέρω κεῖται, πολυωνυμούμενον πρὸς τὴν βουλήν καὶ τὴν σκέψιν καὶ τὸ βούλευμα. (η. 97) Τὸ δὲ «ἐν σοὶ μὲν λήξω, σοῦ δ' ἄρξομαι» σχῆμα μὲν ὑστερολογίας ἐστὶ—Προτερεῦει γὰρ λήξεως ἢ ἀρχῆς. —, δηλοῖ δὲ προεκθετικῶς, ὅτι ἀπὸ σοῦ ἄρξομαι δημηγορῶν καὶ εἰς σὲ καταλήξω, ἤγουν σὲ ἀρχὴν καὶ τέλος τοῦ λόγου ποιήσομαι, ὡς περὶ πλείονός σε τῶν ἄλλων τιθέμενος, ὃ δὴ καὶ ἐνταῦθα ὁ γέρων ποιεῖ, ἀρξάμενος τῆς συμβουλῆς ἐκ τοῦ βασιλέως καὶ εἰς αὐτὸν περάνας αὐτήν. (η. 97 ς.) Τὸ δὲ «οὔνεκα πολλῶν λαῶν εἴ ἄναξ» ἔστι μὲν αἰτιολογία καὶ τοῦ «ἐν σοὶ μὲν λήξω, σοῦ δ' ἄρξομαι», μάλιστα δὲ αἰτιολογικόν ἐστὶ τοῦ κατωτέρω, ἤγουν τοῦ «χρή σε πέρι μὲν φάσθαι ἔπος» καὶ ἐξῆς, ἵνα λέγη, ὡς διότι πολλῶν ἄρχεις, διὰ τοῦτο χρή σε καὶ περιττὸν τὴν δημηγορίαν εἶναι καὶ ἄλλων ἀκούειν. Ἐκεῖνο μὲν γὰρ παναρίστου καὶ αὐτῷ πάντα νοοῦντος, τοῦτο δὲ ἐσθλοῦ ὡς ἐτέρω πειθομένου καὶ κραίνοντος τὸ ῥηθὲν εἰς ἀγαθόν. Εἰ δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει, προηγεῖται κἀνταῦθα περιβλητικῶς ἢ αἰτία τοῦ αἰτιατοῦ νοήματος. (η. 99) Τὸ δὲ «σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας» ἀσφαλῶς πέφρασαι κατὰ συνδυασμόν. Οὐ γὰρ ὁ σκῆπτρον ἀπλῶς ἔχων ἤδη καὶ σκηπτοῦχος βασιλεύς ἐστιν, εἶγε καὶ ὁ πτωχικὸς Ὀδυσσεὺς ἐν Ὀδυσσεΐα σκῆπτρον ἔχει. Καὶ ἄναξ δὲ τις ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα σιωπῆ σκῆπτρον ἔχων ἐπ' ὄγμου ἴσταται, οἰκοδεσπότης ἐκεῖνος ὢν. Ὁ δὲ κυρίως ἄναξ καὶ σκῆπτρον θεόθεν ἔχει καὶ θέμιστας οἷα καὶ δικασπός. (η. 100) Ὅρα δὲ ὡς καὶ λόγιον βούλεται εἶναι τὸν βασιλέα, ἐν οἷς λέγει, ὡς χρή σε πέρι μὲν φάσθαι ἔπος. οὐ γὰρ ἀπλῶς φάσθαι χρή, ἀλλὰ περισσῶς. Δῆλον δ' ὡς τὸ περιττῶς φράζειν ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ ἀφελῶς, ὃ ἐστὶν ἀπερίττως. (η. 101) Τὸ δὲ 2.667 «κρηῆναι», ὃ ἐστὶν ἐπιτελέσαι, «καὶ ἄλλω», ἤγουν ἄλλου ἔπος, ὅταν εἰς ἀγαθόν τις εἴπη, οὐ μὴν εἴς τι φαῦλον, παράφρασις ἐστὶ τοῦ «πολλῶν ἀγρομένων τῷ πείσειαι, ὃς ἄν ἄριστα βουλευῆσαι». Ἔχεται δὲ πως καὶ τοῦ καθ' Ἡσίοδον ἐσθλὸν εἶναι κάκεῖνον, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται. (η. 102) Τὸ δὲ «σέο δ' ἔξεται ὅτι κεν ἄρχῃ» ἴσον εἶναι ἀποφαίνεται τῷ ἀγαθῷ συμβούλῳ καὶ τὸν κυροῦντα τὴν συμβουλὴν καὶ μὴ φθονοῦντα ἢ τι τοιοῦτον πάσχοντα. φθόνῳ γὰρ καὶ θυμῷ καὶ ἔριδι πολλὰ τῶν κοινῶν ἀνετράπησαν. [Ἰστέον δὲ ὅτι δυσμίμητος φράσις τὸ «σέο δ' ἔξεται ὅτι κεν ἄρχῃ», ληφθεῖσα ὡς ἀπὸ πείσματος, ὃ ἐστὶ σχοίνου, ἀρχομένου μὲν ποθεν, συνδέοντος δὲ πρὸς τῷ ἐτέρῳ ἄκρῳ ἄλλο τι. Καὶ δηλοῖ ὡς ὁ ἕκ τινος ἀγαθὸς λόγος τελεσφορηθεὶς ὑφ' ἐτέρου ἀρχὴν μὲν ἄλλοθεν ἔσχεν, ἔχεται δὲ πως καὶ τοῦ ἀποτελέσαντος αὐτὸν καὶ δοκεῖ αὐτοῦ μάλιστα εἶναι, ὃς ἴσχυσε τὸν ἀγαθὸν λόγον εἰς τέλος ἀγαγεῖν]. (η. 103–5) Ὅτι ἐν οἷς λέγει ὁ ῥήτωρ Νέστωρ «αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὡς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα. οὐ γὰρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει, οἷον ἐγὼ νοέω ἡμὲν πάλαι ἠδ' ἔτι καὶ νῦν»—Λέγει δὲ περὶ τοῦ εἰς Ἀχιλλέα πρεσβεῦσαι. — διδασκόμεθα οἷον εἶναι χρή τὸν σύμβουλον. Ὡς γὰρ τοῖς σοφοῖς ἀρέσκει, οὐ σχεδιάσει ὁ συμβουλεύων περὶ μεγάλων, ἀλλ' ἐρεῖ ἐσκεμμένος πάλαι ἠκεῖν, καὶ οὐ τὸ ἐπιὸν φθέγγεσθαι οὐδὲ δισταζὼν δημηγορήσει, ἀλλ' ἀξιωματικῶς λέγων. Ὅρα δὲ οἷον ἢ ἀνάγκη. ὁ γὰρ φιλοβασιλεὺς ῥήτωρ εἰς ὑπόπτωσιν ἄγει τὸν βασιλέα διὰ περίστασιν ἀναγκαίαν ὡς εἰς Ἀχιλλέα πρεσβεύσειν. (η. 104) Νόον δέ, ὡς εἴρηται, τὸ νόημα λέγει ὁμωνύμως τῷ νοοῦντι λογισμῷ. Καὶ ἔστι κἀνταῦθα τὸ «νόον νοήσει» σχήματος Ἀττικοῦ. (η. 105–7) Ἰστέονδὲ ὅτι τε τὸ «πάλαι» ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς φησιν «ἐξ ἔτι τοῦ, ὅτε διογενὲς Βρισηΐδα κούρην χωομένου Ἀχιλλῆος ἔβης κλισίηθεν ἀπούρας». Καὶ ὅτι τὸ «ἠδ' ἔτι καὶ νῦν» περισσὸν συνήθως ἔχει τὸν ἕνα σύνδεσμον, ὁποῖόν τι καὶ τὸ «ἠδέ κε καὶ οὐ πατρός», ἀντὶ τοῦ καὶ τοῦ ἰδίου πατρός. Καὶ ὅτι ἐν τῷ «ἐξ ἔτι τοῦ», ἤγουν τούτου τοῦ χρόνου, περιττὸν κεῖσθαι δοκεῖ τὸ ἔτι, καὶ ἔστιν

ὄμοιον τῷ «ἐξ ἔτι πατρῶν». καὶ ὅτι τὸ «ἐξ ἔτι τοῦ» ταῦτόν ἐστι τῷ ἐξ ὅτου. Καὶ 2.668 ὅτι ὁ Νέστωρ, ὅτε καιρὸν εὔρε, κατακρίνων τὸν βασιλέα ἐφ' οἷς ὕβρισεν εἰς Ἀχιλλέα, οὐ μόνον λέγει, ὅτι ἐλὼν ἔχεις γέρας, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔβησεν τὴν Βρισηίδα ἐκ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως λαβῶν σκηνῆς, ὅπερ οὐδ' Ἀχιλλεὺς εἶπεν. Ἐκεῖνος γὰρ ἐπιεικέστερον τῇ μητρὶ ἔφη, ὅτι κήρυκες αὐτὴν ἔβαν ἄγοντες, ὁ δὲ γέρων δριμύτερον τοῦ βασιλέως καθάπτεται, ἀφ' ὧν ἐκεῖνος εἶπεν ἀπειλησάμενος, ὡς ἐγὼ ἄγω Βρισηίδα αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε. (η. 108 ς.) Λέγει δὲ ὁ Νέστωρ καὶ ὅτι «οὔ τι καθ' ἡμέτερόν γε νόον, μάλα γάρ τοι ἔγωγε πόλλ' ἀπεμυθεόμην», ἦτοι ἀπηγόρευον, ὃ ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ μυθεῖσθαι καὶ παραμυθεῖσθαι. Ὅτι δὲ ἀληθῶς ὁ γέρων ἀπεμυθεῖτο, ἢ ἀ' ῥαψωδία δηλοῖ ἐν τῷ «μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθὸς περ ἐών» καὶ ἐξῆς. Εἰ δὲ μὴ πόλλ' ἀπεμυθεῖτο—Οἶδαμεν γὰρ ὡς ἐν τῇ ῥηθείῃ ῥαψωδία καίρια μὲν, οὐ πολλὰ δὲ ὁ ῥήτωρ ἀπεμυθήσατο. —, νοητέον ὡς κατὰ τὸ σιωπώμενον οὐκ ὀλίγα ὕστερον τὸν βασιλέα ἐμέμψατο, ἐφ' οἷς ἐκεῖνος εἰς τὸν τηλικούτον Ἀχιλλέα ὕβρισεν (η. 109 ς.) Εἶτα ἐξαίρων τῷ λόγῳ τὸν Ἀχιλλέα φησὶ «σὺ δὲ σῶ μεγαλήτορι θυμῷ εἶζας ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοὶ περ ἔτισαν, ἠτίμησας». Καὶ ὅρα, ὡς παιδεύει Ὅμηρος, ὅπως χρῆ πεπαιδευμένως τοῖς ἄρχουσιν ὁμιλεῖν. Νέστωρ γὰρ τῷ βασιλεῖ δι' αὐθάδειαν καὶ προπέτειαν εἰς Ἀχιλλέα ὕβρισαντι λέγει, ὅτι μεγαλήτορι θυμῷ εἶζας ἠτίμησε τὸν Ἀχιλλέα, ψυχῆς μὲν μεγαλειότητα καλέσας καθ' ὑπαλλαγὴν ὀνόματος τὴν αὐθάδειαν, τὸ δὲ προπετεύσασθαι εἶζει εἰπών. Αὐτὸς μέντοι ὁ βασιλεὺς μετ' ὀλίγα ἑαυτοῦ καταγνοὺς λευγαλέας φρένας τὰς οἰκείας λέγει, ὡς οἶον ὀλοόφρονα, ἤγουν ὀλεθριόφρονα, καλέσας ἑαυτὸν ἀντὶ μεγαλήτορος. Δύναται δὲ μεγαλήτορα θυμὸν λέγειν καὶ τὸν πάνυ μέγαν θυμὸν, ὡς μετ' ὀλίγα ἐν τοῖς πρὸς Ἀχιλλέα λόγοις ῥηθήσεται. (η. 106) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ὅτε διογενές» καὶ ἐξῆς γράφεται καὶ «ὅτε διογενεὺς», ὁμοίως τῷ Ὀδυσσεὺς Ὀδυσσεῦς, ἵνα λέγη τὴν κόρην τοῦ διογενεοῦς Ἀχιλλέως. Καὶ εἶχε μὲν διογενεοῦς εἰπεῖν ἀσφαλῶς, προεἴλετο δὲ τὸ ποιητικώτερον. (η. 107) Τὸ δὲ «χωμένου Ἀχιλλῆος» παιδευτικῶς πρόσκειται, ὡς μὴ δέον ὄν τὸν ἀγαθὸν βασιλέα δριμέως ἐπεξιέναι τῷ ὀργιζομένῳ ἄγαν καὶ οὕτως ἐπισκοτουμένῳ τὸν νοῦν ἥρωϊ. (η. 108) Τὸ δὲ «οὔ τι καθ' ἡμέτερόν γε νόον» ἐπὶ τῶν ἀπαρεσκομένων τινὶ ἀρμόττει εἰπεῖν. (η. 111–3) Ἐπὶ δὲ γε τῶν θελόντων σπεύσασθαι πρὸς ἐχθραίνοντα οἰκεῖον τὸ «φραζώμεθα ὡς κέν μιν ἀρεσσάμενοι πεπίθοιμεν δώροισιν τ' ἀγανοῖσιν ἔπεσσι 2.669 τε μελιχίοισι», τουτέστι παντὶ τρόπῳ, καὶ λόγοις ἰλαροῖς καὶ ἔργοις δεξιωτικοῖς. (η. 111) Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ «ἠτίμησεν» ἀνομοίως λεχθὲν τῇ ὕστερον χρήσει. Οἱ γὰρ μεθ' Ὀμηρον ἠτίμησε λέγουσι κατὰ συζυγίαν ἐναλλαγὴν, ὃ δὴ καὶ ἐπ' ἄλλων γίνεται τῆς συνθέσεως ἐναλλαττούσης τὰς συζυγίας, οἶον δοκῶ δοκεῖς τὸ ἀπλοῦν, προσδοκῶ δέ, προσδοκᾶς, τὸ σύνθετον. Οὕτω καὶ ὄρῳ ὄραξ ἐν ἀπλότητι, ἐν δὲ συνθέσει θεωρῶ θεωρεῖς, καὶ κυκλῶ μὲν κυκλοῖς, [ὃ καὶ κυκλεύειν φαμέν], εἰσκυκλῶ δὲ εἰσκυκλεῖς, καὶ λογίζω μὲν, ἐλλογῶ δέ, ὡς τὸ «ἐμοὶ ἐλλόγει», καὶ χειρίζω μὲν χειρίσω, διαχρῶ δὲ διαχρήσω, καὶ σκοτίζω μὲν, ἐπισκοτῶ δέ, καὶ ἱερεύω μὲν βαρυτόνως, καλλιερῶ δὲ περισπωμένως, καὶ τοπῶ μὲν τοπᾶς, καχυποτοπῶ δὲ καχυποτοπεῖς, καὶ ξενίζω μὲν καὶ κακίζω, προξενῶ δὲ καὶ φιλοξενῶ καὶ ἐκκακῶ, καὶ ὀρίζω μὲν, ὀμορῶ δέ, καὶ ὀρκίζω μὲν, εὐορκῶ δέ, καὶ ὀπλίζω εὐοπλῶ, πλέω εὐθυπλοῶ, ῥέω εὐροῶ, σὺν δὲ μυρίοις ἑτέροις καὶ τιμῶ μὲν τιμήσω, τὸ ἀπλοῦν, ἀτιμῶ δὲ ἀτιμώσω, τὸ σύνθετον, παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον. (η. 112) Ἀρέσασθαι δὲ καὶ νῦν τὸ εἰς φιλίαν ἀρμόσασθαι, ὅθεν καὶ ἀρθμός ἢ φιλία καὶ ἐταῖροι ἐρίηρες, οἱ ἄγαν ἀλλήλοις ἀρεστοί, ὃ ἐστὶν ἠρμοσμένοι, καὶ πρόσαρμα δὲ ἢ τῷ σώματι προσφυῆς τροφή. μετ' ὀλίγα δὲ καὶ ἐνεργητικῶς ἀρέσαι φησὶ τὸ φιλοφρονήσασθαι. Καὶ τὸ ἀρήσασθαι δὲ ἀντὶ τοῦ εὔξασθαι ὁμοίως ἐστὶ δυνάμεως. καὶ γὰρ καὶ τὸ ἀρᾶσθαι ἀρμονία τίς ἐστὶ πρὸς θεόν, ὡσπερ καὶ ἡ εὐχή, ἣν ὁ Αἴλιανὸς πρέσβιν φησὶ πρὸς θεὸν ἀδωρότατον. (η. 113) Ὅρα δὲ καὶ ἐν στίχῳ ἐνὶ πάρισα τέσσαρα, τὸ «δώροισι» καὶ

έξῃς, ὡς προέγραπται. (η. 115–8) Ὅτι ὡσπερ ἡ Ἑλένη ἔλεον ἐπισπᾶται ὁμολογοῦσα ἰδίαν κακίαν καὶ κατηγοροῦσα ἑαυτῆς, οὕτω καὶ νῦν ὁ βασιλεὺς προκαλεῖται συγγνώμην, λέγων «ὦ γέρον, οὗ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας. ἀσάμην, οὐδ' αὐτὸς ἀναίνομαι». Ὁμολογεῖ 2.670 δὲ καὶ ὅτι «ἀντί νυ πολλῶν λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ», οὐχ' ὁ Ἀχιλλεύς, –Τοῦτο γὰρ ἔτι ὀκνεῖ ἐξ ὀνόματος εἰπεῖν. –, ἀλλ' ἀπλῶς ὁ θεοφιλής. Ἐπάγει γὰρ «ὄν τε θεὸς κῆρι φιλήσει, ὡς νῦν τοῦτον ἔτισε, δάμασσε δὲ λαὸν Ἀχαιῶν». (η. 120 ς.) Εἶτά φησιν ἐθέλειν ἀρέσαι, ὡς εἴρηται, δοῦναί τε σὺν μιᾷ τῶν θυγατέρων καὶ σὺν ἐτέραις γυναιξὶ καὶ πόλεσι δὲ καὶ ἑτεροῖα ἄποινα τῷ Ἀχιλλεῖ, ἅπερ αὐτὸς μὲν ἀπερείσια λέγει καὶ περικλυτὰ καὶ μάλα πολλὰ, Νέστωρ δὲ οὐκ ὀνοστὰ εἶναί φησιν. Ὀδυσσεὺς δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς ἄξια δῶρα διδόναι τῷ Ἀχιλλεῖ λέγει τὸν Ἀγαμέμνονα, εἰς ταῦτόν κἀνταῦθα τοῖς δῶροις ἀγομένων τῶν ἀποίνων κατὰ σχῆμα πολυωνυμίας. Λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ ἐν τούτοις ὡς, εἰ μὲν φιλοχρήματος ὁ Ἀχιλλεύς, πολλὰ τὰ ἐξ Ἀγαμέμνονος δῶρα, εἰ δὲ φιλογύνης, ἔχει τῶν βασιλέως θυγατέρων, ἣν ἂν ἔλοιτο, εἰ δὲ φιλότιμος, ἔχει καὶ τὸ τιμᾶσθαι διὰ τε τὸ βασιλικὸν κῆδος καὶ τὰς πόλεις ἃς προῖκα λήψεται. (η. 115 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ὁμολογῶν πταῖσαι εἶποι ἂν πρὸς τὸν ἐλέγχοντα τὸ «οὗ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας» καὶ ἐξῆς, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Ἔστι δὲ τὸ «ψεῦδος» μὲν ἐπιρρηματικὸν ἀντὶ τοῦ ψευδῶς, [εἰ μὴ τις ἴσως ἐθέλει στίζειν ἐν τῷ «οὗ τι ψεῦδος», εἶτα ἐπάγειν ἀσυνδέτως κατ' ἔλλειψιν τὸ ἐφεξῆς, ἵνα λέγη κομματικῶς· οὗ τι ψεῦδος ἐστὶν ὧν ἐδημηγόρησας, ἐμὰς ἄτας κατέλεξας]. (η. 115) Τὸ δὲ «κατέλεξας» ἀντὶ τοῦ ἠρίθμησας. Δοκεῖ γὰρ τισὶ μὴ ἐν χρήσει παρὰ τῷ ποιητῇ εἶναι τὸ λέξαι ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν. (η. 116) Τὸ δὲ «ἀσάμην» τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐξ οὗ ἡ ἄτη γίνεται, ἀεὶ ἐκτείνουσα ὡς ἀπὸ κράσεως τὸ ἐν ἀρχῇ 2.671 δίχρονον, εἰ καὶ ἡ ἄση, ἄλλο τι παρὰ τὴν ἄτην οὔσα, ὡς καὶ οἱ Ἀσκληπιάδαι δηλοῦσι, συστέλλει τὴν ἄρχουσαν, καθὰ καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ ἐν τῷ «ἔπαυσε καρδίαν ἄσης». Ὅρα δὲ ὅτι τὸ «ἀσάμην» ἐκτείνει μὲν τὴν ἄρχουσαν ἐν διαφόροις τόποις διὰ δακτύλου ἀπαρτισμόν, συστέλλει δὲ τὴν μετ' αὐτήν. Ἐφεξῆς δὲ ἐν τῷ «οὐκ ἐνόησεν, ἀάσατο δέ» ἀνάπαλιν βραχύνει μὲν ὡς ἐν μεταθέσει χρόνου τὸ κατάρχον δίχρονον, ἐκτείνει δὲ τὸ μετ' αὐτό. Τὸ δὲ «ἀναίνεσθαι» ταῦτόν ἐστι τῷ μὴ αἰνεῖν, ἥγουν συναινεῖν καὶ συγκατατίθεσθαι. (η. 116 ς.) Τὸ δὲ «ἀντί νυ πολλῶν λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ, ὃν θεὸς φιλήσει» γνωμικῶς εἴρηται. Λέγει δὲ ὅτι ὁ θεοφιλής, κἂν εἷς εἴη, ὅλως παρεξισοῦται πλείοσι, καὶ πιστοῦται τὸν λόγον ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως, καταγαγὼν συνήθως τὸ καθόλου εἰς μερικὸν καὶ δείξας ἀντὶ πολλῶν λαῶν εἶναι τὸν εἰς τοσοῦτον τιμηθέντα, ὡς δαμασθῆναι δι' αὐτὸν πολὺν οὕτω λαόν. (η. 119–21) Ἐν τούτοις δὲ τὸ «ἀλλ' ἐπεὶ ἀσάμην φρεσὶ λευγαλέησι πιθήσας, ἅψ ἐθέλω ἀρέσαι δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα. ὑμῖν δ' ἐν πάντεσσι περικλυτὰ δῶρ' ὀνομήνω» οἰκειὸν ἐστὶ προσώπῳ μεταμελομένῳ ἐφ' οἷς ἔπταισε. Περὶ δὲ τῶν ἐν τῷ τοιοῦτῷ νοήματι λέξεων προέγραπται. Ὀνομαίνειν δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ πρὸς ὄνομα καταλέγειν, ὃ δὴ ποιεῖ εὐθύς ὁ βασιλεὺς ἐξαριθμούμενος, ἃ δώσει τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 122) Ὅτι τῶν τριπόδων οἱ μὲν ἐμπυριβῆται, οἱ καὶ αἴθωνες ἴσως λέγοντο ἂν ὡς πυρὶ αἰθόμενοι καὶ οὕτω χρήσιμοι, οἱ δὲ ἀναθεματικοὶ πρὸς κάλλος ἀνατιθέμενοι ἐν οἴκοις ἢ ναοῖς, ἄχραντοι πυρὶ φυλαττόμενοι, οὓς ἀπύρους ἐνταῦθά φησιν ὁ ποιητής, πρὸς διαστολὴν τῶν ἐμπυριβητῶν. Ἔτεροι δὲ ἀπύρους μὲν νοοῦσι τοὺς μήπω πυρὶ ὀμιλήσαντας, αἴθωνας δὲ τοὺς ἤδη πυρωθέντας. (η. 123) Λέβητες δὲ ἕτεροι ὄντες τριπόδων, ὡς δηλοῖ σαφῶς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, λέγονται ἄλλως αἴθωνες διὰ τὸ ἐκ τοῦ γεγανῶσθαι λαμπρόν, ὡς ἀπὸ τοῦ αἴθω, τὸ λάμπω. Ὅτι δὲ ἐντιμότεροι λεβήτων οἱ τρίποδες, δηλοῖ κἀνταῦθα ὁ ποιητής, ἐπτα μὲν ἀπύρους τρίποδας, αἴθωνας δὲ λέβητας εἴκοσι πρὸς τοῦ βασιλέως ὑπεσχησθαι λέγων τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 122 ς.) Ἐνθα δυσὶ στίχοις φιλοτιμεῖται τέσσαρα δῶρα ἐμπεριγράψαι, εἰπὼν «ἔπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα, αἴθωνας δὲ λέβητας

εξίκοσι, δώδεκα δ' ἵππους». Τούτων δὲ τῶν στίχων ἑκατέ 2.672 ρου ἢ εἰς ἀνά δύο ἐννοίας τομῆ οὐ πάνυ μετρικῶς ἔχειν δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς, οἱ φασιν, ὅτι τὸ μέτρον χαίρει μὲν συνδουλοῦσθαι τοὺς πόδας ἀλλήλοις, ὡς κατὰ μηδὲν εἰς μέρος ἀπαρτίζειν λόγου, οἷον «Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσε». Παρατεῖται δὲ ὡσπερ τὸ κατὰ πόδα τέμνεσθαι, οἷον «ὑβριος εἵνεκα τῆσδε, σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν», ἔνθα καθ' ἕνα ἕκαστον πόδα καὶ μέρος λόγου ἀπαρτίζεται, οὕτω καὶ τὴν δίχα τομῆν, ἡγουν τὴν εἰς δύο ἐννοίας, ὡς τὸ «ἔνθ' οὗτ' Ἰδομενεὺς τλῆ μίμνειν οὗτ' Ἀγαμέμνων». οὕτω δὲ καὶ τὴν τριχῆ καὶ ἐπὶ πλεῖον διαίρεσιν. Ῥυθμικὰ γάρ, φασί, ταῦτα ἢ μετρικὰ. Οὐκοῦν καὶ τὰ ῥηθέντα δύο ἔπη ῥυθμικώτερον διάκεινται. καὶ οὕτω μὲν τοῦτο. [Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Ἀθηναίου φέρεται ὅτι τε ἄπυροι τρίποδες, εἰς οὓς οἶνος ἐξεκεράννυτο, λοετροχόοι δέ, ἐν οἷς ὕδωρ ἐθερμαίνετο, οἱ καὶ ἐμπυριβῆται. ὧν ἔνιοι ὠτώνεντες, τρίποδες καλούμενοι διὰ τὸ τρίποδα τὴν ὑπόβασιν ἔχειν. Καὶ ὅτι τὸ ἀρχαῖον δύο γένη τριπόδων ἦσαν, οἱ καὶ λέβητες ἐκαλοῦντο, ἐμπυριβήτης ὁ καὶ λοετροχόος. Αἰσχύλος «τὸν μὲν τρίπους ἐδέξατο οἰκεῖος λέβης, ἀεὶ φυλάσσων τὴν ὑπὲρ πυρὸς στάσιν». ὁ δὲ ἕτερος κρατῆρ καλούμενος, ὁποῖοι οἱ παρ' Ὀμήρῳ ἄπυροι, ἐν οἷς οἶνον ἐκίρνων. ὃς δὴ καὶ ὠκειοῦτο Διονύσῳ διὰ τὴν κατ' αὐτὸν ἐν μέθῃ ἀλήθειαν, καθὰ καὶ τῷ Πυθίῳ Ἀπόλλωνι τρίπους ἦν ἀληθείας διὰ τὴν ἐκ μαντικῆς ἀλήθειαν. «Οἶνος γάρ», φασί, «καὶ ἀλήθεια». «ὃς καὶ ἀνδρός», φασίν, «ἔδειξε νόον». καὶ ἐν Διονυσίοις νικητήριον διὰ τοῦτο τέθειται τρίπους, ἐπεὶ καὶ τοὺς ἀληθεύοντας ἐκ τρίποδος λέγειν φαμέν, τοῦ κατὰ μαντείαν δηλαδὴ ἀληθευτικοῦ. ὁ καὶ οἶνος ποιεῖ, ὡς εἴρηται. Λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὡς ἡ τῶν τριπόδων λέξις καὶ ἐπὶ τραπεζῶν ἔκειτο. ἔνθα καὶ χρῆσιν φέρων ἀπὸ Ξενοφῶντος τοῦ, ὡς φησι, μουσικωτάτου, παράγει καὶ Ἀντιφάνην εἰπόντα «ἐπεὶ δ' ὁ τρίπους ἦρθη», τουτέστιν ἢ τράπεζα, «κατὰ χειρῶν εἶχομεν», ἡγουν ἐνιπτόμεθα. Ἔστι δὲ πάντως ταῦτόν τρίπουν εἰπεῖν καὶ τράπεζαν]. (ἡ. 122) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀόριστον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐρρέθη, τὸ τάλαντον παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καθὰ καὶ Πορφύριος καὶ ἄλλοι ἀπέδειξαν. 2.673 Ἐπεὶ καὶ παρ' Ἀττικοῖς μὲν ὕστερον εἰς ἑξακισχιλίους στατήρας αὐτὸ περιέστη. τὸ δὲ Μακεδονικὸν τάλαντον τρεῖς ἦσαν χρύσινοι. Δίφιλος δὲ πού φησιν ἀργυρίου βραχὺ τι τάλαντον. Παρ' ἄλλοις δὲ τάλαντον αἰ ἑκατὸν εἰκοσιτέσσαρες δραχμαί. οὕτως ἀνίσως εἶχε. Κάνταῦθα γοῦν τὰ τῷ Ἀχιλλεῖ δοθησόμενα δέκα τάλαντα <οὐ> μέγα τι δοκοῦσιν εἶναι, ὡσπερ τὰ δύο τὰ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ τοῦ Πατρόκλου τῷ τετάρτῳ ἀθλητῆ κείμενα βραχὺ τι φανήσεται στάθμιον. [Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Ἀθηναίου φαίνεται, ὅτι τὸ τάλαντον ἦν ὅτε χιλιάδες ἦν κερμάτων ἕξ. Ἱστορῶν γὰρ ὡς ἑκατὸν μνᾶς ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἰς δεῖπνον ἀνήλισκε, λέγει καὶ ὅτι τὰ τετρακόσια τάλαντα γίνεται Ἰταλικοῦ νομίσματος μυριάδες διακόσiai τεσσαράκοντα. Καὶ ἦν ταῦτα βασιλικὸν ἀνάλωμα εἰς δεῖπνον]. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι νῦν μὲν τάλαντα παρὰ τῷ ποιητῇ τὰ ταλαντεύμενα. Λέγεται δὲ ποτε κυρίως τάλαντον καὶ αὐτὸ τὸ ὄργανον τοῦ σταθμοῦ, ὡς καὶ παρὰ Λυκόφρονι, διὰ τὸ τάλαν ἦτοι καρτερικὸν τοῦ ἐργαλείου καὶ κοπηρὸν καί, ὡς εἰπεῖν, φερέπονον. Οὗ καὶ μέρος τι τρυτάνη λέγεται διὰ τὸ τοῖς βαρήμασι τρύεσθαι, ὃ ἐστὶ καταπονεῖσθαι. ὅθεν καὶ ὁ ἄτρυτος καὶ ἡ Ἀτρυτώνη. 2.674 Καθ' ὅμοιον δὲ τινα τρόπον καὶ μέδιμνος καὶ χοῖνιξ καὶ πῆχυς καὶ ἕτερα τό τε ὄργανον δηλοῦσι τοῦ μετρομένου καὶ αὐτὸ τὸ μετρούμενον, ὡσπερ καὶ ἡ λέξις τοῦ σταθμοῦ. (ἡ. 123 ς.) Τοὺς δὲ ῥηθέντας δώδεκα πηγούς ἵππους ἀθλοφόρους εἰπὼν ἐτυμολογεῖ τὸ ἀεθλοφόρους, ἵνα μὴ τις τοιοῦτους νοήσῃ τοὺς ἐν ἄθλῳ, ἦτου ἀγῶνι, ταχέως φερομένους, καὶ φησιν «οἱ ἀέθλια ποσὶν ἄροντο», ὃ ἐστὶν ἔπαθλα ἔσχον, καὶ καθ' Ὀμηρον λόγῳ πολυωνυμίας εἰπεῖν, ἠνεύκοντο, τουτέστιν ἠνέγκαντο, σαφέστερον δὲ φάναι, ἔφερον. οἷς ταῦτόν τὸ ἄροντο. Οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ φερένικοι ῥηθεῖεν ἄν. Παρατατικοῦ δὲ παθητικοῦ χρόνου τὸ «ἄροντο», ἴσως δὲ καὶ μέσου ἀορίστου δευτέρου, οὗ πρῶτος τὸ «ἠράμεθα μέγα κύδος». Νοητέον δὲ ὅτι ἐν Τροίᾳ οἱ τοιοῦτοι

ἀληθῶς ἀγωνιζόμενοι ἤσαντο ἀέθλια. Εἰ γὰρ πρὸ τῆς Τρωϊκῆς μάχης ἐν Πελοποννήσῳ νοηθεῖεν ἀεθλεύοντες, εἶεν ἂν ἤδη ἀχρεῖοι τῷ Ἀχιλλεῖ ὡς γέροντες. (η. 125-7) Ἀποσεμνύνων δὲ τοὺς τοιούτους ἵππους ὡς καὶ πολυνίκους καὶ οὐχ' ἀπλῶς ἀπενεγκαμένους ἀέθλια ποσίν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ μάλα, φησὶν «οὐ κεν», ἤγουν οὐκ ἂν, «ἀλήϊος εἶη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο, οὐδέ κεν ἀκτῆμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο, ὅσα μοι ἠνεύκοντο ἀέθλια μώνυχες ἵπποι», τουτέστιν ὁ ἄνθρωπος, ᾧ τινι τόσα γένοιτο πράγματα, ὅσα τοῖς ἵπποις ἤλθον εἰς ἔπαθλον, πολύχρυσός τε ἂν γένοιτο καὶ πολλὰ σχοίη λήϊα. Καὶ ὅρα ὅτι τε τοῦ καταφατικῶς εἰπεῖν «πολυλήϊος ἀνὴρ καὶ πολυκτῆμων» προείλετο κατ' ἀπόφασιν, εὖ εἰδώς, σχηματῖσαι τὸν λόγον, εἰπὼν «οὔτε ἀλήϊος οὔτε ἀκτῆμων χρυσοῦ», καὶ ὅτι τὸ νόημα τοῦτο περίφρασις ἐστὶ τοῦ «ἀέθλια πολλά», διασαφοῦσα τὸ ἐν ἐκείνῳ ἀόριστον πλῆθος. Καὶ ὅρα ὡς ἐκ μέρους τῶν ληϊῶν καὶ τῆς χρυσοῦ κτήσεως πάντα πλουτισμὸν ἐνέφηνε, καὶ ὅτι κατ' ἐξαιρέτον ἐκ τῶν ἄλλων ὑλῶν μνησθεὶς τοῦ χρυσοῦ μετὰ τὰ λήϊα, καὶ ἐρίτιμον αὐτὸν λέγει ὡς τῶν λοιπῶν μετάλλων τιμιώτερον. Ληϊῶν δὲ πρώτων μνησθεὶς ἐξοχῆν ἐγκωμιαστικὴν τῆς γεωργίας 2.675 ἐνέφηνε. [Ἰστέον δὲ ὅτι σπουδαῖον πάλαι κριθὲν τὸ ἐναγωνίως καὶ χάριν ἐπάθλων γυμνάζεσθαι φίλον ἦν καὶ τοῖς περὶ Τροίαν Ἀχαιοῖς τά τε ἄλλα καὶ διότι φιλοτιμίαν τε εἶχε τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς μάχην ἠρέθιζε τὴν ἀναγκαιοτάτην, ἧς ἔνεκεν Ἀθηναῖοι Πέρσας νικήσαντες ὕστερον ἐπενοήσαντο ἀστεῖόν τι καὶ ἀκίνδυνον γυμνάσιον, ἀλεκτρούνας νομοθετήσαντες ἀγωνίζεσθαι δημοσίᾳ μιᾶς ἡμέρας τοῦ ἔτους. Ἐπεὶ καὶ Θεμιστοκλῆς, ὅτε κατὰ Περσῶν ἐξῆγε στρατόν, ἀλεκτρούνας ἰδὼν μαχομένους ὑπὲρ τοῦ μὴ ἠττηθῆναι, ἐκεῖθεν, φασί, τοὺς Ἀθηναίους ἐπέρρωσεν εἰς μάχην. Ὅμοιον δὲ καὶ Ῥωμαῖοι ἐποίουνδι' ὀρτύγων μονομαχίας, κήρυκος προφωνοῦντος τὸ «ποῦλλι ποῦγναντ», ἤγουν τὰ πωλία μάχονται, καὶ οὕτω τοὺς θεατὰς ἀθροίζοντος]. (η. 124) Πηγούς δὲ ἵππους τοὺς εὐπαγεῖς λέγει καὶ στερεοῦς. Οἱ δὲ παλαιοὶ θέλουσι νοεῖν μέλανας ὡς τούτους ὄντας ἀρίστους. Τῆς δὲ τοῦ πηγοῦ λέξεως μνεῖα κεῖται καὶ ἐν τῷ «κριῶ μιν ἔγωγε εἴσκω πηγεσιμάλλῳ». Τὸ δὲ «ἀέθλια» παράγωγόν ἐστὶν ἐκ τοῦ ἄεθλον, ὡς ἐκ τοῦ ἵχνος τὰ ἵχνια. Ἐνταῦθα δὲ θεωρητέον ὡς, εἰ καὶ ἐκ τοῦ ἄεθλον κέκραται τὸ ἄθλον, ὅθεν καὶ ὁ ἄθλοφόρος, ἀλλ' οὐκ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ παραγώγου ἀεθλίου ὡσαύτως ἐστὶ τὸ ἄθλιον. Αὐτὸ γὰρ ἐπὶ δυστυχίας μόνης κεῖται, ἴν' ἢ ἄθλιος ὁ δυσάεθλος κατὰ τὸν Ὀμηρικὸν Ὀδυσσεά, ὃς οὐδ' ἐν τῷ νόστῳ πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων. ἐξ ᾧ ὁ ἄθλιος καὶ ἡ ἀθλιότης κεκέραιται, ἐξ οὗ παραχθεὶς καὶ ὁ Ἀθλίας τὸ κύριον, εἰ καὶ ἐθέλει ἀπὸ τοῦ ἐπαινετοῦ ἄθλου κεκληθῆσθαι, ὅμως κωμωδεῖται ἄλλως ἐν τῷ «δι' Ἀθλίου πρὸς ἄθλιον». Ὅτι δὲ διάφοροι, ὡς εἰκός, ἐπικήδειοι ἀγῶνες ἐν τῇ 2.676 Τροία ἐγίνοντο, πολλαχόθεν δῆλον. ἐν οἷς καὶ ἵπποι τοῖς ἔχουσιν ἠγωνίζοντο, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς ἕνα μόνον τὸν ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ περιττῶς ἔφρασεν ἐν τοῖς ἐξῆς. (η. 128, 30) Ὅτι ἐν τοῖς πρὸς Ἀχιλλέα δώροις καὶ γυναῖκας ὁ βασιλεὺς ἀριθμεῖ. Φησὶ γὰρ «δώσω δ' ἐπτὰ γυναῖκας, ἀμύμονα ἔργα εἰδυίας, Λεσβίδας, αἱ κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν». [Κατὰ δὲ ἑτέραν γραφὴν «δώσω δ' ἐπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας», ὃ ἐστὶν ἐργατικάς]. Γνώριμοι δὲ πάντως αὐταὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, εἶγε αὐτὸς πολεμαρχῶν τὴν Λέσβον ἐλὼν ἐληΐσατο. Φησὶ γὰρ «ἄς ὅτε Λέσβον εὐκτιμένην ἔλεν αὐτός, ἐξελόμην». Καὶ ὅρα ὅτι φιλαλήθως ὁ βασιλεὺς βεβαιοῖ, ὡς τὸ μὲν πλεῖον πολυαῖκος πολέμοιο τῶν τοῦ Ἀχιλλεύου χειρῶν ἦν, ὃ φθάσας ἐκεῖνος εἶπεν. ὅτε δὲ δασμός, τότε δὴ τῷ βασιλεῖ πολὺ μείζον τὸ γέρας. Ἴδου γὰρ, Ἀχιλλεὺς μὲν εἶλε Λέσβον, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπτὰ Λεσβίδας καλλίστας γυναῖκας ἐξείλετο, τουτέστιν ἐπέκρινεν, ὃ παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον ἐπὶ λύσεως, εἴτ' οὖν λυτρώσεως, λέγεται οἶον· ἐξελοῦ με ἐξ ἐχθρῶν, καὶ ἐξείλετο κινδύνου. καὶ ὧδε μὲν ταῦτα. [Ἐν οἷς ὅρα ὅτι κάλλιον εἰπεῖν «ὅτε Λέσβον ἔλεν αὐτός», ἤγουν ὁ Ἀχιλλεύς, ἢ περ «αὐτὸς ἐξελόμην». εἰ δὲ δοκεῖ καὶ τοῦτο καλὸν εἶναι εἰς νοῦν, ὡς περ καὶ ἔστι, κείσθω εἰς ἀμφιβολίαν καὶ αὐτό]. (η. 131 ς.) Ὁ δὲ

βασιλεὺς τὰ περὶ τῶν γυναικῶν ῥηθέντα ἐπαναλαβῶν, ἵνα εὐόδως εἰσαγάγῃ τὸ περὶ Βρισηΐδος, ἐπάγει «τὰς μὲν οἱ δῶσω, μετὰ δ' ἔσσεται ἦν τότε ἀπηύρων κούρην Βρισηΐδος», ἥτοι σὺν αὐταῖς ὀγδόη ἔσσεται ἡ Βρισηΐς. Ζηνόδοτος μέντοι τοῦτο εἰς ἀμφιβολίαν ἔρριψεν. οὐ γὰρ ὀγδόη ἐκεῖνος ἐνόησε τὴν Βρισηΐδα μετὰ τὰς ἑπτὰ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ταῖς ἑπτὰ συνεισήγαγε. Τοῦ δὲ ποιητοῦ λύσαντος τὸ ἀμφίβολον ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ὅτε εἶπη «ὀγδοάτην Βρισηΐδα καλλιπάρηρον», Ζηνόδοτος πειρᾶται μεταγράφειν τὸν στίχον ἐκεῖνον, ἵνα φυλάξῃ τὴν οἰκείαν πεισμονήν. (ἡ. 129 ς.) Ἐν τούτοις δὲ καὶ σχῆμα παρηγήσεως τὸ «ἄς ὅτε Λέσβον ἔλεν αὐτός, ἐξελόμην». Ἔνθα καὶ ὄρα διαφορὰν τοῦ ἐλεῖν καὶ ἐξελέσθαι. Ἐλεῖν μὲν γὰρ νῦν τὸ αἰχμαλωτίσαι, ἐξελέσθαι δὲ τὸ ἀπλῶς ἐπιλέξασθαι. Τὸ μέντοι χάριν ἑτέρου ἐκλέξασθαι ἐξελεῖν ἀλλαχοῦ φησιν ἐνεργητικῶς ἐν τῷ «ἐξεῖλον Ἀτρείδην», τουτέστιν ὡς ἐξάριετον ἔδωκαν τὴν Χρυσῆίδα. Τοῦ δὲ «ἐξελόμην» ἐρμηνεῖα εὐθὺς κεῖται τὸ «αἰ κάλλει ἐνίκων». Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ νικᾶν ἀποκαίνυσθαι ἐν Ὀδυσσεΐα φησὶν, ἐπὶ ἀνδρὸς μέντοι ἐν τῷ «ἀπεκαίνυτο φῦλ' 2.677 ἀνθρώπων». Λέσβος δέ, ἡ νῦν Μιτυλήνη, ἀπὸ μέρους, ἥτοι ἀπὸ Λέσβου μιᾶς τῶν ἐν τῇ νήσῳ πόλεων, ὥσπερ καὶ ὕστερον ἡ αὐτὴ ὅλη νῆσος Μιτυλήνη καλεῖται, ὡσαύτως ἀπὸ ἑτέρας μιᾶς τινος τῶν ἐν αὐτῇ ποτε πέντε πόλεων. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι δοκεῖ οὐκ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους ἢ Λέσβος ἐνεγκεῖν. Ὅθεν καὶ λεσβιάσαι τὸ αἰσχροῦς μολῦναι τὸ στόμα κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ὃς καὶ τὸν τῆς παροιμίας Λέσβιον ᾠδὸν Τέρπανδρὸν φησὶν ἢ Εὐαινειτίδην ἢ Ἀριστοκλείδην. Καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ τὸ «μετὰ Λέσβιον ᾠδόν» τὸν Τέρπανδρὸν φησὶ δηλοῦν. Ἐκαλοῦντο δέ, φασί, καὶ ὕστερον εἰς τὴν ἐκείνου τιμὴν πρῶτον μὲν ἀπόγονοι αὐτοῦ, εἶτα εἴ τις ἄλλος παρείη Λέσβιος, εἴθ' οὕτως οἱ λοιποὶ, «μετὰ Λέσβιον ᾠδόν», τὸν ἀπλῶς δηλαδὴ Λέσβιον. Χρήσις δὲ τοῦ, ὡς ἐρρέθη, λεσβιάζειν καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ. [Ἰστέον δὲ ὅτι περὶ τοῦ, ὡς ἐρρέθη, λεσβιάζειν, οὐ χρήσις καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ, ἔνθα κεῖται τὸ «αὕτη ποθ' ἢ Μοῦσ' οὐκ ἐλεσβιάζε», γράφουσιν οἱ παλαιοὶ καὶ ταῦτα. Εἰσὶ βλασφημίαι καὶ ἀπὸ ἔθνων καὶ πόλεων καὶ δήμων πολλὰ ῥηματικῶς πεποιημένα· ἔθνων μὲν, οἷον κηλικίζεω καὶ αἰγυπτιάζειν, τὸ πονηρεῦσθαι, καὶ κρητίζεω, τὸ ψευδεσθαι, ἐκ πόλεων δέ, οἷον λεσβιάζειν, τὸ αἰσχροποιεῖν. Εἶτα παραγαγόντες Φερεκράτους χρήσις ἐν ἰάμβῳ τὸ «δώσει δέ σοι γυναικας ἑπτὰ Λεσβίας», ἐπάγουσιν ἀμοιβαῖον τὸ «καλόν γε δῶρον ἔπτ' ἔχειν λαικαστρίας», ὡς τοιούτων οὐσῶν τῶν Λεσβίων γυναικῶν. Ἐκ δήμων δὲ βλασφημία τὸ αἰξωνεῦσθαι, ἡγουν κακολογεῖν. Αἰξωνεῖς γὰρ δημόται Ἀττικοὶ σκωπτόμενοι ὡς κακολόγοι, καθὰ καὶ οἱ Σφήττιοι ἐπὶ ἀγριότητι. ὅθεν ὁ Χαιρεφῶν Σφήττιος ἔσκωπται. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι αἰ ῥηθεῖσαι λαικάστριαι, τουτέστι πόρνοι, ἐκ ῥήματος παράγονται τοῦ λαικάζειν, αὐτὸ δὲ παρὰ τὸ ἄλ-α ἐπιτατικὸν γίνεται καὶ τὸ κάζειν, ὃ ἐστὶ κοσμεῖν. Σκώπτεται γὰρ καὶ τὸ ἀκαίρως ὡς 2.678 ἐπὶ φαύλῳ ἔρωτι κοσμεῖσθαι. Διὸ καὶ κασωρίς, ἢ πόρνη, διὰ τὸ κάσαι, ὃ ἐστὶ 2.678 κοσμηῆσαι, τὴν ὥραν οὐ δεόντως. Ἀντιφάνης δέ, φασί, κασωρίτιν ἔφη τὴν ἐπὶ τέγουσ προεστῶσαν, οὕτω δὲ καὶ Ἰππῶναξ. Τὴν δὲ αὐτὴν κασωρίδα καὶ κασωρίτιν ἔλεγόν τινες καὶ κασαλβάδα παρὰ τὸ κάσαι καὶ τὸ ἄλλος καὶ τὸ βάζειν, οἰονεῖ ἢ ἐν τῷ κοσμεῖσθαι ποτὲ μὲν ἄλλον, ποτὲ δὲ ἄλλον βάζουσα, ἡγουν φωνοῦσα καὶ καλοῦσα εἰς ἑαυτήν. Ἐλέγετο δὲ διὰ τὴν τοιαύτην καὶ τὸ λαιδορεῖν κασαλβίζεω. Οἱ δὲ γράφοντες κασαλβάς φασιν, ὅτι ἴσως ἀπὸ τοῦ καλεῖν εἰς ἑαυτήν καὶ σοβεῖν τοὺς ἐραστάς.] Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι Ἰμερτὴ καὶ Πελασγία ἢ αὐτὴ Λέσβος ἐκλήθη ποτὲ κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, καὶ ὅτι ἀπ' αὐτῆς τὰ Λεσβιακὰ περιέρχονται, περὶ ὧν πολλοὶ ἔγραψαν, καὶ ὅτι, ὥσπερ Λέσβος, οὕτω καὶ Ἰσσα ἢ αὐτὴ νῆσος ἐκ μιᾶς τῶν περὶ αὐτὴν πέντε πόλεων, ὡς καὶ ὁ Λυκόφρων ἐμφαίνει. (ἡ. 131) Τὸ δὲ «ἦν ποτ' ἀπηύρων» φιλαλήθη καὶ αὐτὸ δεικνύει τὸν βασιλέα. Εἰπόντος γὰρ ποῦ Ἀχιλλέως, ὡς ἔλων Ἀγαμέμνων ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας, ἐνταῦθα ἐκεῖνος δοκεῖ συνθέσθαι, ὡς οὕτω πεποίηκε. (ἡ. 132) Τὸ δὲ

«κούρην Βρισηός» καὶ δίχα τοῦ ἔν γραφέν κατ' εὐθειαν ὀρθῶς ἂν εἶχεν. (η. 132-4) Ὅτι τοῖς προσεχῶς εἰρημένους ἐπιφέρει ὁ βασιλεὺς τὸ 2.679 «ἐπὶ δὲ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι» περὶ Βρισηίδος «μὴ ποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβῆμεναι ἠδὲ μιγῆναι, ἢ θέμις ἀνθρώπων πέλει ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν». Ἐνθα σημείωσαι ὅτι σεμνὸς πάνυ ὁ λόγος. Ἐν γὰρ τῷ «ἢ θέμις ἐστὶ» τιμιωτάτη προσηγορία ἐπισκιάζει τὸ αἰσχρὸν, φύσεως νόμῳ τὴν ἀκόλαστον μίξιν καλύπτων καὶ τὸ τῆς συμπλοκῆς ταπεινὸν θέμιδι φυσικῆ ἀνιστῶν καὶ μονονουχὶ λέγων ὡς, εἰ καὶ ἀρπαγμαία καὶ ἄδικος ἢ τῆς Βρισηίδος μίξις, ἀλλ' οὐκ ἤδη καὶ ἀθέμιτος. Λάφυρον γὰρ οἶον αὐτὴν λαβὼν ἐκ τοῦ ὑβρίσαντος θεμιτῶς ἂν συνῆλθον τῇ ληϊσθείσῃ. (η. 133) Τὸ δὲ «μιγῆναι» σαφήνεια τεθὲν ἐποίησεν. ἄλλως γὰρ αὐτοῦ δίχα τὸ εὐνῆς ἐπιβῆναι ἀσαφέστερον εἶχε καὶ ὄρκου ἐποίει σόφισμα, ὅπουγε καὶ αὐτὸ δὴ τὸ μιγῆναι σοφιστικόν τι παρελάλει μὴ ἐπενεχθέντος τοῦ «ἢ θέμις ἐστὶ ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν». Τὸ γὰρ τοι μιγῆναι πολυσήμαντον κατ' ὁμωνυμίαν καὶ οἶον μὴ ἔχειν πεσεῖν εἰς ὄρκον, ὃς λέξεις ἀπαιτεῖ ἀσχίστους εἰς διπλόην ὁμωνυμιακὴν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δυνάμενος ἐπιβῆναι εἰπεῖν, ὅμως «ἐπιβῆμεναι» εἶπεν, ἵνα μὴ ἐν οὐχ' ἰλαρῷ λόγῳ ἐκφανῶς καλλωπίσῃ εἰπὼν ἐπιβῆναι καὶ μιγῆναι, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ ἐπιβῆναι εἴληπται καὶ ἡ βιαία ἐπίβασις παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον. Ἐκ δὲ τούτου καὶ τὸ βατεῦνται παρὰ Θεοκρίτῳ ἐπὶ ζῶων μίξεως καὶ ὅσα τοιαῦτα. (η. 135) Ὅτι ταχίας δόσεως τὸ «ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσεται». Ἰστέον δὲ ὡς εἰς τρεῖς ὁ βασιλεὺς καιροῦς διαιρεῖται τὰ δοθησόμενα τῷ Ἀχιλλεῖ, εἰς τὸν αὐτίκα νῦν καὶ εἰς τὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας καὶ εἰς τὸν μετὰ τὸν νόστον. Φησὶ γὰρ «ταῦτα μὲν αὐτίκα», ὡς ἐρρέθη, «παρέσεται», ἡγουν οἱ ἐπτὰ ἄπυροι τρίποδες, τὰ δέκα τάλαντα τοῦ χρυσοῦ, οἱ αἴθωνες εἴκοσι λέβητες, οἱ δώδεκα ἵπποι καὶ αἱ γυναῖκες. (η. 135-48) «Εἰ δέ κεν αὐτε ἄστῳ μέγα», φησὶ, «Πριάμοιο θεὸς δῶν ἔξαλαπάξαι, νῆα ἄλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νησάσθω εἰσελθῶν, ὅτε κεν δατεῶ 2.680 μεθὰ ληϊδ' Ἀχαιοί, Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἐλέσθω, αἶ κε μετ' Ἀργεῖν Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν. εἰ δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαϊκὸν οὐθαράουρης, γαμβρός κέν μοι ἔη, τίσω δέ μιν ἴσον Ὀρέστη, ὃς μοι τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ. τρεῖς δέ μοι εἰσι θυγάτρεις ἐνὶ μεγάρῳ εὐπῆκτῳ Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα. τάων, ἦν κ' ἐθέλησιν φίλην ἀνάεδνον ἀγέσθω πρὸς οἶκον Πηλῆος, ἐγὼ δ' ἐπιμείλια» καὶ ἐξῆς. Ἐν τούτοις δὲ ὅρα ὅτι ἀνταπέδωκεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀχιλλεῖ οὐ τὸ ἴσον ἀλλὰ καὶ πλέον. Ἐκείνου γὰρ ποτε εἰπόντος, ὡς ἐὰν πόλιν Τροίην ἀλαπάξομεν τριπλῆ τετραπλῆ τε ἀποτίσομεν, ὁ βασιλεὺς ἐνταῦθά φησιν, ὅτι ἐὰν ἄστῳ μέγα Πριάμοιο ἔλωμεν, λαβέτω Ἀχιλλεὺς τάδε καὶ τάδε, πολλὰ ὄντα. (η. 137) Τὸ δὲ «νῆα ἄλις νησάσθω», ἦτοι σωρευσάτω, δοκεῖ μὲν εἶναι οἶον παρήχησις, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἐτυμολογία, οἷα τῆς νηὸς ἀπὸ τοῦ τοιούτου παρετυμολογουμένης ῥήματος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ σωρεύεσθαι τὰ ἀγώγιμα. Παράγεται δὲ ποιητικῶς, ὡς δῆθεν τὸ θηῆσασθαι, ἀφ' οὗ τὸ θηητόν. Κοινῶς δὲ γε νῆσασθαι ὠφειλεν εἶναι ὡς ἀπὸ τοῦ νῶ νήσω, τὸ σωρεύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐπενήνεον κατὰ ἀναδιπλασιασμόν. Ἰστέον δὲ ὅτι πρὸς ὁμοιότητα τοιαύτης δωροφόρου νηὸς ἔστι παρακατέχειν καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου, εἰπόντος, ὡς Δαρεῖος Δημοκῆδει ὀλκάδα δῶρων ἔφη συμβαλεῖσθαι πλήσας ἀγαθῶν παντοίων. Ἐχει δὲ τι παρόμοιον, εἰ καὶ μὴ τοσοῦτον, καὶ ἢ ἐν Ὀδυσσεΐα Φαιακικῇ ναῦς, ἢ μετὰ δῶρων τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς Ἰθάκηκομίσασα. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι αὐτὸ τὸ νόημα τὸ «νῆα ἄλις χρυσοῦ καὶ ἀργύρου νησάσθω» οὐκ ἀπερίεργον εἶναι δοκεῖ. Οὐ γὰρ πρὸς ἀπλότητα ὁ ποιητὴς τὴν βασιλικὴν ἐξέθετο ὑπόσχεσιν, ἀλλ' ἐπίτηδες τὸν λόγον εἰς ἀμφιβολίαν στασιώδη συνέστρεψε, μιμούμενος τὴν ὡς ἐπὶ πολὺ ἐν συμβολαίοις στρεβλότητα ἢ καὶ τὸ ἐν σχεδιασμοῖς ἀπερίσκεπτον. Ἐν γὰρ τῷ «νῆα χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ» πρῶτα μὲν ἀμφίβολόν ἐστι ποταπὴν λέγει νῆα καὶ ὄσης οὕσαν 2.681 χωρήσεως, εἶτα ὁμοίως ἄδηλον καὶ εἶτε νῆα χαλκοῦ λέγει ὁ βασιλεὺς καὶ ἑτέραν νῆα χρυσοῦ εἶτε μίαν

ἐκατέρων, καὶ εἰ μίαν ἐκατέρων, ἤγουν χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ, ἄδηλον αὖθις ὅσος μὲν ὁ χρυσοὺς ἔσται, ὅσος δὲ ὁ χαλκός. Τοιαύτη δὲ τις ἀμφίβολος ἔννοια καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται κατὰ τὴν μνηστηροφονίαν. Καὶ ἡ τῆς προικὸς δὲ ἀδηλία ἐνταῦθα ὁμοίως ἀμφιβολίαν ἔχει διὰ τὸ ἀόριστον. (η. 147 ς.) Φησὶ γὰρ «ἐγὼ δ' ἐπιμεΐλια δώσω πολλὰ μάλα, ὅσα οὐπω τις ἔη ἐπέδωκε θυγατρί». Οὕτω καὶ ἐν τοῖς τοιοῦτοις δεξιὸς ὁ ποιητὴς ἀνδρῶν ἦθη μιμήσασθαι. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις. (η. 138) Τοῦ δὲ δατέεσθαι καὶ δατεῖσθαι, ὃ ἔστι μερίζειν, παρὰ πολλοῖς κεῖνται χρήσεις. (η. 139) Τὸ δὲ «αὐτὸς ἐλέσθω» ταῦτόν ἐστι τῷ ἐξελέσθω, ἐπικρινάτω, ἐπιλεξάσθω. [Χρήσιμον δὲ τοῦτο καὶ εἰς τὸ «αὐτὸς ἐξελόμην», ὅπερ ἀμφιβολίαν πρὸ βραχέων ἐποίησεν]. (η. 140) Ὅρα δὲ ἐν τούτοις καί, ὅτι τὴν Ἑλένην πασῶν τῶν ἐν Τροίᾳ περικαλλεστέραν ἱστορεῖ. αἱ γὰρ ἐκεῖ κάλλιστα μετὰ τὴν Ἑλένην εἰσὶ κάλλιστα. (η. 141) «Ἄργος δὲ Ἀχαιϊκόν» κἀνταῦθα τὴν Πελοπόννησον λέγει πρὸς διαστολὴν τῶν ἄλλων. Οὐ γὰρ ἐν Ἄργος, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ δεδήλωται. ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ Ἑλένη Ἀργεῖα, ὡς ἂν τις εἶπῃ, Πελοποννησία. Τὸ δὲ Ἀχαιϊκόν διὰ διφθόγγου ὁ ποιητὴς γράφει ἐν τῇ προπαραληγοῦση, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σεσημεῖωται. τὸ γὰρ διὰ τοῦ ἄ Ἀχαιϊκόν τῶν ὑστέρων ἐστί. Οὐθάρ δὲ ἀρούρης τὸ πιότατον καὶ τροφιμώτατον, καί, ὡς εἶπεῖν, ὁ μαστὸς ἢ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ μητρὸς γῆς τῆς τοῦ βασιλέως πατρίδος ἢ τῆς ἀπλῶς γῆς. Εἰκὸς γὰρ τὸν βασιλέα πασῶν ὑπερτιθέσθαι τὴν ἑαυτοῦ. Εἰ δὲ τις χώρα οὐθάρ λέγεται γῆς διὰ τὸ κατ' αὐτὴν πῖον ἐκ μεταφορᾶς ζωϊκῆς, καλῶς ἂν ἡ ταύτης προάρχουσα κορυφὴ γῆς λέγοιτο καθ' ὁμοίαν τροπὴν. Καὶ οὕτω μὲν Ὀμηρος τὴν μητέρα γῆν ὡς οἶά τινα γυναῖκα θέμενος, κατὰ τὴν μυθικὴν Δηῶ καὶ Δήμητραν ἢ καὶ τι ἕτερον ζῶον γάλακτι ἐκτρέφον τὰ νεογνά, περὶ 2.682 τὸ Ἀχαιϊκόν Ἄργος ἐθεώρησεν ἐν τῇ οὐθάρ αὐτῆς, ἔασας τῇ ῥητορείᾳ τὸ ἕτερον οὐθάρ ἢ τὰ ἕτερα ἐπιλέγειν τόποις ἑτέροις, εἴ που σεμνύνειν αὐτοὺς ὡς τροφίμους βούλοιντο. Ὁ δὲ περὶ τινα Λιβυκὴν γῆν τετρησθαι τὸν οὐρανὸν φάμενος ἄλλως γηπονικῶς ἕτερατεύσατο. Ἐθέλει γὰρ εἶπεῖν τὸν οὐρανὸν ὡς οἶα καὶ τινα δεξαμενὴν ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις γαίαις ἐστεγανῶσθαι, περὶ δὲ τὸν τόπον ἐκεῖνον οἶον συντετρησθαι, ὡς ὑετὸν συχνὸν ἐξερεῦγεσθαι καὶ ἄρδειν τὰ ἐκεῖ πρὸς τροφιμότητα. (η. 142) Τὸ δὲ «ἔη» ἐνικόν ἐστι τοῦ ἔωσιν, ὃ ἀνωτέρω κεῖται. (η. 143) Τηλύγετος δέ, ὃς πολλαχοῦ φαίνεται, ἔσχε μὲν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν γεννωμένων παίδων πατράσιν ἐξώροις οὖσιν ἤδη καὶ τῆλε τοῦ γεννᾶν, ὅθεν καὶ τηλύγετος παρωνόμασται. Ἀπ' αὐτῶν δὲ τὴν ἀρχὴν ἢ λέξις λαβοῦσα τίθεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν θηλείαις μόνου ἄρρενος παιδός, ναὶ μὴν καὶ ἐπὶ τῆς ἐν ἄρρεσι μιᾶς μόνης θυγατρὸς. Καὶ ὁ τοιοῦτος γὰρ καὶ ἡ τοιαύτη διὰ τὸ μονῆρες τοῦ γένους τηλύγετοι τρόπον τινὰ τοῖς γονεῦσιν εἰσιν. Οὕτω τῷ Ἀγαμέμνονι θυγατέρας ἔχοντι τρεῖς τηλύγετος ὁ Ὀρέστης λέγεται εἶναι, ὃ ἔστι μονογενὴς ἐπὶ θηλείαις. Ἀλλὰ καί, εἴ που ἐν ἔτι νεᾷ τῇ ἡλικίᾳ πατέρες γεννήσαντες οὐκέτι παῖδα δεύτερον τέκοιεν, τηλύγετος καὶ οὗτος αὐτοῖς, ὡς που ἡ Ἑρμιόνη τηλυγέτη ὠνομάσθη τῇ Ἑλένῃ, καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ αὐτὴ τοῦ πρώτου ἐκείνου τηλυγέτου. Τὸ δ' ἐντεῦθεν ἢ λέξις οἶον ἀναιδευσαμένη καταθαρρεῖ καὶ τῶν πάντη ἀνομοίων καὶ καταμελετήσασα τῆς γενέσεως ἐκπίπτει καὶ πρὸς σημασίαν ἀλλόκοτον καὶ λαμβάνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς μεμονωμένου, ὡς ὅτε ἀκούοι τις ὅτι τὸν Ἰδομενέα οὐκ ἔλαβε φόβος τηλύγετον ὡς, ἀντὶ τοῦ ὡς μόνον αὐτὸν τῆλε γενόμενον καὶ ἐναποληφθέντα τοῖς πολεμίοις, ὃ καὶ ἔστιν ὁμοίον τῷ «Τυδεΐδης δ' αὐτὸς περ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη». Τὸ 2.683 δὲ τοιοῦτον σημαζόμενον τοῦ τηλυγέτου σχῆμά ἐστι μεταληπτικόν, ὁποῖον ἐν τῇ ἄ ραψωδίᾳ διείληπται. Θαλία δὲ ὡς καρδία παροξυτόνως αὐτὴ ἢ εὐωχία, δι' ἧς θάλλει τις, ὡς οἶα καὶ τι θάλος, ἐξ ἧς καὶ ἀτασθαλία κατὰ τινος ἢ ἐπιτραπέζιος ὕβρις. Θάλεια μέντοι προπαροξυτόνως εὐωχίας ἐπίθετον καὶ Μούσης δὲ καὶ Νηρηΐδος ὄνομα. [(η. 144) Εὐπηκτον δὲ μέγαρον τὸ εὐπαγές. Κεκύρωται γὰρ ἐπὶ τοιοῦτων λέγεσθαι τὸ πῆσσειν, ὅθεν καὶ ὁ πάγιος καὶ

ὁ ἀπαγής καὶ παγίς, ἡ πεπηγυῖα πρὸς θήραν ἢ περὶ ἦν πέπηγε τὸ θηραθέν, καὶ πάγος ὃ τε ἐπὶ ὀξύτητος ὀρεινῆς καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐν Ὀδυσειᾷ πηγυλίδα, καὶ ἐπίπαγος ὁ ἐν ὀσπρίοις. καὶ ὕδατα δὲ κατὰ τεῖχος ἐκεῖθεν παγῆναι λέγονται. Πέπηγε δὲ τις καὶ δέει ὅσα καὶ στήλη τις. Πήγνυται καὶ ναῦς κατὰ ναυπηγίαν, ἢ καὶ πρωτοπαγής ποτε. Ἔστι δὲ καὶ πηκτὸν ἄροτρον. Ἦρτηται δὲ τοῦ τοιοῦτου ῥήματος καὶ ἡ Ναύπακτος καὶ τὸ πακτοῦν, ὃ ἐστὶν ἀσφαλίζεσθαι, οὗ χρήσις παρά τε Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «καὶ δῶμα πάκτου», ἢ γουν σύγκλειε ἀσφαλῶς, καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ ἐν τῷ «κάπακτώσαμέν γε», ἢ γουν καὶ ἐπακτώσαμεν]. (ἡ. 147) Περὶ δὲ τοῦ «ἐπιμείλια δώσω» κατωτέρω ῥηθήσεται. (ἡ. 145) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τρία συνέχει τὴν ἀρχὴν· νόμος ὀρθός, κρίσις ἢ πρὸς τὸν δῆμον καὶ ἰσχύς ἄρχοντι πρέπουσα. Ὅθεν καὶ Ἀγαμέμνων προσφυῶς Χρυσόθεμιν καὶ Λαοδίκην καὶ Ἰφιάνασσαν ἰστορεῖ τὰς ἑαυτοῦ θυγατέρας. Καὶ ἔστιν ἡ μὲν Χρυσόθεμις τοῦ ὀρθοῦ νόμου καὶ καθαροῦ παρώνυμος διὰ τὴν θέμιν, ἡ δὲ Λαοδίκη τῆς κρίσεως τοῦ δικαζομένου λαοῦ, ἡ δὲ Ἰφιάνασσα τῆς βασιλικῆς ἰσχύος, ἢτοι τοῦ ἴφι ἀνάσσειν. Ὁ δὲ στίχος ὁ τὰ ὀνόματα ἔχων τῶν 2.684 τοῦ βασιλέως θυγατέρων τὸ «Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα» λογοειδής ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης, οὐκ ἔχων διάρμᾶ τι ποιητικόν, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ «ἵππους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα». Ἡ γὰρ φύσις τῶν πραγμάτων οὐκ ἀφῆκε λέξιν ὀγκηρὰν ἐντεθῆναι τοῖς ἔπεισι τούτοις. Ὅρα δὲ ὅτι ἡ Ἥλέκτρα ἐνταῦθα οὐ κεῖται, ἀλλὰ φασί τινες τὴν Λαοδίκην ταύτην εἶναι, Ἥλέκτραν ἐπικληθεῖσαν ἢ κατὰ τρόπον διωνυμίας ἢ διὰ τὸ κατ' ὄψιν ἠλεκτρῶδες καὶ χρυσοειδές ἢ κατὰ λόγον τινὰ σκώματος διὰ τὸ πολὺν χρόνον ἄλεκτρον μεῖναι χόλω Κλυταιμνήστρας, ὃ δὴ ἐμφαίνεται καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν τῷ «παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος Ἥλέκτρα χρόνου». (ἡ. 146) Ἔδνα δὲ κυρίως τὰ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς διδόμενα τῇ γυναικί. Φησὶ γοῦν Ἀγαμέμνων, ὅτι ἦν ἂν Ἀχιλλεὺς αἰροῖτο τῶν βασιλίδων, λαβέτω ἀνάεδνον, ἢτοι μὴ λαβοῦσαν ἀπ' αὐτοῦ ἔδνα, ὃ ἐστὶ φερνήν. Φερνή γὰρ ἡ τῆς γυναικὸς προῖξ, οἷον «προθεὶς φερνὰς πατήρ», ἦν Ὅμηρος καὶ μείλια ἢ ἐπιμείλια λέγει διὰ τὸ τὸν ἄνδρα μειλίσειν ἢτοι κατὰ μέλι γλυκαίνειν, ὡσπερ καὶ ἔδνα εἴρηται παρὰ τὸ τὴν νύμφην ἡδεῖν, ἡδανά τινα ὄντα, καὶ ἐν συστολῇ καὶ συκοπῇ ἔδνα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν ῥητορικῷ Λεξικῷ φέρεται καὶ ταῦτα «φερνή· δωρεὰ γυναικί διδομένη. φέρνια δέ· ἰχθύων σπυρίδες. Μένανδρος· ὁ προσίων γέρων ἀλιεύς, παρ' οὗ τὸ φέρνιον τρίτην ταύτην ἐπριάμεθ' ἡμέραν». (ἡ. 147) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι Ἀρίσταρχος μὲν ἐν μέρος λόγου λαμβάνει τὸ ἐπιμείλια ὡς τὸ ἐπιφέρνια, Ἀπολλόδωρος δὲ διαλύει λέγων· ἐπιδώσω μείλια, ὡς καὶ κατωτέρω εὐθύς ἐπάγει «ὅσα οὐπω τις ἐῆ ἐπέδωκε θυγατρί». Τρύφων δὲ περὶ τοῦ τόνου ζητεῖ, πότερον ἀναγνωστέον ὡς 2.685 ποίμνια προπαροξυτόνως ἢ παροξυτόνως ὡς πεδία. Ἀπίων δὲ καὶ Ἡρόδωρος φασιν, ὅτι ἡμῖν δοκεῖ προπαροξύνεσθαι. Εὐλογώτερον γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον ἢ τὸ παροξυνόμενον, ἐὰν οὕτως ὀρισώμεθα. Τὰ διὰ τοῦ ἱοῦ οὐδέτερα μονογενῆ τρισύλλαβα, μὴ ὄντα ὑποκοριστικά, εἰ ἔχει τὴν τρίτην ἀπὸ τέλους, ἢτοι τὴν προπαραλήγουσαν, φύσει μακρὰν διὰ τοῦ ἱ ἐκφερομένην ἢ μόνου ἢ σὺν ἑτέρῳ φωνήεντι, προπαροξύνεται, οἷον Ἴλιον, εἴριον, ποίμνιον, Σίγειον, λείριον. οὕτω καὶ μείλιον. Σπάνια δὲ τὰ παροξύτονα ὡς τὸ ἡνίον. τὸ γὰρ τειχίον, κλειδίον καὶ τὰ τοιαῦτα ὑποκοριστικά. (ἡ. 146) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἔδνα ἔστιν ὅτε καὶ τὰ τοῖς ἀνδράσι διδόμενα λέγεται, ὡς πολλαχοῦ φανεῖται. Οὕτω δὲ καὶ φερνή οὐ μόνον ἢ τῆς γυναικὸς ἐκ πατέρων, ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ ἀνδρὸς, ὡς δηλοῖ καὶ αὐτὸ Εὐριπίδης ἐν τῷ «γάμων φερνὰς διδοὺς Αἴμονι». Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ «ἀνάεδνον» δύο κεῖνται στερήσεις ἀντὶ μιᾶς, μεσολαβηθέντος τοῦ ἱνὸς διὰ μόνην εὐφωνίαν. Οὕτω καὶ ἀνάγνωστον τὸ ἄγνωστον ἐν τῷ «μηδὲν ἀνάγνωστον καλὸν ἔχοιμι». Εἰ δὲ κατὰ τινος ἢ ἁῶν ἀπρόθεσις δύναται καὶ στέρησιν ἔστιν ὅτε δηλοῦν, εἴη ἂν οὕτως ἀνάεδνον καὶ ἐνταῦθα τὸ ἄπροικον. [Τὸ δὲ «φίλην» οὐ πάνυ περισσεύει, ἀλλὰ πρὸς τὸ «ἐθέλησιν» εἴρηται. ἢ γὰρ ἐλετή φίλη ἐστίν]. (ἡ. 149–52)

Ὅτι ἑπτὰ πόλεις εἰς προῖκα λέγει δώσειν τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ βασιλεύς, καὶ τούτων τὰς δύο μὲν ἀπλῶς ὀνομάζει, τὴν Καρδαμύλην δηλαδὴ καὶ τὴν Ἐνόπην, ὡς ἴσως μὴ πλέον τι ἔχουσας σεμνὸν παρὰ τὰ κοινά, ἤγουν τὸ εὖ ναίεσθαι, τὸ ἐγγὺς θαλάσσης εἶναι καὶ τᾶλλα τὰ ῥηθησόμενα. Τὰς δὲ λοιπὰς πέντε μετ' ἐπιθέτων προάγει τὴν μὲν ποιήσσαν εἰπὼν, τουτέστι πολυβότανον διὰ τὸ λιπαρόγεων, ἑτέραν δὲ ζαθέαν διὰ τινὰ σεσηγημένα σεμνά, τὴν δὲ βαθύλειμον, ἄλλην δὲ καλήν, ὃ ἔστιν εὐειδῆ, τὴν δὲ λοιπὴν ἀμπελόεσσαν. Φράζει δ' ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς οὕτω «ἑπτὰ δέ οἱ δώσω εὖ ναίόμενα πτολίεθρα, Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε καὶ Ἴρην ποιήσσαν, Φηράς τε ζαθέας ἢ δ' Ἄνθειαβαθύλειμον, καλήν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν», ἦν τινες τὴν ὕστερον Μεθώνην εἶναι φασί. Τούτων δὲ τὴν Καρδαμύλην μὲν ὁ τὰ Ἐθνικὰ συγγραφέας πόλιν Μεσσηνιαίας φησὶν ἢ κατὰ Ἡρόδοτον Λακωνικὴν, λέγων καὶ ἑτέραν 2.686 εἶναι πλησίον Χίου. καὶ τὴν Ἐνόπην δὲ ὁμοίως Μεσσηνιακὴν πόλιν λέγει, βαρυνομένην πρὸς διαστολὴν τῆς ἐνοπιῆς, ἢ δηλοῖ τὴν φωνήν. [Ὅτι δὲ Καρδαμύλη οὐ μόνον τοπικὸν ἔστιν ὄνομα, ἀλλὰ καὶ τις μάζα οὕτως ἐκαλεῖτο, ὁ Ἀθηναῖος ἱστορεῖ]. Τὴν δὲ Ἴρην οὐ μόνον πόλιν ἀλλὰ καὶ ὄρος Μησσηνίας, λέγων καὶ πόλιν Λέσβου εἶναι ὁμώνυμον ταύτῃ καὶ ἑτέραν πόλιν Μαλιέων ἀπὸ Ἴρου. Τοῦτο δὲ ψιλοῦσθαι δηλοῖ τὴν ἄρχουσαν τῆς τοιαύτης πόλεως, ὡς μὴ ἀπὸ ἱεροῦ τινος ἀλλὰ ἀπὸ Ἴρου παρονομασθεῖσαν. Εἰ δὲ καὶ βαρύνεται ἡ πόλις Ἴρα λεγομένη κατὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων, οὐκ ἀνάγκη ζητεῖν. (ἡ. 151) Τὴν δὲ Ἄνθειαν πλησίον Ἄργους εἶναι φησὶν ἱστορῶν καὶ Πόντου πόλιν Ἄνθειαν καὶ κώμην Λιβύης καὶ Ἰταλίας. (ἡ. 152) Αἴπειαν δὲ πόλιν Λακωνικὴν προπαροξυτόνως ὡς Ζέλειαν ἐπὶ διαστολῇ τοῦ ἐπιθέτου. Ἔστι δέ, φησί, καὶ ἑτέρα Κύπρου, καὶ ἄλλη Κρήτης. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. περὶ δὲ Φηρῶν ἑτέρωθι γέγραπται, ὡσπερ δὴ καὶ περὶ Πηδάσου, ἧς ὅτι διαφέρει τὰ Πηδάσα πόλις Καρική, καὶ αὐτὸ ἀλλαχοῦ εἴρηται. Ὁ δὲ Γεωγράφος περὶ τούτων φησί, ὡς τῶν βασιλικῶν πόλεων ἐπὶ πέτρας μὲν ὄρεινῆς ἴδρυται ἡ Καρδαμύλη. εἶτα Φηραὶ, ὄμοροι Φηρία καὶ Γερηνία. Ἡ δὲ Ἴρη κατὰ τὸ ὄρος δαίκεται τὸ κατὰ Μεγάλην Πόλιν Ἀρκαδίας ἐπὶ Ἀνδανίαν ἰόντι, ἦν Οἰχαλίαν ὁ ποιητὴς καλεῖ. ἡ δὲ Αἴπεια Θουρία ὕστερον ἐκλήθη, ἰδρυμένη ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ὅθεν καὶ τοῦνομα. Τινὲς δέ, φησὶν, Αἴπειαν τὴν Μεθώνην. Ἄνθειαν δὲ οἱ μὲν αὐτὴν τὴν Θουρίαν, ἀφ' ἧς ὁ Θουριάτης κόλπος, οἱ δὲ τὴν μεταξὺ Ἀσίνης οἰκειότατα βαθύλειμον λεχθεῖσαν, ἧς πρὸς θαλάττῃ πόλις Κορώνη, ἦν Πηδάσον λεχθῆναί φασιν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ὁ Γεωγράφος. (ἡ. 151) Τὸ δὲ «βαθύλειμον» δηλοῖ μὲν τὸ πολύχορτον, κἀντεῦθεν τὸ πῖον τῆς γῆς. Ἐσχημάτισται δὲ καινότερον. Ἐχρῆν γὰρ ὡς ἀπὸ τοῦ λειμῶνος βαθυλείμωννα εἶναι. 2.687 Οὐκ ἂν δὲ ἀνόμοιον εἶη ποιήσσαν καὶ βαθύλειμον εἰπεῖν. (ἡ. 153-6) Ὅτι πόλεων ἔπαινος καὶ πλεονέκτημα πρὸς ἄλλας πόλεις τὸ ἀγχιάλους τε εἶναι καὶ οἰκουμένης καὶ εὐπόρους ἔχειν οἰκῆτορας καὶ εὐπειθεῖς τῷ ἄρχοντι. Διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ἀποσεμνύνων, ἃς ὑπισχνεῖται τῷ Ἀχιλλεῖ πόλεις, οὕτω φησὶ «πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἀλός, νέαται Πύλου, ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες, πολυβοῦται, οἱ κεν καὶ ἐ», ἤγουν αὐτόν, «δωτίνησι θεὸν ὡς τιμήσουσι καὶ οἱ ὑπὸ σκῆπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας», ὃ ἔστι λιπαροποιὸς καὶ εὐδαιμονεῖν ποιούσας διὰ τὴν θέμιν καὶ τὸ δίκαιον, εἶγε καθ' Ἡσίοδον παρ' οἷς ἡ δίκη πρεσβεύεται «τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ». Οὐ μόνον δὲ ἀστασιάστου λαοῦ ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ δηλωτικὸν τὸ δωτίναις ἴσα καὶ θεῷ τιμᾶν τὸν ἄρχοντα καὶ ὑπὸ τῷ αὐτοῦ σκῆπτρῳ λιπαρὰς τελεῖν θέμιστας. Εἰς δὲ τὸ ἐγγὺς ἀλός εἶναι τὰς ῥηθείσας πόλεις φησὶν ὁ Γεωγράφος, ὅτι Καρδαμύλη μὲν ἐπ' αὐτῇ, Φηραὶ δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, αἱ δ' ἄλλαι ἀνωμάλοις κέχρηται τοῖς ἀπὸ θαλάσσης διαστήμασιν. (ἡ. 153) Ὅμηρος δὲ ἱστορεῖ καὶ ὅτι αἱ πόλεις αὗται νέαται Πύλου ἡμαθόεντος, ὃ ἔστιν ἔσχατοι, ὡς ὁμοροῦσαι τῇ Πύλῳ. Τοῦτο δὲ τινες ἄλλως ἡρμήνευσαν, νοήσαντες μὲν τὸ «νέαται» συγκοπὴν ἐκ τοῦ νεναιάται, ὃ δηλοῖ τὸ οἰκοῦνται, εἰπόντες δέ, ὅτι πᾶσαι κατοικοῦνται ἄγχι τῆς

κατὰ Πύλον θαλάσσης. (η. 154) Πολύρρηγες δὲ καὶ πολυβοῦται οἱ ἀπλῶς πολυθρέμμονες, ὡς ἀπὸ μέρους καὶ νῦν δηλοῦσθαι τὸ πᾶν. Ἔστι δὲ τῷ μὲν «πολύρρηγες» ὁμοιοσύνθετον τὸ «οἷς ὑπόρρηγος», τῷ δὲ «πολυβούτης» τὸ ἀβούτης, ὃ παρ' Ἡσιόδω κείται. Δῆλον δὲ καὶ ὡς προϋπόκειται ὁ βούτης τοῦ βώτωρ, καθὰ καὶ ὁ δότης τοῦ δώτωρ. Ἡ δὲ δωτίνη ἔκτασιν ἔχει τῆς ἀρχούσης κατὰ τὸν δώτορα, ἤδη δὲ που σπανίως καὶ τὸν δωτῆρα. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐξ Ὀμήρου λαβόντες οἱ παλαιοὶ καὶ ὡς πρέπον λόγῳ πεζῷ 2.688 φράσαντές φασιν, ὡς αἱ ῥηθεῖσαι πόλεις διάφοροι τοῖς καρποῖς, ποικίλαι ζώων φύσει, φιλόανθρωποι ταῖς κατοικίαις, εὐνομώτατοι ταῖς ἀγωγαῖς. (η. 156) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὴν ὑπόθεσιν δοτικῆς κἀνταῦθα συνέταξεν ἐν τῷ «ὑπὸ σκήπτρῳ», καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐν πολλοῖς. (η. 157) Ὅτι ὁ ὑποσχόμενός τι ἐπὶ καταπαύσει χόλου ἐρεῖ ἂν «ταῦτα οἱ τελέσαιμι μεταλήξαντι χόλοιο». (η. 158 ς.) Ὅτι μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν δώρων ὁ βασιλεὺς πάνυ ἐνδιαθέτως καὶ γοργῶς κόμμασί τε κατατέμνων καὶ ἀσυνδέτως προάγων τὸν λόγον φησὶ «δηθήτω. Αἴδης τοι ἀμείλιχος ἢ δ' ἀδάμαστος, τοῦνεκα καὶ τε βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἀπάντων». τουτέστιν εἰζάτω, πραιῦνθήτω, ἐπεικευσάσθω μοι ὁ Ἀχιλλεύς. Αἴδου γὰρ τὸ ἀμείλικτον. (η. 160) Εἶτα ἐπάγει «καὶ μοι ὑποστήτω», τουτέστιν ὑπ' ἐμὲ ὡς ὑψηλότερον αὐτοῦ στήτω, βασταξάτω, [ἀχθοφορησάτω με, καὶ ἄλλως δὲ φράσαι, ὡς δεδημημένος ἐμοὶ εἶτε φιλίας νόμῳ εἶτε ὡς εὐρυκρεῖοντι ὑπ' ἐμὲ στήτω, ὅσα δηλαδὴ καὶ ζῶν δηθὲν ὑπὸ τῷ δαμάσαντι. Τὸ δὲ τοιοῦτον ὑποστήναι παράγει τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον ἀνυπόστατον, οὐ τὸν μὴ ὄντα, ἤγουν μὴ ὑφεστηκότα, ὃ δὴ ἐπὶ τῶν ἀνουσίῳν λέγεται πραγμάτων, ἀλλὰ τὸν γενναίως ἰσχυρὸν καὶ μὴ ἂν ὑπὸ τινι στήναι ἀνεχόμενον καὶ δηθῆναι. Οὕτως ὀργὴ ἀνυπόστατος λαλεῖται καὶ στρατὸς ἀνυπόστατος κατὰ τὸ «ἢ τῶν Ῥωμαίων βασιλεία ἢ ἀνυπόστατος». Εἰ δὲ τις τὸν ἀσθενῆ ἐπαινεῖν φαινόμενος ὡς ἀνδριζόμενον ἀνυπόστατον τὰ εἰς ἀνδρίαν ἐρεῖ, παίζει ἐκεῖνος ἀστεϊζόμενος. Τὰ δὲ εἰρημένα Ὀμηρικὰ ἔπη] πᾶς ἂν εἴποι ἔνδοξος παρακαλῶν ἀναγκαῖόν τινα ἐξ ὀργῆς εἰς φιλίαν μεταπεσεῖν. (η. 156-8) Σώφρων 2.689 δὲ παρίσῳσις τὸ δηθήτω καὶ ὑποστήτω καὶ δυναμένη λανθάνειν διὰ τὴν τοῦ ῥηθέντος στίχου ἐπεμβολήν. Οὐ γὰρ μέλει κάλλους λόγου τῷ παθαινομένῳ. (η. 160 ς.) Εἶτα προβάλλεται ὁ βασιλεὺς, εἰ καὶ μὴ ἀνδρίαν, ἀλλὰ τὸ εὐρυκρεῖον καὶ βασιλικώτερος εἶναι τοῦ Ἀχιλλέως καὶ γενεῆ προγενέστερος, ὃ ἐστὶ πολυχρονιώτερος. Φησὶ γὰρ ἀσυνδέτως πρὸς θαῦμα «ὄσσον βασιλεύτερός εἰμι ἢ δ' ὄσσον γενεῆ προγενέστερος εὐχομαι εἶναι». Τίμιον δὲ πάντως καὶ ἡ μεγάλη βασιλεία καὶ ἡ πρεσβυγένεια, ἧς δηλωτικὸν τὸ «γενεῆ προγενέστερος», ἤγουν τῇ γενέσει. γενεῆ μέντοι τιμιώτερος ὁ εὐγενέστερος. (η. 158) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «δηθήτω» πωλοδαμνικὴ λέξις ἐθέλουσα τὸ ἀκάθεκτον ζῶν δάμνασθαι δι' εὐχρηστίαν, ὃ δὴ πάσχει ἅπας ὁ ἀπὸ σκληρᾶς ὀργῆς εἰζας τῷ φιλιουμένῳ. Τὸ δὲ «ἀμείλιχος» καὶ «ἀδάμαστος» ἀντὶ τοῦ λόγοις τε ἀγοήτευτος καὶ βία ἀνίκητος. δύο γὰρ ταῦτά εἰσιν, οἷς ὑπαγόμεθά τινας, λόγος καὶ βία. (η. 159) Εἰς δὲ τὸ εἶναι τὸν Αἴδην θεῶν ἔχθιστον συμβάλλεται καὶ Αἰσχύλου τὸ «μόνος θεῶν θάνατος οὐ δώρων ἐρᾶ, οὐδ' ἂν τι θύων οὐδ' ἐπισπένδων λάβοις, οὐδ' ἔστι βωμὸς οὐδὲ παιωνίζεται». Ἐν οὐδεμιᾷ γὰρ πόλει βωμὸν Αἴδου εἶναί φασι, θανάτου μέντοι ἐν Γαδεῖροις ἰστοροῦσί τινες. Ἄλλοι δὲ γε, ὧν οἶμαι καὶ ὁ Γεωγράφος, καὶ τὸν Αἴδην περὶ που τὴν Πελοπόννησον ἰκανῶς ἐκτετιμῆσθαι φασιν. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐν τῷ «τοῦνεκα βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἀπάντων» διασαφεῖ ὁ βασιλεὺς, ὅπως ἐν τῇ ἀράφωδιᾳ ἔχθιστον ἑαυτῷ εἶπε τὸν Ἀχιλλεῖα, ἐπεὶ αἰεὶ αὐτῷ ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε. Εἰ γὰρ ἔχθιστος ὁ Αἴδης ὡς ἀμείλιχος ὦν καὶ ἀδάμαστος, τοιοῦτος δὲ καὶ ὃς αἰεὶ ἔριν φιλεῖ καὶ μάχας (ἀμείλιχος γὰρ αὐτὸς καὶ οἷον ἀδάμαστος), ἔχθιστος ἄρα καλῶς καὶ ὁ τοιοῦτος Ἀχιλλεύς. (η. 160) Ἐκ δὲ τοῦ «καὶ μοι ὑποστήτω» λαβόντες οἱ μεθ' Ὀμηρον ὑποστήναι τὸ ὑπομειναί φασι καὶ θυμὸν, ὡς ἐρρήθη, ἀνυπόστατον τὸν ἀφόρητον. Τὸ δὲ

«βασιλεύτερος» ταυτόν ἐστι τῷ «πλεόνεσσι ἀνάσσω», ὅπερ τῷ βασιλεῖ διάφορον πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ὁ Νέστωρ προεπεσημή 2.690 νατο ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος καταρχῇ. Ἰστέον δὲ ὡς, εἶπερ ἦν τῷ ποιητῇ πιθανῶς πλάσασθαι τὸν βασιλέα ἐς Ἀχιλλέως ἀπελθεῖν, οὐκ ἂν εἰπὼν ὁ ἥρωσ τὰ ρηθέντα ὀλίγα ἔπη τὸ «δημητήτω» καὶ ἐξῆς ἀπῆλθεν ἂν πλείω εἰπὼν, ἀλλ' ἔπεισεν ἂν τούτοις καὶ μόνοις. Πολὺ γὰρ ἔχουσι τὸ ἐπιεικὲς καὶ περιπαθὲς καὶ οἶον οἶκτον κινεῖν καὶ ψυχὴν ἀτενῆ κατακάμπειν εἰς ἔλεον. (η. 164) Ὅτι ἀξιολόγου δωρεᾶς δηλωτικὸν τὸ «δῶρα μὲν οὐκ ἔτ' ὄνοστὰ διδοῖς», ὃ πρὸς τὸν βασιλέα φησὶν Ὀδυσσεύς. Καὶ ὄρα τὸ «διδοῖς» ῥῆμα περισπώμενον τρίτης συζυγίας πρωτότυπον τοῦ δίδωμι. Τὸ δὲ «ὄνοστὰ» εὐρίσκεται ποτε καὶ δίχα τοῦ ὄσ ὁμοίως τῷ γνωστός καὶ γνωτός. Καὶ ἐκ τοῦ ὄνοτά γίνεται καὶ ὄνοτάζειν, τὸ μέμφεσθαι, ὡς τὸ «σκολιῶς ὄνοτάζων». Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «οὐκέτ' ὄνοστὰ διδοῖς Ἀχιλλῆϊ ἄνακτι»–Οὕτω γὰρ ἐστι τὸ ὄλον. –οὐ κεῖται ἀπλῶς ἀργὸν τὸ «ἄνακτι», ἀλλὰ παραμυθεῖται τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς οὐκ ἐπ' ἀνδρὶ τυχόντι τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀλλ' ἄνακτι ποιοῦντα ὅσα δὴ καὶ ποιεῖ. (η. 165) Ὅτι τοὺς ἐς Ἀχιλλέα σταλησομένους πρέσβεις κλητοὺς φησι, ἤγουν ἐξονομακλήδην ἐπιλέκτους. Ἐπιλέγεται δὲ αὐτοὺς ὁ Νέστωρ, λέγων, ὅτι αὐτοὺς ἐγὼν ἐπιόψομαι, ἤγουν ἀκριβέστατα ἐπιτηρήσω, διακρινῶ, ἐπιλέξομαι, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα «νῆα ἐπιόψομαι ἣτις ἀρίστη». (η. 165–7) Ὁ δὲ ὄλος λόγος τοῦ Νέστορος χρήσιμος ὢν εἰς τοιαύτας κλήσεις ἔχει οὕτως «ἀλλ' ἄγετε κλητοὺς ὀτρύνομεν, οἳ κε τάχιστα ἔλθωσιν ἐς κλισίην Ἀχιλλῆος. εἰ δ' ἄγε», τουτέστιν εἰ δὲ βούλεσθε ἢ εἰ δὲ βούλει, ἄγε, «τοὺς ἂν ἐγὼν ἐπιόψομαι, οἳ δὲ πιθέσθων». (η. 167) Καὶ ὄρα καὶ νῦν τὸ «εἰ δ' ἄγε» ὁμοιόσημον ὄν τῷ «εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι» καὶ τοῖς τοιούτοις, ἐν οἷς ἐκφανέστατον μετ' ὀλίγα καὶ τὸ «εἰ δὲ σὺ μὲν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δὲ κέ τοι καταλέξω», τὰ ἐκ βασιλέως δηλαδὴ δῶρα. Τὸ δὲ «ἄγε» εἰ μὲν πρὸς τὸν βασιλέα ἐρρέθη, οὐδὲν τι καινὸν ἔχει, εἰ δὲ πρὸς τοὺς συμβούλους ἐφράσθη, σημειωτέον ὡς εἰς ταυτόν ἦκει τῷ ἄγετε, ὅπερ ἀνωτέρω ἐτέθη. (η. 165) Ὅτι δὲ κλητοὺς τοὺς ἐκκρίτους λέγει, δηλώσει ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὁ Φοῖνιξ εἰπὼν, ὡς ἄνδρας ὁ βασιλεὺς προέηκεν ἀρίστους κρινάμενος. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα καὶ εἰδὸς τι παρηγήσεως κεῖται καινότερον, ὁποῖον ἐν ἄλλοις προεγράφη, τὸ «κλητοὺς οἳ ἔλθωσιν ἐς κλισίην Ἀχιλλῆος», οἳπερ εἰσὶ Φοῖνιξ, Αἴας καὶ Ὀδυσσεύς. (η. 168) 2.691 Ἰστέον δὲ ὅτι τε Φοῖνιξ, ὡς οἱ παλαιοὶ στοχάζονται, ἀπὸ τῆς Ἀχιλλέως σκηνηῆς ἐπὶ θέαν τῆς μάχης ἐλθὼν καὶ χρονίσας παρὰ ταῖς τῶν ἀριστέων σκηναῖς ἐπανέρχεται μετὰ τῶν πρέσβων, τῆς ἱκεσίας αὐτοῖς συλληψόμενος. διὸ καὶ ὑπεξαιρεῖ αὐτοῦ τοὺς δύο πρέσβεις ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «οἳ δὲ πιθέσθων» καὶ «βάτην εὐχομένω» καὶ «χαίρετον» καὶ «ἰκάνετον» καὶ «φίλτατοῖ ἐστον». (η. 168 ζ.) Καὶ ὅτι κολακεύων ὁ Νέστωρ τοὺς πρέσβεις μετὰ ἐπιθέτων προφέρει αὐτοὺς εἰπὼν «Φοῖνιξ μὲν πρώτιστα Διὶ φίλος ἠγησάσθω, αὐτὰρ ἔπειτα Αἴας τε μέγας καὶ δῖος Ὀδυσσεύς». Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ Νέστωρ μὲν τὸν Φοῖνικα ἠγήσασθαι συμβουλεύει, Ὀδυσσεύς μὲντοι αὐτὸς ἠγεῖται προῖων τῆς εἰς τὸν Ἀχιλλέα εἰσόδου ἢ διὰ θερμότητα ψυχῆς ἢ διὰ τὸ μὴ συγκαταλέγεσθαι αὐτοῖς ὡς κυρίως πρέσβυν τὸν Φοῖνικα, καθὰ καὶ ἀνωτέρω εἴρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν Φοῖνικα μὲν ὡς παιδαγωγὸν πρώτιστα ἐπιλέγεται εἰς πρεσβείαν ὁ Νέστωρ–Αἰδέσεται γὰρ Ἀχιλλεὺς τὸν διδάσκαλον ἰκετεύοντα. –, εἶτα Αἴαντα τὸν μέγαν καὶ Ὀδυσσεᾶ ὡς φιλουμένους διὰ τὸ ὁμοιοπαθές. Ἐν γὰρ τῇ ἀράψωδι καὶ αὐτοὶ συνυβρίσθησαν τῷ Ἀχιλλεῖ, εἰ καὶ μὴ ἐμνησικακήσαν. Ἡ καὶ ἄλλως, Αἴαντα μὲν πρέσβυν πέμπει ὁ Νέστωρ ὡς συγγενῆ τῷ Ἀχιλλεῖ, Ὀδυσσεᾶ δὲ ὡς ῥήτορα, ἴσως δὲ καὶ τὸν μὲν ὡς ἀνδρειότατον ἐν Ἀχαιοῖς μετὰ γε τὸν Ἀχιλλέα, τὸν δὲ ὡς λίαν συνετὸν μετὰ γε τὸν Νέστορα, ἵνα δυσωπηθεῖ μάλλον, οἷς τὰ πρωτόλεια τῶν Ἑλλήνων εἰς αὐτὸν πρεσβεύει. καὶ πως διὰ μέσων αὐτῶν γοννάζεται τὸν Ἀχιλλέα τὸ Πανελλήνιον. Αὐτὸς δὲ γε ὁ Νέστωρ οὐκ ἐθέλει πρεσβεῦσαι, τάχα μὲν ὑπερπαθῶν τοῦ βασιλέως ὡς φιλοβασιλεύς, ἴσως δὲ καὶ τὸν Ἀχιλλέα

αϊδούμενος, εἶγε φθάσας εἶπε «τούσδε δ' ἔα φθινύθειν ἓνα καὶ δύο», ὧν τὸ μὲν εἰς Θερσίτην, τὸ δ' εἰς Ἀχιλλέα δοκεῖ κατὰ τινὰς ἀποτείνεσθαι. Μάλιστα δὲ ταμιεύεται τὸν Νέστορα ὁ ποιητής, ὡς οἶά τινὰ τελευταίαν ἱερὰν ἄγκυραν τῷ ἐσχάτῳ κλύδωνι τῶν Ἀχαιῶν, ὀκνῶν τὴν τοῦ γέροντος νῦν ἐλέγξει ῥητορικὴν, ἣν ἐν τοῖς ἐξῆς προβαλεῖται, οὕτως ἐνεργὸν ἐκεῖ ἐσομένην, ὥστε τὸν τε Πάτροκλον ἐρεθίσαι εἰς θάνατον καὶ δι' αὐτοῦ τὸν Ἀχιλλέα ἐξεγεῖραι ἀναγκαίως τότε εἰς πόλεμον. Ὡς νῦν γε πρόθεσις οὐκ ἔστι τῷ ποιητῇ δαμάσαι δυσωπίας τὸν Ἀχιλλέα, εἰ μὴ πρότερον καὶ ἐκπλήξει καὶ ἐκθυμώσει τοὺς ἀκροατὰς ταῖς κινδυνώδεσι τῆς μάχης περιπετείαις. Οὐκοῦν οὐδ' ἀναγκαῖον τὴν τοῦ Νέστορος ἐνταῦθα προβαλέσθαι ῥητορικὴν φανησομένην ἄπρακτον. (η. 170) Ὅτι καὶ κήρυκες ἐπὶ 2.692 λέγονται εἰς τὰς λιτὰς ὁ Ὀδῖος καὶ ὁ Εὐρυβάτης, ἵνα δόξη δι' αὐτῶν καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς παρεῖναι τῇ πρεσβείᾳ, ὡσπερ καὶ τὴν Βρισηίδα κηρύκων ἀφελομένων αὐτὸς ἐκείνην ἀφελέσθαι λέγεται, [ἔτι δὲ καὶ ἵνα, ὡς ἐν τῇ ἀφαιρέσει τῆς Βρισηίδος μάρτυροι ἦσαν πρὸς τε θεῶν πρὸς τ' ἀνθρώπων τοῦ ἀδικήματος εἴ ποτε παραπέση χρεῖα, οὕτω κἀνταῦθα τῆς καὶ ἐλλόγου καὶ ἐνδόξου πρεσβείας, εἰ περιοραθῆσεται]. Ὅτι δὲ ὁ Ὀδῖος παροξύνεται ὡς τρίβραχυ, καὶ ὅτι Εὐρυβάτης οἰκείως κήρυκι καλεῖται παρὰ τὸ εὐρὺ βάζειν, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. [Ὁρα δὲ ἐν τῷ «κηρύκων δ' Ὀδῖος καὶ Εὐρυβάτης», ὅτι τε πολλοὶ κήρυκες ἦσαν τοῖς Ἀχαιοῖς, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, καὶ ὅτι κατὰ τι ἐξαιρετὸν δοκοῦσιν οἱ ῥηθέντες δύο προκεκρίσθαι]. (η. 171) Ὅτι ὡς ἐν τῇ ἁ' ῥαψωδίᾳ, οὕτω καὶ νῦν εὐφημησαὶ λέγει ὁ ποιητής οὐ τὸ ἐπαινέσαι ἀλλὰ τὸ ὑμῆσαι καὶ ἐνθεάσαι κατὰ εὐχὴν. (η. 171–6) Φησὶ γὰρ ὁ Ὀμηρικὸς Νέστωρ «φέρτε δὲ χερσὶν ὕδωρ εὐφημησαί τε κέλεσθε, ὄφρα Διὶ ἀρησόμεθα, αἴ κ' ἐλεήσῃ». Καὶ οὕτως εἰπὼν «πᾶσιν ἐαδότα μῦθον ἔεπεν. αὐτίκα κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν, κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπιστεψάμενοι ποτοῖο νώμησαν» καὶ ἐξῆς. (η. 171) Καὶ ὅρα τὴν τοῦ «φέρτε» συγκοπὴν, καὶ ὅπως καὶ ἀρώμενοι ἐνίπτοντο, ἵνα καθαρὰς ἄνω χεῖρας αἴρωσι, καὶ ὅτι πρὸς κήρυκα ἔφη τὸ «φέρτε». κατωτέρω γοῦν κήρυκες τοῦτο ποιοῦσιν, ἔνθα καὶ παραφράζει τὸ «φέρτε χερσὶν ὕδωρ» οὕτω «ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν». Ὅτι δὲ τὸ χερσὶν ὕδωρ καὶ ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας καὶ κατὰ χειρῶν ἔλεγον οἱ μεθ' Ὀμηρον, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν. (η. 173) Τοῦ δὲ «ἐαδότα» θέμα τὸ ἦδω, οὗ μέσος ἄρρητος παρακείμενος ἦδα, μετοχὴ δὲ αὐτοῦ ἡδώς, καὶ διαλύσει ἐαδώς, κατὰ τὸ ἦλω ἐάλω καὶ τὰ τοιαῦτα. [(η. 171) Σημειωτέον δὲ περὶ τοῦ ῥηθέντος εὐφημησαί, ὅτι ὡς ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος 2.693 δηλοῖ αὐτὸ δὴ τὸ εὐξασθαι. Εἰ γὰρ ἐν Ὀδυσσεΐα πορίζει φήμην ἢ καταρασαμένη τοῖς μνηστῆρσι γραῦς, εἴη ἂν πάντως φήμη καὶ ἢ εὐχὴ. Χρηστολογικὴ δὲ αὕτη, ὡσπερ ἀνάπαλιν φαυλολόγος ἢ κατευχή]. (η. 180) Ὅτι τῶν πρέσβων τῷ Ὀδυσσεΐ μάλιστα πολλὰ ἐπέτελλεν ὁ Νέστωρ πειρᾶν πείσαι τὸν Ἀχιλλέα. (η. 184) Ὅν δὴ Ἀχιλλέα καὶ ἀποσεμνύνων ὁ ποιητής λέγει μεγάλας φρένας τὰς αὐτῷ, ὡς ἐντεῦθεν ἐξεῖναι μεγαλόφρονα συνθέτως τὸν Ἀχιλλέα εἰπεῖν καθ' ὁμοιότητα τοῦ μεγαλήτορα, ὃ πρὸ ὀλίγων ὁ Νέστωρ ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἔφη «σῶ μεγαλήτορι θυμῷ εἴξας». (η. 181) Τὸ δὲ «πειρᾶν» ἀντὶ τοῦ πειρᾶσθαι καὶ πρὸ τούτων εἶπεν ὁ ποιητής. (η. 180) Ἐνταῦθα δὲ κεῖται τὸ δενδίλλειν Ἰωνικὴ λέξις, δηλοῦσα τὸ περιβλέπεσθαι καὶ δινεῖν τοὺς ἴλλους ὧδε καὶ ἐκεῖ. ἐξ ὧν ἴλλοι παρὰ τῷ Κωμικῷ οἱ στραβοί. ἀφ' ὧν τὸ ἰλλίζειν καὶ τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ἐπιλλίζειν. Φησὶ γὰρ «δενδίλλων εἰς ἕκαστον, Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα» ἐπιτέλλων πειρᾶν, [οἶα τοῦτον ἐπικρίνας ἀγορμένων τὸν ἄριστον εἶναι, εἰ καὶ μηδὲν τι ἐξαιρετὸν ἦνυσε πρεσβεύσας]. Κεῖται δὲ καὶ παράφρασις καιρία νοήματος. Εἰπὼν γὰρ ὡς πεπίθοιεν, ἤγουν πείσοιεν, ἀμύμονα Πηλείωνα, ἐπάγει παραφραστικῶς εὐχόμενοι «ῥηϊδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο». (η. 186–8) Ὅτι τὸν Ἀχιλλέα οἱ πρέσβεις εὖρον οὔτε ὑπνοῦντα—Ἡ γὰρ ἂν ἀπρακτεῖν εἶχε τὰ τῆς πρεσβείας. —οὔτε ὄπλα χειριζόμενον—Ἀπίθανον γὰρ ἐν τοιοῦτῳ καιρῷ. —οὔτε μὴν πάντῃ ἀργόν—Οὐ γὰρ ἠθελεν ὡσπερ τῷ σώματι, οὕτω καὶ

τῆ ψυχῇ ἀεργὸς εἶναι. –, ἀλλὰ φρένα τερπόμενον φόρμιγγι τά τε ἄλλα ἐπαινετῆ καὶ ζυγὸν ἐχούση, ὃ ἔστι πῆχυν, ἀργύρεον ἐπ' αὐτῆ. Φράζει γὰρ ὁ ποιητὴς οὕτω «τὸν δ' εὔρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι 2.694 λιγείη καλῆ δαιδαλέη, ἐπὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν, τήν», φησὶν, ἦγουν ἦν, «ἄρετο ἐξ ἐνάρων», ὃ ἔστι λαφύρων, «πόλιν Ἡετίωνος ὀλέσσας». Οὐ γὰρ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἦγεν ἐπίτηδες αὐτήν, ἐν λαφύροις δὲ βασιλικοῖς εὐρών κατὰ τὸ παρατυχὸν ἔλαβε βασιλεὺς νεανίας φιλόμουσος. Ἴσως μὲν οὖν καὶ ἐπιχαίρων τῆ τῶν Ἑλλήνων δυσπραγία μετὰ χειρας ἔχει νῦν τὴν κιθάραν, θυμοῦ καὶ λύπης παραμύθιον, μάλιστα δὲ νυκτὸς οὔσης, τὸν τε θυμὸν οὕτω παρηγορεῖτο καὶ τὸν ζωπυρούμενον σπινθῆρα τῆς ἀνδρίας ἀνερρίπιζε, παλαιῶν πράξεων μεμνημένος ἠρώων καὶ ὧν ἐκεῖνοι κατῶρθουν. (η. 189) Φησὶ γὰρ «τῆ ὃ γε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν», οὐ μὴν γυναικῶν καταλόγου κλέα κατὰ τοὺς ἐν θηλυδριώδεσι κωμάζοντας μέλεσιν [ἢ καὶ κατὰ τὸν καλὸν Ἡσίοδον, ὃς Ὀμήρου, καθὰ τις παλαιὸς ἔφη, τὸν ἠρωϊκὸν ἀνδρῶνα σεμνύναντος, αὐτὸς ἐν τῷ τῶν ἠρωϊδῶν Καταλόγῳ τῆς γυναικωνίτιδος γέγονε]. Καὶ σημειῶσαι ὅτι ἀείδων ὁ Ἀχιλλεὺς κλέα ἀνδρῶν ἀοιδίμους ἐκείνους φερωνύμως ἐποίει, καθάπερ αὐτὸν ὁ ποιητὴς. [Καλῶς ἄρα φιλεῖται τῷ ποιητῇ ὡς οἷα καὶ τινι ζηλωτῇ τῆς κατ' ἐκεῖνον μουσικῆς. Κλέα δὲ Ἀχιλλεὺς ἄδει οὐ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἔντιμα καὶ εὐκλεῆ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔμπαλιν. ἐπεὶ καὶ μέση λέξις τὸ κλέος. Οὕτω καὶ Ὀμηρος ἄδει δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς ποιήσεως οὐ μόνον τὰ πρὸς εὐκλειαν ἐμμελῶς ἱστορῶν, ἀλλὰ που καὶ μὴ τοιαῦτα πολλά, οἷς οὐκ ἂν ἔχοιεν ἐλλάμπεσθαι τὰ μνημονευόμενα πρόσωπα, εἴτε ἀνθρώπινά εἰσιν εἴτε δαιμόνια]. (η. 190 ς.) «Πάτροκλος δέ οἱ», φησὶν, «οἶος», ἦγουν μόνος, «ἐναντίος ἦστο σιωπῆ», ὡς καὶ ἐχρῆν, «δέγμενος Αἰακίδην ὀππότε λήξειεν ἀείδων». Τῶν τις δὲ παλαιῶν φησι καὶ αὐτός, ὅτι μουσικὸς ὧν ὁ Ἀχιλλεὺς κιθάραν πρώτην ἐκ τῶν λαφύρων ἔλαβε καὶ ταύτη τὴν μῆνιν κατεύναζεν. Οὕτω, φασί, καὶ Κλεινίας ὁ Πυθαγόρειος ὅτε εἰς ὄργην προήχθη, λύραν ἀρμυροσάμενος ἐκιθάριζε καὶ 2.695 ἔλεγεν οὕτω πρᾶυνεσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι τε [ἐπαινοῦνται οἱ ἦρωες οἷς καθήμενοι οἰνοπόταζον. Ἐπεὶ γὰρ, φασί, τρυφᾶν ἤρξαντο, κατερρύησαν ἀπὸ τῶν δίφρων ἐπὶ τὰς κλῖνας ὡς ἀνειμένως πίνειν], καὶ ὅτι καὶ δίσκον ἐκ τῶν τοῦ Ἡετίωνος λαφύρων ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχων ἐν τοῖς ἐξῆς που εὐρεθήσεται, ναὶ μὴν καὶ ἵππον, ἐκεῖνον μὲν ὡς γυμναστικὸς, τοῦτον δὲ ὡς πολεμικὸς. (η. 188) Τὸ δὲ «ἄρετο ἐξ ἐνάρων» ἐτυμολογικὸς τρόπος ἐστίν. ἀπὸ γὰρ τοῦ αἴρω τὰ ἔναρα γίνεται. (η. 189) Τὸ δὲ «θυμὸν τέρπεν» ἐκ τοῦ «φρένα τερπόμενον» παραπέφρασται. [Ὡς δὲ τερπνὰ τὰ μέλη, δηλοῖ καὶ Ἀπόλλων, ὃς «φρένα τέρπετ' ἀκούων μολπῆς». Ἐκ τοῦ τρέπειν δὲ μετετέθη τὸ τέρπειν. τροπὴν γὰρ τινὰ καὶ μεταβολὴν διαθέσεων ψυχῆς ἢ μουσικῆ ἐπιστήμη ποιεῖ]. (η. 190) Τὸ δὲ «ἐναντίος» ἴσόν ἐστὶ τῷ ἀντικρῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἀντιπροσώπως ἐναντιούμενος. Σιωπᾶ δὲ ἀκούων ὁ Πάτροκλος, καθὰ ἔδει, ὡς ἂν μὴ λαλῶν κολούη τὴν ἠδονὴν τὴν ἀκοῆ. [(η. 189) Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐν τῷ «ἄειδε κλέα ἀνδρῶν» φιλωδὸς ὁ Ἀχιλλεὺς φαίνεται εἶναι καὶ μελικὸς, καὶ ὅτι ἐν τοιούτοις κυριολεκτεῖται τὸ ἄδειν. Αἱ δὲ παρὰ Θεοκρίτῳ ἀείδουσαι λίθοι ἐν τῷ προσπταίειν ἀρβύλαις βουκολικὴν ἔχουσιν ἀφέλειαν]. (η. 192–8) Ὅτι ἐν τῷ τοὺς πρέσβεις πρόσθε στήναι τοῦ Ἀχιλλεύος («βάτην» γὰρ, φησὶ, «προτέρω», ἦγουν προσωτέρω, «ἠγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς», ὡς καὶ προεδήλωται, «στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο, ταφῶν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς αὐτῆ σὺν φόρμιγγι). τῷ», ἦγουν οὖς, «καὶ δεικνύμενος προσέφη· χαίρετον, ἦ φίλοι ἄνδρες ἰκάνετον, ἦ τι μάλα χρεῶ, οἱ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστον». Καὶ ὅρα ὅτι ἄριστα ἐπελέξατο Νέστωρ τοὺς πρέσβεις. οὖς γὰρ αὐτὸς ἐπέκρινε, φιλτάτους ὁ Ἀχιλλεὺς ὠμολόγησε. (η. 199–204) Καὶ ἔτι προτέρω ἄγων εἶσεν, ἦγουν ἐκάθισεν, ἐν κλισμοῖς τάπησί τε πορφυρέοισι, προσεῖπε δὲ Πάτροκλον «μεῖζονα δὴ κρητῆρα Μενoitίου υἱὲ καθίστα, ζωρότερόν τε κέραιε, δέπας δ' ἐντυνον ἐκάστῳ. οἱ γὰρ φίλτατοί ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ». (η. 193) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν «στάν»,

ἤγουν ἔστησαν, ἐκ τοῦ στάς στάντος γέγονε, καθὰ καὶ τὸ φθάν ἐν τοῖς ἐξῆς ἀντὶ τοῦ 2.696 ἔφθασαν ἐκ τοῦ φθὰς φθάντος καὶ τὸ φάν ἀντὶ τοῦ ἔφθασαν ἐκ τοῦ φὰς φάντος. Τὸ δὲ «ταφών» Ἴωνικὴν ἔχει τερθρεῖαν τοιαύτην. Θάπτω θάψω, οὗ δεύτερος ἀόριστος ἔθαπον, καὶ ἀλλαγῆ τῶν δύο ἀφώνων εἰς τὰ αὐτῶν ἀντίστοιχα ἔταφον, ἐπὶ τε νεκρικῆς ταφῆς καὶ ἐπὶ ἐκπλήξεως δὲ μεταφορικῶς, ὅθεν καὶ τάφος οὐ μνημα μόνον ἀλλὰ καὶ ἐκπληξίς, καὶ ἡ μετοχὴ ταφών. Ὡσπερ δὲ τὸ ἔθαπον, ἀφ' οὗ τὸ τεθηπέναι, ἀφώνων ἐναλλαγὴν ἔπαθεν εἰς τὰ ἀντιστοιχοῦντα, οὕτω, καθὰ καὶ ἐτέρωθι δηλοῦται, καὶ ἄλλα εὐρίσκονται παρὰ τοῖς Ἴωσι. Τὸ γοῦν ἐντεῦθεν ἐνθεῦτέν φασι καὶ τὸν χιτῶνα κιθῶνα καὶ τὸν βάτραχον βάθρακον. Οὕτω καὶ χύτρα κύθρα λέγεται καὶ ἡ παρὰ τῷ Κωμικῷ δὲ κύσθου [ἢ κύσου] λεοντῆ ὁμοίον τι νοεῖ. Ἔστι δὲ μέχρι καὶ νῦν ἀκοῦσαι πολλοὺς τῶν ἀγροίκων οὕτω καὶ τὰ ἀκάνθια ἀχάντια λέγοντας. [Ὅτι δὲ τὸν κύσθον καὶ κύσον ἔλεγον 2.697 ἔλλείπει τοῦ ἠ, δηλοῖ καὶ ὁ κυσολέσχης, ὃν ἂν τις διασαφῶν κιναιδολόγον ἐρεῖ, κοινότερον δὲ ἄλλως αἰσχρορρήμονα]. (ἡ. 194) Τὸ δὲ «ἀνόρουσεν» ἐφερμηνεύων κατὰ ἰδίαν φιλοτιμίαν ἐκ περιττοῦ ὁ ποιητὴς περιφραστικῶς φησι «λιπὼν ἔδος ἔνθα θάασσεν», ἦτοι ἐκάθητο. ἐξ οὗ θᾶκος ὁ θρόνος λέγεται, ὡς ἀπὸ τοῦ θῶ ὁ θῶκος. Θοάζει μὲν γάρ, φασί, τὸ τρέχει, μαίνεται, σκιρτᾷ, θάασσε δὲ τὸ ἐκάθητο, καὶ θακεῖ κάθηται, καὶ θᾶκος δίφρος, καθέδρα τις. Ὑποκαταβὰς δὲ τὸ «ἀνόρουσεν» ἀνέστη φησὶν ἐν τῷ «ὡς δ' αὐτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἴδε φῶτας, ἀνέστη», [ἀφελῶς φράσας τὸ φῶτας, ὡς εἴ τις εἴποι τοὺς εἰρημένους ἄνδρας, κατ' ἐξοχὴν τινα οὕτως εἰπών. Ἄλλως γὰρ εἶχεν εἰπεῖν, ὡς, ἐπεὶ ἴδε τούσδε, ἀνέστη. Προέκρινε δὲ καὶ τοῦ ἄνδρας τὸ φῶτας ὡς οἰκεῖον μᾶλλον τοῖς ἄρτι λογίως πρεσβεύουσι. Δοκεῖ γὰρ παρὰ τὸ φῶ, τὸ λέγω, εἶναι φῶς ὁ ἀνὴρ, ὡς μάλιστα λαλητὸν ζῶον. γυναιξὶ γὰρ ἡ σιγὴ πρέπει]. (ἡ. 196) Τὸ δὲ «δεικνύμενος» ἀντὶ τοῦ δεξιούμενος, φιλοφρονούμενος, ξενοδοχῶν, ἀπὸ τοῦ δέκω Ἴωνικοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ δέκνω δεκνύω δέκνυμι, καὶ πλεονασμῶ δείκνυμι, ἀφ' οὗ μεταφορικῶς δείκνυσθαι λέγεται καὶ τὸ δακτύλῳ ἢ ἄλλως ὅπως οὖν γνώριμόν τι ποιεῖν. Ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος δέκω καὶ δείκω καὶ τὸ δεικανᾶσθαι γίνεται, οἶον «δεικανῶντ' ἐπέεσσιν», ἤγουν ἐδεξιοῦντο. (ἡ. 197) Τὸ δὲ «χαίρετον» ἀρχαιοτάτη φιλικὴ προσφώνησις ἐπιστολιμαία τε καὶ ἑτεροία, ὡς καὶ ὁ Κωμικὸς καὶ ὁ κατ' αὐτὸν ὑπομνηματισμὸς ἐν τῷ Πλούτῳ δηλοῖ. Τὸ δὲ «φίλοι ἄνδρες» κατωτέρω ἐπιτείνας οἱ φίλτατοι ἄνδρες φησὶν, αὐξήσιν ἐκεῖ φιλίας δηλῶν ἐπικριτικὴν 2.698 διὰ τε τοῦ ἄρθρου καὶ τῆς ὑπερθέσεως. Τὸ δὲ «ἦ μάλα χρεῶ» ἀγχίνουσι τὸν Ἀχιλλεῖα παριστᾷ, οὕτω ταχὺ νοήσαντα, ὡς οὐκ ἂν ὁ βασιλεὺς τῷ ἐχθίστῳ εἶασε τοὺς φιλτάτους ὁμιλῆσαι, εἰ μὴ ἀνάγκη μάλα ἤπειγε. [Περιττὸν δὲ συνήθως τὸ ἠ ἐν τῷ «ἦ τι μάλα χρεῶ», καθὰ καὶ ἐν τῷ οὗτι καὶ «μητὶ ἐγώ» καὶ «ἀλλ' εἴ τι χαίρεις» καὶ τοῖς ὁμοίοις]. (ἡ. 198) Τὸ δὲ «σκυζομένῳ περ», ὃ ἐστὶν ὀργιζομένῳ, περὶ οὗ πολλαχοῦ δηλοῦται, βιωτικῶς παρεσημῆνατο Ἀχιλλεὺς, ὡς δῆθεν τῶν ἄλλων ἐξείης ἐν καιρῷ μῆνιδος μαρπτόντων «ὄς τ' αἴτιος ὄς τε καὶ οὐκί». (ἡ. 199) Τὸ δὲ «προτέρω» ἐκ τῆς ἠ-π-ρ-ο παρεσύρη προθέσεως τῆς δηλούσης πρόδοδόν τινα εἰς τὸ πρόσθεν. (ἡ. 200) Τάπητες δὲ νῦν τὰ προσκεφάλαια. Καὶ σημειῶσαι ὅτι ὁ τάπης ὑπόκειται, οὐ μὴν ὑπέρεται οἷά τι σκέπασμα, καθὰ τινες ἐν ἄλλοις οἶονται. Καί πως δηλοῖ τοῦτο καὶ ἡ τῆς λέξεως ἐτυμολογία, παραγομένης ἐκ τοῦ πατεῖσθαι κατὰ μετάθεσιν. ἐξ οὗ ῥήματος παρήκται καὶ ὁ ταπεινός. Ἐοίκασι δὲ καὶ μαλλωτοὶ τάπητες εἶναι. Ὅθεν Αἴλιος Διονύσιος ἀμφιτάπητάς φησι τοὺς μὴ ἑτερομάλλους, ἀλλ' ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν δασεῖς. Καὶ Πausanίας δὲ λέγει, ὅτι ἀμφιτάπητες οἱ ἀμφίμαλλοι, οἱ δὲ ἑτερόμαλλοι τάπητες. (ἡ. 203) «Ζωρότερον» δὲ ἢ ἀντὶ τοῦ σπουδαιότερον καὶ ζωηρότερον ἢ ἀντὶ τοῦ ἀκρατότερον, καὶ αὐτὸ παρὰ τὸ ζῆν. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔοικεν ὑδαρέστερον πίνειν, καὶ εἰκότως ὁ τῷ 2.699 Ἀγαμέμνονι ὄνειδίσας οἶνοφυλίαν. Πάντως δὲ εἰ ζωηρόν τι τὸ ἄκρατον, ἄψυχον οἶον λογιστέον τὸ κρᾶμα. διὸ οὐδὲ εὐπαράληπτον ἦν

έν σπονδαῖς. [Ενταῦθα δὲ ἐνθυμητέον καὶ τὸ «μελίζωρον ποτόν», ὃ δὴ τις ἔφη, καὶ τὸ ζωρέστερον. Ὁμήρου γὰρ ἀναλόγως εἰπόντος ζωρότερον ἐκ τοῦ ζωρόν, παρὰ τοῖς ὑστερον εὔρηται καὶ ζωρέστερον κατὰ τὸ ἀκρατέστερον, ὡσπερ καὶ ἀνηρέστερον καὶ αἰδοιέστερον ἐν Ὀδυσσεΐα, καὶ κοινῶς πλησιέστερον, καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἀφθονέστερον, καὶ εὐωνέστερον παρὰ Ἐπιχάρμῳ. Λέγει δὲ καὶ Ὑπερίδης «ῥαδιεστέραν πόλιν». Τινὲς δὲ ζωρότερόν φασιν τὸ θερμόν ἀπὸ τῆς ζέσεως, ἄλλοι δὲ εὐκρατον]. Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν τινα ἀντιγράφων τὸ «κέραιε» κέραιρέ φασιν, ὀλίγα μέντοι καὶ οὐδὲ τὰ ἀκριβέστερα, ἵνα γίνηται τὸ μὲν κέραιε ἀπὸ τοῦ κερῶ κεραίω, ὡς ἀγῶ ἀγαίω, τὸ θαυμάζω καὶ μέμφομαι, τὸ δὲ κέραιρε ἀπὸ τοῦ κερῶ κεραίρω, ὡς σπῶ σπαίρω καὶ ἀσπαίρω. καὶ ὅτι μᾶλλον ἐπὶ ἀκράτου νοεῖται τὸ ζωρόν, ὡς παραδηλοῖ καὶ Ἡρόδοτος ἐν οἷς φησιν ἐπὶ ζωρότερον βούλωνται οἱ Σπαρτιάται πιεῖν, ἐπισκῦθισον λέγουσιν, ὡς ἀπὸ τῶν Σκυθῶν, οἷ, φησίν, εἰς Σπάρτην ἀφικόμενοι πρέσβεις ἐδίδαξαν τὸν Κλεομένην ἀκρατοποτεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐχρῆν ἀνδράσι καμοῦσιν ἄκρατον ἐγκερασθῆναι διὰ ὄνησιν, ὡς που καὶ ἡ Ἐκάβη γενέσθαι ἠθέλησε κεκμηκότι τῷ υἱῷ Ἐκτορι. Ἄκρατος γὰρ καὶ ἐκεῖ ὁ οἶνος ἦν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐθέλειν σπεῖσαι ἐξ αὐτοῦ τῷ Δίῳ. Ὡστε μείζων μὲν ἴσταται ἄρτι κρατῆρ διὰ τὸ πλείους συνελθεῖν, ζωρότερος δὲ διὰ τὸ κεκμηκότας εἶναι τοὺς παραβαλόντας 2.700 φίλους. [Εἰς δὲ τὸ νοεῖσθαι ζωρόν τὸ ἄκρατον συντελεῖ καὶ Διφίλου τὸ «ἔγχεον πιεῖν εὐζωρότερον. τὸ γὰρ ὑδαρὲς ἅπαν τοῦτ' ἔστι τῆ ψυχῆ κακόν». Ἐμπεδοκλέους μέντοι τὸ «αἶψα δὲ θνητὰ φύοντο, τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι, ζωρὰ τε τὰ πρὶν ἄκρητα», ζωρόν εἶναι δηλοῖ τὸ κεκραμένον, ᾧ πάντως ἀντίκειται τὸ ἄκρατον. Εἶρηκε δὲ τις καὶ ῥῆμα ἐκ τοῦ ζωρόν τὸ ζωροποτεῖν, ἐπιγράψας οὕτω «τοῦ πολυκώθωνος τοῦτ' ἠρίον Ἀρκαδίωνος, ὃς θάνεν ἐκ χανδῆς ζωροποτῶν κύλικος». Ἐνθ' ὄρα τὸ χανδῆς, οὗ ἡ ἀρσενικὴ αἰτιατικὴ ποιεῖ τὸ χανδόν ἐπίρρημα. Ὅτι δὲ πολλοὶ ἀκρατοποτοῦντες ἔθνησκον, δηλοῦσιν αἱ παλαιαὶ ἱστορίαι. Πρόμαχος γοῦν τις δίχα τῶν ἄλλων ἐν ἀγῶνι ἀκρατοποσίας νικήσας καὶ πιῶν μὲν, φασίν, ἀκράτου χοᾶς τέσσαρας, τάλαντον δὲ λαβὼν εἰς ἔπαθλον, ἀπέθανε βιοῦς ἡμέρας τέσσαρας. Μέτρον δὲ τι παλαιὸν οἱ χοεῖς, ὧν εὐθεῖα ὁ χοεύς, οὗ γενικὴ χοέως χοῶς, ὡς Πειραιέως Πειραιῶς, αἰτιατικὴ ἐνικὴ χοέα χοᾶ, ὡς Πειραιᾶ, πληθυντικὴ χοέας χοᾶς. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ποτήριον δίχουν τὸ χωροῦν τοιούτους δύο χοᾶς. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ζωρόν οἶνον τὸν πολυετῆ ἐνόησαν τινες, οὐκ ἀπὸ τοῦ ζῆν ἢ ζεῖν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ζῶν καὶ τοῦ ὦρος, ὧν ὦρος μὲν ὁ ἐνιαυτός, εἶτ' οὖν ἔτος, ζῶν δὲ ἀντὶ τοῦ μέγα καὶ πολὺ, ἃ δὴ σημαίνεται, φασί, διὰ τῶν ζῶν]. (η. 203) Τὸ δὲ «δέπας ἔντυνον ἐκάστω» φιλοτιμίαν μόνην δηλοῖ σκευῶν συμποσιακῶν. Τὸ δὲ «ἔντυνον» ταῦτόν τῳ ὄπλισον, ἐπεὶ καὶ ἔντεα δαιτὸς τὰ εἰς αὐτὴν σκευὴ κατὰ τὸ «οἱ δ' ἀπεκόσμεον ἔντεα δαιτὸς». Γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐντύω ὁμοίως τῳ θύω θύνω καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 197) Ἰστέον δὲ ὅτι τε φιλικῆς δεξιώσεως καὶ τὸ «χαίρετον, ἢ φίλοι ἄνδρες ἰκάνετον», καὶ τὸ «οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ», καὶ ὡς Ἀχιλλεὺς μὲν μετρίως λέγει πρὸς τοὺς πρέσβεις «ἦ τι μάλα χρεῶ», ἀντὶ τοῦ χρεῖα τις ἐμοῦ γέγονε τοῖς Ἀχαιοῖς, Ὀδυσσεὺς δὲ προῖων φιλαλήθως λέγει, 2.701 ὅτι λίαν μέγα πῆμα εἰσορῶντες δεδιάμεν. Καὶ χρή οὕτω ποιεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν ψεύδεσθαι φίλοις καὶ ταῦτα ἐφ' οἷς ἴσασιν. Ὅρα δ' ἐν τοῖς εἰρημένοις καὶ ἡ σχῆμα σύνηθες τὸ κατὰ τὸ σιωπώμενον ἢ ἀπλότητα ἠρωϊκῆν. Οὐ γὰρ πυλωροὶ τῳ Ἀχιλλεῖ, οὐ μνήμονες, οὐθεραπεία κολακικὴ, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν ὅσα ἐκ τρυφῆς παρεισήρησεν ὑστερον, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτω οἱ πρέσβεις ἐνέτυχον τῳ μεγάλῳ ἠρωῖ, ὡς εἰ καὶ που καθ' ὁδὸν ἐσκηνεῖτο ἀφύλακτος. (η. 206–8) Ὅτι ἐν τῳ «Πάτροκλος κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῆ», [μετὰ τὸ καταστῆσαι δηλαδὴ τὸν κελευσθέντα κρατῆρα ὡς εἰς ἐτοιμασίαν τοῦ κερῶν], «ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ πίονος αἰγός, ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῆ», κρεῖον τὸ κρεωδόχον ἀγγεῖόν φασιν οἱ πλείους τῶν παλαιῶν.

Εὐφορίων δὲ κρεῖον αὐτὸ τὸ κρέας νοεῖ, ὡς φησιν Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος, διὰ τὸ τὸν ποιητὴν κατωτέρω μηδαμοῦ μεμνήσθαι κρεῶν ἐφθῶν ἐν ἀγγείῳ, ἀλλὰ μόνων ὀπτῶν. Καὶ συντελεῖ πρὸς τοῦτο καὶ τὸ «ἐν πυρὸς ἀύγῃ». οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης πυρὸς ἀύγῃ αὐτὸ τὸ πῦρ, περὶ ὃ αἱ χύτραι τίθενται τῶν ἐφθῶν, ἀλλὰ τὸ ἐγγὺς τοῦ πυρός, ἔνθα ἔστιν ὀπτᾶσθαί τι, ὡς καὶ ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. Πausanίας δὲ κανοῦν παραδίδωσι τὸ κρεῖον ἢ ἄλλο τι, ἐφ' οὗ τὰ κρέα κόπτεται. Ὡσπερ δὲ ἀπὸ τοῦ κρέας τὸ κρεῖον, οὕτω καὶ ἡ κρεάγρα καὶ ὁ κρεανόμος. τὴν δὲ κρεάγραν καὶ ἄρπαγα καὶ λύκον ὁ Pausanίας καλεῖσθαί φησι. Τὸ δὲ «κάββαλεν» ἢ ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ ἔβαλεν, ὃ ἔστιν ἔθετο, ἢ βασιτάξας ἄνω εἶτα κατέθετο. Οὕτω καὶ παλαιστὴς καταβάλλει τὸν ἀντίπαλον. (η. 207 ς.) Τὸ δὲ «ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκεν ὄϊος, ἐν δὲ συὸς ῥάχιν», [ἔνθα φανερὰ διαφορά νώτου καὶ ῥάχεως], σχῆμα μὲν ἔστι σύνηθες ἐπαναφορᾶς, δηλοῖ δὲ διὰ τοῦ ἐνέθηκεν, ὃ ἔστιν 2.702 ἐνέβαλεν, ἀγγεῖον εἶναι τὸ κρεῖον, ᾧ τὸ νῶτον καὶ τὴν ῥάχιν ἐνέθετο. [Τούτου δὲ οὕτω νοουμένου, δυσχέρειά τις ὑπεστὶν ἐν τοῖς εὐθύς ἐφεξῆς. Εἰ γὰρ ἐντετέθη, ἤγουν ἐνεβλήθη, τῷ κρεῖω πρὸς ἀφέψησιν τὸ νῶτον τοῦ ὄϊος καὶ τῆς αἰγὸς καὶ ἡ ῥάχιν τοῦ συός, ἔστιν ἀπορῆσαι πῶς αὐτὰ τέμνονται αὐτίκα καὶ μιστύλλονται καὶ πείρονται ἀμφ' ὄβελοῖς, εἶτα καὶ ὀπτῶνται. Ἡ τοίνυν τὸ κρεῖον οὐκ ἔστι κρεωδόχον ἀγγεῖον, ἢ ἀλλὰ νοητέον ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς, ὅτι ἐντεθέντων τῶν εἰρημένων κρεῶν ἐψήσεως χάριν τῷ κρεῖω, εἶτα ἕτερα ταμόντες οἱ ἥρωες καὶ μιστύλαντες καὶ πείραντες ὥπτησαν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. Εἰ δὲ τὸ κρεῖον νοηθεῖ κανοῦν, τότε δὴ τὸ «ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκε» καὶ ἐξῆς, ληφθήσεται ἀντὶ τοῦ ἔθηκεν ὁ Πάτροκλος καὶ τὸ κανοῦν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ καὶ τὰ ἐπαγόμενα κρέα, ὧν αὐτουργοὶ πρὸς ὀπτησιν ὁ Αὐτομέδων, ὁ Πάτροκλος, καὶ ὁ Ἀχιλλεύς. Δύνανται δὲ τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς τὸ κρεῖον, ὅπερ ἔστι κατὰ τινὰς κρέας, συμβιβάζεσθαι ἀσφαλέστερον ἢ περὶ τοῦ κρεῖον, τὸ κρεωδόχον ἀγγεῖον]. Σιάλος δὲ χοῖρος ἐντρόφιος παρὰ τὸ ἄλις σιτεῖσθαι. [Αὐτὸ δὲ τὸ συὸς σιάλοιο ψευδοπαρηχεῖται, καθὰ καὶ ἄλλα γέγραπται ἀλλαχοῦ. Ἡ δὲ ῥάχιν τὰς ῥάχιας παράγει πέτρας, ἴσως δὲ καὶ τὰ βράχεια πλεονασμῶ τοῦ β κατὰ τὸ ῥάκος βράκος καὶ τὰ ὅμοια]. Ἀλοιφή δὲ τὸ λίπος, ἤτοι ἡ πιμελή. (η. 209–17) Ὅρα δὲ ὅτι κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, αὐτουργοῦσιν ἥρωες. «ἔχε μὲν γάρ» φησὶν, «Αὐτομέδων», τὰ κρέατα δηλαδή, «τάμνε δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς. καὶ τὰ μὲν εὔ», ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, «μίστυλλε καὶ ἀμφ' ὄβελοῖσιν ἔπειρε. πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαΐε», τουτέστιν ἀνήπτε, «μέγα ἰσόθεος φῶς, αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλόξ ἐμαράνθη, ἀνθρακιὴν στορέσας ὄβελους ἐφύπερθε τάνυσσε, πάσσε δ' ἀλὸς θεῖοιο κρατευτάων ἐπαείρας. αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὥπτησε καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔθηκεν», ἢ «ἔχευε», τουτέστιν ἐν ταῖς 2.703 μαγειρικαῖς τραπέζαις ἐξήπλωσε, «Πάτροκλος μὲν σῖτον ἐλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ καλοῖς ἐν κανέοισιν. ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς». (η. 212) Ὅρα δὲ τὸ «ἐμαράνθη» λεχθὲν ἐπὶ σβέσεως φλογός. Καὶ σημειῶσαι ὅτι τὸ μαίρειν, ἐξ οὗ τὸ μαραίνειν καὶ τὸ ἐμαράνθη, ὑφεῖσθαι δοκεῖ πρὸς τὸ φλέγειν καὶ τὴν φλόγα, εἶγε φλογὸς μαρανθείσης ὑπομένει ἀνθρακία. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἐπὶ ἀνθέων τὸ μαραίνεισθαι λέγεται καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων, οἱ τοῦ ζαφλεγέες εἶναι ἐκπέσωσιν. Ἐφερμηνευτικά δὲ ἀλλήλων τὸ «κατὰ πῦρ ἐκάη» καὶ «φλόξ ἐμαράνθη». Ἐν οἷς ὄρα ὡς οὐ μόνον ξύλα καίονται, ἀλλ' ἰδοῦ καὶ πῦρ κατακαίεται σβεσθείσης φλογός. (η. 213) Ἀνθρακία δὲ ἀναλόγως ἔχει τῷ μυρμηκία, πυρκαῖα, ἀχυρμία. [Ἔστι δὲ τύπου περιεκτικῆς. Ὡς γὰρ ἡ ἀχυρμία περιέχει ἄχυρα καὶ μύρμηκας ἢ μυρμηκία, οὕτω καὶ ἄνθρακας ἢ ἀνθρακία]. Τὸ δὲ στορέσας καιρία λέξις κἀνταῦθα ὡς ἐπὶ τινος στρώματος, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ πόντου ὅτε γαληνιαῖ. Εἰ δὲ τινὶ καὶ θυμὸς καταστορεσθῆναι ῥηθεῖν, ἐκ τῆς Ὀμηρικῆς ταύτης λέξεως εἴρηται. [Ἰστέον δὲ ὅτι πρωτοτύπου ὄντος τοῦ στορέω στορῶ, ἐξ αὐτοῦ κατὰ συγκοπὴν μὲν ἐν ἀνομοιότητι συζυγίας, ὡσπερ μολῶ μολήσω, εἶτα βλῶ βλώσω, οὕτω καὶ στρῶ στρώσω, ἐξ οὗ καὶ στρώμα 2.704 καὶ στρωμονή, ὅθεν ἢ στρωμνή, καὶ στρώται βασιλικοί. Ἐκ δὲ τοῦ

αὐτοῦ στρῶ στρώσω καὶ τὸ στρωνύω γίνεται καὶ τὸ στρώνυμι καὶ ὁ στρωματεὺς καὶ τὸ κατάστρωμα τῆς νεώς. Ἀπὸ δέ γε παραγωγῆς τοῦ στορέω πρῶτα μὲν τὸ στορεννύω γίνεται, εἶτα καθ' ἑτέραν παραγωγὴν τὸ στορέννυμι κατὰ τὸ κορέω κορεννύω κορέννυμι, οὗ παρατατικός ἐκ συγκοπῆς ἐστόρνυν κατὰ τὸ «πιόντας δὲ αὐτοὺς ἐδεξιούτο ἢ γῆ εὐναῖς, ἅς αὐτὴ ὑπεστόρνυ». Εἰσὶ δὲ τοιαῦται αἱ ἐπὶ βοτανῶν ἴσως στιβάδες]. Τὸ δὲ «ὀβελοὺς τάνυσε» συνεπινοούμενα καὶ τὰ κρέα τοῖς ὀβελοῖς ἔχει. (η. 212 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι ὀπτήσεως κρεῶν κατεργασίαν ἐνδιασκεύως δηλοῖ τὸ «ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλόξ ἐμαράνθη, ἀνθρακιὴν στορέσας» καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς προέκκειται. Καὶ ὅτι τινὲς τὸ «αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλόξ ἐμαράνθη» μεταγράφουσιν οὕτως «αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτато, παύσατο δὲ φλόξ». Δοκεῖ δὲ γελοία τοῖς παλαιοῖς ἢ τοιαύτη γραφή. οὐκ ἂν γὰρ ὁ ποιητὴς ἀεὶ τὸ πῦρ δεινοποιῶν ἄνθος εἴποι πυρὸς ὡς εἰ καὶ ῥόδου ἄνθος ἢ τινος τοιούτου. Εἰ δὲ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ ἄνθος πυρὸς λέγει, ἑτέρου ἐκεῖνο λόγου καὶ οὐδὲν αὐτὸ πρὸς τὸν Ὅμηρον. Σεμνοποιεῖται γὰρ ἐκεῖ τὸ πῦρ, ὡς τι καλλιστεῖον τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τοῦ Προμηθέως δοθέν. (η. 214) Θεῖον δὲ ἄλλα καλεῖ μυθικῶς, ὃν ὁ Ἀχιλλεὺς κειμήλιον εἶχε, δῶρον ὄντα Νηρέως ἐκ τοῦ πατρικοῦ γάμου, ὡς ἂν, ἐὰν ἐξ αὐτοῦ καταπάττοι βρῶμα, ἠδύτατον αὐτὸ ποιῆ καὶ τὸν ἐν μεγίσταις ὄντα λύπαις πείθη φαγεῖν. Οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἢ Ἑλένη φάρμακόν τι ἔχουσα καὶ μίγουσα τῷ κρατῆρι ἀλύπους ἐποίει τοὺς πίνοντας. Καὶ τὸν ἄλλα γοῦν τοῦ Νηρέως τοῦτον θεῖαν τινὰ ἔχειν δύναμιν ὁ μῦθος φησὶν ἐπὶ τοῖς ἐσθίουσιν. Ἄλλως μέντοι κοινότερον θεῖον τὸν ἄλλα φησὶν ἢ διότι συναγωγὸς ἐστὶν εἰς φιλίαν καὶ εὐνοίας σύμβολον τοῖς ξένοις ἐν τῇ τραπέζῃ παρετί 2.705 θετο ἢ διότι τὰ ἀλίπαστα ἐπὶ πολὺ παραμένειν ποιεῖ. Εἴποι δ' ἂν τις καὶ παρὰ τῷ Λυκόφρονι ἀγνίτην τὸν ἄλλα λέγεσθαι ἀντὶ τοῦ θεῖον. Καὶ Πλούταρχος δὲ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Συμποσιακοῖς εἰς τοῦτο γράφει, ἃ καὶ ζητητέον ἐκεῖ. [Ὅτι δέ, ὡς περ ἀλίπαστον ἐκ τοῦ ἀλός, οὕτω καὶ κάθαλόν τι λέγεται, δηλοῖ ὁ γράψας τὸ «κάθαλα ποιήσον πάντα καὶ ἐσκοροδισμένα». Ὡς δὲ καὶ ἡ Θάσος ἄλλα ἦγεν ἠδὺν εἰς βοράν, δηλοῖ ὁ γράψας περιάδεσθαι θασίαν ἄλμην, χρηστήν, ὡς ἔοικε, τοῖς ὀψοφαγοῦσι]. Κρατευτὰς δὲ φασὶ τινες τῶν παλαιῶν τὰς τῶν ὀβελίσκων λαβάς, [ὧν πρωτότυπον τὸ κρατέω κρατῶ, ἐξ οὗ τὸ κρατεύω, καθὰ ἐκ τοῦ ζητῶ παρ' Ἡσιόδῳ τὸ ζητεύω]. Οἱ δὲ ἀκριβέστεροι τοὺς κρατευτὰς λίθους νοοῦσιν, ἐφ' ὧν τὰ ἄκρα τῶν ὀβελίσκων ἐτίθεντο ἐν τῷ ὀπτᾶσθαι τὰ κρέα. Πausanias δὲ φησὶ κρατευταί· ὀβελοὶ ἢ λίθοι ἢ σιδήρια τινὰ ἐφ' ὧν οἱ ὀβελίσκοι ἐπιτίθενται. (η. 215) Ὁ δὲ ἐλεὸς γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ ἔλος ἔλεος, εὗρηται δὲ καὶ οὐδέτερον, ὡς δηλοῖ τὸ «κάθελε τούλεόν» παρὰ τῷ Κωμικῷ. πλεονασμῷ δὲ τοῦ ἱ γίνεται καὶ εἰλεός. (η. 216 ς.) Τὸ δὲ «νεῖμεν Ἀχιλλεὺς» ἀντὶ τοῦ ἐμέρισε κατὰ μοίρας, ὅθεν καὶ ὁ κρεανόμος. τοιοῦτον δὲ καὶ ἀνωτέρω τὸ «σίτον ἐλὼν Πάτροκλος ἐπένειμε τραπέζῃ». [Ἐκ τούτου δὲ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον ὁ τραπεζονόμος, εἰ καὶ μὴ συντέθειται ἀλλ' ἐξεύρηται συνθέτως λέγεσθαι]. Σημείωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν ἠρωϊκὴν ἀφέλειαν καὶ εὐτέλειαν τὴν ἐν ὀπτοῖς κρέασι τοῖς κατὰ τὸν Ἀχιλλεῖα καὶ τοῖς λοιποῖς. Εἰ δὲ που κατ' 2.706 ἐξαίρετον Ἀχιλλεῖαι κριθαὶ λέγονται, ἠρωϊκῆς ἐκεῖναι ἵπποτροφίας εἰσίν. ἢ δὲ χρήσις παρὰ τῷ Κωμικῷ. Εἰ δὲ καὶ Ἀχιλλεῖα τις μάζα περιλαλεῖται, οὐδ' ἐκεῖνη τρυφερόν τι ἔχει, ἐν ἄρτω μόνῳ θεωρουμένη, οὗ σεμνὸν τὸ διατᾶσθαι, ὃ ἐστὶ σῆθεσθαι κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ὅς φησιν, ὅτι διατᾶν Ἀττικοὶ λέγουσι τὸ σῆθειν καὶ διηττημένον τὸ σεσησμένον. Ὁ μέντοι Ἀχιλλεῖος σπόγγος ἀλλ' αὐτὸς ἔχει τι ἐξέχον πρὸς τοὺς λοιπούς, ὑποκείμενος ἀπαλὸς ταῖς περικεφαλαίαις καθ' εὗρεσιν ἴσως Ἀχιλλέως, ἵνα μὴ ὁ σίδηρος τρίβῃ τὴν κεφαλὴν. (η. 218 ς.) Ὅτι σαφηνείας ἀεὶ ἐπιμελόμενος ὁ ποιητὴς ἐρμηνεύει τὸ «Ἀχιλλεὺς δὲ ἀντίον ἴζεν Ὀδυσσεύς», εἰπὼν «τοίχου τοῦ ἑτέρου», ἵνα ἢ ἀντίον τὸ ἀντικρὺ ἐν τῷ τὸν μὲν πρὸς τῷδε τῷ τοίχῳ καθῆσθαι, τὸν δὲ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τοίχου. (η. 219 ς.) Ὅτι Ἀχιλλεὺς μέλλων

κατάρχεσθαι δαιτὸς διὰ τοὺς πρέσβεις θύειν ἐπιτάττει, καὶ ὁ Πάτροκλος ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς, ἀπόμοιραν δηλαδή τινα τῶν ὀπτηθέντων κρεῶν κατὰ τινα λόγον ἀπαρχῆς. Τοιοῦτον δέ τι καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ὁ καλὸς Εὐμαιὸς ποιεῖ, παιδεύοντος Ὀμήρου κατάρχεσθαι καὶ τῶν τοιούτων τοῖς κρείττοσιν. [Ἡ δὲ ἀναλογία τῆς θυηλῆς, ἥτοι θυσίας, κατὰ τὴν γαμφηλὴν ἐστὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ ἡ θηλή, τὸ ἄκρον τοῦ μαστοῦ. οὗ, φασίν, ἡ πρώτη ἐν τῷ ἡβάσκειν αὐξήσις κύαμος λέγεται. Ἐν τούτοις δὲ κεῖνται καὶ δύο περιώνυμοι ἀμφιβολίαι, μία μὲν τὸ «θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει», ἥπερ, ὡς καὶ ἄλλοθι δηλοῦται, ἀδιάφορός ἐστιν εἴτε θεοῖσι τρισυλλάβως νοηθεῖ εἴτε δισυλλάβως «θεοῖς», εἴτα «ιδὲ θῦσαι» ἀντὶ τοῦ καὶ θῦσαι. Ἐτέρα δὲ οὐκ εὐχαρὶς τὸ «θῦσαι ἀνώγει» Πάτροκλον. Ἐπηρεάζων γάρ τις ἐρεῖ ἀμφιβόλως ἔχειν εἴτε ἀνώγει τῷ Πατρόκλῳ θῦσαι θυηλάς εἴτε ἄλλῳ τινὶ ἀνώγει θῦσαι οἷά τι θῦμα τὸν Πάτροκλον]. (η. 223) Ὅτι μετὰ τὸ φαγεῖν καὶ πιεῖν ἔνευσεν ὁ Αἴας τῷ Φοίνικι. Νοήσας δὲ Ὀδυσσεύς, ᾧ καὶ ἐπέτελλε μάλιστα 2.707 ὁ Νέστωρ, ἀρπάζει τὴν δημηγορίαν καὶ πρωτολογεῖ λογισάμενος, ὡς εἰκός, ἢ πείσειν τὸν Ἀχιλλεῦα καὶ ἀποίσεσθαι τὸ τῆς πειθοῦς ἀριστεῖον, ἢ εἰ μὴ πείσει, ἀλλὰ τότε δὴ ὥσπερ δευτέρᾳ τινὶ καὶ τρίτῃ μηχανῇ κατασεῖσαι τὸν τοῦ θυμοῦ πύργον τῷ Ἀχιλλεῖ τῇ τῶν οἰκειακῶν δημηγορία, τοῦ Φοίνικος καὶ τοῦ Αἴαντος. (η. 224) Πλησάμενος οὖν δέπας οἴνου ἐδεξιοῦτο τὸν Ἀχιλλεῦα. Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ «δέδεκτο», ἐξ οὗ καὶ τὸ δεικνύμενος γίνεται, ὡς προσεχῶς προεῖρηται. (η. 225–8) Καὶ εἰπὼν «χαῖρ' Ἀχιλλεῦ», [δὲ δὴ φιλοφροσύνης ἐστὶ προσφώνημα, ὡς καὶ πρὸ βραχέων σεσημείωται], εἴτα πορίζεται συνήθως προοίμιον ἐξ αὐτοῦ τοῦ καιροῦ ὑπογυῖως, τουτέστιν ἐκ τοῦ συμποσίου, καὶ φησι «δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπιδευεῖς εἶμεν», ἡγουν ἐσμέν, «ἐνὶ κλισίῃ βασιλέως ἡδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν, πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ δαίνυσθαι. ἀλλ' οὐ δαιτὸς» καὶ ἐξῆς. (η. 228–31) Εἴτα τῆς διηγῆσεως ἀρξάμενος ὁμολογεῖ ὡς «ἐν δοιῇ», τουτέστιν ἐν δισταγμῷ, ἐσμέν δηλαδή, «σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι νῆας εὐσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκὴν», ἦν ἄρτι δηλαδή ἐκδεδύσθαι δοκεῖς. ᾧ παρόμοιον καὶ τὸ «ἐπιειμένος ἀλκὴν». Ἐν οἷς ὅρα τὸ καὶ ἀπλοῦν τῆς διηγῆσεως καὶ ἀληθές. Οὐ γὰρ ἐθέλει ψεύδεσθαι τῷ φίλῳ διὰ τε αὐτὸ τὸ δέον καὶ ὅτι οὐδὲ ἔχει λαθεῖν. προφανὴς γὰρ ὁ κίνδυνος. Διὸ καὶ τὰ πυρὰ τῶν Τρώων καταλέγει καὶ τὰ ἐνδέξια σήματα τῶν ἀστραπῶν. οὐδ' αὐτὰ γὰρ πάντως τὸν Ἀχιλλεῦα ἐλάνθανεν. Ἔστι δὲ ὁ περὶ τούτων Ὀμηρικὸς λόγος τοιόσδε «ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν, ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφές, εἰσορόωντες δείδιμεν. ἐν δοιῇ δέ», ὡς ἐρρέθη, «σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι νῆας εὐσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκὴν». Ἐν οἷς ὅρα τὸ «δείδιμεν», οὗ ἐντελές τὸ δεδίαμεν, καὶ τὸ «ἐν δοιῇ», ἐξ οὗ τὸ ἐνδοιάζειν ῥῆμα παρήκται, καὶ τὸ «σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι νῆας», ἀνακολούθως σχηματισθὲν διὰ τὸ τοῦ λέγοντος ἐναγώνιον. Τὸ γὰρ ὀρθὸν σωθῆναι ἢ ἀπολέσθαι νῆας, ἢ καὶ ἄλλως σαωσέμεν ἡμᾶς νῆας ἢ ἀπολέσθαι. (η. 232–5) Εἴτα παροξύνων ῥητορικῶς τὸν ἥρωα εἰς θυμὸν τὸν κατὰ τῶν πολεμίων λέγει καὶ ὅτι «ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὐλὶν ἔθεντο Τρώες 2.708 ὑπέρθυμοι καὶ ἐπίκουροι, κειάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατόν, οὐδέ τί φασι σχήσεσθαι, ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσι πεσέεσθαι», τουτέστιν οὗ φασιν ἡμᾶς ὑπομεῖναι καὶ ἀντιστῆναι, ἀλλὰ φεύγοντας ἐμπεσεῖν ταῖς ναυσίν, ἢ καὶ ἐτέρως· οὗ φασι σχήσεσθαι μάχης, ἡγουν ἐφέξιν ἑαυτοῦς, ἀλλὰ διώκοντας ἐμπεσεῖσθαι ταῖς ναυσί. (η. 236–43) Λέγει δὲ καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς αὐτοῖς ἐνδέξια σήματα φαίνων, τὰ πολλαχοῦ ἐρμηνευθέντα, ἀστράπτει, καὶ ὅτι Ἐκτωρ «μέγα σθένει βλεμεαίνων μαίνεται ἐκπάγλως πίσυνος Διί, οὐδέ τι τίει ἀνέρας οὐδὲ θεούς», [οἷα καὶ ἀσεβῆς καὶ εἰς ἀνθρώπους ὑπέρφρων], «κρατερὴ δέ ἐλύσσα δέδυκεν. ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι ἠῶ δῖαν. στεῦται γάρ», ὅ ἐστι διαβεβαιοῦται, «νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα, αὐτὰς δ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς δηώσειν παρὰ τῆσιν», ἡγουν παρ' αὐταῖς, «ἀτυζομένους» ἢ «ὀρινομένους ὑπὸ καπνῷ». (η. 244–8) Καὶ τοιαῦτα εἰπὼν

Ὀδυσσεὺς καὶ παύσας τὴν διήγησιν καὶ ὑπομνήσας πάλιν περὶ δέους ἐν τῷ «ταῦτ' αἰνῶς δεῖδοικα κατὰ φρένα, μὴ οἱ ἀπειλὰς ἐκτελέσει θεός, ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἶη φθίσθαι ἐνὶ Τροίῃ ἐκὰς Ἄργεος ἵπποβότοιο», ἐπάγει ῥητορικῶς ἀξίωσιν, εἰπὼν «ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε καὶ ὁψέ περ υἱας Ἀχαιῶν τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ». (η. 249) Εἶτα τῶν ἐναγωνίων κεφαλαίων γενόμενος λέγει πάνυ βιαίως, ὅτι «αὐτῷ τοι μετόπισθεν», ἤγουν ὕστερον, «ἄχος ἔσεται», εἰ μὴ νῦν ἐπαμύνης. (η. 249–51) Καὶ ἐπιφέρει γνωμικῶς τὸ «οὐδέ τι μῆχος ῥεχθέντος κακοῦ ἔστιν ἄκος εὔρεϊν». Τὸ γὰρ γενόμενον μὴ γενέσθαι οὐ δύναται. «Ἀλλὰ πολὺ», φησί, «πρίν», ἤγουν πρὸ τοῦ ῥεχθῆναι τι κακόν, «φράζου ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσης κακὸν ἡμᾶρ». Ἐπὶ δὲ τούτοις ἀναμιμνήσκει δριμέως καὶ ὅπως ὁ πατήρ Πηλεὺς τὴν τοῦ υἱοῦ φύσιν καταμαθὼν ἀνδρείαν μὲν, ὀργίλην δὲ καὶ πλήρη φιλοτιμίας, καὶ πρὸς αὐτὴν τοὺς λόγους δεξιῶς ἀρμοττόμενος, παρῆνει ποτὲ αὐτῷ. (η. 252–8) Καὶ φησι· «ᾧ πέπον, ἦ μὲν σοί γε πατήρ ἔπε 2.709 τέλλετο Πηλεὺς ἡματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε· τέκνον ἐμόν, κράτος μὲν θεὸς δώσει αἶ κ' ἐθέλησι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν ἴσχειν ἐν στήθεσσι», τουτέστιν ἔπεχε τὴν μεγάλην ὀργήν, «φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων. ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηχάνου, ὄφρα σε μᾶλλον τίωσιν Ἀργείων ἡμὲν νέοι ἢ δὲ γέροντες». ταῦτα δὲ πάντα χρήσιμα εἰς ἄνδρα μεγαλόθυμον. (η. 259 ς.) Ἐφ' οἷς εἰπὼν ὅτι «ὡς ἐπέτελλ' ὁ γέρων, σὺ δὲ λήθεται», καὶ πάντῃ εὐσχημόνως τὸ ἀνηκουστεῖν λήθεσθαι ὀνομάσας, καὶ δείξας αὐτὸν ἀπειθοῦντα τῷ πατρί, ἰκετεύει λέγων· «ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν παύεο, ἕα δὲ χόλον θυμαλγέα». Εἶτα οὕτω ταυτολογικῶς, ὡς προέκκειται, ῥητῶς ἀπαριθμησάμενος τὰ ῥηθέντα δῶρα τοῦ βασιλέως μετὰ τὸ εἰπεῖν «σοὶ δ' Ἀγαμέμνων ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλήξαντι χόλοιο», ἀξιοῖ ὡς, εἰ μὴ ταῦτα ἐθέλεις, ἀλλὰ μισεῖς καὶ τὸν Ἀτρείδην καὶ τὰ ἐκείνου, ἐλέησον γοῦν τὸ Πανελλήνιον, [ἴνα δηλαδὴ ὑπερτιμηθῆς. Οὐ γὰρ λανθάνει τὸν σοφὸν Ὀδυσσεῆα εἰς ὅσον Ἀχιλλεὺς ἤττηται τιμῆς, ὡς τοῖς Ὀμηρίδαϊς ἢ ἄ' ῥαψωδία ἐδήλωσε]. (η. 300–3) Φησὶ γὰρ «εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον, αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δέ», ἀντὶ τοῦ ἀλλὰ σὺ ἢ σὺ δὴ, «ἄλλους περ Παναχαιοὺς τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατόν, οἳ σε θεὸν ὡς τίσουσιν. ἦ γὰρ κέ σφιν», ἤγουν ὄντως γὰρ ἂν αὐτοῖς, «μᾶλα μέγα κῦδος ἄροιο», μονονουχὶ λέγων ὡς, εἰ μὴ δῶρα ἐθέλεις ἀλλὰ μάλιστα τιμὴν, ἕξεις αὐτὴν μᾶλα πολλὴν ἐκ πάντων Ἀχαιῶν. (η. 304–6) Παραρριπτεῖ δὲ καὶ αὐθις τὸν περὶ Ἐκτορος λόγον, ὡς ἂν ἐπὶ πλεον ἐρεθίσῃ, λέγων· «νῦν γὰρ Ἐκτορα ἔλοις, ἐπεὶ ἂν μᾶλα τοι σχεδὸν ἔλθοι, λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὐ τινά φησιν ὁμοῖον οἷ ἔμναι Δαναῶν, οὐς ἐνθάδε νῆες ἐνεικαν». Ἐνταῦθα δὲ καὶ προαναφωνεῖται ὁ τοῦ Ἐκτορος θάνατος πότε ἔσται, καὶ μέγας δὲ ἔπαινος ὑπολαλεῖται τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς διὰ τοῦτο τοῦ Ἐκτορος περιόντος διὰ τὸ μὴ προσεγγίζειν τῷ Ἀχιλλεῖ. ἐγγίσας γὰρ πεσεῖται. καὶ τοιαῦτα μὲν Ὀδυσσεύς, ὡς συνελόντα εἰπεῖν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀπληγέως ἀπειπὼν ἐρεῖ τὰ ἐφεξῆς δηλωθησόμενα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ ῥηθέντι Ὀμηρικῷ χωρίῳ τὸ «χαῖρε, δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπίδευεις εἶμεν» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «ἔργα μέμηλεν» ἐρεῖ ποτε ἂν ὁ καὶ ἀνευδῶς ἔχων καὶ μηδὲ ἐθέλων φαγεῖν διὰ τι κατεπεῖγον. Εἰ δὲ καὶ κίνδυνος ἐπέιγει, προσθήσει ἂν καὶ τὸ «ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα» καὶ ἐξῆς, ὡς προεγράπται. (η. 227) Μενοεικέα δὲ λέγει δαῖτα, ἥτινι τὸ μένος εἴκει διὰ τὸ αὐτάρκες, ἢ τὴν ἐπαρκουσαν τῷ κατὰ φύσιν μένει. ἢ δ' αὐτὴ καὶ ἐπήρατος εἶη ἂν. (η. 233) Τὸ δὲ «Τρῶες καὶ ἐπίκουροι» ἐρεθίζει τὸν Ἀχιλλέα, εἰ κατὰ τοσοῦτων ἀνδρίσεται. (η. 234) Τὸ δὲ «κείαμενοι» διὰ διφθόγγου ἔχει τὴν 2.710 ἄρχουσαν ὡς ἀπὸ τοῦ κέω κῶ, οὗ παράγωγον τὸ καίω διὰ διφθόγγου, καθὰ πλατύτερον διείληπται ἀλλαχοῦ. (η. 234 ς.) Τὸ δὲ «οὐδέ τί φασι σχήσεσθαι, ἀλλ' ἐν νηυσὶ πεσέεσθαι», ὅτι ἀμφίβολον ἔννοϊαν ἔχει, ἤδη δεδήλωται. Φανεῖται δὲ πού καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τι ὁμοῖον. (η. 236 ς.) Ὅτι δὲ αἱ ἀστραπαὶ καὶ αἱ βρονταὶ δὲ σήματα ἐνδέξια ποτε γίνεται, καὶ ὡς χρηστὰ τὰ ἐνδέξια, πολλαχοῦ δηλοῦται, καὶ ὅτι Διόθεν ταῦτα λέγεται διὰ τὸ ἐξ ἄερος

εἶναι, ὅς ἐστι Ζεὺς. Περὶ δὲ τοῦ βλεμαίνειν ἐτέρωθι ἐρρέθη. (η. 237–9) Τοῦ δὲ μαίνεσθαι τὸν Ἔκτορα τεκμήριον τίθησι τὸ «οὐδέ τι τίει ἀνέρας οὐδὲ θεοὺς», ὥστε θεομανίαν ὁ Ἔκτωρ νοσεῖ. Οὗ λόγος που καὶ τὸ «εἶην ἀθάνατος καὶ ἀγήραος», καὶ «τιοίμην ὡς τίεται Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπόλλων». Ἡ δὲ τοιαύτη μανία ψέγεται, οὐμὴν ἢ ἀπλῶς ἐν πολέμῳ μανία, ὡς δηλοῖ ὁ ἀυχητικῶς λέγων «εἴσεται ἢ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσι». Θεραπεία δὲ βραχεῖα τῆς ῥηθείσης σφοδρᾶς ὕβρεως τὸ «πίσυνος Διῖ». Οὐ γὰρ ἀπλῶς ἀτιμάζει θεοὺς Ἔκτωρ, ἀλλὰ θαρρῶν Διῖ, τῷ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους. τοῦτο δὲ καὶ σεμνύνει λεληθότως πάνυ τὸν Ἀχιλλεῖα, εἴπερ Ἔκτορος περιγενήσεται, ὥπερ ἄρτι Ζεὺς αὐτὸς ἐπαμύνει, ὅς ἐστιν εἰμαρμένη, ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν μοῖρα. ὡς οὕτω καὶ ὑπὲρ μοῖραν αὐτὸν ἀριστεύσαι κατὰ τοῦ Ἔκτορος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι φθάσας μὲν ὁ ποιητὴς κύνα λυσσητῆρα ἔφη τὸν Ἔκτορα ἐνταῦθα δὲ λέγει, ὡς κρατερὴ αὐτὸν λύσσα δέδυκε, καὶ «λύσσαν ἔχει ὀλοήν». Οὕτω πολὺς ἐπέων νομὸς ἐστὶ καὶ τῇ γλώσσει τοῦ ποιητοῦ. (η. 240) Τὸ δὲ «ἀρᾶται τάχιστα φανήμενοι ἠῶ δῖαν» καὶ παντὶ προσαρμόττει ἀνδρὶ εἰς ἔργον ἐρηγορότι. Ὁ μέντοι κατὰ Ἡσίοδον ἡμερόκοιτος ἀνάπαλιν ἐν τῷ ἐρηγορέναι ἀρᾶται ταχὺ σκεδασθῆναι νύκτα κατὰ γῆς, ἵνα κλέπτων λανθάνῃ, [ὅς οὐδ' ἂν λέγοιτο νυκτὶ πείθεσθαι οἷα τηνικαῦτα ἐνεργῶν οὐκ ἀγαθὰ, κατὰ τοὺς εὐεργούς καὶ σπουδαίους ἀνθρώπους, οὐδὲ μὴν κατὰ τοὺς ἄλλως κερδαλέους ὀπωσοῦν, ὁποῖός τις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἄοκνος ἀνὴρ καὶ δοιοὺς ἐξαίρων μισθοῦς. Οἱ μὲν γὰρ τοιοῦτοι ἐπαινετοί, ὁ δὲ κλέπτων καὶ ψεκτέος καὶ φευκτέος ἐστίν, ὡς οἷα νυκτιλοχῶν καὶ αὐτός]. (η. 241) Τὰ κόρυμβα δὲ τῶν νηῶν ἀποκόψειν ὁ Ἔκτωρ ἀπειλεῖται, ἢ ὡς ἂν μὴ ἄψηται τὸ πῦρ τῶν ἐντετυπω 2.711 μένων αὐτοῖς ἀγαλμάτων, ἢ μάλιστα, ἵνα κατὰ παλαιὸν ἔθος ἀναθήσει αὐτὰ ναοῖς ἐγχωρίοις εἰς τρόπαια. Τὸ δὲ τοιοῦτον ἔθος καὶ Εὐριπίδης ἱστορεῖ, καί που καὶ ὁ Κωμικὸς παραδηλοῖ. Κόρυμβα δὲ εἰσὶν ἄκρα καθ' Ὀμηρον, κατὰ δὲ ἐτέρους ἀκροστόλια καὶ οἶον κορυφαὶ νεῶν. Καὶ ἔοικεν οὕτω λέγεσθαι τὰ ἐξέχοντα καὶ μάλιστα ἐν ὄρεσιν. Ἡρόδοτος γοῦν τὸν τοῦ ὄρους φησὶ που κόρυμβον, ὡς εἴ τις εἴποι κορυφήν. ἀφ' οὗ κατὰ γένους μεταπλασμὸν τὸ κόρυμβον. [Δοκεῖ δὲ ἡ λέξις γενέσθαι, ὅθεν καὶ ἡ κορύννη καὶ ἡ κόρυς καὶ τὸ κορθύεσθαι]. (η. 242 ς.) Τὸ δὲ θαρρεῖν τὰς νῆας μὲν ἐμπρήσειν διὰ μαλεροῦ πυρὸς τοῦ καὶ ἐν ἄλλοις ῥηθέντος, τοὺς δ' Ἀχαιοὺς ἐν αὐταῖς ἐξολεῖν ὀρινομένους ὑπὸ καπνῶ, οἷα τινὰς δηλαδὴ μελίσσας ἢ σφήκας, πολλὴν κατηγορεῖ θρασύτητα τοῦ Ἔκτορος, ὡσπερ καὶ τὸ λέγειν οὕτινα Δαναῶν ὁμοιοῦσθαι αὐτῷ. [Δῆλον δ' ὅτι ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ παροιμία τὸ «ὑπὲρ καπνοῦ τὸ πηδάλιον», ἐπὶ τῶν ἀργούντων καὶ καταμελούντων τέχνης, ὁποῖόν τι καὶ τὸ «ἐπὶ πασσάλου τόξον» ἢ «κιθάραν ἀγκρεμάσαι». καὶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ καπνοσφράντης παροιμιακῶς ὁ φειδωλός, καὶ ῥῆμα καπνίζειν, τὸ ἐπὶ εὐωχίᾳ πῦρ ἀνάπτειν. ὅθεν καὶ κρέα καπνιστά παρὰ Ἀθηναίῳ]. (η. 244–6) Τὸ δὲ «ταῦτ' αἰνῶς δεῖδοικα» ἕως τοῦ «αἴσιμον εἶη φθεῖσθαι» χρήσιμον παρωδηθῆναι εἰς τι δέος τὸ κατὰ θεομηνίαν. (η. 246) Ὅτι δὲ τὸ «φθεῖσθαι» διφορεῖται καὶ διὰ διφθόγγου γραφόμενον καὶ διὰ μόνου διχρόνου, παρεσημάνθη καὶ ἐτέρωθι. Ἐν δὲ τῷ «ἐκάς Ἄργεος» φανερώς διὰ τοῦ Ἄργους Ὀδυσσεὺς τὰς τῶν ὄλων χώρας δηλοῖ, ὅσοι κατὰ Τροίας ἐστρατεύσαντο, ἐκ μέρους ἀξιολογώτατου δηλώσας ἐκείνας. (η. 247–51) Τὸ δὲ «ἀλλ' ἄνα», ἦγουν ἀνάστηθι, καὶ τὰ ἐξῆς ἕως τοῦ «ὅπως ἀλεξήσης κακὸν ἡμᾶρ» χρήσιμα εἰς βοήθειας πρόκλησιν μεταποιηθέντα, ὡς ἂν τις ἔχη δυνάμεως. (η. 251) 2.712 Ὅρα δὲ ὅτι νῦν μὲν ἐντελῶς ἐφράσθη τὸ «ἀλεξήσης κακὸν ἡμᾶρ», ὅτε δὲ τις μόνον αὐτὸ ἐρεῖ τὸ ἀλεξήσης, ἔχει τι ἑλλιπές. [(η. 248) Τὸ δὲ «ἐρύεσθαι», ἀφ' οὗ καὶ ἡ ἐρυσίπτολις Ἀθηνᾶ, ποιεῖ ἐξ ἀφαιρέσεως τὸ κοινῶς λεγόμενον ῥύεσθαι]. (η. 252) Τὸ δὲ «ἐπετέλλετο Πηλεΰς» ἐνεργητικῶς φησι κατωτέρω ἐν τῷ «ἐπέτελλ' ὁ γέρων». (η. 253–60) Τὸ δὲ «ἤματι τῷ», ἦγουν τούτῳ, καὶ ἐξῆς μνημονικώτατον τὸν Ὀδυσσεῖα εἶναι παριστᾶ, εἶγε δι' οὕτω μακροῦ χρόνου ἔχει τὴν τῶν λεχθέντων πάλα ποτὲ

μνήμην ἕως νῦν παραμένουσαν αὐτῷ. Διὸ καλῶς ὄνειδίζει λήθην τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 257) Τὸ δὲ «λήγε ἔριδος κακομηχάνου» πρὸς διαστολήν εἴρηται τῆς ἀγαθῆς, ἥτις εὐμήχανος ἂν εἴη. (η. 258) Τὸ δὲ «ὄφρα σε τίωσι» καὶ ἐξῆς τέλος εἶναι ἀγαθωσύνης ὑποδηλοῖ τὴν ἐξ ἀπάντων τιμὴν. (η. 260) Χόλος δὲ θυμαλγῆς οὐ μόνον ὁ ἀλγύνων τοὺς καθ' ὧν ὁ θυμός, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν θυμούμενον. (η. 300) Ἐν δὲ τῷ «κηρόθι μᾶλλον» κηρόθι μὲν ἐστὶ τὸ μὴ λόγοις μόνοις καὶ ὡς εἰπεῖν ἐπιπολῆς, ἀλλ' ἐν βάθει ψυχῆς. Τὸ δὲ «μᾶλλον» ἢ τοῦ αὐτοῦ νοήματός ἐστιν ἐπίτασις ἢ ἀπλῶς οὕτω κεῖται. (η. 302 ς.) Τοῦ δὲ «οἶ σε θεὸν ὡς τιμήσουσιν» ἐρμηνεῖα τὸ «μάλα γὰρ σφιν μέγα κῦδος ἄροιο», ὥστε κατὰ θεὸν τιμᾶσθαί ἐστι τὸ μάλα μεγάλως κυδαίνεσθαι. Τοῦτο δὲ καὶ πρὸς τὸν τοῦ βασιλέως ἀποτείνεται λόγον εἰπόντος τιμῆσαι τὸν Ἀχιλλεῖα ἴσον Ὁρέστη. Μονονουχὶ γὰρ λέγει Ὀδυσσεὺς ὡς, εἰμὴ θέλεις, ὦ Ἀχιλλεῦ, τὴν ἐξ Ἀγαμέμνονος ἴσην τῷ Ὁρέστη τιμὴν, ἐλοῦ τήντων Ἀχαιῶν, οἶ σε τιμήσουσιν ἴσα θεῷ. (η. 304) Τὸ δὲ «ἐπεὶ ἄν» ταῦτόν ἐστι τῷ ἐπειδάν. Τὸ δὲ «μάλα σχεδόν» εἰς δεῖμα κολακικῶς κεῖται τοῦ λυττᾶν τὸν Ἐκτορα, εἰ οὕτω κατατολμήσει τοῦ Ἀχιλλέως. (η. 306) Τὸ δὲ «οὐς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν» πρὸς σαφήνειαν ἐπῆκται τοῦ «οὐ τίνα Ἀχαιῶν». οὐ γὰρ ἀπλῶς πάντων τῶν ὀπουδήποτε Ἀχαιῶν ὑπερέχειν φησὶν Ἐκτωρ, ἀλλὰ μόνων τῶν εἰς Τροίαν πλευσάντων. Ἔτι δὲ οὐχ' ὑπερκεῖσθαί φησι τούτων δίχα τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλ' ἀπλῶς πάντων, ἡγουν καὶ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῶν λοιπῶν. (η. 309 ς.) Ὅτι στερεοῦ καὶ ἀληθοῦς ἡθους καὶ μὴ ἐθέλοντος ἀπατᾶν τοὺς δεομένους τὸ «χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν, ἢ περ δὴ κρανέω τε» ἢ «φρονέω». 2.713 – Διχῶς γὰρ γράφεται. – καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται», τουτέστιν ἐνδέχεται με δίχα τοῦ ἀλέγειν τινός, ἦτοι ἀποτόμως καὶ ἀνυποστόλως, εἰπεῖν ὅπερ φρονῶ ἢ ὅπερ τελέω. (η. 311) Διὰ τί; «ὡς μὴ μοι», φησί, «τρῦζοιτε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος». Ἀχιλλεὺς δὲ πρὸς Ὀδυσσεῖα μετὰ τὴν ἐκείνου πρεσβείαν ταῦτα ἔφη, ὃν καὶ διογενῆ Λαερτιάδην πολυμήχανον προσεφώνησεν. Ἔστι δὲ τρῦζειν τὸ πολυλογεῖν ἢ πολυφωνεῖν, ἐξ οὗ καὶ τρυγῶν, ἦν ἡ παροιμία ἐπὶ σκώματι τῶν πολυλογούντων παραλαμβάνει, λαλιστέρους τρυγόνων τοὺς τοιούτους καλοῦσα. Καὶ τὴν αἰτίαν λέγει ἢ περὶ ζῶν ἱστορία δηλοῦσα συνεργάζεσθαί τι τῷ ὀρνιθίῳ καὶ τὰ ὀπισθεν πρὸς τὸ πολυφώνον. Οὐκοῦν τὸ λαλίστερος τρυγόνος εἶναι οὐκ ἂν τις φρονῶν ἐφ' ἑαυτοῦ ὡς πολυλογούντος ἐρεῖ, ὡς ἂν μὴ γελῶτο οἷα ἔκ τε τῶν ἄνω ἔκ τε τῶν κάτω λάλος εἶναι εἰπῶν. [Τῆ μέντοι πλασματογραφουμένη λάλω γυναικὶ προσφυῆς ἢ τοιαύτη παροιμία κωμικώτερον. ὅλως δέ, οὐδενὶ ἐπαινουμένῳ προσώπῳ ἢ τοιαύτη παροιμία ἐπιλεχθήσεται]. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐξ ὑπολήψεως τῷ Ἀχιλλεῖ ἐνταῦθα τὸ προοίμιον, ἐκβάλλονται τὴν περὶ φιλίας τῶν πρέσβων ὑπόληψιν, καὶ μονονουχὶ λέγοντι, ὡς οὐχ' ὑποστελοῦμαι διὰ φιλίαν, ἀλλ' ἀπηλεγέως ἀπέιπω. Τοῦτο δὲ μετ' ὀλίγα στερρῶς ἀπειπεῖν λέγει. (η. 312 ς.) Τῷ δὲ ῥηθέντι προοιμίῳ ἐπάγει γνωμικὴν κατασκευὴν τῆς αὐτοῦ προτάσεως ταύτην «ἐχθρὸς γὰρ μοι κείνος ὁμῶς Ἀἴδαο πύλῃσιν, ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ βάζει». Καὶ σημείωσαι, ὅτι τὸν ἐπὶ κακῷ κρυπίνουν Ἄϊδη εἰοικέναι φησὶ διὰ τὸ τοῦ νοῦ σκοτεινὸν καὶ τὴν ἐντεῦθεν βλάβην ὁ Ἀχιλλεὺς, ὃς ἐξ ὧν Ὀμηρος περὶ αὐτοῦ ποιεῖ, φιλότιμος τὸ ἦθος φαίνεται καὶ ἀπλοῦς καὶ φιλαλήθης καὶ βαρύμηνις. [Ἰστέον δὲ ὅτι κρυψινοῖας 2.714 ψόγος ἐσχολίασται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν ἔκ τε μυθικῆς ἔκ τε ἑτεροῖας ἀστείας ἐννοῖας]. Πύλας δὲ Ἄϊδου τὸν Ἄϊδην φησὶ διὰ τῆς εἰσόδου δηλῶν τὰ ἐντός, καθὰ καὶ μετ' ὀλίγα φησὶ «ὄσα οὐδὸς Ἀπόλλωνος ἐντός ἐέργει». Ἐκεῖ δὲ ἔτι πορρωτέρω εἶπε, διὰ μὲν τοῦ οὐδοῦ τὰς πύλας δηλώσας, ἐξ αὐτῶν δὲ τὸ κάτω τοῦ ναοῦ. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως φιλόζωος ὁ Ἀχιλλεὺς διὰ τὸ φιλότιμον. Τὸν γὰρ ἐχθρὸν οὐχ' ὡς ἄλλο τι μισεῖν ἔφη, ἀλλ' ὁμοίως τῷ θανάτῳ, καὶ προῖων δὲ τὸν βασιλέα λέγει ἐν καρὸς αἴση τιμᾶν, ἦτοι ἐν μοίρᾳ θανάτου. καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δὲ δυσχεραίνει πολλὰ τὴν μετὰ νεκρῶν διαγωγὴν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (η. 309) Χρὴ δὲ οἶμαι νῦν γοῦν θεωρῆσαι, ὅπως

ὀξέως τονοῦται τὸ «χρή», ῥῆμα ὄν, ὡς καὶ ἡ ἑρμηνεία τούτου δηλοῖ. Δοκεῖ γὰρ εἶναι ἀντὶ τοῦ δεῖ καὶ πρέπει. Διὸ καὶ ὀφείλει περισπᾶσθαι κατὰ τὸ «κνή τυρόν», καὶ «ζῆ», καὶ «ψῆ κατ' ἄκρας σπιλάδος» παρὰ Σοφοκλεῖ, ἔτι δὲ ὡς δηλοῖ καὶ ὁ τούτου σύστοιχος ἐνεργητικὸς παρατατικὸς ὁ «ἐχρῆν», καὶ τὸ «χρῆναι» δὲ ἀπαρέμφατον, ὃ καὶ «χρῆν» μονοσυλλάβως λέγεται παρὰ τε Εὐριπίδῃ καὶ Σοφοκλεῖ. καὶ οὕτω μὲν ἐχρῆν περισπᾶσθαι τὸ χρή. Ἴσως δὲ ὀξυτονήθη πρὸς διαστολήν τοῦ χρῆ, ὃ ἐστὶ μαντεύεται, οἶον «χρῆ μοι τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος». Εἰκὸς δὲ καὶ ἐκ τοῦ χρήζει ἀποκοπὴν αὐτὸ φυλάξαι τὸν ἐκεῖθεν τόνον. Γράφουσι γὰρ οἱ παλαιοὶ δῖχα παραδειγμάτων, ὅτι πᾶσα λέξις δισύλλαβος ἐν ῥήμασιν, εἰ μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς πάθη ἀποκοπήν, περισπᾶ τὴν καταλειπομένην, εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους, ὀξύνει αὐτήν, ἐπιρρηματικῶς δηλαδή, κατὰ τὸ ὦή, ὀτιή, καὶ κατὰ τὸ ὀμαρτή, ὅπερ ὀξύνει Ἀρίσταρχος, ὡς προδεδήλωται. Τῷ δὲ ῥηθέντι λόγῳ καί, εἴπερ ἐκ τοῦ χρήμι χρήσιν ἐπαθεν ἀποκοπήν τὸ χρή, ὀξύνουτο ἄν. Ἔστι δ' 2.715 εἰπεῖν καὶ ὅτι ὡσπερ τὸ ἰδοῦ ῥῆμα, ὡς τὸ «ἰδοῦ με κάναθρῆσον», μεταπεσὸν εἰς ἐπίρρημα ἐξέπεσε καὶ τοῦ περισπᾶσθαι, οὕτω πως ἔπαθε καὶ τὸ χρή. καὶ εἴπερ ταῦτα πιθανῶς ἔχει, ἔχοιτ' ἂν λόγου καὶ ἡ τοῦ ἀπόχρη βαρυτόνησις, ἀναδραμόντος τοῦ τόνου διὰ τὴν σύνθεσιν. ὅπερ ἐν ῥήμασιν οὐκ εἴωθε γίνεσθαι, ὡς δῆλον οὐ μόνον ἐκ τοῦ συνδεῖ καὶ ἀποπλεῖ καὶ καταχεῖ καὶ τῶν ὁμοίων, ἀλλὰ καὶ τοῦ συμπεινῆ καὶ ἀποψῆ καὶ τῶν παραπλησίων. Ὡς δὲ ῥῆμά ἐστὶ κυρίως καὶ τὸ ἀπόχρη, φαίνεται ἀριδῆλως ἐκ τῆς κατ' αὐτὸ συστοιχίας τοῦ ἀπέχρησε, καὶ ὁ ἀποχρῶν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀποχρῶντως ἐπίρρημα. [(η. 310) Τὸ δὲ «τετελεσμένον», ὅπερ ἀπὸ τοῦ κοινότερον λεγομένου τέλους γίνεται, ὅθεν καὶ τὸ τελειῶ οἱ μεθ' Ὀμηρον ἱερὰν οἶδασι λέξιν, ὡς ἀπὸ τοῦ τέλους, ὅθεν ἡ τελετή, ἐξ οὗ τελεῖσθαι τὸ μνεῖσθαι καὶ οὕτως ἐντελέστατα ἔχειν. Ἡ καὶ ἄλλως τελεῖσθαι ὡς ἀπὸ τοῦ τέλλειν, ὅπερ ἐστὶν ἀνατέλλειν, τὸ ἡλίου ἀνατέλλοντος δίκην ὑπερῆρθαι τῶν κάτω διὰ τὸ τετελέσθαι, ταῦτόν δ' εἰπεῖν μεμυῆσθαι. Τελεῖσθαι γοῦν τινες ἐλέγοντο Διονύσω κατὰ τὰ ἐν τοῖς πάλαι φλύαρα μυστήρια, ἔτι δὲ καὶ Δήμητρι καὶ Περσεφόνῃ. καὶ γοῦν καὶ Παλλάδιον 2.716 τετελεσμένον καὶ λίθος τετελεσμένος κατὰ τοιαύτην σημασίαν ἐλέγοντο]. (η. 313) Ἐν δὲ τῷ «ἕτερον μὲν κεῦθει, ἄλλο δὲ βάζει» ἀδιάφορα φανερώς τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἄλλο καὶ οὐκ ἔχουσι τὴν συνήθη διαφοράν. [Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι ἐπίσης τῷ ἄλλα μὲν κεύθοντα, ἄλλα δὲ βάζοντα, μισητέος καὶ ὁ κατὰ παλαιὰν ἱστορίαν κελεύσας Θεόδωρος πλέον μὲν ἔχειν, ἐπαινεῖν δὲ τὸ ἴσον, ἔτι δὲ καὶ Σοφοκλῆς γνωματεύσας τὸ «σὺ δ' αὐτός, ὡσπερ οἱ σοφοί, τὰ μὲν δίκαι' ἐπαίνει, τοῦ δὲ κερδαίνειν ἔχου», καὶ τὸ «μηδὲν εἶναι ῥῆμα σὺν κέρδει κακόν». Ταῦτα δὲ οὐκ ἐξ ὀρθοῦ παραινούνται, ἀλλὰ κατὰ τινὰ εἰρωνικὴν βαρύτητα. διόπερ οὐδ' ἂν μισοῖντο ἀπλῶς οἱ ταῦτα εἰπόντες οἷά τινες πονηροδιδάσκαλοι]. Ὅτι Ὀδυσσεὺς εἰπόντος ἤδη τῷ Ἀχιλλεῖ, ὡς εἰ τὸν βασιλέαμισεῖς, ὅμως ἐλέησον τοὺς Ἀχαιοὺς, οἷς καὶ οἱ πρέσβεις οὗτοι συνεισάγονται, ὁ Ἀχιλλεὺς οὔτε τῷ βασιλεῖ πεισθῆναί φησι οὔτε τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι. καὶ τοῦτο ἦν τὸ ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν. (η. 315) Φησὶ γάρ· «οὔτ' ἔμε γ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἷω οὔτ' ἄλλους Ἀχαιοὺς». (η. 316 ς.) Εἶτα καὶ αἰτίαν τοῦ λόγου ἀποδιδούς ὀνειδίζει ἀχαριστίαν τοῖς Ἑλλησιν εἰπὼν «ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν μάρνασθαι δηῖοισιν ἐπ' ἀνδράσι νωλεμές αἰεῖ», τουτέστι διότι οὐκ ἔγνων μοι χάριτας οἱ Ἀχαιοὶ προπολεμοῦντι αὐτῶν. Καὶ ὄρα ὡς ἡρμήνευσε τὸ «νωλεμές» διὰ ταυτοσήμου τοῦ «αἰεῖ». Ἔστι δὲ καὶ Ἀττικὸν τὸ σχῆμα, ὅμοιον τῷ λίαν πάνυ καὶ τοῖς τοιούτοις. (η. 310–20) Εἶτα ἐνδεικνύμενος τὴν τοῦ λέγειν δύναμιν ὁ Ὀμηρικὸς Ἀχιλλεὺς ἄλλως τὸ αὐτὸ νόημα μεταχειρίζεται καὶ τρισάκις αὐτὸ στρέφει παραφράζων καὶ μεταποιῶν ἐν σχήματι ἐνδιαθέτου γοργότητος κατὰ τὸ ἀσύνδετον, καὶ φησιν ἄπερ εἴποι ἂν ἅπας μὴ λαμβάνων ἀξίας τῶν πόνων ἀμοιβάς· «ἴση μοῖρα μένοντι καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζει». καὶ τοῦτο δὲ ἀχαριστίαν τῶν Ἀχαιῶν κατηγορεῖ. Καὶ πάλιν «ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἡδὲ καὶ ἐσθλός», καὶ πάλιν «κάτθαν'

ὁμῶς ὁ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὁ τε πολλὰ ἐοργῶς». Σημειῶσαι δὲ ὅτι ἡ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τρισὶ στίχοις ταύτολογία θυμικὴ φράσις ἐστίν. Ἔθος γὰρ τοῖς θυμουμένοις ταῦτο 2.717 λογεῖν. Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ τοῦ κατὰ στίχον ἔννοιαν ἀπαρτίζεσθαι. Οὐ γὰρ μακρὰ τὰ κῶλα τοῦ λόγου τοῖς διακοπτομένοις τὸ πνεῦμα θυμῶ. (ἡ. 315 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ τοιοῦτος θυμὸς καὶ εἰς ἀμφιβολίας σχῆμα τὸν Ἀχιλλεῖα κατέρριψε, μὴ σκεψάμενον ὀρθολεκτῆσαι ἐν τῷ «οὔτε ἐμὲ Ἀγαμέμνονα πείσειν οἴω οὔτ' ἄλλους Δαναούς». Ὁρθὴν μὲν γὰρ μίαν ἔννοιαν ἔχει, ὡς οὔτε ὁ Ἀγαμέμνων οὔτε οἱ ἄλλοι πείσουσί με. ἀναφαίνεται δὲ διὰ τὰς συχνὰς αἰτιατικὰς καὶ ἑτέρα ἔννοιά τις ἀπεμφαίνουσα, οἷον ὅτι οὔτε ἐγὼ οὔτε οἱ ἄλλοι πείσομεν τὸν βασιλέα, καὶ ἄλλη δὲ τοιαύτη, ὡς οὔτε ἐμὲ οὔτε τοὺς ἄλλους Ἀχαιοὺς ἰσχύσει πείσειν ὁ Ἀγαμέμνων. Καινὸν δὲ οὐδὲν τοιαύτας ἐν σχεδιασμῷ ἀμφιβολίας παρεισπίπτειν, ὅπουγε καὶ ἄλλως τοιαῦτα συγκυροῦσιν. Τὸ γοῦν «ὦ Ζεῦ, γένοιτο καταβαλεῖν τὸν σὺν ἐμέ» παράγεται τισιν εἰς τοιοῦτον παράδειγμα, ὡς δῆθ' ἔτινος εὐξαμένου ἢ τὸν σὺν καταβλητικὸν αὐτοῦ γενέσθαι ἢ ἀνάπαλιν αὐτὸν τοῦ σός. Οὕτω δὲ καὶ πρὸ ὀλίγων ἐν τῷ «θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει Πάτροκλον» Ἀχιλλεύς, οἱ καθ' Ὀμήρου ἀστεϊζόμενοι ἔσχισαν διχῆ τὸ νόημα τοῦ ῥητοῦ. Ἔστι γάρ, φασί, νοῆσαι, καθὰ καὶ προεδηλώθη, ὡς ἀνώγει Ἀχιλλεύς θεοῖς θῦσαι τὸν Πάτροκλον αὐτὸν θύτην γενόμενον, καὶ αὖ ὅτι ἐκέλευσέ τισι τὸν Πάτροκλον εἰς θῦμα θεοῖς θέσθαι. [Τοῖς δὲ τοιούτοις ἔσται τοιόνδε τι τριχῆ κατ' ἀμφιβολίαν παῖξαι καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «δώδεκα δὲ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξα». Ἡ γὰρ πόλεις ἀλάπαξα σὺν δώδεκα ναυσίν, ἢ δώδεκα πόλεις σὺν ναυσί. καὶ τοῦτο διχῶς, ἢ γὰρ δώδεκα πόλεις σὺν καὶ ταῖς αὐτῶν ναυσί, ἢ δώδεκα πόλεις νησιωτικὰς μετὰ τῶν ἐμῶν νηῶν]. (ἡ. 318) Τοιούτων δὲ καὶ τούτων ὄντων, ὅρα ἐν τῷ «καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζει» τὴν ἐξάλλαγὴν τοῦ σχήματος. Τὸ μὲν γὰρ ἀκόλουθον ἦν ἴση μοῖρα τῷ μένοντι καὶ τῷ μάλα πολεμίζοντι. ὁ δὲ λογίως τὸ σχῆμα μετέλλαξεν εἰς τὸ συγγενές. Ἰστέον γὰρ ὅτι αἱ μετοχαὶ δύνανται εἰς τοιοῦτον σχῆμα μεταλαμβάνεσθαι, οἷον ἀριστεύων τις τιμᾶται. τοῦτο γὰρ ταῦτόν ἐστι τῷ εἰ ἀριστεύει τις, τιμᾶται. Καί· οὐδεὶς κοιμῶμενος τρόπαιον ἰστᾶ, ὅπερ ἴσον δύναται τῷ οὐδεὶς ἐὰν κοιμᾶται τρόπαιον ἰστᾶ. Οὕτως οὖν καὶ τό· ἴση μοῖρα τῷ μάλα 2.718 πολεμίζοντι ταῦτόν ἦν τῷ ἐὰν μάλα πολεμίζῃ. (ἡ. 318–20) Τάττει δὲ πάντως ἐν τοῖς μάλα πολλὰ πολεμίζουσιν ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεύς, ὥσπερ ἐν τῇ μοῖρα τῶν μενόντων τοὺς ἀμφὶ τὸν βασιλέα. ἔτι δὲ καὶ ἐν τῇ τῶν κακῶν καὶ ἐν τῇ τῶν ἀεργῶν ἦτοι ὀλιγοεργῶν, οἷς ἀντίθετος ὁ πολλὰ ἐοργῶς, ὃς καὶ παρίσωσιν τινα ποιεῖ μετὰ τοῦ ἀεργός. Τὸ δὲ «μένοντι» πολὺν ἔχει νοῦν. Δηλοῖ γὰρ καὶ ἡλικίαν ἀχρηστον καὶ γεωργοὺς καὶ βαναυσοεργοὺς καὶ ὅλως πάντας ἀπολέμους, ἤδη δὲ εὐφήμως καὶ λειποτάκτας καὶ ἄλλως δειλοὺς. οὔτοι γὰρ πάντες μένουσιν οὐ πολεμοῦντες. Ὅτι δὲ ἐν τοῖς μένουσι τάττει καὶ τὸν βασιλέα, δηλοῖ ἐν οἷς προῖων ἐρεῖ, ὅτι ὁ Ἀτρείδης μένων παρὰ ναυσὶ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔσχεςκε. (ἡ. 320) Τὸ δὲ ἔοργα καὶ ἐοργῶς ἀπὸ τοῦ ἔργω ῥήματος γίνεται, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔλπω τὸ ἔολπα. Τῶν δὲ εἰρημένων τριῶν ἐπῶν τὸ μὲν «ἴση μοῖρα» καὶ ἐξῆς, καὶ «ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ» καὶ ἐξῆς, περὶ τὰ κατὰ ζωὴν στρέφεται, ὁ δὲ τρίτος στίχος περὶ τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ ζῆν, ποικιλλομένου καὶ οὕτω τοῦ ποιητοῦ. [Καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, τὸ μὲν «ἴση μοῖρα μένοντι» καὶ ἐξῆς ἐκ ποσότητος εἴληπται τοῦ κατὰ γέρας, τὸ δὲ «ἐν ἰῆ τιμῇ» καὶ ἐξῆς ἐκ ποιότητος τῆς κατὰ τιμῆν, τὸ δὲ «κάτθαν' ὁμῶς» καὶ ἐξῆς ἐκ τοῦ κατὰ βίον πέρατος]. (ἡ. 321 ς.) Ὅτι Ἀχιλλεύς τὸ ἑαυτοῦ αὐταρκες δεικνύων, ἔτι δὲ καὶ τὸ φιλοκίνδυνον καὶ φερέπονον, φησὶν, ὅτι «οὐδέ τι μοι περικέεται», ἀντὶ τοῦ περισσόν τι καὶ ὡς κειμήλιον κεῖται, «ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῶ, αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν». [Ἐνθα ὅρα ὅτι Ὀμήρου ἐν τῷ «κειμήλιά τε πρόβασίν τε» ὀρίσαντος τὸν πλοῦτον γοργῶς ἐν ἀκινήτοις καὶ αὐτοκινήτοις ἀντιθετικῷ σχήματι. –Ἀντίκειται γὰρ τοῖς κειμένοις τὰ προβαίνοντα. –τὸ «οὐ περικέεται»

οὐδετέρου στερεῖ τὸν Ἀχιλλέα. Κειμήλιά τε γὰρ αὐτῷ κεῖται, εἰ καὶ μὴ περιττά, καὶ πρόβασιν δὲ ἔχει τὴν ἐν ζώοις δηλαδὴ σπουδῆς ἀξίους. 2.719 Οὐδ' ὅλως γὰρ ἀπέφησε ταύτην ὁ ἦρω. (η. 323–6) Ἐπὶ δὲ τούτοις] ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει καὶ παραβολὴν ταύτην «ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι μάστακα, ἐπεὶ κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ». Οὐ γὰρ ἀπόνως ὡς τὰ τετράποδα γάλακτι τρέφει, ἀλλὰ τῷ στόματι κάμνουσα. «Ὡς καὶ ἐγώ», φησί, «πολλὰς μὲν αὔπνους νύκτας ἴαυον, ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησον πολεμίζων». Καὶ ὄρα ὅπως οὐχ' ἀπλῶς νεοσσοῖς εἰκάζει τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ ἀπτέροις, ὑπερεξαίρων μὲν ἑαυτὸν, ἐξευτελίζων δὲ τοὺς ἄλλους. Καὶ ὡς αἰεὶ τοῖς πολέμοις παραβάλλεσθαι ὁμολογεῖ, οὐκ αἰδούμενος εἶπερ ὁ βασιλεὺς ὠνείδισέ που αἰεὶ αὐτῷ φίλην εἶναι τὴν ἔριν καὶ τοὺς πολέμους. (η. 322) Παραβάλλεσθαι δὲ τὸ παρατιθέναι καὶ παραρρίπτειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ιδιωτικὸν παράβλημα. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τῶν παλαιῶν εἰπόντων δοκεῖν τὰ ἀπαρέμματα ὀνόματα ῥημάτων εἶναι, συγκροτεῖται πολλαχοῦ ὁ λόγος καὶ ἐκ τῶν τοῦ ποιητοῦ, οἷον ὅτε εἶπεν, ὡς προτρέχει ὀνειδέα μυθήσασθαι, ἤγουν προτρέχουσιν ὕβρεις τοῦ μύθου. Καὶ νῦν δὲ παραβαλλόμενος φησι πολεμίζειν, ἤγουν παραρρίπτων ἑαυτὸν τῷ πολέμῳ. Ἀπτήν δὲ γίνεται παρὰ τὸ πτῶ πτήσω πτήν καὶ ἀπτήν, ὡσπερ παρὰ τὸ ἔχω ἀεχὴν καὶ συναίρεσει ἀχήν, ὁ πτωχός, ὁ μηδὲν ἔχων. Νεοσσός δὲ ὁ νέον, ἤγουν νεωστή, σευόμενος καὶ κινούμενος, ἢ ὁ νέον ὀσόμενος, ἦτοι φῶς βλέπων. [Ἄλλ' οὕτω μὲν εὐλόγος ἢ τῶν δύο σίγμα γραφή. Εἰ δὲ παρὰ τὸ νέον σεύεσθαι γίνεται, τότε τὸ πρῶτον ᾠσ ἐκ τοῦ ᾠν ἀμεταβόλου τέτραπται, ὡς καὶ ἐν τῷ πασσυδίῃ καὶ ἐν τῷ σύσσιτος. Οἱ δὲ παλαιοὶ γράφουσι καὶ οὕτως. Ὀρνίθων τὰ ἐν ὄψει ἤδη ὄντα νεοττοί, κατὰ δὲ τινὰς ὀρτάλιχοι. Ἀχαιοὺς 2.720 δὲ σκληρότερον ἔφη τὸ «χάσκοντα λιμῶ μόσχον ὡς χελιδόνος», δέον ὃν εἰπεῖν νεοττὸν ἤγουν ἀλλὰ χελιδονιδῆ. ἐπεὶ ὡσπερ χηνιδεῖς λέγονται καὶ περδικιδεῖς καὶ κορωνιδεῖς καὶ ἱερακιδεῖς καὶ περιστεριδεῖς οἱ χηνῶν καὶ περδίκων καὶ τῶν ἐξῆς γόννοι, οὕτω καὶ χελιδονιδεῖς οἱ τῶν χελιδόνων]. Τὸ δὲ «προφέρῃσι» καιρίως μὲν ἔχει τὴν πρόθεσιν. Ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν χειρὶ διδόντων ἀγαθὴ λέξις τὸ προχειρίζεσθαι τι, οὕτως ἐπὶ ὀρνίθων φερόντων ἐν στόματι τὸ τρέφον τὰ νεογνὰ κυριολεκτεῖται τὸ προφέρειν τροφήν. Πέφρασαι δὲ κοινότερον ἐνεργητικῶς. ἄλλως γὰρ οἱ Ἀττικοὶ προφέρεσθαί φασιν, ὡσπερ καὶ φέρεσθαι, τὸ προφέρειν καὶ φέρειν. Σοφοκλῆς γοῦν δύο φησὶ φέρη δωρήματα ἀντὶ τοῦ φέρεις. (η. 324) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἄκυρον οὐδὲ εἴ τις εἴπη τὸ προφέρειν μάστακα προῖσχεσθαι τροφήν. Μάσταξ δὲ νῦν μὲν τὸ μάσημα ἤγουν ἢ μεμασημένη τροφή. Ἐν Ὀδυσσεΐα δὲ καὶ τὸ στόμα οὕτω λέγεται ὡς αἴτιον μασήσεως. Φησὶ γὰρ «μάστακα χερσὶ πίεζεν». [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μασῶμαι ῥῆμα καὶ τὸν μαστὸν παράγει τὸν διὰ τοῦ ᾠσ καὶ ᾠτ γραφόμενον. Ὁ μέντοι διὰ τοῦ ᾠθ μασθός ἢ συνήθη τροπὴν ἐκ τοῦ ἀντιστοίχου ᾠτ ἔπαθεν ἢ ἐκ τοῦ μαζός, εἶτα Αἰολικῶς μασδός, προήχθη, ὡς καὶ τοῦ ᾠδ ἐν πολλοῖς τρεπομένου εἰς ᾠθ, καθὰ ἐτέρωθι δηλοῦται]. (η. 325) Ἰαύειν δὲ ποτὲ μὲν ἐπὶ ὕπνου καὶ ἀνακλίσεως 2.721 τίθεσθαι δοκεῖ, οἷον «τῇ παριαύων τερπέσθω», ἤγουν παρακοιμώμενος. ὡς ἐπὶ πολὺ δὲ ἢ λέξις ἐπὶ διατριβῆς, ὃ ἐστὶν ἀργίας λέγεται. ὄθεν καὶ ἐνιαυτός ὁ μακρὸς χρόνος καὶ πολλὴν ἔχων διατριβήν. Διὸ καὶ τὸ «ἐτέων ἐνιαυτούς» ἀντὶ τοῦ διατριβὰς νοοῦσί τινες. Καὶ τὸ «νύκτας» οὖν «αὔπνους ἰαύειν» ἀντὶ τοῦ διάγειν, διατρίβειν. Πῶς γὰρ ἔστι τὸν αὔπνον νύκτας ἰαύειν, ἤγουν κοιμᾶσθαι; (η. 326) Αἱματόεντα δὲ ἤματα κυρίως τὰ ἐν τῷ φιλαίματῳ πολέμῳ. Διὸ καὶ ἐπάγει σαφήνειαν τὸ πολεμίζων. ἄλλως γὰρ αὔθαδές ἐστιν ἡμᾶρ αἱματόεν εἰπεῖν τὸ μὴ κατὰ πόλεμον. [Σημειῶσαι δὲ ὅτι Ὀμηρος μὲν κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, τὸ αὔθαδες τῆς γραφῆς ἀπηνήνατο προσφυῶς τῷ λαλοῦντι σεμνῶ προσώπῳ. Οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον ἀφειδῶς ἔπαιξαν ἐν τοιαύταις ἐννοίαις ἄλλα τε καὶ τὸ «καταπίνομεν δορατίων λείψανα κατεαγότα, ἀσπίδας δὲ προσκεφάλαια καὶ θώρακας ἔχομεν, πρὸ ποδῶν δὲ σφενδόνας καὶ τόξα, καταπέλταις δὲ στεφανούμεθα», καὶ

πάλιν «τοῦ δεῖνος κύλιξ αἰχμή, κόμη δὲ τόξα, καὶ ἀλαλή μῦρον». Εἰ δὲ καὶ Ὅμηρός που τοὺς ἀμφὶ τὸν Διομήδην ὑπὸ κρασὶν ἀσπίδας ἔχειν ἔφη αἰθριοκοιτοῦντας, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο σωφρόνως καὶ μετρίως, καὶ οὐδὲ πρὸς παίγνιον εἴρηται]. Διαπρήσσειν δὲ κυρίως μὲν ἐπὶ περάματος θαλάσσης, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ γῆς, οἷον «διέπρησον πεδίοιο». Ἐνταῦθα δὲ διαπρήσσειν λέγει τὸ ἀπλῶς διανύειν καὶ οἶον διεξοδεύειν. Ἔχει δὲ πῶς τὸ ἀσφαλὲς ἢ λέξις ἐκ τοῦ αἵματόεντα, εἴπερ ὑγρὸν μὲν τὸ αἶμα, ἐπὶ ὑγρᾶς δὲ κυρίως τὸ διαπρήσσειν, ὡς τὸ «ναῦς διαπρήσσουσα κέλευθον». (η. 321 ς. ετ 325 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «οὐδέ τί μοι περίκειται» καὶ ἐξῆς, καὶ «πολλὰς 2.722 μὲν ἀϋπνοὺς νύκτας ἴαυον» καὶ τὸ ἐξῆς πένητι πολυπαθεῖ ἀριστεῖ πρέπει ῥηθῆναι κατὰ καιρόν. (η. 327) Ὅτι θυμούμενος ὁ Ἀχιλλεύς λέγει τι καὶ παρὰ τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ εἰπεῖν μάχεσθαι αὐτὸν τοῖς Τρωσὶν ἔνεκα τῶν Ἑλληνικῶν γυναικῶν. πάντως γὰρ διὰ μίαν τὴν Ἑλένην ἐμάχετο, οὐ διὰ πολλὰς. Φησὶ γὰρ «μαρνάμενος ὀάρων ἔνεκα σφετεράων», ὅπερ μετ' ὀλίγα μερικέων φησὶν «μόνοι φιλέουσιν ἀλόχους Ἀτρεΐδαι;» οἷονεὶ διορθούμενος, ὡς οὐ διὰ τὰς τῶν ἄλλων γυναικῶν, ἀλλὰ διὰ τὰς τῶν Ἀτρειδῶν μάρναμαι, εἰ καὶ μετ' ὀλίγα διαρθροῖ αὐτὸ τὸ ἀληθὲς εἰπὼν Ἑλένης ἔνεκα τὸν στρατὸν συναχθῆναι, ὑποκαταβάς ἐκ τοῦ κοινοῦ εἰς τὰς τῶν Ἀτρειδῶν, κάκειθεν εἰς τὴν Ἑλένην. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐντεῦθεν ὁ Σοφοκλῆς μεθοδευθεὶς ποιεῖ τὸν Τεῦκρον λέγοντα τῷ Ἀγαμέμνονι, ὅτι ὁ Αἴας διὰ τὴν αὐτοῦ γυναικῶν ἐν Τροίᾳ ἐμάχετο, ταῦτόν τι λογιζάμενος τὸ «διὰ τὴν αὐτοῦ», καὶ τὸ «διὰ τὴν τοῦ Μενελάου», τοῦ ἀδελφοῦ. Ὅσαρ δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἡ γυνή, ἐκ τοῦ ἀείρω τὸ συζευγνύω, ἐξ οὗ ἄορ καὶ μεταθέσει ὄαρ, ἵνα μὴ συνεμπίπτῃ πρὸς τὸ ἄορ τὸ ξίφος. ἡ γενικὴ ὄαρος, πληθυντικὸν ὄαρες, ὅθεν κατὰ κρᾶσιν ὦρες, καὶ ὦρεσι, ταῖς γυναιξίν, ὡς ἐτέρωθι πεποίηται. Ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος ἀείρω γίνεται καὶ παραείρω τὸ παραζεύγνυμι, ἐξ οὗ παρήορος, ὡς καὶ αὐτὸ που δηλοῦται, ὁ καὶ παράσειρος, ἔτι δὲ καὶ σειραῖος παρὰ Σοφοκλεῖ. Ὅτι δὲ ὄαρ καὶ ἀρσενικῶς προφέρεται ἐπὶ ἀνδρός, καὶ ὡς ἐκεῖθεν καὶ ὀαρίζειν τὸ φιλικῶς ὀμιλεῖν, καὶ Διὸς ὀαριστῆς ὁ ὀμιλητής, ὃ ἐστὶ φοιτητής, καθότι καὶ συνουσίαι φιλοσόφως αἰ τοιαῦται ὀαριστύες λέγονται, οὐδ' αὐτὰ σεσίγηται. (η. 328–33) Ὅτι σεμνῶς ἐλλαμπόμενος οἰκείους κατορθώμασι κατὰ τινα συγγραφήν ὁ λαμπρὸς Ἀχιλλεύς, [καὶ οὕτω μεγαλείως καὶ δίχα ψόγου περιαιτολογῶν], φησὶν, ὡς «δῶδεκα δὴ ξὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων, πεζὸς δ' ἔνδεκα φημι κατὰ Τροίην ἐρίβω 2.723 λον. τῶν ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ ἐξελόμην», κατ' ἐξαίρετον δηλαδή, «καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον», ὃ ἐστὶν ἐδίδων. «ὃ δ' ὄπισθε μένων παρὰ νηυσὶ δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν, ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου δῶρα καὶ βασιλεῦσι» καὶ ἐξῆς. Καὶ ὅρα ὅτι εὐκαιρήσας ὁ ποιητῆς ἀριστείας τοῦ Ἀχιλλέως παλαιὰς ἱστορήσε πρὸ τοῦ δεκάτου γενομένης ἔτους. Ἐνταῦθα δὲ ἱστορεῖ καὶ ὁ Γεωγράφος, ὅτι Ἀχιλλεύς τειχίρεις ὀρῶν τοὺς Ἰλιάας ἔξω ἐποιεῖτο τὸν πόλεμον καὶ περιῶν ἀφηρεῖτο τὰ κύκλω, καὶ ὅτι Τροίαν ἐνταῦθα λέγει οὐκ αὐτὴν τὴν πόλιν [ὡς ἐν τῷ «Τροίην εὐπυργον ἔλητε»], ἀλλ' ὡς ἐκ μέρους τὴν πεπορθημένην ὄλην ἠπειρον, ἧς ὅτι ἐννέα δυναστεῖαι, ἐν τῷ τέλει που τῆς Ἰλιάδος λεχθήσεται. [Χρήσις δὲ Τροίας τοιαύτης καὶ ἐν τῷ «ἐν Τροίᾳ γὰρ πρῶτον ὑπέσχετο καὶ κατένευσε», καὶ ἐν τῷ «ἀλλ' ὅτε δὴ Τροίην ἴξον ποταμῷ τε ῥέοντε»]. (η. 329) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «φημί» ἀξιωματικῶς λεχθὲν καὶ οὐχ' ὡς ἐπὶ ἀμφιβολία καὶ ἐνδοιασμῶ. Οὕτω καὶ Ἡσίοδος φησὶ τὸ «ἐνθα μέ φημι ὕμνω νικήσαντα». (η. 331) Τὸ δὲ «δόσκον» ποιηταῖς μόνοις ἀρέσκουσα λέξις, ὡς καὶ τὸ «δασάσκετο» καὶ τὸ «ἔχεσκεν». Οὐκ ἀνάλογον δὲ τὸ «δόσκον», ὡς ἐκ τοῦ δῶ δώσω. παρελήγετο γὰρ ἂν τῷ ὦ μεγάλῳ κατὰ τὸ βιώσκω, πτώσκω, τιτρώσκω καὶ τὰ ὅμοια. (η. 332) Ἐν δὲ τῷ «ὄπισθε μένων» μένειν μὲν τὸ ἀργεῖν, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου. Τὸ δὲ «ὄπισθεν» ἐντρεπτικόν ἐστίν, ὡς Ἀχιλλέως μὲν προμαχοῦντος, τοῦ δὲ βασιλέως οὐδὲ οὐραγοῦντος, ἀλλὰ ὄπισθεν μένοντος. (η. 331)

Τὸ δὲ «πάντα φέρων δόσκον» ἐλευθερίου ἦθους καὶ εὐγενοῦς, εἶγε μηδέν τι τῶν τοσοῦτων καὶ τοιούτων ὁ ἦρωσ παρενοσφίζετο. Κειμήλια δὲ ἐκεῖνα καὶ πολλὰ καὶ ἐσθλὰ καὶ οἷα ἐξέλοιτ' ἂν τις. Αὐτὸ δὲ τὸ «φέρων» τοῦ παραβολικοῦ προφέρειν ἔχεται. ὡς γὰρ χελιδῶν προφέρει μᾶστακα νεοσσοῖς, οὕτως Ἀχιλλεὺς πάντα φέρων ἐδίδου τῷ βασιλεῖ. (η. 333) Τὸ δὲ «διὰ παῦρα δασάσκετο» διασαφεῖ τὸ δημοβόρον, ὃ προωνειδίσθη ὁ βασιλεύς, ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγα ἐπιμερίζων τοῖς Ἀχαιοῖς. (η. 334) Ἐν δὲ τῷ «ἀριστεῖσι καὶ βασιλεῦσιν» ὄρα τὴν διαφορὰν. οὔτε γὰρ ἐξ ἀνάγκης οἱ ἀριστεῖς βασιλεύουσιν οὔτε βασιλέων τὸ ἀριστεύειν ἐστί. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὰ μὲν ἀριστεῦσι καὶ βασιλεῦσι διδόμενα 2.724 δῶρα ἦν, τὰ δὲ εἰς τὸ κοινὸν δασμός. Διὸ «δασάσκετο» εἰπὼν ἐπάγει· ἄλλα δὲ τοῖς προέχουσιν ἐδίδου δῶρα. [Σημείωσαι δὲ ὅτι τε τὰ ἐνταῦθα κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος εἰς πλάτος ῥηθέντα καὶ ἐν τῇ α' ῥαψωδίᾳ στενολογεῖται κατὰ τινὰς ἐμφάσεις, καὶ ὅτι μυκτῆρα ἔχουσι τινὰ κατὰ τῶν βασιλικῶν δῶρων. Οἰονεῖ γὰρ ἐμφαίνειν μηδέν τι τῶν βασιλικῶν προσδεῖσθαι δῶρων αὐτός, ὃς φθάσας μυριοπλάσια ἐκείνῳ προὔξενησε. Δῆλον γὰρ ὡς ὁ τοσαύτας ἀλαπάξας πόλεις σὺν τε ναυσὶ καὶ πεζὸς μυρία ἐκεῖθεν ἤγαγε, θεωρούμενα ἔν τε χρυσῷ καὶ λοιποῖς μετάλλοις, καὶ σκεύεσι δὲ καὶ ἵπποις καὶ γυναιξὶ καίγε πόλεσι, ταῦτόν δ' εἰπεῖν πτολιέθροις, ὡς ὁ βασιλεὺς ἔφη]. (η. 335 ς.) Ὅτι λυπεῖ τὸν Ἀχιλλεῖα ὡσπερ τὸ μηδέν τι περικεῖσθαι αὐτῷ εἰς κειμήλιον, καθὰ προερρέθη, οὕτω καὶ εἰ τοῖς μὲν ἄλλοις τὰ γέρα ἔμπεδα κεῖται, ἦγουν κειμηλιοῦνται, «ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου», φησὶν, «Ἀχαιῶν εἶλετο» ὁ βασιλεὺς, ἦγουν ἀφείλετο. ὃ καὶ ἐφερμηνεύων βαρέως φησὶν «ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα». Καὶ κατωτέρω δὲ λέγει ὡς ἐκ χειρῶν γέρας εἶλετο καὶ μ' ἀπάτησε. Καὶ ὄρα ὅτι τε ἐν τῷ «εἶλετο» οὐ προσέθηκε τί ἀφείλετο ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἀφῆκεν αὐτὸ κατὰ πολλῶν νοεῖσθαι, καὶ ὅτι τὴν παλλακὴν ἄλοχον εἶπεν αὐξάνων τὴν τοῦ βασιλέως ἀδικίαν, καὶ οὐχ' ἀπλῶς ἄλοχον, ἀλλὰ καὶ θυμήρη, ὅπερ ἐφεξῆς ἐρμηνεύων λέγει «ἦν ἐκ θυμοῦ φίλεον», ὡς ταῦτόν ὃν εἰπεῖν θυμαρέα, ἦγουν ἀρέσκουσαν τῷ θυμῷ καὶ ἦν ἐκ θυμοῦ φίλεον. Καὶ γὰρ φιλιώσεως σημαντικὴ λέξις καὶ τὸ ἀρέσαι, ὃ καὶ ἀρέσασθαι λέγεται, ὅθεν καὶ ὁ θυμηρῆς σύγκειται καὶ ὁ θυμαρῆς. Ζητητέον δὲ περὶ τοῦ τόνου, μήποτε ὀφείλει προπαροξύνεσθαι τὸ θυμαρέα. Ἐπεὶ γὰρ εὔρηται τὸ θυμῆρες βαρύτονον, ὡς τὸ «θυμῆρες κεράσασα», βαρύνοιτο ἂν ἴσως καὶ ὁ θυμηρῆς ἀναλόγως καὶ ἡ θυμηρῆς, ἀκολούθως δὲ καὶ ἡ θυμάρης. (η. 336 ς.) Ὅτι μαλακῶ στρατιωτῆ ἐπιλεχθεῖν ἂν τὸ «τῆ», ἦγουν ταύτη, «παριαύων τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμίζειν;» Ἀχιλλεὺς δὲ τοῦτο φησι πρὸς τὸν τοῦ βασιλέως λόγον εἰπόντος ὁμόσειν μέγαν ὄρκον μήποτε ἐπιβῆναι εὐνῆς καὶ μιγῆναι τῇ Βρισηΐδι, οἰονεῖ λέγων· τί μοι τοῦτο, εἶπερ οὐκ ἐμίγη αὐτῇ. μιγνύσθω ἦν ἔχει, ὡς ἀνωτέρω ἔφη. (η. 338 ς.) Ὅτι ἀρέσκει τοῖς ῥήτορι τὸν ἐρωτῶντα οὐ μόνον ἐν σχήματι διλημμάτων ἀλλὰ καὶ ἐν ἀπλῇ 2.725 ἐρωτήσῃ δέον εἶναι οὕτως ἐρωτᾶν, ὡς μὴ ἂν δυνησομένου τοῦ ἐρωτωμένου ῥαδίως ἀποκρίνασθαι. Διὸ καὶ Ἀχιλλεὺς ἀπλῆν ἐνταῦθα ἐρώτησιν προτείνει ἀναντίρρητον ταύτην «τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας Ἀτρείδης, ἢ οὐχ' Ἐλένης ἔνεκα ἠὲ κόμοιο;» πρὸς τοῦτο γὰρ οὐδεὶς ἀντερεῖ. (η. 340) Εἶτα πάλιν ὁμοίως ἐρωτῶν λέγει μετὰ βαρύτητος «ἢ μόνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων Ἀτρεΐδαι;» (η. 341-3) Μεθ' ὃ κατὰ τὸ σιωπώμενον ἀνανεύσας πρὸς τὸν λόγον καὶ οὕτως οἶον ἀποφῆσας, ὡς οὐ μόνοι ἀνθρώπων αὐτοὶ φιλοῦσι τὰς ἑαυτῶν, ἐπάγει γνωμικῶς «ἐπεὶ ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων τὴν αὐτοῦ», ἄλοχον δηλαδὴ, «φιλέει καὶ κήδετα. ὡς καὶ ἐγὼ τήν», ἦγουν ταύτην, «ἐκ θυμοῦ φίλεον δουρικτήτην περ ἐοῦσαν», ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ αἰχμάλωτον. Οὐκ αἰδεῖται δὲ Ἀχιλλεὺς τὸν βασιλέα ταῦτα λέγων. κάκεῖνος γὰρ ἐν τῇ α' ῥαψωδίᾳ ἐμπαθέστερα τούτων ἐλάλει περὶ δουρικτήτης τῆς Χρυσηΐδος. (η. 338) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ νῦν τὸ «ἀνήγαγε» λέξις ἐστὶ ναυτικὴ καὶ δηλοῖ τὸ ἀναπλέειν πεποίηκε. Τὸ δὲ «ἀγείρας» παρακείμενον τῷ «ἀνήγαγεν» παρήχησιν ποιεῖ. Ἔστι δὲ οὐ ψεκτὴ αὕτη λέξις κατὰ τὸ ἕτερον ἀγείρειν,

ἐξ οὗ ὁ ἀγύρτης γίνεται καὶ ὁ μηναγύρτης. (η. 341) Τὸ δὲ «ἀγαθός» καὶ «ἐχέφρων» ἢ ταῦτά ἐστι ἢ καὶ διαφέρει καθότι γενικώτερον ὁ ἀγαθὸς τοῦ ἐχέφρονος. [(η. 342) Τὸ δὲ «τὴν αὐτοῦ φιλέει» δέδωκε τῷ Σοφοκλεῖ μέθοδον εἰπεῖν ἐν Οἰδίποδι τῷ τυράννῳ ἐσχηματισμένως τὸ «τὴν δὲ σὴν ὁμοῦ ναίουσαν οὐ κατεῖδες». Ἐνθα δοκεῖ μὲν λέγειν ὁ Τειρεσίας ὅτι τὴν σὴν ὄργην οὐ κατεῖδες τὴν σύμφυτόν σοι, ἀληθῶς δὲ λέγει ὅτι τὴν σὴν ἄλοχον οὐκ οἶδας, ἤγουν τὴν μητέρα σου, ἢ συμβιοῖς, ὅπερ ὀκνήσας ἐκφῆναι εἶπε τὸ ὁμοῦ ναίουσαν, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ ὁμεινέτιν. καὶ οὕτως ἐδήλωσε τό τε ἄψογον, ἤγουν τὴν συγγενῆ ὄργην, καὶ τὸ ἀνόσιον, ἤγουν τὸ τὴν μητέρα σου τὴν σοὶ ὁμόκοιτον]. (η. 343) Τὸ δὲ «ἐκ θυμοῦ» 2.726 ἀντὶ τοῦ ἐκ ψυχῆς μέσης, ὃ καὶ ἐκθύμῳς λέγεται κατ' ἐπίτασιν προθέσεως, ὅποιον καὶ τὸ ἐκνομίως, ἀντὶ τοῦ λίαν, καὶ ἕξω πάσης νομίσεως, ἤγουν ὡς οὐκ ἂν τις νομίσειε. Τὸ μέντοι ἀπὸ θυμοῦ ἐναντίον τούτῳ ἐστὶν ἀντὶ τοῦ πόρρω ψυχῆς, ὡς τὸ «ἀπὸ θυμοῦ ἐμοὶ ἔσσειται», ἐξ οὗ καὶ ἀποθύμιόν που τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον ἀκαταθύμιον, ἤγουν μὴ κατὰ ψυχὴν. (η. 341 ς.) Σημείωσαι δὲ καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ἀποσιώπησιν πάνυ καινὴν οὔσαν. Νοητέον γάρ, ὡς προσεχῶς ἐρρέθη, ἀνανεύσαντα τὸν Ἀχιλλεῖα καὶ οὕτως ἀποφήσαντα καὶ αἰτίαν ἐπαγαγόντα τῆς ἀποφάσεως τὸ «ἐπεὶ ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθός, τὴν ἑαυτοῦ φιλέει». (η. 344) Ὅτι αὖξων ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν εἰς αὐτὸν βασιλικὴν ἀδικίαν λέγει τὸν βασιλεῖα ἐκ χειρῶν αὐτοῦ ἀφελῆσθαι τὴν Βρισηίδα κατὰ τινα βιαίαν καὶ ἀναιδῆ ἀρπαγὴν. Φησὶ γάρ «νῦν δ' ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἶλετο». (η. 344 ς.) Ὅτι ὁ μὴ ἐθέλων πεισθῆναι τῷ ἀπατήσαντι ἐρεῖ κατὰ τὸν Ἀχιλλεῖα τὸ «νῦν δ' ἐπεὶ μ' ἀπάτησε, μὴ μευ πειράτω εὐ εἰδότος, οὐδέ με πείσει». Καιρία δὲ λέξις τὸ ἀπατᾶν. διὸ καὶ προῖων ἐπιμένει αὐτῇ ἐν τῷ «ἔλπεται ἕξαπατήσειν», καὶ «ἐκ γὰρ δὴ μ' ἀπάτησε». Πόθεν δὲ ἡ λέξις γίνεται, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «πειράτω» ῥηθὲν ἐνεργητικῶς. [Τοῦ δὲ ἀπατᾶν ὅτι προϋπάρχει ὁ πάτος καὶ τὸ πατεῖν, προδεδήλωται. Χρήσις δὲ αὐτοῦ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ ἐν τῷ «θέρεος δὲ νεωμένη οὐ σ' ἀπατήσει», τουτέστιν οὐ κακυνεῖ τὸν ἐν τῇ νειῷ πάτον σου οὐδὲ βλάβει κατὰ τοὺς ἕξω πάτου πλανωμένους, ἀλλὰ δηλαδὴ ὠφελήσει. Εἰκὸς δὲ ἴσως ἀπατᾶν εἶναι καὶ τὸ βλάπτειν, ἵνα ἢ ὡσπερ μηνίω καὶ ἀπομηνίω τὸ αὐτὸ παρ' Ὀμήρῳ, οὕτω καὶ ἀτῶ καὶ ἀπατῶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐρμηνείας]. (η. 346 ς.) Ὅτι τοῦ βασιλέως εἰπόντος ἐν τῇ ἀ' ῥαψωδίᾳ, ὡς πάρεισί μοι καὶ ἄλλοι, οἳ κέ με τιμήσουσι, λέγει νῦν Ἀχιλλεὺς βαρέως μάλα πρὸς ἐκεῖνο «ἀλλ' Ὀδυσσεῦ, σὺν σοὶ τε καὶ ἄλλοις βασιλεῦσι φραζέσθω νήεσσιν ἀλεξέμεναι δῆϊον πῦρ», καὶ οὐκ αἰδεῖται καὶ τῶν φιλάτων καιρία καθαπτόμενος, Ὀδυσσέως τε καὶ Αἴαντος. (η. 348-50) Μυκτηρίζει δὲ καὶ τὴν τοῦ τεῖχους καὶ τῆς τάφρου ἐπίνοιαν καὶ οἶον ἀντιδάκνει τὸν Νέστορα πρὸ ὀλίγου εἰπόντα «τούσδε 2.727 δ' ἕα φθινύθειν ἕνα καὶ δύο». – Ἐκεῖνον γὰρ βουλή καὶ τὸ τεῖχος γέγονε καὶ ἡ τάφος. –, καὶ πολὺν μὲν λέγει πόνον περὶ αὐτὰ γενέσθαι, ἀνυσθῆναι δὲ οὐδέν. Φησὶ γὰρ «ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο, καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ εὐρείαν, μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξε. –, περὶ ὧν προέγραπται. –, «ἀλλ' οὐδ' ὡς δύναται σθένος Ἔκτορος ἀνδροφόνοιο ἴσχειν». (η. 352-5) Εἶτα μεγαλαυχῶν λέγει καὶ οἶος ἦν ὁ Ἔκτωρ ἕως αὐτὸς ἐπολέμει. Φησὶ γὰρ «ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν», ἤγουν ἐν Ἀχαιοῖς ἢ σὺν Ἀχαιοῖς, «πολέμιζον, οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἔκτωρ, ἀλλ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἴκανεν. ἔνθα ποτὲ οἶον», τουτέστι μόνον, «ἐμέ», ὡς ἐν μονομαχίας λόγῳ, «ἐμίμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὀρμήν». Καὶ ὅρα ὡς ἐκ παρόδου ἰστόρησεν Ὀμηρος τολμησαί ποτε τὸν Ἔκτορα, ὡς εἰκὸς, μονομαχῆσαι τῷ Ἀχιλλεῖ. Καὶ γίνεται πιθανὴ ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα τόλμα κατὰ τοῦ Ἀχιλλεῖως τῷ Ἔκτορι. (η. 354) Περὶ δὲ Σκαιῶν πυλῶν καὶ φηγοῦ ἐγράφη ἀλλαχοῦ. (η. 347) Δῆλον δ' ὅτι καὶ τὸ «ἀλεξέμεναι δῆϊον πῦρ» ἐντέλειαν ἔχει φράσεως, καθὰ καὶ πρὸ τούτων τὸ «ἀλεξήσης κακὸν ἡμαρ», ὡς αὐτοῦ μόνου τοῦ ἀλεξέμεν ἐλλιποῦς ὄντος. (η. 348) Τὸ δὲ «πονήσατο» Ἀττικόν ἐστι, κοινὸν δὲ αὐτοῦ

τὸ ἐπόνησεν. (η. 351) Ἄνδροφόνον δὲ τὸν μετ' ὀλίγα καὶ δῖον Ἑκτορα ὁ Ἀχιλλεὺς ἔφη ἐπὶ ὀνείδει τῶν Ἀχαιῶν, δι' οὓς ἔσχεν ἐκεῖνος τὸ τοιοῦτον ἐπίθετον μετὰ τὴν αὐτοῦ μῆνιν. Οὐ δῆπου γὰρ καὶ πρὸ τούτου ἀνδροφόνος ἦν ὁ μὴ τολμῶν προκύπτειν τοῦ κατὰ τὴν Τροίαν τείχεος, οὐδὲ μὴν ἐθελέσκων, ἦγουν δυνάμενος, μάχεσθαι, ὅτε Ἀχιλλεὺς ἦν ἐν τῷ καθεστῶτι. (η. 356–60) Ὅτι τοῦ Ὀδυσσεῶς πρὸ ὀλίγων εἰπόντος τῷ Ἀχιλλεῖ, ὡς νῦν τὸν Ἑκτορα ἔλῃς, ὁ Ἀχιλλεὺς πάνυ δεινῶς τὸν λόγον μεταχειριζόμενος οὐ μόνον λέγει ὡς οὐκ 2.728 ἐθέλει πολεμεῖν, ἀλλὰ καὶ ὡς αὔριον ἀποπλεύσει, εἰπὼν «νῦν δ' ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμίζειν Ἑκτορι δῖω, αὔριον ἰρὰ Διὶ ῥέξας, νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἄλαδε προερεύσω, ὄψεαι ἦν ἐθέλησθα καὶ αἶ κέν τοι τὰ μεμήλη, ἦρι μάλα Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεύσας νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας». Καὶ ὄρα τὸ σχῆμα τῆς ῥηθείσης ἐννοίας καινοπρεπὲς ὄν διὰ τὸ προφανὲς ἐν αὐτῇ σολοικοφανές. Ἔστι γὰρ τὸ ῥηθὲν τοιοῦτον. Νῦν δ' ἐπεὶ οὐ θέλω Ἑκτορι μάχεσθαι, αὔριον ἰερὰ ῥέξας ἐγὼ καὶ συναγαγὼν τὰς ἐμάς νῆας, ὄψει σὺ αὐτὰς ὄρθρου ἀποπλεύσας. Ἦν δὲ τὸ εὐσυντάκτως ὄρθρον εἰπεῖν, ὅτι αὔριον θύσας καὶ συσκευάσας τὰς νῆας ἀποπλευσοῦμαι. Ὁ δὲ μὴ ἐθέλησας ἑαυτῷ ἀλλὰ ταῖς ναυσὶ καὶ τοῖς ναύταις προσάψαι τὸ τῆς ἀποπλοίας ῥῆμα, ἐπήγαγε δευτέραν ἐννοίαν ἀπροσφυῆ τῇ πρώτῃ, τὸ «ὄψεαι» καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ οὕτως ἔφρασε καινοφανέστερον. Ἔοικε δὲ καὶ διὰ θυμὸν ἐκλαθέσθαι τῆς κατ' ὄρθρον συντάξεως. Εἰ δέ τις τὸ «ῥέξας» καὶ τὸ «νηήσας» συντάξει μετὰ τοῦ «ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμίζειν», δοκεῖ μὲν θεραπεῦσαι τὸ σολοικοφανές, ποιεῖ δὲ οὐκ εὐδιανόητον τὸ νόημα. καὶ ταῦτα μὲν ἄρτι λαλεῖ Ἀχιλλεὺς διὰ τὸ πολὺ τοῦ θυμοῦ. Ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς ἀγαθὰς ἐλπίδας ὑποτείνει, λέγων ὡς οὐ πείσει τὸν ἐμὸν θυμὸν ὁ βασιλεύς, πρὶν γε ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δοῦναι θυμαλγέα λῶβην, ἦγουν πρὶν ἀντιλωβηθῆναι ὧν με ἐλύπησεν. Ὅρα δὲ ὅτι ἄλλως μὲν οὐκ ἐθέλει Ἀχιλλεὺς πολεμίζειν Ἑκτορι, ἄλλως δὲ ὁ Ἑκτωρ οὐκ ἐθέλεσκεν, ὡς προεγράφη, μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν. Ἀχιλλεὺς μὲν γὰρ δυνάμενος, Ἑκτωρ δὲ μὴ ἰσχύων. ὥστε τὸ «οὐκ ἐθέλεσκεν Ἑκτωρ» εὐφήμως καὶ κατὰ εἰρωνεῖαν δὲ εἴρηται ἀντὶ τοῦ οὐκ ἠδύνατο, ὁμοίως τῷ «οὐδ' ἔθελε προρέειν». (η. 356) Τὸ δὲ «Ἑκτορι δῖω» σεμνότερον ῥηθὲν ἤπερ πρὸ ὀλίγων τὸ «Ἑκτορος ἀνδροφόνου» βαρύνει τε τοὺς πρέσβεις, εἰ οὕτω τὸν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐχθρὸν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπαινεῖ, καὶ τὸ πᾶν δὲ τὸν Ἑκτορα ἐν τῇ Τροίᾳ εἶναι δηλοῖ. οὐ γὰρ ἔφη ὡς οὐκ ἐθέλω πολεμίζειν Τρωσίν, ἀλλὰ Ἑκτορι. (η. 357) Τὸ δὲ «ἰρὰ ῥέξας» κατὰ τὸ πλήρες ἐφράσθη. ἀπλῶς δὲ εἰπεῖν ῥέξας ἔλλειψιν ἔχει. Ὁ γὰρ 2.729 τοι ῥέζων θυόμενόν τι ῥέζει. (η. 358) Τὸ δὲ «νηήσας εὖ νηήσας» ὁμοίον ἐστὶ τῷ πρὸ ὀλίγου ῥηθέντι τῷ «νηᾶ νηησάσθω», καὶ δηλοῖ τὸ σωρεύσας, ἦτοι φορτίσας. οὐ γὰρ μόνον ἐν τῇ πατρίδι πλουτεῖ Ἀχιλλεὺς, ἀλλὰ καὶ ἐκ Τροίας πολλὰ ἄξεται, ὡς αὐτὸς ἐρεῖ. [Τὸ δὲ «ἐπὴν ἄλαδε προερεύσω» δοκεῖ ἐπίτηδες οὕτω φρασθῆναι διὰ τὸ μὴ ἐγχωρεῖν εἰπεῖν αὐτὸ δὴ μόνον τὸ ἄλαδε προερεύσας πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ «νηήσας»]. (η. 359) Προσοχῆς δὲ ποιητικὸν τὸ «ὄψεαι ἦν ἐθέλησθα καὶ αἶ κέν τοι τὰ μεμήλη». Λέγει δὲ αὐτὸ Ἀχιλλεὺς ἐκφοβῶν τὸν Ὀδυσσεᾶ καὶ ὑπεμφαίνων ὡς οὐκ ἔσται ὑμῖν ἄδεια εἰς τὰς ἐμάς νῆας αὔριον ἀτενίζειν, ἀλλὰ τῶν πρὸς ποσὶ μόνων ἔσεσθε. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ἐθέλησθα ὡς τὸ ἦσθα καὶ ἔφησθα. Τὸ δὲ «μεμήλη» μέσος παρακείμενος ὑποτακτικὸς ἐκ τοῦ μέμηλα, ὅμοιος τῷ ὄλωλα ὀλώλη, ὡς τὸ «ὄτ' ἂν ποτ' ὀλώλη». (η. 360) Ἦρ δὲ καὶ ἐνταῦθα φανερώς ὁ ὄρθρος. ἐκ τούτου δὲ ἡ Ἠριγένεια γίνεται, ὡς ἀλλαχοῦ γέγραπται. Τὸ δὲ «μάλα» ἔοικε κατὰ παρολκὴν κείσθαι, ὡς καὶ ἐν τῷ πώμαλα, περὶ οὗ δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς τοῦ Κωμικοῦ. Ὅρα δὲ ὅτι καὶ νῦν Ἑλλήσποντον λέγει τὴν περὶ τὸ ναύσταθμον θάλασσαν, μεθ' ἣν ὁ Αἰγαῖος. Τοῦτον δὲ τὸν Ἑλλήσποντον πλατὺν ἀλλαχοῦ λέγει πρὸς διαστολὴν τοῦ στενοῦ, ὃς ἀγάρροος λέγεται. Εἰ δὲ καὶ ἰχθυοεῖς ὁ Ἑλλήσποντος κατὰ τι ἐξαιρετόν, ἢ ποιητικὴ Μοῦσα οἶδε. (η. 361) Τὸ δὲ «ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας» ναυτικωτάτους εἶναι παραδηλοῖ τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ. [Ἐμφαίνει δὲ καὶ χαρὰν

εὐλογον τῶν Μυρμιδόνων, ὡς οὐχὶ ἀκόντων ἀλλὰ σὺν προθυμίᾳ πολλῇ ἀποπλεόντων κατὰ πολλὰ τὰ αἴτια. Πλουτοῦσί τε γὰρ οἷς ἐληίζοντο καὶ κινδύνων ἐξάντεις γίνονται καὶ ἀχαρίστων ἀνδρῶν ἀπαλλάττονται]. (η. 362 ς.) Ὅτι μετρῶν χωρογραφικῶς τὸν ἀπὸ Τροίας πλοῦν εἰς Φθίαν ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει ὡς, εἶπερ εὐπλοῖην, ἤγουν εὐπλοῖαν, θεὸς δῶη, «ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἰκοίμην». Οὕτω καὶ ὁ φιλόμηρος Σοφοκλῆς, φιλοτιμησάμενός που ἐν στενῷ περιγηγῆσθαι, μετρεῖ τὸν ἀπὸ Σκύρου πλοῦν εἰς τὸ Σίγειον, ἔνθα τὸ Ἀχαιϊκὸν ναύσταθμον ἦν, εἰπὼν «ἦν ἡμαρ ἤδη δεύτερον πλέοντί 2.730 μοι», ὅτε δηλαδὴ καὶ κατέσχευεν εἰς τὸ Σίγειον. Καὶ τὸν ἐκ Λήμνου δὲ πλοῦν εἰς τὰ τοῦ Φιλοκτῆτου ἱστορῶν «ἡμέρας» φησὶ «μόχθος οὐχ' ὄλης μιᾶς». Ὅπως δὲ ποιηταῖς ἔθος καὶ τοιούτοις φιλομαθίας χάριν ἐμφιλοχωρεῖν. (η. 364) Ὅτι ἀλλαχοῦ μὲν ὁ ποιητὴς κεῖσθαι τὸν Ἀχιλλεὺς φησὶν ἐν ταῖς ναυσίν, ἤγουν διὰ τὴν μῆνιν ἀπρακτεῖν, αὐτὸς δὲ Ἀχιλλεὺς τὸ ἐν Τροίᾳ ζῆν ἔρρειν φησὶν εἰπὼν «τὰ κάλλιπον ἐνθάδε ἔρρων», ὡς τοιούτου ὄντος τοῦ κενῶς κοπιᾶν. Τῇ αὐτῇ δὲ λέξει καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς ἐξῆς που χρήσεται περὶ ἑαυτοῦ λύπην πάσχων. Προϊῶν δὲ Ἀχιλλεὺς ἄλλως ἐν κατευχῇ λέγει περὶ τοῦ βασιλέως, ὅτι ἔκηλος ἔρρέτω. Ὅτι δὲ τὸ ἔρρειν καὶ ἐπὶ τοῦ χωλεύειν τίθεται, ἢ τοῦ Ἡφαιστοῦ ὀπλοποιεῖα δηλώσει. Παραγωγὴ δὲ τοῦ ἔρρω ἀπλοϊκὴ μὲν τὸ εἰπεῖν ἐκ τῆς ἔ-ν προθέσεως καὶ τοῦ ῥῶ, τὸ φθεῖρω, γίνεσθαι ἔνρω, καὶ τροπῇ ἀναλόγῳ τοῦ ἔν εἰς τὸ ἐφεξῆς ἀμετάβολον ἔρρω, ποικίλη δέ, εἴ τις φαίη ἐκ τοῦ φθεῖρω εἶναι αὐτὸ καθ' Ἡρακλείδην, εἰπόντα ὅτι τὰ τῶν λέξεων πρῶτα σύμφωνα αἴρειν εἰώθασιν Ἴωνες καὶ Αἰολεῖς, ἄν τε ἐν ἧ, οἷον λαιψηρός αἰψηρός, ἄν τε δύο, οἷον τὸ παρὰ πλευρὰν ἐστάναι πλάγιον εἶπεν ἐν ποιότητι Ὅμηρος εὐράξ «στῆ δ' εὐράξ», ἀντὶ τοῦ πλευράξ. Οὕτω καὶ ἡ πλάνη καὶ τὸ πλανᾶσθαι ἀπελεύσει τῶν καταρχόντων δύο συμφώνων ἄλλη γίνεται καὶ ἀλαῖσθαι ἀντιθέσει τοῦ ἔν εἰς ἔλ, ὧ ἀντιστοιχοῦσι Δωριεῖς ἐν τῷ φίλτατος φίντατος, ἦλθεν ἦνθεν, Φίλις Φίντις παρὰ Πινδάρῳ, ἔλετο ἔντο, καὶ Δωρικῶς γέντο, κέλετο κέντο παρὰ Ἀλκμᾶνι. Τούτων οὕτως ἐχόντων, οἱ Αἰολεῖς, φησὶ, τὰ εἰς ῥ βραχύτονα, ἔχοντα τὴν ἔ-ι δίφθογγον παρατέλευτον μετατιθέντες τὸ ἔ-ι εἰς ἔτερον ῥ προφέρονται τὸ κείρω κέρρω λέγοντες καὶ τὸ δείρω δέρρω. οὕτως οὖν καὶ φθεῖρω φθέρρω καὶ ἄρσει τῶν πρώτων δύο συμφώνων ἔρρω. Καὶ οἱ Ἀριστάρχειοι δέ, φησὶ, συνάδουσι τῇ τοιαύτῃ δηλαδὴ ἐκ τοῦ φθεῖρω παραγωγῇ. τὸ γὰρ 2.731 «ἔρρ' ἐκ νήσου» ἐξηγεῖται «μετὰ φθορᾶς ἄπιθι». Ὡς δὲ ἐκ τοῦ φθεῖρω καὶ τὸ ραίω γίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡρακλείδην, ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται. Ὡς δὲ τὸ πληθυντικὸν τοῦ ἔρρε προστακτικοῦ τὸ ἔρρετε διὰ δύο ἔλ γλῶσσά τις, φησὶ, Καλλίμαχος δηλοῖ ἐν τῷ «ἔλλατε, βασκανίης ὀλοὸν γένος». (η. 364–9) Ὅτι ἀνευδεῖ δεικνὺς ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς φησὶν «ἔστι δέ μοι μάλα πολλά», ἐν Φθίῃ, «τὰ κάλλιπον ἐνθάδε», ὡς ἔρρέθη, «ἔρρων. ἄλλον δ' ἐνθένδε χρυσὸν καὶ χαλκὸν ἐρυθρόν», ἤγουν πυρρόν, «ἠδὲ γυναικας εὐζώνους πολίον τε σίδηρον ἄξομαι, ἄσσο' ἔλαχόν γε», ὡς εἰς δηλαδὴ τῶν τοῦ πλήθους, τοιοῦτον γὰρ τὸ λαχεῖν. «γέρας δέ μοι», ὅπερ ὡς ἐξαιρετόν ἦν δίχα τοῦ λαχεῖν, «ὡς περ ἔδωκεν, αὐτὶς ἐφυβρίζων ἔλετο Ἀτρεΐδης». Ἐν οἷς ὄρα ὅτι τε τὸ ἄξομαι κυριολεκτεῖται μὲν ἐπὶ γυναικῶν ὡς ἐμψύχων, συλληπτικῶ δὲ τρόπῳ ἐξακούεται καὶ ἐπὶ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου τῶν ἀνωτέρω ῥηθέντων, καὶ ὅτι τὸν χρυσὸν μὲν δίχα ἐπιθέτου προήγαγεν, ὃν ἐν ἄλλοις εἶπε τιμήντα, τὸν δὲ χαλκὸν ἐρυθρόν ἐπώνομασε, τὸν δὲ σίδηρον πολίον, ἢ ὡς ἔντιμον ἢ ὡς χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν ὁμοίων ὑλῶν χρεωδέστερον καὶ πολιτικώτερον. καὶ ὅτι τὸ «ὡς περ ἔδωκεν, αὐτὶς ἐφυβρίζων εἶλετο» δηλοῖ ῥᾶον ἀφαιρεθῆναι τὸ γέρας, ὡς περ καὶ ἐδόθη, ἢ ὅτι, ὡς περ μὴ δεομένῳ μοι ἐδωρήθη, οὕτω καὶ ἀνευδεοῦς ὄντος ἀφήρηται, ἢ καὶ ὅτι ὁ νῦν κατὰ ὕβριν ἀφελόμενος ἔοικεν οὐδὲ διδοὺς κατὰ τιμὴν ἀληθῆ δοῦναι, ἀλλὰ μόνον ἀφοσιούμενος. Ὡς γοῦν ἔδωκεν, οὕτω καὶ ἀφείλετο, οὔτε τότε τιμῶν οὔτε νῦν. (η. 369–73) Ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀχιλλεὺς καλεῖ καὶ ὧδε τὸν βασιλέα

κύνεον καὶ ἀναιδείην ἐπειμένον, εἰπὼν ἃ δὴ τις ἐρεῖ ἐπὶ ἀνθρώπῳ ἀπατεῶνι καὶ ἀναιδεῖ «τῷ πάντ' ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω ἀμφοδόν», ἤγουν φανερώς καὶ ἐν ἐπηκόῳ, «ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζονται 2.732 Ἄχαιοί, εἴ τινά που Δαναῶν ἔτι ἔλπεται ἔξαπατήσιν, αἰὲν ἀναιδείην ἐπειμένος, οὐκ ἂν ἔμοιγε τετλαίη, κύνεός περ ἔών, εἰς ὧπα ἰδέσθαι». (η. 374) Λέγει δὲ καὶ ὅτι «οὐδὲ τι οἱ βουλάς συμφράσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον». (η. 375–8) Τὸ ἐντεῦθεν δὲ ὀργίλον ἦθος, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ σημειοῦνται, διαγράφων ὁ ποιητὴς ἐγκόπτει συχνὰ τὸν λόγον τῷ Ἀχιλλεῖ, κομματικῶς προάγων τὴν ἀντιλογία, ὅπερ ἔθος τοῖς τραχυνομένοις. Ἐν γοῦν τέσσαρσι, φασί, στίχοις ἀπὸ τοῦ «οὐδὲ μὲν ἔργον» ἔννοια ὀκτώ στίζονται αὐτοτελεῖς αὗται «ἐκ γὰρ δὴ μ' ἀπάτησε», «καὶ ἦλιτεν», «οὐδ' ἂν ἔτι αὗτις ἔξαπάφοιτο ἐπέεσσιν», «ἄλις δέ οἱ», «ἀλλὰ ἔκηλος ἐρρέτω», «ἐκ γὰρ οἱ φρένας εἴλετο Ζεὺς», «ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα», «τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴση». (η. 370) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ μὲν ἐπισκύζεσθαι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὀργὴν δηλοῖ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐπισκύνιον. (η. 372) Τὸ δὲ αἰὲν ἀναιδῶς τὸν βασιλέα ἔχειν δεινότερον τοῦ «αἰεὶ γὰρ τοι ἔρις τε φίλη» καὶ ἐξῆς, ὃ φθάσας ὁ βασιλεὺς ὠνείδισεν εἰς Ἀχιλλέα. (η. 373) Τοῦ δὲ «τετλαίη» ὁ ἀναδιπλασιασμός ὁμοιος τῷ «τεθναίη». Ἀναιδείας δὲ χαρακτὴρ ἐνταῦθα φαινόμενος συνήθης εἶναι τῷ βασιλεῖ τὸ τλῆναι τὸν ἀδικητὴν ἀντιβλέψαι ἀσκαρδαμύκτως, [ὡς καὶ ἡ κωμωδία φησί], τῷ ἀδικηθέντι, [καὶ ποιητικῶς εἰπεῖν, «κύνεον εἰς ὧπα ἰδέσθαι»]. Ἔνθα σημειῶσαι καὶ ὡς ἐντεῦθεν τοῖς παλαιοῖς ἐλήφθη τὸ διακυνοφθαλμίζεσθαι, ὅπερ δηλοῖ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον τὸ ὑποβλέπεσθαι καὶ ὑφορᾶσθαι ἀλλήλους. Σκοπητέον δὲ ἐνταῦθα καὶ εἶπερ τὸ «εἰς ὧπα ἰδέσθαι» συντελεῖ τι ἐν τοῖς ἐξῆς πρὸς σαφήνειαν τοῦ «εἰσωποὶ δ' ἐγένοντο νεῶν». (η. 374) Τὸ δὲ «οὐ βουλάς οὐδὲ ἔργον» πάνυ σεμνύνει τὸν Ἀχιλλέα, εἰ καὶ ἐν βουλευμασι καὶ ἐν ἔργοις τῷ βασιλεῖ καθηγεῖτο. (η. 375) Τὸ δὲ «ἀπάτησε» καιρία λέξις. Διὸ δις ἐν τοῖς νῦν ῥηθεῖσιν, εἶτα ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ ὡς ἰσοδύναμον τὸ ἀπάφεσθαι. Τὸ δὲ «καὶ ἦλιτεν» ἄριστα πρόσκειται εἰς τὸ «ἐκ γὰρ δὴ μ' ἀπάτησεν». Ὡς γὰρ οὐ πᾶς δόλος, οὕτως οὐδὲ ἀπάτη πᾶσα ψεκτὴ, ἀλλ' ἢ μόνη ἢ τῶν ἀλιτρῶν. καλῶς γὰρ ἔχει τὸ «ἀγαθῆς ἀπάτης οὐκ ἀποστατεῖ θεός». (η. 375 ς.) Εἰς δὲ τὸ «οὐκ ἂν ἔτι ἔξαπάφοιτο» φασὶν οἱ παλαιοί, ὅτι τὸ μὲν ἅπαξ ὑπὸ φίλου ἀπατηθῆναι εὐηθείας ἐστὶ, τὸ δὲ δις μωρίας. Τὸ δὲ «ἐπέεσσιν ἔξαπατᾶν» ἔοικε μὲν πρὸς τὸ κλέπτειν νόω, εἴρηται δὲ πρὸς διαστολὴν ἐτέρας ἀπάτης. ἔξαπάφοιτο γὰρ ἂν τίς τινα καὶ ἔργοις. Δήλον δὲ ὅτι τοῦ «ἀπάφοιτο», οὗ ἐνεργητικὸς δευτέρος ἀόριστος 2.733 τὸ ἦπαφον, προϋπόκειται τὸ ἀπαφῶ, ἐξ οὗ τὸ ἀπαφίσκειν παράγωγον. Ἔστι δὲ κυρίως ἀπάφεσθαι τὸ δι' ἀφῆς ἀπατᾶσθαι, ἀφ' οὗ καὶ ἡ μυθικὴ Παφία κατ' ἔλλειψιν τοῦ τῆς προθέσεως ᾠ, ὁποῖα τις γίνεται καὶ ἐν τῷ νέρτερος [καὶ ἐν τῷ σκερβόλλειν, ἤγουν ἐς κέαρ βάλλειν, καὶ ἐν τῷ σκαρδαμύττειν] καὶ σκορακίζειν καὶ ἐν ἄλλοις. Αἰολικὴ δὲ λέξις τὸ ἀπάφοιτο καὶ τὰ κατ' αὐτό, ὡς δήλον ἐκ τῆς ψιλώσεως τοῦ ᾠ. τὸ γὰρ τοι κοινὸν ἀπάφοιτο ἂν ἦν καὶ ἐφαφᾶσθαι. Τὸ δὲ «ἄλις δέ οἱ» ἐλλειπτικῶς ἔχει. τὸ γὰρ ἐντελές, ὅτι ἄλις δέ οἱ ὦν ἠπάτησε. (η. 376 ς.) Τὸ δὲ «ἔκηλος ἐρρέτω» παρ' ὑπόνοιαν εἴρηται, ὡς εἶπερ ἔφη ἔκηλος μενέτω ἢ ἐχέτω ἔκηλος, κατὰ τὸ «ἔχ' ἠσυχος». (η. 377) Ὅρα δὲ καὶ νῦν ὡς ὁ ποιητὴς πολλὴν ἔχει τέχνην καὶ τοῦ διλογεῖν ἐν ἐναντιότητι νοημάτων. Τὸ γὰρ ἐξείλετο φρένας θεὸς ἐπὶ τε Γλαύκου πρὸ τούτων εἰπὼν καὶ νῦν δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἐκεῖ μὲν ἐπὶ ἐπαίνου τὸν λόγον ἔθετο, καθὰ καὶ Πορφυρίῳ δοκεῖ, ἀντὶ τοῦ ἐξαιρέτους τὰς τοῦ Γλαύκου φρένας ἐποίησεν, ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ ψόγου, ἀντὶ τοῦ ἐστέρησε φρενῶν. [Διπλῆ δὲ ἐνταῦθα γραφὴ «ἐκ γὰρ οἱ φρένας εἴλετο», καὶ «ἐκ γὰρ εὔ», ἤγουν αὐτοῦ, «φρένας εἴλετο»]. (η. 378) Τὸ δὲ «ἐχθρὰ μοι τούτου δῶρα» τῷ Σοφοκλεῖ γέγονεν ἀφορμὴ γνωματεύσασθαι, ὅτι «ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα κούκ ὀνήσιμα». [Διὸ εἶπερ καὶ ὁ Σοφόκλειος μαστιγοφόρος ὁμοίως τῷ Ἀχιλλεῖ ἀναπόμπιμον τὸ τοῦ ἐχθροῦ τὴν ἀρχὴν ἔθετο δῶρον, εὔ ἂν ἐποίησε κατὰ οἰωνόν

αἴσιον. Καταχρηστικῶς δὲ νῦν ἔφαμεν ἀναπόμπιμον, κυρίως γὰρ ἀναπόμπιμα τὰ πεμφθέντα μὲν, αὐθις δὲ ἀναστραφέντα διὰ τὸ δυσαρεστηθῆναι, οἷς εἰκόσασιν καὶ τὰ τοῦ Χρύσου πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὲρ λύτρου τῆς θυγατρὸς]. Τὸ δὲ «τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴση», ὡς Ἀμερίας καὶ Νεοπτόλεμος οἱ γλωσσογράφοι φασίν, ἀντὶ τοῦ ἐν μισθοφόρου τίθεμαι τάξει καὶ ἴσον αὐτὸν ἔχω Καρὶ ἀνδρὶ. Ἐλοιδοροῦντο γὰρ καὶ δι' 2.734 ἀτιμίας ἦγοντο οἱ καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ κείμενοι Κᾶρες, ὡς πρῶτοι μισθοφορήσαντες, ἦγουν μισθὸν ὑπὲρ μάχης λαβόντες καὶ χρημάτων ἀποδόμενοι ψυχὰς καὶ τὴν εὐγενῆ ἐπικουρίαν καπηλεύσαντες καὶ πρὸ τοῦ πολέμου ἀνδραποδισθέντες τῇ μισθοφορᾷ καὶ χρήμασιν ἤδη ἀπαχθέντες αἰχμάλωτοι. Καὶ μὴν, ὡς φησὶν Ἀπίων, οὐ καλῶς ἂν ὁ Ἀγαμέμνων Καρὶ εἰκόσασιν λέγοιτο, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ πρὸς ὑποσχέσεις μαχόμενος καὶ εἰπὼν τὸ «ἐκ γὰρ δὴ μ' ἀπάτησε». Καὶ ἄλλως δέ, εἰ καὶ ἐμισθοφόρησαν, φησὶν, οἱ Κᾶρες, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν οὐδὲ πρὸ τοῦ Ὀμήρου. Πόθεν οὖν, φησὶν, οἶδεν ὁ Ἀχιλλεύς μισθοφόρους τοὺς Κᾶρας. Ἐφ' οἷς λέγει ὁ αὐτός, ὅτι τινὲς ἐν μέρος λόγου ἀκούσαντες καὶ προπαροξύναντες «ἔγκαρος» ἔγραψαν καὶ τὸν φθειρα ἀπέδωκαν, ἵνα λέγη ὁ Ἀχιλλεύς, ὅτι ἐν αἴση ἔγκαρος, ἦγουν φθειρός, τίθεμαι τὸν Ἀγαμέμνονα, ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς ἔγκαρ, ὡς μάκαρ μάκαρος. οἷς πάλιν αὐτὸς ἀντιλέγων ἐρωτᾷ τοὺς ταῦτα λέγοντας, ὅτι πόθεν ἔγκαρος ὁ φθειρ; Ἐτεροι δὲ εἰς δύο τε μέρη διαιροῦσι τὴν λέξιν ταύτην καὶ ὀξύνουσι τὴν λήγουσαν καὶ τὴν αὐτὴν αὐθις ἀποδιδόασιν ἔννοιαν, λέγοντες, ὡς τιμῶ αὐτὸν ἐν μοίρα καρὸς, ὃ ἐστὶ φθειρὸς τοῦ περὶ τὴν κεφαλὴν, τουτέστι τοῦ μηδενὸς τιμῶμαι αὐτόν, μάλιστα δέ, τοῦ εὐτελεστάτου. Τὸ γὰρ ἀξιῶν τινα τοῦ μηδενὸς ἄλλως ἔστι φράζεσθαι, οἷον ὡς Σοφοκλῆς «τᾶλλα ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς οὐκ ἂν πριαίμην», ὃ δοκεῖ ἐκ Πινδαρικοῦ ῥητοῦ παρεξέσθαι τοῦ «σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωπος». Τὸ δὲ γε ὀλίγου τινὸς τιμᾶσθαι τινα καὶ ὀβολοῦ τιμᾶσθαι οἱ ὕστερον ἔλεγον Ἀττικοί, καὶ τοιαῦτά τινα. Ἐξ ἧς ἐννοίας καὶ ἀλώνητα δουλάρια παρὰ τοῖς παλαιοῖς τά, ὡς εἰπεῖν, εὐῶνα. Λέγεται δὲ ὁ ἄτιμος καὶ οὐκ ἐν ἀριθμῶ κεῖσθαι, ὁμοίως οὐδὲ ἐν λόγῳ εἶναι. Ὡς ἴσον τὸ «οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου» τὸν δεῖνα. Ἄλλοι δὲ γράφουσι μὲν καὶ αὐτοὶ προπαροξυτόνως «ἔγκαρος», καὶ κλίνουσι ἔγκαρ ἔγκαρος, τὴν δὲ λέξιν ἐπὶ ἐγκεφάλου νοοῦσιν, ὃν φασὶν ὑπὸ Ἀθηναίων μὴ ἐσθίεσθαι, ἵνα λέγη ὅτι ἀποτροπιάζομαι τὸν βασιλέα ὡς τινες τὸν ἔγκαρα, ὃν ὁ Λυκόφρων ἔγκαρον λέγει, ὡς εἴ τις εἴποι καὶ τὸν μάρτυρα μάρτυρον καὶ τὸν ἀλάστορα ἀλάστορον. οὗ χρῆσις παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις». Καὶ τοῦτο μὲν ἕτεροι, ἐν οἷς καὶ ὁ Πλούταρχος, ἱστορῶν καὶ αὐτὸς ἐν Συμποσιακοῖς, ὅτι ἐπεὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἦσθιον οἱ παλαιοί, διὰ 2.735 τοῦτο εἶπεν Ὀμηρὸς τὸ «τίω δέ μιν ἔγκαρος αἴση», τὸν ἐγκέφαλον οὕτω προσειπὼν διὰ τὸ ρίπτειν, φησί, καὶ ἀποβάλλειν μυσσάμενους αὐτόν, [καὶ μάλιστα, εἴπερ χοίρου ἦν. χοιρείου γὰρ ἐγκεφάλου θέμις, φασίν, οὐκ ἦν ἐσθίειν διὰ τοὺς δοξάζοντας ἴσον εἶναι μεταλαμβάνειν αὐτοῦ καὶ κυάμων τρώγειν καὶ κεφαλῶν οὐ μόνον τοκῆων ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων βεβήλων. Εἰς ἐπίτασιν δὲ τοῦ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον μύσους ἔδοξέ τιςιν, ὧν καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος, οὐδ' ὀνομάζεσθαι τὸν ἐγκέφαλον πρὸς τινος τῶν παλαιῶν. Σοφοκλῆς γοῦν, φησὶν, ἐν Τραχινίαις λευκὸν μυελὸν αὐτὸν εἶπε, ἐκκλίνων τὸ μὴ ὀνομαζόμενον, Εὐριπίδης δὲ ποῦ περὶ Ἀστυάνακτος ἔφη «ἔνθεν ἐγκελᾶ ὀστέων ῥαγέντων φόνος, ἴν' αἰσχρὰ μὴ λέγω». Ἄλλ' αὐτὸς μὲν οὕτω σημειωσάμενος οὐκ εὐστόχησε. πολλὴ γὰρ χρῆσις τῆς λέξεως παρὰ τε ἄλλοις καὶ τῷ εἰπόντι, ὡς οὐδ' ἂν ἐγκεφάλων ἔσθων λίποι. Ὡς δὲ καὶ ἱερὸν ἢ κεφαλὴ ἐνομιζέτο καὶ τινες δι' αὐτὸ ἀπείχοντο μυελοῦ, δηλον, φασίν, ἐκ τοῦ καὶ κατ' αὐτῆς ὀμνύειν πολλοὺς καὶ ἐν πταρμοῖς δὲ προσκυνεῖσθαι αὐτήν, καὶ μάλιστα διὰ τὸ ἀπάσας ἐν αὐτῇ αἰσθήσεις εἶναι. καὶ τοιάδε μὲν καὶ ταῦτα]. Οἱ δὲ ἀκριβέστεροι τὸ «καρὸς» ἀντὶ τοῦ κηρός καὶ θανάτου φασὶ συστολῆ τοῦ ᾗ εἰς ᾗ, [καθ' ὃ καὶ μάκαρες θεοὶ λέγονται οἱ μὴ καρὶ

τοιαύτη ὑποπίπτοντες. Ἔστι δὲ τὸ οὕτω νοῆσαι «τίω μιν ἐν καρὸς αἴσῃ», ὅμοιον τῷ «ἐχθρὸς μοι κείνος ὁμῶς Ἄϊδαο πύλῃσι». ταῦτὸν γάρ τι αἰ τοῦ Ἄϊδου πύλαι καὶ ἡ κήρ. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ περὶ τοῦ ζωϊκοῦ ἐγκεφάλου ἐδηλώθη τὰ ρηθέντα, ὅμως Διὸς ἐγκέφαλος ἦν κατὰ Πausανίαν κάλλιστόν τι βρῶμα. ὅποια ἴσως καὶ τὰ παρὰ τῷ Κωμικῷ εὖ ἠρτυμένα θρῖα τοῦ ἐγκεφάλου. Ἔστι δὲ ἡδὺς καὶ ὁ τοῦ φοίνικος τοῦ δένδρου ἐγκέφαλος, [Ἐν τούτοις δὲ ὄρα, ὡς οὐκ εἰς τὸ πᾶν ἀληθὲς ἦν τὸ μὴ ἐσθίειν ἐγκεφάλου τοὺς Ἀθηναίους, εἶγε θρῖοις ἐχρῶντο, ἅπερ ἦσαν ἐγκεφάλου ἐψήματα περιέργα ἐντὸς κείμενα θρῖων, ἦγουν φύλλων συκῆς. Ὡς δὲ ὁ 2.736 εἰρημένος τοῦ φοίνικος ἐγκέφαλος ἡδύτατος ὢν ὅμως κεφαλαλγῆς ἐστι σφόδρα καὶ ὡς ἐξαιρεθεὶς αὐαίνει τὸν φοίνικα, ἢ πείρα ἰκανῶς ἔδειξεν.] (η. 379 ς. ετ 386 ς.) Ὅτι ἵνα μὴ ὑπονοηθῆι ὁ Ἀχιλλεὺς πλειόνων δῶρων ὀρέγεσθαι, φησὶ κατὰ λόγον ὠρισμένης αὐξήσεως ἀποφατικῶς, ὡς «οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη» ὁ βασιλεύς, «ὄσα τέ οἱ νῦν ἔστιν, οὐδέ κεν ὡς ἔτι», ἦγουν οὐδ' ἂν οὕτω, «θυμὸν πείσῃ πρὶν γ' ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δόμεναι», τουτέστι πᾶσάν μοι ἀποδοῦναι, «θυμαλγέα λώβην», ἦτοι ἀντιλωβηθῆναι. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ μεταβαίνων ἐκ τοῦ ὠρισμένου καὶ εἰς πάντη ἀόριστον αὐξήσιν λέγει «καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο». (η. 381 ς.) Ἐφ' οἷς πλέον τὴν αὐξήσιν ἐκκορυφῶν φησιν «οὐδ' ὄσα ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται», ἦτοι φέρεται, ἔρχεται, «οὐδ' ὄσα Θήβας Αἰγυπτίας». (η. 385) Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐνθουσιῶν οἶον ὑπὸ θυμοῦ προστίθησι τὴν τῆς αὐξητικῆς ὑπερβολῆς ἀκρότητα «οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη, ὄσα ψάμαθός τε κόνις τε», τουτέστιν οὐδ' ἂν μοι δοίη τὰ ὑπερίπτοντα πάντας ἀριθμούς, ἢ ὡς οἱ παλαιοὶ φασιν, οὐδέ εἴ μοι δοίη ὑπὲρ τὰ τῆς οἰκουμένης ἀγαθὰ. καὶ νῦν μὲν ταῦτα. Ὀλίγον δέ τι τῷ λόγῳ προελθὼν μνησθήσεται καὶ ἐτέρου πλούτου τοῦ περὶ τὴν Τροίαν καὶ τοῦ περὶ τὸν τοῦ Πυθίου ναόν. Καὶ ὄρα τὴν εὐτακτον αὐξήσιν ἐκ τοῦ μετρίου καὶ πεπερασμένου ἡρέμα προιοῦσαν ἐπὶ τὸ ἄπειρον. (η. 379 ς.) Καὶ ὅτι πάνυ πλούσιον ὑπεμφαίνει τὸν βασιλέα εἶναι, εἶπερ καὶ ὑπὲρ εἰκοσαπλάσιον τῶν ὑπεσχημένων πολλῶν δῶρων τῷ Ἀχιλλεῖ περιουσιάζεσθαι φαίνεται ἐν τῷ «ὄσσα τέ οἱ νῦν ἔστι». (η. 381) Τὸ δὲ «ποτινίσσεται» ὅτι διαφορεῖται κατὰ τὴν γραφὴν τῷ τε λόγῳ τῶν διὰ τοῦ ἱ-σ-ω ρημάτων καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ νέω νεῖω, τὸ πορεύομαι, ἐν ἄλλοις ρηθήσεται. (η. 382-4) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ φιλομαθῆ καὶ πολυῖστορα τὸν Ἀχιλλεῖα ὑποδεικνύς ὁ ποιητὴς ποιεῖ ἐν τῇ περὶ Θηβῶν μνήμῃ λέγοντα οὕτω 2.737 «ὄθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κείται, αἴ θ' ἑκατόμυλοι εἰσι, διηκόσιοι δ' ἂν ἐκάστην ἀνέρες ἐξοικνεῦσιν», ἦτοι ἐξίασι, «σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφι». Δηλοῖ δὲ διὰ τούτου τό τε τῆς πόλεως μέγεθος. –Μεγίστη γὰρ πάντως ἡ ἑκατόμυλος. –, καὶ τὸ τῶν ἐνοικούντων πολυάνθρωπον, ναὶ μὴν καὶ τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως. Ἐκατὸν γὰρ τάγματα ἵππέων τῇ πόλει, ὧν ταγμάτων ἕκαστον ἐξηρτύετο ὑπὸ διακοσίων ἀρματηλατῶν. ὥστε εἶπερ ἐν καιρῷ χρεῖας διανέμοιτο ἢ δύναμις τῇ ἑκατομύλῳ, διακοσίους λαχεῖν ἀνά ἐκάστας. Οὕτω γὰρ πληθυντικῶς, καὶ οὐχὶ ἐκάστην ἐνικῶς, πολλοὶ γράφουσι τῶν παλαιῶν, παρασημειούμενοι ὡς οὐδέποτε πύλην ἐνικῶς λέγει ὁ ποιητὴς ἀλλὰ πύλας. Εἰ δὲ τοσαῦται μυριάδες ἵππέων ταῖς Θήβαις, οἱ λοιποὶ στρατιῶται ὅσοι; πόσοι δὲ τὸ κοινόν; ἢ δὲ τοσοῦτους διοικοῦσα πόλις σκοπητέον ὅπως ἄρα εἶχε πλούτου. Ὅτι δὲ κἀνταῦθά τινες ἀμφιβόλους ἐννοίας ἐνόησαν, ἔστιν ἐτέρωθεν ἀναλέξασθαι. Τοῦτο δὲ μόνον ἄρτι καίριον εἰπεῖν, ὡς διακοσίους μὲν ἀμφιβαλεῖν εἶναι ἢ μόνους αὐτοὺς τοὺς ἵππεῖς, ἦτοι τοὺς παραιβάτας, ἢ σὺν καὶ τοῖς ἡνιόχοις, ἔχεται λόγου, ὑπονοῆσαι δὲ καὶ τοὺς ἵππους δύνασθαι συναριθμεῖσθαι ἢ καὶ τὰ ἄρματα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ διακόσια ἀριθμοῦ, οὐκ ἂν τις ὄλως ἀποδέξοιτο. Φασὶ δὲ τὰς Θήβας ταύτας πάλαι ποτὲ βασιλεῖον εἶναι τῶν Αἰγυπτίων καὶ Διὸς πόλιν ἐν παραθέσει λέγεσθαι ἢ συνθέτως Διόσπολιν. Εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. Δῆλον δὲ ὅτι κατὰ τὴν Ἡροδότου ἱστορίαν οὐ μόνον αὐταί, ἀλλὰ καὶ ἡ Βαβυλῶν ἑκατόμυλος

ἦν. Ὁ δὲ Γεωγράφος ἱστορεῖ ὅτι Θῆβαι ἢ καὶ Διόσπολις μητρόπολις Αἰγύπτου πάλαι. εἶχε δὲ καὶ ἱερά, ὧν τὰ πολλὰ ἠκρωτηρίασε Καμβύσης. 2.738 ὕστερον δέ, φησί, κωμηδὸν συνωκεῖτο καὶ ἐδείκνυτο ἴχνη τοῦ μεγέθους ἐκείνης ἐπὶ πολλὰ στάδια. καὶ ταῦτα μὲν ἐν βραχίστῳ περὶ Θηβῶν. (ἡ. 381) Ὁρχομενὸς δὲ πόλις ἐν Εὐρώπῃ, κομῶσα καὶ αὐτὴ πλούτῳ, πλὴν ἀλλοδαπῶ. Ἐπεὶ γάρ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἱστόρηται, ὄχυρόν ἦν τὸ φρούριον, πολλοὶ τῶν περιοίκων ἐπίστευον ἐκείνῳ τὰ χρήματα. Ὅρα δὲ ὅτι περὶ μὲν Θηβῶν Αἰγυπτίων ἱστόρησέ τι ὁ ποιητὴς διὰ τὸ μὴ πάνυ ἐγνώσθαι αὐτὰς τοῖς Ἕλλησι, περὶ δὲ τοῦ Ὁρχομενοῦ εἶπεν οὐδέν. ἐγνωρίζετο γὰρ αὐτὴ καὶ οὐκ εἶχεν ἐκτοπισμόν. Πολλοὶ δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς, ὡς καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ δηλοῦται, Ὁρχομενοί. Ἦν καὶ ὁ περὶ Βοιωτίαν, ὃς καὶ Μινύειος ἐλέγετο, ἀπὸ Μινύα ποταμοῦ περιρρέοντος, καὶ ὁ Θετταλικὸς ἢ Μακεδονικὸς. Τούτους δὲ βαρβαρίζοντες νῦν οἱ πολλοὶ ἐν παραγραμματοισμῶ Χαρμένας λέγουσιν. Ἦν δὲ καὶ Ἀρκαδικὸς Ὁρχομενός, ὁ παρ' Ὀμήρῳ πολὺμηλὸς που ἐπονομασθεῖς. (ἡ. 382) Τὸ δὲ «Αἰγυπτίας» συστέλλει ἀναγκαίως τὴν προπαραλήγουσαν λόγῳ δακτύλου. Καὶ ἡ αἰτία εἴρηται ἀλλαχοῦ, προϊσχομένη ἐξ λόγον οὐ μόνον τὸ μὴ ἔχειν ἄν ἄλλως μέτρῳ εὐχρηστηθῆναι τὴν τοιαύτην λέξιν δακτυλικῶ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα φαίνεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀδρανὲς τῆς ἀπηχίσεως τῶν ψιλῶν τοῦ π καὶ τοῦ τ, δι' ἣν ἀξύμβολά εἰσιν ἐκτείνειν τὸ πρὸ αὐτῶν. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι τὸ Αἰγυπτίας πρὸς διαστολὴν ἐτέρων πρόσκειται Θηβῶν, ὧν Ὀμηρος μὲν τρεῖς εἰδέναι φαίνεται, ἄλλοι δὲ ἀπαριθμοῦνται πλείονας, ὡς ἐτέρωθι δεδήλωται. [Σημειῶσαι δ' ἐν τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸ τῶν ἀποφάσεων εὐειδές, ἃς ἐν καταρχαῖς ἔθετο στίχων, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ κάλλους ἐστίν, ὡς φασιν οἱ Τεχνικοί. Ἔφη γὰρ «οὐδ' εἴ μοι δεκάκις», καὶ πάλιν «οὐδ' ὅσ' ἐς Ὁρχόμενον», καὶ πάλιν «οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη», καὶ αὐθις «οὐδέ κεν ὡς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει», ἔνθα καὶ 2.739 περιττὸν κεῖσθαι δοκεῖ τὸ «ἔτι», καὶ πάλιν «οὐδ' εἰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ», καὶ ὕστερον τὸ «οὐδέ μιν ὡς γαμέω»]. (ἡ. 388–90) Ὅτι πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα εἰπεῖν, ὡς γαμβρὸς ἔσται τῷ βασιλεῖ Ἀχιλλεύς, ἀντιβαίνων μάλα σεμνῶς ὁ ἦρωρ φησὶ «κούρην δ' οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος, οὐδ' εἰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι, ἔργα δ' Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι ἰσοφαρίζοι». Ἐν οἷς ὅρα ὡς καλλωπίζει παρίσοις τὸν λόγον διὰ τὴν παρεμπεσοῦσαν ἐρωτικὴν ὑπόθεσιν ἐν τῷ «ἐρίζοι» καὶ «ἰσοφαρίζοι». Ἔχει δὲ πῶς ὁ τόπος οὗτος παρὰ βραχὺ καὶ κυκλικῶ σήματος ἔμφασιν ἐν τῷ «κούρην δ' οὐ γαμέω», καὶ «οὐδέ μιν ὡς γαμέω». Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἠῤῥησε κάλλος καὶ δεξιότητα γυναικὸς κατὰ μῦθον, ὃς τῷ μὲν κάλλει τὴν Ἀφροδίτην ἐφιστᾷ, τοῖς δὲ γυναικείοις ἔργοις τὴν Ἀθηνᾶν, ὡς δηλοῖ καὶ Ἡσίοδος. (ἡ. 388) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ γαμεινοῦ μόνον αἱ γαμήλιοι ὠδαὶ καὶ δᾶδες, ἀλλὰ καὶ πλακοῦς, φασί, γαμηλιῶν ἐν γάμοις πεσοόμενος, καὶ ὄνομα μὴνὸς Ἀθήνησιν. Ἔστι δὲ καὶ ἀρχὴ τοῦ γαμβρὸς ἢ τοιαύτη λέξις, [ὃς δηλοῖ ποτε καὶ τὸν πενθερόν, ἔτι δὲ καὶ τοῦ γαμέτης, ὁ ἀνὴρ, καὶ γαμετὴ, ἢ γυνή]. Πάντως δὲ ἐργάνης Ἀθηνᾶς μνεῖα ἐνταῦθα τῷ ποιητῇ, ὡς περ νίκης Ἀθηνᾶς ἐν τοῖς κατὰ πόλεμον, ἧς μέμνηται καὶ Σοφοκλῆς

ἐν τῷ «νίκη τ' Ἀθάνα». (ἡ. 391 ς.) Ὅτι ὑπολαλῶν κἀνταῦθα χρεῖαν εἶναι καὶ ἀνδρίας τῷ βασιλεῖ ὁ Ἀχιλλεύς καὶ μὴ μόνον ἐξαρκεῖν τὸ βασιλεύειν, φησὶν ὅτι ἄλλον ἐλέσθω ἐπὶ τῇ θυγατρὶ ὁ βασιλεύς, «ὅς τις οἶ τ' ἐπέοικε καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν», ὡς μὴ πάνυ τοῦτο μέγα ὄν ἀλκῆς δίχα. Καὶ ὅρα βαρυνομένης ψυχῆς εἰρωνείαν, καθ' ἣν ἑαυτὸν κατασμικρύνει ὁ τηλικούτος Ἀχιλλεύς. Ἴσως δὲ τὸ «ὃς βασιλεύτερός ἐστι» καὶ πρὸς τὸ τοῦ Νέστορος ἀποτείνεται τὸ «εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, ἀλλ' ὁ γε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει». [Ἐκ τούτου δὲ νοητέον, ὡς οὔτι τῷ Ἀγαμέμνονι πάνυ σεμνὸν ἦν οὔτε τὸ «καὶ μοι ὑποστήτω ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι», οὔτε μὴν εἰ βασιλεύτατός ἐστιν, ὡς εὐρυκρείων. Χρεῖα γὰρ τῇ βασιλείᾳ καὶ πολλῶν ἀρετῶν]. (ἡ. 393) 2.740 Ὅτι ἐστὶν ἐνταῦθα ῥῆμα τὸ «σώω» διὰ τοῦ ὁ μικροῦ ἐν τῷ «ἦν γὰρ δὴ με σώωσι θεοὶ καὶ οἴκαδ' ἴκωμαι», ἐξ οὗ καὶ τὸ σόος ἔοικε γίνεσθαι καὶ τὸ

λαοσσός. ἢ δ' αὐτὴ γραφὴ καὶ μετ' ὀλίγα κεῖται ἐν τῷ «νῆάς τε σὴ καὶ λαὸν Ἀχαιῶν». (ἠ. 394) Ὅτι γαμήσαι μὲν διὰ τοῦ ᾗ τὸ εἰς γάμον ἔλθειν, ἦτοι γυναῖκα λαβεῖν, γαμέσαι δὲ διὰ τοῦ ᾗ τὸ γυναῖκα δοῦναι, ὡς δηλοῖ τὸ «Πηλεὺς δὴ μοι ἔπειτα γυναῖκα γαμέσεται». Τοῦτο δὲ ἐγγαμίζειν οἱ ὕστερον λέγουσιν, ὡς ἂν τις εἴποι ἐκπροικίζειν. (ἠ. 395) Ὅτι Ἑλλάς καὶ Φθία πόλεις Θετταλικάι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, Ἀχαιῖδες καὶ αὐταί, διότι καὶ οἱ ἐκεῖσε Μυρμιδόνες Ἀχαιοὶ ἐκαλοῦντο κατὰ τὸ «Μυρμιδόνες δ' ἐκαλοῦντο καὶ Ἕλληνες <καὶ> Ἀχαιοί». (ἠ. 395 ς.) Περὶ δὲ ταύτας καλαὶ γυναῖκες. Φησὶ γὰρ «πολλαὶ δ' Ἀχαιῖδες εἰσὶν ἂν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε κοῦραι ἀριστήων». Διὸ καὶ ὁ Φοῖνιξ καλλιγύναικα τὴν Ἑλλάδα ἐρεῖ πρὸς ὁμοίότητα τοῦ «Ἀχαιῖδα καλλιγύναικα», ἐπιμαρτυρόμενος ἀλήθειαν τῷ μαθητῇ, ὃς καὶ ἐφερμηνεύων, τίνας λέγει ἀριστεῖς, ἐπάγει «οἱ πτολίεθρα ῥύονται». Φύλακες γὰρ πόλεων οἱ ἀριστεῖς. [Ἔστι δὲ τὸ πτολίεθρα ῥύεσθαι ἀνάλυσις τοῦ οἱ ἐρυσσιπτόλιδές εἰσιν. (ἠ. 397) Ὅτι τὸ «ποιήσομαι ἄκοιτιν» ὀρθῶς ἐρρέθη. Ποιητὸς γάρ, ἤγουν θέσει, καὶ ὁ γάμος, ὡς δηλοῦσιν οἱ διὰ βίου ἄζυγες]. (ἠ. 399 ς.) Ὅτι εὐδαίμονα ζωὴν Ἀχιλλεὺς οἶται οὐ μόνον τὸ «ἦν ἂν ἐθέλοι φίλην ποιήσεσθαι ἄκοιτιν», ἀλλὰ καὶ τὸ «γῆμαντα μνηστὴν ἄλοχον, εἰκυῖαν», ἤγουν ἐοικυῖαν, «ἄκοιτιν, κτήμασι τέρπεσθαι, ἄ», φησὶ, «γέρων ἐκτήσατο Πηλεὺς». Καὶ σημειῶσαι ὅτι οὐ πρῶτος Αἰσχύλος εἶπεν, ὡς τὸ κηδεύειν καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῶ, τουτέστιν ἄριστόν ἐστιν ἐκάστῳ τὴν αὐτῷ ἐοικυῖαν λαμβάνειν καὶ μὴ τῶν ὑπερκόμπων γάμων ἐρᾶν, ἀλλὰ πρῶτος Ὅμηρος καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς κατὰ τὸν 2.741 Ἀχιλλεὺς ἐδίδαξε. Τὸ δὲ «εἰκυῖαν», εἶπερ ἀπὸ τοῦ εἴκω, τὸ πρέπω, γίνεται, οὐκ ἔχεται ἀναλογίας, ὥσπερ οὐδὲ τὸ εἰκός. Μάλιστα δὲ ἀνάλογον κοινῶς ἢ οἰκυῖα καὶ τὸ οἰκός, ὃ κεῖται καὶ παρ' Ἡροδότῳ, ἀφ' ὧν Ἀττικῶς ἢ ἐοικυῖα καὶ τὸ ἐοικός. Εἰ δ' ἴσως ὥσπερ φρίσσω, φρίζω, πέφριχα, καὶ τροπὴ τοῦ δασέος εἰς ψιλὸν πέφριχα, οὕτω καὶ εἴκω, εἴζω, εἴχα, καὶ κατὰ τροπὴν εἴκα, εἴη ἂν οὕτω ἀναλογίας ἐχόμενα καὶ ἢ εἰκυῖα καὶ τὸ εἰκός. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως εὐλόγα. Ἡρωδιανὸς δὲ προὑποθεῖς ῥῆμα τὸ εἶδω παράγει ἐξ αὐτοῦ μέσους παρακειμένους ἐπὶ μὲν τοῦ θεωρῶ καὶ γινώσκω τὸ οἶδα, ἐπὶ δὲ τοῦ ὁμοιωῶ τὸ οἶκα, ἐξ οὗ τὸ ἔοικα, οὗ ὑπερσυντέλικος ἐώκειν κατὰ ἔκτασιν. (ἠ. 398 ς.) Ὅτι ἐπιθυμίας φραστικὸν τὸ «ἐνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγῆνωρ» τάδε ποιῆσαι. (ἠ. 401–5) Ὅτι αἰτίαν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποδιδούς τοῦ μήτε τῶν βασιλικῶν δώρων δέεσθαι μήτε τῶν ἄλλων ὧν εἶπε τῶν ἀμετρήτων φησὶν «οὐ γὰρ ἐμῆς ψυχῆς ἀντάξιον οὐδ' ὅσα φασὶν Ἴλιον ἐκτῆσθαι εὐ ναιόμενον πτολίεθρον τὸ πρὶν ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἔλθειν υἱᾶς Ἀχαιῶν, οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει Φοῖβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρηέσση». (ἠ. 406–9) Εἶτα καὶ τῆς τοιαύτης αἰτίας αἰτίαν ἀποδιδούς κατὰ λόγον περιβολῆς φησὶ «ληῖστοι μὲν γάρ τε βόες καὶ ἴφια μῆλα, κτητοὶ δὲ τρίποδες τε καὶ ἵππων ξανθὰ κάρηνα. ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἔλθειν οὔτε λείστη οὔθ' ἔλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἔρκος ὀδόντων», τουτέστιν ἐπειδὴν τὸ ψυχικὸν πνεῦμα ἐπιλίπη τὴν κεφαλήν. Καὶ σημειῶσαι ὅπως καὶ ἐνταῦθα πλοῦτου μνήμην κατέσπειρεν, ἐπιμερίσας τεχνικῶς διαφόροις τόποις ἐν νόημα διὰ τὸ ἀπροσκορές. Καὶ 2.742 πρῶτα μὲν πάντη ὠρισμένως εἰπὼν τὸ δεκάκις καὶ εἰκοσάκις, εἶτα μέσως τὸ «ὅσα οἱ νῦν ἔστιν», ὅπερ πρὸς μὲν τὸν βασιλεῖα ὠρισταὶ τὸν καὶ ἔχοντα καὶ εἰδότα, πρὸς δὲ τὸν Ἀχιλλεὺς οὐχ' ὠρισταὶ. Ἄγνοεῖ γάρ. Μεθ' ὃ πάντη ἀορίστως τὸ «εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο», καὶ τὸ «ὅσα ἐς Ὀρχομενὸν ἤκει καὶ εἰς Θήβας Αἰγυπτίας». Ἐφ' οἷς μνησθεῖς ἄρτι καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ ποτε περιουσιασμοῦ καὶ τοῦ ἐν Πυθοῖ, καὶ ἐπὶ πᾶσι πλαγίως καὶ εὐμεθόδως παρεισκρίνας καὶ ἕτερον πλοῦτον ζωικὸν πολὺν καὶ ἀόριστον. Τὸ γὰρ «ληῖστοι βόες καὶ μῆλα καὶ τρίποδες καὶ ἵπποι» ταῦτόν τι παραλαλεῖ ὡς εἶπερ ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲ εἴ τις που ληῖστός πλοῦτος ὀθενοῦν, οὐδ' αὐτὸς ἀντάξιος τῆς ἐμῆς ψυχῆς, καὶ διὰ τοῦτο οὐδ' αὐτὸς τὸν ἐμὸν θυμὸν ἔπεισεν ἂν. Ὡστε εἰ μὴ πολυσχίμων ἦν ὁ ποιητὴς καὶ πολύτροπος, εἶχεν ἂν οὕτως εἰπεῖν πάντα συναπτῶς οὐδ' εἴ μοι

πολλάκις τόσα δοίη, ὅσα τε νῦν ἔχει καὶ εἴ ποθεν σχοίη, οὐδ' ὅσα ἐν Ὀρχομενῶ καὶ Θήβαις καὶ ποτε ἐν τῇ Τροίᾳ καὶ ὅσα ἐν Πυθοῖ καὶ ὅσα ἐκ λείας, οὐδ' οὕτως ἐμὸν θυμὸν πείσει. Καὶ ὄρα θυμικὴν ἔννοιαν. Ἐρεῖ γὰρ ἂν τις ὅτι, ἃ μὲν ἔχει ὁ βασιλεὺς καὶ ἄπερ ἂν σχοίη, δοίη ἂν σοι τυχόν, ὦ Ἀχιλλεῦ, τὰ δὲ κατὰ Ὀρχομενὸν καὶ τὰ ἐν Θήβαις καὶ Τροίᾳ καὶ Δελφοῖς καὶ τὰ ἀπλῶς ληϊστά, τιδήποτε τοῖς δοθῆναι σοι δυναμένοις ἐγκατέλεξας; θυμὸς ἄρα ὑποβάλλει σοι καὶ τοιαῦτα λαλεῖν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πάνυ πολὺν εἶχε πλοῦτον, ὡς εἰκός, ποτὲ καὶ ἡ Τροία. Διὸ καὶ ἐξήρκεσεν εἰς μισθοφορὰν στρατιᾶς πολλῶν ἐπικούρων τσοσαετῆ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλωθήσεται. Πλουσιώτατον δὲ καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐξ ἀναθημάτων, ὡς δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν. Οὐ μόνον γὰρ ἀνδριάντες παγχρύσειοι προέκειντο καὶ ζῶν τύποι καὶ σκεύη καὶ λοιπά, ἐν οἷς καὶ αἱ τοῦ Κροίσου χρυσαῖ πλίνθοι, ὧν ἐκεῖνος τὸ πολυτίμητον ἐμπορευσάμενος ψεῦσμα τοῦ χρησιμοῦ ἐξωνήσατο, ἀλλὰ καὶ λοιπὸς πλοῦτος ὑπώρρυκτο κατὰ γῆς ἐν τῷ ἱερῷ, ὁ καὶ συληθεὶς ὕστερον. Ἱστορεῖ γοῦν ὁ Γεωγράφος, ὅτι λέγονται οἱ Φωκεῖς συλῆσαι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν κατὰ Φίλιππον τὸν Ἀμύντου. Ἐπίφθονος γὰρ, φησίν, ὧν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι, κἂν ἱερὸς ᾗ. Ὅθεν ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος. Γέγονε δὲ καὶ πρότερον σύλησις, ἣτις τὸν ἐφ' Ὀμήρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησεν. Ὡς δὲ καὶ ἐν Σαμοθράκῃ ἐσυλήθη ἱερὸν ποτε πλούσιον, 2.743 ἐν τοῖς ἐξῆς που γραφήσεται. Σκοπητέον δὲ καὶ ὅτι τῶν ἐνταῦθα ἱστορικῶν ὑπερβολῶν, ἅς καὶ αὐτὰς ὁ ποιητὴς διεῖλε διαφόροις τόποις, ἐν μὲν Θήβαις καὶ Ἰλίῳ ἰθαγενῆς ἦν ὁ πλοῦτος, τῷ μέντοι Ὀρχομενῶ ἔπηλυς ἐτύγχανεν. Ἦν γὰρ οἶον γαζοφυλάκιον δι' ἀσφάλειαν τῆς πόλεως, ὡς προγέγραπται. Καὶ τῷ Πυθίῳ δὲ ναῶ οὐκ ἐγχώριος ὁ ὄλβος διὰ τὸ τῶν ἀναθημάτων ἀλλοδαπόν. Οὕτω πολυειδῆς ὁ ποιητὴς καὶ ἐν ταῖς ποικίλαις τῶν ἱστοριῶν παρενθέσεσιν. (ἡ. 401) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀντάξιον ἀντὶ πληθυντικοῦ λεχθὲν Ἀττικῶς ἐσχημάτισται, καθὰ καὶ ἕτερα πολλά. Τὸ γὰρ ὀρθὸν τοιοῦτόν ἐστιν. οὐκ ἀντάξιά μοι ψυχῆς, οὐδὲ τὰ καὶ τὰ. Καὶ μὴν ἄλλως ἀττικίζεται καὶ τὸ τὰ ἐνικὰ πληθύνειν, οἶον· «οὕτως ἀμυντέα ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις καὶ οὐ γυναικῶν ἡσσητέα», ἀντὶ τοῦ ἀμυντέον καὶ ἡσσητέον, καὶ «συνεκποτέ' ἐστὶ σοι καὶ τὴν τρύγα», ἧγουν συνεκποτέον. Τὸ δὲ «ὅσα φασί» πρὸς ἀκρίβειαν εἴρηται. οὐ γὰρ οἶδεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ποτε πλοῦτον τῆς Τροίας, ἀλλὰ φασκόμενον ἔμαθε. (ἡ. 402) Τὸ δὲ «ἐκτῆσθαι» Ἀττικόν ἐστὶ καὶ αὐτό, καὶ Ἰωνικὸν δέ, ἀποβληθέντος τοῦ συμφώνου τῆς αὐξήσεως. Τοιοῦτον καὶ τὸ ἐβούλευκε καὶ τὸ ἐξεπίακε καὶ τὸ «τυρὸς ἐξεγλυμμένος» καὶ ἄλλα μυρία. Εὐρήται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ Ἡροδότῳ 2.744 ἐκτιμήνοι εἰπόντι ἀντὶ τοῦ κεκτημένοι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ κακοφωνία τοῦ ἐν παρακειμένοις ἀναδιπλασιασμοῦ ἢ δι' ἐναλλαγῆς θεραπεύεται στοιχείων, οἶον· φέφραδα πέφραδα, χεχείρικα κεχείρικα, ἢ διὰ παντελοῦς ἀπελεύσεως τοῦ κατ' ἀρχὴν στοιχείου, οἶον· ἔσπευκα, ἔφθακα, ἔζηκα. Τοιοῦτον οὖν καὶ τὸ ἐκτῆσθαι καὶ τὰ κατ' αὐτό, ὡς καὶ τὸ ἐβδαλμένον καὶ τὸ ἐβλάστηκε καὶ τὸ ἐχάλκευται κατὰ προφορὰν Ἀττικὴν, καθ' ἣν καὶ τὸ ἐβλαμμαι καὶ πάντες οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοί, ἧγουν οἱ διπλασιαζόμενοι παρακείμενοι, ἄνευ τοῦ ἄρχοντος συμφώνου προφέρονται. Τοιαῦτα καὶ τὸ εἴληχα καὶ εἴληφα καὶ τὸ εἴμαρται ἐπεντεθειμένον τὸ δίχρονον ἔχοντα. [Πρὸς δὲ ὁμοιότητα τοῦ ἐκτῆσθαι εἴρηται καὶ τὸ «φύσκει προσεπατταλευμένοι» παρὰ Κρατίνῳ, οὗ τὸ κοινὸν πεπατταλευμένοι. Ὁμοίως καὶ τὸ «ὄστρακον φέρει τὸν θαυμαζόμενον μαργαρίτην λίθον, ὃ καλοῦσιν Ἴνδοι βέρβερι. Ἔστι δ' ἐκεῖνο κτενὶ παραπλήσιον, οὐ διεγλυπται δέ, ἀλλὰ λειῖον ἐστὶ». Τὸ γὰρ διεγλυπται Ἀττικόν, ὃ κοινῶς διαγέγλυπται λέγεται. Ὀμηρικοῦ δὲ ζήλου καὶ τό· «ἐκτῆσθω δ' ὁ θέλων τὸν ἀπείρονα χρόνον». Κεῖται γὰρ παρ' Ἀθηναίῳ ἀντὶ τοῦ κεκτῆσθω]. (ἡ. 403) Σημείωσαι δὲ καὶ τὴν σαφήνειαν τοῦ «πρὶν ἐπ' εἰρήνης» καὶ ἐξῆς. Τὸ μὲν γὰρ πρὶν ἡρμήνευται διὰ τοῦ ἐπ' εἰρήνης, αὐτὸ δὲ διὰ τοῦ «πρὶν ἐλθεῖν υἱὰς Ἀχαιῶν». Τὸ δὲ νόημα τοῦτο Ἀχιλλεὺς

ἐπίτηδες λέγει αἰνιττόμενος δι' αὐτὸν ἀπορεῖν χρημάτων ἄρτι τὴν Τροίαν, ὃς πολεμαρχῶν ἐληΐζετο τὰ περὶ αὐτήν. Ἡ 2.745 δὲ ῥηθεῖσα σαφήνεια καὶ νοήματός ἐστιν ἐπιμονὴ παραφρασθέντος τριχῆ. Ταῦτὸν γὰρ τὸ πρὶν καὶ τὸ ἐπ' εἰρήνης καὶ τὸ «πρὶν ἐλθεῖν Ἀχαιοὺς». Δωριέων δέ, φασίν, ὁ τοῦ οὐδετέρου ἄρθρου πλεονασμὸς ἐν τῷ τοπρὶν, οἱ ἀντὶ τοῦ πρὶν καὶ νῦν καὶ πάλαι καὶ τῶν ὁμοίων τὸ πρὶν φασὶ καὶ τὸ νῦν καὶ τὸ πάλαι καθ' ἓν τι μέρος λόγου. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἄλλα. Δοκεῖ δὲ καὶ Ἀττικῶς ἐλλελεῖσθαι τὰ τοιαῦτα, ἵνα νοοῖτο κατὰ τὸ πρὶν ποτε τοῦ χρόνου κατάστημα ἢ κατὰ τὸ πάλαι ἢ κατὰ τὸ νῦν. ἀλλὰ τάδε μὲν πάντα κατὰ πτώσιν αἰτιατικὴν. Τὸ δέ γε τῷ τέως καὶ τῷ τότε καὶ τῷ μεταξύ οὐδὲν μὲν ἐκώλυε καθ' ὁμοίαν πτώσιν συνεστάλθαι καὶ αὐτά, ἔδοξε δὲ ὅμως τοῖς ἀττικίζουσι κατὰ δοτικὴν αὐτὰ προενεγκεῖν ἐλλείψει προθέσεως τε καὶ ὀνόματος χρονικοῦ, ἵνα ἦ ἐν τῷ τότε καιρῷ ἢ χρόνῳ ἢ ἐνιαυτῷ. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ τέως καὶ ἐν τῷ μεταξύ. (ἡ. 404) Ἀφήτωρ δὲ Ἀπόλλων ἢ ὁ τοξότης ἐκ τοῦ ἀφήμι, ἀφήσω, ἐξ οὗ καὶ ἡμῶν ὁ ἀκοντιστής, ἢ ἐκ τοῦ ᾠα, ὃ δηλοῖ τὸ ὁμοῦ, καὶ τοῦ φῶ, τὸ λέγω, οἶονεὶ ὁμοφῆτωρ ὁ πᾶσι διδοὺς τὰς ὁμφάς. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Γεωγράφου φέρεται, ὅτι ἀφήτορά τινες δέχονται, ἡγουν νοοῦσι, θησαυρόν, ὅθεν ἀφήτορος οὐδὲν τὸν κατὰ γῆς θησαυρόν ὡς ἐν τῷ ναῶ κατορωρυγμένου πλοῦτου. καὶ δοκεῖ κατὰ τὸν τοιοῦτον λόγον γλώσσης τινὸς εἶναι τὴν τοιαύτην λέξιν. Ὁ δ' αὐτὸς φησὶ καὶ τινὰ Ὀνόμαρχον ἐπιχειρῆσαι ἀνασκάπτειν νύκτωρ τὸν ῥηθέντα πλοῦτον, σεισμῶν δὲ γενομένων μεγάλων ἕξω φυγεῖν καὶ παύσασθαι τῆς ἀνασκαφῆς. (ἡ. 406) Τὸ δὲ «ληϊστοί» ἀπὸ τοῦ ληΐζω γίνεται ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ λεία κατὰ διάλυσιν λειϊστοί. διὸ κατωτέρω ψυχὴ λειϊστή φησὶ διὰ τοῦ ᾠε, ὅπερ ἐκταθὲν εἰς ᾠη ἐποίησε τὸ ληϊστόν. Ἔστι δὲ παθητικῆς μὲν διαθέσεως ὁ ληϊστός, ἐνεργητικῆς δὲ ὁ 2.746 ληϊστήρ καὶ ὁ ληϊστής, καὶ ἐν συναιρέσει ληστής. (ἡ. 407) Τὸ δὲ «κτητοί» διάφορόν ἐστι πρὸς τὸ ληϊστοί. ληΐζεται μὲν γὰρ τις πολεμῶν, κτᾶται δὲ γενικώτερον καὶ ἀνταλλαττόμενος ἢ χάριν λαμβάνων ἢ ἔρμαιον εὐρίσκων ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν. Πάρισα δὲ τὸ ληϊστοί καὶ κτητοί, ὡσπερ καὶ τὸ ψυχὴ λειϊστή καὶ ἐλετή. Ἔστι δὲ λειϊστή μὲν ἡ ἀκουσίως ἐλκομένη, ἐλετή δὲ ἡ ἐκουσίως ἐπανερχομένη καί, ὡς ἂν εἴποι τις, αἰρετὴ διὰ τὸ κατὰ προαίρεσιν. Τὸ δὲ «ἵππων ξανθὰ κάρηνα» ἐμφαίνει χαίρειν τὸν Ἀχιλλέα τῇ τοιαύτῃ τῶν ἵππων χροιά. (ἡ. 408) Πάλιν δὲ ἐλθεῖν τὸ ἐπανελθεῖν, ὃ παλινζωΐα καὶ παλιγγενεσία λέγεται (ἡ. 410–6) Ὅτι τὸ διπλοῦν τῆς εἰμαρμένης πολλαχοῦ αἰνιττεται ὁ ποιητής, οἷον ὅτε Ζεὺς περὶ Σαρπηδόνοσ βουλευεται, καὶ ὅτε ὁ Κορίνθιος μάντις Πολύειδος τῷ παιδί Εὐχῆνορι μαντεύεται ἢ ἐν μεγάροις νόσω φθαρῆναι ἢ ἐν Τροίᾳ μάχῃ δαμῆναι. καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ δέ, ἔνθα Αἴγισθος, εἵπερ οὐκ ἐμνάτο τὴν τοῦ βασιλέως μνηστῆν καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινεν, οὐκ ἂν ὦλετο, καὶ ἐν οἷς οἱ τοῦ Ὀδυσσεὺς ἑταῖροι ἕζων ἂν μὴ φαγόντες τῶν Ἥλιου βοῶν. καὶ ἐνταῦθα δὴ ὁμοίως ποιεῖ. Λέγει γὰρ ἡ μήτηρ τῷ Ἀχιλλεῖ διχθαδίας κῆρας, ἦτοι διπλᾶς μοίρας, φερέμεν αὐτὸν θανάτοιο τέλοσδε. Εἰ μὲν αὐτόθι, φησὶ, «μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι, ὦλετο μὲν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται. εἰ δὲ κεν οἴκαδε ἴκωμαι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, ὦλετο μὲν κλέος ἐσθλόν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν ἔσσεται», [ὅπερ ἐφερμηνεύων ἐπάγει «οὐδέ μ' ὦκα τέλος θανάτοιο κιχείη». Τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ «ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν ἔσσεται»]. Αἰὼν δὲ ἡ ζωὴ πολλαχοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ. Καὶ ὅρα ὅτι τε οὐκ ἠδέσθη δις εἰπεῖν ταυτολογικῶς ὁ ποιητής τὸ θανάτοιο τέλος ἀντὶ τοῦ ὁ θάνατος κατὰ περίφρασιν, καὶ ὅτι νῦν μὲν τὸ «ἐπὶ δηρὸν» ἐλλειπτικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὅτε δὲ ἡ πρόθεσις ἄπεστι, τότε καὶ ἐπιρρηματικόν ἐστὶ τὸ δηρὸν. (ἡ. 410 ς.) [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «μήτηρ μέ φησὶ θέτις διχθαδίας κῆρας φέρειν εἰς θάνατον» δηλοῖ μὲν ὡς διπλαῖ κῆρες ἄγουσι τὸν Ἀχιλλέα ἐς Ἄιδου, αἱ μέντοι δύο αἰτιατικά, τὸ ἐμὲ καὶ τὸ κῆρας, διασειοῦσι τὴν φράσιν, ὡς δῆθεν δυνατόν ὄν νοῆσαι, ὡς ὁ Ἀχιλλεὺς τὰς κῆρας ἄγει πρὸς θάνατον κατὰ τοὺς γελοιάζοντας]. 2.747 (ἡ. 417) Ὅτι ἐν τῷ «καὶ

δ' ἂν τοῖς ἄλλοις ἐγὼ παραμυθησαίμην οἴκαδ' ἀποπλείειν» παραμυθῆσασθαι τὸ παρηγορῆσαι καὶ παραινεῖσαι λέγει Ἀχιλλεύς. Ἰστέον γὰρ ὅτι μῦθος, αἶνος, φάσκειν, ἀγορεύειν, εἰπεῖν, εἰρηκέναι, ὁμοίων εἰσὶ νοημάτων δηλωτικά. Διὸ καὶ προσλαβόντα τὴν ἡ-π-α-ρ-α πρόθεσιν ὁμοιότητά τινα ἔχουσιν ἐννοιῶν καὶ γίνεται ἐκ τοῦ μύθου μὲν τὸ παραμυθεῖσθαι, τοῦ αἶνου δὲ τὸ παραινεῖν, τοῦ δὲ φάσκειν τὸ παραιφάσκειν καὶ ἡ ἀρφασις καὶ ἡ παραίφασις, τοῦ δὲ ἀγορεύειν τὸ παρηγόρημα, τοῦ δὲ εἰπεῖν τὸ παρειπεῖν, τοῦ δὲ εἰρηκέναι τὸ παραρρητοί, ὅπερ ὁ ποιητὴς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. Ἐτόλμησε δὲ τις ἐντεῦθεν ἐκδοῦναι καὶ ἀρρησιν, τὴν παράρρησιν. Δῆλον δὲ ὅτι μυθεῖσθαι μὲν καὶ μυθεῖσθαι καὶ παραμυθεῖσθαι Ὀμηρικά, μυθεῖσθαι δὲ, τὸ ψευδῶς λέγειν, τῆς μεθ' Ὀμηρόν ἐστι χρήσεως. (ἡ. 418 ς.) Ὅτι τὸ «οὐκέτι Τροίαν αἰρήσομεν εὐρύαγγυαν», ὅπερ που εἶπεν ὁ βασιλεύς, παραφράζων ἐνταῦθα διὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὁ ποιητὴς φησιν «ἐπεὶ οὐκέτι δῆτε», ὃ ἐστὶν εὐρήσετε, «τέκμωρ Ἰλίου αἰπεινῆς», τέκμωρ εἰπὼν τὸ ἐν Ἀχαιοῖς σκοπιμώτατον τέλος, τὴν ἄλωσιν. Τοῦ δὲ «δῆτε» παράγωγον ἢ τοῦ μύθου Δηῶ, ἐπεὶ, φασίν, ἀρπαγεῖσαν τὴν θυγατέρα Κόρην ζητοῦσα ἤκουε πρὸς τῶν ἐντυγχανόντων ἐπὶ παραμυθία τὸ «δῆεις», ὃ ἐστὶν εὐρήσεις. Ἰλιον δὲ αἰπεινήν οὐκ ἀπαδὸν ἐστὶ νοῆσαι νῦν καὶ τὴν χαλεπήν, οἷα τοῦ Ἀχιλλέως τοιαύτην ἤδη κρίνοντος αὐτὴν τοῖς Ἀχαιοῖς. (ἡ. 420) Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ τὸ ὑπερσχεῖν οὐκ ἐπὶ νίκης συνήθως, ἀλλ' ἐπὶ βοθησίας, εἰπόντος Ἀχιλλέως ὅτι μάλα θεὸς τὴν χεῖρα ὑπέρεσχε τῆς Τροίας, τεθαροσῆκασι δὲ λαοί. Ἔστι δὲ ὑπέρεσχε τὸ ὑπεράνω αὐτῆς ἔσχε, ἐσκέπασεν, ἐφύλαξεν. (ἡ. 421 ς.) Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ ἀπόφασθε ἀγγελίαν τοῖς ἀριστεῦσιν, ἀντὶ τοῦ ἀποφατικῶς εἶπατε, ὡς οὐ πείθεται Ἀχιλλεύς. Ἐνθα καὶ ὄρα ὅτι οὐκ εἶπεν ἀπόφασθε τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ τοῖς τῶν Ἀχαιῶν ἀριστεῦσιν, ἢ διότι ὀκνεῖ ὅλως ὀνομάζειν ἐκεῖνον ἢ καὶ 2.748 ἵνα τοὺς ἀριστεὰς ἐπεγείρη τῷ βασιλεῖ ἀκούσαντας ὡς δι' αὐτὸν κινδυνεύουσι καὶ αὐτοί, ὅπερ ἀνεκάλυψε φθάσας ὁ Ἀχιλλεύς ἐν οἷς παρήγγειλεν εἰπὼν πάντα ἀγορεύειν ὡς ἐπιτέλλω ἀμφοδόν, ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται Ἀχαιοί. (ἡ. 423) Ἐνταῦθα μέντοι τοῦτο ὑποκρύψας φησὶν «ὄφρα ἄλλην φράζωνται ἀμείνω βουλήν». (ἡ. 422) Λέγει δ' ἐν τούτοις γνωμικῶς καὶ ὅτι «τὸ γάρ», ἡγουν τοῦτο, «γέρας ἐστὶ γερόντων», τὸ τὰ ἀγγελθέντα δηλαδὴ μηνύειν, ὡς δέον ὄν τοὺς πρέσβεις μὴ ψευδεσθαι παραποιοῦντας τὰ ἀγγελλόμενα. (ἡ. 423-5) Ὅτι παροιμιῶδες ἐπὶ τῶν ἐκ πρώτης μὴ τυχόντων οὐ θέλουσι τὸ «ὄφρ' ἄλλην φράζωνται ἐν φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω». οὐ γὰρ αὕτη ἐτοίμη. Ὑστερον δὲ παροιμία ὁμοία τοιαύτη ἐξεφωνήθη· αὕτη μὲν ἢ μήρινθος οὐδὲν ἔσπασεν, ἀντὶ τοῦ αὕτη ἢ μηχανὴ οὐδὲν ἤνυσεν, ἐκ μεταφορᾶς τῶν σχοίνοις θηρευόντων ἢ ἀλιευόντων. (ἡ. 426) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ «ἐμεῦ ἀπομνήσαντος» πλεονάζει ἡ ἡ-π-α-ρ-α πρόθεσις, ὡςπερ καὶ ἡ ἡ-κ-α-τ-α πρόθεσις εὐθύς ἐν τῷ «Φοῖνιξ παρ' ἡμῖν μένων κατακοιμηθήτω». [Εὐρηται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀποθέσθαι μῆτιν καὶ πραινθήναι, καὶ οὕτως ἀπὸ μῆτιδος γενέσθαι, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀπόμαχος γέρων, καὶ ἀπόμουσον γένος γυναικῶν καὶ ἀπωδὸν φθέγμα, καὶ ἄποινος θυσία, ἢ δίχα σπονδῆς οἴνου, καὶ ἀπεμφαῖνον νόημα, καὶ τῶν ὁμοίων, περὶ ὧν καὶ προδεδήλωται]. (ἡ. 428 ς.) Ὅτι ἐκουσίας ὁδοῦ τὸ «ὄφρα μοι ἔπηται, ἦν ἐθέλησιν, ἀνάγκη δ' οὔτι μιν ἄξω». [Ἐν ᾧ δεικνυται ὡς ἐναντία ἐστὶ τὸ ἐθελουσίως καὶ τὸ κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι τι]. (ἡ. 430 ς.) Ὅτι μετὰ τοὺς Ἀχιλλέως λόγους οἱ πρέσβεις «πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ μῦθον ἀγασσάμενοι, μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν». Ἔστι δὲ τὸ μὲν «ἀπέειπε» ταῦτὸν τῷ ἀπέφησεν, ἐξ 2.749 οὐ πρὸ ὀλίγου τὸ «ἀγγελίην ἀπόφασθε». Τὸ δὲ «κρατερῶς» ὁμοιον τῷ ἀπηλε2.749 γέως, ὃ ἐν προοιμίῳ εἶρηκεν ὁ Ἀχιλλεύς. Ὅρα δὲ τὸ «πάντες» ἐπὶ τριῶν λεχθέν. οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἢ τοιαύτη λέξις αἰεὶ πολυλαῖαν δηλοῖ. Ὅτι στρυφνοτέρα μὲν ἢ ῥηθεῖσα τοῦ Ὀδυσσεῶς δημηγορία καὶ σεμνοτέρα καί, τὸ ὅλον εἰπεῖν, πρέπουσα πρέσβει βασιλικῶ. Ἡ δὲ ἐφεξῆς τοῦ Φοῖνικος πειστικωτέρα ὡς οἰκείου καὶ πῶς ἐλέου ἔοικεν εἰσβολῇ ἐπὶ προὑπαρξάσῃ ἐτέρᾳ πρεσβεΐᾳ. Δακρύοις

οὖν ὁ γέρων κινῶ τὸ προοίμιον, παρρησιάζεται τε ἐπὶ πλέον καὶ ἐντρέπει ὄνειδίζων καὶ ἀφελῶς δὲ λαλεῖ, τῆς βρεφικῆς τοῦ Ἀχιλλέως μεμνημένος ἡλικίας, ἔτι δὲ καὶ ἱστορικὴν τινα ὁμοιότητα παραφέρει, καὶ ὅλως πολυειδῶς ποικίλλεται πρὸς πλείω πιθανότητα, καθὰ προῖοῦσι τῷ λόγῳ φανεῖται, οὐχ' ὅτι ῥητορικώτερος Ὀδυσσεὺς ἐστίν, ἀλλ' ὅτι οὐδὲν τῶν τοιούτων ἔπρεπε τῷ Ὀδυσσεῖ, ἀλλ' αὐτῷ καὶ μόνῳ, οἷα καὶ διδασκάλῳ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ πατρὶ κατὰ θέσιν, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς δειχθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ὁ Φοῖνιξ ἐκ τοῦ παρόντος, καθὰ ποιεῖν Ὀμήρῳ σύνηθες, καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν, ὃ φασι, παρὰ πόδας λαμβάνει τὸ πρεσβευτικὸν προοίμιον, ὡς καὶ Ὀδυσσεὺς πρὸ αὐτοῦ. (η. 432–8) Εἰπόντος γὰρ Ἀχιλλέως ὅτι ὁ Φοῖνιξ αὐτόθι «κατακοιμηθήτω, ὄφρα μοι ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδα ἔπηται αὔριον, ἣν ἐθέλησιν, ἀνάγκη δ' οὐ τί μιν ἄξω», ὁ Φοῖνιξ ὁψὲ μετέειπε, δάκρυα ἀναπρήσας, ἤγουν δακρύσας, ἐξ αὐτοῦ προοιμίου, ὡς εἴρηται, «πὲρι γὰρ δῖε νηυσὶν Ἀχαιῶν. Εἰ μὲν δὴ νόστον γε μετὰ φρεσὶ, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ, βάλλεαι, οὐδέ τι πάμπαν ἀμύνειν νηυσὶ θοῆσι πῦρ ἐθέλεις ἀΐδηλον, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ, πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, αὐθι λιποίμην οἶος;» ἤγουν πῶς ἂν σου μεμονωμένος ἀπολιποίμην; Ὅρα δὲ καὶ ὡς τῷ γέροντι περὶ νηυσὶ δεδιότι προέδραμε τῆς δημηγορίας τὸ δάκρυον, οἶκτον πολὺν ἐφελκόμενον. Ἐπεὶ καὶ ἀριδάκρυες 2.750 κατὰ τὴν παροιμίαν οἱ ἀγαθοί. Διὸ καὶ συγγέει τῷ μαθητῇ τὸν θυμόν, ὡς ἐκεῖνος ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐρεῖ, καὶ πῶς τέγγει τὴν ἐκείνου σκληρότητα. Καὶ ὅτι εἰρωνεύεται κατὰ ἡθους βαρύτητα, ἐν οἷς φησι «πῶς ἂν ἀπολιποίμην σου». Τὸν γὰρ Ἀχιλλεῖα μᾶλλον ἐχρῆν εἰπεῖν πῶς ἂν σου λιποίμην, ὧς με συνέστησεν ὁ πατήρ. οὐ γὰρ κελεύειν ἐχρῆν ἀλλὰ κελεύεσθαι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου οὐδὲ ἠγεῖσθαι τοῦ ἀπόπλου ἀλλ' ἔπεσθαι. (η. 433) Τὸ δὲ «ἀναπρήσας» ἀντὶ τοῦ ἀναπεράσας ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου ἢ ἀναφυσήσας, ὡς ἀπὸ τοῦ πρήθω ῥήματος, καὶ γεμίσας τοὺς ὀφθαλμούς. ὅθεν καὶ τὸ «ἄνεμος ἰστίον ἔπρησε». Τοῦ δὲ «δῖε περὶ νηυσίν», ὃ ἐστὶν ἐφοβεῖτο, ἐνεστῶς τὸ δῖω διὰ μόνου διχρόνου. ἐξ οὗ κατὰ ἀναδιπλασιασμόν καὶ τὸ δεδιέναι καὶ ἡ δειδία καὶ ὅσα τοιαῦτα. Εἰ δὲ καὶ τὸ ἐπιτρέχειν τῷ κατὰ δέος φεύγοντι διώκειν λέγεται παρὰ τὸ δῖειν ὦκα, ὁμώνυμον ἄρα τὸ δῖειν, δηλοῦν καὶ τὸ φεύγειν καὶ τὸ κατατρέχειν τῶν δειλαινομένων. Δοκεῖ δὲ διαφορεῖσθαι τὸ δῖειν, καθὰ καὶ τὸ φθίειν. καὶ τοῦ μὲν γραφομένου ἐν μόνῳ διχρόνῳ ἰδοῦ ἢ χρῆσις πέφηνεν. Ὡς δὲ καὶ ἐν διφθόγγῳ γράφεται δῖω, φαίνεται ἐκ τοῦ δέος, ἐν ᾧ ἀπὸ διφθόγγου ἀνεφάνη τὸ -ε, καθὰ ἐκ τοῦ νεύω τὸ νέφος, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ δεῖδω, γενομένου πλεονασμῷ τοῦ -δ ἐκ τοῦ δεῖω, καὶ ἀπὸ τοῦ δεῖμου δὲ τοῦ δηλοῦντος τὸν φόβον. (η. 434 ς.) 2.751 Τὸ δὲ «ἐν φρεσὶ βάλλεαι» Ἀττικῶς ἐγράφη ἀντὶ τοῦ βάλλεις, τίθης. Τὸ δὲ «οὐδέ τι πάμπαν» ἴσον ἔστι τῷ οὐδαμῶς, οὐδ' ὅλως. Τὸ δὲ «ἀμύνειν νηυσὶ πῦρ» κατὰ τὸ πλήρες πέφρασαι, καθὰ καὶ τὸ «ἀλεξήσης κακὸν ἡμᾶρ». Ἄλλως δὲ τὸ ἀμῦναι μόνον καὶ μόνον τὸ ἀλεξήσαι ἐλλιπές ἐστι. (η. 436) Πῦρ δὲ ἀΐδηλον τὸ μὴ ἴζον καὶ οἶον καθήμενον ἀλλὰ προῖον καὶ νεμόμενον τὰ παρατυχόντα, ἵνα ἢ ἀΐδηλον καὶ συνήθει τροπῇ τοῦ -ζ εἰς δ ἀΐδηλον. Τὸ δὲ «ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ» πολεμίου δηλονότι δίκην, πάνυ ἐντρεπτικῶς εἶπεν ὁ Φοῖνιξ, αἰσχύνων τὸν ἥρωα ὡς ὀργίλον, οὐ μὴν, ὡς ἐκεῖνος οἶεται, φιλότιμον. Τὸν δὲ χόλον τοῦτον προῖων θυμόν μέγαν ἐρεῖ. [Ἐπεικῶς δὲ εἴρηται καὶ ἀμφοτέρω. Οὐ γὰρ ἀληθῶς χόλος ταῦτα καὶ θυμός, ἀλλὰ μῆνις αὐτόχρομα, εἰ μὴ ἄρα καὶ κότος]. Ἀστεῖως δὲ πάντως εἴρηται τὸ «ἐνέπεσε θυμῷ», ἀντὶ τοῦ πολεμικῶς ἐπήλθεν. Οὕτω Τρῶες ἐμπίπτουσι ταῖς τῶν Ἀχαιῶν νηυσὶ καὶ πῦρ δὲ ὕλη καὶ ἔτερα βλαπτικὰ ἐτέροις τισί. (η. 438–43) Λέγει δὲ ὁ Φοῖνιξ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ ὅτι «σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς ἡματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε νήπιον, οὐ πῶ εἰδόθ' ὁμοίου πολέμοιο οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσι. τοῦνεκά με προέηκε διδασκόμεναι τάδε πάντα, μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων», ἤγουν διδάσκαλον λόγων τε καὶ ἔργων τῷ Ἀχιλλεῖ. Φασὶ γάρ τινες νεώτατον τὸν Ἀχιλλεῖα εἰς τὸν Τρωϊκὸν ἐλθεῖν πόλεμον,

ώσεί δώδεκα ὄντα ἐτῶν. Καὶ σημειῶσαι ὅτι ἦν ἔχει ἀρετὴν ἔν τε λόγοις ἔν τε ἔργοις ὁ Ἀχιλλεύς, ἑαυτῷ ἐπιγράφεται πῶς ὁ Φοῖνιξ. διὸ καὶ ἐποφείλεται χάριτας, ὧν μία καὶ τὸ πεισθῆναι νῦν τὸν μαθητὴν αὐτῷ πρεσβεύοντι. Ὅτι δὲ ῥήτωρ ἔπεται τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ Φοῖνιξ καὶ 2.752 σύμβουλος, καὶ ὁ Γεωγράφος ἱστορεῖ. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι δυνάμενος καλλωπίσαι τὸν λόγον ἐμφανῶς ἐν τῷ εἰπεῖν «μύθων τε ῥητῆρα ἔργων τε πρηκτῆρα», ὅμως οὐκ ἐποίησεν οὕτω, ἀλλὰ μετέθηκε τὸ πρηκτῆρα κἀντεῦθεν τὸ ὁμοιοτέλευτον συνεσκίασεν, ἵνα μὴ ἐν σκυθρωποῖς ὁ λόγος ἐμφανέστατα καλλωπίζεται. (η. 442) Τὸ δὲ «προέηκε» φθάσας ἡρμήνευσε ἐν τῷ «σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα Πηλεύς», δις εἰπὼν ἐκεῖ τὸ ἔπεμπε, οἷα τοῦ γέροντος ἐμφανῶς ταύτολογοῦντος διὰ τὸ ἀγωνιᾶν. Ἔνθα ὄρα καὶ ὡς ἄλλως μὲν πέμπεται ὁ Φοῖνιξ τῷ Ἀχιλλεῖ. διδάσκαλος γάρ. ἄλλως δὲ ὁ Ἀχιλλεύς τῷ βασιλεῖ. σύμμαχος γάρ. Ὅθεν καὶ ὡς περ οὐκ ἂν δεόντως ὁ Φοῖνιξ ἀπολίποιο τοῦ Ἀχιλλέως, ᾧ ἐπέμφθη, οὐδ' ἂν τοῦ βασιλέως ὁ Ἀχιλλεύς. διὸ καὶ ἐγγὺς ὁ ῥήτωρ παρέθετο κατὰ συνάφειαν τὸ «σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων Πηλεύς, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε», διδάσκων τὸν μαθητὴν διὰ τοῦτο χρῆναι καὶ αὐτὸν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο λιποίμην, ᾧ ἐπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρός. Ἀγαθὴ δὲ λέξις τὸ πέμπε. διὸ καὶ ἐδισσεύθη κατ' ἐπιμονήν, ἢ αὐτὴ οὕσα τῷ ἔστειλε. (η. 438) Τὸ δὲ «ἱππηλάτα Πηλεύς» ἔχει τινὰ παρηγήσεως ἔμφασιν, εἰ καὶ μὴ σπουδαίαν. ἐρρέθη δὲ καὶ ὁ Φοῖνιξ ἀνωτέρω ἱππηλάτης. Ἀναγκαίως δὲ ἱππηλάτα λέγει Ὅμηρος διὰ δάκτυλον μετρικόν. Ὁ γὰρ ἱππηλάτης, ὡς περ καὶ ὁ τοξότης καὶ ὁ ἱππότης καὶ ὁ δεσπότης, ἀσυντελεῖ τοῖς ἡρωϊζοῦσι διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἀμφίμακρον. (η. 439) Τὸ δὲ «πέμπε» δέεται πάντως 2.753 ὑποδιαστολῆς βελτιούσης διάνοιαν ἐν τῷ «πέμπε νήπιον», ἵνα μὴ τις, ὡς τοῦ ἠνωμένου τῷ ῥήματι, νοήσῃ ὅτι ἔπεμπε οὐ νήπιον ἀλλὰ ἦπιον. [Ἰστέον δὲ ὅτι πέμπειν παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον καὶ τὸ στέλλεσθαι θριαμβικῶς, ὅθεν καὶ πομπή, ὁ θρίαμβος, ὃν προέλευσιν ἢ κοινὴ γλῶσσα λαλεῖ, καὶ πομπεῖα παρ' Ἀττικοῖς ἱερὰ σκευὴ χρήσιμα ἐν τοιαύταις πομπαῖς]. (η. 440) Τὸ δὲ «εἰδῶτα πολέμου» συνήθη Ὅμηρῳ σύνταξιν ἔχει τὴν μετὰ γενικῆς. οὐ γὰρ μόνον τὸ εὔ εἰδῶς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ μόνον τὸ εἰδῶς γενικῆ συντάσσει. Οὕτω δὲ καὶ τὸ γινῶναι, ὡς ἢ Ὀδύσεια δηλοῖ. διὰ τί δὲ ὁμοῖος ὁ πόλεμος λέγεται, προδεδήλωται. (η. 441) Ἀγορὰς δὲ τοὺς δημηγορικοὺς λόγους φησὶ. Τὸ δὲ «ἔνθα ἄνδρες ἀριπρεπέες» δύναται μὲν καὶ ἐπὶ πολέμου νοεῖσθαι καὶ ἐπὶ ἀγορᾶς, μάλιστα δὲ κρεῖττον ἐπὶ ἀγορᾶς. Καὶ ἐν ἄλλοις γὰρ ὁ ποιητὴς τὸν ἄριστον δημηγόρον ἐπὶ πλεον ἐξαίρει τοῦ πολεμιστοῦ, [εἰ καὶ ἄλλως κυδιάνειρα λεγομένη καὶ ἡ μάχη ἀριπρεπέας νοεῖται ἄνδρας ποιεῖν καὶ αὐτῇ]. (η. 442 ς.) Τοῦ δὲ «διδασκόμεναι τάδε πάντα» ἐφερμηνευτικὸν εὐθύς ἐπῆκται τὸ «μύθων τε ῥητῆρα εἶναι πρηκτῆρά τε ἔργων». Καὶ ὄρα ὅτι, ὡς περ πρὸ ὀλίγων τὸ «οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο» ἐπὶ τριῶν ἔφη ἀνδρῶν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ πάντα ἐπὶ πραγμάτων δύο, τοῦ λόγοις παιδεῦσαι καὶ ἔργοις. Δοκεῖ δὲ καλῶς ἐπὶ γε τοιούτων ῥηθῆναι τὸ πάντες καὶ τὸ πάντα. Οἱ ἄνδρες τε γὰρ Φοῖνιξ καὶ Ὀδυσσεύς εἰσι καὶ Αἴας οἱ ἀντὶ πολλῶν, καὶ τὰ πράγματα λόγοι καὶ πράξεις, ὧν τὸ πολυσχιδές μικροῦ δεῖν ἀμύθητον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ῥήτορα οὐκ οἶδεν εἰπεῖν Ὅμηρος – Οὐπω γὰρ ἐπεχωρίαζε τότε ἡ λέξις. –, ῥητῆρα δὲ λέγει, ὡς καὶ φράτωρ φράτηρ ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς. [Ὅρα δὲ τὸ «πρηκτῆρά τε ἔργων» δι' οὐ διδασκάλου τελείου ἐκφαίνεται ἀρετῇ. Ὡς γὰρ ὁ τῶν μύθων ῥητῆρ ῥητορεύων 2.754 διδάσκει τὸν μουόμενον, ὡς οὕτω χρῆ ῥητορεύειν, οὕτω καὶ ὁ τῶν ἔργων πρηκτῆρ πράττων παιδεύει τὰ πρακτέα τὸν μαθητὴν, οὐ μὴν λέγων μόνον καὶ ἐρεθίζων. οὕτω καὶ ὁ μουσικὸς ἐνάγει πρὸς μάθησιν, οὕτω καὶ πᾶς ὁστισοῦν ὁ πράττειν ἐπιστημοναρχῶν, ἵνα μὴ μακρὰ λέγωμεν. Οὐκοῦν πρακτικώτατος ὢν ὁ Φοῖνιξ τοιοῦτον καὶ τὸν Ἀχιλλεῖα ἐποίησεν]. (η. 444–8) Ὅτι ὁ Φοῖνιξ τὸ «πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, αὐθι λιποίμην» παραφράζων φησὶ πρὸς Ἀχιλλεῖα «ὡς ἄν», ἤγουν ὄντως ἄν, «ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον

τέκος, οὐκ ἐθέλοιμι λείπεσθαι», καὶ ἐπάγει «οὐδ' εἴ κέν μοι ὑποσταίη θεὸς αὐτὸς γῆρας ἀποξύσας θήσειν νέον ἠβώνωντα, οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα» καὶ ἐξῆς. (η. 446) Καὶ ὄρα τὸ «ἀποξύσας» προσφυῶς ῥηθὲν τῇ τοῦ γεροντικοῦ δέρματος τραχύτητι, δι' ἣν καὶ πάγουρον αὐτὸν ἡ Κασάνδρα που καλεῖ. Ξύεται γὰρ τὸ τραχύ, ὡς ἂν εὐθετισθῇ πρὸς λειότητα. (η. 445) Τὸ δὲ «ὑποσταίη θεός» ἀντὶ τοῦ ὑπόσχηται, ἐγγυήσεται, καθ' ὃ σημαίνονμενον λέγει καὶ προῖών, ὅτι ὁ βασιλεὺς δῶρα τὰ μὲν διδοῖ, τὰ δὲ ὑπέστη, τουτέστιν ὑπέσχετο. [Τὸ δὲ «αὐτός» κατ' ἐξοχὴν ῥηθὲν ἐν τῷ «θεὸς αὐτός» διαστολὴν ἔχει πρὸς τὸν θέσει θεόν, ὁποῖός τις ἐστὶν ὁ ἔνθεος καὶ ὁ ἀγγίθεος]. (η. 447) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι νέος μὲν ὦν ὁ Φοῖνιξ ἐκ τῆς πατρίδος εἰς τὸν Πηλέα ἦλθεν, οὐ τοιοῦτος δέ, ὁποῖος ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τοῦ Πηλέως παρετέθη τῷ Φοῖνικι. Αὐτὸς μὲν γὰρ νήπιος οὔτε λόγων ἐπιστήμων οὔτε ἔργων, ὁ δὲ Φοῖνιξ οὐδὲν τι τοιοῦτος ἀλλ' εὐδόκιμος, ὡς μετ' ὀλίγα φανεῖται. Διὸ καὶ πλειόνων χαρίτων ὁ Ἀχιλλεὺς ὀφειλέτης τῷ Φοῖνικι. (η. 447 ς.) Ὅτι Ἑλλαδικὸς ἀνέκαθεν ὦν ὁ Φοῖνιξ εἶτα ὕστερον εἰς Φθίαν ἐξίκετο φυγὼν δι' αἰτίαν, ἣτις μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. Φησὶ γοῦν «ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα φεύγων νεῖκα πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο». Ὁ δὲ Γεωγράφος ἐκ τοῦ Θετταλικοῦ Ὀρμενίου τοῦ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ γραφέντος ἱστορεῖ δοκεῖν τισὶ τὸν Φοῖνικα φυγεῖν εἰς Φθίαν. Διό, φησί, τινὲς ἀντὶ τοῦ «οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα» γράφουσιν «οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ὀρμενίον πολύμηλον». Φασὶ γὰρ τὸ χωρίον ὑπὸ Ὀρμένου κτισθῆναι, υἱοῦ Κερκάφου, παιδὸς Αἰόλου, Ὀρμένου δὲ γενέσθαι Ἀμύντορα, οὗ Φοῖνιξ καὶ Εὐαίμων, οὗ Εὐρύπυλος, ὅθεν φυλαχθῆναι τὴν διαδοχὴν Εὐρυ 2.755 πύλω, ὡς ἀπελθόντος τοῦ Φοῖνικος. Τινὲς δέ, φησί, Φωκέα ποιοῦσι τὸν Φοῖνικα, νοοῦντες τὸν ἐν Ἐλεῶνι Ὀρμενίδην Ἀμύντορα, οὗ τὸν δόμον Αὐτόλυκος ἀντετόρησε, πατέρα τοῦ Φοῖνικος ὄντα ἐξ Ἐλεῶνος τῆς περὶ Παρνασσόν. [Ἰστέον δὲ ὡς οὔτε τὸ Ὀρμενίον οὔτε ὁ Ὀρμενος οὔτε ὁ ἐξ αὐτοῦ Ὀρμενίδης ἐξανάγκης ἐκ τοῦ ὄρμᾶν γίνονται, ἵνα καὶ δασύνωνται, ἀλλ', ὡς εἰκός, ἐκ τοῦ ὄρω, τὸ διεγείρω, οὗ παθητικὸν ὀρόμενος καὶ ἐν συγκοπῇ ὄρμενος]. (η. 448–52) Ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Φοῖνικος Ἰπποδάμεια παρευδοκιμουμένη ἔρωτι παλλακίδος τῆς Κλυτίας, ἧς ἦρα ὁ τοῦ Φοῖνικος πατήρ Ἀμύντωρ, καὶ δυσωπήσασα τὸν υἱὸν τὰ εἰς τὴν ῥηθησομένην ἐκδίκησιν, αἰτία γέγονεν αὐτῷ τοῦ ἐκ τῆς πατρίδος, ὡς ἐρρέθη, φυγεῖν. Ἰστορῶν γοῦν τὰ τοιαῦτα ὁ Ὀμηρικὸς Φοῖνιξ φησιν, ὅτι εἰς τὸν Πηλέα ἐξικόμην φεύγων νεῖκα πατρός, ὡς εἴρηται, «ὅς μοι παλλακίδος πέρι χῶσατο καλλικόμοιο, τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' ἄκοιτιν, μητέρ' ἐμήν. ἢ δ' αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο γούνων παλλακίδι προμιγῆναι, ἴν' ἐχθήρειε γέροντα». Ἀφίσταται γὰρ γέροντος νέα γυνὴ πειραθεῖσα ἠβώντος ἀνδρός. (η. 453–6) Ὁ δὲ τοῖς τοκεῦσιν ὁμόνοιαν πραγματευόμενος ἐπέισθη τῇ μητρὶ. Φησὶ γὰρ ὁ Φοῖνιξ «τῇ πιθόμην», ἤγουν τῇ μητρὶ, «καὶ ἔρεξα», μιγεῖς δηλαδὴ τῇ Κλυτίᾳ, ἣν ὁ πατήρ Ἀμύντωρ οὐπω μὲν ἔγνω, καθὰ οἱ παλαιοὶ φασιν, εἰς τοῦτο δὲ ἀνέτρεφε. Διὸ οὐδὲ μιγῆναί φησιν ὁ Φοῖνιξ τῇ παλλακίδι ἀλλὰ προμιγῆναι, ἥτοι πρὸ ἐκείνου μιγῆναι, ἵνα ἐχθήρειε τὸν γέροντα. «Πατήρ δ' ἐμός», φησὶν, «αὐτίκ' οἴσθεις», ὃ ἐστὶ γνούς, «πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὰς δ' ἐπεκέκλετο Ἐριννῦς, μὴ ποτε γούνασιν οἴσιν», ὃ ἐστὶν ἰδίους, «ἐφέζεσθαι φίλον υἱὸν ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα», ἵνα δηλαδὴ ὁ λυπήσας πατέρα δυστυχίῃ περὶ παιδὸς γονήν. «θεὸς δέ», φησὶν, «ἐτέλειεν ἐπαράς». Καὶ καταντᾶ μετὰ πολλὰ ὁ λόγος τῷ διδασκάλῳ εἰς τὸ ἀντὶ υἱοῦ τὸν Ἀχιλλέα ἐκθρέψασθαι καὶ παῖδα ποιήσασθαι καὶ τηλικούτον θεῖναι ὁποῖος νῦν ἐστίν. Ἀναμνήσει δὲ καὶ ὅπως ἐπαιδαγώγει αὐτόν. Ἐνθα καὶ σημειοῦνται οἱ παλαιοί, ὡς οὐχ' ὑπὸ Χείρωνος Ὀμηρος οἶδε τραφῆναι τὸν Ἀχιλλέα, εἰ μὴ ἄρα ἴσως μόνην παιδευθῆναι τὴν ἰατρικὴν. (η. 496) Εἶτα εἰπὼν «ἀλλ', Ἀχιλλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν» καὶ τὰ ἐξῆς, ῥητορεύσας δὲ καὶ περὶ λιτῶν τὰ ἐν τοῖς ἐξῆς ῥηθησόμενα, ἐπάγει καὶ ἱστορίαν τὴν κατὰ τὸν Μελέαγρον οἰκειῶς πάνυ τῷ πράγματι καὶ

συμβουλεύει ἐκόντα τοῖς Ἑλλησιν ἐπαμῦναι, μήποτε καὶ αὐτὸς τὸ τοῦ Μελεάγρου πάθοι. 2.756 Καὶ γὰρ ἐκεῖνος, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἱστορηθήσεται, δῶρα μὲν λαμβάνων καὶ δυσωπούμενος οὐκ ἐπέιθετο, ὕστερον δὲ ὑπ' ἀνάγκης τὸν μὲν πόλεμον, ᾧ θυμῷ εἶξας, κατειργάσατο, τῆς δὲ τιμῆς καὶ τῶν δώρων ἐξέπεσεν. (η. 450) Ὅρα δὲ ὅτι πρὸς τὸ φιλέεσκε τὸ ἀτιμάζεσκεν ἀντέθετο συγγενές τι ὄν τῷ μισεῖν. (η. 451) Τὸ δὲ «λίσσεσκετο γούνων» ἔλλειψιν ἔχει ἢ προθέσεως, ἵνα ἢ λίσσετο ὑπὲρ γούνων ἢ διὰ γούνων, ἢ μάλιστα μετοχῆς, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐλίσσετο ἀπτομένη γονάτων. (η. 453) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «τῆ πιθόμην καὶ ἔρεξα» ἐνδέδωκε τῷ Κωμικῷ μέθοδον εἰπεῖν, ὡς «τῷ πατρὶ πειθόμενος καὶ ἐξάμαρτε», ἵνα καὶ ὁ Φοῖνιξ εἴπῃ, ὡς τῆ μητρὶ πεισθεὶς ἤμαρτον. Σεμνῶς δὲ ἡ τοιαύτη ἔννοια εἴρηται. Ῥέξαι γὰρ ὁ Φοῖνιξ λέγει τὸ μιγῆναι τῆ παλλακῆ, εὐφημῶν καὶ φειδόμενος «ὀλιγάκις λέγειν κακά». Ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου σεμνοῦ θαλαμηπόλου λέξιν ἐρανισάμενος καὶ ὁ Ἀττικιστῆς Ἀλκίφρων ἔφη, ὡς ὁ δεῖνα οἶός τε ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς ὀρώντων ἀπάντων τὴν ψάλτριαν ἐνεργεῖν. Ταῦτόν γὰρ νοεῖ τὸ ῥέζειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν καὶ ἐν ἀμφοῖν σεμνότητος παραπετάσματος τὸ τοῦ πράγματος δυσπρόσοπτον συγκαλύπτεται. Ὀμηρικὸν δὲ τι καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Φιλοκτῆτῃ τὸ «οὔτέ τι ῥέξας», κακὸν δηλαδὴ. Οὕτω γὰρ νοεῖται, εἰ καὶ παντελῶς ἐκεῖ σιωπᾶται, τὸ ῥεχθέν. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ παρὰ τοῖς ῥήτορσι ζήτημα ἐκεῖνο τὸ νόμος τὸν παῖδα τοῖς γονεῦσιν ἐπαμύνειν, μητρὶ τις ἐπαμύνας πρὸς τοῦ πατρὸς τυπτομένη ἀποκηρύττεται, ἐντεῦθεν δοκεῖ τὴν τῆς πλάσεως ἀρχὴν λαβεῖν. Κάνταῦθα γὰρ ὁ Φοῖνιξ ἀδικουμένη τῆ μητρὶ τιμωρὴ 2.757 σας δυσκόλου πειρᾶται τοῦ πατρὸς. Εἰ δὲ ψέγεται ὡς πατέρα λυπήσας, ἀλλὰ λύεται τὸ ἔγκλημα διὰ τοῦ φύσει δικαίου. Γάμον γὰρ ἀδικούμενον ἀνωρθώσατο, οἷς τὸν πατέρα μὴ ἀδικήσας ἐλύπησεν. Εἰ δὲ ἀνόσιόν τις ἐρεῖ τὸ πραχθέν, ἐψεύσατο. Ἦδη γὰρ εἴρηται, ὡς οὐκ ἐμίγη ἀλλὰ προεμίγη τῆ παλλακῆ. Καὶ ἄλλως δέ, εἰ καὶ διὰ τὸν πατέρα ἴσως ἀνόσιος, ἀλλ' ἄλλον τρόπον ὅσιος τιμωρῶν μητρί, τοῦτο δὲ καλὸν τῆ τραγωδία ἀντίστροφον. Ἀπίων δὲ φησιν, ὅτι Ἀριστόδημος ὁ Νυσσαεὺς ῥήτωρ τε καὶ γραμματικὸς μετέγραψεν ἀντὶ τοῦ «τῆ πιθόμην καὶ ἔρεξα» «τῆ οὐ πιθόμην οὐδ' ἔρεξα», καὶ εὐδοκιμήσας ἐτιμήθη, ὡς εὐσεβῆ τιμήσας τὸν ἥρωα. Πρὸ δὲ αὐτοῦ Σωσιφάνης τὴν τοιαύτην εὔρε γραφὴν. καὶ Εὐριπίδης δὲ ἐν Φοῖνικὶ ἄπταιστον τὸν ἥρωα συντηρεῖ. Ἄριστον δὲ τὸ τῆς μητρὸς ἐπεισόδιον. Ἔοικε γὰρ λέγειν ὁ Φοῖνιξ, ὅτι οὐδὲ ἐμοὶ τότε συνήνεγκε πεισθέντι τῆ μητρὶ. Οὐκ οὐδὲ σὲ ὀνήσει μήτηρ ἢ θέτις, συμβουλεύσασα τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀποσχέσθαι συμμαχίας, καὶ εἰποῦσα «ἀλλὰ σὺ μὲν μήνιε» καὶ τὰ ἐξῆς. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ἀπορήσαντες οἱ παλαιοί, πῶς ποτε τὸν ἐπὶ πράξει οὐκ ἀγαθῆ διάφορον τῷ πατρὶ Φοῖνικα παιδαγωγὸν ἐπέστησε τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ Πηλεὺς, λύουσιν, ὡς ἀγαθοὶ διδάσκαλοι οἱ παθημάτων πείραν σχόντες καὶ ἑαυτοὺς ἀνακτησάμενοι. Καὶ Χεῖρωνά γὰρ φασι τρωθέντα ποτὲ τὴν χεῖρα τὴν διὰ βοτανῶν ἐπινοήσασθαι ἰατρικὴν, καὶ τὸν Σηλυβριανὸν παιδοτρίβην Ἡρόδικον διὰ πόνους ἐμπεσόντα φθόρῃ μελετῆσαι τὰ περὶ δίαιταν. (η. 452) Ὅρα δέ, εἰ καθ' ὑποκορισμὸν ἢ παλλακίς ἐρρέθη, καθὰ πού ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἀγκαλὶς. Δοκεῖ γὰρ, ὡς περὶ πύλη πυλὶς, οὕτως εἶναι καὶ ἀγκάλῃ ἀγκαλὶς καὶ παλλακῆ παλλακίς. Τοῦτο δὲ παρετηρήθη διὰ τοὺς κελεύσαντας μὴ εἶναι ὑποκορισμὸν παρὰ τῷ ποιητῇ. Πόθεν δὲ γίνεται παλλακῆ, προεδηλώηται. [Ἰστέον δὲ ὅτι νεωτάτη δοκεῖ εἶναι ἡ ἀπλῶς παλλακῆ. Μνηστέον γὰρ ὅτι, καθὰ καὶ προεδηλώηται, ταῦτόν πάλλακα εἰπεῖν ἡλικίας λόγῳ καὶ βούπαιδα καὶ ἀντίπαιδα καὶ μελλέφηβον, ἐξ οὗ δὴ πάλλακος ἢ παλλακίς. Ὡς δὲ καὶ ἡ Παλλὰς μετέχει τι τῆς τοιαύτης λέξεως, προεδηλώηται πού καὶ 2.758 αὐτό. Σαφέστερον δὲ ταῦτα φράζει ὁ γράψας, ὅτι παλλακαὶ καλοῦνται τὸ μὲν ἀκριβὲς τῶν παιδίσκων αἱ νέαι, καθὰ καὶ τῶν ἀρρένων πάλλακες. Ταύταις δὲ ἡσώμενοί ποτε διὰ τὴν ἀκμὴν οἱ δεσπότης ἀφιάσι καλεῖσθαι αὐτὰς οὕτω, κἂν μηκέτι νέαι ᾧσι.] (η. 451) Τὸ δὲ «αἰὲν λίσσετο» τὸ δυσπειθὲς δηλοῖ τοῦ παιδὸς εἰς τὸ

λυπῆσαι πατέρα εἰ καὶ ὕστερον ἢ μήτηρ ἰκετεύουσα ἐξενίκησε. (η. 453) Τὸ δὲ «ἔρεξα» φυσικῶς, οὐ μὴν Ἀττικῶς, ἀδίπλαστον ἔχει τὸ ῥ. (η. 454) Στυγεραὶ δὲ Ἑρρινῦς αἰ φρικταὶ καί, ὡς εἰπεῖν, κρυεραὶ καὶ ῥιγεδαναί, παρὰ τὴν Στύγα τὴν ἐν Ἄιδου πηγῇν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. Δαιμόνια δὲ τιμωρητικὰ αἰ Ἑριννῦες, μάλιστα μὲν ἐκδικοῦσαι τὰ εἰς γονεῖς ἀμαρτήματα, δοκοῦσαι δὲ καὶ λοιποῖς ἐπεξιέναι ἀδικήμασιν, ὡς αἰ ποιήσεις δηλοῦσιν. Ὅτι δὲ πτερωταὶ πλάττονται διὰ τὸ κατ' ἀλληγορίαν πάνυ ταχὺ τῆς θεόθεν δίκης καὶ ἄφυκτον, καὶ ὅτι τρεῖς εἰσι, καὶ τίνα ταύταις ὀνόματα, καὶ ὅτι ἄγριαι κατὰ δημίους, καὶ ὅτι μέλαιναι διὰ τὸ ἀφανῶς ἐπιέναι τοῖς κακοῖς, καὶ ὅτι ταναῦποδες διὰ τὸ οἶον μακροσκελές καὶ οὕτω πλατὺ τῆς διαβάσεως καὶ ταχὺ καὶ εὐκίνητον, καὶ ὅτι παρὰ τὸ ῥ-ῖ ἐπιτατικὸν καὶ τὸ ἀνύειν αὐταῖς τὸ ὄνομα, ὡς ἄγαν ἀνυστικαῖς ἢ σπουδαίαις-Ἀνύειν γὰρ καὶ τὸ σπεύδειν παρ' Ἄττι 2.759 κοῖς. -, ἢ ὡς τὰς ἀράς ἀνύουσαι, ἢ ὡς οἶον Ἑλινῦες ἀντιφραστικῶς αἰ μάλιστα γοργαί, καὶ ὅσαι ἄλλαι τούτων ἐτυμολογίαι, ζητητέον ἐν τοῖς παλαιοῖς, παρ' οἷς καὶ αἰ παρθένοι λογοποιοῦνται διὰ τὸ μὴ ληπταὶ εἶναι προσώποις καὶ αἰ ὀρῶσαι πάντα τὰ ἐν βροτοῖς πάθη, καὶ ὡς εἰπεῖν ἄλαστοι. διὸ καὶ μνήμονες αἰ αὐταί. Ὅθεν καὶ Ζεὺς ἀλάστωρ καὶ φθόνος καὶ δαίμων ἀλάστωρ ἐπενοήθη λέγεσθαι. αἰ δ' αὐταὶ καὶ σεμναὶ καὶ δειναὶ καὶ δεινῶπες καὶ ἔμφοβοι, ἔστι δὲ καὶ ποίνιμοι, διὰ τὸ κατ' αὐτὰς φοβερὸν. Εἰ δὲ καὶ Εὐμενίδες Ἀττικῶς κατὰ τὸ «ὄ γ' ἐνθάδ' ὦν εἶπη λεῶς», ἤγουν ὡς ἂν Ἀττικοὶ εἶποιεν, ἀλλὰ τοῦτο ἀντίφρασις εὐφημητικὴ ἐκθυομένη τὴν κατὰ τὰς Ἑριννῦς φρίκην. Αἰ καὶ χαλκόποδες λέγονται διὰ τὸ ἀκάματον, ἔτι δὲ καὶ βαρὺ τῆς ἐπεμβάσεως, καὶ 2.760 μετὰδρομοι κακῶν ἔργων, ἔτι δὲ καὶ λωβητῆρες ὑστεροφθόροι, ὡς μετὰ τὸ πραχθῆναί τι κακὸν ἐπάγουσαι λώβην αὐταί, καὶ ἄφυκτοι δὲ κύνες διὰ τὸ οἶον ἰχνηλατεῖν εἶτα καὶ δάκνειν τοὺς κακούργους, καὶ ἄοινοι δὲ διὰ τὸ νηφάλιον καὶ ἀνύστακτον ἐπὶ τοῖς ἀμαρτάνουσι καὶ μάλιστα τοῖς φονεύουσι. Διὸ καὶ μίαν τούτων Τισιφόνην καλοῦσιν, ἐπεὶ δίκας αὐτῇ τίνουσι οἱ φονεῖς. (η. 455) Τὸ δὲ «γούνασιν ἐφέζεσθαι υἰόν» τὸ πατρικὸν ὡς ἐκ μέρους ὑπεμφαίνει φιλότεκνον, [οὔ χάριν παρατατικῶς ἔφη τὸ ἐφέζεσθαι διὰ τὸ ἐπίμονον τοῦ ἔργου. Ἄλλως γὰρ εἶχεν εἰπεῖν «γούνασιν ἐφέσσασθαι», ὅπερ ἦν ἄπαξ ποτὲ ἐπικαθίσαι]. (η. 456) Τὸ δὲ «ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα» πρὸς διαστολὴν ἐρρέθη θετοῦ τε υἰοῦ καὶ τοῦ ἀπλῶς ἐτέρωθεν, [ὅποιοι πολλάκις παῖδες ἐπικάθηται ξένοις γούνασιν. Οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης παῖς ἅπας πατρικοῖς γούνασιν ἐφιζάνει οὐδὲ πᾶς ὁ παῖδα φιλοφρονούμενος πατὴρ τοῦ τοιούτου ἐστὶ παιδός]. (η. 456) Ἐν δὲ τῷ «ἐπαράς» πλεονάζει ἢ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπιβουκόλος καὶ ἐπίουρος. καὶ μετ' ὀλίγα εὐθύς ἐπαινὴ Περσεφόνεια ἢ αἰνή, τουτέστι δεινὴ. Ἔοικε δὲ ἐπαράς ἐξ ὀρθοῦ τὰς κατάρας εἰπεῖν, ὅθεν καὶ ἐπάρατος. [Δηλοῖ δὲ αὐτὸ σαφέστατα καὶ τὸ «πολλὰ κατηρᾶτο». Ὅτι δὲ πολλαχοῦ ἢ ῥ-κ-α-τ-α πρόθεσις εἰς τὴν ῥ-π-ι ἀλλάσσεται, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπίρρητος, ὁ καταρρήσεων ἄξιος, καὶ ἐν ἄλλοις δεδηλωται]. (η. 457) Ὅτι Ζεὺς καὶ ἐνταῦθα καταχθόνιος ὁ Ἄιδης, ὡς ἐάν τις εἶποι ἀήρ ὑπόγειος. [Εἰ δὲ κατὰ παλαιὰν ἱστορίαν περὶ τινος Καρικὸν ποταμὸν Ζηνὸς Ποσειδῶνος ἦν ἱερόν, ἰδοὺ τὸ Ζεὺς, ἦτοι Ζήν, κοινὸν ὄνομα Διὸς καὶ Ποσειδῶνος 2.761 καὶ Ἄιδου τῶν ἀδελφῶν]. Ἐπαινὴ δὲ Περσεφόνεια περιοχὴ τις τεθνεώτων, ὃ σύγκειται ἀπὸ τε τοῦ φθέρσαι, ὃ ἐστὶ φθεῖραι, ῥήματος Αἰολικοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ φόνου, ὡς τῶν θνησκόντων ἢ κατὰ φύσιν πιπτόντων, ὃ διὰ τοῦ φθειρεσθαι δηλοῦται, ἢ κατὰ βίαν, ὃ διὰ τοῦ φόνου παρασημαίνεται. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς ἀλληγορίαν. Ἄλλως δὲ Ζεὺς καταχθόνιος, ἤγουν ὑποχθόνιος, ὁ τοῦ μύθου Πλούτων. Περσεφόνη δὲ ἄκοιτις αὐτοῦ. Περὶ δὲ τούτους αἰ Ἑριννῦς, περὶ ὧν ἐρρέθη. Διὸ δοκοῦσι καὶ ἀπὸ τοῦ ἐκ τῆς ἔρας νέεσθαι τὴν κλῆσιν λαχεῖν. Αἰ λέγονται σὺν καὶ τῷ Ἄιδῃ καὶ τῇ Περσεφόνῃ τελέσαι τὰς τοῦ Φοίνικος ἀράς, ἤγουν τὸ ἄγονον ἀποβῆναι τὸν Φοίνικα, ὅπερ εὐφυῶς ἔχει ῥηθέν, ὡς τῆς ἀτεκνίας οὐ μόνον ἐριννυώδους ἀλλὰ καὶ οἶον θανατηρᾶς οὔσης, οἷς ἐπιτέμνουσα τὴν διαδοχὴν ἀφανίζει τὸ γένος

οιχόμενον. Γίνεται δὲ ἡ Περσεφόνη ἐκ τοῦ Περσεφόνη κατὰ Ἴωνικὴν παραγωγὴν τῆς ληγούσης, ὡς τὸ Πηνελόπη Πηνελόπεια καὶ τὰ λοιπά, ὅσα καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ κεῖται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν πολλοῖς τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων Φερσεφόνη φέρεται ὡς ἀπὸ τοῦ εἰρημένου φθέρσαι, τοῦ ἄθ' ἐλλείψαντος. Ἡ δὲ καλλιφωνία τὸ ἀρκτικὸν δασὺ ἀλλὰ 2.762 ξασα Περσεφόνην πεποίηκεν, [ἢ σύστοιχος καὶ ἡ Περσέφασσα. Ὡς γὰρ παρὰ τὸ φθεῖρην καὶ φονεύειν Φθερσεφόνη καὶ εὐφωνώτερον Φερσεφόνη καὶ ἔτι ἐμμελέστερον Περσεφόνη, οὕτω παρὰ τὸ αὐτὸ φθεῖρην καὶ τὸ φάζειν, ὃ ἐστι φονεύειν, Φθερσέφασσα ἢ κατὰ τὸ κάλλιον Φερσέφασσα καὶ ἔτι λειότερον Περσέφασσα]. Ἐπαινὴ δὲ οὐ μόνον ἡ αἰνὴ, ὡς ἐρρέθη, ἀλλὰ καὶ ἡ αἰανὴ διὰ τὸ ἐν σκότῳ εἶναι. (ἡ. 462 ς.) Ὅτι ὁ βαρηθεὶς οἴκαδε μένειν ἐρεῖ ἂν τὸ «ἐνθ' ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύεται ἐν φρεσὶ θυμὸς κατὰ μέγαρον στρωφᾶσθαι». [Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι ὡς, εἶπερ κατὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων γράφεται κατὰ μέγαρον στρωφᾶσθαι διὰ μικροῦ ὄ, ἔχοι ἂν μεγάλην ἀπορίαν καὶ δύσλυτον ἢ τοιαύτη γραφή]. (ἡ. 464 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «ἢ μὲν πολλὰ ἔται καὶ ἀνεψιοὶ ἀμφὶς ἐόντες», ἦγουν κύκλῳ περὶ ἐμέ, «αὐτοῦ», ὃ ἐστὶν ἐκεῖ, «λίσσόμενοι κατερήτυον ἐν μεγάροισι» φιλικὴ δηλοῦται δεξιῶσις. Λέγει δὲ ἔτας μὲν πάντας τοὺς συνήθεις ὡς ἀπὸ τοῦ ἔθος, ἀνεψιοὺς δὲ τοὺς τοῦ γένους ὡς ἀπὸ μέρους τῶν ἀνεψιῶν. ἀνεψιοὶ δὲ οἱ παρὰ τοῖς ὑστερον ἐξάδελφοι. Πόθεν δὲ γίνεται ἀνεψιός, καὶ ὡς τὸ ἔτης ἄλλοι μὲν ἐδάσυνον, ἄλλοι δὲ ἐψίλουν, ἐν ἄλλοις γέγραπται. (ἡ. 466–9) Ὅτι πολυτελοῦς δαιτὸς ἔνδειξις τὸ «πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες θαλέθοντες ἀλοιφῆ», ὃ ἐστὶν 2.763 πίνοντες, «εὐόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο, πολλὸν δ' ἐκ κεράμων μέθυ πίνετο». (ἡ. 466) Λέγει δὲ ἴφια μὲν καὶ νῦν μῆλα τὰ ἰσχυροποιὰ θρέμματα. Ἰφθιμοποιεῖ γὰρ τὸ αὐτῶν κρέας καί, ὡς ἡ ἐτυμολογία φησί, κρατύνει καὶ ἰσχυροποιεῖ. Ἡ καὶ ἄλλως, ἴφια τὰ λιπαρά. τὰ γὰρ πάντῃ ἀλιπῆ ἀνίσχυρα. Εἰλίποδες δὲ εἰς τὸ πᾶν μὲν βοῶν ἐπίθετον, ἡ δὲ κωμῶδία καὶ γυναικᾶς φησὶν εἰλίποδας παίζουσα [δι' Εὐπόλιδος] τὰ ἑαυτῆς. (ἡ. 467) Ὁ δὲ θαλέθων πρωτότυπὸν ἐστὶν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, τῆς τοῦ τηλεθῶν παραγωγῆς. Ἀλοιφὴ δὲ τὸ λίπος διὰ τὸ χρησιμὸν εἶναι ἀλείφειν. ἀπὸ ταύτης καὶ ξηραλοφεῖν καὶ ξηραλοφία τὸ ἀνευ λουτροῦ ἀλείφεισθαι. ἐπεὶ καὶ ξηρὸς ἰδρῶς ὁ μὴ ὑπὸ λουτροῦ ἀλλ' ὑπὸ γυμνασίων καὶ πόνων γινόμενος. Δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὸ τοίχους χρίειν ἀλείφειν λέγεται καὶ ἀλοιφή. Διὸ ἐν ῥητορικοῖς Λεξικοῖς φέρεται, ὅτι ἀλοιμὸς τὸ αὐτὸ καὶ ἀλοιφή, τὸ τῶν ἐν οἴκοις τοίχων χρίσμα, καὶ ὅτι ἀλοιφεῖον· ὧ οἱ ἀλείπτει χρωῦνται. Πάντως δέ, ὡς περ ἀπὸ τοῦ ἀλείφω ἢ ἀλοιφή ἢ ἀπὸ τοῦ ἠλειφα ἐνεργητικοῦ παρακειμένου, οὕτως ἀπὸ τοῦ ἠλειμμαὶ ὁ ἀλοιμὸς, καθὰ καὶ ἀπὸ τοῦ λείπω, λέλειμμα, ὁ λοιμὸς. (ἡ. 468) Τὸ δὲ «τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο» περιφραστικῶς κεῖται ἀντὶ τοῦ ὠπτῶντο. (ἡ. 469) Κέραμος δὲ ἢ λάγυνος ἢ πίθος, ὡς καὶ ἐν τῷ «χαλκῆ δ' ἐν κεράμῳ δέδετο». Μέθυ δὲ ὁ οἶνος, οὐ φύσει, ἀλλὰ τῇ ὑπὲρ μέτρον εἰσδοχῇ. μεθίεται γάρ, ἦγουν ἀμελεῖ, ὁ πέρα τοῦ μετρίου οἶνον προσιέμενος. ἐκφοβεῖ γοῦν τοὺς πολυπότας τῇ ἐπιγραφῇ ὁ τὸν οἶνον μέθυ καλῶν. Τὸ δὲ «πολλὰ λίσσόμενοι», καὶ «πολλὰ ἴφια μῆλα», καὶ «πολλοὶ δὲ σύες», καὶ «πολλὸν μέθυ», σχῆμα ἐπιμονῆς τῆς κατὰ λέξιν. (ἡ. 465) Σημειῶσαι δὲ εἰς τὸ «λίσσόμενοι» καὶ τὰ περὶ αὐτό, ὅτι διὰ τοῦ ὄσ μὲν τὰ τοιαῦτα προφερόμενα διπλάζουσιν αὐτὸ ἀναγκαίως. ἐπεὶ τὸ 2.764 μὲν ἐν ὄσ μέλλοντα χαρακτηρίζει, διπλούμενον δὲ οἰκιοῦται τοῖς ἐνεστῶσιν. Ὅτε μέντοι διὰ τοῦ ὄτ λίτομαι εἶποι τις καὶ λιτόμενος, οὐ διπλοῦται τὸ ὄτ Ἀττικῶ ἔθει κατὰ τὸ φοινίσσω, φοινίττω, ἐλίσσω, ἐλίττω, καὶ τὰ ὅμοια, ἀλλὰ μονοῦται τὸ ὄτ ἐν αὐτοῖς διὰ τὸ τρίτης συζυγίας τῶν βαρυτόνων εἶναι θέμα τότε τὸ λίτω καὶ τὰ κατ' αὐτό. περὶ ὧν Ἡρωδιανὸς λέγει, ὡς διὰ τοῦ ὄτ οὐ πολλὰ ὠπτται, ἀλλὰ τὸ λίτω, ὅθεν τὸ λίτεσθαι, καὶ τὸ πέτω, ἀφ' οὗ τὸ πέτομαι. καὶ ἔνια, φησί, ἃ ἤδη ὡς περισπώμενα ἐκλίθη, ὡς περ τὸ κέντω, ἐξ οὗ τὸ «κένσαι ὀμοκλήσας», καὶ ἄντω,

ὄθεν ἀντόμενος καὶ ἄντεσθαι ἐν πολέμῳ. Τὸ δὲ ἀνύτω, φησί, καὶ ἀρύτω τῷ ἄτ ἐπλεόνασεν ὡς ἐκ τοῦ ἀνύω καὶ ἀρύω. καὶ οὕτω μὲν Ἡρωδιανός. Ἡρακλείδης δὲ ἀγνοεῖν φησι πολλούς, ὅτι τὸ λίσσομαι κοινολεκτούμενον Ἀτθίδι διαλέκτῳ γέγονε λίττομαι, παρέσει δὲ τοῦ ἑτέρου ἄτ γεγένηται λίττομαι. Ὁ δ' αὐτὸς καὶ περὶ τοῦ ἀνύτω καὶ ἀρύτω εἰπὼν ἀσυνήθως αὐτὰ ἔχειν, ὡς μηδενὸς εἰς ἄω λήγοντος βαρυτόνου ἔχοντος τὸ ἄτ ἀρκτικὸν τῆς τελευταίας συλλαβῆς—Πάντα γάρ, φησί, περισπᾶται, οἶον κρατῶ, αἰτῶ, πατῶ, κροτῶ, φοιτῶ. —, ἐπάγει ὅτι Κύπριοι δὲ καὶ Ἀττικοὶ παρεντιθέντες ῥήμασι καὶ ὀνόμασι τὸ ἄτ καὶ πτόλιν τὴν πόλιν λέγοντες καὶ πτόλεμον τὸν πόλεμον, ὅθεν καὶ ἡ ἄνακτος καὶ νυκτός γεγόνασι γενικαὶ πλεονάζουσαι τῷ ἄτ, λέγουσιν οὕτω καὶ τὸ ἀρύω ἀνύω ἀρύτω καὶ ἀνύτω. (η. 470–3) Ὅτι οἰκείον σπουδαίοις νυκτοφύλαξι κατ' οἶκον οὐ μόνον τὸ «εἰνάνυχες δέ μοι ἄμφ' αὐτῷ νύκτας ἴαυον», φυλάσσοντές με δηλαδή, ἀλλὰ καὶ τὸ «οἱ μὲν ἀμειβόμενοι φυλακὰς ἔχον, οὐδέ ποτ' ἔσβη πῦρ, ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ εὐερκέος» καὶ ἐξῆς. (η. 470) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «εἰνάνυχες» συγκοπὴν τε ἔπαθεν ἐκ τοῦ ἐννέα καὶ τροπὴν συνήθη τοῦ ἄν εἰς ἄνι πρὸς ὁμοιότητα τοῦ εἴνατος. Τὸ δὲ ἄχ φυσικῶς ἔχει ὡς ἀπὸ τοῦ νύξ. Δῆλον γάρ ὅτι, καθὰ ὄνυξ ὄνυχος, οὕτω καὶ νύξ νυχός. τὸ γάρ τοι νυκτός τροπὴν πέπονθε τοῦ δασέος εἰς ψιλὸν καὶ ἐπέθενσιν οὐκ ἀσυνήθη τοῦ ἄτ, ὡς καὶ προσεχῶς δεδήλωται. Ἰαύειν δὲ καὶ νῦν τὸ διατρίβειν, οὐ μὴν κοιμαῖσθαι. οὐ γὰρ πρέπει τοῦτο φύλαξι. (η. 471) Τὸ δὲ «ἀμειβόμενοι» ἕτεροῖον φανερώς τοῦ «τὸν δ' ἀπαμειβόμενος» καὶ τῶν ὁμοίων. Κυριολεκτεῖται δὲ 2.765 ὅτι μάλιστα. ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἀμοιβηδὶς δ' ἀνέφαινον» καὶ οἱ ἐπημοιβοὶ ἐπίκουροι, [ὅπερ ἐστὶν οἱ κατὰ ἀλλαγὴν, εἴτ' οὖν ἐναλλάγδην, ἤκοντες εἰς ἐπικουρίαν. Εἰς ὅπερ ἀστείως ἔπαιξέ τις, ἤγουν εἰς τὸ μεταλαμβάνεσθαι τὸ ἀμείβειν ἀντὶ τοῦ καταλλάσσειν, ἀπορήσας ἀστείως ἐπὶ τῶν ἀμειβόντων ἐμπορευτικῶς, πῶς ποτε τὰ τετράδραχμα καταλλάσσονται μὲν, οὐκ ὀργίζονται δέ, ὡς δῆθεν τοῦ καταλλάσσεσθαι ὁμωνυμίας λόγῳ ἀντικειμένου πρὸς τὸ ὀργίζεσθαι]. (η. 472 ς.) Αἴθουσα δὲ στοὰ περίστυλος ἡλίω αἰθομένη, ὃ ἐστὶ λαμπομένη, ἣς τὸ μὲν ἐνδοτέρω πρόδομος, τὸ δὲ ἐνδοτάτῳ θάλαμος, ὡς καὶ ἐνταῦθα δηλοῖ ὁ ποιητὴς μνησθεὶς αὐλῆς, μεθ' ἣν αἴθουσα καὶ πρόδομος, εἶτα θάλαμος, ἐν τῷ εἰπεῖν «πῦρ ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς, ἄλλο δ' ἐνὶ προδόμῳ, πρόσθε θαλάμοιο θυράων». Περὶ δὲ αἰθούσης ῥηθήσεται καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα. Κατὰ δὲ τοὺς ἀκριβεστεροὺς ἢ τάξιν οὕτως· ἔρκος, περὶ ὃ πύλαι, μετὰ δὲ τὸ ἔρκιον αὐλή, μεθ' ἣν αἴθουσα, εἶτα πρόδομος, δόμος, καὶ θάλαμος. Ἐν τούτοις δὲ ἰστέον καὶ ὅτι οὐκ εὐκαίρως δοκεῖ ὁ Φοῖνιξ εἰπεῖν τὸ πολλὰ μὲν λιτανεύεσθαι παρὰ τῶν αὐτοῦ, μὴ πεισθῆναι δέ, ἀλλὰ βιάσασθαι τὴν φυγὴν. Ἐρεῖ γὰρ ἂν ὁ δυσωπούμενος Ἀχιλλεύς, ὡς οὐκοῦν, ὦ διδάσκαλε, οὐδ' ἐγὼ πείσομαι. Πρὸς ὃ φασιν οἱ παλαιοί, ὡς τῷ μὲν Φοῖνικι οὐκ ἦν ὑπακοῦσαι διὰ τε τὴν ῥηθεῖσαν λύπην καὶ διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ πατρός, τῷ δὲ Ἀχιλλεῖ ἐνδοξὸς ἢ ἐκ πειθοῦς μεταβολὴ γενήσεται διὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ πατρός, ἦν Ὀδυσσεὺς ἤδη φθάσας πρὸ ὀλίγου ἐξέθετο. ἦτις οὕτως εἶχε τὸ ἀναντίρρητον, ὥστε Ἀχιλλεύς πρὸς μὲν τὰ ἄλλα τῶν τοῦ Ὀδυσσεύς λόγων ἀπελογήσατο, αὐτὸ δὲ μόνον τὸ ἐκ πατρός κεφάλαιον παρήκε σιωπήσας παντελῶς καὶ παρα 2.766 δραμῶν τεχνικῶς διὰ τὸ δυσεπιχείρητον. Οἱ δ' αὐτοὶ λέγουσι καί, ὅτι καλῶς δι' ὀργὴν πατρός φεύγει τὴν πατρίδα ὁ Φοῖνιξ. Ἐν γὰρ ταῖς ἀδιαλλάκτοις, φασίν, ἔχθραις κρεῖττον τὸ φεύγειν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πῦρ ἕτερον εἰπὼν, εἶτα ἐπήγαγε τὸ ἄλλο, δηλῶν ὡς τὸ μετὰ τὸ ἕτερον οὐκ ἂν κυρίως ἕτερον λέγοιτο, ἀλλὰ ἄλλο. Καὶ ἔστιν οὕτως ἢ Ἀττικὴ ὡς ἐπὶ πολὺ συνήθεια, οἶον· ἕτερος μὲν ποιεῖ τόδε, ἄλλος δὲ τόδε. καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα. Ἐν δὲ τῷ «ἄρνε, ἕτερον λευκόν, ἕτερον δὲ μέλαιναν» παραβαίνεται ἡ τοιαύτη παρατήρησις. Τὸ δὲ «ὑπ' αἰθούσῃ» δοκεῖ ταύτῳ εἶναι τῷ «ἐν αἰθούσῃ», ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ «ἄλλο δ' ἐνὶ προδόμῳ», ἵνα ἦ· ἐν αἰθούσῃ καὶ ἐν προδόμῳ. (η. 475 ς.) Ὅτι κἀνταῦθα σχῆμα πρωθύστερον ἐν τῷ «καὶ τότε ἐγὼ θαλάμοιο θύρας πυκινῶς

ἀραρυίας ῥήξας ἐξήλθον καὶ ὑπέρθορον ἔρκιον αὐλῆς». Πρῶτον γὰρ τό, ὡς εἴρηται, ὑπερθορεῖν, εἶτα τὸ ἐξελεθῆναι. Ὁ δὲ λόγος οἰκεῖος ἀνδρὶ φυγόντι γενναίως ἀσφαλῆ κάθειρξιν. Ὅρα δὲ τὸ «πυκινῶς ἀραρυίας ῥήξας». Τὰ γὰρ πυκινὰ ῥήγνυνται, οὐ μὴν τὰ φύσει εὐδιάλυτα ἀραιά. ὅθεν καὶ ῥηξήνωρ ὁ τὴν τῆς φάλαγγος ῥήσων πυκνότητα. Ἰστέον δὲ ὅτι λαθραῖαν καὶ γενναίαν δηλοῖ, ὡς ἐρρέθη, φυγὴν ἀπὸ φρουρᾶς ἀσφαλοῦς τὸ ῥηθέν, εἶπερ παρωδηθῆ, οἶον· καὶ τότε ἔγὼ εἰρκτῆς θύρας πυκινῶς ἀραρυίας ῥήξας ἐξήλθον ῥεῖα, λαθῶν φύλακας τ' ἀνδρας δμῶας τε γυναικας. φεῦγον ἔπειτ' ἀπάνευθεν. (η. 478–80) Ἐν τούτοις δὲ καὶ καλλιλογῶν ὁ ῥήτωρ Φοῖνιξ τὴν Θετταλικὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ὑπὸ τῷ Πηλεΐ Φθίαν φησίν, ὡς «φεῦγον δι' Ἑλλάδος εὐρυχώροιο Φθίην δ' ἐξικόμην ἐριβώλακα, μητέρα μῆλων», ὃ ἐστὶ θερεμμάτων, «ἐς Πηλῆα ἀνακτα», καθὰ καὶ κατωτέρω εὐθὺς ῥηθήσεται. (η. 477) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «δμῶας τε γυναικας» περιττὸν κεῖται τὸ γυναικας. Ἀρκεῖ γὰρ καὶ μόνον τὸ δμῶας εἰς τὸ καὶ γυναικας αὐτὰς νοεῖσθαι. Ὡς δὲ συστέλλει αἰεὶ παρ' Ὀμήρῳ τὴν παραλήγουσαν ἀναγκαίως διὰ δακτύλου χρεῖαν τὸ εὐρύχορος, δηλοῦται πολλαχοῦ. (η. 479) Τὸ δὲ «μητέρα μῆλων» συντελεῖ τι καὶ εἰς τὸ 2.767 «οὔθαρ ἀρούρης», ὥσπερ καὶ τὸ Δημήτηρ, ὃ ἐστὶ γῆ μήτηρ ἀλληγορικῶς. πάντως γὰρ μητρὸς ἴδιον τὸ οὔθαρ. Ἦδη δὲ τις καὶ χώραν ἢ κῆπον μῆλων ὁπώρα ἐνευθηνούμενον, μητέρα μῆλων ἀστεῖως ἐρεῖ ἄν, ὥσπερ καὶ πολύμηλον. (η. 479–95) Ὅτι λέγει περὶ ἑαυτοῦ καὶ περὶ Πηλέως ὁ Φοῖνιξ, ὡς φυγόντα με εἰς αὐτὸν καὶ ἰκετεύσαντα–Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τό, ὡς προσεχῶς ἐρρέθη, «ἐξικόμην ἐς Πηλῆα. –, ὃ δὲ με πρόφρων ὑπέδεκτο, καὶ με φίλησεν ὡσεὶ τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσει, μῶνον τηλύγετον πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι, καὶ μ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ μοι ὥπασε λαόν. ναῖον δ' ἐσχατιὴν Φθίης, Δολόπεσσι ἀνάσσω. καὶ σε τοσοῦτον ἔθηκα, θεοῖς ἐπιείκελε Ἀχιλλεῦ, ἐκ θυμοῦ φιλέων, ἐπεὶ οὐκ ἐθέλεσκες ἅμα ἄλλῳ οὔτ' ἐς δαῖτα ἰέναι οὔτ' ἐν μεγάροισι πάσασθαι, πρὶν γ' ὅτε δή σε ἐπ' ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνασι καθίσας ὄψου τ' ἄσαιμι προταμῶν καὶ οἶνον ἐπισχῶν. πολλάκι μοι κατέδευσας ἐπὶ στήθεσσι χιτῶνα, οἶνου ἀποβλύζων ἐν νηπιῇ ἀλεγεινῇ. ὡς ἐπὶ σοὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον καὶ πόλλ' ἐμόγησα, τὰ φρονέων, ὃ μοι οὐ τι θεὸς γόνον ἐξετέλειεν ἐξ ἐμεῦ. ἀλλὰ σὲ παῖδα, θεοῖς ἐπιείκελε Ἀχιλλεῦ, ποιεύμην, ἵνα μοι πότ' ἀεικέα λαιγὸν ἀμύνης». Ἐν δὲ τούτοις ὅρα δεινότητα ῥήτορος, ὃς μονονουχὶ λέγει ὡς ἄτοπον, ἐὰν ὃν ἔτι νέον ὄντα ὁ Πηλεὺς ἠδέσθη, τοῦτον ὁ μαθητὴς Ἀχιλλεὺς ἐν τοιαύτῃ πολιᾷ παρ' οὐδὲν θήσει, ἀξιῶν καὶ ὡς ἰκέτης καὶ ὡς ξένος πατρῶος αἰδοῦς τυχεῖν. Δι' αἰδοῦς γὰρ ἦγοντο καὶ οἱ ἰκέται καὶ οἱ πατρῶοι ξένοι, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. Ἔτι γε μὴν συναξιῶν στερχθῆναι καὶ ὡς ἀδελφός, εἶγε καὶ Πηλεὺς ὡς παῖδα καὶ αὐτὸν ἐφίλησεν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὡς τρόπον τινὰ πατὴρ ἐπέκεινα τοῦ καὶ ἔργων, ὡς προειρρέθη, καὶ λόγων καθηγῆσασθαι. Παῖδα γὰρ σε, φησίν, ἐποιούμην, ἦγουν ἐτιθέμην. Ποιεῖσθαι γὰρ τὸ τίθεσθαι παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, οἱ φασιν· ἔθετο ὁ δεῖνα τὸν παῖδα τοῦ δεῖνος, ἦτοι θετὸν υἱὸν ἔσχεν. Οὕτω πανταχόθεν πειράται πείσειν ὁ γέρων τὸν μαθητὴν καὶ εἰς ἡμερότητα μεταβαλεῖν. εἰ δὲ μὴ πεισθεῖη, καλῶς ἂν ἀκούσοι παρὰ τοῦ Αἴαντος ἄγριος εἶναι. 2.768 (η. 485) Καὶ ἄλλως δὲ ὁ Φοῖνιξ ἐντρέπει τὸν Ἀχιλλεῖα ἐν τῷ «καὶ σε τοσοῦτον ἔθηκα», τουτέστι τηλικούτον, δηλαδὴ θεῖον. Τοῦτο γὰρ νοεῖν βούλεται ἐπαγαγῶν εὐθὺς «θεοῖς ἐπιείκελε», ὅπερ καὶ δις ἔφη ἐν τοῖς ῥηθεῖσι διὰ πραῦθυμίαν τοῦ ἥρωος. Ὅμοίως ἐντρέπει καὶ διὰ τοῦ ἀναμνησαι, ὡς παῖς μὲν ὢν ἐφίλει τὸν καὶ παιδαγωγὸν καὶ διδάσκαλον, ἀνδρωθεὶς δὲ οὐ, καὶ ὡς αὐτὸς μὲν ἔτρεφε τὸν μαθητὴν, ἵνα οἱ ποτε λαιγὸν ἀμύνη, ὃ δὲ παραρρίπτει αὐτὸν τῷ ὀλέθρῳ ἀφίεις ἐν Τροίᾳ, ἵνα τοῖς Ἀχαιοῖς συναπόληται. καὶ ἀχαριστίαν δὲ ὀνειδίζει τῷ μὴ ἐθέλοντι ἀμείβεσθαι τὸν ἐπ' αὐτῷ πολλὰ παθόντα καὶ μογήσαντα. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. (η. 480) Ὅρα δὲ τὸ «πρόφρων ὑπέδεκτο», ἐν ᾧ δηλοῖ ὁ ποιητὴς χρῆναι τὰς ξενίας δίχα γίνεσθαι γογγυσμοῦ. (η. 481) Τὸ δὲ «ἐφίλησε» καὶ τὸ «φιλήσει» διὰ τὸ καίριον τῆς

φράσεως ἐδιττολογήθη. (η. 482) Ἐν δὲ τῷ «παῖδα μόνον τηλύγετον πολλοῖς ἐπὶ κτήμασι» δηλοῖ Ὅμηρος φιλοτεκνότατον μάλιστα πατέρα εἶναι τὸν καὶ πλούσιον καὶ μόνον ἓνα παῖδα ἔχοντα ἐν ἡλικίᾳ γεροντικῇ. Τοιαύτης γὰρ ὁ τηλύγετος, ἦγουν ὁ τῷ πατρὶ γεννηθεὶς τῆλε ὄντι τοῦ γεννᾶν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ μόνον παῖδα τὸ τηλύγετον. ἄλλως γὰρ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὁ μόνος ἤδη καὶ τηλύγετος. Ὁ δὲ πλεονασμὸς τῆς τ-ε συλλαβῆς ἐν τῷ κτεάτεσι παρεσημάνθη καὶ ἀλλαχοῦ. Δῆλον γὰρ ὅτι, καθὰ φρέαρ φρέασιν, οὕτω καὶ κτέαρ κτέασι. (η. 483) Τὸ δὲ «ἀφνειὸν ἔθηκε» συνήθως ἐφράσθη ἀντὶ τοῦ θέσει ἐποίησε πλούσιον, οὐκ ἔχοντα πλοῦτον οἴκοθεν, ἀλλὰ προσθέτω ἐκ Πηλέως κομῶντα περιουσιασμῶ. οὕτω καὶ παῖδα τίθεται τις ἑαυτῷ, ὃν ἢ φύσις οὐ δέδωκε. [Τὸ δὲ «πολὺν ὥπασε λαόν» περίφρασις ἐστι τοῦ ἐβασίλευσέ με, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ «Δολόπεσιν ἀνάσσων»]. (η. 484) Ἐσχατιὰ δὲ παρὰ μὲν τῷ ποιητῇ τὸ ἀπλῶς ἔσχατον κατὰ τόπον μέρος, παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ἐρημίαν τινὰ ἢ λέξις δηλοῖ καὶ οὐ χρηστολογεῖται. Δόλοπες δὲ ἔθνος Θετταλικὸν ἐν ἔσχατιᾷ τῆς Φθίας. καὶ οὗτοι μὲν Δόλοπες ἀπὸ τινος ἐθνάρχου Δόλοπος. Δολίονες μέντοι οἱ περὶ Κύζικον. Ὦν καὶ ὁ Γεωγράφος μεμνημένος Δόλοπας μὲν περὶ πού τὴν Δωδώνην τοῖς Σελλοῖς φησι συγκεῖσθαι, λέγων ὡς, εἰ καὶ 2.769 μὴ ἔχει ἢ Βοιωτία Δόλοπας, ἀλλ' ἄτοπον τοὺς ὑπηκόους τῷ Φοίνικι μὴ συμπαρεῖναι. Δολίονας δὲ λέγει μάλιστα τοὺς περὶ Κύζικον ἀπὸ Αἰσῆπου ἕως Ῥυνδάκου καὶ Δασκυλίτιδος λίμνης. Μυγδόνας δὲ τοὺς ἐφεξῆς μέχρι Μυρλεανῆς χώρας. (η. 485) Τὸ δὲ «καὶ σε τοσοῦτον ἔθηκε» ὁμοίον ἐστι τῷ παῖδά σε ποιεύμην. ἐπεὶ καὶ ταύτῳ ποιήσασθαι καὶ θέσθαι. Παῖς τε γὰρ τῷ Φοίνικι ὁ Ἀχιλλεὺς ποιητὸς ἦν, καὶ τοσοῦτος δέ, ἦγουν θεοίκελος, θέσει ἦν, ἦτοι οὐ φύσει ἀλλὰ ποιητὸς ἐκ παιδεύσεως. [Ἰστέον δὲ ὅτι τε σεμνότερον τοῦ μύθων ῥητῆρα καὶ ἔργων πρηκτῆρα εἶναι τὸν Ἀχιλλέα τὸ τοσοῦτον τεθηκέναι αὐτόν, καὶ ὅτι ἐκεῖνο μὲν ἐκφανῶς ἔχει, τοῦτο δὲ μυστικώτερον. καὶ ὅτι φιλίας ἐπίτασις τὸ παῖδα ποιεῖσθαι τὸν διδασκόμενον. Ὁ γὰρ τοιοῦτος διδάσκαλος λέγοιτ' ἂν φύσει τῷ μαθητῇ τὰ τῆς ἀρετῆς εἰσφέρειν διδάγματα]. (η. 486) Τὸ δὲ «ἐκ θυμοῦ φιλέων» κἀνταῦθα, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων, ἀντὶ τοῦ ἐνδιαθέτως καί, ὡς οἱ νεώτεροί φασιν, ἐκθύμως. Τὸ δὲ «ἐπεὶ οὐκ ἤθελες ἄμ' ἄλλω ἰέναι» τὸ εὐλογον τῆς ἐκ τοῦ γέροντος φιλίας δηλοῖ καὶ μὴ ἀλόγιστον. (η. 487) Δαῖτα δὲ νῦν φησι τὴν ἐς φίλου ἢ ὄλως τὴν κατὰ τὰ ἔξω οἴκου γινόμενα δειπνοκλητόρια, πρὸς ἅπερ ἀντιδιαστέλλεται τὸ ἐν μεγάροισι πάσασθαι, ὃ ἐστι φαγεῖν, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις κτήσασθαι. πρὸς ὅπερ ἔοικεν ἀπερεῖσαι τὸν νοῦν καὶ ὁ εἰπὼν «τοσαῦτ' ἔχω, ὅσ' ἔφαγόν τε καὶ ἔπιον», εἰ καὶ μηδὲν ἐκεῖνος ἔχει. 2.770 (η. 488) Τὸ δὲ «ἐπὶ γούνασι καθίσας» ἔθος δηλοῖ φίλτρου γονέων, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου δεδήλωται. Συντελεῖ δ' αὐτὸ καὶ εἰς τὸ «οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παπάζουσι». (η. 489) Τὸ δὲ «ἄσαιμι», ὃ ἐστι κορέσαιμι, δοκεῖ ἀπὸ ῥήματος εἶναι, ἀφ' οὗ καὶ ἄδος ὁ κόρος καὶ ἀδηκότες οἱ κεκορεσμένοι. Τὸ δὲ «οἶνον ἐπισχών» πάνυ καιρίως εἴρηται καὶ δυσερμηνεύτως. Δηλοῖ γὰρ τὸ λίαν ἀτελὲς τοῦ βρέφους, ὡς μηδὲ κρατῆσαι δύνασθαι τὸ δέπας ὅθεν ἀνάγκη εἶναι τῷ παιδαγωγῷ αὐτὸν κατέχειν καὶ ποτίζειν τὸν τιθνούμενον. Δύναται δὲ καὶ ταύτῳ εἶναι τῷ παρασχών. (η. 490) Τὸ δὲ «κατέδευσας χιτῶνα» ἐμφαίνει μὴ αἰεὶ χιτῶνα ἐξ ἀνάγκης λέγεσθαι τὸν ἀμέσως καὶ προσεχῶς πρὸς αὐτῇ τῇ σαρκὶ κεχυμένον. Ἐνταῦθα γὰρ χιτῶν ὁ φαινόμενος καὶ ἐπιπολάζων. εἰ μὴ τι ἄρα δαψιλὲς εἶναι τὸ ἀποβλύζον δηλοῖ, ὡς ἔχειν αὐτὸ ἐμβαθῦναι καὶ εἰς χιτῶνα. Τὸ δὲ «ἐπὶ στήθεσσι» οὐ μόνον ἐπικόλπιον τῷ παιδαγωγῷ ἐμφαίνει τὸ βρέφος εἶναι, ἀλλὰ πού καὶ κοινοῦσθαι ἀφελῶς τὸ δέπας αὐτῷ. (η. 491) Τὸ δὲ ἀποβλύζειν ὠνοματοπεποιήται καὶ δηλοῖ τὸ ἀποστάζειν διὰ 2.771 τὴν βρεφικὴν βραχυστομίαν. Νηπιέη δὲ νῦν ἢ παιδικὴ ἡλικία ἢ ἀνατροφή κατὰ ἔλλειψιν. Καὶ ἔστι κτητικὸν ἀπὸ τοῦ νήπιος νηπίειος, οὗ θηλυκὸν νηπιείη καὶ ἀπελεύσει τοῦ ἱ νηπιέη Ἴωνικῶς. [Ἰστέον δὲ ὡς οὐ πάνυ ταύτῳ νηπιείη καὶ νηπιάα, ὡς τὸ «νηπιάας ὀχέειν», ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀφροσύνην

δηλοῖ, ἡ δὲ νηπιέη βρέφους ἡλικίαν]. Τὸ δὲ «ἀλεγεινῆ» τὴν τῶ ὄντι πολλὴν δυσχέρειαν δηλοῖ τῆς βρεφικῆς ἀνατροφῆς. (η. 493) Τὸ δὲ «γόνον ἐξ ἑμοῦ» ἀντὶ τοῦ γνήσιον υἷόν, ὃς ἀντίκειται τῶ θετῶ, ὃν ποιεῖται τις κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, κατὰ δὲ τοὺς ὕστερον καὶ εἰσποιεῖται, [καθ' ὃ σημαίνονμενον κεῖται καὶ ἐν τῇ γ' ῥαψωδίᾳ τὸ «εἰς ὃ κέ σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὃ γε δούλην». Τὸ δὲ «ἐξετέλεσαν» δόξοι ἂν δηλοῦν ὡς ἐτεκνογόνει μὲν ὁ Φοῖνιξ, οὐκ ἐξετελοῦντο δὲ αὐτῶ τὰ γεννήματα]. Ὅρα δὲ ὅτι δυνάμενος ὁ ποιητὴς εἰπεῖν κοινότερον παῖδα ποιούμενην, ὅμως ποιούμενην ἔφη, ἐλόμενος κἀνταῦθα τὸ ποιητικώτερον. [Ἰστέον δὲ ὅτι παλαιτάτου ἔθους ὄντος τοῦ ἐπὶ τοῖς θετοῖς υἱοῖς ἐφῆκεν ὁ νόμος καὶ ὕστερον ἄλλω τινὶ ποιεῖσθαι, καθὰ τις ἔφη, τὸν ἄλλου παῖδα ἐκόντος, καὶ ἐκαλεῖτο, φησίν, οὗτος ἀμφοτέρων]. (η. 495) Τὸ δὲ «ἴνα μοι λοιγὸν ἀμύνης» τὸ τέλος ἐστὶ τῆς παιδοποιΐας, ὡς τούτου χάριν παιδοποιουμένων, ἴνα ἐν καιρῶ ἔχοιεν λοιγοῦ ἀμύντορας καὶ μὴ «ἀνωφέλητα» κατὰ τὸν εἰπόντα «ἐκφύωσι τέκνα». (η. 496501) Ὅτι ἀγωνισάμενος ὁ ῥήτωρ Φοῖνιξ εἶτα φανεράν ἐπάγων ἀξίωσίν φησιν «ἀλλ' Ἀχιλλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν, οὐδέ τί σε χρὴ νηλεὲς ἦτορ ἔχειν. στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί, τῶν περ καὶ μείζων ἀρετὴ τιμὴ τε βίη τε. καὶ μὲν τούς», ἤγουν τούτους, «θυέεσι καὶ εὐχολῆς ἀγανῆσι λοιβῆ τε κνίσση τε παρατρωπῶσιν ἄνθρωποι λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβῆῃ καὶ ἀμάρτη». (η. 496) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «δάμασον θυμὸν μέγαν» διὰ μιᾶς λέξεως 2.772 πρὸ μικροῦ ἔφρασεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῶ «δημηθῆτω». Βούλεται δὲ ἡ ἔννοια τὴν τοῦ κακοῦ μνήμην ἀπάγειν τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ψυχῆς τὰ τε ἄλλα, καὶ διὰ τὰ ὑπεσχημένα δῶρα. Διὸ καὶ παρ' Ἡροδότῳ κεῖται τὸ «παυσώμεθα μηδὲ κακῶν μεμνεώμεθα χρηστὰ ἔχοντες πρήγματα ἐν χερσὶ». Θυμὸν δὲ μέγαν λέγει, ὃν ὁ Αἴας μετ' ὀλίγα ἐρεῖ ἄληκτόν τε κακόν τε τεθεῖσθαι ἐν τοῖς τοῦ Ἀχιλλέως στήθεσιν. Ἐξ οὗ οἱ μεθ' Ὀμηρον συντιθέασιν τὸν μεγαλόθυμον ἄνθρωπον, ἕτεροῖον ὄντα παρὰ τὸν μεγάλθυμον. Ἔοικε δὲ οὕτω καὶ ὁ μεγαλήτωρ θυμὸς εἶναι μέγας θυμὸς περὶ τὸ ἦτορ, ἦτοι τὴν καρδίαν τὴν περὶ τὰ στήθη. (η. 497) Νηλεὲς δὲ ἦτορ, ὅπερ ἔχοι ἂν ὁ κατὰ τὸν Ἄιδην, ὡς προεφράσθη, ἀδάμαστος καὶ ἀμείλιχος. Τὸ δὲ «στρεπτοὶ καὶ θεοὶ αὐτοί» ἀπόφθεγμα λέγουσιν οἱ παλαιοί. Ἔστι δὲ κατ' αὐτοὺς ἀπόφθεγμα βιωφελὴς τις προφορὰ δι' ὀλίγων λέξεων, οἷον τὸ «γνώθι σαυτόν», καὶ «ἐγγύα πάρα δ' ἄτα», καὶ τὰ ὅμοια. (η. 498) Τὸ δὲ ἐπιχείρημα τοῦτο ἐκ τοῦ μείζονος εἴληπται. Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς τεχνικῶς παρασημαίνεται, λέγων «ῶν περ καὶ μείζων ἀρετῆ», ὃ ἐστὶν ἀνδρία ἢ καὶ πᾶσα ἕξις ἀγαθῆ. μονονουχὶ γάρ φησιν ὁ ῥήτωρ, ὡς ἐὰν στρεπτοὶ οἱ μείζονες, πολλῶ πλεον σὺ ὁ ἐλάττων. (η. 499 ς.) Πῶς δὲ στρεπτοὶ οἱ θεοί, ἐρμηνεύει διὰ τοῦ εὐχαῖς καὶ λοιβαῖς καὶ κνίσσαις παρατρέπεσθαι, ἤδη δὲ καὶ θυμιάμασιν. Οὕτω γάρ τινες ἐρμηνεύουσι τὸ θυέεσιν, ἀφ' ὧν καὶ ἔλαιον θυόεν ἐν τοῖς ἐξῆς. Εἶεν δ' ἂν ἴσως ταῦτόν θυέεσιν εἰπεῖν καὶ θυηλαῖς. Τὸ δὲ στρεπτοὶ ὁμοίον ἐστὶ τῶ τρεπτοί, ὡς δηλοῖ τὸ παρατρωπᾶσθαι αὐτοὺς ἦτοι τρέπεσθαι ὑπὸ λισσομένων ἀνθρώπων. Ἔχοι δ' ἂν ἐνταῦθα εἰπεῖν Ἀχιλλεὺς ὡς, εἴπερ εἰς θεοὺς ἐξισούμενόν με πρεσβεύεις, τοῖς δὲ κατὰ τοὺς σοφοὺς οὐκ αἴψα τρέπεται νόος, οὐδ' ἄρα ἐμοί. [(η. 498) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀρετὴ νῦν μὲν ἀνδρία, δηλοῖ δὲ ποτε καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, ὅθεν τὸ «ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτῶ», 2.773 ἤγουν εὐδαιμονοῦσι. Τὸ μέντοι «οὐκ ἀρετᾶ κακὰ ἔργα» ἐκ τῆς κοινῶς καὶ συνήθως λεγομένης ἀρετῆς παρήκται, ἧς χρῆσις τὸ «ἦτοι ἐμὴν ἀρετὴν εἶδός τε δέμας τε». Δηλοῖ δὲ ποτε ἡ λέξις καὶ τὴν περὶ τὰ κατὰ βίον ἔργα δύναμιν, ἣν ἡμισεύει τοῖς δούλοις ὁ Ζεὺς, ὡς φησιν ἡ Ὀδύσσεια]. (η. 501) Ἐν δὲ τῶ «ὑπερβῆῃ καὶ ἀμάρτη» ἐκ παραλλήλου δηλοῦται τὸ αὐτό, ἐπεὶ καὶ ὑπερβασία καὶ ἀμαρτία τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἰσίν. Ἄλλως δέ, ἀμαρτεῖν μὲν τὸ ὀπωσοῦν ἀστοχῆσαι τοῦ δέοντος, ὑπερβῆναι δὲ τὸ καθ' ὑπερβολὴν οὕτω παθεῖν, ληφθὲν μεταφορικῶς ἐκ τῶν μὴ βαινόντων εὐτάκτως ἀλλ' ὑπερβαινόντων, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, παραβαινόντων. [Εἰκὸς δὲ εἰληφθαι τὴν λέξιν ταύτην καὶ ἐκ τῶν ἀδικούντων ἐν τῶ ὑπερβαίνειν τὰ τεταγμένα ὀροθέσια, οὐ μόνον

ὑπούλως διὰ τοῦ ἡρέμα ὀρογλυφεῖν, ἀλλὰ καὶ θρασύτερον διὰ τοῦ ὑπερπηδᾶν]. Ὅθεν καὶ ταῦτόν ὑπερβασίαν καὶ παραβασίαν εἶπειν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ «λίσσόμενοι» προκλητικόν ἐστι τοῦ ἐφεξῆς νοήματος. Εὐθύς γὰρ ἀφορμὴν τινα λαβὼν ἐκ τοῦ λίσσεσθαι ὁ Φοῖνιξ διαλαμβάνει περὶ Λιτῶν, αἱ παρὰ τὸ λίσσεσθαι καὶ λίτεσθαι γίνονται, καὶ λέγει ὅσα δηλωθήσονται. Ὅτι γραφικῶς οἷον ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς εἰδωλοποιῶν τὰ περὶ τὰς Λιτὰς καὶ τὴν Ἄτην, καὶ τὰ τῶν πασχόντων ἴδια, ἤγουν τὰ τῶν ἀτωμένων ταῦτόν δ' εἶπειν ἀτυζομένων, καὶ τὰ τῶν λιταζομένων μετατιθεῖς ὡς ἓν τινη ζωγραφία εἰς τὴν Ἄτην καὶ εἰς τὰς Λιτὰς, καὶ χαρακτηρίζων κατὰ συνήθειαν γραφικὴν τε καὶ ποιητικὴν τὰ πάθη ἐκ τῶν ἐχόντων αὐτά. (η. 505) Καὶ τὴν μὲν Ἄτην λέγει σθεναρὰν εἶναι καὶ ἀρτίπου, 2.774 ἤγουν ὑγιῆ τοὺς πόδας, ἐπεὶ περ οἱ βλάπτοντες εὐσθενῶς τε ἔχουσι, καθὼ βλάπτουσι, καὶ ἐπιταχύνουσι τὸν καιρόν. Ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ἀπαλοὺς εἶναι πόδας τῆ Ἄτη ἔρει, ὡς ἀνεπαισθήτως τὰ πολλὰ τινῶν βλαπτομένων, ἀψοφητὶ οἷον τῆς Ἄτης ἐπερχομένης αὐτοῖς. καὶ ἡ μὲν Ἄτη τοιαύτη. (η. 502) Τὰς δὲ Λιτὰς χωλὰς τε διαζωγραφεῖ πρὸς διαστολὴν τῆς ἀρτίποδος Ἄτης διὰ τὸ σχολαίῳ ποδὶ καὶ ὡς οἷον συμπεποδισμένους βαίνειν τοὺς λίσσομένους, καὶ ῥυσσὰς δὲ διὰ τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου τῶν ἰκετευόντων, οἷς σκυθρωπάζον καὶ συναγόμενον ῥικνουῖται τὸ πρόσωπον. Ἡ καὶ ἄλλως φράσαι, ῥυσσὰς, ἤγουν γραῶδεις, συνεστραμμένας, ἐρρυτιδωμένας. Ῥυτίδες δὲ αἱ ἐπὶ τοῦ προσώπου συστροφαι τοῦ δέρματος. Ἔτι δὲ καὶ παραβλώπας τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τῶ ὀφθαλμῷ διαγράφει τὰς Λιτὰς, τουτέστι διεστραμμένας τὴν ὄψιν, παραβαλλούσας τοὺς ὄπας καὶ παραγούσας τῆς κατὰ φύσιν ὄψεως καί, ὡς οἱ παλαιοὶ φασιν, στραβὰς καὶ πλαγιομμάτους διὰ τε τὴν τῆς ὄψεως τῶν δυσωπουμένων παρατροπὴν καὶ οἷον διαστροφὴν, καὶ διότι οὐχ' ἰλαρόν τὸ βλέμμα τοῖς λιταζομένοις ἀλλ', ὡς εἶπειν, δυσβλεπτοῦσιν ἐκεῖνοι, ὅθεν καὶ ἡ δυσωπία τὴν κλῆσιν ἔλαχεν. Ἰστέον δὲ [ὅτι τε παραβάλλει ὄπας οὐ μόνον ὁ λιταζόμενος, ἔτι δὲ καὶ ὁ στραβίζων, ὁ καὶ ἰλλὸς κατὰ τοὺς παλαιούς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀποσεμνυόμενος ἐμβριθῶς. ὀφθαλμῷ γοῦν παραβάλλεσθαι ὁ Κωμικὸς λέγει τὸν Σωκράτην ἐν τῷ δηλαδὴ σεμνοπροσωπεῖν]. Καὶ ὅτι παραβλώψ μὲν ἐκτείνει τὴν λήγουσαν ὡς σύνθετον ἐκ τοῦ ὠπός, βλόψ μέντοι τὸ μονοσύλλαβον συνέσταλται, ὅπερ ἐστὶν ὁ τῆς κλεψύδρας ἤχος μιμητικῶς κατὰ τοὺς παλαιούς. Ὡσπερ, 2.775 φασί, καὶ κύξ ἐπὶ τῆς ψήφου κατὰ μίμησιν καὶ αὐτό. Οἱ δ' αὐτοὶ φασιν ὁμοίως μιμητικῶς καὶ βῆ οὐ μὴν βαί, μίμησιν προβάτων φωνῆς. Κρατῖνος «ὄδ' ἠλίθιος ὡσπερ πρόβατον βῆ βῆ λέγων βαδίζει». Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ βλοσυρὸς ἔχει τι ὅμοιον πρὸς τὸν παραβλώπα, εἶγε καθάπερ ἐκεῖνος παραβάλλει τοὺς ὄπας, οὕτω καὶ αὐτὸς τὸ βλέμμα παρασύρει. Ἔστι μέντοι ὁ βλοσυρὸς οὐκ ἐφ' ὕβρει, ὡς ὁ κυρίως παραβλώψ. (η. 502–7) Ἡ δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι ποιητικὴ φράσις αὕτη ἐστὶ «καὶ γὰρ τε Λιταὶ εἰσι, Διὸς κοῦραι μεγάλοιο, χωλαὶ τε ῥυσσαὶ τε παραβλώπες τ' ὀφθαλμῶν» ἢ «ὀφθαλμῷ, αἶ ῥά τε καὶ μετόπισθ' Ἄτης ἀλέγουσι κιοῦσαι. ἢ δ' Ἄτη σθεναρὴ τε καὶ ἀρτίπος», ὅπερ ἀποβολὴν ἔπαθε τοῦ ῥυ. ὡς γὰρ ἀελλόπος ἢ ἀελλόπους, οὕτω καὶ ἀρτίπος ἢ ἀρτίπους. «Οὐνεκα», φησὶν, ἤγουν οὐ ἔνεκα, ὃ ἐστὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἀρτίπους πάσας Λιτὰς δηλαδὴ «πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δὲ τε πᾶσαν ἐπ' αἴαν βλάπτουσ' ἀνθρώπους, αἱ δ' ἐξακέονται ὀπίσω». Τουτέστιν ἢ μὲν Ἄτη ταχυδρομοῦσα προθέει κατὰ πολὺ καὶ φθάνει πανταχοῦ, ὡς δηλαδὴ μηδενὸς ὄντος ἔξω κακοῦ, βλάπτουσα, τουτέστι συμποδίζουσα, ὅθεν καὶ βλάβη ἢ ἄτη ἐρμηνεύεται. αἱ δὲ Λιταὶ ἐξακέονται ὀπίσω, εἴ που ἔπαθόν τινα συντριβὴν οἱ βλαφθέντες. Διὸ καὶ ὡς κατόπιν τῆς Ἄτης ἐρχόμενα καὶ ὑστερίζουσα αὐτῆς λέγονται καὶ διὰ τοῦτο χωλαί. Καὶ δηλοῖ ὁ λόγος ὅτι πρότερον πλημμελεῖται τι ἐπὶ βλάβη τινός, εἶτα ἐπὶ θεραπεία τοῦ κακοῦ ἐπεισέρχονται Λιταί. Καὶ ἄλλως δὲ εἶπειν, ἰστέον ὡς αἱ μὲν Μοῖραι χωλαὶ παρὰ Λυκόφρονι διὰ τὸ ἀνόμοιον τοῦ μοιριδίου καὶ ἄνισον καὶ ὑποσκάζον καὶ ὡς οἷον ὀκλάζον καὶ μὴ ἀεὶ ὡσαύτως βαῖνον. Αἱ δὲ Λιταὶ χωλαί

πλάττονται οὐ μόνον διὰ τό, ὡς ἐρρέθη, βραδύπουν τῶν ἰκετευόντων, ὡς ἐκ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἄτης βλάπτεσθαι συμποδιζομένων, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ κατὰ τῶν παρηκῶν ποιηὴ ὀψίζει θεόθεν. Καὶ οὕτω μὲν ὁ ποιητὴς ἃ πάσχουσιν οἱ λιτανεύοντες προσάπτει, ὡς εἴρηται, αὐταῖς ταῖς Λιταῖς, οἱ δὲ Μυθολέσχαι συλλαλοῦντες τῷ μύθῳ Διὸς τε αὐτὰς λέγουσι θυγατέρας ὡς ἰκεσίου, καὶ φασιν ὡς οὐδὲν καινόν, εἴπερ ὁ Ζεὺς τοιαῦτα γεννᾷ, ὅπουγε καὶ ὁ Ἥφαιστος χωλὸς καὶ ὁ Πλοῦτος τυφλός. (η. 502) Ἰστέον δὲ ὅτι Διὸς θυγατέ 2.776 ρες ἀλληγορικῶς αἱ Λιταί, ἥτοι νοδὸς μηχανωμένου θεραπείαν ταύτην τοῖς κακουμένοις. Τὴν μέντοι Ἄτην σιγᾶ, τίνος ἐξεγένετο. Δόξοι γὰρ ἂν οὐ Διὸς εἶναι ἀλλὰ Ἀρεικῆ. εἰ δὲ καὶ Διὸς-Οὕτω γὰρ ὁ μῦθος βούλεται. -, ἀλλ' οὐ τοῦ γεννῶντος Ἀθηνᾶν ἢ Λιτάς, ἀλλ' ὅς καὶ τὸν Ἄρην γεννήσαι λέγεται, ἵνα εἶεν ὁμοπάτριοι Ἄτη τε καὶ Ἄρης οἱ βλαπτικοί. (η. 503) Λέγονται δὲ χωλαὶ ὡσπερ καὶ χωλός, ὧν ἡ βλάβη περὶ τὸ τοῦ ποδὸς κῶλον, ἵνα ἢ ὡσπερ παρὰ τὸν εὖ ἔχοντα ἴλλον ἴλλός ὄξυτόνως ὁ τὸν ἴλλον διάστροφος, οὕτω καὶ παρὰ τὸ κατὰ φύσιν κῶλον κωλός καὶ τροπῆ χωλός, ὁ τὸ τοιοῦτον κῶλον πεπονθώς. Φέρεται δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ Χῶλος κύριον ὡς Πῶλος βαρυτόνως πρὸς διαστολὴν τοῦ ῥηθέντος κατὰ πάθος χωλοῦ. Ῥυσαί δὲ ἀπὸ τοῦ ῥύω, τὸ ἐλκύω, ἀφ' οὗ καὶ ἡ ῥυτίς. παρελκύεται γὰρ τὸ δέρμα τοῖς ῥυτιδουμένοις. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὰ παρὰ τὸν ὦπα εὐρίσκονται καὶ βαρυνόμενα κατὰ τὴν εὐθειαν τῶν ἐνικῶν, ὡς δηλοῖ τὸ Κύκλωπες, ἐλίκωπες, ἔτι δὲ καὶ ὄξυνόμενα, καθὰ δηλον ἐκ τοῦ γλαυκῶπες δράκοντες, τυφλῶπες, παραβλῶπες, εὐῶπες, ὧν χρήσις παρὰ τε Λυκόφρονι καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ δὲ ἐν τῷ «εὐῶπα παρειάν». [Δῆλον δὲ ὡς οὐκ ἐκ μόνου τοῦ ὦψ γίνονται συνθέσεις, ὡς ὁ Κέρκωψ δηλοῖ καὶ ὁ νυκτάλωψ καὶ ὁ Κύκλωψ καὶ ὁ παραβλῶψ καὶ λοιπὰ μυρία, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν πλαγιασμοῦ, ἡγουν ἐκ τοῦ ὦπός. Ἐκεῖθεν γὰρ ὁ κυνώπης, ὅθεν καὶ τὸ «ῶ κυνώπα», ἔτι δὲ ὁ γλαυκώπης καὶ ὁ βοώπης, ὧν θηλυκὰ ἡ γλαυκώπις καὶ ἡ βοώπις, ὡς ὁ τοξότης, ἡ τοξότις, ὁ δεσπότης, ἡ δεσπότις. Τοῦ δ' αὐτοῦ πλαγιασμοῦ καὶ ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Σινώπη καὶ ἡ παρὰ τῷ Πινδάρῳ Μετώπη. Ἐκεῖθεν δὲ καὶ ὁ εὐωπός καὶ εὐρωπός καὶ τὰ ὅμοια ὄξύτονα. Ἐκτοῦ αὐτοῦ δὲ σὺν ἄλλοις πάνυ πολλοῖς καὶ τὸ ἐνώπιον καὶ τὸ μετώπιον καὶ τὸ 2.777 κατενώπα καὶ τὸ «κακὸν ῥέζουσιν ἐνωπῆ»]. Τὸ δὲ «παραβλῶπες ὀφθαλμῶ», ἡγουν ὀφθαλμούς, τέτριπται μὲν πλέον τοῦ «ὀφθαλμῶν» κατὰ πτώσιν γενικὴν. Δοκεῖ δὲ περιττῶς ἔχειν τὴν τοιαύτην λέξιν. ἤρκει γὰρ εἰς τὴν προκειμένην ἔννοιαν καὶ μόνον τὸ παραβλῶπες. Περὶ δὲ τοῦ ἀρτίπος ὡσπερ καὶ περὶ τοῦ ἀελλόπος χρή ζητῆσαι, διὰ τί μὴ προπαροξύνονται μετὰ τὴν ἀπέλευσιν τοῦ ῥυ τῆς ληγούσης ὁμοίως τῷ πούλυπος. (η. 506) Ἐν δὲ τῷ «ὑπεκπροθέει» ὃ τί ποτε δηλοῖ τῶν προθέσεων ἡ στοιβή, ἐν ἄλλοις δηλοῦται, ὡσπερ καὶ τὸ ἐξακεῖσθαι οὐ μόνον ἐπὶ ἰατρείας λεγόμενον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ῥάπτειν, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ νῆας παλαιωθείσας ἀναποιεῖν. Νῦν δὲ περὶ τοῦ ἐξακεῖσθαι ἰστέον ὅτι δι' ἐρμηνείαν σαφῆ τῆς εἰκόνης ἡ τοιαύτη λέξις κεῖται. Εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ ἰατρείας νοηθεῖ, ἔστιν εἰπεῖν ὅτι, ὡσπερ νόσου προηγουμένης δεόμεθα τοῦ ἀκεσομένου, οὕτω καὶ μετὰ τὴν Ἄτην αἱ Λιταὶ ἴκνουνται. Εἰ δ' ἄλλως ἐπὶ ὑφασμάτων ἢ πλοίων ἀναποιήσεως νοηθήσεται, ῥητέον ὅτι, καθάπερ μετὰ ῥῆξιν ἱματίων ἢ πλοίων ἀκεστῶν δεόμεθα, οἱ τὰ διεργωγῶτα συνάξουσι καὶ συνάψουσιν ἢ συζεύξουσιν, οὕτω καὶ μετὰ τὴν Ἄτην βλάψασαν χρεια Λιτῶν, ὅπως οἷα καὶ τινες ἀκέστριαι θεραπεύσωσι τὰ ἐκείνης κακά. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ἐριννύες μὲν «λωβητῆρες ὑστεροφθόροι» παρὰ Σοφοκλεῖ, [αἱ δ' αὐταὶ καὶ μετάδρομοι κακῶν κύνες καθ' ὁμοίαν ἔννοιαν], Λιταὶ δὲ ἀνάπαλιν ἀκέονται ὀπίσω, ἡγουν 2.778 ὕστερον, πλὴν καὶ αὐταί, εἰ μὴ ἀκουσθῶσιν, ὑστεροφθόροι γίνονται τῇ ὕστερον ἐπελεύσει τῆς Ἄτης, ὡς ῥηθήσεται, εἰς τοὺς μὴ ὑπακούσαντας, [ἵνα ἡ αὐτὴ Ἄτη καὶ φθάνῃ βλάπτουσα προληπτικῶς, καὶ ὕστερον δὲ ὁμοίως ποιῆ διὰ τὸ παροραθῆναι τὰς Λιτάς]. (η. 508 ς.) Ἐπὶ δὲ τούτοις παιδεύων εἰς πλέον ὁ ποιητὴς ἐπακούειν Λιτῶν

φῆσιν «ὄς μὲν τ' αἰδέσεται κούρας Διὸς ἄσσον ἰούσας, τὸν δὲ μέγ' ὤνησαν, καὶ τ' ἔκλυον εὐξαμένοιο». Ὁ γὰρ δούς λαμβάνει καὶ ὁ ἐλεῶν ἐλεεῖται κατὰ τὸ «δός τι καὶ λάβε τι». (η. 510–2) «Ὅς δέ», φησὶν, «ἀνήνηται καὶ τε στερεῶς ἀποείπη, λίσσονται δὴ ἄρα ταί γε», ἤγουν αὐταί, «Δία τῶ», ἤγουν τῶ τοιούτῳ, «Ἄτην ἄμ' ἔπεσθαι, ἵνα βλαφθεὶς ἀποτίση». Καὶ ὄρα τὸ βλαφθεὶς, τραχύτερον μὲν ὄν τοῦ βλαβεὶς, φίλτερον δὲ αὐτοῦ τῆ ποιήσει, ὡσπερ καὶ τὸ στρεφθεὶς τοῦ στραφεὶς καὶ ὅσα τοιαῦτα σεσημείωται ἀλλαχοῦ. Ὡς ἀπὸ δρομέων δὲ εἴληπται τὸ βλάπτεσθαι τινα, τῆς ἀρτίποδος Ἄτης ἐπιδιωκούσης. Βλάπτονται γὰρ ποτε, ὃ ἐστὶ προσκόπτουσι, οἱ φεύγοντες, ὅτ' ἂν ἐπικαταλάβωσιν αὐτοὺς οἱ διώκοντες. Ἔστι δὲ κυρίως βλάπτεσθαι τὸ βάλλεσθαι ὥστε ἰάπτεσθαι, ἤγουν τὸ ρίπτεσθαι ὡς ἐντεῦθεν βλάπτεσθαι. (η. 508) Τὸ δὲ «ἄσσον ἰούσας» ἀκριβῶς κεῖται. οὐ γὰρ ἀπλῶς ἐπιστρεπτόν τῶν ἀμύνης καὶ ἐπικουρίας χρηζόντων, ὡς αὐτῶν δὴ τῶν καὶ λισσομένων. τούτων γὰρ ὅτι μάλιστα ἐπιστρέφεσθαι χρὴ καὶ οὐ τῶν πορρωτέρω εἰς τοσοῦτον. (η. 509) Τὸ δὲ «ἔκλυον εὐξαμένοιο» ἐκφορητικόν ἐστὶ, μήποτε καὶ Ἀχιλλεὺς ὁ νῦν μὴ ὑπακούων οὐδ' αὐτὸς εὐχόμενός ποτε ἔχη τὸν κλύοντα. (η. 510) Τοῦ δὲ «ἀνήνηται» διασαφητικόν εὐθύς ἐπαχθὲν τὸ «καὶ στερεῶς ἀποείπη», ταῦτόν δ' εἰπεῖν, ἀπηλεγέως ἀποφήσει. Ἀνήνασθαι μὲν γὰρ τινα ἰκετευόμενον οὐκ ἂν εἴη πάνυ κακόν, εἴπερ ἀκκιζόμενος ἢ καὶ ἄλλως μαλακῶς ἔχων ἀναίνεται, σκληρότατα δὲ ἀνηκουστῆν, ἐφ' οἷς οὐκ ἐχρήν, θεομηνίαν ποιεῖ. Ὅτι δὲ ἀπηλεγέως Ἀχιλλεὺς ἔκρινεν ἀποειπεῖν, προδεδήλωται. (η. 512) Τὸ δὲ «ἀποτίση» ἢ ἐλλειπτικῶς εἴρηται, ἵνα δηλοῖ τὸ ἀποδώσει ποινήν τοῦ 2.779 ἀπανήνασθαι δηλαδή τὰς λιτάς, ἢ ἀντὶ τοῦ τιμωρηθῆν εἴληπται. (η. 513 ς.) Ὅτι γνωματευόμενος ὁ Φοῖνιξ λέγει, ὡς ἡ τιμὴ κάμπει τοὺς ἀγαθοὺς, οἱ οὐχ' οὕτω δώροις ὑπάγονται ὡς τιμῇ. Φησὶ γὰρ ἀξίων δευτέραν ταύτην ἀξίωσιν «ἄλλ', Ἀχιλλεῦ, πόρε καὶ σὺ Διὸς κούρησιν ἔπεσθαι τιμὴν, ἢ τ' ἄλλων περ ἐπιγνάμπτει φρένας ἐσθλῶν», ἤγουν ἐπικλίνει, ἐπιεικέυεσθαι ποιεῖ, καὶ μὴ ἀτενῶς ἔχειν τοῦ ἦθους, εἴπερ εἶεν ἐσθλοί. οἱ γὰρ μὴ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἐθέλοιεν τιμῆν. Ὅρα δὲ τὸ «Διὸς κούραις», οὐ πρὸς ὁμοιότητα σύνθετον οἱ Διόσκουροι. Δοξάζει δὲ ὁ Φοῖνιξ τιμὴν τῶ Ἀχιλλεῖ ἔσεσθαι, εἰ λάβοι τὰ βασιλικά δῶρα, ὡς αὐτίκα φανεῖται. (η. 515–9) Ὅτι Ἀχιλλεὺς μὲν ἀποπροσποιεῖται τὰ δῶρα, Φοῖνιξ δὲ λέγει βιαίως, ὡς «εἰ μὲν μὴ δῶρα φέροι, τὰ δ' ὀπισθ' ὀνομάζοι» ὁ βασιλεὺς, «ἄλλ' αἰὲν ἐπιζαφελῶς χαλεπαῖνοι, οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀπορρίψαντα κελοίμην Ἀργείοισιν ἀμυνέμεν χατέουσί περ ἔμπης. νῦν δ' ἄμα τ' αὐτίκα πολλὰ διδοῖ, τὰ δ' ὀπισθεν ὑπέστη» καὶ ἐξῆς. Καὶ ὄρα ὅτι παραφράζων τὸ «φέρει δῶρα» ἐπάγει τὸ πολλὰ διδοῖ. (η. 515) Τὸ δὲ «ὀπισθεν ὀνομάζοι» εἰς ταῦτόν ἔθετο τῶ «ὀπισθεν ὑπέστη», ἤγουν εἰς τὸ μέλλον ὑπέσχετο. Τοῦτο δὲ τὸ νόημα ὁ αὐτὸς Φοῖνιξ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα κάλλιον ἐρεῖ, δεικνὺς ὡς μᾶλλον ὁ Ἀχιλλεὺς τιμηθήσεται, εἰ καὶ τὰ δῶρα λάβοι. Ὀνομάζειν δὲ νῦν τὸ ἀριθμεῖν κατ' ὄνομα, τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ ὀνομαίνειν. τὸ μέντοι ἐξονομάζειν ἄλλο τι σημαίνειν δεδήλωται. [Δῆλον δὲ ὅτι δύναται τὸ ὀνομάζοι καὶ Ἀττικῶς νοεῖσθαι ἀντὶ τοῦ ὀνόμαζε. τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ φέροι καὶ τὸ χαλεπαῖνοι]. (η. 516) Τὸ δὲ «ζαφελῶς» καινότερον περισπᾶται. Τὰ γὰρ εἰς ᾧς ἐπιρρήματα μεσότητος καὶ γραφὴν καὶ τόνον φυλάττει τῶν γενικῶν, ἐξ ὧν ἂν γένωνται, χωρὶς τοῦ ζαφελῶς, ὃ ἐστὶ λίαν ηὐξημένως, καὶ τοῦ ἐδρανῶς, ἀντὶ τοῦ στερεῶς. Ὡν τοῦ μὲν ζάφελος τὸ ὄνομα, οἷον «ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος χόλος ἴκοι», ὃ μετ' ὀλίγα κεῖται, καὶ πληθυντικὴ γενικὴ ἀκολουθῶς ζαφελῶν, τοῦ δὲ ἔδρανον ἢ 2.780 καθέδρα, οὐ γενικὴ πληθυντικὴ ἐδράνων παρὰ Σοφοκλεῖ, βαρυτόνως ἀμφοτέρω, εἰ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιρρήματα περισπῶνται. Καὶ φασιν Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος, ὅτι τὸ ζάφελος προπαροξύνεται λόγῳ τοιούτῳ. Τὰ εἰς ᾧς λήγοντα παρὰ τὸ ᾧς προπαροξύνονται· ζάθεος, ζάκοτος. τὸ δὲ ζαφελῶς περισπᾶται, ἐπεὶ τὰ εἰς ᾧς προπαροξύνονται τῶ ᾧς ἐπὶ πλείστον φιλεῖ περισπᾶσθαι, οἷον εὐτελῶς,

ἐπιμελῶς, οἷς καὶ τὸ ζαφελῶς συνεξέδραμε. καὶ οὕτω μὲν αὐτοὶ περὶ τοῦ ζαφελῶς. Τὸ δὲ ἔδρανῶς ἴσως ἂν καὶ αὐτὸ ἔχη ὁμοίαν συνηγορίαν, οἷα τονούμενον κατὰ τὸ ἱκανῶς, πιθανῶς καὶ τὰ τοιαῦτα. (η. 517) Τὸ δὲ «μῆνιν ἀπορρίψαντα» ὡς ἐπὶ φορτίου εἴρηκεν ἐπικειμένου τῷ Ἀχιλλεΐ. καὶ ἔστιν ἡ τοιαύτη λέξις κρείττων τοῦ μῆνιν ἀποειπεῖν. (η. 518) Τὸ δὲ «χατεύουσιν», ὃ ἔστι στερομένοις, χρήζουσι, ποιητικὴ λέξις, ὅθεν καὶ χᾶτις καὶ χῆτις ἢ στέρησις, ἦν τινες καὶ χῆτος οὐδετέρως φασίν. Ἐρεθιστικὸν δὲ φιλαλήθως εἰς ἄμυναν τὸ εἰπεῖν χρήζειν Ἀργεῖους τοῦ Ἀχιλλέως. Δῆλον δὲ ὅτι τὸ χατεῖν καὶ χατίζειν παραγῶγως λέγεται. (η. 520) Ὅτι Ἀχιλλεὺς μὲν τοὺς πρέσβεις ἀνωτέρω φιλάτους εἶπε, Φοῖνιξ δὲ καὶ τοῦτο μὲν ὁμολογεῖ. Φησὶ δὲ καὶ ἀρίστους αὐτούς, δηλονότι οὐ συγκαταλέγων ἑαυτὸν. Τοῦτο δὲ φαμεν οὐχ' ὅτι οὐκ ἐπαινέση ἂν τις ἑαυτὸν ἐν καιρῷ. Καὶ γάρ που Ἀχιλλεὺς ἄριστον Ἀχαιῶν ἑαυτὸν ἔφη καὶ Ἐκτωρ δὲ ἐν τοῖς φθάσασι δῖον ἑαυτὸν ἐπωνόμασε καὶ ὁ Ζεὺς ἑαυτὸν ὑπατον μητιόντα. Ἀλλὰ τοῦτο φαμεν, ὡς οὐ καιρὸς νῦν περιαιτολογεῖν τὸν Φοῖνικα φανερώς. λεληθότως μέντοι μεγάλα περὶ ἑαυτοῦ ἔφη, ὡς προείπομεν, ἐν οἷς κάκεῖνο. εἰ γὰρ αὐτὸς τηλικοῦτον ἔθηκε τὸν Ἀχιλλέα, λέγοι ἂν πολλῶ πρότερον ἑαυτὸν τηλικαύτης ἐπήβολον ἀρετῆς. (η. 520–3) Ἔχει δὲ τὸ Ὀμηρικὸν οὕτως «ἄνδρας δὲ λίσσεσθαι ἐπιπροέηκεν», ὁ βασιλεὺς δηλαδή, «ἀρίστους, κρινάμενος κατὰ λαὸν Ἀχαιϊκόν, οἳ τε σοὶ αὐτῷ φίλτατοι Ἀργείων. τῶν μὴ σύ γε μῦθον ἐλέγξης μηδὲ πόδας», ἡγουν μὴ ποιήσης τοὺς καὶ ἀρίστους καὶ φιλάτους σοι πρέσβεις ἐπονειδίστους, ὡς ἀποδοκιμάσας αὐτούς, μηδὲ δώσεις εἰπεῖν τινα ὡς ἀλυσιτελῶς σκυλθέντες ἐπρέσβευσαν καὶ μάτην μὲν ὤδευσαν, μάτην δὲ ἐλάλησαν, οἷα τῆς αἰσχύνης τοῦ μὴ πείσαι εἰς αὐτοὺς ἀνατρεχούσης. (η. 522) Ὅτι δὲ τὸ ἐλέγχειν ἐπὶ ὕβρεως παρ' 2.781 Ὀμήρῳ τίθεται, δῆλον. Κακὰ γοῦν ἐλέγχεα ὀνομάζει τοὺς Ἑλλήνας καὶ ἐλεγχεάς, καὶ «Πολυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχεῖν ἀναθήσει» φησὶ, καὶ «τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται». Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ λόγος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνδρία ἐλέγχεται ἀπρακτήσασα, καὶ ἵππου δὲ ποτε ἀρετῆ, ὡς δηλοῖ τὸ «ἐλεγχεῖν καταχεύη Αἴθη θῆλὺς περ εὐοῦσα». Τὸ γὰρ «ἐλεγχεῖν καταχεύη» περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ ἐλέγξει ἔρρηθη, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς φανήσεται. (η. 521) Τὸ δὲ «κρινάμενος», ὃ καὶ ἐνεργητικῶς προφέρεσθαι εἴωθεν, ἐκκρίτους τε ὑπολαλεῖ τοὺς πρέσβεις καὶ διασαφητικὸν ἔστι τοῦ ἀρίστους, ὡς τῶν ἀρίστων ἐκκρίτων ὄντων. Ὅρα δὲ καὶ ὡς Νέστορος ἐπιλεξαμένου τοὺς πρέσβεις ὁ Φοῖνιξ τὸν βασιλέα φησὶν αὐτοὺς κρίνασθαι, ψευδάμενος ἐπὶ τι καιρίως διὰ τὸ συμφέρον, εἰ καὶ ἄλλως τῷ βασιλεῖ προσλογίζεται τὸ ὑπὸ τοῦ Νέστορος ὡς φιλοβασιλέως πραχθέν. (η. 521) Τὸ δὲ «σοὶ αὐτῷ» οὐκ εἴληπται ἀντὶ συνθέτου ἀντωνυμίας, δηλούσης τὸ σαυτῷ κατ' ἔθος Ὀμηρικόν, ἀλλ' ἐξοχικῶς εἴρηται, ὅποιον καὶ τὸ «αὐτῷ τοι», ἡγουν αὐτῷ σοι, «μετόπισθεν ἄχος ἔσεται», καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ τὸ «αὐτὴν γάρ νιν τρόμος αἰνὸς ἰκάνει». (η. 523) Ὅτι κατὰ σχῆμα ἀντιπαραστάσεως ὑπούλως λαλῶν ὁ διδάσκαλος Φοῖνιξ οὐχ' ἀπλῶς αἰτιαῖται, εἴπερ ἐχολώθη ὁ μαθητής, ἀλλ' εἰ καὶ μετὰ πρεσβείαν καὶ δῶρα χολοῦται. Φησὶ γοῦν «πρὶν δ' οὔτι νεμεσσητὸν κεχολώσθαι». (η. 524–6) Εἶτα καὶ ἀπὸ παραδείγματος πείσαι θέλων κατὰ μέθοδον ὁποῖαις καὶ ὁ Νέστωρ ἐξ ἱστοριῶν εἴωθεν χρᾶσθαι, λέγει ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ἡρώων δώροις τε καὶ λόγοις ἐπέιθοντο. «Οὕτω γάρ», φησὶ, «καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν ἡρώων, ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος», ὡς προεγράφη, «χόλος ἴκοι. δωρητοὶ τ' ἐπέλοντο παραρρητοὶ τ' ἐπέεσσι», τουτέστι δώροις τε ὑπήγοντο καὶ λόγοις ἐμειλίσσοντο παραμυθούμενοι. Παραρρητοὶ γάρ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, οἱ παρηγορητοὶ. καὶ εὐθύς ἐπιφέρει τὴν ἱστορίαν. (η. 526) Καὶ ὅρα ὅτι τε ἐν τῷ «παραρρητοὶ ἐπέεσσι» περιττῶς κεῖνται τὰ ἔπη ὡς συνεξακουόμενα τῷ παραρρητοί, καὶ ὅτι ἐὰν οὐ περιττεύει τὸ ἐπέεσιν [ἐν τῷ παραρρητοί, ἐλλιπῶς ἄρα ἔχει τὸ δωρητοί, ὡς δέον προσκεῖ 2.782 σθαι καὶ ἐκεῖ τὸ δώροις], ἵνα ἦν δωρητοὶ δώροις. καὶ ὅτι ἄρχεσθαι

μέλλων ὑπτιώτερον διηγήματος παλαιοῦ ἤγειρε τὸν λόγον σώφρονι κάλλει διὰ ὁμοιοτελεύτων, ἤγουν παρίσων, τοῦ «δωρητοῖ» καὶ «παραρρητοῖ», καὶ ὡς χρήσιμον πάνυ ῥήτορσιν αἱ ἱστορίαι, εἰς ὃ καὶ ὁ Νέστωρ, ὡς ἐρρέθη, εὐδοκιμεῖ ἀπομνημονεύμασι παραρτύων τὴν ποίησιν. Διὸ καὶ Ἀχιλλεὺς ἐφιλοτιμεῖτο ἀεῖδειν κλέα ἀνδρῶν, ὡς προγέγραπται. (ἡ. 527 ς.) Ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐρρέθη, ἡ τοῦ ἀπομνημονεύματος λέξις ἐξ Ὀμήρου παρήκται. Φησὶ γὰρ ὁ Φοῖνιξ «μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι, οὗ τι νέον γε, ὡς ἦν», οἷα μὴ ἐπιλαθόμενος. οὐ γὰρ ἂν εἶχε μνήμην ἀκραιφνή. Καὶ εὐθὺς ὑποβάλλει ἀπομνημόνευμα, τὸ κατὰ Μελέαγρον δηλαδὴ ἐπεισόδιον. Τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα ὑποδιήγησιν καλοῦσιν οἱ παλαιοί, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται. Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ ὅτι αἰτιατικῇ συνέταξε τὸ μέμνημαι, καὶ ὡς ἀκριβῶς εἰς τὸ μέμνημαι προσέθετο τὸ «πάλαι, οὗ τι νέον γε». Μνήμη τε γὰρ οὐ τῶν ἄρτι ἀλλὰ τῶν παροιχομένων ἐστὶ. καὶ τὸ ἀπομνημόνευμα δὲ τῶν τοιούτων ἐστὶ. Δοκεῖ δὲ διὰ σαφήνειαν, οὐ μὴν ἀναγκαίως, προσκεῖσθαι τὸ «οὗ τι νέον γε». Δῆλον γὰρ ὡς τὸ πάλαι μνημονευόμενον οὐκ ἂν εἶη νέον. [Καὶ ἄλλως δὲ τὸ «οὗ τι νέον γε» διασαφητικόν ἐστὶ τοῦ πάλαι, ἵνα μὴ ἀπλῶς νοῆται κατὰ τὴν ὕστερον Ἀττικὴν συνήθειαν. Ἴσμεν γὰρ ὅτι ἡ Ἀτθίς πάλαι οἶδε λέγειν οὐ μόνον τὸ ἄφ' ἱκανοῦ χρόνου ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸ ὥρας ἢ καὶ στιγμῆς. τὸ γοῦν «οὗ τι νέον γε» ἀναγκάζει νοεῖν τὸ πάλαι ἀντὶ τοῦ πρὸ πολλοῦ]. Τὸ δὲ «μέμνημαι τόδε ἔργον» ἕως τοῦ «ὡς ἦν», εἶτα «ἐν δ' ὑμῖν ἐρέω πάντεσσι φίλοισι» πᾶς τις ἂν προοιμίασθαι διηγούμενός τι παρὰ φίλοις ἀκροαταῖς. [Σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα καὶ 2.783 ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ μέμνημαι οὐ μόνον τὸ σύνηθες καὶ κοινὸν δηλοῖ κατὰ τὴν εἰρημένην σημασίαν, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιμελεῖσθαι λαμβάνεται, ὡς ἐν τῷ «μεμνέωτο δρόμου», ὃ δὴ κεῖται ποῦ ἐν τοῖς ἐξῆς, καὶ ἐν τῷ «μεμνήσθαι πατρὸς καὶ μητρός», ἤγουν ἐπιμέλειαν ἔχειν, ὅπερ ὁ Ὀδυσσεὺς τῇ Πηνελόπῃ παρήγγειλεν, ὅτε εἰς Τροίαν ἀπέπλεεν. Ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ «μισῶ μνάμονα συμπόταν». Οὐ δεῖ γὰρ, φασί, δέχεσθαι, τουτέστι νοεῖν, μνάμονα, ὡς ἔνιοι, τὸν μεμνημένον χιτίζων ἀμαρτημάτων συμποσιαίων, ἀλλὰ τὸν ἄγαν ἐπιμελητὴν τοῦ συμποσίου. Μισοῦμεν γὰρ τὸν ἐν τοιούτοις ἐπιμελούμενον καὶ ἐπιτάσσοντα.] Ὅτι ὁ Φοῖνιξ περὶ τῶν πρόσθεν ἡρώων εἰπὼν, ὡς δωρητοὶ καὶ παραρρητοὶ ἦσαν, καὶ παραθεῖς εὐθὺς τὴν κατὰ τὸν Μελέαγρον ἱστορίαν εἰς λόγου πίστιν, ἀκούσοι ἂν πρὸς τινων οὐ φαύλων εἰς νοῦν ὡς οὐκ εὐοδοῦται αὐτῷ ἐντεῦθεν ὁ λόγος. Ὁ γὰρ Μελέαγρος οὗτος καὶ δῶρα λαμβάνων καὶ πολλὰ λιτανευόμενος οὐκ ἐπέιθετο, ἀλλὰ μάλλον ἀναίνετο, θλίβων οὕτω τὰς τοῦ Διὸς Λιτάς. ὥστε οὐ δεικνύει ὁ Φοῖνιξ, ὃ προέθετο. Λύεται δὲ τὸ ἄπορον ἐκ τοῦ ἐναντίου τῷ ἐπιχειρήματι, λέγοντος οἶον τοῦ Φοῖνικος, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι πάντες δωρητοὶ ἐγένοντο, καθὰ εἶπον, καὶ παραρρητοὶ, ὃ μέντοι Μελέαγρος μὴ τοιοῦτος ἀποβὰς κακόν τι ἔπαθεν, ὡς δειχθήσεται. (ἡ. 533–99) Ἔστι δὲ ἡ κατὰ τὸν Μελέαγρον ἱστορία τοιαύτη τις κατὰ τὸν ποιητὴν. Οἶνεὺς ἀπαρχὰς θύων κατὰ Εὐρύπιδην, ὅπερ ὁ ποιητὴς θαλύσια ἐν γουνῶ ἀλωῆς ῥέζειν φησὶ, τοῖς μὲν ἄλλοις θεοῖς ἔρεξεν, οἷ καὶ ἐδαίνυντο ἑκατόμβας, μόνῃ δ' οὐκ ἔρεξεν Ἀρτέμιδι. «ἢ λάθετο», φησὶν, «ἢ οὐκ ἐνόησεν. ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ. ἢ δὲ χολωσαμένη ὤρσε χλούνην σὺν, ὃς κακὰ πολλά» ἐποίει τὰ τε τοῦ Οἰνέως καὶ τὴν λοιπὴν δέ, ὡς εἰκός, βλάπτων Αἰτωλίαν. τὸν δὲ ὁ τοῦ Οἰνέως ἀπέκτεινε Μελέαγρος, «πολλῶν ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας καὶ κύνας». Ἐν οἷς ἀνδράσιν οὐ μόνον ἦσαν οἱ ὑπὸ τῷ σκήπτρῳ τοῦ Οἰνέως, ἀλλὰ καὶ Κουρήτες οἱ πλησιόχωροι. «οὐ μὲν γάρ», φησὶν, «ἐδάμη παύροισι βροτοῖσιν», ἀλλὰ δηλονότι πολλοῖς. «τόσσοις ἔην. πολλοὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ' ἀλεγεινῆς». Καὶ ὁ μὲν σὺς οὕτως ἔκειτο. ἢ δὲ Ἄρτεμις ἄμφ' αὐτῷ ἔθηκε πολὺν κέλαδον, «ἀμφὶ σὺς κεφαλῇ καὶ δέρματι λαχνήνεντι, Κουρήτων τε μεσηγὺ καὶ Αἰτωλῶν μεγαθύμων. ὄφρα μὲν οὖν Μελέαγρος ἀρηΐφιλος πολέμιζε, τόφρα δέ», ἤγουν ἕως δὴ τότε, «Κουρήτεσσι», τουτέστι τῷ τῶν Κουρήτων στρατῷ,

«κακῶς ἦν», οὗ ἔφερμηνευτικὸν τὸ «οὐδὲ δύναντο τείχεος ἔκτοσθε μίμνειν πολέες περ 2.784 ἔοντες. ἀλλ' ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδου χόλος, ὅς τε καὶ ἄλλων οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων, ἦτοι ὅ», ἦγουν ὁ μὲν, «μητρὶ φίλῃ Ἀλθαίῃ χωόμενος κῆρ κεῖτο παρὰ μνηστῆ ἄλόχῳ καλῇ Κλεοπάτρῃ χόλον θυμαλγέα πέσσων ἐξ ἀρέων», ἦτοι ἔνεκεν ἀρῶν, «μητρὸς κεχολωμένος, ἢ ῥα θεοῖσι», κατὰ Μελεάγρου θεῶ, «πολλ' ἀχέουσα ἠῤῥατο κασιγνήτοιο φόνοιο». Οἱ δὲ Κουρήτες ἐν τοσοῦτῳ νικῶντες ἐπέθεντο ταῖς πύλαις τῆς Καλυδῶνος, περὶ ἦν τὰ τῶν Οἰνεῖδων βασιλεία, καὶ ταῦτα πρῶην ἠττώμενοι καὶ μὴ δυνάμενοι τῆς κατ' αὐτοὺς πόλεως ἐκτὸς μίμνειν, ὡς εἴρηται, ὅτε Μελέαγρος ἐπολέμει. Πολλὰ δὲ πολλῶν λιτανευσάντων ὁ ἦρωσ οὐκ ἐπέιθετο, «πρὶν γ' ὅτε δὴ θάλαμος πύκ' ἐβάλλετο. τοῖ δ' ἐπὶ πύργῳ» ἢ «ἐπὶ πύργῳ βαῖνον Κουρήτες καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστου», ὃ δὴ πρήθειν τοῦ πέρθειν ἐστὶ πρωτότυπον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. καὶ τότε δὴ πεισθεὶς τῇ καλῇ Κλεοπάτρῃ «χροῖ ἔντε' ἐδύσσετο παμφανόωντα» καὶ Αἰτωλοῖς «ἀπήμυνε κακὸν ἡμᾶρ εἴζας ὦ θυμῷ. τῷ δ' οὐκέτι δῶρα τέλεσαν οἱ Αἰτωλοὶ πολλά τε καὶ χαρίεντα, κακὸν δ' ἦμυνε καὶ αὐτῶς». ὅ ἐστι καὶ οὕτω μάτην ἐβοήθησεν ἀπαμύνας τὸν πόλεμον. καὶ οὕτω μὲν, ἐπιτόμως εἰπεῖν, τὸ κατὰ Μελέαγρον ἔχει ἀπομνημόνευμα. Ὁ δὲ ποιητὴς οὐδ' ἐνταῦθα τὴν τῆς ἱστορίας ἀρχὴν προκαταρχὴν ποιεῖται τῆς διηγήσεως, ἦγουν τὴν ῥηθεῖσαν θεῖαν μῆνιν, μεθ' ἣν συδὸς ἐπέλευσις καὶ ἀναίρεσις αὐτοῦ, ἐφ' αἷς μάχῃ Κουρήτων καὶ Αἰτωλῶν, ἀλλὰ ἐκ τῶν δευτέρων, ἦγουν ἐκ τοῦ τῶν Κουρήτων καὶ Αἰτωλῶν πολέμου ἀρξάμενος, οὗ χάριν καὶ ἐδεήθη τῆς ἱστορίας, εἶτα ὑποβάλλει τὰ πρῶτα, τουτέστι τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου, ἣτις ἐστὶ τὰ κατὰ Οἰνέα καὶ Ἄρτεμιν, καὶ μετ' αὐτὰ πάλιν ἐλθὼν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν μάχην τῶν Κουρήτων καὶ τῶν Αἰτωλῶν προάγει τὸ ἐντεῦθεν μέχρι τέλους τὴν ἱστορίαν κατὰ ἀρμονίαν εὐσύντακτον. Ὁ δὲ Ὀμηρικὸς Φοῖνιξ καὶ ἐμπλατύνεται τῇ διηγήσει καὶ ἐνδιασκεύως αὐτὴν προάγει καὶ πολυειδῶς. Νῦξ γάρ ἐστι καὶ ἀργία καὶ οὐδὲν τι ἐκώλυε τὴν τοῦ λόγου διασκευὴν. Ὅθεν καὶ τὴν Ἄρτεμιν σεμνολογεῖ χρυσόθρονον ὀνομάζων καὶ Διὸς κούρην μεγάλοιο καὶ δῖον γένος, ἦγουν ἐξ αὐτοῦ Διός, καὶ ἰοχέαιραν δέ, ὡς ἰοὺς χέουσαν κατὰ 2.785 τινὰ ὄμβρον ἢ νιφετόν. [Ὅθεν ἢ ἀπεριλάλητος γλῶσσα λαβοῦσα βούλεται λέγειν ὑποκοριστικῶς οἰστοβρόχιον τὴν τοιαύτην χύσιν τῶν οἰστῶν]. (η. 53942) Καὶ τὸν σὺν δὲ ἐκφράζει οἶος ἦν καὶ οἶα ἐποίει λέγων «ῶρσε δ' ἐπὶ χλοῦνην σὺν ἄγριον, ἀργιόδοντα, ὅς κακὰ πολλ' ἔρδεσκεν ἔθων Οἰνῆος ἀλῶήν. πολλὰ δ' ὅ γε προθέλυμα χαμαὶ βάλεν», ἦγουν ἔρριψε, «δένδρεα μακρὰ αὐτῆσι ρίζησι καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι μῆλων» καὶ τὰ ἐξῆς. (η. 566–72) Διαγράφει δὲ καὶ τὴν πάνυ πολλὴν μητρικὴν ἐπὶ τῷ Μελεάγρῳ λύπην καὶ ἦθος γυναικεῖον διαζωγραφεῖ, λέγων ὡς ἡ ῥηθεῖσα μήτηρ αὐτοῦ πολλὰ ἠῤῥατο ἀχέουσα ἔνεκεν τοῦ κατ' ἀδελφοὺς φόνου. «πολλὰ δὲ καὶ γαῖαν πολυφόρβην χερσὶν ἀλοῖα κικλήσκουσ' Αἴδην καὶ ἐπαινήν Περσεφόνειαν», ὡς καὶ ὁ Ἀμύντωρ ποτὲ κατὰ Φοῖνικος, «πρόχνη καθεζομένη, δεύοντο δὲ δάκρυσι κόλποι παιδὶ δόμεν θάνατον. τῆς δὲ ἡεροφοῖτις Ἐριννὺς ἔκλυεν ἐξ Ἐρέβους ἀμείλιχον ἦτορ ἔχουσα», [οὗ ἔνεκα καὶ αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας τὰς Ἐριννύας ἢ Τραγωδία φησίν]. (η. 573–87) Ἐφ' οἷς φράσας πυργομαχίαν γοργῶς ἐν τῷ «τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ πύλας ὄμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει πύργων βαλλομένων», διηγεῖται καὶ τὰς πρὸς τὸν Μελέαγρον λιτὰς ἐνδιασκεύως εἰπὼν «τὸν δ' ἐλίssonτο γέροντες Αἰτωλῶν», ὡς νῦν δηλαδὴ τὸν Ἀχιλλεῖα οἱ ἀριστεῖς, «πέμπον δὲ θεῶν ἱερῆς ἀριστοὺς ἐξελθεῖν καὶ ἀμῦναι ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον», τὸ μετ' ὀλίγα εἰρησόμενον. «πολλὰ δέ μιν ἐλιτάνευεν γέρων ἱππηλάτα Οἰνεὺς οὐδοῦ ἐπεμβεβαῶς», ἢ «ὑπερβεβαῶς, ὑψηρεφείος θαλάμοιο σείων κολλητὰς σανίδας», τὰς ἀλλαχοῦ κληϊστάς, «γουνούμενος υἱόν. πολλὰ δὲ τόν γε κασίγνητοι καὶ πότνια μήτηρ ἐλίssonτο». Μετέβαλε γὰρ καὶ ἡ μήτηρ, εἰ καὶ πρὶν θάνατον ἐκείνῳ ἐπηύχετο. ταπεινοποιὸν γὰρ ἢ ἀνάγκη. «ὃ δέ», φησί, «μᾶλλον ἀναίνετο. πολλὰ δ' ἑταῖροι, οἱ

αὐτῶ κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἦσαν ἀπάντων, ἀλλ' οὐδ' ὡς τοῦ», ἤγουν τούτου, «θυμὸν ἐνὶ στήθεσιν ἔπειθον». (η. 576–80) Ἀφηγεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ τό, ὡς ἔφη, μέγα δῶρον τῶν Αἰτωλῶν, τὴν μετὰ βραχὺ ῥηθησομένην γῆν. Εἶτα διηγεῖται καὶ ὅπως ἡ Κλεοπάτρα ὀδυρομένη ἐλίσσετο τὸν Μελέαγρον, ὡς καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς ἐφεξῆς εἰρήσεται. καὶ οὐ ταῦτα μόνον ὁ Φοῖνιξ, ἀλλὰ καὶ ἕτερα παρεισάγει κατὰ τινὰ περιττότητα, ἐπεισοδίοις παρενεύρων ἐπεισόδια. 2.786 (η. 556–64) Καὶ οὕτω μεστὸν ὡς οὐδαμοῦ τὸν λόγον τῆς παρενθέτου ἱστορίας Ὅμηρος ποιεῖ, τὴν τε Κλεοπάτραν ἱστορῶν οἷα ἦν καὶ ἐξ οἷων ἦν καὶ ὡς διώνυμος ἦν καὶ ὡς καλή, διὸ καὶ ἠρπάγη παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. Παραλαλῶν δὲ καὶ τὸν περὶ Ἀλκυόνος μῦθον, καὶ ὅλως πολλαῖς ιδέαις τὸν τόπον τοῦτον καταποικίλλων, σεμνότητι μὲν ἐπ' ὀλίγον χρώμενος ἔνθα περὶ τοῦ χόλου γνωμολογεῖ ὡς κυμαίνοντος καὶ τὸ ἐν φρονίμοις γαλήνιον, παρεμπλέκων δὲ καὶ φοβερὰ χωρία ἐν τοῖς περὶ σοῦς καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Ἐριννύων, ἔτι δὲ καὶ γλυκαίνων τὸν λόγον ἐν τοῖς περὶ κυνηγεσίων, καὶ οὕτω μιγνύς φόβῳ τὴν ἰλαρότητα καὶ καλλωπίζων δὲ παρίσοις, ναὶ μὴν καὶ περιβάλλων ἱστοριῶν τε μεστότητι καί, ὡς προεῖρηται, ὑπαλλαγῆ τῆς φυσικῆς τῶν πραγμάτων τάξεως, πλεονάζων δὲ μάλιστα τῇ σαφηνείᾳ διὰ τὴν φύσιν τῆς ἀφηγήσεως. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Τὴν δὲ ἐνταῦθα τῆς ἱστορίας μέθοδον ὑποδιήγησιν καλοῦσιν οἱ παλαιοί, ὡς καὶ προερρέθη. Ἔστι δὲ ὑποδιήγησις, ὅτε διηγεῖται τις ὁμοίον τι τοῖς προκειμένοις πράγμασιν, ὡς καὶ ἐνταῦθα τὸ τοῦ Μελεάγρου ἐπεισόδιον πολλὴν ἔχει πρὸς τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὁμοιότητα. Ἐκάτεροι γὰρ εὐγενεῖς καὶ ἀνδρεῖοι μηνίουσιν, Ἀχιλλεὺς τε διὰ τὴν μητέρα εἰποῦσαν «ἀλλὰ σὺ μὲν μήνιε ναυσὶ παρήμενος», ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν Βρισηΐδα, καὶ Μελέαγρος δὲ διὰ μητέρα ἐτέρως λυπουμένην καὶ διὰ Ἀταλάντην τὴν ἐρωμένην, εἰ καὶ Ὅμηρος αὐτὸ σιωπᾷ. Ἔτι ὑπερέχει ἀρετῇ Μελέαγρος Καλυδωνίων, ὡς Ἀχιλλεὺς Ἀχαιῶν, καὶ οὔτε Κουρήτες ἔκτοσθε μένειν τείχεος δύνανται μαχομένου Μελεάγρου καὶ Τρῶες δὲ δι' Ἀχιλλέα οὐ θέλουσι μάχην ὀρνύειν ἀπὸ τείχεος, καὶ ἠττώνται ἐκεῖ μὲν Καλυδώνιοι δίχα Μελεάγρου καὶ βάλλονται αὐτοῖς οἱ πύργοι, ἐνταῦθα δὲ Ἕλληνες Ἀχιλλέως ἀπομηνίσαντος καὶ πολεμεῖται τὸ τεῖχος αὐτοῖς. ἰκετεύονται τε ἄμφω ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων καὶ ἀποστρέφονται τὰς λιτάς. Οὕτω τῆς ἰσότητος διὰ πάντων ἠκούσης τῷ Μελεάγρῳ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ἐπέυχεται ὁ Φοῖνιξ μὴ καὶ τὸ τέλος ἐξισωθῆναι αὐτοῖς ὡς δίχα δῶρων τὸν Ἀχιλλέα 2.787 καὶ τιμῆς εἰς πόλεμον ἐξελθεῖν οἰκείῳ θυμῷ εἴξαντα, ἤγουν αὐτοθελῶς πολεμήσαντα, ὅπερ ὁ Μελέαγρος ἔπαθεν. οὐ τὸ κακόν, ὡς εἴρηται, καὶ αὐτῶς ἀμύναντος οὐκ ἐτέλεσαν δῶρα οἱ Αἰτωλοί, τουτέστιν οἱ Καλυδώνιοι. (η. 600–3) Φησὶ γὰρ ἀξιώων καὶ ἐνταῦθα τρίτην ταύτην ἀξίωσιν «ἀλλὰ σὺ μὴ μοι ταῦτα νόει φρεσὶ, μηδέ σε δαίμων ἐνταῦθα τρέψει φίλος. κάκιον δέ κεν εἴη νηυσὶ καιομένησιν ἀμύνειν», ὡς ἐκεῖ Μελέαγρος ἀλισκομένοις τοῖς πολίταις ἐπήμυεν, «ἀλλ' ἐπὶ δῶροις ἔρχεο, ἴσον γὰρ σε θεῷ τίσουσιν Ἀχαιοί». Ἄλλως μέντοι ἀμύνας, οἷον ὅτε πελάσει ταῖς σαῖς ναυσὶν ὁ Ἐκτωρ, ἀδώρητά τε βοηθήσεις καὶ οὐδὲ τιμὴν ἔξεις. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι Ὀδυσσεὺς εἰπόντος τῷ Ἀχιλλεῖ, ὡς εἰ τὸν βασιλέα καὶ τὰ ἐκείνου δῶρα μισεῖς, ἀλλὰ σὺ τοὺς ἄλλους Ἀχαιοὺς ἐλέησον, οἱ σε θεὸν ὡς τιμήσουσιν, ὁ Φοῖνιξ πάνυ βιαίως καὶ γενναιότερον ἐξ ἐναντίου τὸ νόημα τοῦτο μεταχειρίζεται. Οὔτε γὰρ τῶν δῶρων ἀποσχέσθαι θέλει τὸν Ἀχιλλέα καὶ τιμὴν ἴσῃν κατεπαγγέλλεται. (η. 604 ς.) Εἶτα καὶ ἐπὶ πλεον κρατύνων τὸ νόημα καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ ἀντιβαίνων συμβουλεύσαντι δῶρων ἀλλάξασθαι τὴν τιμὴν φησιν «εἰ δέ κεν ἄτερ δῶρων πόλεμον φθισήνορα δύης, οὐκέθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσαι», ὡς ἐρρέθη, «πόλεμόν περ ἀλακῶν», διὰ τε τὸ τῆς γνώμης ἀνθέκαστον καὶ διὰ τὸ δοκεῖν περιφρονεῖν τὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ μὴ πάντῃ ξυμβαίνειν αὐτοῖς. καὶ τοιαῦτα μὲν ὀλοσχερῶς τὰ τῆς, ὡς εἴρηται, ὑποδιηγῆσεως. Τὰ δὲ κατὰ μέρος αὐτῆς αὐτίκα λελέξεται. (η. 528 ς.) Καὶ πρῶτον, ὅτι προοιμιακῶς οἷον εἰπὼν τὸ «ἐν δ' ὑμῖν ἔρέω πάντεσσι φίλοισι», εἶτα

υποβάλλει τὴν ἱστορίαν οὕτως· (η. 529–32) «Κουρήτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον, Αἰτωλοὶ μὲν ἀμυνόμενοι Καλυδῶνος, Κουρήτες δὲ διαπραθέειν μεμαῶτες Ἄρηϊ» καὶ ἐξῆς. (η. 529) Ἰστέον δὲ ὅτι Κουρήτες οἱ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες–Δῆλον δ' ὅτι πόλις Αἰτωλικὴ καὶ ἡ Πλευρῶν. –Εὐβοέων ἦσαν ἄποικοι, προφερόμενοι τῷ τόνῳ καὶ τῇ κλίσει ὡς τὸ ἀβλήης ἀβλήτης. οὕτω γὰρ καὶ Κουρῆς Κουρήτος. Καὶ οὐκ ἐχρῆν μὲν, φασίν, οὕτω, διότι τὰ εἰς ἡ-ς ἐθνικὰ ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν οὐ φιλοῦσιν ὀξύνεσθαι. ὠξυτονήθη μέντοι πρὸς διαστολὴν βαρυτόνου ὀνόματος τοῦ «κούρητες Ἀχαιῶν», ἀντὶ τοῦ νέοι, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς που ἐρεῖ ὁ ποιητής. Ἐκεῖνο δὲ αὖ πάλιν οὕτως ἐκλίθη, ὡς τρόπον 2.788 τινὰ ἰαμβικόν, ἀπὸ τοῦ κόρης κόρητος. Ἐκλήθησαν δὲ οἱ Αἰτωλοὶ οὗτοι Κουρήτες ἢ διὰ τὸ Κούριον ὄρος ὑπερκείμενον Πλευρῶνος ἢ παρὰ τὴν κουράν. Ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὸν Γεωγράφον οἱ πολέμιοι τῆς κόμης αὐτῶν δραττόμενοι τῆς ἔμπροσθεν κατέσπων αὐτούς, ὅπισθεν τοῦ λοιποῦ ἐκόμων κειρόμενοι τὰ ἔμπροσθεν. διὸ καὶ Κουρήτες ἐλέγοντο. Ἐν Χαλκίδι δέ, φασί, συνώκησαν, ἤγουν Εὐβοεῖς ἦσαν–Ἐκεῖ γὰρ ἡ τοιαύτη Χαλκίς. –συνεχῶς περὶ τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ Λιλαντίου πεδίου πολεμοῦντες. κατασχόντες δέ γε ὕστερον τὰ πέραν Ἀχελώου ἐν Αἰτωλίᾳ περὶ Πλευρῶνα καὶ μείναντες ἄκουροι ἐκλήθησαν Ἀκαρνᾶνες. Κατὰ δὲ τινὰς ἀπὸ τινῶν ὁμωνύμων ἠρώων εἰσὶν ἄμφω τὰ ὀνόματα. Ἐτεροὶ δὲ φασὶν ὡς ἀπὸ μὲν τοῦ ῥηθέντος Κουρίου ὄρους Κουρήτες οἱ Πλευρώνιοι, Ἀκαρνᾶνες δὲ ἀπὸ Ἀκαρνᾶνος, υἱοῦ Ἀλκμαίωνος. Οἱ δὲ φασὶ Κουρήτας μὲν καὶ Κορύβαντας καὶ Καβεῖρους καὶ Ἰδαίους Δακτύλους καὶ Τελχίνας μικρὰν ἔχειν διαστολὴν πρὸς ἀλλήλους, ἐνθουσιαστικὸς ὄντας καὶ βακχικὸς καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει μετὰ ψόφου κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ ὄπλων καὶ αὐλῶν ἐκπλήττειν. Τοὺς δὲ περὶ Αἰτωλίαν Κουρήτας οὕτω κληθῆναι καὶ ὡς θηλυστολοῦντας, καθάπερ αἱ κόραι. Τὸ δὲ τῶν τοιούτων Κουρήτων ἐν ὄπλοις ὄρχηστικὸν ἀφορμὴν, φασί, δέδωκε τῷ ποιητῇ Κούρητας εἰπεῖν τοὺς νέους στρατιώτας ἐν τῷ «κούρητες ἀριστῆες Παναχαιῶν», καὶ «δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιῶν». Πύρριχος δὲ τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως εὐρετής. Εἰ δὲ ἀλλαχοῦ φησὶν ὁ Γεωγράφος ὅτι ἐνόπλιον ὄρχησιν Κουρῆς κατέδειξε πρῶτος, ὕστερον δὲ καὶ συνέταξεν, ἦν ἐκάλεσε πυρρίχην, ἔοικε τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς κύριον μὲν εἶναι τὸ Πύρριχος, ἐθνικὸν δὲ τὸ Κουρῆς. Φησὶ γοῦν ἐτέρωθι ὅτι τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν, ἥτις ὑπὸ Κουρήτων κατεδείχθη, Πύρριχος συντάξας πυρρίχην ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκάλεσεν. Ὅτι δὲ οἱ Κρητικοὶ Κουρήτες καὶ ὡς Διὸς κουροτρόφοι καὶ ὡς κόροι ἔσχον τὴν κλῆσιν, δηλοῖ ἡ ἱστορία εἰποῦσα· Κούρητες ἐν Κρήτῃ πρόπολοι Διός, νέοι τινὲς ἐνόπλιον κίνησιν μετ' ὄρχησεως ἀποδιδόντες, κόροι τινες ὄντες, ἢ ὡς κουροτροφοῦντες τὸν Δία. Ἐκεῖ εὐρέθη αὐλὸς καὶ τύμπανον, ὃ βυρσότονον κύκλωμα Εὐριπίδης καλεῖ. Λέγει δὲ ὁ Γεωγράφος καὶ ὅτι Τελχίνες ἐννέα ἐν Ῥόδῳ τῇ Ῥέα συνακολοθήσαντες εἰς Κρήτην καὶ Δία 2.789 κουροτροφήσαντες Κουρήτες ὠνομάσθησαν. [Πολὺς δὲ ὁ περὶ Τελχίνων λόγος καὶ παρὰ πολλοῖς. Εἰσὶ γὰρ οἱ καὶ Κρήτας αὐτούς φασὶ καὶ Θεργίνας ὀνομάζουσι παρὰ τὸ θέλγειν καὶ γόητας εἶναί φασὶ καὶ φαρμακεῖς, καὶ δύο γένη αὐτῶν εἶναι, τὸ μὲν βάνουσον καὶ χειρωνακτικόν, τὸ δὲ λυμαντήριον τῶν καλῶν, ἤγουν τῶν εὐμόρφων. Καὶ οἱ μὲν θαλάσσης παῖδας αὐτούς εἶναι, οἱ δὲ ἐκ τῶν τοῦ Ἀκταίωνος κυνῶν μεταμορφωθῆναι εἰς ἀνθρώπους. τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἀγρίως ἔχειν ὡς καὶ μυθεύεσθαι σκηπτοὺς ἀφιέναι καὶ ποτήριον δοκεῖν ἔχειν ἐν ᾧ ῥίζας κυκῶντες ἐφάρμασσον γοητευτικῶς. Ἀνατίθεται δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς κατὰ τὸν Κρόνον ἄρπης, ἣ τὸν πατέρα Οὐρανὸν εὐνούχισε. καὶ ἀγαλματοποιεῖαν δὲ εὐρεῖν ἐδόκουν καὶ μέταλλα καὶ ἀμφίβιοι εἶναι καὶ ἕξαλλοι ταῖς μορφαῖς, ὡς ἐμφορεῖς τὰ μὲν δαίμοσι, τὰ δὲ ἀνθρώποις, τὰ δὲ ἰχθύσι, τὰ δὲ ὄφεισι. Μῦθος δὲ καὶ ἄχειρας αὐτῶν ἐνίους εἶναι καὶ ἄποδας καὶ ἀνὰ μέσον τῶν δακτύλων δέρματα ἔχειν κατὰ χῆνας. Ἦσαν δέ, φασί, καὶ γλαυκωποὶ καὶ μελανόφρουες. Οἱ δὲ εἰπόντες τρεῖς αὐτούς εἶναι

ὀνόματα κομίζουσιν αὐτοῖς Χρυσὸν καὶ Ἄργυρον καὶ Χαλκὸν ὁμωνύμως ὕλη ἦν ἕκαστος εὔρε. κατομβρηθέντες δέ, φασίν, ὑπὸ Διὸς ἢ τοξευθέντες ὑπὸ Ἀπόλλωνος ὦλοντο. Ἱστορεῖται δὲ καὶ ἡ Ῥόδος ἀπ' αὐτῶν Τελχινία καλεῖσθαι. Ἡδὲ παροιμία τοὺς φθονερούς καὶ ψογερούς Τελχίνας ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων καλεῖ. Στησίχορος δέ, φασί, τὰς κῆρας καὶ τὰς σκοτώσεις Τελχίνας προσηγόρευσε]. Καὶ ταῦτα μὲν οὐ μόνον περὶ Τελχίνων, ἀλλὰ καὶ Κουρήτων Κρητικῶν τε καὶ Αἰτωλικῶν. Ἐν οἷς ἰστέον καὶ ὡς οὐ μόνον Κουρητικῆς, ἀλλὰ πολλῶν ὀρχήσεων οὐσῶν, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς που ῥηθήσεται, καὶ Λακωνικῆ τις ἦν εὐγενῆς ὀρχησις διποδία λεγομένη. καὶ ὅτι, ὡσπερ ἐν τοῖς δρομεῦσιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ 2.790 ὀρχήστρα γραμμαί τινες ἐγίνοντο, ἴν' ὁ χορὸς ἴστηται κατὰ στίχον. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (η. 529) Αἰτωλοὺς δὲ τοὺς Καλυδωνίους Ὅμηρος λέγει τῷ ἐθνικῷ ὀνόματι ἐπὶ πολιτῶν χρῆσάμενος, καὶ τὸ μέρος ἐκ τοῦ ὅλου ὀνομάσας, ἄλλως γὰρ Αἰτωλοὶ καὶ οἱ Κουρήτες, ὡς εἴρηται. Πλευρώνιοι γάρ. Ἰστέον δὲ ὡς ὁ ἐξ Αἰτωλίας οὐ μόνον Αἰτωλὸς ἀλλὰ καὶ Αἰτώλιος λέγεται, ὡς ἀλλαχοῦ φαίνεται. Μενεχάρμαι δὲ οὐ Κουρήτες μόνοι, οὐδὲ μὴν μόνοι Αἰτωλοί, ἀλλ' ἀμφοῖν κοινὸν τὸ ἐπίθετον. Ἰστέον δὲ ὡς προὔποκειμένων χάρμης καὶ πτολέμου καὶ δηΐδος γίνεται ἀπ' αὐτῶν ὁ μενεχάρμης, ὁ μενεπτόλεμος, ὁ μενεδηΐος, οἱ αὐτοὶ ὄντες τῷ σταδαίῳ μαχητῇ, ᾧ ἐναντίος ὁ φύξηλις, ὃν καὶ τρεσᾶν εἴποι ἄν τις κωμικευόμενος. Ὁ δὲ μενεχάρμης εὐρίσκεται καὶ μενέχαρμος κατὰ τὸ πύλη εὐρύπυλος καὶ εὐρυπυλῆς, οὗ τὴν ὀξυτόνησιν δηλοῖ τὸ «εὐρυπυλῆς δῶ». (η. 530) Τὸ δὲ «καὶ ἀλλήλους» οἱ, ὡς ἐρρέθη, μαχόμενοι «ἐνάριζον», πρὸς διαστολήν ἴσως ἑτεροίας μάχης κεῖται, ὁποῖόν τι καὶ τὸ λογομαχεῖν καὶ τὸ λίθοις ἐμάχοντο, μάλιστα δὲ πρὸς διαφορὰν τῶν ἡρέμα ἔτι μαχομένων, ὡς μὴ ἐνεργεῖν κατ' ἀλλήλων, ἢ καὶ τῶν ἤδη νενικηκότων, ὅτε θατέρου μέρους ὑπερσχόντος, οὐκέτι ἔστιν ἀλλήλους ἐναρίζειν. (η. 530) Καλυδῶν δὲ ἀπὸ Καλυδῶνός φασιν, υἱοῦ Ἐνδυμίωνος ἢ παιδὸς Αἰτωλοῦ, ἐξ οὗ ἡ Αἰτωλία. (η. 531) Ἐρατεινὴν δὲ καὶ ἐν συγκοπῇ ἐραννὴν τὴν τοιαύτην Καλυδῶνα λέγει, ὡς που καὶ τὴν Λακεδαίμονα, διὰ τό, ὡς εἰκός, εὐχαρι τῆς χώρας καὶ ἐπέραστον. 2.791 (η. 532) Τὸ δὲ «διαπραθέειν Ἄρηϊ» πρὸς διαφορὰν εἴρηται πορθήσεως ἑτεροίας, τῆς διὰ δόλου δηλαδή. (η. 533) Χρυσόθρονος δὲ Ἄρτεμις, ὡς ἔάν τις εἴποι λαμπρόθρονος. ἢ αὐτὴ γὰρ ἐστὶ τῇ σελήνῃ. οὕτω δὲ που καὶ Ἥρη χρυσόθρονος, ὁ προσκυρῶν τῷ αἰθέρι ἀήρ. (η. 534) Θαλύσια δὲ αἰ ἀπαρχαί, ὡς πρὸ ὀλίγων εἴρηται, ἡγουν αἰ μετὰ συλλογὴν τῶν καρπῶν διδόμεναι θεῷ ὑπὲρ τοῦ καὶ εἰς ἔπειτα θάλλειν τὰς ἀρούρας. Τινὲς δὲ τῶν ῥητόρων καὶ συγκομιστήρια ταῦτα καλοῦσιν. ἄπαξ δ' ἐνταῦθα κεῖται παρ' Ὀμήρῳ ἡ λέξις. Γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ θάλλω θαλύω θαλύσω, ἐξ οὗ καὶ Θαλύσιος κύριον ὄνομα, ὡς δηλοῖ τὸ «θαλυσιάδην Ἐχέπωλον». [Ἔτι δὲ καὶ θαλύσιος ἄρτος ὁ ἐκ τῆς τῶν καρπῶν, φασί, συγκομιδῆς πρῶτος γινόμενος]. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπὶ συγκομιδῇ καρπῶν, ἐφ' ἣ καὶ τὰ θαλύσια ἐθύετο, ἑορτὴ ἡγετο Δήμητρος καὶ Διονύσου κατὰ Πausανίαν, ἀλῶα καλουμένη διὰ τὸ ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ μάλιστα ἐν Ἀθήναις, ἀπὸ τῆς ἄλω τότε καταχρᾶσθαι φέροντας εἰς Ἐλευσίνα, ἣ ἐπεὶ, καθὰ καὶ Ὅμηρος ἐμφαίνει, ἐν ἄλωσιν ἔπαιζον κατὰ τὴν ἑορτήν, ἐν ἣ καὶ Ποσειδῶνος ἦν πομπή. Ἀπὸ τοῦ συναλίζεσθαι δὲ εἴρηται ἡ εἰρημένη ἀλῶα, ὅθεν καὶ ἄλως. Γουνὸς δὲ ἀλῶης ὁ γονός, ὅ ἐστι γόνιμος τόπος, καθὰ δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσεια. Ἄλωη δὲ οὐ μόνον ἡ σιτοφόρος καὶ ἀμπελόφυτος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «ἔθων Οἰνῆος ἀλῶην». –Τί γὰρ μέγα, εἰ τοιαύτας ἔβλαπτεν ἀλῶας ὁ σῦς; –ἀλλά που 2.792 καὶ ἡ δένδροφόρος. (η. 541) Διὸ φησι «πολλὰ δὲ δένδρεα ἔβαλε χαμαί». Ἐνθα καὶ ὄρα τὸ δένδρεα, ἢ ἀπὸ εὐθείας τῆς τὸ δένδρον, ἐξ οὗ καὶ τὸ δένδρεσιν, ἢ ἀπὸ τοῦ τὸ δένδρον, ἐξ οὗ τὸ «δενδρέω ἐφεζόμενοι». (η. 535) Ὁ δὲ Οἰνεὺς ἔοικε τοῦνομα σχεῖν παρὰ τὸ κατ' αὐτὸν ἐρύθημα ὡς ἐξ ἀντιστροφῆς τοῦ «οἶνος ἐρυθρός». Εἰ γὰρ εὐστόχως τοῦτο ἔχον ἐστίν, εἴη ἄν καὶ ὁ ἐνερευθῆς ἀνήρ καί, ὡς εἶπεῖν, ἐρυθρός, οἰνωπός. ὁποῖός τις ἴσως καὶ ὁ τῆς ἱστορίας Οἰνοπίων, ὅψιν δοκῶν ἔχειν οἴνου, εἰ μὴ

ἄρα διὰ τὸ οἶνον ὀπιπεύειν ἐκεῖνος Οἰνοπίων ἐκλήθη, καθὰ καὶ Οἰνόμαος διὰ τὸ οἴνου ζητητικὸς εἶναι. Διὸ καὶ εἰς σκῶμμα τὸ τοιοῦτον κύριον ὄνομα ὁ ῥήτωρ ἔθετο. Ἡ δὲ τοιαύτη κατ' οἶνον ἔννοια περὶ τοῦ ἥρωος Οἰνέως ἔφηνε καὶ λόγον ἀστεῖον ἐπὶ καπήλῳ οἶνον ταραττοντι, ὡς καὶ τὸν τρυγίαν συναπεμπολᾶν. ἤκουσε γὰρ ποθεν εὐτραπέλως τὸ «μὴ ποιεὶ τὸν Οἰνέα Πηλέα», τουτέστι μὴ τὸν τρυγίαν κυκῶν καὶ τῷ κρητῆρι παραμειγνύς μετάβαλλε τὸν οἶνον ὡς εἰς πηλόν, ᾧ δοκεῖ παρωνομάσθαι παιγνημόνως ὁ Πηλεύς. (ἡ. 536 ετ 538) Τὸ δὲ «Διὸς κούρη» καὶ τὸ «δίον», ἴτοι δῖον «γένος», τῆς αὐτῆς, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐδηλώθη, σημασίας εἰσί. (ἡ. 537) Τὸ δὲ «ἢ λάθετο ἢ οὐκ ἐνόησεν» οἱ μὲν οὕτω φασίν· ἢ ἐκὼν ἠμέλησεν ἢ οὐδ' ὄλως ἔγνω θεὸν εἶναι τὴν Ἄρτεμιν. διὸ καὶ ἐβλάβη. Οἱ δέ, ὅτι ἢ ἐνθυμηθεὶς 2.793 τὴν Ἄρτεμιν αὐθις ἐξελάθετο ἢ οὐδ' ὄλως ἐπὶ νοῦν αὐτὴν ἔλαβε. Χολοποιὰ δὲ πάντως τοῖς ἐν ὑπεροχῇ, ὡς περὶ τὸ μῆδ' ὄλως γινώσκεσθαι, οὕτω καὶ τὸ γινωσκομένους μὴ ἐν μνήμῃ κείσθαι. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «ἢ οὐκ ἐνόησε» τὸ ἦ καὶ τὸ ὄ ἄντι μιᾶς λογιζονται μακρᾶς, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἢ οὐχ' ἄλις», καὶ ὅτι ἐκεῖνο μὲν προκέφαλον ἐποίει στίχον, τοῦτο δὲ προκοιλίον.] Τὸ δὲ «ἀάσατο μέγα θυμῷ» βλαψίφρονα, εἴτ' οὖν φρενοβλαβῆ, τὸν Οἰνέα δηλοῖ, ἐπεὶ καὶ ταῦτόν ἄσαι καὶ βλάψαι εἶπεῖν καὶ θυμὸν καὶ φρένας. Ἰοχέαιρα δὲ ὅτι ἢ, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη, χέουσα ἰοὺς ἢ χαίρουσα ἰοῖς ὡς τοξική, πολλαχοῦ φαίνεται. (ἡ. 539) Τὸ δὲ «ῶρσε» καὶ ἐξῆς εὐρηται παρὰ τῷ Γεωγράφῳ «θρέψεν ἐπὶ χλούνην σῦν». Παρ' ᾧ καὶ στίχος εὐρηται οὗτος ἐπηγμένος «οὐδὲ ἐώκει θηρί γε σιτοφάγῳ ἀλλὰ ρίῳ ὑλήεντι». Καὶ σημείωσαι καὶ τοῦτο εἰς τὸ περὶ στίχων λειπόντων ἐκ τοῦ Ὀμήρου. Χλούνης δὲ ὁ ἐν χλόῃ εὐναζόμενος καὶ ἄνετος καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν ποιητὴν ἄγριος, ἵνα ἢ ἐν ἀπλότῃ χλόενος. Διὸ καὶ ἡ πληθυντικὴ γενικὴ τοῦ χλούνης οὐ χλουνῶν περισπωμένως κατὰ ἄνα 2.794 λογίαν τῶν εἰς ἦ-ς, ἀλλὰ βαρυτόνως κατὰ ἀκολουθίαν τοῦ χλόενος. Κατὰ δὲ τινὰς χλούνης ὁ ἀφριστῆς ἢ εὐμεγέθης, μάλιστα δὲ ὁ ἐντομίας. Γίνονται γὰρ τοιοῦτοι οὐ μόνον αἶγες ἄγριοι, ὡς προεδηλώθη, ἀλλὰ καὶ σύες, τῇ προστρίψει ἀπὸ τοῦ προσκνᾶσθαι δένδροις ἢ πέτραις διὰ τι πάθος, ὡς πολλοῖς δοκεῖ. Διὸ καὶ εἴ τις που ὑπερέχειν δοκοῦσα γυνὴ βλάβει τινὰ διὰ τινος τῶν ἐπιτρέπτων εὐνούχων, οἰκείως ἂν ἐρεῖ ὁ βλαβεὶς τὸ «ἢ δὲ χολωσαμένη δῖον γένος ῶρσεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον, ὃς πολλὰ κακὰ ἐποίει». Ὅτι δὲ καὶ ἐντομίαν ὁ χλούνης δηλοῖ, οὐ μόνον Αἰσχύλος δίδωσι χρῆσιν, ἀλλὰ καὶ Αἰλιανὸς μάλιστα ἐν τοῖς Περί προνοίας, χλούνην λέγων τὸν ἀπόκοπον. Καὶ Ἀριστοτέλης δὲ κατὰ τὸν Γεωγράφον χλούνην σῦν τὸν τομίαν νοεῖ, δεχόμενος τὸ «θρέψεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον» καὶ τὸν ἐξῆς γραφέντα στίχον πρὸς πίστωσιν τοῦ ὅτι τῶν ἀρρένων καὶ ἀγρίων οἱ τομίαι μείζους γίνονται καὶ χαλεπώτεροι. Γίνονται δέ, φησί, τομίαι ἀπὸ κνημοῦ ἐμπίπτοντος τοῖς ὄρχεσι νοσηματικῶς, ὅθεν προσξυόμενοι τοῖς δένδροις ἐκθλίβουσι τοὺς ὄρχεις. [Ἀριστοφάνης δὲ ὁ γραμματικὸς ἐν τῷ Περί ὀνομασίας ἡλικιῶν δοκεῖ μὴ ἀρέσκεσθαι χλούνην τὸν ἐκτομίαν εἶναι. Φησὶ γάρ· καλοῦνται τῶν ὑῶν τινες μονιοί. τάχα δ' ἂν παραπλήσιος εἴη τούτοις καὶ ὁ χλούνης κατὰ τε χαλεπότητα καὶ ἀλκήν, οἱ δὲ ἐκτομίαν λέγοντες τελείως ἀπήρτηνται, φησὶ, τοῦ ὑποκειμένου. Καὶ οὕτω μὲν αὐτὸς οὐ σταθερὰ λέγων οὐδὲ ἀνευδοίαστα]. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον χλόη, ἢ γῆθεν φυομένη, ἀφ' ἧς εἴρηται ὁ χλούνης, ἀλλὰ καὶ ἡ Δημήτηρ ἐπιθετικῶς. Χλόης γάρ, φασί, Δήμητρος ἱερὸν περὶ που τὴν Ἀττικὴν. Ὅτι δὲ ἡ χλόη καὶ χιλὸς ἐλέγετο, δηλοῖ Αἴλιος Διονύσιος, εἰπὼν· «χιλός· πόα, χόρτος». Παρ' αὐτῷ δὲ καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται ὁ τοιοῦτος χιλός, ὡς ἢ αὐτοῦ στοιχειακὴ ἀκολουθία 2.795 βούλεται. Δηλοῖ δὲ τοιαύτην χιλοῦ ἔννοιαν καὶ τὸ ἐκχιλοῦσθαι. Φησὶ γοῦν Πausanias ὅτι ἐκκεχιλωμένη, ἐψευσμένη, ἐξημελημένη, κεχερωσμένη. ἐπεὶ ὁ χιλός, φησὶν, ἐν χέρσῳ φύεται. τοῦτο δὲ ἐστὶ χόρτος. Εἰ δὲ ἡ χλόη Δημήτηρ καὶ ξανθὴ λέγεται, ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν διὰ τὸ κατ' ἀρχὰς χλοερὸν τῶν ἀναφυομένων, τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ τὸν σίτον ξηραίνόμενον ὑπόπυρρον, φασί, γίνεσθαι.

Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὕτω πολὺς περὶ τοῦ Καλυδωνίου τούτου συὸς λόγος παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ γένος αὐτοῦ φυλοκρινεῖν καὶ κατάγειν αὐτὸν Κρομμωνίας συὸς καὶ πατρίδα τὴν Οἴτην αὐτῷ ἐπιγράφειν καὶ χρῶμα διαγράφειν. Λευκὴν γὰρ αὐτῷ τὴν χροάν ἰστόρησαν. Ὡς δὲ καὶ ἄλλοι σύες πράγματά τισι παρέσχον, δηλοῖ καὶ ὁ Ἐρυμάνθιος κάπρος καὶ τὸ παρὰ Ἡροδότῳ συὸς μέγα χρῆμα, κατ' ἐκείνον εἰπεῖν, ἐν τῷ Μυσιῶ Ὀλύμπῳ. Τὸ δὲ σὺν ἄγριον καὶ σὺς ἄγριος συντιθέντες οἱ μεθ' Ὀμηρον σύαγρόν φασι. [Ἰστέον δὲ ὡς οὐ μόνον ἀγρίους αἱ ἱστορίαι σύας μεγάλους φυλοκρινουῖσιν, ὧν εἰσι καὶ ἡ Κρομμωνία σὺς καὶ ὁ Καλυδώνιος κάπρος καὶ ὁ Ἐρυμάνθιος καὶ ὁ Ὀλυμπηνός, ἀλλὰ καὶ ἡμέρους οὔτε βλάπτοντας καὶ πολλοῦ δὲ τιμωμένους. Πτολεμαῖος γοῦν, φασίν, ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς γράφει, ὡς εἰς Ἄσσον ἐπιδημήσαντί μοι παρέστησαν οἱ Ἄσσοι χοῖρον ἔχοντα τὸ μὲν ὕψος δύο ἡμίσεων πήχεων, ὄλον ἄρτιον, φησί, πρὸς τὸ μῆκος, τῆ χροιαῖ χιόνινον. Καὶ λέγεται ὁ βασιλεὺς Εὐμενῆς τὰ τοιαῦτα ἐπιμελῶς ἐκ τῆς Ἄσσου ὠνεῖσθαι, διδούς τοῦ ἐνὸς δραχμὰς τετρακισχιλίας. Ἡ δὲ τοῦ Διὸς ὕς ἀλλοίως ἔχει παρὰ τὰ τῶν ἱστοριῶν τούτων καὶ τῶν τοιούτων. Τερατεύεται γὰρ εἰς ὁμοίον τι πρὸς τὴν αἶγα τὴν θρεψαμένην τὸν Δία, ὡς δηλοῖ ὁ γράψας, ὅτι Διὸς ἐν Κρήτῃ τεκνουμένου θηλὴν αὐτῷ ὑπέσχετο ὕς καὶ τῷ σφετέρῳ γρυσμῷ περιοιχνεῦσα τὸν κνυζηθμὸν τοῦ βρέφους ἀνεπάϊστον, ἤγουν ἄγνωστον, τοῖς παριοῦσιν ἐτίθει. Ἐν τούτοις δὲ ὄρα ὅτι τε παρώνυμόν 2.796 ἐστὶ τοῦ γρύζειν ὁ γρυσμὸς ἐπὶ τελείου συὸς, ὡς τοῦ γρυλλίζειν ὁ γρυλλισμός, καὶ ὅτι κνυζηθμὸς οὐ μόνον ἐπὶ κυνός, ὡς ἐν Ὀδυσειᾷ, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ βρέφους κλαίοντος. καὶ ὅτι, καθὰ Κουρήτες τὸν Δία λέγονται κλαίοντα κρύπτειν ἀρμάτων ἤχοις ὡς μὴ ἐξακούεσθαι, οὕτω καὶ σὺς γρύζουσα τραχύ, οὐ μὴν, ὡς ἡ Ὀδύσεια φράζει, κλάζουσα. Ἐτεροῖον γάρ τι τοῦ γρύζειν ἐκείνο τὸ κλάζειν]. Ὁ δὲ ἀργιόδους οὐκ ἂν εἴη μακρὰν τῆς ἐννοίας, καθ' ἣν ὁ πόδας ἀργός, ἦτοι λευκός, εἴρηται. Δόξειε δ' ἂν ἐπίτηδες διὰ τι κάλλος παρατεθεῖσθαι τῷ ἀγρίῳ ὁ ἀργιόδους. Ὡς γὰρ ὁ μῦθος ἔχει καὶ ὁ θυμὸς κατὰ ἀναγραμματισμόν, οὕτω πως καὶ ὁ ἄγριος καὶ ὁ ἀργιόδους. [Διὸ καὶ φυσικῶς ἐγκεῖσθαι δόξει τὸ ἱ τῷ ἀργιόδοντι ὡς ἀπὸ τοῦ ἄγριος. Ἄλλως μέντοι κοινότερον ὡς ἐκ τοῦ δρόμος δρομικαίτης ἵππος τροπῆ τοῦ ἱ οἰς ἱ, οὕτω καὶ σὺς ἀργιόδους ὁ τοὺς ὀδόντας λευκός]. (η. 540) Τὸ δὲ «κακὰ πολλὰ ἔρδεσκεν» ὑποκαταβάς εὐθὺς ἐρμηνεύσει ὁ ποιητής. Τὸ δὲ ἔρδειν ὡς ἀπὸ τοῦ ῥέζειν γίνεται, ὃ ἐστὶ πράττειν, κατὰ μετάθεσιν καὶ τροπὴν συνήθη τοῦ ῥ ζ εἰς ῥ δ, δηλόν ἐστιν. Ἐνθα ὄρα καὶ ὡς, εἰ μὴ τὸ πράττειν παρὰ τοῖς ὕστερον ἀλόγοις ἐπιλαλεῖται, ἀλλ' οὖν τὸ ἔρδειν ἐπὶ ἀλόγων κεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ. Τὸ δὲ «ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν» ἀντὶ τοῦ ἐξ ἔθους βλάπτων τὰ περὶ Καλυδῶνα. διὸ καὶ Καλυδώνιος ἐλέγετο. Ἡ 2.797 μάλλον καθ' ὑπερβατόν· πολλὰ κακὰ ἐποίει τὴν τοῦ Οἰνέως ἀλωήν, ἔθων, ἦτοι τὰ ἑαυτῷ συνήθη τελῶν, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἀπολύτως φησὶ «παῖδες ἐριδμαίνουσιν ἔθοντες», ἤγουν τὰ συνήθη πράττοντες. Ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ἔθω παράγωγον τὸ ἐθειρω καὶ ἡ ἔθειρα καὶ ἐθειράζειν τὸ ἐπιμελεῖσθαι τριχῶν. Ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ ἐσθίειν καὶ τὸ ἔσθειν προσλήψει τοῦ ῥ σ. Ἡρακλείδης δὲ φησιν, ὡς τῶν τινες κριτικῶν, ὃ ἐστὶν ἀκριβεστέρων γραμματικῶν, ὧν ἐστὶ καὶ Τισίας, ὑπερβατόν ἔλεγον εἶναι τὸ ἔθων, ἵνα ἢ ἀντὶ τοῦ καταθέων, κατατρέχων, –ρητορικῶς εἰπεῖν, ὑπερβατόν λέγοντες ἐκείνοι τὴν τῶν στοιχείων μετάθεσιν, δι' ἣς τὸ θέων ἔθων γίνεται, ὃ καὶ σημείωσαι. –Αὐτὸς δὲ ἐκ τοῦ ἔδω φησὶ γενέσθαι κατὰ Δωριεῖς τὸ ἔθω, οἱ καὶ τὸν μαδόν, ὡς καὶ ἐν τῇ δ' ῥαψωδίᾳ προεδήλωται, μασθὸν λέγουσι καὶ τὸ ψεῦδος ψύθος. Τὸ δὲ ἔθω πρωτότυπον ὁ αὐτὸς εἶναι λέγει τοῦ ἔσθω τοῦ, ὡς φησιν, ἡμαρτημένου. ἐχρῆν γὰρ ὡς ἔχω ἴσχω, ἔπω ἴσπω καὶ ἐνίσπω, οὕτως εἶναι καὶ ἔθω ἴσθω, Σικελικῶς, κατὰ τὸ ἔζω ἴζω καὶ καθίζω, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν προεῖρηται. [Χρησὶς δὲ τοῦ ἔθω καὶ παρὰ τῷ εἰπόντι, ὡς πίνουσι μόνον βατράχων τρόπον οὐδὲν ἔθοντες. Ὅπερ ἔθειν, εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ ἔδω γίνεται, ἀναλόγως ἔχει τῷ μήδω μήθω, οὐδεὶς 2.798

οὐθείς, οὐδενῶ οὐθενῶ, καὶ τοῖς ὁμοίοις. Εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἔω, τὸ πληρῶ, ἀφ' οὗ καὶ τὸ «ἐξ ἔρον ἔντο», ἵνα ἦ ἔω μετὰ δασείας καὶ πλεονασμῶ τοῦ ᾠ ἔθω ψιλῶς κατὰ κανόνα, ἔχοι ἂν ἀναλογίαν πρὸς τὸ τελέω τελέθω καὶ τὰ τοιαῦτα. Γίνεται δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ ἔθω προτένης, ὁ προγεύστης, οὐ μόνον ὁ βασιλικός, ἀλλὰ καὶ ὁ κατὰ λιχνείαν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔθω τὸ τένδειν παρ' Ἡσιόδω πλεονασμῶ τοῦ τ καὶ τοῦ ν, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐδέατρος, δηλῶν καὶ αὐτὸς προγεύστην. Ὁ μέντοι διὰ τοῦ λ, φασίν, ἐλέατρος ὡς ἀπὸ ἐλεοῦ, ἤγουν μαγειρικῆς τραπέζης, οὐκ αὐτόχρομα ἦν ἐδέατρος—Περὶ οὗ φησι Ξενοφῶν, ὡς οἱ τύραννοι ἀντὶ τοῦ θεοῖς ἀπάρχεσθαι τοῦ πότου τῷ διακόνῳ πρῶτον κελεύουσιν ἀπογεύεσθαι διὰ τὸ ἀπιστεῖν. —, ἀλλὰ δειπνοκλήτωρ ἦν βασιλικός, ἤγουν καλῶν ἐπὶ τὴν βασιλικὴν τράπεζαν. Ἐλεοδύται δέ γε οἱ διακονοῦντες ἐν θοίνοις, οἷον μάγειροι καὶ τραπεζοποιοί, παρὰ τὸν ἐλεὸν καὶ αὐτοί. Ἐπὶ τούτοις ἰστέον καὶ ὡς διαφέρειν λέγεται τὸ ἔθω τοῦ ἔθω ὡς τὸ κατεσθίειν τοῦ ἐσθίειν]. (η. 541) Προθέλυμα δὲ νῦν μὲν τὰ πρόρριζα καὶ ἐξ αὐτῆς θέσεως ἀνασπώμενα καί, ὡς εἶπεῖν, ἐκ θεμέθλων. Διὸ καὶ Ὅμηρος εἰπὼν προθέλυμα ἐπάγει αὐταῖς 2.799 ῥίζαις Ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ σὺν αὐταῖς ταῖς ῥίζαις. Δηλοῖ δὲ ποτε ἡ λέξις καὶ τὸ συνεχὲς καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ τιθέμενον ἢ ἀπλῶς τὸ πυκνόν, ὡς τὸ «τρίχας προθελύμους», καὶ ὡς ὅτε σάκος εἶπη προθέλυμνον, οὗ αἱ τῶν βυρσῶν θέσεις πυκναί, καὶ τετραθέλυμνον δὲ τὸ τετράθετον. (η. 542) Μῆλα δὲ ἀκρόδρυα λέγει ἐκ μέρους, ἦτοι ἐξ ἑνὸς καρποῦ, τοῦ μήλου τοῦ καλοῦ καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν ἀγλαοῦ, καθὰ καὶ ἀκρόδρυα καὶ δρύκαρπα ἐξ ἑνὸς δένδρου τῆς παλαιγόνου τροφοφόρου δρυός. Ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου μήλου κατὰ τοὺς παλαιούς καὶ ἡ μέλισσα ὡς μήλοις ἐφιζάνουσα καὶ τὸ χρήσιμον ἐκ τῶν καρπῶν ἀπανθίζουσα, παρὰ τὸ μήλον δηλαδὴ καὶ τὸ ἴζω τὸ κάθημαι, τοῦ ἠ συσταλέντος εἰς ἔ. [Ἴσως δὲ καὶ ὡσπερ μῆλα πάντα τὰ θρέμματα ὡς ἀπὸ ἑνὸς εἴδους τοῦ τῶν προβάτων κατὰ τι ἔκκριτον, οὕτω καὶ τὰ ἀκρόδρυα μῆλα ἐνταῦθα ὡς ἐκ τῆς τῶν μήλων ὁπώρας διὰ τὸ κατὰ ἀγλαίαν ἐξαίρετον]. Μέγα δὲ πάντως κακὸν εἰ δένδρα οὐχ' ἀπλῶς ἀλλὰ καὶ καρποῖς βρῦοντα κατέρριπτεν ὁ σῦς. (η. 543) Τὸ δὲ Μελέαγρος κυνηγετικὸν ὄνομα, ᾧ δηλαδὴ μέλει ἄγρας, ὁποῖος φαίνεται καὶ ὁ τοῦ Οἰνέως. (η. 545 ς.) Τὸ δὲ «πολλῶν ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγεῖρειν» καὶ τὰ ἐξῆς τὴν βίαν ἐμφαίνει τοῦ σὺς, αὖξον τοῦ θηρίου τὴν ἰσχύν. Τοῦ δὲ «θηρήτορας» ἐστὶ καὶ ἕτερα κλίσις ἐκ τοῦ θηρητήρ, ὦν πρὸς ὁμοιότητα καὶ ὁ ῥητήρ ῥήτωρ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον, ὦν οὐκ ἀπέοικεν οὐδὲ τὸ βοτήρ καὶ βώτωρ καὶ δοτήρ καὶ δώτωρ. (η. 545) Τὸ δὲ «οὐ μὲν γὰρ κε δάμη παύροισι βροτοῖσι» καὶ ἀριστεῖ ἄνδρῳ τεθνεῶτι οἰκεῖόν ἐστι. (η. 546) Τὸ δὲ «τόσσοις ἔην» ἀντὶ τοῦ τηλικούτος, ὃ καὶ ἐπὶ Ἀχιλλέως εἶπεν ὁ Φοῖνιξ. Τὸ δὲ «πολλοὺς πυρῆς ἐπέβησεν ἀλεγεινῆς» περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ πολλοὺς ἐθανάτωσε 2.800 τοὺς καὶ καυθέντας, ὦν εἷς καὶ ὁ παρὰ τῷ Λυκόφρονι Ἀγκαῖος, ὃς ἀμπελῶνα κατὰ πολλὴν σπουδὴν φυτεύσας καὶ ἀκούσας ποθὲν, ὡς οὐκ ἂν ἴσως τοῦ ἐκεῖθεν οἴνου πίοι, καὶ ψευδῆ τὸν λόγον εὐχόμενος ἐλεγχθῆναι ἤλθεν εἰς τοῦτο καιροῦ, ὡς τελεσφορηθῆναι καρπὸν ἐκεῖθεν καὶ οἶνον ἐκθλιβῆναι, οὗ ὡς ἔμελλεν ὁ Ἀγκαῖος πιεῖν, ἤλεγχε τὸν φοιβάσαντα. Ὁ δὲ εἰπὼν τὸ παροιμιαζόμενον, ὡς πολλὰ μεταξὺ χεῖλους καὶ ποτηρίου, τέως μὲν ἔδοξε γελοῖος, ἐν ἀκαρεῖ δὲ κατεφάνη σπουδαῖος. Ἀκούσας γὰρ ὁ Ἀγκαῖος εὐθύς τὴν περὶ τοῦ σὺς βοήν ῥίπτει μὲν τὴν τοῦ οἴνου κύλικα, ἐκδραμῶν δὲ σπᾶ τὴν τοῦ θανάτου, πεσὼν ὑπὸ τῷ σῦ. Λέγεται δέ, ὡς προγέγραπται, καὶ ὁ Θεοσίτης ἐκ τοῦ κατὰ τὴν τοιαύτην θηρατικὴν κινδύνου μεταποιηθῆναι τῆς κατὰ φύσιν πλάσεως. Τοῦ δὲ «πυρῆς ἐπέβησεν» ὁμοιότης καὶ ἐν τῷ ἀοιδῆς ἐπέβησαν, ἤγουν ἄδειν ἐδίδαξαν, μάλιστα δὲ ἐν τῷ «δόξης οὐ ποτε τῆσδ' ἐπιβάντες», ἀντὶ τοῦ οὐποτε τοῦτο δοξάσαντες. Πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα, ὦν καὶ τὸ «κακῶν ἐπιβασκέμεν». (η. 544 ς.) Ὅρα δὲ ἐν τῷ «πολλῶν ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγεῖρας καὶ κύνας» καὶ τὴν τῶν παρίσων ἐπιστοίβασιν, ἤγουν τὴν εἰς ἄς ὁμοιοκαταληξίαν καὶ τὴν εἰς ᾠν, καλλωπισθέντος ἐνταῦθα

τοῦ λόγου καὶ βραχὺ τι γαληνιάσαντος διὰ τὴν τῆς κατὰ λόγον ὕλης τοῦ κυνηγεσίου δηλαδὴ γλυκύτητα καὶ τοῦ ρήτορος συνεξαλλομένου οἶον τῷ πράγματι καὶ οὕτως ἀνιστῶντος τὴν τοῦ διηγήματος ὑπτιότητα. (η. 547) Τοῦ δὲ «ἀμφ' αὐτῷ ἔθηκε κέλαδον» ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῷ νεκρῷ τοῦ συός, ὡς καὶ ἐν τῷ «αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεύχε κύνεσσιν» αὐτοὺς εἶπε τοὺς τῶν ἡρώων νεκρούς. Ἦ καὶ ἐτέρως φράσαι, ὡσπερ ἐκεῖ αὐτοὺς ἔφη τὸ ἐναπομεῖναν ἐκ τῆς πρώην ὀλότητος, οὕτω καὶ νῦν αὐτὸν λέγει τὸ μετὰ τὴν νέκρωσιν τοῦ συός καὶ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ζωτικοῦ λειφθέν. Οὕτω δὲ καὶ πρὸ ὀλίγων ἔφη, ὡς ἀπειλεῖται ὁ Ἔκτωρ νηῶν μὲν κόρυμβα ἀποκόψειν, αὐτὰς δὲ καύσειν, ἤγουν τὰ μετὰ τὴν κοπὴν ἐναπομεῖναντα. Ἦ καὶ ἄλλως, αὐτὸν λέγει ἀντὶ τοῦ τὰ μέρη τοῦ συός, ὀνομάζων αὐτὰ τῷ τοῦ ὄλου ὀνόματι. (η. 548) Διὸ καὶ ἐπάγει ὡς οἶον ἐφερμηνευτικῶς τὸ «ἀμφὶ συός κεφαλῆ καὶ δέρματι λαχνήντη». Ἐξεδάρη γάρ. Ἔτι δὲ καί, ἵνα μὴ τις νοήσῃ τὸ ἀμφ' αὐτῷ ἐπὶ 2.801 Οἰνέως ἢ Μελεάγρου, ἐπήγαγεν ἀναγκαίως τὸ «ἀμφὶ συός κεφαλῆ» καὶ ἐξῆς. Ἐν οἷς ὄρα ὅτι τε δοτικῆ συνετάγῃ συνήθως ἡ ἄμφ'ι πρόθεσις καὶ ὅτι λάχνην λέγει καὶ τὴν τοῦ συός τρίχωσιν, ἀφ' ἧς τὸ λαχνῆν, λεγομένην καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων, ὡς δηλοῖ τὸ «ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη», καὶ ἐπὶ τινῶν δὲ ἀλόγων ζώων, οἶον ἄρκτων καὶ ἄλωπέκων καὶ ἐτέρων τοιοῦτων, καὶ μὴν καὶ ἐπὶ δονάκων, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «λαχνήντη ὄροφον», ἤδη δὲ καὶ ἐπὶ καλάμων δι' ὁμοιότητα. Λαχνῆν δὲ δέρμα τὸ ἔτι ἀκατέργαστον καὶ μήπω ψιλῶθεν ἢ χρόνῳ ἢ τέχνῃ. (η. 547) Ἀπὸ δὲ τοῦ ἐνταῦθα κελάδου καὶ ἡ Ἄρτεμις που κελαδεινὴ λέγεται ὡς αἰτία τοῦ ἐν κυνηγεσίῳ κελάδου. Ἦ καὶ ὄρα τὸ μεγαλόθυμον, εἰ καὶ τοῦ συός ἀναιρεθέντος ἔτι τὴν κακὴν ἔριν τοῖς ἀνδράσι παραμένειν ἐποίει διὰ τὰ ἐκείνου μέρη. Ἰστορεῖται γάρ ὡς ἀναιρεθέντος τοῦ Καλυδωνίου συάγρου, ὅπερ ἐκ τοῦ συός ἄγριος Ὀμηρικοῦ, ὡς ἐρρέθη, σύγκειται, περὶ τῆς ἐκείνου κεφαλῆς καὶ τοῦ δέρματος ὡς περὶ ἀριστείων ἐφιλονεῖκουν Κουρήτες καὶ Καλυδώνιοι οἱ συνθηράσαντες, ὅτε καὶ οἱ Θεστιάδαι ἀνηρέθησαν, οἱ τοῦ Μελεάγρου θεῖοι. [Ὅτι δὲ τὸ κυνηγετεῖν σπουδαιότατον ἦν καὶ τοῖς παλαιοῖς, καὶ ὅτι καὶ γέρας εἶχε τι ὁ περὶ αὐτὸ εὐδοκιμῶν, καὶ ὅτι ἀσχέδωρος ἐκαλεῖτο κατὰ γλῶσσαν ὁ ἄγριος συός, καὶ ὅτι ὁμώνυμος φωνῆ ὁ σύαγρος, 2.802 καὶ πῶς ἐτυμολογεῖται ὁ συός, ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν δεδήλωται, ὅπου ὁ Ὀδυσσεὺς ἐγνωρίσθη ἐκ τῆς οὐλῆς]. Ἰστέον δὲ ὡς οἱ νεώτεροί φασὶ τὸν Μελεάγρον περιγενόμενον τοῦ Οἰταίου συός τούτου καὶ ἀποδείραντα δοῦναι τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν καὶ τὸ δέρμα τῇ ἐρωμένῃ Ἀταλάντῃ. καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ συνεκυνήγησεν. Οἱ δὲ Θεστίου παῖδες, Πλευρώνιοι μὲν ὄντες, μήτρωες δὲ Μελεάγρου, ὃ ἐστὶ θεῖοι πρὸς μητρός, ἀγανακτήσαντες αὐτὰ τε τῆς Ἀταλάντης ἀφείλοντο βία καὶ τῷ Μελεάγρῳ ἐπεβούλευον. Ὁ δὲ μαθὼν τούτους ἀπέκτεινεν, ἐφ' οἷς καὶ τὴν μητέρα λελύπηκε. Τῶν δὲ Πλευρωνίων διὰ ταῦτα Καλυδωνίοις πολεμούντων, ὁ Μελεάγρος ἐξ ἀρχῆς μὲν οὐ συνεμάχει τοῖς ἐν Καλυδῶνι συμπολίταις, ἀγανακτῶν πρὸς τὴν μητέρα καταρωμένην. Πεισθεὶς δὲ ὕστερον τῇ γυναικὶ Κλεοπάτρᾳ ἀπεσόβησεν ἐκ τῆς πόλεως τοὺς Κουρήτας. Οἱ δ' αὐτοὶ νεώτεροι προσιστοροῦσι καὶ ὡς ἡ μήτηρ ἔτι μηνιώσα τῷ υἱῷ Μελεάγρῳ διὰ τοὺς ἀδελφούς τὸν παρὰ Μοιρῶν αὐτῇ δοθέντα δαλὸν ὄρον ὄντα τῆς τοῦ υἱοῦ ζωῆς κατέφλεξε, τελευτήσαντος δὲ παραχρῆμα αὐτοῦ μεταμεληθεῖσα ἑαυτὴν κατέκαυσεν ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς πυρᾷ. Αἱ δὲ τοῦ Μελεάγρου ἀδελφαὶ ἀπαύστως θρηνοῦσαι εἰς ὄρνις τὰς λεγομένας Μελεαγρίδας μετεβλήθησαν. Εἴη δὲ ἂν ἐνταῦθα δαλὸς ἀγαθῆς διαθέσεως ζώπυρον πεφυλαγμένον δίκην φίλτρου, ὅπερ ἀφανισθὲν ἀβίωτον ποιεῖ τῷ ποτε φιλουμένῳ τὸν βίον, ὡς καὶ δοκεῖν τοῦ λοιποῦ θνήσκειν αὐτόν. [Ἦ δὲ τῶν Μελεαγρίδων μυθολογία τῇ τῶν Ἠλιάδων συζυγεῖ. καὶ ἄλλα δὲ τοιαῦτα ὁ μῦθος ληρεῖ]. Εἰς δὲ τὸ «ἀμφὶ συός κεφαλῆ» σημειῶσαι ὅτι μέχρι καὶ νῦν πολλαχοῦ, καὶ μάλιστα περὶ Λυκίαν, γέρας κυνηγέτη πρώτῳ βαλόντι ἔλαφον ἢ αἶγα ἢ σὺν ἢ κεφαλῇ, κἂν ἀχρεῖον εἴη τὸ τῆς βολῆς. Ὁ δὲ Γεωγράφος λέγει ὅτι, ὡς τὸ εἶκός, περὶ

μέρους τῆς χώρας ἐμάχοντο Κουρήτες καὶ Αἰτωλοί, καὶ ὅτι Θεστίος, Ἀλθαίας πατήρ, Κουρήτων ἄρχων, πενθερὸς Οἰνέως, κρατῶν Πλευρῶνος, καὶ ὡς πόλεμος τοῖς Θεστιάδαις πρὸς Οἰνέα καὶ Μελέαγρον. (η. 551) Τὸ δὲ «Κουρήτεσσι κακῶς ἦν» σημειωτέον διὰ τοὺς φιλονεῖκους, οἳ λέγουσι μὴ δύνασθαι ἐν τῷ «Ἀθηναίῃ ἀκέων ἦν» ἐπίρρημα εἶναι τὸ ἀκέων διὰ τὸ οὐκ ἀγαθὴν, φασίν, εἶναι τοῦ ἦν 2.803 σύνταξιν μετὰ μόνου ἐπιρρήματος. ἴσως δὲ νῦν κατὰ ἔλλειψιν εἴρηται, ἵνα λέγῃ ὁ Φοῖνιξ ὅτι τοῖς Κουρήτεσσι κακῶς ἦν συγκυρῶν ὁ πόλεμος ἢ κακῶς ἦν ἔχοντα τὰ τῆς μάχης ἢ τοιοῦτόν τι. Οὗ καὶ ἐφερμηνευτικὸν αὐτίκα τὸ «οὐδὲ δύναντο τείχεος ἐκτὸς μίμνειν». (η. 553 ς.) Τὸ δὲ εἰπεῖν ὡς ὁ χόλος καὶ ἄλλων ἐχεφρόνων οἰδάνει νόον, γνωμικὸν μὲν, ὡς ἐρρέθη, ἐστί, παρηγορεῖται δέ πως, ἅμα δὲ καὶ καθάπτεται τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς καὶ αὐτοῦ οὕτω παθόντος. Διὸ καὶ μετ' ὀλίγα ὁμολογεῖ λέγων ἐκεῖνος «ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλω». Καὶ ὅρα τὸ «οἰδάνει» χωρὶς τοῦ ἴμοιο τῷ «μελάνει δέ τε πόντος». Ἀστεῖως δὲ πρὸς τὸ «ἔδω χόλος» ἐπῆκται τὸ «οἰδάνει νόος». Ἄπασα γὰρ ἐξοίδησις γίνεται δύντος ἔσω τινός, οἷον πνεύματος ἢ τινος ἑτεροῦ σώματος. Διὸ καὶ ὁ τοῦ Μελεάγρου νοῦς ἐξώδηκε δύντος αὐτὸν χόλου. (η. 555) Ἀλθαία δὲ νῦν μὲν κύριον. Ἡ δὲ ὕστερον χρῆσις καὶ φυταρίου ὄνομα οἶδεν ὁμωνύμου τῇ Ὀμηρικῇ Ἀλθαίᾳ. Ὅποῖόν τι καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς Μίνθης καὶ ἐπὶ ἄλλων γίνεται. (η. 556) Τὸ δὲ κείσθαι τὸν Μελεάγρον πάνυ καιρίως εἶπεν. οὕτω γάρ που καὶ περὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἀπρακτοῦντός φησι. τὸ δ' αὐτὸ δηλοῖ καὶ παρακατιῶν ἐν τῷ «ταύτη παρκατέλεκτο χόλον θυμαλγέα πέσσω». Περὶ δὲ τοῦ πέσσειν χόλον καὶ ἐν τῇ ἀ' μὲν ῥαψωδίᾳ εἴρηται, καὶ νῦν δὲ ἀναμνησαί οὐ περιττόν, ὅτι καθ' Ἡρακλείδην τοῦ πέσσω τὸ πέπτω προὔπεστιν ὡς καὶ τοῦ ὄσσω τὸ ὄπτω, οἷα τῶν Αἰολέων ἐν τοῖς εἰς ἵπ-τ-ω λήγουσι ῥήμασι τὸ ἵπ-τ εἰς δύο ἵσ-σ τρεπόντων. Διόπερ ὁ ποιητὴς ἄμφω εἰδὼς τὰ τε προὔποκείμενα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν Αἰολικὰ ἐκ μὲν τοῦ πέπτω τὸ «αὐτῆμαρ καταπέψη» ἔφη, ἐκ δὲ τοῦ Αἰολικοῦ πέσσω τὴν ἐνταῦθα μετοχὴν καὶ τὸ «γέρα πεσόμενον». Οὕτω δὲ καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρωτοτύπου ὄπτω τὸν ὄπτῆρα ἐν τοῖς ἐξῆς λέγει. Καὶ τὸ ὀπιπτεύειν δὲ ἀπ' αὐτοῦ παράγει, καὶ τὸ «ὄψαι ἦν ἐθέλησθα» ἐξ ἐκείνου κλίνει, καὶ τὸ 2.804 ὄπτων ἐκεῖθεν σκευωρεῖ. Ἐκ δὲ τοῦ κατὰ Αἰολέας ὄσσω τὸ ὄσσεσθαι λέγει καὶ «ὄσσομενος πατέρ' ἐσθλόν». καὶ οὕτω μὲν τὰ τοῦ Ὀμήρου. Οἱ δὲ ὕστερον ἐκ τοῦ πέπτω πέψω πέπεμμαι τὸ πέμμα παράγουσι, καὶ τὸν πέπονα δὲ τινες ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐνεστῶτος ποιοῦσιν. ἐκ δὲ γε τοῦ, ὡς εἰκός, μέσου παρακειμένου πέποπα τὸ πόπανον, πέμμα τι ὄν καὶ αὐτό. Καὶ μὴν τοῦτο καὶ ἄλλως δοκεῖ οὕτω κληθῆναι παρὰ τὸ πόπος, ὃ ἐστὶ θεός, καὶ τὸ ἄναξ, ἵν' ἢ πόπανον, ὡς καὶ προερρέθη, τὸ πόπω ἄνακτι ὀσιούμενον. Ὡς δὲ τοιοῦτον ἦν τι τὸ πόπανον, ἐμφαίνει καὶ ὁ Κωμικὸς ἐν τῷ Πλούτῳ. (η. 556) Καλὴν δὲ τὴν Κλεοπάτραν λέγει οὐκ ἀργῶς, ἀλλὰ διὰ τὸ πολὺ τοῦ κάλλους. Διὸ καὶ προκλητικῶς οὕτω εἰπὼν ἐπάγει εὐθύς τὴν περὶ αὐτῆς ἱστορίαν, εἰρησομένην μετ' ὀλίγα. (η. 567) Τὸ δὲ «κασιγνήτιο φόνοιο» ἀντὶ τοῦ ἔνεκεν τοῦ ἀδελφικοῦ φόνου. ἀνείλε γὰρ, ὡς εἴρηται, ὁ Μελεάγρος τοὺς τῆς μητρὸς ἀδελφούς. Ὡς περὶ δὲ παρ' Αἰσχύλῳ Σκύθης οἶμος ὁ Σκυθικὸς, καὶ δοῦλον δὲ που γένος τὸ δουλικόν, οὕτω καὶ κασίγνητος φόνος κτητικῶς ὁ κασιγνητικὸς. (η. 568) Γῆν δὲ ἢ Ἀλθαία χερσὶν ἀλοία ὡς οἷον θυροκρουστοῦσα τοὺς καταχθονίους εἰς ἐκδίκησιν. (η. 569–71) Διὸ φησι κικλήσκουσα τὸν Ἄιδην παιδί δοῦναι θάνατον. Ὅτι δὲ καὶ ἠνύσθησαναί τῆς μητρὸς ἀραί, ἢ παλαιὰ ἱστορία δηλοῖ. Ὡς γὰρ πρὸ ὀλίγων ἢ τοῦ Ἀμύντορος ἀρὰ ἐπὶ τῷ Φοίνικι οὐ διέπεσεν, οὕτως οὐδὲ ἢ μητρικὴ κατὰ τοῦ Μελεάγρου, διδάσκοντος καὶ οὕτω τοῦ ποιητοῦ εὐαρεστεῖν τοῖς τοκεῦσι. (η. 568) Πολυφόρβην δὲ γῆν ταύτην ἐστὶν εἰπεῖν καὶ πολυβότειραν. Ὅμοιον δὲ τι λαλεῖ καὶ ὁ φορβάδα γῆν εἰπὼν, ἧς προὔποκειται τὸ φέρβειν, ὃ ἐστὶ φέρειν τὸ βιοῦν ἢ φέρειν 2.805 βίον, ὡς εἶναι φορβάδα γῆν τὴν φερέσβιον καὶ ζεῖδωρον. τοιαύτη δὲ μάλιστα ἢ οὔσα κάρπιμον πέδον κατὰ τὴν τραγωδίαν καὶ δυναμένη φέρειν βίον. Ὅρα δὲ καὶ ὡς

οὐ μόνον βαρυτόνως ἀλοίω, τὸ τύπτω, ἀλλὰ καὶ περισπωμένως ἀλοίω. τὸ γὰρ ἀλοία ὅμοιον τῷ ἐβόα. Καὶ ἴσως ἐκ τοῦ ἀλοῶ γίνεται πλεονασμῶ τοῦ ῥι, ὡσπερ ἀγνοῶ ἀγνοιῶ, ὡς τὸ «οὐδέ μιν Ἥρη ἠγνοίησε». (η. 569) Τὸ δὲ κικλήσκουσα οὐχ' ἀπλῶς κλήσιν δηλοῖ, ἀλλὰ ἰκετικήν. οὕτω γὰρ ἡ Ἀλθαία κατὰ Μελεάγρου κικλήσκει τοὺς αὐτὸν βλάψοντας. Ὁ δὲ ῥηθεις Ἀΐδης τὸν πρὸ μικροῦ ῥηθέντα Δία καταχθόνιον ἀλληγορεῖ, ἔνθα καὶ ἡ ἐπαινὴ ἔκειτο Περσεφόνηα. (η. 570) Τὸ δὲ «πρόχνη» ἐπίρρημά ἐστι ποιότητος καὶ δηλοῖ τὸ ἐπὶ γόνυ καὶ ὡς εἶπεν προγόνυ, καὶ κατὰ συγκοπὴν καὶ τροπὴν πρόχνη. Τὸ δὲ δεύεσθαι δάκρυσι κόλπους δαψίλειαν δακρύων δηλοῖ. (η. 571) Τὸ δὲ «δόμεν» ἀντὶ τοῦ δοῦναι πολλαχοῦ κείμενόν ἐστι καὶ παρ' Ἡσιόδω ἐν τῷ «καὶ δόμεν ὅς κεν δῶ». ἐκεῖνο μέντοι προστακτικῶς ἐρρέθη ἀντὶ τοῦ δός. Ἡεροφοῖτις δὲ Ἐριννύς ἡ ἀφανὴς καὶ ὡς ἐν σκότει ἐπιφοιτῶσα. Πολλαχοῦ γὰρ ἡέρα τὴν ἀορασίαν λέγει ὁ ποιητής. Ἡ καὶ διότι ἀπὸ τοῦ σκότου, ἦτοι τοῦ Ἄιδου, ἔξεισι. (η. 572) διὸ καὶ ἐπάγει «ἔκλυεν ἐξ ἐρέβους». Ἀμείλιχον δὲ ἦτορ ἔχειν λέγει τὴν Ἐριννύν, καθὰ καὶ τὸν Ἄιδην φθάσας ὁ βασιλεὺς ἔφη ἀμείλιχον, ὃ τῷ μελίχῳ ἐναντίον ἐστὶ τῷ καὶ μελιχίῳ τετρασυλλάβως λεγομένῳ, οὗ τεθειμένου παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ ἐπὶ ὑδάτων, ὡς τὸ «μελιχίων ποτῶν ρεῦμα» διασαφητικὴ μετάληψις ἐστὶ τὸ μελιχρόν. [Ἔστι δὲ πάντως ὁ πλεονασμὸς τοῦ ῥι ἐν τῷ μελίχιος κατὰ τὸ κέρτομος κερτόμιος, Αἰτωλός Αἰτώλιος, καὶ τὰ ὅμοια]. (η. 573) Ἐν δὲ τῷ «πολὺς ὄμαδος καὶ δοῦπος» ταυτολογία ἐστὶν 2.806 οὐκ ἄκαιρος. (η. 575) Ὅρα δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ὅτι ἐν ταῖς πρεσβείαις ἱερεῖς ἀρίστους οἱ παλαιοὶ ἔπεμπον, ὅθεν ὁ Σοφοκλῆς λαβὼν ἐν Οἰδίποδι τοιαύτην πλάττει πρεσβείαν Θηβαϊκὴν. (η. 576) Ἐν δὲ τῷ «ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον» φανερώς ἐρμηνεύει τὸ πρὸ μικροῦ ῥηθέν, ὡς ὑπέστη δῶρα ὁ βασιλεὺς, ὡς ταῦτόν ὄν ὑποστῆναι εἶπεν καὶ ὑποσχέσθαι. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ «μέγα δῶρον» ἐπίτηδες ἐξάρει ὁ Φοῖνιξ τὸ μεγαλεῖον τῶν βασιλικῶν δῶρων. Εἰ γὰρ μέγα τὸ τῶν Αἰτωλῶν δῶρον, τό, ὡς ῥηθήσεται, πεντηκοντόγυιον, ἡλίκα τὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἄπερ, ὡς καὶ προερρέθη, Νέστωρ μὲν οὐκ ὄνοστά εἶπεν, Ὀδυσσεὺς δὲ ἄξια, Αἴας δὲ καὶ Φοῖνιξ πολλά, Διομήδης δὲ μυρία. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μέγα δῶρον ἐνταῦθα εἰπὼν προῖων ἐτέρως αὐτὸ αὖξει φάμενος πληθυντικῶς δῶρα πολλὰ καὶ χαρίεντα. (η. 581) Ἐν δὲ τῷ «γέρων ἱππηλάτα Οἶνεύς» ἑαυτὸν πῶς ὑπεμφαίνει ὁ Φοῖνιξ. Ὡς γὰρ ἐκεῖ τὸν παῖδα Μελεάγρον ἐλιτάνευεν ὁ πατήρ, οὕτω νῦν ἐνταῦθα τὸν θετὸν υἱὸν ὁ Φοῖνιξ. (η. 583) Ἐν δὲ τῷ «σειῶν κολλητὰς σανίδας» σειεῖν μὲν σανίδας, ὡς ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος, τὸ θυροκρουστῆν λέγει καὶ πρὸς βίαν αὐτὰς κόπτειν ὡς καὶ σειέσθαι. Κολλητὰς δὲ σανίδας τὰς θύρας φησὶ περιφραστικώτερον. Ἐν τούτοις δὲ ὄρα καὶ τὸ πολλά πλεονάσαν κατὰ σχῆμα ἐπιμονῆς, οἷον «πολλὰ ἀχέουσα», «πολλὰ γαῖαν ἀλοία», «πολλὰ λιτάνευε γέρων», «πολλὰ δὲ κασίγνητοι, πολλὰ δ' ἑταῖροι». (η. 586) Κεδνότατοι δὲ οἱ ἄξιοι μελήσεως διὰ τὸ καὶ φίλτατοι εἶναι κατὰ τὸν ποιητὴν, ἐκ τοῦ κήδομαι. οἱ δ' αὐτοὶ ὁμοίως μετ' ὀλίγα καὶ κήδιστοι. (η. 598) Τὸ δὲ «εἴζας ᾧ θυμῷ» καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸ ὀλίγων ἐκ τοῦ Νέστορος ἤκουσε. (η. 599) Τὸ δὲ «κακὸν δ' ἦμυνε καὶ αὐτῶς» ὁμοίαν δύναμιν ἔχει τῷ «πόλεμόν περ ἀλαλκῶν». Δῆλον δὲ ὡς ταῦτόν ἀμύνειν εἶπεν καὶ ἀπαμύνειν κατὰ παρολκὴν προθέσεως. ἀνωτέρω γοῦν ἔφη «ἀπήμυνε κακὸν ἦμαρ». (η. 600 ς.) Τὸ δὲ «ἀλλὰ σὺ μὴ μοι ταῦτα νόει» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «κάκιον δέ κεν εἶη» ἀποτρεπτικὸν φρενοβλαβείας ἐστὶ. Τὸ δὲ «μηδέ σε δαίμων ἐνταῦθα τρέψει φίλος» ἀπλότητα ἔχει σχεδιασμοῦ. Ὁ νοῦς μὲν γὰρ κλητικὴν Ἀττικὴν 2.807 ἔχει τὸ φίλος ἀντὶ τοῦ ᾧ φίλε, ἡ δὲ προφορὰ φαντάζει τὴν λέξιν ὡς εὐθεῖαν, ἐπίθετον τοῦ δαίμων, ἵνα φαίνεται λέγων δαίμων φίλος. καὶ μιμεῖται ὁ ποιητὴς οὕτω τεθορυβημένον σχεδιασμόν. Εἰ δ' ἴσως δαίμων ἐνταῦθα ἡ ψυχὴ κατὰ τοὺς ὕστερον σοφούς, οἱ δαίμονα καὶ τὴν ἐν ἐκάστῳ ἀνθρώπῳ ψυχὴν ἔλεγον, εἶη ἂν λέγων, ὡς μὴ σε ἡ ψυχὴ σου ἐνταῦθα τρέψει, ἵνα ἦ τὸ «δαίμων φίλος» ταῦτόν τῷ «φίλον ἦτορ». [Τὸ δὲ «κάκιον δέ κεν εἶη» δύναται διασταλὲν ἀναπέμψαι

τὸ «νηυσὶ καιομένησιν ἀμύνειν» ὄπισθεν εἰς τὸ «μηδέ σε δαίμων ἐνταῦθα τρέψειεν», ἵνα εἴπῃ· μή σε θεὸς τρέψῃ ἑλέσθαι μὴ νῦν ἀμῦναι ταῖς ναυσίν, ἀλλ' ὅτε καίονται]. (η. 603) Τὸ δὲ «ἴσόν σε θεῶ τίσουσιν Ἀχαιοί» ἔχει τὸ ἀσφαλὲς ἐκ τοῦ καὶ τοὺς θεοὺς θεραπευομένους, οἷς χρή, παρατρωπᾶσθαι. καὶ θεὸς γὰρ λαμβάνων τι βοηθεῖ. καὶ ἄλλως δὲ «ἴσα θεῶ», οὐ μὴν δίκην μισθωτοῦ καί, ὡς ἂν αὐτὸς εἴποι, «ἐν καρὸς αἴσῃ». (η. 604) Φθισήνωρ δὲ πόλεμος, ὡς καὶ Ἄρης βροτολοιγός. Ἔστι δὲ ἄμφω ταῦτα χρήσιμα καὶ εἰς τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα γραφὲν περὶ ἐπεσβολίας καὶ βλασφημίας. (η. 601) Τὸ δὲ «τιμῆς ἔσσειαι» δηλοῖ μὲν τὸ τιμήεις, ἐξ οὗ καὶ ἐκράθη, ἔχει δὲ προσγεγραμμένον ἰῶτα, καθὰ καὶ τὸ αἰγλήεις αἰγλήεις, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὸ «χρυσὸν τιμῆντα» ὁμοίως τῷ αἰγλήντα. Καὶ ἐχρήν μὲν οὕτω καὶ φωνήντα βέλεμνα παρὰ Πινδάρῳ εἶναι τὰ φωνήεντα, ὁ δὲ φωνεῦντα λέγει ὡς ἀπὸ τοῦ φωνόντα κατὰ κρᾶσιν 2.808 ὁμοίαν τῷ πλέονα πλεῦνα, θεὸν θεῦν, ὡς τὸ «θεῦν Ἄρτεμιν», καὶ Ἐρέβιος Ἐρέβιος καὶ Ὀδυσσεύς Ὀδυσσεύς καὶ ὅσα τοιαῦτα. (η. 541) Ἔτι κάκεϊνίστεον ὅτι τὸ «πολλὰ προθέλυμα χαμαὶ βάλε δένδρεα» καὶ ἐξῆς καὶ ἐπὶ ἀνέμου ποτὲ βιαίου ἔστιν εἰπεῖν. (η. 573 ς.) Τὸ δὲ «ἀμφὶ πύλας ὄμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει πύργων βαλλομένων» πολιορκίας ἐστὶ δηλωτικόν. (η. 585 ς.) Φιλίας δὲ ἔπαινος τὸ «ἐταῖροι οἳ οἱ κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἀπάντων». (η. 595) Ἐπὶ δὲ θυμουμένου ἐφ' οἷς μανθάνει κακοῖς, ἐρεῖ τις ἂν τὸ «τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἀκούοντος κακὰ ἔργα». (η. 602 ς.) Ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις σημείωσαι, ὅτι ἐπίτηδες ὁ ποιητὴς τῷ Φοῖνικι τὸ περὶ τῆς τιμῆς κεφάλαιον ὕστερον ἐνταῦθα ἐτήρησεν, ἵνα γένηται προκλητικὸν προοιμίου τῷ Ἀχιλλεῖ. Ἐντεῦθεν γὰρ ἐκεῖνος ὀρμηθεὶς προοιμιάζεται καιρίως ἐξ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τοῦ πράγματος, καὶ τοῦ Φοῖνικος εἰπόντος, ὡς ἐπὶ δώροις ἐξελθὼν τιμηθήσῃ, φησὶν αὐτὸς, ὡς οὐ μοι χρεῖα τιμῆς ταύτης, φρονέω δὲ τετιμηῆσθαι Διὸς αἴσῃ. Ὁ καὶ ὁ βασιλεὺς φθάσας εἶπεν ἐν τῷ «εἰσὶν οἳ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεὺς». (η. 556–8) Ὅτι περιβλητικῶς κατὰ λόγον παρενθέσεως ἱστορῶν τι καὶ περὶ τῆς μνημονευθείσης Κλεοπάτρας ὁ ποιητὴς ἐν τῇ τοῦ Φοῖνικος ἀφηγήσει καλὴν τε αὐτὴν, ὡς προεγράφη, ἐπονομάζει καὶ «κούρην Μαρπήσεως καλλισφύρου Εὐηνήνης Ἰδεώ τε», τουτέστιν Ἰδου, κλιθέντος οὕτω ἀπὸ εὐθείας τῆς ὀ Ἰδαῶς ὁ Μίδας, καθὰ καὶ ἐκ τοῦ Ἑρμείας γίνεται Ἑρμείω, ἐξ οὗ κατὰ συγκοπὴν Ἑρμείω. (η. 558–64) Λέγει δὲ καί, ὅτι ὁ ῥηθεὶς Ἰδας «κάρτιστος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν τῶν τότε, καὶ ῥα ἄνακτος ἐναντίον εἶλετο τόξον Ἀπόλλωνος, καλλισφύρου εἵνεκα νύμφης, ἦν», φησὶ, «τότε ἐν μεγάροισι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον, οὐνεκ' ἄρ αὐτῆ», ἢ «αὐτῆς, μήτηρ ἄλκυόνος πολυπενθέος οἴτον ἔχουσα, κλαῖεν ὅτε μιν ἐκάεργος ἀνήρπασε Φοῖβος Ἀπόλλων». καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ ποιητοῦ. (η. 556) Ἰστέον δὲ ὅτι τε πρὸς ὁμοιότητά τινα τοῦ Θηρικλῆς καὶ Κλεισιθήρα καὶ τῶν ὁμοίων καὶ ὁ Πάτροκλος καὶ ἡ Κλεοπάτρα τοῖς αὐτοῖς διοικοῦνται ὀνόμασιν ἀνάπαλιν κειμένοις, καὶ ὅτι περιώνυμος ἐπὶ κάλλει ὡσπερ ἡ πάλαι Κλεοπάτρα, οὕτω 2.809 καὶ ἡ ὕστερον Αἰγυπτία, ἢ τῷ Ἀντονίῳ φιλιτάτη. (η. 557) Καὶ ὅτι, ὡσπερ Ἑλένη παρὰ τὸ ἔλεῖν διὰ κάλλους, οὕτω καὶ Μάρπησσα παρὰ τὸ μάρπειν, ταῦτόν δέ πως τὸ μάρπειν καὶ τὸ ἔλεῖν. Τὸ δὲ «καλλίσφυρος», καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, γυναικός ἐστι κυρίως ἔπαινος, ὡς καὶ τὸ ἀργυρόπεζα. Διὸ καὶ δις αὐτὸ ἐνταῦθα εἶπεν ὁ ποιητὴς. Ἐν οἷς καὶ νύμφην τὴν τοιαύτην λέγει ἢ διὰ τὸν ἐκ νέου γάμον ἢ διὰ κάλλος τὸ καθ' ὁμοιότητα τῶν τοῦ μύθου Νυμφῶν. Εἰκὸς δὲ τὴν διόλου καλὴν καὶ περιμάχητον εἶναι καὶ καλλίσφυρον. Τὸ δὲ «Εὐηνήνη» τύπου ἐστὶ πατρωνυμικοῦ θηλυκοῦ καὶ δηλοῖ θυγατέρα Εὐήνου. οὕτω καὶ Ἀδρηστίνη ἢ τοῦ Ἀδράστου καὶ Ὁκεανίνη ἢ τοῦ Ὁκεανοῦ. Εἰ δετινα καὶ διὰ τοῦ ὠ-ν-η πατρωνυμοῦνται ὡς ἡ Ἀκρισιώνη, καθ' ὁμοιότητα τοῦ Διώνη καὶ τῶν τοιούτων, ἐτέρου λόγου. Φασὶ δὲ περὶ τοῦ τοιούτου Εὐήνου ὡς γαμβροκτόνος καὶ αὐτὸς ἦν κατὰ τὸν Οἰνόμαον. Εἰς ἀρματηλασίαν γὰρ τοὺς μνηστήρας τῆς θυγατρὸς προκαλούμενος καὶ τῷ διεκφυγόντι αὐτὸν διώκοντα

εις ἀριστεῖον διδοὺς αὐτὴν καὶ τοὺς λειπομένους, ὃ ἔστιν ἠττωμένους, καρατομῶν καὶ τὰς κεφαλὰς τῆς οἰκίας ἀπαιωρῶν εἰς ἐκφόβησιν, δεινὰ ἐποίει. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἴδας ὑπερήλασεν αὐτὸν ἀρπάσας τὴν Μάρπησσαν καὶ ἐκεῖνος ἐπιδιώξας οὐ κατέλαβε, κατασφάττει μὲν τοὺς ἵππους, ἑαυτὸν δὲ ρίπτει εἰς τὸν πρὶν μὲν Λυκόρμαν ποταμόν, ἀπ' ἐκεῖνου δὲ Εὐήνον. Ὅτι δὲ ὁ Ἴδας Λυγκέως ἦν ἀδελφός, καὶ ὡς ἄριστος εἶναι τοξότης φαίνεται, ὅσγε καὶ τῷ Ἀπόλλωνι κατὰ μῦθον ἀντικατέστη ἀφαρπάσαντι κατὰ ἔρωτα τὴν Μάρπησσαν οὐκ ἐθέλουσαν, καὶ ὁ Λυκόφρων ἱστορεῖ. Καὶ φαίνεται μὲν ἀμυθήτου κάλλους αἴνιγμα εἶναι ὁ τοῦ Ἀπόλλωνος ἡλίου εἰς τὴν ἠρωΐδα ταύτην ἔρωσ, ὡς ἀξιοθέατον καὶ οἶον ἠλιώδη τὸ εἶδος καὶ διὰ τοῦτο ἠλίω πρέπουσαν. Περιᾶδεται δὲ ὅμως ἄλλως τὸ φίλανδρον τῆς Μαρπήσσης, ἣν ὁ μῦθος λέγει πολλά τε κλαῦσαι, ὅτε ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἠρπάγη, καὶ αἴρεσιν σχοῦσαν προελέσθαι Ἀπόλλωνος τὸν αὐτῆ συγγηράσοντα θνητὸν Ἴδαν, οὗ δὴ πάθους καὶ μνήμην ἡ Μάρπησσα κειμηλιουμένη τὴν ἐξ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἴδου Κλεοπάτραν Ἀλκυόνην ἐκάλει. (ἡ. 563) Ὅτι δὲ ἡ ἄλκυών, τὸ ὄρνειον, πολλὰ καὶ αὐτὴ ἔπαθεν εἰς πένθος αὐτὴν 2.810 προκαλούμενα, λέγει ὁ μῦθος. Φέρεται γὰρ λόγος, ὅτι συζυγία τις ἀνδρὸς καὶ γυναικός-Κῆϋξ δὲ ὁ ἀνὴρ ἐκαλεῖτο. -ἐς τοσοῦτον ἦλθε φουσίματος, ὡς ἐθέλειν τὸν μὲν Διὸς καλεῖσθαι ὀνόματι, τὴν δὲ τῆς Ἥρας κλήσει καλλωπίζεσθαι. καὶ ἐποίουν μὲν αὐτοὶ οὕτω. Ζεὺς δὲ ἀχθεσθεὶς τῆς ὕβρεως μετὰγει τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄρνις καὶ τὸ κακὸν προσαύξων ἀναγκάζει χειμῶνός τε νεοττεύειν αὐτοὺς καὶ περὶ αἰγιαλόν. ὅθεν καὶ ἀλκυόνες ἐκλήθησαν διὰ τὸ παρὰ τὴν ἄλα κύειν. Ἐπεὶ δὲ τὰ ὡά σφισιν ἐκλύζοντο καὶ ἦν ὁ τόκος ἀτελεσφόρητος καὶ οὐκ εἶχε τὸ γένος διαδοχὴν, ἦν αὐτοῖς πολὺ πένθος, καὶ τοῦτο ἐπὶ πολὺ. ὁ Ζεὺς οὖν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν οἶκτος εἰσέρχεται καὶ ἐπαναστρέφει τοῦ θυμοῦ καὶ κατελεεῖ τοὺς γοεροὺς ὄρνις καὶ ἐπιτάττει τῷ καιρῷ γαλήνην καὶ γίνεται, καὶ οἱ ὄρνις ἐπιάζουσι καὶ εἰς φῶς ἐκφαίνουσι νεοσσοὺς. Καὶ τοῦτο γενόμενον καὶ εἰς ὀπίσω καὶ ἐπὶ πολλοὺς παραμεῖναν ἐνιαυτοὺς τὰς ἀλκυονίδας ἡμέρας ἔφηνε. Πολυπενθῆς οὖν ἀνέκαθεν ἡ ἄλκυών. [Τῷ δὲ πάθει τοῦ εἰρημένου Κηϋκος παραθετέον καὶ τὴν Ἀντωνίου ἀπόνοιαν, ὃς τὴν πολυτελεῖ Κλεοπάτραν ἠγάγετο, ἔτι δὲ καὶ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος Γαΐου, τοῦ καὶ Καλλίγολα, φασί, προσαγορευθέντος διὰ τὸ ἐν στρατοπέδῳ γεννηθῆναι. Οὗτος μὲν γὰρ ὑπερφρονήσας, ὡς εἰκός, ἐπὶ κάλλει νέος τε Διόνυσος ἐκαλεῖτο καὶ Διονυσιακὴν πᾶσαν ἐνδύνων στολὴν ἐδίκαζεν. Ἀντώνιος δὲ ἐκέλευεν ἐξ Ἀθηνῶν ἀρξάμενος Διόνυσον αὐτὸν ἀνακηρύττειν κατὰ πόλεις ἀπάσας. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸν Συρακούσιον ἰατρὸν Μενεκράτην, ὃς Ζεὺς ἐπικαλούμενος ὡς μόνος αἴτιος τοῦ ζῆν ἀνθρώποις διὰ τῆς κατ' αὐτὸν τέχνης προὔβάλλετο καὶ ἑτέρους θεοὺς, ὡς ἀλλαχοῦ δεδήλωται]. Ἔτι ἰστέον, ὡς Πausanias ἐν τῷ κατ' αὐτὸν Λεξικῷ λέγει, ὅτι ἀλκυονίδες ἡμέραι αἱ ἐν χειμῶνι νήνεμοι καὶ γαλήνην ἔχουσαι, καὶ ὅτι περὶ τοῦ αὐτῶν ἀριθμοῦ διαφέρεται. Σιμωνίδης μὲν γὰρ πέντε φησὶν αὐτάς καὶ Ἀριστοτέλης, Δημαγόρας δὲ ὁ Σάμιος ἑπτὰ, Φιλόχορος δὲ ἑννέα. Ὅτι δὲ καὶ δεκατέσσαρες εἰσιν, ἕτεροι λέγουσιν. Ὁ δ' αὐτὸς Pausanias μῦθον ἐπ' αὐταῖς καὶ τοῦτόν φησιν. Ἀλκυονέως τοῦ γίγαντος θυγατέρες Φθονία, Ἄνθη, Μεθώνη, Ἀλκίππα, Παλλήνη, Δριμῷ, Ἀστερίη. Αὗται μετατὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ἀπὸ Καναστραίου, ὃ ἔστιν ἄκρον Παλλήνης μέχρι 2.811 καὶ νῦν φυλάσσον τὴν κλῆσιν, ἔρριψαν ἑαυτάς εἰς τὴν θάλασσαν, Ἀμφιτρίτη δ' αὐτάς ὄρνιθας ἐποίησε. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀλκυόνες ἐκλήθησαν, ἀφ' ὧν αἱ ἀλκυονίδες ἡμέραι. Ἰστέον δὲ ὅτι κήρυλλοι κατὰ Pausanias ἐν ἀλκυόσιν οἱ ἄρρενες, οἱ γηράσαντες, φησὶν, ὑπὸ τῶν θηλειῶν βαστάζονται. Κεῖται δὲ ὁ ῥηθεὶς κήρυλλος καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ, παροξυτόνως μέντοι καὶ δι' ἑνὸς ἄλ ἐν τοῖς πλείοσι τῶν ἀντιγράφων. Οὐ δασύνεται δὲ ἡ τῆς ἀλκυόνος ἄρχουσα διὰ τὴν τοῦ ἄλ ἐπιφορὰν κατὰ κανόνα, ὃς ἐγράφη ἔνθα ἐλέχθη περὶ τῆς τοῦ ἄλτο ψιλώσεως. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ἀλκυῶν μὲν ἀλκυόνος τὸ ὄρνειον, Ἀλκυόνη δὲ ἐπὶ κυρίου τῆς

Κλεοπάτρας τῆς παρωνύμου τῷ ὀρνέῳ. Καὶ ὅτι διώνυμος ἡ Κλεοπάτρα, ὡς καὶ ὁ τοῦ Ἑκτορος υἱὸς καὶ ἄλλοι, τῇ μὲν μιᾷ τῶν κλήσεων παρὰ μόνων τῶν φιλάτων ὀνομαζομένη ἐν μεγάροις, ὡς φησιν ὁ ποιητής, τῇ δὲ ἑτέρα κοινῶς ὑπὸ τῶν ἄλλων. Καὶ ὅτι οὐ διὰ πάθος οἰκεῖον ἡ Κλεοπάτρα τὴν τῆς Ἀλκυόνης ἔσχεν ἐπωνυμίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν μητέρα πενθοῦσαν δίκην πολυπενθοῦς ἀλκυόνος. Οὕτω καὶ Ὀδυσσεύς, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα ἰστορήται, διὰ τὸν πάππον ἔσχε τὸ ὄνομα, ἐπειδὴ πολλοὶ ἐκείνῳ διὰ τὸ κλέπτειν ὠδύσαντο, τουτέστιν ὠργίσθησαν. Τὸ δὲ «ἐπώνυμον» ἀντὶ τοῦ φερωνύμως. οὐπω γὰρ ἦν ἐπὶ Ὀμήρου λεκτὸν τὸ φερώνυμον, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τὸ ἐπώνυμον προεφέρετο. Διὸ καὶ τὴν Ἀλκυόνην ὁ ποιητής ἐπώνυμον οὕτω καλεῖσθαι φησιν, ἡγουν κατὰ φερωνυμίαν, ἢ μάλιστα εἰπεῖν, κατὰ ἐμφέρειαν ὀνόματος. οὕτω φερωνύμως καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, ὡς ἐρρέθη, ὠνόμασται. Καὶ τὸ τοῦ Αἴαντος δὲ ὄνομα, καθά φησι Σοφοκλῆς, ἐπώνυμον ἦν τοῖς ἐκείνου κακοῖς ὡς ἀπὸ τοῦ αἴ ἢ τοῦ αἰάζειν, οἷα παθόντος αἰαγμάτων ἄξια. Καὶ Πολυνείκης δὲ πολλῶν νεικέων ἦν ἐπώνυμος θεῖα προνοία, ὡς Εὐριπίδης φησίν. Οἶτον δὲ φανερώς ἐνταῦθα 2.812 ὁ ποιητής οὐ τὸν θάνατον ἀλλὰ τὴν συμφορὰν φησιν. Οὕτω καὶ πότμος καὶ μόρος οὐκ αἰεὶ ἐπὶ θανάτου ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τύχης βαρυσυμφόρου. (ἡ. 564) Τὸ δὲ «ἀνήρπασεν» ἢ περιττὴν ἔχει τὴν πρόθεσιν ἢ καὶ προσφωῶς Ἠλίῳ τῷ ἀρπάσαντι τὴν ἄνω τοπικὴν σχέσιν δηλοῖ. (ἡ. 577–80) Ὅτι τό, ὡς ἐρρέθη, τῶν Αἰτωλῶν μέγα δῶρον πρὸς Μελέαγρον ἐφερμηνεύων ὁ ποιητής φησιν, ὅτι ἤθελον αὐτοὶ «ὀπόθι πιότατον πεδίον Καλυδῶνος ἐραννῆς, τέμενος αὐτὸν περικαλλὲς ἐλέσθαι πεντηκοντόγυον, τὸ μὲν ἡμισυ οἰνοπέδιο, ἡμισυ δὲ ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο ταμέσθαι». Ἐν οἷς πρῶτα μὲν ὄρα τὰ πάρισα, τὸ ἐλέσθαι καὶ τὸ ταμέσθαι, εἶτα ὡς τὸ τέμενος ἐτυμολογεῖ κἀνταῦθα διὰ παρατεθειμένου ῥήματος τοῦ ταμέσθαι. Τέμενος γὰρ ἐστίν, ὅπερ ἂν τάμηταί τις ὀρίσας καθ' ἑαυτό, καὶ ὅτι ἐλέσθαι λέγει τὸ ἐπιλέξασθαι, ὅπερ ἐν ἄλλοις μετὰ τῆς ἑξέως προθέσεως κεῖται. (ἡ. 579) Πεντηκοντόγυον δὲ τὸ ὄν πεντήκοντα ζευγῶν ἢ ἀροτήρων–Γύης γὰρ μέρος ἀρότρου. –, ἢ τὸ πεντηκοντάπλεθρον. Γύη γὰρ μέτρον τι γῆς. Τὸ δὲ οἰνόπεδον ὅμοιον μὲν τὴν σύνθεσιν πρὸς τὸ θειλόπεδον καὶ στρατόπεδον, σημαίνει δὲ ἀμπέλων γῆν πεδινήν. (ἡ. 580) Ψιλὴ δὲ ἄροσις ἢ ἄφυτος καὶ καθ' ἑαυτὴν μόνην οὔσα, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ψιλοῦ στρατιώτου. [(ἡ. 577) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ πιότατον συγκοπὴν ἔπαθεν ἐκ πεντασυλλάβου τοῦ πῖον πίονος πιονώτατον]. (ἡ. 588–94) Ὅτι διασκευάσας, ὡς εἴρηται, μεγαλοπρεπῶς ὁ Φοῖνιξ ὡς οἷόν τε τὰ τῷ Μελεάγρῳ ὑπεσχημένα δῶρα, ὧν ἐκεῖνος οὐδὲν ἀπώνατο–Οὐκέτι γάρ, φησί, δῶρ' ἐτέλεσαν οἱ ὑποσχόμενοι. – 2.813 καὶ τινα δὲ ἕτερα ἐπαγαγὼν λέγει καὶ ὅτι, ὅτε δὴ ὁ τοῦ Μελεάγρου θάλαμος ἐβάλλετο, οἱ δὲ Κουρήτες ἐπὶ πύργῳ ἢ ἐπὶ πύργον ἔβαινον, ὡς καὶ προεγράφη, καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστρ, «τότε δὴ Μελέαγρον εὐζωνος παράκοιτις», ἢ προσεχῶς ἰστορηθεῖσα, «λίσσεται ὀδυρομένη καὶ οἱ κατέλεξεν ἅπαντα κήδεα ὅσα ἀνθρώποισι πέλει, τῶν ἄστρ ἀλώη. ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει, τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι βαθυζώνους τε γυναικάς». (ἡ. 593 ς.) Ἐνθα καὶ ὄρα ὅπως Ὀμηρος ἐν δυοῖ στίχοις συντόμως τε ἅμα καὶ μεγαλοφώνως πόλεως ἀπάσης ἐξέφρασεν ἄλωσιν ἐν τῷ «ἄνδρας μὲν κτείνουσι» καὶ ἐξῆς, ὡς προγέγραπται. Οὐ γὰρ ἠθέλησε μιᾶς τινός που πόλεως ἀλώσει τὸν λόγον ἐνασχολῆσαι. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πρεπόντως τῷ καιρῷ ἐβραχυλόγησεν ἢ γυνή. οὐ γὰρ ἦν ἐν μάχης καιρῷ τῇ Κλεοπάτρῃ πολυλογεῖν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι φαίνεται μάλιστα διὰ τὰ οἰκεῖα πεισθῆναι ὁ Μελέαγρος. τῇ γὰρ αἰχμαλωσίᾳ τῶν ὄλων τέκνων καὶ γυναικῶν συνεισάγονται πάντως καὶ τὰ τῷ Μελεάγρῳ φίλτατα. (ἡ. 595) Διὸ καὶ παρασημειούμενός φησι «τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἀκούοντος κακὰ ἔργα», τὰ τῆς αἰχμαλωσίας δηλαδή. οὐ γὰρ ὀδυρομένην τὴν καὶ φίλην καὶ φίλανδρον τοσοῦτον ὥκτειρεν, ὅσον αἰχμαλωτισθησομένην ἠλέησεν. Ὅρα δὲ καὶ τὸ ἐντελὲς τῆς ἐκφράσεως. δίχα γὰρ τῶν κατὰ μέρος ἐν πολιορκίᾳ καὶ εὐτελῶν τὰ ἄλλα πάντα

έντελέστατα ἔφρασε, τὸν τῶν πολιτῶν φόνον, τὸν τῆς πατρίδος ἀφανισμόν, τὴν τῶν φιλάτων ἀπαγωγήν. (η. 590) Τὸ δὲ «εὐζωνος» γυναικὸς ἐπίθετον, καθὰ καὶ τὸ βαθύπεπλος καὶ βαθύζωνος καὶ τανύπεπλος [Οἱ μέντοι μεθ' Ὀμηρον καὶ ὀδίτη ἀπερίττω καὶ οὕτως εὐσταλεῖ τὴν τοιαύτην λέξιν οἰκειοῦσιν, εὐζωνον ὀδοιπόρον λέγοντες τὸν ἀβαρῆ καὶ ἐπέκεινα τοῦ ἔλαφρου ἱματισμοῦ ζώνη μόνη σφιγγόμενον. Διὸ καὶ μονόζωνος ὁ τοιοῦτος ἐρρέθη που, ὡσαύτως δὲ καὶ οἰόζωνος]. (η. 592) Τὸ δὲ «άλωη» ἐκ τοῦ ἀλούς ἀλόνητος ἀλοῖη γίνεται κατὰ ἕκτασιν συνήθη, 2.814 ὁμοίως τῷ δούς δόντος δοίην δῶην. Πλείων δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον ἢ χρῆσις τοῦ ἀλοῖη ὡσπερ καὶ τοῦ δοίη. (η. 593) Τὸ δὲ «ἄνδρας μὲν κτείνουσιν» ἑλλειπτικῶς εἴρηται. ἡ γυνὴ γὰρ ἐπειγομένη οὐ λέγει τίνες εἰσὶν οἱ κτείνοντες, ἀλλ' ἀφήσιν αὐτὸ διὰ τοὺς πολεμίους νοεῖσθαι ὡς φανερώτατον. Οὕτω δὲ λείπει καὶ τὸ ὅτι ἢ τὸ ὅπως, ἴνα ἢ τὸ ὅλον, ὡς κατέλεξεν, ὅτι ἄνδρας μὲν κτείνουσι καὶ τὰ ἐξῆς. Ἴσως δὲ καὶ μεθέλκεται τὸ ἄλλοι εἰς τὸ κτείνουσι κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα, ἴνα ἢ ἄνδρες μὲν κτείνουσιν ἄλλοι καὶ ἐξῆς. Τὸ δὲ «ἀμαθύνει» ἀντὶ τοῦ λεπτύνει ὡς εἰς ἄμαθον καί, ὡς οἱ παλαιοὶ φασιν, εἰς κόνιν πεδιάσιμον. (η. 598) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «οὐκέτι δῶρα τέλεσαν» δηλοῖ μὲν τὸ ἐτελείωσαν, εἰς τέλος ἤγαγον, γέγονε δὲ τοῖς ὕστερον ἀφορμὴ τοῦ εἰς φορολογικὴν λέξιν θεῖναι τὸ τελεῖν, οἶον· ἐτέλεσεν ὁ δεῖνα τότε τι. (η. 607–10) Ὅτι ἐκ τοῦ τῆς τιμῆς κεφαλαίου, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐρρέθη, προοιμιαζόμενος Ἀχιλλεύς πρὸς τὸν διδάσκαλόν φησι «Φοῖνιξ, ἄττα γεραιέ, διοτρεφές, οὐ τί με», ἤγουν οὐδαμῶς μοι, «ταύτης χρεῶ τιμῆς. φρονέω δὲ τετιμηῆσθαι Διὸς αἴση, ἢ μ' ἔξει παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, εἰς ὃ κεν αὐτμῆ ἐν στήθεσσι μένη καὶ μοι φίλα γούνατ' ὀρώρη», τουτέστι περιφραστικῶς· ἕως ἂν ζῶ. Καὶ ὅρα τὸ ἀσφαλές τῆς ἐννοίας. Ἐπεὶ γὰρ καὶ ὑπνοῦντι καὶ παρειμένῳ δέ τινα ἀναπνοή ἐστὶν ἐν τοῖς στήθεσσι, προσέθηκε τὸ «καὶ μοι γούνατα ἔρρωται», τουτέστιν· ἕως ζῶν ἔρρωμαι. Ἰστέον δὲ ὡς ἡ ῥηθεῖσα ἐννοία καθ' ὑπερβατὸν ὀρθοῦται καὶ οὐκ ἄλλως. Λέγει γὰρ Ἀχιλλεύς, ὡς οὐ μοι χρεῶ τιμῆς, ἢ με ἔξει παρὰ νηυσίν, ὃ ἐστὶ μερικῆς, καιρικῆς, «φρονέω δὲ τετιμηῆσθαι Διὸς αἴση, ἕως αὐτμῆ ἐν στήθεσσι μένη» καὶ ἐξῆς, ἴνα νοῆ, ὡς οὐ τοσοῦτον ἐθέλω νῦν ἐνταῦθα τιμᾶσθαι, ὅσον διὰ παντὸς βίου. Ἴσως δὲ καί, ἄλλως εἰπεῖν, ὑπολοξώσας ὡς οὐκ ἠθέλε τὴν ῥηθεῖσαν 2.815 ἐννοίαν ὁ ἥρω, παραλαλεῖ, ὡς ἐν Τροίᾳ διὰ βίου μενεῖ. Δοκεῖ γὰρ εἰπεῖν ὡς ἡ αἴσα τοῦ Διὸς ἔξει αὐτὸν παρὰ νηυσίν, ἕως ἂν ζῆ. Τῷ δὲ τοιοῦτῳ λόγῳ οὐ συναναφαίνεται τις ἐλπίς νόστου. Καὶ ἔστι καὶ τοῦτο δεξιότητος Ὀμηρικῆς. Οἰκτιζόμενος γὰρ ὁ ποιητής, εἰ καὶ οἴκαδε ἰκέσθαι ὁ καλὸς Ἀχιλλεύς, ὡς εἰκός, ἐλπίζει καὶ γυναῖκα λήψεσθαι, ἣν ἂν ἐθέλοι, καὶ κτήμασι τέρψεσθαι τοῖς πατρόθεν, καὶ εἰπεῖν ἐθέλων, ὡς οὐκ ἔσται ταῦτα, σχίζει τὴν φράσιν εἰς διπλὴν ἐννοίαν, ὣν ἡ μὲν μία λαλεῖ ὀρθῶς, ὅπερ ἐθέλει ὁ Ἀχιλλεύς, ἡ δὲ ἕτερα ὑπομαντεύεται προαναφωνητικῶς ἀκροατῆ συνετῶ καὶ οἷω διχάζειν ἀμφιβολίας, ὡς τῆ κατὰ Τροίαν παραμονῆ σύμμετρος ἔσται ἡ ζωὴ τῷ Ἀχιλλεῖ. Καὶ πως ἡ ψυχὴ κατὰ τι χρησμοδικὸν τοῦτο λαλεῖ, βακχικῶς ἐνθουσιῶσα εἰς φοίβασμα προρρήσεως, ἧς οὐδέν τι ἐπάξει ὁ ἥρω. [Τοῦτο δὲ τὸ εἶδος καὶ Σοφοκλῆς μιμησάμενος, ὡς καὶ ἄλλα τῶν Ὀμήρου, ποιεῖ τὸν τύραννον Οἰδίποδα ἐν διαφόροις τόποις ἑαυτοῦ καταλέγοντα, οὐτὶ ἐκόντα, ἐξ ἀκουσίου δὲ τινος ψυχικοῦ κινήματος, καθ' ὃ ἐλάλει μὲν καθ' ἑαυτοῦ σκωπτικὰ πρὸς ἀλήθειαν, οὐκ ἐγίνωσκε δέ. ὃ δὲ ἔσχημάτισται τεχνικῶς]. (η. 607) Τὸ δὲ «ἄττα», κείμενον καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, γλώττης φασὶ Θετταλῶν οἱ παλαιοί, προσφώνημα ὃν ἕκ τινος νεωτέρου ὡς πρὸς τροφέα, πρωτόθετον, ἄκλιτον, ἀμετάληπτον, ἤγουν μὴ δυνάμενον μεταληφθῆναι εἰς ἐφερμηνευτικὴν ἕτεραν λέξιν. Καὶ ὅρα τὴν τῆς λέξεως ἔμφασιν. Ἐνέφηνε γὰρ ὁ Ἀχιλλεύς, ὅτι οὐχ' ὡς πατρὶ προσέχειν αὐτὸν δεῖ τῷ Φοῖνικι, οὐδὲ ὡς ἀδελφῷ, κἂν ἐκεῖνος οἶα ῥήτωρ δεινὸς εἰπεῖν ταῦτα σοφίζηται, ὡς προείρηται, ἀλλ' ὡς θρειαμένῳ ἀποτίνειν χάριτας. [Ὁ γὰρ τινα προσφωνήσας τὸ «τέττα» τρόφιμος ἐκείνου 2.816 ἐστίν, οὐ μὴν

υἱὸς ἢ ἀδελφός. Εἰ δέ τινα ξενίζει τὸ μὴ πάνυ σύνηθες τῆς λέξεως μηδὲ κοινόν, ἐνθυμείσθω μυρίας ὄσας τοιαύτας, ὧν τινὰς καὶ αἱ Ὀμηρικαὶ Παρεκβολαὶ συνειλήφασιν, ὅποια καὶ ὁ νέννος, λέξις αὕτη συγγενική, δηλοῦσα θεῖον, ἤγουν τὸν τοῦ πατρὸς ἀδελφόν. Ὁ δὲ οὕτω διατεθεὶς εἰς τὸ τέττα, τὸ γνώριμον, τίς ἂν γένοιτο ἀκούσας, ὅτι σάννας ὁ μωρὸς παρὰ Κρατίνῳ, καὶ ὅτι ψάκαλα τὰ ἔμβρυα καὶ τὰ ἄρτι δὲ γεγονότα, ὅθεν καὶ «ψακαλοῦχοι μητέρες» παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ ἄλλα δὲ ἀμύθητα]. (ἠ. 608) Τὸ δὲ «χρεῶ» Ἰωνικὴ λέξις, πεζῶ λόγῳ οὐ προσηνής. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν «οὐ τι με ταύτης χρεῶ τιμῆς, φρονέω δὲ τετιμηῆσθαι θεόθεν» ἐρεῖ ἂν ὁ μὴ χρήζων ἀνθρωπίνης τιμῆς. ὁ δὲ ὑπισχνούμενος ἐπὶ πολὺ ἐμμεῖναι οἷς λέγει, εἶποι ἂν ὡς ποιήσω τόδε τι «ἕως ἂν αὐτμῆ ἐν στήθεσσι» καὶ τὸ ἐξῆς. (ἠ. 609) Τὸ δὲ «εἰσόκεν», οὐ χρήσις ἔν τε τῷ «εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται» καὶ ἀλλαχοῦ, νοεῖται μὲν ἐπιρρηματικῶς ἀντὶ τοῦ ἕως καὶ ἕως οὐ καὶ ἕως ὅτου, σύγκειται δὲ ἐκ προθέσεως καὶ ὑποτακτικοῦ οὐδετέρου ἄρθρου ἐνικοῦ πτώσεως αἰτιατικῆς καὶ συνδέσμου. Ἔχει δὲ ἔλλειψιν ληφθὲν ἀντὶ τοῦ εἰς ὃ ἂν διάστημα καιροῦ, ἤγουν ἕως ἂν τόδε γένηται. Ἀὐτμῆ δὲ ἀπλῶς μὲν ἢ πνοή, ἐνταῦθα δὲ τὸ ψυχικὸν πνεῦμα, ἐκ τοῦ ἄω, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἦτορ. Ἔοικε δὲ τὸ ἄω, ἐξ οὗ καὶ ἄημι, τὸ πνέω, ὅθεν τὸ «ἄη νότος», καὶ «ἄνεμοι ὑγρὸν ἀέντες» ἐπενθέσει τοῦ ὕ Αἰολικῆ γενέσθαι αὐῶ, καὶ διαλύσει αὐῶ, ἀφ' οὗ αὐτμῆ, ἢ ῥηθεῖσα διὰ τοῦ ὕ πρὸς διαστολήν τῆς κατὰ τὴν φωνὴν αὐτῆς. Ἡ δὲ αὐτμῆ καὶ ἀρσενικῶς αὐτμῆν λέγεται ὡς πυθμῆν, οἷον «κατὰ κεφαλῆς αὐτμένα χεῦεν». Ὡσπερ δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ αὐῶ, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ἄω 2.817 ἀτμός καὶ ἀτμίς. Ἐκεῖθεν δὲ παρῆκται καὶ τὸ ἄσθμα καὶ τὸ ἀσθμαίνειν. (ἠ. 610) Φίλα δὲ γούνατα, ὡς καὶ φίλον ἦτορ καὶ φίλα γυῖα. Τὸ δὲ «ὀρώρη» τοῦ ὄρωρά ἐστιν ὑποτακτικόν, ὡς τοῦ ὄλωλα τὸ ὀλώλη. (ἠ. 612–15) Ὅτι προοιμιασάμενος, ὡς ἐρρέθη, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ πρὸς μὲν τὸ τῆς τιμῆς κεφάλαιον ἀντειπών, εἶτα μὴ ἔχων εὐροεῖν εἰς ἀντίρρησιν, οὐ δικαιολογεῖται μὲν, ὀνειδίζει δὲ τὸν διδάσκαλον, ὡς παρὰ τὸ φιλικὸν δίκαιον ποιοῦντα, καὶ φησι «μὴ μοι σύγχει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων», ἢ καὶ ἄλλως, «μὴ μοι σύγχει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι ἀχεύων, Ἀτρεΐδη ἥρωϊ φέρων χάριν», οἷα δηλαδὴ καὶ ἐκεῖνον φιλῶν. «οὐδέ τί σε χρή τὸν φιλέειν, ἵνα μὴ μοι ἀπέχθῃαι φιλέοντι. καλὸν τοι σὺν ἐμοὶ τὸν κήδειν, ὅς κέ με κήδει». Κανὼν δὲ ταῦτα φιλίας ἀληθοῦς, εἶγε καὶ Ἡσίοδος φησι «τὸν φιλέοντα φιλεῖν», «τὸν δ' ἐχθρὸν ἔασαι». (ἠ. 616) Εἶτα λέγει «ἴσον ἐμοὶ βασίλευε καὶ ἡμῖσιν μείρεο τιμῆς». Καὶ ἔστι τοῦ Ὀμητικοῦ τούτου παράφρασις ἢ ὕστερον παροιμία τὸ «κοινὰ τὰ τῶν φίλων», ὡς τῆς κοινότητος πυθμενικῶς ἐν ἡμίσει θεωρουμένης τῷ κατὰ δυασμόν, ὃ καὶ Ἡσίοδος ἐπαινεῖ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοῖς μὲν ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς λαληθεισικεφαλαίοις πᾶσιν ἀντεῖπεν ὁ Ἀχιλλεὺς, ὡς προεῖρηται, δίχα ἐνὸς τοῦ κατὰ τὴν πατρικὴν παραίνεσιν. τῶν δὲ τοῦ Φοῖνικος κεφαλαίων ἀνάπαλιν τοῖς μὲν ἄλλοις οὐκ ἔσχεν ἀντιπεσεῖν, ἐνὶ δὲ τῷ τελευταίῳ τῷ περὶ τῆς τιμῆς, τῶν μέντοι τοῦ Αἴαντος οὐδενὶ κεφαλαίῳ ἀντιπεσεῖται, ὡς δειχθήσεται. (ἠ. 613) Ὅτι δὲ ἀληθῶς συνέχεε τὸν τοῦ Ἀχιλλέως θυμὸν ὁ Φοῖνιξ, δῆλον. οὐ γὰρ ἔτι θυμούμενος κύνεον τὸν βασιλέα, οὐδὲ ἀναιδείην ἐπιειμένον λέγει, ἀλλὰ ἥρωα, εἰπὼν 2.818 «Ἀτρεΐδη ἥρωϊ φέρων χάριν», ἤγουν χαριζόμενος, ὅπερ ἀλλαχοῦ ἦρα φέρειν λέγεται. Ἔτι συγγέεται ἡ ψυχὴ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ οἷς οὐκέτι μακρολογεῖν ἔχει, ἀλλ' ὡς οἷον ἐκχέας ἤδη καὶ αὐτὸς τὸ πᾶν σόφισμα ἐν τοῖς πρὸς τὸν Ὀδυσσεῶα βραχυλογεῖ ἐνταῦθα, καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπόσχεσιν προφέρει χρηστοτέραν, ὡς καὶ προδεδήλωται. (ἠ. 618 ς.) Οὐ γὰρ αὖριον πλευσεῖσθαι φησιν, ὃ φθάσας εἶπεν, ἀλλὰ φράσεσθαι εἶτε μενεῖ εἶτε νοστήσει ἐς τὰ οἰκεῖα. ταῦτα δὲ συγκεχυμένου νοός καὶ οὐδὲν ἀκριβὲς εὐκρινούντος. Δῆλον δὲ ὅτι ἐναντίον ὡσπερ τῇ εἰλικρινείᾳ ἢ ἀμαύρωσις, οὕτω τῇ εὐκρινείᾳ ἢ σύγχυσις, ἐκ μεταφορᾶς λεχθεῖσα τῶν κατὰ χοῦν ἀναμίξεων, αἷς ἀντίκειται τὸ κεκριμένον, ὃ ἐστὶ διακεχωρισμένον φυσικῶς ἢ τεχνικῶς, [ὡς δῆλον ἔσται μάλιστα, ὅπου φανεῖται παῖς οἰκοδομήσας ἐπὶ

ψάμμου τὰ συνήθη ἐν τῷ ἀθύρειν, εἶτα χερσὶ καὶ ποσὶ συγγέας αὐτά. Ἄλλως δὲ γε καὶ μίτοι συγγέονται, καὶ ἕτερα πολλὰ ἐν τῷ ἀτάκτως ἀναφύρεσθαι]. Ὅρα δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ συχνὰ κομματικά, τὸ καὶ θυμικὸν σχῆμα καὶ γοργόν, (η. 615) καὶ ὅτι ὁ Θετταλὸς μεῖραξ ῥήτωρ ὑπὸ θυμοῦ οἶον σφαλλόμενος οὐκ εὐδοοῖ τὸν λόγον διόλου εἰς τὸ σαφές, ἀλλὰ σχεδιάζων σὺν ὀργῇ ἐκπίπτει εἰς ἀμφίβολον νοῦν ἐν τῷ «καλὸν σὺν ἐμοὶ τοῦτον κήδειν, ὅς με κήδει». Τοῦτο γὰρ οὐ μόνον τὸ ὀρθὸν δηλοῖ τὸ «καλὸν ἐστὶ μετ' ἐμοῦ ὄντα σε βλάπτειν τὸν βλάπτοντά με», ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπεμφαῖνον, ὃ οὐκ ἂν ἐθέλοι ὁ Ἀχιλλεύς, τὸ «χρεῶν σε βλάπτειν σὺν ἐμοὶ τὸν κήδοντά με», ἤγουν καὶ ἐμὲ καὶ ἐκεῖνον. Ἔνθα καὶ ὄρα ὡς κήδειν μὲν συνήθως τὸ βλάπτειν μετὰ αἰτιατικῆς κατὰ ἐνεργητικὴν διάθεσιν, κήδεσθαι δὲ τὸ φροντίζειν παθητικῶς καὶ μετὰ γενικῆς, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «κήδετο γὰρ Δαναῶν». (η. 616) Εἰς δὲ τὸ «ἡμῖσι μείρο τιμῆς» ἐνθυμητέον, ὡς καὶ Ἰοβάτης οὕτω ἡμῖσι πάσης βασιληίδος τιμῆς τῷ Βελλεροφόντῃ ἐδάσατο. (η. 617 ς.) Ὅτι φιλοξενικὸν τὸ «σὺ δ' 2.819 αὐτόθι λέξεο μίμων ἐνὶ μαλακῇ». (η. 618 ς.) Ὅδοιπορικὸν δὲ τὸ «ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι φρασσομέθα ἢ κε νεώμεθ' ἐφ' ἡμέτερα ἢ κε μένωμεν». (η. 617) Ὅρα δὲ τὸ «λέξεο» καινῶς καὶ αὐτὸ ἔχον ἀπὸ τοῦ λέξω μέλλοντος, ἀναδραμόντος εἰς ἐνεστῶτα καὶ κλιθέντος ὡς τὸ λέγεο, ἤγουν κοιμῶ. (η. 619) Τὸ δὲ «νεώμεθα ἐφ' ἡμέτερα» περίφρασις ἐστὶ τοῦ νοστήσομεν. Ἔστι δὲ τὸ «ἡμέτερα» ταῦτόν τῳ οἴκονδε, φρασθὲν ἑλλειπτικῶς ἀντὶ τοῦ εἰς τὰ ἡμέτερα δώματα καὶ τέτριπται μέχρι καὶ νῦν ἢ τοιαύτη χρῆσις κοινότερον. (η. 620–2) Ὅτι ὡσπερ πρὸ ὀλίγων ἔνευσεν Αἴας Φοῖνικι, ἐνόησε δὲ Ὀδυσσεύς, οὕτως ἐνταῦθα «Πατρόκλω ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε σιωπῇ» Ἀχιλλεύς «Φοῖνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος, ὄφρα τάχιστα» οἱ πρέσβεις «ἐκ κλισίης νόστοιο μεδοῖατο». (η. 622 ς.) Γνοὺς δὲ ὁ Αἴας φησὶν «ἴομεν», καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς κείσεται κατωτέρω. (η. 625) Καὶ ὄρα τὸ «ἴομεν», ῥῆμα δακτυλικόν, ληφθὲν κἀνταῦθα οὐχ' ὡς ἀθυπότακτον, ἀλλὰ κατὰ φωνὴν ἐνεστῶτος, ὁμοίως τῷ τίομεν, κυλίομεν καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 621) Τὸ δὲ «στορέσαι» καιρία λέξις ἐπὶ κλίνης. Διὸ τρεῖς ἐν τῇ ῥαψωδίᾳ ταύτῃ χρᾶται αὐτῇ διὰ τὸ καιρίον. Ὅτι δὲ λέγεται καὶ ἐπὶ γαληνιώσης θαλάσσης, δῆλον. «ἐστόρεσε» γάρ, πού φησι, «θεὸς μεγακήτεα πόντον». Πρὸ βραχέων δὲ καὶ ἀνθρακιᾶν ἐστόρεσε Πάτροκλος. Ἔστι δὲ θέμα τοῦ ῥήματος τούτου στορῶ, ὃ συγκοπὲν καὶ γενόμενον στρῶ μετέπεσεν εἰς τρίτην συζυγίαν. Ὅσπερ γὰρ τορῶ τορήσω, ἐξ οὗ τὸ ἀντετόρησε, καὶ ἐν συγκοπῇ τρῶ τρώσω, οὕτω καὶ στορῶ στορέσω, ἐξ οὗ τὸ στρῶ στρώσω, οἶον «ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοός». Ἐξ οὗ καὶ οἱ βασιλικοὶ στρῶται, οἱ παρὰ Πέρσας ἐπλεόναζον. Τὸ δὲ «πυκινὸν λέχος» καὶ μαλακὴν εὐνήν ἀνωτέρω Ἀχιλλεύς ἔφη κατὰ ἑτέραν ἔννοιαν. ἔπρεπε γὰρ μάλιστα τοιαύτη τῷ γέροντι. [Σημείωσαι δὲ ὅτι μαλακῆς εὐνῆς λεγομένης καὶ κώματος δέ, ἤγουν ὕπνου, μαλακοῦ, καὶ ἴσως ὑπονοίας ἀναβησομένης εἰς νοῦν, πότερον ἄρα τούτοις ἀμφοῖν εἶη μαλακώτερον, δοκεῖ ἀσφαλῶς τολμῆσαι εἰπεῖν τις δέρματα ὕπνου μαλακώτερα κατὰ ἦθος ἀφελές]. Σημείωσαι καὶ ὅτι συντελεῖ τι τὸ «πυκινὸν 2.820 λέχος» πρὸς νόησιν τῆς στιβάδος, εἶπερ στιβάς μὲν, ὡς ἐν ἄλλοις ἐρρέθη, γίνεται παρὰ τὸ στεῖβειν, ὃ σημαίνει τὸ καταπατεῖν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ «στειπτὴ φυλλάς». Πυκινὸν δὲ γίνεται πᾶν τὸ οὕτω στειβόμενον. (η. 622) Τὸ δὲ «ἐκ κλισίης νόστου» ἀκριβῶς ἐρρέθη. Νόστος μὲν γὰρ γενικὸν ὄνομα, δηλοῦν καὶ τὸν οἴκαδε εἰς πατρίδα. νῦν δὲ οὐ τοιούτου μέδονται ἂν οἱ πρέσβεις τοῦ ἐκ Τροίας, ἀλλὰ τοῦ ἐκ κλισίας, τῆς τοῦ Ἀχιλλέως, εἰς τὰ ἑαυτῶν δηλαδή, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν μετ' ὀλίγα τὸ «παρὰ νῆας ἴσαν ἄλιν». (η. 623–55) Ὅτι ἐπιχειρηματικώτερος μὲν Ὀδυσσεύς, ὡς προεδήλωται, καί, ὡς εἰπεῖν, πρέσβις ἀκραιφνῆς, αὐτὰ γυμνὰ φράζων τὰ πράγματα δίχα σχετικῆς τινος φιλικῆς παρενθήκης. Διὸ οὔτε πείσειν τὸν Ἀχιλλεῖα ἔσχεν, ἀλλὰ καὶ γενναῖαν ὁ Ἀχιλλεύς ἀντίρρησιν ἐφιλοτιμήσατο πρὸς ἐκεῖνον ἐνστήσασθαι, ἄλλως τε καὶ ἀκμάζοντος αὐτῷ τοῦ θυμοῦ καὶ τῇ ἀναμνήσει

τῶν προγενομένων ἐρεθισθέντος καὶ ὑπερζέσαντος. Ὁ δὲ γε Φοῖνιξ οὐκ ἐπεχείρησε μὲν εἰς πολλά, γνησιώτερον δὲ ἐλάλησεν, ἀπὸ τε ἄλλων δικαίων ὀρμώμενος, καὶ οἷα διδάσκαλος ὁμιλῶν καὶ ἔλεον δὲ κινῶν οἷς περιπαθῶς ἐφθέγγετο, καὶ ἱστορίας δὲ ὁμοιότητι ἐν τοῖς περὶ Μελεάγρου καταμαλάττων τὸν ὁμιλητὴν μείρακα. Διὸ εἰ καὶ μὴ τέλεον αὐτὸν ἔπεισεν, ἦνυσεν ὅμως πλεῖον τι τοῦ Ὀδυσσέως. Τόν τε γὰρ βασιλέα οὐ κύνεον οὐδὲ ἀναιδῆ ἀποκαλεῖ, ὡς πρὸς τὸν Ὀδυσσεά ἔφη, ἀλλὰ ἦρωα, ὡς καὶ προερέθη, ὠνόμασε, καὶ οὐδὲ αὔριον ἀποπλεύσειν λέγει, ὅπερ εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, ἀλλὰ μετριάσας τὸν θυμὸν βουλευσασθαί φησιν ἅμα ἡμέρα, ὡς καὶ αὐτὸ εἴρηται. καὶ οὕτω μὲν αὐτοί. Αἴας δὲ μετὰ τοὺς γέροντας ῥήτορας ἐπιλογικώτερον λαλεῖ καὶ μακρολογεῖν ἀφέμενος- Ἔχει γὰρ εἶπεῖν καὶ αὐτὸς «γλῶσσαν μὲν ἀργήν, χεῖρα δ' ἔχειν ἐργάτιν». – 2.821 ἐπίτροχον λακωνίζει καὶ παρρησιαστικώτερον, ἔτι δὲ καὶ καταφορικώτερον φθέγγεται. Ὅμως δ' ἐν τῷ τέλει τοῦ λόγου καὶ εἰς ἰλαρότητα δυσωπεῖ, ἐν ὀλιγίστῳ μέντοι, κατὰ λόγον καὶ αὐτὸ σεμνότητος. ἀναμιμνήσκει δὲ ὁμοίως καὶ περὶ φιλίας παλαιᾶς τῆς ἄγαν, ὅθεν καὶ ἐντρέψας τὸν Ἀχιλλέα ποιεῖ ἐπαγγεῖλασθαι, ὡς οὐ πρὶν εἰς πόλεμον ἐξελεύσεται, πρὶν ἂν Ἐκτωρ κτείνων Ἀργείους εἰς αὐτὰς τὰς τῶν Μυρμιδόνων νῆας ἐλεύσεται. Καὶ ὅρα ὅτι τριῶν τούτων ὄντων λόγων καιριωτέρων πρὸς ἀπόκρισιν τῷ Ἀχιλλεῖ, τοῦ «ἀπελεύσομαι εἰς Φθίαν», τοῦ «βουλευσομαι εἰ ἀπελεύσομαι εἴτε καὶ μή», καὶ τοῦ «μενῶ ἐνταῦθα ἕως ἂν τόδε γένηται», τοῖς τρισὶ πρέσβεσιν Ὀμηρος ἕκαστον τῶν τριῶν, ὡς ἐρέθη, ἀπεμέρισε καθ' ἑν. Τὸ δὲ γε καὶ πεισθῆναι καὶ εἰς πόλεμον αὐτὸν ἐξελεῖν τῷ μεγάλῳ ῥήτορι Νέστορι ταμιεύεται, ὃς ἐν τοῖς ἐξῆς ἀνύσει αὐτό, οὐκ αὐτὸς ὁμιλήσας τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ Πατρόκλου, δευτέρα πρεσβεία οἰκειακῆ τὸν Ἀχιλλέα κατεργασάμενος. (η. 625 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν τοῦ Αἴαντος λόγων τῷ μὲν μὴ ἐκ πρώτης ὁδοῦ εἰσακουσθέντι οἰκειῶν εἶπεῖν κατὰ Αἴαντα τὸ «ἴομεν. οὐ γὰρ μοι δοκεῖ μῦθοιο τελευτῆ τῆδέ γ' ὀδῶ κρανεέσθαι». (η. 626 ς.) Ὅτε δὲ τῷ ἀνάγκῃ ἀγγεῖλαι τινα δυσχερῆ, ὀρθῶς ἂν εἴποι τὸ «ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα χρή μῦθον καὶ οὐκ ἀγαθὸν περ ἔόντα». Ἔστι δ' ἐν τούτοις τὸ «τῆδέ γ' ὀδῶ» οἷα τις προαναφώνησις Ὀμήρου δηλοῦσα εὐμεθόδως, ὡς δευτέρα ὁδός, ὁποῖα τις ἐν τοῖς ἐξῆς ἢ τοῦ Πατρόκλου, πείσοι ἂν τὸν Ἀχιλλέα ἐλεῆσαι τοὺς Ἀχαιοὺς. Προοιμιάσατο δὲ ταῦτα ὁ Αἴας ἐνδεικνύμενος μὲν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς, ὡς ἀπέγνω πείσαι τὸν Ἀχιλλέα, ἐμφαίνων δὲ θαρρεῖν εἰς δευτέρας φροντίδας, αἱ σοφώτεραί πως κατὰ τὴν παροιμίαν εἰσίν. Ὁ δ' αὐτὸς Αἴας καὶ ἀνηλεῆ τὸν Ἀχιλλέα καὶ σχέτλιον καλεῖ καὶ μεγαλόθυμον. (η. 628 ς.) Φησὶ γὰρ «αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ἄγριον ἐν στήθεσσι θέτο μεγαλήτορα θυμόν», περὶ οὗ προεῖρηται. Καὶ ὅρα τὸ «ἔθετο» σύστοιχον ὃν τῷ κεῖται, ἀφ' οὗ ὁ κότος παράγεται. (η. 630 ς.) Εἶτα κατασκευάζων τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἄγριον φησι «σχέτλιος, οὐδὲ μετατρέπεται φιλότητος ἐταίρων», ἥτοι οὐκ ἐπιστρέφεται φιλίας, «τῆς», ἥγουν ταύτης, «ἥ μιν παρὰ νηυσὶν ἐτίομεν ἔξοχον ἄλλων». ὃ καὶ δριμύτητα βαρεῖαν ἔχειν δοκεῖ, ὡς διὰ φιλίαν δῆθεν, οὐ 2.822 μὴν δι' ἀρετὴν, τιμωμένου τοῦ Ἀχιλλέως αὐτοῖς. Καὶ ὀνειδίζει τὸ ἀνεπίστροφον τιμῆς εἶναι τὸν Ἀχιλλέα καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ ἐσθλόν, εἴπερ ἢ τιμὴ κατὰ τὸν τοῦ Φοίνικος λόγον ἐπιγνάμπει φρένας ἐσθλῶν. ὅθεν καὶ ἡ φιλοτιμία τῷ τῶν ἀρετῶν ἐντάττεται ὀρμαθῶ. (η. 632–9) Εἶτα καὶ σκώπτων τὸν Ἀχιλλέα ὡς πέρα τοῦ δέοντος φιλογύννην φησὶ «νηλῆς. καὶ μὲν», ἥγουν καὶ μὴν, «τίς τε κασιγνήτοιο φόνοιο ποινήν ἢ οὗ παιδὸς ἐδέξατο τεθνεώτος. καὶ ῥ' ὁ μὲν», ἥγουν ὁ φονεύς, «ἐν δῆμῳ μένει αὐτοῦ», ὃ ἐστὶν ἐκεῖ, «πόλλ' ἀποτίσας. τοῦ δὲ τ' ἐρητύεται κραδίη καὶ θυμὸς ἀγῆνωρ ποινήν δεξαμένου», ὅπερ ἐστὶ περίφρασις τοῦ· παύεται ὁ χόλος μετὰ ποινήν. «σοὶ δέ», φησὶν, «ἀληκτόν τε κακόν τε θυμὸν ἐν στήθεσσι θεὸς ἔθηκεν», οὐχ' ὑπὲρ ἀδελφοῦ δηλαδὴ ἢ παιδὸς τεθνεώτος, ἀλλὰ «εἵνεκα κούρης οἷης», ὃ ἐστὶ μιᾶς. «νῦν δέ τοι ἐπτὰ παρίσχομεν ἔξοχα ἀρίστας, ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τῆσιν», ἥγουν σὺν ταύταις. (η. 639–41) Εἶτα κατὰ εἰσβολὴν ἐλέου γοργῶς δυσωπῶν

λέγει «σὺ δ' ἴλαον θεό θυμόν, αἶδεσσαι δὲ μέλαθρον. ὑπώροφιοι δέ τοί εἰμεν», ἦγουν ἔσμεν, «πληθύος ἐκ Δαναῶν». (η. 641 ς.) Προβάλλεται δὲ εἰς παράκλησιν καὶ τὴν φιλίαν, λέγων ὁ καὶ Ἀχιλλεὺς φθάσας ὠμολόγησεν, ὅτι δηλαδὴ φίλτατοι τῷ Ἀχιλλεΐ εἰσιν οἱ πρεσβεύοντες. Φησὶ γὰρ «μέμαμεν δέ τοι ἕξοχον ἄλλων κήδιστοί τ' ἔμεναι καὶ φίλτατοι, ὅσοι Ἀχαιοί», διὰ τὸ χρῆναι ἀνακάμπειν τὴν ἀληθῆ φιλίαν. Ἐπεὶ γὰρ σε παρὰ νηυσίν, ὡς ἐρρήθη, ἐτίομεν ἕξοχον ἄλλων, μέμαμεν, ἦγουν προθυμούμεθα, ἐθέλομεν, καὶ αὐτοὶ ἕξοχον εἶναί σοι φίλτατοι καὶ κήδιστοι, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ πρὸ ὀλίγων λεχθέντι κεδνότατοι, ὡς καὶ ἐκεῖ ἐρρέθη. Καὶ γὰρ ὁ κεδνός καὶ ὁ κήδιστος ἐκ τοῦ κήδεσθαι παράγονται. Ἐπὶ μέντοι νεκροῦ οὔτε τὸ κεδνός οὔτε τὸ κήδιστος εἶωθε λέγεσθαι, ἀλλὰ κηδεός, ὡς ἀπὸ τοῦ κηδεύω. [Οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι καὶ ὁ κηδεστής ὁμοίαν ἔχει τοῖς ῥηθεῖσι παραγωγὴν. ἐκ τοῦ κήδω μὲν γὰρ τὸ κήδος, ἐξ οὗ ὁ κήδιστος, ἐκ δὲ τοῦ κηδέω καὶ πλεονασμῷ τοῦ ὕ κηδεύω ὁ, ὡς ἐρρέθη, κηδεός καὶ ὁ ἐπικήδειος δέ. Ἐκ δὲ αὐτοῦ τοῦ κηδέω, ὡς ποιέω, καὶ κατὰ κρᾶσιν κηδῶ, οὗ μέλλων κηδέσω, 2.823 ὡς τελῶ τελέσω, ὁ κηδεστής. Εἰσὶ δέ, φασί, κηδεσταὶ οἱ συνοικειούμενοι ἀλλήλοις κατ' ἐπιγαμίαν, οἱ τε διδόντες καὶ οἱ λαμβάνοντες. οἱ δ' αὐτοί, φασί, καὶ πηοί. οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ κήδος ἀλλήλοις τιθέναι λέγονται. Ὅτι δὲ καὶ κηδῶ κηδήσω τὸ φροντίσω εὗρηται, προεδήλωται]. (η. 630) Ὅρα δὲ ὅτι σχέτλιος ἀσυνδέτως εἰπὼν ἐν ἀρχῇ στίχου ἐπήγαγε, διὰ τί τοῦτο ἔφη, διότι δηλαδὴ δέον ὄν ἀνασχέσθαι καὶ τλῆναι, ὃ δὲ οὐ μετατρέπεται τῆς ἡμῶν φιλίας. Καὶ πάλιν ὁμοίως νηλῆς εἰπὼν ἐπιφέρει αἰτίαν τοῦ σκώματος ταύτην. (η. 632–6) Ἀδελφοῦ μὲν γὰρ τινι φονευθέντος ἢ υἱοῦ καταπράττεται τῷ φονεῖ ἕλεος, Ἀχιλλεὺς δὲ οὐκ ἔλεει τὸν βασιλέα, διδόντα ποινήν τοσαύτην ὑπὲρ μιᾶς αἰχμαλώτου τῆς Βρισηΐδος, καὶ ποινήν οὕτω πολλαπλασίονα σὺν τῷ καὶ αὐτὴν ἀποδίδοσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἕθος παλαιὸν ἦν φονευθέντος τινὸς ποινήν ὑπὲρ τοῦ φόνου δίδοσθαι τοῖς συγγενέσιν, εἴπερ ἐθέλοιεν, καὶ τὸν φονέα οὕτω μένειν αὐτοῦ ἐν τῷ δήμῳ, χρημάτων τὸ μὴ φυγεῖν ὠνησάμενον. Ἄλλως δὲ τοι ἔφευγεν ὁ φονεὺς οὐ πλεῖον ὡς τὰ πολλὰ ἐνιαυτοῦ. (η. 633) Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐνταῦθα κυριολεκτεῖται ἡ ποινή, φοινὴ τις οὔσα, ὡς διὰ φόνον διδομένη. Καιρίως δὲ λεχθὲν τὸ «ποινήν ἐδέξατο» κεῖται καὶ κατωτέρω κατὰ σχῆμα ἐπιμονῆς ἐν τῷ «ποινήν δεξαμένου». (η. 631) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἕξοχον ἄλλων» ἔλλιπές 2.824 ἐστι. Λεῖπει γὰρ τὸ Ἀχαιῶν, διὸ κατωτέρω ἐντελέστερόν ἐστι τὸ «ἕξοχον ἄλλων ὅσοι Ἀχαιοί». (η. 632) Τὸ δὲ «κασιγνήτοιο φόνιοιο» ἢ ἀντὶ ἀδελφικοῦ φόνου καὶ νῦν, ὡς καὶ πρὸ βραχέων εἴληπται, ἢ ἀντὶ φόνου τῶν τινος ἀδελφῶν, καὶ οὐ κτητικῶς, ὡς ἐκεῖ. (η. 633) Τεθνηῶτα δὲ λέγει οὐ τὸν ἀπλῶς ἀλλὰ τὸν διὰ φόνου, κατὰ τὸν ῥηθέντα κασίγνητον. (η. 634) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀπὸ ὀνόματος τοῦ φόνου ἕτερον νοεῖται ὄνομα ἢ μετοχὴ ἀπὸ κοινοῦ ἐν τῷ «ὃ μὲν ἐν δήμῳ μένει», ὁ φονεύσας δηλαδὴ ἢ ὁ φονεὺς. (η. 637) Καὶ ὅτι ἐλέανε τὴν ὕβριν ὁ Αἴας ἐν τῷ θεόθεν εἰπεῖν τῷ Ἀχιλλεΐ τὸν θυμόν. οὐ γὰρ ἔφη ὡς ἄληκτον θυμόν ἐν στήθεσσιν ἔχεις, ἀλλὰ θεοὶ ἔθεσαν, θεόσδοτον οἶον εἰπὼν τὸν τοιοῦτον θυμόν, καὶ ὅμως διὰ τοῦ ἄληκτον καὶ τοῦ ἔθεσαν, ὡς καὶ πρὸ βραχέων διὰ τοῦ θέτο, παράμονον καὶ ἀπόθετον κότον καὶ μῆνιν, οὐ μὴν ἀπλῶς θυμόν αὐτοῦ κατηγορῶν. (η. 635 ς.) Ἐκ δὲ τοῦ ἄληκτον θυμόν ἔστι φανερώς νοῆσαι, ὅτι καὶ τὸ «ἐρητύεται θυμός» τῆς κατὰ χόλον κινήσεως καὶ ἀγνηρορίας ταυτόν ἐστι τῷ λήγει. οὕτω γὰρ εὐοδοῦται φάναι ἀντιθετικῶς, ὡς ἐκείνου μὲν ἐρητύεται θυμός, σοὶ δὲ ἄληκτος ὁ θυμός. Ἐρητύειν δὲ κυρίως τὸ διὰ λόγου κωλύειν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔρω ἐρήσω, τὸ ἐρωτῶ, ἤδη δὲ καὶ λέγω. Τῶν γὰρ ὁμωνύμων καὶ τὸ εἶρειν ἐστὶ, δι' οὗ σὺν ἄλλοις καὶ τὸ λέγειν δηλοῦται καὶ τὸ ἐρωτᾶν. (η. 638) Τὸ δὲ τὴν μίαν οἴαν εἰπεῖν ὑποδηλοῖ, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἴος καὶ ἴα ὁ οἶος καὶ ἡ οἴα παράγονται, ὅτε δηλοῦσι μόνωσιν. Δύναται δὲ εἶναι τὸ οἴης καὶ ἀντὶ τοῦ μόνης, ἵνα λέγη, ὅτι ὁ μὲν βασιλεὺς μίαν τε ἀφείλετο καὶ ἐκείνην μόνην, ἄρτι δὲ καὶ αὐτὴν καὶ ἄλλα πολλὰ δίδωσι. Τὸ δὲ «ἕξοχ' ἀρίστας» διπλῆν ἐπίτασιν ἔχει πρὸς

πλείω αὔξησιν. Ἐπιτατικὸν γὰρ καὶ τὸ ἔξοχα καὶ τὸ ἀρίστας καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ «ὄχ' ἄριστος». (η. 639) Τὸ δὲ «θέο θυμὸν ἴλαον» δεξιῶς εἴρηται, ὡς ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ὃν ἴλαρον ἑαυτὸν θέσθαι. οὐ γάρ, ὡσπερ θεόθεν θυμὸς ὁ μεγαλήτωρ, οὕτω κἀνταῦθα ἔσται, ἀλλ' αὐτὸς ἐθέλων 2.825 ἰλεωθήσεται. Ἀστείως δὲ τὸ νόημα ἔχει καὶ ἄλλως, ὡς χρεῶν ὃν μὴ κακὸν θυμὸν ἐν στήθεσσι τεθεῖσθαι, ὃ ἔστι κότον θυμοφθόρον, ἀλλὰ θυμὸν ἴλαον, ὃ ἔστι πραῦθυμίαν ἐντίθεσθαι. Οὕτω καὶ μέλι μὲν κειμηλιωτέον, χολὴν δὲ οὐ πάνυ τι ἄν. Ταῦτόν δὲ εἰπεῖν «ἴληθι», ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, καὶ αὖ πάλιν περιφραστικῶς «ἴλαον θεο θυμόν». (η. 640) Τὸ δὲ «ὑπωρόφιοι ἔσμεν» σαφήνεια ἔστι τοῦ «αἴδεσσαι μέλαθρον». ὅμοιον γὰρ εἰπεῖν αἴδεσσαι μέλαθρον καὶ αἴδεσσαι τοὺς ὑπωροφίους ἡμᾶς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν εὐνόητον, ἐκεῖνο δὲ ὑποδύσκολον ὡς οἷά τι αἰνίγμα, οὐπὲρ ὁ νοῦς τοιοῦτος· αἴδεσσαι τοὺς ὑπὸ τὸ αὐτὸ σοι μέλαθρον ἰκέτας διὰ τὸν καὶ ἐρκεῖον καὶ ἐφέστιον καὶ ἰκέσιον. Ὅτι δὲ τὸ ὁμόστεγον μέγα τοῖς ἀρχαίοις εἰς δυσωπίαν καὶ τὸ ὁμοτράπεζον, ὡς καὶ τῆς ἐστίας συμπρεσβευούσης καὶ τοῦ ἐρκείου καὶ ἐφεστίου Διός, ἐκδηλότατόν ἐστι. Καὶ τὸν Πρίαμον τοίνυν ὁ Ἀχιλλεύς που αἰδέσεται διὰ ταῦτα, ἔνθα καὶ δέδιε μὴ ἀλιτρὸς γένηται λυπήσας τὸν ἰκέτην, αἰδοῖον πάντως ὄντα, ὡς δηλοῖ καὶ ἐνταῦθα τὸ «αἴδεσσαι μέλαθρον». Τὸ δὲ «ὑπωρόφιοι» κρᾶσιν ἔχει δύο ὄ. τὸ ἐντελὲς γὰρ ὑποορόφιοι. τὸ δ' αὐτὸ γίνεται καὶ ἐν τῷ ἀκρώρεια καὶ ὑπώρεια καὶ ἐν ἄλλοις, ὡς καὶ ἐτέρωθι δεδήλωται. Περὶ δὲ ὀρόφου εἴρηται σαφῶς ἀλλαχοῦ. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ «ὑπωρόφιοι δέ τοί εἰμεν» ἐσχημάτισται. Ἦν μὲν γὰρ ἀπλοῦν καὶ κοινὸν εἰπεῖν· αἴδεσσαι μέλαθρον καὶ ὄροφον, διὰ τὸ λέγεσθαι πρὸς τινων μέλαθρον καὶ τὸν ὄροφον, εἰ καὶ ἄλλως κυρίως μέλαθρον τὸ μέσον φασὶ τῆς στέγης ξύλον τὸ καλούμενον ὑπέρτονον. καὶ ἦν μὲν τὸ ἀπλοῦν οὕτως. Ὁ δὲ ποιητὴς ἐσχημάτισε φράσας καθ' ἕτερον νόημα τὸ «ὑπωρόφιοι ἔσμεν». Ὅτι δὲ ὡς ἐκ τῆς ἐστίας καὶ τοῦ ἔρκους, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ μελάθρου ὁ πᾶς οἶκος νοεῖται, οὐκ ἄδηλόν ἐστι. Διὸ αἰδεῖται τις μέλαθρον καὶ ὄροφον, εἰ τοὺς ἐντὸς ὄντας αἰδοίους ἠγεῖται καὶ ὡς οἶον ὀμαίμονας, ὃ ἔστι, κατὰ τὸν Σοφοκλῆν, ὁμογενεῖς, διὰ τὸν ἐρκεῖον Δία. [Καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ Ὀμηρικοὶ ὑπωρόφιοι, ταῦτόν δ' εἰπεῖν ὁμόστεγοι, ὁμωρόφιοι. Φάλαγγες δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον ὑπωρόφιοι τὰ ὑπ' αὐτοῖς ὀρόφοις ἰστουργοῦντα φαλάγγια, 2.826 ὃ ἔστιν ἀράχνιά τινα]. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «εἰμέν» ῥῆμα πληθυντικὸν ὑπαρκτικὸν ἀναλογώτερόν ἐστι τοῦ ἐσμέν καθ' Ἑρακλείδην φάμενον, ὡς οὐδὲν ῥῆμα πληθυντικὸν ἐπὶ τοῦ πρώτου σύμφωνον ἔχει πρὸ τοῦ ᾄ, ἀλλ' ἐκάστοτε φωνῆεν. Ὡς γοῦν δίδωμι δίδομεν, φημί φαμέν, ἴσημι ἴσαμεν, καὶ συγκοπῆ ἴσμεν, ἐξ οὗ τὸ ἴδμεν, οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἰμί ἐμέν. Δωριεῖς δὲ πλεονάζουσι τὸ ᾄ, εἰπόντες ἐσμέν. Ὅμηρος δέ, φησὶν, ὅταν λέγη ἀπήμονές εἰμεν, προστίθησι τὸ ᾄ, ἵνα οὕτω φωνῆεν εἴη πρὸ τῆς ᾄεᾄ συλλαβῆς. (η. 641) Τὸ δὲ «μέμαμεν», ὃ οὐκ ἄν εἴη πεζολογικοῦ γραφῆως, ἐκ τοῦ μῶ μάσω μέμακα μεμάκαμεν συγκέκοπται. (η. 641 ς.) Τὸ δὲ «ἔξοχον ἄλλων, ὅσοι Ἀχαιοί» τεχνικὴ σύγκρισις ἐξ ὁμογενῶν. [Τὸ δὲ «ὅσοι Ἀχαιοί» περίφρασις ἔστι τοῦ Ἀχαιῶν.] (η. 643 ς.) Ὅτι ἕκαστον τῶν πρέσβων οἰκειούμενος, καθὰ ἔπρεπεν, ὁ Ἀχιλλεύς ἐντίμως προσεφθέγγετο, πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων καὶ αὐτὸς τὸν μὲν Ὀδυσσεῖα οὕτω «διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ», τὸν δὲ παιδαγωγὸν «Φοῖνιξ, ἄττα γεραῖέ, διοτρεφές», τὸν δὲ Αἴαντα «Αἴαν, διογενές, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν». Οἱ δὲ κήρυκες οὐδὲν οὐδ' ὄλως προσφωνοῦνται, ἀλλ' ἀργὰ καὶ νῦν παρεισάγονται πρόσωπα, ὅποια πολλὰ καὶ ὕστερον καθ' ὁμοιότητα ποιοῦσιν οἱ Σκηνηκοί. [Τυχὸν δὲ καὶ ἀχθόμενος ἐπ' αὐτοῖς ὡς κήρυξιν ὀκνεῖ λαλήσαι τι αὐτοῖς, μεμνημένος, ὡς κήρυκες διεχειρίσαντο τὴν τῆς Βρισηΐδος ἀπαγωγὴν]. (η. 645) Ὅτι οὐδενὶ τῶν τοῦ Αἴαντος κεφαλαίων, ὡς καὶ προερρέθη, ὁ Ἀχιλλεύς ἀντιπίπτει, ἀλλ' εἰπὼν, ὅτι «πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν εἴσαο μυθήσασθαι», ἤγουν ἔδοξας εἰπεῖν, προβάλλεται εἰς κώλυμα πειθοῦς τὴν εὐλογον μῆνιν. (η. 646–8) Φησὶ γὰρ «ἀλλά μοι οἰδάνεται

κραδίη χόλω ὀπότε κείνων μνήσομαι, ὡς με ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν Ἀτρείδης, ὡς εἶ τινα ἀτίμητον μετανάστην». (η. 649) Καὶ ἐν τούτοις παύσας τὰ πρὸς τὸν Αἴαντα, οἷα συμμετρήσας τὸν λόγον τῆ ἐκείνου βραχυλογία, φησὶ κοινῶς «ἀλλ' ὑμεῖς ἔρχεσθε καὶ ἀγγελίην ἀπόφασθε». (η. 650-5) Τίς δὲ ἡ ἀποφατικὴ ἀγγελία; «οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι αἱματόεντος πρὶν γ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος Ἐκτορα δῖον Μυρμιδόνων ἐπὶ τε κλισίας 2.827 καὶ νῆας ἰκέσθαι κτείνοντ' Ἀργείους κατὰ τε σμῦξαι πυρὶ νῆας. ἀμφὶ δέ τοι τῆ 'μῆ κλισίη καὶ νηῖ μελαίνη Ἐκτορα καὶ μεμαῶτα μάχης σχήσεσθαι οἷω». Καὶ ὅρα ὅπως ὁ βραχυλογήσας Αἴας πλεῖον ἴσχυσε τῶν μακρὰς ῥήσεις κατατεινάντων, ἀνύσας πείσαι μεῖναι τὸν Ἀχιλλέα. Χάρις δὲ ὅμως ἐκείνοις, οἳ τὸν τοῦ ἥρωος θυμὸν οἷα καὶ τινα πύργον ὄχυρὸν πολιορκία μακρᾶ κατειργάσαντο. Φοῖνιξ μὲν γὰρ μέγα ἤνυσεν, ὡς καὶ προγέγραπται, Ὀδυσσεὺς δέ, εἰ καὶ μηδὲν ἀνύσαι φαίνεται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ἔφθασεν ὑπομαλάξαι καὶ κατασεῖσαι αὐτὸν εἰπόντα, ὡς οὐ με πείσει ὁ βασιλεύς, πρὶν ἂν ἀποδώσει πᾶσαν λώβην. Σημειῶσαι οὖν τὴν τάξιν τῆς ἀντιλογίας. Τῶν μὲν γὰρ τοῦ Ὀδυσσεῶς κεφαλαίων, ὡς καὶ προείρηται, πρὸς ἐν οὐκ ἀντεῖπεν ὁ Ἀχιλλεύς, τῶν δὲ τοῦ Φοῖνικος ἐνὶ μόνῳ ἀντέπεσε, τοῖς δὲ τοῦ Αἴαντος πᾶσι συνέθετο. (η. 645) Ὅρα δὲ ἐν τῷ «πάντα τί μοι κατὰ θυμόν» ἐκ περισσοῦ κείμενον τὸ τί, ὡς καὶ ἐν τῷ οὐ τι καὶ οὕτω τι καὶ σχεδὸν τι καὶ μεγαλωστί καὶ νεωστί καὶ ἐτέροις. Καὶ ὅτι τὸ «ἐείσαο» Ἀττικῶς ἔχει ἐν τῆ ἀρχούσῃ τὸ -ε. ἄλλως γὰρ εἶσαό ἐστὶν Ἴωνικῶς ἀπὸ τοῦ εἶδω κλιθέν, ὃ δηλοῖ τὸ δοκεῖν καὶ φαίνεσθαι. Καὶ ὅτι τὸ μέμνημαι 2.828 πρὸ βραχέων αἰτιατικῆ συντάξας ἐνταῦθα γενικῆ συντάττει «ὀπότε κείνων μνήσομαι». (η. 647) Καὶ ὅτι τὸ ἐκείνων πληθύνας κατὰ θυμὸν ῥητορικὸν ἐν τῆ ἐρμηνείᾳ τῆς λέξεως οὐ πολλά τινα λέγει, ἀλλ' ἐν, τὸ ἀσύφηλον αὐτὸν ἐν Ἀργείοις ῥέξαι, ὃ ἐστὶ θεῖναι, ποιῆσαι. Ἔστι δὲ τὸ ἀσύφηλον οὐ περὶ ῥητορικῆ λέξις. Γίνεται δὲ ἐκ τοῦ σοφός ἄσοφος κατὰ παραγωγὴν ἀσόφηλος, καὶ Αἰολικῶς

ἀσύφηλος, ὁ ἀδόκιμος καὶ εἰς μηδὲν σοφός ἢ παρὰ τὸ ἄσαι ἦτοι βλάψαι καὶ τὸ φηλῆσαι, καὶ δηλοῖ, φασί, τὸν βλαβέντα καὶ ἀπατηθέντα. Ὅτι δὲ τὸ ῥηθὲν φηλῆσαι φηλῶσαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐλέγετο κατὰ τρίτην συζυγίαν τῶν περισπωμένων, δηλοῖ καὶ Λυκόφρων, εἰπὼν «φηλῶσας πρόμον», ἤγουν ἀπατήσας τὸν ἄρχοντα. Τὸ δὲ γε φηλῶ φηλήσω τῶν ὕστερόν ἐστι. Διὸ καὶ τὸ «πέποιθ' ὃ γε φιλήτησιν» οὐ διὰ τοῦ -η ἔχει τὴν ἄρχουσαν ἐν τοῖς ἀκριβέσις ἀντιγράφοις, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰῶτα. Καὶ δηλοῖ οὐκ ἀπατεῶνα ὡς ἀπὸ τοῦ φηλεῖν, ἀλλὰ κλέπτῃ παρὰ τὸ ὑφελεῖν, ὡς ἐτέρωθι κρειττόνως γέγραπται. Τὸ δὲ «ἐν Ἀργείοισιν» ἢ ἀντὶ τοῦ ἐν ἐπηκῶ δήμου, ἢ μᾶλλον παρὰ τοῖς ὁμοεθνεσί, ἐφ' οἷς ὡσπερ γλυκεῖα ἢ ἐπαινετικὴ σύγκρισις, οὕτω πικρὸς ὁ ψόγος. Τὸ δὲ «ἔρεξεν» οὐκ ἀττικίζεται, ἀλλὰ κοινότερον ἐν ἀδιπλασιάστῳ ἀμεταβόλῳ ἐκφέρεται. Μυρία δὲ καὶ ἄλλα ὅμοια παρὰ τῷ ποιητῇ, ἔνθα τὸ μέτρον ἀπαιτεῖ. (η. 648) Ἀτίμητον δὲ μετανάστην λέγει τὸν ἄτιμον μέτοικον, οἷα τῶν μετοίκων ὡς τὰ πολλὰ οὐκ ἐντίμων ὄντων, ὡς νόθων πολιτῶν, καθὰ καὶ ἡ Ἀττικὴ πολιτεία ἐδήλου, ἐν ἧ ἕνοι μὲν τὸ μηδὲν σχεδὸν ἦσαν, πεπολιτογραφημένοι δὲ ὅμως τῶν ἰθαγενῶν ἐδευτέρουν. Σημειῶσαι δὲ ὅτι τε ἡμῖν ἐναντίως Ὅμηρος λέγει τὸ ἀτίμητος. Οὐ γὰρ τὸν πολλῆς τιμῆς ἄξιον κατὰ τοὺς ὕστερον οὕτω καὶ αὐτὸς νοεῖ ἀτίμη 2.829 τον, ἀλλὰ τὸν οὐδεμιᾶς, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀτιμῶ ἀτιμήσω τὴν λέξιν παράγει, ὅπερ ἡμεῖς ἀτιμώσω φαμέν, ὡς καὶ πολλαχοῦ σεσημειώται. (η. 649) Τὸ δὲ «ἔρχεσθε» καὶ «ἀπόφασθε» τὰ πάρισα καλλωπίζων ἐπίτηδες ὁ Ἀχιλλεύς ἔθετο, οἷα φραστικῶς ἐναγλαϊζόμενος οἷς ἔκρινε σεμνῶς. Φιλόσοφος δὲ λέξις τὸ ἀπόφασθε, καὶ δηλοῖ τὸν εὐθύς ἐπαγόμενον ἀποφατικὸν λόγον τὸ «οὐ γὰρ πρὶν γε» καὶ ἐξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται. (η. 650) Τὸ δὲ «μεδήσομαι» ὡς ἀπὸ περισπωμένου ἐνεστώτος κεκίνηται τοῦ μεδῶ μεδήσω, ὡς αἰδῶ αἰδήσω ἐπὶ ἐντροπῆς, ὅθεν ὁ αἰδήμων, καὶ ἐδῶ ἐδήσω, ἐξ οὗ ἐδητύς, ἢ βρῶσις, καὶ μειδῶ μειδήσω, τὸ γελῶ. Ὁ γὰρ μέδω βαρύτονος

ένεστώς, έξ οὔ καί ὁ κατ' ἀρχήν τινα μέδων γίνεται, ὡς φροντιστικός ὢν τῶν ἀρχομένων καί βουλευτικός, οὐ δύναται οἰκεῖον ἔχειν μέλλοντα, οἷον ὡς ἄδω ἄσω, οὔτω καί μέδω μέσω, διὰ συνέπτωσιν τήν πρὸς τήν δοτικήν τοῦ μέσου, ὡσπερ οὐδέ τοῦ ἔδω ἔσω μέλλων ἐστίν, ὡς ἂν μὴ συνεμπύπτη τῷ ἔσω ἐπιρρήματι. Τὰ δὲ τοῦ Ἑκτορος ἐπαινετικά πρὸς λύπην τῶν πρέσβων καί τοῦ βασιλέως ἐξαίρων ἐκείνον εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς. (η. 653) Ἰστέον δὲ καί ὅτι ἐν τῷ «κατά τε σμῦξαι πυρὶ νῆας» ἔχει τι πρόσκομμα ἢ μέχρις αὐτοῦ εὐδοξοῦ Ἀχιλλεῖος φράσις. Ἦν γὰρ τὸ πάντη ὀρθὸν εἰπεῖν, «κατά τε σμύξαντα», πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ κτείναντα, ὃ προσεχῶς ὀπισθεν κεῖται. Ἡ γοῦν νοητέον ἀπὸ κοινοῦ τὸ πρὶν καί τὸ Ἀργείων, ἵνα λέγη πρὶν σμῦξαι πυρὶ νῆας Ἀργείων, ἢ ῥητέον ὡς ἐξ ὀρθοῦ πρὸς τὸ «Μυρμιδόνων ἐπὶ 2.830 τε κλισίας καί νῆας ἰκέσθαι» συνετάγη καί τὸ «κατασμῦξαι πυρὶ νῆας», ἵνα εἴη κατ' εἰρωνείαν συγχωρῶν ὁ ἦρωσ τῷ Ἑκτορι καί Μυρμιδονικάς τινας καῦσαι νῆας, οὐ μὴν καί τὴν ἑαυτοῦ. ἐκεῖ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὁ Ἑκτωρ σχήσεται. Ἔστι δὲ σμῦξαι τὸ καῦσαι ἢ καπνὸν ἐκ πυρὸς ἀναδοῦναι, ὃ καί τύφεισθαι λέγεται. Ἐξ αὐτοῦ δὲ καί τὸ χόλον ὑποσμῦχειν ἢ φθόνον εἴληπται. Ἐκεῖθεν δὲ καί τὸ σμυγερόν ἦτοι ἐπίπονον ὡς ἀπὸ μέσου παρακειμένου ἢ δευτέρου ἀορίστου τοῦ ἔσμουγα καί ἔσμουγον. (η. 655) Τὸ δὲ μάχης σχήσεσθαι Ἑκτορα εἰρωνικῶς καί εὐφήμως ἢ καί ἐπεικῶς εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ὤκνησεν εἰπεῖν ἀμφὶ τῇ αὐτοῦ κλισίῃ πεσεῖν τὸν Ἑκτορα. Ἐνθα ὄρα καί ὅτι πάλιν δοτικῇ συνέταξε τὴν ἄ-μ-φ-ι πρόθεσιν, καί ὅτι δι' ἀντωνυμίας δυνάμενος τὸν προσεχῶς ῥηθέντα Ἑκτορα δηλώσαι, ὅμως ἐκφωνεῖ αὐθις αὐτὸν οἷα γέμων αὐτοῦ καί χαίρων τῇ προφορᾷ τοῦ τοῖς πρέσβεσι μισουμένου ὀνόματος. Ἰστέον δὲ καί ὅτι ἀνθρώπου λόγος νοοῦντος μὲν τὸ δίκαιον, θυμουμένου δέ, τὸ «πάντα τί μοι κατὰ θυμόν» καί ἐξῆς ἕως τοῦ «μνήσομαι», ὡς προγέγραπται. (η. 656 ς.) Ὅτι καινόν τι σχῆμα καί ἐνταῦθα τὸ «οἱ δὲ ἕκαστος ἐλὼν δέπας ἀμφικύπελλον, σπείσαντες παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν», ἠγουν ἀπήεσαν, ὡς ταῦτόν ὃν εἰπεῖν «οἱ δὲ ἀπήεσαν» καί «ἕκαστος ἀπήεσαν». Κεῖται δὲ καί ἀλλαχοῦ τὸ τοιοῦτον σχῆμα παρὰ τῷ ποιητῇ. (η. 658–60) Καὶ ἕτερον δέ τι καινοπρεπὲς συμπαρακείται σχῆμα τοιοῦτον «Πάτροκλος δ' ἐτάροισιν ἰδὲ δμῶησι κέλευε Φοῖνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος. αἱ δ' ἐπιπειθόμεναι στόρεσαν λέχος, ὡς ἐκέλευεν». Οὐ γὰρ ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ ἐν τῷ «Μοῦσαι καλάι καὶ Ἀπόλλων, οἷς ἐγὼ σπένδω», οὔτω καί ἐνταῦθα τὸ ἀρρενικὸν γένος ἐπεκράτησεν, ἀλλὰ τὸ θηλυκόν. Τάχα, φασί, διότι ἐπιτηδειότεραι πρὸς τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν αἱ γυναῖκες. Τὰ πολλὰ μέντοι ἐν συντάξεσιν ἀρσενικῶν καί θηλυκῶν ἐπικρατεῖν φασὶ τὸ ἀρσενικόν, ἔστι δὲ ὅτε οὐθέτερον, ὡς καί ἐν τῷ «σελήνην 2.831 καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας». Ὅρα δὲ ὅτι ἀνὰ δις ἔφη ἐν τοῖς ῥηθείσι τὸ ἐκέλευσε καί τὸ στορέσαι καί τὸ λέχος, εἰπὼν «στορέσαι πυκινὸν λέχος» καί «ἐστόρεσαν λέχος ὡς ἐκέλευε». Καί ὅτι οὐ μόνον ἠκοντες εἰς Ἀχιλλεῖα οἱ πρέσβεις ἔσπεισαν, ἀλλὰ καί μετὰ πρεσβείαν σπείσαντες ἐπανῆλθον, ἐνδεικνύμενοι δεῖν αἰετὶ τιμᾶσθαι τὸ θεῖον. (η. 657) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἴσαν» δηλοῖ μὲν ποτε καί γινώσκω ὡς ἐν τῷ «τὰ δ' οὐκ ἴσαν ὡς ἐτέτυκτο», ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐπορεύθησαν σημαίνει. Καὶ εἰ μὲν κλίνεται ἀπὸ τοῦ εἶμι, τὸ πορεύομαι, τοῦ γραφομένου διὰ διφθόγγου, ὑπάγεται κανόνι τῷ βουλομένῳ τὰ εἰς ἄ-μ-ι ἐπὶ τῶν πληθυντικῶν καί παθητικῶν συστέλλεσθαι. Εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἴμι, τοῦ γραφομένου ἐν τῇ παραληγοῦσῃ διὰ τοῦ ἰ-Διφορεῖται γὰρ τὸ εἶμι κατὰ τοὺς Τεχνικούς-, αὐτόθεν ἔχει τὸ ἰ, ἐκ τοῦ ἐνεστώτος, ἀφ' οὗ καί τὸ ἴτην, ἀντὶ τοῦ ἐπορεύθησαν, καί εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. (η. 661) Ὅτι δηλῶν οἷον ἦν τὸ προσεχῶς ῥηθὲν λέχος φησὶ «κῶεά τε ῥῆγός τε λίνιοί τε λεπτόν ἄωτον». Καὶ ὄρα τὴν τῶν ἡρωϊκῶν στρωμάτων εὐτέλειαν. Εἰσὶ δὲ κῶεα μὲν δέρματα εὐθετηθέντα εἰς τὸ κεῖσθαι, οὗ εὐθεῖα οὐ μόνον κῶας ἀλλὰ καὶ κῶος, ἐξ οὗ κῶεα, ὡς τείχεα, βέλεα. Οὔτω καὶ ὕδας καὶ ὕδος καὶ γῆρας καὶ γῆρος, ὅθεν οὐ μόνον τὸ γηροτροφεῖν ἀλλὰ καί ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ γηροβοσκός. Ῥῆγος δὲ, οὗ καί ἐν

Ὀδυσσεΐα χρήσις, ὡς μὲν τινες, τὸ σαγίον διὰ τὰ ρήγματα τῶν κροσσῶν, ὡς δὲ ἕτεροι, τὸ βαπτὸν ὕφασμα παρὰ τὸ ρήξαι, ὃ ἦν βάψαι παρὰ 2.832 τοῖς παλαιοῖς. Λίνου δὲ λεπτὸν ἄωτον σκέπασμά τι σινδονοειδές. Ἔστι δὲ ἄωτον τὸ οἶονεὶ ἀπάνθισμα καὶ κάλλιστον, ὡσπερ καὶ οἶος ἄωτον, ὅσον τοῦ ἐρίου ἔκκριτον. Περὶ δὲ τούτου κρειττόνως ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν γέγραπται. (η. 662) Ὅτι γεροντικὸν κοῖμημα δηλοῖ τὸ «ἐνθ' ὁ γέρων κατέλεκτο καὶ ἠῶ δῖαν ἔμιμνεν». (η. 663) Ὅτι οἴκου μὲν οἰκεῖον ἐπίθετον τὸ εὐδμητον ἦτοι εὐδόμητον, κλισίας δὲ μάλιστα τὸ εὐπηκτον διὰ τὸ εὐπαγές τῶν ἐρειδόντων αὐτὴν ξύλων. Ἀχιλλεὺς οὖν εὐδε μυχῶ κλισίης εὐπήκτου. οὕτω που καὶ πηκτὸν ἄροτρον λέγεται. δῆλον δὲ ὅτι καὶ μέγαρόν που εὐπηκτον, ὡσπερ καὶ εὐτυκτον. Ληπτέον δὲ κατὰ νοῦν ἐνταῦθα καὶ τὸ «πηκτῶν κλιμάκων ἐνήλατα», εἴτ' οὖν βαθμίδας, αἱ τοῖς ἐκάτερθε μηροῖς τῶν πολεμικῶν κλιμάκων ἐνεύρονται. (η. 664 ς.) Ὅτι ἀφαιρεθεὶς τῆς Βρισηίδος ὁ Ἀχιλλεὺς τῇ Λεσβίᾳ ἐχρᾶτο Διομήδῃ. Φησὶ γὰρ «τῶ δ' ἄρα παρκατέλεκτο γυνή, τὴν Λεσβόθεν ἦγε, Φόρβαντος θυγάτηρ, Διομήδη καλλιπάρηος». ἐφ' ἧ καὶ αἰνιγμα σύγκειται οὕτω πως ἔχον εἰς νοῦν, ὅτι τὸν Ἐκτορα Διομήδης ἔκτανεν ἀνὴρ, ὃ ἔστιν Ἀχιλλεὺς, ὁ τῆς Διομήδης ἀνὴρ. Καὶ ὅρα καὶ νῦν ὅτι καλλιγύναικα καὶ τὴν προῖστορηθεῖσαν Λέσβον οἶδεν ὁ ποιητής, ὃς καὶ τὰς διδομένας τῶ Ἀχιλλεῖ ἑπτὰ γυναῖκας Λεσβίδας λέγει, αἱ κάλλει ἐνίκων ἐπὶ πᾶσαν γῆν. Ἰστέον δὲ ὅτι καιρία λέξις ἐπὶ κοιμωμένων τὸ λέγεσθαι, ἀφ' ἧς καὶ τὸ λέκτρον καὶ τὸ λέχος καὶ ἀλέκτωρ τὸ ζῶον καὶ ἠλέκτωρ ἡλίος. Διὸ καὶ Ὅμηρος ἐπιμένων αὐτῇ λέγει «ἐνθ' ὁ γέρων κατέλεκτο», καὶ «τῶ δ' ἄρα παρκατέλεκτο γυνή», καὶ «Πάτροκλος ἐλέξατο». (η. 666-8) Ἴνα δὲ μὴ προσκορὲς εἴη τὸ τῆς ἐπιμονῆς, χρᾶται καὶ ἐλλείψει ἐνταῦθα κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα, εἰπὼν «πὰρ 2.833 δ' ἄρα καὶ τῶ Ἴφις εὐζωνος», ἠγουν παρακατέλεκτο δὲ καὶ τῶ Πατρόκλῳ ἢ Σκυρία Ἴφις, ἠγουν ἢ ἀπὸ Σκύρου νήσου, ἣν αἰπεῖαν λέγει ὁ ποιητής καὶ Ἐνυέως πτολίεθρον, βασιλέως δηλονότι τινός. Φησὶ γὰρ «Ἴφις εὐζωνος, τὴν οἱ πόρε διος Ἀχιλλεὺς, Σκυρον ἔλων αἰπεῖαν, Ἐνυῆος πτολίεθρον». Λυκόφρων δὲ ἐντεῦθεν λαβὼν αἰγίλιπα ταύτην φησίν, ὅπερ ἔοικε πρὸς τὸ αἰπεῖαν. Ὀμώνυμος δὲ τῇ ὄλῃ νήσω ἢ πόλις, ὃ καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν φαίνεται. Ταύτην τὴν νῆσον πρὸ τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἑλένης κατὰ τινὰς ἢ καὶ μετ' αὐτὴν ἐπιχειρήσασαν ἀποστῆναι τῆς τοῦ Πηλέως ἀρχῆς ἢ μὴ βουλομένην συμμαχίαν παρασχεῖν ἐπιστρατεύσας εἶλεν Ἀχιλλεὺς. Ἐνθα καὶ Δηϊδαμεία τῇ τοῦ Λυκομήδους συνελθὼν ἐγκύμονα πεποιήκεν, ἐξ ἧς ὁ Νεοπτόλεμος. Εἰ δὲ ἀληθῆ ταῦτα, –λέγεται δὲ καὶ ὅτι δέκα ἔτη διήγαγον Ἕλληνες τὸ στράτευμα συναγείροντες, ὡς εἶναι εἴκοσιν ἔτη ἀπὸ τῆς Ἑλένης ἀρπαγῆς ἕως ἀλώσεως Τροίας. –, ἀπορεῖν ἔστιν εὐλόγως, πῶς νεώτατος ἐστράτευσεν εἰς Τροίαν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ νήπιος, οὐπω εἰδὼς πολέμου κατὰ τὸν λόγον τοῦ Φοίνικος, πῶς δὲ καὶ πρὶν Ἑλένην ἀρπαγῆναι ἀριστεύειν εἶχε καὶ σὺν τῶ Πατρόκλῳ τὴν ἀποστατήσασαν Σκυρον πολιορκεῖν. Ἐτεροι δὲ φασὶ τὸν Ἀχιλλεῖα εἰρηνικῶς τε καταδραμεῖν τὴν Σκυρον καὶ λάφυρα ἐκεῖθεν λαβεῖν. Τὴν μέντοι ἐν Σκύρῳ κρύψιν τοῦ Ἀχιλλεὺς καὶ τὴν θηλυστολίαν καὶ τὴν ἐν τῇ γυναικωνίτιδι θαλάμεισιν καὶ τὸν ἐκ τοῦ Παλαμήδους ἔλεγχον παντελῶς ἀγνοεῖ, φασίν, ὁ ποιητής, οὔτε κατηναγκασμένως τὸν Ἀχιλλεῖα πλεύσαντα εἰδὼς, ἀλλ' ὑπὸ πρέσβεσιν ἐσταλμένον παρὰ τοῦ πατρός, οὐδὲ μὴν ὑπὸ τῶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὄντα σκήπτρῳ. Περὶ δὲ τῆς νήσου Σκύρου καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιγητοῦ εἴρηται. Ἐτεροι δὲ Σκυρον οὐ νῆσον ἐνταῦθα νοοῦσιν, ἀλλὰ τινὰ πόλιν τῆς νῦν μὲν Φρυγίας, πάλαι δὲ ποτε Κιλικίας, ἣν πορθήσας ὡς καὶ ἄλλας ὁ Ἀχιλλεὺς, ἐκεῖθεν τὴν Διομήδην 2.834 ἔχει λαβὼν. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι παροιμία φέρεται ἀπὸ τῆς νήσου Σκύρου τὸ «ἀρχὴ Σκυρία», ἐπὶ τῶν εὐτελῶν καὶ μηδὲν λυσιτελές ἐχόντων, ἀπὸ Θησέως ληφθεῖσα, ὡς φησι Πανσανίας, ἐπειδὴ ἐπιθέμενος τῇ Λυκομήδους ἀρχῇ καὶ πειρῶν τὴν γυναῖκα ἐκείνου κατακρημνισθεῖν, ὡς καὶ Λυκόφρων ἱστορεῖ. Λέγει δὲ καὶ ὅτι ὀστρακισθῆναι πρῶτον

Ἀθήνησι Θησέα ἱστορεῖ Θεόφραστος. (ἡ. 670 ς.) Ὅτι χρυσεοῖς κυπέλλοις υἷες Ἀχαιῶν τοὺς πρέσβεις ἐπανελθόντας δειδέχαστο, τουτέστιν ἐδεξιοῦντο, «ἄλλοθεν ἄλλος ἀνασταδόν». Οἰκείος δὲ ὁ λόγος ἐπὶ φιλοφροσύνης δεξιωτικῆς. Ὅρα δὲ κἀνταῦθα ὡς τὸ «δεδέχαστο» ἐπένθησιν τοῦ ἱ ἔσχεν ὁμοίως τῷ δεικανόωντο καὶ δειδίσκετο, ἀντὶ τοῦ ἐξεφόβει, καὶ ἑτέροις πολλοῖς διὰ δακτύλου ἀπαρτισμόν. Δῆλον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ δέδεκτο τρίτου ἐνικῆς τὸ δεδέχαστο Ἰωνικὸν γίνεται. [Τὸ δὲ «ἀνασταδόν» ὑπὸ ἀναλογίαν πίπτει τὴν τοῦ παρασταδόν καὶ τῶν ὁμοίων, ὧν ἕκ τινος τὸ συστάδην γενέσθαι δοκεῖ]. (ἡ. 673) Ὅτι πολύαινον τὸν Ὀδυσσεῶα ὁ βασιλεὺς καλεῖ καὶ μέγα κῦδος Ἀχαιῶν, καθὰ καὶ τὸν Νέστορα μέγα κῦδος Ἀχαιῶν ἐρεῖ ἐν τοῖς ἐξῆς. Πάντως δὲ οὐκ ἂν ὁ μέγας Αἴας δικαίως φθονήσῃ τῷ Ὀδυσσεῖ πρώτῳ ἐρωτωμένῳ ὑπὸ τοῦ βασιλέως περὶ τῆς πρεσβείας. Ὁμολογοῖ γὰρ ἂν καὶ αὐτὸς προφέρειν αὐτοῦ τὸν Ὀδυσσεῶα τὰ γε εἰς τὸ ῥητορεύειν. Ἄλλως μέντοι, εἰπεῖν ἀνθρωπίνως, ἔχοι ἂν τὸ πρᾶγμα φθόνον, καθάπερ κατωτέρω ὑπεμφαίνεται. (ἡ. 673–5) Ἐρωτᾷ δὲ ὁ βασιλεὺς περὶ Ἀχιλλέως «εἶπ' ἄγε, ὦ τοιέδε Ὀδυσσεῦ, ἦ ῥ' ἐθέλει νήεσσι ἀμυνέμεναι δῆϊον πῦρ ἢ ἀπέειπε», καὶ ἐξῆς, ὡς εὐθὺς ῥηθήσεται. Καὶ ὅρα ὡς κἀνταῦθα δυνάμενος εἰπεῖν «ἦ ἐθέλει», ὅμως ποιητικώτερον ἔφρασεν, ὡς ἔθος αὐτῷ, ἐπενθῆς τὸν ἱ ῥ ἄ σύνδεσμον συναλειπτικῶς. [(ἡ. 673) Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ οὕτω πολύαινος ὁ Ὀδυσσεύς, καλῶς ἄρα τὸν πλείω ἔπαινον παρητήσατο ἐν τῷ «μήτ' ἄρ με μάλ' αἶνεε». Τὸ δὲ «εἶπ' ἄγε», μετρικὴ φράσις ἐστί. ἄλλως γὰρ ἄγε εἰπέ φαμεν]. (ἡ. 675) Ὅτι ἐπὶ τοῦ διὰ χόλον ἀπειπαμένου βοηθῆσαι ἢ ἀπλῶς ὠφελῆσαι οἰκείον εἰπεῖν τὸ «ἀπέειπεν, χόλος δ' ἔτ' ἔχει μεγαλήτορα θυμόν». (ἡ. 678 ς.) Εἰ δὲ καὶ δῶρά τις λαμβάνων ἕκ 2.835 τινος οὐ πρᾶνεται, καλὸν εἰπεῖν τὸ «κεῖνός γ' οὐκ ἐθέλει σβέσαι χόλον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον πιμπλάνεται μένεος, σὲ δ' ἀναίνεται ἡδὲ σὰ δῶρα». Καὶ ὅρα τὸ «σβέσαι χόλον», πάνυ ἀσφαλῶς λεχθέν. πῦρ γὰρ οἶον ὁ θυμός. Τὸ δὲ «πιμπλάνεται» ὅμοιον τῷ οἰδάνεται. ἄμφω γὰρ παρήκται, τὸ μὲν ἐκ τοῦ οἰδῶ, τὸ δὲ ἐκ τοῦ πιμπλῶ, [οὗ παραγωγή κατὰ τὸ πιμπρῶ. Πρῶ γὰρ ὡς πλῶ, καὶ διπλασιασμῷ πιπρῶ ὡς πιπλῶ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ μῦ καὶ παραγωγῇ πίμπρημι, καθὰ καὶ πίμπλημι]. Τὸ δὲ «ἔτι μᾶλλον πιμπλάνεται μένεος» παραφράζων ὁ Διομήδης ἐρεῖ «νῦν δέ μιν πολὺ μᾶλλον ἀγνηορίας ἐνήκας». Περὶ δὲ Ἀχιλλέως ταῦτα πάντα. Καὶ τῷ ὄντι ὁ μεγαλόθυμος ἀνὴρ παρακαλούμενος ἐν ταῖς τῶν ἐχθρῶν δυσπραγίαις ἐπὶ πλεον αὔξει τὸν θυμόν. (ἡ. 675) Ἰστέον δὲ ὅτι, εἰ μὲν μεγαλήτορα θυμόν νοήσῃ τις τὸν μεγαλόψυχον, ἔχει τι ἀδολεσχίας τὸ εἰπεῖν μεγαλόψυχον ψυχὴν. Εἰ δὲ τὸ ἦτορ κἀνταῦθα ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐπὶ καρδίας ληφθῆ, εὐοδοῦται μᾶλλον ὁ νοῦς, ἵνα λέγῃ θυμόν μεγαλοκάρδιον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς ἐκ τῆς πρεσβείας ἐπανελθὼν μόνον πρὸς τὸν βασιλέα συνελθὼν λέγει ἄπερ αὐτὸς ἐξ Ἀχιλλέως ἤκουσεν, οἷα καὶ ὀκνῶν, ὡς εἰκός, τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους ῥηθέντα εἰπεῖν διὰ τὸ ἐκείνων, ὡς ἐρρέθη, ἐν τῇ πρεσβείᾳ ἀνυστικώτερον. Ἐκεῖνοι γὰρ τὸν Ἀχιλλεῶα μᾶλλον τοῦ Ὀδυσσεῶα κατειργάσαντο εἰς πειθῶ. καὶ οὕτω μὲν Ὀδυσσεύς. Ὁ Αἴας δέ, φασί, σιωπᾷ τὰ πρὸς αὐτὸν λαληθέντα, ἵνα μὴ ἀγαθὰ ἐλπίσαντες οἱ Ἕλληνες ἀναπέσωσιν, ἀλλ' ἐλπίδας μὴ ἔχοντες εὐψυχότερον ἀγωνίσωνται. Τυχὸν δὲ καὶ διὰ τὸ τὰς ὑποσχέσεις ἑτεροίας λαληθῆναι τοῖς τρισὶ πρέσβεσιν οὐ θέλει προσέχειν τοῖς τοῦ Ἀχιλλέως λόγοις, παλιμβουλίαν καταγινώσκων αὐτοῦ, καὶ μᾶλλον ὅτι οὐδὲ 2.836 ὠρισμένον καιρὸν ἤκουσεν, ἀλλὰ ὡς ἐμπαίζων εἰρωνικῶς τότε ἀντιστῆναι τρόπον τινὰ εἶπεν Ἀχιλλεὺς τῷ Ἐκτορι, ὅτε μηκέτι εἰσὶν οἱ Ἕλληνες. Ἐφγὰρ τότε μελήσειν αὐτῷ τοῦ πολέμου, ὅτε Ἐκτωρ εἰς τὰ τῶν Μυρμιδόνων ἔλθῃ, ὅπερ οὐκ ἂν γένοιτο, εἰ μὴ τοὺς ἄλλους ἐκφροντίσῃ Ἀχαιοὺς ὁ Ἐκτωρ. Καὶ ἄλλως δὲ σιγᾷ ὁ Αἴας, οἷα βαρυνθεὶς ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ. διὸ καὶ ἐν τῇ πρεσβείᾳ οὐ πολλὰ ἐλάλησεν. Ἴσως δὲ καὶ βαρυθυμήσας, ὅτι μὴ πρῶτος αὐτὸς ἀλλ' Ὀδυσσεύς ἠρώτηται μετὰ τὸ ἐπανελθεῖν, [ἦδη δὲ που χόλῳ βαρυνθεὶς οἶος αὐτός, καὶ διότι εἶπεν Ὀδυσσεύς, οὐχ' ὅτι εἰσὶ καὶ οἶδε εἰπεῖν, ἄπερ ἐξ Ἀχιλλέως ἤκουσεν,

ὅπερ καὶ ἐχρῆν, ἀλλὰ τάδε εἰπέμεναι, ἅπερ ἐγὼ δηλαδὴ ἔφην, ὃ δὴ μυκτῆρά τινα ἔχει, ὡς τοῦ Αἴαντος μὴ ἔχοντός τι ἄλλο παρὰ ταῦτα εἰπεῖν]. Ἐκεῖνο δὲ καὶ μάλιστα ἐνταῦθα σκοπητέον, ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς αὐτὸ ἐκεῖνο ἀντικρυς εἶπε, τὸ πᾶν τῆς πρεσβείας ἀποτέλεσμα, τὸ «οὐ θέλει σβέσαι χόλον». Κἂν γὰρ διάφορα τὰ τῶν ὑποσχέσεων, κἂν μέλλῃ σβέσαι τὸν χόλον ὁ Ἀχιλλεύς, ἀλλὰ τὸ μὲν μέλλον ἴσον ἀπραξία κρίνει καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς. Ἐκεῖνος δὲ οὕτω τὸν χόλον ἔσβεσε. Διὸ καὶ ὁ Αἴας τέλεον σιγᾶ, ὡς τοῦ Ὀδυσσεὺς εἰπόντος ἐν ὀλίγῳ τὸ πᾶν. Οἱ κήρυκες δὲ οὐδὲ ἐνταῦθα λαλοῦσι. τί γὰρ ἂν καὶ ἐλάλησαν; (η. 688) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ βασιλέως, καθὰ δεδήλωται, τὸν Ὀδυσσεῖα πρῶτον ἐρωτήσαντος, ἐκθυόμενος, ὃ φασι, τὸν ἐντεῦθεν φθόνον ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπιφέρει τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεχθεῖσι τὸ «εἰσὶ καὶ οἶδε τάδ' εἰπέμεν, οἳ μοι ἔποντο», εἰ καὶ μηδὲν ἐκεῖνοι ἐλάλησαν, ὡς ἐρρέθη προσεχῶς. Τοῦτο δὲ διὰ τὸν Αἴαντα μόνον εἰπεῖν ἔοικεν. ὁ μὲν γὰρ Φοῖνιξ ἄπεστιν, οἱ δὲ κήρυκες μηδὲν τι προσφωνηθέντες τί ἂν καὶ λαλήσωσιν; Ἐν τούτοις δὲ φράζων Ὀδυσσεὺς, ἅπερ ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως ἤκουσε, δηλῶν δὲ καὶ τὸ αἴτιον τοῦ μὴ καὶ τὸν Φοῖνικα συνεπανελθεῖν, τὸ καταλέξασθαι δηλαδὴ αὐθι, καθάπερ Ἀχιλλεύς ἀνώγει, λέγει καὶ ἀπειλὴν Ἀχιλλέως τὸ αὐριον ἀποπλεύσεσθαι. (η. 682 ς.) Φησὶ γὰρ «αὐτὸς δ' ἠπέιλησεν ἄμ' ἠοῖ φαινομένηφι νῆας ἐυσέλμους ἄλαδ' ἐλκέμεν». Καὶ μὴν οὐκ ἔφη ὁ ἥρωες καὶ νῦν, ὡς ἀπειλήσω δέ τοι ὦδε, ἀλλ' ἡ 2.837 τοῦ Ὀδυσσεὺς ῥητορική οὕτως ἔγνω φράσαι ὅπερ ἦν. (η. 696–700) Ὅτι ἀκούσας Διομήδης, ὡς πιμπλάνεται μένεος ἔτι μᾶλλον ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ ὑπερπαθήσας τοῦ βασιλέως ὄψε καὶ νῦν μετέειπε «μὴ ὄφελος λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλείωνα μυρία δῶρα διδούς, ὃ δ' ἀγῆνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως. νῦν αὖ μιν πολὺ μᾶλλον ἀγνηνορήσιν ἐνῆκας», ἤγουν ἐνέβαλες ἐπαυξήσας τὸ κακόν. Ὁ δὲ λόγος οὗτος ῥηθείη ἂν πρὸς πάντα θρασὺν καὶ ὑπερήφανον ἐπὶ πλεον θρασυνομένον ἐν τῷ ἰκετεύεσθαι. Καὶ ὄρα εὐσχημοσύνην ἠρωϊκοῦ σκώμματος. Ἐλέανε γὰρ ὁ Διομήδης τὸ τραχὺ τῆς ἀγνηνορίας διὰ τοῦ εἰπεῖν ἀμύμονα τὸν Πηλείωνα. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ Διομήδης ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος αἰτιᾶται τὴν πρεσβείαν, καίτοι μηδὲν ἀντειπὼν, ὅτε ὁ Νέστωρ συμβουλευὼν περὶ αὐτῆς προσημίηται μὴ εἶναι νόον ἄλλον ἀμείνονα τοῦδε νοηθῆναι. Καὶ μὴν οὐ χρὴ ἐκ τῶν ἀποτελουμένων αἰτιᾶσθαι, ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ β' ῥαψωδίᾳ ἔπταισε μὲν παρὰ βραχὺ ὁ βασιλεύς, οὐκ ἠτιάθη δέ, ἀλλὰ καὶ ἐξῆρχε τῆς ἐκεῖ ἐπικινδύνου βουλής Νέστωρ ὁ συνετώτατος ἐφεπομένων αὐτῷ τῶν λοιπῶν. (η. 696) Τὸ δὲ «ὀψέ» πρὸς τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν εἴρηται τὸ «δὴν δὲ ἄνεω ἦσαν», τουτέστιν ἄφωνοι, οἱ Ἀχαιοί. ὅθεν σιγῶντων πάντων ἐπὶ πολὺ ὀψέ αὐτὸς λαλεῖ. (η. 693 ς.) Σιωπῶσι δὲ οἱ ἄλλοι, «μῦθον», φησὶν, «ἀγασσάμενοι» τὸν τοῦ Ἀχιλλέως. διὰ τί; «μάλα γάρ», φησὶ, «κρατερῶς ἀγόρευσεν», ὃ ἐστὶν ἀπηλεγέως, ὡς προεῖρηται. Μετ' ὀλίγα μέντοι τὸν τοῦ Διομήδους μῦθον ἄλλως ἠγάσαντο οἱ βασιλεῖς, ἐπαινέσαντες αὐτὸν δηλαδὴ. (η. 698) Τὸ δὲ «μὴ ὄφελος» ἀναύξητόν τε ἐστὶν Ἴωνικῶς καὶ ἀποβολὴν τοῦ ἱ ἔπαθεν ἐκ τοῦ ὠφειλες. (η. 701–3) Ὅτι περιφρόνησιν συμμαχίας τῆς ἕκ τινος θυμουμένου δηλοῖ τὸ «κεῖνον μὲν ἔασομεν ἢ κεν ἴησιν ἢ κε μένη. τότε δ' αὖτε μαχήσεται, ὅπποτε κέν μιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι δόριν καὶ θεὸς ὄρη». Περὶ Ἀχιλλέως δὲ ὁ Διομήδης καὶ τοῦτο φησὶ δηλοῦντος Ὀμήρου προαναφωνητικῶς, ἅπερ πλάσεται ἐν τοῖς ἐξῆς. Σεμνύνει δὲ ὁ Διομήδης τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἐν τῷ «θεὸς ὄρη» θεοκινήτως αὐτὸν ὀρμᾶσθαι ὑπολαλῶν. [Αἰσχύλος δ' ἂν εἴποι θεόρτως. Ἔστι γὰρ κείμενον παρ' ἐκείνῳ τὸ θεόρτον, ὃ ἀντιπαράκειται τὸ βρότειον, οἷον «θέορτον ἢ βρότειον»]. 2.838 (η. 705 ς.) Ὅτι προτροπὴ εἰς νυκτερινὴν ἐπιδόρπιον ἀνάπαυσιν τὸ «νῦν μὲν κοιμήσασθε τεταρπόμενοι φίλον ἦτορ σίτου καὶ οἴνου. τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή». Ἐπαινος δὲ τοῦτο οὐ μόνον ὕπνου, ὡς τῆς καιρίας ἀναπαύσεως συντελούσης τι καὶ εἰς ἀλκήν, ἀλλὰ καὶ σίτου καὶ οἴνου. μένος γὰρ καὶ αὐτὰ καὶ ἀλκή. Διὸ καὶ πρὸ τῶν ἔργων ἔωθεν ἐδείπνουν οἱ παλαιοί. (η. 708 ς.) Ἐν τούτοις δὲ καὶ βασιλικὸν ὁ Διομήδης κρίνει οὐ μόνον τὸ λαὸν καὶ ἵππους ὀτρύνειν, ὃ δηλοῖ

περιφραστικῶς τὸ ἀντιπαρατάττεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν προμάχεσθαι. ὃ καὶ εἰπῶν ἐπαινεῖται ὑπὸ τῶν λοιπῶν βασιλέων διὰ τὸ ἀντιπίπτειν τῇ τοῦ Ἀγαμέμνονος δημηγορίᾳ, τῇ πρὸ μικροῦ εἰπούσῃ «φεύγωμεν σὺν νηυσί» πρὸς ἣν αὐτὸς καὶ τότε ἀντεῖπε. Καὶ ὄρα ὡς ἐν τῇ ῥαψωδίᾳ ταύτῃ καὶ ὁ Διομήδης κατὰ ζῆλον τοῦ Νέστορος ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀρξάμενος εἰς αὐτὸν καὶ κατέληξεν, οἷα τὸν ὄλον λόγον πρὸς αὐτὸν ἐνστησάμενος. (η. 705) Καὶ ὅτι τὸ «τεταρπόμενοι» συνήθως γενικῇ συντέτακται, ληφθὲν ἀντὶ τοῦ κορεσθέντες, ἢ καὶ ἄλλως, κατὰ ἔλλειψιν, ἵνα λέγη ὅτι τερφθέντες διὰ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. Ἐκ περισσοῦ δὲ μετὰ τὸ τεταρπόμενοι κεῖται τὸ φίλον ἦτορ. καὶ αὐτοῦ γὰρ ἄνευ ἐντελής ἢ ἔννοια. (η. 707-11) Ἡ δὲ τοῦ Διομήδους ἐνταῦθα πρὸς τὸν βασιλέα φράσις περὶ παρατάξεως τοιαύτη «αὐτὰρ ἐπεὶ κε φανῆ καλὴ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, καρπαλίμως πρὸ νεῶν ἐχέμεν», ἤγουν ἔχε, «λαόν τε καὶ ἵππους ὀτρύνων, καὶ δ' αὐτὸς ἐνὶ πρῶτοισι μάχεσθαι», ὃ ἔστι μάχου. «ὡς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρα πάντες ἐπήνησαν βασιλῆες μῦθον ἀγασσάμενοι», τὸν τοῦ ἥρωος. (η. 710) Καὶ ὄρα καὶ νῦν τὸ «ἐπήνησαν», οὗ κοινότερον τὸ ἐπήνεσαν. διαφορεῖται γάρ. Χρήσις δὲ αὐτοῦ καὶ παρ' Ἡσιόδω. (η. 707) Καλὴν δὲ τὴν Ἥω σωματικῶς λέγει, καθὰ καὶ ῥοδοδάκτυλον. Ἡ δὲ ἀλληγορία ἐτέρως αὐτὰ πρὸς ἔπαινον συμβιβάζει πρωϊνῆς καλλονῆς. (η. 712 ς.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα δηλοῦται, ὡς κοιμηθησόμενοι ἔσπενδον οἱ παλαιοί, καθὰ ἐν Ὀδυσσεΐα πλατύτερον εἴρηται. Φησὶ γοῦν ᾧδε, ὅτι «καὶ τότε δὴ σπείσαντες ἔβαν κλισίηνδε ἕκαστος. ἐνθα δὲ κοιμήσαντο καὶ ὕπνου δῶρον ἔλοντο», τουτέστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, ἀνεκλίθησαν καθευδήσαντες, εἶτα ὕπνωσαν.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΩΤΑ